2. B. k.
8

AELII ARISTIDIS
ADRIANENSIS
OPERA OMNIA
GRAECE & LATINE,
In Duo Volumina Distributa;

Cum Notis & Emendationibus *Gul. Canteri, Triſtani, Palmerii, T. Fabri, Spanhemii, Normanni,* & *Lamb. Boſii*;

ADJUNCTIS INSUPER

VETERUM SCHOLIIS;

ET

PROLEGOMENIS
SOPATRI APAMEENSIS,

AB ERRORIBUS UT PLURIMUM REPURGATIS.

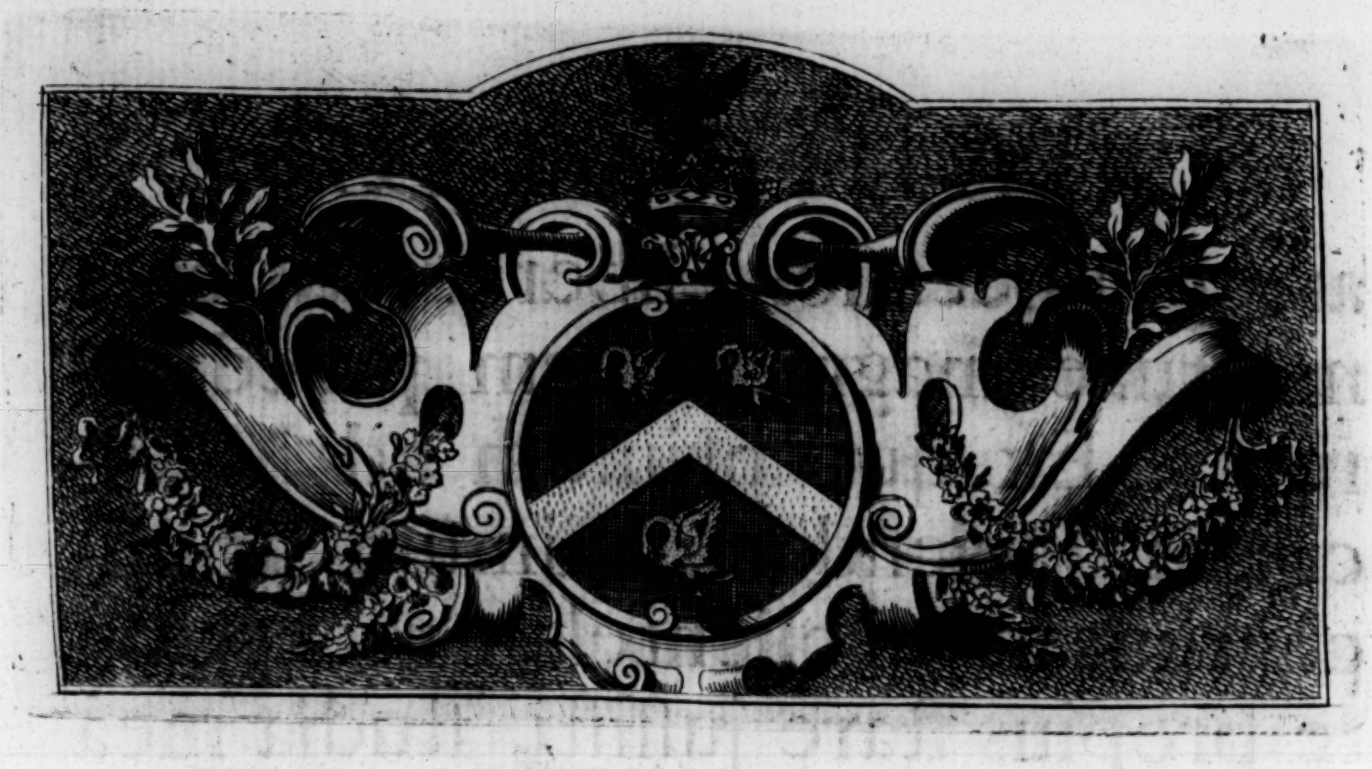
Graeca, cum MSS. Codicibus variis & praeſtantiſſimis collata, recenſuit, & Obſervationes ſuas adjecit

Samuel Jebb, M. D.

TOM. II.

OXONII,
E Theatro Sheldoniano, MDCCXXX.
Impenſis Davidis Lyon.

CMC
MVSEVM
BRITANNICVM

PRAECLARISSIMO VIRO

DOMINO DOMINO

RICARDO MEAD,

ARCHIATRO REGIO, S. P. D.

S. JEBB.

CUM tot & tanta a te, Vir Insignissime, accepe-rim beneficia, gravissimo crimini forem obnoxius, ni omni

 arrepta

arrepta occasione liberalitatis erga me tuae magnitudinem praedicarem. Ex quo primum ad Medicinam faciendam animum applicuerim, in tui clientelam receptum te propius ſtare juſſiſti, ſtudia mea auſpiciis tuis inſtituta uberiora reddidiſti, atque omnium denique me auxiſti commodorum incrementis. Licet igitur obſervationes meas in Ariſtidem haud omnino dignas eſſe putem, quae tibi offerrentur, quo nemo aut accuratius veterum monumenta verſaverit, aut penitius intellexerit, tenui tamen, Vir Eruditiſſime, hoc munuſculo reverentiam, quam tibi debeo, malui profiteri, quam tacendo benignitatis tuae non ſatis memor videri. Autorem ipſum quidem

quidem haud ingratum tibi fore confido, quem plurimum aeſtimaſſe M. Aur. Antoninus, & cujus facundiam inſigni praeconio laudaſſe dicitur Longinus. Et propterea ſane patrocinium videtur promeruiſſe tuum, quod artem, cujus tu decus & ornamentum diu extitiſti, tam eximie coluerit; atque illius opera praecipue Smyrnaeorum nummi, in honorem Medicorum excuſi, quos tu primus (non tibi ſatis habens antiquorum virtutes poſſediſſe, niſi & ipſorum famae inſuper conſuluiſſes) cum Erudito Orbe communicaſti, feliciter fuerint explicati.

QUALISCUNQUE autem is fuerit, offerentis mei animum, Vir Clariſ-

DEDICATIO.

Clariſſime, velim ut reſpicias, atque id demum credas, me nihil amplius in votis fore habiturum, quam ut omni ſemper obſervantia, quam alte pectori meo infixa maneant, quae in me contuleris officia, gratus oſtendam.

Lectori

Lectori S.

PRODIIT *jam tandem, Amice Lector, alter Tomus Ariſtidis Operum, diutius quidem, quam par erat, ſub prelo latens, at non tam mei quam aliorum culpa. Id vero commodi ex longiori noſtra captabis mora, quod hinc occaſionem nactus fuerim annotationes quaſdam meas ad incudem denuo revocandi, & quas olim conſcripſeram novis quibuſdam obſervationibus augendi. Quicquid autem fecerim, tibi gratum illud fore ſpero, cum in omnibus id ſedulus egi, ut quantum virium mearum ratio ſineret, utilitati tuae conſulerem.*

~

[1]

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ
ΠΡΟΣ ΠΛΑΤΩΝΑ ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ,
ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΟΙΜΑΙ δεῖν ὅστις [2] μέλλῃ τὰ δέοντα ἐρεῖν, ἢ ψήφῳ κύριος ὀρθῶς ἔσεσθαι, μὴ τοῦτο σκοπεῖν, μηδὲ βασκαίνειν, [a] εἴ τινι τῶν πρότερον ἢ δόξαν ἐχόντων ἑτέρως εἰρῆσθαι περὶ τοῦ αὐτῶν συμβέβηκεν, ἀλλ' ὃ πανταχοῦ πλεῖστον εἰκός ἐστι λόγον ἔχειν, τοῦτο καὶ νῦν περὶ παντὸς ζητεῖν ὁποτέρωθι τἀληθές, καὶ τοῦτο συμβούλεσθαι νικᾶν. ἄτοπον γὰρ οἶμαι τοὺς ἐκκλησίας μὴ τοῦ πρώτου εἰπόντα πιστεύειν, μηδ' ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἀλλὰ τοῦτό γε εὖ εἰδέναι πάντας, ὅτι εἰ [3] ταύτῃ ταῦτα κριθήσοιτο, τῶν φευγόντων ἅπαντες ἂν ἀποφύγοιεν· πάντες γὰρ ὕστεροι λέγουσιν· ἐν δὲ τοῖς λόγοις αὐτοῖς καὶ τῇ περὶ τούτων κρίσει, τοὺς μὲν ἔχοντας πολλαχόθεν κρατεῖν, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἀποδείξοντας περὶ ὧν ἀγωνίζονται· καὶ τραγῳδοὺς μὲν καὶ [b] κιθαριστάς, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ὅτῳ τις μουσικῆς μὴ ταὐτὸν φέρεσθαι τῆς τε ἀξίας ὄνομα [c] καὶ τῆς τάξεως, ([d] ἢ κληροῦν γε ἂν ἤρκει μόνον) ἀλλ' ὅστις ἂν κάλλιστ' ἀγωνίσηται τοῦτον στεφανοῦν καὶ πρῶτον ἀναγορεύειν, κἂν ὕστατος εἰσελθὼν τύχῃ· [e] τοὺς δὲ τῶν ἀσεμοτέρων ἀγωνισμάτων ἀξιοῦντας ἀγωνίζεσθαι ἢ κρίνεσθαι εἶναι οὕτω

ORATIO PLATONICA
PRIMA PRO RHETORICA.

EXISTIMO equidem, eum, qui vel recte dicturus, vel aequum sit suffragium laturus, non id spectare debere, nec invidere, si quem priorum ac celebrium virorum aliter eadem de re dixisse contingat, sed cujus ubique maximam oportet haberi rationem, hic quoque, ab utra parte consistat veritas, inquirere, atque eo victoriam deferre. Etenim foret absurdum, si in concionibus & judiciis, non ei, qui primum dixisset, fides haberetur; (verum probe scirent omnes fore, ut, si hac ratione disceptarentur ista, reorum nullus evaderet; quandoquidem omnes post actorem dicunt;) in ipsis autem litteris, & quod de iis exercetur judicio, non ii qui sententiam suam comprobarent, sed qui essent tempore priores, vincerent; cumque tragoedi, citharoedi, & alii musici non eodem precio, quo ordine, censeantur (alioqui enim sortitio sufficeret) sed is, qui optime certaverit, coronetur, ac primus pronuncietur, etiamsi postremo sit ingressus; eos tamen, qui elegantiora volunt certamina suscipere, vel de his judicare, anti-

1 Incipit juxta *Canteri* ordinem Tomus tertius. 2 MS. Coisl. βέλτιστα. 3 Coisl. ταῦτα ταύτῃ.

Σχόλια εἰς τὸν ὑπὲρ ῥητορικῆς λόγον τοῦ Αριστείδου.

a Εἴ τινι τῶν πρότερον] Τὸ τινὶ, ἢ πρὸς τὸ τῶν πρότερον καὶ δόξαν ἐχόντων συνάπτει, λέγων τινὶ τῶν παλαιῶν ἃ ἐδόξεν, ἢ πρὸς τὸ συμβέβηκεν. ἵν' ᾖ τὸ ἑτέρως πρὸς τὸ τῶν πρότερον ἃ δόξαν ἐχόντων συνάπτοιτο, ἐάν τινι ὑστέρῳ δηλονότι συμβέβηκεν εἰρῆσθαι περὶ τοῦ αὐτῶν, ἑτέρως τῶν πρότερον καὶ δόξαν ἐχόντων· ὃ μᾶλλον κρεῖττον. ἃ γὰρ τὸ βασκαίνειν πρὸς τὸ ὕστερον ἔχει τινὰ ἔμφασιν. ὁ γὰρ βασκαίνει τὰς τοῦ πέλας αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦ ὕστερον εἰρηκότι ἑτέρως καὶ παλαίων καὶ ἐδόξεν. b Κιθαριστὰς] Κιθαρῳδὸς ὁ καὶ πρὸς τὸν φιλῶν τὰ κιθάρας ᾄδων· κιθαριστὴς δ, ὁ κρούειν μόνον ἐπιστάμενος. c Καὶ τῆς τάξεως] Ἦγουν καθ' ἣν τάξιν εἰσῆλθε τελετὴν· εἰ τύχοι δὲ πρὸ αὐτοῦ ἢ ὕστερον. ὕστατος καὶ τὴν τιμὴν δέχεται. d Ἢ κληροῦν γε ἂν] Κατὰ κλήρους γὰρ εἰσήρχοντο οἱ ἀγωνισταί. e Τοὺς δὲ τῶν ἀσεμοτέρων] Τοὺς λόγους λέγει ἀσεμότερα ἀγωνίσματα, ἤτοι σεμνότερα, ἐπειδὴ καὶ τὸ τῆς πολιτείας ὄνομα σεμνόν. εὔρητται δὲ ἀλλαχοῦ τὸ ἀσεῖον, ἀντὶ τοῦ ἡδύ.

A quitatem

σφόδρα τ̃ χρόνον σεμνυύειν, ὥστε μὴ [1] μόνον τοῖς ὅλοις χείρους τὰς ὑστέρας ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ μηδ' ἀν τυχεῖν εὐρόντας βέλτιον τ̃ εἰρημένων μηδέν. ὁρῶ δὲ ὅτι καὶν τοῖς [f] γυμνικοῖς ἀγῶσιν, οὐχ ὅστις πρῶτον τῷ ὀνόματι ἐποιήσατο, οὗτος ἀπέρχεται νικῶν, ἀλλ' ὅστις [g] οὗ τ̃ ὀνόματι πεποίηται, τοῦτο ὅτι τ̃ πείρας ἄριστα δείκνυσι. καὶ τοῦθ' οὕτως ἰσχύει καθ' τέλος, ὥστε καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἄθλοις, προσθήσω δ' ὅτι καὶ τοῖς αὐτ[2]οῦ τάχους, οὐ τοῖς ὅτι τ̃ ἀρχῆς ἐξενεγκοῦσιν ἀποδίδοται τὸ σύμβολον, ἀλλὰ τοῖς πρελθοῦσι. καίτοι πῶς οὐκ ἀλογία πολλὴ τοὺς μὲν ἀ τῆς οὗ σώματος τύχης ἔχεται μελετῶντας ἢ τιμῶντας, οὕτω σφόδρα καὶ [3] νεῶ καὶ πρότερον [h] τὸ τοῦ λόγου καλὸν καὶ δίκαιον τετιμηκέναι· τοὺς δ' ὅτι τοὺς λόγων ἀνέχονται, καὶ χρείς τῆς ἐν τούτοις ἀκριβοῦς οὐδ' ἂν ζῆν δεξαμένους, [i] οὕτως ἀργῶς μᾶλλον δ' ἀδίκως ἔχειν, ὥσθ' ἑνὶ πίστει χρῆσθαι πρὸς ἁπάντων, ἄντις [4] φήσει γενόμενος, καὶ τὰ ὀνόματα ἀντὶ τῆς ἀληθείας θαυμάζειν αἱρεῖσθαι, ὥσπερ [5] νομίσαι δέον οὐχ εὑρεῖν [6] τὸ βέλτιον· καὶ τοὺς μὲν νόμους αὐτοὺς ἂν συμφέρῃ κινεῖν, [k] τοὺς δὲ περὶ τῶν ἀεὶ μενόντων τῇ φύσει λόγους [l] ὅτι τοῖς πρώτοις μὴ δέχεσθαι, [m] ἀλλ' ὥσπερ ὅρους ἢ στήλας τοὺς προκατειλημμένους φρουρεῖν, καὶ ταῦτα οὐ λύειν ὥσπερ ἐν τοῖς νόμοις τοὺς πρότερους διὰ τ̃ [7] ἐναντίων δέον, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς χώρας καὶ ἑτέρους ἀξιοῦν αὐτοῖς· καὶ τοῖς μὲν ὅρκοις προσπαραγράφειν, ἐξεῖναι ἀνελεῖν καὶ προσθεῖναι ὅ, τι ἂν σκοπουμένοις ὕστερον συμδοκῇ, οὓς δὲ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐξουσίας ἀεὶ οὐ διὰ παντὸς ἐξετάζειν δεῖ λόγους, τῷ

quitatem tanti facere, ut non omnino tantum inferiores putent posteriores habendos, sed ne melius quidem iis, quae dicta sint, quicquam reperire posse. Quin etiam in gymnicis videmus certaminibus non eos, quicunque primi nomen dederint, victoriam reportare, verum qui id, ad quod nomen dederint, optime factis comprobarint. Idque ita ubique obtinet, ut in ipsis quoque praemiis, adeoque cursus ipsius, non iis, qui initio retulerint, sed qui praeterierint, signum detur. Est autem admodum iniquum, eos qui corpus exercent & colunt, adeo diligenter & praesentis & praeteriti rationem habere, qui autem in litteris excellunt, & absque earum studio ne vitam quidem expetendam putent, eos tam ignavos aut potius iniquos esse, ut uno ad omnia utantur argumento, si quis extiterit prior, ac pro veritate nomina admirentur, quasi non oportere quicquam reperiri melius existiment; ac leges quidem ipsas, si sit utile, mutare, qui autem de iis, quorum est natura perpetua, tractant sermones, eos post primos non recipere, verum priores quasi terminos aut columnas venerari, nec ea, quemadmodum in legibus priores per contrarias abrogantur, solvere, verum eodem loco etiam alios habere; & juramentis quidem publicis hoc ascribere, licere demere, & addere, quicquid posterius consulentibus visum fuerit; quas autem eadem semper & ubique libertate decebat examinari litteras, eas su-

1 Coisl. μόνον χείρους τοῖς ὅλοις τὰς. 2 Sic MSS. Coisl. Coll. Nov. & Bar. 7. In caeteris deest. 3 Ita ex MSS. Coisl. Bar. 7. & Coll. Nov. locum restituimus. Vulg. non agnoscunt. 4 Vulg. φάσει. 5 Sic Coll. Nov. & Bar. 7. Caeteri νομίσας. 6 Coisl. τὰ δέοντα. 7 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Alii ἑναντίον.

f Γυμνικοῖς ἀγῶσιν] Γυμνικὰς ἀγῶνας λέγει, τὰ ἐπὶ τ̃ εἰρήνης ἀμιλλητήρια, ἄρματα. ἔνοπλοί τινες ἀγωνίζονται τ̃ ἀλλήλων ἰσχύος πειρώμενοι, ἢ ἀκοντίζοντες, ἢ τοξεύοντες. ταῦτα γὰρ πάντα καὶ ὅσα τοιαῦτα, γυμνασιά ἐστι τ̃ ἐν πολέμοις. g Οὗ τὴν ἀπογραφὴν πεποίηται] Ἀπεγράφοντο γὰρ παρὰ τ̃ τὰς ἀγῶνας καθιστάμενοι οἱ ἀγωνισόμενοι. h Τὸ τ̃ λόγου καλὸν καὶ δίκαιον] Τὸ τ̃ λόγου συντάττει ἀντὶ τ̃ εὐταξίας νοεῖ. ἐπειδὴ πᾶν τὸ εὔτακτον καὶ λόγου γέγεται. τὸ γὰρ ἄτακτον ἀλόγως. i Οὕτως ἀργῶς] Ἀργῶς εἶπε διὰ τὸ μὴ ἀντιλέγοντας. ἀδίκως δέ, διὰ τὸ ἐπαινοῦντας τοῖς ἀντιλέγουσιν. k Τοὺς δὲ περὶ τ̃ ἀεὶ] Τοῦτο λέγει, ἢ ὅτι καὶ τῶν αὐτῆς φύσιν ἡ ῥητορικὴ ἀεί ἐστι, κἂν ἐπιλείπῃ τὸ χρόνῳ· ἢ ὅτι τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων ἀεὶ σύμφυτός ἐστιν. l Ἐπὶ τοῖς πρώτοις] Ἐπὶ τοῦ πρότερον εἰρηκότι, καὶ ἕτερον μὴ δέχεσθαι. m Ἀλλ' ὥσπερ ὅρους ἢ στήλας] Τὸ μὲν ὅρους ἐπὶ τ̃ χωρίων εἴρηται. τὸ δὲ στήλας ἐπὶ τ̃ συνθηκῶν, ἐν αὐταῖς γὰρ αἱ συνθῆκαι ἐγράφοντο.

perioribus

6 πρελθόντι χρόνῳ μόνῳ προσθεῖναι. ὥσπερ ἂν εἴπις καὶ ὑγιαίνειν χρῆναι φάσκοι μόνους τοὺς πρώτους γενομένους, καὶ [1] μήθ' ὁρᾶν [2] ὅτι ἡ τοιαύτη [3] κρῖσις καὶ ὁ τοιοῦτος λογισμὸς αὐτοῖς πρώτοις [4] οὓς τιμῶσιν οὐ λυσιτελεῖ. εἰ γὰρ τῷ χρόνῳ δεῖ συγχωρεῖν καὶ τὴν ἀξίαν ἀπὸ τούτου μετρεῖν, οὐκέτ' ἔχει τόπον ἡ νῦν παρὰ πάντων εἰς ἐκείνους αἰδώς. [o] Ἰασος γὰρ ἂν οὕτω [5] γενικῶς περὶ λόγους καὶ [6] Κείασος, καὶ Κρότωπος, καὶ Φορωνεύς, καὶ εἴπις Ἀργεῖος ἐκ μύθου καὶ Δευκαλίων· ἢ εἴπις ἔκτε ἄλλων, καὶ Λυκάων ἐξ Ἀρκαδίας, καὶ Κέκροψ Ἀθήνηθεν ἀντὶ τοῦ νῦν βεβοημένων· ἐν δὲ τοῖς ἔθνεσι Φρύγες, [p] ἀφ' οὗ τοῦδε βαίκους οἶμαι [7] μαρτυρίαν. καὶ παρῆκα Καλλαίθυιαν ἀείσην γυναικῶν ἅμα καὶ ἀνδρῶν γενομένην. ἐὰν οὕτω κρίνωμεν, [8] ὡς ὁ Κόδρου γε μετέσχε φιλοτιμίας, ἀλλὰ καὶ ὅστις παῖς οἷς εἶπον [9] συμβάλλειν, καὶ ὅτ' ἀρχαῖος· καὶ τί μικρὸν οὕτω ζητήσομεν, εἴπις ἦν πρὶν σελήνην εἶναι). [q] Ὁμήρου δὲ καὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν εἰς ἡμᾶς νε-
7 νικηκότων, Πλάτωνος εἰ βούλοι καὶ Δημοσθένους, καὶ τοῦ ὀλίγον πρὸ τούτων, οὐδ' εἰς πολλοστὸν χρόνου ἐλπὶς ὁμοίαν ἐγγενέσθαι δόξαν, [10] προϊόντος ἴσου τοῦ πρὸ αὐτῶν ἐκείνοις ἀεί. εἰ δὲ τοῦτ' εὔδηλον ἅπασιν ὅτι καὶ οὗτοι φύσει καὶ δυνάμει [11] διενεγκόντες τοὺς πρὸ αὐτῶν ἀπέκρυψαν, οὐδὲ τοὺς ὕστερον παντάπασιν ἅπαντας, ἀπείργειν εἰκός· οὐδ' ἀπιστεῖν εἴπις καὶ νῦν χρόνῳ μετεχικὼς ἔχει συμβαλέσθαι γνώμην, ἐπὶ ὧν πρόκειται λόγος. [r] ἀλλὰ

perioribus duntaxat temporibus tribui: velut si quis primos tantum homines etiam sanos esse dicat oportere, nec hanc ratiocinationem ipsis primum, quos honorant, inutilem esse animadvertere. Nam si tempori sunt omnia tribuenda, eoque metienda dignitas, non amplius is, qui nunc illis habetur ab omnibus honor, locum habebit. Hac enim ratione Jasus, & Criasus, atque Crotopus & Phoroneus, ac si quis est in fabulis Argus & Deucalio, aliique alibi, ut Lycaon in Arcadia, & Cecrops Athenis, palmam in litteris eorum loco, qui nunc celebrantur, obtinebunt; & in gentibus aliis Phryges, opinor, propter vocis *Baik* testimonium. Quinimo Callaethyiam omisi, quae mulierum simul & virorum omnium praestantissima extitit. Atque ita si judicemus, ne Codrus quidem, cur glorietur, habebit, qui cum istis, quos dixi, comparatus, puer sit, nec antiquus; atque ita paulatim, si quis ante Lunam extiterit, inquiremus. Jam Homeri & Hesiodi, atque eorum qui hactenus excelluerunt, Platonis & Demosthenis, & qui paulo ante vixerunt, ne ad longissimum quidem tempus similis est speranda gloria, cum semper aequale praecedat ipsos spacium. Sed id omnibus est manifestum, hos, cum natura & industria praestitissent, majores suos superasse; neque posteriores erunt omnes omnibus modis arcendi, neque rejiciendi, si quis hoc etiam tempore de re proposita sententiam queat ferre; verum

1 Sic MSS. omnes. In editis deest. 2 Ita *Cant.* & Bar. 1. Caeteri ὁρᾷ. 3 Ita Coisl. & Bar. 7. Vulg. χρῆσις. 4 Οἷς Coll. Nov. 5 Deest in Coisl. 6 Argivi reges antiquissimi. *Cant.* 7 De quo testimonio Herodot. init. 2di. *Cant.* 8 Sic MSS. Coisl. Bar. 7. & Coll. Nov Vulg. κρίνωμεν, ὡς Κόδρῳ γε. 9 Συμβαλεῖν Coll. Nov. 10 Συμπροϊόντος Coll. Nov. Bar. 7. 11 Abest a Coisl.

n Καὶ μήθ' ὁρᾶν] Πρὸς τὸ προσθεῖναι συναπτέον. τὸ δὲ ὥσπερ ἂν εἴ τις, ἀφαίρει. o Ἰασος γὰρ ἂν οὕτω γενικῶς] Ἰασος κριτής τε καὶ διδάσκαλος, οὕτως ὁ καὶ οἱ λοιποὶ, οὓς φησιν, Ἀργεῖοι. p Διὰ τὴν παρὰ Φρυξὶ βαίκους οἶμαι] Παφλαγόνες καὶ Φρύγες ἤρισαν πρὸς ἀλλήλους περὶ ἀρχαιότητος. βέλοντες δὲ τοῦτο μαθεῖν, σκύταλον οἶκαδε πρὸ παιδίου ἄρτι τεχθέν, ἐν γυναικὶ μετ' αὐτῆς γαλακτοτροφοῦσαν ἄλαλον. τὸ δὲ ἀοὔσθητον, βαίκ, πρῶτον ἐφώνησεν. ὅπερ ἐστὶ παρὰ Φρυξὶν ὁ ἄρτος. ἔγνωσαν ἂν ὅτι Φρύγες εἰσὶν ἀρχαιότεροι. ἐξελληνίζων δὲ ὁ Ἀριστείδης, τὸ βαίκ, βαῖκος λέγει. q Ὁμήρου δὲ καὶ Ἡσιόδου] Αἱ γνῶσαι αὗται πρὸς τὸ πολλοστὸν εἰσί. τὸ δὲ συμπροϊόντος ἴσου, ἀντὶ τοῦ ὁμοίως συμπροϊόντος. ὅπερ εἰς τὸν πρὸ αὐτῶν συμβαίνει. λέγει τὸ τοὺς μετ' αὐτοὺς εἶναι κρείττους ἀφαιρῶν τὴν δεχαιότητος λόγον. τὸ δὲ ἀεὶ εἶπεν, ἐπειδὴ ἀεὶ τοῦτο οὕτω χωρήσει. r Ἀλλὰ παρ' αὐτῶν ὡς ἔοικεν ὧν τιμῶμεν] Ἐξ ὧν τιμῶμεν τὸν Πλάτωνα, ἢ Δημοσθένην, λέγω δὲ διενηνοχέναι σὲ τοῖς λόγοις, σὺ τοῦτο γινώσκειν εἰκὸς, πόσην ἀφορὰν ἔχει τὸ προσιέναι, καὶ προσέχειν τισὶ, πρὸς τὸ μὴ προσίεσθαι, μηδὲ προσέχειν· ἔστι δὲ ἡ ἀφορὰ τὸ τοὺς μὲν καλοὺς προσίεσθαι καὶ τὸ δεχαίους, καὶ τὸ τοὐναντίον ὥσπερ τοὺς δὲ μὴ καλοὺς ἀποστρέφεσθαι, καὶ δεχαιότατον πάντων ὥσπερ. ὥστε τοῦτο οὕτως ἔχοντος, φαίνεται μὴ τὸν χρόνον ἰσχύειν, ἀλλὰ τὴν πειθανότητα τοῦ προσώπου.

πρ' αὐτῶν ὡς ἔοικεν ὧν τιμῶμεν ὑπάρχειν εἰδότας, τὸ [1] προσίεσθαι καὶ προσέχειν ὁπόσον διαφέρει. ἅπαντας μὲν οὖν ἴσως τοὺς παλαιοὺς αἰδεῖσθαι μὲν δίκαιον, φείδεσθαι δὲ οὐκ ἄξιον, εἴπερ μὴ τοὺς ὑπὲ τοῖς λόγοις ὀνομαθέντας μᾶλλον, ἢ τοὺς λόγους αὐτοὺς δεῖ δοκεῖν τιμᾶν. ὅπ δ' εἰ προς ἄλλόν τινα χρὴ γνώμης ὕτως ἔχειν καὶ πρὸς Πλάτωνα, οὐκ ἄλλου δέομαι μάρτυρος, ἀλλ' αὐτὸς ἱκανὸς ὑ μόνον οἷς ἅπανταχοῦ βοᾷ καὶ προκελεύε) μηδὲν πρόπερον ποιεῖσθαι τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ ὀλίγῳ τῷ προοιμίῳ. εἰ γὰ ἐκεῖνῳ Ομήρῳ τῷ τοσοῦτον προ αὐτοῦ προ πολλῶν ὑπιτιμῶν, οὐκ ἀπεστέρηται λόγου, ἀλλ' ἔχῃ προς 8
τοὺς ἀγαναχτοῦντας ὅπ [2] εἶπη, κατ' αὐτὸν ὡς ἔοικε Πλάτωνα, καὶ τοὺς ἐκεῖνον ἐπαινοῦντας, καὶ πάσης αἰτίας ἀφιέντας, ἔστι, κἂν ἄλλός τις ἐκείνῳ δοκῇ τί λέγειν ὑπεναντίον, τολμᾶν ἀκροάσασθαι, [3] μήπω [4] τοῦτ' ἔγκλημα ποιουμένους, ἀλλ' ἐὰν τοῖς περὶ τ προαγμάτων λόγοις ἀπολειφθῇ. ἃ τοίνυν εἴρηκε περὶ ῥητορικῆς φιλονεικότερον ἢ δέον ἦ, Γοργίου [5] καὶ Σωκράτους ὑποθέμενος σωφρονοῦσιν Αθήνησι, φέρε ὑπισκεψώμεθα, καὶ δείξωμεν ὅπως ἔχῃ. καὶ γὰ ἂν εἴη δεινόν, εἰ ἐκεῖνος μὲ ὑποχὰς κατηγορεῖν ἐκ προφανοῦς, οὐκ ἀπεστέρησε τρόπον γέ τιν' αὐτὴν τ ὑπὲρ αὐτῆς λόγων, ἀλλ' ἀπέδωκε δυσὶ καὶ τρισὶν ἀντειπεῖν, ὡς γοῦν ἐν σχήματι διαλόγων, ἡμεῖς δὲ οἱ τὸ ὅλον βοηθεῖν ἔχοντες καὶ προῃρημένοι, μὴ τολμήσομεν, ὥσπερ τοσαῦτ' ἀντιλέγειν Πλάτωνι δέον, ὁπόσα ἂν αὐτὸς προς αὐτὸν [6] βουληθείη. ἄλογον δέ μοι φαίνεται, εἰ Πλάτων μὲ οὐκ ἠδέσθη ψέγων ῥητορικὴν ἧς ἴσως τι καὶ αὐτῷ μετῆν· ἡμεῖς δ' αἰσχυνόμεθα ὑπὲρ ῥητορικῆς λέγοντες, μήτις δ' [7] ἐκεῖνον ἀχθεσθείη. χωρὶς δὲ τούτων, 9
εἰ μὲ μηδὲν ἀντειπεῖν δεῖ, ἀλλ' ἐρήμῃ ἐκλησίᾳ καθάπερ ἐν δικαστηρίῳ, καὶ ταῦτα λό-

ex ipsis, quos colimus, aliud esse praecedere, aliud praestare, cognoscendum est. Et antiquos quidem omnes venerari oportet, non horrere, nisi forte litteris insignes majore, quam ipsas litteras, honore censeamus afficiendos; quod autem si erga quempiam alium, erga Platonem certe sic esse debemus affecti, non alium requiro testem, cum sufficiat ipse, non tantum quoniam ubique clamat & edicit nihil esse veritati praeferendum, sed & exemplo non magno. Etenim si ille, cum Homerum, qui tanto ante ipsum tempore floruit, multis de causis incusaret, ratione non caruit, qua contra indignantes uteretur; licebit nimirum secundum Platonem ipsum, & eos qui illum laudant, atque omni absolvunt crimine, siquis aliquid contra illum dicere coeperit, auditionem sustinere, nec prius id crimini vertere, quam ille rationibus ad propositum pertinentibus deficiatur. Quae igitur de Rhetorica contentiosius, quam oportebat, disputavit, Gorgiam faciens & Socratem Athenis colloquentes, inspiciamus, & qualia sint, ostendamus. Indignum enim foret, cum ille, quam palam constituerat accusare, defensione sua quodammodo non privarit, verum duobus aut tribus defensionem pro forma dialogorum tribuerit; si nos qui rem totam sustinere possumus & volumus, id non auderemus, quasi non esset amplius Platoni respondendum, quam ipse sibi voluerit. Absurdum deinde mihi videbitur, si Plato Rhetoricam, cujus & ipse partem fortassis aliquam consecutus erat, vituperare non est veritus; nos pro Rhetorica, ne quis illius causa indignetur, dicere pudebit. Praeterea si quidem nihil oporteret contradicere, sed eam deserti vadimonii, velut in cu-

1 Lege προσίεσθαι & προσέχειν *Cant.* 2 Εἶπει Coll. Nov. 3 Μήπω Coll. Nov. Bar. 7. Coisl. 4 Bar. 7. τοῦτο γε. 5 Sic MSS. Vulg. βουληθῇ. 6 Platonem. *Cant.* 7 Ita MSS. omnes. Vulg. ἀχθεσθῇ.

5 Καὶ Σωκράτους ὑποθέμενος] Ἀπόδειξιν τ περὶ τοῦ δεόντος φιλονεικίας ἐπήνεγκε τῷ σωφρονοῦσιν τ προσώπων. ὥσπερ τοῦτο λέγων, ὅπ ἀφ' οὗτο ἐπιάσω τῷ σωφρονεῖν, ἵνα χωρήσῃς καὶ ῥητορικῆς. πῶς γὰρ οἷόν τε Γοργίᾳ τῶν δικαίων τυχεῖν, Σωκράτους ἀγωνιζομένου περὶ Πλάτωνι κριτῇ;

ria,

γων τύχνλω ὄσαν, ἄλλοπ τῦτ' ἂν εἴη τὺπίταγμα· εἰ δ' ἔοθ' ὅντινα δεῖ, ϙεδὸν ἡμῖν ἂν ϖρέποι, ἵνα ϗ [1] τὸ δίκαιον εὐθὺς ἐν αὐτῷ τύτῳ [2] ϖρῶτῳ δείξωμεν ὃ ϖροεσκήαμεν. ὡς ἔστιν ὐ λόγον σῶζον, [3] ϖρ' ἧς ὅ τοῖς ἄλλοις συναγορεύειν ἐστὶ, ϛαύτη τ ϖρ' αὐτῆς μὴ μεθαδῦναι, [t] ἀλλὰ δυοῖν θάτερον, ἢ πιῦτον [4] εἶναι δοκεῖν αὐτὴν οἷ Πλάτων βεβύληϗ, ἢ τοῦτόν γ' εἶ) δοκεῖν ποιῆσαι. ὐ γάρ ἐστιν [5] ἐν τῦτο ὃ πανταχῦ, ὅπ τὰς αἰτίας ἡ σιωπὴ βεβαιοῖ· ἀλλ' ἅμα τ τε δικαίων ὐ τεύξε), ϗ τὸ σεμνὸν [6] αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς ἐξελήλεγχ). δόξῃ γδ ὐχ οἵατ' εἶ) σώζειν τὰ δίκαια. ἐγὼ δὲ, μάλιστα μ ϗ ϖρῶτον αἰδοῖ τ λόγων αὐτῶν, ϗ ϕ νομίζειν χρῆναι καθάϖ γονεῦσι βοηθεῖν, ὡς ἕκαστος ἔχῃ τ ἐν [7] αὐλοῖς δυνάμεως· εἶτα ϗ τ ἄλλων ἕνεκ' ἀνθρώπων, ὅπως μὴ ϖερὶ τ μεγίστων φαύλως ὑπαχθεῖεν, μήδ' ἀγνοήσαμεν ὅσῳ λαμϖρότερος ϗ μείζων ἀνὴρ, [8] τοσύτῳ ϖρᾳοτέρου πιστεύσαντες αὐτῷ, μηδὲ ἣν [9] ὐ θέμις ὐδὲν [10] φλαῦρον ἀκῦσαι, ταύτην οἰόμενοι καλίζειν, αὐτὺς τ καλλίστων ἀποστερήσαμεν ἑκόντες, ἐν ἴσῳ δὲ ἄκοντες εἰπεῖν, ὑπέρην τ λόγον τῦτε δικαίω χάειν ϗ τ χρείας. τὸ μὲ ὖν ἀξίωμα τοσῦτον ὖ παρόνδος ἀγῶνος. καλῶ δ' ὁπὶ τύτῳ τῷ τολμήμαλι, ϗ Ερμῆν λόγιον, ϗ [11] Απόλλωνα μυσηγέτην, ϗ Μύσας ἁπάσας ἡγεμόνας γενέαδ· μάλιστα μὲν ϗ δι' αὐτὸ ὅ ἴδιον τ νῦν κλήσεως, ὅπ τύτων ἡ δωρεὰ ὑπὲρ ἧς ἅμα ϗ δι' ἧς [12] ἀγωνιζόμθα, ἔπειθ' ὅπ ϗ δύο συμπέπωκεν. ὅτε γδ ϖρὸς τ φαυλόταϛον τ Ελλήνων, ὅθ' ὑπὲρ τ φαυλοτάτων οἱ λόγοι. εἰσὶ δὲ, οἳ ϗ τ ἐκείνῳ

ria, damnari, idque dicendi magiſtram; alia quaedam haec eſſet ratio. Sin quenquam oporteat, nobis hoc propemodum conveniet, ut ex hac quoque re primum inſtituti noſtri jus declaremus. Nec enim aequum eſt, ut a qua id accepimus, quo caeteris patrocinari poſſemus, ea ſuis deſtituatur bonis, nec potius vel talis, qualem Plato voluit, videatur, vel ut videri poſſit, efficiatur. Nam quod vulgo dicitur, ſilentium confirmare crimina, id unum ac ſimplex non eſt; verum ſimul & jure ſuo privabitur, & dignitatem totam amittet. Videbitur enim jus ſuum tueri non poſſe. Ego vero primum quidem & maxime ipſius eloquentiae reverentia, & quod exiſtimabam oportere unumquemque, prout in ea profeciſſet, ita ceu parenti opem ferre; deinde aliorum quoque cauſa, ne in rebus maximis turpiter fallantur, nec ignorent, quanto vir major eſt & illuſtrior, tanto ſe facilius ei credidiſſe, neque dum eam, quam nihil decet audire vile, laedere ſe putant, ſeipſos interim rebus praeclariſſimis ultro, atque adeo etiam inviti privent, orationem hanc ſuſcepi, habita ſimul & juſtitiae & utilitatis ratione. Ac praeſentis quidem certaminis haec eſt magnitudo. Invoco autem ad hoc facinus & Mercurium eloquentem, & Apollinem Muſarum praeſidem, & Muſas omnes duces; idque cum propter ſingularem hujus invocationis proprietatem, quod ea, pro qua & per quam decertamus, ex illorum dono ſit profecta, tum quod ſimul duo concurrunt. Nam nec ad viliſſimum Graecorum, nec de viliſſimis rebus habebitur oratio. Quin etiam ex illius ſermoni-

1 Exciderat illud τὸ ex editis. Ex MSS. reſtituimus. 2 Πρῶτον Coll. Nov. 3 Παρ' οἷς Coll. Nov. 4 Bar. 7. γ' εἶναι. 5 Deeſt in Coiſl. 6 Abeſt ab editis. Agnoſcunt MSS. omnes. 7 Sic *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. αὐτῇ. 8 Coiſl. τοσῦτον. 9 Bar. 7. ὐ δὲ θέμις. 10 Coiſl. φαῦλον. 11 Sic MSS. Editi Απόλλω. 12 Αγωνιζόμεθα Coll. Nov. Bar. 7.

t Αλλὰ δυοῖν θάτερον] Τὸ μὲ ϖρῶτον δοκεῖν αὐτὶ ϕ νομίζειν, τὸ ϑ δεύτερον αὐτὶ ϕ φαίνεδ νόει. λίγειν δὲ αὐτὶ ϕ ἢ νομίζειν αὐτὴν ὐ τέχνλω, ὡς Πλάτων εἰρήκει, ἢ ὑπὲρ αὐτῆς ἀπολογήσαδ, μὴ τέχνλω φαίνεθαι αὐτλὼ ποιῆσαι. ἵν' ἔχῃ τὸ ὐ γάρ ἐστι τὴν σιωπφλὼ, ϖρὸς τὸ ταύτῃ τ ϖαρ' αὐτῆς μὴ μεταδῦναι. ϵ γδ τὸ ἀλλὰ δυοῖν θάτερον ἀϕ μέσυ. ἢ ἄμφω τὸ δοκεῖν αὐτλὼ φαίνεδ νόει· ἵνα λίγῃ, ὅπ ϖότ οἷς ἐχ ὑπὲρ αὐτῆς ἀπολογησόμεθα, ποιήσομεν αὐτὴν, καὶ μὴ τέχνλω εἶναι φαίνεδ κ τὸν λόγον ϕ Πλάτωνος. ἢ ποιήσομεν αὐτὸν τοιῦτον εἶναι φαίνεδ, οἷον μέλλῃ εἰπεῖν ϖὰ τῆς κατασκδῆς. λίγῃ γδ ὡς ὐ μόνα βεβαιωθήσεται ἡ κατ' αὐτῆς δόξα ϕ Πλάτωνθ, ἀλλ' ἄμφω τιῦτα συμβήσεται, τό τε μὴ τυχεῖν τῆς ϖροσηκύσης αὐτῇ ἀπολογίας, καὶ τὸ ἀπολέσαι τλὺ ἰσχὺ αὐτῆς, φανήσεται γὰρ οὐ δυάδαι τὰ δίκαια σώζειν.

bus

λόγων τῶν εἰς μνήμιλιν ἠκόντων, τούτους μάλιστα θαυμάζουσιν, [u] οἷς ἐνζῆν καὶ περὶ τούτων
κέχρηται. ὥστε παντὶ θείας δεῖν τὴν βοηθείας ὡς ἀληθῶς. [x] ὥσπερ οὖν οἱ τὰς τῶν πα-
ρανόμων γραφὰς εἰσιόντες, ἀπ' αὐτῶν ὧν εἶπε τὴν ἀρχὴν ποιησόμεθα. ἔστι δὲ ταυτί.
[1] δοκεῖ τοίνυν [2] μοι, ὦ Γοργία, εἶ) ὄφεσθαι τέχνικόν μ' ὄν. ψυχῆς δὲ τοιαύτης καὶ 11
ἀνδρείας καὶ φύσει δεινῆς προσομιλεῖν τοῖς ἀνθρώποις. καλῶ δὲ αὐτὴν [3] ἐγὼ δὴ κεφάλαιον
ἐγὼ κολακείαν. ταύτης μοι δοκεῖ τῆς ὄφεσθαι πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μόρια εἶ), ἓν
δὲ καὶ [4] ὀψοποιητικήν, ἣ δοκεῖ μὲν εἶ) [5] τέχνην, ὡς δ' ὁ ἐμὸς λόγος, οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ' ἐμ-
πειρία καὶ τριβή. ταύτης μόριον καὶ τὴν ῥητορικὴν ἐγὼ καλῶ, καὶ τὴν γε [6] κομμωτικήν,
καὶ τὴν σοφιστικήν, τέτταρα ταῦτα μόρια, ὄφεσθαι τέτταρσι πράγμασιν. εἰ οὖν βούλεῖ) Πῶλος
πυνθάνεσθαι, πυνθανέσθω, καὶ γὰρ πω πέπυσται, ὁποῖόν φημι ἐγὼ [7] τῆς κολακείας μόριον
εἶ) τὴν ῥητορικήν· ἀλλ' αὐτὸν λέληθα οὔπω ἀποκεκριμένος. ὁ δέ, ἐπανερωτᾷ εἰ δοκεῖ κα-
λὸν ἡγεῖσθαι [8] εἶ). ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι ἀποκρινεῖσθαι πρότερον, [9] εἴτε αἰσχρὸν εἴτε καλὸν ἡγεῖ-
σθαι τὴν ῥητορικὴν πρὶν ἂν πρῶτον ἀποκρίνωμαι ὅ ἐστιν. οἶμαι γὰρ δίκαιον, ὦ Πῶλε. ἀλλ' εἴτοι
βούλεῖ πυνθάνεσθαι, ἐρώτα ὁποῖον μόριον τῆς κολακείας φημὶ εἶ) τὴν ῥητορικήν. ἐρω-
τᾷ δή, καὶ ἀποκρινοῦμαί [10] σοι ὁποῖον μόριον. ἆρ' οὖν οὐκ [11] μανθάνεις ἀποκρινάμενός. ἔστι γὰρ ἡ ῥη- 12
τορικὴ κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον πολιτικῆς μορίου εἴδωλον. τί οὖν; καλὸν ἢ αἰσχρὸν λέ-
γεις αὐτὴν εἶ); αἰσχρὸν ἔγωγε. τοιγὰρ καλοῖς αἰσχρὰ καλῶ. ἐπειδὴ δεῖ σοι ἀποκρίνασθαι
ὡς ἤδη εἰδότι ὃ λέγω. μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἔγωγε οὐδὲ [12] αὐτὸς συνίημι ὅ, τι

bus qui quidem in noſtram venerint notitiam, ſunt qui hos admirantur maxime, quos his de rebus hic habuit. Ita fiat, ut prorſus divino re vera ſit opus auxilio. Quapropter eorum more, qui legum perperam latarum actiones intendunt, ab ipſius verbis auſpicabimur. Sunt autem haec. *Videtur itaque mihi, Gorgia, ſtudium eſſe, quod arte quidem careat; ſit autem ingenii virilis, quodque conjectura valeat, & natura poſſit apte cum hominibus verſari. Ejus autem caput Adulationem voco. Hujus autem ſtudii cum & aliae ſunt multae partes, tum etiam ars coquendi, quae cum ars eſſe videatur, mihi tamen non tam pro arte, quam pro experientia & uſu habetur. Ejuſdem porro Rhetoricam quoque ſtatuo partem, & artem comendi, & Sophiſticam; quatuor has partes in rebus quatuor. Si quid igitur volet Polus quaerere, quaerat, necdum enim intellexit, qualem ego adulationis partem dicam eſſe Rhetoricam; nec me nondum reſpondiſſe ſenſit. Quin inſuper quaerit, num eam pulcram putem. Verum ego non ei reſpondebo, utrum turpem an pulcram putem eſſe Rhetoricam, priuſquam, quid ſit, reſpondero. Nec enim eſt aequum, Pole. Itaque ſi vis quaerere, qualem adulationis partem dicam eſſe Rhetoricam, quaere. Quaero igitur; ac reſponde, qualem partem. Scies igitur, cum reſpondero. Eſt enim Rhetorica, meo judicio, ſimulacrum partis cujuſdam ſcientiae civilis. Quid ergo? Pulchramne eam, an turpem dicis? Turpem equidem, quoniam mala voco turpia. Reſpondendum enim tibi eſt, ut qui jam, quae dico, intelligas. Non, per Jovem, Socrates, immo nec ipſe, quid dicas, in-*

1 Verba Socratis ad Gorg. in Gorgia Platonis. *Cant.* 2 Coiſl. μοι εἶναι, ὦ Γοργία. 3 Ita Plat. & MSS. omnes. Abeſt ab impreſſis. 4 Ita Plat. & Coiſl. Caeteri ὀψοποιικήν. 5 Rhetorica *Cant.* 6 Bar. 7. κωμωτικὼ. 7 Deeſt in Coiſl. 8 Non agnoſcit Coiſl. 9 Bar. 7. εἴτε καλὸν εἴτε αἰσχρόν. 10 Abeſt a Coiſl. 11 Μάθοις Coll. Nov. & Bar. 7. 12 Ita ex Platone, *Cant.* & Bar. 7. Vulg. αὐτό.

u Οἷς ἐνταῦθα καὶ περὶ τούτων] Τὸ ἐνταῦθα καὶ περὶ τούτων ἓν ἐστιν. x Ὥσπερ οὖν οἱ τὰς τῶν παρανόμων γραφὰς] Οἱ γὰρ παρανόμων ψηφισμάτων κατηγορῆσαι βουλόμενοι, πρῶτον ἀναγινώσκουσι ταῦτα, εἶτα παραβαίλοντες τοῖς νόμοις, ἐντεῦθεν δεικνύουσι τὸ παρά-νομον.

telligo.

λέγεις. εἰκότως γε, ὦ Γοργία, ὑδὲν γάρ πω [1] σαφὲς λέγω. Πῶλος δὲ ὅδε νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς. ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἔα, ἐμοὶ δὲ εἰπέ, πῶς λέγεις, πολιτικῆς μορίου εἴδωλον εἶναι τὴν ῥητορικήν. ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι φράσαι, ὅτι μοι φαίνεται εἶναι ἡ ῥητορική. εἰ δὲ μὴ τυγχάνω ὂν τοῦτο, Πῶλος ὅδε ἐλέγξει. σῶμά που καλεῖς τι καὶ ψυχήν; πῶς γὰρ οὔ; ἴσθι καὶ τούτων οἴει [2] τινὰ εἶναι ἑκατέρου εὐεξίαν; ἔγωγε. τί [3] δαί; δοκοῦσί μοι εὐεξίαν, οὖσαν δ' οὔ; οἷον τοιόνδε λέγω. πολλοὶ δοκοῦσιν εὖ ἔχειν τὰ σώματα ὥς οὐκ ἂν ῥᾳδίως ἀνάθοιτό τις ὡς οὐκ εὖ ἔχουσιν, ἀλλ' [4] ἢ ἰα-
13 τρός τε καὶ τῶν γυμναστικῶν [5] τις. [6] ἀληθῆ λέγεις. τὸ τοιοῦτο λέγω καὶ ἐν σώματι εἶναι καὶ ἐν ψυχῇ, ὃ ποιεῖ [7] μὲν δοκεῖν εὖ ἔχειν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν· ἔχει δὲ οὐδὲν μᾶλλον. ἔστι ταῦτα. φέρε [8] δή σοι ἐὰν δυνώμεθα σαφέστερον ἐπιδείξω ὃ λέγω. δυοῖν ὄντοιν [9] τοῖν πραγμάτων δύο λέγω τέχνας. τὴν μὲν οὖν ἐπὶ τῇ ψυχῇ, πολιτικὴν καλῶ· τὴν δ' ἐπὶ τῷ σώματι μίαν μὲν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω σοι. μιᾶς δὲ οὔσης τῆς σώματος θεραπείας, δύο μόρια λέγω, τὴν μὲν γυμναστικήν, τὴν δὲ ἰατρικήν. τῆς δὲ πολιτικῆς, ἀντίστροφον μὲν τῇ γυμναστικῇ τὴν νομοθετικήν· ἀντίστροφον δὲ τῇ ἰατρικῇ, τὴν δικαιοσύνην. [10] ἐπικοινωνοῦσι μὲν δὴ ἀλλήλαις ἅτε περὶ τὸ αὐτὸ οὖσαι ἑκάτεραι τούτων, ἥ, τε ἰατρικὴ τῇ γυμναστικῇ, καὶ ἡ δικαιοσύνη τῇ νομοθετικῇ· ὅμως δὲ διαφέρουσί τι ἀλλήλων. τεττάρων δὲ τούτων ὄντων, καὶ ἀεὶ περὶ τὸ βέλτιστον [11] θεραπευόντων· τῶν μέν, τὸ σῶμα· τὸν δὲ, τὴν ψυχήν· ἡ κολακευτικὴ ἀνθρωπίνη, αἰσθομένη
14 γοῦσα λέγω, ἀλλὰ στοχασαμένη, τέτραχα ἑαυτὴν διανείμασα, ὑποδῦσα ἑκάστου τῶν μορίων, προσποιεῖται [12] τοῦτο ὅπερ ὑπέδυ, καὶ τὸ μὲν βελτίστου οὐδὲν φροντίζει, τῷ δὲ ἡδίστῳ [13] θηρεύσῃ τὴν [14] ἄνοιαν καὶ ἐξαπατᾷ, ὥστε δοκεῖν πλείστου [15] ἀξία εἶναι. ὑπὸ μὲν οὖν τὴν ἰα-

telligo. Ac merito quidem, Gorgia, nihil enim adhuc clare dixi. Polus autem hic juvenis & acer eſt. Itaque tu hunc omitte, ac mihi explica, quomodo Rhetoricam ſimulacrum partis cujuſdam ſcientiae civilis appelles. Conabor igitur dicere, quid de Rhetorica ſentiam. Quod ſi erravero, Polus hic me redarguet. Corpus utique aliquid & animum vocas. Quid ni? Itaque & horum utriuſque quandam eſſe cenſes bonam conſtitutionem? Equidem. Quid autem? Quae bona videatur, nec ſit? Tale autem quid dico. Multi videntur eſſe bene conſtituto corpore, quos nemo facile male habere ſenſerit, quam medicus, aut gymnaſtes aliquis. Recte dicis. Tale quid & in corpore dico & in animo cerni, quod utriuſque bonam conſtitutionem videri quidem, ſed non eſſe faciat. Ita eſt. Age vero, facilius etiam, ſi potero, quod dico, demonſtrabo. Duarum quidem rerum duas artes ſtatuo. Atque eam quidem, quae in animo verſatur, civilem voco; quae autem corpori tribuitur, ut uno non poſſum appellare nomine, ita duas unius facio partes, Gymnaſticen & Medicinam. Civilis autem ſcientiae partium, Gymnaſticae quidem ars legum ferendarum, Medicinae vero ars juris dicendi altera ex parte reſpondet. Communicant autem ſecum invicem, tum Medicina cum Gymnaſtice, tum ars juris dicendi cum arte legum ferendarum; quippe quae in eodem utraeque ſubjecto verſentur: quanquam nonnihil tamen inter ſe differunt. Jam cum quatuor hae eſſent artes, quae ſemper optima ratione partim corpus, partim animum curarent; id animadvertens ars adulandi, non intelligens, inquam, ſed conjiciens poſtquam ſeipſam quadrifariam diviſit, ſingulas ſubiit partes, & id quod ſubierat, eſſe ſe finxit, ac boni quidem nullam habuit rationem, voluptate autem mentem captavit & decepit, ſic ut plurimi fieret. Medicinam itaque ſubiit ars

1 Bar. 7. σαφῶς. 2 Εἶναί τινα. 3 Coll Nov. Bar. 7. & Coiſl. δῆ. 4 Sic MSS. omnes. Editi non agnoſcunt. Plat. ἄλλῳ ἢ. 5 Coiſl. ὁσιστῶν. 6 Bar. 7. ἀληθῶς. 7 Coiſl. μὴ τοῦ ἔχειν δοκεῖν. 8 Ita MSS. & Plat. P. Steph. δή τοι ἐὰν δυώμεθα. Edit. Flor. δή σοι ἐὰν δυώμεθα. 9 Sic Coll. Nov. & Bar. 7. In caeteris deeſt. 10 Ἐπικοινωνέουσι Coll. Nov. & Bar. 7. 11 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. θεραπευόντων. 12 Τοῦτο Coll. Nov. 13 Plat. θηρεύσει. 14 Lege Ἀλόγιαν. Cant. 15 Coiſl. ἄξιον εἶναι.

co-

τεχνὴν ἡ [1]ὀψοποιικὴ ὑποδέδυκε, ᾗ τεθαῤῥηκὸτα τὰ βέλτιστα σιτία τῷ σώματι εἰδέναι. ὥσ' εἰ δέοι, ἐν παισὶ διαγωνίζεσθαι ὀψοποιόν τε καὶ ἰατρὸν, ἢ ἐν ἀνδράσιν ὥσπερ ἀνοήτοις ὥσπερ οἱ παῖδες, πότερος ἐπαίει περὶ τὰ χρηστῶν σιτίων [2]καὶ πονηρῶν ὁ ἰατρὸς ἢ ὀψοποιὸς, λιμῷ ἂν ἀποθανεῖν τὸν ἰατρόν. κολακείαν μὲν οὖν αὐτὸ [3]καλῶ καὶ αἰσχρόν φημι εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὦ Πῶλε (σοὶ γὰρ τοῦτο λέγω) ὅπου τοῦ ἡδέος στοχάζεται ἄνευ τοῦ βελτίστου. τέχνην δὲ αὐτὴν οὐ φημι εἶναι, ἀλλ' ἐμπειρίαν. ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα [4]ὃ προσφέρει, ὁποῖ' ἄττα τυγχάνει φύσιν ὄντα, ὥς τε τὴν αἰτίαν ἑκάστου μὴ ἔχειν εἰπεῖν. ἐγὼ δὲ τέχνην οὐ καλῶ, ὃ [5]ἂν ᾖ ἄλογον πρᾶγμα. τούτων δὲ περὶ εἰ ἀμφισβητεῖς, ἐθέλω ὑποσχεῖν λόγον. τῇ μὲν οὖν ἰατρικῇ, [6]ὥσπερ λέγω, ἡ ὀψοποιικὴ κολακεία ὑπόκειται· τῇ γυμναστικῇ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ κομμωτική. κακοῦργος [7]καὶ ἀπατηλὴ καὶ ἀγεννὴς καὶ ἀνελεύθερος, [8]σχήμασι καὶ χρώματι καὶ λειότητι καὶ [9]ἐσθῆτι [10]ἀπατῶσα, ὥστε ποιεῖν ἀλλότριον κάλλος [11]ἐφελκομένη τὸ οἰκεῖον ἀφαιροῦσα τὴν γυμναστικῆς ἀμελεῖν. ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ, ἐθέλω σοι εἰπεῖν, ὥσπερ οἱ γεωμέτραι (ἤδη γὰρ ἂν ἴσως ἀκολουθήσαις) ὅτι ὡς κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικὴν, τοῦτο σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικήν· καὶ [12]ὡς [13]ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρικὴν, τοῦτο [14]ἡ ῥητορικὴ πρὸς δικαιοσύνην.

Ἐνταῦθα ἀπόδειξις μὲν οὐδ' ὁπωσοῦν ἔνεστιν, οὐδ' ἔλεγχος ἀνάγκη προελήλυθεν· ὑπόκειται δ' ἁπλῶς ὥσπερ ἐξόν, οὗ πολὺς [15]ἦν ἰδρὼς πρότερον· οὐδὲν διαφερόντως, ἢ εἰ χαίρειν ἤτησε τοὺς ἀκούοντας ταῦτα συγχωρῆσαι. καίτοι εἰ τὰ ζητούμενα ὡς ὁμολογούμενα ὑπολήψεται γέλως, πῶς εἰκὸς, ἄνε ζητεῖν γέλως, ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς ὑπολήψεται; πῶς [16]γὰρ οὐ γέλως εἰ τὸ αὐτὸ φύσεως ῥητορικὴ καὶ [17]ὀψοποιικὴ ζητεῖν; ὅσ' ὥσπερ ὁμολογούμενον εἴληφεν αὐτό. γοῦν 16

coquendi, & qui essent optimi cibi, scire se finxit. Quocirca si inter coquum & medicum oriretur apud pueros, vel viros instar puerorum stultos contentio, uter melius bonos & malos cibos posset discernere, fame periret medicus. Quamobrem eam adulationem voco, turpemque judico, Pole, (tibi enim hoc dico) quoniam bono relicto ad voluptatem collimat. Ars autem non est, sed experientia. Caret enim ratione, qua ea, quae praebet, qualia sint, possit explicare, ita ut causas singulorum nequeat reddere. Quae vero res ratione careat, artem nunquam dixero. Quod si quid in hisce dubitas, rationem sum paratus adjicere. Ac Medicinae quidem, ut dixi, coquendi arte praedita adulatio subjecta est; Gymnasticae vero ars comendi, eadem ratione; ut quae nequam, fallax, ignobilis, atque illiberalis sit, figurisque ac coloribus & laevitate atque vestitu homines decipiat; ita ut ejus dolo ad alienam aspirantes pulcritudinem, propriam, quae est ex Gymnastica, negligant. Atque ne longior sim, dicam ut geometrae (jam enim fortassis assequi poteris) quemadmodum se ars comendi habet ad Gymnasticam, ita Sophisticam ad artem legum ferendarum; & quemadmodum ars coquendi ad Medicinam, ita Rhetoricam se ad artem juris dicendi habere.

In his nulla prorsus inest demonstratio, nec argumentum necessarium; sed pro concessis sumuntur, de quibus erat prius disputandum: quasi ab auditoribus ea sibi dari petiisset. Atqui si ea, de quibus quaeritur, ridiculum est pro concessis ponere; quomodo vel aequum sit ea, quae ridiculum sit quaerere, initio ponere, vel non ridiculum, utrum ars dicendi & ars coquendi ejusdem sint naturae, quaerere? At ipse hoc tanquam concessum sumsit. Licebit

1 Sic Plat. & Coisl. Caet. ὀψοποιική. 2 Coisl. ἤ. 3 Sic MSS. & Plat Vulg. καλῶν. 4 Coisl. ᾧ προσφέρει. 5 Coisl. ἂν εἴη. 6 Coisl. ὅπερ λέγω, ἡ ὀψοποιικὴ κολακεία. Caet. ὀψοποιική. 7 Δὲ καὶ Coll. N. 8 Bar. 7. καὶ χρώμασι. 9 Ita *Cant.* Bar. 7. Caeteri αἰσθῆτι. Plat. αἰσθήσει. 10 Sic Plat. & MSS. quos vidi, omnes. Vulg. ἀπατῶσαν. 11 Lege ἐφελκόμενον ex Platone. *Cant.* 12 Οὕτως Coll. Nov. 13 Ita lege & hic ut alibi cum Plat. & Coisl. 14 MSS. non agnoscunt. 15 Bar. 7. ἱδρὼς ἦν. 16 Ita Coisl. & Bar. 7. Abest ab aliis. 17 Vulg. ὀψοποιική.

bit

δ' ἄν τις ἐκείνως, εἰ τὸ τῆς ῥητορικῆς ὄνομα ἐξελὼν, ὃ τῆς φιλοσοφίας ἀντ' ἐκείνου μεταλάβοι, καὶ ὅπῃ τοῦτο πᾶσι τοῖς αὐτοῖς χρήσαιτο. καὶ μηδεὶς μήτε ἀγεννίαν, μήτε ψυχρότητα καταγνῷ τοῦ λόγου. μάλιστα μὲν γὰρ ὃ δήπου δυοῖν ὁπτέον ἢ δυνάμενον, τοῖς [1] μὲν τοῦ ἑτέρου θεραπευομένοις, οὐδ' ἂν ὁπωσοῦν βλασφημῶσιν εἰς τοὺς ἑτέρους, [2] οὐδὲν ἀγεννὲς ἐρεῖναι φήσομεν, τοῖς δ' οὐδὲ τοῖς αὐτοῖς ἀμυνέεσθαι δώσομεν· ἔπειθ' ὃ τοῦ φορτικοῦ χάριν εἰρήσεται, ἀλλὰ τῆς ἀποδείξεως, ἣν ὑδαμοῦ τούτοις εἶναι φαμέν. οὐκοῦν ὧδε ἔχει. δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Γοργία, εἶναι ὁπιτήδευμα τεχνικὸν μὲν οὐ· ψυχῆς δὲ τοχαστικῆς, καὶ ἀνδρείας, καὶ φύσει δεινῆς προσομιλεῖν τοῖς ἀνθρώποις. [3] καλῶ δὲ αὐτοῦ ἐγὼ τὸ κεφάλαιον κολακείαν. ταύτης μοι δοκεῖ τῆς ὁπιτηδεύσεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μόρια εἶναι, ἓν δὲ καὶ [4] ὀψοποική· ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη, ὡς δ' ὁ ἐμὸς λόγος, οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ' ἐμπειρία καὶ τριβή. ταύτης μόριον καὶ τὴν [5] ῥη-
17 τορικὴν ἐγὼ καλῶ, καὶ τὴν γε κομμωτικὴν, καὶ τὴν σοφιστικὴν, τέτταρα ταῦτα μόρια ὁπὶ τέτταρσι πράγμασι. καὶ δὴ πάντων δὴ τῶν εἰρημένων, εἴτις ὥσπερ ἄπαντα τἆλλα χωρὰν ἐᾷ, [6] τὴν ῥητορικὴν εἰς τὴν φιλοσοφίαν μεταλαμβάνοι, συμβαίνει δήπου μηδὲν ἐμποδίζεσθαι τά γε ῥήματα. ἀλλ' ὥστε [7] τῇ ὑγιαίνοντι οἰμῳ, ὥστ' ἐκεῖνο ἀποδεικνύοντος. ὥστε γὰρ [8] φιλοσοφίᾳ τὴν ὀψοποιίας ὀνειδῶν οὐδὲν [9] ἅψεται δήπουθεν, ἕως ἂν ἄλλο τι τῇ φύσιν ᾖ· ὥστ' οἷς ὀψοποικὴν κακίζει, τίς ἐξελέγχει ῥητορικὴν, ἕως ἂν μὴ δείξῃ τὴν ἀναγκαίαν, ὑφ' ἧς ταῦτα ὁμοίως ἔχει, πλὴν εἰ τοῦτ' αὐτὸ ἱκανὸν [10] ἡγήσαιτο εἰς ἀναγκαίαν ποιήσαί τινα, τὸ πῶς ὀψοποικὴ ῥητορικῆς κεχώρισται λέγειν. καί τοι τοῦτο οὐκ ἐμὲ μὲν εἰπεῖν, οὐκ ἔχω δὲ μαθεῖν, ὡς οὐχ ὑβρίζοντός ἐστιν. ὅμως δ' ἔγωγε ἀποστήσο-

bit autem id cognoſcere, ſi quis ſublato Rhetoricae nomine, Philoſophiam in ejus locum ſubſtituat, atque ita iiſdem utatur omnibus. Nec vero vel ruſticum quiſquam, vel frigidum hunc fore ſermonem exiſtimet. Primum enim cum duarum artium vel facultatum eos qui alteram ſectantur, ſi de alteris quippiam ſecus dixerint, nihil ineleganter agere dicturi ſimus, alteris merito eandem concedemus defendendi rationem: deinde non offenſae gratia, ſed demonſtrationis, quae in his nuſquam apparet, proferetur. Sic igitur ſe habebit. "Videtur ita-
"que mihi, Gorgia, ſtudium eſſe, quod arte
"quidem careat, ſit autem ingenii virilis, quod-
"que conjectura valeat, & natura poſſit apte
"cum hominibus verſari. Ejus autem caput
"Adulationem voco. Hujus autem ſtudii cum
"& aliae ſunt multae partes, tum etiam ars co-
"quendi; quae cum ars eſſe videatur, mihi ta-
"men non tam pro arte, quam pro experientia
"atque uſu habetur. Ejuſdem porro Philoſo-
"phiam quoque ſtatuo partem, & artem co-
"mendi, & Sophiſticam; quatuor has partes
"in rebus quatuor. Atque ita in reliquis omnibus, ſi quis alia loco ſuo ſingula relinquens, Rhetoricam in Philoſophiam mutet, nihil id ſermoni quidem oberit. Verum hoc nec ſani, opinor, eſſet hominis, nec eam rem demonſtrare conantis. Nam nec Philoſophiae quicquam dedecoris ex arte coquendi accedet, donec in alio fuerit genere conſtituta; nec iis quiſquam, quibus artem coquendi vituperet, Rhetoricam poſſit redarguere, donec earum ſimilitudinem neceſſariam non oſtenderit, niſi forte id ſatis exiſtimavit adferre neceſſitatis, quod artis coquendi a Rhetorica differentiam oſtenderit. Atqui id, quamquam dicere me pudet, omnino tamen contumelioſum eſt. Nihilominus equidem ab-

1 Coiſl. μὲν τῆς ἑτέρας. 2 Sic *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Caeteri ὧδε. 3 Coll. Nov. καλῶ δὲ ἐγὼ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ κολακείαν. 4 Coiſl. ὀψοποιϊκή. 5 Φιλοσοφίαν lege pro ῥητορικὴν. *Cant.* 6 Coiſl. τὴν δὲ ῥητορικὴν. 7 Τοῦτο Coll. Nov. 8 Coiſl. φιλοσοφίας. 9 Ita MSS. Vulg. ἅψεται. 10 Ηγήσαιτο Coll. Nov.

ſurditatem

μὴ τοῦτο ὃ ἄτοπον. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς ὄντι δεινότερον ἢ ἀτοπώτερον, εἰ μᾶλλον [1] ἔστιν ὁ πειρώμενος, ὡς οὐκ αἰσχρὸν ῥητορικὴν, διδάσκειν, αἰσχύνοιτο, ἢ ὁ τολμήσας ποιῆσαι ἐν αἰσχρᾷ μοίρᾳ ψέγειν. ποῖον μέν οὖν εἰ τὰ μάλιστα μὴ τέχνῃ τις δοίημεν αὐτὴν, [2] ὅπερ ὡς ἔρ- 18
μαιον [3] φέρει πρὸ ὅλου τοῦ λόγου, τί μᾶλλον αἰσχρὸν γ' ἂν τις συγχωρησόμεθα; εἰ μὲν γὰρ ἦν ἀναγκαίως ἅπαν ὃ μὴ τέχνῃ γιγνόμενον κακὸν, ἢ τοῦ μηδενὸς ἄξιον, ἦν [4] ἄν τι φρόνιμον. νῦν δ' οὐδείς ἐστιν ὅστις οὐκ ἂν συμφήσαι, ὃ μὴ ὑπὸ τέχνης μέγιστα ἀνθρώποις καὶ κάλλιστ' ἐκ θεῶν, ἅμα τε ἔξω τέχνης εἶναι, καὶ τέχνης κρείττω· καὶ τοῦθ' ὕτω φανερὰ πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ δεξιοῖς καὶ πολλοῖς κεχρήτηκεν, ὥστ' ὅσα μὲν τοῦ ἑπτὰ σοφῶν κληθέντων οὕτως ἐν τοῖς πᾶσιν ὄντων εὐαριθμήτων εἶπέ τις ἢ συνεβούλευσεν, ἢ τῶν ἄλλων ὧν ὑπὸ παιδείᾳ θαυμάζομεν ὡς σοφούς, οὐδεὶς πεφύκασι θεῷ, ἀλλὰ ὃ τοῦ ἀνδρὸς ὄνομα ἐκάστοις ὑπεφημίζεται· ἃ δ' ἂν αἱ Πυθοῖ πεφᾰμένεις φῶσιν, ἐπειδὰν ἐκστῶσιν ἑαυτῶν, ταῦθ' ὡς ὁ Πύθιος εἶπε καὶ Πλάτων καὶ ἅπαντες λέγουσι. [5] καὶ τίνα ὑπέστανται δύπου τέχνην τότε, ἄγε δὴ οἷαί τε εἰσὶ φυλάττειν οὐδὲ μεμνῆσθαι; καίτοι μικρὰ μὲν ἡ πάντων εἰδυῖα [6] λόγοις ἀνθρωπίνοις ἰατρικὴ, καὶ κρείττων ὀψοποιικῆς, πρὸς τοὺς ἐκ Δελφῶν οἰ- 19
μαι δυνάται λύσεις, ὅσαι καὶ ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ, καὶ νόσων, καὶ παθημάτων ἁπάντων ἀνθρώποις ἐφάνθησαν· μικρὰ δ' ἡ κατ' αὐτὴν ἐσκυῖα δικαιοσύνη, κείσεως ἕνεκα [7] πεφυμάτων καὶ συμβολῆς. τί δὲ ἐρῶσι σύμπαντες οἱ γυμναῖοι, δυοῖν καὶ τριῶν λογίων οὐκ ἠπταδαί σφων πᾶσαν τὴν ὑπισήμιον, εἰσφ ἔνεκα τοῦτ' ὑπέστανται βραχὺ σωφρονεῖν; τί δὲ ἡ σεμνὴ σοι νομοθετικὴ, καὶ τὰ μεγάλα ἀνθρώποις εὐεἰσκουσα; οἶμαι μὲν πεφυχώρηται, μᾶλλον δὲ [8] πάλαι παρεχώρησε ταῖς ἀπὸ τοῦ τρίποδος γυναιξί. Βαδί-

furditatem iſtam feram. Etenim gravius prorſus & abſurdius foret, ſi eum, qui Rhetoricen non eſſe turpem conetur oſtendere, magis puderet, quam qui eam primum eſt auſus turpem vocare. Ac primum quidem ut maxime artem eam non eſſe demus, id quod ille quaſi praeclarum quoddam inventum per totam inculcat orationem, cur ideo turpiorem eſſe conceſſerimus? Nam ſi neceſſario fieret, ut quicquid careret arte, malum vel vile eſſet, jam aliquid effectum crederem. At nunc nemo eſt qui dubitare poſſit, quin maxima quaeque & praeclariſſima, quae ſunt a diis in homines collata, ſimul & ſine arte ſint, & arte majora; id quod adeo apud omnes tum elegantes tum vulgares homines invaluit, ut ſi quid vel ſeptem ſapientum, quos e multis paucos ita vocarunt, vel aliorum aliquis, quos propter eruditionem inter primos admiramur, dixerit vel fuaſerit, id nemo diis tribuat, ſed viri nomen ſingulis adjiciat; quod autem Pythiae vates, poſtquam extra ſe fuerint raptae, dixerint, id a Pythio profectum eſſe, & Plato & omnes fateantur. Quam vero tunc artem norunt, quae nihil nec ſervare nec memoria tenere poſſint? Atqui parum & Medicina, quae omnes novit humanas rationes, & arti coquendi praeſtat, prae Delphicis valet remediis, quotquot tum privatim tum publice ad omnes morbos atque languores hominibus explicata ſunt; & quae juxta illam conſtituta eſt ars juris dicendi, in judiciis & conſiliis valet. Jam gymnaſtae omnes nonne duobus vel tribus oraculis totam ſuam ſcientiam ſuperari concedent, ſi vel tantillum ſapiant? Quid autem praeclara tua legum ferendarum facultas, quae magna quaedam ad hominum uſum reperit? Concedet, opinor, aut potius jamdudum conceſſit in tripode ſedentibus mulieribus. Del-

1 Non agnoſcunt MSS. 2 Ita *Cant.* & Bar. 7. Caeteri ὥσπερ. 3 Παρ' ὅλου τρίφη Coll. Nov. 4 Abeſt a MSS. 5 Καί τοι Coll. Nov. & Coiſl. 6 Coiſl. λόγους ἰατρικὴ ἀνθρωπίνους. 7 Bar. 7. καὶ πεφυμάτων. 8 Deeſt in Coiſl.

phos

ζυσί γε εἰς Δελφούς, καὶ πυθέσθαι) περὶ τῆς πολιτείας. καὶ τότε τοὺς νόμους τίθεσι) ἀφ' οὗ ἐλθοῦσι πρὸς τὸ Πυθίας φωνὴν ἀπὸ Λυκούργου πρώτου· ἦ μὴν πολλοὺς εἰ δεῖ πρώτους εἰπεῖν χάριν οὐ λόγου. ὑκῶν φασί γ' ἐκεῖνον, [2] οὐδὲ θεῖναι Λακεδαιμονίοις ἄνευ τοῦ πρὸς τοῦ θεοῦ φωνῆς, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐπειδὴ Λυκοῦργος ὁ τῶν Ελλήνων ἄριστος ἔθηκεν, οὐ διὰ τοῦθ' ὁ θεὸς
20 δόξαν εἴληφε τεθεικέναι τοὺς νόμους, ἀλλ' ὁ μὲν Λυκοῦργος ἄριστος ὢν τῶν Ελλήνων, ἐμαρτύρει τὰ τοῦ θεοῦ ἰδίᾳ γνωσκόμενα Πυθίᾳ νικᾶν, [3] ἡ δὲ, ὡς ἐδόκει τῷ θεῷ, ἀπεκρίνατο· [4] ὁ δὲ, τῷ πρὸς Πυθίαν μέρει, τὴν δόξαν εἴληφε τὸ ὅτι τοῖς νόμοις. καίτοι οὐτ' ὀπτῆμιν τιν' ἔχουσι θειοτέραν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους αὗται αἱ γυναῖκες, οὔτ' εἴ τι γινώσκουσιν, ἀφ' ὧν πεπαίδευνται καὶ θείασι, λέγουσιν, ἀλλ' ὡς ἂν κινηθῶσιν ἑκάστοτε [5] ὑπὸ τοῦ κρείττονος, πέμπουσι πανταχῆ γῆς, εἰς Ιωνίαν, εἰς Πόντον, εἰς Κυρήνην, ἐπ' ἔσχατα [6] τῆς γῆς· οὐδ' εἴτις εἴσεισιν [7] ὡς αὐτὰς ἡ πεύσεται, προΐσασι πρὸ τῆς ἑαυτέρας, καὶ τὸ ὅτι τοῦ τρίποδος καθέδρας, ὡς [8] ἔπος εἰπεῖν. ἀλλ' ἁρπάσας ἀγνοοῦσαν καὶ [9] τὰ τῶν γειτόνων, ἐξαίφνης τὰ πάντων ἀνθρώπων ἴσασι, καὶ δημιουργοῦσι πρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ πολιτεύονται τὰ κοινὰ τῆς γῆς, καὶ πάσας τὰς ὀπτηρίας καὶ τέχνας, ἡγεμόνες οὖσαι τί δεῖ ποιεῖν ἢ λέγειν καθίζανται· καὶ διὰ Πλάτων αὐτὰς παρέρχεται. ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀξιοῖ τὴν Πυθίαν ἐρωτᾶν [10] ὁπόταν πολιτεύηται καὶ νομοθετῇ, καὶ τότε [11] φησὶ δεῖν ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ Πυθία
21 [12] συναναιρεῖ· πότερον δὲ δ' [13] ἁρπάζει. εἶεν· αὕτη μὲν ἐκ Δελφῶν ἡ μαρτυρία τοῦ λόγου, καὶ πρὸς Απόλλωνος [14] Πυθίου· τὰς δ' ἐν Δωδώνῃ τί φήσεις ἱερείας, αἳ τοσαῦτα ἴσασιν, ὅσ' ἂν τῷ θεῷ δοκῇ, [15] καὶ μέχρι τοσούτου, μέχρι ἂν δοκῇ; καίτοι γε πότερον τινα τοιαύτην εἶχον ἐπιστήμην, πρὶν [16] εἰσελθεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ συνουσίαν, οὔθ' ὕστερον οὐδὲν ὧν εἶπον ἴσασιν· ἀλλὰ πάντες

phos certe ſe conferunt, ac de Rebuſpublicis ſciſcitantur, & ſecundum Pythiae conſilium leges demum ferunt, a Lycurgo uſque primo; ſiquidem eum, quem multi praeceſſerunt, primum, diſputationis cauſa, poſuerimus. Illum ſane narrant nullam Lacedaemoniis abſque divino conſulto legem tuliſſe. Veruntamen non quia Lycurgus eas, Graecorum praeſtantiſſimus, tulit, ideo Deus exiſtimatus eſt tuliſſe; ſed cum Lycurgus, qui erat Graecorum praeſtantiſſimus, Pythiae verba, quae nihil ſciebat ipſa, verum pro Dei arbitrio reſpondebat, praecellere teſtatus eſſet, ipſe legum autor Pythiae ratione eſt habitus. At nec ſcientiam habent ullam, plus quam caeteri, mulieres iſtae, nec ſi quid ſciunt, id ex doctrina & praeſcientia efferunt, verum prout fere fuerint a Deo correptae, in omnes terrae fines ſua tranſmittunt, in Ioniam, in Pontum, Cyrenam, in extremum orbem; nec ſi quis ad ipſas ſciſcitatum veniat, ante veſperam ſciunt, atque ipſam tripodis, ut ita dicam, occupationem. Quin cum nuper etiam vicinorum res ignorarent, mox omnium hominum cognoſcunt negocia, & coram Deo concionantur, & publicas orbis res adminiſtrant, omnibuſque ſcientiis & artibus, quid vel dicendum vel faciendum ſit, praeſcribunt; nec eas etiam Plato praeterit. Nam & ipſe Pythiam cenſet conſulendam, cum Rempublicam conſtituit, ac leges fert, nec prius rem tentandam, quam annuerit Pythia. Atque hoc quidem Delphicum eſt & Apollinis Pythii teſtimonium. Quid autem de Dodonaeis dices ſacerdotibus, quae tantum ac tamdiu ſciunt, quantum ac quamdiu Deo viſum fuerit? Atqui nec ante talem noverant aliquam ſcientiam, quam cum Deo congrederentur, nec poſtea quicquam eorum, quae dixerint, ſciunt; ſed omnes id

1 Bar. 7. ὑπὲρ, intra lineas autem πρεί. 2 Οὐδὲν Coll. Nov. & Bar. 7. 3 MSS. ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, ὡς ἐδόκει τῷ θεῷ· ὁ δὲ — 4 Deus, *Cant.* 5 Coiſl. παρὰ τοῦ. 6 Ita MSS. omnes. In editis deeſt. 7 Εἰς Coll. Nov. 8 Coiſl. & Bar. 7. ἔθος. 9 Τὰ τῶν Coll. Nov. 10 Coiſl. ὁπότε πολιτεύεται. 11 Bar. 7. δεῖν φησί. 12 Συναναιρῇ Coll. Nov. συναιρῇ Bar. 7. συναιρεῖ Coiſl. 13 Bar. 7. ἁρπάζειν. 14 Bar. 7. τοῦ Πυθίου. 15 Καὶ μέχρι — δοκῇ, deſunt in Coll. Nov. 16 Ita MSS. omnes. Vulg. ἀλθεῖν.

μᾶλλον ἢ ἐκεῖναι. ὥσθ' οἱ μὲ ἀγνοοῦντες καὶ πυθόμενοι, παρ' αὐτῶν μεμαθήκασιν· αἱ δὲ εἰπεῖσαι τί χρὴ ποιεῖν, οὐκ ἴσασιν οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ὅπερ εἰρήκασιν. οὐκοῦν ἐκ Διὸς ἂν ταύτην τὴν μαρτυρίαν [1] πιθεὶς, οὐκ ἂν [2] ἁμαρτάνοις. ταὐτὸν δὲ ταῦτα λέγω, καὶ περὶ τὴν ἐν Κλάρῳ καὶ περὶ τὴν ἐν Ἀμμωνος, καὶ πάντων ὅσοι περὶ χρησμοὺς ὁμοίως ἄνδρες καὶ γυναῖκες. καίτοι [3] πότερον τούτους ἅπαντας καὶ ταῦτα πάσας ἐρωτήσομεν τὸν λόγον, ᾧ χρώμενοι ταῦτα συμβουλεύουσι; καὶ πῶς σωφρονεῖν δοξομεν; [4] ἢ δὲ μηδενὸς [5] ἄξια καὶ κολακείαν ταῦτ' εἶ φήσομεν; ἐπειδήπερ οὐκ ἔχομεν τὸν εἰπόντας ἀπαιτῆσαι [6] λόγον. πολλῷ μέντ' ἂν πλέον ἐλλείποιμεν δὲ σωφρονεῖν. οὐκοῦν παρὰ πάντων ὡς εἰπεῖν τὰ θεῶν μαρτυρία καὶ ψῆφος ἐπῆκται, δὲ μηδενὸς 22
ἄξιον εἶ τὸν τοιοῦτον λόγον, ὅστις ἢ τὴν τέχνην ζητῇ, ἢ φαυλίζει ὃ μὴ σοὶ ταύτην παντα χῇ. ὅσοι δ' αὖ καθάπαξ ὑποδυόντες θεῷ, καὶ τέχνης οὐδὲ μικρὸν μεταλαχόντες, οὐ μόνον τοῖς ἐφ' [7] αὑτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὕστερον πολλὰ δὴ καὶ θαυμάσια προεῖπον, οἷς εἰ βάλῃ, Βάκις, Σίβυλλα, ἕτεροι μυρίοι τούτων (εἰ δὲ μὴ πολλοί, καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὑπὲρ οὗ λόγος· τὰ γὰρ μέγιστα ἐκπέφευγε τοὺς πολλούς) τίς οὕτω τεχνίτης οὐ κακῶς λέξειν ἐστὶν, ὅστις καὶ τούτους κακίσειεν ἄν; ὅταν δ' εἰς ποιητὰς ἴδω τοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων προφέτας καὶ διδασκάλους, οἳ Ἀφαρῆδην ὁμολογοῦσι [8] περὶ αὐτῶν μηδοπῶν ὀπίσαλθ, μηδὲ νεῶν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀεὶ καὶ περὶ παντὸς τὰς μούσας ἐνοχλοῦσι δεόμενοι φράσαι σφίσιν, ὡς αὐλοὶ μὲ προφητῶν ὀχῆμα καὶ τάξιν ἔχοντες, ἐκείνας δὲ μάντεις ἀληθεῖς ὄσας περὶ ἁπάντων, μᾶλλον μοι δοκῇ προσήκειν ὃ μὴ σοὶ τέχνῃ κοσμεῖν ἐνίστε, ἢ δυοῖν θάτερον, ἢ τοὺς ποιητὰς ὀπισήμῃ φάσκειν [9] ἀποχρῶντως ποιεῖν, ὃ μὴ δ' αὐλοὶ δέχονται, ἢ δὲ μηδενὸς ἀξίαν [a] τὴν τῶν μουσῶν ἡγεῖσθ δωρεάν. εἶτ' [10] ὢν, ὦ πρὸς Διὸς, ἐν μέτρῳ μὲ εἰπεῖν 23

melius, quam ipſae norunt. Itaque cum, qui quid ignorabant, id ab ipſis interrogantes didicerint, illae, quae aliis, quid eſſet faciendum, praeſcripſerant, ne hoc quidem, quod dixerint, meminerunt. Quocirca recte iſtud a Jove datum eſſe teſtimonium dixeris. Idem vero de Clariis, atque Ammoniis, & quicunque oracula enunciant, ſive viri ſint ſive mulieres, dico. An vero ex his omnibus, qua ratione iſta reſpondeant, quaeremus? At inſanire videbimur. An potius adulationem eſſe, & rem vilem dicemus, quoniam de ratione non poſſumus inquirere? At ita multo magis videbimur. Quo fit, ut omnes propemodum dii, ſuffragio ſuo teſtentur contemnendam eſſe orationem eam, quae vel artem quaerit, vel id, quod cum ea non ſit conjunctum, vituperat. Jam qui prorſus numine repleti, nec artis habentes quicquam, non ſuis tantum, ſed & poſteris multa mirandaque praedixerunt, ut Bacis, Sibylla, caeteri (nec enim, ſi pauci, id contra nos facit, quandoquidem maxima quaeque in pauciſſimos cadunt) quis ita ſit maledicendi peritus, ut hos quoque ſugillet? Cum autem ad poetas me refero, communes Graecorum nutricios & magiſtros, qui ſe nihil ex ſe ſcire, ne navium quidem numerum, aperte profitentur, & Muſas perpetuo, ut ipſos doceant, orantes fatigant, quaſi ipſi interpretum loco ſint, illae autem revera de omnibus vaticinentur rebus; hoc potius exiſtimo laudandum eſſe nonnunquam, quod arte careat, quam vel ſcientiam poetis ſufficere dicendum, quod nec ipſi faterentur, vel Muſarum donum contemnendum. Ergo ſi quis carmen ſine arte

1 Bar. 7. πιθῆς. 2 Coiſl. ἁμάρτοις. 3 Coiſl. & Bar. 7. πρότερον. 4 Ei Coll. Nov. 5 Bar. 7. ἀξίαν. 6 Bar. 7. τὸν λόγον. 7 Ἑαυτῶν Coll. Nov. 8 Lege περὶ Cant. 9 Bar. 7. ἀποχρώντως. 10 Sic MSS. Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. Abeſt ab editis.

a Τὴν τῶν μουσῶν ἡγεῖσθ δωρεάν] Ἐπειδὴ τὰ μὲν ἀπὸ τέχνης ἄφελτο μὴ τὴν τοῦ λόγου ἀπολαβόντα· ἡ δὲ τῶν μουσῶν δωρεὰ, οὐκ ἀπὸ τέχνης.

fece-

[1] ἄνευ τέχνης ὑ δεινὸν, ἀλλὰ χ̀ θεῖον πολλάκις· ὑτωσὶ δ' εἰπεῖν τὰ βέλτιςα, δεινὸν ἐὰν μὴ σὺ τέχνη; ἐγὼ [2] μὲν ὑχ ὁρῶ τὶὺ ἀνάγκλυ. πῶς γὰρ ὀκ ἄτοπον, εἰ ὁ μὲν ωοιητὴς ἄνευ τέχνης ποιῶν, ὀρθῶς [b] τὸν ῥήτορα μιμήσε), καὶ τὰ βέλτις' ἐρεῖ, ὁ ῥήτωρ δ' αὐτὸς ὀκ ἐρεῖ τὰ βέλτιςα ἐὰν μὴ [3] σὺ τέχνη; καὶ μὺ οἵγε ποιηταὶ φιλόδωρον τ' Ερμῆν ὠδενὸς ἧτλον θεῶν, οἶμαι δὲ καὶ ἀληθεςάτως, κεκλήκασιν. ὀκοῦν εἰ δ' Απόλλωνος μαντικὴ, καὶ ἀφ' μουσῶν ποιητικὴ χωρεῖ, καὶ τούτων ἄνευ ψυχεγὰ τὰ τῆς τέχνης, τί κωλύ καὶ ῥητορικὴν τ Ερμοῦ πθέναι δωρεᾶς, ἵνγε τῷ ὄντι χρὴ θείαν καλεῖν, [4] χ̀ τέχνης χρείτλω; μέχρι [5] μέν τοι τ νῦν τύτων, ὑτ' αὐτῶν τῶν λόγων ἐξελέγχεθαι Πλάτωνα φαίη τις ἄν· βούλομαι δ' αὐτὸν καὶ ὑτὸ τῶν αὑ λόγων ἐξελεγχόμενον φανῆναι, τρόπον μὲν οὖν τινα καὶ τοῦτ' ἤδη γέγονεν. ἐν οἷς γὰρ αὐτὸν ἐδείκνυμεν καταφεύγονται ὅτι τὴν Πυθίαν πολλαχοῦ τὺς νόμων, ὑ διέφυγε τοῦτον τὸν ἔλεγχον. ὑ μὴν ἀλλὰ καὶ παν-
24 τελῶς ἀφ' πάντων [6] ἐξῆς ὧν εἴρηκα, βύλομαι δείξαι ταυτὶ φθεγγόμενον. φαμήσεταγὰρ ἃ νῦν ἡμεῖς λέγομεν, αὐτὸς ωρόθεν εἰρηκῶς, εἰ καὶ μὴ τύτοις τοῖς ῥήμασι, μηδ' εἰς τοσοῦτον τῆς ἀναγκαίας ἀποδείξεως, ἀλλ' οὖν τῷγε ὅλῳ λόγῳ. ὑπομνήσω δ' αὐτὸν Φαίδρου τ καλοῦ. ὁ γὰρ αὐτὸς [7] ὀκ ποιᾷ τὰ Λυσίου πθεὶς μεταξὺ τῶν αὐτ, τοῦτο καγὼ νῦν ποιήσω, [8] αὐτὰ τἀκείνου ωρέξομαι καθάπερ νόμον. ποῦ [9] δήμοι φησὶν ὁ παῖς; ποῦ δήμοι καὶ ὁ λόγος ὁ ωρὸς τὸν [10] παῖδα; ὑτοσὶ μάλα πλησίον. φέρε δὴ τί λέγ. [11] εἰ μὲν γὰρ ἦν ἁπλοῦν τὸ μανίαν κακὸν εἶ), καλῶς ἂν ἐλέγετο. νῦν δὲ τὰ μέγιςα τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν [12] γίνεταγ ἀφ' μανίας, θεία μέντοι δόσει [13] δι-

fecerit, hoc non difficile, ſed divinum ſaepe judicabitur; ſin optime ſine arte dixerit, magnum erit? Equidem cur id fiat, non video. Abſurdum enim foret, cum poeta ſine arte oratorem poſſit imitari, & optime dicere, ſi orator ipſe ſine arte optime dicere non poſſet. Quinimo Mercurium poetae liberalem, ſi quem deorum alium, atque haud ſcio an etiam proprie dixerunt. Quapropter ſi ab Apolline vaticinandi ſcientia, & a Muſis Poetica eſt profecta, nec ſine iis multum ars valet; quid vetabit, quo minus & Rhetoricam Mercurio feramus acceptam, quae re vera divina, & omni arte major ſit dicenda? Et hactenus quidem ipſis rationibus convictum quis Platonem dixerit: verum etiam ſuis ipſum verbis redargui volo, quanquam id etiam quodam modo praeſtitum eſt. Nam cum eum ad Pythiam per ſingulas leges recurrere oſtendebamus, non erat ab hac reprehenſione liber. Veruntamen eum de omnibus, quaecunque deinceps diximus, mecum prorſus ſentire convincam. Nam quae nos dicimus nunc, ea prius ipſum apparebit dixiſſe, ſi non verbis iiſdem, nec eadem demonſtrationis neceſſitate, at ſermone quidem toto. Ac pulcri Phaedri mentionem apud eum faciam. Etenim quemadmodum ipſe eo in loco Lyſiae verba ſuis interponit, ſic & ego nunc faciam, atque ipſius verba tanquam legem recitabo. Ubinam puer eſt, inquit? Ubi vero eſt habita ad puerum oratio? Prope hic adeſt. Age ergo quid ait? *Si enim ſimplex quaedam res eſſet furor, recte in malis rebus poneretur. At nunc maxima quaeque bona per furorem, qui quidem divinitus donetur, nobis*

1 Deſunt illa ἄνευ τέχνης in Coiſl. 2 Bar. 7. μὲν ὖν. 3 Sic MS. Coiſl. Caeteri non agnoſcunt. 4 Τῆς τέχνης Coll. Nov. 5 Coiſl. μὲν ὖν τύτων. 6 Coiſl. & Bar. 7. ὧν ἐξῆς. 7 Bar. 7. ποιεῖ σκεῖ. 8 Αὐτὰ γὰρ τἀκείνυ — Coll. Nov. 9 Ita MSS. omnes. Vulg. δήπυ. 10 Coiſl παῖδα σκεῖνον. 11 Verba Socratis in Phaedro Platonis. *Cant.* 12 Γίγνεται Coll. Nov. 13 Bar. 7. διδομένη. αὖτε — σοφήτις. Coiſl. αὖτε γὲ σοφήτης.

b Τὸν ῥήτορα μιμήσεται] Επειδὴ τ ποιήσεως ἔτις ἀφέλοι τὸ μέτρον, ὁμοία τοῖς τ ῥητόρων ἴσως.

ob-

δομψύης. ἥτε γὰρ ἐν Δελφοῖς προφῆτις, αὕτ' ἐν Δωδώνῃ ἱέρειαι, μανεῖσαι μέ, πολλὰ δὴ καὶ καλὰ, ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ τὴν Ἑλλάδα εἰργάσαντο· σωφρονοῦσαι δὲ βραχέα, ἢ οὐδέν. καὶ ἐὰν δὴ λέγωμεν [c] Σίβυλλάν τε καὶ ἄλλους ὅσοι [1] δὴ μαντικῇ χρώμενοι ἐνθέῳ, πολλὰ δὴ πολλοῖς προλέγοντες εἰς ὃ μέλλον ὤρθωσε, μικύνοιμεν ἂν δῆλα παντὶ λέγοντες. τόδε μὲν ἄξιον ὀπτιμαρτύραται, ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν οἱ τὰ ὀνόματα τεθειμένοι, οὐκ αἰσχρὸν ἡγοῦντο οὐδ' ὄνειδος μανίαν. οὐ γὰρ ἂν [d] καλλίστῃ τέχνῃ, ἣ ὃ μέλλον κρίνει, αὐτὸ [2] τοῦτο τοὔνομα ἐμπλέκοντες, μανικὴν ἐκάλεσε. ἀλλ' ὡς καλοῦ ὄντος ὅταν θείᾳ μοίρᾳ [3] γίνηται, οὕτω νομίσαντες ἔθεντο. οἱ δὲ νῦν ἀπειροκάλως [4] τὸ ταῦ ἐπεμβαλόντες, μαντικὴν ἐκάλεσαν. ἐπεὶ τήνγε τῶν ἐμφρόνων ζήτησιν οὐ μέλλοντος ἀφάτε ὀρνίθων [5] ποιουμένην, καὶ τἄλλων σημείων, ἅτε ἐκ ἀφροσύνας πορίζομένων ἀνθρωπίνῃ οἰήσει, [6] οἰονοϊστικὴν ἐπωνόμασε, ἣν [7] νῦν οἰωνιστικὴν τὸ (ω) σεμνύνοντες οἱ νέοι καλοῦσιν. [e] ὅσῳ δὴ ἦν τελεώτερον καὶ ἐντιμώτερον μαντικὴ οἰωνιστικῆς, τό τε ὄνομα οὐ τὸ ὀνόματος, τό τε ἔργον οὐ ἔργου, τόσῳ κάλλιον μαρτυροῦσιν οἱ παλαιοὶ μανίαν σωφροσύνης, ἢ ἐκ θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις [8] γινομένης. ἀλλὰ μὴν νόσων τε καὶ πόνων τῶν μεγίστων, [f] ἃ δὴ παλαιῶν οὐκ μνημάτων ποθὲν ἔν τισι τῶν [9] γενῶν, ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασα, οἷς ἔδοξε, ἀπαλλαγὴν [10] εὗρεν, καθαφυγοῦσα πρὸς θεῶν εὐχάς τε καὶ λατρείας. [11] ὅθεν καθαρμῶν τε καὶ τελετῶν τυχοῦσα, ἐξάντη ἐποίησε τὴν αὐτὴν ἔχοντα, πρός τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον, λύσιν τῷ ὀρθῶς μανέντι τε καὶ καθαρθέντι τῶν παρόντων κακῶν εὑρομένη. τρίτη δὲ

obtingunt. Nam & Delphica vates & ſacerdotes Dodonaeae furentes quidem multum & publice & privatim Graeciae profuerunt, ſapientes vel parum, vel nihil. Quod ſi etiam Sybillam adjecerimus, atque alios, quae vaticinandi arte praediti multa multorum negocia praedictionibus ſuis in bonum ſtatum reduxerunt; rebus ubique cognitis orationem produxerimus. Illud interim teſtandum eſt, ne antiquos quidem, qui rebus dederunt nomina, furorem pro turpitudine vel probro habuiſſe. Nec enim alioqui arti pulcerrimae, qua futura explicantur, hoc indito nomine, Μαντικὴν *eam, ſeu furoris ſcientiam appellaſſent. Sed cum rem eam, quando divinitus accidat, pulcram ducerent, hoc ſunt uſi nomine. At noſtri, litera* (τ) *inepte interjecta,* Μαντικὴν *vocarunt. Nam & artem eam, qua ſani homines de rebus futuris per aves atque alia ſigna inquirunt, quandoquidem mentis opera humanae opinioni ſuppeditatur,* οἰονοϊστικὴν, *ſeu divinationem, quae mentis opinione fiat, appellarunt; quam nunc juniores* οἰωνοιστικὴν, *litteram* (ω) *magni facientes, dixerunt. Quanto igitur perfectior eſt & praeſtantior augurio divinatio, nomenque nomine, & opus opere, tanto pulcriorem antiqui furorem divinum humana ſapientia judicant. Quin etiam morbos ac dolores maximos, ut qui memorem ob iram alicunde aliquibus acciderant, accedens furor, & ea, quibus erat opus, vaticinans curavit, cum ad preces, & cultus deorum confugiſſet: Inde enim purgationibus & initiis acceptis, ſanum in praeſens ac poſterum tempus eum praeſtitit, qui ipſius eſſet particeps, ac malorum remedium rite furenti atque correpto ſuppeditavit. Tertius vero*

1 Abeſt a Coiſl. 2 Illud τοῦτο deeſt in Coiſl. 3 Γίγνηται Coll. Nov. γένηται Bar. 7. 4 Sic ex Platone. *Cant.* & Bar. 7. Caeteri τὸ ταῦτ' ἐπεμβαλόντες. 5 Ποιουμένων Coll. Nov. & Bar. 7. Coiſl. ποιουμένων καὶ δι' ἄλλων. 6 Οἰονοϊστικὴν Coll. Nov. & Bar. 7. 7 Abeſt a Coiſl. 8 Γιγνομένης Coll. Nov. 9 Lege γιγνομένων. *Cant.* 10 Vulg. εὕρατο. 11 Οθεν καὶ Coll. Nov. & Bar. 7.

c Λέγωμεν Σιβύλλάν τε καὶ ἄλλους] Δέκα Σιβύλλας γεγόνασιν, ὡς φασίν. d Τῇ καλλίστῃ τέχνῃ] Τέχνῃν καλεῖ, ἐκ ὅτι ἐστὶ τέχνη· τὰ γὰρ ἀπὸ θεῶν οὐκ ἔστιν τέχνῃ· ἀλλ' ὅτι εὐεργεῖται ἀεὶ παρὰ τοῦ αὐτῷ ἔχοντος, ὥσπερ ἡ τέχνη. e Ὅσῳ δὴ ἦν τελειώτερον] Τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἐπιπνοίας θείας· οἰωνιστικὴ δ' ἐξ ἀνθρωπίνης ἀφροσύνης. f Ἃ δὴ παλαιῶν οὐκ μνημάτων] Παλαιῶν μνημάτων λέγει τὰ προφητικῶν. πολλάκις γὰρ καὶ τοὺς ἐκγόνους δίκαιον ἔπεσθαι οἱ θεοὶ τοῖς ἁμαρτημάτων, ὡς Ἀγαμέμνονα, ὑπὲρ Ταντάλου τὰ τῶν θεῶν ἐξειπόντος μυστήρια· καὶ Κροῖσον ὑπὲρ Γύγου.

Mu-

ἀπὸ μυσῶν κατοχήτε καὶ μανία λαβοῦσα ἁπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχὴν ἐγείρουσα, καὶ βακχεύουσα, κατά τε ᾠδὰς καὶ κτ[1] τἄλλα ποίησιν μυρία τῶν παλαιῶν ἔργα κοσμοῦσα, τὰς [2]ἐπιγιγνομένας παιδεύσ. ὃς δ' ἂν ἄνευ μανίας [3] μυσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται, πεισθεὶς ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος, ἀτελὴς αὐτός τε καὶ ἡ [4] ποίησις ὑπὸ τῶν μαινομένων ἡ τοῦ σωφρονοῦντος ἠφανίσθη. τοσαῦτα μέν σοι καὶ ἔτι πλείω ἔχω μανίας [5] γινομένης ἀπὸ θεῶν λέγειν καλὰ ἔργα.

Εἰ τοίνυν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, μανία τίς ἐστιν [6] ἀμείνων σωφροσύνης, καὶ ὡδὲ θεῶν ἀνθρώποις
27 γιγνομένη, πῶς ἄξιον πάν γε τὸ μὴ τέχνῃ γιγνόμενον ψέγειν; ἢ πῶς Ῥητορικὴν ἁπλῶς αἰσχρὸν [7] ἡγεῖσθαι; εἰ δὲ δὴ τὴ μὲν καλλίστην τῶν τεχνῶν σωσείρικε, τῇ μανικὴν εἶναι. τὴ δ' ἁπλῶς οὐδ' εἶναι τέχνην τὴ ποιητικὴν, ἀλλ' ἐπίπνοιαν ἐκ μυσῶν, [8] εἰπεῖν. ὃς δ' ἂν ἄνευ μανίας μυσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται, πεισθεὶς ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος, ἀτελὴς αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις [9] ὑπὸ τῶν μαινομένων ἡ τοῦ σωφρονοῦντος [10] ἠφανίσθη. πῶς οὐκ ἐξ ἀμφοῖν δείκνυται τὸ μὴ τὴ τέχνην νικᾶν, ἀλλ' ἐστὶν οὐ καὶ λαμπρότερον καὶ θεοφιλέστερον εἶναι ὃ μὴ [11] δουλεύειν τέχνῃ; [g] σαφῶς γὰρ φασὶ Πλάτων ἤδη διορίζεται, τὸ μὴ δεῖν ἐπὶ τῶν μεγίστων τέχνην ζητεῖν. ὥσ' εἰ μὲ βάλοι, [12] ὃ οὗ [13] Εὐριπίδου καὶ [14] τὸ αὐτοῦ, νὴ Δία, συμβαίνει, σοῦ ταῦτ' οὐκ ἐμοῦ κλύεις, ὦ τοσοῦτον ἐνθυμηθείς· εἰ δ' αὖ βάλοι, τὸ τὸ [15] Αἰσχύλου, τὰ δ' οὐκ ὑπὸ [16] ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτοῦ πλεονῆς, ἃ θρυλλεῖς ἐν ἐκείνοις τοῖς λόγοις, ἁλίσκῃ. καὶ μὴν εἰ μανικὴν μὲ ἐξ Ἀπόλλωνος ἢ καὶ Διὸς, [h] τελετὰς δὲ ἐξ ἄλλου τινὸς θεῶν τίθης, ποιητικὴν

Muſarum furor & afflatus, poſtquam tenerum & intactum accepit ingenium, illud excitans atque afflans, & odis atque aliis poeſeos generibus infinitis antiquorum operibus exornatis, poſteros inſtituit. Quiſquis autem ſine Muſarum furore ad poeticas acceſſerit fores, exiſtimans arte ſe probum poetam evaſurum eſſe, imperfectus ipſe cum poeſi ſua ſana a furente abſumitur. Atque haec equidem tibi atque etiam plura poſſum divini furoris praeclara dicere opera.

Quod ſi ergo, Jupiter ac dii omnes, furor eſt aliquis ſana mente melior, quique divinitus homini donetur, cur id omne, quod arte careat, vituperamus, aut cur Rhetoricam temere turpem duxerimus? Si praeterea alteram pulcerrimam eſſe dixit artem, quod furoris eſſet particeps; alteram vero, poeticam, prorſus artem non eſſe, ſed Muſarum afflatum; cum ait, *Quiſquis autem ſine Muſarum furore ad poeticas acceſſerit fores, exiſtimans arte ſe probum poetam evaſurum eſſe; imperfectus ipſe cum poeſi ſua ſana a furente abſumitur:* utrinque manifeſtum fit, non artem praeſtare, ſed alicubi praeclarius eſſe ac diis gratius, arti non ſervire. Aperte enim jam Plato profitetur, non eſſe in rebus maximis artem quaerendam. Itaque vel Euripidis illud ac ſuorum, o ſapientiſſime, in te quadrat, *a te iſta, non a me, accipis*; vel ſi mavis, juxta Aeſchylum, *Haec non ab aliis, ſed tuis pennis miſer, quae in iſtis ſermonibus fabularis, caperis.* Jam ſi divinationem Apollini vel Jovi, initia vero alii cuipiam deorum, & Poeticam

1 Coiſl. παλαιῶν ἔργων. 2 Ἐπιγιγνομένους Coll. Nov. 3 Deeſt εἰπὼν poſt μυσῶν. Opor. 4 Coiſl. ποίησις ἐ ὑπό. 5 Γιγνομένης Coll. Nov. 6 Ἀμείνων ποτὲ Coll. Nov. 7 Poſt illud ἡγεῖσθαι addunt Bar. 7. & Coll. Nov. — καὶ μὴ συγχωρεῖν δύναμίν γέ τιν' εἶναι, τέχνης κρείττονα. 8 Verbum illud εἰπεῖν ex MSS. Coiſl. & Bar. 7. repoſuimus; in aliis non extat. 9 Coiſl. καὶ ὑπό. 10 Coll. Nov. & Bar. 7. in marg. ἠφανίσθη· τοσαῦτά σοι καὶ ἔτι πλείω ἔχω μανίας γιγνομένης ἀπὸ θεῶν λέγειν καλὰ ἔργα. 11 Coiſl. δουλεῦον· utriuſque lectionis veſtigia videntur in Coll. Nov. & Bar. 7. 12 Καὶ τὸ — Coll. Nov. 13 In Hippol. *Cant.* 14 Τὸ σαυτοῦ Coll. Nov. 15 In Myrmidon. *Cant.* 16 Abeſt a Coiſl.

g Σαφῶς γὰρ φασὶ] Ἐπειδὴ οἱ φιλόσοφοι, ὡς ἐπὶ πλεῖστον ταῦθ' πάντα σαφῶς αὐτὸν εἰρηκέναι. h Τελετὰς δὲ ἐξ ἄλλου] Ῥέα, Δήμητρος, Περσεφόνης, Διονύσου.

Muſis

δ' ὐκ μυσῶν· ὐδ' ὁ τ̃ μὲν ἀδελφὸς, ᾧ δὲ παῖς Ἑρμῆς ἀπορήσῃ λόγων πρὸς τῆς ἑαυτῷ δωρεᾶς, ἀλλ' αὐτῷ τε, καὶ τῷ πατρὶ προσθεὶς τὰς λόγους, ἀληθῆ τε καὶ δίκαια ἐρεῖ. οἶμαι 28
δὲ καὶ οἱ λογίους [2] τούτους προσειπόντες τοὺς θεούς, καὶ παλαιοὶ καὶ νέοι, καὶ ὐδὲ πρὸ ἓν γράμμα διεληλυθότες, πολλῷ σαφέστερον ἢ περὶ μανίας μαρτυρῶσιν, ὅτι εἰς ἀξιόχρεως [3] ἀνοίσομεν, ἄν τι μετῇ λόγων ἡμῖν, εἰ καὶ μηδεμιᾷ προσφύγοιμεν τέχνῃ. εἶεν. τίνα δὴ ταῦ ἐφεξῆς ἦν; [4] ὡς γε τοῦτό γε αὐτὸ μὴ φοβώμεθα, μηδέ τις ἡμᾶς λόγος θορυβείτω διαπτόμενος, ὡς προῖ τ̃ κεκινημένῳ τ̃ σώφρονα δεῖ προαιρεῖσθαι φίλον. ὅρα δὴ καὶ ταῦθ'. ὥστε τοῦτό [5] γε αὐτὸ μὴ φοβώμεθα, μηδέ τις ἡμᾶς λόγος θορυβείτω διαπτόμενος, ὡς ὐ τ̃ φύσει καὶ θείᾳ μοίρᾳ κατορθοῦντα δεῖ νικᾶν, ἀλλ' ὅς τις [6] τεχνικὸς μαχῆς ἐστίν. ἀλλὰ τόδε φησὶ [i] πρὸς [7] ἐκεῖνο δείξας φερέσθω τὰ νικητήρια· [8] ὡς ὐκ ἐπ' ὠφελείᾳ, [9] ὁ ἔρως τῷ ποθοῦντι καὶ τῷ ἐρωμένῳ ὐκ ἄνωθεν ἐπιπέμπεται. καὶ τόδε τοίνυν [k] πρὸς ἐκεῖνο δείξας, φερέσθω τὰ νικητήρια, ὡς ὐκ ἐπ' ὠφελείᾳ τῇ πάσῃ καὶ μεγίστῃ, [l] λόγοι πρὸς θεῶν ἀνθρώποις γίγνονται. ἡμῖν δὲ ἀποδεικτέον αὖ τοὐναντίον φησὶν, ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ τῇ μεγίστῃ, πρὸς θεῶν ἡ τοιαύτη μανία [10] δίδοται. [m] τὸν δὲ [11] Τήλεφον ὐκ οἴει ταὐτὰ ταῦτα; εἰ δ' ἄρα μηδὲν ἐκεῖνος πρόσεισι, ἀλλ' ἡμῖν γε ἀποδεικτέον, ὡς ἐπ' εὐτυχίᾳ τῇ [12] μεγίστῃ, [13] τὸ ἐξαρχῆς, ἡ τ̃ λόγων δύναμις [14] πρὸς θεῶν ἦκεν εἰς ἀνθρώπους, καὶ νῦν ἐν καλῷ μοίρᾳ τῇ παρούσῃ καὶ εἰς τ̃ ἔπειτα χρόνον, καὶ δίδοται καὶ δοθήσεται. καὶ μὴν εἰ μὴ ἀξιόπιστος Πλάτων, [15] ὅτος αὐτός ἐστιν ὁ μὴ διδοὺς τῇ

Muſis tribuis; ne Mercurius quidem alterius frater, alterius filius, de ſuo dono tacere cogetur, verum ſibi & patri ſi tribuat eloquentiam, recte ac vere dicet. Exiſtimo autem eos quoque, qui hos deos facundos appellarunt, tum veteres tum recentiores, nulla vel unius litterae poſita differentia, multo apertius, quam de furore, teſtari, ſi quid in nobis ſit eloquentiae, etiamſi ad nullam confugiamus artem, id ad locupletes eſſe autores referendum. Age vero, quaenam deinceps ſequebantur? Itaque non debemus illud ipſum metuere, neque ſermone aliquo perturbari, quaſi furenti ſanus ſit amicus praeferendus. Jam & haec vide. Itaque non debemus illud ipſum metuere, neque ſermone aliquo perturbari, quaſi non is, qui natura divinoque afflatu recte quid ageret, potius quam qui artis haberet aliquantum, praeferendus eſſet. Sed hoc, inquit, praeterea ſi oſtenderit, palmarium reperiat; amorem non ex uſu amanti, & amato divinitus immitti. Hoc quoque igitur ſi praeterea oſtenderit, palmarium reperiat; eloquentiam non ex uſu maximo divinitus eſſe hominibus conceſſam. Nobis vero contra, inquit, demonſtrandum eſt, maxima cum felicitate talem furorem a diis immitti. Telephum vero non exiſtimas haec eadem? Sin ille nihil curat, nobis tamen demonſtrandum eſt, maxima cum felicitate dicendi facultatem a diis primum ad homines deveniſſe, atque inter ſumma bona nunc & in poſterum dari ac dandam eſſe. Atqui ſi fide dignus eſt Plato, hic eſt ipſe, qui victoriam

1 Deeſt in Coiſl. 2 Bar. 7. αὐτούς. 3 Bar. 7. ἀνύτομεν. 4 Ωστε Coll. Nov. Coiſl. 5 Abeſt γὲ a Coiſl. 6 Coiſl. & Bar. 7. τεχνικῶς μικρός. 7 Coiſl. & Bar. 7. ἐκείνῳ. 8 Illud ὁ non agnoſcit Bar. 7. 9 Ως ὐκ ἐπ' ὠφελείᾳ — τὰ νικητήρια deſunt in Coiſl. 10 Bar. 7. γίνεται. In marg. autem δίδοται. 11 Alludit ad verſum Ariſtoph. in Acarnens. τ̃ Τήλεφον ὐκ οἰόμεθα, ab Euripidis Telepho mutuatum. *Cant.* 12 P. Steph. ἐμεγίστῃ. 13 Καὶ τὸ Coll. Nov. Bar. 7. Coiſl. 14 Deſunt illa παρὰ θεῶν in Coiſl. 15 Abeſt a MS. Coiſl.

i Πρὸς ἐκεῖνο δείξας] Ο προθεῖπεν, ὅτι δεῖ τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον χαρίζεσθαι. k Πρὸς ἐκεῖνο δείξας] Ο εἶπεν ὡς ἄλογος ἐμπειρία ἡ ῥητορικὴ, καὶ διὰ τοῦτο φαύλη. l Λόγοι παρὰ θεῶν] Εἰκότως εἶπε λόγοι καὶ οὐ ῥητορικὴ, πλέκτων ἅμα τῇ ψυχαγωγίᾳ τοὺς ἀκροατάς. m Τὸν δὲ Τήλεφον ὐκ οἰει] Τίς τ̃ ποιητῶν εἰσάγει τ̃ Τήλεφον ἐλέγχεται τ̃ Οδυσσέα ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων, ὃς πρὸς τ̃ Τήλεφον εἶπε. παρεισφέρων ἑαυτὸν Αριστείδης ἐοικότα τῷ Τηλέφῳ φησὶν ὡς οὐκ οἴη καὶ ἡμῶν ἄν ὧν εἶπον ἐλέγξαι τι. ἐπεὶ δὲ ὁ Τήλεφος πιλαιότερος ἦν Πλάτωνος, ἅμα τοῦτο λέγει τὸ εἰ δ' ἄρα μηδὲν ἐκείνῳ προσήκει.

arti

τύχην τὰ θρεσβεῖα. [n] εἰ δ' οὐδὲν [1] τῦτό τις συγχωρεῖ, πῶς Ρητορικὴ ἅμα τὰς ἐκείνων λόγους αἰσχρόν; ἐγὼ δ' ἀξιόπιστον [2] μὲν τοῖς ὅλοις οὐδενὸς ἧττον [3] Ελλήνων ἡγοῦμαι, ἥδεως δ' ἂν ἐφοίμην τὰς θεὰς ἐκείνων, πότερ' αὐτῷ μᾶλλον πιστεύειν ἄξιον [o] ταῦτα ἢ ἐκεῖνα. καὶ μὴν εἰ τὰ μάλιστα [p] σεμνός ἐστι, φάσκειν μαρτυρῶν ἡμῖν, ὥστε ἐκεῖνον ἡμῶν σεμνός ἐστιν. ὅταν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἃ ἡμῖν αὐτοῖς ταῦτα λέγωμεν καὶ ἐκεῖνα, [4] ἐκεῖνος δὲ μήθ' αὑτῷ [5] μήτε ἡμῖν ὁμολογῇ μᾶλλον ἢ [6] μαρτυρεῖ, κατ' αὐτὸ τοῦτο [7] τὸ μὴ ταὐτὰ λέγειν. φέρε δὴ καὶ ἕτερον [q] ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου, [8] ἔφη Πλάτων, μαρτυρίαν ἀντ' εἰκόνος [9] προφέρωμεν. [10] ὁ γάρ που δυσχερανεῖ Πλάτων, ἐὰν Αἰσχίνης ὑπερψηφίσῃ Πλάτωνος εἰπόντος. ἐγὼ δ' εἰ μέν τινι τέχνῃ ὤμην δυνάσθαι ὠφελῆσαι, πάνυ ἂν πολλοῦ ἐμαυτοῦ μωρίαν κατεγίνωσκον· νῦν δὲ θείᾳ μοίρᾳ ὤμην μοι [11] τοῦτο δεδόσθαι ἐπ' Αλκιβιάδην. καὶ οὐδέν γε τούτων ἄξιον θαυμάσαι. ἀκούεις [12] γὰρ ἀνδρὸς [13] ἑταίρου, καὶ τὸν αὐτόν σοι [14] σοφώτατον νομίζοντος, προσθήσω δ' ὅτι καὶ τῷ αὐτῷ τοὺς λόγους ἀναπτύττοντος, ὥσπερ καὶ σὺ τούτους. ὃ χρὴ [15] φησὶ θαυμάζειν, ὦ Πλάτων, εἴτις καὶ τέχνῃ μὴ κτησάμενος, οἷός τ' ἐστὶν ὠφελεῖν ἀνθρώπους. πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν κακόντων ὑγιεῖς γίγνονται, οἱ μέν, [16] ἀνθρωπίνῃ, οἱ δέ, θείᾳ μοίρᾳ. ὅσοι μὲν οὖν ἀνθρωπίνῃ τέχνῃ τοὺς ἰατρῶν θεραπευόμενοι, ὅσοι δὲ θείᾳ μοίρᾳ, ἐπιθυμία αὐτοὺς ἄγει ἐπὶ τὸ ὀνῆσον· καὶ τότε ἐπεθύμησαν ἐμέσαι, ὁπότε αὐ-

arti non tribuat; ſin nec hoc quiſquam concedet, cur propter ejus verba turpis habeatur Rhetorica? Ego vero ut illum ubique fide dignum, ſi quenquam Graecorum alium, exiſtimo, ita libenter ex ejus ſectatoribus quaeſierim, num haec illi minus, quam illa, ſunt credenda. Quin ut maxime ſit vir gravis, nobis dat teſtimonium, adeoque noſtro commodo gravis eſt. Nam cum nos quidem & nobiſcum & cum illo conſentimus, ille vero nec ſecum nec nobiſcum; non tam contradici hoc pacto nobis, quam non vera ſe dicere fatetur. Age vero, illud inſuper ex eodem gymnaſio, ut inquit Plato, teſtimonium pro imagine proferamus. Nec enim aegre feret Plato, ſi Aeſchines ipſius ſententiam ſuffragio confirmet ſuo. *Ego vero ſi quidem arte aliqua cuiquam prodeſſe me poſſe confiderem, magnam admodum de meipſo ſtultitiae opinionem concitarem; at nunc divino favore id apud Alcibiadem mihi conceſſum exiſtimo.* Nec vero quicquam horum admirationem meretur. Audis enim virum amicum, & qui eundem, quem tu, ſapientiſſimum judicet, atque adeo etiam eundem loquentem, quem & tu in iſtis, introduxerit. Non eſt, inquit, o Plato, mirum, ſi quis arte carens hominibus tamen prodeſſe poteſt. Nam & aegroti multi ſanantur, partim humano, partim divino auxilio. Ac qui quidem humana ſervantur arte, a medicis curantur; qui autem divino auxilio, eos cupiditas ad id, quod

1 Τὶ τῦτο Coll. Nov. τῦτο τὶ Bar. 7. 2 Deeſt μὲν in Coiſl. 3 Non agnoſcit Coiſl. 4 P. Steph. ἐκεῖνος. 5 Μηδ' Coll. Nov. 6 Coiſl. μαρτυροῖ. 7 Abeſt a Coiſl. 8 In Gorgia. *Cant.* 9 Coiſl. τῷ λόγῳ παρέχωμεν. Sic etiam Coll. Nov. & Bar. 7. intra lineas. 10 Verba Socratis in dialogo quodam Aeſchinis Philoſophi. *Cant.* 11 Bar. 7. δεδόσθαι τῦτο. 12 Non agnoſcunt Coll. Nov. & Coiſl. 13 Ετέρυ Coll. Nov. 14 Coiſl. σοφώτατον ἡγεμόνα τοῦδε. 15 Φησὶν, ὦ Πλάτων, θαυμάζειν Coll. Nov. 16 Ανθρωπίνῃ τέχνῃ Coll. Nov.

n Εἰδ' οὐδὲν τῦτό τις] Τεχνικῶς εἶπε τὶς, ἵνα μὴ δυσχερὴς δόξῃ αὐτὸς τοιαῦτα περὶ Πλάτωνος λέγων. o Ταῦτα ἢ ἐκεῖνα] Ταῦτα λέγει, ἃ δείκνυσιν, ὡς τὸ ἰατρὸς τέχνῃ κρεῖττον· ἐκεῖνα, ἃ κατὰ ῥητορικὴν εἶπεν, ὡς ἂν ἐστι τέχνη. p Σεμνός ἐστι] Αξιόπιστος καὶ αἰδέσιμος. q Εκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου] Πλάτων ἐν Γοργίᾳ τῷ Διαλόγῳ Παῦλον Ε Γοργίαν εἰσάγων ἰατρὸν ῥητορικῆς μεμφόμενος, φησὶ, ὅτι ἐν αὐτῷ γυμνασίῳ ἦκεν αὐτὸς, ἢ τὰ αὐτὰ ἀμφοτέρους ἀγωνίζεσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ Αἰσχίνης ὁ Λυσανίου, Σωκρατικὸς ὤν, ὥσπερ Πλάτων, ταὐτὰ Πλάτωνι φθέγγεται, ὅτι τὸ ἰατρὸς τέχνῃ κρεῖττον, δικαίως ἐν τῷ αὐτῷ γυμνασίῳ λέγει. ἔστι δὲ τὸ ἐγὼ δὲ δοὺς τῷ Σωκράτους, εἰσάγει γὰρ καὶ ἕτερον ἢ διδάσκαλον ἐν τοῖς Διαλόγοις, ὥσπερ ὁ Πλάτων.

αὐδοῖς ἔμελλε σιωοίσειν, ᾗ τότε κωνηγετῆσαι, ὁπότε σιωοίσειν ἔμελλε πονῆσαι. Ηρακλεις, ὡς ἀφῤῥήδην καὶ σαφῶς Αἰσχίνης ὁ τῦ Πλάτωνος [1] συμφοιτητὴς μαρτυρεῖ Πλά- 31
τωνι, ταῦθ' ἃ μικρῷ σρόσθεν σροεθέμεθα αὐτῦ, [r] πολλῷ καὶ [2] ἀνθρωπινότερα, καὶ σρὸς θεῶν, εἰ) καλλίονα, ὧν ἕνεκα τῦ σαθαδόξυ σιωεσκεύακεν. Οὐκοῦν αὐτός τε μαρτυρῶν ἡμῖν ὥσσερ ἔσω κήρυκος ἀνὴρ φαίνεται, καὶ τ' [3] τῦδε μαρτυρίαν ὥσσερ ὑσοφαίζεται· [s] τὰς δὲ σρὸς ἡμῶν αὐτῦ λόγυς κυροῖ. καὶ μὴν εἰ σολλοὶ τ' καμνόντων ὑγιεῖς [4] γίνονται χωρὶς [5] ἰατρῶν ᾗ τέχνης, καὶ ταῦτ' ἄσ' [6] ὑφ' ἑνὶ ἄλλῳ τῆς τ' ἰατρῶν τέχνης ὄσης ἢ [7] σφ σοιεῖν ὑγιεῖς, σόσὲν ἀσεικός, ἄσ' ἔξω τῆς [8] ἀνθρωσίνης, εἰ χρὴ τύχης εἰσεῖν εἴτε θείας μοίρας, καὶν τοῖς λόγοις ἕ βελτίσω [9] τυγχάνειν, μηδεμιᾶ τέχνῃ χρωμένυς, εἰ ᾗ ὅσ μάλιστα τῆς τέχνης ἦν τὸ ἕ βελτίσω τυγχάνειν σρὶ αὐτὰς τὰς λόγυς. [10] σεί γε τῦτο ἕ μέρυς, ἥκετ' ἐκ λόγυ σρὸς Πλάτωνα ἀγωνιῦμαι, ὡς ἄρα σολλοὶ ἀφ' θείας μοίρας ἐσώθησ, ἄσ' ἄν μοι νεμεσήσ δόξειεν ἄτ' Αἰσχίνης ὁ Λυσανίυ, ἄτε ἄλλος ἄσεὶς, εἰ φαίην αὐτὸς [11] ἔχειν μαρτυρῆσαι μᾶλλον τοῖς ῥήμασιν, ἢ τῆς σρ' ἐκείνυ σρὸς δὴ ταῦτα σεσσεῖσθαι μαρτυρίας. Ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ὥσσερ οἱ θεομάντεις οἱ τοῖς τῶν σεσγμάτων ἐσωνύμοις [t] τετελεσ- 32
μένοι, σρ' αὐτῶν τῶν θεῶν ἔχω τὸ μάθημα, ὑφ' ὧν ἃ μηδεὶς ἰατρῶν μήτε οἶδεν ὅσ χρὴ

utile ſit futurum, ducit, ac tum vel vomitum vel venationem appetunt, cum vel vomitus vel labor ſit ipſis profuturus. Dii boni, quam aperte ac ſplendide Aeſchines, Platonis condiſcipulus, de Platone teſtatur, ea, quae paulo ante ex ipſo adduximus, multa & humaniora & pulcriora eſſe iis, quae novitatis gratia concinnaverat. Ex quo fit, ut ipſe nobis quaſi coram praecone teſtimonium det, & illius teſtimonium quaſi conſignet. Etenim quae illius verba pro nobis faciebant, ipſe confirmat. Jam ſi multi ex aegrotis abſque medicis & arte curantur, cum tamen aliud nihil medicorum ſpectet ars, quam ut homines ſanet; non erit abſurdum, nec praeter humanam ſortem, ſeu potius divinam, ſi quis optime ſine arte dicat, etiamſi ejus rei doctrinam ars profiteatur maxime. De hac certe parte, quod multi divino ſint auxilio ſanati, non amplius ex verbis cum Platone diſceptabo, nec invidebit mihi vel Aeſchines Lyſaniae filius, vel alius quiſquam, ſi meipſum potius illorum dicta confirmare poſſe, quam illius indigere teſtimonio dixero. Etenim revera quemadmodum vates rerum cognominibus initiati, ab ipſis diis hoc didici, quorum opera ex iis, quae medicorum nullus nec quomodo ap-

1 Ita Palmer. Coll. Nov. & Bar. 7. Alii συμφοιτὴς. 2 Ἀνθρωπινώτερα. Bar. 7. & Coll. Nov. 3 Platonis. *Cant.* 4 Γίγνονται Coll. Nov. 5 Bar. 7. ἰατρῶ, 6 Εφ' Coll. Nov. Bar. 7. ἐφ' ἓν ἄλλο. Coiſl. 7 Coiſl. τό. 8 Coll. Nov. & Bar. 7. ἀνθρωπίνης τύχης, χρὴ εἰπεῖν. Coiſl. ἀνθρωπίνης τέχνης εἰ χρὴ λέγειν, εἴτε καὶ θείας μοίρας. 9 Coiſl. τυγχάνειν σρὶ αὐτὰς τὰς λόγυς. 10 Περί γε — ἀγωνιῦμαι, deſunt in Coiſl. Legit Coll. Nov. σεί γε μὴν τῦτο. 11 Ita MSS. & *Cant.* Vulg. ἴσχ.

r Πολλῷ κὴ ἀνθρωπινωτέρῳ] Επειδὴ σὺν τῷ Γοργίᾳ διέξαλς τὴν ῥητορικὴν ὡς οὐ τέχνην, ἓ τῇ ὀψοποιικῇ σαρείκασεν αὐτὴν, ἐν ᾗ τῷ Φαίδρῳ ἐδείξεν, ὡς θεῖον τὸ ὑσὲρ τέχνην, φησὶν Αριστείδης, ὡς ἃ τῦ Αἰσχίνυ νῦν σεθαλλόμεθα, δεικνύσι τὰ σὺν τῷ Φαίδρῳ εἰρημένα Πλάτωνι, εἶναι κρείττω τ' σὺ τῷ Γοργίᾳ ὑσ' αὐτῦ τότε λεχθέντων. τὸ ᾗ ἀνθρωπινώτερα, κὴ σρὸς θεῶν εἶναι καλλίονα· ἀντὶ ἕ κὴ ἡμερώτερα· τοιῦτον γὰρ τὸ τ' ἀνθρώπων ἦθος· καὶ θειότερα δὲ εἰσεῖν ἃ σιωισκόυσεν, ὧν εἶσι σρὸς τὴν νομιζομένην σὺν τοῦ καλλίονα ἦθικὴν, ἕνεκα ᾗ τῦ σαραδόξυ λέγει, ἐσειδὴ σαράδοξον ἦν λέγειν, ὡς ὁμοία ἐσὶν ἡ ὀψοποιικὴ τῇ ῥητορικῇ. s Τὰς γὰρ σρὸς ἡμῶν αὐτῦ λόγυς] Τὸ σρὸς σκταῦθα ἀρχὴν, ὁσίρ ἐσὶ κὴ τὸ ἃ σρὸς ἰατρῦ σοφῦ, κὴ ἄλλα· τὰς γὰρ αὐτῦ λόγυς ἡμῶν, ἀντὶ ᾗ τὰς ἡμῖν σιωτελῶνζω. t Τετελεσμένοι, σαρ' αὐτῶν τ' θεῶν] Η οἱ τελεσθέντες τῇ μανίᾳ, ἣ οἱ μανέντες, ἥτις ἐσὶν ἐσώνυμος τ' σεσγμάτων, ἤτοι τ' μαντικῆς. ἀσὸ γὰρ τ' μανίας ἡ μαντικὴ τὄνομα εἴληχεν, ὡς ἔφη Πλάτων· μανικὴ γὰρ ὅσα μαντικὴ γένοιτ' ἂν, σεσιθέντος ᾗ ταῦ· λέγω δὲ, ὥσσερ οἱ θεῦ μάντεις σὐ θεῶν τὸ μαντεύεσθαι ἔχυσιν, ἕτω κὴ αὐτὶς δ' Ασκληπιῦ ἔχω τὸ μάθημα, λέγω τό, ὡς ἄρα σολλοὶ σὐ θείας μοίρας ἐσώθησαν, σωθεὶς ὑσ' αὐτῦ σὺ μεγάλοις κινδυνίοις, εἰσὼν ᾗ ὑφ' ἑνὸς, ἐσειδὴ ἀχ ὑσὸ σολλῶν ἐσώθη θεῶν, ἀλλ' ὑσὸ μόνυ Ασκληπιῦ. Δι' τῦτο ἐσήγαγε τὸ σὐ ᾗ Θεῦ. ἢ τὸ σὺν ᾗ θεῦ σρὸς τὸ σαραμυθίαις, κὴ συμβαλαῖς σιώσσει· ἵνα τὸν τῦ Ασκληπιοῦ, βοήθειαν κοινὸν σάντων θεῶν φαίνεται λογιζόμενος.

pellaret,

πρόσειπεῖν ἢ χ ὅπως ἰάσεται, μήτε οἶδεν ὁ ἀνθρώπου φύσει συμβαίνει, ἄλλοτε ἄλλως πρὸς μυθίας τε καὶ συμβουλὰς ἐκ τοῦ θεοῦ [1] ἀφορύγων [u] ζῶ πρὸς πάντ ὃ ἐκ τ προόντων εἰκός. πολλοί δ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι κοινωνοί τε καὶ μάρτυρές εἰσι τ λόγων, οὐ μόνον τ Ελλήνων ἀλλὰ καὶ [2] τῶν βαρβάρων, αὖτ' ὁ Ασκληπιοῦ τῶν ἀεὶ ἀφικνουμένων ἀγέλαι, καὶ ὅσοι [3] πρὸς κατ' Αἴγυπτον θεῷ συνεγένοντο. καί τοι τέχνης μὲ ἡμῶν οὐδ' ὁπῶν εἰς ταῦτα μέτεστιν οὐδενὶ δήπουθεν, ἀλλὰ καὶ φυγεῖν ὅπῃ τοὺς θεοὺς σχεδὸν ἀρχὴ ὃ τ τέχνης ὑποφαίνειν ὀκνῶ. ὅμως δὲ σιγᾷ [4] αὐτοῖς εἰπεῖν, ὥθ' οἱ θεοὶ τὸν τοιοῦτον ἡμῶν λογισμὸν ἀτιμάζουσιν, ὥστε πολλοὶ μετέχουσι τῶν περὶ τ τέχνης τ [5] πρὸς θεοῦ τύχην ἑλομένων. ἀλλὰ καὶ ὀνείρασι χρώμεθα οἱ πρόσθεν, οἶμαι, τ ἑαυτῶν ὅ, τι μέλλομεν ὄφελος, καὶ τί χρὴ [6] ποιήσαντας σωθῆναι [7] γινώσκομεν, ἀγνοοῦντες μέχρι ἐκείνου μέρους τ ὥρας, οὗ ᾧ πρὸς τ θεῶν ἦκε ταγαθὸν, καὶ,
33 πάλιν δ ὥσπερ ἐπᾴδων ἐν μέλει ταυτὸν ἐρῶ, τέχνης ὑφ' ὅπῃ ἐπαίοντες, οὐ [8] μόνον περὶ τ ἡμῖν αὐτοῖς συμφερόντων, ἀλλὰ καὶ περὶ τ ἑτέροις ἔχομεν εἰπεῖν πολλάκις, ἂν δοκῇ τῷ θεῷ, ὥστε καὶ τοὺς ἰατροὺς οὐδὲν κωλύει φείδεσθαι ἐπειδὰν ἀκούσωσι πολλὰ τ ἔργων. πότερ' οὖν τὰ ὀνείρατα ποιεῖ θεοῖς ἀνακεῖσθαι τὰ ἀνθρωπεῖα, ἢ ὅ [9] θεὸς ἀνθρώπων κήδεται, ποιεῖ καὶ δι' ὀνειράτων ἀνθρώπους σώζεσθαι; ἐγὼ μὲ οἶμαι τοῦτο. τί οὖν, [10] ὦ μεγίστη σὺ γλῶττα τῶν Ελληνίδων, [11] ἔφη Κρατῖνος, ποιῶν, ἔασ' ὅτι κωλύει καὶ ὕπαρ γιγνώσκειν τὰ βέλτιστα ἄνευ τέχνης, καὶ συμβουλεύειν ἑτέροις ἔχειν, [12] εἰπέρ γε καὶ τὰ ὀνείρατα ποιεῖ, καὶ ἑτέροις ἔχειν συμβουλεύειν; ἢ σωθῆναι μέν ἐστιν ἄνευ τέχνης, καὶ ἕτερον σῶσαι δι' ὧν τις οὐκ οἶδε, συμβουλεύσαι δ' οὐκέστιν ἄνευ τέχνης οὐδέν, οὔτ' ἀπὸ τ αὐτῷ τύχης, οὔτ' ἀπὸ τ θείας, οὔτε, [13] ὃ ὦ Δημοσθένους, τ τ ἀκροω-

pellaret, ſciebat, nedum quomodo ſanaret, nec in humana natura extitiſſe cognoverat, variis Dei conſolationibus & conſiliis elapſus, praeter omnem fidem vivo. Cujus rei cum alios habeo ſocios ac teſtes multos, non Graecos tantum, ſed & barbaros, tum integros Aeſculapii cultorum coetus, & quicunque Aegyptium deum frequentarunt. Cum autem nihil in his artis habeat quiſquam, ac potius artis contemtus ad deos confugere eos cogat; tamen nec dii, (quod ipſorum pace dixerim) hanc ſententiam noſtram rejiciunt, nec multos ex iis, qui divinum auxilium arti praetulerunt, poenituit. Sed & ſomniamus, ignorantes pridie quid viſuri ſimus, & qua ratione ſanandi ſimus diſcimus, uſque ad illam horae partem, qua dii auxilium mittunt, neſcientes, atque, ut iterum tanquam in cantico hoc accinam, nihil prorſus artis habentes, non ſolum res nobis profuturas, ſed & aliis nonnunquam, ſi Deo viſum fuerit, dicere poſſumus; nec vetat quicquam, quo minus horreant etiam medici poſtquam intellexerint pleraque. Utrum ergo ſomnia res humanas diis commendant, an, quia dii homines curant, eos etiam ſervant per ſomnia? Mihi quidem hoc placet. Quid erit ergo, quod prohibeat, *O Graecanicarum lingua longe maxima*, ut inquit Cratinus, quo minus etiam vigilantes optima quaeque ſine arte cognoſcere & aliis ſuadere poſſimus, ſi ex ſomniis aliis quoque conſilium damus? An vero ſervari ſine arte, atque alios per ea, quae ignoramus, ſervare poterimus; ſuadere ſine arte nec noſtra fortuna, nec divina, nec, ut Demoſthenes, auditorum, quicquam po-

1 MSS Coiſl. Bar. 1, 7 ἀφορύγω ζῶν. 2 Deeſt in MSS. 3 Ita Coll. Nov. Bar. 7. & Opor. In aliis τῶν. 4 Αὐτοῖς τοῖς θεοῖς Coll. Nov. 5 Abeſt a Coiſl. 6 Bar. 7. & Coll. Nov. ποιήσαντα. 7 Sic MSS. omnes. Vulg. γιγνώσκοντες. 8 Μόνον δὲ Coll. Nov. 9 Bar. 7. τὸς θεὸς. 10 Bar. 7. ὦ σὺ μεγίστη. 11 Cratini dictum in Periclem torquet in Platonem. *Cant.* 12 Εἰπερ γε — συμβουλεύειν, deſunt in Coiſl. 13 Sic Coll. Nov. Bar. 7. Coiſl. in aliis deeſt.

u Ζῶν περὶ πάν] Η παρ' ὃ ἔδει σχεδιάζειν ἐξ ὧν κατειχόμην κακῶν.

 terimus?

μῶν; καὶ ταῦτ' ἐμὲ ὑπ' αὐτῆς δὴ λόγου κινηθεὶς [1] καὶ δὴ τοῖς θεοῖς ὥσπερεὶ τελεσμένου, ὅπη πλεῖον ἴσως ἐξήνεγκον· καί μοι συγγνώμη καὶ παρ' αὐτῆς [2] δὴ Πλάτωνος ἔστω, καὶ παρ' ἄλλου, παντὸς τοῦτ' αὐτὸ παθόντι ὅσῳπερ ἐν τοῖς λόγοις ἐνῆν· ὃ γὰρ ἦν καλαισχεῖν αὐτόν, ἐπειδὴ θεία μοῖρα καὶ σωτηρία παρέπεσε. διὸ καίπερ μαρτυρίᾳ χρώμενος, ἠναγκάσθην αὐτὸς μαρτυρεῖν ᾧ λόγῳ, ἐπαινέσαι δ' αὖθις πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς μαρτυρίας. ἐγὼ δέ, μᾶλλον τὸν ἔρωτα ὃν ἐτύγχανον ἐρῶν Αλκιβιάδου, οὐδὲν διάφορον τῶν Βακχῶν ἐπεπόνθειν. καὶ γὰρ αἱ Βάκχαι ἐπειδὰν ἔνθεοι γένωνται, ὅταν οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν φρεάτων ἀπὸ ὕδωρ δυύανται [3] ὑδρεύεσθαι, ἐκεῖναι μέλι καὶ γάλα ἀρύουσι· καὶ δὴ κἀγὼ ἀπόντα μάθημα ὀπιζόμενος ὃ διδάξας ἄνθρωπον ὠφελῆσαι μ' ἂν, ὅμως ὤμην ξυνὼν ἂν ἐκείνῳ [x] διὰ τὸ ἐρᾶν βελτίω ποιῆσαι. ἐνταῦθα πλευρᾷ τῇ διαλόγων, ἀπ' αἰνιγμάτων, ἀπὸ ὑπονοίας, ἀπὸ τρόπου τινὰ ταὐτὰ λέγων ἡμῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἐξεπίτηδες εἰς τὴν χρείαν πεποιηκώς. εἰ τοίνυν ὄφελεσι μὲ τὸ Ασκληπιᾶ συμμοιρίας τὸ τῶν ἰατρῶν τέχνης ἀπαλλάττειν, Βάκχαι δὲ αἱ Διονύσου καὶ τὰ τῶν Νυμφῶν δῶρα μεταβάλλουσιν ἡνίκ' [4] ἂν ἔνθεοι γένωνται, τί τῶν αἰσχρῶν, ἢ τί τῶν ἔξω τῆς φύσεως, καὶ τὰς ἐν τοῖς λόγοις ἐνθέους προσδέχεσθαι, καὶ νομίζειν εἰς τοσοῦτον ἔχειν ἀνενεγκεῖν τὰς γέ που χρείττονας; καὶ μὴν ἀπὸ τοῦτ' ἔστ' εἰπεῖν ὡς ἄρ' ὁ μάρτυς ἀπάνου ἄξιος, [5] ἢ πόρρω τῶν προσωμάτων, ἢ καλαφεύγομεν εἰς ὄνομα αὐτὸ δὴ τοῦτο. ἀλλ' εἰγέ πινας ὥσπερ παῖδας ὕτω καὶ [6] ἑταίρους χρὴ λέγειν γνησίους, Αἰσχίνην Σωκράτους παρειλήφαμεν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ φαυλότης ἐνίων δόξα τῶν αὐτὸν Σωκράτους εἶ) τὰ γράμματα ταῦτα ὑπειληφότων· οἷς εἰ μὴ ὅ ὅλον πιστεύειν ἄξιον ὥσπερ ἐγὼ προσῆκος ἂν φαίην. ἀλλ' ἴσ' οὐκ ἀπὸ πάσης γε τῆς ἀλογίας ἡ πλάνη συμβέβηκεν. ἀλλ' [7] ὕτω σφόδρα

terimus? Atque haec quidem ab ipſo ſermone, ac diis quodammodo conſecrato, commotus, longius fortaſſe produxi; veniamque & ab ipſo Platone & ab alio quovis peto, ut cui idem, quod in verbis inerat acciderit; nec enim poteram me continere, poſtquam divinum auxilium, & ſalus inciderit. Itaque tametſi utebar teſtimonio, tamen ipſis verbis teſtimonium perhibere ſum coactus. Nunc autem ad reliquam redeo teſtimonii partem. Mihi vero propter amorem, quo Alcibiadem proſequebar, idem, atque Bacchis, acciderat. Nam & illae poſtquam ſunt correptae, ex quibus puteis alii vix aquam poſſunt haurire, mel ipſae & lac extrahunt; & ego quamvis nullam habebam ſcientiam, quam docendo cuiquam prodeſſe poſſem, exiſtimabam tamen, ſi cum ipſo verſarer, quoniam eum amabam, meliorem eſſe redditurum. Atque hic dialogum concludit, non aenigmatice nec allegoríce, nec quodam modo idem, quod nos dicens, verum ita, quaſi de induſtria hunc in uſum ea conſcripſiſſet. Si ergo ſomnia ab Aeſculapio profecta nos a medicorum arte liberant, & Bacchi miniſtrae etiam Nympharum dona, poſtquam correptae fuerint, mutant; cur vel turpe vel praeter naturam ſit, ſi oratores quoque numine adflatos recipiamus, & ad praefectos deos referre ſeſe poſſe credamus? Nec vero teſtis hic viis, vel longe remotus cenſeri debet, ſi ad hoc ipſum confugiamus nomen. Verum ſi ut liberi, ita ſocii quoque genuini quidam ſunt cenſendi, Aeſchinem Socratis fuiſſe ſocium accepimus. Quorundam etiam falſa teſtatur id opinio, qui ſcripta haec ipſius eſſe Socratis exiſtimarunt; quibus, ut non prorſus credendum ſit, id quod ego primus nunquam dixerim, non tamen abſque omni ratione hic error eſt exortus. Etenim haec Socratis in-

1 Bar. 7. καὶ προσηχθεὶς χάριν δὲ τοῖς Coiſl. καὶ τῷ χάριν τοῖς. 2 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Caeteri non agnoſcunt. 3 Bar. 7. ὑδροφόσαδ. 4 Av illud abeſt e Bar. 7. 5 Lege ἐὰ pro ἢ *Cant.* 6 Bar. 7. ἑτέρους. 7 Coiſl. ἄλλ' ὅτι.

x Διὰ τὸ ἐρᾶν βελτίω ποιῆσαι] Επειδὴ, ὡς Πλάτων ἀρχὴ, ἐπ' ὠφελείᾳ τῷ ἐρῶντι καὶ τῷ ἐρωμένῳ ὁ ἔρως ἐκ θεῶν ἐπιπέμπεται.

genio

ταῦτ' οἰκεῖα τῷ Σωκράτει ἤθη καὶ προσήκοντα ἐκρίθη, ὥστε καὶ ταύτῃ τῇ δόξῃ γενέσθαι χώραν. δοκεῖ δέ μοι καὶ Σωκράτης αὐτὸς εἰ καὶ μηδεὶς λόγῳ αὐτῷ γραφῇ σώζει, οὐχ ἧττον ἤ τε Πλάτωνος τῷ σεμνοῦ, ἤτ' Αἰσχίνου τοῦ κομψοῦ, μαρτυρεῖν, ἀλλ' ἔτι κάλλιον καὶ ὡς ἀληθῶς εἰς τὸ μέσον. ὁμολογεῖται μέν γε λέγειν αὐτόν, ὡς ἄρα οὐδὲν ἴσμεν ὅπερ ἔσται, καὶ πάντες τοῦτο φασὶν οἱ συγγενόμενοι. ὁμολογεῖται δ' αὖ καὶ τοῦτο, σοφώτατον εἶναι Σωκράτη τὸν Πυθίαν εἰρηκέναι. πῶς οὖν ταῦτ' ἔχει; οὐ γάρ, τόν γε τοῦ παντὸς ἐσφαλμένον, ὡς ἀνέλοι σοφώτατον ἀνθρώπων, πιστεύσαι θεμιτὸν περὶ τοῦ θεοῦ. τέχνην δέ, ὡς ἔοικεν ἔφασκεν οὐκ ἀσκεῖν, ἀληθῆ λέγων. ᾧ γοῦν συγγένετο Ἀναξαγόρᾳ, οὐ πάνυ σπουδαίου τιμήσας φαίνεται. ἐν μὲν δὴ τοῦτο μαρτυρεῖ Σωκράτης, οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸ μὴ τέχνην κεκτῆσθαι, εἴπερ περὶ αὐτοῦ λέγων οὐκ ἠρνεῖτο. ἕτερον δὲ ἀκόλουθον. οὐ γάρ ἐστιν ὅπως οὐ λέγει περὶ Σωκράτους, ὅτι φάσκοι τὸ δαιμόνιον αὐτῷ σημαίνειν. οὐκοῦν μηδὲν μὲν ὀπίσασθαι τῶν δεόντων ἀμήχανον, ᾧ γε παρηκολούθει τὸ δαιμόνιον· ὅτι δ' οὐδὲν ὀπίσατο, αὐτὸς ἔλεγε, λέγων δ' οὐκ ἐψεύδετο, εἴπερ γε μηδὲ ὁ θεὸς σοφώτατον αὐτὸν εἰρηκώς. λοιπὸν οὖν τί ποτέ ἐστι τὸ φάσκειν οὐκ εἰδέναι; οἶμαί γε τὸ μὴ τέχνῃ. ἀλλὰ μὴν εἰ μηδετέρως γ' ἂν σοφώτατος ἦν ἔτι, μήτε ψευδόμενος περὶ αὐτοῦ, εἴπερ ἕν τι τῶν αἰσχρῶν τὸ ψεύδεσθαι, μήτ' ἀληθῆ λέγων εἰ μὴ τὸ κρῆσθαι τέχνῃ τῇ ἁπλῶς
37 αἰσχρῶν ἦν, ἅμα Σωκράτης τε δι' ἀμφοτέρων μαρτυρεῖ τῷ λόγῳ, καὶ ὢν ἔξαρνος ἦν, καὶ ὢν ὁμολογεῖ, καὶ ἅμα τοῦ Σωκράτους ὁ θεὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἀμφοῖν, χρήσας

genio tam propria & accommoda ſunt habita, ut huic etiam opinioni repertus ſit locus. Opinor autem Socratem quoque ipſum, quamvis nulla ejus extet ſcriptio, non minus quam gravis Plato, vel feſtivus Aeſchines, verum etiam pulcrius ac vere palam nobis teſtimonium perhibere. Illud certe conſtat eum dixiſſe, nihil ſe ſcire; idque omnes, qui cum eo ſunt verſati, profitentur. Conſtat autem & hoc, ſapientiſſimum a Pythia fuiſſe Socratem judicatum. Quomodo igitur hæc ſe habet, cum eum, qui ignoret omnia, ſapientiſſimum eſſe judicatum, non ſit fas de Deo credere? Jam arti, ut apparet, negabat ſe ſtudere, nec falſo. Nam Anaxagoram quidem, cum quo verſatus eſt, non magni videtur feciſſe. Unum igitur hoc teſtatur primum Socrates, non turpe eſſe arte carere, ſiquidem id de ſe confiteri non erubuit. Alterum vero hujus eſt conſequens. Nemo enim neſcit Socratem dixiſſe, daemonium ſibi ſignificare omnia. Cum itaque nihil eorum, quae erant cognitu neceſſaria, ignorare poſſet is, cui praeſto erat daemonium; nihil tamen ſe ſcire dicebat ipſe, nec id falſo, quandoquidem nec Deus eum ſapientiſſimum eſſe falſo dixerat. Quomodo ergo dicit ſe nihil ſcire? Arte, ni fallor. Jam ſi neutro modo ſapientiſſimus fuiſſet, nec cum de ſe mentiretur, quoniam turpe eſt mentiri, nec cum vera diceret, niſi artis uſus re vera turpis eſſet; ſimul & Socrates utroque pacto, tum iis quae negabat, tum quae fatebatur, & per Socratem Deus, qui

1 Bar. 7. ἐπισήσαντο. 2 Εφαμεν Coll. Nov. Bar. 7. 3 Bar. 7. νικήσας, in margine autem τιμήσας. Legit quoque νικήσας Coiſl. 4 Εν — τουτο Coll. Nov. ſec. manu. 5 Bar. 7. φάσκει. 6 Ita Cant. & Bar. 7. Vulg. αὐτό. 7 Abeſt a Coiſl. 8 Bar. 7. τέχνῃ τί ποτε ἐπίσασθαι. 9 Coiſl. & Bar. 7. τὸ μή. 10 Sic Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. αἰσχρόν.

y Ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ δ' ἐπέρως γ' ἄν.] Τὸ ἀλλὰ μὴν πρὸς τὸ ἅμα συναπτέον ἦτον, ἀλλὰ μὴν ἅμα ὁ Σωκράτης μαρτυρεῖ τῷ λόγῳ, ὅτι τὸ ἐπὶ τέχνῃ καλὸν ἐξ ἀμφοτέρων. ἐξ ὧν ἠρνεῖτο μὴ εἰδέναι τι, οὐ γὰρ οἶδε κατὰ τέχνην, ἀλλ' ἐξ ὧν ἔλεγε σημαίνειν αὐτῷ τὸ δαιμόνιον περὶ ἕκαστα. οὐ γὰρ ἐχρᾶτο τέχνῃ ὁ ὡσεὶ ζητῶν καταφεύγων. εἰ κὴ δείσειεν, μὴ ᾖ κρεῖττον ἕτερον τρόπον αὐτὸν εἶναι σοφὸν, εἶτα ἐψεύδετο λέγων, ὡς εἰδὼς ἐπίσατο, οὐ σοφῶς γὰρ τὸ ψεύδεσθαι· εἶτα ἀληθεύων, εἶτα αἰσχρὸν ἦν κατὰ τὸν λόγον, τὸ μὴ τέχνῃ κεχρῆσθαι.

illum

ἐκεῖνον σοφώτατον εἶ), ὥστε διπλοῦν ὄσαν τ' ὄ Σωκράτης μαρτυρίαν ἑτέρᾳ κυρία τῇ παρ' αὐτοῦ βεβαιοῖ. μάθοι δ' ἄντις καὶ πρ' αὐτῷ τῷ ῥήματι συμβαίνοντα τῷ Σωκράτει [1] λόγῳ καὶ βίῳ τὰ ἀπὸ τῆς μαντείας. τὸν γὰρ ζῶντα κατὰ θεῷ, καὶ τἄλλ' ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἠμεληκότα, πῶς οὐκ εὔλογον ὀκ πρόχειρα πρὸς [2] θεῷ κειτῇ σοφώτατον ἀνθρώπων [3] ἀναιρεῖσθαι; ἡ μὲν οὖν πρὸς τῶ Πλάτωνος [4] μαρτυρία ἡμῖν τοσαύτη, δι' αὐτοῦ καὶ πρὸς τ' ἑταίρων ἀμφοτέρων τελευτῶσα εἰς τ' θεὸν τ' ἐν Δελφοῖς, ὃς ἐπιψηφίζει Πλάτωνι ἃ μικρῷ πρόσθεν ἔφην [5] Αἰσχίνης. εἰ δὲ δεῖ καὶ ποιητῶν πρόσεστι μαρτυρίας, ἔστι μὲν ἔργον ἢ τοὺς ἁπάντων ἢ τοὺς τ' προκριθέντων πρὸς πάντων, [6] πρόσεστι, ὅμως δ' [7] ὡς ἄντις ἔχοι τ' γνωριμωτάτων ἐκλέξας εἰπεῖν, ῥᾳθυμία πρόσεστιν. [z] κοινῇ μὲν ὖν πάντες ποιηταὶ μαρτυροῦσι τ' ἔργῳ μαρτυρίαν, εἴπερ εἰσὶ ποιηταὶ ᾧ κεχαῖνται λόγῳ τ' τέχνης. ἀλλ' ὁ ταύτης [8] δέομαι, ἔστι γὰρ ἐν τοῖς εἰρημένοις, ἀλλὰ τ' κτ' ῥῆμα. τοῦτο μὲν τοίνυν ὁ πρεσ- 38
βύταλος αὐτῶν καὶ πᾶσι συνηθέσταται, Πάνδαρον μὲν τ' Ζελείτην ἐπαινῶν εἰς τ' τοξικήν, [9] ᾧ καὶ τόξον [10] Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκε, λέγει· [11] τὸν δὲ τ' Φαιάκων βασιλέα, ποιήσας εἰς ὑπερβολὴν φιλάνθρωπον καὶ θεοφιλῆ, ᾧ ῥήματι τούτῳ τετίμηκεν, [12] Αλκίνοος δὲ τότ' ἦρχε θεῶν ἄπο μήδεα εἰδώς. [13] μή μοι πύθοι, φησὶ, ποίαν τέχνην ἐκέκτητο, ἢ τίς διδάσκαλος αὐτῷ· θεῶν γὰρ ἄπο μήδεα ἤδει. τ' δ' αὖ [14] Δημόδοκον ὡσαύτως τ' κιθαρῳδὸν ἐπαινῶν ὡς ἄκρον τ' μουσικήν, [15] ὕλῳ ποιεῖ, [16] Τὸν πρὶ μοῦσ' ἐφίλησε, [17] δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε. [18] Οφθαλμῶν μὲν [19] ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν [20] ἀοιδήν· καὶ παλίν, Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.

illum ſapientiſſimum pronunciavit, de utroque teſtatus eſt, ac duplex Socratis teſtimonium ſuo tertio confirmavit. Quinimo vitae quoque & dictis Socratis oraculum convenire facile quis animadvertat. Nam qui ſecundum Dei praecepta viveret, & humanas res negligeret, is merito ſapientiſſimus Dei judicio poterat cenſeri. Ac Platonis quidem tale eſt teſtimonium, quod per ipſum, & ſocium utrumque, in Delphico definit deo, qui Platoni, ut paulo ante Aeſchines, ſuffragatur. Quod ſi poetarum quoque ſunt arceſſenda teſtimonia, quanquam vel omnium vel praecipuorum colligere dicta ſit difficile, tamen quae de nobiliſſimis ſelecta proferri poſſint, ignavi foret omittere. Et communiter quidem poetae omnes reipſa teſtimonium praebent, ſiquidem ea ratione, quae artem ſuperat, poetae ſunt effecti. Verum hoc teſtimonio jam non indigeo, quoniam ſupra relatum eſt, ſed eo, quod in verbis conſiſtit. Primum igitur antiquiſſimus horum atque omnibus familiariſſimus, Pandarum quidem Zelitem ab arte jaculandi prædicans, — *dedit ipſe arcum cui flavus Apollo*, inquit; regem autem Phaeacum cum humaniſſimum & maxime pium feciſſet, his decoravit verbis, *At tunc Alcinous, cui dii conſulta dederunt, Regnabat.* Ne quaeras, inquit, quam didicerit artem, aut quis ejus praeceptor fuerit; a diis enim conſilia perceperat. Demodocum vero citharoedum ut inſignem muſicum laudans, ita canit, *Dilexit quem Muſa, deditque bonumque malumque; Lumine privavit, donavit cantica blanda:* atque iterum; *Muſa virûm laudes juſſit cantare poetam.*

1 Bar. 7. βίῳ καὶ λόγῳ. 2 Coiſl. τῷ θεῷ. 3 Bar. 7. ἀνηρῆσθαι. 4 Ημῖν μαρτυρία Coll. Nov. Bar. 7. 5 Coiſl. Bar. 7. & Coll. Nov. Αἰχίνη. 6 Bar. 7. παρέχεται. 7 Coiſl. ὅσ' ἄντις. 8 Δέομαι πάνυ Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 9 Iliad β'. extrem. *Cant.* 10 Bar. 7. & Coll. Nov. αὐτὸς Απόλλων. 11 Τὸν Coll. Nov. 12 Odyſſ. ξ'. init. *Cant.* 13 Μή πω πύθη Coll. Nov. 14 Coiſl. Δημοκόον. 15 Odyſſ. θ'. init. *Cant.* 16 Deſunt illa τ' περὶ in Coiſl. 17 Δῶκε Coiſl. 18 Bar. 7. ὀφθαλμός. 19 Αμαρτε Coll. Nov. Bar. 7. 20 Coiſl. ἀοιδλώ. μῶσα δ' ἄρα ἀοιδόν.

z Κοινῇ μὲν ὖν πάντες ποιηταί] Αὐτοὶ γὰρ ἐξ ἐπιπνοίας μουσῶν καὶ ὀκ ἀπὸ τέχνης ποιηταὶ γενόμενοι, ἔργῳ μαρτυροῦσιν, ὡς ἄρα τὸ ὑπὲρ τέχνην κρεῖττον τ' τέχνης.

Alci-

ὁ δέ γε Αλκίνοος αὐτὸς συνιεὶς [1] αὐτὸν, καὶ καλῶν,[2] εὐθὺς ἐν ἀρχῇ φησὶ, Τῷ γάρ ῥα θεὸς [3] περιδώκεν ἀοιδήν. Τέρπειν ὅππη θυμὸς ἐποτρύνησιν ἀείδειν. Ταυτί φησιν ὁ Αλκίνοος αὐτὸς, ᾧ
39 φιλοπμίαν ἔσχε δήπουθεν, εἴ τι καὶ διδασκάλοις [4] ἀνήλωσεν ὑπὲρ αὐτῦ, καὶ ταῦτα ὅντι λαμπρῷ καὶ μεγαλοψύχῳ καὶ δόξης ἐρασῇ. ἀλλ' ὅμως ἐγώ σοί φησιν αὐτὸς λέγω καὶ διορίζομαι, τῦτον οὐκ ἐδιδαξάμην. καὶ γὰρ ὁ μὲν Αλκίνοος ὕτως ὁ τῶν Φαιάκων βασιλεὺς, ὁ δὲ τῶν Ελλήνων [5] σοφώτατος καὶ γὰρ ὁμοίως πρὸς [6] τῶν αὐτῶν· ἀλλ' ἔτι [7] μᾶλλον ἀγαθεὶς ὑπ' Δημοδόκυ τὸ ὑπόδειξεως, καὶ ὥσπερ ὑπίτηδες ζητῶν ὅτι εἴποι μέγιστον, ὦ Δημόδοκέ φησιν, [8] Εξοχα δή σε βροτῶν ἁπάντων αἰνίζομ' ἁπάντων· Η σέ γε μῦσ' ἐδίδαξε Διὸς πᾶις, ἢ σέ γ' Απόλλων· ὡς γὰρ θεάματος κρείττονος, ἢ τέχνη λαβεῖν. λίην γὰρ κτῖσμον Αχαιῶν οἷτον ἀείδεις. ὑδὲ τῦτο πάρεργον, ὑδ' εἰκῇ [9] πρεπόντως, οὐδ' ἐφόλκιον ἄλλως ὑπὸ τοῖς ἄνω, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος, καὶ πρὸς ἓν σημαινόμενος, ὅτι τῦτο τὸ ἐν κόσμῳ καὶ λαμπρὸν, ὑκ ἐκ τέχνης, ἀλλ' ὑπονοίᾳ θεῶν πρὸς γίνεται. κομψὸν μὲν γάρ τι, φαυλότερον δὲ [a] ἡ τέχνη πολλῷ· πάλιν δ' ὥσπερ ὑπισφραγιζόμενος τὴν μαρτυρίαν, προβαλὼν αὐτῷ τὴν ὕπνου κόσμον ἀεισμα, πρῦτον ὑποχνεῖται, Αἶκεν
40 δήμοι [10] ταῦτά φησι κτῖσιν μοῖραν καλαλέξης, Αὐτίκα καὶ [11] πᾶσι μυθήσομαι ἀνθρώποισιν Ως ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὤπασε θέσπιν ἀοιδην. ὡς ὑκ ἔχων τί τύτυ μεῖζον ὑπόκοιτο αὐτῷ. ὕτω τοίνυν [12] ὁ ποιητὴς πεπεικὼς αὐτὸν ἐποίει περὶ τύτων, ὥστε ὥσπερ δεδοικὼς [13] μήτις αὐτὸν περὶ Δημοδόκυ μόνυ λέγειν ταῦτα δόξειεν, ἀπὸ τῆς κοινῆς τῶν ἀοιδῶν [14] ἐποίησεν ἀρχόμενον τῆς Οδυσσέα καὶ λέγοντ' ὕτω, Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιχθονίοισιν ἀοιδοὶ Τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδῦς· ὕνεκ' ἄρα σφᾶς Οἶμας μῦσ' ἐδίδαξε, φίλησε δ' φῦλον ἀοιδῶν. ὥσπερ δεδοικὼς Ομηρος ὑπὲρ ἑαυτῦ,

Alcinous quoque ipſe eum commendans & evocans inquit mox initio, — *namque hunc effecit Diva canorum, Jucundumque, utcunque juvet cantare paratum.* Haec ab ipſo dicuntur Alcinoo, cui quidem glorioſum fuiſſet, ſi quid ejus cauſa in magiſtros inſumſiſſet, cum praeſertim ſplendidus, & magnificus, ac gloriae cupidus eſſet. Veruntamen ego, inquit, ipſe dico ac profiteor, hunc me docendum non curaſſe. Nec vero cum Alcinous, Phaeacum rex, ita dixiſſet, aliter Graecorum ſapientiſſimus iiſdem de rebus ſenſit; ſed hic magis etiam Demodoci ſpecimen admiratus, & quaſi de induſtria maximum dictu aliquid quaerens, *Demodoce*, inquit, *eximie prae cunctis te modo miror*; *Vel te Muſa Jovis docuit proles, vel Apollo*: quaſi major res eſſet, quam ut arte tradi poſſet, *Nam nimis ornate Graecorum fata canebas.* Nec hoc fruſtra, vel quaſi appendicem ſuperiorum adjungens, ſed hoc demonſtrans & indicans, ornatum iſtum & ſplendorem non tam ex arte quam divino afflatu proficiſci. Quanquam enim feſtiva ſit ars, multo tamen eſt vilior. At poſtea quaſi teſtimonium ſuum confirmans, cum illi equi hiſtoriam propoſuiſſet canendam, ita pollicetur, *Quod ſi rite mihi*, inquit, *digeſſeris iſta canendo, Mox equidem cunctis mortalibus ordine dicam, Divinum donaſſe Deam tibi, Muſice, cantum.* Quaſi nihil ei majus poſſet promittere. Sic itaque de his perſuaſus canit Poeta, ut quaſi metueret, ne quis haec de Demodoco tantum putaret dici, a toto cantorum genere exordientem faciat Ulyſſem, atque ita dicentem, *Cantores etenim cuncti reverentur, amantque*; *Namque illos odas docuit dea grata poetis.* Quaſi ſibi metueret Poeta, ne quis ipſum ab alio,

1 Sic MSS. Vulg. αὐτᾶν. 2 Deeſt in Coiſl. 3 Εδωκεν Coiſl. 4 Bar. 7. ἀνάλωσεν. 5 Ulyſſes. *Cant.* Coiſl. σοφώτατος Οδυσσεύς. 6 Abeſt a Coiſl. 7 Μᾶλλον illud non agnoſcit Bar. 7. 8 Odyſſ. Θ'. extrem. *Cant.* 9 Coiſl. πρεπόντως. 10 Coll. Nov. & Bar. 7. φησὶ ταῦτα. 11 Coll. Nov. μὲν πᾶσι. 12 Ita Coiſl. & Coll. Nov. Vulg. deeſt. 13 Coiſl. μὴ πρὸ Δημοδόκυ δόξειε λέγειν ταῦτα. 14 Coiſl. ἀρχόμενον ἐποίησε τῆς Οδυσσέα λέγειν ταῦτα· πᾶσι &c.

a Η τέχνη πολλῷ] Τὸ ἡ τέχνη πρὸς τὸ κομψὸν σπάνιον.

quam

μή πις αὐτὸν [1] φῇ παρ' ἑτέρου τι μεμαθηκέναι, ἀλλὰ μὴ παρ' [2] αὐτῶν τῶν μουσῶν. πῶς οὖν αἱ μοῦσαι διδάσκουσιν; ἆρά γε ὥσπερ οἱ γραμματισταὶ διδασκαλεῖον ἀνοιξάμεναι; οὐκ ἔστιν. ἀλλ' οἶμαι ὅτι νοῦν ἄγουσι, καὶ τὴν εὕρεσιν κινοῦσιν. ὡς γὰρ ἂν αὐτοῖς [3] τούτοις ἐμφαίνεται τοῖς ἔπεσι· [4] φησὶ γοῦν ὅτι πᾶσιν, Ὡς φάθ'· ὁ δ' ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο, φαῦνε δ' ἀοιδήν. ταυτὸν ἅμα πάντων ἐμφανίζων, ὅτι λήθη τέχνη ποιεῖ θεὸν κινοῦντα. τὴν τοίνυν Φήμιον ἐκ τῆς τῶν [5] μνηστήρων σφαγῆς πεποίηκε τὸ ὑπὲρ ἑαυτοῦ παραιτούμενον καὶ λέγοντα, Αὐτοδίδακτος δ' εἰμί· θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἴμας Παυσίας ἐνέφυσεν, ἔοικα δέ τοι ποιεῖσθαι Ὥστε θεῷ, τῷ μή με λιλαίεο 41
θεσπεσιομῆσαι. τοῦτο μὲν ὡς ἑαυτὸν ὅ, τε αὐτοδίδακτος καὶ ὁ τῶν θεῶν μαθητὴς ἐξηύθεν ὑπωσὶ δηλῶν, τοῦτο δὲ ὡς οὐδὲν ἄλλο εἰπόντος εἰς σωτηρίαν ἢ Φημίου μεῖζον, ἢ ὅτι [6] οὐδενὸς ἀνθρώπων ἐστὶ μαθητής. εἰκότως. τὴν γὰρ ὑπὸ τῶν ἀδικηθέντων δοκούντων μέλλοντα σωθήσεσθαι [7] εἰς τὸ ποιεῖσθαι τῶν θεῶν τιμιώτερον φεύγειν εἰκὸς ἦν. δι' ἃ τούτοις [8] αὐτὸν σώζει τοῖς λόγοις. ἔτι τοίνυν (ἀναλήψομαι γάρ) τὸν Τηλέμαχον ἀποδημοῦντα πεποίηκε δήπου κατ' [9] πύστιν ἢ παλαιὸς ἐν τοῖς ποιήταις, ὡς δὲ προσέσχε τῇ Πύλῳ, καὶ συντυγχάνειν ἔμελλε τῷ Νέστορι ἀγωνιῶντα καὶ ἀποροῦντα ὅτι χρὴ λέγειν πρὸς αὐτὸν ἅμα τὸ συνειδέναι μὴ ὅπως τέχνῃ [9] αὐτῷ τινὰ ἐπισταμένῳ ποιεῖ λόγους, ἀλλ' οὐδ' αὐτό, ὅ φησι Πλάτων, ἐμπειρίαν ἔχοντί πω μέχρι τούτου. [10] καταλέλειπε γοῦν αὐτὸ τοῦτ' εἰς [11] ἔπος ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος, [12] οὐδέτι πω μύθοισι πεπείρημαι πυκινοῖσιν. ὅσ' αὐτὸν παραμυθεῖται [13] καὶ λέγει, Μηδείς σε τῶν σοφιστῶν ἐξαπατάτω, μηδ' ἀγνοήσῃς ὅτι σαυτῷ. εἰ γὰρ καὶ τὰ ἀπολέλειψαι καὶ τὰ ἐμπειρίας, — ἄλλα μὲν αὐτὸς ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσεις. Αλλα δὲ καὶ δαίμων ὑποθήσεται· οὐ γὰρ οἴω Οὔ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι [14] τε πραφέ- 42
μμητε· συνάπτων καινῶθα τέρπον τινὰ καὶ συνιθεὶς ἐφεξῆς, τό, τε αὐτὸν σωθῆναι καὶ τὸ

quam a Muſis ipſis, quicquam didiciſſe crederet. Quomodo vero docent Muſæ? Num ut litteratores, aperto ludo? Minime. Sed in mentem injiciunt, & inventionem commovent. Ut & in his ipſis apparet verſibus; ait enim tandem, *Sic ait; ille Dea motus cantare parabat.* Nugas artem agere prae divino inſtinctu, per haec indicans. Phemium praeterea fecit in procorum caede pro ſe deprecantem, ac dicentem, *Ex me cuncta ſcio; noſtrae quamplurima menti Cantica Diva tulit; te coram, ceu deus eſſes, Rite canam; parcas ergo cervicibus iſtis*; partim idem valere hæc duo, per ſe doctum eſſe, & deorum eſſe diſcipulum, ex propinquo demonſtrans, partim nihil ad ſalutem conſequendam dixiſſe majus Phemium, quam quod hominem nullum habuiſſet magiſtrum. Nec injuria. Cum enim ab iis, qui videbantur eſſe injuriis affecti, ſervandus foret, merito ad honorem divinum confugiebat. Itaque per haec verba ſervatur. Jam ut paulo altius repetam. Telemachum fecit initio peregrinantem, ut de patre inquireret, & ut Pylum appulit Neſtorem allocuturus, trepidantem ac dubitantem, quid ei diceret, cum ſe non tantum non artem aliquam noſſe dicendi, ſed nec, quod ait Plato, experientiam habere etiam tum ullam ſciret. Iſtud enim ipſum in verſum integrum concluſit, *Nec dum equidem ſum ſermones expertus acutos.* At ille conſolatur eum, dicens, Nemo te ſophiſtarum decipiat, nec tibi ipſe diffidas. Ut enim & arte careas & experientia, — *ipſe quidem per te nonnulla videbis. Subjiciet nonnulla Deus, nec enim ſine diis te Crediderim natumque enutritumque fuiſſe*; hic etiam quodam modo conjungens & ordine componens ipſum intel-

1 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. παρ' ἑτέρου τι φῇ. 2 Αὐτῶν illud non agnoſcit Bar. 7. 3 Τούτοις abeſt a Bar. 7. & Coiſl. 4 Odyſſ. χ'. extremo. *Cant.* 5 Bar. 7. μνηστήρων, intra lineas autem μνηστήρων. 6 Bar. 7. μηδενός. 7 Coll. Nov. εἰς περὶ τὴν τῶν θεῶν τιμὴν καταφεύγειν — Legit etiam καταφεύγειν Coiſl. 8 Bar. 7. ἑαυτόν. 9 Coll. Nov. τινὰ αὐτῷ. 10 Coiſl. καταλέλικε. 11 Coll. Nov. ἔπος, ἕως εἰπὼν ἐξ ἀρχῆς. 12 Odyſſ. γ'. init. *Cant.* 13 Sic MSS. omnes. Vulg. παραμυθεῖται λέγειν. 14 Τε illud abeſt a Bar. 7. & Coiſl.

ligentem

ὑπειπεῖν τ̃ θεὸν, καὶ πάλιν αὖ τ̃ φύσιν καὶ προφὶ τῇ θείᾳ μοίρᾳ τεθραμμένος. καὶ ταῦτα
ὑ Μέντωρ, ' ὑδ' Αλιθέρσης αὖτ̃ λέγῃ, ἀλλὰ θεῶν ἡ σοφωτάτη, καὶ ἣ τότε τ̃ φρονήσεως,
καὶ τὸ περὶ τὰς τέχνας ἀνάκειτ). καὶ ὁ Τηλέμαχος [2] τεθῆτον τότε ῥητορεύων, εὔπορος ἦν,
[b] καὶ λόγως ἀποχρῶντως, εὐείσκῃ τῇ χρείᾳ (ἃ γὰ ὀν μνησῆρσιν ἐδημιῆρησεν [c] ἐῶ λέγειν) τῆς
[3] Αθηνᾶς, ὑ τυγχάνῃ ὕ σκοπῦ ὄτως, [d] ὥστε ὅ γε Νέστωρ ἀκύσας, τῦτο γάρ ἐστι τὸ ἥδιστον, ἐπαινῇ
τε ὑ φησὶν, Ητοι γὰ μῦθοιγε ἐοικότες, ὐδέκε φαίης Ανδρα νεώτερον ὧδε ἐοικότα μυθήσασθαι·
καί τοι τ̃ [4] ἄκρων ῥητορικὴν ὑ λόγως εὑρεῖν ὑ κρῖναι, ὁ Νέστωρ αὖτ̃ πεποίηκ) [5] καὶ ἐν Ιλιάδι
καὶ ἐν Οδυσσείᾳ· ἀλλ' ὅμως ἐπαινῇ, ὑ λαμπρῶς. ὡς δ' ἦκεν ὀκ τ̃ Πύλυ τεθὴς τὸν ἔπε-
43 εσιν ῥήτορα ὑ βασιλέα τ̃ Μενέλαον, ὁ μὲν [6] Τηλέμαχ© ὡς θεῦ φησὶν ἀκούων τέρπεσθαι
τῦ Μενελάυ, ὁ δὲ τιὼ αὐτιῶν αὖ περὶ ὀκείνου φέρει τῷ [7] Νέστορι δόξαν, καὶ φησὶν ἅ
τε καὶ αὐτὸς ἤδη παρεσβύτης ὤν, Αἵμαι© ἐς ἀγαθοῖο φίλον τέκ© οἷ' ἀγορεύεις· ῥεῖα
ἄλλ' ἤ τῦτο λέγων, ὅτι πέφυκας τεθὴς λόγως, ἀλλ' τῦτο λέγεις τὰ βέλτιστα, καὶ πᾶ'
ἑτέροις τοιῦτοις εὐδοκιμεῖς· ὥστε εἰ ὑ μὴ τέχνην τιν' ἔχεις περὶ [8] τὺς λόγως, ἔμοιγέ φησιν
ἐξαρκῇ. ὅτι δ' ὅλυ τῦ δράματος ὥσπερ ἐξεπίτηδες ὑ ἀλλ' πάντων τῶν ἀξιόχρεων Ομη-
ρος μαρτυρεῖ, μὴ τ̃ τέχνιλυ εἶ) κυρίαν ὀ τοῖς λόγοις, ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως κράτος, καὶ
τὸ δοκῦν τ̃ θεῷ. αὐτὸς τοίνυν ὁ τ̃ Τηλεμάχυ πατὴρ, ὃν τῆς εἰς [9] τὺς λόγως παρασκευῆς
ὅτι πλεῖστον ἐποίησεν ἥκοντα, παροξυνθεὶς τι τεθὸς τὸν Φαίακα ὑ σωφρονίζων αὐτὸν, πῶς
λέγῃ ὑ παῤῥησιάζε), Αλλος μὲν γὰ τ' εἶδος ἀκιδνότερ© πέλῃ ἀνὴρ, Αλλὰ θεὸς μορφὴν

ligentem & Deum ſuggerentem, ac rurſum naturam & educationem divino & tribuens favori. Atque haec non Mentor ei nec Alitherſes dicit, verum dea ſapientiſſima, cuique prudentia & artes omnes feruntur acceptae. Telemachus vero tum primum dicens, copioſus redditur, & pro re verborum habet ſatis (nam quae inter procos concionatus eſt, omitto) Minerva, atque ita ſcopum attingit, ut, quod eſt quiddam ſuaviſſimum, Neſtor eo audito, ſic ipſum laudet, *Congrua nimirum ſunt dicta, nec arbitrer unquam Imberbem juvenem tam congrua poſſe referre*: cum tamen inter eos, qui inventione ac judicio verborum valerent plurimum, Neſtor ab eo tum in Iliade tum in Odyſſea recenſeatur; nihilominus hunc laudat, idque ſplendide. Poſtquam autem ab eo ad alterum oratorem ac regem, Menelaum, venit, Telemachus quidem illius voce ſe tanquam dei delectari dicit, ille vero idem de eo, quod Neſtor, ſentit, ac quoniam & ipſe jam ſenex erat, ait, *Stirpe bona, fili, es prognatus, qualia faris*: quaſi diceret; Quoniam ad dicendum natus es, ideo dicis optime, atque aliis ſimilibus places. Quocirca quamvis nullam habeas dicendi artem, mihi quidem, inquit, hoc ſufficit. Atque ita Homerus quaſi de induſtria per totum poema, atque omnes fide dignas perſonas teſtatur, non artem in dicendo, ſed ingenii vim, ac divinum favorem valere plurimum. Ipſe certe Telemachi pater, quem ſummum introduxit oratorem, cum Phaeaci nonnihil ſuccenſeret, eumque corrigeret, quam libere dicit, *Namque alius forma non praeſtat corporis aeque, Sed ſpeciem dictis*

1 Ita MSS. Vulg. ὀκ. 2 Bar. 7. τότε τεθῆτον. 3 Deeſt ſuggerente, vel tale quid. *Cant.* 4 Bar. 7. Αχεως 5 Καὶ illud, & quod mox ſequitur, deſunt ambo in Coiſl. 6 Pro Piſiſtrato. μνημονικὸν ἀμάρτημα. Odyſſ. δ'. *Cant.* 7 Coiſl. Νέστορι ψῆφον καὶ δόξαν. 8 Abeſt τὺς a Coll. Nov. 9 Deeſt in Coiſl.

b Καὶ λόγως ἀποχρῶντως] Επειδὴ Πλάτων ἔλεγεν, ὅτι οἱ ὀκ φύσεως λέγοντες, εἰ καὶ ἄριστα λέγουσιν, ἀλλ' ὅμως ὐ ποιοῦσι τῷ χρείαν, ὐδὲ ὥστε πείθειν, ὕτ© φησιν ὅτι ὁ Τηλέμαχος τεθῆτον δημηγορῶν σεσιγημένης τῇ χρείᾳ τὺς λόγως, καὶ πείθει δημηγορῶν. c Εῶ λέγειν τ̃ Αθηνᾶς] Μή πως τὶς αὐτῷ ἀντιπίσῃ, ὅτι τεθῆτος ὢν τοῖς μνησῆρσιν ἐδημηγόρησεν, ὁμολογυμένως φησὶν, ὅτι Αθηνᾶς ἦν τὰ ῥήματα. d Ὥστε ὄγε Νέστως] Επειδὴ παιδάκις πείθυσί τινες οὐ κ τέχνῃ, ἀλλὰ τῷ τ̃ ἀκροωμένων ἠθέων, ἔφη, ὡς ὐ τ̃ τυχόντα ἐπαινῆσαν, ἀλλὰ τ̃ Νέστορα.

ἔπεσι [1] τέφῃ· ὁμῶ μὲν τὸ ἀξίωμα τῆς ῥητορικῆς ἐμφανίζων, καὶ ἥ δυύαμιν αὐτῆς ὁπόση τις καὶ ἡλίκη, ὁμῶ δ' [2] αὐτὰ τῷ θεῷ πεφηνὼς ὡς ἐκεῖθεν ἥκοντα, ὥσπερ Πλάτωνι ἀποκεκινάμμενος οὐκ Εὐρυάλῳ. δοκῇ δέ μοι καὶ Ἡσίοδος τ' αὐτῆς ἔχεσθαι γνώμης Ὁμήρῳ, καὶ 44
τοῖς ῥήμασι μόνοις διαλλάττειν ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν, Κεῖνος μὲ παντάεισος, ὅς αὐτῷ πάντα [3] νοήσῃ· Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος ὃς εὖ εἰπόντι [4] πίθηται· Ὃς δέγε [5] μήθ' αὐτῷ [6] νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων Ἐν θυμῷ βάλληται, ὅδ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ. Πρῶτον μὲν ἔθετο τ' αὐτὸν εὑρόντα τὰ βέλτιστα· ἔπαινον δὲ ἀπαθίᾳ, τ' ὅτε [7] συνιέντα ὅτε πειθόμενον· μέσον δὲ ἀμφοτέρων, [e] ὥσπερ ἐν ἀριθμῶν ὅροις, τ' τῷ συνιέντι πειθένθαι, τοσούτῳ χείρω δ' νοήσαντος, [f] ὅσῳ βελτίῳ δ' μήτ' [8] εἰπόντος· μήτε πειθένθος. ἄχθη ὁ μὲ αὐτὸς πάντα νοήσας, ἔστιν ὁ εὖ εἰπών· εἰ δὲ βάλῃ ἐκείνως, ὁ μὲ εὖ εἰπὼν ἐστιν ὁ νοήσας αὐτὸς ἅπαντα. δῆλον ἦ, [9] προθεὶς δ, ὃς [10] αὐτῷ πάντα νοήσῃ, μελείληφεν ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπὶ δ' εὖ εἰπόντος, [11] τ' αὐτὸν τοῦτον λέγων, ἀντὶ δ' νοήσαντος, τ' εὖ εἰπόντα θείς, ὡς αὐτὸν τοῦτον ὄντα τ' βέλτιστον ῥήτορα. οὕτω ἦ τούτων κειμένων, ὁ μὲ, οἶμαι, νοήσας, παντὶ συμβαλεῖν ῥᾴδιος, ὅτι ὁ τῇ φύσῃ κρατῶν ἐστὶν, ὃν ἄριστον ὠείσαλο, ὃν γ' εὖ εἰπόντα πεφεύξεσθαι· ὁ δ' αὖ πειθεὶς, ἐν τῇ τοῦ μαθόντος ἥξῃ μοίρᾳ. ἀκούσας δ [12] τοῦ τὰ 45
βέλτιστα λέγοντος, οὕτω χρὴ πρὸς ἐκεῖνον λαβών. εὑρεῖν μὲν φησὶν, ὦ Πλάτων, κρεῖττον ἢ μαθεῖν, γ' [13] τέχνη φύσεως δεύτερον, εἰκότως ἡ Ἡσίοδος γ' φρονῶν οὕτω γ' λέγων, γ' τ' [14] δάφνης ἀκ

Deus ornat; ſimul & dignitatem ac vim Rhetorices, quanta eſſet, demonſtrans, & eandem Deo, à quo profecta eſſent, tribuens, quaſi Platoni, non Eurialo reſponderet. Quinetiam Heſiodus ejuſdem videtur, cujus Homerus, fuiſſe ſententiae, ac ſolis verbis differre, cum ait; *Optimus ille quidem, ſibi qui cuncta invenit ipſe; Dignum laude virum, qui paret recta loquenti, Credimus; at vero, ſibi qui nil invenit ipſe, & Alterius præcepta fugit, vir inutilis ille eſt.* Ac primum quidem poſuit eum, qui per ſe optima quaeque inveniret; poſtremum autem inſcitia, qui nec intelligeret, nec pareret; medium denique, velut in numerorum terminis, qui pareret intelligenti, tanto inveniente pejorem, quanto nec loquenti nec parenti praeſtabat. Itaque is quidem, qui ſibi cuncta invenit ipſe, eſt is qui recta loquitur; vel ſic potius, qui recta loquitur, eſt is qui per ſe omnia intelligit. Nam cum hoc praepoſuiſſet, — *ſibi qui cuncta invenit ipſe*, id in altero verſu in recta loquentem tranſtulit, cum eundem diceret, ac pro inveniente recta loquentem poſuit, quaſi is eſſet orator optimus. Quae cum ita ſint, is qui invenit, eſt, ut facile cuivis appareat, is qui natura valet, quem optimum poſuit, & recta loquentem etiam appellavit; qui autem paret, diſcipuli locum obtinet. Nam quae ab eo, qui optime dicit, audivit, iis ab eo ſumtis utitur. Inventionem igitur, o Plato, diſciplina meliorem cenſet Heſiodus, & artem poſteriorem natura; ac merito quidem ita ſentiens atque dicens, nec im-

1 Ita ex Hom. Odyſſ. Θ'. init. *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. τρέφῃ. 2 Coll. Nov. Bar. 7. αὐτὰ ζώοντα. 3 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. νοήσῃ. 4 Coiſl. πειθηται. 5 Bar. 7. μητ' αὐτός. 6 Coll. Nov. νοέει. Coiſl. αὐτῷ νοέει. 7 Coiſl. συνιόντα. 8 Coiſl. εὑρόντος. 9 Lege προθεὶς *Cant.* 10 Coll. Nov. Bar. 7. αὐτὸς πάντα νοήσῃ, & rec. manu αὐτῷ. Coiſl. ὡς αὐτὸς — νοήσῃ. 11 Bar. 7. τό. 12 Sic MSS. Vulg. τῷ. 13 Lege τέχνῃ. *Cant.* 14 De qua vide principium Theogoniae. *Cant.*

e Ὥσπερ ἐν ἀριθμῶν ὅροις] Ἀριθμητικὸν ἐστί νόημα, οἱ γὰρ ἀριθμητικοὶ τ' πρῶτον καὶ τὴν πάξιν ἄκρον λέγουσι, καὶ πάλιν τὸ τρίτον ἄκρον ἔσχατον, τὸ δὲ μέσον, ὅ ἐστι τὸ δεύτερον, ὅρον καλοῦσιν, ἐπειδὴ τοσούτῳ ὑπερέχει καὶ τῶν πάξιν δ' τρίτῳ, ὅσον ἀπολείπει δ' πρῶτος. ὅτως φησὶ καὶ ὁ πειθεὶς λείπει μὲ δ' φύσει εὑρόντος, ὑπερέχει δ' μήτε εὑρόντος μήτε νοήσαντος.

f Ὅσῳ βελτίῳ τοῦ μήτε εἰπόντος] Ἐπειδὴ δ' πάντως ὁ νοῶν καὶ φράσειν δυνατὸς, ἀλλ' ὁ φράσειν δυνάμενος ὅτος καὶ νοεῖ ἄριστα· ὁ δὲ μὴ δυνάμενος φράσειν ἀπόλυτός ἐστι, ὡς ὁ Θουκυδίδης φησὶν, ὅτι ὁ συνιεὶς μὲ μὴ φράσας ἐν ἴσῳ ἐστὶ εἰ μὴ συνίει μήθ'. Διὰ τοῦτο ὅτος ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν εὑρόντος, εἰπόντος εἶπεν, εἰς τὸ ὁμολογούμενον καλὸν εἶναι τ' λόγου. λέγω τὸ εἰπεῖν, καὶ γὰρ τ' Ἰσοκράτην, εἴδωλόν ἐστι τ' ψυχῆς ὁ λόγος, φησὶ γὰρ, καὶ λόγος ἀληθὴς, μὲ νόμιμος, καὶ δίκαιος, ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἴδωλον ἐστιν.

memor

ἀμνημονῶν, ἦν ἅμα τῷ λαβεῖν ποιητὴς ἦν γεγονὼς ἐκ ποιμένος. ἐπεὶ καὶ τὰς τέχνας αὐτὰς καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα φύσει ὅπως διενεγκόντες ἄνθρωποι καὶ νικήσαντες, ἀνεῦρον τοιαρχῆς. οὐ γὰρ αἱ τέχναι τὰς [1] φύσεις ἐποίησαν, ἀλλ' αἱ κρείττους φύσεις, τὰς βελτίους τῶν τεχνῶν εὗρον. ὥστε καὶ τῇ τάξει καὶ τῇ δυνάμει πρὸ τῆς φύσει τὰ πρεσβεῖα εἰσί). εἰ δὲ [2] δεῖ μηδ' ἁπλῶς ἀνθρώποις τὴν εὕρεσιν προστίθεμεν τῶν τεχνῶν, ἀλλὰ θεοὺς ἡγήσασθαι φαμὲν αὐτοῖς καὶ καταδεῖξαι, πῶς οὐκ εὔδηλον ὅτι πολλῷ τινος εἰσὶ) νικῶντος δεῖ προθήκην τῇ τέχνῃ; καὶ μὴν εἰ τοῦτο δῆλον ἅπασι, καὶ πάντες ἂν συμφαῖεν μὴ θεοὺς παρ' ἀνθρώπων λαβεῖν τας ἐπιστήμας, ἀλλ' ἀνθρώπους παρὰ θεῶν, καὶ διδασκάλους μὲ ἐκείνους, μαθητῶν δὲ ἡμᾶς ἔχειν τάξιν,
46 τοσούτῳ κρεῖττον ὡς ἔοικεν εὑρεῖν ἢ μαθεῖν, ὅσῳ [3] κρειττόνων ἀνθρώπου θεός. εἰ μὲ γὰρ εὑρήκασιν ἅπαντα, ἡμεῖς δ' οἷμαι λαβόντες χρώμεθα. ὀρθῶς ἄρα καὶ δικαίως ὁ τοῦ Ἑλικῶνος προσοικος, καὶ ὡς εἰκὸς [4] ἦν τὸ αὐτὸν οὐκ θεῶν ὀλιγωρίας ταῦτα λέγειν εἰλημφότα, τὸ μὲ τοιοῦτον ἄνδρα, ὡς θεὸν καὶ θεῶν ἐγγύς, πρῶτον καὶ κράτιστον ἔθετο ὃς [5] αὐτὸς πάντα νοήσας, τὸ δ' ἀκούσαντα καὶ μαθόντα δεύτερον. [6] ὅπου γὰρ ἄν τις καὶ κράτιστον θείη τὸ μαθόντα, καὶ πῶς ἔστιν οὐδὲ βουλομένῳ, ἀλλὰ φύσει κεκώλυται) δικαίως, ὅτι καὶ νικᾶν πανταχοῦ φαμὲν τὴν φύσιν. εἰ γὰρ ἦν τὸ μαθεῖν ἄριστον καὶ πρῶτον, οὐδ' ἂν [7] αὐτὸ πρῶτον τὸ μαθεῖν ἦν. ἐχρῆν γὰρ ὅπου μαθεῖν πρὸ ἑτέρου. ὥστε οὐκ ἂν ἦν ὁ διδάσκων πρῶτος, εἰ τὸ μαθεῖν κρεῖττον καὶ πρῶτον ἦν. παρά τε γὰρ [7] ᾧ καὶ σὺ τιμᾷ [8] ποικίλῃ κοσμήσας ἀκούσῃ, τίσι πειθῇ εἰ κρείττων ὁ μαθών ἐστι τοῦτο πρῶτον εὑρόντος, καὶ μὴ ἀνάγκη δεύτερος εἴπερ τι μέλλει μαθήσεσθαι. πᾶς γὰρ ὁ μανθάνων, [9] ὁμολόγηκε δήπουθεν εἰσὶ) χείρων αὑτοῦ γε τῷ δεῖσθαι μαθεῖν. ὡς εἰ γε μὴ πείσειεν αὐτὸν δεῖσθαι πρότερον, πῶς ἂν μάθοι, ἢ πῶς ἄλλῳ γ' ἂν εἰπόντι πει-

memor lauri, quam ut acceperat, mox e paſtore poeta fuerat redditus. Nam & artes ipſas atque opificia natura praeſtantes utique primum invenerunt homines. Nec enim artes naturas condiderunt, verum naturae praeſtantiſſimae optimas invenerunt artes. Quo fit, ut & ordinis & facultatis ratione priores naturae debeantur. Quod ſi nec hominibus prorſus artium concedimus inventionem, ſed his eas deos demonſtraſſe dicimus, ad praeſtantem nimirum erant aliquem referendae. Jam ſi hoc apud omnes erit manifeſtum, non deos ab hominibus, ſed homines a diis artes accepiſſe, atque illos praeceptores, nos eſſe diſcipulos; tanto videbitur diſciplinae praeſtare inventio, quanto melior eſt homine Deus. Ut enim illi invenerunt omnia, ita nos inventis utimur. Recte igitur ac merito, & ut eum, qui deorum afflatu haec ipſe loquebatur, decebat, Heliconis accola eum quidem, ſibi qui cuncta invenit ipſe, primum ac praeſtantiſſimum, ceu deum ac diis propinquum poſuit, auditorem vero ac diſcentem, ſecundum. Nec enim, etiamſi velit, hunc quiſquam poteſt optimum facere, cum a natura prohibeatur, quam ubique diſcimus vincere. Etenim ſi diſciplina eſſet optima, non eſſet prima. Nam ab alio diſcendum foret. Itaque non eſſet prior doctor, ſi diſciplina melior ac prima poneretur. Unde enim is, qui tuo quoque teſtimonio Variam exornavit, quod ſequeretur, audiviſſet, ſi diſcipulus inventori praeſtaret, nec eſſet neceſſario ſecundus, ſi quid unquam diſcendum foret. Omnis enim diſcipulus eo utique ipſo, quod indiget diſciplina, deteriorem ſe profitetur. Itaque niſi ſibi primum ipſe ſe indigere perſuadeat, quomodo vel diſcat, vel alteri docenti obtempe-

1 Bar. 7. φύσει. 2 Bar. 7. δεῖ. Abeſt a Coiſl. 3 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Caeteri κρείττων. 4 Deeſt in Coiſl. 5 Sic MSS. omnes. Vulg. αὐτὸν πάντα νοήσῃ. 6 Coiſl. αὐτὸ τὸ μαθεῖν ἦν πρῶτον. 7 Lege ὁ καὶ σοί. *Cant.* Coll. Nov. ὦ. 8 Porticum Athenis hoc nomine. *Cant.* 9 Bar. 7. ὁμολόγητε, at rec. manu ὁμολόγηκε.

g Ὅπου γὰρ ἄν τις καὶ κράτιστον] Τὸ ὅπου ἐνταῦθα ἀντὶ πῦ, ὥσπερ καὶ τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ πῶς.

θείη; ὑκῶν ἄτοπον τόγε αὐτὸν ὁμολογηκότα εἰ) χείρω, τῦτον ἀμείνω καλεῖν, ϗ ταῦτα δ' 47
αὐτὸ τῦτ' ἐπαινύμενον, ὅτι ὡμολόγηκε χείρων εἰ). [1] ἢ χῖ μὲν τὰς δωρεὰς, ὐδαμῦ κρείττων ὁ
λαβὼν ῦ δόντος αἰτῳ,[2] τῷ λαβεῖν, ἀλλὰ τὸ δῦναι ῦ κρείττονος εἶ) δοκῇ, ἐν δὲ τοῖς μαθήμασι, 4
κρείττων ὁ [3] προσέχων τ νῶν ῦ νοήσαντος αὐτῦ ϗ προσχόντος. ϗ μὴν ἐφ' οἷς ὁ λαβὼν ἄξιος,
πῶς ὐ πρῶτος ὁ ζωῦτ' ἔχων ἐξ ἀρχῆς, ϗ ἀφ' τ χρόνον γέ πω [4] ϗ παρὰ τ αἰτίαν; ἔτι τοίνυν
ἑνὸς ποιητῦ τ ἀπὸ Βοιωτίας ϗ Ἑλικῶνος προσφήσομαι μαρτυρίαν, ᾧ καὶ Πλάτων αὐτὸς
[h] τὰ πλείστου, φασὶν, ἄξια [5] χρῆται. ὗτος δὲ, ὦ θεοὶ, ϗ μάλ' ἀποκαλύψας ϗ τ αὐῦ φύσεως
ϗ [6] μύσης ὡς ἀληθῶς, βοᾷ στεντόρειον εἰς τὰς ἀνθρώπυς [i] ὥσπερ σιωπὴν κηρύξας, σοφὸς ὁ
πολλὰ εἰδὼς φυᾷ. μαθόντες δὲ λαβεῖ [7] πανγλωσσίαν χορεικες ὡς ἄχαρι γαρύετον Διὸς
πρὸς [8] ὄρνιθα θεῖον. χορεύκων φησὶν εἶ) φωνὰς, τὰς τ μαθόντων, ϗ παρ' ἄλλων εἰληφότων,
πρὸς ἀετὸν γιγνομένας τ φύσῃ νικῶντα ϗ ἐκ θεῦ ῥήτορα ϗ σοφόν. ἑτέρωθι δ' αῦ βραχύτερον 48
μέν, γνωείμως δ' ὐχ ἧττον [9] ἁμαρτύρῃ), τὸ δὲ φυᾷ χράτιστον [10] ἅπαν. πολλοὶ δὲ διδαχλαῖς
ἀνθρώπων ἀρεταῖς κλέος ὥρῦξ αἱρεῖλῃ, σφόδρ' ἀκολύθως ἀμφότερα εἰπών. ἐπειδὴ γὸ τὸ μὲν
χράτιστον ἐν τοῖς ὀλίγοις, τὰ δὲ φαυλότερα ἐν τοῖς πολλοῖς, ἀντιτέθεικε τῷ χρατίστῳ [11] τῷ πολ-
λῷ χεῖρον ἀφ' ῦ τῶν πολλῶν ὀνόματος, ὡς ἐκεῖνο ὁ μὲν πανλάπασι πινῶν ὀλίγων ὂν, τῦτο δὲ
εἰς τὰς πολλὰς ἀφικνύμενον. ϗ ἔτι πρὸ τύτων, ἀγαθοὶ δὲ φύσῃ καὶ σοφοὶ χῖ δαίμονα ἄνδρες
ἐγένοντο· ὅμοιον [12] ϗ τῦτο τῷ ἑτέρῳ ῥήματι, ϗ ζωυτὸν λέγων. ῦ μὲ γὸ διδαχλαῖς εἶπεν ἀρεταῖς,
προσέθηκεν ἀνθρώπων· ῦ δὲ τ φύσιν προσεύῃ, χῖ [13] δαίμονα, τύτυς εἶ) τὰς τῷ ὅτι ἀγα-

ret? Quocirca eſt abſurdum, eum, qui ſemet ipſe deteriorem fateatur, atque ob id ipſum laudetur, praeſtantiorem dicere. An verò in donationibus non is qui accipit aliquid, eo quod accipit, habebitur potior, ſed priores donanti deferentur; in diſciplinis diſcipulus inventore erit ac doctore melior? Atqui quibus in rebus is, qui eas accepit, optimus cenſetur, primus nimirum is, qui eas habuit initio, tam temporis quam cauſae ratione cenſebitur. Unum igitur etiam Boeoti & Heliconii poetae teſtimonium adferam, quo Plato quoque ipſe rebus in maximis utitur. Hic vero non obſcure, nec praeter naturam ſuam & muſam, Stentorea voce clamat, quaſi ſilentium indixiſſet, Sapiens eſt, qui multa novit natura. Diſcipuli vero garrulitate vehementes inſtar corvorum fruſtra adverſus divinam Jovis alitem clamant. Corvorum ait voces eſſe, quas diſcipuli, quique ab aliis accepere, proferunt, ſi cum aquila conferantur, eo qui natura vincit, ac divinitus eloquentiam eſt & ſapientiam conſecutus. Alibi vero brevius quidem, non tamen minus aperte teſtatur, *Quicquid eſt a natura, optimum eſt.* At multi homines diſciplina comparatis virtutibus laudem conati ſunt aſſequi; ordine utrunque exprimens. Nam cum optima fere in paucis, pejora in multis cernantur, optimo, id quod pejus erat, ſub nomine multorum oppoſuit, quaſi illud omnino paucorum eſſet, hoc in multos caderet. Et paulo ante: Fortes autem natura & & ſapientes divino exiſtunt favore; ſimile atque idem propemodum dicens, quod in prioribus. Nam ubi dixerat, diſciplina comparatis virtutibus, adjecit, homines; ubi vero naturam extollit, divino ait favore viros fortes & ſapientes exiſtere;

1 Coiſl. καί. 2 Ita *Cant.* Coll. Nov. & Coiſl. Vulg. τό. 3 Coll. Nov. προσανέχων. 4 Καὶ ἀφὲ τῳ, Coiſl. 5 Bar. 7. χρῆαζ, at rec. manu χρῆται. 6 Olymp. 2. *Cant.* 7 Bar. 7. πανγλωσία. 8 Sic Coiſl. & Bar 7. Vulg. ὄρνιχα. 9 Olymp. 9. poſt. *Cant.* 10 Coiſl. ἀπάντων. 11 Coiſl. τό. 12 Ita MSS. omnes. Vulg. δή. 13 Coll. Nov. δαίμονας. Coiſl. δαίμονα, & τύτυς κλίπουσι.

h Τὰ πλείστου φασὶν ἄξια] Διὰ τὸ εἶναι παροιμίαν, τὸ τὰ πλείστα ἄξια χρῆται· διὰ τῦτο τὸ φασὶν εἶπεν. i Ὥσπερ σιωπὴν κηρύξας] Ἡ ἐπειδὴ μὴ τῳ κήρυκος φωνὴν σιωπὴ γίγνεται, ἵνα ἀπαίκτως ἀκύωσι τὸ λεχθὲν παραγγελθὲν ἢ τῦ κηρύκος· ἢ τῷ καθάρως ἀποφαίνας τὸ διάφορον τ φύσεως πρὸς τῳ τέχνῳ, ὥσπερ σιγᾶν παρασκευάζῃ τὰς ἀκροατὰς ἐθέλοντας, καὶ ἀπαλλάττῃ ἡμῶν πραγμάτων.

θὺς ϗ σόφυε· εἰκότως. εἰ γδ ἐν αὐλοῖς τοῖς λόγοις τὺς τὰ ὑφ' ἑτερυ εἰρημένα ϗ προκαλειλημμένα κλέπτοιτας ϗ διεξιόντας [1] ὡς αὐτῶν, ὐδεὶς ὕτω μαίνετ' ὥστε βελτίυς ἡγεῖσθ' ἂν οἴκοθεν εὐπόρων ϗ γονίμων εἰς τὺς λόγυς, ἀλλ' ὕτος χράπτος παρ' ὅτῳ πλεῖστόν ἐστιν εὑρεῖν τὰ δέοντα, πῶς ὐ γελοῖον ϗ πάσης ἀλογίας μεστὸν, τ' ἐξ ἀρχῆς παρ' ἄλλων ἀκύσαντα ϗ μαθόντα ὅ, τι χρὴ λέγειν, θεῖναί πο' ἐμπροσθεν ὧ φύσ ϗ κρείττονος. ὐκ ἔξω δ' ἴσως τ ὅλης μαρτυρίας ὐδὲ τόδε, ἐν [2] ἅρμασι δὲ νικᾷ τύχα ὐ σθένος· [3] τὸ [4] μὲ σθένος, πρὸς τ [5] τύχης τ ἀνθρωπίνης· τ δὲ τύχην πρὸς τ θείας μοίρας εἰ λάβοις. καίτοι εἰ ποιηταὶ μὲ ὐ τέχνῃ ποιοῦντες ὥς φησιν [6] ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἐκ θεῦ [7] τυγχάνοντες παιδεύυσι τὺς [8] ἐπιχωμάζυς, ὐ μόνον τὺς καθ' ἑαυτὺς, παιδεύοντες δὲ μαρτύρου ϗ διοίζου ὧ μηδενὸς ἀξίαν τ τέχνην πρὸς τὸ τ φύσεως κράτος, ϗ τὰ ἀπὸ τ θεων· ϗ [9] ἐν ἔργοις ϗ ἐν λόγοις διὰ τ ποιητῶν μαρτυρᾷ Πλάτων, προσθήσω δ' ὅτι ϗ δι' ἀμφοτέρων οἱ θεοὶ ϗ Πλάτωνος ϗ τ ποιητῶν, ὅτι ῥητορικὴ καλὸν ϗ θεῖον· εἰ ϗ τέχνῃ μὲ ἀνθρώποις μὴ παραγίνετ', φύσεως δ' ἔστιν ἔργον ἀνδρείας, ϗ βλεπούσης νικᾷν. εἰ τοίνυν μήτε ποιητῶν μηδένα μηδὲν εἰρηκέναι τοιοῦτον, μήτ' αὐτὸν Πλάτωνα μαρτυρεῖν ἡμῖν θείη τὶς, μήτε δι' αἰῦ, μήτε ἀφ' τ ποιητῶν, ὃ σαφῶς ὑτοσὶ φαίνετ' ποιῶν· εἰς [10] αὐτόν γ' ἄν τις βλέψας τ τ πράγματος λόγον, ὐ χαλεπῶς [11] ἴδοι συκοφαντίαν ἀλλ' ὐκ ἔλεγχον, ὐδὲ πίστιν ἐνοῦσ τῇ παρ' αὐῦ βλασφημίᾳ. τὶς γδ ὐκ οἶδεν ὅτι καὶν τοῖς σώμασιν, ὅτε τὸ κάλλος, ὅτε τὸ μέγεθος, ὅτε ἡ χάρις τέχνης ἔργον, ἢ ποίημά ἐστιν, ὐδ' ἀπὸ χειρῶν ἢ λόγυ τινὸς ὡς ἂν εἰποιμεν ἁπανταχᾶ; ἀλλ' ἐπαλεῖψαι μὲ ταῦτα ϗ [12] θραπεῦσαι τ τέχνης εἰ δοκᾷ, συγήσαντ δ' ἐξ ἀρχῆς ὐδεμία ὕτω τέχνη ἂν εἴη δεινή. [k] ὐκοῦν διακόνυ ϗ θραπαίνης τάξιν ἔχειν προσήκᾳ τῇ τέχνῃ, τ φύσιν δ'

existere; nec injuria. Etenim si in ipsis orationibus, eos, qui aliorum dicta furati pro suis recitant, nemo tam insanus est ut iis praestare putet, qui apud se abundant, & in dicendo sunt facundi; quin potius eum censet optimum, qui plerumque, quibus est opus, queat suppeditare; ridiculum certe & absurdum foret, eum, qui ab aliis, quid esset dicendum, audivisset ac didicisset, natura superiori unquam praeferre. Quin nec hoc omni caret testimonio, *In curribus autem fortuna, non robur, vincit;* si robur pro humana fortuna, fortunam pro divino favore sumseris. Jam si poetae arte non adhibita, ut vult Plato, verum divinitus afflati, posteros instituunt, non suos duntaxit; eaque institutione profitentur, artem cum naturae vi & deorum favore collatam, nullius esse momenti: tam re quam verbis testatur per poetas Plato, atque adeo per utrosque, tum Platonem, tum poetas, etiam dii, pulcrum quiddam & divinum esse Rhetoricam; siquidem non arte ab hominibus acquiritur, sed naturae virilis & vincere conantis est donum. Quinimo etiamsi nec poetarum quisquam tale quid dixisset; nec ipse Plato vel per se, vel poetas testimonium nobis daret, ut manifeste eum facere apparet; si quis tamen rem ipsam penitus introspiciat, is facile calumniam, non demonstrationem nec fidem in ejus maledictis, contineri cognoverit. Etenim quis nescit, etiam in corporibus nec pulcritudinem nec magnitudinem, nec gratiam artis opus esse, neque labore aliquo vel sermone comparari posse? Quin unctio quidem & cura horum ad artem videtur pertinere, integram vero constitutionem nulla possit ars consequi. Quocirca ministrae locum ars, dominae natura

1 Desunt illa ὡς αὐτῶν in Coisl. 2 Bar. 7. ἕρμασι. Coll. Nov. ἅργμασι. 3 Τὸ μὲν θεῖον fec. manuscript. in Bar. 7. 4 Abest μὲν a Coll. Nov. & Coisl. 5 Τέχνης Bar. 7. & Coll. Nov. 6 In Phaedro. *Cant.* 7 Coll. Nov. τυγχάνοντες κάτοχοι παιδεύυσι. 8 Coisl. ἐπιγιγνομένυς. 9 Coll. Nov. σὺ λόγοις ϗ σὺ ἔργοις. 10 Bar. 7. ταυτόν. 11 Coisl. ἰδῃ. 12 Coll. Nov. προσκεῖσθαι.

k Οὐκοῦν διακόνυ ϗ θραπαίνης] Ἐπειδὴ Πλάτων διακόνυς τὺς ῥήτορας ἐκάλεσεν, ἀντιπαρίστησιν αὐτῷ τὴν κατηγορίαν ὅτι διακόνῳ ἔοικεν ἡ τέχνη.

obti-

ἐν σχήματι διατοίνης τετάχθαι· εἰ μὴ καὶ τὰς σκευοφόρους τοῦ τῶν ὁπλιτῶν τάττοιμεν ἄν. ἀλλ' οὐκ ἄξιον. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον τὰς μὲν γονέας τιμᾶν, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι νομίζειν, τὴν δὲ φύσιν τὴν τοσοῦτον προτέραν, φαύλως λόγῳ νομίσαι πρὸς τὴν τέχνην, ὥσπερ ἂν εἴπις τὰ ὑποδήματα χρείττω τῶν ποδῶν, [1] τὴν ἐσθῆτα τοῦ σώματος κρίνοι τιμιωτέραν; καὶ ὡς ἔοικε τὰ μὲν χρήματα τῶν ποιούντων αὐτὰ καὶ κτωμένων, ἀτιμότερα ἡγούμεθα· ἡ δὲ τέχνη [2] κρείττων τῆς εὑρούσης φύσεως, καὶ ἧς ἔργον ἐστὶ, νομισθήσεται. ἄλογον μέν τ' ἂν εἴη καθ' αὐτὸ τὸ παράδειγμα, 51
ὅτι μὲν τῶν κτημάτων καὶ τῶν ὑσιῶν, βελτίω νομίζειν χρηματιστὴν τὸν αὐτὸν ποιήσαντα καὶ συλλέξαντα ἢ [1] κληρονομήσαντος ἑτέρου· ἐν δὲ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς σώμασι μὴ τὴν φυσὴ προέχοντα προσθεύειν, ἀλλ' ὅστις πρὸ ἄλλου φαίνεται μετειληφὼς, καὶ μηδ' ὁρᾶν, ὅτι οὐ μόνον ἐξ ἀρχῆς αἱ φύσεις τὰς τέχνας συνεστήσαντο, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς τέχνας οἱ τῇ φύσει νικήσαντες διαγινόμεθα. ἕνεκα μὲν γὰρ τῆς τέχνης, πάντας ἔδει προσπλησίους εἶναι, τὰς τέχνας μανθάνοντας· οἷμαι δὲ καὶ χείρους τοὺς δευτέρους ἀεὶ τῶν προτέρων, ἕως εἰς ὃ λυθῆναι τὴν τέχνην ἀφίκετο. (οὐ γὰρ [3] ἂν ἦν πάντα λαβεῖν ἀκριβῶς παρ' ἑτέρου λαμβάνοντα, ἀλλ' ἔδει [4] διαφυγεῖν ἀεί τι) ῥώμη δὲ οἷμαι φύσεως καὶ περιουσία, τὴν δόξαν οἱ κρατήσαντες εἰλήφασι· καὶ οὐδεὶς τὸν Δαίδαλον οὐδὲ τοὺς [5] ἄνω θαυμάζει πρὸς τὸν Φειδίαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐκ μικρῶν καὶ φαύλων ὃ κατ' ἀρχὰς, εἰς μεῖζον καὶ [6] τελεώτερον αἱ τέχναι κατέστησε. αὐτὰς τοίνυν ὡς ἔοικε τὰς τέχνας οὐ λυσιτελοῦν φαίνεται, τὴν τέχνην τοῦ τῆς φύσεως [7] τε- 52
τιμῆσθαι. οὐκοῦν προσελθεῖν γ' ἂν αὐτὰς ἦν, οὐδὲ τυχεῖν οὖν νῦν σχήματος οὐδὲ στεφάνου. ἀλλ' οἷμαι οὐχ αἱ τέχναι τοὺς ἄνδρας ἦραν μεγάλους, ἀλλ' οἱ τῇ δυνάμει προλεύσαντες, ἐντίμους τὰς τέχνας ἐποίησαν, οὐ μείναντες ἐφ' ὧν παρέλαβον. εἰ δὲ τοῦθ' ἅπασιν εὔδηλον, εἰ καὶ μὴ πρότερον

obtinebit; niſi ſi calones etiam ante milites collocabimus. At hoc indignum. Abſurdum enim eſt, cum parentes honoremus, & ſenioribus aſſurgamus, naturam, quae tanto prior eſt, parvi momenti prae arte ducere; quaſi quis calceos pedibus, veſtem corpori praeferret. Et opes quidem, ut videtur, iis qui eas acquirunt & poſſident, minoris ducimus; artem vero natura, quæ illam invenit, cujuſque illa eſt opus, meliorem dicemus. Alienum etenim a ratione foret ipſo exemplo, ſi in opibus quidem ac divitiis meliorem cenſeremus negociatorem, qui eas ipſe comparaſſet & collegiſſet, herede quovis; in litteris autem & rebus non eum, qui natura praeſtaret, ſed qui ab alio quid accepiſſet, praeferremus, ne hoc quidem animadvertentes, non modo naturas initio artes conſtituiſſe, ſed & in ipſis artibus eos, qui natura valerent, excelluiſſe. Nam artis quidem cauſa ſimiles oportebat omnes eſſe, qui eadem didiciſſent, atque etiam poſteriores prioribus ſemper deteriores, donec ad artis diſſolutionem eſſet ventum (nec enim poterat quis ab alio accurate percipere omnia, quin aliquid ſemper effugeret) naturae autem vi & excellentia gloriam ſibi viri praeclariſſimi pepererunt; nec quiſquam vel Daedalum vel ſuperiores prae Phidia miratur, verum contra artes ex parvis & vilibus initiis majores ac perfectiores ſunt redditae. Quocirca nec ipſis prodeſſe videtur artibus, ut naturae ars praeferatur. Nec enim progredi, neque eam, quam nunc habent, dignitatem potuiſſent conſequi. Atque ut exiſtimo, non artes viros extulerunt, ſed qui viribus pollebant, claras reddiderunt artes, cum in iis, quae acceperant, non permanſiſſent. Quod ſi eſt omnibus manifeſtum, licet nunc primum

1 Coiſl. & Bar. 7. τὴν δέ. 2 Sic MSS. omnes. Vulg. κρεῖττον. 3 Bar. 7. οὐ ἄν. recenti ἂν manu Scriptum. Abeſt a Coll. Nov. & Coiſl. 4 Bar. 7. διαφεύγειν. 5 Bar. 7. ἄνωθεν. 6 Bar. 7. πλειότερον. 7 Coll. Nov. τοῦ τιμᾶσθαι. Coiſl. τιμᾶσθαι.

1 Κληρονομήσαντος] Πολλάκις γὰρ ἃ ἕτερος ἐλαθεν ἀφθείρει ἀσωτία φύσεως

dictum

ἀλλὰ νιῶ [1] γε εἰρημένον, οἱ μέγιστοι τῶν ἐν ταῖς τέχναις, οὐχ ᾗ μετεχήκασι τῆς τέχνης, μέγιστοι γεγόνασιν, ἀλλ' ᾗ τιὼ τέχνιω πρελιλύθασι. Διὰ ταῦτα καὶ [2] συμφοιτητῶν, οἱ μὲν χείρους, [3] ἀλλὰ καὶ κρείττους, ὁ Φειδίας, ὁ Ζεῦξις, ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Δημοσθένης, ὅν τινα βούλεταί θαυμάζειν τις. Οὐ γὰρ ὥσπερ ὅρους ταχτοῖς ἐνέμειαν, [4] οὐδ' ἐν μικρῷ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἤγαγον, οὐδ' ὡμολόγησαν ἔσω τῆς τέχνης ἄρχεσθαι, ἀλλ' εἰδόντες τῇ φύσῃ τῶν λόγων, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων, παῖδας τοὺς πρὸ αὐτῶν ἀπέδειξαν, καὶ μάλ'
53 ἀναγκαίως καὶ κατ' αὐτιὼ τιὼ φύσιν, ἐπειδήπερ καὶ λόγων [5] καὶ πραγμάτων [6] ἁπάντων, καὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων [7] ἐστι φύσις, οὐ τέχνη. [8] καὶ τὰ πράγματα οὕτως ἔχει, ὡς ἡ φύσις αὐτῶν ἔχει, οὐχ ὡς ἡ τέχνη. ἀλλὰ καὶ ἡ τέχνη, τῆς φύσεως ὄστιν, οὐχ ὡς ἡ φύσις τῆς τέχνης ἔργον· νὴ Δί' ἔγωγ' ἂν εἴποιμι καὶ εὕρημα καὶ κτῆμα τῆ τέχνιω εἶναι τῆ φύσεως. [9] ἄτις εἰ μὴ πρόδηλόν ἐστι, τοὺς πρώτους εὑρόντας αὐταῖς ταῖς τέχναις οὐ μηδενὸς ἀξίους εἶναι κενῇ, καὶ πρεσβεύων τῇ τέχνιω ἀπιμάσῃ τοὺς παλαιοὺς τῶν τεχνῶν. Διατί; ὅτι οὐ χαλκευτικὴ χαλκευτικὴν εὗρεν, οὐδ' ἰατρικὴ ἰατρικήν, οὐδὲ ἁπλῶς εἰπεῖν, οὐδεμιᾷ εὗρε τέχνη τέχνιω, ἀλλὰ πάσας ταὶς τέχναις ὅσῳπερ εἶπον, ἡ φύσις εὗρεν. εἰ γὰρ αἱ τέχναι ταὶς τέχναις ἔμελλον εὑρήσειν, οὐκ ἂν ἦν λαβεῖν τὴν ἀρχήν. οὐ γάρ πω τεχνῶν οὐσῶν, οὐκ ἂν ἦν τέχνην εὑρεῖν· τῇ γὰρ μὴ οὔσῃ, πῶς ἐνῆν εὑρεῖν; εἰ δ' αὖ [10] τὸ φύσῃ γινόμενον φαυλότερον τῆς τέχνης, πάντες ἂν οἱ ποιηταὶ ταὶς τέχναις εὑρόντες, ἦσ φαυλόταιοι, πάντες γὰρ φύσῃ ταὶς τέχναις εὗρον τὸ ἐξαρχῆς· οὐκοῦν ἡ κτῆ τοὺς [11] εὑρόντας ἐξ ἀρχῆς ἡ κτῆ τοὺς [12] ὑπερέχοντας ἡ φύσις νικᾷ. ἡ μὴν
54 εἴπις ἐξεταίζοί τί ποθ' ἑστὶν ᾧ πραιηγὸς πραιότατα διαφέρῃ, ἡ ὅλως ἄρχων ἰδιώτου, τοῦτ' ἂν εὕροι προφαινόμενον, ὅτι ἄρχοντος μέν ἐστι προστάξαι, ἀρχομένω δ' ἀκούσαντα [13] ποιῆσαι. οὐκοῦν προστάττῃ

dictum ſit, maximi artifices non quatenus artes cognoverant, maximi extitere, ſed quatenus eas ſuperarunt. Unde fit, ut & condiſcipulorum nonnulli deteriores, quidam etiam meliores evaſerint, ut Phidias, Zeuxis, Hippocrates, Demoſthenes, ac ſi quem quis admiratur alium. Nec enim quaſi certos obſervarunt terminos, neque ſuam ipſorum facultatem contemſerunt, nec artem ſibi imperare ſunt profeſſi, verum inſpecta verborum alii, alii rerum natura, pueros prae ſe majores ſuos fecerunt videri, idque neceſſario & natura, quandoquidem & in rebus & in verbis, diiſque & hominibus natura cernitur, non ars; atque ita ſe res habent, ut earum eſt natura, non ut ars. Quin etiam ars naturae, non natura artis eſt opus; atque adeo inventum & poſſeſſionem eſſe naturae artem dixerim. Quod qui non admittit, is primos artium inventores pro nihilo ducet, & laudatis artibus, earum patres contumelia afficiet. Quid ita? Quia nec ars aeraria aerariam invenit, nec Medicinam Medicina, nec ut, ſemel dicam, ars ulla artem invenit, ſed artes omnes, ut dixi, naturae ſunt inventum. Etenim ſi artes eſſent artes productura, nullum extaret principium. Cum enim nondum eſſent artes, reperi non potuerant, quandoquidem quae non erat, invenire nihil poterat. Quod ſi naturae opus arte vilius eſt, omnes profecto primi artium inventores fuerunt viliſſimi, quoniam naturae opera primum artes protulerunt. Quamobrem tum inventorum tum ſequentium ratione victoriam reportat natura. Jam ſi quis differentiam ducis a milite, atque omnino principis ab homine privato conſideret, id manifeſto comperiet, principis eſſe imperare, alterius quae audierit, facere. Ita fit, ut

1 Abeſt illud γὲ a Coiſl. 2 Sic MSS. omnes. Vulg. συμφοιτῶν. 3 Pro ἀλλὰ καὶ. Coll. Nov. οἱ δέ. 4 Coiſl. οὐδὲ μικρῷ. 5 Coll. Nov. ἀπαίτων καὶ πραγμάτων. 6 Intra lineas Scriptum agnoſcit Bar. 7. Deeſt in Coiſl. 7 Coll. Nov. ἡγεμονικὴ ἐστι. 8 Καὶ τε —— ἡ τέχνη. Bar. 7. in marg. 9 Coll. Nov. ὅ τε. 10 Ita *Cant.* & Coll. Nov. Vulg. τῇ. Bar. 7. αὐτὸ. 11 Coll. Nov. & Bar. 7. εὑροντα. 12 Sic MSS. omnes. Vulg. ὑπαρχοῦσα. 13 Coiſl. προστάξαι.

in-

μὴ ὁ εὑρὼν, ὁ δ' ἀκήσας μανθάνῃ. εἰ γάρ τις μὴ εὕρει ὅτι χρὴ ποιεῖν, πῶς ἂν ἄλλῳ προστάξειεν [1] ἃ χρὴ ποιεῖν; [2] εἰ γὰρ αὐτὸς ἀκήσας ἄλλῳ προστάξειεν ἃ χρὴ ποιεῖν, πείσεται πρότερον ἢ προστάξῃ. [3] τοῦτο δ' ἕως ἂν ἄρχων ᾖ, τοῦτ' ἀδυνάτων. προστάττειν μὲν γὰρ ἦν τοῦτο ἄρχοντος, οὐ πείθεσθαι, ἥδέν γε μᾶλλον, ἢ καὶ διδασκάλου πείθεσθαι τοῖς μαθηταῖς ἐστί. φαίνεται τοίνυν [4] καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ἡ μὲν φύσις ἄρχοντος χώραν ἔχουσα· ἡ δὲ ἐκ τοῦ μαθεῖν τέχνη, ἀφακόνου καὶ πειθομένου τῷ κρείττονι. καὶ μὴν κἀκεῖνό γε ἐν τοῖς ἄνω λόγοις ἦν, ὡς θεοὶ μὲν εὗρον καὶ κατέδειξαν [5] ἅπαντα, ἄνθρωποι δὲ λαβόντες παρὰ θεῶν χρώμενα, ἄλλοις ἄλλων ἑρμηνεῦσι χρησάμενοι. τίς ἂν οὖν λόγος, μᾶλλον [6] σώσειε τὸ γιγνόμενον, ἢ τῷ πιστεῦσαι διχῇ τετραμμένοις, ἢ ᾧ θεὺς μὲν εὑρεῖν ἔφασαν τίθεμεν, καὶ νῦν ἔτι σημαίνειν· πάλιν δ' ἀρχῆς [7] ἴδιον φαμὲν εἶναι τὸ εὑρεῖν καὶ προστάξαι, τὸ δ' ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, τοῦ χείρονος. ὅτε γὰρ δήπου θεῶν ἅπαντ' εὑρόντων, [m] αἰσχρὸν ἄρχοντος θεῖναι τὸ εὑρεῖν, [8] εἴτ' ἄρχουσιν οἱ θεοὶ πάντων· ὅτ' ἀρχῇ τοῦ προστάξαι προσήκοντος, αἰσχρὸν εἰς [9] θεοὺς ἀνενεγκεῖν τιμὴν εὑρέσεως, εἴτ' εὑρόντος μέν ὅτι σημῆναι, εὐείσκῃ δὲ ὁ κρείττων ἀεί. εἶεν. δεσπότης δ' οἰκέτῃ τῷ διαφέρει πρὸς θεῶν; οὐ δεσπότης μὲν προστάξαι, δοῦλος δ' ὑπακοῦσαι πᾶσις ἂν φήσειεν εἶναι; ὑκοῦν ὁ μὲν οἶδεν ἐφ' ἑαυτοῦ τί χρὴ ποιεῖν· ὁ δὲ ἀκήσας μανθάνει. τί δὲ ὁ τοῦ παρθένων [10] ἐπαινέτης τε καὶ σύμβουλος λέγει [11] ὁ Λακεδαιμόνιος ποιητής· πολλὰ λέγων ὄνυμ' ἀνδρὶ, γυναικὶ δὲ [12] πάσῃ χάρπα; πολλά φησιν ὁ ἀνὴρ λεγέτω, γυνὴ δὲ οἷς ἂν ἀκούσῃ χαρέτω. ἆρ' οὖν ὑκ εὔδηλον, ὡς ὁ μὲν αὐτὸς εὑρήκως καὶ προειδὼς ἐρεῖ πολλά· ἢ δ' ἄρχεσθαι

inventor imperet, auditor vero discat. Nam qui quid faciendum sit, non invenerit, quomodo alteri, quod faciat, imperabit? Si enim ab alio prius audita fieri imperet, parebit citius, quam imperabit. Id autem, donec princeps fuerit, facere nequaquam potest. Erat enim principis imperare, non parere, non magis quam praeceptoris est discipulis parere. Hac igitur quoque ratione apparet, naturam quidem principis, artem vero disciplina constantem ministri, ac meliori parentis, obtinere locum. Sed illud quoque supra dictum fuerat, deos invenisse ac demonstrasse omnia, homines autem a diis acceptis uti, alios habentes aliarum rerum interpretes. Quaenam igitur oratio magis proposito conveniat, aut cui credatur justius, quam qua deos omnia tum invenisse, tum etiamnum imperare ponimus; rursus autem principatui convenire inventionem & imperium dicimus, ut auditionem ac disciplinam deteriori? Nam nec, postquam dii invenerunt omnia, turpe sit inventionem principibus tribuere, siquidem omnium rerum principes sunt dii; neque cum ad principatum pertineat imperium, turpe inventionem ad deos referre, siquidem & inventoris est imperare, & inveniunt semper ii, qui sunt meliores. Jam dominus a servo qua re differt, obsecro? Nonne domini imperare, servi esse obedire, quivis dixerit? Itaque alter per se, quid faciendum sit, novit, alter audiendo discit. Jam quid ait virginum laudator & consiliarius, Laconicus poeta? *Multa vir utiliter dicet, mulierque probabit.* Vir, inquit, multa dicat, mulier autem ea quae audiverit, approbet. Non fit ergo manifestum, eum qui ipse invenerit & praesciverit multa esse dicturum; quam autem decet

1 Coisl. ὅπ. 2 Εἰ γὰρ αὐτὸς — χρὴ ποιεῖν, desunt in Coisl. 3 Coisl. τοῦτο δὲ ἄν. 4 Illud καὶ deest in Coisl. 5 Coll. Nov. ἅπαντα. 6 Coisl. σώσει. 7 Bar. 7. αὔπον, & rec. manu ἰδιον. 8 Ita MSS. omnes & *Cant* Vulg. εἰτ. 9 Bar. 7. θεον. 10 Επαινέτης illud non agnoscit Bar. 7. 11 Alcman. *Cant.* 12 Coisl. πάσῃ χαίσῃ χαρῆα. Lege πάσι χαρῆναι. *Cant.*

m Αἰσχρὸν ἄρχοντος θεῖναι τὸ εὑρεῖν] Κατ' ἄμφω τὰς θεὰς ἀορίστως δείκνυσιν, καὶ ὅτι τὸ εὑρεῖν ἀρχῆς παραστατικὸν, ἐπεὶ καὶ τὸ εὑρεθὲν ὕπω ποθεινὸν ὄν, ἀρχὴν ἔλαβεν εὑρεθὲν, ἅπαντα ὑπὸ οἱ θεοὶ εὗρον, καὶ ὅτι ὁ ἄρχων ὐχ ἕτερός ἐστι, ἀλλ' ἢ ὁ ποθούμενον ἄξιος. τοιοῦτοι δὲ οἱ θεοὶ, ὥστε ἐξ ἀμφοτέρων τὸ τ' ἀρχῆς ὄνομα ἔχουσιν.

pa-

προσήκῃ, τέρξει τοῖς λεγομένοις; ἢ γὰρ δήπου [1] τῆσγε γυναικὸς ἀκοῦσαι βουλόμενον, εἶτ' ἐρᾷ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτὸς τί δεῖν ποιεῖν· ἢδ' ὡς [2] ἐκέλευεν [3] Ησίοδος, ἵνα ἤθεα κεδνὰ διδάξῃ, τοῖς ἐκείνης λόγοις ἀκολουθῶν. Ἀλλ' εἴπερ διδάξει, πρᾴξει· εἰ δὲ πρᾴξει,
56 τ ἑαυτῆ φύσεως ἐγγύταλα ἄξει τὴν γυναῖκα, ὡς ἀμείνων γένηται. ὅσῳ τοίνυν θεὸς μὲν ἀνθρώπου, ἄρχων δ' ἰδιώτου, δεσπότης δ' οἰκέτου, γυναικὸς δ' ἀνὴρ κρείττων καὶ τελεώτερος τοσούτῳ κρεῖττον καὶ ἐκπρεπέστερον φύσις ἢ τέχνη, ἢ [4] κομιδῇ πάντ' ἄνω καὶ κάτω [5] γένοιτ' ἄν. ἔτι τοίνυν κἂν ἀπὸ τ ἐναντίων τις αὐτὸ λόγων ἴδοι. εἰ μὲν γὰρ ἅπαντας τοὺς ὅπῃ τ τεχνῶν ὁμολογεῖτο εἶναι πονηροὺς, ἢ πᾶσαν [6] τέχνην πάντως ἀγαθόν· τάχ' ἄντικα ὥσπερ ἔλεγχον εἰς ζῶντα ὠήθη. νυνὶ δὲ τίς οὐκ οἶδε πολλοῖς ὄνειδος τ τεχνῶν οὖσαν; οἷς, [7] τοὺς σκυτοτόμους, καὶ [8] γναφεῖς, καὶ νευροῤῥάφους, τίς ἂν εὐδαιμονίσειε τ τέχνης; καὶ μὴν οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος, [9] ἔφη [10] ὁ Πλάτων, [n] τὸ δ' [11] Εὐριπίδου παραιτίζων· ἀλλ' ὑμέτερος, ὦ Πλάτων, καὶ δὴ σοῦ νὴ Δία ἐργαστήριά, καὶ τὰς τέχνας ταύτας βουλεύσους, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἀνδραποδώδεις εἶναι. οὐκοῦν ἄτοπον καὶ [12] περιφανὴς συκοφαντία, τοῖς μὲν ἃς εἶπον τέχνας εἰδόσι, καὶ τοῖς ἄλλας μυρίας, μηδενὸς ἀξιοῦν μέλειαν χρησθαι πρὸς τ τέχνῃ, εἰ δέτις μὴ τέχνῃ τί μετέρχεται, μηδὲ τοῦτ' αὐτὸν φέρειν, ὡς ἑνὸς τ βεβαίως καλῶς ἐχόμενον, καὶ τοὺς αὐτοὺς ὑμᾶς ἅμα μὲν μηδένα
57 [13] ποιεῖσθαι τ τέχνης λόγον, ἀλλὰ καὶ προφέρειν αὐτὸ τοῖς πολλοῖς, ἅμα δὲ ὡς καθαρῶς ἀγαθὸν τὸ αὐτὸ τοῦτο σημαίνειν, ὅτι ἂν μὴ τέχνῃ γίγνηται κακίζοντας. καὶ μὴν ἑλοῦ [14] γε δυοῖν θάτερον εἰπεῖν δικαίως ἂν ἡ ῥητορικὴ, ἢ καὶ τοὺς χειροτέχνας ὡς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τιμᾶν, ἢ τοῦτό γε ῥήτορας μὴ φέγειν, εἰ μὴ τέχνῃ κέκτηνται περὶ ὧν λέγουσιν. ἆρ' ἔχει

parere, dicta esse comprobaturam? Nec enim a muliere dum audiat expectans, tum demum ei, quod faciendum sit, imperabit; nec quod jussit Hesiodus, *Ut mores doceat rectos*, ejus verba subsequetur. Quin si quidem docebit, imperabit; si imperabit, ad suam naturam proxime mulierem conformabit, ut pejorem melior. Itaque quanto Deus homine, princeps privato, servo dominus, vir muliere praestantior est & perfectior, tanto melior est & plenior arte natura, nisi cuncta sursum deorsum inverti placet. Idem praeterea ex contrariis quoque sermonibus perspici potest. Etenim si omnes artifices probos esse diceret, aut omnem omnino artem bonam; id instar argumenti esse videretur. Nunc vero multis etiam probro ars est, ut nemo ignorat. Quis enim coriarios, fullones, vel sutores ab arte praedicaverit? Atqui, *non sermo meus est*, inquit Plato, ad Euripidis versum alludens. Immo vero vester est, Plato, tuaeque officinae, & artes has sordidas, & earum artifices esse serviles. Absurda igitur & aperta est calumnia, cum eos, qui artes illas, quas dixi, aliasque plures norint, ad nullam rem honestam censeas, artis gratia adhibendos, si quis arte carens aliquid moliatur, eum hac de causa vituperare, tanquam re admodum praeclara privatum; eosdemque vos pariter & nullam habere artis rationem, atque etiam plerisque eam exprobrare, & eandem ut prorsus bonam praedicare, ac, quicquid sine ea fiat, suggillare. Atqui juste Rhetorice dixerit; alterutrum elige, & vel manuarios quoque artifices inter bonos viros refer, vel oratores, si carent arte dicendi, ne vitupera. Utrum &

1 Τῆς τι Bar. 7. Deest illud γε in Coisl. 2 Coisl. ὑπέλθοιεν. 3 Lib. 2. *Cant.* 4 Abest a Coisl. 5 Bar. 7. γένοιντ' ἄν. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. πάντως τέχνῃν. 7 Coisl. Bar. 7. τοὺς σκυτοῖς & σκυτοδεψας. 8 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. γραφεῖς. Deest in Coisl. 9 Init. Sympos. *Cant.* 10 Ὁ illud abest a Bar. 7. Coisl. & Coll. Nov. 11 Ex Menalippa. in amatoribus. *Cant.* 12 Coll. Nov. Bar. 7. συκοφαντία περιφανὴς. 23 Bar. 7. τῆς τέχνης ποιεῖσθαι. 14 Deest in Coisl.

n Τὸ τοῦ Εὐριπίδου παραιτίζων] Ex tui δεσμωτηρίου ζων ὢν ὁ Πλάτων, εἰς τὸ Εὐριπίδου ἰαμβεῖον, ἔφη σὸν Εὐριπίδης ὕστερος ἔφη, σὺ πατρὸς σὸν ἐμοὶ κλύειν· παραιτί- ἐμοὶ ὁ μῦθος.

[1] πνὰ κὴ ἡ ῥητορικὴ, τ̃ ἐσῦνθ' ὑπὲρ αὐτ̃ς ἐρρηθέαν, ° ἢ ζῶντα ἴσα ἀντ' ἴσων; Οὐκ ἂν οἶμαι φήσειεν ὁ Ομηρικὸς Ιδομενεύς. ἃ μ̀ οὖν, εἰ κὴ μὴ τέχνην τ̃ν δοίημεν αὐτοῖ, ἔχοιτις ἂν λέγειν ὑπὲρ αὐτ̃ς πολλὰ ἀφελόντι τ̃ ὀπόντων, τοσαῦτα κὴ τοιαῦτά ἐστι. ἴσως δ' τις οἰήσεται τ́των ὥτως ἐκκεκλεισμένων, τὸ φαυλότερον ἀσυνδέτως ἡμᾶς λοιπὸν, ἐὰν ὅτι κὴ τέχνη διδάσκειν πειρώμθα. ἐγὼ δ' ὥτε τ̃ εἰρημένων ὐδὲν μεταπίθεμαι, ὥτε [2] Πλάτωνι συγ- 58
χωρῶ τὸ μηδὲν μετεῖναι ῥητορικ̃ τέχνης· ἀλλ' ὅσον αὐτ̃ τέχνης, (χρήσομαι γὰ τοῖς Πλάτωνος αὐτ̃ ῥήμασι) τ̃τ' ἐπέξειμι. [p] ὅπερ δ' ἐν τοῖς ἄνω, τ̃το καὶνζῶθα ποιήσω. αὐτοῖς οἷς εἵρηκε Πλάτων ἀκολθ̃ν, ἐπιδείξω μεθ' ὁμ̃ τέχνης. κά τοι τί ἂν ἄλλό τις βάλοιτο; φησὶ γὰ δήπ διαβάλλων αὐτὴν, ὅτι στοχάζε), κὴ [3] στοιβάλ τὰς λόγς ὥτως ὅπως ἂν [4] στοχάζητ). κά τοι πῶς ὐκ ὑπεναντίον, φάσκειν μ̀ στοχάζεαζ, λέγειν δ' ὡς ὐ χρ̃ λόγῳ δι' αὐτὸ τ̃το; πάντες γὰ οἱ στοχαζόμενοι δήπ, τῷ λόγῳ προσάγοντες αὐτὰς, ὥτως στοχάζοντ). ὐ γάρ ἐστι μὴ λόγῳ χρώμενον στοχάζεαζ, [5] ἀλλ' ὁ δ̃ πράγματος λόγος ὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν στοχάζεαζ. ο[ι] οἱ τ̃ πόρρωθεν ὁρωμένων [6] στοχαζόμενοι κὴ τυγχάνοντες, ἀναφέροντες οἶμαι πρὸς τ̃ φύσιν, ὥτω στοχάζοντ), κὴ τ́τῳ χρώμενοι τῷ λόγῳ, κὴ [7] ὡσπερεὶ σκοπ̃ τ́τῳ στοχάζοντ). ὡς οἵγ' ἀποτυγχάνοντες, ἀρχὴν ὐδὲ στοχάζονται· ἀλλ' αὐτὸ τἀναντίον [8] τ̃ στοχάζεαζ ποιοῦσι. τὸ γὰ στοχάζεαζ, τ̃τ' ἐστὶ [9] τυχεῖν δ̃ πράγματος. ὐκοῦν [10] ὐχ ᾧ στοχάζε) ἁμαρτάνῃ τις· ἀλλ' ᾧ [11] δήμαρτεν ὐκ ἐστοχάσατο. εἰκό- 59
τως· ὐδεὶς γὰ ἁμαρτάνει λόγῳ χρώμενος, ἀλλ' ἅμα ἀσφάλη, κὴ τ̃ λόγον ὐ διεσώσατο. ὁ γὰ λόγος ζωτὴν εἶχε τ̃ δύναμιν, μὴ [12] διαμαρτάνειν· κὴ τ̃θ' ὥτως [13] ἀληθ̃ς ἐστιν, ὥστε οἱ φρο-

Rhetorica, qui pro ipſa dicat, habet, an haec ſunt paria paribus relata? Non, opinor, dixerit Idomeneus Homericus. Atque ea quidem, quae pro Rhetorica, etiamſi artem non eſſe eam poſuerimus, dici poſſent, multis omiſſis; haec fere ſunt ac talia. His autem ita demonſtratis, exiſtimabit forſitan aliquis pejorem nos deinceps partem ſectari, ſi etiam artem eſſe voluerimus docere. Ego vero nec de ſupra dictis quicquam muto, nec Platoni concedo, nihil habere artis Rhetoricam; ſed quantum in ea artis eſt, ut ipſius utar Platonis verbis, tantundem perſequar. Quod autem in ſuperioribus, idem & hic faciam, ut ipſius Platonis verba ſubſequens, arte eam conſtare oſtendam. Sed quid aliud quis exoptet? Ait enim alicubi in calumniis ſuis, eam conjecturis uti, & prout conjecerit, ſermones producere. An vero contraria non ſunt, ſi & conjecere eam dixeris, & eadem de cauſa ratione carere? Omnes enim qui conjecturis utuntur, ratione utique utentes, conjiciunt. Nec enim ſine ratione quiſquam poteſt conjicere, cum ratio potius conjecturam efficiat. Itaque qui ad ea, quae longe cernuntur, collimant, exempli gratia, eademque attingunt, ii natura duce, ni fallor, collimant, & hac utuntur ratione, ac velut ſcopo. Quamobrem qui aberrant, ii prorſus non collimant; verum omnino contra faciunt. Nam collimare eſt rem attingere. Itaque non qui collimat, aberrat; ſed qui aberravit, non collimavit; & merito: ſiquidem nemo, dum ratione utitur, errat; verum ſimulatque rationem omiſit, errat. Hanc enim habet vim ratio, ut non erret; idque ita verum eſt, ut pru-

1 Illa, πνὰ κὴ ἡ, non agnoſcit Coiſl. 2 In Phaedro. *Cant.* 3 Bar. 7. στοιβάζ. 4 Coiſl. Bar. 7. στοχάσηται. 5 Ἀλλ' ὁ — στοχάζεαζ. Deſunt in Coll. Nov. & Coiſl. 6 Στοχάζεαζ Graecis & *conjicere* valet & *collimare*: itaque duo haec eidem Graeco vocabulo hic reſpondent. *Cant.* 7 Ὡσπερεὶ στοχάζοντ) non agnoſcit Coiſl. 8 Coiſl. & Coll. Nov. τ̃. 9 Coll. Nov. τὸ τυχεῖν. 10 Ita Coiſl. Coll. Nov. Opor. & Bar. 7. In coeteris deeſt. 11 Bar. 7. δήμαρτεν. 12 Coiſl. ἁμαρτεῖν. 13 Coiſl. ἀληθ̃ς.

° Ἢ ταῦτα ἴσα ἀντ' ἴσων] Οὕτως γὰ ἐκεῖ λέγ, ἃ ταῦτα ἴσα ἀντ' ἴσων. p Ὅπερ δὲ ἐν τοῖς ἄνω] Χρησόμθ ὥ τῇ αὐτῇ παραστάσ, ὡς εἰ κὴ ἡ τέχνη ἡ ῥητορικὴ ὐδὲν βλάπ αὐτῇ, εἰ μὴ κὴ μᾶλλον ὄφελ, κὴ τ̃το μάλιστα ἀποδείξας, νῦν κίχρημαι τῇ ὑστέρᾳ, δεικνὺς ταύτ ὅτι κὴ τέχνη.

dentiſſimi

φρονιμώτατοι τῶν ἀνθρώπων, καὶ λόγῳ πλείστου μετέχοντες, ἄριστα τοξάζοιτ᾽ ἄν. ὥστε εἰ τὸ τοξάζεσθαι τ῀ ῥητορικῆς [1]ἐστιν, [2]ἐπὶ πλεῖστον [q] ἡ ῥητορικὴ σώζει λόγον. τοῦτο μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ὧν εἴρηκε συγκρυόμμενον οὕτω φαίνεται. θαυμάζω δὲ ὅπως ὑτ᾽ ἔγνω ὑτ᾽ ἐτοξάσατο ὅτι ἡ χρεὶς [3]ἂν ταὐτομάτια σωωθεῖναι, καὶ χρήσασθαι σημείῳ ἂν μὴ τέχνῃ τ῀ εἰ), ὁ ἂν τέχνῃ [4]μᾶλλον εἶναι σημεῖόν ἐστι, καὶ δι᾽ ἑνὸς μόνου τούτου δώσω λαβεῖν, εἰ δοίη τῆς ῥητορικῆς εἶναι τὸ τοξάζεσθαι. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν εἴτις αὐτὸν ἤρετο ὠδὶ λέγων καθ᾽ αὑτὸν ἐκεῖνον, Τοξικὴν δέ τινα, ὦ Πλάτων, οἶσθα τέχνην, [5]ὅσον εἰπεῖν, ἢ κακεῖς. τ῀ μὲν γὰρ πολιτικὴν ὅτι-σήμην πᾶσαν διελήλυθας, καὶ τὰ μόρια αὐτῆς εὕρηκας ἀκριβῶς. ἔγωγε εἶπεν ἂν οἶδα καὶ καλῶ. τίς οὖν ἐστιν αὕτη, καὶ τί ἐπαγγέλλει); ἂν σκοπὸν τυγχάνειν ἐν τῇ τῶν βελῶν ἀφέσει. καλῶς. ὅταν ὁπόταν τοξάσῃ), τότε τυγχάνει. πῶς γὰρ οὔ; [6]πότερ᾽ οὖν ἔστι τέχνη διὰ τὸ τοξάζεσθαι, ἢ τούτου ἕνεκα ἔστι τέχνη ἂν τοξάζεσθαι; ἐγὼ [7]μὲν οἶμαι τοῦτο. [8]εἶεν. τί δ᾽ ἡ κυβερνητική; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοῦτο [9]ὅπερ ἡ τοξικὴ καὶ αὐτὴ σκοπεῖσθαι, τ῀ γοῦν τ῀ λόγον ᾧ χρῆται. τοξάζε῀ται γὰρ, ἔμοιγε δοκεῖ, [10]βέλει τυγχεῖν οἴεται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ τ῀ θαλάττης σῶσαι. ὅσα μὲν γὰρ δεῖ μαθεῖν [11]ἐν παιδείᾳ τ῀ κυβερνήτην, οἶδε κἀκήκοεν. σώζει δὲ ἔτι τούτοις, τὸ [12]σύμπαν εἰπεῖν, τ῀ ναῦν, ἀλλ᾽ οἷς εὖ τίθε῀ται τὸ παρόν. τοῦτο δὲ ἀμήχανον ἀπὸ τ῀ χρεὶς τῆ τοξάζεσθαι. σκόπει γάρ, σκοπῶμεν μὲν εἰ βούλει, τοὺς εἰς Αἴγιναν [13]πλέοντας, ὅτι ὁρῶσι τὴν Αἴγιναν. πρὸς ὃ οὖν ὁρῶσι, τοξάζονται· ἔπειτα τοὺς εἰς [14]τὸν Πόντον, εἰ δὲ βούλει, τοὺς εἰς Αἴγυπτον, καὶ τὴν σὲ σοί ποτε ἀπῆν Σικελίαν· τούτους γὰρ καὶ πανταπάσιν εὑρήσεις τοξαζομένους. σκοπῶμεν μὲν γὰρ αὐτοῦ δεῖ τοῦ [15]πόθ᾽ ὁ σκοπὸς,

dentiſſimi & maxime rationis compotes optime conjiciant. Quocirca ſi conjecturis utitur Rhetorica, maximam habet cum ratione ſocietatem. Et hoc quidem ex ipſius verbis ita concluditur. Miror autem eum non cognoviſſe nec conjeciſſe, ſe, etiamſi contraria non componeret, nec ad demonſtrandum artem non eſſe, eo uteretur argumento, quod eam magis artem eſſe demonſtret, hoc etiam nobis anſam eſſe porrecturum, ſi conjecturam Rhetoricae tribuerit. Age enim, obſecro, ſi quis ex ipſo ſic ipſius more quaereret, Artem vero jaculandi, Plato, noſti aliquam, aut vocas? Nam civilem quidem ſcientiam totam excuſſiſti, ejuſque partes accurate reperiſti. Novi vero, diceret, & voco. Quaenam igitur eſt ea, quidve docet? Sagittis emittendis ſcopum attingere. Recte. Itaque quando collimat, tum attingit. Quidni? Num igitur, quia collimat, ars non eſt, an etiam collimandi eſt ars aliqua? Equidem exiſtimo. Sit ita. Quid autem ars gubernandi? Nam & haec mihi idem, quod ars jaculandi, facere videtur, prout ratione utitur. Etenim collimat, quanquam non ut ſagittis attingat, verum ut ex mari ſervet. Quaecunque enim in pueritia ſunt gubernatori diſcenda, ea novit & audivit. Non tamen iis in univerſum navem ſervat, ſed quibus negocium praeſens diligenter curat. Id autem, niſi collimet, facere nequit. Nam ſive eos conſideres, qui in Aeginam navigant, ii Aeginam ſpectant. Itaque ad id, quod ſpectant, collimant; ſive qui in Pontum, Aegyptum, & ne tibi quidem ignotam Siciliam; eos paſſim collimare comperies. Primum enim id oportet, ubinam ſit ſcopus,

1 Non agnoſcit Bar. 7. 2 Abeſt Coiſl. 3 Bar. 7. ταυτοτία pro ἂν ταὐτοτία. 4 Recenti manu ſcriptum agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. Deeſt in Coiſl. 5 Deſunt illa ὅσον εἰπεῖν in Coiſl. 6 Coll. Nov. πότερον. 7 Bar. 7. μὲν οὖν. 8 Deeſt in Coiſl. 9 Οπέρ κἀ ἡ ... κἀ αὐτὴ Coiſl. 10 Bar. 7. βέλη. 11 Coll. Nov. ἐκ παιδείας. 12 Coll. Nov. ἅπαν & in marg. addit κἀ τὸ σύμπαν. Illa τὸ σύμπαν εἰπεῖν τῷ Coiſl. non agnoſcit. 13 Coiſl. νομίζοντας. 14 Abeſt a Coll. N. illud τὸν. 15 Bar. 7. πῶς. Coiſl. κἀ πῶς.

q Η ῥητορικὴ σώζει λόγον] Η οὐκ ἄλογός ἐστι, ὡς σὺ φῂς, ἀλλὰ πλείστῳ χρῆται τῷ λόγῳ.

σκάσασθαι, καὶ [1]ὁ τότ' ἦν [2]παρὰ τ̃ ὀφθαλμ̃, τοῦτ' εἰκάσαι τ̃ λογισμῷ· ἔπειτα φανέντος, αὖθις σκάζεσθαι πρὸς τὸ ὁρώμενον. φέρε γὰρ τ̃ Ὀδυσσέα [3]σκάζεσθαι φῶμέν τ̃ Κα- 61
λυψοῦς ἀπωκοότα πλεῖν, [4]ὅτι χρὴ τηρεῖν τ̃ ἄρκτον ἐπ' ἀριστερὰ χειρὸς ἔχοντα. [5]ἴωμεν τὰ καθέκαστα ᾗ δι' ὧν εἶσιν ἡ ναῦς, αὐτὸν ἤδη δεῖ συλλογίζεσθαι· πολλὰ γὰρ ἂν πελάγη περάσαντα, ᾗ πολλοὺς ἂν εἰς τόπους ᾗ λιμένας καταράντα, ἐπ' ἀριστερὰ τ̃ ἄρκτον ποιησάμενον, [6]ὡς δ' αὖ ᾗ [7]ὅτι δεξί', ὥστε Φάρον τυχεῖν· [8]οὐδὲ πορθμοῦ [9]ἀλλὰ βιβλίου· ἀλλ' ἀνάγκη τὰ ὅτι μέρους σκάζεσθαι. φέρε γάρ, τί μαθόντες, νῦν μὲν εἴσω τοὺς οἴακας ἄγουσι, πάλιν δὲ εἰς τὸ ἔξω τ̃ αὐτῆς ἡμέρας; οὐχὶ δ' ὁρωμένου σκαζομένοι, ἢ δ' μέλλοντος ὀφθήσεσθαι; δ' δὲ χάειν παρὰ τ̃ ἐντυχόντων πᾶ θαλάττης εἰσίν, ἢ πρὸς τίνι γῇ, πολλάκις πυνθάνονται; οὐχ οἵγε ἀκριβεῖς, ἐρεῖς. τίς δ' ἀνθρώπων ἀκριβὴς [10]ἢ διαφυής; οὐκοῦν οὐδὲ τεχνίτης οὐδεὶς τ̃ λόγῳ τούτῳ. εἰ δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τί δεινόν, εἰ μηδὲ ῥήτωρ τεχνίτης διαρκὴς μηδείς; ᾗ μήν, εἰ μὲ τὸ κυβερνᾶν τέχνη κἂν ὅτι δ' [11]κεκλημένου κυβερνήτου μὴ σώζηται, τί κωλύει ᾗ ῥητορικὴν τέχνην εἶναι, κἂν πρὸς τοῖς ῥήτορσιν εἶναι φάσκωσι μὴ σώζηται; εἰ δὲ δὴ καὶ πρὸς τούτων 62
ἁλίσκῃ τῶν κυβερνητῶν ὧν τις πυνθάνεται πρ' ἑτέρου τί καὶ ζητεῖ, οὐ γὰρ [12]πρός γε τοῦ Ποσειδῶνος, οὐδὲ τῶν [13]Νηρηίδων, οὐδὲ τῶν Διοσκούρων· ὅμως δ' αὐτοῖς ἀποδίδως εἶναι κυβερνήτας, ὡς ἀνθρωπος ἀνθρώποις, καὶ τέχνην [14]ἔχειν τ̃ κυβερνητικοῦ· τούτοις ἅπασίν ὅστι τὸ σκάζεσθαι. οἵγε καὶ πρὶν ἀπάρειν, εὐθὺς καθήμενοι σκαζόμενοι πρὸς τ̃ πνευμάτων· οὐ γὰρ πρὸς τοῦ [15]γε Διὸς ἤκουσαν ὅτι τῆς Ἴδης ἢ τοῦ Γαργάρου, ἀλλ' οἶμαι ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος σκάζοντας ἀνέμων λιμένων [16]εἰ φθήσονται, [17]πάντως ὡς ἔπος εἰπεῖν. ὥστε

conjicere, & quod ab oculis tunc eſt remotum, ratiocinatione complecti; deinde, poſtquam is apparuerit, iterum ad id quod in conſpectu eſt, collimare. Ponamus enim Ulyſſem collimare, poſtquam a Calypſone audivit, navigandum ſibi eſſe Urſam ſiniſtrorſum removenti. Non igitur ſingula loca, per quae navis tranſit, eum jam oportet complecti; nam & maria multa tranſire & ad portus multos poſſis appellere, ut Urſam ad ſiniſtram habeas, quemadmodum & ad dextram, ut Pharum aſſequaris; ſed per partes collimare. Cur enim eodem die nunc adducunt, nunc emittunt gubernacula? Num ad id, quod vident, collimantes, an quod viſuri ſunt? Cur autem ab iis, qui occurrunt, qua in maris parte, aut ad quam ſint terram, ſaepius quaerunt? Non ii quidem, qui perfecti ſunt, inquies. At quis hominum perfectus eſt? Nullus certe artifex hac ratione perfectus erit. Quod ſi ita eſt, quid mirum, ſi nec orator quiſque reperitur perfectus? Quinimo ſi artificioſa gubernatio etiam in eo qui gubernator vocetur, locum non habeat, cur non ſit ars etiam Rhetorica, quamvis in oratoribus qui vocantur, locum non habeat? Sin de iis quoque loqueris gubernatoribus, qui ex ſe invicem aliquid quaerunt, non de Neptuno quidem, Nereidibus, aut Dioſcuris; atque iis tamen gubernatoribus eſſe concedis, ut hominibus homo, & artem habere gubernandi; ii collimant omnes. Nam & antequam ſolvant, mox de ventis conjecturas faciunt ſedentes, quandoquidem nihil a Jove in Ida vel Gargaro audiverant; verum ab initio ad finem uſque de portubus conjiciunt, num ſint eos viſuri. Ita fit,

1 Bar. 7. καὶ ὃ τι τὸ ποτ' Coll. Nov. & Coiſl. ᾗ ὁ πότ'. 2 Lege πόῤῥω pro παρὰ Cant. 3 Illud σκάζεσθαι non agnoſcunt Coll. Nov. & Coiſl. 4 Odyſſ. ε'. Cant. 5 Lege ἴκαν pro ἴωμεν Cant. 6 Ὡς δ' αὖ — τυχεῖν Coll. Nov. in marg. rec. man. 7 Bar. 7. ἐπιδεῖς τι Φάρον — in marg. vero χρ. ἐπιδεξί' & rec. manu ὥστε. Coiſl. δέξια Φάρου. 8 Οὐδὲ πορθμοῦ ἀλλὰ βιβλίου additur. Cant. 9 Διὰ ..... ἀλλ' Coiſl. 10 Coiſl. καί. 11 Bar. 7. κεκληρωμένου, & rec. manu κεκλημένου. 12 Coll. Nov. πρόῤῥω & Bar. 7. rec. manu, olim πρεί. 13 Sic olim Coll. Nov. & Cant. Caeteri Ηρωΐδων. 14 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Alii ἴχει. 15 Deeſt in Coiſl. 16 Lege ὀφθήσονται Cant. 17 Coll. Nov. πάντως.

ut

σοι τὸ τῦ μορίυ [1] εἴδωλον σκιᾶς ὄναρ [2] εἰς ἔλεγχον χῖ [2] Πίνδαρον γίγνε). Θεὸς Διὸς, ἡ δὲ τῆ δικαιοσύνη ἀντίστροφος ἰατρική σοι, καὶ δεύτερον ἀγαθὸν τῷ σώματι, εἰ δὲ βούλει, ἡ γυμναστικὴ, πότερον ὑ κοπάζον) τῆς φύσεως τῶν σωμάτων; νὴ Δία. [3] ἐάν τε εἴπῃς γε, ἐάν [4] τε μή. [5] ἦ θεόπομπος ὁ γυμναστὴς εὐθὺς [6] ἐξ ἀρχῆς, ὅπως ἡμῶν ἕκαστος ἔχει σώματος, 63 ὑ τῶνδε τὰ πείρατα μανθάνει; τί δ' ἐπειδὰν θεὸς τῦτο γυμάζῃ, θεὸς ὃ πειρᾶται, πότερ' ὥσπερ ὁ Απόλλων ὁ ἐν Δελφοῖς, ὕτως ἐξεπίσατο) τὸ μέλλον, καὶ διϊσχυρίζε) τ' ἄνδρα τίνδε ἐκ τῶνδε παντελῶς ὑ πάντως ἀπαθῆ κακῶν ἢ καθάπαξ, ἢ ποσὸν τί χρόνυ; οὐκοῦν εἰ μὴ [7] κοπιῶντα, μεμισθωμένον τ' γυμναστὴν λέγεις; ἢ σοφιστῶν αὐτὸς ὁμολογήσῃ κοπιᾶν τῦ βελτίστυ, [8] τοιῦτον δ' οὐδὲν [9] ἔχει θεραπεῖν, οὐδ' ἐπαγγέλλεται. εἶεν. ὁ δὲ δὴ τ' [10] μὲν πείρας εἰς πίστιν ἰσχύσας, ὑ τοῖς φαρμάκοις, καὶ [11] ταῖς διαίταις ἤδη χρώμενος τύτοις ἰατρὸς, ὅπως δ' ἕκαστος ἡμῶν [5] ἔχει φύσεως ἢ συγκρίσεως ἀγνοῶν, ἆρ' οὐ κοπιῶντος θεραπεύῃ πάνθ' ὅσα ἂν πιῇ θεὶ τὸν κάμνοντα, ἀναφέρων εἰς τὸ εἰκός; ἐγὼ μὲν οἶμαι. ἢ δύναιτ' ἄν τις αὐτῶν ἀποτόμως εἰπεῖν, ὅτι τύτοις ὑτοσὶ χρώμενος, ἔξω παντὸς ἔσαι κινδύνυ, ὑ δυχερὲς ὀδοπῦν πείσε); οὐ μέν τ' ἂν τοσῦτον ἐλείποντο θεῦ τινὸ Επιδαυρίυ ἔχοντες δοκῶ, φαίης ἄν, καὶ μάλα ἑκοντί γ' οὕτω καλὰ νῦν. ἀλλ' ἀπὸ τῶν πολλῶν καὶ κοινῶν οἶμαι, καὶ τὰ ἴδια εἰκάζυσιν. εἰ δ' ἄρα καὶ ἰδίᾳ τισὶ παρηκολύθησαν, θεὸς αὐτοῖς τὴν πεῖραν κοπά- 64 ζοντας, τὸ μέλλον ἑκάστῳ συμβήσεσθαι ἀκλεόντες. καὶ ταῦτα, ὦ Πλάτων, ταῖς σαῖς ἀδαμαντίναις ἀνάγκαις [12] ἀποδείκνυται. ὅτι μὲ γὰρ οὐ ταὐτὰ πᾶσι λυσιτελῆ τοῖς σώμασιν,

ut partis ſimulacrum tibi umbrae ſomnium eſſe, quod ad reprehenſionem attinet, juxta Pindarum deprehendatur. Jam quae juſtitiae altera ex parte reſpondet Medicina, atque alterum eſt corporis bonum, & Gymnaſtice, ſi voles, nonne de natura corporum conjiciunt? Sane, velis nolis. An vero mox initio praeſciſcit gymnaſtes, quali ſit quiſque noſtrum corpore, nec id experientia diſcit? Quid, cum exercitium inſtituit, num inſtar Apollinis Delphici, quid futurum ſit, novit, & virum aliquem rebus ullis liberum vel omnino vel ad tempus praeſtiturum ſe pollicetur? Quocirca ſi non conjiciet, inſaniet; aut, ſi ſapiet, ipſe ſe ad optimum quodque collimare profitebitur, nec tale quicquam promittet. Medicus vero, qui experientia quidem valet, pharmaciſque ac diaetis jam utitur, naturam autem & temperamentum ſingulorum ignorat, nonne conjectura utens aegroto ſingula propinabit, ſequens id quod eſt veriſimile? Equidem exiſtimo. An vero poſſit illorum quiſquam praeciſe dicere, ſi quis rebus utatur quibuſdam, eum ab omni periculo ac moleſtia liberum fore? Non quidem tam longe ab Epidaurio deo ſuperarentur, dixeris, ac me quidem lubente. Quinimo ex multis & communibus, de ſingulis, ni fallor, conjiciunt. Sin etiam privatim aliquid ſunt aſſecuti, per experientiam conjiciunt, id quod cuique profuturum eſt deligentes. Atque haec quidem, Plato, adamantinis tuis demonſtrantur neceſſitatibus. Nec enim eadem omnibus corporibus tam in morbo

1 Rhetoricam. *Cant.* 2 Pyth. δ'. poſtr. *Cant.* Coll. Nov. 3 Coll. Nov. ἐάν πις. 4 Bar 7. καὶ μή. 5 Καὶ Coll. Nov. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. Ϛ ἐξ ἀρχῆς. 7 Coiſl. τὸ κοπαζόμενον. 8 Coiſl. τοιύτῳ. 9 Ita Coiſl. & Bar. 7. Vulg. ἔχειν. 10 Bar. 7. pro μὲ πείρας rec. m. legit ἐμπειρίας. quae prius ſcripta fuerunt obliteratis. 11 Ταῖς illud non agnoſcit Coiſl. 12 Coiſl. & Bar. 7. ἀποδείκνυται.

1 Εἰς ἔλεγχον γίγνεται] Καλῶς γὰρ ῥητορικὴ πολιτικῆς μορίυ εἴδωλον, ἀνυπόσατόν σοι τῦτο εἰς τ' αὐτῆς ἔλεγχον γίνεται. ὀδὲν χαίρεις τὸ τ' σκιᾶς ὄναρ, λέγε δὲ τῦτο ὁ Πίνδαρος· οἶδε γ' ἀνθρώπυς, Σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωποι. 5 Ἔχει φύσεως ἢ συγκρίσεως] Φύσεως μὲ, ὡς ἐπὶ ὅλυ τ' σώματος, οἷον εἰ θερμὸς, ψυχρὸς, ξηρὸς, ὑγρός· συγκρίσεως δὲ, ἐπὶ μορίυ, οἷον εἰ τὸ μὲν ἧπαρ θερμότερον, τὸν δὲ ἐγκέφαλον ψυχρότερος, ἢ τὸν μὲν ἐγκέφαλον θερμότερος, τὴν δὲ καρδίαν ψυχρότερος.

quam

ὅτε νοσοῦσιν ὅτε ὑγιαίνουσι, λέγω, ἀλλ' ὥσπερ ὑ ζῶντα νοσοῦσί [1] τε ϗ ὑγιαίνουσιν, ὅπου καὶ ἔτι μᾶλλον, [t] ὅτε ἐν ταῖς νόσοις ἅπασι ζῶντα, ὅτ' ὀπὶ τ [2] ὑγιείας, αὐτῶν πεύσῃ τ ἰατρῶν. ταὶς ἁπάντων αὖ διελέαζ φύσεις, ἀδύναλον. ὥσπερ [3] γὸ ταῖς ἰδέαις διαφέρειν ἀλλήλων ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις ἐστὶν, ὅτω κᾀν τῇ διόλυ φύσῃ ὃ σώμαλος, ἄλλος ἄλλυ κεχώρισαι διὰ παντὸς ὃ γένυς. ἀλλὰ μὴν τόνγε συντυχόνια ϗ δεηθέντα κελεύῃ θεραπεύειν ἡ τέχνη, κᾀν ὐκ [4] περάτων ἥκῃ τις ἀρτίως. τί ὖν [5] δεῖ λοιπὸν ἢ ϝοχάζεαζ; εἰ γὸ μήτ' εἴσει πάνζαι, καὶ θεραπεύσῃ τ προσελθόνια, ϗ τοσοῦζον εἴσει δήπυ, μὴ πᾶσι δεῖν τ αὐτῶν, ὃ λέγω λείπελαι. ἢ σὺ ταὐταὶπα δείξας μὴ σφυρήλατος [6] ϝαθεὶς ἐν Ολυμπίᾳ μόνον, ἀλλὰ ϗ πομπεύυ τυχὼν Παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις θεάιθι. σκόπῃ δὴ ϗ θεὶ τ γραφικῆς, ἣν εἰ καλεῖς τέχνην, ὑκέτ' ἐρή- 65
σομαι· [7] καλεῖς γὸ ἐν αὐλοῖς γε τούτοις τοῖς Γοργιείοις λόγοις. ἆρ ὖν [8] ἄλλό π ζαύτης κεφάλαιόν ἐστιν, πλὴν ϝοχάζεαζ τ ἀεὶ πρόσθεν, ϗ ὧν ἂν τ μίμησιν δέῃ ποιήσαζαζ; καὶ μὴν εἰ μὴ τοῦτο, τί ἕτερον; αὕτη γοῦν ἐστιν ἡ [9] ϗ τὸ ῥῆμα πεποιημένα τῷ θεάσαλι· αἱ γὸ τ γραφέων εἰκόνες εἰκάζειν ἐποίησ ϗ ὀρὶ τ ἄλλων λέγεαζ. εἰσ' ἄρα πρότερον ἦν ὃ ῥῆμα τ τέχνης, ἔπ κάλλιον μαρτυρεῖται, μόνυ ὃ εἰκάζειν εἰ) τ τέχνην, εἴθρ τὸ ἔργον αὐτῆς εἰκὼν εἰ) κρατεῖ. ὑ μὶν οἶμαι λόγυ χωεὶς εἰκάζῃ, ([10] ἀρχὴν γὸ ὑσ' ἂν εἴκαζεν, εἰ μὴ εἶχε δι' ὅτυ) ἀλλ' εἰκάζει, θεὸς τ τ φύσεως λόγον. εἰ δέ σοι φίλον ϗ περὶ τούτυ φιλονεικεῖν, [11] ἔχετ' ἄλλα ἡμετέραν χάειν, ἀλλ' [12] ὑχ ὡς ἥγε τ [13] χρωμάτων κρᾶσις ϝοχαζομένης ὀρὶ τῆς τέχνης, ϗ ὑ τέχνης μόνον, ἀλλὰ ϗ φύσεως ἱκανῆς; ζωτὶ μόνον δείξας, καταγέλα τῆς ῥητορι-

quam in bona valetudine conveniunt; nec magis etiam in quovis morbo bonaque valetudine eadem ab iisdem accipies medicis. Difficulter autem singulorum dignoscuntur naturae. Nam quemadmodum singuli inter se homines forma differunt, ita & natura corporis in singulis est per totum genus diversa. At jubet ars, quicunque occurrat, eum curare, quamvis ab extrema terra recens veniat. Quid ergo praeter conjecturam restat? Etenim si nec omnes cognoscet, atque omnes curabit, & id sciet saltem, non omnia omnibus convenire; id quod dico, relinquitur. Aut si tu contrarium ostenderis, non tantum aeneus Olympiae stato, sed & cum ornatu solenni magnis Panathenaeis circumito. Sed picturam quoque consideremus; quam utrum dicas artem esse, non quaeram, quandoquidem eam in istis Gorgianis sermonibus ita vocas. Num igitur haec aliud quid in universum complectitur, quam ut ad ea, quae adsunt, quaeque debeat imitari, collimet? Aut si non hoc, quid aliud? Haec sane etiam rei nomen dedit, postquam per pictorum imagines factum est, ut de aliis quoque rebus diceretur imaginatio. Sin prius arte fuit nomen, rectius etiam comprobatur, solius esse artem imaginationis, siquidem ejus est opus imago. Nec tamen, ut existimo, sine ratione imaginatur (alioqui non imaginaretur omnino, nisi faceret per aliud) sed ad naturam se refert. Quod si de hoc quoque libet contendere, concedetur quidem, sed hactenus, ut colorum mistionem collimantis esse artis, nec ejus modo, sed & naturae peritae, permaneat. Haec duntaxat si ostenderis, derideas Rhetoricam li-

1 Abest a Coisl. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. ὑγείας. 3 Coisl. γὰρ σὺ ταῖς. 4 Coll. Nov. τῶν περάτων. 5 Ita MSS. Vulg. δή. 6 Coisl. & Bar. 7. ϝαθῆς. 7 Καλεῖς γὸ — λογοις. Deest haec sententia in Coisl. & rec. manu reperitur adscripta margini Bar. 7. 8 Ἄλλό π desunt in Coll Nov. & Coisl. 9 Abest a Coisl. 10 Ἀρχὴν — ἀλλ' εἰκάζῃ. non agnoscit Coisl. 11 Bar. 7. ἔχε τά. 12 Coisl. & Bar. 7. ὡς ὐχ. 13 Coll. Nov. σωμάτων.

t Οὔπ σὺ ταῖς νοσοῖς ἅπασι] Ο βούλεται εἰπεῖν τοιοῦτόν ἐστιν, ὅπ ἐπειδὴ διάφοροι εἰσὶν αἱ τῶν σωμάτων λυστελήσεις, νοσούντων τε, καὶ ὑγιαινόντων, οὕτω καὶ αἱ ὑγεῖαι ϗ νόσοι διάφοροι.

cet.

κῆς. καὶ μὲν [1] τὸ κάλλιστον τ τέχνης καὶ [2] τελειώταθον, καὶ ᾧ ζραφικὴ [3] ἡ πλαστικὴ
66 εἶναι διαφέρει, τοῦτ' ἔστιν ἡ δ' χρώματος δύναμις μίξις. ἐλαχὺς γὰρ ἄγαν τὸ εἰκαθὲν τ ἀληθείας. ὑκοῦν ᾧ μεγίστῳ πρόσεχε, τοῦτ' ἀφαιρεῖς, ἐὰν μὴ λίπῃς τὸ εἰκάζειν. καὶ τί δεῖ τὰς [4] ἄλλας ἐξετάζειν τέχνας, ὅσαι ἀφ' ἑ ζοκάζεσθαι χωροῦσιν; αὐτὴ γὰρ ἡ μαντικὴ, κινδυνεύει τοῦτ' εἶναι μόνον εἰκάσαι. [5] καί τι φαίη τις ἂν ὑπὸσοὶ σκοπῶν καὶ διαιρῶν, ὅτι τούτῳ καὶ μόνῳ μάντιν ἢ ἰδιώτην εἶναι ἀφαίρει, τῷ, τὸ μὴ εἰκάζειν ἁπάντων, τόδ' ὑπίζασθαι, ἑ μάντεως εἶναι. ἐγὼ δέ φημὶ τ μάντιν αὐτὸ τοῦτο ὑπίζασθαι εἰκάσαι, πλέον δ' ὑδοπῶν. καὶ τούτου Πλάτωνα πρέξομαι μάρτυρα, κἂν μὴ φαίνηται μαρτυρῶν, ἔμοιγε [6] πιεύσῃ μηδείς. τὸ δὲ ἥδιστον τ μαρτυρείας. ὃ γὰρ ἐν ποὶ δράμασιν ἢ λόγοις, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς, οἷς ἀρτίως εἰς ἑτέρων ἀπόδειξιν ἐχρώμθα, ἔνεστι ἀφαρπάδειν. ἐπεὶ τήν γε τ ἐμφερόντων ζήτησιν ἑ μέλλοντος, ἀφ' τε ὀρνίθων ποιουμένων καὶ τ ἄλλων σημείων, ἅτε ἐκ νοῦ καὶ ἀφροσύνης προερχομένων ἀνθρωπίνῃ οἴῃσθ, [7] οἰωνοϊστικὴν ἐπωνόμαζ. ἣν νυνὶ οἰωνιστικὴν τὸ (ω) σεμνυόντες οἱ νέοι καλοῦσιν. ὑκοῦν ὅτε τ οἰω-
67 νιστικὴν εἰκαζόντων εἶναι φὴς τ ἀνθρώπων, ὐκ ἀκφεύγει μοντικὴ τὸ μὴ εἰκάζειν κτ' τοῦτο, εἴπερ μέρος οἰωνιστικὴ μαντικῆς. καὶ μὲν ὅτι [8] καὶ ἀφ' τ ἄλλων σημείων, [9] προσίδης αὐτὸς, τοῦτο δ' ὅταν προσθῇς, ἅπαξ δίδως τ μαντικὴν εἰκασίαν εἶναι· καὶ μάλα ὀρθῶς κτ' γοῦν τ γνώμην [10] τ ἐμὴν. καὶ γὰρ ὁμοίως, οἶμαι, οἵτε θεοὶ τὰ μέλλοντα ἴσασι, καὶ τ ἀνθρώπων ὅσοι φάσκουσιν. οἱ μὲν γὰρ ἃ μέλλουσι, ποιεῖν ὑπίζανται, καὶ προκειται τὰ πράγματ' αὐτοῖς ὥσπερ ἐν ὀφθαλμοῖς. ἀφ' τοῦτο Ζεὺς ἐν θεοῖσι μάντις ἀψευδέσταλος. καὶ ὅτι γε δι' αὐτὸ τοῦτο, ὁ αὐτὸς ὗτος ποιητὴς μαρτυρεῖ. τὸ γὰρ δεύτερόν ἐστιν αὐτῷ, καὶ τέλος αὐτὸς ἔχει. οἷσ' ὥσπερ ἐν σκότῳ τὰ πράγματα κρίνουσι, πρὸς τ φόφον ἢ τι τ ὀκφθέντων, διηνεκὲς δ' ὑδὲν

cet. Atque hoc eſt in tota arte pulcerrimum & perfectiſſimum, quodque picturam a plaſtice ſeparat, coloris miſtura. Haec enim imaginem proxime ad veritatem perducit. Itaque quod habet ars maximum, id ei, niſi relinquas imaginationem, auferes. Quid autem opus eſt de aliis inquirere artibus, quaecunque conjectura utuntur? Ipſa etenim divinatio nihil aliud eſt propemodum, quam imaginatio; & quanquam plerique vatem ab homine privato ſic fere diſtinguerent, ut imaginationem omnibus, ſcientiam vatibus tribuerent; ego tamen vati ſcientiam ipſius imaginationis tribuo, nec praeterea quicquam. Hujus autem rei teſtem laudabo Platonem, qui niſi teſtetur, nemo mihi deinceps credat. Atque eſt hoc ſuaviſſimum, quod non in aliis dialogis, ſed in iiſdem, quibus modo ad alia demonſtranda ſumus uſi, palam haec continentur. Nam & artem eam, qua ſani homines de rebus futuris per aures atque alia ſigna inquirunt, quandoquidem mentis opera humanae opinioni ſuppeditatur, οἰονοϊστικὴν, ſeu divinationem, quae mentis opinione fiat, apellarunt; quam nunc juniores οἰωνοιστικὴν, litteram ω magni facientes, dixerunt. Itaque cum augurium imaginantibus tribuis, ne divinatio quidem, cum augurium ſit hujus pars, imaginatione carebit. Jam cum illud, & per alia ſigna, ipſe addis, omnem imaginationi divinationem tribuis; ac recte, mea quidem ſententia. Nec enim eodem modo deos arbitror, atque homines, futura ſcire. Illi enim quid facturi ſint, norunt, & res omnes quaſi ante oculos habent. Quapropter *Vates deorum eſt Juppiter veriſſimus*. Id quod eadem de cauſa fieri, teſtatur idem poeta. Conſequentia enim & fines in ejus ſunt poteſtate. Hi vero tanquam in tenebris ex ſono vel viſo aliquo de rebus judicant, nec quicquam poſſunt

1 Coll. Nov. Bar. 7. τὸ γα. 2 Coiſl. πλεώταθον. 3 Η πλαστικὴ rec. manu adſcribuntur margini Bar. 7. 4 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. ἄλλας τέχνας λέγειν. 5 Coiſl. καί τι. 6 Coiſl. πιεύσει. 7 Coll. Nov. οἰωνιστικήν. 8 Abeſt a Coiſl. 9 Coll. Nov. προσίδοις. 10 Bar. 7. τὴν τιμὴν.

perpe-

ἔχουσι προειπεῖν. τεκμήριον δέ, εἰ γὰρ μὴ φράσαις τὸ ἐρώτημα, οὐδὲν ἔχει σοι [1] λέγειν [2] περὶ ὧν εἶδε σημείων. ἀλλ' ἀντὶ δὲ περὶ δὲ μέλοντος ἔχειν εἰπεῖν, ὅτ' αὐτὸ τοῦτο οἶδεν, ὅτι χάριν ἥκεις, εἰ μὴ πύθοιο. οὐ γὰρ ἔγκειται τὰ πράγματα αὐτοῖς προφαινόμενα, ἀλλὰ τοῖς 68
[3] πίστεις τοῖς σημείοις προσάγων, εἰκάζει πρὸς τὸν λόγον. καὶ ὅ μόνον κατὰ τοῦτ' ἐλέγχεται σοφὸς ὢν μέλοντος ὃν τὸ μαντεύεσθαι, (ὅπερ καὶ τῶν ποιητῶν [4] ἤδη τις ἐμαρτύρησεν) ἀλλὰ κἂν ἀποκρίνηται ὅ ἐρωτηθέν, εἰκάζει τὰ κύκλῳ πρὸς ὃ πρᾶγμα. νίκη πολέμου· καὶ τίνος συμβάντος, οὐκ οἶδεν, οὐδ' ἁπλῶς τὸν περὶ τὴν μάχην οὐδέν, ἀλλ' εἰκάζει. πάλιν ἢ πολιτῶν, ἢ τινων ἄλλων ἐπιβουλή, καὶ τὸν πόρον οὐκ ἔχει φράσαι· ἀλλ' ὥσπερ τὰ ὀνείρατα, [5] οὕτος οὕτω συμβάλλειν. τὴν δ' Αἰγυπτίων σοφίαν, τίς οὐκ οἶδε τῶν ἐντετυχηκότων; ὡς [6] ἄρ' ἂν ἡ φοβήσῃ περὶ μέλοντος ἢ ὑποχήσαι, τόγε πόρον καὶ τὸν τόπον καὶ ὃ μέτρον, οὐκ ἔχει διεῖσαι. ἀλλ' ἢ πλοῦτον, ἢ πενίαν, ἢ λύπην, ἢ χαρὰν, ἢ θάνατον, ἢ πράξεις, ἢ τὰ τοιαῦτα λέγῃ, αὐτὰ δ' ἕκαστα οὐ συνείληφεν· [x] ἀλλὰ τὰ μὲ, πρὸς ὃ μέγεθος τῶν φαινομένων· τὰ δὲ, πρὸς τὰ νόμιμα εἰκάζῃ τὰ ἑκάστων· τὰ δὲ, πρὸς τὰ ὅμοια· ἔστι δ' ἃ καὶ πλεῖστον [8] ἀλλήλων κεχωρισμένα. παντάπασι δὲ τὴν ἀπόνοιαν θαυμαστὸν, ὅτι [9] (αὐτῆς μόνης καὶ μόνον τοῦτ' ἔστι) δοκεῖ ὃ εἰκάζειν, ἀλλὰ μὴ ἁπλῶς εἰπεῖν. οὐδὲν οὖν ἀλλ' ἢ εἰκάζουσα τῇ ἀληθείᾳ φαίνεται πάντων· τί δὲ περὶ ῥητορικῆς εἰ κατὰ ζητεῖται θαυμάζεις; φαίνεται γὰρ ὁμοίως ἔχουσα μαντικῇ, πλὴν ὅσον μαντικὴ μὲ ἀπαλλαγὴν κατασταθῇ, ῥητορικὴ δὲ οὐ κατάληψιν μόνον τὸ 69

perpetuum praedicere. Etenim niſi quaeſtionem propoſueris, nihil de ſignis, quae vidit, poterit judicare. Quin cum de futuris debeat dicere, ne hoc quidem, cujus rei gratia ad ipſum venias niſi audiverit, novit. Nec enim res in conſpectu habet, ſed argumenta cum ſignis conjungens, ſecundum rationem imaginatur. Quid quod non hac ſolum ratione conjectura de futuris deprehenditur eſſe divinatio, quod & poeta olim dixit quidam; ſed & quod etiamſi ad quaeſtionem reſponderit, ea quae cum re conjuncta ſunt, imaginatur. Victoria in bello; ſed quo eventu, aut quali proelio, ignorat, niſi imaginetur. Iterum civium vel aliorum inſidiae; ſed modum non poteſt explicare, niſi tanquam ſomnia conjiciat. Aegyptiorum vero ſcientiam quis neſcit, qui eam norit, quaecunque vel promittit vel minetur, ea modis, locis, ac menſuris definire non poſſe. Itaque vel divitias, vel paupertatem, vel dolorem, vel gaudium, vel mortem, vel facta, vel ſimilia praedicit, ſingula vero per ſe non complectitur, ſed alia ex magnitudine rerum apparentium, alia ex moribus ſingulorum, ex ſimilibus quaedam imaginatur, nonnulla quoque ex diſſimillimis. Mentem autem ubique adhibet, quod haec ſola videatur imaginari, quanquam non in univerſum. Quamobrem ſi nihil haec aliud in omnibus, quam imaginatur, cur Rhetoricam conjicere miraris? Eodem enim modo, atque divinatio videtur ſe habere, niſi quod cum divinatio poſt conjecturam deſinat, Rhetorica non tantum conjicit, ſed

1 Coiſl. προειπεῖν. 2 Coiſl. & Bar. 7. περὶ ὧν οἶδε. Coll. Nov. περὶ ὧν εἶδε. 3 Coll. Nov. πύσεις. 4 Euripides, cujus hic eſt verſus, μάντις δ' ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλῶς, i. e. interprete Cicerone, *Qui bene conjiciet, vatem hunc perhibeto optimum.* Cant. 5 Bar. 7. ὅστος rec. manu ſcriptum. Coiſl. οὕτως οὗτοι. 6 Bar. 7. ἀπ' ἄν. 7 Coiſl ἢ λύπην, ἢ πενίαν. 8 Recenti manu ſcript. in Bar. 7. 9 Coiſl. ζώσης καὶ μόνης εἶναι.

ιι Ἤδη τις καὶ μαρτύρησεν] Ὁ Μένανδρος εἶπε, Γὰρ μάντις ἄριστος, ὅστις εἰκάζει καλῶς. x Ἀλλὰ τὰ μὲ, πρὸς τὸ] Τὰ μὲν, πρὸς τὸ μέγεθος, οἷον ὅ, τι ἔστιν ὁ ἥλιος, ἀπίχων πολὺ ἔστιν ἀπὸ γῆς, εἰκάζει τὴν ἀμυδρίαν ἢ τηχθίνης· τὰ δ πρὸς τὰ νομιμα, οἷον εἰ Αἰγύπτιος ἢ Σκύθης πρὸς τὰ τούτων ἁρμόζεται νόμιμα· τὰ δ, πρὸς τὰ ὅμοια, οἷον ὅτι ἢ αὐτῆς ἐπιτηδεύματος, οἷον ἔστι ζῶδιον τὸ ποιεῖν φρατηρὸν Ἑλλήνων, καὶ ἕτερον τὸ ποιεῖν φρατηρὸν βαρβάρων· τὰ δ ἔστιν ἃ καὶ πλεῖστον ἀλλήλων κεχωρισμένα, οἷον ναυλικὴ χαυρησίας πολὺ διήνεγκε· τὰ οὖν διεγνωσται ἐξ εἰκασίας προλέγῃ.

&

πραγμάτων, ἀλλὰ ϗ πρόπλει διὰ τ ὑπηρετῶν, ἅτ' ἂν εὐείσκη βέλτιστα. ὥστε ϗ τ τ μαντικῆς ἐπέχῃ λόγον, ϗ τ τ στρατηγικῆς, ἣν μηδὲν τῇ πολιτικῇ προσήκειν, Πλάτων οὐκ ἐρεῖ. πῶς οὖν ῥητορικὴ πολιτικῆς μορίου εἴδωλον, εἰ μὴ οὕτως; [y] ἀλλὰ μὰ, ὕτω γε οὐκ εἴδωλον. εἶεν. αὐτοὶ δὲ οἱ στρατηγοί, τί πράττουσιν, ὦ θαυμάσιε; οἶμαι μὲ οὐδὲν ἄλλο, ἢ στοχάζονϑ οἱ γέ που βέλτιστοι ϗ φρονιμώτατοι, ϗ τ τ πολεμίων διανοίας, ϗ φύσεως τ σφετέρων στρατιωτῶν, ϗ τόπων γε οἶμαι ϗ χωρῶν. ἆρ' οὖν ὑ μηδενός εἰσιν ἄξιοι χρῆσϑ; οὐκ οἶμαί γε. ἀλλὰ μήν εἰ διὰ τοσούτων γε ὧν εἶπον τεχνῶν (τὰς γὰ [1] πλείους ἀφίημι) τὸ στοχάζεσϑ φαίνεται τ ἔργων ἡγούμενον ϗ διὰ τούτου πάντα χωροῦντα, πῶς ἄξιον τούτῳ τιμᾶν ῥητορικὴν ψέγειν; ἢ πῶς ὁ μόνον κοινόν ἐστι τ τεχνῶν, ὡς εἰπεῖν, εἰς ἔλεγχον τοῦτο φέρειν, ὡς ὑ μετέχῃ ῥητορικὴ τέχνης; οὐδὲν γὰ ἄλλο ἢ τοῖς συμβόλοις, ϗ δι' ὧν ἔδει γνωρίσαι ϗ προδιδάξαϑ, τούτοις διαφθείρειν αὐτιῶν ὄντων, ὅταν ταῦτά τις ἐγχειρῇ λέγειν. οὐκοῦν ὑχ ὅτι στοχάζεται, διὰ τοῦτο ὑ μέτεστι τέχνης αὐτῇ· ἀλλ' εἰ καὶ [2] μὴ δι' ἓν τ ἄλλων πάντων, [z] δι' ἓν τοῦτο μέτεστι τὸ στοχάζεσϑαι, εἰ [3] τοῦτ' ἀληθὲς εἴρηκε Πλάτων [4] ὅτι δὴ στοχάζοιτο. τί δὲ πάλλα λέγοι τις ἄν, ἀλλ' αὐτὴν τ πολυτίμητον εἴτ' ὀπτικήν εἴτε σοφίαν χρὴ προσειπεῖν, ὑκ αὐτὸς, ὦ πρὸς θεῶν, εἰκάζειν σοὶ τ μελίττων [5] ὁμολογεῖς, ὅταν γέ που [6] φῇς μὴ ἐξ) διϊσχυρίσασϑαι, ἀλλ' ἀφίης τῷ θεῷ, τἀκριβὲς εὖ ποιῶν ϗ φιλοσόφων ὡς ἀληθῶς; [a] ἀλλ' ἐγὼ, τοῦτ' εἰπέ μοι, πειϑῶ μηδὲν εἶναι τ Διὰ βελτίω ὑ Σολέως σοφιστὴ; ὦ ἀγαθὲ, σκόπει μὴ πάντα τ' ἀνθρώπεια ὅσον εἰκάσαι ᾖ· ἡ δὲ ἐπιστήμη καθ' [7] Ὅμηρον ἐν Διὸς ὕδῳ [8] μόνῳ. ὅτι τοίνυν [9] ὅλως ἐστὶ σόφισμα τὸ

& ea, quae optima cenſuerit, per miniſtros perficit. Itaque divinationis occupat locum, & artis militaris, quam quidem ad civilem ſcientiam pertinere non negabit Plato. Quo igitur modo civilis ſcientiae partis erit ſimulacrum Rhetorica, ſi non iſto? At ita ſimulacrum non erit. Duces vero ipſi quidnam agunt, vir bone? Nihil aliud, arbitror, qui quidem optimi ſint ac prudentiſſimi, niſi quod hoſtium conſilia, ſuorum ingenia, locaque, & occaſiones conjiciunt. Num ergo nullius ſunt uſus? Non exiſtimo. Quod ſi per tot artes, quas recenſui (nam plures omitto) conjectura principatum obtinet, atque omnia perficit, cur eam Rhetoricae objicimus, aut cur ex eo, quod unum eſt omnibus artibus commune, artem non eſſe Rhetoricam probare nitimur? Nam qui talia proferunt, ii ſignis iis, quibus eam agnoſcere debebamus & excipere, eam corrumpunt. Quapropter non quia conjicit, arte caret; verum ſi propter aliam rem nullam, propter conjecturam ſaltem, ſi eam vere dixit Plato conjecturis uti, arte conſtat. Atque ut alia taceam, nonne pretioſam illam ſive ſcientiam ſive ſapientiam de maximis rebus imaginari ipſe confiteris, cum nihil affirmare te poſſe ais, & exactam cognitionem Deo tribuis, ac recte quidem diſputans. Verum dic mihi, num ego Jovem Solenſi ſophiſtae nihil praeſtare debeam credere? Conſidera vero, num res omnes humanae in imaginatione verſentur, ſcientia in Jovis unius limine ſecundum Homerum conſiſtat. Jam quod ait, oratores ea, quae populo

1 Coiſl. & Bar. 7. πλείστας. 2 Pro μὴ δι' ἓν MSS. omnes legunt μηδέν. 3 Coiſl. τοῦτό γε. 4 Coiſl. τί δή. 5 In Timaeo. *Cant.* 6 Coll. Nov. φασης. 7 Iliad. ω'. — δῖοι γάρ τε πῆδαι &c. *Cant.* 8 Coiſl. μόνον. 9 Deeſt in Coiſl.

y Ἀλλὰ μὰ ὕτω γε] Ἐπειδὴ ἡ ῥητορικὴ ἡ αὐτὴ ἐστὶ τῇ στρατηγικῇ, ϗ τὰ τῆς στρατηγικῆς διὰ τ ὑπηρετῶν πράττει, ἡ ϑ στρατηγικὴ μόριον τ πολιτικῆς. ὑπηρέτας δὲ λέγει νῦν τὰς ὀρτυομήτρας· ϗ γὰ ὁ ῥήτωρ περιλῆψιν λέγει, ὡς δεῖ πολεμεῖν, τοῦτο ἂν οἱ στρατῶται πληρῶσιν. z Δι' ἓν τοῦτο μέτεστι τὸ στοχάζεσϑαι] Τὰ διὰ χ συνεκδεχόμενα εἰς τὸ μηδὲν λαμβάνει. a Ἀλλ' ἐγὼ τοῦτ' εἰπέ μοι] Ἐπειδὴ ἡ πασῶν ἐπιστημῶν ὑπερκειμένη φιλοσοφία χ τ σὸν λόγον, ὃ τοῦ τ θείων διϊσχυρίζεται, ἀλλ' ἀφίησι τῷ θεῷ τ' ἀκριβὲς, πῶς ἂν αὐτὸς πεισθείη, ὡς οὗτος ἐστὶν ὁ ζῶν κρείττων ὢ Σολέως σοφιστοῦ, εἰς τὰς τοῦ τ πραγμάτων εἰδήσεις; δείκνυσι δὲ διὰ τούτου, ὅτι οὐ πάσῃ μέν ἐστι τέχνῃ τὸ εἰκάζειν, ἡ ϑ ἀκριβὴς γνῶσις παρὰ θεοῖς, ὥστε οὐδὲ ἡ ῥητορικὴ φαῦλόν ἐστιν ὡς εἰκάζουσα. ἐπειδὴ πασῶν ἐστι τὸ εἰκάζειν.

φάσκειν τὰ δοκοῦντα τοῖς πλήθεσι ταῦτα συμβουλεύειν τοὺς ῥήτορας, καὶ τοῦτο μόνον σοφα- 71
ζεσθαι, εἰ μὴ πάνυ ἐλέγξειεν, ἀλλ' ὅστις γ' εὖ φρονῇ. ἐμοὶ μὲν γὰρ τοιοῦτον [1] πᾶν φαίνεται,
μήτ' ἐν τῇ τοῦ ῥητορικοῦ φύσει πλεῖον εἶναι μηδὲν [2] ἢ τὸ μὴ τὰ δοκοῦντα τοῖς πλήθεσιν εὐθὺς
ἐᾶν γίγνεσθαι, [3] μήθ' οἱ ῥήτορες ἄλλοτι μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰ βέλτιστα· μήτε τοὺς δήμους αὐτοὺς
τοῦτό γε ἐκφυγεῖν, ὡς οὐκ ἀμείνους σοφῶν οἱ ῥήτορες λογίσασθαι δεῖ [4] τῶν πραγμάτων, οὐ πᾶς
[5] ὅλως τοῦ βίου ἕξιν καὶ τὴν τύχην· οὐ τοῦτ' ἐξ αὐτῶν τοῦ τιμᾶν εἶναι δοκοῦν ὧν αὐτοῖς ἀπονέ-
μουσιν. εἰ γὰρ ἦν ἀληθὲς τοῦτο, ὃ Πλάτων αἰτιᾶται, οὐ μὴ τοὺς δήμους ἦγον οἱ ῥήτορες, ἀλλ'
οὗτοι τῶν δήμων ἦσαν, σκοπεῖν μὲν τις ἂν αὐτοῖς αἰδῶς [6] καὶ τιμὴ σπουδὴ τῶν δήμων ἦν. πῶς δ' ἂν
σωφρείας, ἢ τοῦ ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς ἔτυχον; οὐδεὶς γὰρ τοὺς [7] μαγκόνους ὡς χρείττους [8] αὐτοῦ θαυ-
μάζει, οὐδὲ δι' σκέψεως περὶ τῶν πραγμάτων ἐντεθύμηται, τούτῳ τὴν αὑτοῦ γνώμην σφετίζηται.
ἔπειτα τίς ἢ κήρυξ ἢ πρεσβεία [9] διενθήσεσθαί ποτ' ἔμελλεν ἀνδρὸς ῥήτορος, εἰ τὰ δοκοῦντα
τοῖς πλήθεσι συμβουλεύειν τῶν ῥητόρων εἶναι κατεδέδεικτο; τίς γὰρ ἂν ἡ πόλις πέμψασα τὸν 72
δι' μηδενὸς ἄξιον θεραπεύειν εἵλετο, ἢ πρεσβευτὴς ἦκων, σφετοῦτο ἂν ποτε τούτῳ δι' πεῖσαι
χάριν [10] τῷ δήμῳ, εἰ τοῦ βίου κεφάλαιον ὃν ἠπίστατο, ἅτε ἂν ὁ δῆμος [11] βούλοιτο, ταῦτα
[12] συμβούλεσθαι, καὶ σκιμμύειν τὸ σκεῦος φωνῇ, ὥσπερ τῶν διδασκάλων οἴμαι παῖδες;
τοιοῦτον μέν τ' ἂν ἦν ὅπου τῶν χορῶν εἶχεν, εἰ μὴ οἱ πλείους ἔμελλον τὸν ῥήτορα ἀναμένειν,
ἀλλ' ὁ ῥήτωρ ἕπεισχεν ἕως ἂν ὁ δῆμος ὑποσημήνῃ. [13] τίς δ' ἂν ἰδίαν ἢ δημοσίαν δίκην
φεύγων, δι' ὅτου [14] νικήσῃ τῶν ῥητόρων ἐζήτησεν, εἰ τὰ δοκοῦντα τοῖς δικασταῖς ταῦτ' ἐρεῖν
ἔμελλεν ὁ ῥήτωρ, καὶ μηδ' ὁτιοῦν ἕτερον; οὕτω μέν τ' ἂν οἱ μάλιστα κινδυνεύοντες καὶ πε-
ρὶ τῶν μεγίστων ἀγωνιζόμενοι, πλεῖστον ῥητόρων ἠμέλουν. εἰσὶ μὲν γὰρ οἱ μάλιστα δήπου κιν-
δυνεύοντες, οἷς χαλεπῶς ἔχει τὰ τῶν ἀκροωμένων, καὶ οἱ ταῖς διαβολαῖς προκατειλημμένοι.

placeant, ſuadere, atque id ſolum ſpectare; id omnino ſophiſticum eſſe, ſi non puer, vir certe prudens oſtenderit. Nam mihi quidem contra videtur nec Rhetorica quicquam habere magis proprium, quam ut ea, quæ populo videantur, non ſtatim fieri permittat, nec oratores quicquam potius quam optima quaeque ſpectare; nec vel ipſe populus diffiteri, quin in rebus conſiderandis, ac toto vitae habitu & conditione praeſtent ipſi oratores; idque ex honoribus, quos eis tribuit, manifeſtum fieri. Si enim verum eſſet, quod objicit Plato, nec populum ducerent oratores, ſed ab eo regerentur, quemnam primum honorem ab eo conſequerentur, aut ubi praerogativam haberent aliquam? Nemo etenim miniſtros tanquam ſe meliores admiratur, nec ejus, ante quem de rebus deliberavit, ſententiam ſequitur. Deinde quis vel praeco vel legatus oratorem unquam deſideraret, ſi id oratorum eſſe proprium, ut populo placita ſuaderent, conſtaret. Nam quae civitas mittens eum, qui nullius eſſet precii, vellet colere; vel quis legatus veniens ad eum, populo ut perſuaderet, accederet, cujus eam ſciret eſſe profeſſionem, ut populi voluntatem ſequeretur, atque ejus vocem, ut pueri magiſtrorum, expectaret. Contra profecto, atque in choris, accideret, ſi orator populi indicium, non populus expectaret oratorem. Quis praeterea vel publici vel privati criminis reus oratorem defenſionis cauſa quæreret, ſi nihil ille aliud, quam quod judicibus videretur, eſſet dicturus? Ita certe ii, qui in maximo verſarentur diſcrimine (quales ſunt, quibus infeſti ſunt auditores, quique calumniis ſunt praeventi) quique de maximis rebus diſceptarent, minime omnium oratores curarent.

1 Coll. Nov. ἅπαν. 2 Coiſl. ἢ τὸ μὴ δοκοῦντα. 3 Coiſl. μήτε τοὺς ῥήτορας. 4 Abeſt a Coiſl. 5 Coiſl. ἁπλῶς. & Bar. 7. rec. manu. 6 Coiſl. ἢ. 7 Inc. J. Dam. 8 Coiſl. ἑαυτοῦ. 9 Sic MSS. omnes. Vulg. διήκοντος. 10 MSS. Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. τὸν δῆμον. 11 Coiſl. συμβούλοιτο. 12 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. συμβουλεύεσθαι. 13 Coiſl. τί δ' ἂν τις. 14 Coiſl. νικήσει.

Et

εἰ δὲ ἃ δοκοίη τοῖς ἀκροωμένοις, ταῦτ' ἔργον ἐπεποίηντο λέγειν οἱ ῥήτορες, καὶ ταῦτ' ἐπῃύξουν,
73 Ηρακλεις, [1] οἴκοθεν ἂν φέρειν τὸ ὄλεθρον, εἴτις ἦγε ῥᾴδια πρὸς τοιοῦτο πρᾶγμα ὥσπερ ἂν εἴτις [2] αὐτῷ τὸν δήμιον συνεισῆγεν. ἆρ' οὖν ταῦθ' οὕτως ἔχει, καὶ οἱ μάλιστα ἀποθανεῖσθαι προσδοκῶντες, καὶ οἷς πλεῖστος ἔπεστι φόβος μὴ τοῦ ἴσου τεύξεσθαι, ὅτοι καὶ ἀφαιρήσεως ἀμελοῦσι [3] τοῦ ῥητόρων; οὐκ ἔστι ταῦτα. οὐκ οὕτω παράδοξα [4] ἐρᾷ Πλάτων. ἀλλ' ὅτι [5] θύραις ἥκοντας, δέονται, [6] προσκυλινδοῦνται, πάντων φάρμακον τὴν ῥητορικὴν [7] εἶναι νομίζοντες, θανάτου, φυγῆς, αὐτῶν τοῦ φόβων, δικαστῶν ὀργῆς, δήμου φιλονεικίας, πάντων. ἀφαιρῇ; ὅτι οὐ τὰ δοκοῦντα τοῖς καθημένοις ἴσασι λέγειν μελετῶντας τοὺς ῥήτορας, (οὐ γὰρ ἂν οὐδὲ αὐτὸ τοῦτ' ἐνῖοι λέγειν [8] μελετᾷν [9] αὐτοῖς, εἰ τοῦτο [10] ἔμενον) ἀλλ' ἴσασιν αὐτοὺς πόρρωθεν προσέχοντας τοῖς πράγμασιν, καὶ μελετῶντας λέγειν, ὡς ἡ τῶν πραγμάτων τάξις ἀπαιτεῖ, καὶ τῆς τούτων φύσεως στοχαζομένους, οὐ [11] τὴν τῶν ἀκουόντων, εἰ δ' ἄρα καὶ τὴν τῶν ἀκουόντων, οὐχ ὥστε τοὺς [12] ἐκείνων ὀρέξεσιν θεραπεύειν, οὐδ' ὅσα βου-
74 λομένοις ἐστὶν ἀκούειν, λέγειν· ἀλλ' ὅσα βέλτιον εἰπεῖν, ταῦτ' εἰπόντας πεῖσαι δυνηθῆναι· ὥσπερ γε καὶ τοὺς ἰατροὺς στοχαζομένους ὁρῶμεν τὴν φύσεως τῶν σωμάτων· οὐ μὴν ὥστε χαρίζεσθαι ταῖς ὀρέξεσιν ἁπλῶς, ἀλλ' ὥστε τὸ βέλτιστον μὴ εἰκῇ προσενεγκεῖν, ἀλλ' ὡς μάλιστ' ἂν ὁ κάμνων [13] προσδέξαιτο. ἄχρι τούτου φημὶ κἀγὼ τὴν ῥητορικὴν τῶν ἀκουόντων στοχάζεσθαι, καὶ τοῦτό γε εἰ [14] λέγεις, συγχωρῶ, ἀλλ' οὐ δουλεύουν οἴομαι τοῖς πλήθεσιν, οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ [15] χαρίζεσθαι, προαιρεῖ τοὺς φύσει, ἀλλὰ τὸ [16] τοῦ Δημοσθένους, ὅπως τὰ βέλτιστα εἰς δέον [17] εἴποι. ἐγὼ δ' οὐχ ὅτι χρὴ λέγειν περὶ [18] τῶν πρόσθεν ἀπορῶ, φησὶν, ἀλλ' ὁντινα [18] χρὴ τρόπον πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. [19] εἶτα παῤῥησιάζεται, καὶ μάλα γε ὡς ἐν' ὦμαι λαμπρῶς. πέ-

Et ſi ea, quae placerent auditoribus, oratores dicere ſtuderent & augere, domo ſecum perniciem me hercle afferret, ſi quis oratorem in tali cauſa adhiberet, tanquam ſi quis carnificem ſecum adduceret. Num igitur haec ita ſe habent, & qui maxime mortem & iniquitatem metuunt, ii ſummopere oratores contemnunt? Minime vero. Nec unquam tam abſurde loquetur Plato. Quin ad fores accedunt, obſecrant, advolvuntur, omnium remedium eſſe malorum exiſtimantes Rhetoricam, mortis, exilii, metus ipſius, irae judicum, populi contentionis, caeterorum. Cur, obſecro? Niſi quia non ad judicum voluntatem ſciunt eos orationem ſuam inſtituere (alioqui nec hoc ipſis liceret, ſi eo ſpectarent) verum procul rem conſiderare, & pro ejus ratione orationem inſtituere, atque ad ejus naturam, non auditorum ſpectare, aut ſi etiam auditorum, non tamen ut eorum cupiditati obſequantur, aut quantum audire velint, dicant, ſed ut poſtquam quae dicenda fuerunt, dixerint, perſuadere poſſint; quemadmodum & medicos videmus corporum ſpectare naturas, non quidem ut hominum cupiditatibus ſubſerviant, ſed ut optima quaeque non temere, verum ut ea facillime poſſit aegrotus accipere, propinent. Hactenus equidem & oratorem ad auditores ſpectare facile conceſſerim, nec ut populo ſerviat, aut gratiam ineat, naturas hominum obſervare, ſed ut, quod inquit Demoſthenes, optima, quaeque recte dicat. *Ego vero, inquit, non de eo, quod in hac re dicendum ſit, dubito, ſed quomodo id vobis dicam.* Deinde liberius loquitur, idque valde, ut mihi videtur, magnifice. *Intel-*

1 Coiſl. Coll. Nov. Barr. 7. ἂν αὐτῷ οἴκοθεν. 2 Bar. 7. αὐτῷ. 3 Abeſt a Coiſl. 4 Coll. Nov. ἐρεῖ αὐτά. 5 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. θύρας. 6 Coll. Nov. προσκυλινδοῦνται. 7 Εἶναι recenti manu Bar. 7. Deeſt in Coiſl. 8 Μελετῶντας Bar. 7. rec. manu. 9 Abeſt a Coiſl. 10 Coll. Nov. ἤμελλον, & recenti manu ἤμελλε. 11 Coll. Nov. τὴν τῶν. 12 Deeſt in Coiſl. 13 Coll. Nov. προσδέξαιτο. 14 Coiſl. & Bar. 7. λέγοις. 15 Coiſl. στοχάζεσθαι. 16 Olynth. 3. ſub initium. *Cant.* 17 Coiſl. εἴπῃ. 18 Abeſt a Coiſl. 19 Ita MSS. omnes, & *Cant.* Vulg. εἶπε.

πεισμαι γὰρ ἐξ ὧν πρὸ ὀλίγου καὶ ἀκούων σαφῶς, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων, ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι τοῦ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, ἢ τοῦ μὴ σαφιέναι. Εἰ τοῦτ' ἔστιν, ὦ Πλάτων, [1] φοβάζεσθαι καὶ παρασκευαλεῖν τὰς φύσεις τηρῶν, [2] ἃ φεύγομεν τὰς αἰτίας, πάντες ἐροῦσιν οἱ ῥήτορες. [3] εἶτ' ὑπείκειν αὐτοὺς τοῖς πλήθεσι φῂς, καὶ ποιεῖν τὰ κελευόμενα, ἀλλ' ἃ κελεύειν, ἡμᾶς θεράπαιναν εἴληφας ἀντὶ [4] τῆς δεσποίνης, καὶ τοὺς δημοσίους ψέγων, δοκεῖς τοὺς ῥήτορας. ἀλλ' 75
ὅθ' οἱ δημόσιοι [5] μέγα φρονοῦσιν ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅτι δουλεύουσι τοῖς τῆς πόλεως βουλήμασι, καὶ τοῖς ῥήτορσι δοκεῖν αὐτὸ τοῦτο αἴτιόν ἐστι τὸ μὴ τὰ δοκοῦντα τοῖς δήμοις λέγειν, ἀλλ' ἃ δοκοῦσιν αὐτοῖ βέλτιστα εἶναι. εἰ δὲ ἦσαν ἀκόλουθοι τῇ τῶν ὄχλων ἐπιθυμίᾳ, καὶ τὰ δοκοῦντα τοῖς πολλοῖς ἐδημηγόρουν, οὐδ' ἂν παῤῥησιάσασθαί πω [6] αὐτοῖς ἔξειν, οὐκ ὥσπερ νῦν τοὺς ἄλλους φρονεῖν. ἀλλ' οἶμαι σωφρονίζουσιν αὐτοῖς οὐ τὰς ἡδονὰς θεραπεύουσιν, ἀλλὰ τὰς ἐπιθυμίας σωφρονίζουσιν, οὐδὲ ὁρῶσιν εἰς τοὺς πολλούς, [7] ἀλλὰ πολλοῖς ὁρῶσιν εἰς τούτους, οὐδ' ἀρχομένοις ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν [8] αὐτοῖς, ἀλλ' ἄρχουσιν αὐτοῖς τῶν πολλῶν· καὶ τὴν ἐπωνυμίαν διὰ τοῦτο εἰλήφασιν ἀπ' αὐτῶν ἀνθ' ἄλλου [9] σύμβολον μαρτύριον τῆς ἐξουσίας, λέγω τὴν τῶν δημαγωγῶν, [10] οὐκ ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν δήμων ἄγονται, ὦ πάντ' ἄνω καὶ κάτω ποιῶν, ἀλλ' ὅτι τοὺς δήμους ἄγουσιν· ὥσπερ γε δὴ καὶ τοὺς παιδαγωγοὺς οἶμαι καλοῦμεν, οὐκ ἐπειδὴ ὑποπεπτώκασι τοῖς παισίν, ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς ἡγοῦνται. ὅτι γὰρ ἂν φαίης ἁρμόττειν τὸ τοιοῦτον ἀκοῦσαι τῷ ῥήτορι, [11] ἄρχων, προστάτης, διδάσκαλος, πάντα ταῦτ' ἐστὶ τοῦ ῥήτορος τὰ ὀνόματα. ὥσπερ γὰρ [12] εἰσιν τοῖς παισὶν οἱ διδάσκαλοι, τοῦτο τοῖς δήμοις εἰσὶν οἱ ῥήτορες. δεικνύουσιν δὲ χρὴ πράττειν, καὶ παιδεύουσι ταῖς γνώμαις 76
καὶ τοῖς ψηφίσμασι. καὶ ἡ φύσις οὕτω ταῦτ' ἔταξεν. ὁ δουλεύων τοῖς τῶν χορευτῶν ἐπιθυμίαις ὁ κορυφαῖος, ἀλλ' εἴπέ πω καὶ χαρίζεται, τὸ μηδὲν ἁπάσαις συμφωνοῦντι τῶν χαρίζεσθαι.

lexi enim ex iis, quae partim praeſens, partim de aliis audivi, multa vos effugiſſe non tam quod, quid eſſet faciendum, neſciretis, quam quod id facere nolletis. Si hoc eſt conjecturis uti, & naturas obſervare, non fugimus crimen, Plato, dicent omnes oratores. Sin eos populo dicis credere, & parere, non imperare, famulam pro domina ſumis, & cum plebicolas vituperes, putas tibi rem eſſe cum oratoribus. Verum nec plebicolae magni ſe faciunt, quod civitati ſerviant, & oratores hac ipſa de cauſa ſibi placent, quod non quae populo, ſed quae ſibi videantur optima, dicant. Quod ſi multitudinis obtemperarent libidini, & pro judicium arbitrio concionarentur, ne libere quidem loqui poſſent unquam, nedum aliis ſe praeferre. At norunt ſe non voluptatibus ſervire, ſed cupiditates modederari, nec vulgus ſpectare, vel ei parere, ſed ab ipſo ſpectari, eique imperare; atque inde nomen acceperunt, in libertatis ſignum, ut demagogi vocarentur, non quod a populo ducuntur, ô qui ſurſum omnia ac deorſum invertis, ſed quod eum ducunt; quemadmodum & paedagogos, opinor, appellamus, non qui pueris ſerviant, ſed qui eos ducant. Quicquid enim horum dixeris, Princeps, Praefectus, Praeceptor; id oratori conveniet, atque ejus erit nomen. Nam quod pueris praeceptores, id populo praeſtant oratores. Monſtrant, quid faciendum ſit; ſententiis ac decretis inſtituunt. Atque haec ita ſunt a natura conſtituta. Non accommodat ſe coryphaeus ad ſaltatorum voluntatem, ſed ſi quid alicubi gratificatur, illud etiam, ne quid abſonum canat, obſervat. Ve-

1 Coiſl. & Coll. Nov. τὸ σκαλίζεσθαι. 2 Coll. Nov. Bar. 7. οὐκ ἐκφεύγομεν 3 Coiſl. Coll. Nov. & Bar 7. εἰ δ' εἶκειν. 4 Τῆς illud non agnoſcit Bar. 7. & Coll. Nov. 5 Coiſl. & Bar. 7. μεγαλοφρονοῦσιν. 6 Coiſl. ἐξῆν αὐτοῖς. 7 Ἀλλὰ — εἰς τούτους, Bar. 7. rec. manu in margine. 8 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. ἰδιωτῶν, utroque in loco pro αὐτοῖς. 9 Coll. Nov. Bar. 7. συμβόλου. 10 Coll. Nov. ἐπεὶ. 11 Abeſt a Coiſl. 12 Non agnoſcunt Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov.

rum

ἀλλ' ὐχ ὑποβάλλυσί γε αὐτῷ [1] τὰ ὑπόσιμα οἱ χορευταί, οὐδ' ὅπως ἂν ἐκεῖνοι [2] κελεύωσιν, ὅτω προσάγῃ τὸ μέλος καὶ τὸν ῥυθμόν, οὐδέ τί χρὴ διδάσκειν [3] αὐτούς, πρὸς ἐκείνων μανθάνῃ, ὐ μᾶλλόν γε ἢ πρὸς τ ναυτῶν ὁ κυβερνήτης μανθάνῃ τί χρὴ πράττειν. ἀλλ' ἀκούουσι μὲν οἱ ναῦται ἃ προστάττει, λέγει δὲ ὁ κυβερνήτης, οὐκ εἴπι καὶ δοκῦν τοῖς ναύταις, ἀλλ' [4] οἷον αὐτὸς ὢν κύριος ἐν τῇ νηὶ τ ναυτῶν. πάνταχοῦ πάντ' ὀρθῶς πρὸς τὰς ἡγεμόνας, καὶ τὰ τούτων ἡγεῖται [5] βουλήματα. ἕπεται δὲ τὰ μὲν, ἑκουσίως· τὰ δὲ, ἀκουσίως τὰ τ πολλῶν. χορυφαῖος χορεῦ, ναυτῶν κυβερνήτης, στρατιωτῶν στρατηγὸς, δήμου ῥήτωρ ἡγεῖται. πάντες μὲν οἷον ἄρχοντες, φύσει κρείττους τ ὑφ' αὐτοῖς· εἰ δέ τις
77 ἐξουσίας καὶ χαρίζεται, πείθων οὐκ ἀναγκάζων, καὶ πρὸς [6] τὸ σώζειν τιμὴ ἑαυτῷ τάξιν προσάζεται καὶ τῆς ἐπιθυμίας τ ὑφ' ἑαυτῷ, οὗτος ἐκεῖνός ἐστιν, ὁ τῷ ὄντι πολιτικὸς, καὶ ὃν [7] Ὅμηρος ἔφη πατέρα ὡς ἤπιον εἶναι. αἰτιᾶται δὲ τὸν [8] αὐτὸν καὶ ῥήτορα ἄριστον πεποίηκεν, ᾧ τοῦτο ἀνέθηκε. μὴ δὴ τοῦτο λέγε ὡς ὄνειδος κατὰ τ ῥητόρων εἰ χαρίζονται, ἀλλ' εἰ μετὰ τοῦ βελτίστου καὶ τ χαίρειν προσάζονται· [9] καὶ κατὰ τοῦτ' ἀπόδος τῇ ῥητορικῇ τιμὴν πρέπουσαν εὐφημίαν, ἵνα τοῖς ὁμοίοις αὐτιμὴ ἀμειβόμενος φανείης. εἰ δὲ λέγεις ὡς ἁπλῶς χαρίζονται καὶ δουλεύουσι ταῖς ἐπιθυμίαις, τίς ἡ πίστις; ἐγὼ μὲ γὰρ πρὸς αὐτῶν τ πραγμάτων, τιμὴ ἑτέραν [10] προέρχομαι. εἰ γὰρ μήθ' ὑπὸ τῶν δήμων ἔμελλον οὕτω γε θαυμασθήσεσθαι, μήθ' ὑπὸ τῶν [11] ἰδιωτῶν, μήθ' ὑπὸ τῶν ξένων, μήτ' αὐτοὶ μηδαμῶς ἄφρ νιὶ σεμνυνέσθαι, συνελόντι δ' εἰπεῖν, εἰ μήτ' εὐδοξήσειν, μήτε χρηματεῖσθαι, μήτε ἰσχύσειν, μήτε [12] ἐρεῖν· πῶς ἐγχωρεῖ τοιαύτιμ αἰτίαν καθ' αὐτῶν τοσοῦδε δέξασθαι, δι' ἣς ζημιοῦσθαι ἀπήντησεν ἄν; ἔτι τοίνυν ὅλως ἀδυνάτα ἐγκέκληκεν. ἴσως μὲ γὰρ

rum non ſuppeditant ei ſaltatores praemia, nec pro illorum imperio cantum & numeros inſtituit, neque quid eos docere debeat, ab ipſis diſcit, non magis quam a nautis gubernator, quid faciat, docetur. Imo audiunt praecepta nautae, loquitur autem gubernator, non ſi quid nautis videatur, ſed ut ipſe dominus univerſorum exiſtens. Ita fit, ut ubique penes duces ſint omnia, & eorum voluntati pareant omnes, partim lubentes, partim inviti, ut plerique. Choro coryphaeus imperat, nautis gubernator, dux militibus, orator populo. Et omnes quidem principes natura ſubjectis ſuis praeſtant; ſi quis autem in poteſtate etiam gratificatur, & perſuadet, non cogit, atque ultra officium ſuum etiam ſuorum cupiditatem ſpectat, hic eſt vere politicus ille, quemque Homerus patris inſtar mitem eſſe dixit. Is autem cui hoc tribuitur, orator etiam, ni fallor, optimus fuit. Ne igitur oratores per convicium gratificari dicas, ſed bene dicendo gratiam quoque captare; atque ita meritam laudem Rhetoricae tribues, eamque ſimilibus remunerabis officiis. Sin eos gratificari duntaxat, & aliorum libidini ſervire dicis, quis credet? Nam ego quidem ex re ipſa aliud comperio. Si enim nec populo, nec privatis hominibus, nec vulgo, nec peregrinis tantae eſſent admirationi futuri, neque ipſi tantopere, ut nunc, gloriaturi; Et, ut ſummatim dicam, ſi nec gloria, nec rerum adminiſtratione, neque potentia, neque eloquentia pollere poſſent; cur illud crimen, ex quo iſta conſequerentur, contra eos recipiamus? Quinimo talia quoque, quae omnino fieri non poſſunt, nobis objicit. Etenim ſi

1 Bar. 7. τό. 2 Coll Nov. Bar. 7. κελεύσωσιν. 3 Coll. Nov. αὐτόν. 4 Coll. Nov. ὢν pro ὤν. 5 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. βουλήματα. 6 Bar. 7. τῷ. 7 Odyſſ. β'. init. *Cant.* 8 Ulyſſem. *Cant.* 9 Deeſt in Coiſl. 10 Bar. 7. παρίχομαι. 11 Coll. Nov. Bar. 7. ἰδιωτῶν, μηθ' ὑπὸ τ πολιτῶν. μηθ' ὑπὸ τ ξενῶν. Sic & Coiſl. praeterquam quòd pro πολιτῶν legit πολλῶν, cujus lectionis veſtigia videntur etiam intra lineas Bar. 7. 12 Si populo ſervirent, ſubintellige. *Cant.*

ne-

οὐδὲ τοῖς ἱπποκενταύροις χαρίσασθαι ῥᾴδιον, εἴπερ ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς, οὐχ ὅτι κοινῇ 78
λέγω πᾶσιν, ἀλλ' οὐδὲ καθ' ἕνα οἷμαι, εἴπερ ἦσαν οἱ διπλοῖ τὴν φύσιν. δῆμου δὲ [2]βουλήματα γνῶναι καὶ θεραπεῦσαι ἆρά τέλος, τίς μηχανή; καὶ πῶς δυνατόν; οὐδεὶς γὰρ ὄχλος ἐστὶν εἷς δῆμος, οὐδὲ μιᾶς ἐπιθυμίας, οἶμαι δ' οὐδ' ἔσται· ἀλλ' ὥσπερ ῥεύματα ἄλλοθεν ἀλλαχόθεν φέρονται, τοῖς πᾶσι μεμιγμένοι, ταῖς ἡλικίαις, τοῖς ἐπιτηδεύμασι, ταῖς φύσεσι, τῇ [3]τύχῃ, ταῖς ἐπιθυμίαις, ἄλλος ἄλλα γιγνώσκων, εἴτε γιγνώσκειν χρὴ καλεῖν, τὸ μηδοποιῶ εἰδέναι περὶ τῆς ἀληθείας. καὶ νὴ Δί' οἱ μὲ νυνὶ πάρεισιν, οἷόν' αὖθις ὥσπερ τὰ φύλλα δοκεῖ μὲν εἶναι [4]ταὐτά, καὶ τῶν αὐτῶν δένδρων, ἔστιν' οὐδὲ ποτε ἃ πρόσθεν. ποίαις οὖν ἐπιθυμίαις ὁ ῥήτωρ μέλλει δουλεύσειν, ἢ τὰ τίσι δοκοῦντα ἐρεῖν, ἢ τίνων [5]κρατήσεσθαι, οἵτινες ἀτόπως ἔχουσι, ὡς' ὅθ' αὐτοὶ γνῶναι δυνάμενοι τί βούλονται; ἀλλὰ τοσοῦτ' ἀπέχουσι δ' ἀλλήλοις ταὐτὰ φρονεῖν, ὡς' ὅταν εἴπῃς αὐτοῖς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, αὐτὸς αὑτῷ περὶ τῶν αὐτῶν ταὐτὰ φρονῇς ἅπαξ τέλους, ἀλλὰ πάντες ὥσπερ χειραγωγοῦ τοῦ ῥήτορος χρώμενοι, ἀεὶ δέονται. εἰς [6]τίνας οὖν, εἰπέ μοι, βλέψει; (πάλιν γὰρ ταὐτὸν ἐρήσομαι.) καὶ πῶς 79
ἀκουσθήσεται ταῖς ἐπιθυμίαις; [7]ὅταν γὰρ δέῃ μὲν ἀκούειν πολλοῖς, οὗτοι δ' [8]ὧν μὴ [9]κατὰ ταὐτὰ γιγνώσκοντες, πᾶσι δὲ ἀμήχανον ἐκ τῶν αὐτῶν ταὐτὰ χαρίζεσθαι, πῶς ὁ ῥήτωρ [10]θεραπεύσῃ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν; ἅμα γὰρ χαριεῖται τοῖς ἑτέροις, [11]ἢ τὰς ἑτέρους ἀνιάσῃ. ὥστε ἢ μᾶλλον πρὸς ἡδονήν, ἢ πρὸς ἀνδίαν ἐρεῖ. πῶς οὖν καλεῖς ἀκόλους τούτους; οὐ γὰρ ἐγχωρεῖ. [b]ὅπ τοίνυν αὐτὸς Πλάτων ὁμολόγηκε [12]τὰ μὴ δοκοῦντα τοῖς πολλοῖς λέγειν τοὺς ῥήτορας, ἔξεστιν [13]ἴσως εἰπεῖν τοῦτό γε, ὡς κἂν πᾶς προσέχων φωράσειεν, ἵνα μὴ ἐλέγξειε λέγω. [14]δίδωσι γὰρ δήπου τοσοῦτον, πει-

ne Hippocentauris quidem, non omnibus ſimul, ſed ſingulis, dum duplices eſſent natura, gratificari facile quis dicendo poſſet; quomodo populi voluntates cognoſcere ac ſemper obſervare queat? Nec enim unus eſt populus, neque voluntatis unius, nec erit, ut arbitror; ſed inſtar fluctuum, alius alio fertur, in omnibus diſpares, ætatibus, ſtudiis, naturis, fortunis, cupiditatibus; diverſae ſinguli ſententiae, ſi quidem eſt ea dicenda ſententia, quae longiſſime eſt a veritate remota. Alii praeterea nunc, alii poſt adſunt, quemadmodum folia videntur eadem eſſe & arborum earundem, cum ſint a prioribus diverſa. Qualibus ergo cupiditatibus ſerviet orator, aut quorum placita ſequetur in dicendo, vel gratiam captabit, qui ſic affecti ſint, ut vix ipſi, quid velint, ſcire poſſint? Quin tantum abeſt, ut idem omnes ſentiant, ut eorum nemo de iiſdem rebus idem ſemper apud ſe, ut ita dicam, ſentiat, quin oratore tanquam duce ſemper indigeant. Quos ergo ſpectabit, inquam (iterum enim idem dicam) aut quomodo cupiditatibus aliorum obſequetur? Poſtquam enim multis ſerviendum eſt, ii autem non conſentiunt inter ſe, nec omnibus eadem ratione gratificari quiſquam poſſit; quomodo poterit eorum libidini orator ſervire? Simul enim & his gratificabitur, & illos offendet. Itaque non tam jucunda, quam moleſta erit ipſius oratio. Cur ergo miniſtros eos vocas, qui non ſint hujus nominis capaces. Jam Platonem ipſum confiteri, oratores populi voluntatem non ſequi dicendo; id verò vel puer, ſi animum attenderit, deprehendere fortaſſe poſſit, ne dicam convincere. Illud enim concedit,

1 Coll. Nov. *οἱ εἴτως ἦσαν οἱ* — 2 *Βελεύματα* Coll. Nov. 3 Coiſl. *ψυχῇ*. 4 Bar. 7. *ταυτά*. 5 Coiſl. *κρατήσεσθαι*. 6 Coll. Nov. Bar. 7. *τίνα*. 7 Bar. 7. *ὅταν μὲ γὰρ δέηται*. 8 Coiſl. *κατ' αὐτὰ γινώσκοντες*. 9 Ωσι, quippe deletum, non agnoſcit Bar. 7. Coll. Nov. *ὡς*. 10 Coiſl. *θεραπεύσῃ*. 11 Coll. Nov. *ἤ* pro *καί*. 12 Coll. Nov. Bar. 7. *μὴ τά*. 13 Abeſt a Coiſl. 14 In Gorgia. *Cant.*

b *Οπ τοίνυν αὐτός*] Εντεῦθεν ἀρχεται δεικνύειν μαχόμενον ἑαυτῷ Πλάτωνα, καὶ ἐναντία λέγοντα.

per-

θοῦς τῆς εἰ) δημιουργὸν τ῀ ῥητορικ῀ῆ· c εἰ δὲ [1] πιστευτικῆς ἢ διδασκαλικῆς, ᾗ διαφέρομαι τὸ νῦν τῆς εἰ), ἀλλ' ᾗν τόγε πείθειν αὐτῇ προσῇδησιν. ὅτε τοίνυν τὸ πείθειν ἔστι τ῀ ῥητορικῆς, ᾗ λέγωσι τὰ δοκοῦντα τοῖς πολλοῖς οἱ ῥήτορες. εἰ γὰρ τὰ δοκοῦντα λέγωσιν, ᾗ πείθωσιν· ᾗδεὶς γὰρ [2] ἐφ' 80 αὑτῷ γιγνώσκων, ἑτέρῳ περὶ τούτου πείθε). ἀλλὰ τούτῳ κεχώρισται τότ' [3] ἐφ' αὑτῷ βεβουλεῦσθ) καὶ τὸ [4] πειθῆναι. ἀλλ' εἰ γὰ τοῦτ' ἄρα εἰπεῖν δεῖ, αὐτοῖς ᾗ τοῖς ῥήτορσι πείθον), οἱ τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς ποιοῦντες. πείθει δὲ ᾗδεὶς ὅστις μὴ τ῀ αὐτῷ γνώμῃ εἰπὼν ἐνίκησεν. ὥσ' αὐτὸ τοὐναντίον τῷ Πλάτωνος λόγῳ συμβαίνει, εἰ τὰ [5] τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα λέγουσιν οἱ ῥήτορες. ἃ γὰρ [6] οἱ βουλόμενοι [7] λέγουσι, ταῦτα πείθον) λέγειν. [8] ὁρᾶν εἰ μὴ ἡ ῥητορικὴ πειθοῦς δημιουργός, ᾗ τὸ πείθειν τ῀ ῥητόρων, ᾗ κολακεύσιν οἱ ῥήτορες· οὐ γὰρ διδάσκουσι τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ πείθουσιν. εἰ δ' οἱ ῥήτορες τὰ δοκοῦντα λέγουσι τοῖς πολλοῖς, οὐ δημιουργὸς ἡ ῥητορικὴ πειθοῦς· πεπεισμένοις γὰρ [9] τοῖς πολλοῖς, ἀλλ' οὐ πειθομένοις παρέχεται. πρὸς ταῦτα ἔλοι ὁ πυτέρωθι τὸ ψεῦδος. Πλάτων γὰρ ἡμῖν ἐλέγχει Πλάτωνα, καὶ, τὸ κάλλιστον, οὐ πόρρωθεν, ἀλλ' ἐκ τ῀ αὐτῶν, καὶ τοῖς αὐτοῖς [10] τούτοις λόγοις ἀναμίξ. d ὡς τοίνυν ᾗτ' ἄλογον ἡ ῥητορικὴ, οὐθ' 81 ὅλ), ὡς ᾗτινες [11] φᾶναι, τοιαύτης), οὐδ', εἰ μετέχει τέχνης, e εὕρημα ποιεῖσθαι, οὐδὲ μὴ ὧν [12] ἀρτίως διεξέρχειν τεχνῶν εἰ) τ῀ πολλῶν, ἀλλὰ [13] ᾗ πλεῖστον λόγ῀ μετέχον, μᾶλλον δὲ ἅπαν ἐν λόγοις, καὶ μέγιστον καὶ σεμνότατον [14] τῶν ἐν ἀνθρώποις, [15] καὶ τελεώτατον, καὶ πέρας, εἰ

persuasionis effectricem esse Rhetoricam; utrum autem fidem ea pariat, an scientiam, nunc non disputo, persuasionem tamen ei tribuit. Itaque si Rhetoricae est persuadere, nunquam ea, quae populo videntur, dicunt oratores. Nam si ea dixerint, non persuadent; siquidem nemo, quod per se novit, id ab alio persuadetur. Quin hoc est inter suum consilium & persuasionem discrimen. Quid quod, si id quoque dicendum est, a sese ipsi, non ab oratoribus persuadentur ii, qui ea, quae sibi videntur, faciunt. Persuadet autem nemo, nisi qui suam obtinuerit dicendo sententiam. Quare si populi voluntatem sequuntur oratores, contra fit, atque dixit Plato. Nam quae dicunt inviti, ea ut dicant, persuadentur. Quocirca si Rhetorica persuasionis est effectrix,

& persuadere debent oratores; non adulantur, quandoquidem multitudini non serviunt, sed ei persuadent. Sin oratores populi sequuntur libidinem, non est effectrix persuasionis Rhetorica, quandoquidem eos a multitudine persuaderi, non ipsos persuadere docet. Proinde ubi sit mendacium, considera. Plato etenim Platonem refutat, &, quod est maximum, non procul, verum in his ipsis sermonibus. Quod autem nec ratione careat Rhetorica, nec talis sit, quae conjecturis utatur, ut ita dicam, quaeque si arte constet, in lucro sit ponendum, & inter alias artes, quas modo memorabam, sit recensenda; sed & plurimum rationis habeat, aut potius tota ratione constet, & maximum, primum, ac perfectissimum sit in rebus humanis, omnisque voti finis

1 In marg. Bar. 7. ρ πιστικῆς. 2 Coisl. ἐφ' αὑτῷ. 3 Coisl. ἐφ' αὑτῷ. 4 Coll. Nov. πειθῆναι. 5 Abest a Coll. Nov. 6 Lege οὐ pro οἱ *Cant.* 7 Coisl. Coll. Nov. & Bar. 7. κελεύσι. 8 Sic *Cant.* Bar. 7 & Coll. Nov. Vulg. ὁρᾶν ἡ μὲν ῥητορικὴ. 9 Coisl. & Coll. N. τὰς πολλάς. 10 Τούτοις illud non agnoscunt Coll. Nov. & Coisl. 11 Coisl. φάναι. 12 Coisl. ἄρτι. 13 Abest a Coisl. 14 Τῶν illud abest a Coll. Nov. 15 Desunt in Coisl.

c Εἰ δὲ πιστευτικῆς ἤ] Πιστευτικὴ μὲν ἡ λέγουσα πιθανὰ μόνον· διδασκαλικὴ δ', ἡ μετὰ τῶν ἔργων καὶ τ῀ ἀποδείξεων προϊοῦσα. d Ὡς τοίνυν ᾗτ' ἄλογον] Μέχρι τούτου τὰς αἰτίας ἀπιλύσαθ), τὰς παρὰ τ῀ Πλάτων῀, καὶ ἀπόδειξιν ὅτι ᾗ κακὴ ἡ ῥητορική· οὐ μέντοι ἠρκέσθη ταύτῃ μόνῃ τῇ ἀποδείξει, ᾗ γὰρ εἴ τι οὐ κακὸν τοῦτο, καὶ αἱρετόν· ὑπεύθυνον δὲ μεταβαίνει ἐπὶ τὸ δεῖξαι ὅτι ε χρήσιμ῀ ἡ τέχνη, ε ἀναγκαῖα, καὶ ἧς ἄνευ οὐδεμία πολιτεία σεσίγηκε, καὶ ἔστι Δημοσθενικὴ ἡ οἰκονομία. ε γὰρ ἐκεῖνος κελευσθ῀ ὡς προσῆκεν εἰπεῖν, πρῶτον ἀπιλύσατο τὰς αἰτίας, εἶτα ἐνεκώμισεν ἑαυτόν. e Εὕρημα ποιεῖσθαι] Ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι φανερόν ἐστιν ἅπασιν, ὡς ἄρα ἡ ῥητορικὴ τέχνη, καὶ οὐ τοιοῦτον ὡς πολλοῦ τιν῀ ἄξιον νομίζειν τὰς ῥητορικὰς, εἰ καὶ τις ἀποδείξῃ αὐτὴν τὴν τέχνην.

prope-

οἷ τ' εἰπεῖν, εὐχῆς, ἄξιον δεῖξαι. γνοίη δ' ἄν τις εἰ σκέψαιτο τ φύσιν [1] αὐτῆς, ᾗ ὑπὲρ πίνων ᾗ πηλίκων, τὸ κατ' ἀρχὰς, εὑρέθη, [2] καὶ τί πεφύκασι ᾗ ποῖ ἄγει τέλους. οἰμαι τοίνυν ἅπαντας ἂν, οἷς δυνατόν, συμφῆσαι, ὃ μὴ κτῆμα αὐταί φασιν τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ δυοῖν μερίδοιν, τὴν μέν, οἵαν βιάζεσθαι ᾗ πλεονεκτεῖν εἰ), τὴν τῶν κρειττόνων τις ἂν εἴποι, λέγω δ' οὐκ ἀρετῇ βελτόνων, ἀλλ' ἰσχυροτέρων· τὴν δ' οἵαν ἐλαττοῦσθαι, ᾗ πεφυκέναι γιγνόμενον συγχωρεῖν ἀπειρίᾳ τοῦ κωλύειν, ἣν τὴν ἀσθενεστέρων ἕξαν γινώσκομεν. Τοῦτ' οὖν εἰ) τὸ ποιῆσαι εὑρεῖν τί τοιοῦσι ἀνθρώποις ὑπὲρ αὐτῶν, ἢ θεὸς γε ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ὁ τὴν μὲ ἰσχὺν ὑποχήσας, ᾗ δὲ ἴσον ᾗ δικαίου πᾶσιν ὥσπερ ὀφέλειαν γενήσεται ἑαυτόν, τοῖς τε πολλοῖς συμφέρον, καὶ τοῖς πρὸς ὃ βιάζεσθαι πεφυκόσιν αὐτοῖς. οὐδὲ γὰρ [3] ὀκεῖνοι γ' ἔμελλον ὀκφεύξεσθαι τ ἀδίκων ᾗ κακῶν ἔργων τὰ πίχειρα, ἀλλὰ τῶν ἀσθενεστάτων [4] πρώτων ἀναιρεθέντων ἄλλων ὑπ' ἄλλων μικροὶ, ὥπως ἀεὶ τ λοιπῶν ὑπεξαιρουμένων, ἔμενε τελευτῶντας αὐτοὺς ἐφ' ἑαυτοὺς ἐλθεῖν, ὥσπερ φασὶ τοὺς Σπαρτοὺς, εἰ ἄρα [5] καὶ ὁ μῦθος τοῦτο αἰνίττεται. [f] ἐμοὶ μὲ γὰρ, εἰπ δεῖ ᾗ παραδραμεῖν, θαυμαστῶς δοκεῖ τοῦτο [6] βούλεσθαι δηλοῦν. πεποίηκέ [7] γε τ ἀρχὴν αὐτοῖς τ γενέσεως ὀκ δράκοντος ὀδόντων, αὐτοὺς δ' ἀναβῆναί φησιν τοὺς ἄνδρας ὁπλίτας, [g] Ἄρει δὲ αὖθ' Ἑρμῇ μελῆσαι θεούς. ὅσῳ οὖν ἔφην, μᾶλλον αὐτοῖς τοῖς ὑπερέχουσι ταῖς δυνάμεσιν εἰς τέλος λυσιτελήσειν ἔμελλεν ἡ δικαιοῦσα καὶ ἀρχὰς εὐτυχίαν· ἀλλ' ὑφ' ᾗ καὶ [8] κρείττους ἦσαν, μᾶλλον δ' ὥσπερ εἰ), ὑπὸ τούτου καταλείπεσθαι αὐτοῖς ὀπλωλείαν. ὥστε [9] δὲ μήτ' ἔρρειν κομιδῇ τὰ πάντων ἀνθρώπων, ἔδει δή τι κοινὸν εὑρεθῆναι φάρμακον τῷ γένει, ξυμβὸν ἅπασι συμφέρον τοῖς ἰσχυροῖς, τοῖς ἥττοσι, τοῖς ὁπωσοῦν· ὡς τὰς μὲ, [10] ἢ κωλύσαι τοὺς τῶν ἀδι-

propemodum; nunc eſt demonſtrandum. Fiet autem facile, ſi quis ejus naturam, & quibus quantiſque de cauſis primum ſit inventa, quidque agat & efficiat ſemper, conſiderabit. Exiſtimo igitur omnes id, quicunque poſſunt, aſſenſuros eſſe, non eadem natura homines eſſe natos, ſed e duabus partibus alteram vim inferre, & aliena invadere ſolere, quam praeſtantiorem quis dixerit, non quidem virtute ſed viribus; alteram vero vinci, & cum prohibere nequeat, invitam concedere, quae eſt imbecilliorum. Hac ergo de cauſa homines, vel dii hominum gratia, tale quid invenerunt, quod & vim cohiberet, & æquitatis omnibus ac juſtitiæ quaſi pignus eſſet, idemque tam vulgo prodeſſet, quam iis qui vim exercebant. Nam nec hi ſuarum erant injuriarum mercedem evaſuri, quin imbecillioribus a ſe invicem primum paulatim interfectis, atque ita reliquis ſemper ſublatis, ſe mutuo denique invaderent, quemadmodum de Spartis legitur, niſi forte hoc etiam indicat fabula. Nam mihi quidem, ut id obiter dicam, hoc omnino videtur indicare velle. Ac initium quidem ortus draconis dentibus tribuit, ipſos autem cum armis emerſiſſe tradit, Martem vero Mercurii loco meſſuiſſe. Quare ne ipſis quidem fortioribus, ut aiebam, profutura tandem erat ea, quae primum videbatur felicitas; ſed qua re potiores erant, aut potius eſſe ſibi videbantur, haec erat illis exitio futura. Quocirca ne res humanae funditus peſſum irent, commune quoddam toti generi fuit inveniendum remedium, quod omnibus eſſet utile, fortibus, imbecillibus, juſtis; ita ut illi vel injuſte agere ve-

1 Coiſl. αὐτοῖς. 2 Καὶ τί — τέλους non agnoſcit Coiſl. 3 Bar. 7. ὀκεῖνοι ἔμελλον. Coll. Nov. & Coiſl. ὀκεῖνοι ἔμελλον. 4 Coll. Nov. πρῶτον. 5 Deeſt in Coiſl 6 Coll. Nov. βούλεσθαι. 7 Coiſl γὰρ 8 Coiſl. κρείττων. 9 Illa ᾧ μήτ' non agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. 10 Ει Coiſl.

f Ἐμοὶ μὲ γὰρ, εἴ τι δεῖ] Τὸ παρεκβῆναι εἶπε ἀφὰ τὸ ἐκτὸς τ ὑποθέσεως πρὸς ᾧ μύθου βούλεσθαι λέγειν, καὶ ἀναπτύσσειν αὐτόν. g Ἄρει ᾧ αὖθ' Ἑρμῇ μελῆσαι] Ἐκ ᾧ ἀπεῖν Ἄρει ᾧ αὖθ' Ἑρμῇ, δείκνυσι τ μῦθον τοῦτο παραδηλοῦν, ὅτι ἡ πολεμικὴ οὐ λογῳ ἀλλὰ ξίφει κολάζεται.

tarentur

83 χημάτων, ἢ [1] πᾶ' αὐτὰ πιμωρήσαλο, τοῖς δ' ἄδειαν τοῦ βίου πορισάμενα, τοῖς δὲ, χάριν τιὼ πρέπουσαν, ὅσοι τὸ δίκαιον ἐτίμων ἐχόντες. εὑρέθη τοίνυν ὑπ' αὐτῶν ῥητορικὴ, καὶ πρῶτον φυλακτήριον δικαιοσύνης, καὶ συνδεσμὸς τοῦ βίου τοῖς ἀνθρώποις· ὅπως μὴ ταῖς χερσὶ, μηδὲ τοῖς ὅπλοις, μηδὲ τῷ [2] πορίσαι, μηδὲ πλήθει ἢ μεγέθει, μηδ' ἄλλῳ ἀνίσων μηδενὶ κείνοις τὰ πράγματα, ἀλλ' ὁ λόγος τὸ δίκαιον ἐφ' ἡσυχίας διαιρεῖ. ἀρχὴ μὲ [3] οὖν αὕτη καὶ φύσις ῥητορικῆς καὶ [4] βούλημα τοῦτο σῶσαι πάντας ἀνθρώπους, καὶ καὶ τιὼ βίαν ἀφεῖ τὸ πειθοῦς ἀπώσαλο. εὑρεθεῖσα δὲ τοιούτων καὶ τηλικούτων, μόνη βιωτὸν ἡμῖν πεποίηκε τὸν βίον, τούς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων, εἰς ὁμόνοιαν τὸ καθ' αὑτὴν ἄγουσα, καὶ τὸ διδάξαι καὶ μαθεῖν ἅπασιν ἀεὶ καθιεμένη καλόν, τὴν δὲ ἀλογίαν καὶ τοὺς θορύβους παντα χοῦ φεύγειν τε καὶ μισεῖν προτρέπη διδάξασα. Σκεψώμεθα δὴ καὶ τοὺς νομοὺς τί ποτέ ἐστι τὸ ποιῆσαι, καὶ ἄλλην [5] τις εὕρη νόμων ἀρχὴν ἀλλ' ἢ χὶ τὴν αὐτὴν ἥντιν καὶ [6] ῥητορικῆς, [7] λῆρον τοῦτο εἰ λέγων, νικάτω. ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε πάντες ἂν εἴποιεν, ὡς ὑδὲ 84 προὶς ἓν τῶν πάντων ἐδέησε νόμων ἡμῖν, ἢ τὸ μηδὲν [8] πᾶ' ἀλλήλων πάσχειν δυσχερὲς, μηδὲ τοὺς φαύλους καὶ θρασεῖς τῶν χρηστῶν κρατεῖν, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς τῶν φαύλων προεῖναι μᾶλλον δικαίου. Ζημιῶ [9] δ' ἔστιν, ὡς [10] εἰπεῖν, τῶν νόμων κεφάλαια, τιμωρία τῶν ἀδικούντων, καὶ τιμὴ τῶν ὀφειλόντων. εἰ γὰρ ἕκαστοι τὰ ἀξίας τυγχάνοιεν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἄμεινον σωθείη τὸ δίκαιον ὑφ' ὅπως [11] ἂν ἀσφαλέστερον τὸ κοινὸν τῶν ἀνθρώπων σώζοιτο. ὑπὸν Ζημίαν οὖσαν ἐν τῇ τῆς ῥητορικῆς φύσει φαίνεται. οἷς μὲν γὰρ ἤρκει σιγῇ πλεονεκτεῖν, οὐκ ἔμελλον δήπου δεήσεσθαι λόγου, ὑφ' ὅτε εἰπόντες αὐτοὶ νικῆσαι, ἑτέρωθι γὰρ ἦσαν ἰσχυροὶ, ὑφ' ὅτε ἑτέρων ἀκούειν, αὐτὸ γὰρ τοῦτ' ἦν αὐτοῖς τὸ βούλημα ἀκούειν μηδενός. οἷς δ' οὐκ ἦν ἄλλως πως ἴσων τυγχεῖν, τῷ πει-

tarentur, vel cum injuria punirentur, hi vero ſecure viverent, poſtremi autem, quotquot ultro juſtitiam colebant, mercedem decentem conſequerentur. Inventa eſt igitur Rhetorica, prodiitque juſtitiae cuſtodia, & humanae vitae copula; ne vel manibus, vel armis, vel occupatione, vel multitudine ac magnitudine, vel alia re aliqua, inaequali res diſcernerentur potius, quam ratio ſuum cuique tranquille tribueret. Hæc igitur eſt origo Rhetoricae & natura; hoc ejus propoſitum, ut omnes homines conſervet, & vim perſuaſione repellat. Talibus autem tantiſque de cauſis inventa cum eſſet, ſola vitalem nobis vitam effecit, cum & aedes privatas & reſpublicas in concordiam redigeret, cum ut docere ac diſcere omnibus honeſtum eſſet, praeſtaret, cum temeritatem ac tumultus fugere ubique & odiſſe prima docuiſſet. Jam legum quoque originem conquiramus, & ſi non eadem eſſe, quae Rhetorices, comperiatur, quivis, haec pro nugis habens, vincat. Atque id quidem fatebuntur omnes, nullam ad rem aliam legibus opus fuiſſe, niſi ut nihil a nobis invicem damni pateremur, nec mali & audaces probis potiores eſſent, verum iis jure cederent. Haec ſunt legum duo, ut ita dicam, capita, poena iniquorum, & honor juſtorum. Nec enim poteſt melius aequitas obſervari, nec tutius hominum ſocietas contineri, quam ſi ſuum cuique tribuatur. Haec autem in Rhetoricae natura comprehendi conſtat. Quibus etenim ſatis erat ſilentio rem alienam occupare, iis non erat oratione opus, nec ut ipſi vincerent, qui aliunde poterant opem petere, nec ut alios audirent, cum id ipſum in decretis haberent, audire neminem. Qui autem aliter jus ſuum tueri non poterant, iis opus erat

1 Coiſl. παρ' αὐτούς. 2 Bar. 7. σφετερίσασθαι. 3 Deeſt in Coiſl. 4 Coiſl. τοῦτο βούλημα. 5 Coiſl. τις εὕροι. 6 Coll. Nov. Coiſl. & Bar. 7. τῆ ῥητορικῆς. 7 Coiſl. & Coll. Nov. κλῆρον. 8 Bar. 7. ἀπ' ἀλλήλων. 9 Bar. 7. δι' ἴσου in marg. χρ. δύο. 10 Coll. Nov. ἵνα εἰπεῖν. 11 Ab rec. manu Script. intra lineas Bar. 7. Deeſt in Coiſl.

ϑοιτ@ ἔδϝ λόγου· τοῦτο δ' αὖ εὐθὺς ὥσπερ τῆς δικαιοσύνης. ὁ μὲν γὰρ αὑτῷ καὶ ταῖς ὠδαισκαλαῖς ὀπιτρέπων, ὃ δοκοιῶ ἑαυτῷ, ' χρῆσθαι ἀξιοῖ, ὁποῖόν ποτ' ἂν ᾖ· ὁ δ' ἀφ' ὧν καὶ τὰς ἔξω δεῖ πεῖσαι ταῦθ' ὁρῶν, καὶ ταῦτ' ἀξιῶν μελετᾶν, ἵ φεύγϝ τιὼ, τοῦ ποῖ ἄτ' ὄϛιν ἃ βούλεται, βάσιστον. φαίνεται τοίνυν ἡ ῥητορικὴ τῇ νομοθετικῇ τῆς αὐτῆς φύσεως με- 85
τειληφυῖα, εἴπερ τό γε ἀκριβὲς ἑπ' ἀμφοτέραιν δϝ θατρεῖν· μᾶλλον δὲ μέρος οὖσα τῆς ῥητορικῆς ἡ νομοθετικὴ, καὶ τοῖς πᾶσι δεύτερα πῶς. ϖρῶτον μὲν ὅτι καὶ ϖρὸ αὐτῶν ἔδϝ τ' νόμων λόγου τοῦ πειθοῖ@. εἰ γὰρ ὄϛιν εὔδηλον, ὅτι οἱ νόμοι μὲ ὥσπερ τοῦ πάντας, ϖρο-
σῆκον ἔχειν ἔμελλον τεθῆσεσθαι, τοῦτο δ' οἱ τῇ χειρὶ κρείττους [2] οὐκ ἔμελλον συμβουλή-
σεσθαι, πῶς οὐκ ἀναγκαίως ἔδϝ λόγου ᾧ [3] πείσαι@ ἦδη; ᾧ γὰ βιάσασθαί γε ἐνιὼ τοὺς
ϖρὸς αὐτὸ τοῦτο πεφυκόϛας, ὠδ' ἦν αὖ τη νόμων ἀρχή· ὥσπερ γὰ αὖ τοῦ μὴ βιάζεσθαι,
τοὺς νόμους ἔδϝ θεσθαι. ὤκουν ἦν τι θέναι [4] βιασάμενον, ἀλλὰ τοῦτ' ἦν ϖρῶτον ϖρὸς τοὺς
νόμους. ἔδϝ δὴ πεῖσαι μάλιϛα μὲ ϗ τοὺς ἀντιϖράττοντας αὐτούς, ϗ βελτίους γε εὐθὺς αὐτῷ
τούτῳ ποιῆσαι· εἰ δὲ μὴ, τοὺς γε πολλοὺς ϗ ὑπὲρ ὧν ἐπίδϝ τὶς. οἱ μὲ γὰ, τῇ σφετέρᾳ φύσῃ
χρώμενοι ϖρὸς τοὺς πολλοὺς, ἀδικεῖν ἔμελλον τοὺς ἄλλους· οἱ δὲ, τῇ τ ῥητορικῆς ϗ σφετέρᾳ
ϖρὸς [5] ἐκείνους, εὖ ποιήσειν ἔμελλον καὶ κείνους, εἴπερ σωφρονεῖν ἔμελλον. εἰ δ' ἄρα οὐκεῖνοι 86
μὴ ἐδέχοντο, λοιπὸν ἦν πεῖσαι τοὺς πολλοὺς, ϗ ὑπὲρ ὧν ἐπίδει τὶς, αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν
τίθησιν. ἔδει δὴ λόγων ϗ πειθοῦς. δι' ἓν μὲ τοῦθ' ὅτως ἀναγκαίως ἡ ῥητορικὴ νόμων ϖρότερον
ϗ ἡγεμόνον. δεύτερον δὲ τί χρὴ τοὺς νόμους αὐτούς; ὦ ϖρὸς θεῶν, εἰ φῆσαι, ϖλεῖ λό-
γους, τοσοῦτον τῶ ἄλλων ἐξηλλαγμένους, ὅσον εἰσὶ γεγραμμένοι; εἰ [6] μὲν ἐγώ τοι μέμνη-
μαι, καὶ Σωκράτει συνδοκεῖν Αἰσχίνης μαρτυρᾷ. χρεὼς δὲ τῆς μαρτυρίας καὶ ᾧ Σωκράτους,

oratione, quae perſuaderet; quod quidem mox erat cum juſtitia conjunctum. Nam qui ſibi viribuſque ſuis confidit, is quod ſibi videtur, qualecunque tandem ſit, vult exequi; qui ea conſiderat & meditatur, quibus etiam aliis perſuadeat, is non dubitat, ea quae captat, qualia ſint, examinare. Quapropter eandem Rhetorica, quam ars legum ferendarum, eſt naturam ſortita, ſi quidem utramque diligenter velimus inſpicere; atque adeo pars eſt Rhetoricae ars legum, atque in omnibus inferior. Primum enim ipſis etiam legibus oratione erat opus ad perſuadendum. Etenim ſi leges ea de cauſa, ut ſuum cuique concederetur, erant ferendae, id autem fortiſſimis quibuſque placiturum non erat, omnino fuit orationem adhibere neceſſarium. Nam vim quidem non licebat iis inferre, quibus erat ea naturalis, nec haec erat legum origo, quae contra vim ferri debebant. Itaque per vim ferri non poterant, cum id primum contra leges futurum fuerit. Quare perſuadendum fuit, ac maxime quidem iis, qui reſiſtebant, ut mox meliores redderentur; aut ſaltem pleriſque, & pro quibus leges ferebantur. Nam illi quidem naturae ſuae inſtinctum ſecuti, alios erant injuriis affecturi; hi vero Rhetoricae, ſuamque ſecuti naturam, illis benefacturi, ſi quidem modeſte ſe gerere voluiſſent. Sin hoc illi non recipiebant, tum pleriſque, & pro quibus leges ferebantur, perſuadendum fuit, eas ipſorum cauſa ferri. Oratione igitur & perſuaſione fuit opus. Et hanc quidem unam ob cauſam prior eſt legibus & potior neceſſario Rhetorica. Deinde quid aliud leges ipſas eſſe dicemus, obſecro, niſi orationes, hoc ab aliis ſeparatas diſcrimine, quod ſcriptae ſunt? Quod ſi recte memini, hoc etiam Socrati videri prodidit Aeſchines. Veruntamen abſque Socratis teſtimonio, ſi quis rem ipſam conſide-

1 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. ἀξιοῖ χρῆσθαι. 2 Οὐκ illud recenti manu intra lineas Bar. 7. inſeritur. 3 Bar. 7. πείσαι@. 4 Coll. Nov. βιαζόμενον. 5 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. ἀλλήλους. 6 Μὲν γὰ ἐγώ τοι μέμνημαι. Coiſl.

ret,

εἰς αὐτὸ τὶς ἂν [1] σκοπῶν ἴδοι. λέγωσι γὰρ πῶς, ἢ τί δεῖ ποιεῖν, ἢ τίνων ἀπέχεσθαι, ἢ ἐν εἰρήνῃ ἢ ἐν πολέμῳ, ἢ καθ' ἕνα ἢ κοινῇ, ἢ πολιτεύονται διηνεκῶς ἐν ταῖς πόλεσιν· ἥκουν ταῦτ' ἃ ἐν ταῖς δημηγορίαις τῶν ῥητόρων ἐστὶ, ταῦτ' οἱ νόμοι λέγουσι, πλὴν ὅσον ἐμβαλέπουσιν οἵγε νόμοι λέγοντες, ἀλλὰ δι' αἰῶνος ῥητορεύουσιν, ἅ τ' οἴμοι, γεγραμμένοι. ὅτε τοίνυν ῥητορικῆς οἱ περὶ τούτων λόγοι, ῥητορικῆς μέρος οἱ νόμοι. καὶ γὰρ τὸ γεγράφθαι γνώμων μέρος τοῖς λόγοις ἐστὶ, εἴγε οἱ μὲν [2] αὐτῶν ἀπὸ στόματος λέγονται, οἱ δὲ γράφονται. ἢ μὴν τά γε ψη-
87 φίσματα οἱ ῥήτορες δήπου συγγράφουσιν. ἥκουν ὅτε τὰ ψηφίσματα τῆς αὐτῆς φύσεώς ἐστι τοῖς νόμοις, καὶ τῶν αὐτῶν πολιτειῶν, ἀμφοτερά γ' ἐστὶ τῶν ῥητόρων, ὥσθ' οἵ γε νόμοι, μέρος τῆς ῥητορικῆς. φέρε δὴ σκεψώμεθα καὶ περὶ τῆς δικαστικῆς. ἧς χάριν αὐτῆς ἐδεήθημεν, ἢ τί ποθ' ἡμῖν βούλεται. ἢ τοῦτο καὶ ῥᾷστον ἁπάντων ἰδεῖν, ὅτι τοῖς νόμοις ὑπηκόους. τοὺς γὰρ παραβαίνοντας ἃ προστάττουσιν ἐκεῖνοι, τούτους ἀναζητεῖ καὶ τιμωρεῖται· καὶ δὴ αὐτὸ τοῦτο ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς ἀκολουθεῖ τοῖς νόμοις. ὡς [3] γὰρ ἐκεῖνοι κελεύουσιν, ὥσπερ ὁλκάζει. εἶεν. τίνων οὖν δεῖ τῇ δικαστικῇ πρὸς ταῦτα; πόθεν εὑρήσει ὅ δίκαιον, ἢ παρὰ τῆς ῥητορικῆς; ἡ μὲν γὰρ ἐλέγχει τὰ γιγνόμενα, ἥδ' ὑπὲρ τοῖς ἐλέγχοις ψηφίζεται. φαίνεται τοίνυν καὶ ἐνταῦθα ἡ ῥητορικὴ [4] βουλομένη μὲν ταὐτὰ τῇ δικαστικῇ· τοσοῦτον δὲ νικῶσα, ὅσον ἀμφοτέρας συνέχει μόνη βεβαίως. βουλομένη γὰρ ἡ δικαστικὴ, καθάπερ ἐν μάχῃ, τῇ νομοθετικῇ βοηθῆσαι, ταυτὸν
88 ἔπαθεν [5] αὐτῇ τῇ νομοθετικῇ. ἐκείνη τε γὰρ ῥητορικῆς πρότερον ἐδέησεν, ὥστε ταύτῃ ἔχειν πάροδον τοῖς νόμοις, ἥτε [6] δικαστικὴ σχῆμα ὑπηκόου λαβοῦσα τοῖς νόμοις, αὐτὴ πρότερον προσεδεήθη τῆς παρὰ τῆς ῥητορικῆς βοηθείας. ἔδει γὰρ αὐτὴν δυνηθῆναι βοηθῆσαι· τοῦτο δὲ οὐκ ἦν ἄνευ ῥητορικῆς. ποσῷτῳ [7] δὴ σεμνότερον καὶ τιμιώτερον [8] ῥητο-

ret, id animadvertet. Nam cum quid faciendum ſit vel non faciendum, vel in pace, vel in bello, vel publice vel privatim, dicant quodammodo, & in civitatibus Rempublicam ſemper adminiſtrent; eadem utique, quae in concionibus oratores, dicunt leges, niſi quòd a dicendo nunquam ceſſant, verum perpetuo concionantur, utpote ſcriptae. Quocirca cum ad Rhetoricam, quae habentur his de rebus orationes, pertineant, Rhetoricae partem leges obtinebunt. Nam & ſcriptura quaedam eſt orationum pars, cum earum aliae pronuncientur ore, aliae ſcribantur. Edicta vero conſcribunt nimirum oratores. Haec autem cum ſint ejuſdem, atque leges, naturae, ſit ut utraque ad oratores pertineant, atque ita leges in Rhetoricae parte ponantur. Age vero, judicialem quoque artem ſpectemus; quamobrem videlicet ea opus fuerit, & quid nobis efficiat. An non animadvertitur facillime, eam legibus opem ferre? Nam qui harum praecepta violant, eos conquirit atque punit; quanquan nec hoc temere facit, quin etiam hic leges ſequatur. Siquidem pro illarum praecepto alios punit. Quanam ergo re ad haec opus eſt arti judiciali, aut unde jus diſcet, niſi a Rhetorica? Ut enim haec aliquid probat, ita, de probatis ipſa judicat. Quapropter & hic Rhetorica ſpectat idem, quod judicialis; hoc vero ſuperat, quod utramque ſola complectitur. Etenim cum vellet judicialis arti legum ferendarum quaſi in praelio opem ferre, idem ipſi, quod illi, contigit. Nam & illi Rhetorica primum, ut per eam aditus legibus pateret, opus fuit, & judicialis cum auxiliantis habitum ſumſiſſet, ipſa prius Rhetoricae deſideravit auxilium. Quoniam enim facultatem juvandi requirebat, eam ſine Rhetorica conſequi non poterat. Quocirca tanto gravior eſt & honoratior judiciali Rheto-

1 Coiſl. σκοπῶν ἐ καλεπῶς ἴδοι. 2 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. ἀπὸ στόματος αὐτῶν. 3 Abeſt a Coll. Nov. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. τοῦτο βουλομένη. Coiſl. τοιοῦτον βουλομένη. 5 Abeſt a Coiſl. 6 Coiſl. ῥητορική. 7 Bar. 7. δὲ pro δή. 8 Coll. Nov. Bar. 7. ῥητορική.

 rica,

εικὴ δικαστικῆς, ὅσῳ, μικρῷ δέω λέγειν, δικαστῆς δημίου. ὁ μὲν γὰρ ἐλέγχῳ τὰ ἀδικήματα ὁ ῥήτωρ, καὶ παραδίδωσι τῷ δικαστῇ. ὅδ' ἀκούσας καὶ μαθὼν, παραδίδωσιν αὖθις ὑπηρέταις· καὶ μέσος ἕστ' ὁ δικαστὴς ἀμφοῖν καὶ ῥήτορος. αὖθις δὲ ἐπειδὰν τέλος ἡ δίκη λάβῃ, [1] τῇ μὲν δικαστικῇ πλέον ὐδοπιῶν φέρεται, ἀλλ' ὥσπερ ἡ νομοθετικὴ θεῖσα τοὺς νόμους ἀπήλλακται, οὕτως ὁ δικαστὴς μετὰ τοῦτο κεῖται. εἰσδεξαμένη δὲ ἡ ῥητορικὴ τοὺς ἤτοι δι' ἄγνοιαν, ἢ δι' ἀγνωμοσύνην ἀγανακτοῦντας τοῖς δεδικασμένοις, καὶ πρὸς θορύβους ἢ στάσεις τὰ πράγματα [2] ἐξάγοντας, κατέχῃ καὶ νουθετῇ, πείθουσα χάριν εἰδέναι τοῖς νόμοις καὶ τῇ ψήφῳ τῶν δικαστῶν· ὃ τῶν Πινδάρου νόμον τιμῶσα, ὃν ταὐτομάτια [3] αὐτὰ λέγων τῇ φύσει τῆς ῥητορικῆς, φόδε ταὐτ' ἐπᾴδουσα, Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς [4] θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων, [5] λέγει [h] δικαίων [6] τὸ βιαιό- 89
ταλον ὑφορμάτατα χερεί. τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ἡρακλέους, [i] ἐπεὶ [7] ἀπριάτας. οὐ γὰρ φὴς ὅλως μεμνῆσθαι, [k] ἐχρῆν δὲ ἴσως [8] μηδὲ τούτων, μὴ οἷόν [9] ῥητορικήν γε. ἀλλ' ἄχει μὲ τοῦτο καὶ ἡ ῥητορικὴ λέγει, νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς [10] θνατῶντε καὶ ἀθανάτων· τὰ δὲ ἑξῆς, οὐκέτι ταὐτά, (πόθεν; οὐδέ ποτε ἡμέρα καὶ νὺξ ταὐτὰ συμφήσουσιν) ἀλλὰ πᾶν τἀνδυτίον, [11] ἄγει τὰ δίκαια φρεσβεύων, καὶ τοὺς ἐν ὕβει θρασεῖς νουθετῶν. εἰ γὰρ ἀξιώσει [12] τὸ βιαιότατον νόμον εἶ) τὰ δικαιοῦντα, καὶ τὰ [13] ὑπερλάτην χεῖρα κρατεῖν Ἡρακλέους, ᾧ μὴ τὰ χειρὸς τὰ δικαίων ἐμέλησεν, αὐτὴ τοῖς [14] ἑαυτῆς λόγοις ἀπολεῖται. πῆς γὰρ τόπος [15] λοιπὸν ἢ χρεία ῥητορικῆς ἢ λόγων, εἰ

rica, quanto, fere dixerim, judex carnifice. Orator etenim injurias probat, & judici tradit. Hic iis auditis, porro dat miniſtris; ac medius fit judex inter oratorem & miniſtrum. Jam poſtquam finem habuit controverſia, nihil judiciali agendum reſtat, ſed quemadmodum ars legum ferendarum, poſtquam eas tulit, ceſſat, ita poſt judicium datum judex. At Rhetorica excipiens eos, qui per ignorantiam vel ingratum animum de judicatis indignantur, ac tumultus vel ſeditiones excitant, continet & admonet, ac perſuadet, ut leges & judicia, non aegre ferant; non quidem Pindari legem ſequens, ô qui contra Rhetoricae naturam loqueris, nec haec accinens; *Lex omnium regina deorum & hominum, agit aequum reddens id quod eſt violentiſſimum, potentiſſima manu. Ex Herculis factis conjecturam facio, quandoquidem inemtas.* Ais enim te reliquorum non meminiſſe, ac nec horum te fortaſſis oportebat, aut Rhetoricam ſaltem. Verum hactenus quidem inquit Rhetorica, lex omnium regina deorum & hominum; reliqua vero non item (minime vero: nunquam idem nox & dies dicent) at contra, juſtum agit honorans, & injurioſos corrigens. Etenim ſi legem cenſebit violentiſſimum quodque aequum reddere, & manum potentiſſimam ſuperare, Herculis videlicet, cui jus in manu erat poſitum; ipſa ſuo peribit gladio. Quis enim deinceps Rhetoricae vel eloquentiae uſus erit, ſi ma-

1 Coll. Nov. τῇ μὲ δικάσῃ. 2 Bar. 7. ἐξαναζέοντας. 3 Deeſt in Coiſl. 4 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. θνητῶν. 5 Ἀγᾷ Cant. ex Platone. 6 Τὸν Coll. Nov. 7 Boves per vim rapuit ſubintellige. Cant. 8 Coiſl. & Coll. Nov. ὐδέ. 9 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. ἐπὶ ῥητορικήν γε. 10 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. θνητῶν. 11 Coll. Nov. ἄγᾷ ᾗ τά. 12 Coiſl. Coll. N. τὸν pro τό. 13 Coll. Nov. ὑπὲρ ταύτην. 14 Coiſl. ἑαυτοῖς. 15 Coll. Nov. Bar. 7. ἡ χρεία λοιπόν.

h Δικαίων τὸ βιαιότατον] Δίκαιον εἶναι λέγει ϵ τὸ ὑπερισχύειν χειρὶ καταρθμόμενον, καὶ ἀδικώτατος ἦ. i Ἐπεὶ ἀπριάτας] Τὰ λοιπὰ τῆς χρήσεως ἦν οὕτως· ἐπεὶ Γηρυόνου βόας Κυκλωπίων ἐπὶ εὐθύρων Εὐρυσθέως ἀναιρεῖται, καὶ ἀπριάτους ἤλασεν. ὁ δὲ νῆς πιθήτου, ἐπειδὴ τὰς τοῦ Γηρυόνου βόας, ὅτι αἰτήσας ὅτι πελαμῶν ἤλασεν εἰς τὴν οἴκην τοῦ Εὐρυσθέως· τὸ γὰρ Κυκλωπείων ἐπὶ εὐθύρων Εὐρυσθέως ἀναιρεῖται σημαίνει τὸ Αργος, ἐπειδήπερ οἱ Κύκλωπες ἐξ ἀρχῆς ἐτείχισαν τὸ Αργος οἱ καλούμενοι χειροπάστερες, παρὰ τὸ οὐκ ἔχειν χειρῶν ζῆν. τείχη γὰρ μόνη φασὶν εἶναι Κυκλώπων, τοὺς κοινοὺς τοῦ Οδησσέως Σικελοὺς ὄντας, ϵ τούτους τοὺς χειροπάστερας, καὶ τοὺς καλουμένους ἀρχαίους. k Ἐχρῆν δ' ἴσως μὴ δὲ τούτων] Τῷ ἀπριάτους, ἀρκεῖ γὰρ τὸ τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ἡρακλέος, πάντα γὰρ ἐκεῖνος τὰ αὐτοῦ ἔργα οὐ χειρὶ βιαίᾳ ἔπραττεν.

ὃ δίκαιον ἡ χεὶρ [1] ὁσιᾷ, ϗ μηδὲν πλέον ἔσαι τῷ δυναμένῳ διδάξαι τοῦ ϗ τοῦ ἁμαλοῦ; πῶ δὲ ὃ πείθειν, εἰ ὃ βιάζεσθαι κρατήσῃ; ϗ ταῦτα αὐτῆς, ἧς ἔργον πείθειν, δύσης βιάζεσθαι; δοκῇ δῆμοι ϗ Πίνδαρος, εἴπι δεῖ [2] περὶ ϗ ἁμαλοῦ εἰπεῖν, ὐκ εἰσηγούμενος, ὐδὲ συμβουλεύων ἀσυδῆ, ταῦτα λέγειν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ὡσπερεὶ ὀχλιάζων. τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ηρακλέους αὐτοῖς, ὅτι ϗ ἑτέρωθι μεμνημένος τῶν αὐτῶν ἐν [3] διθυράμβῳ τινὶ, [1] Σέθ' ἐγὼ μὲν ἀμὶν, φησὶν, αἰνέω μὲ [4] Γηρυόνη· ὃ δὲ μὴ Διὶ φίλτερον σιγῶμι [5] πάμπαν. ὐ γὰρ εἰκὸς φησὶν ἁρπαζομένων τ' ὄντων, καθῆσθαι πὰρ' ἑστίᾳ ϗ κακὸν τ' εἶ). καίτοι τό γε τοῦς νόμον ϗ ταῦτα ἀνθρώπων ἅμα ϗ θεῶν βασιλέα μάχεσθαι, [6] ὐκ ἦν ἐπαινεῖν τοῖς [7] Πινδάρῳ, ὐδὲ συμβουλεύειν τοῖς κέντρα λακτίζειν. αὐτὸς γὰρ [8] ὃ τοιοῦτον κέκληκεν Ολιαθῆν οἶμον, [9] ϗ κελεύῃ φυλάττεσθαι. ἀλλὰ τί φησι τούτων ἐμοὶ νεῦ; εἴτε γὰρ δοκοῦντα Πινδάρῳ ταῦτ' ἦν, εἴτε μὴ, ἀλλ' ὐ τῇ γε ῥητορικῇ δείξῃ τὸ [10] τοιοῦτον δοκοῦν. ὐ δεῖ γὰρ ἁρπάζειν ἕκαστον τῇ δυνάμει, ϗ τοῦτο νομον καλεῖν· ἀλλ' ἕκαστον τ' δικαίων τυγχάνειν, ϗ τ' ζωῦτα διαῤῥῆντα νόμον τιμᾶν, ϗ καλεῖν γε μόνον ὃ τοιοῦτο νόμον, ϗ τἀναντίον παρανομίαν. [11] τοῦτ' ἔτι ὃ δόγμα τ' ῥητορικῆς, ϗ τούτῳ σύνεστι τῷ νόμῳ, ϗ περὶ τούτου πείθει, τηροῦσα ὅπως μηδεὶς ὑπερβαίνοι), τοὺς ὑπερβαίνοντας σωφρονίζουσα. μεγιστον δὲ μαρτύριον, ὅτ' μὲ γὰρ νόμος ϗ δίκη, ἐνταῦθα ϗ ῥητορικὴ ϗ λόγοι. ὅτ' [12] ὑπερτέρα χεὶρ ἀφαιρεῖται ὃ δίκαιον, ὐδὲν ἴδοις ἂν ἄνευ ῥητορικῆ διοικούμενον. ἀλλ' ἔτι μᾶς ὡσπερεὶ μοίρας ϗ φύσεως οἱ νόμοι, [13] ἡ δίκη, οἱ λόγοι. τοσῶν δ' ὄντων τούτων δυνάμεων ὅπερ λέγων ἐξέβαλον, ἁπάσας τὰς χώρας ἡ ῥητορικὴ μόνη καταλαμβάνει. προτέρα γὰρ ὅσα τ'

nu de jure diſceptabitur, nec ei, qui rem docere poterit, amplius quicquam tribuetur? Ubi vero perſuaſio, ſi vis imperabit; atque ea quidem ipſa, cujus eſt opus perſuaſio, vim concedente? Exiſtimo autem Pindarum quoque, ſi quid eſt de cantico dicendum, non imperantem, nec ſerio ſuadentem iſta dicere, ſed quaſi indignantem. Ex Herculis factis conjecturam facio his ipſis, quoniam & alibi in dithyrambo quodam eorum mentionem faciens, *Te vero apud nos quidem, inquit, laudo, Geryone; quod autem Jovi gratum non eſt, omne tacuero.* Nec enim decet, inquit, cum bona diripiuntur, ad focum ſedere, & ignavum eſſe. Quinimo ſi quis contra legem, idque deorum ſimul & hominum reginam pugnaret, non erat Pindari laudare, nec contra ſtimulos calcitrandum ſuadere. Ipſe certe eam vocavit lubricam viam, & cavere juſſit. Sed quid haec mihi nunc profert? Nam ſive haec Pindaro videbantur, ſive non, Rhetoricae tamen ea non oſtendet videri. Neque enim decet ſingulos quantum poſſunt rapere, atque id legem vocare; verum ſuum quemque conſequi, atque ea diſtribuentem, legem colere, idque ſolum jus dicere, & ejus contrarium, injuriam. Hoc eſt Rhetoricae dogma; hac lege utitur, hanc ſuadet, hanc de quis violet, cavet, injuſtos caſtigans. Ac teſtimonium eſt hoc, quod dicam, maximum. Ubicunque leges vigent & judicia, ibidem & Rhetorica atque eloquentia florent: ubi manus potentior jus abripit, nihil ibi per Rhetoricam videbis adminiſtrari. Quid quod unius quaſi ſortis ſunt ac naturae, leges, judicia, & orationes? Atque harum trium facultatum, quod volebam dicere, loca omnia ſola occupat Rhetorica. Etenim cum & arte legum

1 Coiſl. ὁσιᾷτω. 2 Coiſl. Coll. Nov. ϗ τοῦ. 3 Sic MSS. omnes. Vulg. διθυραμβῳ. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. Γηρύονι. 5 Coiſl. μὴ πάμπαν. 6 Pyth. 2. extrem. *Cant.* 7 Coiſl. Πινδάρου. 8 Coll. Nov. Bar. 7. τοῦτο τοιοῦτον. Coiſl. τοιοῦτο. 9 Deeſt in Coiſl. 10 Coiſl. τοιοῦτο. 11 Bar. 7. τοιοῦτον. 12 Coiſl. ὑπέρτατα. 13 Coiſl. αἱ δίκαι. cujus lectionis videntur etiam veſtigia in Bar. 7.

1 Σὲ δ' ἐγὼ παρ' ἀμὶν, φησὶν] Σὲ ϗ, ὦ Γηρύονη, ἐπαινῶ παρ' αὐτὸν τ' Ηρακλέα· ὁ μὲ γὰρ τὰ σοι ὄντα ἀφείλετο σὺ βιαίᾳ χειρὶ, σὺ ϗ ὡς ἀδικούμενῳ μάχιμο ἦρας, ϗ λέγ τοῦτο μᾶλλον ἀποδεκτὸς, ἵνα ϗ μήτις αὐτῷ εἴπῃ, ὡς Διὸς βούλῃ τοῦτο γίγνεσθαι, πῶς ἂν αὐτὸς ποθ' Ηρακλέα δυσχεραίνοις, ἐπαίνῃ· ὁ ϗ Ζεὺς ὐκ ἀποδέχοιτο, ϗ αὐτὸς σιγῶ.

&

νομοθετικῆς [m] κατὰ τὴν ἐκείνης χρείαν, ποτέρα δ' αὖ ἡ τῆς δικαστικῆς ὅτε καὶ κἀκείνης
ἔδει, λαβοῦσα μέσην ποτέρην τὴν νομοθετικήν, εἶτ' αὖ τὴν δικαστικὴν ὡσαύτως δι-
ῆλθεν ποιέχουσα, ποτέτη ἡ μέση ἡ τελευταία γίγνεται· ὁμοῦ μὲ γὰρ ἀμφοῖν αὐτὴν μέ-
σην, ὁμοῦ δ' ἄμφω μέσας αὐτῆς καθιζᾶσα, ὡς μάλιστ' ἔμελλον ἅπασαι συμμένειν, ἀντὶ
συνδέσμου τῇ ῥητορικῇ χρώμενα. πότερον οὖν πολιτικῆς μορίου εἴδωλον ἡ ῥητορικὴ, ἢ τὰ
[2] τῆς πολιτικῆς ὡς σὺ φῂς μόρια ὑπὸ τῆς ῥητορικῆς συνέχεται; ἐμοὶ μὲν γὰρ ὡς ἀλη-
θῶς ἡ ῥητορικὴ οὐ τούτοις κακίζειν φαίνεται, οὐδὲ πολιτικῆς μορίου εἴδωλον δεικνύναι·
ἀλλ' ὥτως ὥσπερ εἰδώλου ῥητορικῆς ἀπειληφὼς, ὅτι τούτῳ σπουδάζειν, αὐτῆς δ' οὐδ' 92
ἅπτεσθαι, ὥσπερ [3] οἱ Στησιχόρου Τρῶες, —— οἱ τὸ τῆς Ἑλένης εἴδωλον ἔχοντες, ὡς αὐτήν.
Διαφέρει δ' ἂν τοσοῦτον, ὅτι [4] ἡδὲ ὅμοιον τῇ ῥητορικῇ τὸ εἴδωλον. ἀλλὰ μὲν τῆς γε ἀρε- 94
τῆς, τέτταρα δήπου φασὶν εἶναι μόρια, φρόνησιν, σωφροσύνην, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν. ῥη-
τορικὴ τοίνυν εὑρέθη μὲν ὑπὸ φρονήσεως, καὶ ὑπὲρ δικαιοσύνης· σωφροσύνη δὲ τῶν ἐχόντων,
καὶ [5] ἀνδρία τὰς πόλεις σώζει. [6] σωφροσύνη μέν, ἐπεὶ τὸν ὑπ' κόσμῳ βίον [7] ποιεῖ τῆς ἀτα-
ξίας ἀφειῶται· [8] ἀνδρία δ' ὅτι τοῖς ὑπομένουσιν οὐκ ἐπείκουσιν. ἂν γὰρ [9] εἴξωσιν, οὐ φυ-
λάξουσι τὴν ῥητορικήν, ὥστε ἕως ἂν φυλάττωσιν, οὐκ εἴκουσιν. οὐκ [10] οὖν οὐ, τεττάρων ὄντων
μορίων τῆς κολακείας, τοῦτό ἐστι ῥητορικὴ ποιεῖ δικαιοσύνην, ὅσπερ ὀψοποιϊκὴ ποιεῖ ἰατρι-
κήν· ἀλλὰ τεττάρων ὄντων μορίων τῆς ἀρετῆς, ἅπαντα δι' αὐτῆς πεποίηται. [11] ὅσπερ γὰρ ὑπ'
σώματι [12] γυμναστικὴ καὶ ἰατρικὴ, συναμφότερον λέγω, τοῦτ' [13] ἐν ψυχῇ καὶ τοῖς τῶ πόλεων 93
πράγμασι ῥητορικὴ φαίνεται. τὰ μὲν γὰρ ἄδηλα, [14] εἰ καὶ γένοιτο ποτορᾶν, ἐπειδὰν [15] δυμπορῇ·

& judiciali pro uſu utriuſque prior ſit, artem legum primum deinde judicialem quoque mediam comprehendens, prima fit, & media, & ultima; poſtquam & ſe utriuſque mediam, & utramque ſui mediam collocavit, quo poſſint maxime omnes una manere, Rhetoricam pro vinculo habentes. Utrum ergo Civilis ſcientiae partis ſimulacrum eſt Rhetorica, an partes ſcientiae civilis, quas dicis, ſub Rhetorica continentur? Nam mihi quidem non Rhetoricam in iſtis videtur ſuggillare, nec Civilis ſcientiae partis eam ſimulacrum eſſe oſtendere; verum quaſi Rhetoricae ſimulacrum aliquod ſumſiſſet, in eo ſtudium omne ponere, nec ipſam attingere, velut Steſichori Trojani — *Helenae ſimulacra tenentes*, quaſi ipſam haberent. Tantum tamen erit diſcriminis, quod eſt diſſimile Rhetoricae ſimulacrum. Jam virtutis quidem quatuor tradunt eſſe partes, prudentiam, temperantiam, juſtitiam, fortitudinem. Rhetorica igitur eſt inventa per prudentiam pro juſtitia; temperantia vero & fortitudo oratorum urbes conſervat; ac temperantia quidem, quoniam illi modeſtam vitam petulantiae praeferunt; fortitudo autem, quia non cedunt adverſariis. Nam ſi cederent, Rhetoricae non parerent, cui donec parent, non cedunt. Quocirca non, poſtquam quatuor ſunt adulationis partes, ita ſe habet ad juſtitiam Rhetorica, quemadmodum ars coquendi ad Medicinam; ſed cum quatuor ſint virtutis partes, omnes in ſuam redigit poteſtatem. Nam quod in corpore Gymnaſtica ſimul & Medicina praeſtant, id in animo & negociis civitatum valet Rhetorica. Incerta enim num futura ſint, praevidet concionando;

1 Γὰρ illud non agnoſcunt Bar. 7. & Coiſl. 2 Coll. Nov τῆς ῥητορικῆς. 3 Οἱ illud non agnoſcit Bar. 7. 4 Coll. Nov. ἡδύν. 5 Coiſl. ἀνδρεία. 6 Coll. Nov. ἡ σωφροσύνη. 7 Ita *Cant.* & Coll. Nov. Caeteri ποεῖς. 8 Coiſl. ἀνδρεία. 9 Coiſl. εἴξωσιν. 10 Bar. 7. ἢν — πεπείρων. Deeſt ἡ etiam in Coiſl. 11 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. καὶ ὥσπ' οὖ. 12 Coiſl. ἰατρικὴ καὶ γυμναστική. 13 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. τῇ ψυχῇ. 14 Ἢ Coll. Nov. οἷα Coiſl. 15 Επειδὰν ποποροᾷ. Deſunt in Coll. Nov. & Coiſl.

m Κατὰ τὴν ἐκείνης χρείαν] Ὅτι χρεία αὐτῆς κατ' ἀνθρώπους ἦν.

alia

[1] τὰ δὲ, ὅπως μὴ γενήσε) προφορᾷ, ἐπειδὰν νομοθετῇ· τὰ δὲ, ἀφαιρεῖ καθ' ὅσον δύνα)· τὰ δὲ προσχθέντα ἐπανορθοῖ, ἐπειδὰν τὰς ἀδικίας τοῖς δικασταῖς προδιδῷ. [n] Τί οὖν εἰ Ἀρχέλαος [τ] αὐτῷ δεσπότην καὶ θεῖον ἀπεκτείνας, κατέσχε [τ] ἀρχὴν, ἢ [τ] ἐπαιστῇ [2] ἐκείνῳ παῖδα εἰς ὃ φρέαρ ἐμβαλὼν, ἔφη πρὸς Κλεοπάτραν, διώκοντα [3] [τ] χῆνα ἐμπεσεῖν, ἢ μανίᾳ τινὶ προελήρησεν ὅτι [τ] μύλης· τί ταῦτ' ἐστὶν πρὸς [4] ῥητορικήν, ὦ πάντα λόγον καὶ μόνον [5] τὰς λίθους κεκινηκὼς ὡς ἀληθῶς αὐτός. τί βούλεταί σοι τὰ μηδὲν [p] προσήκοντα ἐπεισόδια; καὶ γὰρ ἔγωγε ζῶντ' ἔπειθον, φήσειεν ἂν ἡ ῥητορική. καὶ εἴτις ἐπείθετο ἐμοὶ [6] σφάττων καὶ [7] ἀποπίγων, οὔτε ταῦτα, οὔτ' ἄλλ' ἀδοπῶν ἂν διεπράττετο, ἀλλὰ πείσας καὶ φανερῶς ἀποδείξας, ὅτι [τ] αὐτῷ προσηκόντων ἀντιποιεῖται. [q] ὅτι γοῦν [τ] βραχυτέρων φησὶ [r] τούτῳ χρῆσθαι, καὶ τὰς κλή-
94 ρους, καὶ τοῖς [8] ἁρπάσασιν, ἀλλὰ τοῖς ἀποδείξασι δίδωμι. καὶ τὸν Ἀρχέλαον αὐτόν φησιν, οὐχ ὅπως τούτων ἄν ποτε ἠξίωσα, ἀλλ' εὐθὺς ἂν εἰσήγαγον οὐ δίκην [9] ἔδωκεν ἂν καλὴν, καὶ πρὶν [τ] παῖδα ἴσως ἀποπνίξαι, ἐπὶ [τ] προτέτων φόνων ὅλων ἐν χερσὶν, εἴ τινα [10] ἔσχεν ἡ ῥητορικὴ χώραν ἐν Μακεδονίᾳ. νυνὶ δ' ἀπούσης ἐμοῦ, ὁ μὲν ἠδίκει, οἵδ' ἠσύχασαν οὔτε ἁφαρέντες, καὶ οἱ τοιοῦτον ἄρχοντα δεξάμενοι. ὥσ' εἰ μηδαμόθεν ἄλλοθεν, ἔκγνω [τ] Ἀρχελάου κακῶν γνῶθι ὡς καλὸν ῥητορικὴ καὶ ἀναγκαῖον καὶ πολὺ καὶ ἔθνει παρεῖναι [12] μέλλοντι σωθή-

alia ne fiant, legibus ferendis providet; quaedam etiam, quantum poteſt, conſervat; quae autem geſta ſunt, corrigit, injuſtos judicibus tradendo. Si ergo Archelaus hero ſuo ac patruo occiſo, imperium occupavit, vel ejus filio, ſeptem annorum puero, in puteum conjecto, dixit ad Cleopatram, eum anſerem perſequendo illuc incidiſſe; aut per inſaniam quandam in mola deliravit; quid haec ad Rhetoricam pertinent, ô qui omnem ſermonem, non modo lapides ipſos moviſti. Quid ſibi volunt ineptae digreſſiones iſtae? Nec enim ego iſta juſſi, dixerit Rhetorica; nec ſi quis mihi pareret, is lacerando vel ſtrangulando aut hoc aut aliud quicquam efficeret, ſed cum ſuum ſe jus perſequi manifeſte probaſſet. In minoribus certe, inquit, hac utor ratione, & hæreditates non iis, qui eas rapuerint, verum qui ſuas eſſe oſtenderint, tribuo. Archelaum quoque ipſum, inquit, non tantum hoc honore non affeciſſem, ſed eo mox, ubi egregias dediſſet poenas, deduxiſſem, idque antequam puerum ſtrangulaſſet, dum etiam priori caede maculatae erant manus; ſi quid in Macedonia loci fuiſſet Rhetoricae. At nunc, cum ego non adeſſem, ille quidem injuſte agebat, alii vero miſere, tam qui perierant, quam qui talem ſuſceperant principem. Quapropter ſi nulla ex re alia, ſaltem ex Archelai injuriis cognoſce, quam pulcra res ſit Rhetorica, quamque neceſſaria tam civitatibus quam gentibus, ſi quidem ſalvae

1 Τὰ δὲ — νομοθετῇ in marg. Bar. 7. recenti manu Scripta leguntur. 2 Imo fratris ejus, Perdiccae: lapſus eſt memoriae. *Cant.* 3 Bar. 7. & Coll. Nov. τῷ. 4 Coiſl. τῷ ῥητορικῷ. 5 Τὰς λίθους — σοι τὰ non agnoſcunt Coll. Nov. & Coiſl. 6 Sic MSS. omnes. Vulg. ἀπαρᾴτων. 7 Coiſl. ἀποκτινὺς & rec. manu ἀποπνίγων. 8 Coiſl. ἁρπάσιν. 9 Coll. Nov. Bar. 7. ἂν ἔδωκε. 10 Εἶχεν χώραν ἐν Μακεδονίᾳ ῥητορικὴ. Coiſl. 11 Bar. 7. Μακεδωνία. 12 Coiſl. μέλλοντι δήπου.

n Τί οὖν, ἐὰ Ἀρχέλα τὸν αὐτῦ] Ἀρχέλαος ἦν τῦ Περδίκκα υἱός· ἀδελφὸς δὲ Περδίκκα Ἀλκέτας ὁ κ τ Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὃν ἐκόσμων ὁ Περδίκκας εἶχε τῷ βασιλείαν· μετὰ δὲ θάνατον Περδίκκα, μετεπεμψάμενος Ἀρχέλαος Ἀλκέτην ὡς ἐπὶ βασιλείᾳ, καταμεθύσας ἀπέκτεινε μετὰ τ παιδὸς Ἀλεξάνδρου, κ ἠφάνισε, κ τ γνήσιον Περδίκκα τ παῖδα ἀπὸ Κλεοπάτρας εἰς φρέαρ ἐνέβαλε, καὶ ἕφη χῆνα διώκοντ ἐμπεσεῖν, τοῦτον δ ἐπικεκλῆσθαι φασὶν Ἀλκέταν ἢ Μέροπον. o Ἐπὶ τ μύλης ζῶντ' ἐστὶ] Τοῦτο ὅτε νεωτέρου, ὡς αὐτῦ τ Ἀρχελάου ἀπιδόντ εἰς μύλωνα κ ἐπόντ, ὅπ σωτερέων τὰς ἰχθῦς μὴ ὅτως, ὥσπερ ὁ μύλος ὅτ πὶ τὸ αὐτῷ εἰσπεφόρβα. p Προσήκοντα ἐπεισόδια] Ἐπεισόδια καλοῦνται τὰ ἐν τραγῳδίᾳ ὑπὸ τ τραγωδῶν λεγόμενα, λέγε δ τοῦτο, ἀφ' τὸ ἀσκόπως καὶ ἀνοικείως εἰσέρχειν αὐτὸν τὰ τ Ἀρχελάου. q Ἐπὶ γοῦν τ βραχυτέρων] Βραχυτέρους φησὶ τοὺς μικροτέρους, ἤτοι τοὺς ἰδιώτας· οἱ γὰρ δυνάσται καὶ οἱ τύραννοι μείζω τ νόμων φρονοῦσι, κ τῇ τ εἰρήνης οὐκ ὑπείκουσι γνώμῃ. r Τοῦτο χρῆσθαι] Τὸ τοῦτο χρῆσθαι πρὸς ἀγνοοῦντάς σύνταξιν μέχρι γράφουσι, τὸ δ' ἐστὶ τοιοῦτον, ὥσπερ γὰρ φαμὲν τὶ ἡμαυτῷ χρήσομαι, οὕτω κ τὸ ἐπὶ τ δεῖ- θαι χρήσομαι.

esſe,

σθαι, καὶ μὴ τοῖς ἀναγκαίοις κακῶς δουλεύειν. Ταυτὶ [1] μᾶλλον ἂν οἶμαι [2] πείθοι λέγουσα [3] ἡ ῥητορικὴ, οἰκεῖά τε καὶ δίκαια, καὶ [4] προσήκουσα ἑαυτῇ λέγουσα. ὑμῖν μὲν ἀλλ' εἰ Πλάτων οἴεται τούτοις ἐλέγχειν [5] αὐτὴν, [6] ὥρα καὶ τὰ Γύγου τῷ Λυδῶν προσεγκαλεῖν αὐτῇ οἶμαι (ταῦτα [7] μέν ὅστι καὶ ἀδοκώτερα) ὅτι [8] τὸν δεσπότην ἀπεκτείνας, [9] ἔσχε τὴν ἀρχήν· ἡ δὲ, συνήδει καὶ συνέπραττεν ἡ τῷ μὲν γυνὴ, τῷ δὲ δέσποινα. τί οὖν οὐ καὶ κεῖνα λέγομεν, ὅτι Κύρου τὸν Ἀραξῆν διαβάς, Μασσαγέταις συνέβαλε· Δαρεῖος δὲ τὸν Βόσπορον ζεύξας, ὅτι Σκύθας διέβη· Ξέρξης δὲ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας ὅτι τὴν Ἑλλάδα· Νίνου δὲ ὑπὸ Μήδων ἑάλω· [10] ὁ δὲ Σαρδανάπαλος ἀκαύστη ζῶν, ἀναβὰς ὅτι τὴν πυρὰν αὐτός. καὶ [11] τί ταῦτ' ὅστι πρὸς ἔπος; ἢ πότ' ἂν σαφῆ τις κατηγορῶν ῥητορικῆς, εἰ πάντ' ὅσα πώποτε ἢ ἰδιώταις, ἢ πόλεσι συνέβη κατὰ συμφοράς, ταῦτα ῥητορικῇ λογίζοιτο; καί τοιγε περὶ Ἀρχελάου καὶ τοῦτ' [12] ἔχει τις ἂν εἰπεῖν, [u] ὅτι Σωκράτην ὅτου ἦν ὁ καλῶν ὡς αὐτὸν, ὑ τῶν [12] ῥητόρων οὐδένα· ἀλλ' ἐῶ τοῦτο. ἀλλ' οἶμαι γέλως ὅσιν. ἕως γὰρ ἄν τις μὴ δείξῃ τούτων αἰτίαν τὴν ῥητορικὴν οὖσαν, μηδὲ τῇ [13] ταύτης φύσει ταῦτα συμβαίνοντα, ὑ ῥητορικὴν δίδωσιν [x] ἁμαρτῆσαι, τοῦτο δέ ὅστιν ἐλέγξαι τὸ ζητούμενον. πρὸς δὲ, καὶ κεῖνο εὔηθες, εἰ αὐτῷ μὲν [14] νομίζοι πᾶσαν ἀδεσιαν, καὶ ἃ μὴ ταύτης ἔστιν ἔργα, [15] ῥητορικῇ προσάπτειν ἀξίωμα, τὸν δ' ἀντικείμενον

esse, nec nefariis hominibus male servire velint. Haec, ut arbitror, si diceret Rhetorica, magis propria se & aequa atque sua loqui ostenderet. Veruntamen si his exemplis eam studet Plato condemnare, Gygis etiam facta tempus est ei, ni fallor, objicere (quanquam haec etiam absurdiora sunt) quoniam ille domino occiso, regnum obtinuit, conscia atque adjuvante illa, quae ut illius uxor, ita hujus erat hera. Quin ergo & ista dicimus, Cyrum Araxe trajecto, cum Massagetis conflixisse; Darium juncto Bosphoro, ad Scythas transiisse; Xerxem juncto Hellesponto, in Graeciam; Ninum a Medis esse captum; Sardanapalum vivum arsisse, conscen-

so sponte rogo. Sed quid haec ad rem pertinent? Aut quando desinemus accusare Rhetoricam, si omnes, quotquot unquam vel publice vel privatim contigerent clades, Rhetoricae imputentur? Verum de Archelao posset etiam hoc dici, Socratem eum ad se evocasse, non oratorum quemque; sed hoc omitto. Itaque ridicula haec sunt. Etenim donec nemo harum rerum causam aut naturam in Rhetorica haerere demonstrarit, nullius convincet Rhetoricam peccati; quod quidem ad explicationem quaestionis pertinet. Est & illud ineptum, cum sibi omnia concedi, & quae Rhetoricae non sunt, ipsi tribuere licere existimet, si oppositum non

1 Coisl. μὲν ἄλλον ἄν. 2 Coll. Nov. Bar. 7. πείθει. 3 Abest a Bar. 7. & Coll. Nov. 4 Coisl. προσήκουσα. Sic & Bar. 7. rec. manu. 5 Coisl. ῥητορικῷ. 6 Coisl. γὰρ. 7 Coisl. τὸ αὐτῷ δεσπότην. 8 Coisl. κατέχει. 9 Bar. 7. συνίδει. 10 Coisl. τί ταῦτα πρὸς. 11 Coll. Nov. Bar. 7. ἔχοι. 12 Coll. Nov. τὸν. 13 Bar. 7. ταύτῃ. 14 Coisl. Coll. Nov. Bar. 7. νομίζοιτο. 15 Duplicis lectionis adhibentur vestigia in Coisl. ῥητορικῇ & ῥητορικῆς.

s Ὅρα δὲ τὰ Γύγου τοῦ Λύδου] Κασδαύλης Λύδων ἦν βασιλεύς, παγκαλὼ ἔχων γυναῖκα. νόμῳ δ' ὄντος μή τινα τῶν ἐξωθεν ὁρᾶν τὰς βασιλίδας, Καυδαύλης σύνοικον βιάζων τὴν Γύγην, ἐς ἡσυχίαν τὴν γυναικὸς, ὑπηρέτην ὄντα αὐτῷ. ὁ δὲ, τὸν μὲν πρότερον ἀπιπηδᾷ, χρόνῳ δ' ὑπείξας τῇ Καυδαύλῃ βιάζοντι, δι' οἶδε τὸν αὐτὸν διαπονεῖ· αὐτὴ δ' ἦν τοιοῦτο λαθρα μεταστειλαμένη, ἢ θνήσκειν αὐτὸν ἢ κτείνειν τὸν δεσπότην ἐλεγεν· καὶ ὃς αἱρεῖται τὸ δεύτερον, καὶ ταύτην γαμήσας βασιλεύει Λυδῶν. t Ο δὲ Σαρδανάπαλος] Οὗτος βασιλεὺς ἦν Ἀσσυρίων, ἐπιασταίνων δ' αὐτῷ τὸν πῦρ, ἐρρίψεν ἑαυτὸν εἰς τὸ πῦρ, μὴ τὰ βασιλικῶν χρημάτων. τινὲς δ' λέγουσιν αὐτὸν καὶ φιλόσοφον, ἐπὶ τούτῳ λέγουσιν Ἀσσυρίας ἀπολέσαι τὸν δεσπότην τῆς Ἀσίας, καὶ λαβεῖν αὐτὸν Μήδους. τεχνικῶς δ' πέντε τὰ πυραδείγματα ὁ τὰ βαρβάρων ἤνεγκεν. ἔτω γὰρ μάλιστα δείκνυται τὸ ἄτοπον, ὅτι τὰ τῶν παντελῶς ἀγνοούντων αὐτὴν ἐγκλήματα εἰς αὐτὴν φέρομεν. u Ὅτι Σωκράτην] Ὡς πολὺ πιθανώτερόν ἐστι λέγειν ὑπὸ φιλοσοφίας, αὐτῷ ταῦτ' ἀναπεισθῆναι, ἢ ὑπὸ ῥητορικῆς. x Ἁμαρτῆσαι] Τοῦτο ἅπαξ εὑρέσκεται, παρὰ τούτῳ τι καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ ὑ παντελῶς ἐστὶν ἄχρηστον.

ani-

λόγον ὐχ ὁρᾷ, ὐδ' οἴηται καὶ τὸν ὑπὲρ ταύτης λέγοντα καὶ σεμνύοντα, πάνθ' ὅσα
96 πώποτ' ἐπράχθη χρηταὶ κατ' ἀνθρώπους, [1] ὅτι ῥητορικῷ ἄγειν δυνήσεται. ἡμεῖς τοί-
νυν ἀποδείκνυμεν, ἧ χάριν εὑρέθη ῥητορική· ἵν' εἰ μὲν εἴη τοῦτο καλόν, καὶ τὴν ῥητορικὴν
χρηστὸν [2] ἡγώμεθα· εἰ δ' αἰσχρὸν καὶ φυκτόν, τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λογισμοῖς κ᾽ περὶ τῆς ῥη-
τορικῆς χρώμεθα. φαίνεται τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ τοῦ δικαίου συστᾶσα [y] καὶ νομοθεῖσα,
ὥσπερ [z] ἀφ' ὧν, ὅπερ εἶπον, τοῦτο ἴσχυσαν ὄνομα οἱ νόμοι. ἔοικε γὰρ τοῖς ταῖς χερσὶν ἐλαττου-
μένοις, λόγου κ᾽ νόμου βοηθοῦ. ὀκνῶν ὅσ' ἄν τις ἐκλέξας ἀδικήματα, εἰς τὸ μέσον φέρῃ, περὶ
τοῦ μηδὲν προὔργου ποιήσειν, [3] οὐκ εἰς τοὺς κατ' αὐτῆς ἐλέγχους, [4] τοὺς δὲ ὑπὲρ αὐτῆς
λόγους κομιῶ. ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὥστε μισεῖν, καὶ κωλύειν εὑρέθη. νὴ Δί' ἀλλὰ συ-
κοφαντοῦσί τινες τ᾽ ῥητορικῆς περιῤῥάμβοι. καὶ καθ' αὑτό γε τοῦτο [5] σεμνὸν ἡ ῥητορική. πῶς;
ὅτι καὶ τοὺς ἰατρικῆς, οἶμαι, τινες [6] περιῤῥαμβῶσιν ἀπέκτειναν φαρμάκῳ τινὰς ἤδη, καὶ [7] τὶν'
ἴσως [8] ἄλλον τρόπον· ἀλλ' ὐ διὰ τοῦτο πονηρὸς ἡ ἰατρικὴ, ἢ τοσοῦτ' ἀπέχει τοῦ κτείνειν
97 ἀνθρώπους, ὥσ' ἔστι [9] θανάτου φάρμακον ὡς εἰπεῖν τόγε ἐφ' ἑαυτῇ. ὀκνῶν ὅστις μάλιστα μισῇ
καὶ δυσχεραίνει τοὺς [10] ἀποκτιννύοντας, οὕτω μάλιστα τοὺς σώζοντας ἀσπάζεται καὶ τι-
μᾷ. ὀκνῶ καὶ ὅτι τῆς ῥητορικῆς, εἰ μὲν πέφυκεν ὥστε ὑβριστὰς καὶ κόλακας ποιεῖν, ἐξ
ἀνάγκης αἰσχρὸν καὶ ἀγεννὲς καὶ ἀνελεύθερον, καὶ ὐ πρέπον ἀνδρὶ [11] καλῷ καὶ ἀγαθῷ· εἰ
δὲ ὑπὲρ τοῦ λόγῳ σώζειν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὸ δίκαιον ὑπὲρ τούτου κατεσκέυασται,
ὅπερ κατὰ σῶμα ἰατρικὴ, τοῦτ' ἂν ψυχῇ ῥητορικὴ περιόντ᾽ ἐξῆς τοῦ λόγου πέφηνεν

animadvertit ſermonem, nec eum quoque cogitat qui pro ipſa dicat, omnia quaecunque inter homines unquam feliciter geſta ſunt, ad Rhetoricam poſſe referre. Nos igitur, qua de cauſa ſit inventa Rhetorica, oſtendimus; ut ſi id honeſtum fuerit, Rhetorica quoque bona cenſeatur; ſin turpe ac fugiendum, eodem nomine & illam compellemus. Primum igitur juſtitiae cauſa compoſita videtur & inſtituta, tanquam unde nomen hoc leges, ut dixi, obtinuerint. Qui enim viribus erant inferiores, iis orationis erat & legis opus praeſidio. Quamobrem quaſcunque quis protulerit injurias, praeterquam quod nihil efficiet, non tam contra ipſam, quam pro ipſa eas proferet. Ad haec enim & ſimilia odio proſequenda, & prohibenda ipſa eſt inventa. At calumniantur quidam Rhetoricae periti. Atqui & hoc ipſum ad Rhetoricae dignitatem facit. Cur? Quoniam & Medicinae periti quidam pharmacis olim quoſdam occiderunt, atque etiam alio quodammodo; ſed non ideo mala eſt Medicina, quae tantum à cæde facienda abeſt, ut per ſe quidem mortis, ut ita dicam, ſit remedium. Quocirca qui eos, qui occidunt, maximo proſequuntur odio, ii ſervatores maxime colunt & amplectuntur. Quare & Rhetorica, ſi quidem injurioſos & adulatores nos efficit, turpis profecto, ignobilis, illiberalis, & bono viro eſt indigna cenſenda; ſin ad homines & jus oratione conſervandum eſt inventa, quod corpori Medicina, ut Gymnaſticam nunc omittam, id animo praeſtat Rhetorica, quemadmodum in ſermonis pro-

1 Coll. N. ἐστι. 2 Bar. 7. ἡγέμεθα. Coiſl. ἡγώμεθα. 3 Οὐκ illud abeſt a Coll. N. & Coiſl. 4 Coll. N. Bar. 7. καὶ τοὺς ὑπὲρ λόγους. In marg. Coll. N. χρ. ἐπαίνους. Coiſl. καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἐπαίνους. 5 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. σεμνότερον. 6 Coiſl. ἐπιπροϊσταμένων. 7 Coll. N. & Bar. 7. τινες. 8 Ita MSS. omnes. Vulg. ἄλλων. 9 Bar. 7. φάρμακον θανάτου. 10 Bar. 7. ἀποκτεινύντας. 11 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. καὶ ἀγαθῷ καὶ καλῷ.

y Καὶ νομοθεῖσα] Ἐπίτασις ἐστὶ τὸ νομοθεῖσα, ἔστι γὰρ καὶ εἶναι, καὶ μὴ νομίζεσθαι· ὥσπερ τὸ σὺ τοῦ Παναθηναϊκοῦ, καὶ Δημοσθένει ὃ θεὸς ὢν δοκῶν ἐξ οὐσίας. z Ἀφ' ὧν ὅπερ] Ἀπὸ γὰρ τῶν τοῖς ἀσθενεστέροις βοηθεῖν, συνεμίσθησαν, καὶ τὸ καλεῖσθαι νόμοι σκήπτουσα.

ἡμῖν ὄσα, ἐῶ γὰρ [1] παντὸς γυμνασικοῦ. ὅς τις μάλιστα τοὺς συμφαντοῦντας ἢ κολακεύοντας δυσχεραίνει, τούτῳ μάλιστα προσήκει [2] τοῦ ὑπὲρ τοῦ βελτίστου νομοθέτης, [a] καὶ τούτων ὄσαν φάρμακον τιμᾶν. ὥσπερ γὰρ ὅς τις ἀποκτιννύει ἰατρικὴν ὑπισχνούμενος, οὐχ ἅμα ἰατρός [3] τέ ἐστι, καὶ ἀποκτίννυσιν· ἀλλ' ἕως μὲ [4] ἰατρὸς οὐδαμῶς συμπράξει ταῦτα, ἀλλὰ, κἂν ἄλλον παλάξαντος, αὐτὸς ἰᾶται, ἅμα δὲ ἀποκτίννυσί τε καὶ τοῦ τέχνου συναδίκημα οὐχ ἅμα ῥήτορες τέ εἰσι, καὶ συκοφαντοῦσι καὶ κολακεύουσιν, ἀλλ' ἕως μὲ ῥήτορες, οὐδέτερα τούτων, οὐδέν' 98
ἄλλό τι αἰσχρὸν [5] οὐδὲν ἐστὶ πρὸς αὐτοῖς [b] οὐδὲ παραπολύ, ἀλλὰ τοὺς μὲ ἀδικοῦντας ἐξελέγχουσι, τοὺς δ' ἀγνοοῦντας διδάσκουσι περὶ τῶν πραγμάτων, ἅμα δ' ἔξω τούτων τε καὶ τοῦ ῥητορικοῦ ἔσονται. ὄχλου ὄνειδος ποιήσουσι τῇ ῥητορικῇ, ὁπόταν πλημμελῶσιν. ἁμαρτήσονται γὰρ τοσοῦτον αὐτῆς, [6] ὅσον περὶ σοῦ δικαίου. ἐπεὶ καὶ ἡ κυβερνητικὴ τοῦ σώζεσθαι δήπου τοὺς ἐμπλέοντάς ἐστι τέχνη, καὶ μὴν [7] ἔχοι γ' ἄν τις τὴν ὅπως πρύμναν καθημμένων ἀναγαγὼν εἰς τὸ πέλαγος, καὶ καταδύσας, καὶ ἄλλό τι [8] χρήσασθαι τοιοῦτον. ἀλλ' ὅτε τοῦ κυβερνητικοῦ δεῖ φέγειν ἀφὸ ταῦτα, ὅτε λέγουσιν ἄνθρωποι, ὅτι τῇ τοῦ ἐμπλεόντων σωτηρίᾳ πάντων ἐναντιώτατόν ἐστι κυβερνήτης συνεμβάς, ὅτε τοὺς [9] καταπονηρίας εἰς ἕν, οἶμαι, τοῖς κυβερνήταις ὐδεὶς πίθησιν. ἀνάγκη [10] μὲ γὰρ, οἶμαι, καὶ τοὺ βλάψοντα τὴν ναῦν, καὶ τὰ ἀφανιοῦντα εἰδέναι [11] τὸν γε κυβερνήτην, ὥσπερ οἶμαι καὶ τοῦ ἰατροῦ ἀνάγκη καὶ τὰ σφαλερὰ τῷ σώματι γιγνώσκειν, καὶ τὰ σωτήρια· χρῆσθαι δ' ἑκατέρωθι τοῖς χρηστοῖς ἡ τέχνη βούλεται, εἰκότως, καὶ [c] καλῶς ἐπωνυμίαν. καὶ τοσοῦτόν γ' ἀπέχει δή, ὥσπερ ταῦτα 99

greſſu patuit. Quocirca qui calumniatores & adulatores maxime averſatur, is eam, quae optima de cauſa eſt inſtituta, & iſtarum rerum adfert remedium, maximi debet facere. Ut enim ſi quis occidat, medicinam pollicitus, non ſimul & medicus eſt & occidit; verum donec quidem medicus eſt, id nequaquam faciet, ſed potius ab altero inflictum vulnus curabit, ſimul autem cum occiſione artem quoque perdidit; ita & in hac cauſa non ſimul & oratores ſunt, & calumniantur atque adulantur; verum donec ſunt oratores, neutrum iſtorum, nec aliud omnino quicquam turpe in ipſis cernitur, ſed & injuſtos convincunt, & ignaros rerum ſtatum docent, ſimul autem & haec amittunt, & Rhetoricam. Quo fit, ut Rhetoricae nonnihil incommodent, cum peccant. Tantum enim ab ipſa, quantum ab aequitate abſunt. Nam & gubernandi ars, quamvis vectorum ſalutem ſe procurare fateatur, poſſit tamen eorum aliquis, qui in puppe ſedent, navem in altum ſublatam demergere, atque aliquid aliud efficere ſimile. Veruntamen nec ideo fugillare debemus artem, nec aiunt gubernatoris comitatum ſaluti vectorum maxime eſſe contrarium, neque piratas eodem loco, quo gubernatores, habet quiſquam. Oportet enim gubernatorem tam quae noxia, quam quae ſunt navi utilia, cognoſcere, ſicut & medicum tam quae periculum, quam quae ſalutem corpori adferunt; ſed utrobique ars utilia in uſum vult adhibere, ac merito quidem, & pro nominis ratione. Ac tantum abeſt ut is, qui circa haec ma-

1 Coiſl. τὸ νεῶ. 2 Coiſl. πρέ. 3 Τε illud abeſt a Bar 7. & Coiſl. 4 Ἰατρός ἐστιν, οὐδαμῶς ἂν πράξῃ ταῦτα. 5 Οὐδὲν illud non agnoſcit Bar. 7. 6 Sic MSS. Vulg. ὅσονπερ. 7 Bar. 7. ἴσχοι. 8 χρήσασθ. Coiſl. 9 Coll. Nov. & Bar. 7. καταπονηρὰς οἶμαι τοῖς κυβερνήταις εἰς ἓν πίθησιν. Inſerta recenti manu intra lineas Bar. 7. vocula οὐδεὶς, & in marg. Coll. Nov. καταπονηρὰς τοῖς κυβερνήταις εἰς ἓν οἶμαι πίθησιν. 10 Deeſt in Coiſl. 11 Coiſl. γε τόν.

a Καὶ τούτων ὄσαν] Τὸ τούτων ἀντὶ τοῦ συκοφαντούντων, καὶ κολακευόντων νόει· ὥσπερ γὰρ φάρμακόν ἐστιν ἴαμα τοῦ καὶ ἡ ἰατρικὴ, ὅτω συκοφαντίας ἢ κολακείας ῥητορικὴ, ἢ τὸ τούτων ἀντὶ τῶν καλῶν νόει· ἐπειδὴ φαμὲν ἢ ἡδονῆς φάρμακον. b Τοῖς οὐδὲ παραπολὺ] Οὐ μόνον τὸ παραπολὺ ἀντὶ τοῦ πολὺ, ἀλλὰ ἢ ἀντὶ τοῦ ἐπέλαττον, ὡς κἀνταῦθα, τὸ χεὶρ ὀκτὼ πολλῷ ἐλάττων ἐστιν. c Κατ' ἐπωνυμίαν] Ἀμφοτέρων τῶν τέχνων. ἡ μὲν γὰρ ἰατρικὴ ἀπὸ τοῦ ἰᾶσθαι, ἡ δὲ κυβερνητικὴ ἀπὸ τοῦ κυβερνᾶν γίνεται.

litioſe

κακυργῶν τις, φυλάττειν τὴν νομα τὸ τέχνης, ὥστε κἂν ἄκων ἐξαμάρτῃ, φησὶ [1] Πλάτων, [2] ὐκ ἀκριβῆ τῷ λόγῳ χρώμεθα, ἐπειδὰν φῶμεν ὅτι [3] ὁ ἰατρὸς ἐξήμαρτεν ἢ ὁ κυβερνήτης. ἕως γὰρ ἂν τέχνη κρατῇ, ἁμάρτημα ὐκ ἔστιν, ὃ γὰρ ἐστιν ἁμαρτεῖν [4] κατ' αὐτήν· τὸ γὰρ ἁμαρτεῖν, ὐκ ἔστι τέχνη. κομιδῇ ἄρα ἐάν τις ἐξεπίτηδες τἀναντία οἷς ἡ τέχνη βούλεται, ποιῇ, τοῦτον ᾧ μετέχει τῆς τέχνης ἀδικεῖν φήσομεν, ἢ τῇ τέχνῃ ποιεῖν ὅνειδος, [5] ἀλλ' ὃ τῇ τέχνῃ [d] τούτῳ διπλοῦν ποιεῖν τοὔνειδος· καὶ τί δεῖ παραδειγμάτων ἑτέρων ἀλλ' ὃ μικρῷ πρόσθεν ἡμεῖς τε ἐμεμνήμεθα, καὶ Πλάτωνα σύμψηφον ἐδείκνυμεν; οἱ νόμοι σωτηρίας ἕνεκα τῆς πόλεως εἵνεκα, καὶ τοῦ τὰ δίκαια βεβαίους ἅπασι τίθεναι· καὶ ἡ νομοθετικὴ [6] καὶ καθ' αὐτὸν ἐκεῖνον, καὶ καθ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους χρηστὸν καὶ καλόν, καὶ σὺν δικαιοσύνῃ [7] καλλιεθμεῖσθαι τοῦτ' αὐτὸ δήπου τὸ δικαίως ὐκ ἐκπεφευγὸς, Πλάτων δὲ αὐτὸ καὶ πρότερον τίθησιν. ἐὰν οὖν τις ἡμᾶς ἔρηται λέγων ὧδε, Πόσοι δὲ ἤδη νόμοι ἤνεγκαν, ὑδὲν ὑγιὲς καὶ πάντ' ἔχοντα τὰ δεινόταλα; [e] πόσοι δ' ἐν γραφαῖς ἑάλωσαν ἀδικώμενοι; ἢ ποσοὶ τῶν κυρίων [8] ὄντες νόμων ἐλύθησαν ὡς ὐκ ἄμεινον αὖθις χρῆσθαι; Τί οὖν, πότερον τὴν νομοθετικὴν ὃ πάντη καλὸν φήσετε, ἆρα τοὺς τοιούτους νόμους, ἢ πάντας τοὺς πώποτε γραφέντας ἢ μέλλοντας γραφήσεσθαι νόμους εἶναι καλοὺς καὶ δικαίους, [9] ἐπειδὴ δεῖ πάντως καλὸν εἶναι τὸν νομοθετικόν; ἆρ' ἄφυκτα ἐρωτᾶν αὐτὸν φήσομεν καὶ συγκαλυψόμεθα; ἢ τινός ἐστιν εὐπορῆσαι μετρίας ἀποκρίσεως, καὶ ἡ τὸν νομοθετικὸν καὶ τοὺς τῷ ὄντι νόμους, καλόν τε καὶ δίκαιον [10] φήσῃ; τοῦτο γὰρ χαίρειν ἐλθεῖν εἰς ἀνθρώπους τὸ πρῶτον, τὰ δὲ τοιαῦτα ὃ νόμους εἶναι μᾶλλον, ἢ τὸ ὃ Δημοσθένους ἀνομίαν, καὶ ἃ κωλύουσιν

litioſe ſe gerit, artis nomen conſervet, ut ſi quis vel invitus peccet, quod ait Plato, non recte dicamus medicum vel gubernatorem erraſſe. Donec enim ars locum obtinet, non eſt errori locus, quandoquidem ex ipſa non licet errare, cum error ars non ſit. Multo minus ergo, ſi quis de induſtria contra artem agat, artificem dicemus male agere, aut arti eſſe dedecori, verum potius artem huic duplici eſſe dedecori. Quid autem aliis opus eſt exemplis, quam cujus & nos paulo ante miminimus, & Platonem nos habere ſuffragatorem oſtendimus? Leges enim ſalutis publicae cauſa, & ad jus cujuſque vindicandum ſunt poſitae; earumque ars ſecundum ipſum, nos, & omnes homines bona & honeſta juſtitiaeque conjuncta cenſetur, a juſto nimirum non ſeparata, quo etiam priorem ponit Plato. Si quis igitur his verbis nos interroget, Quot vero leges olim latae ſunt, quae nihil aequi, & omnia continerent graviſſima? Quot autem legum perperam latarum ſunt in judiciis convicti? Quot etiam leges ratae, quaſi eſſent pernicioſae, ſunt abolitae? Utrum ergo legum artem non omnino honeſtam propter tales eſſe leges dicetis, an omnes, quae vel latae ſint vel unquam ferentur leges, bonas & juſtas eſſe, quoniam omnino honeſtam eſſe artem ipſam oporteat? Num ea, quæ non liceat evadere, dicemus ipſum quaerere, ac nos abſcondemus, an aliquod ſuppetet mediocre reſponſum, quodque legum artem & leges veras in virtute & juſtitia ponet? Nempe hujus cauſa primum eſſe inſtitutas; iſtas vero non tam leges ac jus eſſe, quam quod ἀνομίαν Demoſthenes, ſeu injuriam vocet, idque

1 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. φησὶν ὁ Πλάτων. 2 Primo de rep. *Cant.* 3 Ὁ illud abeſt a Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 4 Coiſl. καὶ ταὐτὸν. 5 Coiſl. ἀλλὰ μὴ τέχνῃ τέχνην. 6 Abeſt a Coll. Nov. & Coiſl. 7 Lege καταλλαμβάνεται *Cant.* 8 Coiſl. ὄντων. 9 Επειδὴ —— νομοθετικὸν recentiori manu adſcripta ſunt margini Bar. 7. & deſunt in Coll. Nov. & Coiſl. 10 Coll. Nov. Bar. 7. εἶναι φήσῃ. & Coiſl. in marg.

d Τούτῳ διπλοῦν ποιεῖν] Ἁμαρτάνοντι γὰρ τῷ κυβερνήτῃ διπλοῦν αὐτῷ παρὰ τὸ τέχνης ὄνειδος γίνεται, καὶ ὅτι αὐτῆς ἀπέτυχεν, καὶ ὅτι ἥμαρτεν· ὁ μὲν γὰρ ἀναμάρτητος, ὁ δὲ ὁμοῦ τι ἀπέτυχε, καὶ ἥμαρτεν. e Πόσοι δὲ καὶ γραφαῖς] Τὸ πόσοι ᾗ ἐάλωσαν ἀντὶ ἀνθρώποι ἐφ' ὃ νόμοι νόει· ὡς καὶ μετ' ὀλίγον δηλοῦται· τὸ ᾗ γραφαῖς, ἢ ἀντὶ ᾗ καταγελάσεις, ἢ ὅτι παρώμοιωται ἐγκαυσαν.

οἱ νόμοι, καὶ ὑπὲρ ὧν εὑρέθησαν ὅπως μὴ [1] γίγνοιντο. προσθείλω δ' ἂν ἔγωγε ὅτι [2] ὧδε ἴσως σε ἐρωτῶν ὑ φοβεῖ με τοῦτο, ὅτι ἐάλωσαν παρανόμων νόμοις ἤδη τινὲς γεγράψαντες. ἀλλὰ κ) τοῦτο ἐμοὶ μαρτυρεῖ. τοὺς γὰρ παρανόμων ἁλόντας, οὐκέτ' εἶ) νόμους [3] τότε ἀκριβές· 101
ὑ γὰρ [4] ἦεν ἂν νόμοι τε ἅμα, καὶ παρὰ τοὺς νόμους. ὥστε παρανόμοις ἀκούειν ὑ νομίμοις προσήκει γράμμασιν αὐτοῖς. ταῦτά μοι καὶ ὑπὲρ ῥητορικῆς ἔστω πρὸς Πλάτωνα, [f] ἢν δ' ἂν τότε κοινῇ ἐποιησάμθ' ἀπόκρισιν, αὕτη νῦν ἐμοὶ πρὸς τὸ παρὸν γινέσθω. οὐκ ἂν ὁμοῦ κόλακές τε καὶ ῥήτορες εἶεν, οὐδὲ ὁμοῦ συκοφάνθ καὶ ῥήτορες, εἴπερ ὕτως ἡ ῥητορικὴ τοῦ δικαίου χάριν εἰσῆλθε, καὶ σωτηρίας [5] ἀνθρώποις, ὥσπερ οἱ νόμοι. ἀλλ' ἕως ἂν ἰατρικὴ σώζῃ τοὺς κάμνοντας, καὶ κυβερνητικὴ [6] σώζει τοὺς πλέοντας, καὶ νόμοι τοὺς χρωμένους· οἱ ῥητορικῆς λόγοι σώζουσιν ὡς χρή, κ) τὸ δίκαιον φυλάττουσιν. ἐπεὶ κ) τὴν ὑφ' ἡμῶν ταύτην κληθεῖσαν φιλοσοφίαν, εἴτις βούλοιτο κακίζειν, [7] πολλ' ἂν ἔχοι παράγειν [8] ἐν τοῖς λόγοις· οἷ εἰ Διαγόρου κατηγορεῖν καὶ Ἀναξαγόρου, καί τινας ἄλλους [9] ἐκλέξας ὕστερον, ἢ τὸ πρότερον γενομένους ἀτόπους ἀνθρώπους· ὧν οἱ μέν, [10] διέφθειραν δήπου τινάς, οἵδ' ἐβλασφήμησαν περὶ θεούς, οἱ δὲ λόγους ἄλλους τινὰς εἶπον, ὡς οὐκ ἄμεινον ἦν ὅλως, οἱ δὲ αὐθαδείας πλέον 102
ἢ φρονήσεως εἰσηνέγκαντο. ἀλλὰ μὴ ὕτω βέλτιον ἦ λέγειν, ὅτι ὑκ, εἴτινες φιλοσοφίας προβλήματι χρώμενοι, φαῦλοι καὶ μηδὲν βελτίους τ' πολλῶν γεγόνασιν, ἢ νὴ Δία καὶ δεινότεροι κακουργεῖν, ὑ διὰ ταῦτα ἀτιμαστέον φιλοσοφίαν, [11] ἕως φιλοσοφία μὴ τοιαῦτα ποιεῖν ᾖ, ἀλλ' αὐτοῖς τούτοις τεκμηρίοις χρηστέον κατ' ἐκείνων, ὅτι διημαρτήκασι φιλοσοφίας.

quod prohibent leges, & cujus impediendi cauſa ſunt inventae. Quin & illud addiderim, non me moveri, ſi legiſlatores olim quidem legum perperam latarum ſunt convicti. Nam hoc quoque pro me facit. Poſtquam enim ſunt convictæ, non eſſe leges amplius dicendas, quandoquidem non ſimul & leges, & contra leges eſſe poſſunt. Itaque injuſtae, non legitimae, ſunt ipſae litterae dicendae. Haec autem etiam pro Rhetorica nobis apud Platonem valeant, quodque tum communiter uterque reſpondiſſemus, id hac in re nunc a me fiat. Non poſſent adulatores pariter & oratores eſſe, nec ſycophantae pariter & oratores, ſi quidem juſtitiae & ſalutis cauſa Rhetorica ſicut & leges, hominibus eſt tributa. Quin donec Medicina ſanabit aegrotos, & ars gubernandi navigantes ſervabit, ac leges eos, qui ipſis utuntur; Rhetoricae quoque ſermones, quos oportet, ſervabunt, & juſtitiam defendent. Nam & eam, quam vos Philoſophiam vocatis, ſi quis velit accuſare, multa poſſit pervertere; ut ſi Diagoram reprehendat & Anaxagoram, atque alios quoſdam, qui vel prioribus vel poſterioribus ſaeculis improbi extiterunt; & alii quoſdam corruperunt, nonnulli male ſunt de diis locuti, quidam aliter, quam oportebat diſputarunt, reliqui plus contumaciae quam prudentiae attulerunt. Verum vide num ita præſtet dicere; non, ſi quidam ſub Philoſophiae praetextu improbi, nec caeteris meliores, aut etiam pejores extiterunt, ideo culpandam eſſe Philoſophiam, donec harum rerum cauſam non contineat, ſed his ipſis argumentis eos Philoſophiae fuiſſe expertes, eſſe demonſtrandum.

1 Coll. Nov. γίνοιτο. 2 Ὧδε ἴσως σε ἐρωτῶν additur. *Cant.* Legunt Coll. Nov. & Bar. 7. χρ. ὧδε. Legit etiam ἐρωτῶ Coiſl. 3 Bar. 7. τότε. 4 Coiſl. & Bar. 7. ἂν εἶεν. 5 Coll. Nov. Bar. 7. τοῖς ἀνθρώποις. Deeſt in Coiſl. 6 Coiſl. σάζῃ. 7 Πολλὰ Bar. 7. & pro ἔχοι legit ἔχει. Sic & Coll. Nov. 8 Deſunt illa ἐν τοῖς λόγοις in Coiſl. 9 Sic MSS. omnes. Vulg. ἐκλέξαν. 10 Coiſl. διεφθείρησαν. 11 Coiſl. ἕως ἂν φιλοσοφία μὴ τοιαῦτα. Coll. Nov. & Bar. 7. τὰ τοιαῦτα.

f Ἢν δὲ ἂν τότε κοινῇ] Οτε ὑπὲρ ῥητορικῆς ἐλέχθημεν, ὡς ὑ συκοφάνθας κ) κόλακας ποιεῖ. κοινῇ ἤ λέγ τῶν ὑπὲρ ῥητορικῆς, ἰατρικῆς, κυβερνητικῆς, ὡς νομοθετικῆς. ἐπειδὴ ὑπὲρ αὐτῶν, εἶπων, ὑ κοινὸν συμπέρασμα ἐποιήσαθ αὐτῶν τε κ) ῥητορικῆς.

Neque

οὐδὲ εἴ τινες οἴμαι κολακεύσουσιν ἢ συκοφαντῶσι, χείρω [1] τοῦτο ποιεῖ ῥητορικήν, ἀλλ' ἡμαρτηκότας αὐτοὺς ῥητορικῆς ταύτην γε ταῦτα δεῖ δοκεῖν, ὥσπερ ἐκείνους φιλοσοφίας, ὅτι τῷ τῶν καλλίστων προφάσει τὸ τῶν κακουργεῖν ἄδειαν [2] ἑαυτοῖς ἐκπορίζοντας. ἄτοπον δ' ἂν εἴη, εἰ τὰ μὲν τοῦ [3] σκυτοτόμων καὶ τῶν τεκτόνων ἔργα, μὴ ἐξ ὧν ἂν ἁμαρτάνοι, κρινοῦμεν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ὡς δυνατὸν μάλιστα τύχοι· ῥητορικὴν δ' ὃ μόνον οὐκ ἐκ τῶν [4] καλλίστα αὐτῇ ἀποτελεσάντων κεινοῦμεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ αὐτὰ τὰ ἐναντία προσπόν-
103 των, οἷς ἡ ῥητορικὴ βούλεται. g ναί. ἀλλ' ἀδικεῖσθαι βέλτιον ἢ ἀδικεῖν. ἔστω ταῦτα. ἆρ' οὖν ὥσπερ βέλτιον, οὕτω καὶ καθάπαξ αἱρετόν; ὦ. φησὶ γοῦν σοῦ δέεσθαι βούλεσθαι, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι κακὸν ἡγοῦμαι. ὀρθῶς [5] οἴμαι γ' αὐτὸν γινώσκων καὶ λέγων. σοὶ γοῦν εἰ Πλάτων αὐτὸς ἡμῖν ἀποκρίναιτο, πλείονος γένοιτ' ἂν ἄξιον τὸ λόγῳ. ὑπάρχει [6] τοίνυν καὶ τοῦτο. πῶς; ὡς αὐτῷ Σωκράτης ἀποκρινάμενος πεποίηται. ἔστι γὰρ καὶ αὐτὸ οὕτως ἐσκεμμένον. [7] ἐρωτᾷ Πῶλος Σωκράτην, Σὺ δ' ἄρα ἀδικεῖσθαι βούλοιο ἂν μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν; καὶ ὃς ἀμείβεται, Βουλοίμην μὲν ἂν ἔγωγε σοῦδέτερον· εἰ δὲ ἀναγκαῖον [8] εἴη ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἑλοίμην [9] ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι. οὐκοῦν ὁπότε [10] μηδέτερόν φησι βούλεσθαι, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι κακὸν ἡγοῦμαι, οὐ φησι βούλεσθαι, ἀλλὰ τοῦ μὲν ἀδικεῖν ἄμεινον τὸ ἀδικεῖσθαι, οὐ μὴν οὐδὲ [11] γε τοῦ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι· ὀρθῶς οἶμαι καὶ γινώσκων καὶ λέγων. εἰ μὲν τοίνυν ἡ ῥητορικὴ ἀδικεῖσθαι μὲν [12] ἐκώλυεν, ἀδικεῖν δὲ
104 προσπαράγαζεν, οὐδ' οὕτω [13] μὲν ἴσως ἂν καθάπαξ πονηρὸν ἦν· πονηρὸν γε δὴ κωλύσα τὸ ἀδικεῖσθαι· χεῖρον δὲ ἂν ἴσως βελτίονος, [14] ὅπου ἀδικεῖσθαι κρεῖττον ἢ ἀδικεῖν.

Neque ſi aliqui calumniantur aut adulantur, id Rhetoricam deteriorem reddit, ſed eos Rhetorica, ut illos Philoſophia, excidiſſe oſtendit, ac pulcerrimo praetextu impunitatem ſibi peccandi comparaſſe. Foret autem abſurdum, ſi de coriariorum quidem & fabrorum operibus non ex iis, in quibus errarunt, verum quæ feliciter effecerunt, judicaremus; Rhetoricam vero non modo non ex iis, qui eam optime exercuiſſent, ſed etiam qui contra ipſius praecepta feciſſent, cenſeremus. At praeſtat injuriam pati, quam facere. Sit ita. Num ergo quemadmodum praeſtat, ita eſt omnino expetendum? Nequaquam. Dicit ſane neutrum ſe malle, quaſi etiam acceptam injuriam in malo poneret; ac recte quidem & ſentiens & dicens. Quocirca ſi nobis ipſe Plato reſpondeat, multum res habebit momenti. At hoc quoque ſuppetit. Quomodo? Quemadmodum ab ipſo Socrates inducitur reſpondens. Nam & hoc ita conſtitutum eſt. Interrogat Socratem Polus, *Ergo tu injuriam pati malles, quam facere*? Et ille reſpondet; *Equidem neutrum malim; verum ſi neceſſario vel facienda eſſet injuria vel accipienda, mallem accipere.* Itaque cum neutrum ſe malle dicit, acceptam quoque injuriam in malo ſe ponere oſtendit; ſic ut praeſtet quidem injuriam pati quam facere, non tamen quam nec pati nec facere; ac recte quidem, ut arbitror, & ſentiens & dicens. Quapropter ſi Rhetorica pati quidem injuriam prohiberet, verum inferre cogeret, ne ſic quidem prorſus eſſet mala; cum id quod eſt malum, injuriam pati prohiberet: pejor tamen meliore, quandoquidem accipere injuriam quam inferre praeſtat.

1 Ita MSS. omnes & *Cant.* Vulg. τούτῳ. 2 Coiſl. αὐτοῖς. 3 Bar. 7. σκυτόμων. 4 Coll. Nov. κράτιστα. 5 Bar. 7. εἶναι. addditur marg. τὸ εἶναι παρέλκεται. & mox rec. m. γρ. εἶμαι. Coll. Nov. εἶναι. 6 MSS. δέ. 7 In Gorgia. *Cant.* 8 Coiſl. ἤ. 9 Abeſt à MSS. 10 Coiſl. ὁπότερον. 11 Deeſt illud γε in Coiſl. 12 Bar. 7. ἐκώλυσεν. 13 Μὲν ἂν ἴσως ἄν. 14 Lege εἴπερ. *Cant.*

g Ναί, ἀλλ' ἀδικεῖσθαι βέλτιον] Τοῦτο δὲ ἐπὶ ἐναντίᾳ εἰσάγει, ὥσπερ λέγοντος ὅτι, εἰ μὴ ἀλόγως ἡ ῥητορικὴ ψέγεται, ἀλλ' ἀδικεῖσθαι κρεῖττον, ἢ ἀδικεῖν.

Sin

εἰσ' οὔτ' ἐκεῖνο ἐπαναγκάζει, καὶ τοῦτο κωλύει, κατ' ἐκεῖνο μὲν, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν πω, δῶμεν γὰρ ὡς ἐν τῷ παρόντι, κατὰ τοῦτο δὲ κυρίως ἀγαθὸν, καὶ τοσούτῳ βέλτιον ἢ χεῖρον, ὅσῳ βελτίονος μετείληφεν ἀλλ' ἢ τοῦ χείρονος, εἴπερ βέλτιον, τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι, ἢ δυοῖν ἐκείνοιν τὸ ἕτερον. καὶ μὴν ὁ μὲν μὴ ἀδικεῖν [1] ἐγγυᾶται, ἅμα αὐτός τε τοῦ κακουργεῖν ἀπέχεται, καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι πέφευγεν. αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἦν ἀδικεῖν τὸ κακῶς ὃν ἃ προσῆκε ποιεῖν. ὥσθ' ἕως ἂν ἐν ἀνθρώποις ᾖ τὸ κακουργεῖν, [2] ἀδικήσεται. ὁ δὲ, τὴν τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι φυλακὴν [3] ἔχων, ἅμα καὶ τὸ ἀδικεῖν που κωλύει. ὥσπερ γὰρ ἅμα ἠδίκηται καὶ ἠδίκηκεν ἕτερος, οὕτως ὁ τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι δύναμιν ἔχων, τὴν αὐτὴν τοῦ μὴ ἐᾶν ἀδικεῖν ἔχει. ὥστε εἰ τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι τῆς ῥητορικῆς πίθηται, τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν τῆς φιλοσοφίας, τοσούτῳ χείρων [4] φιλοσοφία ῥητορικῆς, ὅσῳ τοῦ 105
ἀδικεῖσθαι τὸ ἀδικεῖν. ὁπότε δ' αὖ περὶ τούτου πίθηται τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι, τούτῳ [5] βελτίων αὖ [6] γίγνεται ῥητορικὴ φιλοσοφίας, ἐπειδή γε ὁμοῦ τῷ ἀδικεῖσθαι, καὶ τὸ ἀδικεῖν ἀναιρεῖ. ἐπεὶ καὶ οἱ νόμοι κωλύοντες ἀδικεῖσθαι, ἅμα [7] τὸ ἀδικεῖν [8] δήπου κωλύουσιν. ἃ γὰρ ἔστιν οὐκ ὄντων τῶν ἀδικουμένων, [9] τοὺς ἀδικοῦντας εἶναι, μηδενὸς ὄντος ἐφ' ὃν τοῦτ' ἔρχεται. ὥσθ' ἡ ῥητορικὴ τὸ ἀδικεῖσθαι κωλύουσα, [10] συγκωλύει [11] τὸ ἀδικεῖν αὐτὸ τοῦτο, ὥσπερ τὸ ἀδικεῖσθαι. εἰ δὲ δὴ καὶ ὅλως βοηθείας ἕνεκα τῷ δικαίῳ τὴν ῥητορικὴν δείκνυμεν εὑρεθεῖσαν, καὶ τὴν αὐτὴν καθαρῶς τάξιν ἔχουσαν τοῖς νόμοις, οὐ μόνον ὡς ἔοικεν ὁ ῥήτωρ, οὐ τὸ μὲν ἀδικεῖσθαι φεύξεται, τὸ δ' ἀδικεῖν βεβαιώσει, ἀλλ' οὐδὲν οὕτως ὡς τὸ ἀδικεῖν κωλύσει. ἃ γὰρ μόνον τῶν εἰς αὐτὸν ἔχησι φοβήσει, ἀλλ' ὅπως μηδ' ἄλλῳ πείσεται κακῶς, εἴπερ ὧν τοὺς νόμους χάριν, τούτων καὶ τὴν ῥητορικὴν

Sin & hoc prohibet, nec ad illud cogit; hujus quidem ratione nec bona cenſebitur nec mala, ut id nunc concedamus, illius vero prorſus bona, tantoque melior quam pejor, quanto meliorem partem, non pejorem, eſt conſecuta, quandoquidem injuriam nec facere nec pati, praeſtat horum alterutri. Praeterea qui ſtatuit injuriam non inferre, non ſimul & ipſe a malefaciendo abſtinebit, & injuriam a nemine patietur. Illud enim ipſum eſt injuriam facere, cum quis ei, cui non oportebat, malefacit. Itaque donec erit inter homines malitia, injuriam expectabit. Qui autem ne laedatur, cavet, is etiam ne quis laedat, prohibet. Etenim quemadmodum ſimul & laeditur ipſe, & laeſit alius; ita qui ne laedatur, cavere poteſt, is etiam ne quis laedat, poteſt prohibere. Quamobrem ſi non afficí injuria, Rhetoricae tribuit; non afficere Philoſophiae; tanto deterior eſt Philoſophia quam Rhetorica, quanto afficere injuria, quum affici. Cum autem illi hoc, quando quis nec patitur injuriam nec facit, praefert, rurſum praefertur Philoſophiae Rhetorica, quandoquidem ſimul cum injuriae acceptione etiam factionem tollit. Nam & leges cum vetant quenquam laedi, ſimul etiam laedere profecto vetant. Nec enim, niſi ſit qui laedatur, laedere poteſt quiſquam, cum neminem habeat, in quem agat. Quapropter cum Rhetorica injuriam prohibet accipere, non ſecus etiam facere vetat. Quod ſi etiam Rhetoricam ad juſtitiam omnino juvandam probamus eſſe inventam, & eodem, quo leges, eſſe loco; non tantum injuriae acceptionem evadet orator, ut videtur, & factionem confirmabit, verum nihil magis quam factionem prohibebit. Nec enim ſuis tantum rebus conſulet, ſed & ne alii damnum faciant, providebit, ſi quidem eadem de cauſa Rhetoricam, qua & leges, conſta-

1 Abeſt a Coiſl. 2 Coiſl. ἀδικηθήσεται. 3 Deeſt in Coiſl. 4 Coiſl. & Coll. Nov. φιλοσοφίας ῥητορική. 5 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. βέλτιον. 6 Coiſl. γίνεται. 7 Καὶ Bar. 7. Coll. N. & Coiſl. 8 Πᾶ Coiſl. 9 Καὶ τὰς Coll. Nov. & Coiſl. 10 Coiſl. συγκωλύειν. 11 Bar. 7. καὶ τὸ ἀδικεῖν αὐτῷ τούτῳ. Legit etiam αὐτῷ τούτῳ MS. Coiſl.

bit

εὑρέας γενίκησεν. ἀλλὰ μὴν ὅγε ἑτέρους τὰ δίκαια πράττειν [1] ἐπαναγκάζων [2] πολύπους ῥᾳ-
106 τον αὐτός γε παρεσκεύασαι. ὁ γὰρ ἐγχωρεῖ βοηθεῖν μὲ τῷ δικαίῳ, τὸ δὲ δὲ καταλύειν τὸ δί-
καιον αὐτὸν ῥᾴστον ὑπάρχειν. ὥκουν ὁ ῥήτωρ ὁ μόνον [3] αὐτὸς ὐκ ἀδικήσῃ, ἀλλ' ὁ δέτερον ἐάσῃ·
οὐδ' αὖ μόνος αὐτὸς ὐκ ἀδικηθήσε), ἀλλ' [4] ὁ δέτερος· τό γε τούτου μέρος. εἰ δὲ μήτ' ἕτερον
[5] ἐάσῃ, πάντας τοὺς τρόπους [6] ἡ ῥητορικὴ καλὸν καὶ ἀγαθόν [7] τε, [h] οὗ [8] καθ' ὃν αἰσχρὸν τὸ ἀδι-
κεῖν, οὗ καθ' ὃν κρεῖττον τὸ ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, καὶ καθ' ὃν ὅλως βέλτιστον μήτε ἀδικεῖν μήτε
ἀδικεῖσθαι, οὗ πέφηνεν ὁ τῷ ὄντι ῥήτωρ ἀνδρὸς ἁπλῶς εἰπεῖν ἀγαθοῦ τοσούτῳ κρείττων, ὅσῳ ὁ μὲ,
τὸ καθ' αὑτὸν μόνον πράττειν, ὁ δὲ οὗ τοὺς ἄλλους ὅπως τοιοῦτοι γενήσονται παρασκευάζει. ὁ μὲ
γὰρ καλός τε οὗ ἀγαθός, οὐ πάντη ῥήτωρ· ὁ δὲ ῥήτωρ καλὸς κἀγαθός, ὅς γε οὗ τοὺς ἄλλους ἐπὶ
ταῦτ' ἄγει. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ [9] τούτῳ Πλάτων ἰσχυρίζεται ὡς οὐ πολλήν τινα οὐδ' ἀξίαν ἀσυδῆς,
οὐδὲ λόγου χρείαν ἡ ῥητορικὴ πράττει, ὅτι οὐ τηλικοῦτόν ἐστι τὸ ἀδικεῖσθαι [10] κακόν, ἡλίκον τὸ
ἀδικεῖν, τί κωλύει καὶ τοὺς νόμους αὐτὸν ἅπαντας τοῖς αὐτοῖς τούτοις ἀφαιρεῖσθαι; οὐ γὰρ ἄλλο
γ' οὐδὲν ἢ τοῦτο βούλονται, μάλιστα μὲ μηδένα μηδὲ ὑφ' ἑνὸς πάσχειν κακῶς, εἰδὲ μή, δίκην τοῖς
[11] παθοῦσι παρὰ τῶν πραξάντων ἢ τῶν αἰτίων γίνεσθαι. ὥστ' οὐ [12] μόνη ἄπεισιν ἐκ τῶν πόλεων ἐκκη-
107 ρυχθεῖσα ὑπὸ [13] τοῦ Πλάτωνος [i] ἀλλ' ὥσπερ ἑταιρείας καταγνωσθείσης, μετὰ τῶν ταῦτα συμβου-
λομένων νόμων ἐξελαθήσεται· καὶ τότε ῥητορικὴν ἐκπέμψομεν καὶ [14] προπηλακιοῦμεν, ὅταν καὶ τοὺς
νόμους συνεκπέμψαι καλῶς ἡμῖν ἔχῃ. πότ' οὖν τοῦτ' ἂν γένοιτο; τίς ὁ χρόνος [15] αὐτοῦ; τῶν Πλά-

bit inventam esse. Jam qui alios ad recte agendum cogit, ipse multo prius ad id se praeparavit. Nec enim potest & justitiae opem ferre, & eam primus ipse violare. Orator igitur non tantum ipse neminem laedet, sed nec alium permittet; nec tantum ipse non laedatur, sed nec alius, quantum quidem in ipso erit. Si vero nec laedet, nec alium permittet, omnibus modis erit optimus, tum quatenus turpe est laedere, tum quatenus praestat laedi quam laedere, tum quatenus omnium est optimum nec laedere nec laedi; apparetque verum oratorem hoc praestare viro bono, quod ille sua tantum praestat integra, hic alios quoque tales reddit. Nam bonus quidem vir non semper est orator, orator vero vir est bonus, ut qui alios etiam eo perducat. Veruntamen si hoc nititur Plato, non magnum esse Rhetoricae usum, probare, quod non tam vitiosum sit injuriam pati, quam facere; cur non etiam leges omnes hac ratione abrogat? Nec enim aliud illae habent propositum, quam ut maxime quidem nemo laedatur a quoquam, aut saltem, qui deliquerint, poenas dent iis, quos laeserunt. Itaque non sola ex urbibus exigetur a Platone, sed quasi collegium esset condemnatum, una cum legibus, quae idem sentiunt, expelletur; ac tum Rhetoricam emittemus ac traducemus, cum leges simul honeste poterunt emitti. Quando igitur id fiet? Quod erit tempus? Respondeat aliquis ex Platonis so-

1 Coisl. καταναγκάζων —— πρότερον. 2 Bar. 7. πολύπους & rec. manu πολύπους. 3 Ita Coll. Nov. & Coisl. Vulg. αὐτός. 4 Lege ὁ δέ ἕτερος. *Cant.* 5 Coll. Nov. ἐάσῃ. 6 Sic MSS. omnes. Editi autem illa ἡ ῥητορικὴ non agnoscunt. 7 Abest a Coll. Nov. 8 Ita MSS. & *Cant.* Vulg. εἰ. 9 Bar. 7. τοῦτο. 10 Bar. 7. καλὸν, inserta post τὸ particula negativa μὴ rec. man. in marg. vero γρ τὸ ἀδικεῖσθαι κακὸν &c. Coisl. ἀδικεῖσθαι καλὸν — τὸ μὴ ἀδικεῖν· Legit quoque τὸ μὴ ἀδικεῖν Coll. N. 11 Coisl. πᾶσι. 12 Coisl. & Coll. Nov. μόνον. 13 Deest in Coll. Nov. 14 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. προπηλακιοῦμεν. 15 Coisl. αὐτῶν.

h Καὶ καθ' ὃν αἰσχρὸν ἀδικεῖν] Οὔτε τὸ ἀδικεῖν ἐστι ῥήτορος αἴσχρον ὄν, ὅτι τὸ ἀδικεῖσθαι, εἰ κρεῖττον ἐστὶ τοῦτο τοῦ ἀδικεῖν, ἀλλὰ τὸ μήτε ἀδικεῖν, μήτε ἀδικεῖσθαι, ὅπερ ἐστὶ βέλτιστον· ὥστε εἰ οἷς τοῖς θυσὶ τοῦτο συμβαίνει, τῷ ἀδικεῖν λέγω εἰ τῷ ἀδικεῖσθαι, καὶ ἐν οἷς τὸ αὐτὸ ταῦτα ἔχει, τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι, σεμνὴ ἡ ῥητορική. i Ἀλλ' ὥσπερ ἑταιρείας] Ἑταιρεία τι τῶν ἑταίρων σωτήριον· ἐνῆν τοῦτο λέγειν, ἐπειδὴ εἰ ἡ ῥητορικὴ εἰ οἱ νόμοι κοινωνίαν ἄκραν πρὸς ἄλληλα ἔχουσιν.

dalibus,

των δ' ἑταίρων [1] ἀποκρινέσθω τις, ἐπειδὴ σὺ αὐτὸν οὐκ ἔχομεν ὅ τι χρήσασθαι. καὶ μὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἔξω μαρτυρίας ἡμῖν παντελῶς ἔσῃ. Ἀλλὰ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τούτοις, ἢ σὺ οἷς ἄρτι διέξεισι, φάνεται μαρτυρῶν. ὑ γὰρ περὶ τῶν ἄλλων νόμων ὑδὲ πολιτειῶν ἀμφιλέξομεν, ὑδ' ὃς ὁ δεῖνα ἔθηκεν, ἀλλ' εἶπε αὐτὸν ἔρεσθε, ὦ δαιμόνιε, καὶ πάντα σὺ θαυμαστὰ εὑρίσκων, εἰ μηδέν ὅτι πρᾶγμα τὸ ἀδικεῖσθαι, μηδ' ἡ τοῦτο κωλύουσα δύναμις, μηδενὸς ἄξια λόγου, μηδ' ὁπόσα ὅτι καὶ [2] γίνεται μηδὲν χρηστὸν, ἀλλ' ὕττως ἄτιμον καὶ ἀνελεύθερον, ὥστ' εἶναι μόριον κολακείας καὶ σκιᾶς· τοῦ χάριν οἰκίζων ταύτην τὴν [3] ἐν βίβλῳ πό- 108
λιν καθίστης αὐτῇ πολιτείαν, ἀφ' ἧς μηδ' ὁπῶν πείσεται, καὶ τὸ μάχιμον χωρὶς τῶν ἄλλων ἱδρύσας κελεύεις, [4] τιμὴν τιμὴ προστίθεις ἀποδοὺς, ἵνα μή τι πάθῃ, μηδὲ ὑπὸ ποίων ἀδικηθῇ πολεμίων. εἰ γὰρ ἐξήρκει μὴ ἀδικεῖν, τί δέδοικας, εἰ πρὸς τοῦτο γ' αὐτὴν [5] παρεσκεύακας; εἰ δὲ [6] δεῖ καὶ κεῖσθαι τοῖς ἀδικοῦσιν ὅταν μὴ [7] διδῶσι δίκην, καὶ χρὴ δὴ καλά σε καὶ αὐτὸν [8] ἑαυτοῦ κατήγορον [9] ὅταν ἀδικήσῃ γίγνεσθαι, καὶ παιδίων καὶ παιδὸς αὖ, τοὺς δ' ἐχθροὺς ἐᾷν· τί γὰρ σωτηρίᾳ τοῖς πολεμίοις ἐπελθεῖν καὶ λαβεῖν τὴν πόλιν, καὶ νὴ Δία τοὺς μὲν εἰς ἡλικίαν πάντας κατακόψαι, καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς βωμοῖς, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἐξωνδραποδίσασθαι, πέρα, [10] εἰ βούλει, Γαδείρων, τὰ δὲ ἱερὰ συλήσαντας κατασκάψαι πάντα, μὴ λιπεῖν δὲ μηδὲ τοὺς τάφους ἀθῴους τῶν ἑαυτῶν πλεονεξίας· ἵν' ἀδικήσαντες τὰ μέγιστα, ἐν τοῖς μεγίστοις δὴ κακοῖς ὦσι μὴ δόντες δίκην. Ἀλλὰ τοσοῦτ' ἀπέχεις τοῦ ταῦτα συμπράττειν, ὥστε κωλύεις, προσκόπους, βίον ἐν τοῖς ὅπλοις εὑρηκὼς, ἵνα μή τι τοιοῦτον [11] γένηται· κἂν τις 10
ἐγγένηται προδότης, τοῦτον ὑ στεφανοῦν κελεύεις, οὐδὲ κηρύττειν, ἀλλὰ [12] ταῦτα τοῖς ἄλλοις πρὸ τούτων νομίζεις. καί τοι τί τούτοις τοὺς λόγους, τίνας μᾶλλον ἢ τοὺς προδότας ἔδει τί-

dalibus, quandoquidem ipsum producere non possumus. Quinimo nec hinc quidem sine testimonio prorsus discedet. Sed magis etiam quam in prioribus testabitur. Nec enim de aliis legibus aut rebuspublicis disputabo, verum ex ipso sic quaeram, O vir praeclare, & omnium inventor mirabilium rerum, si nullius est momenti injuriae acceptio, quaeque eam prohibet facultas, nullius est ponderis, nec quicquam boni efficit, sed adeo ignobilis est & illiberalis, ut adulationis atque umbrae sit particula; cur, obsecro, tu librariam istam constituens urbem, talem tribuis Rempublicam, quae nihil illi noceat, ac militarem tribum seorsum collocari jubes primo loco, ne quid patiatur, nec ab hostibus injuriam accipiat. Nam si hoc sufficiebat, injuriam non facere, quid erat timendum, postquam ad id eam praepararas? Quod si etiam nocet injuriam inferentibus, si poenas non dederint, ac debet quisque secundum tuam sententiam, etiam seipsum, cum injuriam fecit, accusare, & liberos, & parentes ipsos, omissis inimicis; quin optas, ut hostes urbem aggressi capiant, ac viros quidem omnes ad aras trucident, mulieres autem cum liberis captivas ultra Gades, si videtur, divendant, templis vero spoliatis omnia diruant, nec vel sepulcra suae petulantiae relinquant expertia; ut postquam maximas fecerint injurias, in maximis sint malis, dum poenas non luunt. Veruntamen tantum abest, ut ista studeas, ut prohibeas & impedias, vitamque militarem, ne quid fieret tale, institueris; ac si quis extiterit proditor, eum non jubes coronari nec praedicari, sed idem de ipso, quod alii, statuis. Atqui nullos magis secundum ista verba, quam proditores, oportebat ho-

1 Bar. 7. ἀποκρινάσθω. 2 Coisl. γίνεται. 3 Coisl. & Bar. 7. σὺ τῇ βίβλῳ. Coll. Nov. σὺ τῇ βιβλίῳ. 4 Coisl. τιμὴν αὐτῶν τῷ προστιθεὶς δίδες. 5 Abest a Coisl. 6 Ita Bar. 7. Coll. Nov. & *Cant.* Caeteri δεῖ. 7 Bar. 7. δίδῳ. 8 Coisl. αὐτῶ. 9 Desunt illa ὅταν ἀδικήσῃ in Coisl. 10 Abest a Coisl. 11 Sic MSS. omnes Vulg γένοιτο. 12 Bar. 7. ζωὰ.

norare,

μᾶν; ὅπ τὺς οἰκείυς ϗ τ̃ χώραν, ϗ τὰ ἱερὰ ϗ πάντα τὰ ὄντα, ὅπως ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἔσαι ϖ̃δικευάζυσιν· ἵν' ὀκεῖνοι τὰ μέγιςα ἀδικήσαντες, τοῖς μεγίςοις [1] ὀνέχων) κακοῖς, [k] εἰπὲ ϖοῖς Διὸς τεραςίυ, τί χρὴ ϖεὶ τύτων ἡμᾶς νομίζειν; εἶεν, ὦ γενναῖε νόμυς δὲ δὴ [2] τύτυ χάριν ἡμῖν ἐτίθης χωρὶς αὖ τοσύτυς τὸ πλῆθος, οἳ τοῖς τ' εὖ [3] βεβιωκόσι τιμὰς [4] ὁρίζυσι, ϗ τὺς ὁπῶν ἀδικῶνίας ἃ [5] δ'εῖ πάσχειν λέγυσι· ϗ ῥηζορεύεις καθ' ἕκασον αὐτῶν ασυδ'ῆ, ϗ τιμᾶς τὰ ϖροίμια, ϗ ϖ̃δε δ'είγματα δὶπλᾶ [1] ὥσπερ οἱ πλάσαι [6] ϖροῖδης, ὁ τ̃ λόγων καταφρονῶν. εἰ γὸ, ὦ τᾶν, τὸ δ'ίκην λαμβάνειν ϗ τὸ μὴ ἐᾶν ἀδικεῖν, ὑχ ἕν τι τ̃ ασυδ'αίων ἦν, ὅ χάριν ταῦτα ϖραγμαλεύῃ, καὶ σκοπεῖς ὅπως μηδεὶς ἀδ'ικήσε)· ὀκῶν ἢ ταῦτα πάντα τοσαῦτα τὸ πλῆθος ὄντα [7] ἡμαρτῆαδ'εῖ τύτυ ἑνὸς ὀρθῶς [m] ἔχοντος αὐτῶν, [n] ἢ τά δ' ἐκείνοις ἐξελήλεγκ). καὶ μὰν μὶ οἷς ἡμεῖς λέγομεν, ϗ τοῖς ἄλλοις συνδοκῶν ἐςι ϗ τῷ Πλάτωνι ϖρόσεσιν. ἃ δ' ὅτος ἐνταῦθα εἴρηκεν, ὑ μόνον τοῖς τ̃ ϖραγμάτων λόγοις, ἀλλὰ ϗ τοῖς αὐ̃ Πλάτωνος ἐξελέγχε) ϗ [8] λόγοις ϗ βυλήμασιν. ὀκείνων, μ̃ ὅν ὀρθῶς ἔχειν συγχωρυμένων, καὶ ἡ ϖ̃δε τ̃ ἄλλων μαρτυρεῖ δόξα ϗ ψῆφος ὀρθή· ταῦτα δ' εἰ δοίημεν κρατεῖν ἅπεσι τὸ ὀτῳῦν συνδοκεῖν τ̃ ἄλλων. ἰσχυρότερον δὲ τὸ ϗ ἅπασι ϗ Πλάτωνι, ὅ μηδενὶ ϗ μηδὲ Πλάτωνι συνδοκεῖν, [o] ὡς [9] ὅτος ἀλλαχῦ. ὀκῶν ὑ ϖ̃δε τύτυ μαρτυρίαν ϖρὸ τ̃ ϖ̃δε [10] τ̃ ἄλλων φευξύμθα, ἀλλὰ τῇ τ̃ ἄλλων ϖ̃δε τύτυ [11] ϖροσθήσομεν. ἡγῦμαι μ̃ τοίνυν καὶν τύτοις ϖ̃

norare, quod ſuos, & patriam, & ſacra, bonaque omnia in hoſtium poteſtatem redigant; ut poſt maximas illatas injurias in maximis verſarentur malis. Dic, per Jovem prodigioſum, quid nobis de hiſce eſt exiſtimandum? Jam leges qua de cauſa tanto numero ſeorſum nobis fers, quae & iis, qui bene vixerunt, honores decernunt, & quidvis mali perpetrantibus poenas irrogant; & ad ſingulas ſtudioſe declamas, & laudas prooemia, exemplaque bina more fictorum apponis, cum eloquentiam contemnas? Etenim niſi magnum quiddam eſt poenas ſumere, & injurias prohibere, cur iſta tractas, &, ut nemo laedatur, caves? Itaque vel haec omnia, quae

tot ſunt, male ſunt conſtituta, & illud unum recte ſe habet, vel ab his illa redarguuntur. Atqui quae nos dicimus, ea ſimul & aliis & Platoni videntur; quae hic ait, non rebus tantum, ſed & ipſius Platonis verbis & conſiliis repugnant. Ac ſi illa quidem recte ſe habere concedantur, aliorum quoque ſententia & ſuffragium accedet; ſin his aſſentiamur, deeſt aliorum omnium calculus. Eſt autem fortius, quod & omnibus & Platoni videtur, quam quod nec cuiquam nec Platoni. Quapropter non tam hujus teſtimonium propter aliorum ſuffragium fugiemus, quam aliorum teſtrmonio hujus adjiciemus ſuffragium. Atque haec quidem etiam facti

1 Bar. 7. rec. manu στωίχοντας. 2 Τ̃ Bar. 7. Coll. Nov. Coiſl. 3 Bar. 7. βιωκήσι. 4 Coll. Nov. ὀρίσι. 5 Abeſt a Coiſl. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. ϖροῖδεις. 7 Coiſl. & Coll. Nov. ἁμαρτῆσι. & poſterioris in marg. χρ. ἡμαρτῆαδ. 8 Coll. Nov. Bar. 7. λόγᾳ. 9 Ita MSS. omnes. Vulg. ὅτως. 10 Abeſt a Bar. 7. 11 Coiſl. Bar. 7. ϖροσθήσομαι.

k Εἰπὲ ϖοῖς Διὸς τεραςίυ] Διὰ τ̃ εἰπεῖν Διὸς τερατείαν, ὥσπερ ἐνδείκνυται, ὅτι ϗ ὁ Πλάτων τεράτεια λέγ. l Ὥσπερ οἱ πλάσαι] Η οἱ ῥήτορες· τὸ γὸ πολλοῖς παραδείγμασι χιῆαδ μᾶλλον ῥητόρων ἐσὶν ἢ φιλοσόφων· διό φησιν ὁ τῶν λόγων καταφρονῶν, ἵνα δείξῃ ὅτι μιμήμθ@ τὺς ῥήτορας ἀφ̃ῶλλ τῷ τέχνῳ. πλάσας ϗ τὺς ῥήτορας ὠνόμασε, ϗ τῷ τ̃ Πλάτων@ ἀφ̃ομοίω, ἐπειδὴ λέγ αὐτὺς πλάττεσθαι τὰς ὑποθέσεις. ἄλλοι δὲ πλάσας λέγυσι τὺς πλάσοντας τὰ ἀγάλμαῖα, ἢ τὰς εἰκόνας· ἐκεῖνοι γὸ τοῖς ἱππάζαι βυλομθοις πολλὰ φέρυσι παραδείγματα ἀφ̃ορα, ἵνα ϖρὸς τῷ ἐκάς ϖροαίρεσιν ποιήσωσιν. ἄλλοι ϗ λέγυσι, τὸ ὥσπερ οἱ πλάσαι ἀντὶ τ̃ ὥσπερ οἱ τερατοποιοὶ, ἐναντία ἑαυτοῖς λέγοντες· ϗ σὸ γὸ ἐναντία σαυτῷ ϖράτεις, ἀφ̃ῶλλων τὺς ῥήτορας, ϗ μιμήμθ@ αὐτὺς ἐν τοῖς παραδείγμασιν. m Ἐχοντ@ αὐτῶν] Η τ̃ ὡς ὐ δεῖ δίκλω λαμβάνειν, ὐδὲ μὴ ἐᾶν ἀδικεῖν. n Η τί δ' ἐκείνοις ἐξελήλεγκται] Τῶν γὸ ἐν τοῖς νόμοις ὑπὸ σ̃ εἰρημθων καλᾶς ἐχόντων, τουτὶ μάταια τό τι ὡς ὐ δεῖ δίκλω λαμβάνειν, ϗ μὴ ἐᾶν ἀδικεῖν. o Ὡς ὅτος ἀλλαχ̃] Λέγ γὰρ ἔν τινι τῶν αὐτ̃ λόγων, ὡς τὸ πᾶσι δοκῶν ἰσχυρότερον τ̃ μηδενί.

 teſti-

ἔργῳ μαρτυρίαν παρέχεσθαι. τὸ γὰρ διὰ λόγων πρὸς λόγους ἀγωνιζόμενον, λόγοις ἑτέροις παρὰ ἀμφοτέροις μαρτυρίαν ἀποφαίνειν τῷ ἀντιπάλῳ, τοῦτ' ἔργῳ παρέχεσθαι μαρτυρίαν ἐστίν. ἐγὼ μὲν οὖν ἔτι καὶ πορρωτέρω προελθεῖν βούλομαι, ἵνα ἐπειδὴ τιμᾷ τὸ ἕνα [1]ὀπτηφίζειν καὶ αὐτόν, πρὸς ὃν ἂν οἱ λόγοι [2]γίγνωνται, καὶ λόγῳ καὶ [3]ἔργῳ σύμψηφον ὄντα αὐτόν μοι δείξω. III
φέρε δὴ προσίτω καθ' ἑκάστοις ἐρώτησις, ἣν εἴτις ἤρετο αὐτόν, ἢ νίκα εἰς Σικελίαν ἔπλῃ τὸ δεύτερον ἢ τρίτον, ἤτοι σύμπλους ἢ καὶ αὐτὸς ὁ κυβερνήτης, σὺ δὲ δὴ δι' χάριν [4]ἡμῶν ὦ Πλάτων εἰς Σικέλιαν ἔπλεις; ἢ εἰ μὴ τότε, ἀλλ' εἴτις οἴκαδε αὐτὸν ἐπανελθόντα ἤρετο, [5]τὰς ἀποδημίας καὶ πλάνης αὐτίας, καὶ τί [6]δὴ παθὼν τὸ τρίτον αὖθις ἐπὶ τὴν Χάρυβδιν [7]ἐστρατεύσατο, ἐπὶ ἣν Ὀδυσσεὺς δὶς πλέον ἢ δίς, τί ἂν ἐπεκρίνατο [8]αὐτῷ; εἰ γὰρ τὸ βέλτιστον ἀληθὲς τίθεμεν δοίημεν, ἔφη Δημοσθένης, ὥσπερ [9]ἀνάγκη δοῦναι, Πλάτωνί γε ἑτέραν αὐτῷ ἐπὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν ἢ λείπῃ [10]τούτῳ ἀπόκρισιν. Ἀλλὰ τί; ὅτι [11]οἴμαι φήσαι, μᾶλλον δ' εἶπεν ἄν, Δίωνος χάριν ἀνδρὸς [12]ἑταίρου καὶ ξένου πλεῦσαι, δεῦρο βούλομαι [13]τοι πρὸς Διονύσιον αὖθις, καὶ μὴ προϊδέσθαι. εἶτ' ὦ πλέων καλῶς, καὶ δικαίως ἀποδημῶν, σὺ μὲ ξένον Συρακουσίων κοινῶν τῆς πατρίδος ἐχθρῶν τε σαυτοῦ, (οὐ γὰρ προθυμία γ' ἦν Ἀθηναίοις, ἐν Συρακούσαις, ἀλλ' ἃ μήθ' εἰπεῖν ἔστ' ἀδάκρυτα, ταῦθ' ὑπὸ τοῦ Δίωνος ἑταίρων καὶ πολιτῶν ὀλίγοις πρότερον χρόνοις ὑπομένθησαν) ἀλλ' ὃν ἐπειδή γε ἅπαξ αὐτὸς ἐδέξω φίλον νομίσας, ἔπλεις ἐκείνου χάριν II2
ἐν μέρᾳ πέλαγος τοσοῦτον, καὶ ταῦτα πρὸς ἄνδρα, παρ' ᾧ πάλιν κινδυνεύειν ἔδει, καὶ οὗ συμμαχίαν ὑπεσχημένῳ, σιωπήσεις δ' [14]δεξομένῳ τε [15]σαυτοῦ πατρίδα· καὶ [16]τῷ τυράννῳ σιωπᾶναι δοκεῖν οὐκ ἔφευγες, ὡς ἔχων παραμυθίαν τὸ πρᾶγμα τῆς ἀποδημίας, ὁ Δίωνα μένειν οἴκοι καὶ τῆς οὐσίας κρατεῖν ἦν. τε δ' αὐτοῦ τὶς οἰκῶν, καὶ τοῖς αὐτοῦ πολίταις καὶ γονεῦσι καὶ

testimonium continere crediderim. Nam qui verbis cum altero disceptans, verbis aliis adversarium sibi serio testimonium dare confirmat, is facti producit testimonium. Veruntamen etiam ulterius volo progredi, ut quoniam unius & ejusdem, cum quo disputatur, suffragium probat, & verbis eum & factis mecum sentire ostendam. Si quis igitur & hic ex eo quaesivisset, cum in Siciliam secundo vel tertio navigaret, aut convector aut gubernator ipse, Cur tu, Plato, in Siciliam navigabas? Aut si post reditum saltem causas peregrinationis & erroris ex eo quaesivisset, quâque de causa tertio denique circa Charybdim periclitatus esset, circa quam Ulysses bis tantummodo; Quid ei respondisset? Etenim si optimum esse verum dederimus, ut ait Demosthenes, & est Platoni quidem necesse; non alia relinquitur ipsi responsio. Cur ita? Quoniam dixit, aut potius dixisset, se Dionis amici & hospitis sui causa navigare, cujus res cum Dionysio componere, neque negligere vellet. Ergo tu quidem, ô praeclare navigans & juste peregrinans, hospitis Syracusani, communis patriae hostis (nec enim ullum habebant Syracusis principatum Athenienses, sed, quae sine lacrimis ne dici quidem possunt, a Dionis civibus & sociis paulo ante passi fuerant) tamen postquam eum semel in amicitiam receperas, illius causa tantum mare senex navigabas, idque ad eum virum, apud quem iterum erat periclitandum, cujusque societatem, si eam obtulisset, sciebas patriam tuam non esse accepturam; nec tyranni consuetudinem fugiebas, quasi morae praetextus te consolaretur, quo videlicet Dio domi maneret, ac rebus suis frueretur. Si quis autem in sua patria, ne cives sui, parentes, ac

1 Coisl. ψηφίζειν. 2 Coll. Nov. γίνονται. 3 Coisl. ἔργῳ ..... φον. 4 Coll Nov. ὑμῖν. Deest in in Coisl. 5 Coisl. Coll. Nov. & Bar.7. τὰ ἀποδημίας. 6 Δὴ μαθὼν Bar.7. & Coll. Nov. 7 Coisl. Coll. Nov. & Bar. 7. ἐπραγματεύετο. 8 Bar. 7. rec. manu αὐτός. 9 Ἀνάγκη Πλάτωνι δοῦναι ἑτέραν. 10 Coisl. Coll. Nov. & Bar. 7. τοῦτο. 11 Coisl. οἶμαι ..... φήσαι. 12 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Caeteri ἑτέρου. 13 Coisl. εὖ πάλ. 14 Coll. Nov. Bar. 7. δεξαμένῳ. 15 Coll. Nov. ἑαυτοῦ. 16 Coisl. τό.

fra-

ἀδελφοῖς, [1] εἰ τὶν ὅπως μὴ [2] ἀδικήσονται φυλακὶν ἔχοι, καὶ [3] σώζοι καὶ τούτους καὶ ἑαυτόν, καὶ νὴ Δία γε, εἰ τοῦτ' αὐτὸ τύραννον ἔσεσθαι μέλλοντα, καὶ Διονυσίῳ προσόμοιον, οἷός τ' εἴη κωλύσαι, καὶ παρελέσθαι λόγῳ τὰς πράξεις, καὶ τὶν ἐκ τῶν νόμων ἄδειαν ἅπασι βεβαίων, ἐπεὶτ' οὐδὲν ἀσφαλὲς τοῦτ' ἔ) φήσομεν, οὐδ' ἐπαινεῖν [4] χρὴ τὶν τοιαύτην εἴτε τέχνην, εἴτε [5] μηδὲ τέχνην εἰπεῖν δεῖ. ὅπου νὴ Δί' ἦν μέγα τοῦτ' ἦν κακὸν τὸ ἀδικεῖν τὸ [6] δὲ ἀδικεῖσθαι πρᾶγμα [7] οὐδέν; ἆρά γε καὶ μείζονος τὶς ἀμύνεται ἢ ἐχθρὸν ἐόντ' ἀδικεῖν, καὶ
113 σκοπούμενος ἐξ ὅτου τρόπου μηδ' ἄλλος δίκην [8] πρὸς αὐτὸν λήψεται; ἐγὼ μὲν ἄχρι μὲν τούτων τῶν λόγων [9] αἰνίγματ' ἂν εἴποι τὶς (ταῦτ' [10] ἔ). [11] ἐπιτεμένων δὲ τούτων ἐγὼ ὑπὸ [12] τοῦ Πλάτωνος [13] γ', ὃ τὴν εἰωθότα ἐγὼ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς ἄλλοις αἰνίγμασι [14] δῆλα ἐξ ἀλλήλων γεγονότα, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς δῆλα [p] ἦν τὸ σαθρὸν ἦν αὐτῶν. Φέρε δὴ καὶ ταῦτα σκηψώμεθα. οἴμαι γὰρ ἡμῖν ὥσπερ ἀπόντων ἐκμαρτυρίαν ἔ). ἔστι δ' ὅτε τὴν μαχαίρας ἐπιστολῆς. [15] ζαύτῃ μὲν τῇ ἀμαθίᾳ [16] τε καὶ τόλμῃ ἀπῆρεν οἴκοθεν, οὐχ ἧ τινες ἐδόξαζον, ἀλλ' αἰσχυνόμενος μὲν ἐμαυτὸν τὸ μέγιστον, μὴ δόξαιμί ποτε ἐμαυτῷ [q] παντάπασι [17] λόγος μόνον ἀτεχνῶς εἶναί τις, ἔργῳ δὲ οὐδενὸς ἂν ποτε ἐκὼν ἁψάσθαι, κινδυνεύειν δὲ πεφοβῆσθαι πρῶτον μὲν τὸν Δίωνος ξενίσμὸν καὶ ἑταιρείαν ὃν κινδύνοις ὄντως γεγονότος ἐγὼ μισεῖς, εἶτ' οὖν πάθοι τι, εἴτ' ἐκπεσὼν ὑπὸ Διονυσίου καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν, ἔλθοι πρὸς ἡμᾶς φεύγων, καὶ ἀνέροιτο εἰπών, Ω Πλάτων, ἥκω σοι φυγάς, ἐχ ὁπλιτῶν δεόμενος οὐδὲ ἱππέων οὐδενὸς γενόμενος, ἀμυνεῖσθαι τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλὰ λόγων καὶ πει-

fratres patiantur injuriam, caveat, & ſeſe atque illos ſervet, atque adeo tyrannum futurum, & Dionyſio ſimilem poſſit reprimere, verbiſque facta coercere, & legibus partam ſecuritatem apud omnes confirmare, nihil eum facere magni dicemus, nec laudabimus talem, ſive ſit, ſive non ſit ars dicenda. An quia ſola injuriae factio magnum erat malum, nullum autem acceptio? Aut etiam magis inimicum quis ulciſcitur, ſi eum laedere permittat, & ne quis vel alius, de ipſo ſumat ſupplicium, caveat? Atque hactenus quidem aenigmata quis eſſe prolata dixerit; his autem ſubjectis, ab ipſo Platone ſoluta fuiſſe, non tamen ut cæterorum more per ſe invicem innoteſcerent, ſed ut revera, quo in loco ruinoſa fuerant, perſpicua fierent. Age igitur & iſta conſideremus. Erunt enim tanquam abſentis teſtimonium. Sunt autem ex longa epiſtola. *Hoc equidem animo & fiducia domo ſolvi, non ut quidam putabant, ſed partim meipſum reveritus, ne viderer prorſus verba tantum habere, nec factum ullum libens aggredi, partim ne hoſpitium Dionis & amicitiam proderem, qui cum magnis admodum conflictabatur periculis, ſive quid illi accidiſſet, ſive a Dionyſio, & aliis inimicis ejectus ad nos veniſſet, atque ita nos interrogaſſet, Venio ad te exul, Plato, non militibus nec equitibus ad inimicos ulciſcendos egens, ſed verbis & per-*

1 Ita Bar. 7. *Cant.* & Coll. Nov. Vulg. ἂς. 2 Sic Coll. Nov. & Bar. 7. Caeteri ἀδικήσωνται. 3 Bar. 7. σώζει. 4 Coiſl. Coll. Nov. Bar 7. ἰχρῆν. 5 Coiſl. μήτε. 6 Δὲ Coll. Nov. Abeſt a Bar. 7. 7 Non agnoſcit Coiſl. 8 Coiſl. & Coll. Nov. ἀδικεῖν. Et mox poſt αὐτῦ addit δικὴν Coiſl. 9 Coll. Nov. αἰνίγματα εἴποι. 10 Poſt εἶναι inſerit Bar. 7. ἐπειδὴ τιμᾷ τὸ ἵνα ψηφίζειν. 11 Coll. Nov. ἐπιτεμόντων ἐκ τούτων ὑπ' ἐμοῦ γε — 12 Illud ϵ abeſt a Coll. Nov. 13 Coiſl. Coll. Nov. γῦν pro γ' ὃ. 14 Δῆλα — ἀληθῶς, non agnoſcit Coll. Nov & legit. δῆλον γὰρ τὸ σαθρόν. Coiſl. δῆλα γὰρ ὅ. 15 Epiſt. 7. *Cant.* 16 Abeſt a Coiſl. 17 Coll. Nov. λόγος.

p Οὗ τὸ σαθρὸν ἦν] Τὰ ἄλλα φησὶ αἰνίγματα λυθέντα, οἷα δῆλα ἐξ ἀλλήλων γένοιντο μόνον· τὰ δὲ αἰνίγματα ταῦτα λυθήσοντα, ὃ ἀφ' τὸ ἀσαφὲς μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ γνώριμον γένηται τί ἦν αὐτῶν τὸ ἀσθενές. τὸ γὰρ λίγειν κρεῖττον ἀδικεισθαι ἢ ἀδικεῖν, ἴσχει σαθρὸν ἐμφαινόμενον, τὸ δὲ δεῖ ἀμυνεῖσθαι· ὁ γὰρ τὸ ἀδικεῖσθαι καλὸν ἡγούμενος οὐκ ἂν ἀμυνεῖται, μὴ ἀμυνόμενος δὲ καταφρονηθήσεται. q Παντάπασι λόγος] Ἡ περὶ λόγους μόνον εἰδέναι ἀφελεῖσθαι, ὑδὲ δὲ πράττειν ἐπίστασθαι, ἀλλ' ἀπράγμων εἶναι τις παιζόντων, ἢ λόγῳ μόνον εἰδέναι φιλεῖν, ἔργῳ δ' ὃ δεικνύειν τὸ φιλτρον.

ſuaſione,

θῆς [1] ἢ σε μάλιστα ἠπιστάμην ἐγὼ δυνάμενον ἀνθρώπους νέους ὅτι ταγαθὰ καὶ δίκαια [2] πρέ- 114
ποντα, εἰς φιλίαν τε καὶ [3] ἑταιρείαν ἀλλήλοις καθιστάναι ἐκάστοτε. ὧν ἐνδεὴς νῦν τὸ σὸν μέρος
νῦν ἐγὼ καταλιπὼν Συρακούσας, ἐνθάδε πάρειμι. καὶ τὸ [4] μέν, ἔλαττον ὄνειδος σοὶ φέρει· φιλο-
σοφίαν δὲ ἣν ἐγκωμιάζεις ἀεί, καὶ ἀτίμως [5] φὴς ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων φέρεσθαι, πῶς δ' [6] προ-
δίδοται τὰ νῦν μετ' ἐμοῦ, μέρος ὅσον ὅτι σοὶ γίγονε; καὶ Μεγαρῖ μέν εἰ κατοικοῦντες ἐτυγχά-
νομεν, ἦλθες ἂν δήπου [7] μοι βοηθὸς ἐφ' [8] ἅ σε παρεκάλουν, ἢ πάντων ἂν φαυλότατον ἡγοῦ σαυ-
τόν· νῦν δ' ἄρα τὸ μῆκος τῆς πορείας καὶ τὸ μέγεθος [9] δήπου τοῦ πλοῦ καὶ τοῦ πόνου ἐπαπιώ-
μενος, οἴει δόξαν κακίας ἀποφεύξεσθαί ποτε; πολλοῦ γε καὶ δεήσει. λεχθέντων δὲ τούτων, τίς
ἂν μοι ἂν εἴης ταῦτα εὐχήμων ἀπόκρισις; οὐκ ἔστι ταῦτα. οὐχ ἕτερος περὶ αὐτοῦ [10] γεγρά-
φηκεν, οὐδὲ εἰκάζων τὰ ἐκείνου γνώμην, ἀλλ' ὁ κάλλιστα εἰδὼς αὐτὸς περὶ αὑτοῦ, τούτων φησὶν
χαίειν ἐλθεῖν, τοὺς ὑπὸ Δίωνος ἂν λεχθέντας τούτους λόγους πρὸς αὐτὸν αἰσχυνθείς. καὶ ἔγωγε 115
πιστεύω. μεμνοίμην γὰρ ἄν, εἰ μή. οὐκοῦν ἐν τούτοις ἐστίν, ἥκω σοι, ὦ Πλάτων, οὐχ ὁπλιτῶν [11] δεό-
μενος, οὐδ' ἱππέων ἔρημος γενόμενος, ἀλλὰ λόγων καὶ πειθοῦς· ταῦτα δ' ὤμην πάντως μάλλον εἶ-
ναί σοί. καλῶς γε, ὦ Πλάτων, αὐτός τε λέγων, καὶ τὰ Δίωνα ταῦτ' εἰπεῖν ἂν νομίζων
πρὸς σέ. οὐκοῦν εἰ τὸ μὴ ἐκπεσεῖν ἢ παθεῖν τι Δίωνα δεινὸν φαίνεται, τὸ δ' [12] ὅπως μὴ ἐκπε-
σεῖται, πρᾶξαι, καλὸν καὶ δίκαιον· ὅτου δ' ἔχων [13] λόγων καὶ πειθοῦς ἐδεῖτο, σὺ δὲ τῷ ταῦτ' ἔχειν
ἔπλευσας· ὁμολόγησας ἅπαντα, καὶ δεῖν σπουδάζειν ὅπως τις, [14] ἐκ τῶν δυνατῶν, μὴ ἀδικήσεται, καὶ
τῶν λόγων οὗ πείθειν δυνάμενον οὐ φαύλου εἶναι, καὶ τοὺς πειθομένους ὑπὲρ τούτων οὐ μόνον [15] παρ'
ἀνθρώποις ἐπαίνων ἀξίους, ἀλλὰ καὶ παρὰ θεοῖς ἀμέμπτους, εἴτοι τοὺς ἐλλείποντας οὐδὲ ὁσίους. ἔτι

suasione, qua te sciebam optime juvenes ad virtutem & justitiam incitando, in amicitiam & sodalitatem posse redigere. Quibus ego rebus destitutus, quantum quidem in te fuit, relictis Syracusis hic jam adsum. Ac meum quidem negocium non magno tibi erit dedecori; quam tu autem semper laudas Philosophiam, & a reliquis ais contemni, nonne per te nunc est mecum prodita? Et si quidem Megaris habitarem, venisses utique, si te vocassem, in auxilium, nisi turpissimus videri voluisses; nunc autem si itineris longitudinem, ac navigationis laborisque magnitudinem praetexas, improbitatis te opinionem speras evasurum? Minime vero. Haec autem cum dixisset, quidnam ad ea honeste potuissem respondere, non video. Haec non alius quispiam de ipso scripsit, nec qui mentem ejus imaginaretur, sed qui eam norat optime, de se ait ipse, hac de causa se venisse, cum haec verba quae fuerat ad ipsum habiturus Dio, reveritus esset. Atque equidem credo. Desiperem enim, si aliter facerem. Jam in his ista sunt; venio ad te, Plato, non militibus nec equitibus indigens, sed verbis & persuasione, quae quidem apud te potissimum reperiri sciebam. Recte vero & ais, Plato, & haec ad te Dionem credis dicturum fuisse. Ergo si grave fuerat, expelli Dionem vel aliquid pati; id autem ne fieret, curare, honestum & justum; atque ita verbis opus erat & persuasione, quæ cum penes te essent, navigationem instituisti; omnia confiteris, tum studendum esse, ne quis, quantum fieri queat, injuriam patiatur, tum eloquentiae vim ad persuadendum non esse inutilem, tum qui haec suadent, eos non ab hominibus tantum laudari debere, sed & apud deos culpa vacare, cum, qui aliter faciant, pii non sint. Quinimo

1 Coisl. οἷς. 2 Ita MSS. omnes & *Cant.* Vulg. πείσοιμι. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἑταιρείαν. 4 Deest ἐμοὶ post μὲν ex Plat. *Cant.* 5 Bar. 7. ἴφης. 6 Coll. Nov. προδίδοται νῦν. Coisl. προδίδοιτο νῦν. 7 Bar. 7. μοι rec. manu. Deest in Coisl. 8 Coll. Nov ἃς. 9 Coisl. δὴ 10 Bar. 7. μέγραφεν. 11 Vocem hanc ex MSS. restituimus: Editi non agnoscunt. 12 Coll. Nov. ὅπου. 13 Ita Coisl. Caeteri λόγου. Vide quae paulo supra adhibentur. 14 Coll. Nov. ἐκῶν pro ἐκ τῶν. 15 Illa παρ' ἀνθρώποις non agnoscit Coll. Nov.

plus

δ' αὖ τὸ πλέον τῷ παντὶ πεποίηκας, εἰ γε μὴ μόνον δῆμον, μηδὲ δικαστὰς, ἀλλὰ καὶ τυραννίδας ὥσπερ τούτων μὴ [1] δεῖν φεύγειν μεταπείθειν, καὶ τοσοῦτον ἀφορείας. αὐτίκα τοί-
116 νυν ὅλως ἦ ὑπεξολίσθησε, τῷ χάριν ἢ πειθοῦς γέγραφε; καὶ μὲν αὐτό γε δηλοῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ τῆς ὑπεξολισθήσεως αὐτὸς πολλαχοῦ. καὶ γὰρ τὸ ὧν χάριν ἦλθε διεξιέναι, καὶ προσομολογεῖν ὅτι διὰ τοῦτο διεξέρχεται ὅπως τὴν ἀληθῆ δόξαν περὶ αὐτοῦ παραστήσειε, πέφυκε. ὑπάρχων καὶ ἵνα πείσῃ γέγραφε, καὶ γράφων, τῷ πεῖσαι χάριν [2] φησὶν ἀπελθεῖν, [3] μήτε πάθοι Δίωνι ἔρημος λόγων. πῶς οὖν αἰσχρὰ ποιοῦσιν οἱ ῥήτορες; ἢ καθ' ὁπότερον τούτων φαῦλον ἡ ῥητορική; πότερον καθ' ὃ τοῖς ἀδικουμένοις πέφυκε βοηθεῖν, κἂν ἀδοξία τις καὶ κίνδυνος προσῇ; ἀλλ' ὅτι τῷ γε λόγῳ πείθειν καταφρονητέον; ἀλλ' αὐτὸς ὡς λόγῳ πείσων, ἔργῳ φησὶ κινδυνεῦσαι. καὶ Μεγαρεῖ μέν εἰ κατοικοῦντες ἐτυγχάνομεν, ὁ Δίων σοι λέγει, [4] ἦλθες δήπου ἄνμοι βοηθὸς ἐφ' ἃ σε παρεκάλουν, ἢ πάντων ἂν φαυλόταιον ἡγοῦ σαυτόν· νυνὶ δ' ἆρα τὸ μῆκος τῆς πορείας καὶ τὸ μέγεθος [5] δὴ τοῦ πλοῦ καὶ τοῦ πόνου ἐπαμπώμωγε, οἴει
117 δόξαν κακίας [6] ἀποφεύξεσθαί ποτε; πολλοῦ γε καὶ δεήσει. τί οὖν; εἴπις μεταστρέψας αὖθις φαίη πρὸς αὐτὸν σε, Καὶ πλεῖν μὲν εἰς Σικελίαν, καὶ πάσχειν ὁτιοῦν οἴει δεῖν ὥσπερ τοῦ πινὰ πεῖσαι ὡς χρή τινα τῶν ὑπιτηδείων οἴκοι μένειν· εἰδέτις μηδ' ὅσον Ἀθηνῶν Μέγαρά δε, ἀλλὰ μηδ' ἐλθεῖν ποι τὸ παράπαν δέον, ἀλλ' οἴκοι μένοντα τοὺς ἑαυτοῦ σῶσαι, τινὰ ὑπὸ [7] τούτων δυνάμιν μεταχειρίζεται, οὐκ οἴει τοῦτον δόξαν κακίας [8] ἀποπεφευγέναι πᾶσαν; πάλαι γε καὶ πρὸ αὐτοῦ σοί, εἴπερ γέ τι τῶν θεωρημένων ὄφελος. πῶς οὖν ὁμοῦ μὲν, ὁ μὴ βοηθῶν τῷ λόγῳ δόξαν κακίας ἐξοίσεται, ὁμοῦ δ' ὁ βοηθῶν [9] κακίας δόξαν οὐ φεύξεται; οὐ τοίνυν τοῦτο λέγεις ὅταν καλῆς κολακείαν τινὰ ῥητορικὴν ἢ

plus etiam praestitisti, si quidem non populum modo, nec judices, sed neque tyrannos, idque tam longe remotos, ad haec persuadenda decet fugere. Ipsam certe epistolam non alia de causa, quam ut persuaderet, scripsit, quemadmodum & res ipsa declarat, & ipse in multis epistolae locis. Nam & cum, quam ob causam venerit, narrat, & cum ideo se narrare confitetur, ut veram de se opinionem efficiat, persuadet. Itaque & ut persuaderet, scripsit, & inter scribendum persuadendi causa profectum esse dicit, ne quid Dioni verbis destituto accideret. Ubi ergo turpiter se gerunt oratores, aut utra de causa turpis est Rhetorica? Utrum quod injuriam passos adjuvat, etiam si periculum subsequatur & infamia? An quia contemnenda sit ea, quae verbis fiat, persuasio? At ipse te ais, ut verbis persuaderes, re ipsa periclitatum esse. *Et si quidem Megaris habitarem*, inquit ad te Dio, *venisses utique, si te vocassem, in auxilium, nisi turpissimus videri voluisses; nunc autem si itineris longitudinem, ac navigationis laborisque magnitudinem praetexas, improbitatis te opinionem speras evasurum? Minime vero.* Quid ergo? Si quis haec invertens, ad teipsum ita dicat, Et in Siciliam quidem navigandum, ac quidvis patiendum censes, ut id cuidam persuadeas, quendam ex necessariis domi manere oportere; si quis autem, quem non modo Athenis Megara, sed nec usquam omnino proficisci oporteat, nisi ut domi manens conservet suos, hanc facultatem tractet, non existimas eum omnem improbitatis suspicionem evasisse? Jam pridem vero, atque etiam tuo judicio, si quid est in supra dictis momenti. Quo igitur pacto simul & qui verbis non juvabit, opinionem improbitatis consequetur, & qui juvabit, non evadet? Hoc etenim dicis, cum Rhetoricam, cujus haec sunt, adula-

1 Lege δεῖ *Cant.* 2 Coisl. φάσιν. 3 Coll. Nov. Bar. 7. μήτε πάθῃ. 4 Coisl. ἦλθες βοηθὸς ἐφ' ἃ ἂν σε παρεκάλουν. 5 Coll. Nov. Bar. 7. δὴ τοῦ πλοῦ καὶ τοῦ πόνου. 6 Ita MSS. Coisl. Coll. Nov. Bar. 7. & Codices omnes, supra pag. 114. Vulg. ἀποφεύξεσθαι. 7 Coisl. Coll. Nov. & Bar. 7. τούτου. 8 Coisl. ἀποφεύγειν. 9 Coll. Nov. Bar. 7. δόξαν κακίας.

tionem

ζῶντα ἀνάκει); τίς ἂν [1] ἦν μοι, φησί, πρὸς ζῶντα εὐχήμων ἀπόκρισις; πρὸς δ' ἃ νῦν ἡμεῖς ἐρωτῶμεν, τίς ὢν πρὸς θεῶν. μικρὸν δέ τι βούλομαι διαλαβεῖν, μήτις ὅλως [2] οἰηθῇ με τοῖς λόγοις κατηγορεῖν Πλάτωνος, ἢ λέγειν κακῶς μὴ ἀφορμῆς. ἐγὼ γὰρ οὔτ' αὐτὸς ἐπ' ἔγκλημα δήπου τοῦτο ποιοῦμαι εἰπεῖν καὶ ὁπωσοῦν ὠήθη δεῖν [3] Πλάτων ἐλθεῖν [4] ἡτινοσοῦν ἕνεκα αἰτίας, οὔθ' ὅστις ἄλλος [5] προφέρει τί τοιοῦτον εὖ φρονεῖν ἡγούμενος, οὔθ' ὅλως ἔξω τοῦ εἰς τὸν λόγον ἥκοντων δεῖν 118
περιεργάζομαι, μὴ τοσούτου μηδὲν ἄξιον ἔστω νικητήριον· ἀλλ' ἃ αὐτὸς ἔπραξε, καὶ ἃ [6] τίνων ἕνεκα ἔπραξε χάριν αὐτὸς καθαρῶς εἴρηκε, ζῶντα συμβαίνειν φημὶ τοῖς ὑπὲρ [7] τῆς ῥητορικῆς λόγοις· καὶ τοσούτου δέω κακίζειν ἐκεῖνον τούτοις, ὥστ' εἰ δεῖ καὶ τοῦτ' εἰπεῖν, καὶ ἐν αὐλοῖς τούτοις σεμνύνειν αὐτὸν ἡγοῦμαι, εἰ τοῦτον ἐκείνοις ὑπεναντίως ἐχόντων, [8] μὴ τὰ ἔργα μηδὲ τὰς πράξεις αὐτῆς ἀφαιρῶμαι, ἀλλ' ἐκείνου βίον καὶ τὰ ἔργων ἃ μετ' ἐμοῦ καὶ ὧν ἡμεῖς ἀξιοῦμεν εἶναι), [9] πόθεν [1] ζωῦθ' ἑτέρως ἔχοντα, ἢ [10] ὅστις πιστεύσειεν ἀποφαίνω. ὅτε τοίνυν ἑώρα Δίωνα παρασκευαζόμενον καὶ [11] παράπλους, ὅπως δίκην ὧν ἔπαθε λήψεται), πότερόν ποτε ἐᾶν καὶ παρ' ἡδὺν ἄγειν ὀπισθέλλων αὖθις φαύλαις, καὶ ὡς, εἰ μισεῖ τὸν Διονύσιον, καὶ κακὸν [12] εἶναι) ὑπολαμβάνει, [13] χρὴ παρορᾶν καὶ συγχωρεῖν ὅπως τὰ μέγιστ' ἀδικῶν καὶ τοῖς [14] ἐχθίστοις ἢ κακοῖς, ἢ πολὺ τοιαυτίου ποιητέος, καὶ θεραπευτικὸν ἀξιῶν εἶναι) ὅπως ὡς πλείστους τοὺς συμπαράπλους ἐπ' αὐτὸν 119
ἔχοι· [15] καὶ τὸν μὲν Διονύσιον [16] πάντως ἔχθρὸν πεῖσαι, [17] τὸ δὲ ὅπως [18] ἀμυνεῖται συμβουλεύων σκοπεῖν, καὶ [19] τό γ' ἐφ' ἑαυτῷ συμπαράπλουν, τὸ συμπλεῖν καὶ συστρατεύειν [20] μόνον ἐξαριθμούμενος· ὡς ἐπειδήπερ αὐτὸν ἔχων ὁ Διονύσιος ἠδέσθη τότε καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν, οὐχὶ κα-

tionem vocas. *Quidnam*, inquit, *ad te potuiſſem honeſte reſpondere?* Quid autem, obſecro, ad ea, quae nos jam quaerimus? Sed jam volo paulum reſpirare, nequis omnino putet me hac diſputatione Platonem accuſare, aut de ipſo ſumta occaſione male loqui. Ego etenim nec ipſe hoc Platoni crimini verto, ſi quo de cauſa quavis proficiſci voluit, nec ſi quis id alius objecerit, ſanum credidero, nec omnino quicquam praeter ea, quae ad rem pertinent, curioſe ſector, quandoquidem nullum tanti ſit victoriae praemium; ſed ea quae fecit ipſe, & qua de cauſa fecerit, clare dixit, pro Rhetorica facere affirmo: tantumque abeſt, ut in his eum reprehendam, ut, ſi hoc etiam dicendum eſt, in his ipſis quoque extollere me putem, ſi, poſtquam haec aliquantum cum illis pugnant, nec facta illius nec opera calumnior, ſed ex vita & factis, quae pro nobis noſtriſque facere confirmo, iſta ſe aliter habere, quam quis exiſtimet, oſtendo. Cum igitur Dionem paratum videbat, & vindictam eorum quae paſſus erat, ſumere conantem, utrum id omittere videtur in litteris ad eum datis, & contemnere jubere, & ſi Dionyſium odio habeat, negligendum, & concedendum ſuadere, ut poſtquam maximas fecerit injurias, in maximis ſit malis; an contra potius incitare, & officioſum eſſe velle, ut quamplurimos habeat contra illum adiutores; ac Dionyſium quidem pro inimico habere, huic autem, ut de vindicta cogitet, ſuadere, quantumque in ſe ſit, adjuvare, ſola navigandi & militandi ſocietate recuſata; quaſi poſtquam Dionyſius, cum in ejus manus veniſſet, eum reveritus non occiderit, non poſ-

1 Non agnoſcit Bar. 7. 2 Coiſl. οἰηθείη με τῆς λόγοις τούτοις. 3 Coll. Nov. Πλάτωνα. 4 Coiſl. ἧς τινος. 5 Coiſl. προφέροι. 6 Coll. Nov. τινῶν. 7 Abeſt a Bar. 7. 8 Coll. Nov. ἃ & mox ἁδὲ pro μηδέ. 9 Lege τίθημι *Cant.* 10 Coll. Nov. ὡς τις. 11 Πλάτωνα Coll. N. pro παράπλους. 12 Ita MSS. omnes: Vulg. κακόν. 13 Coll. Nov. καὶ ὡς χρή. 14 Bar. 7. αἰσχίστοις. 15 Καὶ τὸ — σκοπεῖν, deſunt in Coiſl. 16 Bar. 7. πάντων ἐχθρῶν. Coll. Nov. πάντων ἐχθρόν. 17 Lege τῷ *Cant.* 18 Coll. Nov. Bar. 7. ἀμυνεῖται. 19 Coiſl. τό γ' ἐπ' αὐτῷ. 20 Rec. manu ſcript. in Bar. 7. Abeſt in Coll. N. & Coiſl.

1 Ταῦθ' ἑτέρως ἔχοντα] Πολλῶν φησὶ Διονυσίων ποιήσαντα, καὶ πλούσιον Δίωνα χάριν, ὅπως ἀπιστοῦσί αὐτὸν, ὡς κέρδους χάριν ἀπῆρεν, ἐγὼ δείκνυμι αὐτὸν καλῶς πως.

sit

λῶς [1] ἔχον ἐλθεῖν ἐπ' αὐτόν; [2] καί τοι εἴγε τὰς ἐχθρὰς καὶ ὡς καθ' ὑποβολιμαῖός τις, ἑαυτέον ἦν ἀδικεῖσθαι, καὶ ἡ ῥητορικὴ φαῦλον ἂν ἄχρηστον ἦν δίκαια ποιοῦσα πρὸς αὐτοὺς [3] λαμβάνειν, καὶ μὴ ἐῶσα πρόσχωρεῖν ὡς ὅτι πλεῖστον· χρῆν δήπουθεν αὐτὸν, μάλιστα μὲν ἀφαιρεῖσθαι τὸν Δίωνα, ἑταῖρόν γε [4] αὐτῷ καὶ μαθητὴν ὄντα, καὶ ὑπομιμνήσκειν ὧν ποτ' ἤκουσεν, εἰ γὰρ ἤκουσεν, εἰ δὲ μή, [5] τότε ὅτι τοὺς ἔργων διδάσκειν ὅτι χρὴ φέρειν σιγῇ, καὶ σκοπεῖν ὅπως μὴ μόνον αὐτὸς [6] στερήσεται τῆς πατρίδος καὶ [7] τοῦ αὐτῷ τῶν ὑπὸ Διονυσίου, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καὶ τοιαῦθ' ἕτερα πείσονται ἀφ' ὑβρίσεως, καὶ μὴ [8] ἀφαιρήσῃ πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν Διονύσιος· καὶ ὅπως γε μὴ μόνον Σικελίας ἔσται τύραννος, ἀλλὰ καὶ Καρχηδόνος, καὶ Λιβύης, οἷόν τε, [9] συμπάσης, καὶ, νὴ Δία, τῆς γε Εὐρώπης, εἰ δέ τις εἴη μηχανὴ καὶ τῆς Ἀσίας στενεύξασθαι· καὶ μὴ μόνον αὐτὸν μηδὲν ὠφελεῖσθαι πρὸς καταλύσεως τοῦ τυράννου, ἀλλ' ὅπως μηδ' ἄλλος μηδεὶς βουλήσεται, μήτ' ἐπ' ἀναιρέσει, [10] μήθ' ὡς ἐκβαλεῖν, ἀλλὰ τὸν δυτὸν φυλακὴν τοῦ σώματος Διονυσίῳ φερνίσας, ὅπως ἀθάνατος ἢ πονηρὸς, καὶ πάντας, πάντ' ἀδικῶν ὑπ' ἄπασι τοῖς χρόνοις, ὑπ' ἄπασι τοῖς κακοῖς ᾖ. μάλιστα μὲν ταῦτα ἐχρῆν [11] προδιδάσκειν τὸν Δίωνα καὶ νουθετεῖν, εἰ δὲ τούτοις τοῖς λόγοις ὑπίστευεν, εἰ δὲ μή, σκοπουμένῳ γε περὶ τιμωρίας, μὴ συμπροάπτοντα φαίνεσθαι· ὁ πολλοῦ [12] δεῖ ποιήσας, ἔργῳ μάρτυς ἡμῖν περὶ ὧν ἀπιστοῦμεν γεγένηται [13] τοῦ μὴ λήρειν. βούλομαι τοίνυν αὐτὸν καὶ παροικήσιά τρόπον τινὰ μαρτυρῆσαι ὑπιδεῖξαι. ὁ γὰρ ὑπὲρ Ποτιδαίας προταπόμενος Σωκράτης, καὶ πάλιν γ' ὑπὲρ [14] Δηλίῳ, καὶ τῆς τρόπης συμβάσης ἀναχωρῶν, δῆλος ἦν [15] παντὶ καὶ πάνυ πόρρωθεν, ὅτι εἴτις ἅψεται [16] τοῦ τοῦ ἀνδρὸς, μάλα ἐρρωμένως ἀμυνεῖται, πῶς οὐ σαφῶς [17] οὗτοσὶ μαρτυρεῖ τοῖς ἀδικεῖν

sit honeste se ipsi opponere? Atqui si inimici, & quos quis maxime exosus est, injuriae suae relinquendi erant, & inutilis ac vilis est Rhetorica, quae poenas de iis sumere permittit, & & injuriarum progressum inhibet; oportebat eum profecto maxime quidem Dionem cohibere, qui quidem sodalis ejus ac discipulus esset, & quae quondam audiverat, in memoriam revocare, si quidem audiverat, vel saltem tunc eum docere, patienter ista ferenda esse, atque id curandum, ut non ipse tantum patria rebusque suis a Dionysio privaretur, sed & alii multi has atque alias similes injurias perpetuo acciperent, nec desineret cunctos homines laedere Dionysius; utque non Siciliae modo tyrannus esset, sed & Carthaginis, ac totius, si fieri posset, Africae, atque etiam Europae, & Asiae denique, si qua pateretur ratio; nec ipsi tantum de tyranni caede cogitandum non esse, sed etiam ne quis alius eum, vel ut occidat vel ut ejiciat, invaderet, providendum, corporisque ejus custodiam assumendam, ut immortalis esset nequam, & omnes omnibus omni tempore injuriis afficiens, in omnibus esset malis. Haec, inquam, quam maxime oportebat Dionem docere & admonere, si quidem his credebat sermonibus, aut saltem de vindicta cogitantem non adjuvare; quod cum ille nequaquam fecerit, re ipsa nobis eorum, quae non credimus, testimonium perhibuit, nos non nugari. Jam vero ipsum cum tota quoque familia quodammodo testem volo producere. Quin enim ad Potidaeam in acie stat Socrates, ac rursum apud Delium, & in fuga recedit, omnibus etiam procul manifestum faciens fore ut, siquis eum virum attingeret, valide se vindicaret, nonne testatur manifeste, non esse

1 Bar. 7. ἴχειν. 2 Coisl. καίτοι γε εἴγε. 3 Vulg. εἶναι λαμβάνειν. 4 Coisl. & Coll. N. αὐτοῦ. 5 Coisl. πότε. 6 Coll. Nov. στερήσεται. 7 Ita MSS. Vulg. τῶν αὐτῶν ὑπό. 8 Coll. Nov. ἀφαλείψῃ. Coisl. διαλείπῃ. 9 Coisl. Coll. Nov. Bar. 7. ἢ συμπάσης. 10 MSS. μηδ' ὡς. 11 Ita MSS. omnes, Vulg. προδιδάσκειν. 12 Coisl. δή. 13 Coisl. & Coll. Nov. τοῦ. 14 Ita Coisl. & *Cant.* Caeteri Δήλῳ. 15 Verba Platonis in Symposi. sub finem. *Cant.* 16 Bar. 7. τούτου .... τοῦ. 17 Bar. 7. οὑτοσί.

per-

ὁπιχειρῶσι, μὴ δεῖν ὁπιτρέπειν; ὑδεὶς [1] ἀντερεῖ δήπωθεν. ὃ γὰρ [2] ἂν [3] καὶ τελευτᾶν ὡραῖον ἤδη νομίζων τις, καλεπὸν τὰς πολλὰς ἀμβολὰς ἐξελεῖν, ὀκ πολλῷ γ' ὑπὸ πολλῶν συνειλεγμένας ὕστερον εἶπεν, ἢ ὃ ὀν γήρᾳ; ὃ δ' ἐστὶν ἰσχυρὰ τεκμήρια τ' ἐκείνῳ γνώμης, ἀλλ' ἃ [4] κωλύειν ἢ μὴ κύριος ὢν ἐφαίνετο ποιῶν. διὸ δὴ καὶ ἀσφαλῶς φησὶν ἀπιέναι καὶ ὗτος καὶ ὁ ἑταῖρος. κεδνὸν γάρ [5] τι τὸ ὕτω διακειμένων, ὅδε ἄπιον] ἐν τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ τοὺς προπαίδων [6] μᾶλλον φεύγοντας διώκειν. τοιγὰρ [7] δὴ προσγίγνεται πλέον [8] ἐκ τούτων αὖθις, πάλιν σὺν τῷ Σωκράτει Πλάτωνος Πλάτωνα αὐτὸν [9] συμμαρτυρῆσαι τῷ λόγῳ. τὸ ὕτω διακειμένων δ' οὐδὲν ἄπιον] ἐν τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ τοὺς προπαίδων φεύγοντας μᾶλλον διώκειν. δηλονότι καὶ ἐν ταῖς πολιτείαις, τὸ μὴ ὕτω διακειμένων ὡς ἀμυνέσθαι, δ' οὐ πάνυ [10] τι ἄπιον] οἱ τὰ τοιαῦτα τηροῦντες, τοὺς δ' ὑπείκοντας διώκειν. ὥστ' εἰ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδρείους ἐπαινεῖν εἰκὸς, καὶ τοὺς ἐνταῦθα τοιούτους. ὥστ' εἰ μηδὲ [11] δι' ἓν ἄλλο, διά τοὺς [12] συκοφαντοῦντας ἡ ῥητορικὴ καλόν. καὶ μὴν εἰ μὴ θαῤῥοῦσι τοὺς τοιούτους ἀδικεῖν, ἄμφω χρηστὰ συμβαίνει, καὶ τοῖς ἄρτι λόγοις ἀκόλουθα, μήτ' αὐτὸν ἀδικεῖσθαι, μήθ' ἕτερον [13] ἀδικεῖν ἐᾶν. ὁ τοίνυν καὶ μέχρι δ' Βαβυλωνίου πεδίου Κύρῳ [14] συναναβὰς Ξενοφῶν, ὅτι τ' ἀδελφὸν αὐτοῦ προαδικήσαντα πρότερον, πῶς δ' καὶ ὗτος [t] οἴκοθεν ὢν Πλάτωνι μάρτυς ἡμῖν ἔστιν εἰς [15] τοὺς παρόντας τουτουσὶ λόγους; δ' γὰρ ἐκεῖνό γε ἐστὶν εἰπεῖν, ὡς ἐν μὲν τοῖς ὅπλοις καὶ ὑπὲρ τῶν ἀλλοτρίων, εἰκός ἐστιν ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδι- 122

permittendum, ſi quis injuriam velit facere? Nemo negabit. Nec enim quae poſtea cum ſenex jam eſſet, ac tum mortem maturam duceret, tum multarum calumniarum a multis jampridem collectarum refutationem difficilem dixit, firma ſunt ejus, quod ſentiret, indicia, ſed quae, cum alterutrum poſſet facere, geſſit. *Quare etiam tuto*, inquit, *diſceſſit & hic & ejus ſocius. Solent enim fere eos, qui ita ſunt affecti, ne attingere quidem in praelio, quoniam ſtudioſe fugientes magis perſequuntur.* Hoc enim hinc accacceſſit commodi, ut rurſum cum Socrate Platonis ipſe Plato teſtis fieret. *Solent eos, inquit, qui ita ſunt affecti, non admodum attingere, quoniam ſtudioſe fugientes magis perſequuntur.* Nempe & in Rebuſpublicis eos qui ita ſunt affecti, ut ſe velint defendere, non admodum attingunt ii, qui talia obſervant, verum eos, qui cedunt, perſequuntur. Itaque ſi eos qui in praelio fortes ſunt, merito laudamus, cur non & hic idem faciamus? Quocirca ſi propter nihil aliud, ſaltem propter calumniatores utilis eſt Rhetorica. Jam ſi tales non audent laedere, utrumque recte evenit, & ſuperioribus verbis congruenter, ut nec ipſe laedatur, nec alium laedere permittat. Xenophon vero, qui in Babyloniam uſque cum Cyro contra fratrem, qui prius laeſerat, exercitum ducente aſcendit, nonne & ipſe domeſticus Platonis teſtis in hanc adducitur diſputationem? Nec enim ſi armata manu & pro alienis licet eos, qui injuriam facere conantur, ulciſci, cum quis id ipſum verbis & in ſuo nego-

1 Ita *Cant.* Coiſl. & Bar. 7. Coll. Nov. ἀντέροι Vulg. ἀναιρεῖ. 2 Coll. Nov. ἃ pro ἄν. 3 Aˆ pro ὅ. Coll. Nov. 4 Κωλύοι Coll. Nov. 5 Deeſt in Coiſl. 6 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. φεύγοντας, μᾶλλον. 7 Abeſt a Coll. Nov. & Coiſl. 8 Bar. 7. ἐκ τούτων rec. manu. 9 Coll. Nov. μαρτυρῆσαι. Coiſl. συμμαρτυρῆσαι. 10 Τοι Coiſl. 11 Non agnoſcit Bar. 7. 12 Coiſl. & Coll. Nov. συκοφάντας. 13 Coiſl. ἐᾶν ἀδικεῖν. 14 Coiſl. συναναβὰς. 15 Abeſt τοὺς a Coll. Nov.

s Καὶ τελευτᾶν ὡραῖον ἤδη] Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ Σωκράτους εἶπεν ὁ Πλάτων, ὡς παρ' αὐτὸ Σωκράτους, ὅτι δεῖ μὴ ἀμύνεσθαι. διὰ τοῦτο δείκνυσιν, ὅτι ὀκ εἰσὶν οἱ λόγοι ἐκεῖνοι τοῦ προαιρέσεως αὐτοῦ. ἐπειδὴ γὰρ καλὸν, φησὶν, ἐνομίζετο ἀπαμύνειν, διὰ τοῦτο ἔλεγεν αὐτό. ἐνομίζε γὰρ καλὸν τὸ ἀπαμύνειν, ἐπειδὴ μέρων ἦν, καὶ ἀδύνατον ἡγεῖτο εἶναι λῦσαι τὰς συναχθείσας αὐτῷ μέμψεις ὀκ ὂν μαχεῖσθαι. τὸ δὲ εἶπεν, ἢ ὀκ εἶπεν· ὀκ εἶπε μὲν, ἐπειδὴ κατ' ἀλήθειαν ὀκ ἀπελογήσατο Σωκράτης. εἶπε δὲ φησὶν, ἐπειδὴ ὑμεῖς ἐπλάσασθε αὐτῷ ἀπολογίαν. δ' δεῖ ἂν τὰ τοιαῦτα ἀκούσια ῥήματα πιστεύειν νομίζειν τῶν ἔργων τῶν ἐπὶ Δηλίῳ. ὅθεν δὲ ἐμνημόνευσεν αὐτοῦ Θουκυδίδης. t Οἴκοθεν ὢν Πλάτωνι] Ἐπειδὴ ὀκ τῆς αὐτῆς διατριβῆς εἰσὶν ἀμφότεροι, Σωκράτους καὶ Ξενοφῶντος μαθητής.

cio

κεῖν ὁπιχειρῆσαι. εἰδέ τις λόγῳ ⸀σαυτὸν τοῦτο ποιοίη, φαυλίζειν, καὶν ὑπὲρ ὧν αὐτὸς πέπονθεν ἐπεξίῃ. ὧδέ γ' ἐκεῖνο μᾶλλον οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὡς τὸ μὲ τοῖς ὅπλοις [2]ἀμύνεσθαι, τοῖς ἐν τοῖς λόγοις βεβιωκόσι τὸ σωφρονοῦντων ἐστὶ, τὸ δὲ αὖθις τοῖς λόγοις [2]ἀμύνεσθαι, ἐν ἀλογίᾳ θετέον. ὧδ' ἂν εἶς [3]εἴποι ταῦτα· ἡ μὲν ὅσῳ κάλλιον φύσησις ἀνδρίας, τοσούτῳ ῥητορικὴ τοῦ κατὰ πόλεμον εὐψυχίας. εἰ γὰρ δεῖ συμβολὰς εἰπεῖν, οὐδέν ἐστιν ἄλλο ῥητορικὴ, ἢ φύσησις λόγων
123 δυνάμιν σωφελησάσα. ὡς μὴ μόνον [4]αὐτὸς ἔρδειν τὰ βέλτιστα, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους πείθειν [5]ἔχοι. ἡγοῦμαι μὲ τοίνυν ἡ ταῦτ' ἔχειν πίστεις ἱκανὰς τοῦ ἀληθείας, εἰ μὴ ἡ πλείους ἄρα τῶν ἱκανῶν. εἶμι δ' ἐπ' αὐτὸν [6]ἤδη τὸν κολοφῶνα [7]τῶν Πλάτωνος, ὡς ἄν τις εἴποι, [8]ῥημάτων. ἐγὼ γὰρ [9]μόνον ἐξ ὧν ἐλέγχω, βούλομαι φωνὴν μαρτυρῶν [10]ταὐτὸν, ἀλλὰ καὶ ὥσπερ ἂν εἰ σωφρονίσας αὐτὸς ἐμαρτύρει τῇ ἑαυτοῦ φωνῇ. τοῖς δὲ εὐδαιμόνως ζῶσιν ὑπάρχειν ἀνάγκη σωφρονοῦντα, τὸ μήτε ἀδικεῖν ἄλλους, μήτε ὑφ' ἑτέρων αὖθις ἀδικεῖσθαι. τούτοιν δὲ, τὸ μὲ, ἡ [11]πάνυ χαλεπόν· τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖσθαι κτήσασθαι δυνάμιν, παγχάλεπον· καὶ γὰρ ἔστιν αὐτὸ τελέως ἔχειν ἄλλως, ἢ τελέως γενόμενον ἀγαθόν. ἰοὺ ἰοὺ τοῦ μαρτυρίας. τούτων ἐδεόμην. ⸀σωσα λέγει [11]Πλάτων, ὁ τῶ [12]ὁπιγράμματος μετέχων, καὶ δι' ὃν τὸ Ἀρίστωνος γένος θεῖον ὡς ἀληθῶς. τελέως ἄρα, ὦ δαιμόνιε, [x]ῥητορικὴ καλὸν, καὶ τὸ πρὸς παντὸς ὅτε λαβεῖν ὅτε κεκτῆσθαι. φαύλη γὰρ καὶ σὺ τοῦτό γε συγχωρῶν, ὅτι ὁπὶ [13]τῷ μὴ ἀδικεῖσθαι πέφυκεν. οὐκοῦν ὅτ' ἀδικεῖν
124 μὲν [y]οὐκ ἐπανάγκαζεν· ἀδικεῖσθαι δ' οὐκ ἐᾷ, ὡς δ' ἐκ τοῦ λόγου συνέβαινεν, οὐδέτερον τούτων ἐᾷ, οὔτ' ἀδικεῖν οὔτ' ἀδικεῖσθαι· εἰ μὲν καὶ τῆς φιλοσοφίας ὁ αὐτός ἐστιν

cio fecerit, crimen erit; nec etiam magis, ſi armorum defenſio viros in litteris educatos decebit, ipſarum litterarum erunt arma rejicienda. Nemo hoc unquam dixerit. Quinimo quantum fortitudini prudentia, tantum Rhetorica bellicae praeſtat alacritati. Ut enim ſummatim dicamus, nihil eſt aliud Rhetorica, quam prudentia cum facultate dicendi conjuncta. Ut non ipſe tantum quis optima quaeque facere, ſed etiam aliis perſuadere poſſit. Atque haec quidem etiam ſatis arbitror eſſe confirmata, vel etiam nimis fortaſſe. Nunc autem ad ipſum colophonem, quod aliquis diceret, verborum Platonis contendo. Nec enim ſolum ex iis, per quae refutatur, idem eum teſtari oſtendam, ſed & quaſi coram voce ſua teſtimonium daret. *Iis autem, qui beate vi-*

vunt, illud primum ſuppetere debet, ut nec alios afficiant injuria, nec ab aliis ipſi afficiantur. Horum autem illud quidem non eſt admodum difficile, alterum autem conſequi difficillimum, nec id aliter quis perfecte poteſt habere, niſi perfecte fuerit bonus. Io io teſtimonium. Hoc volebam. Haec dicit Plato, in quem etiam epigramma conſcriptum eſt, & per quem divinum eſt redditum Ariſtonis genus. Tandem ergo, bone vir, praeclara res eſt Rhetorica, nec eam quivis vel conſequi poteſt, vel habere. Nam tu quoque videris concedere, eam ad repellendas injurias eſſe inſtitutam. Quapropter cum nec laedere cogat, nec laedi permittat, &, ut ex praecedentibus eſt effectum, nec laedere nec laedi quenquam permittat; ſi quidem eadem eſt etiam Philoſophiae

1 Coiſl. ταὐτό. 2 Coiſl. ἀμυύασθαι. 3 Coiſl. εἴπῃ. 4 Coiſl. αὐτοί. 5 Coiſl. ἴσχη. 6 Abeſt a Coll. Nov. 7 Octavo de legibus ſub init. *Cant.* 8 Ita Coiſl. *Cant.* & Coll. Nov. Caeteri ῥήματα. 9 Coll. Nov. μόνων. 10 Coiſl. αὐτόν. 11 Bar. 7. rec. manu. Abeſt a Coll. Nov. & Coiſl. 12 Cujus hoc initium citatur a Plat. 2. de Rep. παῖδες Ἀρίστωνος κλεινοῦ, θεῖον γένος ἀνδρός. *Cant.* 13 Coiſl. τοῦ.

u Πλάτων ὁ τοῦ ἐπιγράμματος] Ἐπίγραμμα δὲ τοῦτο ἐστὶν ἀγαθοῦ, τοῦτο δὲ ἡ ῥητορικὴ δυνάται, τελείως ἄρα ἡ ῥητορικὴ ἀγαθόν. x Ἡ ῥητορικὴ καλὸν] Εἰ τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι τελείως τοῦ Ἀρίστωνος λέγων ἅτως Ω παῖδες κλεινοῦ, θεῖον γένος. τινὲς δὲ φασὶν ὅτι Ἀριστοφάνους μόνου Πλάτωνα τὸ θεῖον εἶπε, ἵνα δηλώσῃ ὅτι θεῖός ἐστι. ἄλλοι δέ φασιν, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἠρίστευσεν. y Οὐκ ἐπανάγκαζεν] Δεῖον ἐπαναγκάζει λέγειν, ὥσπερ τὸ ἰᾷ, ἐπηνάγκαζεν εἶπεν. ἔθος δέ τοῦτο πᾶσι ποιεῖν. φησὶ γὰρ Ἀριστοφάνης σὺ Νεφέλαις, καὶ δεινὰ γ' ἐθὺς μὲν ποιεῖ καὶ τετράκτυς.

ὅρος, φιλοσοφία τις ὅσα ἡ ῥητορικὴ φαίνεται. εἰ δ' ἐξαρκεῖ τῇ φιλοσοφίᾳ μὴ ἀδικεῖν, ἡ ῥητορικὴ τελεώτερον· τὸ γὰρ χαλεπώτερον κτήσασθαι καὶ μεῖζον ἤδη φέρειν δοκεῖ, ὅπως μηδ' αὐτὸς ὑπ' ἄλλων ἀδικήσεται. πῶς οὖν τὸ αὐτό, ἅμα μὲν τελέως ἀγαθόν, καὶ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν· ἅμα δ' ἔσχατον τῶν κακῶν, καὶ κολακεία; καὶ πῶς ἐλάχιστον οἱ ῥήτορες δύνανται, εἴ γε [2] οὐ παγχάλεπον κτήσασθαι δύναμιν, τοῦτ' αὐτοῖς φέρεται; ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω συμβαλεῖν. εὐδαίμονες ἄρα οὐκ ἄθλιοι κατὰ τὸν Πλάτωνος λόγον οἱ ῥήτορες, εἴγε ὁ μὲν τελέως ἀγαθὸς εὐδαίμων· [3] τὸ δ' οὐκ ἔστι κτήσασθαι, μὴ τελέως ἀγαθὸν γενόμενον. εἶτ' ἐλέγχειν μὲν βούλεται ῥητορικήν· κατηγορεῖ δὲ τῶν τυράννων καὶ [4] δυναστῶν, καὶ ἅμικτα μιγνὺς, ὥσπερ ἂν ὁ Ἡρακλῆς, εἴλεως δ' εἴη τῷ παραδείγματι, προσταχθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ Νεμέᾳ ἀνελεῖν λέοντα, εἶτ' ὄνῳ συμπλακεὶς καὶ πνίγων, τὸν λέοντα ἄγχειν ᾠήθη, καὶ τοῦθ' ὅπερ προύθετο φέρειν. [5] τοσοῦτο δὲ λείπεται τὸ παράδειγμα, ὅσον οὗτός γε οὐχ ἕτερον ἀντ' ἑτέρου ποιεῖ τοῦτον τὸν τρόπον τῷ λόγῳ χρώμενος, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐμπίπτει. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι ῥητορικὴ καὶ τυραννὶς τοσοῦτον ἀλλήλων κεχώρισται, ὅσον τὸ πείθειν τοῦ βιάζεσθαι; ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε, ὑδεὶς ὅστις, [6] ὃς ἂν τὴν ἐναντίαν φύσιν εἰπὼν ἔχειν αἰσχυνθείη. ὥστ' εἰ δεινὸν τὸ βιάζεσθαι καὶ πλεονεκτεῖν, τό γε πείθειν καὶ τοῦ δικαίου [7] πεφεύγασι, καλόν καὶ πρέπον. οὐκοῦν οὐχ ὅταν ῥητορικὴ κακόν, ὡς τυραννίς· ἀλλ' εἰ κακόν ἡ τυραννὶς, ἡ ῥητορικὴ χρηστὸν ἐκ τῶν αὐτῶν· ἡ μὲν γὰρ βιάζεσθαι παντάπασι ζητεῖ, ἡ δὲ τὸ πείθειν πεπόμηκεν. ὥσθ' [8] ὅμοιον ποιεῖ, τούτοις ἐκεῖνό γ' ἐλέγχειν νομίζων, ὥσπερ ἂν εἴπις τὸ ἐν τῇ νυκτὶ [9 z] σκότον καταμεμφόμενος καὶ τὰς ἄλλας

definitio, Philoſophiae quoddam genus erit Rhetorica. Sin Philoſophiae ſufficit, ut neminem laedat, perfectior eſt Rhetorica, quae id quod eſt comparatu difficilius ac majus, addit, ne ab aliis ipſa laedatur. Qua igitur ratione idem & perfecte bonum ac maximum erit bonum ac maximum malum, atque adulatio? Aut quomodo minimum valent oratores, ſi id quod eſt conſequi difficillimum, ipſis ſuppetit? Equidem non video. Felices igitur ſecundum Platonem ſunt oratores, non miſeri; ſi quidem is, qui perfecte bonus eſt, felix erit cenſendus: illud autem conſequitur nemo, niſi perfecte fuerit bonus. Jam cum Rhetoricam vult reprehendere; tyrannos & ſatrapas accuſat, ac diſſimilia conjungit, quaſi Hercules, quod ejus pace dictum ſit, cum ei imperatum eſſet, ut Nemeaeum leonem interimeret, cum aſino congreſſus, eumque ſtrangulans, leonem ſe ſuffocare credidiſſet, & ita mandatum exequi. Veruntamen hoc in exemplo deeſt, quod hic non aliud pro alio ſumit, cum hoc modo diſputat, ſed etiam in contraria incidit. Quis enim neſcit Rhetoricam a tyrannide tantum diſtare, quantum a vi perſuaſionem? At haec nemo contraria dicere verebitur. Itaque ſi eſt grave, vi uti, & alienum rapere; perſuadere nimirum ac juſtitiam tueri, bonum erit & honeſtum. Quamobrem non ita ſit mala Rhetorica, ſi tyrannis; verum ſi tyrannis mala, Rhetorica propter idem eſt bona. Ut enim illa ubique vim adhibet, ita haec perſuaſionem ſectatur. Itaque cum hoc per illa vult refutare, perinde facit, ac ſi quis noctis tenebras & alias incommoditates

1 Coll. Nov. ἢ pro καί. 2 Coll. Nov. Coiſl. τό. Bar. 7. ὃ καὶ rec. manu. 3 Lege τοῦτο δέ. *Cant.* 4 Coiſl. τῶν δωμασῶν. 5 Τοσοῦτον Bar. 7. Coll. Nov. 6 Bar. 7. ὃς τε ἄν. Coll. Nov. ὅστις τιὼ. 7 Bar. 7. πεφυ-ιστίναι. 8 Coll. Nov. ὅμω. 9 Coll. Nov. σκόπον. & Bar. 1.

z Σκότον καταμεμφόμενον] Σκοτὸν σύνταῦθα ἢ τὴν βάλλω ποεῖ, κακαὶ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ νυκτερειναὶ βουλαὶ. ἢ τὸν κατάσκοπον, οὗ γὰρ τῇ νυκτὶ οἱ τῶν πολεμίων κατάσκοποι, γίνονται.

cam,

ἀτοπίας, τ ἡμέρας [1] ἠγεῖτο κατηγορεῖν. καὶ τοτὲ μὲν κολακείαν [2] φησὶ τὴν ῥητορικὴν εἶ-
126 πάλιν δ' εἰς ταὐτὸ τὰς δυνάσας καὶ τὰς ῥήτορας πίπτοντας, ὃ μόνον οὐδέτερον πρόσον τῇ δυνάμει ταύτῃ λέγων, πρὸς δὲ τῷ μὴ πρόσεῖναι καὶ παντελῶς ἀλλότριον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἐναντιώτατα δύο συμπιθεὶς ἐγκλήματα. πῶς γὰρ ὁμοῦ μὲν κολακεύουσιν οἱ ῥήτορες, ὁμοῦ δ' οὐ τοῖς δυνάσταις εἰσίν; [3] οἱ μέν γέ που κόλακες οἱ μέγιστοι δήπου καὶ τελεώταλοι αὐτῶν [4] τῶν τυράννων πάντη προσπεύσαι· εἰσὶ δ' ὅμως ἃ τ τυχόντων πινές· ὥσθ' ὅπερ δοῦλος πρὸς δεσπότην, τοῦτο κόλαξ πρὸς τύραννον συμβαίνει· οἱ δ' αὖ τύραννοι τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ κολακεύειν, ὥστε βίᾳ πάντας, ὡθοῦσι, τοῦ θεραπεύειν οὐδενός ἐστι πλέον [5] αὐτῶν τυχεῖν, μήθ' οἱ δὴ τ ὑπὲρ τὸ πρόσηκον θεραπείας, ὥσθ' ὁ τύραννος μικρῷ [6] δεῖν τοῦ τοῦ δεσπότου μέτρον παρελήλυθε. κόλακι μὲν γὰρ οὐδὲν ὅτι ταπεινότερον, οὐδ' ὅ, τι μᾶλλον ἥκιστα δουλεύειν· τυράννου δὲ οὐδὲν ἂν εἴποις ἀγριώτερον, οὐδ' ὅ τι μᾶλλον πρὸς τὸ δεσπόζειν ἐθέλειν ὅσον. [7] ὥσ' εἰ μὲν κολακεία ἡ ῥητορική, τοῦ [8] τυράννων ἐγκλήματα οὐ πρὸς [9] αὐτὴν ὅσον· εἰ δ' ὁμοῦ τῇ τυραννίδι τὴν κολακείαν μεγάλοις τοῖς ὀρίοις παρε-
127 λήλυθεν, οὐκοῦν τά γε ἕτερα πάντως ἤδη ψευδῆ. ἐμοὶ μὲν τοίνυν εἰ καὶ μηδὲν [a] ἔχοιμι χρηστὸν εἰπεῖν περὶ αὐτῆς, ἱκανὸν τοῦτο, εἰ δείκνυμι καὶ οὕτωσὶ μὴ ταὐτὴν λέγοντα· τῷ δέ, εἰ καὶ θάτερα ὀρθῶς ἐγκέκληκε, περὶ τῶν ἑτέρων λόγον οὐ λείπεται. ἀλλὰ μὴν ὡς οὐκ ὀρθῶς [10] ἅμα ἀμφότερα, τὸ μὲν τῶν αὐτὸς αὑτῷ λόγων [11] ἐλέγχειν συγχρώντων· ὡς δ' οὐδέτερον ὀρθῶς, ἡμεῖς ἀρτίως ἐπεδείξαμεν, [12] ἰδίως μὲν ὡς ὁ κολακεία δείξαντες, πάλιν δ' ὡς ὁ κοινωνῆς τῇ τυραννίδι. πῶς οὖν, [13] ὁ τοὺς ἡττᾶται, τῷ τε ὁ συναμφε-

accuſando, diem ſe putaret reprehendere. Ac nunc quidem adulationem dicit eſſe Rhetoricam, rurſum vero ſatrapas & oratores eodem loco habet, cum non tantum neutrum ad eam facultatem pertineat, atque adeo prorſus ab ea ſit alienum, ſed etiam duo inter ſe contraria maxime crimina conjungat. Etenim qui fieri poteſt, ut oratores pariter & adulentur, & inter ſatrapas ſint? Nam adulatores maximi quidem & praeſtantiſſimi tyrannis omnino inſerviunt, in vulgo tamen cenſentur, adeo ut quemadmodum ſervus ad herum, ita ſe ad tyrannum habeat adulator; tyranni vero tantum ab adulatione abſunt, ut omnes vi cogant, nec ab iis vel aequi quicquam poſſit quiſquam conſequi, nedum praeter officium cuiquam inſerviant; adeo ut tyrannus heri quoque menſuram propemodum tranſeat. Nam adulatore quidem nihil eſt humilius, nec quod ad ſervitutem ſit propenſius; tyranno autem nihil eſt ferocius, nec quod imperium amet magis. Quare ſi adulatio fuerit Rhetorica, nihil ad eam tyrannorum pertinent crimina; ſin una cum tyrannide magnis adulationem terminis ſuperavit, manifeſtum eſt in alteris mendacium. Ac mihi quidem, etiam ſi nihil ipſi poſſem boni tribuere, hoc tamen, ſi eum mendacii convincam, ſufficit; ille vero, licet alterutrum recte objicerit, alterum tamen non poteſt probare. Jam vero non recte ſimul utrunque objeciſſe, ex ſuis ipſe verbis inter ſe commiſſis convincitur; neutrum autem recte, nos jam oſtendimus cum ſeorſum nec adulationem eam eſſe, nec cum tyrannide conjungi probavimus. Ex quo fit, ut vincatur ter, tam per utrum-

1 Coiſl. & Bar. 7. ἠγεῖτο. 2 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. εἶναι φησὶ τὴν ῥητορικήν. 3 Bar. 7. οἱ μὲν γὲ μέγιστοι. Coll. Nov. οἱ μὲν γὲ μέγιστοι. 4 Ita ex Bar. 7. locum hunc reſtituimus; illa εἰσὶ τῶν τυράννων πάντη προσπεύσαι Caeteri non agnoſcunt; vox etiam εἶναι in MS. rec. manu ſcripta pro ὅμως, cujus veſtigia ſatis apparent. 5 Coiſl. αὐτοῦ. 6 Coll. Nov. δεῖ. 7 Illa ὥσ' εἰ μὲν κολακεία ἡ ῥητορ κὴ rec. manu ſcripta in Bar. 7. 8 Abeſt τῶν a Coll. Nov. 9 Coll. Nov. αὐτῆς. 10 Coll. Nov. ἅμα καί. 11 Coll. N. Bar. 7. ἐξελέγχειν. 12 Coll. Nov. Bar. 7. ἰδίᾳ. 13 Coll. Nov. ὃ pro ὁ.

a Ἔχοιμι χρηστὸν εἰπεῖν] Τοῦτο οὐκ ὡς οὐδὲν ἔχων ἐπαινεῖν τὴν ῥητορικὴν λέγει· ἀλλὰ καθ' ὑπόθεσιν.

τέρᾳ λόγῳ, καὶ [1] τῷ καθ' ἕτερον [2] χωεὶς; [3] ζαὐτὸ δὲ ἡμῖν οὐ ἅπασι σώζεται. ϖεῖτε γὰρ ἀμφοτέρων ὁμῶ τοῖς αὐτὸς αὐᾧ λόγοις ϖειωθεῖται, καὶ πάλιν καθ' ἕτερον αὐτὸς αὖ μαρτυρᾷ, τῶτε τὸ πείθειν φαυλοτέραν τ῀ χρησίμων ἔντι π῀ αὐτῷ, τῶτε τ῀ βιαζομένων [4] καὶ ὑβριζόντων [5] κατηγορᾶντα ϖαρ' ὅλον τ῀ λόγον φαίνεσθαι. τοσῶτον γὰρ ἡ ῥητορικὴ κεχώρισται δυναστείας, ὅσον εἰ καὶ τῶτ' εἰπεῖν δεῖ, Πλάτων Διονυσίᾳ. ἔστι τοίνυν μαθεῖν καὶ παρ' αὐᾧ ϖράγματος, ᾗ τ῀ συμπεπλεγμένων, ὅσον τὸ διάφορον τούτων [6] ἑκατέρᾳ, καὶ καθ' [7] ὅσόν τινα τ῀ ἀνάγκλιτον ἐστί. φανήσετ᾽ γὰρ ὅθ' ὅπου ῥητορικὴ σώζεται, τύραννος ἐγκινόμενος, μέχρις 128
ἂν σώζηται λόγῳ· ὅτ' αὖ ῥητορικὴ ϖεῖσα, ἔνθα τυραννὶς κρατεῖ· ἀλλ' ὅτε ῥήτωρ πάντα ϖράττων ὅπως μηδεὶς τύραννος ἐγγένηται, τί, τε αὐᾧ καὶ τὸ κοινὸν ὁμῶ ϖερφορῶν, ὅπως μηδεὶς αὐτὸν τῷ λόγῳ πείθειν [8] παρελόμενος, αὐτὸς [9] ἄγῃ κατ' ἀρχὴν τὰ ϖράγματα, οἵτε τύραννοι σκοπῶντες ᾗ φοβούμενοι τ῀ πάντων ὄντων μᾶλλον, [10] ἢ μήτις ἐγγένηται λέγειν καὶ πείθειν δυνατὸς, ὅστις συναγαγὼν τὰ πλήθη, ᾗ σύμβουλος ᾗ μηνυτὴς τῶ ϖροσήκοντος γενόμενος, ὁμῶ τῆς τε ἀρχῆς ᾗ τ῀ ἐξουσίας ἀκύρους [11] αὐτοὺς καθιστήσῃ. διόϖερ τ῀ ἔχθραν [12] ἀλλήλοις ἀναγκαίως ἔχουσιν· ἡ γὰρ τ῀ ἑτέρων σωτηρία ᾗ δύναμις, μὴ εἶναι τοὺς ἑτέρους [13] ἐστὶ τ῀ ἀρχήν. ὥστε ϖόσόν τοι' ἂν ϖρίαιντο οἱ ῥήτορες, εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, φανῆναί τινα ὥσϖερ ἐν μάχῃ σφίσιν, ἢ Πλάτωνα λέγω, ἢ ᾗ ὀντινοῦν ὁπλίτην ῥώμην καὶ βοηθὸν ὄντα, τὰ τ῀ τυράννων κακὰ εἰς μέσον οἴσοντα ᾗ δείξοντα, ᾗ [14] μηδὲ νύκτωρ [15] ἀνήσοντα λέγοντ' αὐτοὺς κακῶς. σχεδὸν γὰρ ἤδη τοὺς τ῀ ῥητορικῆς αὐτῆς ἀναλώσᾳ ᾗ δείξει λόγους, ὁ ταῦτα δεικνὺς, καὶ τινα τρόϖον οἴκοθεν τοῖς 129
ῥήτορσιν ἡ βοήθεια ἀφίξεται. οἱ δ' αὖ τυραννεῖν ὁπλιζόμενοι, ϖόσόν ϖοτ' ἂν ϖρίαιντο ἀϖιστηθῶαι τὸ τ῀ ῥητόρων ἔθνος ἐν ταῖς ϖόλεσι, ᾗ κόλακες καὶ μαγείρων οὐδὲν βελ-

que ſimul, quam per alterutrum ſeparatim. At nos idem in omnibus ſervamus. Nam & de utroque ſimul ſuis ipſe verbis convincitur, & alterutrum teſtatur ipſe rurſum, cum & perſuaſionem eſſe utilem concedit, & violentos per totum ſermonem accuſat. Tantum enim a tyrannide diſtat Rhetorica, quantum a Dionyſio Plato, ſi & hoc dicendum eſt. Quinetiam ex ipſa re, atque iis quae accidunt, licet cognoſcere, quanta ſit inter utrumque, & quam neceſſaria differentia. Etenim neque ubi valebit Rhetorica, tyrannus orietur, donec ea valebit; neque ubi regnabit tyrannis, valebit Rhetorica; ſed & orator nihil non agit, nequis oriatur tyrannus, tam ſibi quam Reipublicae providendo, nequis ipſi verborum perſuaſione intercepta, res ipſe adminiſtret; & tyranni nihil curant nec metuunt magis, quam ne quis dicendi perſuadendique peritus oriatur, qui collecta multitudine, eoque, quod fieri debeat, perſuaſo ac patefacto, imperio ſimul ipſos & poteſtate privet. Itaque neceſſaria inter utroſque conſtat inimicitia, cum alterorum ſalus ac poteſtas in eo conſiſtat, ut alteri omnino non ſint. Quapropter quanti, putas, redemerint oratores, ſi liceat ita dicere, ut exiſtat ipſis aliquis velut in pugna vel Plato vel alius adiutor, qui tyrannorum ſcelera proferat in medium ac demonſtret, nec vel nocte ceſſet ipſis maledicere. Nam ea demonſtratio propemodum ad Rhetoricam confirmandam pertinebit, ac domeſticum quodammodo habebunt oratores auxilium. Similiter qui ad tyrannidem aſpirant, quanti redemerint, ut oratores in urbibus fide careant, ac pro adulatoribus & cocis

1 Bar. 7. τό 2 Χωεὶς ταυτὸ — καθ' ἕτερον, deſunt in Coiſl. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ταυτόν. 4 Ille ϵ ὑϖοβλεζόντων ex MSS. repoſuimus: Editi non agnoſcunt. 5 Coiſl. ϖαρ' ὅλον τ῀ λόγον κατηγορῆσθαι. 6 Coiſl. ἑκατέρων. 7 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. ὅσον. 8 Coll. Nov. ϖεριλόμενος. 9 Coiſl. ἄγῃ. 10 Coll. Nov. Bar. 7. ἢ ἐὰ μήτις. 11 Non agnoſcit Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 12 Coll. Nov. Bar. 7. ἀναγκαίως ἀλλήλοις. 13 Coll. Nov. ἐστὶ ἐὰς τοὺς. 14 Μὴ Coll. Nov. 15 P. Steph. ἀνύσοντα.

ha-

πῶς ὑπολειφθῆναι, τὸς τῷ λόγῳ πείθειν ἐπιχειροῦσας; ἵνα μὴ μάτην ἡ παροιμία τοὺς ἐρήμους τρυγᾶν ἀμπελῶνας. εἶθ' ἃ τοῖς ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσι λυσιτελῆ, πῶς ταῦτα συγχωρητέον τοῖς τὰ δίκαια πιμῶσι; b πῶς [1] οὖν ταὐτὸν μετίασι λέγουσιν ἀλλήλοις οἱ ῥήτορες; [2] ἔστι μὲν οὐκέτι τοῦτ' ἐν τοῖς εἰρημένοις ὑπὸ Πλάτωνος, ὅμως δὲ ὑπὲρ τοῦ παντελῶς ἀφανισθῆναι τὸν λόγον, μηδὲ τοῦθ' ἡμῖν ἀνεξέταστον ἀφεῖσθαι, c καὶ ταῦτ' ἰσχυρότατον πάντων ὂν [3] σχέδον, ὡς ἐν ψεύδεσιν, ὧν ἐκεῖνος [4] εἴρηκεν. d ὅτι οἶμαι καὶ ἡμῖν αὖθις ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς λόγοις, c αὐτὸ τοῦτο καίτοι νυνὶ πεποίηκα. ἀλλ' οὐδὲν μᾶλλον ὅγ' ἐξ ἀρχῆς λόγος ἀφανθείη. ἐπεὶ καὶ οἱ φιλοσοφεῖν ὕτω λεγόμενοι, ἃ τοῖς αὐτοῖς [5] ἅπασίς ἀν πως λόγοις χρῶνται, ἀλλὰ [6] τοῖς ἐναντιωτάτοις ἀλλήλοις. ἀλλ' οὐδὲν κωλύει τοὺς τυγχάνοντας τῆς ἀληθείας φιλοσοφίαν εἶναι καλόν, 7 ἃ δήπου διπλοῦν ἐστὶν ἃ δ' ἐναντίον αὐτὸ ἑαυτῷ. πῶς οὖν ἂν φαίη τις; ἢ φιλοσοφεῖν ἀμφοτέρους φήσομεν, ταὐναντία λέγοντας; ἢ τὸ φιλοσοφεῖν εἶναι καλὸν οὕτως ὡς ἔφην; ἴδοις δ' ἂν καὶ κυβερνήτας ναυμαχοῦντας ἀλλήλοις ναυμαχοῦντας, ἀλλ' ὅμως τῆς κυβερνητικῆς ἐστι σώζειν τὴν ναῦν. οὕτω τοίνυν καὶ ὅταν οἱ ῥήτορες [8] ἐναντία ἀλλήλοις, ὡς ἄντις φαίη, λέγωσιν, ἃ κωλύεται τὸ ἐξ ἀρχῆς κεφάλαιον τῆς ῥητορικῆς· ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον τῷ λόγῳ χρὴ σκοπεῖν, μεμνημένους ὧν ἕνεκ' εὑρέθη. ὁ μὲν [9] ὢν ὑπὲρ ῥητορικῆς λόγος, οὗτος. [10 11] Ἐπεὶ

habeantur ii, qui dicendo conantur perſuadere? Ne fruſtra deſertas vindemiare dicat proverbium. Jam quae ſunt injuriae cupidis utilia, quomodo juſtitiae ſtudioſis concedi poſſint? Cur ergo ſibi invicem contradicunt oratores? Quanquam enim hoc a Platone dictum non eſt, tamen ut undique decidatur controverſia, nec hoc diſcuſſum relinquemus, cum praeſertim ſit omnium, quae ille protulit, ut in mendaciis, firmiſſimum. Nempe quia nobis ipſi quoque in ſermone contradicimus, ut ego jam nunc feci: neque tamen ideo priora non manent. Nam & qui philoſophari dicuntur, non iiſdem omnes profecto utuntur rationibus, verum maxime contrariis. Nihil tamen vetat, quo minus Philoſophia ſecundum eos, qui veritatem aſſequuntur, praeclara ſit res, nec duplex, neque ſibi ipſi contraria. Quid ergo dicemus? Aut utroſque philoſophari, cum dicunt contraria, aut Philoſophiam ita, ut dixi, eſſe praeclaram. Quin etiam gubernatores videas contra ſe invicem ex navibus decertare, cum tamen ars gubernandi navem ſervet. Similiter & oratores cum ſibi invicem contradicunt, ut aliquis dixerit, non tollitur ultimum Rhetoricae fundamentum; ſed quid rationi ſit conſentaneum, ſpectare debemus, cujuſque rei cauſa ſit inventa, meminiſſe. Atque haec quidem pro Rhetorica dicta ſint. Quo-

1 Abeſt à Coll. Nov. 2 Coll. Nov. ἔτι μὲν οὐκ ἔστι. Coiſl. ἔστι μὲν οὐκ ἔστι. 3 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. χείδη Coiſl. in Vulg. deeſt. 4 Coiſl. εἴρηκε. καὶ ὅτι. 5 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. λόγοις ἅπασιν δήπου. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ τοῖς. 7 Οὐδήπου —— καλὸν, margini haec Bar. 7. rec. manu adſcribuntur. 8 Coll. Nov. Bar. 7. ἀλλήλοις ἐναντία. 9 Deeſt in Coiſl. 10 Coiſl. & Bar. 7. ὑπὲρ ῥητορικῆς λόγου δεύτερον. Coll. Nov. rec. manu. Πρὸς Πλάτωνα ὑπὲρ τῆς ῥητορικῆς λογὸς δεύτερος. Ed. Flor. Ἀελιείδου Ῥήτορος ὑπὲρ ῥητορικῆς, λόγος δεύτερος. Una tamen ſunt atque eadem oratio, ut in Editione P. Stephani, & hac noſtra. Nec aliter judicavit Sopater Apameenſis, utpote qui ambabus unicam tantum praefixit hypotheſin: quod & ante nos obſervaverit Neſſelius, in Catal. Biblioth. Caeſ. Vindob. p. 72. 11 Coll. N. ἐπειδὴ δέ.

b Πῶς ἂν ταὐναντία λέγωσι] Ωσπερ γὰρ Πλάτωνες ἀνθυποφορὰ, ὅτι ταὐναντία οἱ ῥήτορες λέγουσιν, ἣν λύει δεξιῶς πάνυ, λέγων ὡς καθ' ἕκαστον ἑαυτῷ ταὐναντία καὶ οἱ φιλοσοφοῦντες ἐοίκασιν ὅτι ἑαυτοῖς λέγουσι· ὁ καὶ αὐτὸς νῦν ὑπὲρ ῥητορικῆς λέγει ποιῆσαι. c Καὶ ταῦτ' ἰσχυρότατον πάντων] Ἰσχυρότατον εἶπὼν ἵνα μήτις δόξῃ, ὡς καὶ τοῦτο καθ' ἃ Πλάτων εἶπεν εἰς τὸ ἀληθὲς ἰσχυρά ἐστιν, ἐπάγει τὸ ὡς ἐν ψεύδεσιν. δείκνυς σύνηθες ὅτι δοκοῦσι μὲν ἔχειν τοῦτο καίκεῖνα ἔχειν. ἐστι δὲ τῶν ὄντως ἐξελεγχόμενα. ἔχει μοιονὴ ἀνυπόπτως ὥσπερ τὸ ψεῦδος. d Ὅτι οἶμαι καὶ ἡμῖν] Τὸ ὅτι οἶμαι ὡσεὶ τὸ πῶς ἂν ταὐναντία δύναμιν ἔχει· τὸ δὲ ἔστι μὲν οὐκέτι τοῦτ' ἐν εἰρημένοις, μίσχος τοῦ ὧν ἐκεῖνος εἴρηκε, λέξεως μέσου. e Αὐτὸ τοῦτο καίγε] Καὶ γὰρ ὡς ὑπὲρ τέχνης, καὶ ὅτι τέχνη ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ ἔδειξεν.

niam

δὲ καὶ Μιλτιάδην καὶ Θεμιστοκλέους καὶ Κίμωνα καὶ Περικλέους, ὃ πρὸς τὸ βέλτιστον φάσκων πρᾶξαι τῆς πόλεως, ἔστι μὲν οὐδὲν ἴσως κατεπεῖγον περὶ τούτων [1] νῦν διαφέρεσθαι. εἴτοι μὲν γὰρ εἰ δίκαια Πλάτων αὐτῶν κατηγόρηκε, δικαίως ἂν φαῦλοι νομίζοιντο· ῥητορικὴ δ' εἰ καὶ [2] πάντων μοχθηροτάτους τούτους θείημεν, οὐδὲν μᾶλλον ἐλέγχεται. Συγχωρούντων μὲν οὖν ἡμῶν, ὅγε ὥσπερ [3] ῥητορικῆς οὐκ ἀπόλωλε λόγος. εἰ δὲ δὴ 131
τις περὶ τούτων ἐλέγχοιτο ὃ παντάπασιν εὐγνωμόνως τῷ λόγῳ κεχρημένος, παντελῶς δ' εὐηθήσει φιλονεικῶν. τοῦτ' ἔστι [4] πρᾶγμα τὸ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν. φέρε δὴ πρὸς Διός· εἴπως ἀναστάντες ἢ λαβόντες ἀΐδαθεσιν, ὥσπερ Πλάτωνι Δίων ὑπόκειται πρὸς Συρακουσίους λέγων, ταυτὶ πρὸς αὐτὸν εἴποιεν· ἡμεῖς, ὦ Πλάτων, ἄλλο μὲν οὐδὲν χρηστὸν τῇ Ἀθηναίων πόλιν εἰργασάμεθα· ὃ γὰρ ἦμεν τῆς [5] σῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας ὑπομνήμονες, πάντα ὃ πᾶσιν οἱ θεοὶ διδόασιν· ἃ δ' εἰς ἡμᾶς ἦκεν, εὔνοια, προθυμία, πίστις, [6] ἀνδρία, τὰ τοιαῦτα παρεχόμεθα, [7] ὥσθ' ὑπερβολὴν ἑτέρῳ μὴ λιπεῖν, [8] ἐν τοιούτοις κακοῖς, ὦ Πλάτων, ἐν οἷς ἦν ἐν μὲν τῷ κρατεῖν ἅμα δόξα καὶ σωτηρία καὶ τὰ ἐκ τῶν εὐχῶν· ἡττηθέντας δὲ μηδ' [9] ἂν τὸ πρόσωπον. λαβόντων δὲ ἡμῶν τούτους τοὺς λογισμούς, καὶ τῶν θεῶν [10] εὐμενῶς συναγωνιώντων, ἐλευθέρα μὲν ἡ σὴ καὶ ἡμετέρα πατρὶς, καὶ σῶα καὶ ἀτῶ τῆς τῶν βαρβάρων ὕβρεως καὶ [11] πλεονεξίας, ἐλευθέρα δὲ καὶ πᾶσα ἡ Ἑλλὰς, ἐξουσία δὲ καὶ σοὶ φιλοσοφεῖν καὶ τοῖς σοῖς ἑταίροις ἐγένετο, καὶ πλεῖν ἐλευθέρως ὅποι βούλεσθε, καὶ ἔχειν ἡμᾶς μνησθῆναι, 132
καὶ ἔπειτα, εὔγνωμον δ' ἦν, [12] ὡς ὅτι τὰ βέλτιστα. ὡς εἰ τότε ἡμεῖς ἀπειπόντες παρεδώκαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς τοῖς βαρβάροις ἀμαχητί, τίς ἂν [13] ἡμῶν λόγος κατ' ἀνθρώπους ἐγένετο; ἀλλ' ὅτε αὐτοὶ τοιοῦτον οὐδὲν ἐπάθομεν, ὅτε τοὺς ἄλλους ἠνεχόμεθα, οὐδ' ὑπολαβεῖν ἐσμεν

niam vero Miltiadem quoque ac Themiſtoclem & Cimonem atque Periclem attigit, nec eos omnium optime Rempublicam ait adminiſtraſſe, nihil fortaſſe nunc de iis opus eſt contendere. Nam hi quidem, ſi vere eos accuſavit Plato, merito mali cenſeantur, nec tamen Rhetorica, etiamſi peſſimi fuerint, in quoquam refutatur. Itaque quamvis hoc concedamus, nihil tamen injuriae fiet Rhetoricae. veruntamen ſi de his quoque non ſatis candide locutus fuiſſe convincatur; omnino contentioſus eſſe deprehendetur. Quamobrem de his quoque dicere ſit operae precium. Age vero, ſi quo pacto reſurgentes, aut ſenſibus reſumptis, quemadmodum Dio fingitur apud Platonem ad Syracuſanos loqui, ſic ad ipſum dicant: Nos, Plato, nihil admodum boni in civitatem Athenienſem contulimus; nec enim eramus tuae virtutis ac ſapientiae pe-

ſumus,

1 Coiſl. νυνί. 2 Coiſl. πάνυ δ' μοχθηροτάτους τούτους θείημεν. Sic & Bar. 7. in marg. 3 Coll. Nov. δ' ῥητορικῆς. 4 Coll. N. Bar. 7. πρᾶγμα ποιῶν ἢ τὸ ἀεί. 5 Abeſt a Coll. Nov. 6 Coiſl ἀνδρεία. 7 Coiſl. ὥστερ. 8 Coiſl Coll. Nov. Bar. 7. λείπειν. ἐν τοῖς τοιούτοις. 9 Bar. 7. in marg. χρ. ἐνδίναι. & ſupra πορεύεσθαι, χρ. πρᾶγμα. Sic & Coll. Nov. 10 Bar. 7. εὐμενῶς συναγωνιώντων. 11 Coiſl. πλεονεξίας. 12 Prius illud ὡς rec. manu ſcriptum in Bar. 7. non agnoſcunt Coll. Nov. & Coiſl. 13 Bar. 7. ὑμῶν. Coll. Nov. ὑμῶν.

οὐδετέρως, ὅτε τὸν βασιλέα δι' οὐδέτερον τούτων, ἢ φόβον, ἢ κέρδους ἐλπίδα, ὅτ' αὖ τὸν δῆμον τ῀ Αθηναίων. ὃ γὰρ ἦν εἰ κολακεύειν ἐβουλόμεθα, αὐτὰς σῶσαι, ὑφ' ὅπως τι πρὸς ἡδονὴν [1] ἀκούσονται παρεδίδου τοῦτ' [2] ὁ χαλεπός· ἀλλὰ τοσοῦτ' ἀπείχομεν ὥ κόλακες ὥ πλήθους εἶ), ὡς' [3] οὐδὲ βουλομένοις ἡμῖν κολακεύειν ἐνῆν. ἀλλ' ὅτε προῃρούμεθα, ὅτ' ἦν δυνατόν· ὑφ' ὅτῳ τὴν Ελλάδα ἐσώσαμεν χαριζόμενοι καὶ ψυχαγωγοῦντες, ὥσπερ [4] ὧν σὺ μέμνησαι τῶν κιθαρῳδῶν, ἀλλ' ἐπεγείροντες, διδάσκοντες, ἀνδρὶ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις [5] γιγνόμενοι πῶς δεῖ χαρτερεῖν ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ ταῖς ἀκμαῖς τῶν κινδύνων, τὴν ἡμετέραν
133 αὐτῶν εἰ συγχωρεῖς εἰπεῖν ἀρετὴν ὑποδεικνύμενοι. τί οὖν ἡμῖν προφέρεις κολακείαν καὶ ἀφαιρεῖσθαι; καὶ τὰς ἰδίας τροφεῖα μὴ ἐκτίνοντας φαύλους ἂν εἶναι συμφήσας, αὐτὸς ἡμῖν ὑ καλὴν χάριν ἐκτίνεις τῆς κοινῆς τῶν Ελλήνων σωτηρίας καὶ τροφῆς, ἣν σύτε καὶ οἱ ἄλλοι δι' ἡμᾶς ἐν ἐλευθερίᾳ [6] τέθραφθε; Εἰ ταῦτα λέγοιεν οἱ ἄνδρες, [7] ποίοις λαβυρίνθοις σοφίας ἀνελίττων, ἢ τί λέγων τ῀ πάντων, οἷός τε γένοιτ' ἂν ἀντειπεῖν; πᾶσι τοίνυν προτέροις ἐστὶ [8] λόγος πρὸς ταῦτα, ἢ Πλάτωνι. Ἀφεὶς; ὅτι ἐν αὐτοῖς τούτοις ἃ πρὸς [9] τὸν Δίωνος [10] γέγραφεν ἑταίρους, ᾧ ἐν οἷς ὁ Δίων αὐτῷ τετελευτηκὼς ὑπάρχει) λέγων ὡς ἔμπνους, ἔνεστι [11] ταυτὶ, [a] Δεξάμενοι δὲ τὸν τοιοῦτον [12] νόμους, ἐπειδὴ κατέχει κίνδυνος Σικελίαν, καὶ οὔτε κρατεῖτε ἱκανῶς, οὔτ' αὖ ἀφαιρούντων κρατεῖσθε, δίκαιον ἂν ἴσως καὶ συμφέρον γένοιτο ἡμῖν πᾶσι [13] μέσοντε μένειν τοῖς τε φεύγουσι τ῀ ἀρχῆς τὴν χαλεπότητα

sumus, neque Regi vel metu vel ſpe lucri, neque populo Athenienſi. Nam nec illos ſervare per adulationem poteramus, nec ut blande quicquam diceremus, tempus patiebatur; ſed tantum ab adulatione populi aberamus, ut eam ne volentes quidem poſſemus obire. At nec id ſectati ſumus, nec fieri potuit; neque gratificando ac delectando, quemadmodum citharoedi tui; Graeciam ſervavimus, verum excitando, dicendo, exemplum aliis patientiae in periculis & neceſſitatibus exhibendae noſmet praebendo, noſtramque, ſi dicere permittis, virtutem demonſtrando. Cur ergo nobis adulationem & miniſterium objicis? Cur cum eos, qui privatim nutricatus praemia non ſolverent, improbos iis judicaturus, ipſe non magnam nobis communis Graecorum ſalutis ac nutrimenti, quod opera noſtra partim tu, partim alii in libertate ſunt conſecuti, gratiam rependis? Haec ſi dicerent illi, quoſnam evolvens ſapientiae labyrinthos, aut quid omnino dicens, reſpondere poſſet? Quinimo citius ad haec quivis, quam Plato, reſponderet. Quid ita? Quoniam in iis ipſis, quae ad Dionis amicos ſcripſit, & in quibus mortuus ab ipſo Dio loquens tanquam vivus introducitur, haec continentur, *Talibus autem acceptis legibus, quandoquidem in diſcrimine verſatur Sicilia, nec vel imperatis admodum, vel nimium paretis, æquum fortaſſis atque utile vobis omnibus foret medium ferire, tam qui imperii recuſatis*

1 Coll. Nov. Bar. 7. ἀκούσωνται. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. τοῦθ' & rec. manu τοῦτ'. 3 Coiſl. οὐδ' ἐπ. 4 Abeſt a Coiſl. 5 Coiſl. γενόμενοι. 6 Coiſl. τέτραφθε. 7 Ita MSS. omnes: Editi non agnoſcunt. 8 Coiſl. λόγος — ἢ Πλάτωνι. Verba duo, quae hic abraduntur, Cl. Reverdio videntur eſſe non πρὸς ταῦτα. 9 Coiſl. τὸν. 10 Coiſl. ἔγραφεν. 11 Epiſt. 1. *Cant.* 12 Abeſt a Coiſl. 13 Lege μέσον τιμῶν ex Platone. *Cant.*

Σχόλια εἰς τὸν Ϛ Αριστείδου δεύτερον λόγον ὑπὲρ ῥητορικῆς καὶ ὑπὲρ τ῀ ῥητόρων.

Ο μὲν πρῶτος λόγος ὑπὲρ ῥητορικῆς, μικρὸν ἦν. ὅτος δὲ καὶ ὑπὲρ ῥητορικῆς, καὶ ὑπὲρ τ῀ ῥητόρων.

Διξάμβροι δὲ τὸς τοιούτους] Αὕτη ἡ μετοχὴ πρὸς τὸ κρατεῖσθε καὶ κρατεῖτε ἔχει τὴν δύναμιν· εἰ καὶ τὸ ἐπειδὴ κατέχει κίνδυνος Σικελίαν ἀφὰ μέσου εἰλήφθη, καὶ συναφείας χάριν προσετέθη τὸ καὶ πρὸς τὸ ὕστε κρατεῖτε. δίκαιον γὰρ ὅτως εἰπεῖν, διξάμβροι δὲ τὸς τοιούτους νόμους, ἐπειδὴ ὅτι κρατεῖτε ἱκανῶς, ὁ δὲ ἀφὰ μέσου εἶπε τὸ κατέχει κίνδυνος Σικελίας· καὶ ἀφὰ τοῦτο πλέον ποιεῖ τ῀ συντάξεως.

acer-

ὑμῖν, ἢ τοῖς τ' ἀρχῆς πάλιν ἐρῶσι [1] τυχεῖν· ὧν οἱ πρόγονοι, τὸ μέγιστον, ἔσωσ᾽ ἀπὸ βαρβάρων τὺς Ελληνας, ὥσ᾽ ἐξεῖναι περὶ πολιτείας νυῦ ποιεῖσθαι λόγυς· ἔρρυσι δὲ τότε, ὅτε λόγ@ ὅτ᾽ ἐλπὶς ἐλείπετ᾽ ἂν [2] ὁδαμῆ ὁδαμῶς. Ημῶν δέ γε ὐχ οἱ πρόγονοι φαῦεν ἄν, ἀλλ᾽ ἡμεῖς αὐτοὶ τοῖς ἡμετέροις [3] αὐτῶν ἔργοις ἢ βυλεύμασι ἢ λόγοις, ἀπὸ τῶν βαρβάρων τὺς Ελληνας ἐσώσαμεν, ὐ τὸ ἐν Σικελίᾳ κατοικῦν μέρος αὐτῶν, ἀλλὰ τὺς σύμπαντας, ἢ τὺς τ' ἀπάσης οἰκυμένης τὸ ἕτερον μέρος νομισθέντας, ἐξ ὧν τότε [4] τοῖς βαρβάροις ἀνταίροντες [5] ἐώσαντο, ὥσ᾽ ἐξεῖναί σοι περὶ πολιτείας νυῦ ποιεῖσθαι λόγους, καὶ περὶ [9] αὐτῶν ἡμῶν, ἔρρουσι δὲ 134
τότε ὅτε λόγος ὅτ᾽ ἐλπὶς ἐλείπετ᾽ ἂν ὁδαμῆ ὁδαμῶς. νυῦ ὖν, φησιν ὁ Δίων, τοῖς μέ, ἐλευθερία [7] γενέσθω μὴ βασιλικῆς ἀρχῆς· τοῖς δὲ, ἀρχὴ ὑπεύθυνος βασιλικὴ· διαφορὰν νόμων τῶντε ἄλλων πολιτῶν καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν, ἄντι ἀνομίαν παράπεισιν. ὅτι δὲ τύτοις ξύμπασιν, ἀδόλῳ γνώμῃ ἢ ὑγιᾷ, μὴ θεῶν βασιλέα φήσασθαι, πρῶτον μέ τὸν ἐμὸν υἱὸν χαείτων [8] ἕνεκα δικαίων, τῆς τε πρὸ ἐμοῦ, καὶ [9] τῆς πρὸ τῦ ἐμοῦ πατρός. ὁ μὲν γὰρ, ἀπὸ βαρβάρων ἠλευθέρωσεν ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὴν πόλιν, ἐγὼ δὲ [10] ἀπὸ τυράννων νυῦ [11] δίς, ὧν αὐτοὶ μάρτυρες [12] ὑμῖν γεγόνατε. δεύτερον δὲ δεῖ ποιεῖσθαι βασιλέα τὸν τῷ [13] ἐμῷ μὲν πατρὶ ταὐτὸν κεκτημένον ὄνομα, υἱὸν δὲ Διονυσίυ, χάριν τῆς τε [14] δὴ νυῦ βοηθείας, καὶ ὅσίυ τρόπου, ὃς γνόμῳος τυράννου πατρὸς, ἐκὼν τὴν πόλιν ἐλευθερῦ, τιμὴν αὐτῷ καὶ γένει ἀΐδιον ἀντὶ τυραννίδος ἐφημέρου καὶ ἀδίκου κτώμεν@. τρίτον δὲ προσκαλεῖσθαι χρὴ βασιλέα γίνεσθαι Συρακουσίων [15] ἑκόντα ἑκούσης τῆς πόλεως, τὸν νυῦ τῶν τῶν πο- 135
λεμίων ἄρχοντα στρατοπέδου, Διονύσιον τὸν Διονυσίου· ἐὰν [16] ἐθέλῃ ἑκὼν εἰς βασιλέως ὀχῆμα ἀπαλλάττεσθαι, δεδιὼς μὲν τὰς τύχας, ἐλεῶν δὲ πατρίδα καὶ ἱερῶν ἀθεραπευσίαν

acerbitatem, quam qui id iterum cupiunt assequi; quorum majores a barbaris Graecos maximam partem servarunt, ita ut jam de Republica dissérere liceat: sin tum periissent, nec disputatio nec spes ulla fuisset usquam relicta. At non majores nostri, dicerent illi, verum nosmetipsi factis, consiliis, & sermonibus nostris Graecos a barbaris servavimus, nec eorum partem quandam, quae Siciliam incolebat, sed universos, & qui omnis terrae, quae incolitur, alteram putarentur occupare partem, ex qua tunc barbaros congressi repulerunt, ita ut jam de republica tibi, deque nobis ipsis dissérere liceat, sin tum periissemus, nec disputatio nec spes ulla fuisset usquam relicta. *Nunc igitur*, inquit Dio, *his quidem libertas cum imperio regio contingat; illis autem imperium regium obnoxium; legibus, cum aliis civibus, tum etiam regibus ipsis, si quid deliquerint, imperantibus. Praeterea sincero animo, dissque faventibus regem create primum filium meum, duabus de causis, tum mea, tum patris mei. Ut enim ille tunc a barbaris civitatem liberavit, ita nunc ego bis a tyrannis, ut ipsi potestis testari. Alterum vero Dionysii filium, qui idem, quod pater meus, nomen habet; propter id, quod nunc praestat vobis, auxilium, & mores probos, cum tyranno natus patre, urbem ultro in libertatem asserat, aeternum sibi ac generi honorem pro diurna & injusta comparans tyrannide. Tertius denique in regnum asciscendus est urbis Syracusanae volentis volens is, qui nunc hostilis est imperator exercitus, Dionysius Dionysii Filius; si voluerit in regium statum ultro transire, cum fortunam veritus, tum patriae & sacrorum negligentiae ac se-*

1 Deest in Coisl. 2 Coll. Nov. Bar. 7. ὁδαμῶς ὁδαμῆ. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἑαυτῶν. 4 Coll. Nov. τὺς βαρβάρυς. 5 Bar. 7. ἐ-ώσαντο. 6 Αὐτῶν illud deest in Coisl. 7 Coisl. γενέσθω. 8 Coisl. ἕνικα. 9 Illa τ' παρὰ non agnoscit Coisl. 10 Bar. 7. ἀπὸ τ' τυράννων. 11 Ita Coisl. & *Cant.* ex Platone Caeteri δ' ἴσων. 12 Coisl. ὑμεῖς. 13 Coisl. Coll. Nov. & Bar 7. μὲ ἐμῷ. 14 Coisl. νῦν δή. 15 Ἑκόντα — πόλεως, desunt in Coisl. 16 Coisl. θέλῃ.

pulcrorum

καὶ τάφους, μὴ ἀφ' φιλονεικίαν πάντας πάντα ἀπολέσῃ, βαρβάροις ὀπίσω γενόμενον. Εἰ τοίνυν καὶ τοιαῦτα γέρα τὺς τῶν ἐλευθερωσάντων τὴν πόλιν ὀπίσω λαμβάνειν εἰκὸς, ὥσ' αὐτὺς γίνεσθαι δυνάστας καὶ βασιλέας ἀντὶ τῶν πρότερον ἐκείνων, ἦττ
136 τὺς γε αὐτὺς ἐλευθερώσαντας ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, οὐχὶ δίκαιον πρὸς [1] τῷ μηδενὸς πλείονος ἀξιῶν, μηδ' ἐλευθέρους τὸ κοινὸν ἐᾷν εἶναι δοκεῖν. εἰ δὲ δὴ καὶ τὸν τῶν [2] πολεμίων ἄρχοντα στρατοπέδου δίκαιον βασιλέα ποιεῖσθαι, ἐὰν ἐθελήσῃ πατρίδα καὶ ἱερῶν ἀθεραπευσίαν καὶ τάφους ἐλεῆσαι, καὶ ὅπως μὴ ἀφ' φιλονεικίαν πάντας πάντα ἀπολήσῃ βαρβάροις ὀπίσω γενόμενον, τύς γε οὐ μετὰ πολεμίων ταξαμένους [3] ἀλλὰ πρὸς τὺς ἐξ ἁπάσης γῆς πολεμίους ἀντιταξαμένους, πῶ θήσομεν, οἳ πρὸς τῇ σφετέρᾳ πατρίδι, καὶ ἄλλοις πολλοῖς ὤρθωσαν τὰς πατρίδας, καὶ ἱερὰ καὶ τάφους διετήρησαν, καὶ οὔτε αὐτῶν οὐδεὶς βαρβάροις ὀπίσω ἐγένετο, οὔθ' ἡ Ἑλλὰς δι' αὐτύς; ἆρά γε φαῦλα ἢ φαύλης χάριτος ταῦτ' ἄξια τοῖς ἀνδράσιν; εἶθ' ὕς, [4] εἰ δεῖ πείθεσθαι τοῖς Πλάτωνος λόγοις, τιμῆς ἀξιοῦν δεῖ, καὶ πολὺ μείζονων ἢ κατὰ τὰς συνήθεις, [5] τούτυς τοῖς Πλάτωνος λόγοις [6] πειθέντες, κόλακας, καὶ ἀφανόνους καὶ τῶν μηδενὸς ἀξίυς προσρῶμεν; οὐ μέντ' ἂν δίκαια ποιοῖμεν. τὸ δὲ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι χρῆται μὲν τύτοις ὁ
137 ἐλέγχῳ τῶν κολακείαν [7] ἢ ῥητορικὴν, [b] ὡς δὴ τύτυς ὄντας ῥήτορας, πάλιν δ' αὐτὸς αὐτῶν ἀφίησι τὴν κολακείας, ὅταν φησὶ γ' αὐτὺς ταύτῃ χρῆσθαι, ἐν οἷς πρὸ ὧν ἔπαθον λέγει. καὶν τύτοις ᾖ ἀνάγκη [8] θάτερα ἐψεῦσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἡ ῥητορικὴ κολακεία, πάντως κόλακας δεῖ τύτυς εἶναι. ῥήτορας γε ὄντας, ὡς φησιν. εἰ δὲ ὐδὲν ὕτοι κολακείᾳ προσήκυσι, [8] πῶς

pulcrorum miſertus, ne omnia per contentionem penitus perdat, ludibrio barbaris expoſitus. Itaque ſi poſteros eorum, qui urbi libertatem comparunt, talia decet accipere praemia, ut ipſi loco priorum reges ac principes conſtituantur; eos profecto, qui totum Graecorum genus ipſi liberarunt, indignum ſit, praeterquam quod nullius habeantur precii, ne liberos quidem, quod eſt omnium commune, videri. Et ſi hoſtilis quoque principem exercitus decet regem creari, modo voluerit patriae & ſacrorum negligentiae ac ſepulcrorum miſereri, neve omnia per contentionem penitus perdat, ludibrio barbaris expoſitus; quonam loco ponemus eos, qui non modo in hoſtili acie non ſteterunt, ſed etiam contra hoſtes ex orbe toto collectos arma ſumſerunt, quique cum ſua regione alias quoque multas ſervarunt, templaque & ſepulcra tutati ſunt; ac nec ipſorum quiſquam ludibrio barbaris fuit, nec per ipſos Graecia? Num haec exigua ſunt virorum merita? Ergo quos, ſi Platoni credimus, magnis ac ſolito majoribus debebamus honoribus proſequi, eos, Platoni credentes, adulatores ac miniſtros & nullius precii homines vocabimus? Non recte quidem fecerimus. Eſt autem omnium abſurdiſſimum, quod cum his utatur, quando Rhetoricam docet eſſe adulationem, quaſi hi fuerint oratores, rurſum eos ipſe adulatione liberat, quandoquidem hac eos uſus non ait, cum de calamitatibus ipſorum loquitur. Quapropter & hic in alterutro cernitur mendacium. Nam ſi adulatio eſt Rhetorica, adulatores omnino hi fuerunt, quoniam oratores, ut ait. Sin hi nihil habent adulationis, quo-

1 Bar. 7. τό. 2 Abeſt a Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 3 Ἀλλὰ πρὸς — ἀντιταξαμένους, deſunt in Coiſl. 4 Deeſt in Coll. Nov. 5 Coll. Nov. τύτυς ἢ τοῖς. 6 Coiſl. παιθίσθαι. 7 Coll. Nov. Bar. 7. ῥητόρων. 8 Coll. Nov. Bar. 7. πῶ.

b Ὡς δὴ τύτυς ὄντας ῥήτορας] Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ αἰτιατικὴ, πρὸς προηγουμένην ἄλλην αἰτιατικήν. ἀλλὰ δέον εἰπεῖν ὡς ἔνιας τύτυς ῥήτορας, ὁ ἢ πρὸς μετοχὴν ἔτρεψεν, ὄντας ἐπῶν, εὑρηται δὲ τῦτο καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν λογογραφῶν, καὶ ἐν τῷ Αἰσχίνου πολλαχῆτε ἄλλῃ, καὶ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, ὡς εὑρήσομεν, εἴπερ που τὴν δικαίαν φιλαυθρωπίαν ἔσωσε.

ῥηβεικὴ [1] κολακεία ἀφ' τύτυς [c] ἢ τί τύτων ἔδει παδαδειγμάτων; ὥμην δ' ὐδὲ τῦτο τῶν δικαίων εἶ), τὰς προαιρέσεις τὰς ἐκείνων [2] ἐξεταίζοντας, τὰς συμφορὰς αἷς ἐχρήσαντο ἐπολογίζεσθαι. ὃ γὰρ εἰ μὴ κατὰ νοῦν ἀπήλλαξαν, φαῦλοι γεγόνασιν, ἀλλ' εἰ μὴ τὰ βέλτιστα ἐβουλεύοντο τοῖς πράγμασιν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὀξὺ τῆς τύχης κατηγορεῖν· τῦτο δὲ τὸ [3] γνώμην ἐλέγχειν. φέρε γὰρ σὺ πρὸς τὸ βέλτιστον, ὦ Πλάτων, πρόσης Ἀθηναίων ἢ τινος ἄλλου δήμου τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἢ τοῖς βαρβάροις; ἐκείνων φαίη τις ἂν ἥδέως σὲ [4] ἔχειν εἰπεῖν. ὐδὲ γὰρ πρόσης ὅλως. τί δέ, ὁ σὸς διδάσκαλος καὶ ἑταῖρος Σωκράτης; ὐδ' ὗτος. τί δὲ [5] Σπεύσιππος ἢ Χαιρεφῶν; ὐκ 138
ἂν φαίης. [6] πότερ' οὖν ὀξὺ δῆμον καθάπαξ ἀποφαῖναι χρηστὸν καὶ ἄμεμπτον καὶ δίκαιον, ἢ τῦτο μὲν ὐδ' ἐπ' ἀνδρὸς οἷόν τε διϊσχυρίζεσθαι; καὶ μὴν εἰ μὲν ἐγχωρεῖ, τί [7] μαθὼν ὐκ [8] ἀπέδειξας αὐτός; ὐδ' ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐφάνης βελτίων πολίτης ἡμῶν; εἰδ' ἀμήχανόν ὀξύ, τί προφέρεις ἡμῖν εἰπὼν ἃ προσεκρύσαμεν, φαῖεν ἂν αὖθις ἐκεῖνοι, καὶ τί τῶν ἀδυνάτων [9] αἰτεῖς εὐθύνας; [10] τοσούτῳ γὰρ ἡμεῖς [11] λυσιτελέστεροι σοῦ τῷ δήμῳ γεγόναμεν, [12] ὅσῳ σὺ μὲν ὔτε χεῖρον ὔτε βέλτιον ὐδὲν ὔτ' εἶπας, ὔτ' ἔπραξας, ἀλλ' ἀπώκνησας ἁπλῶς, ἡμεῖς δ' ὅσον ἦκεν ἐφ' ἡμᾶς, οὐ [13] καθυφείμεν, ἀλλ' ὥσπερ χρημάτων εἰς φορὰν πλήρη, τ' ἀπὸ τῶν λογισμῶν καὶ τ' λόγων προεχόμδα τῇ πατρίδι, καὶ ὔτε πλῆθος τῶν ταὐδημία ἐρωμύτων ὠκνήσαμεν, ὔτ' ἰσχὺ πλυσίων κατεδείσαμεν, (οἷς ἀναγκαῖον ἦν τὸν ὑπὲρ τῶν κοινῶν πρόπονα πρόσκρύειν) ὔτε δικαστὰς, ὔτε κινδυνίους, ὔτε τὺς οἴκοι, ὔτε τὺς ἔξω πρὸς τὺς πολεμίυς, ὔθ' ὅλως τὰ τῆς τύ- 139

modo propter hos adulatio dicetur Rhetorica, aut quid his opus erat exemplis? Jam nec hoc aequum videtur, omiſſis illorum conſiliis, calamitates, in quas inciderunt, praetexere. Nec enim, ſi res ipſis e ſententia non ſucceſſit, improbi extiterunt, verum ſi non optimis ſunt uſi conſiliis. Ut enim illud eſt fortunam accuſare, ita hoc ſententiam refutare. Age vero, libenter dixerit illorum aliquis, num tu, Plato, populo Athenienſi aut alicui alii vel in Graecia vel in Barbaria optime praefuiſti? Non potes dicere. Nec enim omnino cuiquam praefuiſti. Quid autem magiſter tuus & ſodalis, Socrates? Nec hic. Quid autem Speuſippus vel Chaerephon? Nunquam dixeris. Utrum ergo populus integer poſſit, probus, ac juſtus reddi, an hoc ne in uno quidem viro liceat praeſtare? Atqui ſi fieri poteſt, cur id ipſe non oſtendiſti, nec melior, quam nos, civis in ipſis temporibus extitiſti? Sin eſt difficile factu, dixerint illi rurſum, quid nobis, ſi cubi offendimus, objicis, & eorum, quae nequeunt fieri, poenas a nobis expetis? Etenim nos hoc utiliores populo, quam tu, fuimus, quod cum tu nec recte nec male quicquam nec feceris nec dixeris, ſed prorſus negociis te abdicaveris, nos, quantum in nobis fuit, nihil omiſimus, verum conſiliorum & ſermonum, tanquam pecuniae plenam collationem patriae exhibuimus, nec vel contradicentium multitudinem ſumus averſati, vel divitum potentiam, qui non poterant non a nobis, qui publico bono ſtuderemus, offendi, reformidavimus, vel judices, vel pericula tam domeſtica quam externa, quae ab hoſtibus imminebant, vel denique for-

1 Coiſl. κολακείας προφάσεις. 2 Coll. Nov. Bar. 7. ἐξεταίζοντα. 3 Coiſl. τύχῃ. 4 Bar. 7. ἔχοις ἂν εἰπεῖν. Coll. Nov. ἔχεις ἂν εἰπεῖν. Coiſl. ἂν ἔχοις εἰπεῖν. 5 Coll. N. Bar. 7. πεύσιππος. 6 Coll. Nov. Bar. 7. πότερον οὖν. 7 Coll. Nov. Bar. 7. παθών. 8 Coiſl. ἐπέδειξας. 9 Coiſt. ἀπαιτῆς. 10 Coll. Nov. Bar. 7 ἐς τοσούτῳ. Coiſl. ἐς τοσῦτο. Forte ἐς τοσῦτο. 11 Coiſl. τῷ δήμῳ Λυσιτελέστεροι. 12 Coiſl. ὅσον. 13 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. καθυφείκαμεν.

c Η τί τύτων ἔδει] Η ἐ μὴ ταύτῃ τῇ ἀπόδειξαν δίχῃ, τὶ τοῖς ῥήτορσι παραδείγμασιν ἔδει χρῆναι, ἢ ῥητορικὴς ὥστε δι' αὐτῶν ταύτῃν ἐλέγξαι.

tunae

χης γ' μέλλοντος ἄδηλα. ἃ φυγεῖν μὲν [1]δήπου ῥᾴδιον ἢ ὑποσῆναι παντί· τοῦτο δ' εἰ πάντες ἐν ταῖς ἀνάγκαις λογίσαιντο, οἴχοιτ' ἂν τὰ τῆς πόλεως πράγματα. ταῦτ' ἂν οἶμαι φαῖεν [2]μετρίως ἐγ' ὥμην λέγοντες. εἶεν. [3]πῶς δ' εἰ [4]βελτίους [5]μὲν μὴ ἀπέφηναν [6]καθάπαξ Ἀθηναίους, βελτίους δ' ἔστιν ἢ; πῶς δ' εἰ μείζω γε περὶ τούτους γε περὶ ἄλλους ἐξήμαρτον, ἂν εἰ μὴ τοῖς ὑπ' ἐκείνων λόγοις κατείχοντο; ἔπειτα τὸν μὲν ἰατρὸν φὴς λιμῷ [7]ἂν ἀποθανεῖν εἰ πρὸς τὸν ὀψοποιὸν ἀγωνίζοιτο ἐν παισὶν ἢ τοιούτοις ἀνθρώποις, οἳ μὴ δυνάμενοι γνῶναι ταὐληθές· εἰ δὲ Μιλτιάδης καὶ Κίμων καὶ Περικλῆς πρὸς τὸ βέλτιστον ἄγοντες τὰ πράγματα, ἔπ' ἀ γε πρυτάνευσαν, τοῦτο θαυμάζεις; ὑπομνῆσαι δ' ἔγωγε πῶς ἀνέχεσθαι χρὴ [8]ὅτ' Ἀλκιβιάδην μὲν καὶ Κριτίαν, Σωκράτους συγγενομένους, οἳ τοσαύτας καὶ τηλικαύτας αἰτίας ἐσχήκασι γε ὑπό τε τῶν πολλῶν, γε ὑπό τε ὀλιγικῶν, ὥστε Κριτίᾳ γε [9]ἂν ὀλιγοῦσαι ῥᾴδιον ἐξωλέ-
140 σθρευσαι, ὃς ἐν τελάχιστα τοῖς πονηροτάτοις [10]τῶν Ἑλλήνων πρῶτος ἦν· τούτους μέν, ἃ φασὶ δεῖν ἐν τεκμηρίῳ ποιεῖσθαι, ὅτι Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν, ἂν [11]τις τοὐκείνων ἁμαρτήματα ἀδοπεῖν πρὸς Σωκράτην τε ἀνὰ αὐτὸν ἔξαρνον ὄντα, [12]γε μὴ ἂν ἐξελέγξαι τοῖς νέοις· εἰ δ' Ἀθηναίων δῆμος ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις οἷς καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων διεχείρισεν, ἔπ' ἀ μὲν [12]ὀρθῶς καὶ προσηκόντως ἐβουλεύσατο, ἔστι δὲ ἃ καὶ [13]ἐξήμαρτεν εἰς τοὺς προεστηκότας, ταῦτ' ἀξιοῦσιν αὐλοῖς τοῖς προσάταις λογίζεσθαι. καὶ Λεσβίους μὲν Τέρπανδρος οὐκ οἷός τε ἐγένετο πάντας ποιῆσαι μουσικούς, οὐδ' Ἀρίων, οὐδ' εἴτις ἄλλος ἐν Λέσβῳ [14]μουσικὴν ἐποιήσατο· εἰ δὲ [15]Θεμιστοκλῆς καὶ Περικλῆς μὴ καθάπαξ ἐπαίδευσε Ἀθηναίους τὴν πολιτικὴν ἀρετήν, τοῦτ' ἐκείνους ὡς ἔοικεν ἐλέγχει γε μηδενὸς ἀξίους ὄντας. ὥσπερ ἂν εἴ τις καὶ θεῶν κατηγοροίη τοῖς αὐλοῖς λόγοις, ὅτι

tunae rerumque futurarum incertos eventus. Quae quidem omnia quamvis facilius ſit effugere, quam ſuſtinere; tamen ſi ad id omnes in periculis reſpicerent, civitatum ſalus periret. Haec illi videntur dicturi fuiſſe, ac moderate quidem, ut arbitror. Jam quid ſi non optimos quidem reddiderunt Athenienſes, meliores tamen quodammodo? Quid autem ſi magis & in hos & in alios peccaſſent, niſi fuiſſent horum ſermonibus detenti? Ergo medicum quidem ais, ſi cum coco contendat apud pueros, vel eos, qui veritatem ignorent, fame periturum eſſe; ſi autem Miltiades, & Cimon, ac Pericles, cum optime Rempublicam gubernarint, alicubi offenderint, miraris? Quomodo vero ferri hoc queat, cum Alcibiadem quidem & Critiam, Socratis ſodales, qui tot ac tantis criminibus & apud populum & apud optimates obnoxii fuerunt, ut Critia quidem nihil potuerit vel fingi ſceleratius, qui inter triginta Graecorum peſſimos primus fuerit; cum hos, inquam, negant argumento eſſe, quod juventutem Socrates corrumperet, aut eorum peccata quicquam ad Socratem pertinere, qui nec ipſe ſe cum juvenibus colloqui negaret; verum ſi populus Athenienſis inter multas ac magnas res, quas tum pro ſe tum pro Graecis geſſit, quaedam recte ac decenter decrevit, nonnulla quoque in praefectos peccavit, ea cenſent praefectis ipſis eſſe imputanda. Ac Lesbios quidem nec Terpander nec Arion, nec ſi quis alius Muſicam exercuit, Muſicos potuit omnes reddere; at ſi Themiſtocles ac Pericles politicam virtutem non prorſus Athenienſes docuerunt, id eos, ut videtur, nullius fuiſſe precii convincet. Atqui deos quoque eadem ratione liceret accuſare, quo-

1 Abeſt a Coiſl. 2 Coiſl. μετρίως ὡς. 3 Coll. Nov. πῶ δαὶ ἐ. 4 Coll. N. Bar. 7. βιλτίους. 5 Abeſt a Coiſl. 6 Bar. 7. καθάπαξ. Coll. Nov. καθά. 7 Non agnoſcunt illud ἄν, MSS. Coiſl. Bar. 7. & Coll. Nov. 8 Coiſl. & Coll. Nov. ὅταν. 9 Coll. N. Bar. 7. ὧν. 10 Illa τῶν Ἑλλήνων non agnoſcunt Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 11 Coll. Nov. τό. 12 Deeſt ὀρθῶς in Bar. 7. & Coll. Nov. 13 Bar. 7. ἐξήμφε-τον. 14 Coll. Nov. Bar. 7. διδάσκων μουσικὸν ἐγένετο. Coiſl. μουσικὸς ἐγένετο. 15 Sic MSS. omnes: Editi μὴ Θεμιστοκλῆς.

χρὴ αὐτῶν τ προνοίαν εἶ) τοιαύτην, ὡς' ἀδικίαν ϗ ἀγνωμοσύνην ἀνελεῖν παντάπασιν ἐξ ἀνθρώπων, ϗ μηδένα ἁμαρτάνειν μηδένας ἀνθρώπων μηδαμῆ. νῦν δὲ πῶς [1] ἢ προνοεῖν αὐτοὺς [2] χρὴ νομίζειν, ὅταν μὴ παύωνϑ πλημμελοῦντες ὧν ἄρχουσι [3] μὴ δικαίως ὑπ' ἐνίων ἀμελεῖσϑαι; 141
ϗκοῦν οἵγ' ἵπποι, τοὺς μὲ ϗδέπω ποθ' ἁψαμένους αὐτῶν γνωρίζουσι προσοκλέπονλες, τοὺς δὲ [4] ὑφεστῶτας, μισοῦσι ϗ φεύγουσιν. ἀλλὰ τοῦτό γε ϗ τοῖς ὄνοις ἀπέδωκεν ἡ παροιμία, τ ξύονται ἀνιξύειν· ἄνθρωποι δ' ἄρα ὑπὸ θεῶν ἀγόμενοι, θεοὺς [5] ϗ νομίζουσιν, ἢ περὶ αὐτοὺς τὶ φαῦλον τοὺς θεοὺς λέγουσι ϗ πράττουσι. ϗ ὁ μὲ ἡνίοχος παραλαβὼν λακτίζονλας τοὺς ἵππους, παιδαγωγεῖ ϗ πειθαναγκάζει, ϗ τελευτῶν, ἐπ' αὐτῶν ἀσφαλῶς ϗ κτ' πολλὴν ῥᾳστώνην ἔχουσιν [6] ὅποι βούλεϑ. οἱ θεοὶ δὲ οὔπω ϗ νῦν ἐξηρήκασιν ἐξ ἀνθρώπων ἀδικίαν οὐκ τοσούτω, ϗ [7] ζῶντα οὐκ τῶ παντὸς αἰῶνος πολιτευόμενοι, ϗ προσέτι εἰς [8] αὐτοὺς ἁμαρτάνοντας ὁρῶντες ἔστιν ὡς αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν ὅτε ζῶντα οὐδ' ἂν εἷς ὑγιαίνων εἴποι ἀσυδῆ πλὴν ὡς ἡμεῖς νῦν εἰς ἔλεγχον λόγου, πῶς ϗ κομιδῆ Πλάτων συκοφαντεῖ; εἰ γὰ μηδ' οἱ θεοὶ πώποτε πεποιήκασι, μηδὲ παρ' αὐτῆς τ Ἀθηνᾶς τ πολιάδος ἔσχεν ἀπαιτῆσαι, ζῶντα προσοκλέους [9] ϗ Περικλέους ἀπαιτᾷ, αὐτὸν [10] ἐρωτῶ 142
πῶς ϗ συκοφαντᾷ. ἀλλ' οἶμαι [11] ϗ μὲ δήμου φύσιν οὐκ ἐδυνήθης μεταποιῆσαι, οὐδ' ἀφανίσαι· ἔστι δ' αὕτη, μηδέποτε γενέσϑ [12] πάντα χρηστὸν μηδ' ἁναμάρτητον. ὅσα δ' [13] ἢ [14] κινδυνεύονλας ἔδοξε προνοήσασϑ ἐν οἷς ἅμα ϗ τ πολλῶν ϗ τ ὀφειλόντων ἦν εὐεργέτας εἶ), ἢ κατ' ἐξουσίαν προέπονλας ἀπάγειν ἀπὸ τ δυσχερεστάτων ἀεί, ϗ ὡς ἐλάχιστον [15] πρέπειν τὰ τ φύσεως ἁμαρτήματα ζῶντ' οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ προσοκλέους τούτοις ὄντα φανήσε), ϗ ζῶντα πρὸς τῷ λόγῳ τῷ παρ' ἡμῶν ϗ ταῖς ἀποδείξεσιν, Πλάτων αὐτὸς ἐπισφραγίζε), ϗ ἔστιν ἡμῖν καὶ ζῶντα μάρτυς ὑπὸ τ

rum tanta debeat esse providentia, ut omnem injustitiam & ingratum animum ex humanis tollerent, nequid amplius homines usquam delinquerent. Nunc autem quomodo vel providere nobis putentur, donec ii, quibus imperant, peccare non desinunt, vel non merito a quibusdam contemni. Verum nec equi eos quidem, quorum contactum nunquam senserint, ex aspectu cognoscunt, suos autem equisones fugiunt & aversantur; sed & asinis hoc in proverbio tribuitur, ut scalpentem rursum scalpant; homines autem cum a diis regantur, deos esse non putant, aut de iis turpe aliquid vel dicunt vel exhibent. Et auriga quidem si calcitrosos habet equos, cicures ac mansuetos reddit, ac denique tuto & commode quocunque vult, vehitur; dii vero nondum ex hominibus injustitiam sustulerunt, cum tamen ab omni aevo rerum administrationi praefuerint, atque etiam quosdam eorum in sese peccare cognoverint. Cum autem haec nemo sanus serio dixerit, nisi ad refutandum, ut nos; liquido cernitur Platonis calumnia. Etenim si quae nec dii unquam fecerunt, nec ab ipsa urbis praeside Minerva juste posset petere, haec a Themistocle & Pericle requiret, quomodo calumniae crimen effugiat, quaero. Sed, ut arbitror, populi quidem naturam nec mutare potuerunt, nec abolere, quae quidem est ea, nunquam ut omnes probi & inculpati existant; cum autem vel providendum erat aliquid non sine periculo, qua quidem in re simul & vulgi & optimatum gratiam merebantur, vel cum potestate populus a rebus gravissimis avertendus, ac naturae peccata vel tantillum corrigenda, his profecto nunquam sibi nec populo defuerunt, quibus rebus ultra nostram disputationem & confirmationem Plato suffragatur ipse, atque hic etiam nobis testimonium perhibet eadem

1 Εἰ Bar. 7. Coll. Nov. 2 Φαῖμεν ἂ χρή. Coisl. 3 Deest ἢ ante μή. Cant. 4 Coll. Nov. Bar. 7. ἐφεστῶτας. 5 Coll. Nov. ὀνομάζουσιν. 6 Coll. Nov. ὅπου. 7 Bar. 7. παῦπα .. τῦ. 8 Coll. Nov. ἑαυτούς. 9 Καὶ Περικλέους non agnoscit Bar. 7. & Coll. Nov. 10 Coll. Nov. ἐρῶ. 11 Coll. Nov. Bar. 7. πλὴ μὲ τῦ. 12 Πάντα Bar. 7. rec. manu. 13 Abest ἢ illud a Coll. Nov. 14 Coisl. κινδυνεύοντα. 15 Coll. Nov. πρέπειν.

dexte-

αὐτῆς [1] δεξιότητος [2] ἧς ἔφη καὶ ἐν τοῖς ἄνω χρῆται τῇ χρείαν ἀεί, [3] καὶ τὸ λοιπὸν ἐὰν αὐτὸς αὑτὸν ἐπαινῶν ὑπεδεικνύῃ. πῶς [4] οὖν ἄν τις σφόδρα ἐπήνεσεν, [5] ἢ λαμπρότερον τοὺς ἄνδρας ἐτίμησεν, ἢ ὡς οὗτος, τὸν ὑπὲρ τάφου λόγον αὐλοῖς ποιήσας; ὃν ᾧ καὶ τοῖς ἄλλοις προξενεῖν φησὶ καὶ
143 σεμνύεσθαι, εἰς ᾠδάς τε καὶ τῇ ἄλλῃ ποίησιν θεῖναι, [6] κοσμήσαντας ἀξίως τῶν πραξάντων [7] d λέγω δὴ τὰ τούτων ἔργα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ γελοιότατον, ὅτι γε πάντα ταῦτα [8] παρεὶς καὶ παιδιὰν, ἐπ' αὐτὰ τὰ τούτων ἴδια γε τὴν τούτων πολιτείαν ἐλήλυθεν, ὡς μάλιστα ἐκ τούτων ἐμφανιῶν τὴν τῶν τετελευτηκότων ἀρετήν. μέγιστον μὲν [9] πιθεὶς ἀπάντων τῶν ἔργων τὸ Μαραθῶνι· δεύτερον δὲ, τὸ Σαλαμῖνι· κεφάλαιον δ' ὑπιθεὶς, ὡς τοῖς βαρβάροις ἐπέδειξαν, ὅτι πᾶς πλοῦτος καὶ δύναμις ἀρετῇ ὑπείκει. Οὐκοῦν ὅτε τοὺς ταῦτα βουλευσαμένους καὶ [10] πραξαμένους ἐπαινεῖ, τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὸν Μιλτιάδην ἐπαινεῖ. οὗτοι γὰρ ἦσαν οἱ τούτων ἡγούμενοι. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, [11] ὧν τὰ ἔργα κοσμεῖ, τούτων [12] τὴν πολιτείαν [13] φαυλίζειν; καὶ ἃ τῶν πειθέντων ἀρετῆς πίστεώς ἐστι λείμματα, ταῦτα μὴ τῶν πεισάντων σημεῖον ὑπάρχειν ἡγεῖται; καὶ γὰρ ὅσοι μὴ ἐπὶ τῶν [14] βουλῆς αἱρεθέντες, [15] ὑπὸ δὲ πλήθους τοὺς ὑπο-
144 ταφίους τούτους διεξέρχονται, ἔχουσιν ἴσως ἀποφυγήν, ὡς ἐξ ἀνάγκης ἀκόσμησαν, καὶ οὐκ ἄντις πρᾶγμα ποιοῖτο τοὺς λόγους αὐτῶν. ὅστις δ' ἐξεπίτηδες καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐποίησε περὶ αὐτῶν, εὔδηλον ὡς οὐκ ἂν, εἰ [16] μὴ γε αὐτοὺς ἀξίους λόγου καὶ τὰ ἔργα [17] ἡγοῖτο. ὃ γὰρ κολακεύοντας Ἀθηναίους ζῶντα [18] εἰρηκέναι φησὶν, οὐδ' ἂν αὐτὸς λέγῃ [19] πιστεύσομεν ἡμεῖς. εἰ

dexteritate, qua & in ſuperioribus, quotieſcunque fuit opus, & in ſequentibus, ſi quidem ipſe eos laudaſſe comperiatur. Quare quomodo quis eos illuſtrius vel ſplendidius laudare potuiſſet, quam hic, qui funebrem in ipſos orationem conſcripſit, in qua etiam aliis eos ſe commendare dicit, & conciliare, ut in odas & alia poemata referant, pro meritis exornatos; eorum facta recitans. Eſt enim hoc feſtiviſſimum, quod aliis omnibus omiſſis ac neglectis, ad ea quae ſunt horum adminiſtrationi propria, ſe contulit, quaſi ex iis vita defunctorum virtutem maxime declaraturus eſſet. Ac maximum quidem facinus ponit Marathonium; alterum vero Salaminium; denique addit, barbaris eos oſtendiſſe, divitias omnes & potentiam virtuti cedere Quapropter cum eos, qui haec excogitarunt & effecerunt, laudat, Themiſtoclem laudat & Miltiadem, quandoquidem hi autores harum rerum fuerunt. Abſurdum eſt autem, quorum facta praedicat, eorum gubernationem fugillare; quaeque eorum, qui paruerunt, virtutis ponit indicia, non iis, qui perſuaſerunt, primum tribuere. Nam qui quidem a ſenatu delecti funebres habent apud vulgus orationes, refugium fortaſſis nanciſcuntur, neceſſitatem laudandi, nec eorum ſermones magni fiunt. Qui autem de induſtria ſuaque ſponte de iis conſcripſit, id utique facturus non fuerat, niſi & ipſos & eorum facta plurimi feciſſet. Nec enim, haec, ut Athenienſibus adularetur, ait ſe ſcripſiſſe, nec ſi diceret ipſe, nos crederemus. Si e-

1 Coll. Nov. ἀξιότητος. 2 Coll. Nov. Bar. 7. οἷς φῂ. 3 Coiſl. Coll. N. Bar. 7. καίτοι τό. 4 Abeſt a Coiſl. 5 Non agnoſcit Coiſl. 6 Verba ſunt Platonis in Menexeno. *Cant.* 7 Scribe λέγων. *Cant.* 8 Coll. N. & Bar. 7. καὶ παρεὶς. 9 Coll. N. Bar. 7 θεὶς. 10 Coiſl. προέπραξε. 11 MSS. ὧν. 12 Coiſl. καὶ τὴν. 13 Coll. N. Bar. 7. ᾗ φαυλίζειν. 14 Coiſl. βουλῆς ἢ τῶν πλήθους αἱρεθέντες τοὺς ἐπὶ φίας διεξέρχονται. τούτους. 15 Coll. Nov. Bar. 7. ὑπό. 16 Non agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. 17 Coll. Nov. Bar. 7. ἡγεῖτο. 18 Coiſl. εἰρηκέναι φήσειν ἄν τις, οὐδ' ἂν αὐτὸς λέγῃ, πιστεύσομεν. 19 Bar. 7. πιστεύομεν.

d Λέγω δὴ τὰ τούτων] Τὸ λέγω δὴ τὰ τῶν τούτων ἔργα εἶπε, διότι οὐ καθαρῶς τούτους ἐπαινεῖ, ἀλλ' ἁπλῶς τοὺς Ἀθηναίους. ἐπεὶ ὃν τὰ μὲν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι Ἀθηναίων ἔργα Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους ἡγεμόνων ἐγένετο, συμπραίνει ὁ ῥήτωρ, ὅτι τὰ Θεμιστοκλέους καὶ Μιλτιάδου ἔργα ἐπαινεῖ, ὧν Ἀθηναίους ἐπαινῶ. ἡ γὰρ τούτων ἐν εὐψυχίᾳ καὶ σεμνύσει ταῦτα κατόρθωσιν.

tiam

γὰρ αὖ λόγῳ χάριν ϗ δυνάμιν δεικνὺς ἐπεχείρησε, πῶς ἔνεστιν αὐτῷ, ῥητορικὴν φέγειν ἐν ᾗ ζῶντὸν ἦν; ὡς μὲ τοίνυν τούτων τῶν ἀνδρῶν οὕτω μεμαρτύρηκεν, ὅτι οὐ πρὸς τὸ χείριστον ἦγον τὰς πολίτας, οὐδὲ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν διετέλουν [1] ἐκπληροῦντες, ἀλλὰ τοιούτων ἔργων ἡγεμόνες αὐτοῖς ἐγένοντο, ἃ καὶ Πλάτων οὐκ ἂν αἰσχυνθείη κοσμῶν, καὶ πρεπόντως ἀρετὴν τοῖς εἰργασμένοις· οὐχ ὡς κατὰ [2] Μίθαικον τὸν ὀψοποιὸν, ϗ Θεαρίωνα τὸν ἀρτοποιὸν τὴν φύσιν γενομένων, ἀλλ' ὡς [3] χαλεπῶς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰπεῖν πρεπόντως περὶ αὐτῶν. εἰς δὲ τὸν καθάπαξ λόγον, [4] πῶς αὖ καὶ πῶ μαρτυρεῖ οὕτωσιν ὁ αὐτὸς Γοργίᾳ τούτῳ ὁ ἐν τοῖς Σωκράτους καὶ Καλλικλέους λόγοις; [5] ἐλθὼν γὰρ ἐπ' αὐτὸ τὸ λύον τὸν λόγον, καὶ φανερᾶς τῆς κρίσεως [6] γιγνομένης, ἀρίζεται περὶ αὐτό· καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐρωτᾷ, ὁ δὲ ἀποκρίνε) ἀναμίξ 144
ωδί, Πότερόν σοι δοκοῦσι πρὸς τὸ βέλτιστον αἰεὶ λέγειν οἱ ῥήτορες, [7] τούτους σοφαζόμενοι ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτιστοι ἔσον) [8] ἀφ' τῶν αὐτῶν λόγων· ἢ καὶ οὗτοι πρὸς τὸ χαρίζεα) [9] αὖ τοῖς πολίταις ὁρμημένοι, [10] ϗ ἕνεκα μὲ ἰδίων μὲ αὐτῶν ὀλιγωροῦντες μὲ κοινῶ, ὥσπερ [11] παισὶ προσομιλοῦσι τοῖς δήμοις, χαρίζεα) αὐτοῖς πειρώμενοι μόνον, εἰ δέγε βελτίους ἔσονται ἢ χείρους ἀφ' ταῦτα, οὐδὲν φροντίζουσιν; οὐχ ἁπλῶν ἕπ τοῦτο ἐρωτᾶς. [12] εἰσὶ γὰρ οἱ κηδόμενοι τὴν πολιτῶν, λέγουσιν ἃ λέγουσιν· εἰσὶ δὲ ϗ οἷσπερ σὺ λέγεις. ἱκανῶς. εἰ γὰρ καὶ μὲ τὸ ὅτι διπλοῦν, [13] τὸ μὲ ἕτερόν πῶ τούτων, κολακεία ἂν εἴη ϗ αἰσχρὰ δημηγορία· τὸ δὲ ἕτερον καλόν. ὑκοῦν καὶ παρ' ἡμῶν ἱκανῶς. εἰ γὰρ ὅτι διπλοῦν, καὶ μὴ ἀεὶ μὲν τὰ βέλτιστα λέγουσιν οἱ ῥήτορες ἔστι δ' ὅτε καὶ τὰ βέλτιστα, ἦ νὴ Δί· οἱ μέν, οὗτος. οἱ δὲ, ἐκεῖνος λέγουσιν. ὁ κολακείαν ὀνειδόμενος ἢ ῥητορικὴν εἶ) λόγος, ἐν βραχεῖ λύε). ἔπ τοίνυν σαφέστερον ὅτι τελευτῆς τοῦ ἀφ' λόγου τὸ πᾶν ἀποκαλύψας [14] ἐκπέφασκεν. οὐ γὰρ ὑφ' ἡμῶν γε ζῶντα [15] παρεμβέβλη), 145

tiam dicendi vim & gratiam voluit oſtendere, quomodo Rhetoricam, cujus haec ſunt, queat reprehendere? Ac de his quidem viris tale teſtimonium dedit, eos non peſſime cives rexiſſe, nec eorum cupiditatibus obtemperaſſe, ſed factorum talium duces ipſis extitiſſe, quae ne Plato quidem praedicare, & cum virtute conjuncta ponere erubeſcat; neque Mithaeci coqui ac Thearionis piſtoris fuiſſe ſimiles, verum de quibus pro dignitate vel dicere ſit difficile. In univerſum autem ſic teſtatur in eodem Gorgia, in diſputatione Socratis & Calliclis. Cum enim ad quaeſtionis ſolutionem perveniſſet, & manifeſtum eſſet judicium, ejus diviſionem inſtituit; atque alter quidem interrogat, alter vero reſpondet, hoc modo, *Utrum tibi ſemper optime videntur oratores dicere, & id ſpectare, ut ex ipſorum ſermonibus quam optimi cives evadant; an hi quoque civibus gratificari ſtudent, ac bono publico propter privatum neglecto, cum populo tanquam cum pueris verſantur, gratiam duntaxat ſtudentes inire, nec, utrum meliores per haec an pejores evadant, curantes? non eſt hoc, quod quaeris, unius generis. Etenim quidam cum civium cura dicunt omnia; nonnulli etiam, ut tu ais. Sufficit. Nam ſi & hoc duplex eſt; alterum eorum erit adulatio, turpiſque concio, alterum honeſtum.* Itaque nobis etiam ſufficit. Etenim ſi duplex eſt, ac non ſemper quidem optime dicunt oratores, nonnunquam tamen etiam optime; aut potius alii ſic dicunt, alii aliter; quae Rhetoricam docet eſſe adulationem ratio, mox diſſolvitur. Quin etiam in fine dialogi clarius rem totam eſt elocutus. Nec enim a nobis iſta ſunt inſerta,

1 Coiſl. πληροῦντες. 2 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. Μίθαικον τὸν ὀρτοποιὸν καὶ Θεαρίωνα τὸν ὀψοποιὸν — 3 Coll. Nov. Bar. 7. χαλεπόν. 4 Coll. Nov. Bar. 7. πῶς ὃν. 5 Coll. Nov. Bar. 7. ἐλθόν. 6 Coll. N. γενομένης. 7 Coll. N. Bar. 7. τούτω. 8 Illa ἀφ' τὸς αὐτῶν λόγως non agnoſcit Coll. Nov. 9 Deeſt in Coiſl. 10 Abeſt a Coiſl. 11 Coll. N. Bar. 7. παιδί. 12 Coiſl. εἰσὶ μὲ χάρ. 13 Τὸ μὲν ἕτερον — εἰσὶ διπλοῦν, deſunt omnia in Coiſl. 14 Bar. 7. ἐκπίφαγκεν & rec. manu ἐκπίφαγκεν. Coll. Nov. ἐκπίφαγκεν. 15 Bar. 7. παρεμπέλτην.

Verun-

Αλλὰ γὸ, [1] ὦ Καλλίκλεις, ἐκ τ̃ αὐτῶν εἰσὶ ϗ οἱ σφόδρα ποτὲ [2] γιγνόμ̃οι ἄνθρωποι. ϗδὲν μὲν κωλύ ϗ ἐν τ̃τοις [3] ἀγαθὸς ἄνδρας ἐγγίγνεσθαι· καὶ σφόδρα γε ἄξιον ἄγασθαι τῶν γιγνομ̃ένων. χαλεπὸν γὸ, ὦ Καλλίκλεις, ϗ πολλ̃ ἐπαίν ἄξιον, ὃν μεγάλη ἐξ̃σία τ̃ ἀδικεῖν γενόμ̃ον, δικαίως ζ ϗβιῶναι. ὀλίγοι δὲ γίγνονται οἱ τοι ̃τοι. ἐπεὶ ϗ σθαδὶ καὶ ἄλλοθι γεγόνασιν, οἶμαι δὲ ϗ ἔσον) καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ταύτ̃ιν τ̃ιὴ ἀρετ̃ιὴ τ̃ δικαίως ζ χειρίζειν ἅπερ ἐπιτρέπ. εἰς δὲ ϗ πάν ἐλλόγιμος γέγον ϗ εἰς τ̀ς ἄλλ̃ς Ελληνας Αριστείδης ὁ Λυσιμάχ. οἱ δὲ πολλοί, ὦ ἄριστε, κακοὶ γίγνον) τ [4] δικαστῶν. Ενζ̃θα τοσ̃τον αὖ πράγματος προσέβηκεν, ὅσον ϗ μόνον ὡς ἐγχωρεῖ γίγνεσθαι προσωμολόγηκεν, ἀλλὰ καὶ ἕνα γε αὐτὸς ὠνόμακε, Γεγόνασι δέ φησι καὶ ἕτεροι ϗ ἐνζ̃θα καὶ ἄλλοθι. ἐγὼ τοίνυν ἐφαιρῶ τ̃το τὸ ϗ ἕτεροι καὶ εἴπις ἑτέρωθι· ὃν δὲ ϗ πάν ἐλλόγιμον [5] φησὶ γεγενῆσθαι, καὶ ϗ μόνον
147 εἰς τ̀ς πολίτας, ἀλλὰ ϗ εἰς τ̀ς ἄλλ̃ς Ελληνας, τ̃τον πίθημι μόνον. ἔοικεται μ̃ γάρ πως [e] ζ̃ωτα [6] τὰ μεταξὺ τ̃ μύθ· ϗκ ἀσκεπτ̃ως, ἐμοὶ δοκεῖν, ϗδὲ φαύλως, [f] ϗδ' ὡς ἐξέπεσεν ἀλλ' ὅπως συ̃σχυφθείη τε ὡς δυνατὸν [7] μάλιστα, ϗ εἴπις εὑρὼν χρῶτο, μηδ' αὐτὸς [8] δοκ ̃ παρελθεῖν, ἀλλ' [9] ἐνθείη, ὅτου μέσην πινὰ εὕρε. ϗ ἅμα πρὸς τ ̃ τελευτ ̃ τ̃ λόγ τ̃ παντὸς ἃ θείς ἐν ἀρχ ̃ τοῖς ἐφεξ ̃ς ϗκ ἔμελλεν [10] ἕξειν οἴμ [11] χρ ̃ζ. ϗ μὲν τ̃τ γε ἕνεκα ϗ ἡμᾶς παρήσειν, ἕως ἂν τ̃ [12] γε αὐτ̃, ϗ περὶ τ̃ αὐτῶν ὄντος τ̃ λόγ, προσθήσω δ' ὅπ καὶ τοῖς αὐτοῖς τ̃τοις ἐνόντα [13] φαίνη). ϗκοῦν εἰ ὅπ μάλιστα, ἕτερος μ̃ ἐν τοῖς πᾶσι, μήτ' Αθήνησι μήτ' ἄλλοθι μηδα-

Veruntamen, Callicles, inter eoſdem quidam etiam valde improbi extiterunt. Nihil tamen vetat ex his etiam probos viros exiſtere; qui quidem maxime ſunt admirandi. Eſt enim difficile, Callicles, ac magna laude dignum, ſi quis, cum nocere magnopere poſſit, juſte vivat. Verum pauci tales evadunt. Nam & hic & alibi fuerunt, atque etiam erunt, ut arbitror, hac virtute praeſtantes homines, qua res commiſſas recte adminiſtrent. Unus quidem, iſque valde celebris etiam inter alios Graecos, extitit, Ariſtides Lyſimachi Filius. Sed plerique principes improbi evadunt. In his tam longe proceſſit, ut non tantum exiſtere poſſe ſit confeſſus, ſed & unum ipſe nominaverit, *Fuerunt enim*, inquit, *& alii tum hic tum alibi.* Verum ego illud, & *alii*, &, *alibi*, tollo; quem autem valde celebrem ait extitiſſe non inter cives modo, ſed etiam inter alios Graecos, hunc duntaxat ſumo. Haec enim intra fabulam ſunt alicubi conjecta non oſcitanter, opinor, nec temere, ſed ſimul & laterent quam maxime, & ſi quis ea poſt inveniſſet; ne ab ipſo quidem viderentur eſſe praeterita. Ita mediam quandam invenit viam, atque etiam ad finem totius ſermonis rejecit, quae ſi poſuiſſet in initio, non potuiſſet, credo, reliqua deducere. Veruntamen haud a nobis quoque propterea omittentur, donec ejuſdem autoris ac diſputationis, atque etiam dialogi erunt. Quapropter ſi alius quidem nec Athenis, nec uſquam alibi praecla-

1 Coiſl. ὦ τῶν αὐτῶν, ὦ Καλλίκλεις, εἰσί. 2 Coiſl. γινόμ̃οι. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἄνδρας ἀγαθούς. 4 Coiſl. δικαιῶν. 5 Coll. N. & Bar. 7. φημὶ, recentiori autem manu Bar. 7. φησί. 6 Non agnoſcunt MSS. 7 Μάλιστα Bar. 7. rec. manu. Abeſt a Coll. Nov. & Coiſl. 8 Sic MSS. & *Cant.* Vulg. δοκεῖ. 9 Coll. Nov. Bar. 7. εἰσίη. 10 Deeſt in Coiſl. 11 Coll. Nov. χρῶζ. 12 Coll. Nov. Bar. 7. τούτ̃ γε αὐτ̃. 13 Ita MSS. omnes. Vulg. φαίνηται.

e Ταῦτα μεταξὺ τ̃ μύθ̃] Ταῦτα λέγ τὰ ὅπ δυσχερές ἐστι εὑρεῖν ἄνδρα ἄρχοντα δίκαιον· μεταξὺ δ λέγ μύθ̃ τ̃ ϗ τ̃ Σίσυφον, ϗ Τιτυὸν, καὶ Τάνταλον· τούτ̃ς γὸ, φησὶ, ποιεῖται Ομηρ̃ ἐν Αδου κολαζομέν̃ς, ὡς δικαστὰς πονηρὸς νομέν̃ς. f Οὐδὲ ὡς ἐξέπεσεν] Εστι γὸ ὅτι ἀκολουθία τ̃ νοήματ̃ φερόμενοι ἐκπίπτομεν εἰς ἃ μὴ βουλόμεθα, ἔδησεν ἂν ὁ μέσος τ̃ μύθ̃ τὸ ϗ τ̃ Αριστείδου, ἵνα τῇ μεσότητι ὁ ϗ τ̃τον λόγ̃ κρυφθείη. εἰ δ εἰς μνήμην τὸν ἐλθὼν Αριστείδου, τ̃το γὸ δηλοῖ τὸ εὑρὼν, εἰς ἔλεγχον προφέρει τῷ Πλάτωνι, λέγων πῶς τὸς ῥήτορας ψέγεις. Αριστείδης γὸ ῥήτωρ ὢν, πολλ̃ π̃ ἄξι̃ Ελλησι γέγονε. μὴ σὺ δ' αὐτὸς ὁ Πλάτων δέξοι τοῦτο παραλιπεῖν, ἀλλ' ὁ αὐτὸς εἶη, ἃ μετὰ τ̃ ἐπαινέτων αὐτόν.

rus

μᾶ ῥήτωρ ἐλλόγιμος, μηδ' ἔξω τ᾽ γε κολακεύειν αἰτίας, γεγένηται δὲ εἰς Ἀριστείδης Ἀθήνησι τί μᾶλλον [1] τόγε πρᾶγμα καχιστέον ὡς ἀναγκαίως φαῦλον; ἦ γὰρ εἰ ῥᾴδιον ἢ μή, τῷ ὄντι γενέσθαι ῥήτορα σπουδῆς σκοπεῖν. ἐπεὶ τοῦτό γε καὶ ἡμεῖς εἰ βούλοι μαρτυροῦμεν, [2] κἂν εἰ τὴν Στέντορος φωνὴν κτησαίμεθα, φθεγξαίμεθ' ἂν ὡς [3] ἦ ῥᾴδιον· κἄν, ὁ Νεῖλος, ὦ μακάριε, τοῖς ἐπὶ τὰ στόματα εἰ λάβοι φωνὴ, ὥσπερ ὁ Σκάμανδρος τὴν Ὁμήρου. Ἀλλ' εἰ δυνατὸν ἢ μή, τὴ 148
φύσιν ἔσ' ἔχον συμβῆναι, τοῦτ' ἦν ἐκ τοῦ λόγου. φέρε γὰρ πρὸς Διός· εἰ πρὶν Ἀριστείδην γενέσθαι, τοὺς [4] τῆς ῥητορικῆς λόγους [5] τούτους ἐποιεῖτο, προθυμούμενος ἐκ παντὸς τρόπου δεικνύναι φαῦλόν τι τὴ φυγῆς ἄξιον, λέγων ὡς ἀδυνάτου χρηστόν ποτε ἄνδρα ἢ δίκαιον γενέσθαι, [6] λόγων τοιούτων προσαψάμενον, οὐκ ἂν ἐψεύδετο; δηλοῖ τόγε Ἀριστείδην φοβοῦναι τοιοῦτον, εἴπερ μὴ ψευδῆ Πλάτων εἴρηκε περὶ αὐτοῦ. οὐκοῦν δεινὸν [7] εἰ πρὶν μ' Ἀριστείδην γενέσθαι, πρὸς δοκᾶν ἔδοξε γενήσεσθαί τινα, καὶ [8] μὴ νομίζειν καθάπαξ ἀδύνατον, ἐπεὶ δ' ὅτος ἐμφανὲς παράδειγμα ὑπάρχῃ, μήθ' ὡς γενομένου τούτου, μήθ' ὡς [9] ἐγχωροῦν ὅλως, ἐγκαλεῖν. τὴ μὲν οὖν ἐκεῖνο ἴσον, μὴ γενομένου μὲν ὅλως χρηστοῦ μηδενός, τοῦτ' ἂν ποιεῖσθαι τεκμήριον κατὰ τῆς ῥητορικῆς ὡς ἄφυκτον. [10] ὁμολογουμένου δ' ὑπ' αὐτοῦ γε κακῶς ἀγορεύοντος αὐτὴν, καὶ γεγενῆσθαί τινας ἀξίους λόγου τὴ ἔσεσθαι, ([11] τοῦτο γάρ ὅτι τὸ ὑπερφυὲς [12] τὸ καὶ περὶ τῶν μελλόντων προλέγειν [13] ὡς ἔσον) εἶτ' [14] οἴεσθαι μηδὲν εἶναι πλέον. [15] ἕτερον τοίνυν ὅσον ἐστὶν ἐκ τῆς τελευ- 149
ταίας ζωτικοῖ μαρτυρίας, ὅτι καὶ πολλῷ μειζόνων εἶναι τοὺς τοιούτους ἐπαίνων ἀξίους προσωμολόγηκεν αὐτός. χαλεπὸν γάρ φησιν, ὦ [16] Καλλίκλεις, (ἐκεῖνον τὴ ὦ Πλάτων) ἐν μεγάλῃ ἐξουσίᾳ [17] τοῦ ἀδικεῖν γενομένου, δικαίως διαβιῶναι. εἰ τοίνυν ῥητορεύειν μέν ἐστιν [18] δύναται καὶ

rus orator, & adulationis crimine carens, unus autem Athenis Ariſtides extitit, quamobrem ars quaſi neceſſario turpis eſſet, erit reprehendenda? Nec enim id quaerebatur, utrum facilius eſſet exiſtere vel non exiſtere verum oratorem. Nam hoc quidem & nos teſtamur, ac, ſi Stentoris haberemus vocem, proclamaremus, & Nilus ſi oſtiis ſeptem loqui poſſet, ut apud Homerum Scamander. Sed utrum fieri per naturam poſſet, an minus, hoc erat in quaeſtione poſitum. Age enim, ſi ante natum Ariſtidem hos contra Rhetoricam ſermones habuiſſet, eamque turpem & fugiendam conatus eſſet omnibus modis demonſtrare, quod fieri non poſſet, ut qui res eas attigiſſet, bonus aut juſtus unquam evaderet; nonne mentitus eſſet? Ariſtides enim talis extitit, niſi de eo mentitus eſt Plato. Indignum eſt igitur, cum ante natum Ariſtidem expectandus fuerit aliquis talis, nec res omnino difficilis judicanda; poſtquam hic illuſtre protulit exemplum, ita loqui, quaſi nec natus hic eſſet, nec res omnino fieri poſſet. Quin nec hoc eſt aequum, cum id certiſſimum fuerit habiturus contra Rhetoricam argumentum, ſi nullus unquam probus exiſtiſſet; poſtquam ipſe, qui illi maledicit, & [illegible]ſſe quoſdam praeclaros confitetur & fore (eſt enim hoc eximium, quod etiam de futuris praedicit) hoc vero nihili facere. Praeterea quod eſt in poſtremo hoc teſtimonio multo majoribus laudibus tales eſſe dignos ipſe cenſuit. *Eſt enim difficile*, inquit, *ô Callicles*, (igitur etiam ô Plato) *ſi quis, cum nocere magnopere poſſit, juſte vivat*. Quocirca ſi concionari quidem ſecundum teipſum

1 Coiſl. & Bar. 7. πῶς. 2 Iliad. φ'. Cant. 3 Sic MSS. Deeſt in editis. 4 Deſunt illa κατὰ τῆς in Coiſl. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐποιεῖτο τούτους. 6 Coll. Nov. λέγων. 7 Bar 7. rec. manu. Abeſt a Coll. Nov. 8 Coiſl. παντάπασι νομίζειν ἀδυνάτου, ἐπεὶ δ' ὅτως ἐμφανὲς. 9 Coiſl. ἐγχωρεῖ Bar. 7. ἐγχωρεῖν, & rec. manu ἐγχωρῶν. 10 Coiſl. ὡμολογημένου. 11 Ita MSS. omnes: Cant. τουτί. Vulg. τοῦτ'. 12 Abeſt a Coll. Nov. 13 Coiſl. ὡς . . . εἶτ' ἐκ τούτου μηδέν. 14 Bar. 7. οἴεσθ — rec. manu Coll. Nov. ἔσῃ. 15 Ita MSS. omnes: Vulg. ἔτι. 16 Coiſl. Καλλίκλεις, ὁ Πλάτων. 17 Bar. 7. τ' ἀδικεῖν γενόμενον. Coll. Nov. τῷ ἀδικεῖν γενόμενον. 18 Aliquid hic in MS. Coiſl. altera manu emendetur, quod legi non poteſt.

eſt

αὐτόν σε, δυνατὸν δ' ὄτι [1] καὶ δικαίως ἀμαθίαν ῥητορεύοντα, μεῖζον δὲ τεκμήριον δικαιοσύνης, τὸ δυνάμενον ἀδικεῖν ἡσυχάσειν, [2] ἢ τὸ μή, πῶς οὐ πολὺ τῶν κολάκων ἀπέχουσιν οἱ τοιοῦτοι, οἵγε καὶ τῶν ἀναγκαίως δικαίων [3] τοσοῦτο προέχουσιν; ἔοικεν οἷον [4] τὸ τῷ Ομήρου συμβαίνειν, Καί τι ἔπος [5] προέοικεν, ὅσσ' τ' ἄρρητον ἄμεινον. τὸν γὰρ Αἰσχίνην οὐ μόνον ὑ κακῶς εἰπεῖν δυνηθείς, ἀλλὰ καὶ ἀμαθέσυντα ἀναγκαίως θείς, καὶ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους τοῦτο ὃ κατηγόρηκεν, αὖθις ὄτι [6] διεφθορώς. [g] ἀνδρῶν γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε ἤδη κατηγορεῖν, οὐ ψέγειν ῥητορικῶς, ὡς αἰτίαν τῷ λέγειν ἢ πράττειν κακῶς.
150 ὥσπερ τοίνυν αὐτὸς τὰ μὴ [7] [h] ἀναγκαῖα ὑπὲρ αὐτῶν ἀντιθεῖναι κατηγόρηκεν ἐκείνων, τί κωλύει ἡμᾶς αὐτοὺς τὰ μὴ ἀναγκαῖα ὑπὲρ αὐτῶν ἀντιθεῖναι; καί τοι ἀμάγε τοῦτον ἐξ ἡμισείας ἀναγκαῖα. φανήσεται γὰρ οὐκ ἁπλῶς, οὐδ' ὡς νυῦ μόνον δείκνυμεν, εἰς τοὺς [8] ἐνδυτίους λόγους ἐλήλυθώς αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐκείνους ἠπάτηκε, τοῦτον ἐπαινεῖν οὐκ ἔχων ἢ εἰ ὀρθῶς ἐπαινεῖ τοῦτον [9] διὰ αὐτὸ τοῦτο οὐδ' ἐκείνους ἔχων αἰτιάσασθαι. [10] πῶς; ὅτι σύμβολον οἴμαι ποιεῖται τοῦ, κακῶς Αθηναίων ἐκείνους προστῆναι, τὸ παθεῖν αὐτοὺς ὑπ' Αθηναίων κακῶς· ὡς οὐκ ἂν τούς γε [11] βελτίους ὑπ' αὐτῶν γενομένους [12] ἁμαρτόντας [13] εἰς τοῦτους, ὑφ' ὧν μηδ' εἰς τοὺς ἄλλους ἁμαρτάνειν ἐπαιδεύθησαν. ταῦτα δ' ὕστερον θείς, καὶ ἡνιόχους

est imperare, possunt autem etiam concionatores juste vivere, estque majus justitiae testimonium, cum quis nocere valens, quiescit, quam secus; longe nimirum ab adulatoribus tales distant, qui etiam iis, qui necessario sunt justi, tanto praestant intervallo. Itaque videtur Homericum illud contigisse? *Atque aliquid, tacitum quod oportuit esse, profudit.* Nam cum Aristidem non tantum non vituperare potuerit, sed etiam excellentem necessario posuerit, Miltiadis quoque ac Themistoclis accusationem rursum dissolvit. Etenim hoc jam esset homines accusare, non Rhetoricam sugillare, quasi male dicendi aut agendi esset causa. Quemadmodum igitur ipse, quae necessaria non sunt, illis objecit, sic & nos pro illis similia, atque adeo propter ipsum ex parte necessaria, nihil vetabit opponere. Nec enim simpliciter modo, neque ut nunc ostendimus, ipsum sibi contradixisse, sed & dum illos reprehendit, hunc laudare non posse, aut si hunc recte laudat, illos eadem de causa reprehendere non posse declarabimus. Etenim hoc malae ipsorum administrationis signum ponit, quod ab Atheniensibus male sint tractati; quasi qui fuerant ab ipsis optimi redditi, non debuissent in eos peccare, per quos etiam ab aliis laedendis abstinere didicerant. Quae cum ita posuisset, & aurigas

1 Σὲ Bar. 7. Coll. Nov. σὲ δικαίων. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. in marg. εἴτε μή. Coisl. ἢ τί μή. 3 Coisl. τοσοῦτον . . . ἔοικεν. 4 Odyss. ξ'. *Cant.* 5 Coll. N. Bar. 7. προθείηκεν. 6 Coll. Nov. διεφθορός. 7 Ita ex MSS. locum hunc restituimus: Vulg. μὲν ἀναγκαῖα κατηγόρηκεν ἐκείνων. 8 Coisl. Coll. Nov. & Bar. 7. ἐναντίους μόνον ἐληλύθως αὐτὸς αὐτῷ, — praeterquam quod in Coisl. μόνον illud abraditur. 9 Coisl. Coll. Nov. Bar. 7. ἀφ' τὸ αὐτό. 10 Abest a Coisl. 11 Coisl. Coll. Nov. Bar. 7. βελτίους. 12 Bar. 7. ἁμφοτέρους. 13 Εἰς αὐτούς. Coisl.

g Ανδρῶν γὰρ ἂν εἴη τοῦτο] Ψέγων ῥητορικὴν καὶ θέλων τὴν ψόγην πιστώσασθαι, ἔφη πάντας τοὺς ῥήτορας κόλακας καὶ κακοὺς εἶναι. τοῖς ἀμφίβυσιν τῶν ῥητόρων, Περικλεῖ, καὶ Μιλτιάδῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦ κατηγορίαν ταύτην προστίψαι, ἵνα δι' αὐτῶν καὶ τοὺς ἄλλους συμπροδιλάσῃ. λέγει δὲ Αἰσχίνης, ὡς ἐπειδὴ, ὦ Πλάτων, Αἰσχίνῃ τῷ Λυσιμάχου κάλλιστον ἔφησας ῥήτορα ὄντα, δείκνυτιαι σαφῶς ὡς ὁ κατηγορίας ῥητορικῆς, ἐάν τινες τῶν ῥητόρων κακοὶ φανῶσιν. ὡς γὰρ ἂν εἰς κάλλιστος φαίνηται Αἰσχίνης ὁ παρὰ τοῦ ῥητορικοῦ οἱ ῥήτορες κάκιστοι, ἀλλὰ παρὰ τοῦ αὐτῶν φύσιν.

h Αναγκαῖα κατηγόρηκεν] Επειδὴ οὐκ ἀναγκαία ἡ Θεμιστοκλέους, καὶ Περικλέους, καὶ τῶν ἄλλων κατηγορία, ὁ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὡς ῥήτορις ἦσαν φαῦλοι· εἰ καὶ ὅλως ἦσαν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ αὐτῶν φύσιν· δῆλον δὲ ὅτι οὐκ ὡς ῥήτορες ἦσαν τοιοῦτοι, ἐπειδὴ Αἰσχίνης ῥήτωρ ὢν κάλλιστος ἦν, οὐκ ἄρα ἀναγκαία καὶ ὑπὲρ τούτων ἀπολογία. τὸ γὰρ ὑπὲρ τῶν μὴ κατ' ἀνάγκην ψεχθέντων ἀπολογεῖσθαι οὐκ ἀναγκαῖον. πάλιν ὃ ἐξ ἡμισείας ἀναγκαῖον, ἐπειδὴ ὑπὲρ τῶν τὰ αὐτῆς Αἰσχίνου φατείας ὄντων, ἀπολογησόμεθα.

[1] καὶ τοιαῦτα ἐπεισαγαγὼν ἐνθυθοῖ, τόγε Αριστείδην ὑ μόνον [2] οὐδὲν φλαῦρον εἴρηκεν, ἀλλὰ ϗ σαφῶς [3] ἐξαίρετον τ ἄλλων [4] πεποίηϗ. καίτοι εἰ τὸ παθεῖν κακῶς ὑπ' Αθηναίων [5] δεῖγμα τῦ μὴ καλῶς Αθηναίων προστῆναί [6] ἐστιν, οὐδ' Αριστείδης ὀρθῶς καλῶς, ὑδὲ γὰρ ὅτῳ ἀθῶος δίκης διέφυγεν, ἀλλ' ἐξέπεσε, προσθήσω δ' ὅτι ὅτός γε οὐδὲ ἐν δικαστηρίῳ δυσχήσας ὥσπερ Μιλτιάδης Περικλῆς ὑδ' [7] ὑπὸ τύτων οἷς προσέκρουσεν ὑπέρ τ πολλῶν, 151
ἀλλ' ἐξοστρακισθεὶς ὑπ' αὐτῦ τῦ δήμυ, ὑκῦν εἰ [8] μὲν μηδέν ἐστι τῦτο σύμβολον κακίας, εἴτις ῥήτωρ ἠτύχησε προὸς τύτυς ὢν [9] προειρηκώς, [10] ὅτε Μιλτιάδης ὅτε Θεμιστοκλῆς, ὑδ' εἴτις ἄλλος ἅμα τ' ἐπαγϗ, ϗ δικαίως ἂν φαῦλοι νομίζοιντο· εἰ δ' ἐκεῖνοι τύτοις ἐξελέγχονται, τί κωλύϗ μηδ' Αριστείδην ἐλλόγιμον μηδ' ἔξω τ ἐκείνων αἰτίας πλέναι; ὡς' ὑ μόνον [11] τοῖς κτ' ῥητορικῆς λόγοις [12] ἀλλὰ ϗ τοῖς ἰδίᾳ κτ' τῶν ἀνδρῶν, ὅγε Αριστείδης ὑπεναντίως ὑπ' αὐτῦ πιμηθεὶς ἐκείνοις ὡς κακίζει βοηθῶν φαίνεται, ὥσπερ ἐπεισόδιον προσλ. δόξαν προχωρῶν. ἔπειτ' ἄγϗ τὸν κυβερνήτην, καὶ τίνος ἕνεκά φησιν ὑ φευτεῖ μέγα, οὐδὲ ἴσον τῷ ῥήτορι, [13] σώζων ἐκ θανάτυ ϗ ὅτος, [14] ἀνθρώπους καὶ αὐτὺς καὶ χρήματα. ἐγὼ δὲ ὁρῶ μὲν κἀκεῖνο ὑπάρχον ἀντερωτῆσαι, τίνος οὖν ἕνεκα οὐδὲ αὐτὸς τῷ κυβερνήτῃ προσχωρεῖς; εἰ γὰρ φιλοσοφίας ἕνεκα [i] ἀτίμως ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀγομένης πλεῦσαι φὴς εἰς 152
Σικελίαν τῷ Δίωνι βοηθός· ὑκ ἦτον ὁ κυβερνήτης ἐκεῖνον [15] ἔσωζεν, ὁ σὲ ἄγων, καὶ ζῶντα μέντοι πολὺ μᾶλλον τῶν πελαγῶν· ἀλλὰ τοσούτῳ σῦ πλέον εἰπεῖν ἔχϗ, ὅσῳ ϗ αὐτὸν τὸν μέλλοντα σώζειν τὸν Δίωνα ἔσωζεν. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα. ἀλλὰ πῶς οὐκ ἄτοπον ὡς ἀληθῶς, εἰ αὐτὸς μὲν ὁ κυβερνήτης μὴ ἀξιοῖ τὸ ἴσον φερεῖν τῷ ῥήτορι, μηδ' ἀμφισβητϗ, σὺ

ac ſimilia huc adduxiſſet, Ariſtidem tamen non modo reprehendit, ſed & inter coeteros eximium judicavit. Atqui ſi ab Athenienſibus male multari, malae ipſorum gubernationis erat ſignum, ne Ariſtides quidem recte eos rexit, quandoquidem nec ipſe impune evaſit, quin excideret, idque non in curia, ſicut Pericles & Miltiades, nec per eos, quos populi cauſa offenderat, verum ab ipſo populo teſtularum ſuffragio condemnatus. Quocirca ſi nullum eſt improbitatis ſignum, cum quis orator ab iis, quibus praefuit, laeditur; nec Miltiades, nec Themiſtocles, nec alius quiſquam, quoniam lapſi ſunt, improbi merito habeantur: ſin illi hanc ob cauſam redarguuntur, cur Ariſtides eximius, & iſto vacans crimine ponatur? Itaque non iis tantum argumentis, quae contra Rhetoricam proferuntur, ſed & in iis quae privatim contra viros, Ariſtides ab eo contraria ratione laudatus, eos, quos ille reprehendit, juvat, inſtar digreſſionis praeter opinionem ſuccedentis. Deinde gubernatorem adducit, & cur iſte non tantundem ſibi tribuat, quantum orator quaerit, cum & ipſe homines ipſos & opes a morte ſervet. Atqui equidem & hoc video rurſum quaeri poſſe, cur nec ipſe gubernatori concedas. Etenim ſi Philoſophiae cauſa, quam plerique contemnunt, in Siciliam te navigaſſe ais, ut Dionem juvares; non minus eum gubernator ſervabit, qui te vehebat, idque per mare maximum; quin hoc etiam ſe tibi praeſtare dixerit, quod ipſum quoque, qui Dionem ſervaturus erat, ſervabat. Verum hoc omitto. Sed hoc abſurdum eſt, cum gubernator ipſe non idem ſibi, quod oratori, tribuat, nec

1 Καὶ τὰ τοιαῦτα. Coiſl. 2 Coiſl. ὐδέ. 3 Coiſl. ϗ ἐξαίρετον. 4 Coiſl. πεποίηκε. 5 Coll. N. Coiſl. & Bar. 7. ἦν τι δεῖγμα. 6 Deeſt in Coiſl. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. ὑπὲρ. 8 Abeſt a Coiſl. 9 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. προηρηκώς. 10 Deſunt illa οὔτε Μιλτιάδης in Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 11 Bar. 7. τοῖς κατὰ τοῖς ῥητορικοῖς. Coll. Nov. & Coiſl. ταῖς κατὰ τῆς — 12 Deeſt in Coiſl. 13 Coiſl. σώζων ἀνθρώπους. 14 Abeſt a Coiſl. 15 Coiſl. ἔσωσεν.

i Ἀτίμως ὑπό] Διὰ τὸ μὴ ὑπ' Αθηναίων τιμᾶσθ φιλοσοφίαν, χόλῳ τῇ φιλοσοφῶν ἄγων ὁ Πλάτων, εἰς Σικελίαν ἔπλευσε (forte ἔπλουσε) ὑπὲρ Δίωνος.

de

δὲ [1] χρῆ τούτῳ τῷ δείγματι, ὥσπερ ταπεινοτέρᾳ τί ταύτῃ ποιήσων τὴς ῥήτορας, εἰ πάντες εἴχοσιν αὐτοῖς. ἢ μὴν ὅπ γε ἢχ ὑπ' ἀνοίας [2] ὁ κυβερνήτης ἐκχωρεῖ τῷ ῥήτορι, ἢδὲ ἔχοι τὶς ἂν αὐτὸν νυθετῶν εἰπεῖν, ὥσπερ ὁ ἀγῶνι πρὸ ἀξίαν [3] εἴκοντα. ὦ ἥτ@, ὅρα τί ποιεῖς· ὁ ῥήτωρ οἰχήσεταί τ' στέφανον λαβών· ἢ μέγα ἀγώνισμα τ' ῥητορικῆς τοῦτο ὀπιδεῖξαι. καὶ γὰ [4] οἶδε, ἢ ἢ δεῖται τ' διδάξαντος, τοσοῦτον γε [5] νῷ μετέχων, ὅπ αὐτὸς τῶν μὲν ναυτῶν ὀῤῥὶν ἄρχων, τῶν δὲ ἐμπλεόντων ἀκήκοος ἢ ὑπηρέτης. καὶ τῶν γε καιρῶν τοσοῦτον αὐτῷ μέτεστιν, ὅσον τοῖς ἐνενηκόσι πλεῖν σημῆναι, καὶ νὴ Δία [6] ὁρμοῦντας, ἐπ' ἀκτῆς, ἀναζῆσαι
153 προσάγοντος τῷ πνεύματος. τὸ δὲ ὁπότε πλεῖν [7] ἄμεινον, καὶ [8] ὁπότε οἴκοι μένειν, καὶ ὅποι ἢ ὑπὲρ ὧν πλεῖν, οὐδὲν ἧττε ἰδεῖν ὧν [9] ἑτέρᾳ μᾶλλον δυνατὸς, ἧττε συμβυλεῦσαι κύριος. [10] τὸ δὲ τῷ ῥήτορος ἢ τοιοῦτόν ὀῤῥὶν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ κυβερνῆται τ' ναυτῶν ἄρχουσιν, ἧτινας αὖ τ' κυβερνητῶν οἱ ῥήτορες ἄρχουσιν, [k] ὅταν τὰ κρᾶτιστα δέησι νεῶν. ἢ τοσούτῳ γέ τι τῶν κυβερνητῶν οἱ ῥήτορες κυριώτεροι ἢ τ' ναυτῶν οἰκεῖοι, ὅσον οἱ μὲ, ἐμπλεόντων εἰσὶ κύριοι [11] τῶν ναυτῶν· οἱ δὲ, καὶ αὐτοῦ τῷ πλεῖν, ἢ μὴ, τὴς κυβερνήτας· μᾶλλον δὲ ἀμφοτέρων εἰσὶ κύριοι καὶ τῶν κυβερνητῶν καὶ τῶν [12] ἐμπλεόντων οἱ ῥήτορες. διδάσκυσί γε καὶ πείθουσιν ὑξ ἀρχῆς, πότε καὶ ποῖ πλευστέον· καὶ πάλιν ἡνίκα ἂν τούτου [13] δέῃ κωλύουσιν. ὥστε ὀὐκ ἴσον μαθώσαντα ὑπηρετεῖν, καὶ [l] νικήσαντα ἀποδεῖλαι, [m] οὐδὲ τὸ σεσωκέναι τὴν ναῦν· οὐδὲ τοὺς ἐν τῇ νηὶ σκοπεῖν οἴεται δεῖν ὁ κυβερνήτης, ἀλλὰ τὸ ἀχῆμα [14] προσεξετάζειν τῷ πράγματ@· ὥσπερ ὁ δήμος ὀὐκ ἀξιοῖ μεῖζον τῷ δικαστοῦ φρονεῖν

de eo contendat, te hoc uti exemplo, quaſi oratores eo, quod ipſis cuncti cedant, humiliores aliquantum redditurus eſſes. Quin imo non per inſcitiam cedere oratori gubernatorem, nec eum ſic admoneri poſſe, tanquam ſi in certamine praeter dignitatem cederet. Heus tu, vide quid agas; orator coronam aufert; facile poſſit oſtendere Rhetorica. Novit enim, etiamſi non didicerit, ſe nautis quidem imperare, vectoribus autem ſervire. Jam temporis hactenus particeps eſt, quatenus iis, qui navigare decreverunt, id indicat, & in littore commorantes, favente vento excitat. Quando autem navigare, vel domi manere praeſtet, & quo, & qua de cauſa, non magis quam alius quivis, vel ſcire poteſt, vel ſtatuere. Orator vero non ita ſe habet; verum ut gubernatores nautis imperant, ita rurſum gubernatoribus imperant oratores, cum navibus eſt opus maxime; atque adeo plus habet in gubernatores poteſtatis, quam illi in nautas, ut illi quidem navigantibus imperent nautis, hi etiam utrum navigandum ſit an minus, gubernatoribus praecipiant, aut potius in utroſque poteſtatem habeant, tam gubernatores quam vectores. Initio etenim docent ac perſuadent, quando ſit & quo navigandum; ac rurſum, cum eſt opus, prohibent. Quamobrem nequaquam eſt idem, nave conducta miniſtrare, & obtenta ſententia dimittere; nec navem ſervare; nec eos, qui ſunt in navi, ſpectandos ſibi proponit gubernator, ſed rem ipſam perpendendam; quemadmodum neque carnifex judici ſe praefert

1 Coll. Nov. χρᾷ. 2 Coiſl. τῷ κυβερνήτῃ, ἐδέ. 3 Coll. Nov. ἥκοντα. 4 Bar. 7. οἶδε ὅτι ἢ. 5 Coiſl. & Coll. Nov. ἢ pro νῷ. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. ὁρμοῦντας. 7 Ἄμεινον abeſt a Coll. Nov. & Coiſl. 8 Illud ὁπότε non agnoſcunt MSS. 9 Bar. 7. ἑταίρᾳ. 10 Coiſl. Ϛ δέ. 11 Bar 7. τ' αὐτῶν. 12 Coll. Nov. Bar. 7. πλειόντων. 13 Coiſl. & Bar. 7. δεῖ. & Coll. Nov. in marg. 14 Coiſl. ωθοσπαίζῃ.

k Ὅταν τὰ κρᾶτιστα] Η ὥσῳ κρᾶτιστον καὶ λυσιτελῆν δόξει τοῖς πράγμασιν. l Καὶ νικήσαντα ἀποδεῖλαι] Εἰκότως εἶπε τὸ νικήσαντα· ἄλλων γὰρ ἄλλα λεγόντων σὸ τῇ ἀληθείᾳ, τ' μὲν, ὡς δεῖ τόδε ποιῆσαι· τ' δὲ, ὡς τοδὶ, ἡ τὸ ῥήτορ@ γνώμη νικᾷ· ἢ πάντες τῷ ῥήτορι τίθενται, ὡς τὰ βέλτιστα λέγοντι. m Οὐδὲ τὸ σεσωκέναι τὴν ναῦν] Ο λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι ὁ σκοπεῖ ὁ κυβερνήτης, εἰ τὴν ναῦν ἢ τὰς ἐν αὐτῇ σέσωκεν, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ σκοπεῖν, ἐξιστάζει τὸ σχῆμα τ' αὐτοῦ τέχνης πρὸς τὸν τ' ῥητόρων· ἢ πολὺ ἀποδέον εὑρίσκων ὀὐκ ἴσον φρονεῖ τοῖς ῥήτορσιν.

ὐδὲ ἴσον, ὅτι [1] δεῖ αὐτὸς ἀποκτιννύναι, εἰ δὲ μή, ἀλλ' ὅτι γε αὐτός· ἀλλ' οἶδεν αὐτὸς μὲν ὑπηρέ- 154
της ὢν, τοῦτο ἀνάγκη ποιῶν, τὰ δὲ μετ' ἐξουσίας κείνοντα τὸ δίκαιον ἐξεπίτηδες. ἔτι δὲ ὁ μὲν κυβερνήτης, ἐξ ἡμισείας τοῦ ἰσχύος ἔχει. τὸ γὰρ σώζειν μόνον ἐστὶν αὐτῷ, ἀπέκτεινε δὲ οὐδεὶς [n] ὑδένά πω τῷ λόγῳ τῆς τέχνης· ἀλλ' ἐάν τινες γε ναυαγίας συμβάσης ἁμαρτάνωσι, παραιτεῖται καὶ ὑ σεμνύεται. ὁ δὲ ῥήτωρ ὐ σώζειν οἶδε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀποκτιννύειν, καὶ ἀναβάλλειν ὧς ἄμεινον· ὥστε τέλειον ἐξ ἀμφοτέρων τὸ κράτος τῷ ῥήτορι. καὶ ὁ μέν γε κυβερνήτης, οὐδὲ οὓς σώζει, πρὸς ἀξίαν σώζει, ἀλλ' ὥσπερ [o] καὶ τὸ παράδειγμα λέγω, οὐκ ἀπεικὸς ἡγεῖται τοιούτοις εἶναί τινας, οἷς τεθνάναι κρεῖττον ἢ ζῆν. ὁ δὲ ῥήτωρ καὶ [2] τοῦ τῷ σώζειν μᾶλλον σοῦ τῷ δικαίῳ πλησίον. οὐκοῦν, οὐχ [3] ὅμοιον γίνεται τὸ παράδειγμα, ὅταν δυοῖν ὄντοιν, ὁ μὲν, ἀμφοῖν ἢ σοῦ τῷ δικαίῳ κύριος, ὁ δὲ, καὶ θάτερον ἐξ ἡμισείας [4] ἔχῃ. [5] Ἆρα ταῦτα ὁ κυβερνήτης δύο ὀβολοῦς παραξάμενος, ἐὰν ἐξ Αἰγίνης, ἐάν τε ἐξ Αἰγύπτου φῇς ἢ [6] Πόντου δύο δραχμάς. ἐὰν πάμπολυ ἀναβὰς [p] παρὰ τοῦ θα- 155
λαττάν καὶ τοῦ ναῦν [7] περάσῃ σὺν μετρίῳ [8] σχήματι. λογίζεται γάρ φησιν, ὅτι ἄδηλόν ἐστιν [q] ὅς [9] τινας ὠφέλησε τῶν [10] ἐν τῇ νηῒ δηλονότι, καὶ [11] ὅς τινας ἔβλαψε, καὶ ἆρα ταῦτα [12] ὁ νόμος ἐστὶ σεμνύεσθαι τὸν κυβερνήτην καὶ σῴζοντα ἡμᾶς. ὀρθῶς τί λέγεις; ὁ νόμος [14] ὀρθῶς φῄς. ἀλλὰ τόν γε ῥήτορα νόμος, ὀκτὼ καὶ δίκαιον. ἀλλ' ὁ κυβερνήτης ἐκεῖνά τε οἶδε, καὶ πρὸς ἐκεί- νοις [15] εἰ μὴ [r] καὶ ταῦτα λογίζεται, ὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν· ἔστι δὲ καὶ κυβερνήτῃ καὶ παντὶ σαφὲς εἶναι ὅτι

aut comparat, quod ipſe, aut ſaltem & ipſe homines occidat; verum novit ſeſe quidem, cum ſit miniſter, id neceſſario facere, illum vero pro ſua poteſtate de rebus judicare. Praeterea gubernator dimidiam poteſtatem habet. Nam ſervare tantum novit, nec unquam ex artis praecepto quenquam occidit; quin ſi per naufragium pereant aliqui, excuſat ſe, non gloriatur. Verum orator non ſervare tantum novit, ſed & occidere, &, quos oportet, ejicere; ita ut perfecta ſit praeditus poteſtate. Jam gubernator, quos ſervat, eos non pro meritis ſervat, verum ut habet etiam exemplum, non negat eos quoque ſe vehere, quibus mori praeſtet, quam vivere. Orator autem etiam ſalutis partem cum juſtitia conjungit. Quo fit, ut non admodum ſimile ſit exemplum, cum ex duobus alter utrumque juſte adminiſtrat, alter etiam alterum ex dimidia parte procurat. *Propterea gubernator*, inquis, *obolis duobus exactis, ſi ex Aegina ſolverit, ſin ex Aegypto vel Ponto, duabus drachmis; dein egreſſus ad mare & navem modeſte obambulat. Exiſtimat enim, inquit, incertum eſſe, quoſnam juverit* (nempe, ex vectoribus) *vel laeſerit; atque ideo lex non eſt, ut glorietur gubernator, quamvis nos ſervet.* Vides quid dicas? Lex non eſt, inquis. At oratorum lex eſt; itaque & jus. Sed gubernator & illa novit, & ſi haec praeterea conſiderat, neſcio. Veruntamen & gubernator, & quivis alius perſpicere poteſt,

1 Coll. Nov. δεῖ pro δή. 2 Deeſt τῷ in Bar. 7. & Coll. Nov. 3 Coiſl. γίγνεται. 4 Coll. Nov. Bar. 7. ἔχει. 5 In Gorg. *Cant.* 6 Coiſl. Coll. N. & Bar. 7. τοῦ πόντου. 7 Περάσῃ Coll. Nov. 8 Non agnoſcit Bar. 7. & Coll. Nov. 9 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. οὓς ὠφέλησε. 10 Deſunt in Coiſl. & Bar. 7. ἐν τῇ νηῒ δηλονότι. Abeſt etiam δηλονότι a Coll. Nov. 11 Coiſl. ὃς ἔβλαψε. 12 Οὐ illud deeſt in Coll. N. 13 Coiſl. ζῶντες. 14 Ita MSS. omnes: Vulg. non agnoſcunt. 15 Εἰ μὲν Bar. 7. rec. manu. Deſunt in Coll. Nov.

n Οὐδένα πω τῷ λόγῳ] Ο γὰρ τῆς τέχνης ὅρισμὸν σωτηρίαν ἐπαγγέλλεται. o Καὶ τὸ παράδειγμα λέγω] Εἰσάγει γὰρ ὁ Πλάτων τὸ τοῦ κυβερνήτου παράδειγμα, ὐχ ὡς σκοπὸν τοῦτον σώζειν τοὺς ἀξίους σώζεσθαι, ἀλλὰ τοῦτο μόνον, ἁπαξαπλῶς σώζειν. p Παρὰ τοῦ θαλαττάν καὶ τὸν ναῦν] Διὰ γὰρ τὸ ταῦτα εὐπλοΐας ἐπιτήδευμα εἶναι, οὐδὲ ὅτου σεμνύεται. q Οὓς τινας ὠφέλησε] Ὠφέλησε μὲν τοὺς καλοὺς, οὐκ ἐάσας αὐτοὺς καταπονηθῆναι. ἔβλαψε δὲ τοὺς κακοὺς, ὅτι μὴ βελτίους ἐποίησεν, ἀλλ' οἱοίσπερ ἦσαν, τοιούτους ἐξήγαγεν. r Καὶ ταῦτα λογίζεται] Ταῦτα λέγω, τὸ ὅτι ἄδηλον ἔστιν ὅς τὸν ἐμπλεόντων ὠφέλησε, καὶ ὅστινας ἔβλαψεν.

guber-

κυβερνήτης μέν, [1] ὅστις πλείστους ἀθρόους ἔσωσεν ὑπὲρ χιλίους, τὸ δὲ τοῦ ῥήτορος πλήρωμα [2] σώζῃ, [s] οὐ κατὰ ναῦν ἐστὶν Αἰγυπτίαν, οὐδέ γε ὅλως μετρεῖται τόλῳ, ἀλλὰ καὶ λιμένες [3] αὐτοί, καὶ πόλεις, οὐ [4] μυριάνδρους μόνον ἀντὶ τῶν μυριοφόρων, ἀλλὰ καὶ μετρήσαι χαλεπάς, τῇ τοῦ ῥητορικοῦ ὑποπίπτουσι τύχῃ τε καὶ θεραπείᾳ. καὶ ὁ μέν γε κυβερνήτης καλῴρας οὐκ ἔχει τί χρήσεται τῇ τέχνῃ, τοῦ δὲ ῥήτορος οὐδέν ἐστι χωρίον ἐξαίρετον. [t] καταχώσει φησὶν ἡμᾶς ὁ μηχανοποιὸς τοῖς λόγοις. ποίοις,
156 [u] ὦ [s] Γοργία κεφαλή; μέχρι μὲν γὰρ [6] ἁπλῶς μηχανοποιός ἐστι, μὴ ὅτι κοσμεῖν [7] ἔχει λόγῳ τὴν τέχνην, ἀλλ' οὐδὲ παίκτης τέχνης παρέχειν ἔως ἂν [x] μὴ νικήσωσιν οἱ ῥήτορες. εἰ δὲ μέλλει καταχώσειν τοῖς [8] λόγοις, τίς ἡ ταύτην θεραπεύουσα δύναμις; οὐκ ἂν ὅτε καὶ μηχανοποιῷ ῥητορικὴ χρήσιμον, εἰκός τι μέλλει περὶ τὴν τέχνης [9] ἕξειν εἰπεῖν, πῶς οὐ παντάχῃ ῥητορικὴ χρήσιμον; ἧττον [10] μὲν ἴσως τούτων ἄτοπα, ἀκόλουθα δὲ ὅμως ποιεῖ, [y] καὶ παιδοτρίβας ἰατρῶν ἐντιμοτέρους ἄγων. εἰ μὲν γὰρ τὴν ταύτην [11] λέγεις γυμναστικὴν [12] ἁπλῶς τὴν ὁποσῶν [13] τὸ σῶμα κινοῦσι, πάντες ἄνθρωποι μετέχουσι γυμναστικῆς· πάντες γὰρ ὁπωσοῦν κινοῦνται. καίτοι [14] θαυμάσαιμ' ἂν εἰ [15] πάντας ἀμείνους ἰατροὺς συγχωρητέον τοὺς ἰατρῶν, καὶ τεχνικωτέρους χρῆσθαι σώμασιν· [16] εἰ δὲ ἧς οἱ παιδοτρίβαι προαιροῦσι [z] περὶ ταύτης λέγει, πῶς γε ἐνὶ ταύτης εἰς ταυτὸν ἄγειν ἰατρικήν; πᾶσι γὰρ [17] ὑπάρχει ἰδεῖν τοῦθ' ὅτι χωρὶς μὲν παιδοτριβῶν, πολλὰ [18] γένη τῶν ἀνθρώπων ἄγειν καὶ σώζειν· ἰατρικὴν δ'

gubernatorem quidem, cum plurimos ſimul velit, non ultra mille ſervare; oratorem vero non Aegyptis navibus, nec etiam claſſe tota ſalutem definire, ſed & portus ipſos, & urbes non tantum decem hominum millium capaces pro navibus decem millium pondo, verum etiam non facile ſub menſuram cadentes, ſuo regi imperio. Ac gubernator quidem poſtquam appulit arte non amplius utitur, oratori nullus eſt vacuus locus. At obruet nos, inquit, machinarius verbis. Quibus obſecro, Gorgoneum caput? Donec enim machinarius eſt duntaxat, non tantum artem verbis ornare non poteſt, ſed nec artis opera praebere, antequam vicerint oratores. Sin verbis obruet, quae eſt horum facultas? Quocirca ſi machinario quoque utilis eſt Rhetorica, ut aliquid de arte ſua poſſit dicere; ubique nimirum eſt utilis. Deinde minus fortaſſis abſurda, ſimilia tamen facit, cum paedotribas medicis praefert. Etenim ſi hanc non vocas Gymnaſticam, ſed quae corpus quocunque modo moveat, omnes erunt Gymnaſticae periti, quandoquidem omnes moventur. Mirabor autem, ſi in uſu corporis omnibus decedet medicus. Sin eam, quam paedotribae docent, Gymnaſticam vocat, quomodo poſſit ea cum Medicina conferri? Eſt enim omnibus perſpectum, ſine paedotribis quidem multa hominum genera facile degere; ut autem vigeat Me-

1 Coiſl. οὐκ ἐστὶν ὅστις. 2 deeſt. οὐκ ante σώζει Cant. 3 Bar. 7. αὐτοῦ & rec. manu αὐτοὶ. Coll. Nov. αὐτῶν. 4 Coll. Nov. Bar. 7. μυριάνδροι. 5 Alludit ad Gorgiae nomen. Cant. 6 Ἁπλῶς abeſt a Bar. 7. Coll. Nov. ἁπλῶ. 7 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. ἴσχει. 8 Coiſl. λογισμοῖς. 9 Coiſl. ἕξειν. 10 Coll. N. Bar. 7. μὲν οὖν ἴσως ἄτοπα. & in marg. Bar. 7. χρ. τούτων. r. m. 11 In Minoe. Cant. 12 Coll. N. Bar. 7. ἀλλὰ ἁπλῶς. Coiſl. ἀλλὰ τὴν ἀλλ' ἁπλῶς. 13 Τὸ σῶμα — ὁπωσοῦν, adſcribuntur haec margini Bar. 7. rec. manu. Deſunt in Coll. Nov. & Coiſl. 14 Coll. Nov. Bar. 7. θαυμάσειμ' ἄν. 15 Coll. Nov. πάντως. 16 Ita Bar. 7. rec. manu, olim autem εἰ δὲ ὅσοι παιδοτρίβαι. & ſic Coll. Nov. & Coiſl. 17 Coiſl. ὑπάρχειν. 18 Coiſl. non agnoſcit.

s Οὐ καθ' ναῦν ἐστὶν] Αἱ νῆες τῶν Αἰγυπτίων μείζους εἰσὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἔπειρον πλῆθος χωρεῖν. t Καταχώσει φησὶν] Εἰ ἐθελήσει λέγειν, ὑπὲρ τῆς αὐτῆς τέχνης σεμνύεται αὐτόθεν. u Ὦ Γοργία κεφαλή] Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ὦ παίζως καταπλήττων τοῖς λόγοις, τὸ γοργία κεφαλὴ εἶπεν, οὐκ μεταφορᾶς τοῦ Γοργόνος, ἥτις καὶ Γοργὼ λέγεται. x Μὴ νικήσωσιν οἱ ῥήτορες] Ἡ μάχης ἂν μὴ λάβοι ῥητορικήν. y Καὶ παιδοτρίβας] Τοῦτο οὐ καλῶς ὑπὸ ῥητορικῆς ὡδεῖ εἶναι. ὑπὸ γὰρ Ἰατρικῆς ἐστιν, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἐξεταίζων, καὶ ὑπὲρ ῥητορικῆς εὑρήσεις. δεικνύων γὰρ αὐτὸν, ὡς ἃ καὶ τοῦ ῥητορικοῦ εἶπεν πιστεῦται τοῦ λόγου οὐκ ἐπὶ τῷ αὐτὴν ἀτοπίαν δεικνύειν τοῦ Πλάτωνα καὶ καὶ τοῦ ἰατρικῆς ποιήσασθαι. z Περὶ ταύτης λέγει] Εἰπὼν ἄνω λέγεις ὡσὸς Πλάτωνα, νῦν φησὶ λέγει, ὡσὸς τὸν Πλάτωνα μὲν, καὶ ὅτως ἀποτείνων τὸν λόγον, πλὴν ὡς εἰς τέλειον ὡσόσωπον.

dicina,

τῆς) μὴ, πᾶσι τὸ πᾶν ὡς εἰπεῖν διαφέρει. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγος ἡμῖν λόγον ἐκδέξηται, ἀγαπητὸν ὃν 157
εἰ καὶ τοῖς ὀπισθόροις ἐξαρκέσαιμεν, ἕως τὸ νῦν τῆς τούτου διαφορᾶς. καὶ ἡ μὲν νεῖν ὀπισθόμιμον φησὶν, ἐκ θανάτου σώζει. ὥστε τί δὲ καὶ ταύτην σημαίνομεν; ὅτι, ὦ βέλτιστε (οἶδεν γὰρ οἶδ' ἡμεῖς [2] ὑποτελούμεθα αἰσχύνῃ [3] δὲ περὶ τῶν φανερῶν λέγειν) ὁ μὲν καλλίστα νεῖν εἰδὼς, αὐτὸς ἀρκούντως ἔχει σωθείς. ἕτερον δ' οἶδεις πώποτε ἐπαινέσαντα ἔσωσεν αὐτῷ, ὅτι [4] μὴ ὁ Δελφὶς λέγει τὸν Μηθυμναῖον Ἀρίονα. ὁ δὲ ῥήτωρ, οὐκ αὐτὸν μόνον οἶδε ἄλλον [5] ἕνα σωσάζειν, ἀλλὰ καὶ φίλους, καὶ πόλιν καὶ συμμάχους διαπέσεσθαι μεμελέτηκε. καὶ ὅστις μὲν ἄριστος κολυμβητὴς, τριῶν καὶ τεττάρων οὐκ ὀπισθ [6] πλέθρων θᾶττον, πλὴν εἰ Σκύλλαν [7] εἴποις· οἶδε ὅταν ἐκβῇ τις θαλάττης ἢ τῆς λίμνης ἢ δὲ ποταμοῦ, χρήσιμον οἶδεν τὸ νεῖν αὐτῷ· τὸ δὲ ῥήτορι καὶ λίμνας καὶ πελάγη, καὶ ποταμοὺς ὑπελθεῖν δυνατὸν [8] τῇ τέχνῃ· καὶ μένων οἴκοι, καὶ πλέων, καὶ καθεζόμενος, καὶ βαδίζων, [9] ὁ αὐτός ἐστιν. ἆρ' ἴσα τοῖς ἴσα ἀμειβόμεθα; καὶ ὅπου τὸ κυλιώτατον εἴρηκα, ἀλλὰ νυνὶ τοσαυτοκεινοῦμαι. ὅτι, ὦ θαυμάσιε, νεῖν μὲν καὶ σύες καὶ αἱ κυνες [10] αἱ φαυλόταται πάντων ἐπίστανται, καὶ πολύγε ἰκανώτερον ἀνθρώπου, καὶ ταῖς γε ἐλάφοις φασὶν ὀπινεῖν ἐπὶ πλεῖστον τῆς 158
θαλάττης [11] ἐχομέναις ἀλλήλων, τοσοῦτον καὶ τελευταίαν ἀεὶ [12] γιγνομένην τοῦ αὐτοῦ ὄκνου ἀφαιδοχῆς. τοῦ δὲ τοῦ λόγου φύσιν καὶ δύναμιν, οὐ λαγωοῖς [13] καὶ πυθήκοις, οὐδὲ ἐλάφοις ἐνέθηκεν ὁ τοῦτα δημιουργήσας θεὸς, οὐμὲν δὲ οὐδὲ τοῖς λέουσιν οὐδὲ τῶν ἄλλων ζώων οὐδέσιν, [14] οὔθ' ὅσα ἐν θαλάττῃ, οὔθ' ὅσα κατ' ἤπειρον, οὔθ' ὅσα [15] ὑπὲρ πέτεται· ἀλλ' ἐν δυοῖν γένεσι μόνοις τοῦτο ἵδρυται, θειοτέρῳ μὲν καὶ τελεωτάτῳ τῷ [16] πάντων ἀείσῳ, δευτέρῳ δὲ, τῷ πάντων τῶν λοιπῶν ἀείσῳ, δι' ἓν τοῦτο ὃ ῥητορικὴ θεραπεύσασα ἄγει καὶ

dicina, omnium prorſus intereſſe. Verum ne ſermo ſermoni ſuccedat, cum ſufficiant ea quae ſunt potiora, omittam in praeſentia longiorem hac de re diſputationem. Sed & natandi ſcientia, inquit, a morte ſervat. Cur ego non & hanc extollimus? Quoniam, vir praeclare (nihil enim neque nos pudebit de rebus manifeſtis loqui) is qui optime natare novit, ſatis habet, ſi ſeipſum ſervet. Nemo enim unquam ſupernatantem quenquam ſervavit, niſi forte delphinus Methymnaeum Arionem. Orator autem non ſeſe modo, nec alium unum ſimul, verum & amicos & civitatem & ſocios ſervare didicit. Et optimus quidem natator non ultra tria vel quatuor jugera progreditur, niſi Scyllam dicas; neque poſtquam extra mare, paludem, vel fluvium fuerit, ars ei quicquam prodeſt; orator autem & paludes & maria & fluvios artis opera ſubire poteſt; ac ſive domi maneat, ſive naviget, ſive ſedeat, ſive ambulet, idem exiſtit. Utrum ergo par pari referimus? Nec adhuc, quod eſt potiſſimum, dixi; ſed nunc inſuper reſpondebo. Quoniam natare poſſunt & ſues & canes omnium viliſſimae, ac multo melius homine, & cervas aiunt longiſſime per mare natare ſibi invicem inhaerentes, eadem nunc primum nunc ultimum locum per vices occupante. Sermonis autem vim & facultatem non leporibus & ſimiis, nec cervis indidit Deus, nec etiam leonibus aut aliis animalibus; quaecunque in terra, mari, vel aere degunt; ſed in duobus duntaxat generibus collocavit, altero omnium optimo, altero reliquorum omnium optimo hanc unam ob rem, qua accepta Rhetorica ornat eum, qui

1 Ita Coll. Nov. *Cant.* & Bar. 7. Caeteri νῦν. 2 Bar. 7. ὑποτελούμεθα αἰσχυνῇ. 3 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. τὸ pro τῷ. 4 Coll. Nov. Bar. 7. μὴ δὲ ὁ. 5 Bar. 7. ἕνα σώζειν. 6 Πλίθρων abeſt a Bar. 7. πλίθρων οὐκ ἐπαινεῖ. Coll. N. 7 Coiſl. εἴποις ... ὅταν. 8 Non agnoſcit Bar. 7. 9 Deeſt ὁ in Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 10 Coll. Nov. Bar. 7. καὶ γυναῖκες αἱ. 11 Coll. Nov. Bar. 7. ἐχόμεναι. Coiſl. ἐχομέναις. 12 Coiſl. τοῦ αὐτὸν γινομένην. 13 MSS. οὐδὲ. 14 Coiſl. οὐδ'. 15 Coiſl. ὑπερπέπται. 16 Ita MSS. omnes: Vulg. πάντα.

eſt

κοσμεῖ τ' ἔχοντά τε ἡ τὰς χρωμένους αὔξοντα τὸ θεσπέσιον αὔξεσθαι ποιεῖ τὴν φύσιν ἀνθρώπου. καίτοι εἰ τοσαῦτα Πλάτων ἐπέδειξεν ὑπὲρ μὲν κολακείαν εἶναι ῥητορικὴν, ὅσα νυνὶ ἡμεῖς ὑπὲρ παντὸς μὲν ἐνδοιάζοντες δείκνυμεν, οὐκ οἶδ' ὅπως [1] ἂν ἄμεινον ἀπεφήνατο τὸν λόγον. εἰ δὲ οἴεται παραδειγμάτων φαυλότητι καταισχύνειν αὐτῆς τὴν ἀξίαν, ἐμοὶ μὲν [a] οὐκ ἔτι ταὐτὰ τούτοις ῥητέον· 159 ἀλλ' ἄν τις [2] τὸ μὲν [b] Ὁμήρου σώζων, ἔπος θεοῖς ἔπος τὸ ὅμοιον ἀνταποδιδοὺς, οὕτω λαμβάνειν. [3] τί δὲ οὐχὶ καὶ αἱ τίτθαι τοῖς παιδαρίοις [4] ταῦτα λέγουσι; καὶ οἱ γραμματισταὶ καὶ οἱ παιδαγωγοί; [5] ὑπερεμπίπλασθαί σε δεῖ χρὴ, καὶ βαδίζειν ἐν ταῖς ὁδοῖς ὅτι χρὴ κοσμίως, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι, καὶ τοὺς γονέας φιλεῖν, καὶ μὴ θορυβεῖν, μηδὲ κυβεύειν, μηδ' ἴσχειν εἰ βούλῃ πὼ πόδε ἐπαλλάξ· ἀλλ' ὅμως οὐ διὰ ταῦτα μέγα φρονοῦσιν αἱ τίτθαι, οὐδὲ ἀξιοῦσι θεοὶ τῶν φιλοσόφων εἶναι· ὥστε ἢν ἂν πλείους θῇς [6] ἄξιον, δυοῖν ἐστιν ἴσως ἢ τριῶν μνῶν. οἱ δὲ παιδαγωγοὶ καὶ ὑποβαρβαρίζοντες, ταῦτα νουθετοῦσιν οἱ πολλοὶ, καὶ φέρουσιν ἐνίοτε ἀντὶ παιδαγωγῶν, θυρωροὶ [7] γινόμενοι τοῖς αὐτῶν δεσπόταις, ὁπόταν καταλύσωσι τὴν τέχνην· καὶ οὐ, μὰ Δία, οὐκ εἰ τῶν ῥητόρων ἔλαττον ἔχουσι, [8] δυσκολαίνουσιν, οὐδέ γε ἐκεῖνο λέγουσι, τί δήποτε αὐλοὶ μὲν ὁσημέραι βοῶντες, καὶ κονδυλίζοντές γε ἐνίοτε, καὶ οὐχ ὅσον ἀφοσιούμενοι νουθετοῦντες, οὐκ ἀνεσπάκασι τὰς ὀφρῦς, οὐδὲ εἰς τὴν θεωρίαν ὠθίζουσι, οὐδὲ τὴν τῶν τὰ μέγιστα τῶν 160 ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐπίστασθαι δόξαν οὐδέπω καὶ νυνὶ εἰλήφασιν· οἱ δὲ φιλόσοφοι σεμνύνονται καὶ γαυριῶσι, καὶ πρωτείων ἀντιποιοῦνται, καὶ μεγάλους αὐτοὺς ἄγουσι [9] [c] ταῦτα λέγοντες ἐν αὐτοῖς, καὶ οὔτε τοῖς ῥήτορσιν εἴκουσιν, οὔτε τοῖς παιδαγωγοῖς ἴσον οἴονται δεῖν φρονεῖν. ἀλλ' οὔτε ταῦτα ἔχει λόγον ὑγιᾶ, [d] καὶ ἐκεῖνα τούτοις ἔοικεν. ἔρα-

est illius compos, & quod natura incrementum accipit, auget. Atque si tot argumentis Plato Rhetoricam esse adulationem demonstrasset, quot nos in contrarium partem protulimus, vix, opinor, melius sententiam suam potuisset confirmare. Sin ejus dignitatem putat exemplorum utilitate posse tolli, equidem nihil dicam amplius; verum posset aliquis dictum dicto reddens secundum Homeri praeceptum, ita respondere. Quid autem? nonne nutrices, litteratores, ac paedagogi pueris ita dicunt? Oportet te non impleri, & modeste per vias incedere, ac senioribus assurgere, & parentes amare, non tumultuari, non alea ludere, non, si vis, alternare pedes; veruntamen non propterea magni se faciunt nutrices, nec Philosophis sese praeferunt; itaque quaecunque maximi est precii, duarum est fortasse vel trium minarum. Paedagogi vero etiam cum barbarie quadam plerique ista docent, ac janitores aliquando pro paedagogis, cum artem desierunt, aequo animo fiunt; nec profecto, etiam si oratoribus postponantur, aegre ferunt, nec illud quaerunt, cur ipsi qui quotidie clamant & aliquando pugnos ingerunt, nec obiter tantum docent, supercilia non extollant, nec in priorem propellantur locum, nec maximarum rerum credantur adhuc habere scientiam? Cum philosophi glorientur, & se jactent, ac primatum sibi vindicent, magnique sese faciant, nec vel oratoribus cedant, vel paedagogis pares se constituant. Verum nec haec ratione fulciuntur, & ista sunt his similia. Quin-

1 Abest a Bar. 7. Coisl. & Coll. Nov. 2 Iliad. υ'. *Cant.* 3 Coll. Nov. Bar. 7. πὼ δαί. 4 Coll. Nov. Bar. 7. λέγουσι ταῦτα. 5 Coll. Nov. Bar. 7. ὑπερεμπίπλασθαί. 6 Coll. Nov. Bar. 7. ἄξια, δυοῖν ἴσως ἢ — Coisl. ἄξια — ἐστιν — τριῶν. 7 Coisl γινόμενοι. 8 Bar. 7. δυσκολαίνουσι. 9 Coll. Nov. Bar. 7. καὶ ταῦτα.

a Οὐκέτι ταὐτὰ τούτοις ῥητέον] Τὰ γὰρ ἐπὶ τούτοις ῥηθέντα ἐστὶν, ὅτι οὐ χρώμεθα ὅτῳ τὸν λόγῳ μᾶλλον ἑαυτὸν καταισχύνει. b Ὁμήρου σώζων ἔπος] Τὸ ἀποῖον κεῖσθαι· τοιοῦτο κεῖται παρὰ Ὁμήρῳ. c Ταῦτα λέγοντες] Ὅτι τούτων πάντων ἐσμὲν ἄξιοι. d Καὶ ἐκεῖνα τούτοις ἔοικεν] Τοῖς τῶν παιδαγωγῶν λόγοις.

etiam

φον δ' ἂν καὶ τὸ πίχυλον, εἰ μὴ μειρακιῶδες. Ἐγὼ μὲν δὴ ἔγωγε τοῖς ἄνω λόγοις, ἐπειρώμην δεικνύειν ὅτι ῥητορικὴ διὰ πάντων τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων διήκει, φρονήσει μὲν εὑρεθεῖσα, εὑρεθεῖσα δὲ ὑπὲρ δικαιοσύνης, σωφροσύνῃ δὲ καὶ [2] ἀνδρείᾳ φυλαττομένη. τοῦτο δ' ἐν καὶ κατὰ τούτους τοὺς λόγους αὐτῆς ἰδεῖν ἔστιν. ἔστι μὲν γὰρ δήπου ῥητορεύειν, τὸ τὰ δέοντα ἐξευρεῖν [3] καὶ τάξαι καὶ τὰ πρέποντα ἁπλῶναι μετὰ κόσμου καὶ δυνάμεως. φαίνεται δὲ ἡ μὲν εὕρεσις κατὰ τὴν φρόνησιν ἔχουσα, εἴπερ ἀμήχανον φρονήσεως ἀπολειπομένων, τῶν χρησίμων εὑρεῖν ὁπῶν· ἡ δὲ σωφροσύνη κατὰ τὴν διαχείρισιν οὖσα, καὶ τὴν τῶν ἡγουμένων τε καὶ εἰκότων συμφωνίαν. ἀντὶ δὲ αὐτῆς δικαιοσύνης τὸ πρέπον πίπτει, τοῦτο δέ ἐστιν, [4] ὁποῖα ἄττα 161
καὶ ὁπόσα ἑκάστῳ [5] προσήκει τῷ πράγματι σῶσαι. Ἀλλὰ μὴν ἀνδρείας γε οὐδὲν εὐθὺς ἂν οὕτω μετέχειν ὡς ὁ λόγος βούλεται. τὸ γὰρ ταπεινὸν καὶ ἀγεννὲς, οὐδὲν οὕτως ὡς ὁ λόγος ἐξοικίζει καὶ ὑπερφρονεῖν. εἶεν. ἐχόντων δὴ τούτων οὕτω, τίνος ὢν εἶπον λαβόμενον κακίζειν ἔνεστι [11] ῥητορικήν; ἢ τίς ἄμεινον καὶ καθαρώτερον [6] γε τῶν εἰκότων ἀνθρώπῳ [7] προσφέροιτ' [8] ἄν, ἢ [9] ὅστις δύναιτο ὁποίοις χρὴ, καὶ ὁπόσοις, καὶ πρὸς ὁποίους, καὶ οὓς τινας δεῖ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἢ πῶς ἔξω τε τοιαύτης δυνάμεως ἔνεστιν ἢ πολλοῖς ἢ ὀλίγοις ὀρθῶς διαλεχθῆναι; ἢ πῶς ἀδελφῷ προσομιλεῖν, νεωτέρῳ, ἢ πρεσβυτέρῳ [10] λέγω, ἢ πῶς γονεῦσιν, ἢ πῶς ἑταίροις, ἢ πῶς εἰδόσιν, ἢ [11] πῶς ἀγνοοῦσιν, ἢ πολεμίοις, ἢ συμμάχοις, ἢ πεφῳδῶσιν, ἢ δεομένοις, ἢ μειρὰξ ἄντις ἕτερα ὁπόσα διαιρεῖ; ὁ γὰρ τὸ πρέπον τῶν λόγων ἐξητακὼς παντα χοῦ, καὶ τὸ καιρὸν εἰδὼς, καὶ δυνάμενος ταῦθ' ὥσπερ οἶδε καὶ φράζειν, οὗτός ἐστιν ὁ [12] μόνος πᾶσιν οἷς εἶπον χρῆσθαι δυνάμενος, οὗτος ὁ νουθετῶν ἀνύτειν, οὗτος ὁ κατηγορῶν πιστεύεσθαι, οὗτος ὁ παντοῦ κρείττων, τοῦ 162
τ' ταῦτα ἀπολειπομένου. καὶ μὴν ὅγε εἰδὼς τί δεῖ λέγειν, οἶδε [13] τί δεῖ σιωπῆσαι, καὶ πότ'

etiam artem conſcripſiſſem, niſi ridiculum foret. Veruntamen in ſuperioribus oſtendere conabar, Rhetoricam per omnes virtutis partes penetrare, cum per prudentiam eſſet inventa, pro juſtitia, temperantiaque & fortitudine conſervaretur. Idem & in his licet animadvertere. Etenim cum ſit hoc concionari, ea quibus opus eſt, invenire, ac diſponere, ac decorum cum ornatu & poteſtate obſervare; inventio quidem prudentiae debetur, cum nequeat is, qui prudentia caret, utile quicquam invenire; temperantia vero adminiſtrationi praeeſt, & imperantium ac parentium concordiae. Jam pro juſtitia decorum ponatur, quod in eo conſiſtit, ut quanta & qualia ſingulis rebus conveniant obſervetur. Fortitudinem autem nihil adeo requirit, ut oratio. Humilitatem enim & ignobilitatem nihil exterminat longius. Quae cum ita ſe habeant, quidnam ex iis, quae dixi, arripiens quis Rhetoricam poſſit reprehendere? Vel quis melius aut ſincerius cum hominibus verſetur, quam qui poteſt qualia quantaque opus eſt, & ad quos, verba facere? Vel quomodo ſine hac facultate poſſit quis tam cum multis quam cum paucis recte colloqui, vel cum fratribus verſari, tum junioribus tum ſenioribus, cum parentibus, amicis, peritis, ignorantibus, hoſtibus, ſociis, divitibus, pauperibus, & quotcunque licet aliis modis hominum genera dividere? Etenim qui decorum in dicendo conſiderat ubique, & occaſionem novit, atque iſta poteſt, prout ſcit, abſolvere: hic ſolus iis, quae dixi, poteſt omnibus uti, & admonendo proficere, & accuſando fidem facere, ac potior eſt ubique eo, qui his deſtituitur. Jam qui quid dicendum ſit, novit; is etiam, quid ſit tacendum, intelligit, ac quan-

1 Deſunt οὐ μὴν in Coll. Nov. 2 Coiſl. ἀνδρείᾳ. 3 Illa καὶ τάξαι non agnoſcunt Coiſl. Bar. 7. & Coll. N. 4 Ἡ ποῖα Junt. Coll. N. 5 Deeſt in Coiſl. 6 Coll. N. ἐκ τῶν ἀνθρώπων abſque εἰκότων. 7 Ita Cant. & Coll. Nov. Vulg. προσφέροιτ' ἄν. 8 Abeſt ἄν a Bar. 7. 9 Coiſl. ὅστις ἂν δυνάσθαι. 10 Coll. Nov. λόγῳ. 11 Abeſt a Coiſl. 12 Deeſt in Coiſl. 13 Bar. 7. rec. manu. abeſt a Coll. Nov.

do

ἄμεινον εἰπεῖν, ἢ πότε ᾄσαι· ὥσπερ ἡ ὅστις οἶδε πότε πλεῖν χειμὼς, ἢκ ἀγνοεῖ ἢ πόθ' ὁρμεῖν· ὅστις δὲ λόγῳ ἢ σιωπῆς καιρὸν ἐπίσταται, καὶ ἡδέτερον τούτων ἁμαρτήσεται. [1] ὁ δὲ μήτε λέγων μήτε σιωπῶν ἡδέπολε ἐκ τῶν εἰκότων τὴν τέχνην, ἢκ ἄρα ἔστι φιλοσόφου μᾶλλον ἢ ῥήτορος, εἰδέναι πότε χρὴ σιωπᾶν. ἢ μὴν, [2] ὅστις γε ἃ προσήκει, λέγειν οἶδεν, οἶδεν ἃ πράττειν προσήκει. οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὅστις ἃ προσήκει εἰπεῖν εἰδὼς, ἃ προσήκει πράττειν ἀγνοεῖ· ἡδὲ ὅστις ἀγνοῶν ἃ προσήκει πράττειν, εἰπεῖν ἔχει. ἢ μὴν, ὅγε εἰδὼς ἑτέρῳ τί πρακτέον, οἶδε ἢ τί αὐτῷ δράσει· ὥσπέρ γε ἢ ὅστις [3] διψῶντα ἕτερον παύειν, ἑαυτὸν ἢκ ἀγνοεῖ. ὁ αὐτὸς ἄρα ἐκ τοῦ λόγου φαίνηται λέγειν τε ἃ δεῖ ἢ πράττειν δυνάμενος, ἢ ὁ αὐτὸς περὶ ἀμφοτέρων τὸ εἰκὸς ἁμαρτών. Ταῦτ' ἄρα ἢ οἱ παλαιοὶ, συνῆπτον τὰς δυνάμεις ἢ ἠ διέκρινον. Ἀλλ'
163 [4] Ὁμηρος μὲν ἔφη τὸν Φοίνικα ὑπὸ τοῦ Πηλέως πεμφθῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ, μύθων τε ῥητῆρ' [5] ἔμεναι, πρακτῆρά τε ἔργων· ὡς τὸν [6] αὐτὸν εἰδότα δεῖ λέγειν ἢ ἃ πράττειν ἄμεινον. ἢ πόγε τοῦτο, πότερον αὐτὸς συνῆψεν εἰπών. ὅτω εἰδόθ' ὁμοίως [7] πολέμοιο, Οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριστεύουσι τελέθουσι. τὸ μὲν πρακτικὸν, ἐξ ἑνὸς εἴδους τοῦ πολέμου ἐμφανίζων, τὸ δ' οὐ λογικὸν, ἐκ τοῦ πολέμου τὰς ἀγοράς· μνησθεὶς δὲ ὅμως ἀμφοτέρων, τὸ ἵνα τ' ἄνδρες ἀριστεύουσι τελέθουσι, ταῖς ἀγοραῖς προσέθηκεν, ἢ τῷ πολέμῳ, ὡς ἀμείνω τὰ ῥήτορα ὄντα ὅταν λέγῃ περὶ τῶν [8] πρακτέων, ἢ ὅταν αὐτὸ πράττῃ τὴν πρᾶξιν. εἰκότως. ὅσῳ γὰρ βέλτιον ἄρχειν ἢ ὑπηκοεῖν, τοσούτῳ λέγειν τὰ δέοντα βέλτιον ἢ πράττειν, ὁ μὲν γὰρ οἱ μισθοῦ συμβουλος γίνεται, ὁ δὲ ἀνθ' ἑνὸς ἄλλου τινὸς γίγνεται. ὥσπερ ἢν τὰς ἀρχιτέκτονας τῶν τεκτόνων ἀνάγκη προέχειν, ὄντας ὅμως περὶ ταῦτα ἃ [9] τεκτόνων ἐστὶν ἐμπειρίας· ὅτω τὰς ἐν τοῖς ἀγοραῖς

do vel dicendum ſit vel tacendum; quemadmodum nec qui navigandi tempus novit, quieſcendi ignorat. Qui porro dictionis ac ſilentii ſcit oportunitatem, in neutro ſecundum artem peccabit. Quod ſi ita eſt, nimirum tam oratoris erit quam Philoſophi, quando tacendum ſit, cognoſcere. Praeterea qui quid dicendum ſit, novit, quid faciendum ſit, non ignorat. Siquidem nemo qui poteſt agenda praecipere, quid agendum ſit, ignorat; nec qui ignorat, poſſit praecipere. Jam qui quid alii faciendum ſit intelligit, ſuum quoque novit officium; quemadmodum qui poteſt alterius ſitim reſtinguere, ſuae quoque mederi novit. Efficitur ergo, eundem & dicere, quae ſit opus, & facere poſſe, eundemque in utroque peccare. Ac propterea veteres quoque facultates iſtas conjungebant, non ſeparabant. Atque Homerus quidem Phoenicem ait a Peleo ad Achillem fuiſſe miſſum, *Verborumque oratorem, factorem operumque*, quaſi idem, quid & faciendum eſſet & dicendum, ſciret. Quid quod paulo ante ipſe eas conjunxerat, inquiens, *Martem communem ſcire negantem, Atque forum, illuſtres homines ubi conſpiciuntur*. Hic agendi quidem facultatem per bellum, dicendi autem, per forum indicavit; cum tamen utriuſque meminiſſet, illud — *illuſtres homines ubi conſpiciuntur*, foro attribuit, non bello, quaſi praeſtaret orator, cum de rebus agendis diſputat, quam cum ipſe quid agit: Nec mirum. Nam quanto melius eſt imperare quam miniſtrare. tanto praeſtat, quae oportet dicere, quam facere. Ut enim ille multis conſilium impertit, ita hic inſtar alterius eſt cujuſvis. Quare ſicut architecti fabris neceſſario praeſtant, quamvis in eodem verſentur opere; ſic eos, qui in foro

1 Sic MSS. P. Steph. ἐὰ δέ. 2 Deeſt in Coiſl. 3 Coll. N. & Bar. 7. διψῶν, ἕτερον παύειν ἀγνοεῖ. Coiſl. ὅστις διψῶν ἀγνοεῖ τὴν ἡδυπάθειαν τῆς πάθους, καὶ ἕτερον διψῶντα παύειν ἀγνοεῖ. ὁ αὐτὸς δ' ἄρ' ὢν τῷ — 4 Iliad. ι'. Cant. 5 Coll. Nov. Bar. 7. ἔμμεναι, πρακτῆρα — Legit quoque πρακτῆρα Coiſl. 6 Coll. Nov. αὐτὸν αὐτὸν εἰδότα. 7 Coll. Nov. Bar. 7. πολέμῳ. Coiſl. πολεμοῖο, οὐ' ἀγορέων. 8 Bar. 7. πραγμάτων. 9 Ο δὲ — γίγνεται, adſcribuntur haec margini Bar. 7. rec. manu, & deſunt in Coll. Nov. Coiſl. γίνεται. 10 Coiſl. & Coll. Nov. τῶν πεκτόνων.

καὶ τοῖς λόγοις προέχοντας, τ τούτοις ὑπηρετούντων, βελτίους ὁ ποιητὴς ἔθηκε, ᾗ προσεῖ- 164
πεν ἀεὶ πρεπεῖς, μάλα ὀρθῶς προσειπών. ὁ μὲ γὰ ἐν πολλοῖς φάτλων, ὐκ [1] ἔκδηλος γίνε)· πολλοὶ γὰ οἱ μετέχοντες· ὁ δὲ εἰς τὸ μέσον λέγων, ἅπαντας ἐφέλκε), καὶ πάντες εἰς αὐτὸν ὁρῶσιν. [2] ὅθ' ἀσφαλέως ἀγορεύ, Αἰδοῖ μειλιχίη, μ τ δὲ πρέπει ἀγομένοισιν. εἰς γὰ ἕτερα αὖ προπλήσια, σχεδὸν αὐτομάτως ἥκει φέρων ὁ λόγος· ἐν οἷς Ὅμηρος σαφῶς μαρτυρ, ὅτι ὐ κολακεύων ὁ ῥήτωρ λέγ, ὐδὲ [3] ὑποπεπληκώς, ὐδὲ τ δεῖνα, ἢ τ δεῖνα θαυμάζων, ὐδὲ ἐπίκαιρον ἡδονὴν διώκων, [4] ἄλλοτε ἀλλοθι γενόμενος, ὥσπερ [5] ὀψοποιοὶ χάειν ἡδονῆς ἑτέρ, οὐδὲ σχηματιζόμενος ὡς δῆλος τ ἀεὶ δυναμένων· [6] ἀλλ' ἀσφαλῶς ἀγορεύ, φησί. τὸ δὲ ἀσφαλῶς, ἔστιν ἀπταίστως. ἀμήχανον δὲ [7] ἀπταίστως λέγειν, ὅστις μὴ ὑγιῶς λέγ. αἴτιον δὲ τούτ φησὶν, ὅτι αἰδοῖ μειλιχίη· ὐ τὸ ἀναγκέστατον ἦθος τὸ τ κόλακος λαμβάνων ἐν τῇ ψυχῇ ᾗ ἀναματτόμενος, ἀλλ' αὐθάμενος. τῶ γὰ τοιούτ ᾗ τὺς λόγους ἀνάγκη κοσμίους εἶ)· κόσμον δὲ ᾗ τάξιν [8] ἔχοντα, καλεῖν. [9] Ησίοδος δ' αὖ φησὶ ᾗ τὺς βασιλέας θεία μοίρᾳ ᾗ δόσ[10] γενέσ λόγων 165
μετόχους. λέγων ὅτι ἡ Καλλιόπη ᾗ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ. Οντινα τιμήσωσι Διὸς κῦρα μεγάλοιο, [11] Γιγνόμενόν τ' ἐσίδωσι [12] διοτρεφέων βασιλήων, Τῷ [13] μ, ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν [14] χεύσσιν ἀοιδήν, [15] Τῦ δ' ὐκ ὁμαλὸς, ῥεῖ μείλιχα. οἱ δέ τε λαοὶ Πάντες, ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας [16] Ἰθείῃσι δίκῃσιν· ὅθ' [17] ἀτρεκέως ἀγορεύων, Αἶψά τε ᾗ μέγα νεῖκος ὐπισταμένως κατέπαυσε. Σχεδὸν ὐ μόνον χ τ' ταῦτα, ἀλλὰ ᾗ [18] καθ' αὐτὰ ἄντικρυς Ομήρῳ λέγων, μᾶλλον δὲ πολὺ κυριώτερον ᾗ λαμπρότερον ὕτος τῇ ῥητορικῇ συναγορεύων, ὁπότ' ὐ μόνον φάτλειν τὰ δέοντα τ αὐτὸν, [19] ὥσπερ λέξειν τὰ δέοντα τίθησιν, ἀλλὰ ᾗ τὺς ἀρίστους τ

& dicendo praecellunt, horum miniſtris Poeta meliores poſuit, & illuſtres appellavit, idque admodum recte. Nam qui inter multos aliquid agit, non fit manifeſtus; quandoquidem multos habet participes; qui autem publice dicit, omnes attrahit, eumque cuncti aſpiciunt. —*Tum dicit firmiter ille Blandiloquente pudore, micans in coetibus unus.* Ad alia enim ſimilia ſponte propemodum nos deducit oratio; in quibus manifeſte teſtatur Homerus, oratorem, cum dicit, non adulari, nec ſubmiſſe ſe gerere, nec admirari quenquam, nec temporariam ſectari voluptatem, ſubinde ſe mutantem, ſicut coqui faciunt alienae libidinis gratia, nec ad principum voluntatem ſe fingere; verum, *dicit firmiter*, inquit. Eſt autem *firmiter*, ſine offenſa. Nequit autem ſine offenſa dicere, niſi qui recte dicit. At cauſa eſt, quia *Blandiloquente pudore*; non impudentiſſimos adulatoris mores aſſumens, ſed pudoris particeps. Hujus etenim ſermones, quoque neceſſe eſt, modeſtos eſſe; & quia decori ſunt, id quod volunt, obtinere. Heſiodus vero reges quoque divino munere dicendi facultatem ait adipiſci. Nam Calliope, inquit, — *reges etiam ſequitur pudibundos. At natae quemcunque colunt Jovis altitonantis Regibus e divis, naſcentemque ore tuentur, Hujus & in linguam praedulcia carmina fundunt, Et blanda ore fluunt ſuavi verba. At populi pars Omnis eum aſpiciunt dicentem jura benigne Aequis judiciis; tum firmiter ille perorans, Mox etiam lites permagnas rite diremit.* In quibus non eodem fere modo, ſed & eadem, quae Homerus, dixit, atque adeo multo ſplendidius Rhetoricae patrocinatus eſt, cum non eundem tantum, quae deceat, facere, ſicut dicere, ponat, ſed & optimos

1 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. ἔυδηλος. 2 Odyſſ. Θ'. *Cant.* 3 Bar. 7. ὑποπιπτωκώς. 4 Coll. Nov. Bar. 7. ἄλλος ἄλλοθι. 5 Coiſl. & Coll. Nov. οἱ ὀψοποιοί. 6 Bar. 7. rec. manu. 7 Coiſl. ἀπταίστως. ἀδύνατον δέ. 8 Lege ἔχοντας. *Cant.* 9 In Theog. Sub. init. *Cant.* 10 Coiſl. γίγνεσθαι. 11 Coiſl. γινόμενον. 12 Coll. Nov. & Bar 7. διοτρεφέων & mox γλώσσῃ. 13 Coiſl. μὲν τ' ἐπί. 14 Coiſl. & Coll. Nov. χεύσσιν. 15 Deeſt ἔπια poſt τῷ δ'. *Cant.* 16 Coll. Nov. & Bar. 7. ἰθείῃσι. 17 Lege ἀσφαλέως pro ἀτρεκέως ex Heſiod. *Cant.* 18 Ita MSS. & *Cant.* Vulg. καὶ ταῦτα. 19 Coll. Nov. ὥσπερ.

reges

βασιλέων, ῥητορικῆς φησι μετουσίᾳ [1]γίγνεσθ [2]τοιούτους. καὶ πεφήνασι, Τοὔνεκεν ἄρ' βασιλῆες
ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖς Βλαπτομένοις ἀγορῇφι μετάτροπα ἔργα τελοῦσι, Ῥηϊδίως μαλακοῖσι
[3]παραφάμενοι ἐπέεσσι. δὺ' ἐν τούτοις μαρτυρῶν, ὅτι [4]τε ἡ ῥητορικὴ σύνεδρος τῆ βασιλικῆς, καὶ ὅτι
166 πρεπόντως αὐτόν ἐστι τὸ, τε εὖ ἐχέφρονος πεφόρημα, καὶ τὸ λέγειν καλῶς. ὁ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ἄνω ποιή-
σας ὡς ἄρα ἡ Καλλιόπη τοῖς αἰδεσιμωτάτοις τῶν βασιλέων ἕπεται, καὶ ποιᾷ δύνασθαι λέγειν, ἀν-
ταῦθα δὲ προθεὶς, Τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, ὥστε διαρρεῖν τὰ τοῦ δήμου διαφορα,
[5]δείκνυσιν δὲ ἐν ᾗ μοίρᾳ πρόσθεν ἔθηκε τοὺς λόγους, ἐν ταύτῃ τῶν σωφροσύνην, καὶ πάλιν αὖθις
ὡς ὑπ' ἀνοίας τοὺς ῥήτορας ὄντας, καὶ ἐχέφρονας, ῥητορικῆς μὲν ἀρχὴν, φρόνησιν καὶ σωφροσύνῃ
τιθεὶς. ταύτας δ' αὖ συνάψας πρὸς ἀλλήλας, τήν τε βασιλικὴν καὶ δικαστικὴν, ὀρθῶς ἀγο-
ρεύων Ησίοδος, καὶ τοὺς Μούσας ἀμειβόμενος δικαίως, πρ' ὧν καὶ τὸ δύνασθαι πρὸ τούτων λέγειν
πρεπόντως ἦν. οὐκοῦν [6]οἱ μὲν ἐχέφρονες πρὸ τούτων, λέγουσι τὰ δέοντα, οἱ δὲ βασιλεῖς λέγειν
εἰδότες, εἰσὶν ἐχέφρονες, οὐ μόνον ἵν' αὐτοὶ τὰ δέοντα πράττωσιν, ἀλλ' ἵνα καὶ ἑτέρους παρασκευά-
ζωσιν. ἔστιν ἄρα ῥητορικῆς ἔργον καὶ φρονεῖν ὀρθῶς, καὶ μὴ μόνον αὐτὸν ἃ δεῖ πεφάνθαι, ἀλλὰ
167 καὶ ἑτέρους πείθοντα ἃ δεῖ πεφάνειν παρέχεσθαι, καὶ ὅλως εἶναι βασιλικόν. οὐκ ἀποστατέ δὲ [7]οὐδὲ
ἡ παροιμία τούτων, ἣν λέγουσα, οἷος ὁ τρόπος τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸν λόγον· καὶ πάλιν τὸ ἕτερον ὡσαύ-
τως. οὕτω καὶ τοῖς πρ' ἡμῶν λόγοις μᾶλλον δὲ οἷς αὐτὸς ὑποτίθησιν ὁ λόγος, καὶ τῇ πρὸς τὰ
πραγμάτων μαρτυρίᾳ, καὶ τῇ πρὸς τὰ ἐντιμοτάτων ποιητῶν, καὶ τὸ τὰ πρὸ ἡμῶν πίστει,
πρ' ἡμῖν ταληθές ἐστιν. εἰ δὲ δεῖ καὶ μῦθον λέγειν, δέδοικα μὴ ἐγὼ μὴ καὶ ταῖς γραυσὶν ἡμᾶς
ἐξύλης ὄφλειν ἐπισκώπτων φῇ τις ἀνὴρ κωμικός. ἐρῶ δὲ οὐ μῦθον ἄλλως αὐτὸν εἰς αὐτὸν τε-
λευτῶντα, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα, ἡ πρὸς τὰ πραγμάτων πρόσταξις πίστις, ἵν' ὡς ἀληθῶς καὶ τὰ

reges opera Rhetoricae tales affirmet evadere. Addit deinde: *Namque ideo reges prudentes ſunt, quia laeſo Per fora lata vices populo plerunque rependunt, Molliculo compellantes ſermone libenter.* Itaque duo quaedam teſtatur; tum Rhetoricam cum arte regis eſſe conjunctam, tum ejuſdem eſſe, & prudentis nomen mereri, & recte dicere. Etenim qui, cum ſupra dixiſſet Calliopem pudentiſſimos reges ſubſequi, & dicendi peritos reddere, hic adjecit, *Namque ideo reges prudentes ſunt,* — ut populi controverſias componant: oſtendit ſe, qua in parte prius eloquentiam poſuerat, eidem quoque modeſtiam tribuere, nec temere oratores etiam prudentes feciſſe, Rhetoricae quidem principio ad prudentiam & modeſtiam relato, artibus autem regnandi & judicandi ſimul conjunctis. Quae quidem recte dixit Heſiodus, & gratus erga Muſas fuit, a quibus etiam, quod de his poterat dicere, acceperat. Quapropter & qui prudentes ſunt, recte dicunt, & reges dicendi periti ſunt prudentes, non ut ipſi modo ſuo fungantur officio, ſed etiam alios ad id componant. Eſt igitur hoc Rhetoricae munus, ut & prudentia valeat, & non ipſum tantum aliquem, quae debet, facientem, ſed & aliis, quae facere oporteat, perſuadentem, ac denique plane regium exhibeat. Nec abhorret hinc proverbium, quod ait *talem eſſe orationem, quales ſunt mores*; & contra. Ex quo fit, ut & noſtris argumentis, aut potius quae ipſa ſubjicit oratio, & rerum teſtimonio, & poetarum praeſtantiſſimorum atque proverbiorum fide veritatem nobis vindicemus. Quod ſi fabula quoque narranda eſt, vereor equidem, ne quis aniculas nobiſcum Undevi poſſe agere dicat per jocum comicus. Proferam tamen fabulam non temere in ſeipſa deſinentem, ſed cum rerum fide conjunctam, ut

1 Coiſl. γίνεσθ. 2 Bar. 7. τοιούτους. 3 Coll. Nov. Bar. 7. παραφάμενοι. 4 Deeſt in Coiſl. 5 Coiſl. & Bar. 7. δείκνυσι δὲ ᾗ — Coll. Nov. δείκνυσι δὲ ᾗ — 6 Coiſl. & Coll. Nov. Bar. 7. ἃ οἱ. 7 Abeſt a Coll. Nov. & Coiſl.

τῦ Αμφίονος [1] ῥῆσιν ἀνταποδῶ, καὶ τ̃ Ζῆθον ἀναμνησθῶμεν εἰπεῖν, εἰ μὴ κατὰ τ̃ Εὐριπίδλω εἰς ἀμφοτέρως [2] ποιήσῃ τὺς λόγως, ἀλλὰ κατ' [3] αὐτοὺς ἐκείνους διελώμθα. νεωστὶ γὰρ τ̃ν ἀνθρώπων γεγονότων καὶ τ̃ ἄλλων ζώων, θόρυβ@ πολὺς ἦν κατὰ τλὺ γλῦ καὶ ταραχή. ὅτε γὰρ αὐτοί σφισιν εἶχον ὅτι [4] χρήσονται, ὑ δ' ἦ γὰρ ἦν ὁδὲν τὸ σωάγον, ἀλλ' οἱ μείζως τὺς ἐλάττλως ἦγον· ὅτε τοῖς ἄλλοις εἶχον ἀνταρκεῖν· πᾶσι γὰρ πάντων ἀπελεί- 168
ποντο· [5] ἄλλοτε ἄλλων τάχει μὲν τ̃ πλνῶν ἁπάντων (ὅθ' οἷν [6] Ομηρος ἔφη τὺς Πυγμαίως πάσχειν [7] ὑπὸ τ̃ γερανων, πᾶσι τοῖς τότε [8] ὑπὸ πάντων συνέβαινε τ̃ν ἀλκίμων ὀρνίθων) κατ' ἰσχὺ δ' αὖ, πόρρω καὶ τ̃ν λεόντων καὶ τ̃ν κάπρων καὶ πολλῶν ἄλλων ἦσαν. ὥς' [9] ἀπόλλυτο σιγῇ. καὶ μλὺ τῆγε κατασκευῇ τῦ σώματ@, ὑ μόνον τ̃ν πεζάτων [10] ἀλλὰ καὶ τ̃ κόχλιῶν ἀπελείποντο, ὑδὲις αὐτ̃ν ὑπάρχων αὐτάρκης. φθειρομένῳ δὲ ὕτω ὅ γένως, καὶ χ' μικρὸν ὑπορρέοντ@, καλιδὼν ὁ Προμηθεὺς, ἀείπως ὢν φιλάνθρωπος, ἀνέρχε) πρεσβευτὴς ὑπὲρ τ̃ν ἀνθρώπων, ὑχ ὑπὸ τ̃ ἀνθρώπων πεμφθείς, ([11] ὁδὲ γὰ πρέσβεις πέμπειν ἦν πωτότε [12] γ' εἰδέναι) ἀλλ' αὐτὸς [13] ἀφ' ἑαυτῦ. ὁ δὲ Ζεὺς τῦτε Προμηθέως ἀγαθεὶς δίκημα λέγοντος, ὑ ἅμα καθ' ἑαυτὸν εἰλικρινῶς λογισμὸν ὅ πράγματος, τ̃ν αὐτῶν παίδων Ερμῆν, κελεύει [14] ῥητορικλὺ ἔχοντα ἐλθεῖν εἰς ἀνθρώπως. ὁ μὲν οἷν Προμηθεὺς [15] καθ' ἕκαστον ἅπασι, [16] τάς τε αἰσθήσεις ὑ τἆλλα μέλη ὅ σώματ@ ἦν 169
[17] συμπεπλακὼς πρότερον, τὸν δὲ Ερμλῦ, ὑχ ὕτως ἐκέλευσεν [18] ὥσπερ θεωρικῦ ἀγῶδοσιν διελεῖν, ἵνα πάντες ῥητορικῆς [19] ἐφεξῆς μετέχοιεν, ὥσπερ ὀφθαλμῶν καὶ χειρῶν καὶ ποδῶν, ἀλλ' [20] ὁπλεξάμλνον τὺς ἀείστους, καὶ γενναιοτάτους καὶ τὰς φύσεις ἐρρωμλνεστά-

& Amphionis dictum re vera reponam, & Zethum dixisse meminerimus, nisi secundum Euripidem pro utroque potius verba fiant, quam pro ipsorum divisione nosmet separemus. Cum igitur recens creati essent homines, & animantes aliae, magnus erat per terram tumultus. Nam nec ipsi sese poterant uti, cum nihil eos conjungeret, verum minores à majoribus regerentur; nec aliis resistere animantibus, quibus in omnibus rebus inferiores erant, ac aliis in aliis, ut celeritate volucribus (quod enim inquit Homerus Pygmaeos a gruibus pati, id omnibus tum ab omnibus contingebat fortibus avibus) robore, leonibus, apris, atque aliis multis. Itaque fiebat, ut nullo defendente morerentur. Quinimo corporis compositione non ab avibus modo, sed a cochleis quoque superabantur, sic ut nemo sibi posset ipse sufficere. Hac ratione cum vastaretur hominum genus, ac paulatim diffluere, Prometheus id animadvertens, cum semper humanus esset, ad legationem pro hominibus obeundam ascendit, non ab hominibus missus, qui ignorabant etiam tum quid esset legatos mittere, sed sua sponte profectus. Tum Jupiter & Promethei justum sermonem admiratus, & simul apud se rem considerans, Mercurium, filium suum, jubet cum Rhetorica ad homines ire. Et quoniam Prometheus singillatim omnibus antea sensus & alia corporis membra formarat, Mercurio praecepit, ne ita quasi theatralem pecuniam distribueret, ut omnes ex ordine Rhetoricam quasi oculos, manus, aut pedes consequerentur; sed optimos quosque & nobilissimos ac natura validissima praeditos seli-

1 De quo vide Gorgiam, & Nov. Lect. lib. 7. cap. 27 *Cant.* 2 Bar. 1. ποιήσῃ. 3 Coisl. αὐτὸν ἐφ' αὐτόν. 4 Coisl. χρήσωνται. 5 Bar. 7. ἄλλῳ τε. 6 Iliad γ'. init. *Cant.* 7 Coisl ὑπὸ τ̃ γερανων πάσχειν, τῦτο πᾶσι. 8 Coll. Nov. Bar. 7. συνέβαινεν ὑπὸ πάντων. 9 Coll. Nov. ἀπώλλυτο. 10 Coisl. τῶν κερκικῶν, ἀλλά. 11 Bar. 7. οὐ γάρ. 12 Abest a Coisl. 13 Coll. Nov. ὑφ'. 14 Ita MSS. Vulg. ῥητορικὴν ἐλθεῖν ἔχοντα. 15 Coll. Nov. οὐ καθ' ἕκαστον. Coisl. καθάπαξ ἐπὶ σοι. 16 Coll. Nov. Bar. 7. ὥσπερ τὰς τε αἰσθήσεις ἀγαθὰς, καὶ — 17 Illa συμπεπλακὼς πρότερον non agnovit Bar. 7. & seqq. verba τὸν ὃ Ερμῆν rec. manu Scripta repiciuntur intra lineas. Desunt omnia in Coll. N. & Coisl. 18 Coll. N. Bar. 7. αὐτὸν ὥσπερ. 19 Bar. 7. ἔχοιεν. Coll. Nov. κατέχοιεν. 20 Coisl. ἐπιλεξάμενον.

geret,

τας, τύτας ἐγχειείσαι τὸ δῶρον, ἵν' ὁμῶς σφᾶς τε αὐτὰς, καὶ τὰς ἄλλας σώζειν ἔχοιεν. ἀφικομένης δὲ ῥητορικῆς εἰς ἀνθρώπους ἅπαντας ἐκ θεῶν, ἐδιώκθησάν μιν [1] ἄνθρωποι τῷ μὴ τῶν θηείων δίαιταν χαλεπὴν ἐκφυγεῖν, ἐπαύσαντο δὲ ἐχθεοὶ πάντες [2] ὄντες ἀλλήλοις ἐν κύκλῳ, κοινωνίας δ' εὗρον ἀρχήν. καταβάντες δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐπλησίασαν, [3] τόγε πρῶτον ὕπαθροι· μὴ δὲ τῆτο ἤδη λόγῳ νικήσαντες, πόλιν τε καλεσκευάσαντο, καὶ διεκρίθησαν οὐκ ἄπερ πρότερον ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' εἴς τε συντάξεις κοινωνιῶν. καὶ τὰς πόλεων ἡγεμόνας νόμους ἔθεντο, καὶ [4] ἄρχοντας καὶ πολιτείαν ἐνόμιζαν, καὶ θεοῖς χαριστήρια ἀνήγαγον, πρώτας ἀπαρχὰς [5] αὐτοῖς ποιησάμενοι τὰς ἀπὸ τῆς λόγων, ἃς ἔτι καὶ νῦν χαίρειν μάλιστα τὰς θεὰς λόγος αἱρεῖ, ὅτι καὶ γνωρίσαι πρῶτον αὐτοῖς [6] τὰς θεὰς ὑπῆρξεν ἐντεῦθεν. ἅπας ἄνθρωπος ἦρξε μέγας ἐξ ἀσθενῶς καὶ σαθρῶς τὸ καθ' ἀρχάς· καὶ πρόσθεν καταφρονούμενος ὡς ἁπλοῦν πρᾶγμα, κύριός ἐστιν ἐξ ἐκείνων τοῖς ἐν τῇ γῇ, τῶτο ὅτι βούλεται χρῆσθαι, πρόβλημα ποιησάμενος ἀντ' ἄλλης φυλακτηρίης τῆς λόγον. καὶ [7] ὁ μῦθος μὲν ἡμῖν ζωύτην ἐοικέτω τῇ τελευτήν, οἷμαι κεφαλὴν [8] οὐδὲ ἄτιμον εἰληφώς. ὅτι δ' οὐκ [9] ἄλλως μῦθος ζῶντα, οὐδ' ὄναρ ἀλλ' ὕπαρ, καὶ ὁ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἐστι λόγος, δῆλον ἐξ αὐτῶν. οὐκοῦν, ὃ μόνον ἐξ ἀρχῆς ῥητορικῆς [10] δύναμις διώρισε ζῶντα καὶ κατέστησεν, ἀλλὰ [11] καὶ τὰς ἐκ πλείστης τῆς πόλεως οἰκουμένας, ἔτι [12] καὶ νῦν ῥητορικὴ συνέχει τε καὶ κοσμεῖ, πρὸς τὰς [13] πρόπαλας ἀεὶ κόσμους ζητοῦσα τὸ πρόσφορον. ὥσπερ δ' ἔφην ἀρτίως, ἡ μὲν νομοθετικὴ θεῖσα τοὺς νόμους, εὐθὺς ἀπήλλαχε· καὶ ἡ δικαστικὴ μέχρι τοῦ ψήφου, οὐδὲν πολυπραγμονεῖ· ἡ δὲ ὥσπερ τις ἄγρυπνος φρουρὸς, οὐ χαλαλύει τὴν φυλακὴν, ἀλλ' ἐκείνοις τὸ συνῆν ἐξ ἀρχῆς ἡγεμένη τε καὶ προδιδάσκουσα, καὶ καθ' αὑτὴν αὖθις ἕκαστα ἐπέρχεται, εἰσηγουμένη,

gere, quibus hoc donum impertiret, quo ſeſe pariter & alios ſervare poſſent. Ita cum a diis eſſet ad homines delata Rhetorica, tum & beluarum terrorem potuerunt effugere, & inimicitias mutuas undique depoſuerunt, ac ſocietatis invenerunt initium. De montibus itaque deſcendentes, alii ad alia loca ſibi invicem appropinquarunt, ac primum quidem ſub dio; poſtea vero, invalaſcente jam ſermone, urbem conſtruxerunt, ac diviſionem ſui inſtituerunt non fortuitam, ut olim, ſed ordines collegiorum redactam. Deinde leges, civitatum principes, tulerunt, ac praefectos & Rempublicam inſtituerunt, diiſque gratias retulerunt, primitias ſermonum primas offerentes, quibus etiam nunc deos maxime delectari vincit ratio, cum ex iis prima deorum cognitio ſit profecta. Atque hoc pacto magnus ex imbecilli & victo redditus eſt homo; quique prius ut res nihili contemnebatur, ex hoc omnibus, quae ſunt in terra, pro ſuo poteſt uti arbitrio, unico munitus orationis propugnaculo. Atque hunc quidem habeat finem fabula, capite quoque, ni fallor, non inepto praedita. Veruntamen non eſſe fabulam hanc, nec rem fictam ſed veram, atque ipſarum rerum orationem, ex ipſis patet. Itaque non ab initio tantum Rhetoricae facultas iſta diſcrevit & compoſuit, ſed & eas, quae a longiſſimo tempore incoluntur urbes, etiam nunc continet & ornat Rhetorica, quaecunque praeſentibus apta ſunt ornamentis, ſemper conquirens. Ut enim modo dicebam, ars legum ferendarum poſtquam eas tulit, mox diſcedit; ars judicandi quoque poſt calculum nihil curat amplius; verum haec inſtar inſomnis praeſidii nunquam ceſſat excubare, quippe quae & cum illis initio fuerit conjuncta, ducendo ac docendo, & per ſe rurſus obeat ſingula, inſtituens, legatione

1 Coll. Nov. Bar. 7. οἱ ἄνθρωποι. 2 Ita MSS. omnes: Vulg. ὄντας. 3 Coiſl. τότε. 4 Coiſl. rec. manu ἀρχὰς. 5 Abeſt a Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 6 Τὰς Bar. 7. rec. manu, olim καὶ. 7 Coll. N. Bar. 7. ὁ μὲν μῦθος. 8 Coll. Nov. Bar. 7. οὐδὲν. 9 Ἄλλως Bar. 7. rec. manu, olim ἄλλῳ. 10 Coiſl. ἡ δυνάμις. 11 Abeſt a Coll. Nov. 12 Ita MSS. Vulg. ἔτι νῦν. 13 Deeſt in Coll. Nov.

ac

παρεσβεύσα, ἀεὶ τὸ παρὸν σωπῆ μεμφόμη· καὶ οὐδ' ἂν πάντα τὰ ἀδικήματα [1] καὶ ἁμαρτήματα ἐξ ἀνθρώπων ἀπέλθοι, οὐδὲν μᾶλλόν ἐστιν ἄχρηστον, ὥσπερ νόμων [2] οὐδὲ δικαστῶν οὐδὲν ἄν ποτε δέοι τοῦτο συμβαίνοντος· ἀλλὰ ἕως ἂν ᾖ τὸ χρῆσθαι καὶ καθ' αὑτοὺς ἀλλήλοις καὶ τοῖς ἄλλοις, τὰ ἔργα τῇ ῥητορικῇ σώζεται. ἃ μόνον δὲ τῶν ἄλλων ζώων τῇ τοῦ λόγου φύσει παρέχοντες τοσοῦτον ἐσμὲν παρόντες, ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἄλλων ζώων ἃ δὲ τῶν ὁμοφύλων τοσοῦτον διαφέρει πᾶν ἃ δὲν τῶν ἰδίων, [3] ὅσον ἄνθρωπος ἀνθρώπου παρὰ τὸν λόγον. οὐτοίνυν ἃ δὲ ἐν ἀνθρώποις ἄγε ἄλλαι δυνάμεις, τοσοῦτον παραλλάττουσιν [4] ἢ διαφέρουσιν. ὁ μὲν γὰρ χρήμασι νικῶν, ἕνα καὶ δύο ἴσως νικᾷ· πολλῶν δὲ ὁμοῦ καὶ πεπάρων ἀναμιξάντων τὰς οὐσίας, οὐκ ἂν εἴη πλουσιώτερος. εἰ δὲ καὶ τεττάρων, [5] ἆρ' οὐδεὶς τοσούτων· εἰ δέ τοι καὶ πολλαπλασίων, ἀλλ' ἃ πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει· εἰ δὲ καὶ πάντων [6] τῶν ἐν τῇ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἃ δήπου καὶ τῶν ἀφυγεμόνων· εἰ δὲ καὶ ἐκείνων, ἀλλ' οὐκ ἀμφοῖν γε ὁμοῦ, πολὺ 172
δὲ οἶμαι καὶ μᾶλλον [7] ἃ τῶν κατὰ πᾶσάν γε ὁμοῦ τὴν Ἑλλάδα, παντάπασι δὲ ἀμήχανον αὖθ' κατὰ πᾶσαν τὴν ἤπειρον. ὁ δὲ δὴ λόγῳ νικῶν, ὁμοίως [8] καθ' ἕκαστον καὶ πάντων ἀθροισθέντων, ἔστιν ἔμπροσθεν, καὶ ὅσον κρατεῖ, μένει διηνεκὲς αἰεί, καὶ οὐκ ἀπόλλυσιν. ἃ γὰρ δὴ [9] συνεισενεγκεῖν γέ ἐστιν ὥσπερ χρήματα, οὐδὲ ἐράνῳ τὸ ἔλλειμμα ἀναπληρῶσαι. καὶ ὁ μέν γε κατ' ἐμὲ πρόσφορον εἰ καὶ ἑνὸς εἴη κρείττων, ὑπὸ δυοῖν γ' ἂν αὐτὸν κατειργάσθαί φησι καὶ Ἀρχίλοχος [c] καὶ ἡ παροιμία. εἰ δ' οὖν καὶ ἀμφοτέρων ὑπερέχοι, ῥᾴδιον εὑρεῖν, ὁπόσοι κρείττους ἀφελίμως γένοιντο. συμφερτὴ δ' ἀρετὴ [10] πέλει ἀνδρῶν, ἔφη [11] Ὅμηρος, τὴν καθ' ἐμὲ ὀνομάζων. ἀλλ' ἆρα λόγους [12] γ' ἂν ἁπάντων σύμπαντες πρέ-

fungens, ac ſemper praeſens quidvis componens; nec etiamſi omnes injuriae ac delicta ex hominibus tollerentur, minus erit utilis, quemadmodum legibus & judicibus, hoc ſi contingeret, nihil foret opus; verum donec & ſeſe mutuo & aliis utentur homines, conſtabit Rhetoricae munus ſuum. Quid quod non aliis ſolum animalibus per orationis facultatem tantum praeſtamus, ſed nec in ipſis animantibus, quae ſunt ejuſdem generis, tanta naſcitur ex ulla re differentia, quantam inter homines parit oratio. Quare nec in hominibus alia facultas ulla tantum habet vel differentiae vel plenitudinis Etenim qui divitiis abundat, unum fortaſſis atque alterum vicerit; verum ſi tres vel quatuor ſimul opes ſuas contulerint, iis erit pauperior. Sin etiam quatuor vincet, at non octo; ſin etiam plures, at non cives omnes; ſin etiam cives omnes, at non finitimos; ſin etiam hos, non tamen utroſque ſimul, ac multo minus Graecos omnes, & nullo prorſus modo eos, qui ſunt in tota continenti. Qui autem eloquentia praeſtat, iis & ſingulis & omnibus ſimul eſt ſuperior, & quanto excellit, hoc ſemper retinet, nec perdit. Non enim iſta tanquam opes conferri ſimul poſſunt, ut inopiae cujuſquam alterius acceſſione ſuppleatur. Et robore quidem & quis excellit, quamvis aliquo ſit fortior, duobus tamen eum poſſe ſuccumbere & Archilochus teſtatur & proverbium. Sin etiam utrumque vincat, facile tamen, quot eum ſuperent, reperiantur. *Nam collata hominum fit virtus*, — inquit Homerus, cum de ea loqueretur, quae cernitur in viribus corporis. At in dicendo ne omnes quidem ſi-

1 Deſunt illa καὶ ἁμαρτήματα in Coll. Nov. & Coiſl. 2 Coiſl. καί. 3 MSS. ὡς pro ὅσον. 4 Coll. Nov. Bar. 7. & Coiſl. ἢ ἢ διαφέρουσιν. 5 Coll. Nov. Bar. 7. ἀλλ' οὐδὲ pro ἆρ' οὐδεὶς. Coiſl. ἀλλ' οὐδείς. 6 Abeſt a Coll. Nov. 7 Οὐ τῶν — ἀμήχανον τί, deſunt in Coiſl. 8 Coll. Nov. καὶ καθ' ἕκαστον. 9 Coll. Nov. Bar 7. συνεισενεγκεῖν. 10 Deſunt illa πέλει ἀνδρῶν in Coiſl. 11 Iliad. ν'. *Cant.* 12 Coll. Nov. Bar. 7. τ' ἄν.

c Καὶ ἡ παροιμία] Ἡ μὲν παροιμία φησὶν οὐδὲ Ἡρακλεῖ πρὸς δύο· τὸ δὲ Ἀρχιλόχου ῥητὸν οἷον μέν ἐστιν οὐκ ἴσμεν. Ἴσως δ' ἂν εἴη τοιοῦτον.

mul

χοιντο ἑνὸς τῦ [1] καθ' ἕκαστον ὑπερφέροντος, οὐδὲ συμφερτῇ ἀρετῇ τῦτο κρίνεται, ἀλλ' εἰς ἃ πολλοὶ, τὸ ἴσον δυώδυλαι, τὸ ὀπιβάλλον τῆς ἥτλης σώζων ἕκαστος ὥσπερ ἐν κάλλει. ἕως [2] γὰ
173 μὴ πρὸ αὐτῦ τὸ κρεῖτλον παρέλθῃ, ἥγε κοινωνία καὶ τὸ πλῆθος, οὐδενὸς ἄξιον ὧδ' ἂν [f] τλιὼ Δαρείου στρατὸν ἄγῃς. ᾧ καὶ μεγίστῳ δείκνυται ὅση τις ἡ πρὸς λόγῳ πρὸς τὸ καλὸν συγγένεια, καὶ ὅτι τῦτ' [3] ἐν ψυχῇ λόγοι, ὅσπερ κάλλος ἐν σώματι. καί τι καὶ περὶ τύτου μέρυς ἔχοι τὶς ἂν εἰπεῖν, ὅτι κάλλος μὲ χρόνος ἐξελέγχει ῥᾳδίως, ἀμέλει [4] καὶ τὸ τῆς [5] ὥρας ὄνομα αὐτῷ συγκεκλήρωται· οἱ δὲ λόγοι τῷ χρόνῳ συμπροβαίνυσι, καὶ τύς γε βελτίστους αὐτῶν, οὐδὲν ὕστερος ὡς χρόνος δείκνυσιν, ὥσπερ τὸ δίκαιον ἄνδρα ἔφη [6] Σοφοκλῆς μόνῳ τῷ χρόνῳ φάνεσθαι· [7] τὸ τῆς προθήκης ἀφαιρῶ, ὅτι οὐ μόνον τῷ χρόνῳ οἵγε δὴ λόγοι, ἀλλὰ καὶ πρὸς χρῆμα ἄπεσθαι πεφύκασι, καὶ μόνῳ τύτῳ τλιὼ ὥρας ἀθάνατον εἰ συμβέβηκε. καὶ ὁ μὲν χρήματα κεκτημένος, ὃς ἂν εὖ ποιεῖν οἴηται δεῖν, ἀφαιρῶν ὧν ἔχει ποιεῖ, ὡς' ἐλάττω τὰ λοιπὰ καθίστησι τοῖς [8] προσειμένοις· εἰ δὲ δὴ καὶ [9] συνεχῶς ἐμμείναι [10] τῇ τοιαύτῃ φιλονεικίᾳ, ταχὺ δήπου ἅπαντα ὑπεκκουρήσοντος αὐτῷ προσδέησεται. ἡ δὲ τῶν
174 λόγων κτῆσις καὶ δύναμις πρὸς τλιὼ χρῆσιν οὐκ ἀναλίσκεται, ἀλλ' εἰ οἷόν τε εἰπεῖν, καὶ μᾶλλόν τύτῳ αὔξεσθαι πέφυκε. τὸ δὲ αἴτιον, ὅτι χρήματα μὲν, κάτωθεν λαμβάνομεν ἐκ τῶν μετάλλων καὶ λιθοτομιῶν καὶ πρὸς σκυθρωπῶν τῶν ἔργων· λόγοι δὲ ἡμῖν, παρὰ τῶν θεῶν ἀπολλύτων δι' ὧν ἡμᾶς εὖ ποιοῦσιν ἥκουσι· τῆς οὖν θείας φύσεως εἰκότως μετέχουσι μόνοι. καὶ μὴν, νόσους μὲν εἴπις ἐξ ἀνθρώπων ἀνέλοι τῷ λόγῳ, μηδὲν δεῖν ἰατρικῆς ἐς' εἰπεῖν, ὥσπερ μηδὲν δεῖν κυβερνήτυ μὴ πλέοντι· ῥητορικὴ δὲ οὐ μόνον εἰ καὶ

mul uni praeſtent excellenti, nec eas res collalata virtute geritur, ſed unus ac multi tantundem valent, ſuam ſinguli victoriae partem, ut in pulcritudine cedentes. Donec enim unus aliquis non praeſtet, nullius eſt momenti communio vel multitudo, quamvis etiam Darii adduxeris exercitum. Quae quidem res maxime demonſtrat, quanta ſit eloquentiae cum pulcritudine conjunctio, atque id eſſe in animo eloquentiam, quod eſt in corpore pulcritudo. Quinimo de hac quoque re dicere quis poſſit, pulcritudinem quidem temporis ſpatio corrumpi, atque ὥρα certe vocari; orationes autem ſimul cum tempore creſcere, nec earum pulcerrimas quaſque ulla re potius quam tempore patefieri, quemadmodum virum juſtum dixit Sophocles tempus ſolum oſtendere; ut omittam, quod eſt majus, eas non modo temporis progreſſu, ſed & mox homines capere, ſolaſque pulcritudinem obtinere immortalem. Jam qui divitias habet, ſi cui vult benefacere, non poteſt, niſi de ſuo demat, ita ut minores reſtent reliquiae; ac ſi perpetuo hanc exercere velit magnificentiam, brevi ſuppeditationem requiret; ſed eloquentiae facultas uſu non conſumitur, ac potius, ſi dicere liceat, augetur plurimum. Etenim ut opes ex metallis, lapicidinis, ac duris operibus acquirimus, ſic ab iis eloquentia, quibus ob ſua erga nos beneficia nihil perit, ad nos devenit, atque ita merito divinae eſt naturae ſola particeps. Praeterea ſi non eſſent inter homines morbi, nullus foret Medicinae uſus, quemadmodum nec ei, qui navigare nolit, gubernatore eſt opus; Rhetorica vero non modo pec-

1 Coll. Nov. Bar. 7. καθ' ἕκαστε. 2 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. γὰρ ἂν μή. 3 Coiſl. ἐν τῇ ψυχῇ λόγοι, ὅπωσ. 4 Ita MSS. Vulg. καὶ τὸ. 5 Quae Graecis formam pariter ac tempus ſignificat. *Cant.* 6 In Oedipo Rege. *Cant.* 7 Coll. Nov. Bar. 7. τὸ γὰρ τῆς. Coiſl. ἐγὼ δ' τῦτο τὸ τῆς. 8 Bar 7. προσ.... μένοις. Coll. N. & Coiſl. προσειρημένοις. 9 Coll. Nov. Bar. 7. συνεχών. at rec. manu Bar. 7. συνεχῶς. 10 Deeſt ἐξῆ ante τῇ. *Cant.*

f Τλιὼ Δαρείε στρατὸν] Πεντήκοντα γὰρ μυριάδες ἦσαν, ὡς κατ' Αθηνᾶν ἴαμβῳ μετ' Αρταφέρνε ὁ Δάτις.

catis

πάντα [1] τὰ τ̃ ἰδιωτῶν ἁμαρτήμαλα, ἀλλ' εἰ καὶ πόλεμοι πάντες ἐξ ἀνθρώπων ἀπέλθοιεν, ὐκ ἄπορα τὰ ϖεφάγμαλα, ὐδ' ἐπέπωκεν [2] αὐτῇ ἡ δυύαμις ὥσπερ ῥίζης ὑφαιρεθείσης. ἔτι γδ μᾶλλον αἱ πανηγύρεις καὶ τὰ τ̃ εἰρήνης χαρίεντα ὕ π̃ρ' αὐτῆς κόσμω ϖροσδεῖται, καὶ νὴ Δία αὖτε θεῶν τιμαὶ καὶ ἡρώων, καὶ ὅσαι τοῖς ἀγαθοῖς τ̃ ἀνδρῶν ὀφείλον) δικαίως εὐφημίαι. πάντα γὰρ ζαῦτα ἐπέρχε), καὶ κοσμῇ, καὶ πᾶσιν αὐτὴ ϖρέπουσα ὁμοίως φαίνεται. εἰ δὲ δή καὶ κοινωνήσειέ τινι τ̃ ἄλλων τεχνῶν καὶ δυνάμεων, Ηρακλεις, ὡς ὐδ' εἰπεῖν ἐστιν ὡς ἐκφαύῃ τὸ π̃ρ' αὐτῆς. οἶ ἰατρὸς εἰ [3] ϖροσλαβοι ῥητορικὴν, τ̃ ἰατρικῆς αὐτῆς μάλιστα ὕτω τ̃ χάριν εἴσεται. εἰ γὰρ 175
[4] ϖροσέλθοι τὸ δυύασδ πείθειν τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῇ κτ' τ̃ τέχνην, τί κωλύει [5] θεραπεύειν τὰ πολλὰ τῇ ῥητορικῇ, ϖρὶν τ̃ τ̃ ἰατρικῆς ὀργάνων ἅψασδ, τῷ σοφωτάτῳ τ̃ φαρμάκων, ἔφη τὶς, χρώμενον; μῇ τοίνυν τῆς ϛρατηγικῆς γενομένη, ϖολλῷ μᾶλλον σώζειν αὐτὰ τὰ τ̃ ϛρατηγικῆς πέφυκεν· ἃ δὴ καὶ Ομηρος ϖανζαχῇ σαφῶς δηλοῖ, [6] Ως εἰπὼν, ὦρ-
ϖυνομένος καὶ θυμὸν ἐχάϛυ, καὶ, [7] Ως ἔφαθ', οἱδ' ἄρα μᾶλλον ἐπ' Αργείοισιν [8] ὄρυϙο, καὶ [9] Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ' ἢὲ νέεσδαι Εν νηυσὶ γλαφυρῇσι, φίλην ἐς ϖατρίδα γαῖαν, τοιαῦτ' ἀεὶ τοῖς λόγοις ϖροσίδησιν. [10] ἐκφανέϛαλα δὲ αὐτὸ, καὶ [11] μόνον ὐχ ὑπὸ κήρυκος βε-
βαμοῖ, ποιήσας τ̃ Αγαμέμνονα, τ̃ μὲ ἀασίσι, καὶ [12] κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι ϖεφρικυίας ζὰς τάξεις ϖαρ-
εχομένων Αἰάντων, ἅϖανζας λαβεῖν τ̃ θυμὸν, εὐχόμενον [13] Τοῖος ϖᾶσι θυμὸς ἐνὶ ϛήθεσσι γένοιδο· [14] ὕ δὲ τὰ βέλτιϛα συμβουλεύσανδος τῷ ϛραδπέδῳ Νέϛορος δέκα τὼς ϖάνζας συμβούλως μὴ χείρως λαβεῖν. [15] τοιῦτοι γδ, ἔφη, δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Αχαιῶν· Τῷκε τάχ' ἠμύ- 176
σειε ϖόλις Πριάμοιο ἄνακδος, Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἁλῶσά τε [16] ϖερθομένητε. θεὶς τ̃ ῥηδόρι-

catis hominum abolitis, ſed nec omnibus bellis ſublatis, erit occiſa, vel facultatem ſuam quaſi radice ſublata perdet. Conventus enim ſolennes & pacis feſtivitates magis etiam ejus ornamentum requirunt, atque etiam deorum & heroum honores, & quae praeclaris viris jure debentur laudes. Haec etenim omnia pervadit & exornat, ubique aeque decora. Quod ſi etiam cum alia facultate vel arte aliqua ſeſe conjunxerit, vix dici poſſit, quantum eluceat. Ut ſi medicus, verbi gratia, Rhetoricam aſſumat, ita demum ipſius Medicinae gratiam intelliget. Si enim ad alia, quae per artem novit, perſuaſionis accedat facultas, nihil vetabit, quominus per Rhetoricam multa ſanet, antequam Medicinae adhibeat inſtrumenta, ſapientiſſimo, ut vocavit quidam, uſus pharmaco. Jam cum arte imperatoris conjuncta, multa ejus obire ſolet officia; id quod Homerus etiam ubique teſtatur, *Sic fatus, cujuſque animum vireſque citavit*; & *Sic* ait, *aſt illi in Graecos magis inde ruebant*; &, *Mox illis belli conflictus dulcior ipſo In patriam reditu viſus fuit eſſe per altum.* Ac talia ſemper orationibus ſubjicit. Apertiſſime autem & quaſi cum praecone illud confirmat, cum facit Agamemnonem, poſtquam ſcutis & galeis haſtiſque acies horrentes praebuiſſet Ajax uterque, omnibus pares animos optare, *Omnia nunc animus pervadat pectora talis*: eo autem, qui optima dederat exercitui conſilia, Neſtore, decem ſimul non pejores conſultores. *Tale, enim*, ait, *tota decem mihi Graecia conſultores Reddat*; *confeſtim Priameia tecta domorum A noſtris manibus capta & vaſtata peribunt.* Tantum praeferens arti militari Rhetori-

1 Abeſt a Bar. 7. 2 Coll. N. & Bar. 7. αὐτοῖς. Lege αὐτῆς. *Cant.* 3 Bar. 7. ϖροσλάβει. Coll. N. ϖροσλάβοι. Coiſl. ϖροσλάβοι καί. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. ϖροσέλθη. 5 Bar. 7. ϖρο-θεραπεύειν. Coll. N. ϖροθεραπεύειν. Coiſl. ϖροθεραπεύειν. 6 Iliad. ε'. *Cant.* 7 Iliad. ο'. extr. *Cant.* 8 Coiſl. Coll. Nov. & Bar. 7. ὤρσεν 9 Iliad β'. *Cant.* Deeſt haec linea in Coiſl. 10 Coiſl. ἐμφανίσαλα. 11 Coll. Nov. μόνον ὑπό. 12 Coll. Nov. Bar. 7. κορύθεσι. 13 Iliad. δ'. *Cant.* 14 Coll. Nov.-Bar. 7. γένοιτο. ἐποίησε αὐτὸν εὐχόμενον ἵνα Τροίαν ἕλῃ. τ̃ — Coiſl. ποιήσας αὐτὸν εὐχόμενον, ἵνα Τροίαν ἕλοι. 15 Illiad β'. *Cant.* 16 Coll. Nov. Bar. 7. ϖορθεμένη τε. Coiſl. ϖορθομένη τε.

cam,

καὶ τραπηζικῆς [1] τοσούτῳ κυβερνητέραν, ὅσῳ δέκα ἄνδρες δέκα μυριάδων ἐλάττους [2] ἀριθμῷ· εἰκότως. ὁ γὰρ πρόσθεν εἰλήσει τὸ ἔλεγχον, ἀλλ' εἰ τότε ὡρμημένους Ἀχαιοὺς ἀνίσασαν, καὶ ὑφαιρουμένας ἤδη τὰ ἔρματα τῶν νεῶν, καὶ τὴν θάλατταν ὑποβοωμένας, μὴ κατέσχον οἱ δύο οὗτοι ῥήτορες, τί πλέον τῶν τακτικῶν ἦν; [3] τί δὲ ἀσπίδων καὶ δοράτων, καὶ [4] νεῶν καὶ πλήθους, καὶ χρημάτων καὶ σκευῶν; ἀλλ' ὡς ἀληθῶς [5] ὅσῳ οἱ σκευοφόροι τοῖς ὁπλίταις εἰσί, τοσοῦτ' ἐφάνη [6] τότε πᾶσα οὖσα παρασκευὴ, πρὸς τὴν ὑπισχνουμένην ἅπασι τούτοις ῥητορικήν. κυβερνήτης δ' αὖ πρόσλαβὼν μόριον ταύτης τῆς δυνάμεως, εἰδὼς καὶ φοβεῖν ἡνίκα χρεὼν, καὶ πάλιν θαρρεῖς παρασκευάζειν, πόσῳ πρόφερει πρὸς αὐτὰ τὰ τῆς κυβερνητικῆς πράγματα; οὐκοῦν ἰδίᾳ τε καὶ παντὶ θαυμαστὴ, καὶ οἷς ἂν προσγένηται ῥοπὴν τοσαύτην πρέχεται; φημὶ δ' ἐγώ γε καὶ [7] κάλλος καὶ ῥητορικὴν συνελθόντα [8] τὴν ῥητορικὴν κριθήσεσθαι, καὶ σὺν ἑνὶ [8] τῶν τοιούτων ἥδιον ὄψεσθαι [9] μᾶλλον, ἢ ἥδιον ἀκούσεσθαι λέγοντος. ἔοικε δὲ καὶ τοῦτο Ὅμηρος μαρτυρεῖν, [10] Οὐ τότ' Ὀδυσῆος ἀγαυοῦ εἶδος ἰδόντες, ὡς ἔφη, τὴν πυκνότητα τῶν νοημάτων καὶ [11] τῶν ῥημάτων, καὶ τὴν φωνῆς τὴν μεγαλοπρέπειαν· [12] δεσμίᾳ πρεπούσαν τὴν ῥητορείαν αὐτῷ. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἐν οἷς ἀρτίως ἐλέγομεν, Ἀλλὰ μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνήρ· [13] Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι [14] τέφῃ· οὐκ ἀργῶν οὐδ' ἁπλῶς εἰπὼν τὸ τέφῃ, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος ὅτι ὁ μόνον τὰ ἐλαττώματα ἀναπλεῖ, [15] ἀλλὰ προστίθησι νικᾶν ποιεῖ· ἐπειδήπερ καὶ ὁ τέφρωσις, νίκης ἐστὶ σύμβολον. τὸ οὖν αἰσχρὸν, καλῶς δυνάμενον λέγειν, ὅτι μὲ καλλίονος, λέγειν δὲ ἀδυνάτου, πρέπειν πάθοιμεν, τὸ ἅμα καλὸν καὶ ῥήτορα εἰκότως καὶ ἀκολούθως [16] φησὶ μᾶλλον θαυμαθῆ-

cam, quantum decem viri a decies decem hominum millibus numero ſuperantur; nec immerito. Etenim non longe ſumſerat fidem; verum ſi Graecos, qui tum ad abitum ſpectabant, & navium fulcra jam ſubruebant, ac mare magna voce clamabant, oratores iſti duo non cohibuiſſent; quid nam percipiſſent ex aciebus, clypeis, haſtis, navibus, turba, opibus ac ſupellectile tota commodi? Quinimo ut ad milites habent ſe lixae, ita tum re vera apparatus omnis ad eam, quae his omnibus praeficitur, Rhetoricam habere ſe viſus eſt. Jam gubernator ſi hujus facultatis partem ſit aliquam nactus, ut & metum poſſit & audaciam, cum tempus requirit, incutere, quantum in officio ſuo praeſtabit? Itaque tum privatim, tum ubique eſt admiranda Rhetorica, ac momenti tantum adfert, ad quoſcunque acceſſerit. Equidem & hoc auſim dicere, ſi pulcritudo cum Rhetorica conjungatur, hujus fore victoriam, nec illorum quenquam viſum libentius quam auditum iri. Quod ipſum Homerus quoque teſtari videtur, *Non ita tum formam demirabamur Ulyſſis*, inquit, ut ſententiarum ac verborum denſitatem, & eloquentiae ſplendorem; quam quidem portenti loco habet. Et in iis, quae modo citavimus, *Namque alius forma non praeſtat corporis aeque, Sed ſpeciem vernante Deus ſermone coronat:* non fruſtra dicens *coronat*, verum indicans, eam non defectus modo ſupplere, ſed inſuper victoriam parere, quandoquidem hujus eſt ſignum corona. Quocirca cum deformen eloquentem pulcerrimo praefert non eloquenti, eum, qui ſimul & orator ſit & pulcer, merito dixerit ob eloquen-

1 Coiſl. τοσοῦτον. 2 Coiſl. ἀριθμός. 3 Coll. Nov. τί δαί. 4 Coiſl. Coll. N. & Bar. 7. νεῶν πλήθους abſque καί. 5 MSS. ὥσπερ. at rec. manu Bar. 7. ὅσῳ. 6 Deeſt in Coiſl. 7 Coll. N. Bar. 7. κάλλος τε καί. 8 Coiſl. τὸν τοιοῦτον. 9 Coiſl. μᾶλλον ἀκούσεσθαι μέλλοντος. Coll. Nov. μᾶλλον ἢ ἡδὺ ἀκούσεσθαι μέλλοντες. Legit quoque μέλλοντος Bar. 7. & rec. manu λέγοντος. 10 Iliad. γ'. *Cant.* 11 Non agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. Coiſl. τῶν ῥημάτων ϛ νοημάτων 12 Coiſl. διοσημείᾳ. 13 Coll. Nov. Bar. 7. ἄλλα δὲ θεὸς. 14 Coiſl. τέφῃ. 15 Coll. Nov. ἀλλὰ καὶ προστίθη. 16 Coiſl. μᾶλλον φησί.

ϛ Τὴν ῥητορικὴν κεκλῆσθαι] Ὁ γὰρ κάλλος τὴ ῥητορικὴν ἴσχυν ὡς ῥήτωρ μᾶλλον λόγῳ ἀξιωθήσεται.

ναι τοὺς λόγους. Πίνδαρος δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποιήσατο, ὥστε [1] τὸν Διὸς γάμον καὶ τοὺς θεοὺς αὐτοὺς φησιν, ἐρομένου τοῦ Διός, εἴτε δέοιντο, αἰτήσαι ποιήσασθαί τινας [2] ἀοιδοὺς 178
θεούς, οἵ τινες τὰ μεγάλα ταῦτ' ἔργα καὶ πᾶσάν γε δὴ τὴν ἐκείνου κατασκευὴν, καὶ κατακοσμήσουσι [3] λόγοις τε μουσικῇ. καὶ ταῦτα μὲν ποιηταὶ [4] μόνοι, ἀλλὰ γε πάντες ἄνθρωποι τοσοῦτο μολογοῦσι. [5] τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, ἢ ψυχαγωγίαν ἢ χρείαν ὡς ὀπὶ πλεῖστον εἰπεῖν ἔχει· μόνον [6] δὲ τοῦτο μάλιστά γε ἄμφω πλησίον, τό τε μὴ τῶν ὠφελειῶν τὴν χάριν θαυμαστὴν ἔχειν, ὥστε καὶ ὅταν εἰς πολέμους ἀλλήλοις ἔλθωσιν ἄνθρωποι, τοὺς μὲν τὰ αὐτοχείρων τροπαῖα ἀφικνουμένους, δέχονται τε [7] ἀποπέμπουσιν, ἐνθυμούμενοι [8] τὸ τῆς ῥητόρων [9] φῦλον, ὑπεξαιρούμενοι τὴν τοῦ λόγου φύσιν, αἰδούμενοι ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ σωτηρίᾳ τε καὶ κοινῇ χρείᾳ τοῦ γένους εἰσῆλθε. τό τε μὴ [10] ἐν τοῖς ὅπλοις ἕξις, ἄχρηστος ἐπ' εἰρήνης, ἡ δ' ἐν τοῖς λόγοις δύναμις ἐν τοῖς πολέμοις οὐκ ἄπιμος· ἀλλὰ καὶ πολίταις χρήσιμος, καὶ πολεμίοις αἰδέσιμος, καὶ τῆς ὅπλων πολλάκις, ἐν τῷ τῆς ὅπλων χαρᾷ, θελγούσης. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε καὶ τὸν [11] Ἑρμῆν οἱ ποιηταὶ τὸν τῆς σοφίας ταύτης [12] ἡγεμόνα καὶ προστάτην, τούτου χάριν τῷ κοινῷ τῶν θεῶν μόνον καλεῖν ὀνόματι. κοινὴν μὲν γὰρ ἅπασι 179
[13] δωτῆρας [14] ἁπάντων ὀνομάζουσιν, ἰδίᾳ δ' οὕτω μόνον τοῦτον. καὶ ἀκακητά γε καὶ εὐήνιον, ὅτι κακὸν μὲν οὐδὲν ἡ παρ' αὐτοῦ δωρεὰ, ἀγαθὰ δ' ἐξῆς ἅπαντα πορίζει τοῖς ἀνθρώποις, ἐν πολέμοις, ἐν εἰρήνῃ, ἐν γῇ, ἐν θαλάσσῃ, ἐν δυσκολίαις, [15] ἐν εὐφροσύναις, πάντα χῶ. [16] δοκεῖ δ' ἔμοιγε καὶ τὸ τῶν [17] δαιμονίων γένος, εἰ δεῖ [18] Πλάτωνι πιστεύειν, διαγέλλοντι τοῖς θεοῖς τὰ παρ' ἀνθρώπων, καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν [19] ταύτῃ κεχρῆσθαι φημί. ὥστε καὶ σύνδεσμον [20] τῆς ῥητορικῆς τοῦ παντὸς, ὀρθῶς ἂν [21] καὶ τοῦτο εἴποι τις. μέγιστον δὲ καὶ τοῦτ' ἔστιν

tiam majori fore admirationi. Pindarus autem eousque processit, ut ipsos quoque deos dixerit in Jovis nuptiis, quaerente Jove, si quid postularent, deos quosdam fieri petiisse, qui magna opera ista, totumque ejus apparatum oratione ac Musica exornarent. Atque haec non poetae tantum, sed etiam omne profitetur hominum genus. Alia etenim vel delectationem plerunque, vel usum habent; istud solum utrunque continet, & cum usu gratiam habet admirabilem. Quapropter & in bellis legatos ab hostibus venientes excipimus & remittimus, oratorum genus reverentes, ac sermonis naturam excipientes, quippe qui ab initio ad salutem & communem generis usum sit introductus. Et bellica quidem virtus paci inutilis, dicendi vero facultas in bellis non contemnitur; verum & civibus est utilis, & hostibus veneranda, & arma saepe armorum tempore componit. Mercurium quoque, hujus artis ducem atque praesidem, videntur hac de causa poetae solum communi deorum appellare nomine. Nam cum cunctos communiter bonorum datores vocent, huic tamen proprie id nominis soli tribuunt. Innocuum quoque & Utilem egregie appellant, quod mali quidem nihil ejus donum, bona autem omnia conciliet hominibus, in bello, in pace, in mari, in terra, in molestiis, in gaudiis, ubique. Quid quod existimo deos quoque, si Platoni credimus, hujus esse rei participes; qui ab hominibus ad deos & rursus a diis ad homines nuncios deferant? Itaque non inepte vinculum Universi dixerit quis esse eloquentiam. Hoc quoque de hac fa-

1 Desunt illa ἐν Διὸς γάμῳ in Coisl. 2 MSS. αὐτῷ. & Bar. 7. rec. manu αὐτῶν. 3 Coisl. λόγῳ. 4 Coisl. μόνον. 5 Bar. 7. ὡς τὰ μὲν ἄλλα. Coll. Nov. ὡς τὰ μὲν γὰρ ἄλλα. 6 Coll. N. Bar. 7. δὲ τὸ μάλιστα. 7 Coll. Nov. οὐκ ἀποπέμπουσιν. 8 Coll. Nov. Bar. 7. τὸ χρήσιμον τῶν ῥητόρων· καὶ τὸ φαῦλον ὑπεξαιρούμενοι — & rec. manu χρ. φαῦλον. in Bar. 7. 9 Coisl. φαῦλον. 10 Ita MSS. in Vulg. deest. 11 Vide Spanh. in Call. p. 179. 12 Abraditur haec vox in MS. Coisl. 13 Lege δωτῆρα. *Cant.* Coll. Nov. δοτῆρα. 14 Deest in Coisl. 15 Coisl. εὐφροσυνῃ. 16 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Caeteri δοκεῖ. 17 MSS. omnes δαιμόνων. 18 In Symposio. *Cant.* 19 Ita ex MSS. Bar. 7. & Coll. Nov. locum restituimus; illa ταύτῃ κεχρῆσθαι φημὶ caeteri non agnoscunt. Tale aliquid defuisse suspicatus est quoque Canterus. 20 Coisl. τῆς παντὸς τὴν ῥητορικήν. 21 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ τοῦτο — Desunt in Coisl.

cultate

εἰπεῖν ὑπὲρ ταύτης τ δυναμεως, ὅτι ὑδὲν ὁμῶ τοῖς γε πολλοῖς ὕτω κοινόν ὅστι, καὶ τοσῦτον αὖ τιὼ τ πολλῶν ἔξιν καὶ φύσιν ὀκπέφευγεν· ἀεὶ δὲ ὂν ὡς εἰπεῖν ὸν ἀνθρώποις, χαλεπώτατα εὑείσκεται τὸ γε παντελές. καὶ ὅσα ὸντιμότερα τ ζωῶν, σπανιώτερα τῶν ἄλλων ὅστι τῇ φύσῃ, ὕτω καὶ κατ' ἀνθρώπυς, ὀδὲν ὕτω σπάνιον [1] ὡς ὅσον ἄξιον ῥητορεσπεῖν
180 ῥήτορα· [h] ὃς δὲ ἀγαπητῶς καὶ δεύτερος ὥσπερ ὁ Ινδικὸς ὄρνις ὸν [2] Αἰγυπτίαις ἡλίῳ τροπὸδοις φύεται. οἱ δὲ πολλοὶ μορίοις τισὶ τ τέχνης τυγχάνοντες, [3] Ομήρυ δέονται προσαγορεύοντος αὐτὸς, ὥσπερ ὀκεῖνος ἔσκεν ὑφηνιόχος φησὶ, [4] καὶ πάλιν Ποσειδῶνος ὑποδμώς· τὸ μὲ ἀρχή πυ, τὸ δὲ, ἀκροτελεύτιον [5] ἔπυς ἐστίν. ὕτω πολλῶ δέουσι τῦ Μίθαικον καὶ Θεαρίωνα οἱ τῷ ὄντι ῥήτορες εἶ τιὼ φύσιν. καὶ ὅσα τοίνυν εἴδη λόγων ἕτερα, ἵνα μηδὲ τῦτο παρέλθωμεν, [6] ταυτὸν πέποιηϰε τοῖς τὺς τῆς ῥητορικῆς λόγυς, ὅπερ τὰ [7] πέμματα τοῖς τὰ τῷ ὄντι [i] σιτία καὶ κρέα. ὥστε καὶ τ τοιῦτ' ἔστι, ὅταν μάλιστα αὐδοκιμῶσι οἵπερ ὰν πλεῖστον ῥητορικῆς εἰσενέγκωνται· καὶ τύτων αὐτῶν μάλιστα ὃς [8] ἂν [9] ἐγγύτατα ἥκῃ ῥητορικῆς. Ομηρος, καὶ τ Ομήρυ ταῦτα· Σοφοκλῆς, καὶ τ Σοφοκλέυς ταῦτα. Πλάτων δὲ [10 k] αὐτὸς ἡμῖν τί φησιν; ἡμεῖς μὲ γὰρ αὐτὸν ὐκ ἀγνοῦμεν, ἀλλ' ὸν τῷ καλλίστῳ τῦ χορῦ τάττειν ἕτοιμοι. τί δῆτα αὐτήγε καθ' ἑαυτὴν ἡ ῥητορικὴ καὶ ὁ ῥήτωρ; ἐγὼ μὲ γὰρ ὐκ ἀποκνήσαιμ' [11] ἂν φάναι τῦτον ἄριστον εἶ τοῖ λόγυς, ὅστις ἀνὴρ [12] ῥήτωρ ἄριστος. [1] εἰ τοίνυν [13] τὶς καὶ

cultate dici poteſt maximum, nihil eodem modo ſimul & cum multis eſſe commune, & multorum naturam vireſque ſuperare; cumque ſemper, ut ita dicam, inter homines verſetur, difficillime, quod perfectum ſit, inveniri. Sicut enim leones & aliae precioſiores animantes natura ſunt rariores, ſic inter homines quoque nihil eſt oratore vero rarius; ac vix unus & alter inſtar avis Indicae per Aegyptiacas Solis converſiones naſcitur. Plerique autem particulas artis nonnullas adepti Homero indigent eos compellan-e, cum inquit, *Auriga extiterat*, — & rurſum: — *famulus Neptuni*; quorum alterum initium, alterum finis eſt carminis. Tantum abeſt, ut cum Mithaeco ac Thearione veri ſint oratores comparandi. Et ne hoc omittamus, quaecunque ſunt alia dicendi genera, eodem loco ſunt apud Rhetoricae dictionem, quo bellaria apud veros cibos & carnem. Itaque & ii, qui in ſingulis verſantur, tum placent maxime, cum de Rhetorica plurimum adhibuerint; atque is potiſſimum, qui proxime ad eam acceſſerit. Homerica haec & Sophoclea ſunt, inquies. Verum quid ipſe nobis ait Plato? Nec enim nos eum ignoramus, ſed in pulcerrimo chori loco collocare cupimus. Quid igitur ipſa inquit Rhetorica? Quid orator? *Equidem eum dixerim eſſe eloquentiſſimum, qui fuerit orator optimus.* Siquis igitur

1 Abeſt a Bar. 7. & Coiſl. 2 Coiſl. Αἰγυπτίοις. 3 Iliad. ξ'. init. *Cant.* 4 Odyſſ. δ'. *Cant.* 5 Coll. Nov. Bar. 7. ἔπ. 6 Coiſl. Coll. Nov Bar. 7. ταῦτα. 7 Coiſl. Coll. Nov. Bar. 7. πράγματα· & in margine Bar. 7. χρ. πέμματα. 8 Deeſt ἂν in Coll. Nov. & mox ταῦτα. 9 Coiſl. ἐγγυτάτω. 10 Coll. Nov. Bar. 7. ἡμῖν αὐτός. 11 Abeſt a Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 12 Deeſt in Coiſl. 13 Coiſl. καὶ τιῦτο τις.

h Ωσπερ ὁ Ινδικὸς ὄρνις] Ινδικὸν ὄρνιν τ Φοίνικα λέγει, ὃς εἷς μὲ ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο. φασὶ γ αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον κατ' ἐνιαυτὸν εἰς πυρὸν κομίζειν καίεσθαι. εἶτα ἐκ τῆς ἀναφυομένης κιᾶς αὐτῦ σκώληκα ἀναφυόμενον, καὶ κατὰ μικρὸν αὐξανόμενον φοίνικα πάλιν γίνεσθαι. i Σιτία & κρέα] Επειδὴ ζῶντα εἰς σύστασιν αὐτῦ εἰσὶν, διὰ τῦτο εὐθυμότερος τ ἄλλων πραγμάτων ἐστίν. k Αὐτὸς τί φησιν] Η ῥητορικῆς πολλαχῦ τ αὐτῶν κ αὐτὸς ἀντιποιεῖται. l Εἰ τοίνυν τὶς καί] Τῦτο εἰ κ ξενοπρεπῶς δοκεῖ λέγεσθαι, ἀλλ' ἔμφασιν ἔχει τοῦ ἑαυτῦ λέγειν. αὐτὸς γὰρ ὐκ ἐν διάτροις εἰσήει τοῦ κοινῶν πραγμάτων ἀφαιρούμενος ὥσπερ ὁ Δημοσθένης· ἵνα μ μή τις αὐτῷ εἴπῃ, ὡς ὐκ εὐφυῶς ἔχει τοῦτο ὅπως ἦν ἀληθὲς, ὥσπερ ἀπολογούμενος λέγει. ἀφ' τῦτο ὁ τιῦτος ῥήτωρ ὐκ ἀμφισβητεῖ ἑτέρυ τοῦ πολιτείας, ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγει, ὁρῶν ὐχ ὑπὸ δημοκοπίαν ὄντα τὰ πράγματα, ἀλλ' ὑπ' ἀρχῇ· ἐν ᾗ κινδυνεύειν ἀνάγκη τ τι δοκῦντα ἑαυτῷ λέγοντα.

τοιῦτος ἐγγένοιτο οἷος ῥητορικὴν ἔχων εἰς μὲν δήμους ῥᾳδίως μὴ εἰσιέναι, μηδὲ περὶ πολι- 181
τείας ἀμφισβητεῖν ὁρῶν ἑτέρως ἔχοντα τὰ πράγματα, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν ὑφάτοις ὢν
δόξης ἕνεκα καὶ τιμῆς, καὶ τὴν ὀπτικὴν φιλοτιμίαν, αὐτὸς δὲ ἐφ' ἑαυτῷ τοῖς λόγοις χρῶ-
το, τὴν αὐτῶν φύσιν καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς καλὸν τετιμηκώς, [m] καὶ [1] θεὸν ἡγεμόνα καὶ πρεσβύτην
ὑπειληφὼς τοῦτε βίου καὶ τοῦ λόγου, οὐδὲ [2] τοῦτο χαλεπὸν πρὸς Πλάτωνα ἀντει-
πεῖν, ἀλλ' ὅστις ἂν καὶ πολὺ καλλίστων καὶ δικαιοτάτων εὐπορήσειε λόγων. ὅτι, ὦ θαυμάσιε,
ἐγὼ ταύτην τὴν δύναμιν ἐξ ἀρχῆς ἐτίμησα, καὶ περὶ πλείστου πάντων κερδῶν καὶ πρα-
γμάτων ἐποιησάμην, οὐχ ἵνα τὸν δῆμον κολακεύω, οὐδὲ ἵνα τῶν πολλῶν φοβίζωμαι, οὐδὲ
ἀργυρίου χάριν· ἀλλὰ καὶ ὅστις πρὸς τοῦτο ὁρᾷ, καὶ τὸν διδόντων ὄζει, [n] μισθωτὸν καλῶ τοῦ-
τον, οὐ ῥήτορα, καὶ πολλοῖς ἑτέροις φημὶ λελοιπέναι τόπον, ἀμφισβητεῖν εὐδαιμονίας, εἰ
ταύτῃ [3] σεμνύεται, ἀλλ' ἐγὼ αὐτῶν τῶν λόγων ἀχθεὶς καὶ νομίσας εἶναι πρέπον ἀνθρώπῳ
κτῆμα λόγους καλούς, ὅτως ἐργάζομαι τὴν δύναμιν τὴν ἐμαυτοῦ. τί οὖν μοι [4] περιφέρεις
κολακείαν, ὃς τοσοῦτον ἀπέχω τοῦ κολακεύειν, ὥστε οὐδ' ὅπως ἐμὲ ἕτεροι [5] κολακεύσουσι, σκο- 182
πῶ; οὐδὲ εἰ μὴ θαυμασθήσομαι πρὸς τοὺς πολλούς, οὐδέν μοι διαφέρει· ἀλλ' ὥσπερ ὁ φί-
λοινος οὐχ ἡγεῖται ζημίαν, εἰ μηδεὶς αὐτῷ πίνοντι συνείσει· καὶ ὁ παιδεραστὴς καὶ ὁ φιλογύνης
οὐ πρὸς τὴν ἑτέρων μαρτυρίαν [6] τὴν ὀπτικὴν μετέρχονται, ἀλλὰ τέρψιν ἂν ἔχωσιν
οἷς χαίρουσιν· οὕτω [7] δὲ καὶ ἐγὼ λόγοις συνὼν, καὶ τούτοις ἀνθ' ἑτέρων χρώμενος, τέρπο-
μαι τὴν πρέπουσαν ἴσως μᾶλλον ἐλευθέρῳ τέρψιν [8] τε καὶ ἡδονήν. ὥστε μηδ' ἂν τῶν γειτόνων
μοι συνεῖναι μηδεὶς, οὐ πάθημα βλάβος. σὺ [9] μὲν καὶ τὴν ἔχοντα τὴν ἰατρικὴν ὀπτικήν,

talis exiſtat orator, qui nec ad populum facile prodeat, nec de rerum adminiſtratione, quas aliter videt eſſe conſtitutas, contendat, cum tamen non parvo ſit in precio atque honore; ſed pro ſeſe eloquentia utatur, ejus naturam ac dignitatem veneratus, & Deum ducem atque praeſidem vitae ſtudiorumque aſciſcens; non erit huic difficile Platoni reſpondere, verum pulcerrimis & juſtiſſimis abundabit rationibus. Ego, inquiet, vir praeclare, hanc facultatem a pueris colui, omnibuſque lucris & actionibus praepoſui, non ut adularer populo, aut vulgus ſpectarem, aut opes acquirerem; verum qui ad ea ſe comparat, ac donis mancipat, eum voco mercenarium, non oratorem, & in foelicitatis contentione, ſi eam ſibi tribuit multis aliis aio cedere; ſed cum ipſis capiar orationibus, ac decoram eſſe poſſeſſionem exiſtimem eloquentiam; ita pro viribus me exerceo. Cur ergo mihi objicis adulationem, qui ab ea tantum abſum, ut id etiam, ne mihi adulentur alii, caveam? Neque vero quicquam curo, ſi populus me non admiratur; ſed ut ebrioſi nihili faciunt, ſi eos nemo ſciat bibere; nec puerorum aut mulierum amatores ad aliorum arbitrium voluptati ſuae ſtudent, verum ſi amatis potiantur, ſufficit; ſic & ego in eloquentiae ſtudio verſatus, & eo reliquorum loco uſus, eam percipio, quae liberum fortaſſis hominem magis deceat, voluptatem ac delectationem. Ut etiam ſi nemo ſit vicinorum conſcius, jacturam non faciam. Cumque tu etiam eum, qui ſit artis medicae peritus,

1 Coiſl. θεῶν. 2 Coiſl. τοῦτο. 3 MSS. σεμνύονται· at rec. manu Bar. 7. σεμνύεται. 4 Ita Coiſl & *Cant.* Vulg. φέρεις. 5 Ita MSS. omnes: Vulg. κολακεύσουσι. 6 Deſunt illa τὴν ὀπτικὴν in Coiſl. 7 Abeſt a Coll. Nov. 8 Non agnoſcunt Bar. 7. Coiſl. & Coll. Nov. 9 Μὲν Coll. Nov.

m Καὶ θεὸν ἡγεμόνα] Επειδὴ πρὸς ἑαυτὸν εἴπομεν, τοῦτο λέγειν τὸν Αριστείδην, δεῖ θεὸν νοεῖν ἡγεμόνα τὸν Ασκληπιὸν, τοῦτον γὰρ προστάτην ἑαυτῷ καὶ τῶν λόγων αὐτῷ ἐποιήσατο, ὡς δηλοῖ πολλαχοῦ τῶν αὐτοῦ. n Μισθωτὸν καλῶ] Ο λέγει ταὐτόν ἐστιν, ὅτι ὁ λαμπάδιον δῶρα οὐκ ἴσα τῷ ὄντι ῥήτωρ, ἀλλὰ μισθωτὸς, καὶ δίδωσιν ὁ τοιοῦτος καὶ τοῖς μὴ ῥητορικὴν μὲν μετηχειλημένοις· οὐκ ἐν δὲ τῷ δωροδοκεῖν σεμνυομένοις ἀμφισβητεῖν αὐτῷ περὶ δόξης, καὶ ὥσπερ ἑαυτὸς κρῖναι τοῦτο νομίζειν.

voces

ἰατρὸν καλεῖς, κἂν μὴ [1] δημοσιεύῃ τὴν τέχνην, καὶ πολιτικόν γε τὸν ταύτην τὴν ἐπιστήμην
ἔχοντα, κἂν τὰ αὑτῆς θεάτταν, τοιοῦτον εἶναι. Ἀλλὰ ταῦτα οὐκ ἐγχωρεῖ φῆσαι σοί γε μᾶλλον
ἢ ἐμοὶ κολακείαν γε ἐπιτηδεύειν ὅτῳ διακείμενον, πῶς ἔνεστιν εἰπεῖν, ἢ πῶς τὴν αἱρέσεων πονη-
ροτάτην, οὐκ εἰ μηδὲ δι' ἕτερον, [2] δι' αὐτά γε ταῦτα ἃ πημᾷ καὶ διώκει, πλεῖστον ἀνάγκη
183 πάντων τὴν αἱρέσεων ἀπηλλάχθαι. ἀγαπητὸν γάρ, εἰ πάντα ταῦτα παιδιάν τις καὶ [3] πόρρω πο-
θέμενος, καὶ ταύτην μίαν [4] ἡδονὴν [5] προσκτησάμενος, μηδεμιᾷ [6] δὲ ἑτέρᾳ δουλεύσας, εἶτα
δύναιτο ταύτης σὺν θεῷ βοηθῷ κατατυχεῖν. [7] Ὁ γοῦν περὶ τῶν ναυτικῶν ἔφη Θουκυδίδης, περὶ
ῥητορικῆς ὅδε φησὶ καὶ λόγῳ πολὺ μᾶλλον [8] ἁρμόττειν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἂν [9] τύχῃ ταῦτα ἐκ παρέρ-
γου μελετᾶν, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν [10] ἐν τούτοις πάρεργον ἄλλοτι γίγνεσθαι. Ὃ μόνον δὴ κολα-
κείας αὐτὸν ἐφ' ἑαυτῆς καθαρεύειν ἀνάγκη, καὶ μηδοπῆ ἔχειν κίβδηλον [11] ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ καὶ
πόρρω κολάκων ἁπάντων εἶναι, καὶ πασῶν αἱρέσεων συνόδων τε καὶ ὁμιλιῶν. τί δὴ ποιεῖς, ὦ βέλ-
τιστε, ἐρεῖ, παλινῳδίαν, εἴπερ σοι μέλει τῆς ἀληθείας; οὐχὴν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ἀρχῆς λόγους, καὶ πρὸς
τοὺς δευτέρους τούτους, καὶ [12] ὅποι τρέφοι τις ἂν, καλὸν καὶ γενναῖον κτῆμα καὶ ἔργον ἀνδρὸς ἡ ῥητορικὴ,
καὶ φιλοτιμίαν δικαίαν ἔχοι καὶ παρὰ κεκτημένῳ καὶ ὅσοι τούτῳ χρῶνται, καὶ οὐ μόνον παρὰ ἀνθρώποις,
ἀλλὰ καὶ παρὰ θεοῖς πλείστης ὥρας καὶ τιμῆς ἐξ ἀρχῆς τε τυχόν, [13] καὶ ἀπὸ παντὸς δικαίως
184 τυγχάνον. λοιπὸν ἓν μοι δεῖξαι, ὅτι καὶ Πλάτων αὐτὸς ταὐτὰ ἐμοὶ περὶ ῥητορικῆς φθέγγε-
ται. λέγει γὰρ σὲ μὲν παρὰ πολιτικῷ δήπου λόγῳ ζητεῖ. κατὰ ζητοῦντα τοίνυν ἔοικε καὶ νῦν ἡμῖν
τὰ μὲν ἕτερα καὶ ὁπόσα ἀλλότρια καὶ τὰ [14] μὴ φίλα, πολιτικῆς ἐπιστήμης ἀποχωρίζειν. λεί-

voces medicum, quamvis artem publice non exerceat, & politicum, qui civilem habeat ſcientiam, quamvis alioqui ſuas res agat; idcirco non tibi potius quam mihi licet quaerere, quomodo is, qui ſit ita affectus, adulationem exercere dici poſſit, aut alicui rei turpi ſtudere, quem ſi ob nihil aliud, ob ea ſaltem ipſa, quae colit & perſequitur, ab omni turpitudine oportet eſſe remotiſſimum. Praeclare enim cum aliquo agetur, ſi his omnibus omiſſis ac ſepoſitis, & hac una ſibi propoſita voluptate, poſſit eam demum juvante Deo conſequi. Quod enim de re nautica dixit Thucydides, id eloquentiae magis etiam convenire dicet; non poſſe videlicet haec obiter pro re nata exerceri; ſed nihil potius ad haec obiter aliud exerceri. Quocirca non adulatione ſolum vacare eum neceſſe eſt, nec quicquam habere in animo adulterinum, ſed etiam ab omnibus adulatoribus, & omnibus inhoneſtis conventibus atque colloquiis eſſe alienum. Cur ergo palinodiam, vir optime, non canis, inquiet, ſi qua tibi veritatis eſt cura? Quare tam ſecundum priores ſermones, quam ſecundum hos poſteriores, & quocunque ſe quis vertat, pulcra res & generoſa videtur eſſe Rhetorica, quaeque merito tum ei, qui ſit illa praeditus, tum qui ea utuntur, ſit glorioſa, nec apud homines tantum, ſed apud deos quoque maximo & fuerit, & jure ſemper futura ſit in precio. Illud igitur demonſtrandum reſtat unum Platonem quoque ipſum eadem, quae nos, de Rhetorica ſentire. Et in Politico quidem ſit ait. *Eodem modo nunc etiam quaecunque aliena, neque conjuncta ſunt, a civili ſcientia ſunt remota. Re-*

1 Δημοσιεύῃ Coll Nov. 2 Coiſl. Ἀλλὰ ταῦτα γε ταῦτα. 3 MSS. πόρρω θέμενος. 4 Deeſt in Coiſl. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. παρασκευάμενος. 6 Bar. 7. μὲ. 7 Lib. 1. ſub finem. *Cant.* 8 MSS. omnes, εἰπεῖν ἁρμόττειν. 9 Coiſl. τυχοι. 10 Deeſt in MSS. 11 Iterum abeſt ἐν a MSS. 12 Coll. Nov. Bar. 7. τρίφει. 13 Καὶ ἔπ τῶν δικαίως.. 14 Coll. Nov. μὲν pro μή.

ο Ὁ γοῦν περὶ τῶν ναυτικῶν ἔφη] Ὁ Θουκυδίδης περὶ τῆς ναυτικῆς λέγει, ὡς ἐ δεῖ ταύτην ἐν παρέργῳ μελετᾶν· λέγει δὲ, ὅτι καὶ Πλάτων περὶ ῥητορικῆς, ἐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ μὴ ἓν πάρεργον τὴν ῥητορικῆς, ἄλλο τι ποιεῖσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ταύτην μελετᾶν, εἴπερ δεῖ ταύτην κατορθωκέναι. ἐχ εὕρηται ἓν ταῦτα ἐν τοῖς αὐτῆ λόγοις λεγόμενα. ἀλλὰ δι' ἓν ἓν λογογραφεῖν πλεῖστον ποιεῖται λόγον. Ἀλλὰ ταῦτα φησὶν Αριστείδης τῆτον ἄπικρυς ταῦτα λέγειν.

linquuntur

πεοὶ δὲ τὰ τίμια ' ϗ τὰ ξυγγενῆ· τοῦτο δέ ἐστι δήπου [p] φρατηγία ϗ δικαστική, ϗ ὅσοι βασιλικῇ κοινωνοῦσα ῥητορεία, πείθουσα τὸ δίκαιον, συγκυβερνᾷ τὰς ἐν ταῖς πόλεσι πεοάξεις. ἃ μικοῷ πεόσθεν ἡμῖν Ησίοδος λέγων ἐφαινέτο, ταῦτα ἄντικρυς ϗ σχεδὸν τὸ μέτρον λύσας ἐν τούτοις, Πλάτων ὁμολογεῖ, κοινωνὸν τ βασιλικῆς τ ῥητορικὴν ἀποφαίνων ὑπὲρ τοῦ δικαίου. [2] ἐν δὲ Σωκράτους ἀπολογίᾳ ταυτὶ πάλιν αὖ λέγει, Δικαίου μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή, ῥήτορος δὲ τἀληθῆ λέγειν. εἰπὲ δήμοι πεὸς θεῶν, εἴτε Πλάτων εἴτε ἄλλος τις ὑπὲρ ἐκείνου [3] βούλει, ἔσθ' ὅ, τι ἀλλοτριώτερόν ὄστι τῷ κόλακι, ἢ τἀληθῆ λέγειν; τί [4] δὲ τῷ τἀληθῆ λέγοντι ἄλλοι τοῦ κόλακος [5] ἐχθρότερον; καὶ μὴν αὐτό γε τοῦτ' ὄστιν [6] ἡ κολακεία, μὴ τἀληθῆ λέγειν· ὑκοῦν ἡ παλινῳδία ϗ δὴ φθονερά. ἢν γὰρ σὺ ταυτὶ [7] κολακείαν φησὶν, ἐκεῖ μὴ κολακείαν [7], 185
ἀλλὰ τοῦ τἀληθῆ λέγειν πεοεσάναι, σαφῶς ὑτωσὶ δηλοῦται. ταὐτὰ ἄρα Πλάτωνι νῦν ἡμεῖς λέγομεν πεεὶ ῥητορικῆς, δοκοῦντες ἐνδυτία. ἐὰν τοίνυν ἔτι τούτων ἐγγυτέρω [7] πεοσαγάγω τ λόγον, ἵππου τυφή τις ἂν εἴη τ ἀποδείξεως, καὶ ὅτε ἔννοιαν, ὅτε ἐλπίδα ἐλέγχων ἰσχυροτέρων ὅδ' ἂν [8] εἷς ἔτι [9] δήπου λάβοι. ὁ γὰ μόνον αὐτὸς Πλάτων, ἀλλὰ ϗ ἐν αὐλοῖς τούτοις τοῖς λόγοις, [q] τῷ παραδόξῳ δὴ συγκεάμματι ἀμφῤῥήδην ὁμολογεῖ, τῇ ῥητορικῇ τὰ κάλλιστα [7] πεάττειν, ϗ μὴ [11] αὐτὴν χώραν ἔχειν αὐτὴν τ αἰσχρῶν μηδενί, πεοθεὶς ἐπὶ [10] τελευτῇ τὸ βεαχὺ τοῦτο ϗ [11] ἀμνημόνευτον, Καὶ τῇ ῥητορικῇ ὕτω χρηστέον ὅτι τὸ δίκαιον ἀεί. εἶεν ὦ γενναῖος, ἔστιν ὅπου ἐγχωεῖ κολακείᾳ χρῆσθαι πεὸς τὸ δίκαιον ἀεί; ὐκ ἔστιν ὐδέποτε. ϗ μὴν ὑπὲρ καλοῦ χρώμενοι τῇ ῥητορικῇ, καλόν ἄν τι [12] πεάττοιεν ὑπ' αὐτῆς. ὑκοῦν καλὸν ἡ ῥητορικὴ μετὰ τοῦ δικαίου [13] γενομένη. καὶ μὴν κολακεία γε σαφῶς αἰσχρὸν ἀεί. ὑκοῦν

linquuntur autem quae ſunt alicujus precii, & cognata; nempe ars imperatoris, & judicis, & quaecunque cum arte regia conjuncta Rhetorica, & aequitatem perſuadens, civitates una gubernat. In quibus eadem, quae paulo ante Heſiodus, ac propemodum ſoluto carmine, fatetur Plato, conjunctam cum arte regnandi Rhetoricam pro juſtitia teſtatus. In Apologia Socratis autem haec rurſum ait, *Haec enim judicis eſt virtus; oratoris autem, veritatem fateri.* Dicat ergo mihi vel Plato, vel aliquis pro ipſo alius, num quid ab adulatore ſit alienius, quam veritas, aut veritatis ſtudioſo quicquam ſit ingratius adulatore. Jam cum hoc ipſum ſit adulatio, falſum dicere; manifeſta ſit utique palinodia. Etenim quam hic adulationem vocat, illic non adulationem eſſe, ſed veritatem in verbis ſectari manifeſte declarat. Eadem nos igitur de Rhetorica, quae Plato, dicimus; quamvis pugnare videamur. Quapropter ſi propius etiam ſermonem deduxero, mirum ni delicias in demonſtrationibus facere videbimur, nec ullum poterit argumentum fortius a quoquam vel ſperari, nedum inveniri. Neque enim ipſe tantum Plato, ſed & in his ipſis ſermonibus, mirabili videlicet opere, palam fatetur, Rhetoricam optima quaeque agere, nec ulli rei turpi eſſe affinem; breve hoc & praeteritum ad finem adjiciens, *Atque ita Rhetorica ſemper ad juſtitiam eſt utendum.* Age vero, num adulatione licet alicubi ad juſtitiam ſemper uti? Minime vero. Atqui ſi quis ad virtutem Rhetorica utatur, boni aliquid efficiet. Itaque bona eſt Rhetorica cum juſtitia conjuncta. At adulatio ſemper eſt turpis. Quo-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ ξυγγενῆ τούτῳ. Legit etiam τούτῳ. Coiſl. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. σὺ δὲ τῇ 3 Coiſl. βούλοιτο. 4 Δαὶ Coll. Nov. pro δέ. 5 Bar. 7. ἐχθρότερον. 6 Deeſt illud ἡ in Coiſl. 7 Coll. N. & Bar. 7. πεοσπίγω. 8 Abeſt a Coiſl. 9 Coll. N. Bar. 7. λάβοι δήπου. 10 Coll. Nov. Bar. 7. τελευτῆς. 11 Coll. Nov. Bar. 7. ὑμνημόνευτον. 12 Bar. 7. πεάττοι μεν. Coll. Nov. & Coiſl. πεάττοιμεν. 13 Coiſl. γινομένη.

p Στρατηγία ϵ δικαστική] Η γὰ φρατηγικὴ ἑρήνιλω τῇ πολιτείᾳ παρέχειν, ἡ ἦ δικαστικὴ ἀξίαν. q Τῷ παραδόξῳ] Τῷ παραδόξῳ λέγει, ἐπειδὴ σὺ τοῦ αὐτοῦ λόγου ψέγει ϵ ἐπαινεῖ τὴν ῥητορικήν.

circa

186 ὅτ⊖ ὀκεῖνος Πλάτων [1] ὁ τῦ Αείςωνός ὅςιν, ὁ φάσκων μὴ κολακείαν τ῀ι εἶ τ῀ ῥητορικῷ, μηδὲ τῆς αὐτῆς ἔχεσθαι φύσεως. ⸂Παλείπω δὲ καμά τε κάλλιςον ἁπάντων καμάτων, καὶ τὰς ὀκ τῦ σωφρονοῦντ⊖ ςόματ⊖ ἰόντας λόγους, καὶ ὅσα τοιαῦτ᾽ ἄλλα ἄλλοθι ῥητορικῷ ἐῤῥηκεν ὀπικοσμῶν. [2] εἰ δέ τις ἡμῖν περὶ Πλάτων⊖ ὑπολάβοι ὅτι ὁ ταύτῳ κακῶς ἐῤῥηκε [3] ῥητορικῷ ὑπὲρ ἧς νυῖ ἡμεῖς τὰς λόγους ποιούμεθα, ἀλλὰ [4] δυοῖν ὄσων τῷ ἑτέραν κακίζει, πρῶτον μὲν ὀδὲν μᾶλλον τάγε ἡμῖν εἰρημένα φαύλως ἔχοντα [5] ἐλέγχεται. [6] ἀλλὰ κατ᾽ αὐτὸ τῦτο, καλῶς καὶ πρεπόντως ἅπαντα ταῦτα ἠνύσθαι μαρτυρῆ. ὥσπερ γὰρ ὀκεῖν⊖ [7] τῷ φαύλῳ δικαίως ψέγει, τί κωλύῃ τῷ γε ἐναντίαν ἡμᾶς ἐπαινοῦςαν, ὀρθῶς ποιεῖν; ἔπειτα ὀκ ἀναιρῆ τὰς παρ᾽ [8] ἡμῶν ἐλέγχους ἡ παραύτησις αὕτη, ἀλλὰ καὶ ὕτως ὐδαμοῦ φάνοιτ᾽ ἂν εἰρηκὼς αὐτὸς [9] ἑαυτῷ, εἰ διττῷ τ῀ι τῷ ῥητορικῷ ἀξιῶν, εἶθ᾽ ὡς μιᾶς καὶ ἁπλῆς τιν⊖ ὕτω τῷ κατηγορίαν πεποίηται. δῆλον γὰρ ὅτι εἰ τῦτ᾽ ὅςιν ἀληθές, τῷ μὲν φαυλίζειν, τῷ δὲ ἐπαινεῖν αὖτῷ πρεπῶς
187 διελομένῳ, ὥσπερ ὐ τοῖς περὶ ἔρωτ⊖ λόγοις φάνεται πεποιηκώς, καὶ πολύ γε μειζόνων εὐφημῶν τὸν χρηςὸν ἠξιωκώς, ἢ οἷον τὸν ἕτερον βλασφημιῶν. θαυμάζω δ᾽ ἔγωγε, τί ἄν ποτ᾽ ἐποίησε, μόνῳ [10] ταύτῳ εἰδὼς ὖσαν ῥητορικῷ περὶ ἧς ταῦτα διεξέρχεται, ὁπότε ὑσῶν ὡς ἂν φαίη δυοῖν, καὶ [11] τοσῦδον ἀφεςηκυσῶν, τοσαύτῳ φάνεται ἀπουδῷ πεποιημένῳ⊖ τῷ καθάπαξ κακῶς εἰπεῖν. τί γὰρ μᾶλλον [12] φαῦλον ἡ ῥητορικὴ ἢ χρηςόν, εἴπερ ὅςι διττόν; [r] ὀκοῦν ὐκ εἰς τὰς ἴσας λαβὰς ἥκομεν, ἀλλὰ τὸ τ῀ ἴσον κατ᾽ ἐκείνῳ γίνεται. ἔπειτα τί κωλύῃ καὶ μὲ τῷ αὐτῶν τύτων λόγων ἐχόμενον, φάσκειν ὅτι καὶ ἡ

circa hic eſt ille Plato, Ariſtonis filius qui Rhetoricam ait non eſſe adulationem, nec ejuſdem eſſe naturae. Omitto jam laticem omnium laticum pulcerrimum, & ex ore prudenti prodeuntes ſermones, & quibuſcunque aliis alibi nominibus Rhetoricam ornavit. Quod ſi quis objiciat Platonem non eam quam nos nunc defendimus, Rhetoricam criminari, ſed e duabus alteram; primum non ideo minus ea, quae ſunt a nobis dicta, conſtant, ſed hac ipſa de cauſa recte omnia decenterque prolata convincitur. Nam quemadmodum ille malam recte ſugillat, ita nos cum contrariam laudamus, recte, ni fallor, facimus. Deinde non tollit haec excuſatio noſtram probationem potius, quam eum ſic quoque ſibi ipſi contradixiſſe declarat, qui cum duplicem voluiſſet eſſe Rhetoricam, deinde tanquam unius & ſimplicis accuſationem inſtituit. Etenim ſi verum hoc eſt, alteram reprehendere, alteram ſeorſum laudare conveniebat, ſicut in ſermonibus de Amore habitis fecit, & honeſtum quidem majoribus laudibus, quam alterum conviciis eſt proſecutus. Miror autem, quid facturus fuerit, ſi unum tantum, de qua tractat hoc modo, cognoviſſet eſſe Rhetoricam; cum duabus ut aliquis dixerit, exiſtentibus, ac tantum inter ſe diſtantibus, tanto ſtudio in univerſum maledixerit. Cur enim turpis potius erit, quam honeſta, Rhetorica, ſi duplex? Itaque non in aequales anſas recidimus, ſed aequalitas contra ipſum facit. Praeterea quid vetat, quo minus ego eadem ratione faciam duplicem quoque

1 In Timaeo. *Cant.* 2 4°. de leg. *Cant.* 3 MSS. τῷ ῥητορικῷ. 4 MSS. δύο. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐλέγχονται. 6 Ἀλλὰ κ᾽ κατ᾽ αὐτό. Coiſl. 7 Coiſl. δικαίως τῷ φαύλῳ. 8 Coll. Nov. Bar. 7. ἡμῖν. 9 Coiſl. αὑτῷ. 10 Coiſl. ζώσην οὖσαν εὐδὺς. 11 Coiſl. τοσῦτο. 12 Deeſt in Bar. 7. & Coll. Nov.

r Οὐκοῦν ὐκ εἰς τὰς ἴσας λαβὰς] Ο λέγῃ τοιῦτόν ἐςιν, ἐπειδὴ σὺ μέ, ὦ Πλάτων, ἐψεξας τῷ ῥητορικήν, ἐγὼ δ᾽ ἐπήνεσα, ὐκ εἰς ἴσα μέμψιν ἥκομεν. καὶ γὰρ ἐγὼ μὲν αὐτῷ ἁπλῶ, σὺ δ᾽ νομίζεις διπλῶ. ὥςε ἐγὼ μὲ ὡς ἁπλῶ ἐπήνεσα, σὲ δὲ ὅτι ἐπαινεῖν καθάπαξ αὐτῷ ὡς διπλῶ, ὅτε ψέγειν ἐχρῆν, ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτῆς ἐπαινεῖν, τὸ δ᾽ ψέγειν. τοιγαρῦν τὸ ἐπίσης αὐτῷ κ᾽ καλῶ εἶναι ⊖ φαύλῳ, κ᾽ ἴσον λόγον ἔσχε διπλῆ κ᾽ σὲ γίνεται. σὺν γὰρ καταγέλαςα τῦτο, τὸ τῷ διπλῷ ὡς ἁπλῶ ψέγειν.

Dia-

διαλεκτικὴ διτὴ, καὶ οὐχὶ μία ὄϛιν ἁπλῶς· ἀλλ' ἡ μὲν, οἵα τοὺς ἀκροᾶσθαι καὶ ἐξαπατᾶν, καὶ χρόνους τρίβειν, καὶ εἰς ὑγιὲς οὐδὲν πάντη τὴν γλῶτταν ἄγουσα, ψυχρά τις καὶ ἀγεννὴς, καὶ κακοῦργος, καὶ [1] ἀπατηλὴ καὶ ἀνελεύθερος· ἡ δὲ, οἵα χαρίεντας παρέχεσθαι καὶ δεξιούς; καὶ δὴ καὶ φαίη τις ἂν εἴτ' οὖν ὀρθῶς [2] εἴτε μὴ, ὅτι καὶ μέρος εἶναι κινδυνεύει τῆς ῥητορικῆς [3] διαλεκτικὴ, ὥσπερ τὰ ἐρωτήματα τοῦ λόγου παντός. ἀλλ' ἔστω ταῦτα χωρίς. ὁ δ' οὖν αὐτὸς λόγος [5] καὶ περὶ πάσης φιλοσοφίας, καὶ περί γε τῆς 188
ἀρετῆς [4] μερῶν εἴπῃς βούλοιτο διαιρεῖσθαι, πρῶτον μὲν σοφίας δύο προσαγορεύειν, [5] τὴν μὲν, ᾗ τὰ βέλτιστα συνίεμεν, τὴν δ' ἑτέραν, ᾗ κακουργοῦσιν· ἔπειτα σωφροσύνῃ διπλῇ, τὴν μὲν ἀπουσδῆς ἀξίαν καὶ πολιτικὴν, τὴν δὲ [6] νωθρῶν τε καὶ ἀνοήτων· ἔτι δ' αὖ δικαιοσύνην ὀρθὴν, καὶ ἑτέραν ταπεινήν· καὶ διπλῇ ἀνδρίαν, τὴν μὲν σὺν νῷ καὶ φρονήσει, τὴν δὲ ἀπόνοιαν καὶ μανίαν οὖσαν. ἀλλ' οἶμαι πάντα ταῦτα, τῶν φυσάντων ὄϛι τὰ ὀνόματα· καὶ διήρηται σοφία καὶ κακουργία, σωφροσύνη καὶ βλακεία, δικαιοσύνη τε καὶ εὐήθεια, ἀνδρία καὶ θρασύτης. οὐδετέρου γε ὄντος καλοῦ, οὔτε χαλεποῦ, οὔτε προσῆκον, οὔτε τὰς κακίας [t] ὑποκορίζεσθαι τῷ τῆς ἀρετῆς ὀνόματι, οὔτε τὰς ἀρετὰς φαυλίζειν, τὰ τῆς κακίας ἐκφέροντα. ὅτου τοίνυν καὶ ῥητορικὴν τις ὀρθῶς μεταχειριζομένους, καὶ τῷ ὅτι τυγχάνουσας αὐτῆς, ἀλλ' ὃ τις τοὺς σοφισμὸν ποιησαμένους τῆς ἑαυτῶν πλεονεξίας ἢ φαυλότητος, ἐξετάζειν εἰκὸς, καὶ αὐτόν γε τὸν σοφισμὸν [7] λόγον, εἰ καὶ μηδεὶς τετύχηκε, καὶ διαιρεῖν 189
συκοφαντίαν καὶ κολακείαν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς, ὥσπερ δὴ καὶ μαγγανείαν καὶ τερατείαν ἀπὸ πάσης

Dialecticam, non ſimplicem; ita ut altera fallat, decipiat, tempus terat, ad nullam rem utilem linguam moveat, frigida, ignobilis, malefica, fallax, & illiberalis exiſtens; altera vero gratioſos ac dextros nos reddat? Quinimo dixerit etiam quiſpiam, ſive recte ſive ſecus, Dialecticam etiam Rhetoricae partem eſſe, quemadmodum ſunt quaeſtiones ſermonis totius. Sed haec in alium rejiciantur locum. Idem porro de tota quoque Philoſophia dici poterit, ac de virtutibus, ſi quis eas dividens, primum duas ponat prudentias, alteram qua optima quaeque intelligimus, alteram qua doloſe agimus; deinde temperantiam duplicem, alteram expetendam & civilem, alteram ſtupidorum & ſupinorum; tum juſtitiam rectam, & humilem alteram; denique fortitudinem duplicem, unam cum prudentia conjunctam, alteram, inſaniam & furorem. Verum hoc eſt, opinor, confundere nomina; ac ſeparatae ſunt a ſe ſapientia & aſtutia, temperantia & ſtupiditas, juſtitia & ſimplicitas, fortitudo & audacia. Neutrum vero vel honeſtum eſt vel difficile, vec vitiis virtutis titulo blandiri, nec virtutes, additis unicuique vitiis ſuis, calumniari. Quocirca Rhetoricam quoque hac ratione ſecundum eos,qui eam rite exercuerunt & revera ſunt aſſecuti, non qui eam avaritiae ſuae vel nequitiae praetenderunt, examinare convenit per ipſam rei rationem,quamvis eam nemo ſit aſſecutus; & calumniam atque adulationem a Rhetorica ſeparare, quemadmodum & impoſturas ac praeſtigias a tota

1 Coiſl. ἀπαλὴ. 2 MSS. εἴτε δὲ μή. 3 MSS. ἡ διαλεκτική. 4 Abeſt a MSS. 5 Coll. Nov. & Bar.7. τῶν μέν. 6 MSS. νωθράν τε δὲ ἀνοήτων. 7 Coiſl. λόγος.

s Καὶ περὶ πάσης φιλοσοφίας] Εἰπὼν περὶ πάσης φιλοσοφίας, καὶ περὶ τῆς τῆς ἀρετῆς μορίων· οὐ μὴ τοῖς μορίοις τὸν διαίρεσιν ἐποιήσατο, οὐ γὰρ τῇ φιλοσοφίᾳ ὅλη ἴσως, αἰδεσθεὶς τὸ τῆς φιλοσοφίας ὄνομα. ἴσως δὴ αὖ καὶ φιλοσοφίαν εἶπε διπλῆν ἐπεὶ ἡ ἀρετὴ διττή· τὴν μὲν θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὴν δὲ τοιαύτην οἵαν ἀνατρέπειν ἄπιστον ἐπιστήμην· οἷα ἐστὶ ἡ τῶν Σκέπτων καὶ Πυῤῥωνείων, ὅτοι γὰρ καὶ τὴν ὄντως φιλοσοφίαν ἀνῄρηκεν. t Ὑποκορίζεσθαι] Τὸ ὑποκορίζεσθαι ἀντὶ τοῦ συμπολιτεύεσθαι ἐστὶν, ὡς ἔχει καὶ τὸ τῆς Δημοσθένους ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας, Φιλίππου ξενίαν, καὶ ἐταιρείαν. ἐπὶ τοιαῦτα ὑποκορίζομαι. φησὶ δὲ Ἀριστοφάνης, καὶ νὴ Δία γε ἐν λυπτηρίῳ αὐθοῖτο, πιτάριον καὶ βατίον ὑποκορίζετο, ἀντὶ τοῦ εὐφήμως ὀνόμαζεν.

Philo-

φιλοσοφίας. Οὐκοῦν κολακείας ἡ ῥητορικῆς Πλάτων ἐν τούτοις κατηγόρηκε, καὶ συκοφαντίας ἡ ῥητορικῆς. οὔτ' οὖν [1] εἰ τινὶ τῷ ὄντι ῥητορικῇ [2] κακῶς εἴρηκεν, οὔτ' εἰ τινὶ δοκοῦσαν, ἔστι [3] τοῦτο πρὸς λόγον, ὡς ὀρθῶς ῥητορικῇ γε εἴρηκε καλῶς, εἰ δὲ εἰς ἑτέραν τινὶ δοκοῦσαν [4] εἰ) ῥητορικῇ κακῶς εἰπεῖν. μὴ γὰρ εἰ) τὸ τοιοῦτον ῥητορικῇ, οὐκ αἰσχρὸν εἰ) ῥητορικῇ χρῆν αὐτὸν λέγειν· ὥσπερ ἐκεῖνό πού φησιν [5] αὐτὸς, Οτι εἰ μὲν θεῶν παῖδες, οὐ φιλοχρήματοι· [6] εἰ δὲ φιλοχρήματοι, οὐ θεῶν παῖδες. ἀμφότερα δὲ οὐκ ἔδει λέγειν. Οὐκοῦν οὐδὲ ἐνταῦθα ἀμφότερα [u] ἐὰν ὁ λόγος [7] φαίνηται. ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑπὲρ αὐτῆς Πλάτωνος ἡμεῖς νῦν ποιοῦμεν. εἰ γὰρ ὅπως μάλιστα ὅπως διενοεῖτο, ὥσπερ ἔγωγε οὐκ ἀντιλέγω, ἀλλ' ὑπεξῄρηται τινὶ καθαρᾷ καὶ τῷ ὄντι ῥητορικῇ, ἄξιον μὴ προσκρούσασθαι, μηδὲ ἀγνοῆσαι τοῦτο αὐτὸ τοὺς πολλούς, μηδὲ ὡς ψήφῳ καθαρᾷ προσέχοντας, ἧττον ἢ συμφέρει βουλεύσασθαι περὶ τῶν τηλικούτων. περὶ τοίνυν αὐτῆς πάλιν οὐ μέσους αὐτὸς [8] ὧδε μαρτυρεῖ, [x] Οὐκ οἶσθα ὅτι ὅπῃ παντὶ ὅπιτηδεύμαλι, οἱ μὲν πολλοὶ φαῦλοι καὶ [9] σφόδρα ἄξιοι, οἱ δὲ σπουδαῖοι ὀλίγοι καὶ παντὸς ἄξιοι; [10] ἔπι γυμναστικὴ οὐ καλόν σοι δοκεῖ), ἡ χρηματιστικὴ ἡ ῥητορικὴ ἡ στρατηγία; ἔμοιγε πάντως δήπου. τί οὖν ἐν ἑκάστῳ τούτων τοὺς πολλοὺς πρὸς ἕκαστον [11] τὸ ἔργον οὐ καταγελάστους ὁρᾷς; νὴ τὸν Δία, ἡ μάλα [12] ἀληθῶς λέγεις. Τί οὖν τούτου ἕνεκα αὐτός τε φεύξῃ πάντα τὰ ὀπιτηδεύματα, καὶ τῷ ὄντι οὐκ ὀπιτρέψεις; οὐκ οὖν χρὴ, ὦ Πλάτων, οὐδὲ τινὶ ῥητορικῇ ἀπὸ τῶν φαύλως μεταχειριζομένων κρίνειν ἀλλ' ἀπὸ τῶν ὡς ἄριστα πραττομένων. ἢ γελοῖόν γε ἂν εἴη, μᾶλλον δὲ ὑβριστὲς, εἰ δι' ὧν πρόσεστι λημμάτων οὐκ ἀξιοῖς Φιλοσοφίαν [13] φαῦλον ἡγεῖσθαι, ταῦτα οὐκ ἀρκέσει ῥητορικῇ, καὶ ταῦτα

Philoſophia. Quapropter adulationem Plato, non Rhetoricam, accuſavit; & calumniam, non Rhetoricam. Quare neque, ſive veram ſive falſam ſugillavit Rhetoricam, ideo Rhetoricae recte maledixit. Si quidem aliud eſt, falſae Rhetoricae maledicere. Etenim non eſſe hanc Rhetoricam, non autem, turpem eſſe Rhetoricam dicere debebat; ſicut illud ipſe ait alicubi, *Si quidem erant deorum filii, non erant avari; ſin erant avari, non erant deorum filii.* Utrumque autem dicere non decebat. Itaque nec hic utrumque convenit, ſi cōnſtet ratio. Quid quod hoc ipſum nunc pro ipſo Platone facimus. Si enim prorſus ſic exiſtimabat, ut equidem negare nolim, & veram excipit Rhetoricam, aequum eſt cavere, ne decipiantur, & hoc ipſum ignorent pleri-

que, ac citius, quam conducat, de rebus tantis quaſi puro ſuffragio ſtatuant. Ac de hac quidem re teſtimonium ipſe rurſum perhibet. *An hoc ignoras, in omni ſtudio multos eſſe viles & nullius precii, praeſtantes & precioſos paucos? Etenim Gymnaſtica, Ars faciendae pecuniae, Rhetorica, Ars imperatoris, nonne honeſta tibi videtur? Mihi vero prorſus. Quid ergo? Nonne in harum rerum ſingulis pleroſque vides eſſe ridiculos? Ita per Jovem; ac vere dicis. Num ergo hac de cauſa & ipſe ſtudia fugies omnia, & filium ab iis avertes?* Itaque nec de Rhetorica, ô Plato, ſecundum eos, qui eam turpiter exercuerunt, judicandum eſt, verum qui optime. Alioqui ridiculum erit, aut abſurdum potius, ſi exempla, propter quae Philoſophiam non vis contemni, Rhetoricae non proderunt, idque

1 Abeſt a Coll. N. & Coiſl. 2 Coll. Nov. Bar. 7. & ed. Flor. καλῶς. recentiori autem manu Bar. 7. κακῶς. 3 MSS. τὶ pro τοῦτο. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. ῥητορικῇ εἶναι. 5 3°. de Rep. *Cant.* 6 Coiſl. ἐὰ δὲ ὐ θεῶν παῖδες φιλοχρήματοι. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. φαίνηται. 8 In Euthydemo, extr. *Cant.* 9 Coll. Nov. ὐδέ. 10 Lege ἐπεὶ *Cant.* ex Plat. 11 Coiſl. τῶν ἔργων. 12 MSS. ἀληθῆ. 13 Abeſt a MSS.

u Ἐὰν ὁ λόγος φαίνηται] Ἢ εἰπὼν ὁ περὶ τῶν παίδων τῶν θεῶν εἴρηκας, τῷ δοκεῖ καινίζωσθαι τηρεῖσθαι. x Οὐκ οἶσθα ὅτι ὅπῃ παντί] Λέγω περὶ φιλοσοφίας ἀγωνιζόμενος ὅτι κομψότερος, καὶ ζώσην τινὰς πραγματείαν, φαῦλοι δοκοῦσι τοῦτο μὲν τούτων ἀποδεικνύειν.

σὺ αὐτοῖς [1] ὕσῃ τοῖς παραδείγμασιν, ἃ [2] μηδὲ κεῖνται πονηρὰ ὁμολογεῖς. εἶεν. τίνες [3] μὲν οἱ τυγχάνοντες αὐτῆς ὀρθῶς, καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ [4] Πλάτωνος δείξομεν. τὸ μὲν δυνάσθαι, ὦ Φαῖδρε, ὥστε ἀγωνιστὴν τέλεον γενέσθαι εἰκός· ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον ἔχειν ὥσπερ τἆλλα. 191
εἰ μέν σοι [5] ὑπάρχει φύσει ῥητορικῷ εἶ), [5] ἔσῃ ῥήτωρ ἐλλόγιμος, προσλαβὼν ὑπηρέτου καὶ μελέτην· ὅτου δ' ἂν ἐλλείπῃς τούτων, ταύτῃ ἀτελὴς ἔσῃ· ὅσον δ' [6] αὖ τέχνη. [7] ἀλλ' ἐῶ τοῦτ' ἐφεξῆς. Εἰ τοίνυν δεῖ τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ῥητορικὸν φύσιν καὶ τέχνην καὶ μελέτην ὁμοῦ κτήσασθαι, [7] δῆλον ὅτι ὁ ἐκπεπωκὼς τῆς τέχνης καὶ τῆς φύσεως τῆς βελτίστης, ἀτελὴς ὄντι ταύτῃ. πῶς οὖν τοῦτο δεῖ ῥητορικῇ προσθήναι; εἴωθεν ὁ μὲν μὴ πάντα παραχόμενος, παρὰ τοῦτ' ἔνδειαν ἀτελὴς ὤν· τὰ δὲ ὑπτιασθέντα, ἐκ τοῦ κατορθοῦντος ἂν ἐκ τῶν ἀποτυχόντων [8] κεῖνται. ὁ δὲ δὴ μὴ μόνον τέχνης, ἀλλὰ καὶ φύσεως καὶ μελέτης δεῖται, πῶς τοῦτο ἔνεστι μηδεμίαν [9] εἶναι τέχνην φάσκειν, ἢ πῶς τὸν ἐλλείποντα ὅτου [10] δὴ μέρους, ἀτελῆ καὶ τὰ τοῦτο δίκαιον λέγειν [11] τοῦτον, ὅστις ἐὰν ἀφ' ἁπάντων τύχῃ, κολακείαν ἔτι φῆσαι μετέρχεσθαι; Πάντα χῆ δὲ καὶ ἀφ' ἁπάντων ἡμῖν ἐκπίπτουσιν αἱ ψῆφοι. [2] πρῶτος δὲ Πλάτων αὐτὸς ψηφίζεται. καὶ μέσος φασὶ καὶ τελευταῖος· καὶ κινδυνεύω δοκῶν 192
ἀντιλέγειν Πλάτωνι, παντὸς μᾶλλον συναγορεύειν. εἰ δέ τι καὶ παίζων δοκῶμι [12] τοῖς κωμῳδοποιοῖς, ὥσπερ ἀποδιδράσκοντα αὐτὸν [13] ἕλξειν εἰς τοὺς ῥήτορας, ὅτι μαθὼν καλλωπίζεται. εἰ δέ τινες καὶ ἄλλοι παραδοῶντες ῥητορικὴν ψέγουσι· μᾶλλον δέ, [14] θορύζοντες, ἐκ δὲ ψόφου τοξεύοντες κατ' Ἀλκαῖον· ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ἀγαγεῖν ῥᾴδιον εἰς λόγον, [15] οὐκ οἷς καλῶνται

in iisdem versanti exemplis, quae ne judicare quidem te mala confiteris. Jam vero quinam recte sint eam consecuti, hoc quoque ex Platone ostendemus. *Fieri quidem posse, Phaedre, ut quis perfectus artifex fiat, est probabile, ac fortassis etiam necessarium, ut in reliquis. Si quidem natura fueris eloquens, fies orator celebris, cum scientiam & usum adjunxeris. Quodcunque autem horum omiseris, hactenus eris imperfectus. Quantum autem ejus est ars.* Sed omitto reliqua. Ergo si, qui sit orator futurus, is naturam simul & artem & usum debet habere; quisquis arte & natura carebit optima, hactenus nimirum erit imperfectus. Cur igitur hoc Rhetoricae imputemus, si quidem qui non omnia suppeditaverit, per inopiam redditur imperfectus, artes autem ex iis, qui sunt eas assecuti, non qui illis exciderunt, censentur. Quod autem non artem tantum, sed etiam naturam & usum requirit, cur id artem negemus esse? Aut eum, qui aliqua parte carebit, hactenus imperfectum jure vocemus, qui cum omnia fuerit assecutus, adulationi studere dicatur? Omnino autem & ubique nobis excidunt calculi, primusque suffragium fert ipse Plato, & medius, ut aiunt, atque postremus. Ac videor, dum Platoni contradico, maxime cum ipso sentire, &, ut hoc joci causa addam, eum secundum comicos ad oratores quasi ausugientem retracturus, qui, postquam didicerit, se jactet. Quod si & alii quidam acclamantes Rhetoricam criminantur, ac potius murmurantes, & e strepitu secundum Alcaeum jaculantes; quorum nec nomina facile sit recensere, non quidem quibus appel-

1 Ita & Bar. 7. rec. manu: olim ὅσῃ. Coll. N. & Coisl. ἔσῃ. 2 Coisl. ἐδεῖ. 3 Non agnoscunt MSS. 4 In Phaedro. *Cant.* 5 Coll. N. & Bar. 7. εἴη. 6 Coisl. αὐτῇ. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. δηλονότι ὅτι ἐκπεπτωκώς. 8 Coll. Nov. Bar. 7. γίνεται. 9 Coll. Nov. Bar. 7. τέχνην εἶναι. 10 Coll. Nov. Bar. 7. δεῖ. 11 Ita rec. manu Bar. 7. olim τέτοις. Coll. N. τότε. 12 Abraditur in Coisl. 13 Sic MSS. omnes, quos vidi, & Opor. Vulg. ἴξειν. 14 Coisl. θορύζοντες. 15 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐφ' pro οὐκ.

y Ἀλλ' ἐῶ τἄρα ἐφεξῆς] Τὸ ἀλλ' ἐῶ τί γ' ἐφεξῆς, λεπτὸν μὲν Ἀριστείδου εἰσάγεται, πέμπτον τῷ λόγῳ, καὶ μὴ παραυτίκα προσηλθεῖν ἀξιοῦντος, ἀλλ' ἀρκεῖν ἡγεμόνα τοῦτα τοῖς ὁ βούλεται. z Πρῶτος δὲ Πλάτων αὐτός] Τὸ πρῶτος καὶ μέσος καὶ τελευταῖος· παροιμία ἐπὶ τῶν λίαν ἰσχυρῶν λεγομένη.

lantur,

φημι, πλὴν εἴπις [1] καὶ τοῦτο προσέθηκεν, ἀλλ' οἷς γε χρώμενοι ταῦτα σοφίζονται; τοσοῦτόν μοι πρὸς τούτους ἀποκεκλείσθω. ὅτι ῥητορικῇ μὲν πρὸ πόδας δίδασι ἢ δίκην. πρὸς δὲ Πλάτωνα τὸν τῶν ῥητόρων πατέρα καὶ διδάσκαλον, ἀναγκαῖον ἦν ὥσπερ φιλοτησίαν προλαβόντα ἀντιπληρῶσαθαι. δέχοιτο δὲ [2] γενναίως ὅτι καὶ πρέπει. ἐπεὶ καὶ τὸν [3] βαλόντα μὴ δεῖν ἐκφεύγειν. [4] πρὸς τῶν ἄλλων ἡμῖν συγγνώμη δικαίως ἂν εἴη, τοὺς λογίους θεοὺς εἰ Πλάτωνος τοῦ καλοῦ πλείονος ποιούμενα. ἐξαιρεῖται δὲ ἡμᾶς αἰτίας καὶ ὁ πάντα ἄριστος Ασκληπιός. ψῆφον οὐκ ἄτιμον φέρει αὐτὸς διδούς· τὰ μὲν, [a] ἐν μέτροις· τὰ δὲ, ὑπωσὶ [5] πεζῇ.

lantur, niſi quis etiam hoc addat, verum quibus utentes haec cavillantur; hoc illis a me reſponſum ſit, ipſos Rhetoricae poenas e veſtigio dare. At Platoni, oratorum parenti & magiſtro, neceſſe fuit velut propinatione prius accepta, rurſus eam implere. Accipiat autem alacriter, quandoquidem etiam propinavit. Nam qui tetigit, effugere non debet. Alii vero merito nobis ignoſcent, ſi deos eloquentes pluris, quam elegantem Platonem, fecimus. Optimus quoque nos Aeſculapius a culpa liberat, qui & ipſe non leve tulit ſuffragium, partim carmine, partim ſoluta oratione.

1 Coll. Nov. καὶ τοῦτο καί. 2 Coll. N. & Coiſl. γενναίως ὡς ὅτι. 3 Bar. 7. βαλόντα — ἐκφυγεῖν. Legunt quoque Coiſl. & Coll. Nov. ἐκφυγεῖν. 4 Coiſl. παρὰ τῶν. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. παίζει.

a Ἐν μέτροις] Ἐπέπαιξε γὰρ αὐτῷ μὴ μόνον καταλοιδορῶν, ἀλλὰ καὶ τελάκοντα ἔτη λέγειν πρὸς αὐτὸν ἐκάστης ἡμέρας, καὶ πλείους τούτων ἐὰν βούλοιτο, ἐλάττους δ' ὑβριστικῶς, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ἱεροῖς λόγοις φησίν.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΠΡΟΣ ΠΛΑΤΩΝΑ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ. 193

ΠΑΡΑΙΤΕΙΣΘΑΙ μὲν ὐκ οἶδ' ὅπ δεῖ περὶ τ̃ αὐτῶν πολλάκις, ἄλλως τε, ϗ [a]ὐ πρὸς ἄνδρας μέλλονπας, ἐρεῖν μᾶλλον, ἢ ὑπὲρ ἀνδρῶν καλῶν ϗ ἀγαθῶν, καὶ τύτων ὐκ ὀλίγων, ϗδὲ ἧπτον παλαιῶν ἢ Πλάτων, ὅπι μὴ καὶ πρεσβυτέρων ἐκείνου, εἰτῳ καὶ τ̃τ' ἄξιον αἰδοῦς εἶ) δοκῆ. [2]πρέπει δέ μοι θαυμάσαι πολλάκις ἄλλα τε δὴ τ̃ῶν ἐν Γοργίᾳ, [3]καὶ τὴν κατηγορίαν ἣν ἐποιήσατο Μιλτιάδου, [4]Θεμιστοκλέους, καὶ Περικλέους, καὶ Κίμωνπ, καὶ ταῦτ' ἀφελῶς οὕτω καὶ ἀνειμένως, [5]ὡ μηδ' ἂν εἷς εἰκάσειε πρὸ ἀκοῦσαι τ̃ [6]ἀκολόγ. Πρῶτον μὲν γὰρ ὐδὲ τὸ πρᾶγμα ἐπανάγκαζεν, 194
ὐδ' ἔχοι τὶς ἂν εἰπεῖν νὴ Δία, ὁ γὰρ λόγπ αὐπῷ διεφθείρετο μὴ τύτοις κακῶς εἰπόντι. Ἀλλὰ ἐξὸν καὶ χρεὶς τ̃ῆς βλασφημίας ταύτης, περαίνειν τὴν ἔπόθεσιν. εἰ μὲν γὰρ τ̃το εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προὔθετο, καὶ τ̃τ' ἐνεχείρησε ἐξετάσαι τὺς Ἀθήνησι πολιτευσαμένους, ὐκ τ̃ πράγματπ ἦν ἴσως καὶ περὶ τύτων λέγειν. νυνὶ δὲ τί φησι, καὶ πρὸς τί [7]προσῆκε τ̃ λόγον; δύο ϗμᾶς εἶ) προσκοπὰς περὶ σῶμα [8]ϗ ψυχήν, μίαν μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, τὴν ἑτέραν δὲ πρὸς τὸ βέλτιπον· καὶ τὴν μὲν πρὸς ἡδονήν, ἀγεννῆ καὶ κολακείαν εἶναι· τὴν δὲ ἑτέραν, σπουδαῖον καὶ καλόν. ὥπε τὶς ἦν βλάβη

ORATIO PLATONICA SECUNDA PRO 'QUATUORVIRIS.

SAEPIUS iisdem de rebus veniam petere non existimo necesse, praesertim cum non tam ad viros ullos dicturi simus, quam pro viris optimis, nec paucis, neque Platone junioribus potius quam antiquioribus, siquis hoc quoque forte reverentia dignum censeat. Saepenumero autem cum alia multa soleo in Gorgia mirari, tum quod instituit, Miltiadis, Themistoclis, Periclis, & Cimonis accusationem, idque tam simpliciter & negligenter, ut id nemo priusquam totum perlegerit sermonem, sit animadversurus. Primum enim nec res eum cogebat, nec minus procedebat oratio, licet his non maledixisset. Quinimo vel absque hac calumnia poterat argumento satis facere. Etenim si hoc initio sibi proposuisset, ut eos, qui Atheniensem Rempublicam rexerant, examinaret; non absurdum, credo, fuisset, horum quoque mentionem facere. Nunc autem quid ait, & quo retulit otationem? Duas esse corporis & animi curationes, quarum altera ad voluptatem spectet, ad bonum altera: illam ignobilem, atque adulationem esse; hanc probam & honestam. Quamobrem quae potuerat orationi

1 Quatuorviros vocat Miltiadem, Themistoclem, Periclem, Cimonem, de quibus in Gorgia Plato, quosque deinceps fere Viros appellat. *Cant.* 2 Παρέστι Bar. 3. 3 Bar. 3. καὶ τῶν. 4 Coll. Nov. Bar. 3 & 7. καὶ Θιμιστοκλέους. 5 Coll. N. ὡς μὴ οἷ' ἄν. & in marg. rec. m. χρ. ὁ μηοἷ' ἄν. 6 Bar. 7. λόγ. 7 Lege προσῆγε pro προσῆχε. *Cant.* 8 Coll. Nov. καὶ περὶ ψυχὴν· μία μέν.

Πρῶτος ὑπὲρ Περικλέους.

Απελογῆσατο γὰρ ἐν τ̃ῷ ὑπὲρ ἐμπορικῆς λόγῳ.

a Οὐ πρὸς ἄνδρας] Δέον πρὸς ἄνδρα εἰπεῖν, ἤτοι τὸν πρὸς Πλάτωνα, ϗ τὺς τοιούτου φρονήσεως, ἢ τὺς φιλοσόφους.

in-

τῷ λόγῳ, μὴ τύπτων τ' ἀνθρῶν κακῶς ἀκηκοάντων; [1] εἰ γε [b] καὶ μηδὲν μᾶλλον ἐκινδύνευε
τόγε δίκης τοῖς χάριεν, ἀντὶ τοῦ [2] τὰ βέλτιστα λέγειν, χρηστὸν νομοθετῆσαι. ἄλλως τε καὶ
ὃ Καλλικλέους ἀπηρκότος ἤδη πολλάκις [3] ὡς αὐτὸς ἐδείκνυ, καὶ τελευτῶντος εἰπόντος,
Σὺ μέν μοι δοκεῖς εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες, πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολ-
195 λῶν πάθος, οὐ πάνυ σοι πείθομαι. οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς εἰ ψέξειεν ἐκείνους μᾶλλόν
τι πείσειν αὐτὸν ἡγεῖτο καὶ προσάξεσθαι. τὐναντίον γὰρ ἔμοιγε [4] δοκεῖ μᾶλλον ἂν [c] καὶ [5] πα-
ροξῦναι, καὶ πλέον [6] θάτερον ποιῆσαι τῇ ἐκείνων βλασφημίᾳ, ὥστε ὅπα γ' ἂν ὅ φησιν αὐτὸς
ἀνεσόθη τ' ἐπῆραν, οὐ ταῦθ' ὅσπερ ἐβούλετο δηλοῦν ἔχων ἤδη οὐ συνειληφώς, [d] γνοίη δ' ἄντις ἐξ
αὐτῶν τ' ῥημάτων. προελθὼν γὰρ τοῦ λόγου, ἆρ' οὖν φησιν οὕτως, ὑπομνητέον [7] ἡμῖν ὀλίγα τῇ
πόλει καὶ τοῖς πολίταις θεραπεύειν, ὡς βελτίστους αὐτοὺς τοὺς πολίτας ποιοῦντας; πάνυ γ'
[8] εἰ σοὶ ἥδιον φησὶν ὁ Καλλικλῆς. ὥσθ' ὅταν ὁμολογῇ οὐ συγχεχώρητο ὑπὲρ οὗ πᾶς ἦν ὁ
[9] λόγος, καὶ τίς ὁ πάντα ταῦτ' εἶχε τὴν ἀναφοράν, τίς ἦν ἡ ζημία, τῶν ἀνδρῶν μὴ προσ-
καθάπτεσθαι; νυνὶ δὲ ὥσπερ ὠδίνων οὐ προσβαλλόμενος κύκλῳ τινὶ ἐπ' ἐκείνους ὁδόν, ὅτως
ὑπαύλως ἐλθὼν ὑπὸ τοὺς λόγους φαίνεται. καὶ μὴν τό γε μὴ διαφέρειν, οὐχὶ μικρόν. ἐκεῖνο μὲν
γὰρ ἦν, ὑπὲρ αὐτῆς τ' ἀληθείας ἀγωνίζεσθαι, τοῦτο δὲ ἐγὼ μὲν [10] οὐδέποτε ἂν φήσαιμι, ἄλλος
δ' ἄν τις εἴποι διαβάλλων, οὐ πόρρω κακοηθείας εἶναι. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον τοσοῦτον
196 προέχοντα φιλανθρωπίᾳ καὶ μεγαλοψυχίᾳ, τοῦτο τοῦ βασκαίνειν δοκεῖν παρέχειν λα-
βεῖν ὅσά γε ἐκ τῶν λόγων; θαυμάζω δέ, εἰ κωμῳδίαν ἔξεστι ποιεῖν, κἂν μὴ ὀνόμασι

injuria fieri, ſi hi non male audiſſent? Siquidem nihilo magis erant jucundi ſermones optimis praeferendi? Praeſertim cum Callicles jam pridem deſiſteret, ut oſtendit ipſe, ac poſtremo diceret. *Quanquam tum recte mihi videris neſcio quo modo dicere, Socrates, ego tamen, ut plerique ſolent, non admodum tibi credo.* Neque vero putavit ſe, ſi illos reprehenderet, huic facilius perſuadere poſſe. Quin contra potius eum videtur exacerbaturus, & alterum effecturus hac maledicentia fuiſſe, atque ita, quod ipſe ait, feram repulſurus, cum tamen jam obtinuiſſet, quod volebat probare, ut ex ipſis licet verbis colligere. Nam in progreſſu ſermonis, *Nonne*, inquit, *ita conabimur civitatem atque cives curare, quaſi eos optimos redderemus? Omnino*, reſpondet Callicles, *ſi videtur*. Quapropter cum id, quo tota tendebat oratio, conceſſum eſſet; quid potuerat nocere, ſi viros intactos reliquiſſet? At nunc quaſi parturiret, undique communita ad ipſos via, ſic inſidioſe ſermonem aggreditur. Neque vero parvum eſt diſcrimen. Nam illud quidem erat pro veritate ipſa decertare, hoc autem non ego quidem unquam, ſed alius quis per calumniam non procul a malignitate abeſſe dixerit. Eſt autem abſurdum, qui caeteris humanitate & magnanimitate tantum praeſtet, eum invidiae opinionem, quod ad ſermones attinet, ſibi comparare. Miror etiam, ſi Comoediam ſcribere licebit, etiamſi nominatim

1 Coll. Nov. Bar. 3, 7. ἐὰν γὰρ καὶ. 2 Abeſt a Bar. 3. 3 Bar. 3. ὃς pro ὡς. 4 Abeſt a Bar. 7. 5 Παροξῦναι Bar. 1. 6 Ut fidem non faceret Callicli. *Cant.* 7 Bar. 3. ἡμῶν. 8 Ita ex Plat. *Cant.* & Bar. 7. Vulg. εὖ ἴσθι. 9 Bar. 3 & 7. ὁ λογος. 10 Bar. 7. οὐκ ἄν ποτε ἄν.

b Καὶ μηδὲν μᾶλλον] Δείκνυσιν ὅτι ἴσασιν πρῶτον Ἀριστείδης τ' Πλάτωνα οὐκ ἀναγκαίως εἰς τοὺς τ' ἀνδρῶν χωρήσειε βλασφημίας, εἶπα ὅτι ἀνηρωτήσασιν, λέγων, ὡς εἰ ἐ ἐδώσομεν τίνας βλάβλω τοσαύτην τῷ σῷ λόγῳ οὐκ ἂν μὴ λοιδορῆσαι τοὺς ἀνδρας ὅσην ἂν ὠφέλειαν εἶχεν οὐκ ἂν λοιδορῆσαι, τοιαῦτα γὰρ ἡμῖν συνοῖεν διδοὺς τῇ τοσαύτῃ κατ' αὐτῶν ὁρμῇ ἐδόξειν ἂν ὡς χάριν χρῆσις, εἰ ὁ μὴ τὰ συμφέροντα τῷ σῷ λόγῳ ἐποίεις, συνδιώκεις δὲ εἶπιν ἐπειδὴ ὥσπερ κινδυνωδῶδές ἐστιν ὅταν τινὲς τισὶ χαλεζόμενοι βλάπτωντας. c Καὶ παροξῦναι] Ὅτι ῥήτως ἦν ὁ οὐκ ἂν ἠνίσχετο ῥητόρων ἀφαιρούμενων, ἢ ὅτι ἐφιλᾷ τοὺς ἄνδρας. d Γνοίη δ' ἄν τις] Τὸ γνοίη δ' ἄν τις ὡς τὸ τὶς ἡ βλάβη τῷ λόγῳ τῶν δυνάμιν ἔχει. τὰ δ' ἄλλα ἀφὰ μέσα εἶπιν, ὑπαχθεὶς τῇ τοῦ λόγου ἀπολυθίᾳ.

nemo

κωμῳδεῖν ἐξῆ, πιστοῦσθαι δὲ οὐκ εἶναι τὸν λόγον, εἰ μή τινας εἶπε κακῶς ὀνομαστί. φέρε γὰρ θεοὺς θεῶν, εἰ θεὸς τούτων τῶν ἀνδρῶν ἔτυχε γενόμενος, ἢ νὴ Δί' εἴπερ ἄλλῳ τῳ ὑπὲρ τούτους ἄνω τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον ἠγωνίζετο, ἆρα ἂν οἷός τ' ἦν Μιλτιάδου κατηγορεῖν καὶ Θεμιστοκλέους ἢ τῶν μήπω γεγενημένων; ὑδαμῶς. ὅτε τοίνυν ἦσαν λόγοι τῷ θεάσασθαι καὶ χωρὶς τῆς περὶ τούτων μνήμης, ἣ μετ' ἀνάγκης ἤκουον οὗτοι κακῶς. ὅπου τοίνυν οὐδ' ἀληθῆ κατ' αὐτῶν εἴρηκεν, ἄνευ [c] τοῦ μηδὲν [1] προσήκειν βλασφημεῖν, εἰ καὶ τἀ μάλιστα ἐλέγχειν ἔμελλε, τοῦτ' ἤδη παρασκευὴν δεικνύναι. Καὶ πρῶτον μὲν τὸν Περικλέα σκεψώμεθα, ἐπειδὴ καὶ πρῶτον ἐξετάζειν ἐκείνου ἐπεχείρησεν, εἰ ἄρα ἄξιον ἀνὴρ ἀκοῦσαι ταῦτα, ἢ τῶν ἰδίων ἕνεκα ἢ τῆς πολιτείας. ἐκεῖνον τοίνυν [2] λέγεται βιῶναι μὲν οὕτω σεμνῶς, ὥστε μηδὲν τῶν προφητῶν ἢ τῶν ἱερῶν, τὸν ἐκείνου βίον διαφέρειν. οὕτω δὲ εἶ- 197
ναι σώφρονα, ὥστε καὶ βαδίζειν τεταγμένα, καὶ τὴν ὁρθὴν ὁδὸν σώζειν κατὰ τὴν παροιμίαν. Δεῖται δὲ τάξιν τὴν μέσην προσῆφθαι, μήτε ὑποφθόνου μήτε ἀνελεύθερον [f] ὥσπερ τοὺς πρεσβυτάτους Ἀθηναίων, ὁ Πλάτων [3] ὑμνεῖ [4] λόγῳ. δημοτικὸς δὲ ὢν τῇ προαιρέσει καὶ πρᾶττων ὑπὲρ τὸ πλῆθος [g] εὐδοκίμησε Θουκυδίδῃ, πλεῖστον τῆς ἀγοραίου περιπετείας καὶ κομψότητι ἀποσχεῖν, ὃς γε οὐδὲ γελῶν ὑφ' ἑνὸς πώποτε ὀφθῆναι. Ἀλλὰ τῆς μὲν πολιτείας τῇ φυλακῇ, καὶ τῷ τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ἔχων ἀνέχεσθαι, κοινὸς εἴπερ τις ἀνθρώπων [5] ἐσπούδαζεν εἶναι· τῷ δὲ ἀξιώματι τῆς γνώμης καὶ τῷ μὴ τοῦ αὐτοῦ ἥττασθαι τοῖς πολλοῖς, ὀλίγοις καταλιπεῖν ἐγγὺς ἐλθεῖν [6] αὐτοῦ. χρημάτων τοίνυν τοσοῦτον γενέσθαι κρείττων, ὥστ' ὅτι μὲν καὶ τοὺς ἀγροὺς [7] ἀφεὶς τῇ πόλει, παλαιὸν, μή-

nemo perſtringatur; oratio fidem non merebatur, niſi his nominatim maledixiſſet. Age vero, ſi ante hos viros extitiſſet, aut ſi quis alius his antiquior eundem ſcripſiſſet dialogum, num Themiſtoclem potuiſſet ac Miltiadem, & qui nondum erant nati, accuſare? Non puto. Ergo cum per ſe abſque horum commemoratione ſermo conſtabat, non erat hos neceſſe reprehendi. Nunc autem, praeterquam quod non debuit maledicere, quamvis eos poſſet redarguere, etiam non vere de illis eum locutum eſſe, conabor oſtendere. Ac primum quidem Periclem inſpiciamus, quandoquidem & hunc primum examinare inſtituit; num haec vel privatae vitae vel publicae adminiſtrationis cauſa debuerit audire. Is igitur, ut aiunt, tam ſevere vixit, ut a vatibus & ſacerdotibus ejus vita nihil differret. Adeo autem modeſtus fuit, ut & compoſite incederet, & rectam viam, ut eſt in proverbio, ſervaret. Jam vitae rationem ſecutus eſt mediam, quae nec ſuperba nec illiberalis eſſet, quemadmodum Athenienſium antiquiſſimos feciſſe praedicat Plato. Cum autem populare haberet vitae inſtitutum, & populo contra Thucydidem ſtuderet, a forenſi temeritate & jactantia plurimum abfuit; quippe qui ne ridere quidem ſit unquam viſus. Quinimo quod ad Reipublicae curam & aequalitatis amorem pertinebat, nemini cedebat; animi magnitudine, quod non eadem, quae vulgus, ſpectaret, paucos habebat ſimiles. Pecuniam vero ita contemnebat, ut omittam, eum ſuos agros civitati donaſſe, ne

1 Coll. Nov. προσήκει. 2 Bar. 3. βιῶναι μὲν ὕτω λέγεται. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἀνυμνεῖ. Bar. 3. δυμνεῖ. 4 In Atlantico. *Cant.* 5 Abeſt a Bar. 7, 3. & Coll. Nov. 6 Coll. Nov. Bar. 7 & 3. ἑαυτοῦ. 7 Bar. 3. ἀφία.

c Τοῦ μηδὲν] Νόμιμόν ἐστι τὸν ὀντινοῦν ἐλέγχοντα, αὐτὸ τοῦτο μόνον ποιεῖν, καὶ μὴ προσ ὕβρεις ἐξάγειν. ἀμοῦ λύπησι γὰρ ὥσπερ σύνηθες τοῖς τῶν ἐλέγχων ἰατροῖς. f Ὥσπερ τοὺς πρεσβυτάτους] Ἐν τῷ Τιμαίῳ φησὶ σώφρονας τοὺς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ Ἀθηναίους εἶναι. g Εὐδοκίμησε Θουκυδίδῃ] Εὐδοκίμησε Θουκυδίδῃ, οὐ τὸν συγγραφέα λέγει, ἀλλὰ ἄλλον τινὰ Ἀλίμορον τῆς πόλεως, ᾧ καὶ ὁ δῆμος καὶ ἅπας ἐπείθετο.

quis

τις ἄρα, [1] εἴπη [h] ὡς φόβῳ τ Ἀμφικλῆς εἶδεν αὐτόν· ἐδόκει [2] γὰρ ἄλλοτε καὶ τοῦτο σύμβολον εἶ-
198 ναι Περικλέους, τὸ ἀφειδεῖν χρημάτων. ὥστε καὶ αὐτὸς πότε μὲν τῷ δήμῳ παῤῥησιαζόμενος καὶ λέγων περὶ τῶν ἀμφὶ πεντήκοντα ἀγαθῶν, ἔπη καὶ τοῦτο ἐν τοῖς ἐπῴδαῖς τ περὶ ζῶντα μεγαλοψυχίαν. οὕτω δ' ἦν ὑπερπλήσιος κύριος τ βίου καὶ τ πολιτείας, καὶ τοσοῦτον ἀπεῖχε τοῦ ζῆν πρὸς τὰς ἑτέρων ἡδονὰς, ὥστε φησὶν οἱ γεγράφοντες περὶ αὐτοῦ διδασκάλου τάξιν πρὸς παῖδας, πρὸς τοὺς Ἀθηναίους αὐτὸν ἔχειν, ὥστε ἀπόντος μὲν Περικλέους, ἐν ἀταξίᾳ πολλῇ καὶ ῥαθυμίᾳ τ ἐκκλησίαν εἰ) πολλάκις, φανέντος δὲ εὐθὺς μεταβάλλεσθαι καὶ σωφρονίζεσθαι πρὸς τ ὄψιν, ὥσπερ δεδιότας, μήπ γνοίη Περικλῆς ὢν ἡμάρτανον. ὁ δὲ φασὶν ὑπάρξαι Σωκράτει σοφιστῶν [3] ἀμφοτέρως, τοῦτ' ἐκείνῳ δημαγωγῶν, ἐπῳδήν τα μὲ γὰρ τ δῆμον καὶ [4] μεῖζον φρονήσαντα, δεινόταδον εἰ) συσπεῖλαι καὶ καθελεῖν, ἀθυμήσαντα δὲ καὶ ταπεινωθέντα ἀναλαγεῖν αὖ τοῖς λόγοις, καὶ μεστὸν ἐλπίδων ποιῆσαι, ὥσπερ ἐκεῖνος εἰώθει περὶ τοὺς νέους ποιεῖν. σπανιώτατα δ' εἰπεῖν, ἀκμὴ τ πόλεως ἦν Περικλῆς, ὃ δουλεύειν ταῖς τ πολλῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλ' αὐτὸς ἄρχων τ πολλῶν, ὑφ' ὅ, τι δόξειεν ἐκείνοις τοῦτο λέγειν
199 ἀξιῶν, ἀλλ' ὅπη δόξειεν αὐτῷ, τοῦτ' ἐκείνους πείθειν ἐπαναγκάζων. ὑφ' ἑνὸς κόλακος μοίρᾳ προσκείμενος, ἀλλ' ὑδαμοῦ τοῖς κόλαξι παρεδίδου τὸ καθ' αὑτὸν διδούς· τῇ μὲ χρηστότητι καὶ τῆς ἐπιεικείας, ὃν πατρὸς ὢν πάλαι τῷ δήμῳ· τῷ δὲ [5] καταίργειν ἅπαντας καὶ πάντ' ὑφ' αὑτὸν ἔχειν, [i] πλέον ἢ τύραννος. ἐξ ὧν ὡς ἔοικεν, ἔξεστι σαφῶς ἰδεῖν, ὅτι εἴτις ἄλλος καὶ Περικλῆς ἐχὼν δίκαιος. ὑδαμοῦ γὰρ τ πλεονεξίαν ἀντὶ τ νόμων ἠγάπησεν, ὑφ' ὅπως μείζων τ τάξεως ἔσται φρονήσῃ, παρὸν αὐτῷ μᾶλλον [k] παντὸς Πεισιστράτου· ἀλλ' ἦν ὑπερπλήσιος κα-

quis hoc eum calumniae metu feciſſe dicat; ut hoc quoque inter notas Periclis haberetur, opes contemnere. Quo factum eſt, ut etiam ipſe aliquando pro concione de virtutibus ſuis libere loquens, hanc quoque magnanimitatem primo loco poſuerit. Jam in vita & Reipublicae adminiſtratione ita ſibi ſimilis erat, tantumque aberat, ut ad aliorum libidinem viveret, ut narrent eum ſcriptores Athenienſibus inſtar praeceptoris fuiſſe, ſic ut ipſo abſente tumultuaretur ſaepe concio, praeſente mox mutaretur, & ad viri conſpectum corrigeretur, quaſi metuerent, ne illorum delicta Pericles reſciſceret. Quod autem Socrati inter ſophiſtas, hoc illi inter oratores a natura praecipue datum fuit, ut elatum populum ac ſuperbientem facillime comprimeret, deſperantem rurſus & abjectum dicendo revocaret, ac ſpe repleret, quemadmodum ille cum adoleſcentibus agere ſolebat. Denique Urbis dignitas erat Pericles, ut qui nec multitudinis cupiditatibus obtemperaret, ſed ipſe populo imperaret, nec quod illis videbatur, diceret, ſed quod ſibi videretur, id illos facere cogeret; nec adulatoris fungeretur officio, ſed omnem adulatoribus, quantum in ſe erat, intercluderet aditum; cum quatenus probus erat & aequus, patris vicem populo praeſtaret; quatenus autem omnes coercebat, & in ſua poteſtate habebat omnia, plus quam tyrannus eſſet. Unde licet evidenter, perſpicere, Periclem, ſi quem alium, ſponte juſtum fuiſſe. Nec enim uſquam iniquitati potius quam juſtitiae ſtuduit, nec, ut majorem obtineret locum, curavit, cum id quovis Piſiſtrato facilius poſſet; verum quaſi arcem ad

1 Coll. Nov. & Bar. 3. εἴποι. 2 Coll. N. Bar. 3, 7. καὶ ὥσπερ ἄλλό τι. 3 Bar. 3. Ἀμφιρέους. 4 Coll. Nov. Bar. 7. μείζονα. Bar. 3. μείζω. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. καθείργειν.

h Ὡς φόβῳ τ Ἀμφικλῆς] Ἐπιστρατεύσαντες Λακεδαιμόνιοι μετ' Ἀρχιδάμου Ἀθήνησι, καὶ διεπροθυμήσαντες τοῖς Ἀχαίοις, καὶ τοὺς τ ἄλλων Ἀθηναίων ἀρχοὺς, μόνους τοὺς τοῦ Περικλέους ἔσωσαν, φιλίαν τοῦ Ἀρχιδάμου πρὸς αὐτὸν ἴσχοντος. Φοβούμενος οὖν Περικλῆς, μὴ ὑποπτος Ἀθηναίοις γένηται, ὡς μετὰ τῶν πολεμίων ἴσχων συνθήκας, πάντων αὐτοῦ τῶν ἀρχῶν ἀπέστη τῇ πόλει. i Πλέον ἢ τύραννος] Ὁ γὰρ τύραννος ἀναγκάζει· οὗτος δὲ ἐκόντας αὐτοὺς εἰς τοῦτο παρισκεύασεν. k Παντὸς Πεισιστράτου] Οὗτος πρῶτος ἐτυράννησεν ἐν Ἀθήναις, διὰ καὶ πάντων τυράννων ἐπεμελήθη καλλίστους.

κωμῳδεῖν ἐξῆ, πιστοῦσθαι δὲ οὐκ οἰῆν τὸν λόγον, εἰ μὴ πνὰς εἶπε κακῶς ὀνομαστί. φέρε δὴ πρὸς θεῶν, εἰ πρὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν ἔτυχε γενόμενος, ἢ νὴ Δί' εἰπὶς ἄλλος τ' ὑπὲρ τούτους ἄνω τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον ἠγωνίζετο, ἆρα ἂν οἷός τ' ἦν Μιλτιάδου κατηγορεῖν καὶ Θεμιστοκλέους ἢ τῶν μήπω γεγενημένων; ὑδαμῶς. ὅτε τοίνυν ἦσαν λόγοι τῷ πράγματι καὶ χρεὼς τῆς περὶ τούτων μνήμης, ὑπ' ἀνάγκης ἤκουον οὗτοι κακῶς. ὅπι τοίνυν οὐδ' ἀληθῆ κατ' αὐτῶν εἴρηκεν, ἄνευ [c] τοῦ μηδὲν [1] προσήκειν βλασφημεῖν, εἰ καὶ τἀ μάλιστα ἐλέγχειν ἔμελλε, τοῦτ' ἤδη πειράσομαι δεικνύναι. Καὶ πρῶτον μὲν τὸν Περικλέα σκεψώμεθα, ἐπειδὴ καὶ πρῶτον ἐξετάζειν ἐκεῖνον ἐπεχείρησεν, εἰ ἄρα ἄξιον ἀνὴρ ἀκοῦσαι ταῦτα, ἢ τῶν ἰδίων ἕνεκα ἢ τῆς πολιτείας. ἐκεῖνον τοίνυν [2] λέγεται βιῶναι μὲν οὕτω σεμνῶς, ὥστε μηδὲν τῶν πρόσθεν ἢ τῶν ἱερῶν, τὸν ἐκείνου βίον ἀφαφέρειν. οὕτω δὲ εἶ- 197
ναι σώφρων, ὥστε καὶ βαδίζειν τεταγμένα, καὶ τὴν ὁρθὴν ὁδὸν σώζειν κατὰ τὴν παροιμίαν. ἀφίτης δὲ τάξιν τὴν μέσην προῃρῆσθαι, μήτε ὑφηφόρον μήτε ἀνελεύθερον [f] ὥσπερ τοὺς πρεσβυτάτους Ἀθηναίων, ὁ Πλάτων [3] ὑμνεῖ [4] λόγῳ. δημοτικὸς δὲ ὢν τῇ προαιρέσει καὶ πράττων ὑπὲρ τὸ πλῆθος [g] ἐνδημία θουκυδίδῃ, πλεῖστον τῆς ἀγοραίας περιπετείας καὶ κομψότητι ἀποχεῖν, ὅς γε οὐδὲ γελῶν ὑπ' ὑφ' ἑνὸς πώποτε ὀφθῆναι. ἀλλὰ τῆς μὲν πολιτείας τῇ φυλακῇ, καὶ τῷ τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ἔχων ἀνέχεσθαι, κοινὸς εἴπέρ τις ἀνθρώπων [5] ἐασούδαζεν εἶναι· τῷ δὲ ἀξιώματι τῆς γνώμης καὶ τῷ μὴ τῶν αὐτῶν ἥττᾶσθαι τοῖς πολλοῖς, ὀλίγοις καταλιπεῖν ἐγγὺς ἐλθεῖν [6] αὐτοῦ. χρημάτων τοίνυν τοσοῦτον γενέσθαι κρείττων, ὥστ' ὅτι μὲν καὶ τοὺς ἀγροὺς [7] ἀφῆκε τῇ πόλει, παύομαι, μή-

nemo perſtringatur; oratio fidem non merebatur, niſi his nominatim maledixiſſet. Age vero, ſi ante hos viros extitiſſet, aut ſi quis alius his antiquior eundem ſcripſiſſet dialogum, num Themiſtoclem potuiſſet ac Miltiadem, & qui nondum erant nati, accuſare? Non puto. Ergo cum per ſe abſque horum commemoratione ſermo conſtabat, non erat hos neceſſe reprehendi. Nunc autem, praeterquam quod non debuit maledicere, quamvis eos poſſet redarguere, etiam non vere de illis eum locutum eſſe, conabor oſtendere. Ac primum quidem Periclem inſpiciamus, quandoquidem & hunc primum examinare inſtituit; num haec vel privatae vitae vel publicae adminiſtrationis cauſa debuerit audire. Is igitur, ut aiunt, tam ſevere vixit, ut a

vatibus & ſacerdotibus ejus vita nihil differret. Adeo autem modeſtus fuit, ut & compoſite incederet, & rectam viam, ut eſt in proverbio, ſervaret. Jam vitae rationem ſecutus eſt mediam, quae nec ſuperba nec illiberalis eſſet, quemadmodum Athenienſium antiquiſſimos feciſſe praedicat Plato. Cum autem populare haberet vitae inſtitutum, & populo contra Thucydidem ſtuderet, a forenſi temeritate & jactantia plurimum abfuit; quippe qui ne ridere quidem ſit unquam viſus. Quinimo quod ad Reipublicae curam & aequalitatis amorem pertinebat, nemini cedebat; animi magnitudine, quod non eadem, quae vulgus, ſpectaret, paucos habebat ſimiles. Pecuniam vero ita contemnebat, ut omittam, eum ſuos agros civitati donaſſe, ne

1 Coll. Nov. προσήκει. 2 Bar. 3. βιῶναι μὲν ὕτω λέγεται. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἀνυμνεῖ. Bar. 3. ὑμνεῖ. 4 In Atlantico. *Cant.* 5 Abeſt a Bar. 7, 3. & Coll. Nov. 6 Coll. Nov. Bar. 7 & 3. ἑαυτοῦ. 7 Bar. 3. ἀφία.

c Τοῦ μηδὲν] Νόμιμόν ἐστι τοὺς ὀντινοῦν ἐλέγχοντας αὐτὸ τοῦτο μόνον ποιεῖν, καὶ μὴ πρὸς ὕβρεις ἐξάγειν. ἀμωλύνουσι γὰρ ὥσπερ σύνηθες τὴν τῶν ἐλέγχων ἰσχύν. f Ὥσπερ τοὺς πρεσβυτάτους] Ἐν τῷ Τιμαίῳ φησὶ σώφρονας τοὺς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ Ἀθηναίους εἶναι. g Ἐνδημία Θουκυδίδῃ] Ἐνδημία Θουκυδίδῃ, ὃ τὸν συγγραφέα λέγει, ἀλλὰ ἄλλον τινὰ ἀφάστροφον τῆς πόλεως, ᾧ καὶ ὁ δῆμος καὶ ἄπαις ἐπείθητο.

quis

τις ἄρα, [1] εἶπη [h] ὡς φόβῳ τ Ἀμφικλῆς εἶδεν αὐτό· ἐδόκει [2] γὰρ ἄλλοτε κὰ τοῦτο σύμβολον εἶ-
198 Περικλέους εἶναι, τὸ ἀφροντιστεῖν χρημάτων. ὥστε κὰ αὐτὸς πότε ἐν τῷ δήμῳ παῤῥησιαζόμενος κὰ λέγων περὶ τ αὐτῷ προσόντων ἀγαθῶν, ἔνια κὰ τοῦτο ἐν προφάσει ἐπήγετ περὶ ταῦτα μεγαλοψυχίαν. οὕτω δ' ἦν ἁπλοῦς καὶ πλήσιος τὸν βίον κὰ τ πολιτείαν, κὰ τοσοῦτον ἀπεῖχε τοῦ ζῆν πρὸς τὰς ἑτέρων ἡδονὰς, ὥστε φησὶν οἱ γεγράφοτες περὶ αὐτοῦ διδασκάλου τάξιν πρὸς παῖδας, πρὸς τοὺς Ἀθηναίους αὐτὸν ἔχειν, ὥστε ἀπόντος μὲν Περικλέους, ἐν ἀταξίᾳ πολλῇ καὶ ῥαθυμίᾳ τ ἐκκλησίαν εἰ) πολλάκις, φανέντος δὲ εὐθὺς μεταβάλλεσθαι κὰ σωφρονίζεσθαι πρὸς τ ὄψιν, ὥσπερ διδάσκαλε, μήτι γνοίη Περικλῆς ὢν ἡμάρτανον. ὁ δὲ φασὶν ἐπάρξαι Σωκράτη σοφιστῶν [3] ἀφαιρούντως, τοῦτ' ἐκείνῳ δημαγωγῶν, ἐπῃνημένα μὲ γὰρ τ δῆμον καὶ [4] μεῖζον φρονήσαντα, δεινόταλον εἰ) συσκιλαι κὰ καθελεῖν, ἀθυμήσαντα δὲ καὶ ταπεινωθέντα ἀναλαγεῖν αὖ τοῖς λόγοις, καὶ μετὸν ἐλπίδων ποιῆσαι, ὥσπερ ἐκεῖνος εἰώθει περὶ τοὺς νέους ποιεῖν. συνελόντι δ' εἰπεῖν, ὄχημα τ πόλεως ἦν Περικλῆς, ὐ δουλεύειν ταῖς τ πολλῶν ὀπῃθυμίαις, ἀλλ' αὐτὸς ἄρχων τ πολλῶν, ὐδ' ὅ, τι δόξειεν ἐκείνοις τοῦτο λέγειν
199 ἀξιῶν, ἀλλ' ὅτι δόξειεν αὐτῷ, τοῦτ' ἐκείνους πράττειν ἐπαναγκάζων· ὐδ' ἐν κόλακος μοίρᾳ προκείμενος, ἀλλ' ὐδαμοῦ τοῖς κόλαξι πάροδον τὸ καθ' αὑτὸν διδούς· τῇ μὲ χρηστότητι κὰ ταῖς ὀπιεικείαις, ἐν πατρὸς ὢν πάσει τῷ δήμῳ· τῷ δὲ [5] καταίργειν ἅπαντας κὰ πάνθ' ὑφ' αὑτὸν ἔχειν, [i] πλέον ἢ τύραννος. ἐξ ὧν ὡς ἔοικεν, ἔξεστι σαφῶς ἰδεῖν, ὅτι εἴτις ἄλλος κὰ Περικλῆς ἐκὼν δίκαιος. ὐδαμοῦ γὰ τ πλεονεξίαν ἀντὶ τ νόμων ἠγάπησεν, ὐδ' ὅπως μείζων τ τάξεως ἔσῃ φρονήσῃ, παρὸν αὐτῷ μᾶλλον [k] παντὸς Πεισιστράτου· ἀλλ' ἦν ἁπλοῦς καquis hoc eum calumniae metu feciſſe dicat; ut hoc quoque inter notas Periclis haberetur, opes contemnere. Quo factum eſt, ut etiam ipſe aliquando pro concione de virtutibus ſuis libere loquens, hanc quoque magnanimitatem primo loco poſuerit. Jam in vita & Reipublicae adminiſtratione ita ſibi ſimilis erat, tantumque aberat, ut ad aliorum libidinem viveret, ut narrent eum ſcriptores Athenienſibus inſtar praeceptoris fuiſſe, ſic ut ipſo abſente tumultuaretur ſaepe concio, praeſente mox mutaretur, & ad viri conſpectum corrigeretur, quaſi metuerent, ne illorum delicta Pericles reſciſceret. Quod autem Socrati inter ſophiſtas, hoc illi inter oratores a natura praecipue datum fuit, ut elatum populum ac ſuperbientem facillime comprimeret, deſperantem rurſus & abjectum dicendo revocaret, ac ſpe repleret, quemadmodum ille cum adoleſcentibus agere ſolebat. Denique Urbis dignitas erat Pericles, ut qui nec multitudinis cupiditatibus obtemperaret, ſed ipſe populo imperaret, nec quod illis videbatur, diceret, ſed quod ſibi videretur, id illos facere cogeret; nec adulatoris fungeretur officio, ſed omnem adulatoribus, quantum in ſe erat, intercluderet aditum; cum quatenus probus erat & aequus, patris vicem populo praeſtaret; quatenus autem omnes coercebat, & in ſua poteſtate habebat omnia, plus quam tyrannus eſſet. Unde licet evidenter, perſpicere, Periclem, ſi quem alium, ſponte juſtum fuiſſe. Nec enim uſquam iniquitati potius quam juſtitiae ſtuduit, nec, ut majorem obtineret locum, curavit, cum id quovis Piſiſtrato facilius poſſet; verum quaſi arcem ad

1 Coll. Nov. & Bar. 3. εἶπον. 2 Coll. N. Bar. 3, 7. γὰρ ὥσπερ ἄλλό τι. 3 Bar. 3. Ἀφαιρέτως. 4 Coll. Nov. Bar. 7. μείζονα. Bar. 3. μείζω. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. καθείργειν.

h Ὡς φόβῳ τ Ἀμφικλῆς] Ἐπισρατεύσαντες Λακεδαιμόνιοι μετ' Ἀρχιδάμε Ἀθήνησι, κὰ διενοήθησαν τὰς Ἀχάρνας, κὰ τὰς τ ἄλλων Ἀθηναίων ἀρχὰς, μόνας τὰς τοῦ Περικλέους ἐάσαν, φιλίαν τοῦ Ἀρχιδάμε πρὸς αὐτὸν ἔχοντος. Φοβηθεὶς δὴ Περικλῆς, μὴ ὑποπτος Ἀθηναίοις γένηται, ὡς μετὰ τῶν πολεμίων ἔχων συνθήκας, πάντων αὐτοῦ τῶν ἀρχῶν ἀπέσχετο τῆ πόλε. i Πλέον ἢ τύραννος] Ὁ γὰ τύραννος ἀναγκάζει οὕτως δι' ἐκφύλακας αὐτοὺς εἰς τοῦτο παρισκεύασεν. k Παντὸς Πεισιστράτου] Οὗτος πρῶτος ἐτυραννήσεν ἐν Ἀθήναις, διὰ κὰ πάντων τυράννων ἐπεμέθη χαλεπώτατος.

τέχνῃ τ ἀκρόπολιν, ὅτι τῷ σώζειν τὺς νόμους, καὶ τῷ πάντας εὖ ποιεῖν ὁκ μέσου. καί τοι εἰ τ Αρχέλαον κακίζεις ὡς ἄθλιον κ κακοδαίμονα, ὅτι ἁδικούμενον ' προσῆκον αὐτῷ τὴν τυραννίδα [2] ὁκτήσαιτο, ὑφῃρέθη τὸ δίκαιον, καὶ ἀμαρθείρας ὧς ἥκιστα εἰκὸς ἦν, ᾤχετο ἔξον ἐκείνῳ ὁμοίως τυραννεῖν εἰ αὐτῷ ἐβούλετο, ἃ ταῦτα ἔδοξεν, ἀλλὰ τὺς νόμους κ τὸ δίκαιον [3] πλείονος ἄξια ἡγήσατο κερδους ἐποιήσαιτο, πῶς ἂ τούτῳ συγχαίρειν εἰκὸς ἦν; εἰ μὴ τοίνυν περὶ ἄλλου τοῦ πράγματος ἢ δόγματος [14] συμβαίνει εἰς τὸν λόγον, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἐμοὶ δεῖν καταφεύγειν εἰς μάρτυρας, ἀλλ' ἐπ' ἐμαυτῷ δεικνύναι τἀληθὲς ὅπως ἔχῃ. ἐπεὶ δὲ ὑπὲρ ἀνδρῶν [m] πάλαι γεγενημένων ἐξέτασις προκειται, ποῖοί τινες ἦσαν, κ τίνα τάξιν τ πολιτείας προείλοντο, δεῖ δή τινος, ὦ Πλάτων, κ μάρτυρος, [n] ὧ τ μαρτύρων ὑφόρων, αὐτὸς δ' οὐδέποτε ἂν φανεὶς οἰκεῖα προφερόμενος φανεῖ. τὺς μὲν οὖν ἄλλους ἅπαντας παραλείψω, πολλοὺς ἂν ἔχων εἰπεῖν, ἕνα δὲ ἀρχαῖον παρέξομαι, Θουκυδίδην τὸν Ολόρου· ὃς οὐ μόνον τῇ τῶν λόγων δυνάμει καὶ σεμνότητι, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν πραγμάτων ἀκριβείᾳ, πλεῖστον προέχειν τῶν συγγραφέων δοκῇ. φέρε δὴ τί τῷ Περικλεῖ μαρτυρεῖ κ ποῖόν τινα φησὶ γενέσθαι τὺς τρόπους αὐτόν; καὶ πῶς ἄγειν τ δῆμον; ἡ γὰρ ἐκείνου φωνὴ, γένοιτ' ἂν ἡμῖν ὥσπερ ἂν εἰ αὐτὸν ἐν ὀφθαλμοῖς εἴχομεν τ Περικλέα, καὶ σκοποῦντες ἐωρῶμεν, ὁποῖός τις ἦν. [5] ὅσον τε γὰρ χρόνον προῆκτ τ πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ μετρίως ἡγεῖτο, κ ὡς ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτὴν, κ ἐγένετο ἐπ' αὐτῇ μεγίστη· ἐπειδὴ δὲ ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ, φαίνεται 201
κ ἐν τούτῳ ὁ προγνὺς τ δυνάμιν. [P] ἐπεβίω δὲ [6] δύο ἔτη καὶ ἓξ μῆνας· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ὅτι πλεῖον ἔτι ἐγνώσθη ἡ προνοια αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον. ὁ μὲν γὰρ ἡσυχάζοντάς τε καὶ

leges ſervandas & omnes communiter juvandos occupaſſet, ita ſe gerebat. Atqui ſi Archelaum pro miſero habes & infelici homine, quod alienam tyrannidem ſibi vindicarit, violato jure, & occiſis iis, quos non oportebat; cur ei non gratuleris, qui cum poſſet aeque, atque ille, tyrannum, ſi libuiſſet, agere, nequaquam voluerit, ac leges & juſtitiam commodo ſuo praetulerit? Ac ſiquidem de alia re vel ſententia ageretur aliqua, ne ipſe quidem ad teſtes confugiendum potius, quam per meipſum veritatem comprobandam putarem. Sed quoniam de iis, qui olim vixerunt, inquiritur, quales fuerint, & quomodo Rempublicam rexerint; teſtimonio alicujus opus eſt, o Plato, qui teſtes contemnis, nec ullius unquam facile deprehenderis uti teſtimonio. Atque aliis quidem omnibus omiſſis, unum proferam locupletem, Thucydidem Olori Filium; qui non modo verborum vi & gravitate, ſed etiam accurata rerum deſcriptione inter omnes excellit hiſtoricos. Quid ergo de Pericle teſtatur? Qualibus eum fuiſſe moribus? Quo modo populum rexiſſe tradit? Illius enim vox nobis idem valebit, ac ſi Periclem ipſum coram, qualis eſſet, videremus. *Nam & quamdiu Urbi in pace praefuit, moderate eam rexit, ac tutam conſervavit, atque ſub eo maxima fuit reddita: & poſtquam bellum eſt exortum, etiam in hoc vires ejus praecognovit. Vixit autem duos inſuper annos, & menſes ſex: ac poſtquam mortuus fuit, magis etiam ipſius providentia bellica fuit patefacta. Nam ille quidem dicebat fore, ut*

1 Coll. Nov. αὐτῷ προσῆκον. 2 Bar. 3. κατέσκαπτο. συμβαίνειν. 3 Coll. Nov. ἢ πλείονος. 4 Bar. 3. & Coll. Nov. 5 Lib. 2do. *Cant.* 6 Bar. 3. ἔτη δύο.

λειπώτερος. δεινῶς ἂν ὁ ῥήτωρ πάντος Περικράτη φησὶν ὥσπερ ἂν εἰ πάντος τυράννου προσῆκεν. l Συμβαίνειν εἶναι τ λόγον] Κάτωθεν κ συνεκδεχὴν, τὸ ὥμην πρὸς τὸ συμβαίνειν λαμβάνων. m Πάλαι γεγενημένων ἐξέτασις] Ταυτῶ ἐστῶτα ἀποδείξεως δέονται, οἱ δ πάλαι γεγενημένοι ἄνδρες, μαρτύρων τ κατ' αὐτὰ γενομένων, κ τὰ αὐτῶν ἰδόντων. n Ω τ μαρτύρων ὑποφόρων] Δι' ἀποδείξεως γὰρ πάντα δείκνυσι Πλάτων. o Προγνὺς τὴν δύναμιν] Δι' ἧς ἂν προσχώντην Αθηναίοις Λακεδαιμονίων. p Επεβίω δὲ δύο ἔτη] Μετὰ τὴν τρίτην ἔτη δ πολέμου, Περικλῆς ἀπέθανεν.

quieſcentes,

τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας, καὶ ἀρχὴν μὴ [q]ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ, [r]μηδὲ τὴν πόλιν κινδυνεύοντας, ἔφη ῥᾳδίεσθαι· οἱ δὲ, ταῦτά τε πάντα εἰς τἀναντίον ἔπραξαν, καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι τοῖς ἰδίαις φιλοτιμίαις, καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἕως σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς συμμάχους ἐπολίτευσαν. Ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφέλεια μᾶλλον ἦν, σφαλέντα δὲ τῇ πόλει, εἰς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο. αἴτιον δὲ ἦν, ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς ὢν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ, χρημάτων δὲ ἀφθόνως ἀδωρότατος γενόμενος, κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἦγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἦγε, ἀφ' τὸ μὴ κτώμενος ἐξ ὧν προσηκόντων τῷ δυνάμει πρὸς ἡδονὴν [1]λέ-
202 γειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργὴν ἀντειπεῖν. ὁπότε γοῦν αἴσθοιτό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων [2]κατέπληττεν ὅπῃ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ δεδιότας αὖ ἀλόγως, ἀντικαθίστη πάλιν ὅπῃ τὸ θαρσεῖν· ἐγίνετο δὲ λόγῳ μὲν [3]δημοκρατία, ἔργῳ δ' ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή. οἱ δ' ὕστεροι ἴσοι μᾶλλον αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους ὄντες, καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ πρώτου ἕκαστος γίγνεσθαι, ἐτρέποντο καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ τὰ πράγματα ἀνδιδόναι, ἐξ ὧν ἄλλά τε πολλὰ ὡς ἐν μεγάλῃ ἡμαρτήθη, καὶ [5]ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς. εἶτα ὅπῃ τούτοις τὸ ἀκροτελεύτιόν ὅστι, [t]τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευε τότε, ἀφ' ὧν αὐτὸς προέγνω, καὶ πάνυ ἂν ῥᾳδίως περιγενέσθαι τὴν πόλιν Πελοποννησίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ. Ταῦθ' ὑπὲρ τοῦ Περικλέους προαιρέσεως καὶ πολιτείας [4]ἀνὴρ διεξέρχεται, [5]πρῶτον μὲν κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον γεγονὼς [u]καὶ συγγεγονώς, οὐχ ὥσπερ Πλάτων οὐδὲ ἰδὼν αὐτὸν φαίνεται· ἔπειτ' οὐ φιλονει-

quiescentes, ac rem navalem curantes, nec imperium affectantes, aut Urbem in discrimen adducentes, facili superiores evaderent; at hi & contra haec omnia fecerunt, & alia, quae ad bellum non pertinebant, propter privatas contentiones & utilitates, in suam & sociorum perniciem gesserunt; quae sive recte succedebant, privatorum utilitati & honori potius consulebant, sive secus, bellicum Urbi malum conciliabant. Id autem inde fiebat, quod ille quidem, cum dignitate ac judicio polleret, ac minime omnium pecuniam amaret, libere populum coercebat, nec tam ab eo regebatur, quam eum regebat ipse, cum nihil ad gratiam, quasi inhoneste partam haberet potestatem, loqueretur, verum pro dignitate sua etiam iracunde contradiceret. Itaque si quando intempestive erant immodesti, verbis eos ad metum perducebat, ac rursum sine causa metuentes ad fiduciam reducebat; sic ut verbo populi esset, re autem unius viri principis imperium. Posteriores vero cum inter se magis essent aequales, & ad primatum singuli contenderent, populari libidini rerum summam commiserunt, ex quo cum alia multa delicta, ut in magna & imperante civitate, sunt consecuta, tum expeditio Sicula. Deinde haec postremo adjicit, *Tanta cum fuit Periclis praestantia, qua praevidit fore, ut facile Peloponnesiis in bello superior civitas evaderet.* Haec fere sunt, quae de Periclis instituto atque administratione scriptor ille tradidit, qui primum quidem aequalis illorum temporum fuit, cum Plato Periclem ne viderit quidem; deinde non per conten-

1 Bar. 3. λίγειν. 2 Coll. Nov. κατέπλησεν. 3 Δημοκρατεία Bar. 3. 4 Bar. 3. ὁ ἀνὴρ. 5 Bar. 7. καὶ πρῶτον.

q Ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ] Ἢ μὴ πρότερος ἀρχόμενος τοῦ πολέμου, ἢ μὴ δέχεσθαι ἑαυτοῖς τὰ ἄλλων πόλεων προσποιούμενος ἐν τῷ πολεμεῖν. r Μηδὲ τὴν πόλει κινδυνεύοντας] Ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους πόλεμον μὴ πλησίον Ἀθηνῶν ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ ἐκείνων χώρᾳ πρόσκλισιν, Πελοποννησίων Ἀθήνησι στρατόπεδον. s Ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς] Ὁ ἀπὸ Νικίου καὶ τινων ἄλλων. t Τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ] Ἡ τοσαύτη πρόνοια ἦν αὐτῷ φρονήσεως καὶ ἐμπειρίας. u Καὶ συγγεγονώς] Καλῶς προστίθησι τὸ συγγεγονώς. ἐνδέχεται γὰρ γεγενῆσθαι μὲν τινὰ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τῷ θείῳ· Ἀφ' ὧν τὸ μὴ συγγεγενῆσθαι, ἀγνοεῖται τὰ ἐκείνου ὡς ἔχει. Θουκυδίδης γοῦν Περικλεῖ συγγενόμενος περὶ λόγους, συμφοιτητὴς γὰρ ἦσαν ἀμφότεροι.

χίας ἕνεκεν ὑδαμᾶς, ὑδ' εἰς ἀγῶνος χρείαν, ὁδὲ εἰς ἐν ὁ τῴθελο, πάντα ἀναφέρων, ἀλλ' ἐν
ἱστορίᾳ γ διηγήσῃ ταὐληθὲς ἁπλῶς ὑ τωσὶ τῷ διδοὺς, ὥσπερ ὅταν [1] περὶ τ Πελοποννησίων 203
[2] εἰσβολῆς, ἤτινος ἄλλυ τ ἐφ' αὐτ [3] διηγῆται. εἰ μὲ τοίνυν ἠμφισβητεῖτο τῷ Θυκυδίδῃ τῴρὶ
τύτων, ἄλλος [4] ἂν ἦ λόγος. διδόντας δὲ γ πειθομένυς ἀναγκαίως, τοιῦτον γενέσθ τ Περικλέα·
πῦ τ βλασφημιῶν [5] τύτων εἰκὸς ἀξιῦν, ὡς διάκονος ἀντὶ τῴφρά τυ, γ τ ὀψοποιῶν ὑδὲν ἦν
[6] βελτίων ὑδ' ἐπιτηδειότερος χρῆσθ πόλ; τολλῦ μέν τ' ἂν ἄξιον [7] ἦν κολακεία, εἰ Περι-
κλ τῦτ' ἦν ἐπενεγκεῖν τὸ τῴόρημα. ἐπεὶ σὺ, μὴ μόριον μόνον κολακείας αὐτ [8] τῴοθῆς,
ἀλλὰ γ πᾶσαν τ κολακείαν φέρων ἀνάθες, γ νὴ Δί', εἰ βύλ τ ἰδέαν αὐτὴν, ἐφ' ἣν πάντα
ἀνάγεις· ἐὰν δείξῃς ὡς ὅτῳ ταῦτα ὑπῆρχε, [x] τῇ Θεαρίωνος γ Μιθαίκυ τύχῃ συνεκεκλήρωτο, 204
γ τύτων [y] ἀντίτροφος ἦν τὰ πολιτικά. ἀλλ' ἴσως οἱ κόλακες τῴτερον ταὐληθῆ φανῦνται
λέγοντες, ἢ ἡμεῖς, εἴτι τοιῦτον ἐκείνῳ τῴοφέρειν ἀξιοῖμεν. φέρε δὴ πόθεν αὐτῷ πᾶς ὅτ ὁ
λόγος ὡρμήθη; γ πόθεν εἰς τὰς βλασφημίας τὰς κτ' τ ἀνδρῶν ἀφίκετο; ἴσως ὑ χεῖρον ὡς
τῴὸς παῤῥησίαν γ συνόντα ποιήσασθ τὺς λόγυς, ἀναμιμνήσκοντας [9] αὐτὰ ὅτωσί· Εφηθα 204
μὴ χρῆναι [10] τ ἀγαθὸν πολίτην τὰς ὀρθυμίας ἐκ παντὸς τρόπυ ζητεῖν ἐκπιμπλάναι,
μήτ' αὐτὸν ἑαυτῦ, μήτε τ πολιτῶν, μηδὲ τῦτον ὅρον τ εὐδαιμονίας τίθεσθ, ἀλλὰ τὰ βέλ-
τιστα ἀντὶ τ ἡδίστων [11] τῴοαιρεῖσθ· μηδὲ γὰ εἰ τὸ ἡδὺ πάντως ἀγαθὸν, μηδ' αὖ τὸ ἀγαθὸν
ὧ ἡδέος χάριν, ἀλλὰ τὸ ἡδὺ ἀγαθῦ χρῆναι διώκειν. ὑ ταῦτα κυκλεῖς ἄνω γ κάτω; καλῶς
ποιῶν, ὦ ἑταῖρε, [z] τὸ σὸν δὴ τῦτο, γ [12] ταὐληθῆ λέγων. ὑδεὶς ἀντερεῖ μέχρι τύτυ, ὅκυ γε
ὅστις γε μὴ κἀμοί. ὅρα δὴ τάχα γὰ ἄν τι γ ἀλλοῖον ἐκβαίη. Περικλέυς μοι λέξεις ὦ ἄριστε βίον

tionem, nec oſtentationem, nec ad unum quid-
dam, quod ſibi propoſuerit, omnia referendo,
ſed ut in hiſtoria ſeu narratione veritatem ſim-
pliciter expreſſit, quemadmodum cum Peloponne-
ſiorum irruptionem, vel aliam rem aliquam
ſuo tempore geſtam commemorat. Quod ſi hac
de re contentio cum Thucydide intercederet,
alia res eſſet. At cum neceſſario concedunt, &
credunt talem fuiſſe Periclem; cur his afficia-
tur conviciis, quaſi miniſter, non princeps fue-
rit, nec coquis melior aut utilior civitati? Magna
certe res foret adulatio, ſi Pericli nomen hoc
conveniret. Quin tu non partem duntaxat adu-
lationis, ſed omnem ei adulationem tribue, at-
que ipſam, ſi vis, ideam, quo refers omnia; ſi
oſtenderis eum, cui haec ſuppetebant, cum
Thearione & Mithaco fuiſſe connumerandum,
atque his in Reipublica parem extitiſſe. Verum
adulatores fortaſſe citius, quam nos, verum di-
cere deprehendentur, ſi quid illi tale volemus
tribuere. At unde ſermo hic ei exortus eſt, aut
unde in hanc maledicentiam devenit? Præſta-
bit autem, ſi quaſi cum præſente loquamur, at-
que ea ſic repetamus; Aiebas bonum civem cu-
piditati nec ſuae, nec aliorum prorſus debere
ſatisfacere, nec ea re felicitatem metiri, ſed
optima jucundiſſimis præferre: nec enim vo-
luptatem prorſus eſſe bonam, neque bonum vo-
luptatis cauſa, ſed voluptatem boni cauſa expe-
tendam eſſe. Nonne haec ſurſum ac deorſum
volvis? Ac recte quidem, ut tu loqueris, o ſo-
dalis, & vere. Nemo hactenus contradicet, ni-
ſi qui & mihi. At vide, nequid hinc novi effi-
ciatur. Periclis mihi vitam & gubernationem

1 Coll. Nov. τῴερὶ τῆς τῶν Πελοποννησίων. 2 Sic MSS. omnes, P. Steph. ἐισ-βολῆς. 3 Bar. 3. διηγειτω.
4 Coll. Nov. Bar. 3 & 7. ἄν ἦν. 5 Bar. 3 & 7. τῦτον. 6 Bar. 3. βελτίον. 7 Abeſt a Coll. Nov. 8 Bar. 7.
τῴοθείς. 9 Bar. 3. αὐτάς. Abeſt a Coll. Nov. 10 Bar. 3. τό. 11 Bar. 3. τῴοαιρεῖσθ. 12 Bar. 1. ταληθῆς.

x Τῇ Θεαρίωνος & Μιθαίκυ] Τύτυς φασὶ συ[γγράμματα μα[ειρικὰ συγγράψαι. y Αντίτροφος ἦν τὰ πολιτικά] Αντίτροφον λέγ τὸ ἴσον· ὥσπερ γὰ τὰ ἀνθυπόφαντα φασὶν οἱ φιλόσοφοι, οἷον εἴπ γελαστικὸν ἄνθρωπ, καὶ εἴπ ἄνθρωπ, γελαστικὸν, ὅταν γ τῦτο, εἴπ Περικλῆς τῴὸς τὰ πολιτικὰ, τῦτο Θεαρίων & Μίθαικος· καὶ εἴτι Θεαρίων γ Μίθαικος, τῦτο Περικλῆς. z Τὸ σὸν δ τῦτο γ ταὐληθῆ] Αεὶ ὁ Πλάτων ἐν ταῖς ἐρωτήσεσι τὸ, ὦ ἑταῖρε, τίθησιν.

refers,

καὶ πολιτείαν, ὅταν ζῶντα λέγεις· καὶ οὐκ ἐλέγχεις τὸν ἄνδρα, [a]ἀλλ' ὑπονοῦς, ὡς αὐτὸς καλεῖς· καὶ παρὸν αὐτῷ χρῆσθαι μάρτυρι τῷ λόγῳ, μαθήσης οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὰς ἀντιδίκους τὸν ἄνδρα. ἃ γὰρ σὺ διδάσκεις τῷ λόγῳ, ταῦτα ὅτι τῶν ἔργων ἀκριβῶς δείξας τοῦτον φαίνεται ὡς εἰ μηδὲν προσέθηκας ἀλλ' ἢ τούτοις ἔστης, πᾶς τις ἂν
205 εὗρεν ἐκ τῶν εἰρημένων τὸν Περικλέα, ὥσπερ τὰς ἀπὸ τῶν γνωρισμάτων ἐν τοῖς δράμασι. σκόπει γὰρ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ὥσπερ νόμον. ὃν χρὴ τὰς ἐπιθυμίας θεραπεύειν, οὐδ' εἰς ἀπέρωτον ἐᾷν προϊέναι, ἀλλὰ κρατεῖν [2]τῶν ἡδονῶν τόνγε δὴ χρηστὸν καὶ σώφρονα, καὶ τοὺς πολίτας μὴ συνεθίζειν τὸ πλέον ζητεῖν ἔχειν. ὁ τοίνυν Περικλῆς οὕτως ἦν ἄπο πολλοῦ τοῦ δουλεύειν ταῖς ἐπιθυμίαις, ἢ τὸ πρὸς ἡδονὴν ζητεῖν, ἢ πρὸς πλεονεξίαν, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον ἄγειν, ὥστ' ἀπ' αὐτῶν τούτων ὀλιγωτάτην φαίνεται τιμὴν δόξαν λαβών. αὐτός τε γὰρ τοῦ πλείονος τοσοῦτον ὑστερεῖδεν, ὅσον πλεῖστον ἐχῆν, τῇ τε πόλει συνεβούλευε, μήτε ἀρχὴν ἐπικτᾶσθαι, μήτε ἔξω τοῦ ἀναγκαίου μηδὲν πραγματεύεσθαι, ἀλλ' ἡσυχάζουσι τὸν πόλεμον ἀφαιρεῖσθαι. καί τοι ὅτε τὸν πόλεμον μετ' ἡσυχίας ἦγεν ἀφαιρεῖσθαι, ὀλίγ' ἂν ἄλλως ἐπέτρεψε πολυπραγμονεῖν εἰκῆ. καὶ μὴν αὐτός γε ἐν ταύτῃ ζῆν, οὐχ ὡς ἥδιστα προείλετο, καὶ τὸν δῆμον εἴποτ' αὐθοιτο ὑβρίζοντα κατεῖχε. πῶς οὖν μᾶλλον τοῖς Πλάτωνος λόγοις πειθόμενος φανεὸς γένοιτο, εἰ χρὴ τοῖς Πλάτωνος φῆσαι πείθεσθαι
206 τὸν τοσοῦτον πρότερον Πλάτωνος, ἢ πῶς ἂν [3]Πλάτων [4]μᾶλλον ἐλεγχθείη ταὐτὰ αὐτὸς ἑαυτῷ λέγων, ἢ εἰ φαίνοιτο ἅμα τ' ἀξιῶν μὴ πρὸς ἡδονὴν, μηδὲ ἐν κόλακος μοίρᾳ τοῖς δήμοις ὁμιλεῖν, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ Περικλέα κακίζων, ὃς οὐ πρὸς ἡδονὴν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὀρθοτάτης ἀεὶ γνώμης ὡμίλει; ὅμοιον γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ ποιεῖν, ὥσπερ ἂν εἰ προσιπὼν τοῖς ἀνθρώποις ὅπως ὅτῳ χρὴ πείθεσθαι τῶν πόλεων, ὡς Περικλέα ποτὲ τῶν

refers, vir optime, cum ista tradis; nec eum reprehendis, sed suffragia colligis, ut more tuo loquar; cumque ejus uti possis testimonio, eum nescio quomodo ad adversarios relegas. Etenim quae tu verbis doces, haec ille factis prior ostendit. Itaque si nihil addidisses aliud, atque hic substitisses, quivis facile Periclem e verbis tuis, ut e monumentis apud comicos agnovisset. Considera enim rursum quasi legem ab initio. Non oportet virum probum ac temperantem cupiditatibus parere, nec eas in infinitum progredi sinere, sed voluptates moderari, nec ad lucri studium cives assuefacere. At Pericles non modo cupiditatibus non parebat, aut voluptatem vel utilitatem virtuti praeferebat, verum ex iis, quae sunt istis maxime contraria, gloriam sibi comparavit. Nam & ipse suae utilitati minimum studebat, & cives jubebat nec imperium affectare, nec aliud quicquam, quod non esset necessarium, moliri, sed quiescentes bellum ducere. Jam si bellum jubebat quiete ducere, difficulter eos aliud quicquam frustra hortatus esset agere. Quid quod & ipse modestiam colens non jucundissime vivebat, & populum ferocientem cohibebat? Quomodo quis igitur Platonis dictis magis queat parere, si eum Platonis dictis magis queat parere dicemus, qui tanto tempore prior fuit; aut quomodo facilius Plato sibiipsi contradicere demonstretur, quam si pariter nec ad voluptatem nec per adulationem, sed secundum virtutem jubeat cum populo versari, & Periclem reprehendat, qui non ad voluptatem, sed optimis usus consiliis semper cum eo versabatur? Perinde enim videtur facere, ac si postquam jussisset ita Rempublicam administrare, quemadmodum Pericles olim fe-

1 Coll. N. λίγης. 2 Bar. 7. τῆς ἡδονῆς. 3 Bar. 3. μᾶλλον ἐλεχθείη Πλάτων. 4 Bar. 7. ἐλεγχθείη μᾶλλον.

a Ἀλλ' ὑπονοῦς] Πολλαχοῦ γὰρ χρῆται ταύτῃ τῇ λέξει.

cisset,

Ἀθηναίων ' ἐωρᾶτε, εἶτ' ἀπιτήρευε πάλιν, μὴ ἅττως ὥσπερ ἐκεῖνος πρᾶξαιτο. φαίνεται γὰρ βουλομένῳ σκοπεῖν ὀρθῶς καὶ ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἐν τοῖς ἔργοις, τὰ κεφάλαια μὲν ἁπλόγ πεπληρωκὼς ἀνὴρ λέγω· τοῖς μὲ λόγοις, [2] ἅς διεξῆλ πρὸς τὸ πλῆθος ἑκάστοτε· τοῖς δὲ ἔργοις ἅτε αὐτὸς [3] αὐτοῖς ὅτι τῷ βίῳ τῷ καθημέραν ἐπεδείκνυτο, ἄξια τῆς παῤῥησίας ταύτης, καὶ κακῶν ὧν ὅτι τῶν ἐκείνῳ χαρῶν ἀπέχετο ἡ πόλις. μέχρι μὲ γὰ δημηγόρει Περικλῆς, καὶ [4] κατεῖργε τὸ πλῆθος, ἅτ' εἰς Σικελίαν [5] ἀποστόλας ἔπεμπον Ἀθηναῖοι, ἅτε μακρὰς ἀνανύτους τὸ πολέμῳ κύκλῳ περιεβάλλοντο, ἀλλὰ καὶ τὰ τείχη ἔξω προϊέναι, πε- 207
ρίεργον ἐπείθοντο εἶ) γὰ ἦκ ἀσφαλὲς, ἅδὲ εἰδότων τὰ ὑπάρχοντα σώζειν. ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησεν ἐκεῖνος, ὠνειροπόλων μὲ Σικελίαν, ἐφίεντο δὲ Ἰταλίας, ὠρέγοντο δὲ Καρχηδόνος καὶ Λιβύης, πάντας δὲ ἀνθρώπων προσκόπων, ἤρκει δὲ ἁδὲν αὐτοῖς, μακροτέραν δὲ τὸ πολέμῳ [b] ἐπὶ πρεσβήκην ἐποιήσαντο. ὁ δὲ ταῦτα πείθων ἦν, ὦ Πλάτων τε καὶ Σώκρατες, ὁ ὑμέτερος κοινωνὸς μὲ ἦκ ἔστιν εἰπεῖν, ἑταῖρος δὲ καὶ αὐτὸς ἂν φαίης, μᾶλλον δὲ [6] εἰρηκας. πῶς οὖν ἄντις ταῦτα δικαίως κατηγορεῖν Περικλέους, ἢ πῶς οὐκ ἀναιτίως Ἀλκιβιάδου ὅστις προσλαβὼν τὴν πόλιν εἰδυῖαν ἀκούειν συμβούλων, εἶθ' ὕττως ἐξέμηνε; Περικλῆς μὲ γὰ οἶμαι [c] Ἀναξαγόρᾳ συγγενόμενος, βελτίων ἢ κατ' ἐκεῖνον ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης δ' [7] ἑταίρῳ χρώμενος Σωκράτει, μικρᾷ, μᾶλλον δ' ἅδὲν ἀπώναντο τ σωφροσύνης. ὥσ' ἦκ ἀνεκτὸν εἶτις ἐκεῖνον ἐπαινῶν, [8] τοῦτον μέμφεται. Πλάτων τοίνυν ὥσπερ ἐξεπίτηδες ἐναντία τ ὄντων λέξει, ἢ τὰς θαυματοποιὰς μιμήμασι, ἃ μόνον Περικλέους κατηγόρηκεν ἃ μὴ προσῆκεν, ἀλλὰ καὶ δεινὰ τί 208
φησιν εἶ), εἶτις Ἀλκιβιάδῃ αἰτιάσε) τ αὐτῶν τούτων πραγμάτων. ἐκ δὲ γὰ λόγου φαίνε-

ciſſet, deinde rurſum vetaret eo modo, quo ille, adminiſtrare. Etenim ſi quis diligenter animadvertat, is comperiet hunc virum tam verbis quam factis dialogi praecepta impleuiſſe; verbis quae ad populum faciebat ſingulis temporibus; factis, tum quae ipſe quotidie tanta poteſtate digna edebat, tum a quibus ipſius tempore cives abſtinuerunt. Donec enim concionabatur Pericles, & multitudinem reprimebat; nec in Siciliam claſſem Athenienſes mittebant, nec magnos & infinitos bellorum ambitus ſibi circundebant, rati ſe vel extra moenia ſine temeritate ac periculo progredi non poſſe. At poſtquam ille mortuus eſt, jam & Siciliam ſomniabant, & Italiam affectabant, & Carthaginem atque Africam appetebant, atque omnia circumſpiciebant, nec ipſis quicquam ſufficiebat, & longiorem belli fecerunt appendicem. Haec autem, o Plato & Socrates, ſuadebat veſter non ſocius, ſed ſodalis, ut tu dixeris, aut potius dixiſti. Quocirca quis ea vel juſte Pericli, vel non neceſſario tribuat Alcibiadi, qui civitatem, quam acceperat conſiliis obtemperare valentem, in talem furorem egit? Nam Pericles quidem cum eſſet Anaxagorae uſus commercio, eum, ni fallor, ſuperavit; Alcibiades autem cum Socratem habuiſſet ſodalem, exiguum, vel nullum potius ex ea re fructum percepit. Quapropter ferendum non videtur, ſi quis hunc laudet, illum vituperet. Et Plato quidem, quaſi ſponte mentiretur, aut praeſtigiatores imitaretur, non modo Periclem falſis oneravit criminibus; ſed & Alcibiadi ſi quis harum rerum culpam tribuat, indignum dicit fore. Veruntamen res ipſa nul-

1 Bar 3. & 7. ὁρᾶτε. 2 Ita *Cant.* Bar. 3. & Coll. Nov. Vulg. ἃ. 3 Αὐτοῖς Bar. 7. rec. manu; αὐτὰς Bar. 3. & Coll. Nov. 4 Bar. 3. κατεῖχε. 5 Bar. 3. ἔπεμπεν Ἀθηνῶν ἀποστόλας. 6 In Gorgia ſub finem. *Cant.* 7 Coll. Nov. ἑτέρῳ. 8 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. τοῦτο.

b Τῷ παρεληλύθοτι ἐποίησε] Ἀπὸ μεταφορᾶς τ ἐμπόρων, οἳ παραπλέοντες ταῖς ναυσὶν, ἢ δυνάμενοι φέρειν ὅπως τῷ πλείονι φόρτῳ μείζονα σφίσι τὰ κέρδη γένωνται, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μείζοσιν ἐπιχείρεν, ἢ πολεμεῖν ἠδυνάσθη. c Ἀναξαγόρᾳ συγγενόμ.] Οὗτος ὁ Ἀναξαγόρας φυσικὸς ὑπῆρχε φιλόσοφος, καὶ τὰς φύσεις τ ὄντων ζητῶν, καὶ περὶ αὐτὰ τὰ μετέωρα παραχινόμενος, ἧς μάλιστα ἀκροατὴς, Περικλῆς, καὶ Θουκυδίδης.

Iam

ταις τῷ μὴ, ὑδετιῶν προσῆκον τ αἰτιῶν, τῷδ' οὐκ ἐλάχιστον μέρος. ὁ μὲ γὰρ, ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας, τοῦτο δ' ἦν τὰ ὑπάρχοντα σώζονται, καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους, ἔφη βέλεσθαι. ὁ δὲ, τῶν τὰ πολλὰ πράττειν πειθάντων, εἷς ἦν. ἐν οἷς ἄλλά τε πολλὰ, καὶ ὁ εἰς Σικελίαν ἁμαρτάνειν πλοῦς. ἐξ ὧν πλείους τ συμμάχων τοὺς πολεμίους ἐκτήσαντο, καὶ [1] τελευτῶν [2] ἀπήλλαξαν ὡς ἴσμεν. οὐκοῦν [3] ὁ Περικλῆς ἦν ὁ ποιήσας οἰκεῖν καὶ ὑπήλυον τὴ πόλιν, οὐδὲ δι' ὃν τ ἀρχαίων σαρκῶν ὡς σὺ [4] φῂς ἐστερήθης. ἀλλ' ὁ τὰς ἐπιθυμίας ἐπαύξων αὐτοῖς, καὶ τοῖς τ [d] Αἰγεσταίων χρήμασι δελεάζων, καὶ [e] τὴ Σικελικὴν τράπεζαν προξενῶν, ἅτε καὶ αὐτὸς ὢν τοιοῦτος, καὶ μηδαμοῦ ἡσυχαίαν τ ἐλπίδων ἐῶν τ δῆμον, ἀλλ' ἀεὶ μακρότερ' αὐτοῖς ὢν ἐβούλοιτό τε καὶ ἐδέου ὑποτιθεὶς, καὶ ταναντία τῷ Περικλῆ πολιτευόμενος, μὴ τ ὑπ' ἐκείνου τελευτήν. οὐκοῦν σοί τινα τ ἀντιπάλων ἐλεῖν, ἵνα τοὺ φίλων θηρεύσας ἄγεις, καὶ πέπονθας ταὐτὸν τῷ Πινδάρου Πηλῇ, ὃς τῆς τε θήρας διήμαρτε, [f] καὶ τὸν Εὐρυτίωνα [5] φίλταθον ὄντα ἑαυτῷ προσδιέφθειρε. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς ὕστερον οἰμαι [g] Ἀδράστῳ τῷ [6] Γορδίου φασὶ συμβῆναι. ἐγὼ τοίνυν περὶ μὲν Ἀλκιβιάδου ταυτὶ σιγᾶν δέομαι λέγειν, ἀλλὰ καὶ τοῦθ' ὑπ' αὐτῆ τῆ λόγῳ προήχθην ἄκων εἰπεῖν. [h] εἰ δὲ ἡ γεωμετρία καλὸν, καὶ ἡ κατ' αὐτὴν ἰσότης, καὶ δεῖ μὴ τούτων ἀμελεῖν, εὑρίσκω τὸν Περι-

lam in illo, non minimam in hoc haerere culpam demonstrat. Nam ille quidem dicebat fore, ut quiescentes ac rem navalem curantes, id est, suas res conservantes, nec affectantes imperium, facile superiores evaderent; hic autem ex iis erat unus, qui multas res gerere suadebant. In quibus cum alia multa delicta sunt commissa, tum expeditio Sicula. Per quas res plures sibi hostes, quam socios pepererunt, & eum denique eventum, quem norunt omnes, consecuti sunt. Non igitur Pericles tumentem reddidit & supputridam civitatem, nec eos, ut ais tu, antiqua carne privavit; sed is, qui eorum cupiditates accendit, & Aegestaeis opibus illexit, ac Siculas eis mensas commendavit, quippe qui talis esset ipse, nec ullius spei modum populo posuit, quin semper majora, quam volebant aut opus erat, proponeret; atque ita contra quam Pericles, post ejus obitum Rempublicam rexit. Quo fit, ut antequam ex hostibus aliquem capias, amicum quendam venatus esse deprehendaris, atque idem, quod Pindari Peleus, egeris, qui & a fera aberravit, & amicissimum insuper Eurytionem perdidit. Quod idem etiam Adrasto, Gordiae filio posterioribus aiunt temporibus contigisse. Ac mihi quidem nihil nunc de Alcibiade necesse est dicere, quandoquidem & hoc invitus cogente sermone dixi; verum si pulcra res est Geometria, quaeque ex ea nascitur aequalitas, nec est negligenda, video Peri-

1 Ita *Cant.* & Coll. Nov. Coeteri τελοῦτῶν. 2 Bar. 3, 7. ἀπήλλαξεν. 3 Ita olim & Coll. Nov. legit autem rec. manu ὁ Περικλῆς. 4 Bar. 7. ἰφῆς. 5 Coll. Nov. φίλον, 6 Ita *Cant.* & Coll. Nov. Caeteri Γοργίᾳ. Historiam refert Herodot. lib. 1.

d Αἰγεσταίων χρήμασι] Αἰγεσταῖοι πολεμοῦμενοι ὑπὸ Συρακουσίων ἦλθον δεομένοι Ἀθηναίων, ἐπιγενεαλογοι τίσασθαι αὐτοῖς τὸ ναυβικὸν. ἐπεμψαν οὖν Ἀθηναῖοι βουλομένοι κατασκοπῆσαι τὰ χρήματα. καὶ ὡς ξενίαν αὐτοὺς πεισθέντες καλέσαντες ἠπάτησαν, τ παρὰ πᾶσιν ἄργυρον ἐκασταχοῦ εἰς τὴν ξενίαν εἰσφέροντες· ὑπέπεμψαν οὖν Ἀθηναῖοι Ἀλκιβιάδην, εἰς τὸ βοηθῆσαι αὐτοῖς. e Σικελικὴν τράπεζαν] Παροιμία ἡ Σικελικὴ τράπεζα, ἐπὶ τῶν τρυφώντων λεγομένη, παρῆκε δὲ καὶ Ἀθηναίοις Ἀλκιβιάδης τρυφᾶν, ὡς ἀσελγὴς αὐτὸς ὤν, καὶ ταῖς μίξεσι ἡδόμενος. f Καὶ τ Εὐρυτίωνα] Καὶ τ Εὐρυτίωνα· μέμνηται δὲ ὕμνοις Πινδαρου, ὅτι τὸν Εὐρυτίωνα τ Ἴρου Ἀκτορος παῖδα, ἵνα ὄντα τ Ἀργοναυτῶν, σωθησόμενα ἄκων ἀπέκτεινε Πηλεύς· φίλον δὲ λέγει, ἐπειδὴ συγγενὴς τότε ἦν. Πηλεὺς γὰρ τὴν Θετιδος θυγατέρα Ἀκτορος τὴν πολύμηλον εἶχε γυναῖκα· ὁ δ' Ἀκτωρ πατὴρ Ἴρου, ὃς παιδα εἶχε τ Εὐρυτίωνα. g Ἀδράστῳ τῷ Γοργίᾳ] Ὁ Ἀδραστος ἦτος Φρυξὶ τὸ γένος ὤν, τ ἀδελφὸν ἄκων ἀπέκτεινε, ἦλθεν εἰς τ Κροῖσον καθαρσίων δεόμενος, καὶ τυχὼν σωθῆ τῷ βασιλεῖ. συὸς δέ τινος λυμαινομένου Μυσοῖς, συνεξεπέμπετο αὐτὸν μετὰ δούλων καὶ τ μὲν θήρας διήμαρτε, τ δ' παῖδα βαλὼν ἀπέκτεινεν. h Εἰ δὲ ἡ γεωμετρία καλὸν] Ἐπιχειρεῖ ἐμπεσοῦσθαι τ Δατζιέτου τ Πλάτωνος, ὅτι ἀγεωμέτρητος ὑδεὶς εἰσίτω, ἀπὸ τ ἄπορος καὶ ἄδικος. ἡ γὰρ γεωμετρία τὴν ἰσότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην ζητεῖ.

clem

κλέα τ' ἰσότητα κάλλιστα πεπόηκε, ὃ μόνον οὐ τοῖς ἰδίοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς κοινοῖς. ὅσον τε γὰρ χρόνον ἐν τῇ εἰρήνῃ ἄρχει, μετρίως [1] ἐξηγεῖτο [2] φησὶν ὁ ταὐτὰ καλῶς εἰδὼς (τοῦτο δ' ἐστὶν [3] ἐναντίον ἢ βιαίως καὶ πλεονεκτικῶς ὢν σὺ κατηγορεῖς) ἐπειδὴ [4] τε ὁ πόλεμος συνέστη, μόνος ἦρξε τοῦ σῴζεσθαι σωτηρίας. ἠκεῖν γὰρ μὲ [5] παντὸς κέρδους χρεὼν παρέχειν ἑαυτὸν, δικαιοσύνην ἀσκοῦντα δῆλος ἦν, τῷ [6] δὲ τὰ ἐν τάξει βίον ἀντὶ τοῦ πρὸς ἡδονὴν [7] προηρῆσθαι, σωφροσύνης πίστιν παρείχετο ἐμφανῆ· καὶ μὴν ἀνδρείας γε, ἐν οἷς ἂν πρὸς χάριν ἅπαν 210
ὑποπεπτωκώς, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα ἐλευθέρως ὁμιλῶν τῷ δήμῳ. μόνος τοίνυν καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι [8] προεώρα, καὶ τοῖς πολλοῖσι χρήσασθαι δυνηθείς, πῶς ἂν οὐ σοφίας δικαίως [9] δόξαν φέροιτο τῆς γε πολιτικωτάτης, εἰπὲ ἀνθρωπίνως [10] ἐθέλοι λογίζεσθαι; εἶθ' ὃν ἁπάντων τοῦτ' ἐστὶ τῆς ἀρετῆς μορίων ἐπάρχειν προσήκειν, ἀνδρεῖον, δίκαιον, φρόνιμον, σώφρονα, τοῦτον [11] Πλάτων μὲν τὸν κολάκων ἐκέλευσε; λάλους γάρ φησιν Ἀθηναίους ἐποίησε καὶ ἀργοὺς καὶ δειλοὺς καὶ φιλαργύρους, εἰς μισθοφορὰν καταστήσας. πρὶν μὲν δὴ λάλων ὦ Πλάτων καὶ ἀργῶν καὶ δειλῶν [k] αὐτόθεν καταβαλεῖ, [l 12] μήπως τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσι θεὸς ἄλλος· καὶ δῶμεν λαβεῖν [m] καθ' ἡμῶν αὐτῶν, προσήκοντες μὲν ἥκιστα, ὅμως δὲ [13] τὰ δὲ [14] Ὁμήρου κἀνζῶμεθα νικᾷ, τὸ ὁπποῖον [15] κείπηθα ἔπος, τοῖον κ' [16] ἐπακούσῃς. ἐγὼ μὲν γὰρ, οὐδὲν ἂν ἔποιμι φλαῦρον, οὐδὲ προσαχθείην, μήποτε ὥστε μανείην· ἀλλ' ἐμαυτῷ πρότερον ταῦτ' ἔρρατα ἂν καταγοίην, ἢ Πλάτωνα τῶν μεγίστων εὐφημιῶν ἐκὼν ἂν ἀποστερήσαιμι. ἕτεροι δ' εἰσὶν ἴσως 211

clem tam publice quam privatim maxime omnium aequalitati ſtuduiſſe. Nam & quamdiu in pace praefuit, moderate eam rexit, inquit is, cui ſunt ejus res probe cognitae (hoc autem contrarium eſt ei, quod fit violenter & injuſte, atque a te reprehenditur) & poſtquam bellum eſt conflatum, ſolus viam ſalutis comparandae noverat. Quocirca cum nulli eſſet lucro deditus juſtitiae manifeſtum dabat ſpecimen, ut & temperantiae, dum vitam modeſtam voluptati praeferebat; fortitudinis etiam, cum non ad gratiam, nec ſubmiſſe, ſed liberrime cum populo agebat. Denique cum ſolus & futura praeſcire, & praeſentibus uti potuerit, merito prudentiae laudem, ſi quis res humanas conſideret, conſequatur. Ergo quem de cunctis virtutis partibus licet fortem, juſtum, prudentem, temperantem vocare, eum inter adulatores Plato poſuit? *Nam loquaces*, inquit, *ocioſos*, *ignavos*, & *avaros*, *poſtquam ſtipendia juſſit facere*, *Athenienſes reddidit*. Ac de loquacibus quidem, ocioſis, & ignavis, Plato, indidem ſupputa, *Ne quis forte deus Trojanos excitet uſquam*; & contra nos ipſos occaſionem demus, indecoram quidem, tamen ut hic quoque Homericum illud locum habeat, *Quale aliquis dicet verbum*, *tale audiet ipſe*. Nam ego quidem nihil dixerim acerbius, nec ita unquam inſanierim; ſed meipſum potius peſſime affecerim, quam ſciens Platonem maximis laudibus privaverim. At alii fortaſſe qui-

1 Sic MSS. Coll. Nov. Bar. 3. & 7. Vulg. ἐφηγεῖτο. 2 Thucydides, cujus verba ſupra ſunt citata. *Cant.* 3 Coll. Nov. & Bar. 3. σαυτίως. 4 Δὲ Bar. 7. 5 Coll. Nov. Bar 3. 7. ἅπαντ&. 6 Illa τὸν σὸ non agnoſcit Bar. 3. 7 Coll. Nov. προαιρεῖας. 8 Coll. Nov. προορῶν. & in marg. rec. manu χρ. προειδώς. 9 Coll. Nov. φέροιτο δόξαν. 10 Coll. N. Bar. 3. & 7. ἐθέλοι. 11 Coll. N. Πλάτων μέν. 12 Iliad. κ'. extr. *Cant.* 13 Bar. 7. τὸ τῦ. 14 Iliad. υ'. *Cant.* 15 Coll. Nov. κ' εἴποισθα. 16 Bar. 7. ἐπακούσῃς. Bar. 3. ἐπακούσῃ. & Coll. Nov.

i Εἶπε ἀνθρωπίνως ἐθέλοι] Ἐπειδὴ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι προείδεναι τὴν Θεμιστοκλέα ἔφησε, τοῦτο δέ ἐστι θεῶν, καὶ τῶν αὐτοῖς κατόχων ἐπιφέρει τὸ εἶπε ἀνθρωπίνως ἐθέλοι λογίζεσθαι, δεικνὺς ὡς ὅσον ἰσχύει ἀνθρώπου φύσις γνῶναι προὶ τὰ μέλλοντα, τοσοῦτον καὶ Περικλῆς ἦν ἐκ ταύτης. k Αὐτόθεν καταβαλεῖ] Τὸ αὐτόθεν καταβαλεῖ παροιμία, ἐπὶ τῶν νικώντων λεγομένη πρὸς οὓς νικῶσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ προσήκοντος καταβάλῃ τὸ προὶ τῆς νίκης· λέγει δὲ τοῦτο Ἀριστείδης πρὸς Πλάτωνα, δεικνὺς αὐτὸν σύντροφον λέων ψυδόμενον. l Μήπως τις καὶ Τρῶας] Τοῦτο Ὁμηρικόν, λέγει δ' ὅτι σκέπτῃ, μὴ πολλοὺς ἔξεις ἀντιλέγοντάς σοι. m Καθ' ἡμῶν αὐτῶν] Ἐκ δὲ καθ' ἡμῶν συμπαραλαμβάνει ἑαυτὸν κυφοτέρᾳ τῷ ἐπιπλῆξαι ἐρωτικόμενον.

dam

πνὲς οἷς ἔλαθον [1] μέλλ τ σης ἀξίας, ἄλλως τε κἀὶν τοφράστως εὐτοφσώπυ λάβων), ὡς ὑπὲρ ἀνδρῶν ὐδ' αὐτῶν φαύλων ὐδ' ἀξίων κακῶς ἀκύειν, [2] ἀμιώων). ἐπεὶ ὅπ γε ἤδειν ὑ τοὶ τύτων λέγειν, ὡς ὐδὲ τύτοις ἔνοχος Περικλῆς, σιωπῆσαι χαλεπώτερον, ἢ πειρωμένῳ δεικνύειν, εὑρεῖν ὅ, τι χρὴ λέγειν. τοῦτον μὲ οὖν ὡς ὐ λάλυς ἐποίησε, μέγιστον οἶμαι κἀὶνζῶθα σημεῖον τὸ μὴ ὅπὶ τ ἐκείνυ χρόνων γενέσ τῇ πόλει τ ἀβολὴν ταύτ, ἀλλ' ὕτερον ἡνίκα τ μὲ ἤδη λαμτοῦς ἐπόθυν, τὺς δὲ πρόνζας, πλέω λαλῦντας ἢ φρονῦνζας εὑρισκον, ὑ ὐδαμῶς τὸ τῦ Περικλέυς ἀγαθὸν σώζοντας. ὥσ' ἐξ αὐτῶν ὧν τὺς ὕτερον ἠπάσαντο, ὑ ὧν ὑπὸ τ μετ' ἐκεῖνον διεβλήθη, τὰγ' ἐκείνυ σεμνύνε). ὥσπερ γὸ ἰατρῦ χρησῦ τελευτήσαντος, καὶ χρ πολλοὶ τὸ ἄδεια διαπτομβύων, ὕτερον ἡ νόσος ἐπελθεῖν ἴσχυσεν. ὥσ' ἔχγε τ εἰκότων, ὐκ ἀφεῖσ μόνον τ αἰτίας, ἀλλὰ ὑ κατ' αὐτὸ τῦτο μειζόνως [3] εὐ-
212 δοκιμεῖν αὐτ προσῆκεν ἀντὶ ὧ μέχρι τύτυ ὧ χρόνυ, [4] ὥσπερ [n] Διοτίμα δέκα ἔτη τ νόσου δυνηθεῖσα ἀναβαλέσ τῇ πόλ, εἰς εὐεργεσίας [5] μέρος οἶμαι καλέθετο, ὑ ὐδεὶς ἐκεῖνην αἰτιᾶται τ ὕτερον [6] συμβάντων· ἀλλὰ ὧ μὲν μὴ τρότερον συμβῆναι, πάντες ἂν εἰκότως, τῦ δὲ ὅλως ὐδείς. ὐ γὰρ ἐκείνη ταῦτα ἐποίησεν, ἀλλ' ἐκείνη ταῦτα εἰς ὅσον ἐξῆν ἐκώλυσεν· ὥσ' ὐδ' ἂν συμβεβηκὸς εἴη τ ἀρχήν, τόγε [7] ἐκείνης μέρος. ο σὺ δὲ [8] Μαντινικὴν μὲ ξένην ὑ [9] Μιλησίαν, ὀνίσασθαι κοσμεῖν, ὑ ὕς τινας ἂν σοι δοκῇ, πάνυ ῥᾳδίως μεγάλων ἠξίωσας· τ δὲ Ελλήνων τὺς ἄκρυς ὑ τοὶ πᾶσι βεβομβύυς, ἐν φαύλῳ καθαιρεῖς, ὐδὲν διαφερόντως, ἢ εἴτις τινὰ τ μαγείρων ὡς ἀληθῶς, ἢ ὑ ἄλλό τι τ τυχόντων ἀνδραπόδων. αἴτιον δὲ ὐ τὸ ἀγνοεῖν τ

dam ſunt, qui tuam dignitatem parum curant, ac praeſertim ſi praetextum nanciſcantur ſpecioſum, quaſi pro viris non vilibus nec maledictione dignis dicturi ſint. Alioqui nec illis eſſe criminibus obnoxium Periclem difficilius mihi ſit tacere, quam volenti demonſtrare, quod dicam invenire. Ac primum quidem, quod eos loquaces non reddidit, inde colligitur apertiſſime, quod non ipſius tempore Urbs hanc culpam ſuſtinuit, verum poſt, cum & illum deſiderabant, & ſuos oratores loquaciores quam prudentiores, nec Periclis virtutem ullo modo conſervantes deprehendebant. Itaque per ea crimina, quae poſterioribus impegerunt, & ab iis, qui ſunt illum ſecuti, audiverunt, ille celebratur. Etenim quaſi medicus fidus obiiſſet, ac licenter jam viverent, morbus poſtea cœpit ingraveſcere. Quocirca non a crimine tantum debuit abſolvi, ſed etiam majorem inire gratiam, quod hactenus quemadmodum Diotima, cum per annos decem morbum civitati diſtuliſſet, beneficium, ni fallor, in eos collocavit, nec ei quiſquam, quae poſtea contigerunt, imputat; verum ut ea non prius contigiſſe ſciunt illius beneficio, ita quod tandem contigerint, ei non imputant. Nec enim illa res eas effecit, ſed, quantum potuit, fieri prohibuit; nec unquam, ſi per eam ſtetiſſet, contigiſſent. At tu Mantinenſem quidem hoſpitam & Mileſiam noviſti laudare, ac quoſcunque libet, facile praedicas; Graecorum autem principes, ubique celebres, temere deprimis non ſecus atque coquos, aut aliquod aliud vile mancipium. Id autem non ideo facis, quo dignitatem eorum non cogno-

1 Coll. Nov. μέλλει. 2 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. ἀμειώσοντες. 3 Ita MSS. Opor. Bar. 7. 3. & Coll. N. Vulg. εὐδοκιμῶν. 4 Deeſt, *eos cohibuerat*, vel tale quid. *Cant.* 5 Abeſt a Bar. 7. οἶμαι μέρ Bar. 3. 6 Coll. N. Bar. 3. 7. συμβαινόντων. 7 Bar. 7. ἐκείνοις. 8 Diotimam, de qua in Sympoſio. *Cant.* 9 Aſpaſiam. *Cant.*

n Η Διοτίμα] Μεῖζον ἐπήγαγε παράδειγμα ἢ ἰατρῦ τῦ Διοτίμου. αὕτη γὸ πολιτικὴ φιλόσοφ ὖσα, μέλλοντος λοιμὸν κατασκήψειν τῇ πόλ, σοφίᾳ τινὶ ἢ ἐπιστήμῃ λέγεται ἀναβαλέσθαι ποιῆσαι τ νόσον. ο Σὺ ὃ Μαντινικῶ μὲν ξένῳ] Αὐτῷ πάλιν σημαίνει τὴν Διοτίμαν· ἀπὸ γὸ Μαντινείας τῆς Αρκαδίας ἦν. Μιλησίαν δέ φησι τῷ Ασπασίαν ταύτῳ ὃ θαυμάζει ὡς διδάσκαλον οὖσαν.

scas;

ἀξίαν, ἀλλὰ πῶς ἂν εἴποιμι εὐσεπτῶς σφόδρα τῶν λόγων γίγνῃ. ἀλλ' ὀκεῖσε ἐπάνειμι ὅπ
σῶτον μὲν, ὃ τ Περικλέους χαρῶν, ἀλλὰ τῶν ὕστερόν ὄζει τὸ τῆς λαλιᾶς ἔγκλημα τῦ-
το, ὑπ' ἀνδρῶν οὐδὲν ὁμοίων ὀκείνῳ [1]γενομένων. ἔπειτα καὶ τὸ εἰκὸς ὕτω σώζεται, ὡς
σάντες μᾶλλον ἢ Περικλῆς [2]ἐπιτηκὼς ἂν εἴη λαλεῖν αὐτὸς, καὶ τοσῦτον [3]ἧττων ὀκείνου 213
ἡ αἰτία, (καὶ μηδεὶς θαυμάσῃ [P] τὸ παράδοξον) [4]ὅσῳπερ ἀμείνων ἦν λέγειν, εἰ δὴ τῦτό γ'
ἀληθές ὄζιν. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ὅπως ἔτυχε τῶν λόγων μεταχειρίζετο, ἢ κατήγαγεν εἰς φαῦ-
λον τὸ πρᾶγμα, ὡς παντὶ τῷ βυλομένῳ [5]λαβεῖν ἔτι), εἰκότως ἂν πολλῶν ἐδόκει διαφθεῖ-
ραι καὶ πεῖσαι λαλεῖν ὃ φρονεῖν ἀμελήσαντας· ὥσπερ οἵ τι τῶν ῥᾳδίων ἄλλο σροδείξαντες,
ταχέως πολλῶν ὀπαδῶνται. ὅτε δὲ αὐτὸς σὺν κόσμῳ καὶ νόμῳ καὶ μετὰ πάντος ὃ γιγο-
μένῳ καλῶ τῶν λόγων ἐδείκνυεν αὐτῶν, [Q]καὶ τὸ τῦ Λάχητος, εἰ δὲ βύλει Πλάτων[Q]
ὁμῶ συνδιέσπασεν, οὐδὲν χείρω τῶν [6]λόγων τ βίον σροσχόμενον, πῶς ἂν εἴη διεφθαρκὼς
Ἀθηναίους, ἢ πῶς λάλους ἔτι) πεποικὼς, ὅς γε καὶν τοῖς λόγοις αὐτοῖς τὸ μηδὲν φαύλως
μηδ' εἰκῆ τιμήσας φαίνεται; τῦνδυτίον γὰρ ἔμοι γε [7]πᾶν αὐτὸν ἐθίσαι δοκεῖ, μήτε λέγειν
ὅπως ἔτυχε μηδὲν, μήτε σοιεῖν ἀπὸ τῦ σρώτου σροσάντος. τοιῶν γῦν ἑνά τι δεῖ λε-
λύσθαι, ἢ γὰρ οὐδὲν φαῦλον οὐδὲ αἰσχρὸν λάλους ἔτι), ἢ Περικλῆς ὐκ ἂν εἴη λάλους πεποικ-
κὼς, εἴσερ ἦν ἀγαθὸς λέγειν, ἤδη τοι τόγε τοῦτον, Περικλῆς δ' δεινὸς λέγειν, ὃν' ὥσπερ 214
τῦς ἄλλους. ὐκοῦν ὡς δεινὸς [8]καὶ ὥσπερ τῦς ἄλλους λοιπὸν ἂν εἴη διδάσκειν. Τίνες οὖν ἂν
μᾶλλον ἀξιόχρεω γένοιντο ἐπαινέται καὶ μάρτυρες τῆς ὀκείνου δεινότητος καὶ δυνάμεως,
ἢ οἷς σύνηθες ἦν ψέγειν ἅπαντα [9]ἢ κοσμεῖν; εἰ γὰρ ὅτοι φθονεῖεν διδόντες τ ψῆφον, ὁλῇ γ'

scas; sed, ut honeste dicam, nimium sermoni indulges. Sed, ut eo redeam, primum non ad Periclis tempora, verum ad posteriora pertinet hoc loquacitatis crimen, & ad eos homines, qui fuerunt illi prorsus dissimiles. Deinde hoc etiam verisimile est, omnes potius, quam Periclem, loquaces eos fuisse reddituros, atque eo minus hoc illi crimen convenire (neque vero quisquam novitatem dicti miretur) quo fuerit eloquentior, ut aiunt. Etenim si temere dixisset ille, vel rem vilem reddidisset, ut eam possent omnes, qui vellent consequi; merito plerosque corrupisse, & ut neglecta prudentia loquacitati studerent, effecisse diceretur; quemadmodum qui quid aliud, quod facile sit, docent, brevi multos habent sectatores. Cum autem ornate & cum omni venustate atque arte dixerit, ac Lachetis illud, vel, si mavis, Platonis pariter observarit, ut vita sermonibus responderet; quomodo potuit Athenienses corrumpere, vel loquaces reddere, qui etiam in verbis ipsis, ne quid esset temere prolatum, caverit? Quinimo contra mihi videtur eos assuefacisse, ne quid temere dicerent vel facerent. Quo fit, ut ex tribus unum concludi sit necesse, & vel nulla sit in loquacitate turpitudo, vel Pericles eos loquaces non reddiderit, siquidem bonus fuit orator, vel denique dicendi peritus praeter caeteros Pericles non fuerit. Illud itaque demonstrandum restat, eum dicendi peritum praeter caeteros fuisse. Quinam vero locupletiores ejus vehementiae ac facultatis testes fuerint ac praecones, quam qui solent cunctos vituperare potius quam laudare? Etenim si illi suffragium dederint, vix

1 Bar. 3. γιγνόμενον. 2 Bar. 3. 7. ἐπιτηκὰς. 3 Ἥττον Bar. 3. 4 Coll. Nov. Bar 3. ὅσονπερ. 5 Coll. N. Bar. 3. λαβῶ 6 Bar. 3. τὸν βιον τ λογων. 7 Bar. 7. rec. manu. 8 Bar. 3. καὶ ὡς ὑπὲρ. 9 Deest in P. Steph.

P Τὸ παράδοξον] Ὥσπερ γὰρ παράδοξον εἶναι δοκεῖ τὸ λέγειν ἱκανὸν ὄντα ὀκεῖνον μὴ κὴ τὰς ἄλλας, ἐς τῦτο κατασκῆψαι, ἀλλὰ σιγὴν ἀσκεῖσθαι. Q Καὶ τὸ τῦ Λαχητος] Ἐν Διαλόγῳ Πλάτων εἰσάγει πρὸς Λάχητα λέγοντα τῷ Σωκράτει, ἄχαμαί σε, Σώκρατες, καὶ σοῦ βίου καὶ τοῦ λόγου.

eum

ἂν ἄλλος τις ἀποστερήσ. [r]ἔτι δ' ἄλλα μέν τινος [1]τραγμαῖος σκήπτεται μάρτυρι [2]κωμωδιοδιδασκάλῳ, τάχ' ἂν ὐκ ἰσχυρὸν ἦν· εἰς δὲ λόγων κρίσιν, μήποτε ὕστατα σεμνὸς γενοίμην, ὥστ' ὑποστῆναι τῶν ἀνδρῶν τούτων ὡς σθένος ἀξίων. λέγω δὲ ἤδη ταῦτα, πρὸς οὓς ἔξεστι. [s]τοὺς δὲ βεβήλων ὀλίγος ὁ λόγος· πάντως [3]δὲ σθένει δεῖ πύλας αὐτοὺς ὑπιδεῖν τοῖς ὠσὶν, ἀλλ' ὑπέχειν) πάλαι· τοὺς δὲ λέληθε καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι παντάπασιν [4]ἀναισθήτως ἔχουσι, καὶ τοσοῦτον εἰσὶ πόρρω τῶν ἱερῶν. ὑκοῦν τῶν μαρτύρων ἡμῖν τῶν εἰς τοὺς λόγους κεκλημένων τῷ Περικλεῖ, καὶ οἷς ὐκ ἐλάχιστον μετεῖναι φαίημεν ἂν τοῦ περὶ ταῦτα ἐμπειρίας, [5]ὁ μὲν, τὴν Ελληνίδων
215 μείζω τε καὶ ἐκείνου γλῶτταν εἰρηκεν, [t]λέγων μὲν ἴσόν τι καὶ [6]φωνὴν, ἀναμίξας δέπι τοῦ σθένους [7]τῆς τέχνης πικρίας τοῖς ἀπὸ τοῦ ἀληθείας. ὅμως δ' ὐκ ἐξέφυγε τὸ μὴ οὐ τὰ σθένη δοῦναι τῷ ἀνδρὶ, μηδ' ἐνδείξασθαι τὴν μεγαλοπρέπειαν τε καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ. [8]ὃν δ' ἀστράπειν [9]καὶ βροντᾶν καὶ κυκᾶν αὐτόν φησι [u]δημηγοροῦντα. μὴ γὰρ τοῦτο εἶπε μέμφεται αὐτῷ, ἀλλ' ὅσον εἰς τὸν πρόντα σοφιστικὸν λόγον, τοῦ μαρτυρίας λάβωμεν, ἔπειτα καὶκεῖνα μικρὸν ὕστερον ἄντι δείν [10]σοὶ ἡμῶν ὄντα φανήσεσθαι. [11]ὁ δὲ δὴ τρίτος ἄντικρις ὥσπερ σθένει κωμωδίας ὢν ποιητὴς, ἀλλ' ὡς ἂν εἷς τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνεπίφθονον αὐτῷ καὶ καθαρὰν τὴν μαρτυρίαν [12]ἀποδέδωκε. λέγων [x]ὡς ἑκκαίδεκα μὲν ποδῶν ἦρει τοὺς ῥήτορας ἐν τοῖς λόγοις, μόνου δὲ πειθώ τις ἐπεκάθιζεν ὑπὶ τοῖς χείλεσι· πάντα δ' εἶναι φλυαρίαν πρὸς ἐκεῖνον. φησὶ γοῦν ὕτωσὶ δυσχε-

eum alius quiſquam eo privaverit. Deinde in alia quidem re non eſſet fortaſſe magni momenti comicum teſtimonium; at in eloquentiae judicio ut illos quaſi viles contemnam, nunquam tam ſuperbus ero. Haec autem ad eos loquor, ad quos licet. Profanos vero parum curo; nec eſt iis aures occludere neceſſarium, cum ſint jampridem occluſae, quanquam & hoc eos lateat; uſque eo ſunt ab omni ſenſu alieni, & a ſacris remoti. De teſtibus itaque quos citavimus Periclis cauſa, quique non parum in hoc ſtudio valere videntur, primus Graecanicarum maximam vocavit ejus linguam, cum diceret idem, quod ſentiebat, nonnihil tamen veritati ex arte acerbitatis aſpergeret. Veruntamen facere non potuit, quin primas ei tribueret, ejuſque in dicendo declararet excellentiam. Secundus vero fulgurare eum, tonare, ac miſcere dixit inter concionandum. Nihil enim curo, ſi quid in eo reprehendit, ſed quantum ad hanc rem attinet, ejus utor teſtimonio, paulo poſt & illa, ſi fuerit opus, nobiſcum facere demonſtraturus. Tertius denique, quaſi non jam comicus, ſed ex optimis viris unus eſſet, integrum dedit ei ac ſincerum teſtimonium. Nam oratores, inquit, ſedecim pedibus in dicendo ſuperabat, ac ſolius *Suadela labris inſidebat dulcibus*; omniaque prae illo nugae erant. Jam per indignationem ita lo-

1 Bar. 3. σκήπτεσθαι πράγματος. 2 Vulg. κωμωδιοδιδασκάλῳ. Bar. 3. κωμῳδίας διδασκάλῳ. 3 Deeſt in Bar. 7. 3. & Coll. Nov. 4 Bar. 3. ἀναισθήτως. 5 Cratinus. *Cant.* 6 Lege φροιῶν *Cant.* pro φωνήν. 7 Bar. 7. τῆς ἀπὸ τῆς. 8 Ariſtoph. Acarnenſibus. *Cant.* 9 Illa καὶ βροντᾶν non agnoſcit Bar. 3. & ut redundantia notantur in Coll. Nov. 10 Bar. 3. φανήσεσθαι πρὸς ἡμῶν ὄντα. 11 Eupolis. *Cant.* 12 Bar. 3. ἀπόδωκε.

r Ετι δ' ἄλλα μέν τινος πράγματος] Βίᾳ καὶ πολιτείας, ἃ γὰρ εἰς ταῦτα ἄξιοι μάρτυρες εἰσίν. s Τῶν δὲ βεβήλων ὀλίγος] Εκ τῶ εἰπεῖν βεβήλων ἓ πύλας ἐπιθεῖναι τοῖς ὠσὶ, παρεικάζει τὰς λόγους μυστηρίοις, ἔστι γὰρ κήρυγμα μυστικὸν τὸ ῥήσεις δ' ἐπιθεῖναι βεβήλοι, ὥσπερ καὶ Ορφεὺς δηλοι, φεύγομαι οἷς θέμις ἐστὶ, ῥήσεις δ' ἐπίθεσθε βεβήλοι· ἀκριβῶς δ' εἶπε ἓ τῶν ἱερῶν, ἤτοι τῶ λόγων τηρήσας τὸν τρόπον. t Λέγων μὲν ἴσον τι] Επειδὴ Δημοσθένει εἶχε τὸ λέγειν γλῶτταν, ἀστεῖα λέγειν τινὰ καὶ φλυαρίαν, διορθῶται λέγων, ὅτι ἀντὶ φωνῆς, καὶ ἴσον τῶ φωνῆς εἶπε τὸν γλῶτταν· πικρίαν δὲ λέγει τὸ σκωπτικόν· τοῦτο γὰρ ἴδιον κωμῳδίας. u Δημηγοροῦντα] Καλῶς προσέθηκε τὸ δημηγορῶντα, ἐπειδὴ Δημοσθένης ἦν τὸ λέγειν κυκᾶν, εἶπε ἵνα μὴ εἴπῃς ἀλλ' ὡς πολεμησόμενον Δημοσθένους αὐτὸν, λύει τοῦτο λέγων· ποῖος τὸ παρὸν τὸν μαρτυρίαν λαβωμεν, κἀκεῖνο πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν ὀφθήσεται εἰς τὸ λεγόμενον. x Ως ἑκκαίδεκα] Εὔπολις ἐν τοῖς δήμοις μεμνημένος Περικλέους τούτους φησὶ τοὺς ἀγῶνας· κρείττους ἔτος ἐγένετ' ἀνθρώπων λέγειν, ὑπὸ τε παρέλθῃ ὥσπερ οἱ ἀγαθοὶ δρομεῖς ἑκκαίδεκα ποδῶν ἦρει λέγων τοὺς ῥήτορας· πεζὸν λέγεις μοι, ποῖος ἂν αὐτῷ τῷ τάχει πειθὼ τις ἐπικάθιζεν ἐπὶ τοῖς χείλεσιν.

 quitur,

ραίνων, [y] ῥήτωρ γὰρ ὅστις νῦν τις [1] ὢν γ' ὅστις λέγειν [z] ὁ Βυζύγης ἄειστος [2] ἀλιτήριος. οὕτως ἴσασιν ὥσπερ προσήκει θαυμάζειν ὅτι τοῖς λόγοις, καὶ ὡς ἄξιον [3] θαυμάζειν. ἆρ' οὖν ὁ τοσοῦτον αἴρων τὸς ῥήτορας, τί πείθω δὲ ὅτι τῶν [4] χειλῶν ἔχων, τοσαύτης δὲ αἰδοῦς πρὸ 216
πάντων τυγχάνων, τοιαῦτα δ' ἀκριβῶς ὑπὸ τῶν ἅπαντα, ἐρευνώντων περὶ τἆλλα καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο κωμῳδούντων ὡς ἀδυνάτους εἰπεῖν, φλυαρίαν τινὰ καὶ λαλιὰν ἐπεδείκνυτο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἢ παντὸς ἀνδρὸς πρᾶγμα διεπράττετο, ἀλλ' ὑ πολλῇ τινι [5] τῇ περιουσίᾳ χρώμενον οὕτω διεγίγνετο, πόρρω μὲ αὐτὸς ὢν οὐ λυπεῖν, πλεῖστον δὲ τὸς ἄλλους ἐφίζων [6] ἀπέχειν. σκεψώμεθα γὰρ τί τῆς λαλιᾶς ὅστις καὶ τί τῶν λόγων τὸ ἐμφρόνων. λαλιᾶς μὲ οἴεται μηκαινῆς λυπεῖν, καὶ εἰς μηδὲν δέον, καὶ μακρολογεῖν τινάλλως· λόγων δὲ ἀληθινῶν, [7] καὶ τοῦ καιροῦ καὶ τῶν πραγμάτων φροντίζεσθαι, καὶ τὸ πρέπον σώζειν, παντα χοῦ. τούτοις γὰν ἕπεται καὶ τὸ κρατεῖν οἴεται, καὶ ταὶς ψυχαὶς προσαγεσθαι τῶν ἀκουόντων· ὁ τοίνυν Περικλῆς τοσοῦτο νικῶν, καὶ τοσαῦτα ἀφ' ὧν εἰώθει πράττων, λάλος μὲν ἤκιστα οἴεται, λέγειν δὲ ἄειστος εἰκότως νομίζεται. καὶ μὴν οἶσθ' ὅτι τὸς ἄλλους αἰτιῶνται, ἅμα τοῦτον γ' ἀφιᾶσι, καὶ τίνας ἀντὶ τούτου προσήκει μέμφεσθαι διδάσκουσιν. εἰ δὲ δεῖ καὶ σεμνοτέ- 217
ρου μάρτυρος, σκόπει τί φησιν ὁ Θουκυδίδης περὶ τοῖς περὶ αὐτοῦ λόγοις. εὑρήσεις γὰρ ἅπαντα χοῦ μεμνημένον ὡς ἀρίστου λέγειν, καὶ οὐδ' ἀμφισβήτησιν δόντα ὅτι [8] μὴ καὶ πράττειν οὗτός γε πρὸς [9] τῷ λέγειν προσῆκτο, ἐπειδὰν πρῶτον αὐτὸν εἷς [10] φησί. καὶ ὅτος ὁ μάρτυς

quitur, *Nam nunc ſceleſtus regnat unus in foro orator optimus, colonus Buzyges.* Uſque eo norunt, quoſnam ex oratoribus vel admirari vel traducere deceat. Quapropter qui tanto praeteribat oratores intervallo, qui Suadelam in labris habebat, qui tanto ab omnibus honore colebatur, qui talia ab iis, qui in omnes inquirunt, & ipſam dicendi imperitiam traducent, audiebat; num is nugabatur in concionibus ac garriebat, & cujuſvis viri fungebatur officio, ac non potius plurimum reliquis praeſtabat, & ut ipſe longe a nugis aberat, ita reliquos ab iis maxime abſterrebat? Videamus etenim, quid ſit loquacitatis, quidque prudentum ſermonum proprium. Nam loquacitas quidem, ni fallor, temere ac praeter decorum nugatur, & fruſtra declamat; veri autem ſermones ad occaſiones & res ipſas reſpiciunt, & ubique decorum obſervant. Ex quo tum fit, ut vincant, & animos auditorum teneant. Pericles itaque cum tantum praeſtaret, ac tales res praeſtantia ſua gereret, minime loquax, verum orator optimus ſummo jure cenſebatur. Jam dum alios accuſant, ſimul & hunc abſolvunt, & quos ejus loco reprehendere deceat, docent. Quod ſi etiam graviorem requiris teſtem, vide quid de eo Thucydides dicat. Ubique enim ejus ut optimi oratoris meminit, nec dubium relinquit, quin actionem quoque cum dictione conjungat, quandoquidem principem eum vocat. Atque hic teſtis

1 Bar. 3. 7. ὅν γε. 2 Bar. 3. ἀλητήριος. & mox ὅς τε. Legit etiam οὗς τι Coll. Nov. 3 Bar. 3. & 7. θαυμάσαι. 4 Bar. 7. χειλίων. 5 Abeſt a Coll. Nov. 6 Bar. 7. ἀπέχων. Bar. 3. ἐφίζειν ἀπέχων. Sic etiam Coll. Nov. 7 Deletur in Bar. 7. & 3. 8 Coll. N. μὴ καὶ μή. 9 Coll. N. Bar. 7. τὸ λέγειν. 10 Coll. Nov. & Bar. 7. φῇ.

y Ῥήτωρ γὰρ ἐστι νῦν τις] Δυσχεραίνων Εὔπολις πρὸς τὰς ἐφ' αὑτῷ ῥήτορας φησὶν, ὡς οἱ ἄλλοι τῶν ῥητόρων δεῖν ἐισιν. ἔστι γάρ τις ῥήτωρ ὃν ἔστιν ὀνομάζειν ὁ Βυζύγης ἄειστος ἀλητήριος. εὕρηται δ καὶ τὸ ὢν μέγα διαστωμύλον ἐ πρεσταστώμυλον. ἀποδίδωται δ ἔτω, ῥήτωρ γάρ ἐστι τὶς ὁ Βυζύγης ἀλιτήριος, ἄειστος ἐκείνων τῶ ῥητόρων ὧν ἐστὶ λέγειν· δέον δ εἰπεῖν ὃς πρὸς τὸ λέγειν ὧν εἶπε πρὸς τὸ ἐκείνων. z Ο Βυζύγης καλεῖται οἱ τὰς ἱερὰς βῦς ὁ Ελλησῖνι ἀροτριώσας τρέφοντες, ἀπ τούτων δὲ ὁ Περικλῆς κατήγετο, τὸ δὲ γένος τούτων ἦν ἱερὸν, τὸ δὲ χῶμα τοῦτο καλεῖται πυρ' ὑπόνοιαν. εἰρηκὼς γὰρ ὁ Βυζύγης καὶ ἄειστος εἶπεν ἀλιτήριος, τοῦτ' ἐστιν ἀπρεπής. ἦν γὰρ μιαιρόβιος ἀπ τῶν τὸ κυλίνδειον ἄγος ποιησάντων.

An-

ὦ χρηστὲ [a] τῶν Αντιφῶντος ἑταίρων ὅτι ϗ ἅμα ὡς τὸ εἰκὸς καὶ ἐφ' ἑαυτῷ τί φρονῶν. ἀλλ' ὅμως ἀποδίδωσιν ἐκείνῳ τὰ πρέποντα. ὅπου σύγε τῷ τὴν Ασπασίαν ἐπαινοῦντι [b 1] περὶ τοῦ Αντιφῶντος συγχωρητέον ταῦτα. καὶ τί δεῖ θουκυδίδου λοιπόν, ἥκει γὰρ πρὸς τέλος τῆς μαρτυρίας ὁ λόγος. αὐτὸς γάρ ἐστι Πλάτων ἡμῖν ὁ τὴν Ασπασίαν ὑμνῶν, ὡς διδάσκαλον θαυμαστὴν ῥητορικῆς, καταφεύγων ὅτι τὸν Περικλέα, ϗ δι' ἐκείνου πεπαίδευται, καὶ ἀφορμὰς πάνυ ἐκ τῶν Ελλήνων αὐτὸν προσειρηκώς· τοσοῦτον φαίνεται τῷ Περικλεῖ νέμων εἰς λόγους. καίτοι ϗ ὅπου γε μὴ Ασπασίᾳ μετεῖναι λόγων σημεῖον ἦν Περικλῆς οὕτω λέγων, τὸν
218 δ' αὖ Περικλέους δυνάμεως ἐπέρωθεν χρὴ τὸ σύμβολον ζητεῖν· ϗ δή γε ὑπὲρ μὲν Ασπασίας ἀφέρονται τὸν Ελλήνων αὐτὸν ἔδει προσεῖπεν, τῷ δὲ καθ' αὐτὸν θεάματι μηδενὸς βέλτιον τὸν πολλῶν. ϗ γὰρ ἐνθάδε μόνον ταῦτ' εἴρηκε περὶ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ ϗ [2] ἐτέρωθι εἰκότως φησὶ, τέλεον τὸν Περικλέα τὴν ῥητορικὴν γενέσθαι, συγγινόμενον [c] Αναξαγόρᾳ. [d] ἀλλὰ μή πω πᾶν τοῦτο. ἀλλ' ὅτι γε ὁμολόγηκε τέλεον γενέσθαι περὶ τοὺς λόγους δῆλον. πῶς ἂν οὖν ὁ τοσοῦτον ὑπερέχων, ϗ μόνος πᾶσι τοῖς κριταῖς νικῶν, τὴν γε φλυαρεῖν εἰκῇ ϗ παρὰ καιρὸν Αθηναίους ἀνεῖναι φέροιτ' ἂν δόξαν; ἐγὼ μὲν γὰρ τοὐναντίον ἡγοῦμαι, σιωπῆς αἴτιον αὐτὸν πλείονος, ἢ προπετείας καταγνῶναι. ἴσμεν γοῦν ὅτι καὶν ταῖς ἄλλαις δήπου δυνάμεσιν, ὧν [3] μὲν πολλοὶ παραπλήσιοι καὶ ἐφάμιλλοι πρὸς ἀλλήλους, πολλὰ τὰ παράλληλα, καὶ πλείων ἡ ἔρις· ἐπειδὰν δέ τις εἰς ὑπεροχὴν λαμπρὸς, [4] ἅπαντες ἤδη συγκεχωρήκασιν. οὕτω [5] δὴ καὶν τῷ

Antiphonis eſt ſodalis, & ſimul, ut eſt veriſimile, ſibi nonnihil ipſe tribuit. Veruntamen illi ſuum habet honorem. Nimirum tibi concedendum erat, ut Antiphoni praeferres Aſpaſiam. Quid autem Thucydide deinceps opus eſt, cum ad ſummum venerimus teſtimonium? Siquidem ipſe Plato, qui Aſpaſiam, ut admirabilem dicendi magiſtram praedicat, ad Periclem confugit, ac per eum fidem facit, principem eum Graecorum expreſſe appellando; tantum eloquentiae Pericli tribuit. Neque vero ſi Aſpaſiae praeſtantiam Periclis confirmabat eloquentia, ipſi Pericli ſit aliunde quaerendum facultatis ſuae teſtimonium; nec ſi in Aſpaſiae cauſa Graecorum princeps dici meruit, in ſuo negocio cuivis ex vulgo comparari debuit. Quid quod non hic modo ſic de eo locutus eſt, verum & alibi recte ait, perfectum oratorem evaſiſſe Periclem, quod cum Anaxagora verſatus eſſet. Sed nondum haec omnia. Veruntamen illud confeſſus eſt, perfectum evaſiſſe oratorem. Cur ergo, qui tantum praeſtitit, ac ſolus omnium ſuffragia tulit, Athenienſes ad ineptam garrulitatem credatur incitaſſe? Nam ego quidem contra magis eum ſilentii quam temeritatis cauſam fuiſſe exiſtimarim. In aliis certe facultatibus, videmus, ubi multi ſunt inter ſe ſimiles, multa negocia, majoremque contentionem exiſtere; poſtquam autem unus aliquis excelluerit, reliquis cedere. Similiter in dicendo

1 Ita MSS. & *Cant.* e Platone in Menexeno, ſub init. Editi πρὸς. 2 In Phaedro. *Cant.* 3 Bar. 7. πολλοὶ μέν. 4 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. ἃ πάντες. 5 Ita Bar. 7. in marg. in textu vero δὴ καὶ λέγειν.

a Τῶν Αντιφῶντος ἑταίρων] Τοῦτον τὸν Αντιφῶντα Πλάτων ἐπαινεῖ· διὸ καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν Αριστείδης, ὡς ἐκ ὀ τυχὸν ἐστι, ἀλλ' ἑταῖρον Αντιφῶντος, ὃν αὐτὸς ἐπαινεῖ. b Πρὸ μὲν Αντιφῶντος] Τοῦτον γὰρ ἐπαινῶν ἔτι μᾶλλον ἐκείνου θαυμάζει, ὡς διδάσκαλον θαυμαστοῦ· ὅτως ἐν Μενεξένῳ τῷ Δημόκρατι ὁ Πλάτων περὶ Ασπασίας φησὶ λόγοι τοῦ Σωκράτους πρὸς Μενέξενον, ἐμοὶ μὲν γὰρ τυγχάνει διδάσκαλος ὢσπερ, ὁ πάνυ φαυλῶς περὶ ῥητορικῆς. ὃν ἄλλη τις ἀλλ' ἴσως πολλὰς καὶ καλὰς πεποίηται ῥήτορας, ἕνα γε τὸν Περικλέα τὸν Ελλήνων τὸν Πειρικλέα τὸν Ξανθίππου. λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ Μενέξενος· τίς οὗτος; ἢ δῆλον ὅτι Ασπασίαν λέγεις. c Αναξαγόρᾳ] Ο Αναξαγόρας εἰ μὲν τὶ μετέωρα ἤδει, ἀλλὰ μὲν ῥητορικὴν εἰς ἄκρον ἀφίκετο. d Ἀλλὰ μή πω πᾶν] Τὸ μή πω πᾶν τοῦτο εἶπε διὰ τὸ συγγινόμενον Αναξαγόρᾳ, ὕστερον γὰρ μὲν τοῦτο εἶπε.

λέγειν, ἐπειδάν [1] τις εἰς ἄκρος [2] ἐγγένηται, φέρειν ἀνάγκη τὰς πλείους, καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα εὐλαβεῖς καὶ κοσμίους εἶναι [3] περὶ τὸν λόγον. ὃ γὰρ ἂν ᾧ γέ τις 219
ὀρθὴ βέλτιος, τούτῳ χείρους ἀπεργάζοιντο, ἄλλως τε καὶ πρὸς αὐτὰ ταῦτα ἃ βέλτιός ἐστιν. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον πρέπουσιν, ὅστις ἑαυτὸν κόσμιον παρέχει καὶ σώφρονα, καὶ τοῖς πᾶσιν εὐτακτον, οὐδ' ἂν εἷς [4] εἴποι δήπου τοῦτον ὡς ζημίᾳ ἀφανίζει τὸν ἐντυγχάνοντας, ὅτι μὴ καὶ τὸ σωφρονεῖν παράδειγμα πάντες ἂν αὐτὸν εἶναι φαῖμεν, εἰσὶ δ' αὖθι μέλλομεν δόξειν σωφρονεῖν, ὅταν καὶ ἐν τοῖς λόγοις ὅστις τὴν τοῦ καλοῦ καὶ πρέποντος φυλακὴν ἔχῃ, καὶ μηδαμοῦ παρορᾷ τὸ βέλτιον, μηδὲ ἀμελῇ περὶ ζητοῦντα κόσμου, [e] τὸ σὸν ὦ [5] Πλάτων ποιῇ, τό γε σύμπαν τοῦτο, ὡς [6] κόσμος ὀνομάζηται λογιζόμενος, ἀλλ' οὐκὶ ἀκοσμία, [7] οὐδὲ ἀταξία, οὐδὲ τὴν περὶ ζητοῦντα ὀνομάτων ὀδύνην. καὶ τοὺς κρείττους εἰς ὅσον οἷόν τέ ἐστιν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ μιμήσηται. οὐκ ἂν οὖν εἴη φλυαρίας αἴτιος, οὐδ' ἡγεμών, οὐδ' ἀταξίας, οὐδὲ τὴν αἰσχρῶν ὀδύνης, οὐ μᾶλλόν γε ἢ τὴν γυμναστὴν ἐθίζειν ἀμελεῖν τοῦ σώματος ἐς' εἰπεῖν, ᾧ γε ὅπως τὸ σῶμα καλῶς ἕξει, μέλειν ὁ σοφὸς [8] Πλάτων φησίν. ἐὰν δὲ δήπου καὶ τὸν βίον ἐξ ἴσου τοῖς λόγοις καλα- 220
σήσῃ, καὶ μὴ μόνον λέγων εἰς κάλλος ἀλλὰ καὶ ζῶν ἢ φαυλεύῃς, πῶς [9] οὗτος ἐθίζει λαλεῖν, ἢ καὶ ἀλλ' ὁπῶν ποιεῖν ἄνευ τοῦ βελτίονος μοίρας; ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω πειθοῦναι. ἀλλὰ δυοῖν ἔμελλον οἶμαι θάτερον οἱ τότ' ἐκείνῳ σπουδάζοντες ἢ ζηλώσαντες αὐτοῦ τὴν δύναμιν, χρηστόν τι καὶ παράπλησιον κατὰ τοὺς λόγους ὑπετυπεύειν, καὶ ὅσῳ μᾶλλον ἐτίμων κἀκεῖνον καὶ τοὺς λόγους, τοσούτῳ κοσμιώτερον καὶ σωφρονέστερον αὐτῶν ἔξεσθαι, καὶ πάσης παρανομίας ἀφέξεσθαι· ἢ παντάπασιν ἀπογνόντες καὶ νομίσαντες κρεῖττον ἢ καθ' αὑτοὺς εἶναι τὸ πρᾶγμα, τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καθαρῶς, ὡς τὸ μὲν εἶναι ῥήτορα, τοῦτο δὲν, ὅπερ ἦν ὁ Περικλῆς·

cum quis princeps extiſtit, acquieſcunt plerique; nec ſibi negocium faceſſunt, verum quam poſſunt, cautiſſime dicunt & modeſtiſſime. Nec enim eo, quo quis excellet, alios deteriores reddat, & in iis praeſertim, in quibus excellit. Nam quemadmodum in aliis rebus qui ſe modeſtum, temperantem, ac bene compoſitum exhibet, eum nemo dixerit alios hac ratione corrumpere potius, quam temperantiae exemplum ſingulis praebere; ita qui in dicendo decori rationem habet, nec uſquam, quod eſt optimum, negligit, nec eam, quae in hoc cernitur, modeſtiam omittit, is, quod tu jubes, Plato, facit, & conſiderat hoc univerſum eſſe modeſtiam appellatum, non immodeſtiam, nec perverſitatem, nec alio ſimili nomine; ac deos in ſuis negociis, quantum poteſt, imitatur. Itaque non erit nugarum, nec temeritatis, nec alicujus turpitudinis autor, neque dux, non magis quam gymnaſta poſſit ad contemptum corporis quenquam aſſuefacere dici, cui bonam eſſe corporis habitudinem curae, ſapiens tradit Plato. Jam ſi quis vitam quoque ſermonibus exaequet, nec praeclare dicat modo, ſed etiam vivat, quomodo ad nugandum, vel aliud quicquam minus recte faciendum quenquam inducet? Equidem non video. Quin alterutrum erat illis, ut arbitror, qui cum ipſo vivebant, neceſſarium, ut vel ejus facultatem imitantes, egregium aliquid ac ſimile in eloquentia praeſtarent, & quanto pluris ipſum atque ejus orationes facerent, tanto modeſtius ac temperantius ſe gererent, & ab omni iniquitate abſtinerent; vel cum prorſus deſperaſſent, ac rem ſuis viribus eſſe majorem exiſtimaſſent, omnino quieſcerent, quaſi oratorem quidem eſſe, idem eſſet, quod eſſe Peri-

1 Bar. 7 δέ τις. Abraditur autem δὲ illud in Coll. Nov. 2 Coll. Nov. γένηται. 3 Coll. N. Bar. 7. περὶ τοὺς λόγους. 4 Bar. 7. εἴπῃ. 5 In Gorgia. *Cant.* 6 Modeſtiam; nam κόσμος Graece, & mundum & modeſtiam notat. *Cant.* 7 Bar. 7. καὶ ἀταξία· & recenti manu ὀδύνη. 8 In amatoribus Sub init. *Cant.* 9 Bar. 7. ὅτως.

e Τὸ σὸν, ὦ Πλάτων] Φησὶ γάρ που ὡς δεῖ κόσμιον εἶναι τινὰ τὴν κόσμον μισούμενον.

clem;

αὐτοῖς δ' οὐκ ἐξ ἴσου τιὼ τύχιω ὖσαν. ὥστε καὶ ὕτω κἀκείνως ἥκιστα [1] ἔμελλεν ἔσεσθαι λάλοι. Ορῶ [2] δέ τοι, καὶ περὶ τιὼ τραγωδίαν, Αἰσχύλον μὲν αἰτίαν ὑ φόντα ὡς εἰσαγάγοι λαλιάν. ὡδὲ τὸν ἥδιστον εἰπεῖν Σοφοκλέα, ὑδαμῶ ταῦτ' ἀκούσαντα, ὡς ἐπῆρεν Αθηναίους λαλεῖν, ὅτι οἵμιγ τῆς σεμνότητος, ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἀντείχοντο, κ) κρείττονα ἢ κατὰ τὰς πολλὰς τὰ ἤθη παρείχοντο. Εὐριπίδω δὲ λαλεῖν αὐτὰς ἐθίσαι καταμαθόντα, 221 ἀφελεῖν τι δόξαντα ὧ βάρυς κ) τ' χαρῶν· κ) μετ' ἐκεῖνον αὖ [3] πλὴν ἢ σαδίῳ λαλίστερα. [4] Αριστοφάνης μειρακία γενέσθαί φησιν· ἆτ' οἵμιγ τοσοῦτον Εὐριπίδυ λειπόμενα χρ' τιὼ ποίησιν. τῶ γὰρ κόσμω κατὰ μικρὸν ὑποῤῥέοντος, εἰς τοῦτο ἦλθ τὸ ἁμάρτημα κατενεχθῆναι, καὶ δοκεῖν λαλεῖν μᾶλλον ἢ ποιεῖν. ὕτω δὴ καὶ περὶ τὰς λόγως τὰς πολιτικάς. ὐχ' [5] ὡς σεμνότητ@, ὐδ' ᾧ τῶν ῥημάτων ὁ νῶς ἡγεῖτο, ὐδ' ὡς ἄνευ μὲν φρονήματ@ οὐκ ᾤετο δεῖν λέγειν, τὸ φρόνημα δ' ἐξ ἁπάντων ὧν ἑαυτῷ συνήδει δικαίως ἐκέκτητο. ὐχ' ὕτ@ ἦν ὁ λάλως ἀντὶ κοσμίων ποιήσας· ἀλλὰ ὅτος ὁ κωλύων τοὺς λάλους τὸ καθ' αὑτόν. ὕκνυν ὄγε Οδυσσεὺς ὡδὲ ὁ Νέστωρ αἰτίαν ἔχον, ὡς [6] διαφθείραντες τῶν Αχαιῶν τὸ στρατόπεδον, ἀλλ' ὁ Θερσίτης μᾶλλον [7] ὃς ἔπεα φρεσὶν ἧσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ἦλθ Μὰψ, ἀτὰρ ὑ κατὰ κόσμον ἐριζέμεναι βασιλεῦσι. διὸ κ) κατεῖχεν αὐτὸν ὁ τῷ Περικλ[f] θρασύμυθ@ ῥήτωρ, καὶ ὐκ εἶα λαλεῖν. σὺ δὲ ποιεῖς διαπλήσιον, ὥσπερ ἂν εἴτις τ' Οδυσσέα 222 τότε ᾐτᾶτο θόρυβον ἐν τῷ στρατοπέδῳ ποιεῖν, ὃς τὺς ἄλλους τῦ θορυβεῖν ἔπαυεν· ὥσπερ ἂν [g] εἰ καὶ τὸν Ηρακλέα φαίης τὺς ἀνθρώπους ἐθίζειν αὐθαδίας εἶ) καὶ θρασεῖς, ὅτι τοῖς πίξοις καὶ τῷ ῥοπάλῳ θρύπτει χρώμενο@, τοιοῦτόν γε πᾶν ἐθίζων, ὦ χρηστέ, πάντας

clem; ipſis autem non eadem aſpiraret fortuna; Quo fit, ut utroque modo minime fuerint loquaces evaſuri. Quinimo nec intet tragicos Aeſchylus loquacitatem dictus eſt introducere, nec ſuaviſſimus Sophocles hoc unquam crimen ſuſtinuit; quoniam gravitati plurimum ſtudebant, ac difficilem ſui populo praebebant imitationem. Verum Euripides hac culpa non vacavit, cum de gravitate ac decoro aliquantum viſus eſſet detrahere; & poſt illum denuo *Plus quam ſtadio loquaciores* — ait adoleſcentes Ariſtophanes extitiſſe; nempe cum tanto ab Euripide intervallo in arte poetica diſtarent. Nam cum paulatim defluereet modeſtia, relinquebatur, ut in hoc inciderent erratum, & garrire potius quam poetarum obire munus viderentur. Non aliter in civilibus ſermonibus. Non is qui graviſſimus erat, cujuſque verba mens praecedebat, nec qui, cum fine fidentia dicendum non putaret, eam ex rerum geſtarum conſcientia merito aſſumebat, loquaces eos pro modeſtis reddidit; verum hic eos loquaces fieri, quantum fuit in ſe, prohibuit. Nemo certe Ulyſſem vel Neſtorem, quod exercitum Graecorum corrumperent, accuſavit potius quam Therſitem, *Multa ſuo qui dicta animo immoderata tenebat, Quies temere ducibus nec rite reſiſteret unquam.* Quocirca etiam cohibuit eum Pericli ſimilis orator, ne loqueretur. Tu vero perinde facis, ac ſi quis Ulyſſem tunc in exercitu tumultum, quem ſedabat, dixiſſet excitare; vel ſi Herculem quoque diceres ad contumaciam homines atque confidentiam incitaſſe, quoniam cum telis & clava ambulabat, cum ille contra modeſtos

1 Coll. Nov. Bar. 7. ἔμελλον. 2 Bar. 7. δέ π. 3 Bar. 7. πλεῖν. 4 Init. Ranarum. *Cant.* 5 Bar. 7. ὃ pro ὃς. 6 Bar. 7. Διαφθείραντες. 7 Iliad. β'. *Cant.*

f Πρισόμοι@ ῥήτωρ] Ἀπὸ τῦ εἰπεῖν ὅτι τῷ Περικλεῖ θρασύμυθ@ ῥήτωρ Οδυσσεὺς, τιὼ τῦ Περικλέους αὐξάνει γνώμιω. ὡσανεὶ λέγων μηδεὶς ἀντίρει μοι Περικλέους ὑπερέχοντος. τοσαῦτα δήλαιος καὶ ὁ Ηρακλέης μιμνημόν@ διατελεῖ. κ) τ' ἄλλων χρὴ λογίζεσθ@ πρὸς αὐτῦ γνώμιω ἔχειν ὃ καλῶ. g Εἰ καὶ τ' Ηρακλέα φαίης] Δίον Ηρακλέης μνησθῆναι πρότερον, ὁ δὲ τ' Οδυσσέα ἐπάγεται, ἵνα μὴ ἐκπλήξῃ τῇ ὑπερβολῇ τὺς ἀκροατάς· οἶμαι διὰ τῦτο σαφὼς Οδυσσεὺς, Ηρακλῆς ἄψοφ@ ἐστὶν, ὥσπερ ἐν δράμασι.

omnes

κοσμίως τὴν), καὶ τοῖς νόμοις ἐμμένειν, καὶ χρῆσθαί γε τοῖς ὀργάνοις τούτοις ὥσπερ ἐκεῖνον ἐώρων μετὰ παντὸς τοῦ βελτίονος. ὅπου καὶ Περικλεῖ μοι τις ἂν ἐγκαλέσαι δοκεῖ λάλους ποιεῖν· ὃς τοσοῦτον ἅπαντας κατεῖργεν, ὥστε σιωπᾶν καὶ ἐκκλησίας καὶ ἀκροάσεως αὐτοῦ· καὶ τοσοῦτον ἀπεῖχε τοῦ τὸ πλῆθος ἐπαίρειν, ὥστε καὶ τὴν ῥητορικὴν ἡσυχίαν ἔχοντας ὡς τὰ πολλὰ προσεῖχε. ὥστε εἰ μὴ κατ' Ἡρακλέα, [h] κατὰ γοῦν τὴν Ἰόλεων ἦν ὀπτικμίων, ὡς τὸ γε κωμικὸν ῥῆμα, τὰς κεφαλὰς τῶν πλειόνων. εἶτα λέγεις ὡς λάλους Ἀθηναίους Περικλῆς ἐποίησεν; ὥσπερ ἂν εἴτις τὸν διδάσκαλον αἰτιῶτο τοὺς παῖδας [1] λάλους ποιεῖν, ὅτι αὐτοῖς ἅπαντα ἐξηγεῖται. καὶ μὴν ὅγε αὐτὸς οὗτος, 223
ὅτε φθέγξασθαί ποτε αὐτοὺς εἴα, ἀλλὰ καὶ τῶν λόγων αὐτῶν μέρος ἦν αὐτῷ, [2] τῷ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν εἰδέναι προσάπτειν. ὧδε γὰρ Σωκράτη φαίην ἂν ἔγωγε, ὡς ἐποίησεν Ἀθηναίους λάλους καὶ φιλονείκους, ὅτι πλεῖστα Ἀθηναίων ὅτι τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν ἐργαστηρίων διελέγετο, καὶ πρὸς τοὺς ἀεὶ καὶ πρὸς τοὺς ξένους· ὧδ' εἰς τοῦτον τὸν Ἡσιόδου φέρειν, ὀπτιμιῶντος καὶ διακωλύοντος, πάρδ' ἴδι χάλκειον ἅρμα καὶ ἐπ' ἀλέα λέχθαι· ἀλλὰ καὶ τοῖς χαλκείοις ἂν αὐτὸν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐργαστηρίοις παῤῥύντας κελεύειν προσιέναι, ἢ τί [3] μέλλουσι τοιοῦτον ἀκούσεσθαι, ἢ τῶν νέων ἢ τῶν πρεσβυτέρων τινές. [4] οὐ γὰρ ἂν εἶναι φλυαρεῖν ἐθίζεσθαι, τὸ τί τῶν χρησίμων ἀκούειν· ὥσπερ γε καὶ αὖ τοῦ Ἡσιόδου ταῦτα συμβουλεύοντος ἀκούοντες, οὐκ ἀπολλύειν τὸν χρόνον ἡγούμεθα οὐδὲ χείρους γίνεσθαι. εἰ δέ τινες Σωκράτους ἢ Περικλέους ἀκούοντες, εἶτα τῆς ἐκείνων δυνάμεως ὀπτυμήσαντες, κακῶς ἐμιμήσαντο, οὐ [5] τό γε ἐκείνων αἴτιον. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τοῖς ἀκούουσι λέγοντες τὰ βέλτιστα, οὕτως [6] ἐπεδείκνυντο τὴν δύναμιν· οἱ δ' ἁμαρτόντες τοῦ κεφαλαίου, καὶ πρὸς οὐδὲν χρήσιμον τοὺς λόγους ἀναλίσκον- 224
τες, εἰκότως ἂν τὴν μέμψιν φέροιντο· καὶ οὐδὲ ταυτὸν ἂν ἐκείνοις οἶμαι [7] δοκεῖν ποιεῖν ἀλλ'

omnes esse, legibus parere, & iis armis recte, quemadmodum ipsum videbant, uti juberet. Eodem fere modo Periclem quoque possit quis accusare, quod loquaces effecerit Athenienses; qui adeo coercebat omnes, ut volentes nolentes tacerent; & a populo excitando tantum aberat, ut oratores etiam plerumque ad quietem redigeret. Quare si non Herculis, saltem Iolai more multorum capita, ut ait Comicus, inurebat. Et loquaces fecit Athenienses Pericles, quasi praeceptorem quis diceret loquaces reddere discipulos, quod eos omnia doceat. Atqui hic ne hiscere quidem eos unquam permittebat, verum aliquam etiam orationis partem in eo ponebat, ut illis silentium imperaret. Etenim nec Socratem dixerim loquaces & contentiosos fecisse Athenienses, cum saepissime intes cives & peregrinos in mensis ac officinis loquebatur; nec ad eum spectare illud Hesiodi vetantis & increpantis, *Ferratam vita sedem, apricamque tabernam*; sed & ad ferrarias & ad alias officinas ut confidenter accederent, cum tale quid vel juvenes vel senes essent audituri, jussurum fuisse. Nec enim id erit nugis assuescere, cum quid audimus utile; quemadmodum nec, dum Hesiodum ipsum haec jubentem audimus, tempus nos perdere, vel deteriores fieri credimus. Verum si aliqui, cum Socratem vel Periclem audissent, & eorum affectassent facultatem, male sunt imitati; non illi sunt reprehendendi. Nam illi quidem optime dicendo, facultatem suam declarabant; qui autem a scopo aberrarunt, & eloquentia sunt ad res viles abusi, merito culpam sustineant; nec idem credo, quod illi, sed maxime

1 Bar. 7. λαλεῖν. 2 Coll. Nov. Bar. 7. τὸ. 3 Coll. Nov. μέλλοντι & in marg. μέλλουσι rec. manu. 4 Οὐ γὰρ ἄν — ἀκούειν, ut redundantia haec notantur in Coll. Nov. 5 Coll. N. Bar. 7. τοῦτό γε. 6 Coll. Nov. ἐπεδεικνύντο. 7 Coll. Nov. Bar. 7. δοκεῖν.

h Κατὰ γοῦν τὴν Ἰόλεων] Ἐπειδὴ ὅμοιον αὐτῷ εἶπε τῷ Ἡρακλεῖ, ἀφ' ἧς Ἰόλεως ἠρᾶτο τὴν ὑπερβολήν· τάχα δὲ καὶ ἡδικῶς εἴρηκεν. ὅτε γὰρ Ἡρακλῆς τὴν ὕδραν ἐξέτεμεν, Ἰόλεως τὰς τεμνομένας κεφαλὰς ἔκαιεν, ἵνα μὴ πάλιν αὐξηθῶσιν.

con-

αὐτὰ τὰ ἐνθυμήματα. ὥσπερ οἱ τοὺς νόμους γεγράφοντες, νόμους δὲ ὅμως ὅτιοῦν, οἷς γεγράφουσι, τιθέμενοι. Περικλῆς τοίνυν κάλλιστον νόμον περὶ δημηγοριῶν ἔθηκε, μηδαμοῦ τῆς σεμνότητος ἀφίεσθαι. πῶς οὖν τῆς περὶ ταῦτα ὀλιγωρίας αἴτιος; ἀλλὰ μὴν ὡς αὐτό γε οὐκ ἄτιμον τὸ δυνάσθαι λέγειν, οὐδ' εἰς ὄνειδος φέρον, οὐδὲ κατηγορίας ἄξιον, οὐδέ γε συγγνώμης, ἀλλά τινος κρείττονος, ἀποκινδυνεύω ἂν τοῖς λογίοις θεοῖς, εἰ [1] ζητοίην ἀποδεικνύναι. πολύ γε [2] τοσοῦτ' ἂν εἴποιμι, (ἐμοὶ γὰρ εἴη εἴτις ἄλλος δυσχεραίνει, καὶ τρέποιτο [3] ἅπαντ' εἰς ἐμέ, καὶ οὐ μέμψομαι τῷ δαίμονι) ὡς ἐγὼ δεξαίμην ἂν δύνασθαι λέγειν μετὰ χρηστοῦ βίου καὶ σώφρονος εἰς ὅσον [4] οἷόν τε κάλλιστα ἀνθρώπῳ μᾶλλον, ἢ μυριάκις Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπου γενέσθαι. καὶ μικρά μοι πάνθ' ὡς ἀληθῶς τοῦτ' ἤδη φαίνεται. οἶδα δὲ καὶ τὰ Πλάτωνος σφάλματα εἰ μὴ τετυφώμεθα, οὐδὲν ἄλλο ἀεδὲν ὄντα ἢ λόγους, καὶ συγχαίρω τῇ λέξεως αὐτῷ, κἂν με σκωπτάζων ὑπωσὶ πείθῃ, μὴ πάνυ [1] τοῦτο φροντίζειν, ὃ πάνυ πείσομαι, ἀλλ' εἰσομαι σφόδρα σπουδάζοντα, καὶ τηνικαῦτα μάλιστα, ἡνίκ' ἂν ὡς παίζων λέγῃ. ὥστε τὸν οἴκοι θησαυρὸν ἀφαβάλλοιμεν ἂν εἰ ταῦτα ἀφασύεσθαιμεν. ἀλλ' ὥσπερ μὲν τοῦτον, οὐδὲ λέγειν ἄξιον· ἀλλὰ τοσούτῳ ἧττον, ὅσῳπερ ἂν ἧ κρεῖττον τὸ [5] δυνάσθαι λέγειν. εἶεν. ἀργὸς δὲ δὴ πῶς ἡμῖν ἐποίησεν Ἀθηναίους Περικλῆς; ἢ σὺ λίαν ἐνεργοὺς ἡμᾶς ποιήσεις, ἀναγκάζων πρὸς ἕκαστον τῶν ἐρωτωμένων ἀποκρίνεσθαι. οὐκ οὗτός ἐστιν [6] ἀπανταχῇ κομίζων ἐκείνους, οὐχ οὗτος ὁ μηδαμοῦ [7] καθεύδειν ἐῶν; ὅτε μὲν Σάμῳ, δέκατος αὐτὸς στρατηγῶν, ἀποκρύψας τοὺς ἄλλους ἅπαντας στρατηγούς, καὶ δείξας ὄνομα ἄλλους [8] ὄντας, καὶ τοὺς Σαμίους καθαρήσας εἰς πολιορκίαν,

contrarium feciſſe exiſtimentur: quemadmodum qui, cum perperam leges conſcripſerunt, legum tamen nomen ſcriptis ſuis tribuunt. Ac Pericles quidem pulcerrimam tulit de concionibus legem, ne quis uſquam gravitatem diminueret. Num ergo hujus rei neglectae eſt autor dicendus? At non eſſe inhoneſtam, nec ignominioſam, nec etiam accuſatione vel venia, ſed aliquo majore praemio dignam ipſam dicendi vim, ſi demonſtrare vellem, puderet me deorum eloquentium. Tamen hoc ſaltem dicam (quod ſi quis moleſte fert alius, in me totum avertat, nec ego de fortuna conquerar) vim dicendi cum proba & modeſta vita, qualis in hominem maxima poſſit cadere, conjunctam me malle, quam decies millies Darium Hyſtaſpis filium fieri; & ejus reſpectu jam omnia mihi videri ſordere. Quin nec Platonem fere aliud habere quicquam praeter verba ſcio, eique dictionem gratulor, & quamvis per jocum ſe dicat iſtud minime curare, non temere credam, ſed id admodum ſtudere, intelligam, ac tum maxime, cum videtur quaſi ludens loqui. Itaque domeſticum proderemus theſaurum, ſi iſta carperemus. Verum de his ne dicendum quidem eſt; ac tanto minus, quanto major eſt vis dicendi: ſed ocioſos quo pacto reddidit Athenienſes Pericles? Nimirum tu nos admodum reddes operoſos, dum ad ſingula cogis reſpondere. Nonne hic eſt, qui eos per omnia duxit loca, nec uſquam paſſus eſt quieſcere? Qui ad Samum decimus imperator fuit, ac reliquos omnes vicit imperatores, & nomen obtinere duntaxat oſtendit? Qui Samios obſidione cinxit;

1 Bar. 7. ζητώην. & rec. manu Coll. Nov. in marg. 2 Bar. 7. τοσῦτον. 3 Bar. 7. ἅπαν. 4 Bar. 7. ἐὰ εἶόν τε. 5 Bar. 7. λέγειν δυνάσθαι. 6 Bar. 7. ὁ παιζαχῆ. Coll. N. ὁ παντιχῆ. 7 Bar 7. καθεύδων. 8 Coll. Nov. ὄντα.

1 Τοῦτο φροντίζειν] Εν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ ὅτως λέγει, ὑμεῖς δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἀ μέντοι μὰ Δία, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλωπισμένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκῆ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι.

nec

οὐχ ἡσυχάζων ἀλλ' ὀκπλέων μέρει τινὶ τῶν νεῶν ὅπῃ Καείας, καὶ μετὰ ταῦτ' ἀπελθόντος αὖθ' θαῤῥήσαντας ἐπεξελθεῖν, καὶ πλέον ἔχοντας, τῶν ἐφορμούντων, ἀναστρέψας αὖθις κατείργων ἕως παρεσήσατο, καὶ πάλιν Εὐβοέων ἀποστάντων, ἄγων εἰς Εὔβοιαν Ἀθηναίους, καὶ 226
Πελοποννησίων ἀγελθέντων εἰς Μεγαρεῖ, κομίζων αὖθις εἰς Μέγαρα, κἀκτῶν Μεγάρων πάλιν εἰς Εὔβοιαν, ἕως καὶ ταύτην κατεστρέψατο; τί δ' ἄν τις λέγοι περίπλους Πελοποννήσου, καὶ ἀποβάσεις παντάχῃ τ πολεμίας, καὶ στρατμάτων συνέχειαν οὐδεμιᾶς ἄλλης πόλεως εἰκάσαι; εἶτα τὸν οὕτως ὀξὺν καὶ ἄγρυπνον, καὶ ἥδιστ' ἂν εἶπον ὑποπίπτοντα, τῦτον, ἢ αὐτὸν ἀργεῖν ἢ ἑτέρους ἐᾴζειν ἐγὼ πειθῶ; οὐκ ἄρ' ὑπέλαθον δόξω τῶν στρατμάτων ἥδεν, ὅστις γε μὴ ὅτ' Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἥδη τοῖς πολεμίοις ἀργεῖν ἐπέτρεπεν. ἀλλὰ κἀκεῖνος ἐποίησε μεταβαλεῖν τὰς τρόπους, τοσαύτας ἀνάγκας αὐτοῖς στεῖσι τῦ κινεῖσθαι. καὶ τὸ δικαίως στρεσῶν, [k] ἔφη [1] Δημοσθένης. ἀλλ' ὅμως Πλάτων ἠπάσατο αὐτὸν ἀργὸν καὶ δειλὸν πεποιηκέναι. τί λέγεις, δειλὸν Περικλῆ, ὦ θεοί, δειλόν, ὃς καὶ δημηγορῶν εὐθὺς ὑπέστη [2] ἤρξατο, [l] Τῆς μὲν γνώμης ἔφη τῆς αὐτῆς, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ ἔχομαι, μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις. ὁ τις τῶν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰσάπαξ εἰπεῖν ἐθάῤῥησεν; οἵ γε κ ἡνίκ' ἔσωζον τὴν Ἑλλάδα, [m] Λακεδαιμονίοις ἔξαν αὐτῶν. ὁ δὲ, ὑδὲν στρεσχαλυφάμενος, σὺδ' ἀναμείνας, εἰ μήτι ἄλλο, τὴν γ' ἐκ τῦ προοιμίυ στρδημηγίαν, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων μάλα ῥᾳδίως ἐξεῖπε τὸ δοκοῦν αὐτῷ, ὡς ἄντις αὐτός τε κρείττων ἀξιῶν εἶναι τῶν ἀκουόντων, κἀκείνους τῶν ἀνταγωνιστῶν. πότερ' οὖν φοβεῖσθαι τοὺς πολεμίους καὶ ὑποχωρεῖν, ἢ θαῤῥεῖν καὶ ὑποφρονεῖν συνεθίζοντος τ φωνὴ εἰς φῶμεν, καὶ

nec ſic etiam quievit, quin cum parte navium in Cariam navigaret? Qui, cum illi poſt ejus diſceſſum ſumta fiducia hoſtes invaſiſſent, ac viciſſent, reverſus eos compreſſit, donec ſunt deditionem facere coacti? Qui denique & cum Euboea defeciſſet, in eam deduxit Athenienſes, & cum Megaris eſſe dicerentur Peloponneſii, rurſum Megara cum ipſis profectus eſt, & hinc iterum in Euboeam, donec & ipſam ſubegit? Quid autem dicam navigationes circum Peloponneſum inſtitutas, & hoſtilem terram ubique conſcenſam, & eam rerum geſtarum connexionem, quam nullum poſſit oppidum aliud ſibi tribuere? Ergo eum ego, qui tam acer, vigil, ac propemodum alatus fuit, vel ipſum ocioſum fuiſſe, vel alium reddidiſſe credam? Nihil equidem ſcire viderer; cum ille non Athenienſes modo, ſed ne hoſtes quidem ociari permiſerit. Talem enim movendi ſui neceſſitatem illis attulit, ut ipſi quoque mores ſuos mutare cogerentur. Idque juſte fiebat, inquit Demoſthenes. Veruntamen eum Plato ocioſos ac ignavos ait effeciſſe. Quid ais? Ignavos Pericles, ignavos? Qui etiam concionem ſuam his verbis eſt exorſus, *Equidem ſemper in eadem ſum ſententia, Athenienſes, ut Peloponneſiis cedendum non putem.* Quod quis unquam illorum, qui ad eum diem vixerant, auſus eſt proferre? Qui tum etiam, cum Graeciam conſervabant, Lacedaemoniis ceſſerunt. At hic nullo uſus involucro, neque vel in exordio conſolationem requirens, mox, ut coepit dicere, breviter ſententiam ſuam aperuit, quaſi & ipſe auditoribus, & illos adverſariis praeſtare vellet. Utrum igitur hanc vocem ad metum hoſtium & fugam, an ad fiduciam & contemptum aſſuefacientis, atque indi-

1 De Corona, Sub finem. *Cant.*

2 Thucyd. α'. Sub finem. *Cant.*

k Ἔφη Δημοσθένης] Ἵνα μή τις εἴπῃ, ἐκῶν πλεονεκτικὸς καὶ ἀδικῶν ὁ Περικλῆς. l Τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι] Θουκυδίδης γὰρ εἰσάγει αὐτὸν δημηγορῆσαι, καὶ τ δημηγορίας ἔτως ἀρχόμενον. m Λακεδαιμονίοις εἶξαν] Ἐν τοῖς Μηδικοῖς, Θεμιστοκλέους τῦτο παραινέσαντος, ἵνα μὴ διχονοήσωσιν οἱ Ἕλληνες, παρεχώρησαν τοῖς Λάκωσι τ ἡγεμονίας.

dem

τὴν ἀνδρίαν αὐτόθεν δεικνύτος; ἐγὼ μὲν ὕτω μᾶλλον ἡγοῦμαι. εἰ μὲ γὰρ ἦ τὸν πόλεμον κεκινηκέναι, ἢ πραγμάτων αἴτιον αὐτὸν γεγενῆσθαι, ἅπερ τοιούτων ἠπᾶτο, ἀληθῆ μὲ ἂν ὕτως (ὕστερον γὰρ ἅπαντες συνεχώρησαν, μὴ ἐκεῖθεν λελύσθαι τὰς σπονδάς) εἰρημένα ἂν καὶ ὑπ' ἄλλων ἐδόκει λέγειν. νῦν δὲ πῶς ἔνεστι κατηγορεῖν δειλίας, ὃ ταύταις ἤδη τισὶν ἠπάσαντο; ἃ γὰρ ὁ Ἀριστοφάνης [n] κωμῳδίας πρεσβεύειν ἀρτίως, [1] ἐκεῖνον ἔχοντα λέγω τὸν,

228 ἤστραπεν, ἐβρόντα, συνεκύκα δ' Ἑλλάδα, [o] ἐπὶ δὲ νόμοις ὥσπερ σχολιὰς [2] γεγραμμένους, ὡς χρὴ Μεγαρέας· ταῦτα δ' δειλίαν αἰτιώμενά ἐστιν ἐκείνου. ἀλλ' ἴσμεν ἄγε αἰτίαν, [p] ὧν ὄντων μὲ ἀληθῶν, τάγ' ἐναντία, ψευδῆ· εἰ δὲ μηδὲ ἐκείνων πρόσεστι τῷ Περικλεῖ μηδὲν τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἀναγκαῖα ἐβουλεύσατο ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν ἅμα τε αἰτίας ἀφεῖσθαι, καὶ πάσης εὐφημίας δίκαιος τυγχάνειν ἐστίν; ἆρ' ἂν πρὸς μὲ Λακεδαιμονίους μόνους ἅτοις εἶχε τὴν γνώμην, ὡς ἄντις ἰδία φιλονεικῶν, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ὑφειμένως; ὅστις [q] ἠξίου μὲν αὐτοῖς ὁρμητήριον ἀποχρῶν εἶναι τὸν Πειραιᾶ; θαυμάζειν δὲ οὐκ εἴα οὔτε βασιλέα, οὔτ' ἄλλον τῶν πάντων οὐδένα· ἀπέφαινε δὲ τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἐξ ἡμισείας οὖσαν πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀνθρώπους, [3] ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἄλλοθι κρατεῖν, τὸ δὲ θαλάττης αὐτοὺς πανταχοῦ. καίτοι ταῦτα, πότερον ἀργίαν, καὶ δειλίαν, καὶ ἀνανδρίαν, καὶ ταπεινότητα, καὶ [4] νωθείαν εἰσάγοντος εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἦν, ἢ δέδοικα μήτι καὶ ἄλλοῖον

dem fortitudinem demonſtrantis eſſe dixerimus? Equidem hoc potius crediderim. Etenim ſi bellum excitaſſe, vel motuum autorem fuiſſe, vel aliquid tale feciſſe diceret; quamvis non vera (omnes enim poſt, non eſſe ab eo violata foedera, ſunt confeſſi) quae tamen ab aliis etiam eſſent dicta, videretur proferre; ignaviae autem quomodo poſſit eum accuſare, cui plerique jam contrarium crimen impegerunt? Ea certe, quae mox ex Ariſtophanis comoedia de moribus ejus citabamus; nempe, *Tonare, fulgurare, miſcere Helladem, Edicta tanquam obliqua ſcribere cantica, Ut ne Megarenſes* &c. non ſunt ignaviae crimina. De quibus igitur illum accuſat, haec talia ſunt, ut, ſi quidem vera ſunt, contraria ſint utique falſa; ſin ad eum nihil pertinent, ut qui recte ac neceſſario de rebus omnibus ſtatuerit, ſimul & crimine liberari, & omni laude affici mereatur. Num igitur erga Lacedaemonios ita ſe geſſit, quaſi privatas cum illis contentiones exerceret; erga ceteros autem remiſſe? qui veſtibulum illis eſſe ſufficiens cenſebat Piraeum? qui nec Regem, nec alium quenquam ſinebat eos admirari? qui vires eos dimidias omnium aliorum hominum habere dicebat, quandoquidem ut alii alibi, ita ipſi toti mari imperabant. Haec utrum ejus erant, qui ocium, ignaviam, imbecillitatem, humilitatem, ac degeneres animos in civitatem & animos civium introduceret, an metuendum ſit, ne quis aliud

1 Coll. Nov. ἐκείνως. 2 Coll. Nov. γεγραμμένους. olim γεγραμμένως. 3 Illa ὡς τοὺς μὲν ἄλλους deſunt in Bar. 7. Coll. Nov. 4 Coll. Nov. Bar. 7. νωθείαν.

n Κωμῳδίας] Εὐκαίρως εἶπε τὸ κωμῳδίας, διότι καὶ ταῦτα κωμῳδίας χάριν, οὐκ ἀληθείας ἐλέχθη. o Ἐπὶ δὲ νόμοις] Περικλῆς ὀργιζόμενος Μεγαρεῦσι λέγει τὸ ἐπισκῶψαι αὐτοὺς, εἰς τὴν διδασκαλον αὐτῶ Ἀσπασίαν, ψήφισμα ἔγραψεν, ὡς χρὴ πολεμεῖν Μεγαρεῦσι, τὸ μὲ δοκεῖν διὰ τὴν ὀργάδα γῆν, ἣν Ἀθηναίων ὄσαν, ἐφιεμένοντο Μεγαρεῖς, τῆσδ' ἀληθείας ὑπὲρ Ἀσπασίας ἀμυνόμενος, καλεῖ δὲ καταχρηστικῶς τοῦτο τὸ ψήφισμα νόμους σκολιὰ δὲ κυρίως ἐστὶ τὰ ἐν συμποσίοις ἐπιπόνια ᾄσματα, ἃ ἤδον οἱ κισσῶντες, ἢ τὸ κυρίως μέλος σπεύδοντες, ἀλλ' ἐσκιασμένως, ἵνα μὴ καὶ ἄλλοι μάθωσιν, ἐπεὶ δὲ καὶ Περικλῆς ἐφαπτῶς, διὰ τὴν Ἀσπασίαν τὸ ψήφισμα ἔγραψεν, ἀλλὰ τὴν Ὀργάδα γῆν πρότερον. Διὰ τοῦτο εἰκότως φησὶν ἐπὶ δὲ νόμοις, ὥσπερ σκολιὰ γεγραμμένους. p Ὧν ὄντων μὲ ἀληθῶν] Ἐνταῦθα διδάσκει ἡμᾶς τὸ ἔγκλημα ἐγκλήματα λύειν· τὸ γὰρ δειλίας ἔγκλημα διὰ τὸ πολεμοποιὸν λύει ἐγκλήματος· καὶ τοῦτο ἦν ὕστερον ἀναιρεῖ. q Ἠξίου μὲν αὐτοῖς ὁρμητήριον] Ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι τὴν θάλατταν ἦσαν ἄριστοι, ὁ δὲ τοσοῦτον τὴν γῆν, συνεβούλευεν αὐτοῖς ἀεὶ Περικλῆς, ἀεὶ αὐτῶν πειρωμένων ὁρμωμένων, διὰ ναῶν τοὺς πολεμίους ποιεῖσθαι, λέγων ὡς εἰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀνθρώπους σὺ μέρει δυνάμει μάχοιο, ἀλλὰ τὴν μὲν τοῦτο ποιοῦντες, ἐξ ἀξίως τῆς ἰσχύος ὑμῶν, ἀλλ' ἐξ ἡμισείας αὐτῇ χρώμενοι πολεμήσετε, σὺ δὲ τῇ θαλάσσῃ ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, ὁ παντα χοῦ νικᾶν ἴσως.

εἰπῃ τίς, πλήν γε ὅσον οὐκ ὀρθῶς ἐρεῖ. ὥσπερ τοίνυν φὴς ἐκεῖνα ἀκύειν λεγόντων εἰς Πε- 229
ρικλέα, ὕτως ἀντάκουε καὶ τῶν ταλη θῆ περὶ ἐκείνου λεγόντων, καὶ οἷς οὐδεὶς ἀντεῖ-
πεν εἰς τήνδε τὴν ἡμέραν, ἐπειδή γε καὶ αὐτὸς φὴς οὐκ ἀπὸ τῆς σεαυτῦ γνώμης κατη-
γορεῖν, ἀλλ' ἀκοῇ [1] ταῦτά γε. ὁ Κρὴς δὴ τὸν πόντον, φήσῃ τις. ἐπειδὴ τοίνυν ἐκεῖνα μὲν
ἀξιοις ἀκούειν, ταῦτα δ' οὐ βούλει, φέρε ἐγώ σοι καὶ ἕτερα μείζω τούτων ἔπι καὶ τελεώ-
τερα ἐπιδείξω τῆς Περικλέους ἀνδρείας καὶ ῥώμης καὶ φιλοτιμίας σημεῖα, κἂν σὺ δείξῃς
οὐδὲν ὑπερβολήν, ἅπαντ' ἔστω λῆρος τὰ πρὸ ἡμῶν. νὴ Δί' εἴποι γὰρ ἄντις ὡς οὐδὲν
μέγα οὐδ' ἱκανὸν τὸ πρὸ τοῦ πολέμου θερσαύνεσθαι; ἀλλὰ ἐκεῖνός γε ἐν ταῖς πρεσβείαις
ἠξίου, κατὰ χώραν ἱδρυμένων Πελοποννησίων, δέχεσθαι τῇ πόλει· ἐξεστρατευμένων δὲ, μή,
[5] καὶ τὸν Μελήσιππον προπεμψάντων. [1] οὕτω σφόδρα δειλὸς ἦν, ἐπειδὴ προσάγειν τὰς
πολεμίους ἐπύθετο, ὥστε ἔργῳ ταῖς ἀποκρίσεις ἔδωκεν αὐτῷ περὶ ἁπάντων, πρόξενοὺς τοῖς
ἄξουσιν αὐτὸν ἔξω τῆς χώρας. καὶ τὸ δὴ πάντων ἔσχατον καὶ μέγιστον ἀκοῦσαι, μὴ ὅπι μι- 230
μήσασθαι· παρόντι μὲν ἤδη τοῦ πολέμου καὶ σιωπῶντος, τῆς νόσου δὲ ὑπεκμολούσης,
καὶ τῆς [2] μὲν γῆς δῃουμένης, τῶν δὲ ἀνθρώπων ὁσημέραι φθειρομένων, καὶ τοσοῦτον ἤδη κει-
μένων, ὅσον καὶ πολλοστὸν μέρος ἐξέπληξεν ἂν τοὺς πολεμίους, εἰ παρ' ἐκείνοις ἦ συμ-
φορὰ σιωπῶσα· καὶ ἅμα ταῦτα δὴ πάντα, ἀθύμως καὶ δυσχερῶς ἔχοντας ὁρῶν τοὺς πολ-
λοὺς, καὶ πρὶν ὧν μὲν ἐψηφίσαντο μετεγνωκότας, ὑπισχνεῖσθαι δὲ [3] ἀξιοῦντα Λακε-
δαιμονίοις, καὶ ἑτέρους ὑπὸ τῶν κακῶν γεγενημένους, οὐδὲν μᾶλλον ἀνῆκεν, οὐδὲ ἐξέστη
τῆς ἀρχαίας γνώμης, οὐδὲ ἐτράφη τῷ ψυχρῷ ὑπὸ τ' συμφορῶν· ἀλλὰ καίπερ τοσοῦτον

quid dicat, quanquam non recte. Itaque quemadmodum audiſſe te ais, qui in Periclem iſta dicerent, ita rurſum eos audi, qui de illo vera dicunt, & quibus adhuc contradixit nemo, quandoquidem & ipſe non tua ſponte dicis te accuſare, ſed ex auditu loqui. Cretenſis mare, dicat aliquis. Verum quoniam illa vis audire, haec non vis, alia tibi majora proferam & perfectiora Pericleae fortitudinis, roboris, ac diligentiae monumenta, quibus ſi poteris excellentiora producere, noſtra, licet, deridias omnia. At magnum non eſt, inquiet aliquis, ante bellum ferocire. Verum ille legationes quoque, dum loco ſuo manebant Peloponneſii, excipiebat; non etiam, quando cum exercitu prodierunt, ac Meleſippum praemiſerunt. Tam erat ignavus, poſtquam hoſtes adventare cognovit, ut ei re ipſa de rebus omnibus reſponderet, miſſis quibuſdam, qui eum extra regionem educerent. Jam poſtremum & maximum, quod inauditum, nedum in imitationem cadere poſſit, eſt illud; Cum jam conflatum eſſet bellum, ac morbus ingraveſceret, & cum terra vaſtaretur, cum homines quotidie delerentur, ac tot eſſent mortui, quot hominum vel minima pars hoſtes, ſi ipſis accidiſſet ea calamitas, perturbaſſet; atque ob haec omnia pleroſque aegro eſſe animo videret, & cum decretorum poenitentia duci, tum legatos Lacedaemonem de compoſitione mittendos cenſere, & a cladibus mutatos eſſe; nihil de antiqua ſententia magis remiſit, nec animum per calamitates mutavit; verum quamvis in hoc

1 Thucyd. β'. ſub initium. *Cant.* 2 Coll. Nov. γῆς μέν. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἀξιοῦντα.

[1] Ταῦτά γε ὁ Κρὴς] Ὁ Κρὴς ἀγνοεῖ τὴν ἰδίαν παροιμίαν ἐπὶ τῶν εἰδότων μέν, σωφρονισθέντων δ' ἀγνοεῖν, ἀντὶ δὲ ὁ νησιώτης ἀγνοεῖ τῷ ἰδίᾳ. δηλοῖ δ' ὅτι εἰδὼς Περικλέα σωφρονιεῖται ἀγνοεῖν. λέγεται δ' ἡ παροιμία ἐπ' ἄτοις, ὁ Σικελὸς τὴν ἰδίαν. Σύρας γάρ τις Σικελὸς ἐμπορευόμενος, καὶ ναυμαχήσας, εἶτα ἁλοὺς, ἐπὶ πύξας καθήμενος, ὡς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων, οἵδε φησὶν ἃ βάλλ, βούλει δῆτα αὐτὸν με λαθοῦσα καταποντίσαι, ἐγὼ δ' ἧσσον οἰκῶν σὰ πυθοῦ οἵδε τὰ σὰ σοφίσματα. Ἀλκμᾶν δὲ ὁ λυρικὸς μέμνηται τῆς παροιμίας. [5] Καὶ τὸν Μελήσιππον] Τοῦτον Λακεδαιμόνιοι πρὸς Ἀθηναίους πρεσβεύτην ἔπεμψαν.

gravius,

τ̃ ἄλλων τοῖς δεινοῖς πλεονεκτῶν, ὥωδ' οἱ μ̀ ἄλλοι τοῖς παρ8σι τ8́τοις ἠδύμων, ὁ δὲ, κ̀ τ8̃τ' αὐτὸ προσειλήφ4 μεῖζον τὸ τ8̀ς πολίτας 8̓τως ἔχοντας ὁρᾶν, ὥς' ἀπόρως ἔ) χρῆ4, κὰ ζῶντα ἧχ ὅσον τοῖς πολεμίοις ὑποπεπτωκέναι, ἀλλὰ κ̀κείν4 δυσμεν4́νειν ὡς τ̃ παρόντων πραγμάτων αἰτίῳ· πρὸς δυοῖν τοῖν ἀπὸ τ̃ τύχης τ4̃ πολέμῳ κὰ τῇ νόμῳ, δύο ταῦτα
231 προσειληφότας ὁρῶν αὐτ8́ς, λύπην κ̀ παροξυσμὸν εἰς αὐτόν· ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς ἐμβεβηκῶς, κ̀ παντ̀χόθεν μεμονωμέν4ς ὡς εἰπεῖν, 8̓δ' ἔδεισεν, 8̓δ' ὑπεχώρησεν, 8̓δ' ὥσπερ χροιὰν τ̃ γνώμην μετέβαλε, τοῖς τε πολίταις ὁμ8̃ κ̀ τοῖς πολεμίοις ἀντεταγμένος· ἀλλ' ὥσπερ ἂν ἄλλο τι μάθημα διδάσκων αὐτ8́ς, χ̣ζ' ζαυτὰ δ̀ κ̀ πρότερον διεξῄ, κ̀ 8̓ διέφθειρε τὰ δόγματα ἐπὶ τ̃ κινδύνων, 8̓δὲ 8̓πῇ τ̃ ἐξ4σίας [1] φιλοσόφησε μόνον [t] ἀλλ' ὡς περὶ ἀριθμ8̃ ἢ μέτρων ἐρωτηθεὶς, ζαυτὸν ἂν ἀπεκρίνατο κ̀ 8̔́τερον κ̀ πρότερον, 8̓τω κ̀ τότε τὰς αὐτὰς ἠφίει φωνὰς, 8̔πὲρ τ̃ 8̓λων πραγμάτων, 8̓τε τοῖς δεινοῖς εἴκειν ἀξιῶν, 8̓τε ἀτ4̃ μέμφεσθαι, αἰσχύνεσθά τε 8̔πὲρ αὐτῶν ἑτέρων ἅμα τοῖς χαμηλοῖς γεγον4́των. ὥς' ἔμοιγε κ̀ τ̃ [2] Αἴαντα τ̃ πρὸ τ̃ νεῶν μαχόμεν4ν, κ̀ βοῶντα, ἐν κυφοτέροις κ̀ ῥᾴοσιν ἔ) δοκεῖν. τῷ μ̀ γὰ, πρὸς τ8̀ς Τρῶας [3] ἦν μόνον ἡ μάχη· τὰ δὲ τ̃ οἰκείων, εὐμεν4̃ 8̓πισθεν ὑπῆρχε. τῷ δ' ἧχ ἧττον πονήρως εἶχε τ̃ ἔξω τὰ ἔνδον, κ̀
232 πλείων ἦν ὁ φόβος τ̃ πολιτῶν, ἢ τ̃ πολεμίων. ἐν οἷς ἔδειξεν 8̓ τοῖς ὀψοποιοῖς ἐοικὼς 8̓δὲν Περικλῆς, ἀλλὰ τοῖς ἄκροις τ̃ Ἑλλήνων. ὥς' ἐμοὶ μ̀ 8̔́ταν βλέψω πρὸς ταύτας τὰς ἀπορίας κ̀ τὸν 8̓χλον τ̃ πραγμάτων αὖ, κυβερνήτ4 τινὸς ἔννοιαν παλαισάσ4, περικλυζομέν4ς ἀτ4̃ τῆς νεὼς, κ̀ τ̃ νεῶν καταῤῥηγνυμέν4ν, 8̓πὶ τ̃ οἰάκων μένοντος, κὰ 8̓ μεθιέντος, κ̀ πρός γε ἔτι τ̃ [4] ἐμπλεόντων ἀπειλ8́ντων, κὰ ἑτοίμων 8̓ντων ἁρπάσασθαι, κατέχοντος κὰ νουθετ8̃ντος, κὰ ἅμα 8̔πὲρ τε τ8̃ σκάφους ἀγωνιζομέν4, κ̀ πρὸς τ8̀ς ἐν τ4̃ σκάφ4. πόθεν 8̓ν

gravius, quam ceteri, premeretur, quod illi quidem rebus praeſentibus dolebant, ipſe autem cives etiam ita videbat affectos, ut ad rem gerendam eſſent inutiles, nec hoſtibus modo cederent, ſed & ipſi, tanquam fortunae praeſentis autori, iraſcerentur; ac praeter duo fortunae mala, bellum & morbum, duo haec eos videret ſibi conſciviſſe, dolorem & indignationem; & in mediis haereret periculis, undique, ut ita dicam, deſertus; nihil tamen timuit, nec remiſit, neque ſententiam quaſi colorem mutavit, cum pariter cum civibus & hoſtibus pugnaret; ſed quaſi artem eos aliquam doceret, eodem utebatur, quo prius, tenore, nec periculorum gratia decreta ſua abolevit, neque in ſecuritate duntaxat philoſophatus eſt; verum quemadmodum, ſi de numeris vel menſuris fuiſſet interrogatus, idem & olim reſpondiſſet & poſtea, ita quoque tunc idem de ſumma rei ſtatuebat, nec vel

pericula fugere, vel ſeipſum caſtigare, & ipſorum cauſa, qui cum temporibus mutati eſſent, ruborem ſuſcipere dignabatur. Quo fit, ut exiſtimen etiam Ajacem, qui pro navibus pugnabat, & clamabat, levius diſcrimen ſubiiſſe. Ille namque contra Trojanos duntaxat pugnabat; ſuos autem habebat benevolos. At huic interiora, non minus erant quam exteriora, ſuſpecta; aut minus a civibus quam ab hoſtibus ſibi timebat. Qua in re praeclare oſtendit Pericles, non tam coquis ſe, quam principibus Graecorum eſſe ſimilem. Quocirca cum ad has difficultates, ac turbam negociorum reſpicio, gubernatorem aliquem videre mihi videor, qui cum navis undique fluctibus infeſtetur, & nubes confringantur, gubernaculum non dimittat, & vectores inſuper minantes atque omnia paratos abrumpere, cohibeat & corrigat, ac ſimul pro navi, & contra eos, qui ſunt in navi, decertet. Unde ſit

1 Coll. N. Bar. 7. ἐφιλοσόφησε. 2 Iliad. μ'. *Cant.* 3 Coll. N. Bar. 7. μόνον ἦν. 4 Bar. 7. πλειόντων.

t Ἀλλ' ὡς περὶ ἀριθμῶν] Ἀριθμῶν, ὅτι ὁ ε' ἀριθμός τι ἐστι, κ̀ ὁ ις'. ἄρτι δ ἄρτιος μέτρων, ὅτι αἱ τρεῖς τ̃ τριῶν μείζονα δυσὶν ὀρθὰς ἴσην εἰσὶν.

ἔπι χρὴ τὶω ἀνδρίαν θεωρῆσαι; εἴτε γὰρ ὰκ τῶν ἔργων, εἴτ' ἀπὸ τῶν λόγων, ὁρῶμεν τὸν ἄνδρα. πῶς γὰρ ἄντις μᾶλλον ἔδειξε παντὸς [1] ἐφεξῆς δέος, ἢ πῶς ἄμεινον θεὸς εὐψυχίαν αὐτός τε πεφυκὼς καὶ τὰς ἄλλους ἄγων, ὅστις ὅτ' ἐκείνους ἠξίου φόβῳ τῶ πολεμίων προέσθαι τὰ γνωσθέντα ἐξ ἀρχῆς, ὅτ' αὐτὸς ἐκείνων φόβῳ τὰς ὑπὲρ τῶ δικαίων λόγους ἐγκαταλιπεῖν· εἰ δὲ λέγεις ὅπι οὐκ ἐπεξῆγε, σκόπει μὴ σοφὸς τῶν στρατηγικῶν ταῦτ' ἀπο- 233
δέξηται τὰ ἐγκλήματα. οὔτε γὰρ ὲν παντὶ καιρῷ, ὅτε ὲν ἅπαντι δήπου χωρίῳ [2] συμβαῖεν ἄν, ἀρχὴν δ' ὃ μάχεσθαι χρῆναι πάντως τόν γε δὴ στρατηγόν· ἀλλὰ μάλιστα μὶ ἥκιστα κινδυνεύειν, καὶ τοῖς βουλεύμασι μᾶλλον ἢ ταῖς χερσὶ πολεμεῖν, [11] ὥσπερ καὶ Λακεδαιμονίοις ὀπτέον εἶ) δοκεῖ. εἰσ' αὖ καὶ μάχης δέησειεν, ἄμεινον μετὰ συμμάχων ἐθέλειν ἢ [3] μόνους, καὶ μετὰ πλειόνων ἢ μετ' ἐλαττόνων, καὶ μετὰ κρειττόνων ἢ μετὰ χειρόνων, εἰς ὅσον ἂν [4] θείλῃ πνί. εἰς ἀνάγκλω μὲν γὰρ καταξάντας, οὐκ εἰκὸς [5] ἀκριβῶς λογίζεσθαι· ἕως δ' ὅτι κύριος γνώμης, ἄνοια πολλὴ καὶ δυσχέρια τῆς ἀσφαλείας ἀφέμενον, ὃ τοῖς πολεμίοις σωτικόν, τοῦτ' ἐξεπίτηδες αἱρεῖσθαι. ἐκείνοις γὰρ ἂν ἤδη στρατηγὸν καὶ λίγνοιτ' ἂν αὐτοῖς ἀντὶ τοῦ πρὸ αὐτοῖς ἡγεμόνου. μὴ δὴ τοῦτο λέγωμεν ὡς οὐκ ἐξῆγεν· ἀλλ' εἰ θεσπέσιον ἐξάγειν καὶ μάχεσθαι παρεῶρα, τοῦτο σκοπῶμεν. ἐπεὶ καὶ Λακεδαιμονίους ἀκούομεν δήπου θεσσαλικῶν αὐτοῖς ποτὲ Θηβαίων καὶ κελευόντων ἐξιέναι καὶ μάχεσθαι, ἢ χείρους ὁμολογεῖν εἶ) σφῶν, ἀποκρίνασθαι θεὶ μὲν τῶ πόπερα βελτίους, τὰς θεάξεις κεί- 234
νειν τὰς ὑπὲρ τῶ Ἑλλήνων ἑκατέρας πεθεαμένας· μαχεῖσθαι δὲ οὐκ ὲν τῷ τῶν πολεμίων καιρῷ, ὑφ' ὅτε ἐκεῖνοι κελεύουσιν, ἀλλ' ἡνίκ' ἂν αὐτοῖς δοκῇ, καὶ ὃ χρήσεσθαι θεὶ

igitur inſuper ſpectanda fortitudo? Nam ſive ex factis ſive ex verbis eſt colligenda, videmus virum Etenim quomodo quis potius & ab omni metu liberum ſe, & cum ad animi fortitudinem natum eſſe, tum ad eam alios perducere oſtendiſſet, quam qui nec illos hoſtium metu prius omittere propoſitum, nec ipſe illorum metu cum juſtitia conjunctam relinquere rationem volebat? Quod ſi eum dicis non eduxiſſe copias, vide num quis eorum, qui ſunt rei militaris periti, crimen hoc ſit agniturus. Nam nec omni tempore, nec omni loco dixerint, atque adeo nunquam debere imperatorem quidem pugnare; ſed maxime quidem minimum ſubire diſcrimen, ac conſilio potius, quam manu bellum gerere, ſicut & Lacedaemonii ſolent; ſin etiam pugnandum ſit, cum ſociis potius quam ſolos, cum pluribus quam cum paucioribus, cum praeſtantioribus quam cum deterioribus prout cujuſque res ferunt, debere. Nam in neceſſitate conſtituti non facile rem accurate perpendunt; donec autem judicii ſunt compotes, inepte facerent ac infeliciter, ſi omiſſa ſecuritate, id quod eſſet hoſtibus profuturum, ſua ſponte deligerent. Jam enim illorum duceret exercitum, atque illis imperator eſſet. Quocirca non hoc erat dicendum, copias eum non eduxiſſe; ſed num id, cum eſſet faciendum, & pugnandum, omiſiſſet, conſiderandum. Nam & Lacedaemonios aiunt, cum eos aliquando premerent Thebani, & vel ad pugnam exire vel deteriores eſſe ſe confiteri juberent, ita reſpondiſſe; utri quidem eſſent meliores, res ab utriſque pro Graecia geſtas teſtari; ceterum non ad hoſtium occaſionem vel mandatum ſe pugnaturos eſſe, ſed cum ſibi viſum foret, nec in ea re Thebano-

1 Ἀφιεὼς. Opor. 2 Coll. N. Bar. 7. συμφαῖεν ἄν. 3 Coll. N. μόνον. 4 Coll. Nov. θεῖῃ. 5 Coll. Nov. rec. m. ἀκριβολογίζεσθαι.

11 Ὥσπερ καὶ Λακιδαι.] Οἶδε γὰρ ἐπαγγέλλων αὐτῶν ὅτε Πλάταια, ὅτε ἢ συγχέοντες τὲς ἀνθρώπες θεὸς ἀλλήλες, σκοπεῖν αὐτᾶν, ὅτω καὶ τὲς Ἀθηναίες ὑπηκόες συνέκρεσαν τοῖς δικαίοτατα ἐπαγγελλόμενοι αὐτοῖς ἐλευθερίαν.

rum

τούτου συμβούλοις Θηβαίοις. καὶ ταῦτα [1]ἀπεκείνοντο, καὶ ταῦτα ἐποίουν [2]Ἀγησιλάου [3]στρατηγοῦντος αὐτῶν, ὃς εἴπέρ τις ἄλλος τῶν Ἑλλήνων, γενέσθαι ἐδόκει φιλοπόλεμος. Ἀλλὰ τί χρὴν ποιεῖν τὸν Περικλέα; εἰπὲ γάρ ὦ πρὸς θεῶν, μᾶλλον δὲ εἰ στρατηγῶν αὐτὸς ἐτύγχανες ἡμῖν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, τί ποιεῖν ἂν ἢ τί λέγειν ᾤου δεῖν; ὄντων μὲν συμπάντων Ἀθηναίων [x]τόσων καὶ τόσων, τῶν δὲ συμμάχων, τῶν μὲν ἐν ταῖς νήσοις, τῶν δὲ κατ' ἤπειρον μεμερισμένων, μυριάσι δὲ ἓξ στρατιᾶς τῶν πολεμίων εἰσβεβληκότων, καὶ τούτων Πελοποννησίων (οὐδὲ γὰρ τοῦτο φαῦλον εἰς προσθήκην) ἀνθρώπων ἱκανῶν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας μάχεσθαι, ἃ ὃς ἐγὼ φαίην ἄν, [y]ἡγεμόνων γε Ἀθηναίων καὶ Περικλέους, ῥᾳδίως ἂν καὶ πᾶσαν γῆν ὑφ' αὑτοῖς ποιήσασθαι. ἃ δ' ὅπως λέγω τὴν
235 νόσον [4]τοσοῦτο πρᾶγμα, ἣ καὶ προσέκειτο ἐλαύνουσα, ἃ τοὺς μὲν, ὅλως ἀπανηλώκει τῶν ἀνθρώπων, τοὺς δ' ἀχρήστους εἰς τὰ παρόντα ἐπεποιήκει, ἦν ἃ χωρὶς μάχης ἃ πολέμου προσβολῆς, ῥᾳδίως ἔστι τῷ ῥᾴστων ἦν ὑπενεγκεῖν. καὶ μὴν ἄδ' ἐκεῖνο ἠγνόει Περικλῆς, ὅτι νικήσας μὲν [z]πολλῷ πλείοσιν αὖθις μαχεῖται, ἃ πολλοὺς ἄλλους εὑρήσει τοὺς ἀμφισβητοῦντας τῷ τροπαίῳ, καθάπερ Κορίνθιοι πρότερον, καὶ κληρονομοῦντας τῶν αὐτῶν τούτων πραγμάτων· [a]ὥστε τὴν Καδμείαν νίκην ἡγεῖτο νικήσειν. ὡς ἑτέρως δὲ πράξας, ἀπολεῖν τὴν πόλιν. τοῖς μὲν γὰρ

rum uti velle consilio. Atque haec respondérunt & fecerunt, Agesilao duce, qui quidem belli studiosus esse, si quis alius Graecorum, videbatur. Sed quid erat Pericli faciendum? Quin si tu eo tempore praefuisses exercitui, quid faciendum tibi vel dicendum putasses, cum Athenienses tot essent in universum, cum socii partim per insulas, partim per continentem essent dispersi, cum hostium sexies decem millia regionem occupassent, eorumque Peloponnesiorum (nam nec hoc leve est additamentum) quique contra Graecos omnes potuissent pugnare, nec difficulter, ut arbitror, si duces habuissent Athenienses ac Periclem, vel totum orbem terrarum in suam redegissent ditionem? Omitto jam morbum tantum, qui eos insuper infestabat, & alios prorsus absumserat, alios inutiles reddiderat, quique etiam sine belli impetu non admodum facile tolerari poterat. Nec hoc ignorabat Pericles, si quidem vinceret, iterum cum pluribus esse proeliaturum, & alios reperturum permultos, qui de tropaeo ambigerent, quemadmodum fecerant antea Corinthii, & in easdem res succederent; itaque Cadmeam esse victoriam relaturum. Sin aliter ei res succederet, Urbem esse proditurum. Nam ut hostium

1 Bar. 7. ἀπεκείναντο. 2 Hunc pro Cleombroto ponit, memoriae lapsu. Xenoph. 6. Cant. 3 Coll. Nov. rec. manu στρατηγοῦντος. 4 Bar. 7. τοσῦτον.

x Τόσων καὶ τόσων] Ἰστέον ὅτι ὅτε ἡ διπλῆ αὕτη προσθήκη πέφυται, πλῆθος δηλοῖ. νῦν μὲν ἀντὶ τοῦ ὀλίγων καὶ εὐαριθμήτων δεῖ νοεῖν. y Ἡγεμόνων γε Ἀθηναίων] Ἐκ τοῦ εἰπεῖν ἠσθημένων Ἀθηναίων καὶ Περικλέους, δίδωσιν ἔμφασιν ὡς ἄρα ἀποδέχεται μὲν αὐτοὺς ὡς ἀνδρείους, κακίζει δὲ πως τὴν κατὰ πολεμίων ἀπειρίαν αὐτῶν, ἐπαινεῖ δὲ Ἀθηναίους ὡς ἐπὶ εἰς τοῦτο χρησίμους. z Πολλῷ πλείοσιν] Ἡττηθέντες γὰρ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἔμελλον ἀνεκτῶς ἕξειν, ἀλλ' ἔμελλον αὖθις ἐπιστρατεύσασθαι ἐπὶ τὴν ἧτταν ἀνακαλίσασθαι· ὃ ποιήσαντες ἐδόκουν ἂν Ἀθηναίοις ὥστε ἀμφισβητεῖν τοῦ νίκης. τὸ δὲ καθάπερ Κορίνθιοι λέγει, ἐπειδὴ Ἀθηναίων Αἰγίναν πολιορκούντων, ἐπῆλθον Μεγαρεῖς Κορίνθιοι, ἵνα σπεύσῃεν τὴν ἐν Αἰγίνῃ πολιορκίαν λύσωσι, καὶ ἡττηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων χαλεπῶν, ἀπῆλθον εἰς Κόρινθον· κακιζόμενοι ὑπὸ τῶν οἰκείων πολιτῶν, ἦλθον ἐφ' ᾧ ἡττήσεσθε τόπῳ, καὶ ἐπειρῶντο τροπαίου ἀνιστᾶν, ἀλλὰ καὶ αὖθις ὑπ' Ἀθηναίων κατεπολεμήθησαν. a Ὥστε τὴν Καδμείαν νικ.] Αὕτη ἡ παροιμία ἐώθει λέγεσθαι ἐπὶ τῶν βλαπτῆ τῇ ἑαυτῶν νικησάντων· ἐλέγχθη δὲ ἀπὸ τούτων νικησάντων, ἐλέγχθη δὲ ἀπὸ τούτων ὅ. Θηβαῖοι νικήσαντες τοὺς Ἀργείους, Πολυνείκους στρατεύσαντος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Ἐτεοκλέους, ἔκαυσαν ἅπαφα τὰ σώματα τῶν ἐν τῇ πολέμῳ πεσόντων, καὶ παρέξευσαν καθ' ἑαυτῶν τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐξελθόντες ἐνίκησαν Θηβαίους, καὶ ἐκ παρέδοσαν εἰς ταφὴν τὰ σώματα αὐτῶν. ἢ ἐπειδὴ Οἰδίπους τὴν Σφίγγα ἐνίκησεν, ἐλέγχθη ἡ Καδμεία νίκη. εἰ μὴ γὰρ ἐκείνῳ ἐνίκησεν, οὐκ ἂν ἐδὲ τῇ ἑαυτῆ μητρὶ συνῳκήσατο, ἐδὲ τὰ λοιπὰ πάντα ὑφίστατο.

singuli

πολεμίοις, μέρ@ ἑκάστοις ἐκινδύνευεν, αὐτοῖς δὲ ἡ τύδαφος τ πόλεως σωυπέκειτο τῷ κινδύνῳ, [b] καὶ εἰς ὑπὲρ πάντων κύβος ἀνερρίπτετο, σωμάτων, χρημάτων, δόξης, ἡγεμονίας, τ βάθρ τῆς πόλεως, τ ἐλπίδων, ὅτ τίς ἂν εἴποι παντός. ὑκῦν ᾤετο δεῖν ὕτως ἄνισον ἀγῶνα ἀγωνίζεσθ, ὑδ' ἐπὶ μηδενὶ πλείονι πᾶσι τοῖς θσι κινδυνεύειν· σωφρονῶν οἶμαι ἡ γνώμ τοιούτῳ λογισμῷ χρώμενος. ὁρῶμεν δὲ δήπ ἡ τύς παλαιστὰς, ὑκ εἰς τὰ τ ἀντιπάλων ἰσχυρὰ συνκαθιέντας, ὑδ' ἐξεπιτηδες καθ' ἑαυτῶν παφέχοντας [1] λαβὰς, ἀλλ' ἀπὸ τύτων μ, 236
ὡς οἷόν τε μάλιστα ἀποχωροῦντας, τοῖς δὲ αὐτῶν πλεονεκτήμασι χρῆσθ πειρωμένους, καὶ τ νίκην ἀπὸ τύτων διώκοντας. ἃ καὶ Περικλῆς ἐνθυμούμενος, ὑκ ἐδωκε τοῖς πολεμίοις τοσαύτην χ[ώ]ραν τῆς πόλεως λαβεῖν, ἀλλ' ἐάσας ἐκείνους ἐν τῇ Ἀττικῇ λυμαίνεσθαι, ἑκατὸν νεῶν ὁπλιτικὸν ἐξήρτυε τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ αὐτὸς ἐμβὰς, ἐκόμιζε τ στρατιάν. ἡ φειδὼ τοῖς μὲν τῆς Ἀττικῆς μέρος τι τετμημένας, τοῖς δ' ὡσπερεὶ πᾶσαν τὴν πολεμίαν. ὥστε ἠναγκάζοντο ἤδη φεύγειν ἐκ τ Ἀττικῆς οἱ τότε ὡς ὁπὶ ἕρμαιον βαδίζοντες. ὕτως ἃ μὲ ὑκ ἐκίνει, σωφροσύνης ἡ δειλίας ἦν· ἃ δὲ καὶν τύτοις ὄντας ἠξίου τολμᾶν, ἔφαινον δεῖγμα τῆς ἀνδρίας ἔχει τῆς ἐκείνου. καίτοι πῶς ὐκ ἄτοπον, εἰ ὅπ μὲν ὑκ ἐξῆγεν αὐτασόμεθα, ὅπ δὲ ἔξω τῆς Ἀττικῆς ἦγεν αὐτὸς ἡ θαυμασόμεθα; καὶ ὅπ μὲν ὑκ ἐμάχετο οὗ μὴ σωθῆκεν, ὁπιμώμεθα, ὅπ δ' ἠπίστατο [2] πῆ χρὴ τύτο ποιεῖν, ἡ ἀβουλίαν ἡγούμεθα; καὶ ὅπ μὲν ἡ τὴν Ἀττικὴν [3] ἐνεπίπλη πολέμ καὶ ταραχῆς, κατηγορήσομεν, ὅτι δὲ εἰς τὴν πολεμίαν ἀπέ- 237
βαινε, ἡ ἀντιμθίση τῇ Πελοποννήσῳ τὴν πολιορκίαν, ἡ θησόμεν εἰς λόγον; ἀλλὰ τὰ μὴ σφαλθέντα ἀντὶ τῶν πεσφαλμένων ζητήσομεν; καὶ ὅτι μὴ νοσοῦντας μὲν ὐκ ἐξῆγε οὐ συγνωσόμεθα, ὅτι δὲ καὶ νοσοῦντας ἐξῆγεν οὐ θαυμασόμεθα; ὅστις οὕτω καμνόντων

singuli parte periclitabantur, ita ipsorum urbis area simul in discrimen veniebat, & una de omnibus jaciebatur alea, de corporibus, opibus, gloria, imperio, solo urbis, spe, & quodcunque quis dixerit aliud. Quocirca non putavit sibi tam iniquum certamen esse subeundum, nec summam rerum nulla spe lucri proposita periculo prodendum; idque prudenter, ut arbitror & imperatorio usus consilio. Nam & pugiles videmus non in ea, quae habent adversarii robustissima, incumbere, nec sponte se comprehendendos praebere, verum & ab illis longissime recedere, & iis, quibus excellunt, uti conari, ac victoriam sibi parere. Quae cum Pericles quoque considerasset, non eam dedit hostibus contra Urbem occasionem, verum illos in Attica permittens nugari, centum navibus in Peloponnesum navigavit, exercitum ipse ducens. Ita fiebat, ut illi aliquam Atticae partem, hi totam propemodum hostilem regionem popularentur. Tum vero cogebantur ex Attica fugere, qui nuper in eam quasi ad praedam se contulerant. Quocirca tum quae non egit, providentia, non ignavia omisit; tum quae in tali rerum statu est ausus tentare, summum perhibent fortitudinis testimonium. Cur ergo quod exercitum non eduxerit, reprehendimus; quod eos extra Atticam duxerit, non admiramur? quod non pugnaverit, ubi non oportebat, accusamus; quod autem sciebat, ubi hoc esset faciendum, non consideramus? quod Atticam bello tumultuque replebat, criminamur; quod hostilem agrum conscenderit, & obsidionem in Peloponnesum transtulerit, non animadvertimus? & quae gesta non sunt, eorum, quae gesta sunt, loco quaerimus? quodque sanos non eduxerit, non ignoscimus; quod aegrotantes eduxerit, non admiramur? qui quidem aegrotantes

1 Bar. 7. τὰς λαβὰς. 2 Bar. 7. πῶς. 3 Bar. 7. ἐνεπίπλα.

b Καὶ εἰς ὑπὲρ πάντων κύβ@] Παροιμία ἐπὶ τ ἀποκινδυνευόντων, οἱ γὰ κυβεύοντες ἕνα κύβον ῥίπτουσιν, ἢ εἰς ἅπαν, ἢ εἰς νίκην.

ita

ἠγεῖτο, ὡς οὐδ' ἂν εἷς τῶν ἐῤῥωμένων καθαρῶς. ὅπου καὶ τῶν πολεμίων καὶ τῶν πολιτῶν καὶ ὃ λοιμὸς ἢ παντὸς ἦν κρείττων πρᾶγμα. καίτοι ὀλίγη γ' ἂν Ἀθηναίοις ἑαυτῶν ὄντας εἴασεν ἀργεῖν, ἢ ὑποκαταπλίνεσθαί πισιν ἀνθρώπων, ὅστις ὑδὲ [1] κάμνειν αὐτοῖς ἐπέτρεπεν, ἀλλ' εἰς γε τὴν περὶ τῆς ἐλευθερείας ἀγῶνα, καὶ τὸ μὴ λιπεῖν τιμὴ ὃ φερώνυμον τάξιν, ἠξίου καὶ πρὸ τοῦ ὑπάρχουσαν τύχῃ ἐῤῥῶσθαι. πρότερον δ' ἔγω γ' ἂν [c] ὤμην τὸν Μελέαγρον ὀφλῆσαι δειλίας, ἢ Περικλέα, ὃν γε καὶ πρὶν γενέσθαι, προσεῖπεν ἀπ' αὐτῶν τῶν ἐνδυτικωτάτων ὁ θεός. προειπὼν αὐτῇ τῇ μητρὶ λέοντα τέξεσθαι, ἡ δ' ὅτι ταύτῃ τῇ
238 ὄψει, πίπτει Περικλέα. [d] ὥσθ' ὅρα μὴ λέοντα ξυρεῖν ὑπιχειρῶμεν, [e] ὃ Θρασύμαχον [2] συκοφαντεῖν ὑπιχειροῦντες, ἀλλὰ κωμῳδεῖν Περικλέα, καὶ ταῦτα εἰς δειλίαν. ἔπειτ' αὐτοὶ [3] δόξωμεν ἀνδρειότεροι τοῦ δέοντος εἶ) τοῖς βουλομένοις ἀντικατηγορεῖν· καὶ φθονῆ τι [f] καὶ δειλίας, εἰ δὲ βούλει, σιωπῆς ἀκίνδυνον γέρας, [4] ὥσπις τῶν Κίων ἔφη [5] ποιητής. [g] ἀλλὰ γὰρ [6] λίνον λίνῳ συνάπτειν φασίν. ὃς γὰρ ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὅτι καὶ [7] φιλαργύρους ἀπέφηνε Περικλῆς ἀνθρώπων, καὶ οὕς τινας οἴει τί τις ἂν λέγοι, νὴ Δία; πρᾶγμα γὰρ εἰς μισθοφορὰν κατεστησε τοὺς πράγματα. ἐγὼ δὲ εἰμὶ μέν, οὐδὲ αὐτὸς τῶν ἐπαινούντων τὸ μισθοφορεῖν, καὶ τοῦτο ἥδιον ἔργῳ πεῖραν ἐγὼ [8] δεδωκέναι νομίζω. ὅχων μέτεστί μοι τοῦ πράγματος οὐδέν, ἀλλὰ καὶ τῶν λόγων τρόπην καθαρώτερον, ἢ τῶν φόρων οἶμαι τὸν ὁμώνυμον εἰπεῖν δεῖ

ita rexit, ut nemo vel maxime ſanis imperaret. Uſque eo tam hoſtibus quam civibus, tam morbo quam omni re alia fuit ſuperior. Mirum vero, ſi Athenienſes ſui compotes permiſiſſet ociari, vel cuiquam ſuccumbere, qui eos ne aegrotare quidem ſiverit, verum ad libertatis certamen, & magnanimitatem conſervandam etiam praeter vires valere juſſerit. Atque equidem Meleagrum citius putarim ignaviae poſſe convinci, quam Periclem, quem etiam antequam naſceretur, eo, quod eſt maxime contrarium, nomine Deus appellarit. Cum enim matri dixiſſet fore, ut leonem pareret, ex illo ſomnio Periclem peperit. Quamobrem vide, ne leonem conemur radere, non cum Thraſymachum calumniari, ſed cum Periclem accuſare ſtudemus, & quidem ignaviae. Ipſi deinde fortiores eſſe, quam ſit neceſſe, videbimur iis, qui contrariam volent inſtituere accuſationem; & erit etiam ignaviae, vel, ſi mavis, ſilentio tuta merces, ut Ceus quidam poeta dixit. Enimvero linum lino connecti tradit proverbium. Etenim qui avaros etiam a Pericle redditos eſſe cives auſus eſt enunciare, de hoc quid erit dicendum? Atqui primus introduxit ſtipendia. Ego vero ne ipſe quidem ſtipendium laudo, idque re propemodum ipſa teſtatum eſſe me arbitror. Nam nec ipſe ſum rei hujus mihi admodum conſcius, verum in litteris me ſincerius geſſi, ſi quid licet gloriari, quam in tributis iis, qui ſimile habuit

1 Sic *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. κάπτειν. 2 Id quod eſſet perinde ac leonem radere, inquit Plato 1°. de rep. *Cant.* 3 Bar. 7. δέξωμεν. 4 Coll. N. ὅσις. 5 Simonides, quanquam hoc Stobaeus Athenodoro neſcio cui attribuit. *Cant.* 6 Bar. 7. & Coll. Nov. λίνῳ λίνον συνάπτῃ. 7 Vulg. φυλαργύρους. 8 Bar. 7. δεδεκέναι.

c Ὤμην τὸν Μελέαγρον] Καλῶς συνήκεν τὸν Περικλέα τῷ Μελεάγρῳ· καὶ γὰρ τὰ αὐτὰ ἑκατέροις συνῆψεν. ὅτε γὰρ μήτηρ Μελεάγρου ἡ Ἀλθέα ἔδεξε λαμπάδα τίκτειν σὺν τῷ Μελεάγρῳ· καὶ ἡ μήτηρ Περικλέους ἡ Ἀγαρίστη ἔδοξε λέοντα τίκτειν, ἡνίκα ἔμελλε τὸν Περικλέα τίκτειν. d Ὥσθ' ὅρα μὴ λέοντα ξυρεῖν] Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων καὶ ἐπικινδύνων ἡ παροιμία αὕτη λέγεται. e Οὐ Θρασύμαχον] Διὸν εἰπεῖν ὃ τὸν τυχόντα, Θρασυμάχου εἶπε· τοῦτον γὰρ σὺ ταῖς πολιτείαις ἐπιτιθῇ Πλάτων λαβοντελώμενον ὑπὸ Σωκράτους καὶ ἐλεγχόμενον. f Καὶ δειλίας] Τὸ δειλίας γέρας ἀκίνδυνον, Σοφοκλῆς ἐν Αἴαντι τῷ μαστιγοφόρῳ λέγει· Αἴας γὰρ εἰ δειλὸς ἦν ὃ μὴ θρασύς, εἴληφεν ἂν γέρας τὸ δειλίας τὸ μὴ κινδυνεύσαι αὐτοχειρίᾳ. τὸ δὲ σιωπῆς ἀκίνδυνον γέρας ὁ Σιμωνίδης ἐπὶ τῶν Κίων· καλῶς ἂν προστεθῇ τὸ ἀκίνδυνον, τί γὰρ ἐν τοῖς ἀγῶσι διδόμενα γέρα κινδύνου μετέχει. λέγει γοῦν ὡς εἰ καὶ σὺ, ὦ Πλάτων, βελτίων εἶναι, καὶ μὴ τἀναντίον, σίγα καὶ μὴ σκῶπτε τὸν Περικλέα. g Ἀλλὰ γὰρ λίνῳ λῖνον] Παροιμία ἐπὶ τῶν τοῖς φαυλοτέροις ἕτερα σωτειρόντων. ὁποῖον καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος, ὃ μόνον δειλὸν Ἀθηναίων ἀλλὰ καὶ φιλαργύρους πεποιημένον τὸν Περικλέα φήσαντος.

meo

χαὶ νεσμιεύσασθαι. ὁ μὲ γὰρ τὸ σύμμετρον τάξας ἑκάστοις, ὅτας εὐδοκίμησεν, ἐγὼ δ' οὔτε πλέον οὔτε ἔλαττον ὠδενὶ πώποτε· ἀλλὰ οὐδ' ὅσας [h] Διαδόσεις τοῖς ὠδεμίαν πώποτε ἀπήντησα, εἰμή τις ἐκὼν ἔπεμψεν. Ἀλλὰ χαὶ τὸν Σωκράτους εἴτε χρὴ σοφίαν, εἴτε φι 239
λοσοφίαν λέγειν, [1] ἢ χαὶ τί ἄλλο, τοῦτο ἄγαμαι, τὸ μὴ χαπηλεύειν, μὴ δ' ὅτι τοῖς βουλομένοις ὠνεῖσθαι ποιεῖν ἑαυτὸν, μὴ δ' οὕτω σφόδρα φάσκειν ἑαυτὸν πεπαιδεῦσθαι, ὥστε δουλείαν αὑτῷ χαταψηφίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν ὅσῳ λέγω τοῖ τούτων, οὕτω χαὶ χαίρω τῇ μεγαλοπρεπείᾳ παντὸς μᾶλλον ὡς γε ἐμαυτὸν πείθω· [i] ὁρῶ δὲ ὅτι πολλὰ τῶν πόλεων ὄγκῳ ὥσπερ ἐφόλκια, οἷς ἀνάγκη συγχωρεῖν ὥσπερ τοῖς σώμασι. [k] χαὶ γὰ τὰ σώματα χαὶ τὰ χείριστα χαὶ τὰ χάλλιστα, ἀχούω ἐχ τῶν αὐτῶν χεχρᾶσθαι· τῷ δ' ἢ πλείονι ἢ ἐλάττονι τούτων ἑχάστου μετέχειν, τούτῳ χείνεσθαι τότε, χεῖρον χὰ τὸ βέλτιον. ὅτω δὴ χαὶ τὰς πόλεις, ἀνάγχη τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπείας ἀπολαύειν, χἂν ὡς βέλτιστα οἰχεῖσθαι δοχῶσιν. ἐπεὶ χἂν τῷδε τῷ παντὶ τοσούτων χαλῶν, χαὶ τοσαύτης ἀγαθῆς τύχης μεμεληφότι, χὰ οὐδὲν ἔξω δήπουθεν αὑτῷ λελοιπότι τῶν χαλῶν, πολλὰ ἂν [2] εὕρης οἷς ἥχιστα ἂν ἥδεσθείης. Ἀλλ' οὐ χατηγορεῖς ἀφ' [3] ταὐτὰ τῷ παντὸς, οὐδὲ τῷ ποιήσαντι, οὐδὲ νομίζεις ἄλλόν 240
τινα δήπου βελτίω γενέσθαί ποτε ἂν αὖθις δημιουργὸν τῶν ὅλων, ἀλλὰ δίδως τῇ φύσει ταῦτα ἐφειλχύσθαι χαὶ οὐ πολυπραγμονεῖς. τί δὴ θαυμαστὸν εἰ χαὶ Ἀθήνησί τι τῶν πάντων οὕτως ἔσχεν, ὥσπερ ἴσως ἄν που χαὶ ἄλλοθι, χαὶ συνεχώρησαν οἱ προεστῶτες, ἅμα μὲν τὸν τῶν πολλῶν πενίαν χαὶ χρείαν ἐπανορθούμενοι, δι' ἣν οὐχ ἐλάχιστα τῶν ἁμαρτημάτων συμβαίνει, ἃ χωλύειν μᾶλλον οὕτως ἠγοῦντο, [l] ἅμα δὲ εὐλαβούμενοι μήτι

meo nomen. Ut enim ille moderatum ſingulis imponens tributum, omnibus placuit, ita nec multum ego nec parum unquam a quoquam poposci; nec ad largitiones unquam acceſſi, niſi cum quis ultro quid miſit. Sed & Socratis ſive ſapientiam ſive ſapientiae ſtudium cum in aliis, tum in hoc ſector, quod cauponari nolo, nec emtoribus me addicere, nec ita me eruditum cenſere, ut meipſum ſervitutis condemnem. Atque ego quidem ſicut loquor, ſic etiam plurimum delector magnificentia, quemadmodum mihi perſuadeo; civitatum autem multas eſſe video quaſi appendices, quibus neceſſario ſit, quaſi in corpore, concedendum. Nam & corpora aiunt tam pulcerrima quam turpiſſima ex iiſdem eſſe rebus compoſita; quatenus autem de ſingulis p'us vel minus fuerint adepta, hactenus meliora vel deteriora cenſeri. Similiter etiam civitates, quamvis optime videantur conſtitutae, naturam tamen humanam neceſſario ſequuntur. Nam & in hoc univerſo, quod ita eſt rerum omnium bonarum particeps, ut ei nihil deeſſe videatur, multa, quae diſpliceant, reperias; nec tamen ideo univerſum ipſum accuſas, aut ejus autorem, nec alium aliquando meliorem opificem extiturum credis; ſed haec a natura finis attrahi, nec tibi negocium faceſſis. Quid ergo mirum, ſi quid Athenis etiam tale fuit, quemadmodum & alibi fortaſſe, quod conceſſerint praefecti, quo ſimul & vulgi inopiae mederentur, ex qua non minima oriuntur delicta, quae ſic videbantur poſſe tolli, & caverent, ne quid

1 Bar. 7. ἢ χὴ τί ἄλλο λέγειν. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. εὕροις. 3 Coll. Nov. τοῦτο.

h Διαδόσεις τοῖς ἐδεμίαν] Εἶος ἦν τοῖς ἀρχαίοις τῶν βασιλέων, τοῖς ἐνδόξοις ἀργύριόν τι δωρήματα, ἅπερ χαλεῖτο ἀπορίδες, παρὰ τὸ ἀμπαυρεῖν· τοῦτο δὲ φιλοτιμία ἦν. λέγει δ' ὅτι ὅτε μισθὸς ἔταξε ἑαυτὸν δέχεσθαι παρὰ τῶν μαθητῶν, ὅτε εἰς ἀμφίδασιν ἐδραμεῖν. i Ὁρῶ δὲ ὅτι πολλὰ] Συγγνωμικῶς λύει τὴν ἀντίθεσιν. k Καὶ γὰρ τὰ σώματα καὶ] Ὥσπερ φησὶν ὅλα τὰ σώματα ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων σύγκειται, καλεῖται δὲ σῶμα καλὸν, ἢ ἀφὰ τὸ ἀμφιρεῖν καί τινα κόσμον, ἀλλὰ ἀφὰ τὸ ἐπιπλέον ἔχειν τὸ καλὸν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ φαῦλα σώματα· οὕτω καὶ αἱ πόλεις ἐκ ἀπαλλάττονται μὲν τῶν ἀτόπων, τῷ ἧ πλείονα ἔχειν χρηστὰ προσταχθεύουν) καλαὶ ἐ τῷ πλείονα ἄτοπα φαῦλαι. l Ἅμα δὲ εὐλαβούμενοι] Ἄλλο χρῶμα τὸν φόβον ἐξεῦρε, μήπως ἄρα ἐ νεωτερισμόν τινὰ ἐπινοήσωσι πραγμάτων.

etiam

ἡ χεῖρον ἐξεργάσαιτο, τῷ κατείργειν παντελῶς αὐτούς. τί γὰρ οὐκ ἦν προσδοκῆσαι ποιήσειν ἀνθρώπους τοσούτους τὸ πλῆθος, καὶ οὕτως ὀξεῖς, καὶ χρημάτων τοσούτων παρόντων, εἰ μηδεὶς αὐτοῖς μεταδίδοι τοῦ μέτρου; ἆρ' οὐ πάντ' ἂν αὐτοῖς ἐπιχειρῆσαι λαβεῖν; ἔτι δὲ ὥσπερ οἱ
241 τοῖς ἰδίοις οἴκοις πᾶς τις οἴμαι βούλεται τὰ προσόντα ἀπολαύειν, οὕτως ἐδεῖν ἀπεικὸς καὶ πόλιν ἄλλως τε καὶ ἀρχὴν ἔχουσαν, ἐν οἷς οὐχ ὁ τὸ πᾶν κωλύων ἴσως βέλτιστος, ἀλλ' ὅστις οὐ μετρίου ποιεῖται [1] λόγον. ἢ τί χρῶ ἢ φόρους ἔτι λαμβάνειν, ἢ θεάματα ἔχειν, εἰ μηδὲν ἔμελλον ἀπ' αὐτῶν κουφιεῖσθαι; ὥσθ' ὅταν ταῦτα λέγῃς, οὐ τὴν μισθὸν ἐγκαλεῖς [m] ἀλλὰ τὴν ἀρχήν. [n] ἐπεὶ ὅπου γε ἀναγκαῖον οὐ πόλει μισθός, καὶ οὐκ ἔνεστι παρελθεῖν, οὐδὲ τῷ σεμνωτάτῳ, τὸ μὴ οὐκ ἐπιχορηγῆσαι καὶ φιλανθρωπεύσασθαι, οὐδὲν δέομαι μαρτύρων πολλῶν· ἀλλὰ εἷς ὁ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος ἐξαρκεῖ μοι. τίς οὗτος; αὐτὸς σύ. τῇ γὰρ εὐδαίμονί τε καὶ ἀγαθῇ πόλει (πῶς γὰρ οὐκ εὐδαίμων, ἧς γε οἰκιστὴς ὤκισε [2] Πλάτων;) τοὺς φύλακας δίδους, ταύτῃς μισθὸν αὐτοῖς δημοσίᾳ, ὡς μήτ' αὐτὸν αἰσχρὸν οὐδὲν συμβουλεύσαι, μήτ' ἐκείνους ποιήσοντας οὐδετέρους, μήτε [3] τοὺς δώσειν μήτε τοὺς λήψεσθαι μέλλοντας. εἰ δὲ μὴ ἀργύριον μηδὲ χρυσίον ὁ μισθός ἐστιν, ἀλλ' ἕτερόν τι, [4] ἕτερος λόγος οὗτος. πρὸς γὰρ τὰ σχήματα τῶν πολιτειῶν, οἶμαι καὶ τοὺς μισθοὺς [5] εἰκὸς εἶναι. οὐδὲ γὰρ εἰ Βυζάντιοι σιδήρῳ νομίζουσι, τούτου χάριν εἰσὶ δίκαιοι τῶν Ἑλλήνων καταγελᾶν, οὐδ' ἥττόν τι δοκεῖν ἂν φέρειν μισθόν, ὅτι οὐ χρυσίον [6] οὐδὲ ἀργύριον φέρουσιν. [o] οὐδέ γε [7] οἱ Καρχη-
242 δόνιοι σκύτεσιν· εἰ μή τινες ἀργύριον [8] φέρουσιν, ὅτι οὐ [9] τὸ τιμιώτερον ἀντὶ φέρουσι χρυσίον,

etiam pejus efficerent, ſi eos omnino coercerent. Quid enim non expectandum fuerat a tot hominibus ac tam acribus, quique tantas opes haberent, niſi quis partem cum iis aliquam communicaſſet; nonne fore, ut omnia conarentur ſumere? Jam ſicut in privatis aedibus quiſque vult rebus paratis frui, ſic & civitatem aequum eſt facere, praeſertim quae imperium habeat; in quo non tam is, qui detrahit omnia, praeſtat fortaſſe, quam qui modi rationem habet. Alioqui cur vel tributum ſumerent, vel res gererent, ſi id nullam ipſis opem laturum foret? Quocirca cum haec dicis, non ſtipendium, ſed imperium accuſas. Ac neceſſarium quidem eſſe in civitate ſtipendium, nec aliter poſſe vel graviſſimum quemque, quin ſumptus faciat & benignitatem exerceat, non eſt quod multis probem teſtibus; cum unus Graecorum praeſtantiſſimus mihi ſufficiat. Quis, obſecro? Tu ipſe. Nam in beata illa ac bene conſtituta Republica (quomodo enim beata non ſit, cujus eſt autor Plato?) cuſtodibus ipſe publicum conſtituis ſtipendium, quaſi nec ipſe turpe quicquam ſtatueres, nec illorum alterutri, tum qui id darent, tum qui acciperent, eſſent commiſſuri. Et quamvis nec in auro nec in argento merces, ſed in alia re cernatur, non alia tamen eſt ratio. Etenim Rerumpublicarum formas, credo, ſequuntur etiam ſtipendia. Nam nec Byzantini, cum ferreo utantur numiſmate, Graecos merito ridere poſſunt, aut ſtipendium ſe non accipere putare, quod nec aurum nec argentum accipiant; nec Carthaginenſes, qui coriaceo; niſi etiam qui argentum acceperint, quod aurum non habeant,

1 Bar. 7. τὸν λόγον. 2 3°. de Rep. extr. *Cant.* 3 Illud τοὺς abeſt a Bar. 3. 4 Deeſt οὐχ ante ἕτερος. *Cant.* 5 Coll. Nov. εἶναι εἰκός. 6 Bar. 3. οὐδὲ γε. 7 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. ἀ pro οἱ. Deeſt in Bar. 1. 8 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. φέρωσιν. 9 Bar. 3. τιμιώτατον.

m Ἀλλὰ τὸν ἄρχοντα] Διὰ αὐτὴν γὰρ ἀμφίρυτος σκολίγοντες πλατεῖαν, μεταξυλικῶς ἢ ἀπολογεῖται, εἰς τὴν ἀρχὴν μεταφέρων τὸ ἐγκλημα. n Ἐπεὶ ὅπου γ' ἀναγκαῖον] Πάλιν συχνομυθικῶς ἀπολογεῖται εἰς τὸ ἀναγκαῖον μεταφέρων τὸ πᾶν. o Οὐδὲ γὰρ Καρχηδόνιοι σκύτεσιν] Σκυτίνοις Καρχηδόνιοι ἐπολιτεύοντο ἐκ τῆς Διδοῦς. σκοίνη γὰρ φυγοῦσα ἀπὸ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ ἐκ τῆς Τύρου, αἰτεῖ τὸν βασιλέα μεταδοῦναι αὐτῇ γῆς, ὅσον δέρμα βοὸς ἐπέχει τόπον, ὁ δὲ μαδίως ἐπένευσε· κατεμέτρησε δὲ σκοίνη τὸ σκύτος, κύκλῳ χωρίον περιλαμβάνει, ἐξ οὗ πάλιν κτίζει τὴν Καρχηδόνα. οἱ δὲν Καρχηδόνιοι τὸ συμβὰν ἀεὶ τιμῶντες, σκυτίνοις νομίσμασιν ἐπολιτεύοντο. τοῦτο δὲ λέγει, ὡς ὅτι σκύτινα νομίσματα εἶχον, ἀλλὰ βύρσας παρεῖχον, ὡς πολύθρηνον οἰκοῦντες χωρίον, καὶ ὅτως ὁ ἔνομος ἐδίδοντο.

ſtipen-

ἄλλό τι τῦτ' μαθὸν εἶ) φήσυσιν. Ἀλλ' ὑδ' ἂν εἰς οἶμαι ταῦτα συζχωρήσειεν. Οὐδὲ γὰ τὰς τροφὰς ἅπασι τὰς αὐτὰς αἱρεῖσθαι νόμος, δεῖ δὲ ὅμως [1] ἅπασι προφῶν. Οὕτω δὴ καὶν-ζαῦθα, μὴ πίς ὁ μαθὸς, ἀλλ' ὅμως εἰ μαθὸν εἴρηκας. εἰ μὴ γ' [2] ὁ Εὔνεως τροῖκα τ' οἶνον ἔπεμπε τοῖς Ἀχαιοῖς, ὅτι οὐκ ἀργύριον αὐτῷ δίλυον, ἀλλ' [3] οἱ μὲν χαλκὸν, ἄλλοι δ' αἰθωνα σίδηρον. ἀλλ' ὑδ' αὐτὸς ταῦτά γε ἠλαζονεύετο. Περικλῆς τοίνυν οὐκ αὐτὸς κοψάμῳ νόμισμα, ἀλλ' ὄντων ἐν ἀκροπόλῃ χρημάτων, ἐκεῖθεν ἔσωζε τὸν μαθόν. ὥστε οὐδετέρῳ δίκαιος ἔχειν αἰτίαν, ὅτε τῷ νομίσματος, ὅτε ῷ μαθῷ. καὶ τί ταῦτα ἀγωνίζωμαι σφόδρα; εἰ γὰ ὡς οἷόν τε μάλιζα ἀφελὸν ἡ μαθοφορὰ καὶ τὸ νέμειν, ὑ τῆς Περικλέους ὀζὶ πολιτείας, ὑδ' ἀπὸ τῶν ἐκείνῳ χρόνων ἤρξατο. [p] ἀλλὰ καὶ τῶν νομοθετῶν τις ἤδη ταῦτα, τὰς γὰ ἄλλας σιωπῶ. Οὕτω τοὶ μὲν, ὕτερα τῆς ἐκείνου πολιτείας, ἐγκέκλικεν ἀ [4] μικρῷ προσθεν ἠλέγχομεν, τὰ δὲ πρεσβύτερα τὰ προὶ τῷ νομίσματος. ὥσπερ ἀ ναῦ αὖ δείκνυ), πῶς ἄντις [5] ῥᾷον ἐχρήσατο ἄνθρωπος λόγοις, ἢ πῶς μετὰ πλείονος 243
οὐσίας; ὅλως δ' [6] ἔγωγε θαυμάζω, εἴτις ὀζὶν ἁπλούζερος, ἢ δικαιότερος τρόπος ἐξετάσεως, εἴτε [7] φιλαργύρους ἐποίησε Περικλῆς Ἀθηναίους, ἢ καὶ ἄλλους τινὰς ἀνθρώπους Ἑλλήνων ἢ καὶ βαρβάρων, ἢ αὐτὸν ἰδεῖν καὶ σκέψαθαι τὸν Περικλέα ποῖός τις ἦν. ὁ γὰ τῷ Ξενοφῶντος λόγος, ἐῤῥῶθαί μοι δοκῷ. ὥσπερ γὰ ἔφη τὰς παιδοτρίβας ὁρῶμεν, τὰ μὲν, τῇ φωνῇ τοῖς παισὶν εἰσηγουμένους, τὸ δὲ πλεῖον τῷ σῶμα δείκνυσι [8] προσβιάζοντας, οὕτω καὶ [9] Σωκράτη φησὶ χρῆναι δίκαιον. Οὕτω τοίνυν καὶ Περικλέα [10] δὴ θεασώμεθα, πῶς αὐτὸς εἶχε πρὸς χρήματα, καὶ ποῖόν τινα παρεῖχεν ἑαυτὸν παράδειγμα τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος· κἂν μὲν [11] εὑρίσκωμεν

stipendium se negabunt accepisse. Sed haec nemo concesserit, opinor. Nam nec omnes eadem sumunt alimenta, cum tamen omnibus sit iis opus. Similiter & hic non quae sit merces, sed an mercedem dixeris, quaeritur. Alioqui & Euneum dicemus gratis misisse Graecis vinum, quod ei non pecuniam numerarint, sed alii aes, alii candentia ferra. At hoc ne ipse quidem praedicabat. Jam Pericles non ipse monetam cudit, verum ex arce pecuniam sumpsit, quae stipendio sufficeret. Quo fit, ut nec utrius rei sit accusandus, nec monetae, nec stipendii. Quid autem tam acriter contendo? Nam ut res turpissima sit stipendium facere ac dare, non ex Periclis institutione, nec ejus tempore est orta; cum etiam legislator quidam, ut alios taceam, eam usurparit. Ita fit, ut alia post ipsum exorta, quae mox refutabamus, reprehenderit, alia ipso antiquiora, quae ad monetam pertinent. Is quae nunc demonstrat, in iis maxima utitur licentia. Existimo autem nullum esse faciliorem nec justiorem inquirendi modum, si Athenienses Pericles, aut alios vel Graecos vel Barbaros avaros fecerit, quam si ipsum, qualis fuerit, consideremus. Placet enim mihi Xenophontis dictum. *Quemadmodum enim*, inquit, *paedotribas videmus alia pueros voce docere, pleraque autem exemplis demonstrare, ita Socrates in justitia se gerebat.* Hoc igitur modo Periclem quoque spectemus qualis ipse fuerit in pecunia tractanda, & quale sui exemplum hac in re tum Athaeniensibus tum aliis Graecis praebuerit; ac si quidem

1 Bar. 3. ἅπαση τροφῃ. 2 Iliad η'. extr. *Cant.* 3 Bar. 3. οἶμαι pro οἱ μὲν. 4 Bar. 3. μικρὸν. 5 Bar. 7. χρήσαιτο ῥᾷον. Bar. 3. ῥᾴων. 6 Coll. Nov. Bar. 3. ἐγω. 7 Vulg. φυλαργύρους. Coll. Nov. Περικλῆς φιλαργύρους ἐποίησε. 8 Coll. Nov. Bar. 3. 7. προσβοιάζοντας. 9 Coll. Nov. Bar. 7. Σωκράτλω. Bar. 3. Σωκράτης. 10 Bar. 7. δὴ πω. 11 Bar. 3. εὑρίσκομεν.

p Ἀλλὰ κ' τ' νομοθετῶν τις] Ἐνταῦθα τ' Σόλωνα λέγει, κ' ἐς Πλάτωνα, ἐποίησε γὰ κ' ὅτος νόμους, μεταστιλικᾶς ἢ ἀπολογεῖται, μεταφέρει γὰ τλὼ αἰτίαν ἐπὶ τὸς νομοθέτας.

igno-

αὐτὸν ἀγεννῆ καὶ ἀνελεύθερον, καὶ τὸ κέρδος [1]ἥττω, φῶμεν καὶ τοὺς ἄλλους [2]διδάσκειν ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους [3]διδάσκειν ταυτὰ καὶ ἀφαφθείρειν, καὶ πολλαπλησίους αὑτῷ ποιεῖν· εἰ δὲ τοσοῦτ' ἐπρεῖδε χρημάτων, ὅσον οὐκ οἶδα εἴτις τῶν πώποτε, πῶς ἐποίει φιλοχρημάτους, ἢ πῶς ἑτέ-
244 ρους διέφθειρεν, ἐν οἷς αὐτὸς χρηστὸς ἦν; ὥσπερ ἂν εἰ λέγοις τὸν Ραδάμανθυν ἐλέγειν τοὺς ἀνθρώπους ὑποκρεῖν, ᾧ τοσοῦτον πλεῖω εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης, ὥστε καὶ τελευτήσας, τοῖς ὁμοίοις ἀφικνουμένοις δικάζειν δοκεῖ περὶ τοῦ [4]ἐν βίῳ πεπραχθέντων. καὶ σὺ δείξας οὖν πότερον τὸν Περικλέα μικρὸν καὶ ἀγεννῆ καὶ ταπεινὸν καὶ πρὸς ἀργύριον βλέποντα, τότε δὴ φαῖη καὶ τοὺς ἄλλους πεποιηκέναι τοιούτους· ὥσπερ καὶ τοὺς περὶ τὰ γραμμάτων διδασκάλους ἔστιν εἰπεῖν· καὶ ὁμοίως αὕτη Ξενοφῶντος ἡ εἰκών, ἀλλ' αὐτοῦ [5]Πλάτωνος. ὥσπερ γάρ φησιν οἱ γραμματισταί, τοῖς μήπω δεινοῖς γράφειν τῶν παίδων, ὑπογράψαντες γραμμὰς τῇ γραφίδι, οὕτω τὸ γραμματεῖον διδόασι καὶ ἀναγκάζουσι γράφειν, κατὰ [6]ὑφήγησιν [7]γραμμάτων, οὕτω δὴ καὶ ἡ πόλις. ἀλλ' ἡμεῖς ἀντὶ τῆς πόλεως λάβωμεν τὸν Περικλέα. Περικλῆς τοίνυν τὰ μὲν λέγων ὡς ἔοικεν ὑφηγεῖτο τοῖς Αθηναίοις, ἐν οἷς οὐδὲν ἦν ἀνελεύθερον οὐδὲ ἀγεννές· τὰ δὲ ἐπ' αὐτῷ τῷ βίῳ δεικνὺς ἑαυτὸν καὶ παρέχων σκοπεῖν, ὁποῖός τις ἦν. [8]πότερ' οὖν εἰς κάλλος αὐτοῖς ζῆν ὑπέγραφε τοιοῦτος ὢν οἷος ἀκούομεν, ἢ πρὸς κέρδος καὶ τὴν χεῖρα ὑφειλόμενος, καὶ ὡς ἥκιστα ἔμελλον ὀρθῶς πράξειν;
245 καὶ μὴν λέγοντος μὲν αὐτοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἤκουον, κἂν τῷ βουλευτηρίῳ, τὸν δὲ βίον καθ' ἑκάστην ἑώρων δήπου τὴν ἡμέραν. ὥστε εἰκὸς ἑώρων πρὸς ἐκεῖνον, ἔμελλον χρείττους εἰς χρημάτων. φέρε δὴ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν αἰτιῶν [9]αὖ τούτου σκεψώμεθα, καὶ διέλθωμεν τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν περὶ τῆς [10]φιλαργυρίας, καθ' ἀμφοτέρας ταύτας τὰς εἰκόνας, τήν τε τοῦ παιδοτρίβου καὶ τοῦ γραμματιστοῦ, καὶ συγκεφαλαιωσώμεθα πάντα ἐν βραχεῖ. λάλους φησὶν ἐποίησε· καὶ μὴν οὐκ ἦν

ignobilem, illiberalem, & lucro deditum fuiſſe compertum habemus, alios etiam eadem docuiſſe, ſibique ſimiles reddidiſſe dicamus; ſin ita pecuniam contempſit, ut neſcio ſi quis unquam fecit alius, quomodo avaros eos reddidit, aut in quo praeſtabat ipſe, alios corrupit? Quaſi Rhadamanthum diceres perjurium in hominum vitam introduxiſſe, qui tam pius & juſtus fuerit, ut etiam poſt mortem judex dicatur apud inferos rerum in hac vita geſtarum conſtitutus eſſe. Ergo Periclem quoque, ſi prius vilem, ignobilem, humilem, ac avarum oſtenderis fuiſſe, tum demum alios tales reddidiſſe dicas; quemadmodum etiam de ſcribendi magiſtris dici poteſt; nec jam Xenophontis hoc, ſed ipſius eſt Platonis exemplum. *Sicut enim litteratores*, inquit, *iis pueris, qui nondum recte ſcribunt, lineis ſtylo ductis, tabulam tradunt, atque ita juxta linearum ductum jubent eos ſcribere; ſic etiam civitas.* Sed nos pro civitate Periclem ſumamus. Pericles igitur partim dicendo docebat Athenienſes, in quo nihil erat illiberale nec ignobile; partim vitae ſuae exemplum praebendo. Utrum igitur, cum talis eſſet, qualem audimus honeſtam eis vitam praeſcripſit, an quae lucro eſſet dedita, & a virtute remotiſſima? Atqui dicentem quidem in concionibus & in curia audiebant, vitam autem quotidie ſpectabant. Quocirca ſi ad ipſum reſpiciebant, pecuniam erant contempturi. Age vero, alia quoque hujus crimina eodem modo, quo avaritiam, conſideremus ad utrumque exemplum, tam paedotribae quam litteratoris; & omnia breviter complectamur. Loquaces ait eos reddidiſſe; at ipſe non

1 Bar. 7. ἥπωνα. Bar. 3. ἥπονα. & Coll. Nov. 2 Bar. 7. ταῦτα διδάσκειν. 3 Bar. 3. & Coll. Nov. ταυτὰ διδάσκειν. 4 Coll. Nov. Bar. 3. 7 ἐν τῷ βίῳ. 5 In Protagora. *Cant.* 6 Coll. Nov. ἀφήγησιν. 7 Lege γραμμῶν ex Plat. *Cant.* γραμμάτων Coll. Nov. rec. manu. 8 Bar. 3. πότερον ἂν. 9 Coll. Nov. αὐτῷ αἰτιῶν σκεψώμεθα. 10 Vulg. φυλαργυρίας.

9 Φέρε δὴ καὶ περὶ τῶν ἄλλων] Ἐντεῦθεν τὴν ἐπιλόγων ἀρχεται, ποιούμενος ἀνακεφαλαίωσιν, ὡς εἴρηκε.

αὐτὸς λάλος. ἀργὸς· ὅσ' ἐνεργὸς ἦν. δειλὸς· ὁ δὲ, νικῶν ἀνδρίᾳ φαίνεται. φιλοχρημάτους· ὅσ' ἥκιστα ἐτίμα χρήματα. πῶς [1] ἂν αὐτὸς ἀγαθὸς λέξειν, ἱκανὸς πρᾶξαι, ἀνδρεῖος χρείττων χρημάτων, ἐποίει λάλους, ἀργοὺς, δειλοὺς, ἀνελευθέρους; ἢ γὰρ ὄναρ λέξεις, ἢ γρίφον, ἢ οὐκ ἔχω τί φῶ. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον, εἰ οἷος μὲ αὐτὸς ἦν οὐκ ἐποίει τοιούτους, οἷος δ' ἥκιστα αὐτὸς ἦν, τοιούτους ἀπεργάζετο; ἐμοὶ μὲν γὰρ τοὐναντίον ἐκ τούτων φαίνεται, τὸ γοῦν καθ' αὐτὸν πεποικιλωμένους δεξιοὺς, ἐνεργοὺς, ἀνδρείους, μεγαλοπρεπεῖς. εἰ μή τι καὶ Σωκράτους χρὴ πιστεύειν, ὅτι τοὺς 246
νέους διέφθειρεν, ὡς αὐτοῖς παράδειγμα παντὸς ἦν χρηστοῦ. [2] οὐκέτι ζῶντα, ὦ Πλάτων· ἀλλὰ δυοῖν θάτερον, ἢ οὐκ ἦσαν Ἀθηναῖοι τοιοῦτοι οἵους σὺ κατηγορεῖς, ἢ πάντες μᾶλλον, ἢ Περικλῆς αἴτιος· εἴπερ γε μήτε φαύλως ἐδείκνυ τὰ [3] παλαίσματα, μήτε ἀσαφεῖς τινὰς ἢ κιβδήλους ἢ σκολιὰς παρῆκε τὰς γραμμάς. ἔτι τοίνυν τῶν [4] ἀνωτέρω μνημονεύσωμεν καὶ συλλογισώμεθα, καὶ ταῦτα οὐκ ἂν πεφηνότων. [5] Πλάτων εἶπε, μὴ δεῖν κολακεύειν τὰ πλήθη· Περικλῆς δέ γε [6] πλείστῃ παῤῥησίᾳ χρησάμενος φαίνεται. [6] διαμάχεσθαι δεῖν ὑπὲρ τοῦ βελτίονος· ὅσ' ἐν τοιούτοις ἐμάχετο, οἷς ἀρτίως ἡμεῖς ἐπεδείκνυμεν. μὴ ζητεῖν ἀποπιμπλάναι τὰς ἐπιθυμίας· ἐκεῖνος τοίνυν κατεῖχε, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον, ἢ αὐτὸς ἦγε. μηδ' οὐ παντὸς τρόπου σωφρονίζειν πλέον ἔχειν, φησὶν ὁ τὸν νόμον τιθείς· [5] ὅσ' ἀφ' ἑστίας ἀρξάμενος τῆς αὐτὸς αὑτοῦ, τὸ σύμμετρον ἤρετο περὶ τοῦ πλείονος. οὐκοῦν ταῦτ' ἐδόκει Πλάτωνι, ταῦτα ποιῶν Περικλῆς φαίνεται. πῶς ἄντις μᾶλλον τις [7] τοῦ Πλάτωνος λόγους φανείη βεβιωκὼς, ἢ πεπολιτευ- 247
μένος; [8] ἢ τίνα χρὴν ὑπὲρ ἐκείνου πρώτον εἰπεῖν, εἴτις ἐπηρεάσαι, ἢ Πλάτωνα; μέγιστον δὲ

erat loquax: Ocioſos; at hic operoſus erat: Ignavos; hic fortitudine excelluit: Avaros; hic opes contemnebat accerrime. Quomodo igitur idem bonus orator, actor praeclarus, fortis, opum contemtor, loquaces, ocioſos, ignavos, illiberales eos faciebat? Haec enim aut ſomnia ſunt, aut aenigmata, aut ego quid dicam, neſcio. Abſurdum enim eſt, ſi, qualis erat ipſe, tales non reddidit; qualis erat minime, tales effecit. Nam mihi quidem contra videtur, quantum in ſe fuit, dextros, operoſos, fortes, magnanimos feciſſe. Niſi forte etiam Socratem credendum eſt adoleſcentes corrupiſſe, quibus omnis virtutis exemplum dabat. Ne haec amplius, o Plato; verum aut non erant Athenienſes tales, quales dicis, aut quivis potius, quam Pericles, ejus rei cauſam praebuit; quandoqui- dem ille nec viles edebat luctas, nec obſcuras, vel adulterinas, vel obliquas ducebat lineas. Quin etiam ſuperiora repetamus, & ex iis, quae ſunt comprobata, concludamus. Plato dicebat, non eſſe populo adulandum; Pericles maxima eſt uſus libertate: pro juſtitia pugnandum eſſe; hic tali tempore, quale mox explicavimus, depugnavit: non eſſe cupiditates implendas; hic eos cohibuit, nec regebatur potius, quam regebat: nec avaritiae populum prorſus aſſuefaciendum, inquit legiſlator; hic a ſua ipſe Veſta exorſus, aequalitatem abundantiae praetulit. Quapropter quaecunque Plato docuit, ea fecit Pericles. Quomodo quis ergo magis ſecundum Platonis decreta vel vivere potuiſſet, vel Rempublicam regere? Aut quis eum potius defendere, ſi quis accuſaret, quam Plato, debebat? Jam nec

1 Bar. 3. ὧν. 2 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. οὐκ ἔστ. ἀνωτέρων. 5 Bar. 7. πλήσῃ. 6 Bar. 7. διαμαχέσασθαι. 3 Ita Opor. 7. & 3. Caeteri πλάσματα, 4 Bar. 7. 7 Bar. 3. τῶν. 8 Deletur in Bar. 7. Abeſt etiam a Bar. 3. & Coll. Nov.

1 Πλάτων εἶπε] Ταῦτα γὰρ πάντα Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις εἴρηκε. 5 Ὃ σ' ἀφ' ἑστίας ἀρξάμενος] Παροιμία ἐπὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀρχῶν ἢ φαύλων λεγομένη, ὥσπερ καὶ τὸ ἀπὸ γραμμῆς. καλῶς δὲ ᾠκειώκε τῆς αὐτὸς αὑτοῦ, ἵνα δείξῃ ὅτι ἐκ φύσεως τοιοῦτος ἦν. t Ἢ τίνα χρὴ ὑπὲρ ἐκείνου] Τοῦτο λέγει ὡς εἴ τις ἐμέμψατο Πλάτωνι, ὡς καλῶς νομοθετήσαντι, πῶς τις ἂν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν Περικλέα πρᾶττειν. λέγων ὡς ἃ Πλάτων ὕστερον ἐνομοθέτησε, ταῦτα Περικλῆς ἐπὶ τοῦ βίου πᾶσιν ἐδείξεν. οὐκοῦν ἐπειδὴ Περικλῆς χρηστὸς, καὶ Πλάτων ἀγαθὸς νομοθέτης.

hoc

χαὐτὸ τοῦτο σημεῖον τῆς Περικλέους ὀρθότητος ἄνευ τῶν εἰρημένων, καὶ ὡς οὐκ ἐκεῖνος ἦν ὁ διαφθείρας, ἀλλ' ἐξίσας Ἀθηναίους φιλαργύρους εἰ), οὐδ' ἐκ παντὸς τρόπου τὸ πλεῖον ζητεῖν ἔχειν, ἅτε γὰρ τὰς φόρους Περικλῆς εἰς ἄπειρόν ὅσιν ὁ ἐξαγαγών, ἀλλὰ καὶ ταύτης τὴν ἀμετρίας, ὦ φίλε Σώκρατες, εἰ ζητοίης τὸν αἴτιον, τὸν ἑταῖρον εὑρήσεις τὸν σεαυτοῦ. ἐκεῖνος γάρ ὅστις ὁ ποιῶν τοσοῦτον ποιήσας τὰς φόρους, ὅσον [u] οὐδὲ βουλομένοις φέρειν ἐξῆν, ἅτε σοὶ πειθόμενος οὐδὲν, ἅτε τὸν Περικλέα μιμούμενος. ἀλλ' ἁ Περικλῆς τοιοῦτος ἅτ' ὢν οὔτε ἄλλοθι, ἀλλ' οὔτω σφόδρα πόρρω τῆς πλεονεξίας ἦν, καὶ τῶν συμβουλεύειν [1] Ἀθηναίοις τὰ μὴ ποιοῦντα ποιήσασθαι ἑαυτοῖς ποιεῖσθαι, [2] ὥστε τῷ ποιητέρῳ πολέμῳ κεκρατηκότας αὐτοὺς Πελοποννησίων, καὶ ἔχοντας Μέγαρα, [3] Νίσαιαν, καὶ Τροιζῆνα, καὶ Πηγὰς, καὶ Ἀχαΐαν, ἔπεισε ταῦτα ἀποδόντας, εἰρήνην συνθέσθαι, τοσοῦτον ἔδει ποιεῖσθαι-
248 δάσκειν [4] πλέον ἀεί τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτοὺς ἔχειν. ὡς ἔγωγε νομίζω ποιῆς ταῦθ' ὁρῶν, καὶ τούτοις τεκμηρούμενος, εἰ ἐπεβίω Περικλῆς, καὶ μὴ ποιητέρου ἦρχε πρίων, οὐκ ἂν εἰς ἔλαβον [5] κακῶν ἐξοκείλαι τὰς Ἑλλήνας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰς ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων εἶχον Ἀθηναῖοι, [x] καὶ Πύλον, οὐδὲν ἂν αὐτοὺς πλέον ζητῆσαι, ἀλλ' εὐθὺς ἐλευθέρως ἂν ταῦτα ἀποδόντας, ποιῆσαι τοῖς Ἕλλησι κοινὴν εἰρήνην. οὐδὲ γὰρ αὐτὸν τὸν πόλεμον, πλεονεξίας ἕνεκα αὐτοῖς ποιητέον συνεβούλευσεν, ἀλλὰ μὴ τῶν ὑπαρχόντων ἀποστῆναι· ἀρχὴν δ' ἐκεῖνος γε οὐδ' ἠξίου γίνεσθαι πόλεμον, ἀλλὰ [6] δίκην διαλύεσθαι περὶ τῶν διαφόρων. ὥστε καὶ πόλεμον ἐξ εἰρήνης [7] ἤδη δέχεσθαι, καὶ παρὸν εἰρήνην ἄγειν, οὐδαμοῦ τὸν πόλεμον ποιητέον· οὐδὲ γὰρ πλείονα αὐτοὺς ἔχεσθαι συνεώθιζεν, ἀλλὰ μὴ ποιοῦντος. καὶ τοι ταῦτά ὅστιν ἀνδρίας, εὐβουλίας, δικαιοσύνης, τῶν καλλίστων ὑποδείγματα, ἀλλ' οὐχ ὧν Πλάτων ἀνέθηκεν αὐτῷ. οἷμαι

hoc minimum eſt Pericleae virtutis ſignum, neque ipſum Athenienſes vel corrupiſſe, vel avaritiae aut lucro ſtudio aſſuefeciſſe; quod nec tributa Pericles in infinitum auxit, verum & hujus immodeſtiae ſi quaeras autorem, chare Socrates, ſodalem tuum reperies. Hic enim ita auxit tributa, ut iis, ne ſi vellent quidem, ſatisfacere re poſſent; idque nec tibi obtemperans, nec Periclem imitatus. At non ita Pericles nec hic nec alibi ſe geſſit, verum tam procul ab avaritia aberat, ut qui ſuaderet Athenienſibus nec res a ſe alienas tractare omitterent; ut eos, cum priore bello Peloponneſios ſuperaſſent, & Megara, Niſaeam, Troezenem, Pegas, & Achaiam obtinerent, his redditis pacem conficere compulerit, nedum avaritiae aſſuefaceret. Quae dum conſidero atque contemplor, exiſtimo ſane, ſi Pericles ſupervixiſſet, nec prius vita ceſſiſſet, non fuiſſe Graecos ad extrema appulſuros mala, ſed poſtquam Lacedaemonios & Pylum habuiſſent Athenienſes, nihil amplius poſtulantes, iis mox liberaliter redditis, publicam fuiſſe pacem in Graecia confirmaturos. Nam nec bellum ipſum juſſit eos per avaritiam ſuſcipere, verum ne ſuis rebus privarentur; atque adeo bellum noluit ille ſuſcipi potius, quam jure contendi. Uſque eo tam bellum noverat poſt pacem ſuſcipere, quam, cum pace licebat uti, bellum non quaerebat; nec eos injuſtitiae, ſed modeſtiae aſſuefaciebat. At haec ſunt fortitudinis, prudentiae, juſtitiae, rerum pulcerrimarum, non quas ei Plato tribuit, indicia. Quid

1 Coll. Nov. τοῖς Ἀθηναίοις. 2 Thucyd. α'. *Cant.* 3 Bar. 3. Νησίαν. Coll. Nov. Νίσσαν. 4 Bar. 7. ἀεί τι πλέον. Bar. 3. ἄρτι pro ἀεί τι. Coll. Nov. πλέονα, εἴ τι. 5 Bar. 7. κακῶν. 6 Bar. 3. δίκαιον. 7 Coll. Nov. ἤδη.

u Οὐδὲ βουλομένοις] Τὰ τέκνα γὰρ πωλοῦντες οἱ πατέρες ἐτίλουν. x Καὶ Πύλον, οὐδὲν ἄν] Ἡ τῶν ἀφακτηρίας καὶ Πύλου πόρθησις, ἀπεθανέτου Περικλέους, ἐγένετο.

quod

τοίνυν ἔγωγε καὶ τὴν [1]ἐπωνυμίαν ἣν ἔσχεν ὀνομαστὸν ἐν τοῖς Ἕλλησιν, οὐχ ἥντιν' Μίθαικός τε καὶ Θεαρίων, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν τῷ Διΐ, μαρτύριον μέγιστον εἶναι τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ λόγοις, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν φαύλων τις ἦν. [y]ἢ τῆς μὲν Αἰσχίνου δικαιοσύνης σύμβολον τὴν 249
ἐπωνυμίαν ποιούμεθα (ὑπὸ γὰρ αὐτοί γέ που [2]πάντες πρὸς ἡμᾶς αὐτὴν τὰς φόρους,) τῆς δὲ Περικλέους ἀρετῆς τε καὶ φύσεως, οὐ [3]ποιησόμεθα τὴν ἐπωνυμίαν σύμβολον, ἣν οὐκ ἀφ' ἑνὸς τῆς ἀρετῆς μορίου, ἀλλ' ἀπὸ πάντων συλλήβδην ἐκτήσατο; [z]ὅτι γὰρ οὐκ ἀπιστέον αὖ τοῖς πολλοῖς, οὐδὲ ἀμελητέον τῆς δόξης τῆς περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἔνι τι καὶ ἐν τούτοις εὔστοχον, θείᾳ τινὶ μοίρᾳ τῆς ἀληθείας ἐφαπτόμενον, αὐτὸς [4]Πλάτων ὁ διδάσκων καὶ λέγων ὅδ' ἐστίν· ἔτι δὲ ἀνωτέρω Πλάτωνος πολλαῖς γενεαῖς, ὕμνησεν [5]Ἡσίοδος ποιήσας τὰ ἔπη ταῦτα ἃ πάντες ᾄδουσι, Φήμη δ' [6]ὕτις πάμπαν ἀπόλλυται ἥντινα πολλοὶ Λαοὶ [7]φημίζωσι· θεὸς νύτις ἐστὶ καὶ αὐτή. Οὐκοῦν ἡ φήμη μαρτυρεῖ τῷ Περικλεῖ τὰ κάλλιστα, καὶ θεὸς οὖσα αὕτη, φησὶν ἐκεῖνον κρείττονα, ἢ κατ' ἄνθρωπον γενέσθαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἄρα φαύλως πράττοντες ὑπὸ συμφορῶν Ἀθηναῖοι, ταύτην πρὸ ἀξίαν τὴν τιμὴν, ὥσπερ χρέως ὕστερον ἔδοσαν· ἃ καὶ [8]πρὸ ἀξίαν συνεχώρησαν παπεινωθέντες. ἀλλ' εἴπερ ποτὲ ἄλλοτε, ἤκμαζον καὶ τότε, καὶ ἦν ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπ' ἐκεί- 250
νου μείζων, [a]ὡς ἂν ἡμεῖς ὦ Πλάτων μείζω φαῖμεν. ἀλλ' οὐδέν γε τοῦτο βλάπτει τῷ λόγῳ. τὸν γὰρ οὕτως ὡς λέγω πράττοντας, ἀνάγκη πλεῖστον ἐφ' αὑτοῖς φρονεῖν, καὶ πορρωτάτω μὲν ταπεινότητος, ἐγγυτάτω δὲ αὐθαδείας εἶναι. τότε τοίνυν [9]αὐτὸν προσεῖ-

quod etiam cognomen, quod ille inter Graecos obtinuit, non quale Mithaecus ac Thearion, ſed quale Jupiter, maximum arbitror ipſius praeſtantiae teſtimonium dare. Cur enim Ariſtidis juſtitiam ex cognomento cognoſcamus, quandoquidem ipſi, cum imponeret tributa, non aderamus; Periclis virtutem & ingenium de cognomento non agnoſcamus, quod ille non ex una virtutis ſpecie, ſed ex omnibus pariter eſt conſecutus. Etenim nec vulgus eſſe negligendum, nec ejus opinionem contemnendam, cum in eo quoque quaedam inſit ſagacitas, quae veritatem contingat, ipſe nos docuit Plato; & Heſiodus multis ante ſaeculis in his verſibus quos decantant omnes, cecinit, *Nulla perit, velox populi quam lingua celebrat, Fama ſemel; aliquod nimirum eſt numen & ipſa.* Fama igitur & Pericli rerum dat pulcerrimarum teſtimonium, & cum ſit ipſa numen, homine majorem dicit illum fuiſſe. Neque vero dicat mihi quiſquam, conflictantes cum calamitatibus Athenienſes hunc ei honorem tribuiſſe, quemadmodum poſt nonnulla praeter dignitatem ſuam conceſſerunt. Nam tunc, ſi unquam alias, florebant, & erat ejus tempore Reſpublica maxima, ſicut nos eam, Plato, maximam diceremus. Sed ea res cauſae nihil nocet. Qui autem ea erant fortuna, ii neceſſario plurimum ſibi tribuebant, & ut ab humilitate remotiſſimi, ita confidentiae erant proximi. Hoc igitur tempore tan-

1 Olympii. *Cant.* 2 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. πάντοτε. 3 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. ποιησόμεθα. 4 In Critonis initio, & 12°. de legibus. *Cant.* 5 Lib. 2. ſub finem. *Cant.* 6 Bar. 3. οὔτις π. 7 Bar. 3. 7. φημίζωσι. Coll. Nov. φημίξωσι. 8 Coll. Nov. Bar. 3. & 7. παρεῖσαν pro παρ' ἀξίαν. 9 Bar. 3. προσεῖπον αὐτόν.

y Ἢ τῆς μὲν Αἰσχίνου] Τοῦτο λέγει, ὅτι Πλάτων ἐθαύμασε τὸν Αἰσχίνην διὰ τὴν ἐπωνυμίαν. z Ὅτι γὰρ οὐκ ἀτιμαστέον] Ἐπειδήπερ τὸ πλῆθος Ὀλύμπιον τὸν Περικλέα ἐκάλεσαν. ἔστι δὲ ἡ τῶν πολλῶν ψῆφος οὐ πολλοῦ τινος ἀξία, ἵνα μή τις ἀντιπίσῃ τοῖς ῥήτορσι, λύει τὸ ἀντιπίπτον διὰ τῆς τοῦ Πλάτωνος μαρτυρίας. a Ὡς ἂν ἡμεῖς, ὦ Πλάτων] Τὸ ἡμεῖς λέγει διὰ τοὺς ῥήτορας. οἵτοι γὰρ τότε μείζω τὴν πόλιν καλοῦσιν, ὅτε δυνατή ἐστι καὶ πολέμοις, καὶ τῶν ἐχθρῶν ὑπερέχει. οἱ δὲ φιλόσοφοι, ὅτε δικαιοπραγεῖ, κἂν μὴ τῶν πολεμίων ἥττων ᾖ. τὸ δὲ οὐδέν γε τοῦτο βλάπτει τὸν λόγον λέγει, ἐπειδὴ εἶπεν ἄν τις αὐτῷ, ὡς εἰ μὴ δυνατὴ ἦν πολέμοις ἦν, ἀλλ' οὐκ ἐδικαιοπράγει, τοῦτο οὐκ ἀπολογούμενον λέγει, ὡς μὴ τοῦτο νῦν λογισώμεθα, ἀλλ' ὅτι οἱ οὕτως ἔχοντες μέγα φρονοῦσιν.

tum

τον Ολύμπιον, τοσῦτον ἦν τὸ [1] συγκεχωρηκός. καί τοι τί λέγω; εἰ [2] γὰρ τὰ μάλιθ' ὑποπεπτώκεσαν, ἀμετεπέβη ἂν [3] ὅτως ὁ λόγος Πλάτωνι. ἐκεῖνον γὰρ ἐκεῖνοι ἤδη κολακεύοντες φαίνοιντ' ἄν, ὁ Περικλῆς Αθηναίοις. ἀλλὰ οὔτ' Αθηναίοις Περικλῆς, οὔτ' Αθηναῖοι Περικλέα πόθεν. ἀλλ' ὁρῶντες ἄνδρα καὶ λέγειν καὶ φρονεῖν ἄκρον, καὶ δουλείας μὲν ἀδαμῶς ἐγγὺς ἄρχειν δ' ἐπιτηδειότατον καὶ ἱκανώτατον, καὶ πάντων ὑπερπεφυκότα τὰ ἄλλων, [b] ἐπαθόν τι Ομηρικόν, καὶ θεῖον πλήσιον αὐτὸν τοῖς θεοῖς ἐνόμιζον. εἶθ' ὅν οἱ χρώμενοι καὶ συνόντες καὶ μὴ τὰ πείρας εἰδότες, τὰ αὐτῆς τὰ θεοῖς προσηγορίας ἠξίουν, τοῦτον ἡμεῖς Θεαρίωνι καὶ Μιθαίκῳ, [c] καὶ ὄκ οἶδ' ὅτῳ τῷ [4] τρίτῳ [5] γραφόμεθα τὰ αὐτῆς; ὄκ ἄρ' εὖ φρονεῖν δόξομεν.

d [6] Αλλὰ νὴ Δία ὁ Κίμων φαῦλός τις ἄνθρωπος, ἢ τοιοῦτος οἷος ἀπεύξαιτ' ἄντις μὴ γενέσθαι παιδίον αὑτῷ. ἀλλὰ τοῦτο [7] γε καὶ χαίρειν ἄνδρι Πλάτωνι δικαίως ἔχοι, ὅτι καὶ τοῦτον ἡμῖν, εἰς τοὺς ῥήτορας ἐγγεγράφθαι. ὡς ἐγὼ μᾶλλον ἂν τοῦτο ἔδεισα, μήτις αὐτὸν τῶν ῥητόρων μὴ ἀποστερήσῃ, πιθεὶς δὲ τοῖς στρατηγοῖς. νυνὶ δὲ ἀκριβῶς τὸ τοῦ Ομήρου συμβαίνει, τὰ αὐτὸν ἂν ἀρχεῖν Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων, εἰ δή καὶ Κίμων ἔσαι μετ' ἡμᾶς. ὅτως οὐδὲν ὄνειδος τῇ ῥητορικῇ Κίμων ἐγγεγράφομεν. e ἐβουλόμην δ' ἂν [8] τοῖς ἄλλον τινά μοι τὸν ἀγῶνα τυγχάνειν ὄντα, καὶ μὴ τοῖς Πλάτωνα, καὶ τοῦτο λέγω καὶ τοῦτο τῶν ἄλλων, ἵνα πᾶσιν οἷς εἶχον, ἐχρώμην παῤῥήσιαστος· καὶ μὴ συνεφαπτόμενόν μοι τοῦτο πλήσιον, ὥσπερ ἂν εἰ πλέων καὶ παρὸν ἐξ οὐρίας κομίζεσθαι, εἶτα ὑφιέμην τοῦτο δειλίας· ἢ καὶ ἵπποις

tum ei conceſſerunt, ut Olympium vocarent. Verum quid dico? Etenim ut maxime fuerint abjecti, hac quoque ratione retorquetur in Platonem ipſius argumentum. Jam enim Athenienſes Pericli fuiſſent adulati, non Pericles Athenienſibus. Sed nec illis Pericles, nec Athenienſes illi ſunt adulati; verum cum virum viderent qui & orator eſſet & actor optimus, & cum a ſervitute alieniſſimus, tum ad imperandum aptiſſimus, cunctoſque longe ſuperaret; Homerico more diis eum ſimilem eſſe cenſuerunt. Ergo quem aequales ejus, & qui ſunt eum experti, eodem, quo deos, nomine ſunt dignati, hunc nos in ejuſdem delicti crimen, in quod Thearionem, Mithaecum, & neſcio quem tertium vocabimus? Non igitur recte ſapere videbimur.

At Cimon mehercle vilis fuit homuncio, qualemque ſibi non temere quiſquam filium naſci optarit. Verum de hoc etiam gratias merito Platoni quis egerit, quod & ipſum inter oratores collocat. Nam ego quidem timebam, ne quis eum pro duce potius, quam pro oratore, haberet. Sed nunc omnino ſecundum Homerum contingit eundem eſſe poſſe *Verborumque oratorem, factorem operumque*, poſteaquam Cimon etiam inter noſtros recenſetur. Adeo non eſt Rhetoricae probro Cimon adſcriptus. Vellem autem cum alio mihi, quam cum Platone, inſtitutam eſſe contentionem tam de hoc, quam de reliquis, ut omnibus, quibus poſſem, argumentis audacter uterer; neque quaſi vector, cum ſecundo liceret ventro ferri, prae timore vela conſtringerem, aut quaſi equeſtri conten-

1 Bar. 3. συγκεχωρηκώς. 2 Γὰρ illud abeſt a Coll. Nov. 3 Coll. Nov. ἔτως. 4 Scarambum. *Cant.* 5 Coll. Nov. Bar. 3. 7. γραφόμεθα. 6 Coll. N. in rubr. *Αειτείδου Κίμων.* 7 Abeſt a Bar. 7. 8 Coll. Nov. Bar. 7. καὶ πρός.

b Επαθόν τι Ομηρικόν] Ομηρος γὰρ τοὺς πρώτους τῶν ἡρώων, τὸν μὲν Διὶ μηδὲν ἀπιλαυτοὺς καλεῖ, τὸν δ' ἥκιστα, τὸν δὲ ἄλλο τι τοιοῦτον. c Καὶ ὄκ οἶδ' ὅτῳ] Σαρκαστικῶς τὸν κόπλον λέγει, ὃ ἀφὰ τὸ εὐτελὲς, ὥσπερ εἰκὸς ἐπιλανθάνεται. ἔθος γὰρ τοῦτο ῥητορικὸν, τὰ εὐτελῆ τῶν πρωτείων δοκεῖν ἀγνοεῖν.

Τῶν ὑπὲρ Κίμωνος σχολίων.

d Αλλὰ νὴ Δία ὁ Κίμων φαῦλος] Ρητορικῶς τῷ λόγῳ ἐποιήσατο, ἐκ προσωπείου αὐξων τὸ ἦθος Κίμωνος· ἔστι δὲ τὸ σχῆμα κατ' ἀντίφρασιν. e Εὐχόμην δ' ἄν] Οὐκ εἶχον εἰπεῖν πῶς Κίμωνος πλεῖστα ἐγκώμια, δεινῶς προσέπλασε τὴν λοιδορίαν τῷ σχήματι ὁ προσωπεῖον· οὐκ ἔχων μὲ εἰπεῖν καὶ ἀληθεῖαν, πάλιν ἦν παρανόμως διὰ τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς Πλάτωνα.

dens

ἀγωνιζόμενος, ἐξὸν καὶ ταχὺ ἂν τοσοῦτον ὅσον βούλομαι παρενεγκεῖν, εἶτ' ἀνεῖχον ἐξεπίτηδες φειδοῖ τοῦ προειληφότος. ὥστε πολὺ πλείω ποιοῦμαι λόγον [f] μηδὲν ἁπηχὲς εἰς Πλάτωνα 252
τυχεῖν εἰπών, μηδ' ὥσπερεὶ θρασυύεσθαι δοκεῖν, ἢ [1] ἐκείνων ἕκαστον ἐπαινέσαι εἰκότως· ὑδὲ γὰρ [2] ἐλάττονος ἄξια χάριτός μοι τὰ πρὸς τοῦτον. ἀ μὲν ἀλλ' εἴγ' ἄμφω συμβήσεται, καὶ τὰς κατ' ἐκείνων αἰτίας ἀπολύσασθαι, καὶ Πλάτωνι πᾶν ὅσον αἰδοῦς καὶ τιμῆς ἔξεστι σεσωκέναι, καὶ πρᾶσαι τὸ δίκαιον ἀμφοτέροις, μετρίως ἂν ἔχοι παντάχη. ὅτι μὲν τοίνυν ὐκ ἐκ τῶν κομψῶν ὑδ' οἷος [3] ἐπιθυμῆσαι καὶ κολακεῦσαι Κίμωνι ἐγένετο, οἱ μηδὲ τὰ παρόντα ἐθελήσαντες αὐτῷ προσθῆναι [g] μέχρι πόρρω τῆς ἡλικίας ὑπήρξαντο μαρτυροῦσιν. οὕτως εὐήθη καὶ μᾶλλον ἀρχαῖον ἡγοῦνται. ὅτι δ' ὑ παντὸς ἀνδρὸς τὰ Κίμωνος πράγματα, οὐδὲ τῆς ἐκάστης μοίρας, ἀλλὰ καὶ λογίσασθαι περὶ πραγμάτων δεινὸς ἀνὴρ ἐγένετο καὶ πρᾶξαι, ἐγὼ τοιοῦτος οἷος μὴ μόνον πρὸς Ἀθηναίοις εἰκότως εὐδοκιμεῖν, [h] ἀλλὰ ἐγὼ πρὸς Λακεδαιμονίοις ὑ χαλεπῶς ἂν τὰ πρῶτα ἔχειν, ἐφεξῆς ἂν εἰπὶ λέγειν. ἅπαντα μὲ τοίνυν τὰ ἐκείνου διηγεῖσθαι, ἢ ἐγὼ τὰ τῶν ἄλλων τὰ ὑπολοίπων, ἔξω δ' ἂν χωρὶς παντελῶς γίγνοιτ' ἄν· ἄλλως τε 253
καὶ μηδεμιᾶς αἰτίας εἰρημένης κατ' αὐτῶν, πρὸς ἣν ἀπολογεῖσθαι δεῖ, πλήν γε [4] δὴ ὡς ἀμάχονοι τινες ἦσαν. ἃ δ' ἐστὶν ὥσπερεὶ κεφάλαια, ἐγὼ ὅσα ὑδὲ βουλομένῳ παρελθεῖν δυνατὸν, ταῦτ' εἰρήσεται. ἀνάγκη δὲ ἴσως τοσοῦτον ὑπερπεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἅπαντα ταῦθ' ἡμῖν ὑδὲ ἀμαχονία, ἐγὼ νόμους [5] θῆναι, καὶ πολιτείαν καταστῆσαι, ἐγὼ στρατοπέδων ἄρξαι καὶ ἀρχὴν

dens certamine, cum liceret, celerrime progredi, ſponte me inhiberem, quo praecedenti parcerem. Adeo multo diligentius obſervo, ne quid in Platonem dicam gravius, & quaſi ferocire videar, quam ut illorum unumquemque ſuis decorem laudibus; nam non minoris eſt mihi hujus gratia. Veruntamen ſi utrunque conſequemur, ut & illorum diſſolvamus crimina, & Platoni omnem tribuamus honorem ac reverentiam, atque in utroque juſte nos geremus, mediocriter nobiſcum agetur. Cimonem igitur non ex feſtivis hominibus unum, nec qui adulari poſſet, fuiſſe, tutores teſtantur, qui ne patrimonium quidem ei ſuum voluerunt committere, priuſquam provectae eſſent aetatis. Uſque eo ſimplicem ac rudem cum exiſtimabant. Verum res a Cimone geſtas non cujuſvis viri, nec precii fuiſſe, ſed eum & conſilio & rerum actione valuiſſe, ac talem extitiſſe, qui non apud Athenienſes modo floreret, ſed & inter Lacedaemonios jure primas obtinuiſſet, deinceps, erit demonſtrandum. Atque omnes quidem res ejus geſtas, aliorum item omnium narrare, inopportunum foret; cum praeſertim nullum in iis crimen, quod defenſionem requirat, ſit repertum, niſi quod miniſtri quidam fuerint. Quae autem inſtar capitum ſunt, nec a nobis, etiam ſi velimus, omitti poſſunt, haec dicentur. Illud autem, quod ſubjungam, prius erit exponendum. Etenim ſi haec omnia pro miniſterio erunt habenda, leges ferre, Rempublicam conſtituere, exercitui imperare, magiſtratum an-

1 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. ἐκεῖνον. 2 P. Steph. ἐλάττοις. 3 Coll. Nov. ἐπιθῆσαι. 4 Sic Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. δεῖ. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. θεῖναι.

f Μηδὲν ἁπηχές] Τὸ εἰρῆται ἐκ μεταφορᾶς τῶν μελῶν· ἔστι δὲ τὸ ὑφεστηκός. g Μέχρι πόρρω τῆς ἡλικίας] Δημοσθενικῶς ἐπιχειρεῖ λέγων τὸ ἔλαττον ἀτύχημα τῷ εὐηθείαν, ἵνα ἐκκρύψῃ τὸ μεῖζον κρύψῃ, τῷ προσοῦσαν τοῖς ῥήτορσι κολακείαν, καὶ κομψότητα· ἐπειδὴ γὰρ τοὺς μὲν φενακισμοὺς τῶν λόγων ὑπανιάττουσι τοῖς βουλομένοις ὀπαρίζεσθαι, τῷ δὲ οἰκίαν τοῖς ἀφελεστέροις αἱρομένοις, μέσως πεπαράκληται ἐτῶν διετέλεσεν, ἐπιτροπεύσαντος· ἀφὲ τὸ εὐήθης καὶ ἀφελὴς τῶν τρόπων. h Ἀλλὰ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίοις] Κατὰ τὸ ἀληθὲς ἐλαχώνισεν ὁ Κίμων, ὥστε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ προσαγορεῦσαι Λακεδαίμονα, ὡς Θευκυδίδης ἐν τῇ πρώτῃ, Λακεδαίμων τι ὁ Κίμωνος. ὁ δὲ Ἀριστείδης σκάλυψιν αὐτὸ, ἐπὼν ὅτι ἀφὲ τὴν δρεπτὴν ἦν ἴσχεν, ὁ μόνον πρὸς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίοις ἐθαυμάζετο. Λακεδαιμονίοις γὰρ ἐχ ἁπλῶς εἶπεν, ἀλλὰ ἀφὲ τὸ χαίρειν αὐτοῖς Πλάτωνα· πανθαχῆ γὰρ μᾶ τὴν αὐτῆ τὴν Λακεδαιμονίων ἐπαινεῖ πολιτείαν. ἐς ἄτοπον ἐπάγει τὸν λόγον. ἐχ ὅτι τοῦτο ἔλεγε Πλάτων, ὅτι πᾶσα ἀφωνία, ἀλλ' ὡς τοῦτο αὐτὸ καλοκαγαθίζοντος, τῷ λέγειν πρὸ τῶ ποταράων τούτων ὅτι ἀφώνους ἦσαν.

nuum

ἐπίτειον σὲ πόλῃ, ϗ πρεσβεύσαι, πρεσβεῦσαι, πρεσβείαν τελῆσαι, δικά-
σαι δίκας, πανηγύρεις, ἂν ὅτω τύχῃ, κοσμῆσαι· λέγω συνελὼν ἅπασ᾽ πρᾶξιν ϗ προσασίαν,
εἰ ἀρχονίαν ϗ ὑπηρεσίαν χρὴ καλεῖν, οἷς δὴ ϗ βασιλείαν αὐτῷ, ϗ δυνασείαν ἅπασαν·
ϗ ἔτι γ᾽ εἰ βάλῃ πρότερον οἰκίας ἄρχοντα [i] μὴ ἄρχειν μᾶλλον ἢ δουλεύειν, ϗ τὸ τῶ κω-
μῳδοποιῶ βεβαίως ϗ παλίως ἔχῃ, ὡς ἄρ᾽ εἷς εἶη τῆς οἰκίας δοῦλος ὁ δεσπότης· εἰ ταῦθ᾽
ὅτως ὥσπερ ἔφην ἔχῃ, πρῶτον μὲ ἔγωγε ὐχ ὁρῶ πῶς ἂν μᾶλλον πάντ᾽ ἄνω ϗ κάτω γέ-
254 νοιτο. εἰ γὰρ ταὐνδμπία τοῖς ἐνδμπίοις ὁρίσμεθα, πῶς ἕκαστον ἔθ᾽ ἡμῖν σώζῃ τὴν αὐτῆ φύσιν;
εἰ γὰ ἡ ἀρχὴ δουλεία, ῥολῇ γ᾽ ἂν ἄλλό τι δουλείαν ὀνφύγοι· κἂν εἴγε τὴν ἀρχὴν δουλείαν
εἶ) πθείημεν, τί κωλύῃ ϗ τὴν δουλείαν ἀρχὴν τοῖς αὐτοῖς τούτοις πθέναι λόγοις, κἀκ τούτῳ
πρέπειν ἡμῖν ἡ θέσις, ϗ ὐδέποτ᾽ ἐν ταυτῷ μένει, ἀλλ᾽ ἡ μὲ ἀρχὴ δουλεία πρότερον γι-
νομθόν, δι᾽ ἐκείνης πάλιν ἀρχὴ γίνεται· ἢδ᾽ αὖ δουλεία πρότερον ἀρχὴ νομαθεῖσα, ὑπ᾽ αὐ-
τῆς τῆς ἀρχῆς ἐπάνεισι δουλεία πάλιν εἶ)· ϗ ὅτω πλανήσε) ϗ μεταχωρήσῃ τὰ ὀνόματα
ταῦτα [k] τῶν ἐναντίων πραγμάτων ὄντα, εἰ δὲ βάλει ταὐνδμπία ἕ πράγματος. ϗ μὴν
ὐδὲ ὅπ λοιπὸν ἔαθ᾽ ἡμῖν, τούτων πεπρημθόων, ῥᾴδ῾ον εὑρεῖν. εἰ γὰ μὴ πρησόμθα μή-
τε πολλῶν μήτε ὀλίγων, μήτε οἰκίας, μήτε ἡμῶν αὐτῶν, ὡς ἔπ῾ εἰπεῖν, μηδὲ [1] κινήσῃ
μηδένα ἡμῶν μήτε χρεία πατρίδος, μήτε ἑστία πατρῴα, μήτε οἰκέται ὁρῶντες εἰς ἡμᾶς,
μήτ᾽ ἄλλο τῶ ἀνθρωπίνων μηδέν, ἀλλ᾽ ὅτω, φυγῇ [2] φευξόμθα τὰ πράγματα, ϗ καθε-
255 δούμθα ὥσπερ ἐν μέσῳ τῷ ἀέρι, τ῀ γῆς μηδὲν προσαπτόμθοι, [3] ὐδὲ φερνπίζοντες ὐδενὸς
πράγματος, ὧ᾽ ἂν πρσαγγέλλῃ τὶς ἡμῖν ἄφρ τῷ Μελεάγρῳ, [4] Ἀνδρας μὲν κτείνυσι,

nuum in Urbe gerere, conſulere aliorum ſaluti, praeſidere, legationes obire, de jure reſpondere, publicos conventus, ſi ſit opus, decorare; denique ſi omnis actio atque praefectura miniſterium vocabitur ac ſervitium, atque adeo regnum ipſum & omnis principatus; atque etiam pater familias ipſe non imperabit potius quam ſerviet, & recte dixerit Comicus, unum eſſe familiae ſervum, dominum; haec ſi ita ſe habent, primum quidem non video, quomodo poſſint omnia magis ſurſum ac deorſum ferri. Nam ſi contraria contrariis definiemus, quo pacto ſua ſingulis conſtabit natura? Si enim imperium in ſervitute ponatur, vix aliud quicquam ſervitutem effugerit; & ſi imperium eſſe ſervitutem ponimus, quid prohibet, quo minus eadem ratione ſervitutem eſſe imperium ponamus, atque ita res circumagatur, nec unquam eodem maneat loco; verum imperium quidem prius ad ſervitutem redactum, per eam rurſum fiat imperium; ſervitus autem prius ad imperium redacta, per illud ipſum rurſus exiſtat ſervitus; itaque vagentur ac tranſmutentur haec nomina, quae ſunt rerum contrariarum, aut potius rebus ipſis contraria. Jam ſi haec ſublata fuerint, non facile, quid reliquum ſit nobis futurum, reperias. Etenim ſi nec paucis nec multis praeficiemur, neque familiae, neque nobiſmetipſis, ut ita dicam, nec movebit noſtrum quemquam vel patriae neceſſitas, vel domus paterna, vel famuli ad nos reſpicientes, vel aliud in rebus humanis quicquam; ſed omnem rerum adminiſtrationem fugiemus, & quaſi in medio ſedebimus aere, terram non attingentes, nec rem ullam curantes, nec ſi quis eadem nobis, quae Meleagro, nunciet; *Occiduntque viros, at-*

1 Bar. 7. κινήσῃ. 2 Bar. 7. φευξόμεθα. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ὐδὲν. 4 Iliad. ι'. *Cant.*

i Μὴ ἀρχεῖν μᾶλλον ἢ δουλεύειν] Τοῦτο τὸ ἀπορίμφατον, ὐκ ἔστ πρὸς τὴν ἐπανάληψιν, ἀλλ᾽ αὕτη μέν ἐστ ἁφὴ μέσου, τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὄπισθεν αὐτῆς ἀπορίμφατος ἀποδίδοται. k Τῶν ἐναντίων πραγμάτων] Τὸ πραγμάτων εἶπε δι᾽ ἅμφω ταῦτα τὴν δειλίαν ϗ τὴν ὀρχὴν· τὸ δὲ πράγματος ἐπειδὴ ἐν ἕξεσιν τούτων τοτὲ μὲν ὀρχὴ, τοτὲ δὲ δουλεία ὡς ἔθειξεν ἀπηκριβίσατο.

πόλιν δέτε πῦρ' ἀμαθύνῃ, Τέκνα δέτ' ἄλλοι ἄγωσι, βαθυζώνους τε γυναῖκας. Ἀλλὰ [1] ζῶντα πάντα ἀνελευθερίαν καὶ ταπεινότητα εἰ) καλαγνωσόμεθα, καὶ τοὺς ἅπαντ' ἡμῖν ὕτος ὁ λόγος ἀρκέσῃ, τὸ ἀδικεῖσθαι ταῦτ' εἰ) καὶ ὑπηρετεῖν, καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι κρεῖττον ἢ ἀδικεῖν, ἄλλό τι ἢ τ' ἀψύχων ἐγγύταλα ζῆν λείπει), καὶ τοῖς κάμνουσι τοὺς πλησίους, ὅταν αὐτοῖς κωλύ τ' ἰατρῶν ἡσυχάζειν ὑπιταχθῇ; εἰ δ' οὖν καὶ ἀδικία πάντα ταῦτ' ὀφλ, καὶ τοῦδέν σεμνόν, τί μαθὼν ὦ φίλη κεφαλὴ [2] αὐτὸς ἡμῖν τοὺς ἀδικοῦντας μιμῇ, πολιτείαν καταστευαζόμενος καὶ νόμους συγγράφων, καὶ λέγεις μὲ [1] καὶ τυραννίδα συντελεῖν εἰς νόμων θέσιν, λέγεις δὲ τῇ φιλοσοφίᾳ δυνασείας προσθεῖν, καὶ μὴ πρότερον παύσεσθαι κακῶν τὰς πόλεις, πρὶν ἂν σοι τὸ πολυύμνητον δὴ τοῦτο, ἢ [3] βασιλεῖς φιλοσοφήσωσιν, ἢ [4] βασιλεύσωσιν οἱ φιλόσοφοι; ὡς 256
εἰ μὴ ταῦτα συμέλθοι φιλοσοφία καὶ δυνάμις πολιτικὴ, οὐδὲν πλέον εἰς τὸ κοινὸν τοῖς ἀνθρώποις ἐσόμενον. καὶ τὸ δὴ μέγιστον ἁπάντων, ἐν οἷς αὐτοῖς οἷς πολιτεύῃ καὶ νομοθετεῖς, ἀφορίζεις μὲ φύλακας τῇ πόλει, οἵπερ τιμὴ αὐτὴν ἔσχον τύχῃ Κίμωνι, δίδως καὶ αὐτοῖς τὰ προσόδεια τ' ἄλλων πολιτῶν, οὐκ ὀλίγον τι προκείνας, καὶ τιμὰς καὶ προεδρίας καὶ ζῶσι καὶ τελευτήσασιν, ὅς ἂν αὖ τούτων ἄριστος φανῇ, καὶ ὅλως περὶ τούτους ἀγωνίζεις τὰ πλεῖστα, ὡς μίαν οὖσ[5] ζωὴν τῇ πόλει σωτηρίαν εἰ τοὺ τ' φυλάκων [6] εὐθενῇ. καὶ ὅτε μισθωτὰς αὖ τοὺς αὐτοὺς καλεῖς, κἀτοι μισθὸν τάξας αὐτοῖς πρὸ τ' ἄλλων ἐν τῇ πόλει, ὅτε [7] τ' κοινῶν διακόνους, καὶ ζῶντα ὑπὲρ πάντων ἀγρύπνους μέλλοντας διάξειν, καὶ κινδυνεύσειν ἅπαντα κίνδυνον ὑπὲρ τ' πόλεως ἁπάσης· ὃν' ἡγήσω [8] μισθοφόροις τισὶ καὶ ξένοις ὡς ἀληθῶς [9] αὐτοὺς προσοικείους δόξειν, [m] ὃν' ἐν Καρῶν σχήματι καὶ μοίρᾳ τρέφεσθαι, πολλὰ πράγματα ἔχοντας ὀλίγου καὶ ζῶντα

que urbem deſtruit ignis, Aſt abigunt alii prolem, uxoreſque ſtolatas. Sed haec omnia illiberalium & abjectorum eſſe hominum curare cenſebimus; cum ad omnia nobis haec ſufficiat ratio, qua iſta pro miniſterio ac ſervitio reputanda, & injuriae acceptionem factioni praeferendam eſſe comprobatur: num aliud quicquam nobis reſtabit, quam ut more brutorum vivamus, & quemadmodum aegroti, cum illis a medico quies eſt imperata? Jam ſi haec in miniſterio ponuntur omnia, nec honeſti habent quicquam; quid tibi accidit, o charum caput, ut ipſe miniſtros imitareris, Rempublicam conſtitueres, leges ferres, & cum tyrannidem quoque ad legum lationem conferre diceres, tum Philoſophiam potentia indigere, nec prius a malis fore liberas civitates, quam quod tu ſemper habes in ore, vel reges philoſopharentur, vel philoſophi eas rege-

rent? Quaſi nullum eſſet in Rebuſpublicis futurum commodum, priuſquam haec duo, Philoſophia & poteſtas civilis, in unum conveniſſent. Quod autem eſt omnium maximum, in ipſa Reipublicae conſtitutione & legum latione, cuſtodes urbi praeficis, qui eandem, quam Cimon, artem exerceant, eoſque reliquis omnibus civibus praeficis, & honores tam vivis quam mortuis, ſi quis optimus extiterit, decernis, ac denique in his componendis plurimum verſaris, quaſi ab horum felicitate tota penderet civitatis ſalus. Nec vero hos aut mercenarios vocas, quamvis ipſis ab aliis mercedem dandam conſtituis; aut publicos miniſtros, quamvis pro omnibus excubaturi ſint, & quodvis diſcrimen pro tota civitate ſubituri; aut cum ſtipendiariis & peregrinis comparari, aut more Carum vis educari, quamvis multa munia parvo obeant pre-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. πάντα ταῦτα. 2 Bar. 7. αὐτὸς. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. οἱ βασιλεῖς φιλοσοφήσουσι. 4 Coll. N. & Bar. 7. βασιλεύσουσι. 5 Coll. N. τοιαύτῃ. 6 Coll. Nov. Bar. 7. εὐθηνοῖ. 7 Bar. 7. τὸ κοινὸν. 8 Bar. 7. μισθοφόροις. 9 Αὐτὸς Bar. 7. rec. manu.

l Καὶ τυραννίδα συντελεῖν] Τυραννίδα τοῦ βασιλείου εὐζωΐας καταχρηστικῶς λέγει, διότι γὰρ ὁ νόμος σκληρὸς, δεῖται τυραννίδος· εἰ τὸ ἀναγκάσαι πειθῆναι αὐτῷ. m Οὐδ' ἐν Καρῶν σχήματι] Πρῶτοι παρὰ βαρβάροις Κᾶρες ἐμισθοφόρησαν· παρὰ δὲ Ἕλλησιν Ἀρκάδες.

cio;

257 [1] μισθῦ· ἀλλ' ἰσχυρὰν αὐτοῖς ἡγῇ φιλοτιμίαν, ἐὰν τ χώραν σώζειν [2] ἐπίστωνται, καὶ ἡ πόλις ἅπασα πρὸς αὐτὸν ἀποβλέπῃ. εἰ γὰρ αὖ [3] πάντα ταῦτα καλῶς καὶ δικαίως ἔχει σοι, καὶ οὐκ ἄχρηστος ἡ σπουδὴ οὐδ' ἀνελεύθερος, οὐδὲ αἰσχύνην ἔχουσα κατεσκευάσῃ τοιαύτην φυλακὴν πόλει, καὶ τοιαύτους ἄνδρας, οἵπερ [4] τοῖς τε φίλοις βοηθεῖν, [5] καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι δυνήσονται, σκόπει τ Κίμωνα μὴ πόρρωθεν ἀλλ' ἐκ τούτων, καί σοι πάντες οὗτοι μάρτυρες πρεῖναι δόξουσι ἀνδρὶ, μὴ ἀλαζόνειον, μηδὲ τ πρὸς ἡδονὴν ὁμιλοῦντα γεγενῆσθαι, ἀλλ' ὡς ἐλευθεριώτατα καὶ ὡς κάλλιστα ἔχειν αὐτῷ τὰ τ πολιτείας, καὶ σχεδὸν ὥσπερ σοι τὰ τ πολιτείας ἔχει [n] τ ἀκινδύνου ταύτης. σκέψαι δὴ αὐτὸν μὴ μόνον ὡς τ πόλιν καὶ τ χώραν ἐφύλαξεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ δυοῖν τοῖν ἐναντίοιν ὀργῖν, ὅπως τοῖς τε Ἕλλησι πρεσπνέχθη, καὶ ὅπως τοῖς βαρβάροις. ἐπειδή γε καὶ αὐτῷ σοι [6] δοκῇ, μὴ τ αὐτὸν δεῖν ἀμφοτέροις τρόπον, ἀλλὰ τοῖς μὲν, ὡς τοῖς ὁμοφύλοις εἰκὸς, τοῖς δ' ὡς χρὴ τοῖς φύσει πολεμίοις. ἐκεῖνος γὰρ συμβάσης μὲν ἐν Πελοποννήσῳ ταραχῆς οὐ φαύλης, οὐδὲ μικρᾶς [7] τινος, ἀλλ' ὥστε [8] καὶ Λακεδαιμονίους εἰς πᾶν ἐλθεῖν τ εἰλώτων ἐπανα-
258 στάντων, καὶ ἅμα τ σεισμῶν ὑπακουμένων, ἀγαγὼν Ἀθηναίους πεντακισχιλίους ὁπλίτας, οὓς σὺ τιμᾷς, ὦ Πλάτων, [o] ἔσωσε μὲν τ πόλιν αὐτοῖς καὶ τ χώραν, ἔλυσε δὲ τοὺς πρεσταύτας ἅπαντας φόβους, κατέστησε δὲ τὰ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πράγματα. τοιοῦτος μὲν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους [p] καὶ ἅμα συμμάχους. πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους, [9] καὶ τοὺς πολεμίους, ποῖός τις; οὐκ εἰσὶ τ Ἑλλήνων οὐδενὶ πλείους οὐδὲ ὀνομαστότεραι πρᾶξεις [q] ἐν τῇ ἠπείρῳ· οὐδὲ τρόπαια καλλίω βαρβάρων· οὐδ' [10] ὃν μᾶλλον ἄγασθαι πρέπει τ ἀνδρίας

cio; verum hoc illis ad gloriam arbitraris ſufficere, ſi regionem ſervare poſſint incolumem, omniſque ad ipſos civitas reſpiciat. Etenim ſi haec omnia tibi recte ſe habent, nec inutili, illiberali, aut pudendo ſtudio talem cuſtodiam civitati praeficis, ac viros tales, qui & amicos juvare, & hoſtes poſſint repellere; Cimonem non aliunde quam hinc ſpectato nec deerunt hi omnes teſtes, qui eum non miniſtrum fuiſſe, nec ad voluptatem ſuos mores inſtituiſſe praedicent, ſed optima atque liberaliſſima Reipublicae adminiſtratione, nec multum tuae illi, quae periculo caret, diſſimili uſum fuiſſe. Quocirca non modo, quemadmodum Urbem & regionem cuſtodierit, conſidera; ſed & quomodo cum Graecis ac cum Barbaris ſe geſſerit, qui ſunt extremi duo termini. Nam tu quoque non eodem utroſque modo cenſes excipi debere, verum alios, ut gentiles, alios, ut hoſtes decet. Cum enim non levis eſſet nec exiguus in Peloponneſo tumultus excitatus, verum talis, ut etiam Lacedaemonii ſummo verſarentur in diſcrimine, poſteaquam Heilotae erant excitati, & ſimul incumbebant terrae motus; ille quatuor peditum millibus, quos tu magni facis, Athenis adductis, & urbem cum regione ſervavit, & terrores omnes circumjectos abſtulit, & res Peloponneſiacas compoſuit. Ac talis quidem erga Graecos & Graecorum fortiſſimos, atque etiam foederatos extitit. Contra barbaros autem & hoſtes quomodo ſe geſſit? Nemo Graecorum res plures nec celebriores extra patriam geſſit? nemo pulcriora de barbaris erexit trophaea; nemo fuit, cujus fortitudinem ſimul & propoſitum

1 Coll. Nov. Bar. 7. τῦ μισθῦ. 2 Ita Coll. Bar. 7. Vulg. ἐπίστωνται. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ταῦτα πάντα. 4 Sic Coll. Nov. Bar. 7. Vulg. τῆς π. 5 Ita MSS. in editis deeſt. 6 In Epitaph. *Cant.* 7 Τινὸς Bar. 7. rec. manu. 8 Abeſt à Bar. 7. & Coll. Nov. 9 Coll. Ncc. & Bar. 7. πολιμίους, ὁπῖος. 10 Coll. Nov. & Bar. 7. ὧν.

n Τῆς ἀκινδύνου ταύτης] Ἀκινδύνου λέγει ἢ ὡς καλῶ, ἢ ὡς γραφεισαν μόνην, καὶ οὐχ ὡς ἔργον ἐπεχωρήσισαν, ἢ πολιτείας λέγει τὴν τῦ Πλάτωνος. o Ἔσωσε μὲν τὴν πόλιν] Τῦτο παρ' ἱστορίαν· ἐλθὼν γὰρ ὑπεπτύθη, καὶ ἄπρακτος ἀπῆλθεν οἴκαδε. p Καὶ ἅμα συμμάχους] Συμμάχους Λακεδαιμονίους καλεῖ, ἐπειδὴ σὺν αὐτοῖς ἐπολέμησαν τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖοι. q Ἐν τῇ ὑπειροχείᾳ] Καλῶς εἶπε ἐν τῇ ὑπειροχείᾳ· τὰ γὰρ Θεμιστοκλέους μείζονα ἦν, ἀλλ' ἐν τῇ Ἀττικῇ γεγόμενα.

ἅμα καὶ τ ὑποθέσεως. ὁ γὰ ἐπειδὴ διήμαρτον ὧν ἤλπισάν τε [r] καὶ προθυμήθησ, καὶ δὴ ἀφὰ τοῦθ' ὥσπερ εὐεργέτας αὐτοὺς ἠξίωσεν ἀφεῖναι, οὐδ' ἐμνημόνησε τ ἱερῶν τ ὑπ' ἐκείνων ὑβρισθέντων, οὐδ' ὧν ἐν οἷς ἠδυνήθησ ἐπεδείξατο· ἀλλὰ καὶ τούτων ἀξιῶν αὐτοὺς ὀφείλειν δίκην τήνγε ἐλαχίστ, καὶ ἔτι μειζόνων, ἃ, εἰ κατώρθωσ, δῆλοι πᾶσιν ἦσαν ἐξεργασάμενοι· οὐκ ᾤετο δεῖν τ ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις παραινεῖν, οὐδὲ τοῖς θεοῖς αἰσχρῶς ἔχειν τ χάριν, ἀγαπῶντας, εἰ σώζονθ· ἀλλ' ὁ ποιηταὶ καὶ νομοθέται καὶ παροιμίαι καὶ ῥήτορες, καὶ πάντες κε- 259
λεύουσιν, ἀμύνεσθαι τὰς ὑπαρξάσας, τοῦτο εἰσηγεῖτο, καὶ πρὸς τοῦτ' ἦγεν αὐτούς, οὐχ ὡς ἄντις τὸ ἥδιστον, [s] ἀλλ' ὡς ἄντις τὸ δικαιότατον λέγων. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τ Ἑλλάδος φυλακὴν ἀληθεστάτην ἡγεῖτο, οὐκ [t] εἰ καθείρξας αὐτοὺς οἴκοι [2] παρέχοι καθεύδειν ἀσφαλῶς, ἀλλ' εἰ τοῖς βαρβάροις φόβον ἐμβάλοι, μηδὲν ἔτι τοιοῦτον ἐνθυμηθῆναι τοῦ λοιποῦ, καὶ εἰ τ Ἑλλάδος αὐτοὺς ἀπώσαιτο, ὡς δυνατὸν ῥᾷστα τῶ. ἀφὰ ταῦτα εἰς τ ἐκείνων ἐξῆγε τ πόλεμον, καὶ πλεῖ μὲν Κύπρον, πλέει δὲ Παμφυλίαν, ἐναυμάχει δὲ Φοίνιξι καὶ Κυπρίοις, καὶ οἷς ποτ' ἐπεσμίξαιεν αὐτῶν. ὅπῃ δὲ Εὐρυμέδοντι ποταμῷ, ναυμαχίας καὶ πεζομαχίας μνημεῖα [3] ἔστησεν, ἀμφότερα ἡμέρᾳ μιᾷ νικῶν. ὥστε τοῖς μετέπειτα ἔργοις ἐκπεπληγμένων τ ποιητῶν, τοῖς ὅτ' ἐπέπεσαν οἱ βάρβαροι μεταχθεῖσιν, ὅμως τις ὕμνησεν αὐτῶν εἰς ταῦτα ὕστερον, ὁ πάντα ἀλλὰ μιᾶς τινος ἡμέρας ἔργα· Ἐξ οὗτ' Εὐρώπην Ἀσίας δι- 260
χα πόντος ἔκεινε, Καὶ πόλιας θνητῶν θοῦρος Ἄρης ἐφέπει, Οὐδενί πω κάλλιον ὀπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν Ἔργον ὁ ἠπείρῳ καὶ κατὰ πόντον ὁμοῦ. Οἶδε γὰ ὁ γαίῃ Μήδων πολλοὺς ὀλέσαντες, Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς [4] ἔλον ὁ πελάγῃ, Ἀνδρῶν πληθύσας· μέγα δ' ἔτι

magis licuerit admirari. Nec enim, poſtquam illi ſpe ſua exciderant, ideo quaſi beneficos dimittendos cenſuit, nec templorum ab ipſis vaſtatorum eſt oblitus, neque quae per impotentiam effecerant; verum cum & horum vellet eos poenas luere graviſſimas, atque etiam majorum, quae, ſi res ipſis ſucceſſiſſet, peracturos fuiſſe norant omnes; noluit quieſcere, nec ad id alios adhortari, nec turpes agere diis gratias, quaſi ſalus ipſis parta ſufficeret; ſed quod & poetae & legiſlatores, & proverbia, & oratores, & omnes denique jubent, ut vim vi repellamus, id eſt aggreſſus, & ad hoc eos compulit, non quid ſuaviſſimum, ſed quid eſſet juſtiſſimum, reputans. Deinde Graeciae quoque cuſtodiam fore hanc veriſſimam exiſtimabat, non ſi eos domi concluſos ſecure juberet dormire, ſed ſi metum Barbaris incuteret, ne quid unquam in poſterum auderent ſimile, & a Graecia repelleret eos quam longiſſime. Quapropter in ipſorum regionem bellum educebat, ac tum circum Cyprum, tum praeter Pamphyliam navigabat, & cum Phoenicibus atque Cypriis, & quotquot occurrebant, navali proelio congrediebatur. Ad Eurymedontem vero fluvium navalis ac terreſtris pugnae monumenta poſuit, cum utramque victoriam eodem obtinuiſſet die. Jamque cum prioribus rebus ad incurſum barbarorum geſtis obſtupefacti fuiſſent poetae, quidam tamen poſt de his ita cecinit, quae uno fuerant geſta die; *Poſtquam Aſiam Pontus Minois matre removit, Atque urbes hominum Mars truculentus habet; Nullus adhuc tantum pariter terraque marique Edere mortalis vir facinus potuit. Namque bi per terram Medorum examine fuſo, Centum Phoenicum roſtra tulere mari Plena viris; gemuit ge-*

1 Coll. Nov. & Bar. 7. εἰ γε. 2 Coll. Nov. Bar. 7. παρέχοι. 4 Bar. 7. ἵστησεν. 5 Coll. N. ἕλον.

r Καὶ προθυμήθησαν] Διαφόρως καθαιρεθλάζει τῷ πολέμῳ τὸ δίκαιον, καὶ ὅτι ἀμυνόμενος ὁ Κίμων ἀπεξήλθε, καὶ ὅτι πᾶσι τίχνη ἐπαρεῖ τὸ πραχθέν. Ὁμήρος, Ἀνδρὸς ἐπαγκωνίσαντος, ὅτι τις πρότερος καλέσηται. Σόλων, τ ἄρχειν βίᾳ πὶ στὶ, τοὺς ἀμυνόμενον κτείναι. παροιμία τ ξύνεσι ἀνθρώπων, τὸ ξ συμφέρον ἀπὸ τ μελλόντων δείκνυται.

s Ἀλλ' ὡς ἄντις τὸ δικαιότατον] Δυσὶ κεφαλαίοις χρῆται, δικαίῳ καὶ συμφέροντι, εἰπὼν ἂν τὸ δίκαιον, εὐθέως ἐπάγει τὸ συμφέρον. ἰστέον ξ ὅτι τὸ δίκαιον μὲν ἀπὸ τ παρωχημένων, τὸ ξ συμφέρον ἀπὸ τ μελλόντων δείκνυται.

nitrix

νεν Ασὶς ὑπ' αὐτῶν Πληγεῖσ' [1] ἀμφοτέρᾳ χειρὶ κρατῇ πολέμῳ. καὶ ταῦτα ὐκ ἀπεικότως παρύμνησεν, ὐδ' ἐξῆρεν ὕτως ὡς ποιητής. ἐκεῖνα μὲν γὰ ἐν πύλαις τ Ελλάδος ἐκινδυνεύετο, [t] τὰ μέν γε ἐν αὐταῖς πύλαις, τὰ δ' ἐπ' Αρτεμισίῳ τ Εὐβοίας· ταῦτα δ' ἐν μέσῃ τῇ πολεμίᾳ. καὶ τότε μὲ διείλοντο τ κίνδυνον αἱ πόλεις· ταῦτα δὲ ἀμφότερα ἑνὸς ἀνδρὸς, καὶ ἑνὸς ἦν στόλῳ. καἰκεῖνοι μὲ ὥσπερ τ κίνδυνον, ὕτω καὶ τ τύχην ὡς εἰπεῖν διείλοντο· Αθηναῖοι μὲ γὰρ καὶ Θεμιστοκλῆς ἐνίκων ἐπ' Αρτεμισίῳ λαμπρῶς· οἵδ' εἰς πύλας ἀπαντήσαντες,
261 ὀδὲν πλέον κατεσκέδασθ τῇ Ελλάδι, πλὴν ὅσον τὰ σώματα εἰσήνεγκαν, τῷ θανάτῳ τὺς βαρβάρυς ἐκπλήξαντες, ὀπισχεῖν ὧν ὥρμηντο αὐτὺς ὐ δυνηθέντες. ὕτοι δέ φησι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν νίκων τὺς πολεμίους, καὶ τοσούτυς αἰχμαλώτυς εἷλον αὐτῶν ὅσοις ἔργον ἦν καὶ τοῖς ἅπασι ἀντιστῆναι. Ἀλλὰ ταῦτά φησι λέγω θαῤῥῶν, Οὐδενί πω κάλλιον ὀπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν Εργον ἐν ἠπείρῳ καὶ κατὰ πόντον ὁμοῦ. ὕτως [2] ἀκριβὴς τε καὶ βέβαιος ἐκεῖνος φύλαξ ἦν τῆς Ελλάδος, ὐ μόνον τῆς ἑαυτοῦ πόλεως· καὶ τοιούτοις ὀπικούροις, ὦ Πλάτων, τοῖς Ελλησι παρέσχετο. ὥστε ἕως ἔζη Κίμων, τεθνάναι σφείλω τοῖς βαρβάροις τῷ φόβῳ τῶν Ελλήνων, καὶ μὴ σκοπεῖν ὅν τινα τῶν παρ' ἡμῶν ὑφ' ἑαυτοῖς ποιήσονται, ἀλλ' ὅπως αὐτοὶ σωθήσονται. ἐξ ὧν τάς τε πόλεις ἁπάσας ἀφεῖσαν, [u] καὶ τ κάτω χώρας ὐκ ὀλίγης ἀπέστησαν, ὧν ταινῦτία ὕστερον [x] συνεχώρησαν Λακεδαιμονίοι· σοὶς ὧς σὺ βλέπων καὶ ἀμιλλώμενος, τὺς σαυτῷ συγχρωτεῖς, καὶ οἷς ἡ τῶν εἰς [4] πολέμους [y] ἐμπειρία, καὶ ἕξις [5] σοφοκλεῖ μόνη. τοσούτῳ κρεῖττον Κίμων ἐφύλαξε τὺς Ελληνας, καὶ ὕτω πολλῷ πλέος

nitrix concussa Promethei Turmifera belli vi, geminaque manu. Atque haec non immerito celebravit, nec poetarum more extulit. Nam illa quidem in foribus Graeciae gerebantur, partim ad Thermopylas, partim ad Artemisium Euboeae; haec autem in hostili terra media. Huc accedit, quod tum quidem discrimen est inter civitates distributum; haec utraque sunt unius viri, & classis unius. Jam illi quemadmodum discrimen, sic & fortunam, ut ita dicam, diviserunt, quandoquidem Athenienses ac Themistocles ad Artemisium praeclaram obtinuerunt victoriam, qui vero ad Thermopylas occurrerant, nihil attulerunt Graeciae commodi, nisi quod corpora projecerunt, & morte barbaros terruerunt, quos ab impetu suo revocare non potuerant. At hi, inquit, terra marique hostes vicerunt, ac tot ceperunt captivos, quot hostibus vix potuissent cuncti resistere. Quapropter, inquit, confidenter dico; *Nullus adhuc tantum pariter terraque marique Edere mortalis vir facinus potuit.* Tam diligens erat ac firmus ille Graeciae custos, non urbis modo suae; ac tales, o Plato, Graeciae praebebat adjutores. Itaque donec vivebat Cimon, peribant Barbari metu Graecorum, nec tam quomodo nostrum aliquem sub se redigerent, quam quomodo servarentur ipsi, considerabant. Quocirca tum urbes omnes liberas dimiserunt, & inferioris regionis non exigua parte cesserunt, contra quam postea concesserunt Lacedaemonii; ad quos tu respiciens, tuos plerosque, & qui sunt rei militaris periti, colligis. Usque eo melius Cimon Graecos custodiit, & sive quid diceret sive fa-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. ἀμφοτέραις χερσὶ. 2 Coll. Nov. Bar. 7. ἀκριβὴς τις. 3 Coll. Nov. τὺς πολεμους. 5 Coll. Nov. ἐγκειται.

t Τὰ μὲν γ' ἐπ' αὐταῖς πύλαις] Οὕτω καλεῖται ὁ τόπος ὁ μεταξὺ Θετταλίας, καὶ Ϝ Πηνειῦ. u Καὶ τ κάτω χώρας] Τῆς περιφυλακείας· λέγει ϗ τὴν Ιωνίαν. x Συνεχώρησαν] Τῷ εἰρηνῳ λέγει, τὴν ἐπὶ Ανταλκίδει γενομένην, ὥστε τὺς οἰκοῦντας τὴν Ασίαν Ελληνας, ἀφέλως εἶναι τῆς βαρβάροις. ὕτω γὰ τότε Λακεδαιμόνιοι παρεχώρησαν. y Εμπειρία ἐστὶν] Εμπειρία ἐστὶν ἡ μετὰ πλείονος χρόνου ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἕδησις, ἕξις ϗ μόνιμος, καθ' ἣν ἔχομεν πρὸς τὸ πεῖσαι, εὖ, ἢ κακῶς.

ceret,

ἄξιος ἦν ᾧ λέγων καὶ πράττων. ἆρ' ἂν ταῦτα [1] ἂν οὕτω καλέργαζο, ἢ νίκας οὕτω πολλὰς 252
καὶ λαμπρὰς ᾗ κατ' γῆν καὶ κατ' θάλατταν ἐφέξης ἀνηρεῖτο, εἰ δουλεύειν ἠξίου τῷ πλήθει,
καὶ μὴ τὐνδυτίον εἰς ὅσον ἐξὸν ἦρχεν ἀκριβέστατα, ἢ κόσμου ᾗ τάξεως χωρὶς [2] ἦγε τὸ στρα-
τόπεδον, καὶ συνεχώρει τὸ πᾶν ὃ βόλοιντο, ἀλλὰ μὴ πανταχοῦ πᾶσαν φειδὼ καὶ πρό-
νοιαν ἐποιεῖτο εὐταξίας ᾗ εὐαρμοστίας αὐτῶν καὶ τοῦ πρὸς ἅπαντα ὑπάρχειν [3] εὐκόλους αὐ-
τῷ; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἀσελγαίνοντας, οὐδ' ὑβρίζοντας αὐτούς, οὐδὲ τοῦ ἡδονῶν ἥττωμένους, ἀλλ'
ὡς οἷόν τε μάλιστα κοσμίους ὄντας καὶ τὴν τάξιν φυλάττοντας, [z] καὶ ὅ φησιν [4] Ὅμηρος αἰδου-
μένους κρατεῖν ἂν τῶν πολεμίων οἶμαι, καὶ χρησίμους εἶ) καὶ κείνῳ ᾗ σφίσιν αὐτοῖς. καίμοι
πάντ' ἐκεῖνα ἤδη λέγω, τὸν ναυπηγὸν ὡς εἰς τάξιν τίθησι τὰ ξύλα, τὸν τέκτονα ὡς εἰς
τάξιν τοὺς λίθους, τὸν χορηγοῖον, τὸν ὁντιναοῦν ποτε. ὅ, τι γὰρ ἂν τούτων [5] εἴπῃς, ὑπὲρ τῆς
Κίμωνος ἐρεῖς ἡγεμονίας ᾗ πολιτείας. καὶ μὴν ὅτι καὶ τὸ πᾶν τοῦτο κόσμος ἐκλήθη, λέγεις
ὀρθῶς, ὡς [6] ἔγωγε φημὶ προσοικειάζων ἡμᾶς πρὸς τὸ μηδὲν εἰκῇ πράττειν. Κίμων τοίνυν
τῆς τοῦ παντὸς ἐπωνυμίας, τὸ γνόμιμον τῇ πόλει διεσώσατο. κοσμίους γὰρ ἅπαντας παρεῖχεν 253
εἰς δύναμιν. τοιαῦτα ἐπολιτεύετο, ᾗ τοιαῦτα ἐδίδασκε, κἀν τῇ πόλει τὸ δῆμον, κἀν ταῖς
στρατείαις τοὺς ἑπομένους. νὴ Δία ἀλλ' ἐξωστράκισαν αὐτόν, ὅπως αὖθις δέκα ἐτῶν τὴν φωνῆς
μὴ ἀκούσειαν. ᾗ πάλιν γε κατήγαγον πλὴν τὰ δέκα ἐξὸν ἦν, ἵν' αὖθις τῆς φωνῆς ἀκού-
σειαν. οὕτως ἐπόθησαν. σὺ δὲ ὡς μὲ κατέγνωσαν λέγεις· ὡς δὲ μετέγνωσαν οὐκ ἐνθυμῇ.
ᾗ ἃ μὲ [7] δ' δικαίως ἐψηφίσαντο, [a] κατ' ἀμφοτέρων λέξεις· ἃ δ' ὀρθῶς ἐβουλεύσαντο, οὐχ ἥκῃ,
τοῖς μὲν πεπαιδευμένοις παραίτησιν, τῷ δὲ ἀφεθέντι μεγίστην πίστιν τῆς ἀρετῆς ἔχειν. καὶ ὡς

ceret, magni vir erat precii. Num ergo haec ſic effeciſſet, aut victorias tam multas ac ſplendidas terra marique continenter retuliſſet, ſi multitudini ſervire voluiſſet, nec potius accuratiſſime imperaſſet, aut ſine modeſtia & ordine duxiſſet exercitum, & quicquid volebant, conceſſiſſet, nec ubique omnem adhibuiſſet curam ac providentiam, ut modeſti, compoſiti, & ad omnia faciles exiſterent? Equidem non petulanter nec injurioſe ſe gerentes, nec voluptatibus ſtudentes, ſed maxime modeſtos atque ordinem ſervantes, &, quod inquit Homerus, reverentes hoſtibus evadere potuiſſe ſuperiores, & illi ſibique utiles arbitror. Et jam navis mihi fabrum refer, qui ordine ligna componit; architectum, qui lapides; choragum, coeteros. Nam quicquid horum dixeris, id pro Cimonis principatu ac gubernatione faciet. Recte quoque hoc univerſum dicis eſſe modeſtiam appellatum, ac ne quid agamus temere, nos, ut arbitror, mones. At Cimon hujus Univerſi cognominis, quantum potuit, Urbi reſervavit. Modeſtos etenim omnes pro viribus ſuis reddidit. Ita Rempublicae gerebat, ac tum in Urbe populum, tum in caſtris milites docebat. At eum oſtraciſmo expulerunt, ne vocem ejus per decem annos audirent. Certe. Sed eum ante annos decem exactos revocarunt, ut ejus audirent vocem. Ita eum deſiderabant. Verum tu, quem condemnarint, dicis; quam ſententiam mutarint, non cogitas. Quaeque non recte decreverunt, utriſque exprobras; quae recte conſuluerunt, nec illis veniam putas, nec huic maximum praebere virtutis teſtimonium. Cumque

1 Abeſt a Coll. Nov. 2 Coll. N. εἶχε. 3 Bar. 7. εὐκόλως. 4 Iliad. ε'. αἰδεμμένω δ' ἀνδρῶν &c. *Cant.* 5 Bar. 7. εἴπῃς. 6 Bar. 7. ἐγὼ. 7 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. deeſt.

z Καὶ ὅ φησιν Ομηρ.] Φησὶ γὰρ, ἀχιλλέως αἰδεῖσθαι καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἐκείνου μόνου τοὺς Κίμωνος. σοφίζεται δὲ ὁ ῥήτωρ ἀφ' τοῦ ὕστερον Αθηναίων μετάνοιαν, ἵνα δείξῃ καὶ ἀμφοτέρων καθαπτόμενον Πλάτωνα.

a Κατ' ἀμφοτέρων λέγων] Οὐ κατηγορῶν Αθηναίων καὶ Κίμωνος, τὸν ἐξοστρακισμὸν ὁ Πλάτων ἔφησεν, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνοις μόνον τοὺς Κίμωνος. σοφίζεται δὲ ὁ ῥήτωρ ἀφ' τοῦ ὕστερον Αθηναίων μετάνοιαν, ἵνα δείξῃ καὶ ἀμφοτέρων καθαπτόμενον Πλάτωνα.

ἔοικεν, οἱ μὲν καταγνόντες αὐτοὶ μετέγνωσαν, καὶ οὐκ ἔμειναν ἐφ' ὧν ἔγνωσαν ἐξ ἀρχῆς· σὺ δὲ ὥσπερ τι κύκλον [1] ἐγκέκλικας, καὶ οὐκ ἠξίωσας ταύτῃ μιμήσασθαι τοὺς Ἀθηναίους, ἀφεὶς τὸν ἄνδρα τῆς [b] αἰτίας· ἀλλ' ὃ μὴ ἦν χαλεπώτερον αὐτῶν, ἐμιμήσω, τὸ δὲ λοιπὸν εἴασας, καὶ ταῦθ', ὃ πάντων ἀτοπώτατόν ἐστι, κατηγορῶν αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τόγε κάλλιον, ἃ τὰ δεύτερα
264 ταῦτα ἀλλ' ἐκεῖνα ἄττ' ἂν χάρων τῷ Κίμωνι. καὶ μηδενὸς μὲν ἂν τοιούτου συμβάντος, οὐκ εἶχες ὅ, τι κατηγορεῖς· ἐπεὶ δ' ἔλυσε τὴν μεθοδείαν τὸ συμβάν, καὶ τὴν αἰτίαν ἐφ' αὑτοὺς μετέθηκε, οὐκ ἴσον τι νομίζεις εἶναι, ὥσπερ ἂν εἰ μηδὲν ἐξ ἀρχῆς εἰπεῖν ἔχομεν; καὶ μὴν πολὺ μεῖζον καὶ κάλλιον εἰς ἀρετῆς λόγον ἐκπεσόντα κατελθεῖν, ἢ μὴ φυγεῖν ὅλως. τὸ μὲν γὰρ, καὶ τοῖς τυχοῦσιν ὑπάρχει δήπου, [2] τοῦτο δ' οὐκ ἦν τοὺς πολλοὺς ἄνδρας ἴσον. κἀκεῖνο μὲν ἂν τῇ τύχῃ [3] τις εἶχε λογίζεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ κρείττονα ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ὄντα γινώσκεσθαι. οὐ μὲν γὰρ ἐκπεσεῖν καὶ φεύγειν φθόνος αἴτιος, καὶ τάχα ἄνπ καὶ ἄλλο τοιοῦτο φοβεῖσθαι· τὸ δὲ περὶ οὗ νῦν λέγω κλήσεως, καὶ παρακλήσεως, οὐδὲν ἔοικεν ἕτερον πλὴν τὸ ἀρετῆς αἰτιᾶσθαι, δι' ἣν καὶ ἀπόντα ἠκούομεν, καὶ [4] παρεῖναι λυσιτελεῖν αὐτοῖς ὑπελάμβανον· καὶ τὸ μέγιστον, σφῶν αὐτῶν καταγιγνώσκειν [5] μᾶλλον ἠξίουν, ἢ ἐκείνου. ὥστ' εἰ μὲν αὐτὸν ἐφ' ἑαυτῷ δεῖ σκοπεῖν, τί δεῖ λέγειν εἴτις εἰς ἐκεῖνον ἐξήμαρτεν; εἰ δ'
265 ἀπὸ τῶν ἄλλων αὐτὸν δεῖ θεωρῆσαι, διαφερόντως [6] ὄντος τιμηθεὶς φαίνεται. ἀλλὰ μήπω ταῦτα. αὐτίκα γὰρ μᾶλλον ἴσως ἁρμόσει. ὁ δὲ πολλῶν καὶ μεγάλων ὄντων ὧν ἄνπς ἐπῃνέσαι Κίμωνα διεξιὼν, μέγιστον καὶ ὥσπερεὶ κεφάλαιόν ἐστι, καὶ διαφερόντως ἐκείνῳ προσῆκον, τοῦτ' εἰπεῖν ἤπι βούλομαι καὶ ἀποδοῦναι ὥσπερ ἄλλό τι τῷ ἀνδρί. ἡδὺ γὰρ ἐν ὀλίγοις τῶν πάντων ὥσπέ μοι φαίνεται καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον [c] ἀντέχειν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ οὐ συναγωνίζεται, οὐδὲ δίδωσι χώραν τῇ βλασφη-

ii, qui eum condemnarunt, ipſi ſententiam mutarint, nec antiquum ſervarint decretum; tu, id, quaſi ratum ſemper fuiſſet, objicis, nec Athenienſes hac in re vis imitari, ut a crimine virum abſolvas; verum ſi quid acerbius illi fecerunt, hoc imitaris, omittis reliqua, cum praeſertim, quod eſt abſurdiſſimum, ipſos crimineris Athenienſes, idque non horum ſecundorum, ſed illorum, quae quis etiam benevolus Cimoni. Ac ſi quidem nihil tale contigiſſet, non haberes quod diceres; poſtquam autem poenitentia ducti, quod egerant, mutarunt, & in ſeſe crimen tranſtulerunt, non hoc idem facis, ac ſi nihil habuiſſemus initio dicere? Quid quod multo majus eſt & glorioſius, ejectum redire, quam prorſus non ejici? Nam ut hoc etiam cuilibet contingit, ita illud non erat omnium. Atque ut hoc fortunae quis potuiſſet tribuere, ita illud non erat omnium. Atque ut hoc fortunae quis potuiſſet tribuere, ita niſi reliquis praeſtantior habitus fuiſſet, illud ei non contigiſſet. Ut enim quis ejiciatur ac exulet, invidia facit, vel aliud ſimile; ut ante tempus revocetur, nihil praeter virtutem efficit, propter quam illum & abſentem reveriti, & ut adeſſet, e re ſua fore exiſtimarunt: quodque eſt omnium maximum, ſeipſos potius, quam illum, condemnare maluerunt. Quare ſive per ſe vir eſt conſiderandus, cur, ſi quid in eum quis peccavit, recenſemus? Sive ex aliis, maximos in eum videmus collatos honores. Sed nondum haec. Mox enim magis erunt forte congrua. Quae autem de multis atque magnis Cimonis laudibus maxima ac pene ſumma eſt, & ipſius valde propria, hanc etiam ei, velut aliud quiddam, volo tribuere. Etenim inter paucos fere, quantum judico, tum priores tum poſteriores huic ſermoni reſiſtit, nec illi maledicto dat locum, quo traditur, bo-

1 Bar. 7. ἐγκέκληκας. 2 Coll. Nov. τὸ δ'. 3 Illa τὶς εἶχε Bar. 7. rec. manu. 4 Coll. Nov. παρόντα rec. manu. 5 Coll. Nov. ἠξίουν μᾶλλον. 6 Bar. 7. οὕτω.

b Αἰτίας] Ἐν τῇ καινῇ ἀπολογίᾳ πλατύτερον εἶπε τὸ καθ' ἑαυτόν. ἡ γὰρ καινὴ ἀπολογία λοιδορίας ἀγῶνος ἐπέχει. c Ἀντέχειν τῷ λόγῳ τούτῳ] Οὕτω Δημοσθένης φησὶ, τὸ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὥσπερ ἐμφορμεῖσθαι εἶναι φαύλους ἀποσοβεῖν τοὺς ἐχθρούς. ἀλλὰ

μία, ὡς ἄρα τ̃ καλῶν, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὥσπερ εἱμαρμένον εἴη, τοὺς υἱεῖς φαύλους ἀποβαίνειν, καὶ [1]ὀλίγου τινὸς ἀξίους τ̃ πατρώας ἀρετῆς. ὅστις υἱὸς ὢν Μιλτιάδου, καὶ κληρονομῶν [d] τοσούτου κινδύνου τῆς ἐκείνου δόξης, ἣν κατήρχμενον οὐδὲν τ̃ ὑπαρχόντων, ἣν' ἀποχρῆν ἡγήσαιτο ἐπιγράφεσθαι τοὔνομα τ̃ πατρὸς, ὥσπερ τις Ολυμπιάσιν ἀξιῶν καλὰν ὅτι ἐστὶν Ολυμπιονίκου πατρός· ἀλλ' οὕτως εὖ καὶ καλῶς ἐκεῖνον ἐμιμήσατο, καὶ ὥσπερ ἰχνῶν εἴχετο τ̃ πατρὸς, ὥστε εἰ μηδεὶς τ̃ συγγραφέων [2]ἐτύγχανεν εἰρηκὼς ὅτου παῖς ἦν, ἀπ' αὐτῶν ἂν τ̃ ἔργων εἰκάσαι τ̃ πατέρα αὐτοῦ καὶ ὅτῳ προσῆκεν.

[c] [3]Περιήκει δ' ἡμῖν ὁ λόγος εἰς αὐτὸν Μιλτιάδην, ὃν ἐγὼ μᾶλλον ἂν αἰσχυνοίμην ἐπαινῶν 166
ἢ ψέγων. οὕτω μοι δοκῶ πάνυ' ἂν ἔλαττον εἰπεῖν ἢ βούλομαι. καίτοι τοσοῦτον γ' ἂν εἴποιμι θαῤῥοῦντος· εἰ γὰρ ἀναστὰς, λέγω, Πλάτων αὐτὸς ἀξιώσοι κατηγορεῖν Μιλτιάδου, καὶ ὅ βελτίονος αὐτοῦ τοῦτο λόγου κρινεῖν, πάνθ' ἕτοιμος [4]ἔγωγε συγχωρεῖν, καὶ μὴ πολλοῦ τινος ἄξιον τ̃ ἄνδρα ἐκεῖνον ἡγεῖσθαι. ἀλλὰ οὐκ ἄν μοι δοκοῖ ῥᾳδίως, [5]ὅσγε καὶ μνησθεὶς τοῦ αὐτοῦ, [f] Μιλτιάδην δὲ φησι τ̃ ἐν Μαραθῶνι. καίτοι τοῦτό ἐστιν ἐγκωμίου [6]θρήνου τινὸς ἢ μέμψεως, καὶ τιμῶντος μᾶλλον ἢ κακίζοντος. [g] ὥσπερ οὖν Σιμωνίδης εἰώθοι τιμᾶν ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν. ὅμως δὲ καὶ Μιλτιάδης [7]μετέχοι μὲν καλοῦ, καὶ προσῆκεν αὐτοῦ, [h] τὸ τ̃ Πλαταιέων τ̃ ὑπ' αὐτοῦ [8]τότε κοσμηθέντων. κα-

nis viris quasi fataliter accidere, ut eorum liberi improbi, & virtuti paternae dissimiles evadant. Nam cum ipse Miltiadis esset filius, & in ejus gloriam tanto cum discrimine succederet, non fuit suis dedecori, nec, si nomen patris usurparet, sufficere putavit, quasi cum quis Olympiis, quod patrem habeat Olympionicum, coronam vult obtinere; sed eum tam diligenter est imitatus, & ejus factis quasi vestigiis institit, ut etiamsi nemo de historicis, cujus esset filius, tradidisset, ex ipsis rebus, quas gessit, de patre licuisset conjicere.

Nunc autem ad Miltiadem nobis redit oratio, quem ego laudare potius erubesco quam reprehendere. Ita videor omnia minora, quam cupiam, dicturus esse. Hoc tamen audacter dixero; si Plato resurgens ipse velit accusare Miltiadem, atque id aequum ducat, omnia me concessurum facile, nec magni virum illum facturum. At id non temere aggressurus videtur, qui vel ejus mentionem faciens, *Milt adem autem Marathonium*, dicat. Atqui hoc ad naeniam propius quam ad reprehensionem accedit, & honorantis potius est quam vituperantis. Quemadmodum quos Simonides in suis epigrammatibus solet extollere. Veruntamen etiam Miltiades inter alios recensetur, ac more Plataeensium, quos ipse tunc illustravit, excipitur. Et-

1 Coll. Nov. ὀλίγως πνάς. 2 Ετύγχανεν — πατέρα, Coll. Nov. recenti manu. 3 Coll. Nov. Αεισείδε Μιλτιάδης. 4 Coll. Nov. ἐγὼ. 5 In Gorgia. *Cant.* ἡμῖν ante μετέχει, rec. manu. 6 Bar. 7. rec. manu θρόνε· olim θρήνε. 7 Coll. N. 8 Abest a Coll. Nov.

ἀλλὰ καὶ παροιμία, ἄνδρων ἡρώων τέκνα πήματα. d Τοσούτου κινδύνου] Παραδόξως εἶπε, τὰ χρημάτων κληρονομῶν, ἀλλὰ κινδύνων· κίνδυνος γὰρ ἐν μικρὸς ἀφαιρεῖσθαί τινα τ̃ πατρώας δόξης μεγίστης.

Αρχὴ τῶν ὑπὲρ Μιλτιάδου.

e Περιήκει δὲ] Ὑπὲρ γὰρ ἔπαινον ἔχει τ̃ λόγου. διὸ φησὶ καὶ αἰσχύνομαι ἐπαινέσαι, παραδόξως ἅμα ἐπιχείρησεν· ἐν γὰρ ὅτι ψέγειν εἶχεν, ὅτως εἶπεν, ἀλλ' ὅτι μὴ κατ' ἀξίαν εἶχεν ἐπαινεῖν αὐτόν· ἴσον δὲ φαίνων τὸ ψέγειν τὸ μὴ κατ' ἀξίαν ἐπαινεῖν, μᾶλλον ἅμα πλέον. f Μιλτιάδην δὲ φησι τ̃ ἐν Μαραθῶνι] Δεινῶς πάλιν εἴρηκε τοῦτο. ὁ γὰρ Πλάτων καὶ ἥδιος ἀφαιρεῖσθαι εἶπεν, ὅτῳ ἐς ἔπαινον προσιρέφει. ὁ γὰρ Πλάτων ὅτως ἔφη ἐν τῷ Γοργίᾳ, Μιλτιάδην ἅμα τὸν ἐν Μαραθῶνι εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο. g Ωσπερ οὖν Σιμωνίδης] Πλέων ὁ Σιμωνίδης κατέσχε τινὶ τόπῳ καὶ λείψανον ὑρὼν, κατασήσας ἔθαψε. καὶ κοιμηθέντι παρίσῃ δὲ λείψανα τὸ εἴδωλον, συμβουλεῦον μὴ πλεῖν. ὁ δὲ ἀναστὰς τοῖς ναύταις ἀνεκοινοῦτο· οἱ δὲ μὴ πειθόντες ἀνήχθη, αὐτὸς δὲ κατέμεινεν ἐκεῖ. χειμῶνι δὲ οἱ ναῦται χρησάμενοι, ναυαγίῳ κατέστησαν. καὶ ἐπὶ τούτῳ τιμᾷ Σιμωνίδης αὐτὸν ἐπιγράμματι. "Οὖ-
"τος ὁ Κῖος Σιμωνίδεω ἐσὶ σωτὴρ, Ος καὶ πεθνηὼς ζῶντι
"παρίσχε χάριν." h Τὸ τ̃ Πλαταιέων] Αἰνίττεται τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, τότε γὰρ μόνοι οἱ Πλαταιεῖς ἀπήντησαν εἰς

τηρείας χὴ ὠδεμιᾶς τῶ θεραπιμώης, [i] ἐξ ἀνάγκης τέτοτ τινὰ ἀγωνίζεται, ἀφ' τὸ ἐνεῖναι τῦτομα [k] ἐν τοῖς ἀμφικόνοις αὐτῷ. κρίτει, ὦ Πλάτων, φαίη τις ἂν τ δικανικῶν ἀνδρῶν,
267 ὀρθῶς ἐποίησε ὁ θεὶς τ νόμον ἀξιώσας διαῤῥήδην [l] ἔχειν τὰς τε δίκας κὴ τὰς γραφὰς, ἔβλαψέ με ὁτιοῦν τὸ κὴ τὸ ποιήσας· κὴ τάδε εἶπε πρὸς ἐμέ· κἄντι τὶς [1] ἄλλο κατηγορῇ, τ αὐτὸν τρόπον φεύζειν καὶ μὴ τινάλλως φοβεῖν. σὺ δ' ὅπι μὲν ποιῶν ἢ λέγων ἕκαστος τῶ ἀνδρῶν τύτων ἠδίκηκ, εἰς τ ὑστεραίαν ὡς ἔοικεν ἀνεβάλω δηλώσειν, ὡσπὲρ ἐν ἄλλῳ τῷ διαλόγῳ, πάντας [2] αἰτίᾶ κοινῇ, κὴ ὑδὲ ὃν τ ἄλλων διαφερόντως ἠξίωσας τιμῆσαι τ Περικλέα μεείσας τὰς αἰτίας αὐτῷ, κὴ πλείστας [3] πάντων ἀναθεὶς, ὑδὲ τῦτον ἐξήλεγξας· ὑδ' ἀπέφηνας, τί λέγων ἢ τί ποιῶν, ἐποίει τοιύτυς, ἀλλὰ ἐνὶ τύτῳ τῷ τὰς ἄλλυς τιμήσας, πλείυς ποιήσας τὰς [4] αἰτίας αὐτῷ, κὴ ὡσπερεὶ σαφεστέρας, ὡς' εἰδέναι τοῖ ὧν χρὴ λέγειν. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, ὑδὲ τοῖς πᾶ' ἡμῶν ἴσως ἔλαττον ἔοχηκεν, ὥστε ταύτη γε μηδ' ἂν [5] πάνυ μέμψαιτ τῷ τ ἀρχιῶ τοχόντι. ἔιεν. Μιλτιάδην δὲ ἐν Μαραθῶνι, [m] πῦ χρῆ τάξομεν, ἢ τάξιν τίνα; ἢ δηλο-
268 νότι τ τοῦ θεάτρυ, κὴ ἅ πᾶσιν ἐν καλῷ τῆς θέας ἔσῃ; πλιύ γ' ὅσον ὑκ ἀειστεροτάτης ἀνὴρ μᾶλλον, ἢ ἅ δεξιᾶ τοῖς Ελλησι κέρως. κὴ τὴ Δί' εἴγέ τις αὐτὸν ἐρωτῴη κὴ [6] ἀναποδίζει καθ' ἕκαστον ἐξ ἀρχῆς ὥσπερ Πλάτων εἰωθεν ἐρωτᾶν, τί διδάσκων ἢ τί συμβυλεύων ἐποίει

enim cum nullum extet ejus crimen, neceſſario decertat quodam modo, quoniam ejus nomen inter miniſtros numeratur. Atqui recte dicet aliquis eorum, Plato, qui ſunt juris periti, juſſiſſe legis autorem, ut omnes accuſationes expreſſe proferentur; velut, laeſit me quidam hoc vel illo facto; haec contra leges dixit; & in aliis criminibus eodem modo factum quiſque pronunciaret, nec fruſtra timorem alicui incuteret. Tu autem, quid quiſque minus recte vel dixerit vel fecerit, ejus in poſterum diem quaſi in alium quempiam dialogum declaratione rejecta, ut videtur, omnes communiter accuſas, nec vel eum, quem praeter coeteros maximi facis, Periclem, cum ejus crimina dividas, atque ei plurima omnium imponas, convincis; neque quibus eos verbis vel factis tales reddiderit, demonſtras, niſi quod hoc ei praeter coeteros tribuis, ut eum pluribus oneres calumniis & quaſi manifeſtioribus, ut qua de re nobis dicendum eſſet, intelligeremus. Verum ille nec a nobis minus fortaſſe conſecutus eſt, ita ut occaſionis autorem hac in parte non admodum reprehendat. Miltiadem vero Marathonium qua in parte chori collocabimus? Num ante theatrum, & ubi ſit omnibus conſpicuus? Niſi quod non ſiniſtrum potius quam dextrum apud Graecos cornu obtinet. Quin ſi quis ipſum interroget ſingulis ab initio repetitis, ut ſolet Plato quaerere, qua doctrina, quo conſilio, qua mox a

1 Bar. 7. ἄλλον. inter lineas χρ. ἄλλο. 2 Bar. 7. δ' αἰτιᾶ — 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἀπάντων. 4 Bar. 7. κατηγορίας· & in marg. χρ. αἰτίας. 5 Coll. Nov. πάνυ π. 6 Bar. 7. ἀναποδίζοι.

ἐς τὸ μέχλω, ἀφ' ᾧ τῦ εἰπεῖν τ ὑπ' αὐτῦ τότι κοσμηθέντων, ἐμφαίνει ὅτι ὐκ ἂν ἄλλως οἰκῶν, μὴ παρόντ αὐτῦ, λίγλ ᾗ πῶ τὸ περὶ Πλαταιῶν χρώμενον ἐρώτημα παρὰ Λακιδαιμονίων ὁ τρίτω Θυκυδίδης ἀνακόλυθον. δικασταὶ ὅστις αὐτῶν, ὡς κατήγοροι ἐβούλοντο αὐτὸς ἀπολεῖν· ἠράτων δὲ οἱ καθήμενοι δικασταὶ τί τὸς Ελληνας εὖ πεποιήκασι· πρὸς ὃ οἱ Πλαταιεῖς ἔφησαν, ὑδεὶς τ Ελλήνων κατηγόρηκεν ἡμῶν, δ' ὐδεμίαν αἰτίαν πώποτε· δεικνύοντες ὁπόθεν τὸ σφετέρων αὐτῶν ἀρετήν· οἰκείας ᾗ ἔχει τὸ τῶν Πλαταιῶν παράδειγμα, ὡς μὰρ ὐκεῖνοι ἀνέγκλητοι ὄντες ὑπὲρ ἑαυτῶν ἠγωνίζοντο, ὕτω Ϲ ἔστι. i Ἐξ ἀνάγκης τόπον τινὰ] Επειδήπερ ὁ Μιλτιάδης ὑπὲρ αὐτῦ, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ νῦν ἀγωνίζεται, ἔστι ᾗ τόπον τινὰ ὐκείνῳ ἀπολογίᾳ, ἣν ὑπὲρ αὐτῦ ὁ ῥήτωρ ποιεῖται, ἃ γὸ ἂν ὐκεῖνος ὑπὲρ ἑαυτῦ, ταῦθ' ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ ὐκείνυ ἀποδίδωσι, ἀφ' τῦτο εἶπι τόπον τινὰ ἀγωνίζεται. k Εν τοῖς ἀμφικόνοις αὐτῦ] Φιλῶ ἐμφαίνει τὴν διαβολὴν, ὅτι ἀμφίκονον ἁπλῶς ὠνόμασεν. l Εχειν τάς τε δίκας] Δίκη ἡ περὶ ἰδιωτικῶν πραγμάτων κρίσις. Γραφὴ δὲ ἡ περὶ δημοσίων m Πῦ χρῆ τάξομεν] Τὸ χρῆ τάξομεν, ὐκ μεταφορᾶς τ Διονυσιακῶν χορῶν εἴρηται. ὅτι γὸ εἰσήεσαν οἱ χοροὶ πλαγίως βαδίζοντες, ἐπειῦντο τὸς ὕμνυς, κὴ εἶχον τὸς θεατὰς ὐ ἀειστερᾶ αὐτῶν· ἐπεὶ οὖν εἶχε πῦ χρῆ, ἐπήνεγκε τὴν περὶ Ϲ θεάτρυ· εἶτα ἐπειδὴ ὐ μὸ χοροῖς τὸ εὐώνυμον τιμιώτερον, ἐν ᾗ πολέμοις τὸ δεξιὸν, ἐπιφέρει πλήν γε ὐκ ἀριστεροτάτης μᾶλλον, ἢ Ϲ δεξιᾶ τοῖς Ελλησι κέρως. ἄμφω γὸ ἔχει ῥήτωρ χρησὸς Ϲ φρατηρὸς ἄριστος.

βελτίους Αθηναίους, ἢ πῶς ἄγων καὶ τρέφων ἐκ νέων εὐθὺς, ἢ ποῖ ἄττα ἐθίσας ὑπέτιθεν μαθήματα εἰς τὴν πόλιν [1] εἰσάγων; φαίημεν [2] ἂν οὐκ ἀπορήσειν αὐτὸν μετρίας καὶ ἀληθοῦς ἀποκρίσεως, ἀλλ' [3] ἀποκρινάσθαι ταυτί, καὶ συγγράψομεν τοῖς ἔπεσι Μιλτιάδου ἀποκρίσεις· [4] λέξω τοίνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν ὡς διέκειτο, ὅτ' ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἤνθουν, καὶ σωφροσύνη νενόμιστο, σιγᾶν μὲν ἕως παῖς φοιτῶν χρύζοντος μηδὲν ἀκοῦσαι· εἶτα βαδίζειν ἐν τάξει ταῖς ὁδοῖς εὐτάκτως ἐς κιθαριστοῦ τὰς κωμήτας γυμνοὺς ἀθρόους καὶ εἰ [5] χριμώδη καταιγίσοι. εἶθ' ὑπὲρ τῆς μουσικῆς ἐρεῖ [6] τῆς τότε ὁποία τις ἦν, [n] ὡς οὔτε τὸ παναρμόνιον, οὔτε τὸ σιγῆς ἡδονὴν αὐτῆς ἐπεμάτο, [o] ἀλλὰ ἢ Παλλάδα σφοβερόπολιν δεινὰν [p] ἢ τηλέπορόν τι βόαμα ἐρεῖν ἔδει σύντονα. 269
μοῦσαι τιμῶσι ἁρμονίαν ἣν οἱ πατέρες παρέδωκαν. [q] εἰ δέτις αὐτῶν βωμολοχεύσαιτο, [r] ἢ κάμψειέν τινα καμπὴν, ἐπετρίβετο τυπτόμενος πολλὰς, ὡς τὰς μούσας ἀφαυρίζων. οἱ παιδοτρίβαι δὲ καθίζοντας, καὶ τὰ ἄλλα δὴ καθ' ἕκαστον διεξελθὼν, τελευτῶν ὑπετίθησι σφίσι τινας τῶν δυσχεραινόντων· ἀλλ' οἷα τάδ' ἔνεστιν ἐκεῖνα, ἐξ ὧν ἄνδρας Μαραθωνομάχους ἡ ἐμὴ παίδευσις [7] ἔθρεψε. Τοιαῦτ' ἄττα ὁ Μιλτιάδης ἀποκρίνεται, οὔτε ἄλλως φαῦλα ἐμοὶ δοκεῖν, οὔτέ που ψευδῆ, ἀλλ' αὐτῷτε σφίσιν ἁρμόττοντα ταῦτα παιδεύσαι, σφετέρᾳ κατ' ἐκείνους τὲς χρόνους ὥπᾳ, καὶ τοῖς Αθηναίοις πάλαι πεπαιδευμένοις ἥκειν ὑπὲρ τῶν μάχην. οὐ γὰρ ἐνῆν οὐκ οἶδ' ὅπως αὐθημερὸν ἄνδρας γενέσθαι κοσμίους καὶ ἀνδρείους, καὶ τῶν δεινῶν κρείττονας, ἐν ῥᾳθυμίᾳ τραφέντας ἐξ ἀρχῆς, καὶ φαύλως ἐν τοῖς ὅλοις ἠγμένους. ἀλλ'

pueris educatione, quibus in civitatem ſtudiis introductis, meliores effecerit Athenienſes, non deſtituetur moderata veraque reſponſione, verum haec reſponderet, ut verſus Miltiadi aſcribamus; *Dicam igitur, qualis fuerit quondam diſciplina priſca, Cum juſtis ego florebam dictis, atque decorum extabat. Hiſcentis primum pueri vocem poterat nemo audire; Tum compoſite ad citharistam pergere oportebat per vicos Nudos vicanos pariter quamvis craſſa farina jaceret.* Deinde de Muſica dicet, qualis fuerit, in qua non ſuavitas ſpectabatur, ſed *Vel Palladam terribilem urbirupam, vel Longirepum ſonitum quem, dicere debebant, Harmoniam a majoribus acceptam priſcis intendentes. Quod ſi quis eorum nugaretur, vel flexum quem adhiberet, Multis conſcribillabatur, tanquam Muſas adoleret. Jam in Pædotribae reſidentes,* — & reliqua ſingillatim diſcutiens, ad quoſdam denique iniquiores haec adjiciet; *Haec igitur ſunt iſta, Quibus ex Marathonomachos mea diſciplina viros produxit.* Haec fere reſpondet Miltiades, nec inepta, meo judicio, neque etiam falſa, ſed & ipſi convenientia, qui tum temporis praefectus eſſet, & Athenienſibus, qui jam pridem erant ad bellum inſtructi. Nec enim poterant uno die modeſti, fortes & periculis majores effici, qui primum erant ignavia educati, & nequiter deinceps inſtituti. Quinimo

1 Coll. Nov. εἰσαγαγὼν. 2 Abeſt a Bar. 7. 3 Bar. 7. & Coll. Nov. ἀπεκρίνεσθαι. 4 Ariſtoph. Nebul. *Cant.* 5 Ita ex Ariſtoph. *Cant.* & Coll. Nov. Coeteri κριμῶδη. 6 Coll. Nov. τὴς pro τῆς. 7 Bar. 7. ἐξέθρεψε.

n Ὡς οὔτε τὸ παναρμόνιον] Τὸ μαλακὸν, καὶ ἡδὺ, ὡς ἐκ πολλῶν χορδῶν συγκείμενον· ἦσαν γὰρ μέλη τρία, τὸ Λύδιον, τὸ Φρύγιον, καὶ τὸ Δωρικόν· ἐκ τούτου δὲ τὸ ποικίλον ἐμφαίνει. ἐξηγεῖται δὲ αὐτὸς λέγων τὸ μὴ σιγῆς ἡδονήν. o Ἀλλὰ ἢ Παλλάδα σφοβερόπτολιν] Εἶδος τοῦτο ᾄσματος καὶ ἀρχή· τὸν δὲ ποιητὴν αὐτοῦ Ῥᾶφον καὶ Διονύσιον ἱστοροῦσιν ἐν μουσικῇ Φρύνιχόν τινα. ἄλλοι δέ φασι Λαμπροκλέα ἢ Στησίχορον· τὸ γὰρ δεινὰν γελοίως ἀντίκειται παρὰ τὴν κωμικήν· τὸ γὰρ ᾆσμα ἔτως ἔχει, Παλλάδα σφοβερόπτολιν, κλεισποτολεμοδόκον, ἁγίαν παῖδα Διὸς, μεγαλίλῳ θαμινηπόλον, ἄρρητον πάρθενον. p Ἢ τηλέπορον τι βόαμα] Τηλέπορον ἢ τὸ πόρρωθεν ἀκούμενον, ἢ τὸ πόρρωθεν σῴζόμενον. q Εἰ δέ τις αὐτῶν βωμολοχεύσαιτο] Βωμολοχεύσηται ἀντὶ τοῦ κακοεργήσειε, καὶ σφὲ τὸν βωμὸν συνέρρυσαι· παιζόντων γάρ τινες τοῖς βωμοῖς. καὶ εἴγέ τι τῷ ῥύματος ἐξέπιπτε, ἥρπαζον, καὶ κατήσθιον. r Ἢ κάμψειέ τινα] Τὰ μέλη δηλοῖ τὰ κεκλασμένα καὶ ἕκλυτα. ἔστι δὲ ὅμοιον, ὥσπερ ἂν εἰ ἔλεγε παρὰ μέλος ᾄδειν.

bona

[1]ἔθη γὰρ τροφῇ χρησῇ καὶ λόγοις ὑπεικέσι, καὶ ἥθεσι μετρίοις, καὶ δόξαις ταῖς βελτίσταις πόρρωθεν κατειλῆφθαι. [s]ὅκουν Δολόπων γε οὐδεὶς ἐπ' ἐκείνῳ τὴν ἡμέραν ἀπήντησεν, οὐδὲ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίως ἐκείνοις ἠγμένων. οὐ τοίνυν οὐδ' ὁ τῶν τότε πολεμίων στρατοπέδου κύ-
270 ριος καὶ ἡγεμὼν Δάτις, ὅτ' αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθὸς αὐθημερὸν οἷός τ' ἦν γενέσθαι, ὅτε ποιῆσαι τοὺς ὑφ' αὑτῷ [2]τοιούτους ὄντας. καίτοι προεῖρητό γε ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῷ τέμεσθαι τὴν κεφαλῆς, εἰ μὴ Ἐρετριέας καὶ Ἀθηναίους ἀγάγοι. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτὸν βελτίονα ἐποίησεν ὁ φόβος. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἦν ἐντολαὶ προσκαιροι τοῦ δεσπότου. Μιλτιάδης δὲ πάλαι πεπεικὼς ἦν Ἀθηναίους μηδένα δεσπότην πλὴν τῶν νόμων ἡγεῖσθαι, μηδὲ τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου μηδένα κρείττω νομίσαι φόβον, μηδ' ὅτου ἀνάγκην ἰσχυρὰν, δι' ἣν [3]προσήκειν γενέσθαι χείρους. Διὰ ταῦτα εἶχεν ὅτι χρῶτο αὐτοῖς. ἐπεὶ ναύτας γε οὐκ ἂν ἐξαίφνης ὅτου αὐτὸς ἐποίησεν, οὐδὲ εἰ σφόδρα ἔδει ναύτας ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἶναι, οὐδ' ἐγε μουσικούς, οὐδ' ἐγε ἱππικούς. οὐ τοίνυν οὐδ' ὁπλίτας ἀγαθούς, οὐδὲ συλλήβδην εἰπεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ λυσιτελοῦντας ἑαυτοῖς, οὐκ ἂν ὅτου βραχὺς καιρὸς ἦρκεσε ποιῆσαι. ἀλλ' ὥσπερ οἱ γεωργοὶ πολλοστῷ μηνὶ τῆς σπορᾶς τὴν ὀπωρίαν κομίζονται, καὶ οὐχ ἅμα τῷ σπόρῳ· ὅτου ἐκείνους Μιλτιάδης παλαιᾶς ὁμολογίας καθειλήφως, εἶχεν ἐν τῷ καιρῷ χρησίμους, οὐκ ἐπὶ τῆς χρείας λαμ-
271 βάνοντας τὰ μαθήματα (αἰσχρὸς γὰρ ἂν ὅτου γε ὁ χορὸς ἠγωνίσατο) αὖθις, ἀλλ' ὅτι τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν χρείαν ἠσκημένους. καὶ μὴν τῆς ἀσκήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ὑπομελείας ἅπασα ἡ Ἑλλὰς κοινοὺς τοὺς καρποὺς ἐκομίζετο. καὶ μοὶ εἰ μηδὲν ἄλλο τις εἰπεῖν εἶχε Μιλτιάδου, μηδὲ ἦν εὑρεῖν πολλὰ καὶ σεμνά, [t]ἐξαρκεῖν ἂν ἔμοιγε δοκεῖ τὸ ψήφισμα ἀντ' εἰ-

bona educatione, juſtis dictis, bonis moribus, optimis opinionibus, erant longe ante informandi. Quocirca nec Dolopum quiſquam, nec aliorum, qui ſimiliter eſſent eruditi, eo tempore praeſto fuit. Quid quod nec hoſtilis dux exercitus, Datis, nec ipſe potuit eodem die fortis effici, nec ſuos, qui tot erant, efficere Atqui praedixerat ei Rex, fore ut caput ipſi amputaretur, niſi Eretrienſes & Athenienſes adduxiſſet. Veruntamen nihil eum metus meliorem reddidit. Nam illa quidem temporaria fuerant principis mandata; Miltiades autem jampridem docuerat Athenienſes nullum praeter leges agnoſcere dominum, nec juſto aut honeſto potiorem habere quenquam metum, nec tam duram neceſſitatem, propter quam deteriores fierent. Quamobrem ipſis uti poterat. Etenim nec nautas quidem eos confeſtim, quanquam eo die valde opus fuiſſet, nec muſicos, nec equites reddere valebat. Quocirca neque boni milites, nec in univerſum viri boni, ſibique ipſis utiles tam brevi tempore potuiſſent evadere. Sed quemadmodum agricolae aliquot poſt menſibus, non mox poſt ſementem, meſſem faciunt, ita Miltiades illos quoque antiquis pactis ſuos cum feciſſet, habebat in tempore paratos, qui non in neceſſitate diſciplinis operam darent (turpiter enim hic ſe geſſiſſet chorus) ſed per ocium ad neceſſitatem ſe comparaſſent. Eorum autem exercitii & ſtudii fructum comunem tota percipiebat Graecia. Quinimo ſi nihil aliud extaret Miltiadis illuſtre, mihi certe decretum videatur

1 Coll. Nov. & Bar. 7. ἴδῃ. 2 Coll. Nov. τοιούτους. 3 Coll. Nov. προσῆκεν.

s Οὐκοῦν Δολόπων γε] Θαυμασίως ὁ ῥήτωρ οὐκ τῷ ἐναντίῳ προσώπῳ τὸ ἐπιχείρημα ἐλαύνει. οἱ γὰρ Δολόπες ὡς προθύτατα ἀμυνάμενοι. ἢ ὅτι καλῶς ἦσαν ἠγμένοι. φησὶ γὰρ καὶ Δημοσθένης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, πότερον οἱ Δολόπων ταῖξει ἢ Θετταλῶν συγκατεκτάσθη. t Ἐξαρκεῖν ἄν] Τοῦτο μιμηται Δημοσθένης ἐν τῷ παραπρεσβείας· ἐπειτων γὰρ τῶν Περσῶν ἔγραψε μὴ προσμεῖναι τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καταλείψαι τὴν πολιν τῇ Θεῷ, πεισθύτας δὲ ἢ γυναῖκας φυλάττειν τὰ τείχη· τὴν γὰρ ἱστορίαν πᾶσαν ἐπὶ Μαραθῶνα δρομεῖν· εἰκότα γὰρ τῆς ψυχῆς λέγει τὸ ψήφισμα εἰκότως, ἐν γὰρ γιάμμαι καὶ οἱ λόγοι εἰκότες καὶ σύμφορον εἶπε τῆς ψυχῆς.

εἰκόνα αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἅπασιν εἶναι). ἢ τοὺς θεῶν τῶν μὲν ἡμετέρων λόγων [u] καὶ συγγραμμάτων τὸ φρόνημα καὶ τὸν ῥώμῃ ἀξιώσομεν εὐδοκιμεῖν, κἂν τι πρὸς ἀνδρείαν ἢ δικαιοσύνην αὐτῶν ἢ φέρον, οὐκ ἄχρηστον φήσομεν τοῖς ἐθέλουσι χρῆσθαι, τῆς δ' ἐκείνου προαιρέσεως καὶ διανοίας ὁποία τις ἦν, καὶ πότερον τ' τυχόντων ἢ τῶν ὁπλιτικωτέρων μιμήσασθαι, οὐχ ἱκανὸν σημεῖον τὸ ψήφισμα, ὃ παρ' αὐτὰς τὰς κινδύνους συνεγράψατο, μίαν γνώμην εἰς τοὺς Ἕλληνας εἰπὼν πρὸ παντὸς τοῦ δικαίου. καὶ μὴν εἰ προγόνους ἄξιον τιμᾶν, πῶς οὐκ ἄξιον Μιλτιάδην, ὥσπερ προγόνων κοινὸν τῶν μετ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἑλλήνων; ὃ γὰρ οὐ μόνον τῆς σωτηρίας αὐτῶν προτρέπεται, ἀλλὰ καὶ δείξας ὁποίους τινὰς ἂν τοῖς [2] πρὸ τ 272
ἐλευθερίας ἀγῶσιν εἶναι) δεῖ, καὶ παράδειγμα πᾶσιν εὐδήλοις ἔθηκεν, ὅτι ὅτι φερωτάτω τῶν ἄνω πάντων. [x] εἰ τοίνυν καὶ Σόλωνα καὶ Λυκοῦργον ἐπαινοῦμεν ἐπὶ τοὺς νόμους οὓς ἔθηκαν, πῶς οὐ δίκαιον Μιλτιάδην ἐπαινεῖν, ὃς ἔργῳ τοῦτον ἔθηκε τὸν νόμον, μηδένα τῶν πρεσβυτέρων θαυμάζειν, μηδὲ τὸ ῥᾷστον αἱρεῖσθαι πρὸ τοῦ κρείττονος; σκεψώμεθα γὰρ δὴ καὶ περὶ τὸν Λυκοῦργον τὸν Μιλτιάδην, ἐξετάζοντες. οὐ γὰρ δήπου καὶ ἐκεῖνον ἐς' εἰπεῖν, ὅτι ὡς τῶν Δρακόντων ἕν' ἔθηκε Πλάτων· οὐκ ἔστι ταῦτα οὐδὲ ἐγγύς. [3] Λυκοῦργον μὲν τοίνυν ὅτι τοὺς νόμους ἔθηκε πρὸς ἀνδρίαν καὶ καρτερίαν βλέποντας, καὶ ὅτι βελτίους ἐποίησε τὰ τοῦ πολέμου τοὺς πολίτας, ὥστως [4] εὐδοκιμεῖ, καθάπερ τις γυμναστὴς ἑτέρους προασκήσας πρὸς τὸ νικᾶν, αὐτὸς δὲ οὐδοτιοῦν ἀποδεικνύμενος [5] τοιοῦτον. Μιλτιάδης δὲ πρὸς τῷ τὰ βέλτιστα ἐθίσαι τοὺς πολίτας, κἂν τῷ προασκήσαι μηδενὸς ὑστέρους εἶναι) πρὸς τὰ τοῦ πολέμου πράγματα, καὶ τοῦ μείζονος τῶν ἔργων αὐτὸν ἡγεμὼν γενόμενος φαί-

omnibus animi ejus imaginem poſſe exprimere. Niſi forte noſtrorum ſermonum & ſcriptionum vires atque animos magni faciemus, ac ſi quid in iis, quod ad fortitudinem vel juſtitiam faciat, inerit, non inutile dicemus iis, qui volent uti, fore; ipſius ingenii & inſtituti, atque utrum quivis id, an praeſtantiores imitari poſſint, indicium locuples eſſe negabimus decretum, quod in ipſis periculis conſcripſit, eadem de omni jure lata ſententia. Jam ſi majores honorandi ſunt, non poſtremo loco ponetur Miltiades, ceu unus e publicis Graecorum majoribus qui poſt illud tempus vixerunt. Nam qui non modo ſalutis ipſorum autor fuit, ſed etiam, quales in libertatis diſcrimine ſe deberent exhibere, oſtendit, ac manifeſtum praebuit omnibus exemplum; is inter majores jure recenſetur. Quin ſi Solonem laudamus & Lycurgum propter eas, quas tulerunt, leges, cur Miltiadem non celebremus, qui hanc re ipſa legem tulit, ne quem de plebe miraremur, nec quod eſſet facillimum, ei praeferremus, quod eſſet melius. Verum id conſideremus, & Lycurgum cum Miltiade comparemus. Nec enim illum quoque inter miniſtros poſuit Plato; minime profecto. Lycurgus itaque quoniam leges ad fortitudinem & patientiam pertinentes tulit, ac cives in re bellica praeſtantiores reddidit, apud poſteros floret, quemadmodum gymnaſtes aliquis, qui ad victoriam alios inſtruxit, nec ipſe quicquam tale edidit. At Miltiades praeterquam quod optimis quibuſque rebus cives ſuos aſſuefecit, & in re bellica nemine inferiores praeſtitit, ipſe quoque maximi facinoris dux extitit.

1 Καὶ Bar. 7. 2 Bar. 7. ὑπὲρ ἐλευθερίας. 3 Sic MSS. Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. Λυκοῦργον. 4 Coll. Nov. εὐδοκίμησε. 5 Bar. 7. τοσοῦτον.

u Καὶ συγγραμμάτων] Δεινῶς πλήττει τὸν Πλάτωνα, ὡς οὐ τοῖς συγγράμμασι, οὐ τοῖς λόγοις μόνον φρόνιμον σώζοντα. οὐκ ἐπὶ μόνῃ δὲ τῷ Πλάτωνι, ἀλλὰ καθόλου τῶν φιλοσόφων. x Εἰ τοίνυν καὶ Σόλωνα] Φαίνεται πλὴν ὅτι ὁ Πλάτων ἐπαινήσας καὶ Σόλωνα καὶ Λυκοῦργον ὡς νόμους τοὺς ἀνδρίας νομοθετήσαντας, τοῦτο μὲν νῦν ἐπῆγαγε δεικνὺς τὸ Πλάτωνα ἑαυτῷ μαχόμενον.

273 νεται. ὕτως ὁ πολλῷ τινὶ τῶ Λυκούργω δεύτερος ἡμῖν φαίνε) γεγονὼς, οὐδὲ πρ᾽ ἄλλοις τισὶ [1] μᾶλλον δίκαιος εὐδοκιμεῖν, ἢ παρὰ τοῖς ἐκείνου δικαίως ἐπαινοῦσι. καὶ μοὶ, ὦ τοῖς ἄλλοις ἔργοις λέγω καὶ ὑπομνεύμασι καὶ τέχναις, οἱ μὲν, ὡς ἄρξαντες ἐτιμήθησαν· οἱ δὲ, ὡς ὑπερβαλλόμενοι· Ομηρον δ᾽ ἐπαινῶσιν, ὡς αὐτὸν ἀρξάμενόν τε καὶ ἀπεργασάμενον ὡς κάλλιστα ποίησιν. Μιλτιάδης τοίνυν ἅμα τ᾽ αὐτὸς ἦρξε τῆς ἐλευθερίας τοῖς Ελλησι, καὶ οὐδενὶ τῶν Ελλήνων ὑπερβολὴν τῶν ἔργων τῶν ἑαυτοῦ κατέλιπεν, [y] ὥστε ὅσους γε ἀπὸ τῶν ἄλλων πόλεων ἔχομεν λέγειν. ὥστε δέδοικα μὴ τῶν αὐτῶν ᾖ, [z] μήτε Ομηρον δέχεσθαι τῇ πόλει, μήτε Μιλτιάδην ἐθέλειν ἐπαινεῖν. εἶτα ἐρωτᾷ Πλάτων, τίνα βελτίω Μιλτιάδης ἐποίησεν, ἢ τῶν πολιτῶν ἢ τῶν ξένων, ἢ δοῦλόν φησιν ἢ ἐλεύθερον, ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα; [a] τίνα μὲν οὖν ὦ Πλάτων χείρω Μιλτιάδης ἐποίησεν, ἢ τῶν πολιτῶν ἢ τῶν ξένων, ἢ δοῦλόν φημι ἢ ἐλεύθερον, ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα; ἢ τῷ τῶν πάντων εἰς ὄνειδος καὶ ζημίαν ἐτελεύτησεν ἡ πρὸς ἐκεῖνον ὁμιλία; καὶ δή σοι λαμπρῶς ἀποκρινοῦμαι τίνα βελτίω Μιλτιάδης ἐποίησε· καὶ ὁ καθ᾽ ἄνδρα [2] εἶποιμ᾽ ἂν-
274 σοι καὶ γυναῖκα, ὥσπερ οἱ περὶ μικρῶν [3] ἔργων ἐρευνῶντες· ἀλλ᾽ εἶμοι δίδως εἰπεῖν, ἅπαντας Αθηναίους ἐκεῖνος βελτίους ἐποίησε, καὶ ὅλην βελτίω τὴν πόλιν, [b] ὡς πόλιν [4] εἰπεῖν λέγω, καὶ ὡς δῆμον λέγω, καὶ ὡς τὸ κοινὸν εἰρῆσθαι. μὴ γάρ μοι πρὸς πάσης ἀκριβείας, μηδὲ πρὸς ἓν μέτρον, μηδὲ [c] ὥσπερ τὰς τοῦ Γηρυόνου κεφαλὰς ἴσας [5] ἁπάντων οἴου δεῖν ἐφεξῆς εἶναι, ἀλλὰ καὶ χείρους

titit. Uſque eo non longo illum a Lycurgo diſtare intervallo apparet, nec aliis ullis magis placere debere, quam qui illum jure laudant. Cumque in aliis operibus, ſtudiis, & artibus alii, quod fundamentum jecerint, laudentur; alii, quod antiquos ſuperarint; ac laudem Homerus mereatur, quod idem poeſim pulcerrime & inceperit & abſolverit. Miltiades profecto ſimul & libertatis fundamentum Graecis jecit, & Graecorum nemini, qui quidem aliarum eſſent civitatum cives, majores gerere res permiſit. Quocirca metuo, ne ſit ejuſdem viri, nec Homerum in Rempublicam admittere, nec Miltiadem velle laudare. Et quaerit Plato, quem reddiderit meliorem Miltiades civem vel hoſpitem, ſervum vel liberum, virum vel foeminam? At quem, Plato, reddidit pejorem Miltiades civem vel hoſpitem, ſervum vel liberum, virum vel foeminam? Aut cui ex omnibus probro fuit ac damno cum illo habitum commercium? Quin manifeſte tibi reſpondebo, quem reddiderit meliorem Miltiades; nec eos per viros aut mulieres recenſebo, ut ſolet in parvarum rerum inquiſitione fieri; verum, ſi dicere permittis, omnes ille reddidit Athenienſes meliores, ac totam emendavit civitatem, prout civitas, populuſque dicitur, & ut in univerſum loquamur. Nec enim accurate & ad eandem menſuram, neque tanquam Geryonis, ſimilia eſſe omnium capita crediderit, verum etiam deteriora ali-

1 Bar. 7. recenti manu. 2 Bar. 7. ἔποιμί σοι. 3 Bar. 7. recenti manu. 4 Bar. 7. λέγω εἰπεῖν. 5 Coll. Nov. δι᾽ ἁπάντων.

y Οὔκουν ὅσους γε] Θεμιστοκλῆς γὰρ Αθηναῖος ὢν, ὑπερεβάλλετο τοῦτον. z Μήτε Ομηρον δέχεσθαι] Πλάτων σὺ ταῖς πολιτείαις, λέγε, ὅπου δεῖ μυρίσαντας Ομηρον στέφανον τῇ πόλεως, μυρίσαι μὲν καὶ σέβας ὡς ποιητῇ, στέφανον δὲ, ὅπου ἔξεστι λαβεῖν τὸν μύθων τὰς νίκας, λέγων, ὅσῳ ὀπὸς ἡρωτείμου ἀξιονίκης ἀλοχείου. Ἐπὶ πάλιν, ἢ γὰρ καὶ ἀγκὰς ἥμαρπε, καὶ ὅστε τοιαῦτα. θέλε δὲ εἰπεῖν· ὅτι ὑδὲν μέγα εἰ σκώπτων Ομηρον λοιδόρει καὶ Μιλτιάδην. a Τίνα μὲν οὖν ὦ Πλάτων] Ἐκ τοῦ ἀντικειμένου πρῶτον ἐρωτᾷ δεικνὺς ὅτι εἰ καὶ μὴ βελτίους, ἀλλὰ χείρους μὴ ποιήσας, κακῶς ἀκοῦσαι οὐκ ὤφελεν· εἶτα ὅτι Ἐ βελτίους ἐποίησεν ἀποδείκνυσι· σοφισμὸς ᾗ ἡ ἀντιρώτησις, Ἐ ἐκ τοῦ ἐναντίων ἡ λύσις· πρῶτον ᾗ αὐτῷ λαμβάνει ἐξ ἀναμίσου τοῦ φαύλου, ὡς καὶ τοῦτο ἐπαινῶντος τοῦ Πλάτωνος τὸ μηδὲν βλάψαι. b Ως πόλιν εἰπεῖν λέγω] Ως πόλιν εἰπεῖν εἶπε, δεινῶς στραφεὶς τὸ ὡς, ἐπειδὴ γὰρ ὁ δυνατὸν ὠφελεῖν πόλιν ὅλην ἀκριβῶς εἰς βέλτιον ἀποτελεῖ τοῦτο στρέφεται τὸ ὡς, ἀπὸ τοῦ πλείονος ὁρίζομενος· καὶ πάλιν ἐπήγαγε τὸ ὡς δῆμον, ὁ γὰρ δυνατὸν ὅλον δῆμον ὠφελεῖν. c Ωσπερ τὰς τοῦ Γηρυόνου κεφαλὰς] Ο Ησίοδος φησὶ τὸν Γηρυόνην κεφαλὰς ἐσχηκέναι, λέγων τριπλοῦν Γηρυονῆα. ἀστεῖος δὲ ὁ Αριστείδης τῷ μύθῳ δεικνυσι τὸ πιθανόδοξον, λέγων ὅτι ὁ δεῖ ἁπαντεῖν Αθηναίους ἴσους πάντας εἶναι.

quot

τινὰς λίπε. [1] ἐπεὶ ὅτοι πάντες ὅμοιοι [2] Ανέρες ὁ πολέμῳ. ὄκοιω ὅδ' ὁ πόλει πάντες ὅμοιοι τ' γνώμιω, ὃ μάλλόν γε ἢ τὰ σώματα πάντες ἴσοι καὶ ταυταπλήσιοι· ἀλλ' ὥσπερ τ' ταυτατῶν αὐτῶν, οἱ μὲ, χείρυς, οἱ δὲ, βελλίυς, ὅτω ϗ δῆμος ὐκ ἄν ποτε εἰς ἀκριβῶς γένοιτο, ἀλλ' ἀνάλκη τὺς μὲ χεῖρον, τὺς δὲ βέλλιον ἔχειν ταυτὸς αὐτὸ τὸ πείθεσθ τοῖς προεστῶσιν. οἵὺ τοίνυν καὶ Μιλτιάδυ ταυτεστῶτος, τὺς πλεῖστον τ ὀκείνυ δυνάμεως ἀπολαῦσαι, τὺς δὲ μέσως, κἄν τῷ μέσῳ τὸ ταυτάλλὰξ [3] τίθει. γένοιτο δ' ἄν τις ὁ πλήθει καὶ περὶ ὦτα ἀτυχέστερος. ὅτοι πάντας ὅδ' ὁ ἥλιος οἷός τ' ὢν θερμαίνειν, ἀλλ' ἤδη τις ὁ καθαρῷ τ 275
μεσημβρίας [4] ἐρρίγωσε τ καταβολῆς ἐπελθούσης. ἂν ὅτω μετρίως ϗ ταυτὸς δύναμιν τ φύσεως ἐξετάζῃς, φανεῖταί σοι ϗ Μιλτιάδυς ὅλην τ πόλιν εὖ πεποιηκώς. εἰ δὲ κατ' ἄνδρα [5] ζητήσεις τὺς ἀρίστυς, ὅδὲ τὺς ἵππυς τὺς Θετταλύς [6] ἐφεξῆς ἅπαντας ἀρίστυς εὑρήσεις, ὅδὲ τὰς κύνας τὰς Λακαίνας, ἀλλ' ὅμως σώζει τοῖς γένεσι τὄνομα. ὅτω δὴ ϗ τὺς Αθηναίυς ἐξέταζε, τὸ πᾶν ἦθος τ πολιτείας ὁρῶν αὐτῶν, ϗ πῶς ἐστρατιῶτο καθ' ἐκείνυς τὺς χρόνυς κοινῇ, ὥσπέρ τυ ϗ φαμὲν πόλιν εὐνομεῖσθ. καίτοι γ' οὐ ῥᾳδίαν γενέσθ πόλιν τοιαύτην, ἐν ᾗ μηδὲν μήτε μεῖζον μήτ' ἔλαττον ἁμάρτημα [7] συμβαίνει, μηδ' ἁμαρτάνει μηδείς, [d] καὶ μιὰ καθ' [8] ὑμᾶς τὺς σοφὺς ἔχοι τὶς ἂν ὧδὶ [9] προσδιάζειν τῷ λόγῳ, ὡς [10] ἆρ' ἂν ἡ πόλις εὐνομῆται, ἀνάλκη τὺς οἰκέτας [11] αὐτὴν πάντας [12] εὐνόμυς εἶ) ϗ ἄνδρας ϗ γυναῖκας· εἰ δ' εὐνόμυς, εὐτάκτυς. εἰ δ' εὐτάκτυς, σώφρονας· εἰ δὲ σώφρονας, ϗ φρονίμυς· φρονίμων δ' ὄντων ἁπάντων, ὐχ οἷόν τε δήπυθεν ἁμαρτάνειν ὐδένα· ὅθ' [13] ὡς ἂν ἡ πόλις εὐνομῆται, ἀνάλκη μηδένα μηδὲν 276

quot relinque. *Non etenim ſimiles bello ſit cernere cunctos.* Itaque nec in civitate omnes eodem ſunt animo, non magis quam corpora ſunt omnibus ſimilia. Sed quemadmodum inter duces ipſos alii ſunt aliis praeſtantiores, ſic nec populus ita queat ſibi per omnia ſimilis exiſtere, quin alios neceſſe ſit melius, alios deterius in ipſorum ducum obſervatione ſe gerere. Quapropter etiam ſub Miltiade pone alios plurimum ex illius facultate percepiſſe, alios mediocriter, atque in hoc viciſſitudinem colloca. Nam & in populo quiſpiam aures habet ſurdiores. Quid quod ne Sol quidem omnes poteſt calefacere, atque aliquis meridie ſerena ſub acceſſionem febris aliquando riguit. Et hac mediocritate & vi naturae ſi rem conſiderabis, Miltiadem quoque toti civitati profuiſſe deprehendes. Sin viritim de optimis inquires, nec equos Theſſalos omnes bonos reperies, nec canes Laconicas, cum tamen generi nomen ſervetur. Similiter & Athenienſes examina, totamque eorum Rempublicam conſidera, & quomodo communiter eo tempore ſe geſſerint, prout aliquam Rempublicam bene conſtitutam dicimus. Nec vero talis queat exiſtere civitas, in qua nemo nec graviter nec leviter peccet; quanquam ex veſtra ſchola quidam ita poſſint argutari, ſiqua civitas bene conſtituta ſit, ejus omnes incolas, tam viros quam mulieres, neceſſario bene inſtitutos eſſe; ſi bene inſtitutos, bene compoſitos; ſi bene compoſitos, modeſtos; ſi modeſtos, etiam prudentes; ſi prudentes ſint omnes, neminem poſſe peccare; nec, donec bene ſit conſtituta civitas, quemquam ullo modo peccare poſſe.

1 Iliad. μ'. *Cant.* 2 Ανέρες — ὅμοιοι, Scripta haec rec. manu in marg Bar. 7. 3 Coll. Nov. αὖ rec. manu ante πίθ. 4 Coll. Nov. Bar. 7. ἐρρίγωσν. 5 Coll. Nov. ζητοίης. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. ἅπαντας ἐφεξῆς. 7 Bar. 7. συμβαίνη, — ἁμαρτάνη. 8 Bar. 1. ὑμῶν. 9 Coll. N. Bar. 7. προσδιάζειν. 10 Coll. Nov. ἄρα ἡ — εὐνομεῖται. 11 Αὐτὴν — ἁμαρτάνειν, Scripta haec recenti manu in margine Bar. 7. in textu autem δείκνυσι τ συλλογισμὸν λόγῳ μὲ δυνατὸν γένεσθ; ἔργῳ δὲ ὐδαμῶς μηδένα μηδὲν ἁμαρτάνειν. 12 Sic MSS. & *Cant.* Editi non agnoſcunt. Legit Coll. Nov. κατοικοῦσι αὐτὺς εὐνόμυς. 13 Coll. Nov. & Bar. 7. ὡθ' ἕως ἂν πόλις.

d Καὶ μιὰ καθ' ὑμῶν τὺς σοφὺς] Ενταῦθεν δείκνυσι τὺς φιλοσόφυς σοφιζομένυς καὶ σὸκ ἀληθεῖς τὺς συλλογισμὺς ποιουμένυς.

ἁμαρτάνειν. Ἀλλ' οὔτε τοῦτο οἷμαι δυνατόν, [1] οὔθ' ὡς εἰ μὴ τοῦτο γένοιτο, εὐδεμίαν δοκεῖν δεῖν πόλιν εὐνομεῖσθαι, φαίης ποτ' ἄν, ἀλλὰ τὸ κοινὸν σχῆμα τῆς πολιτείας ἐξετάζων, καὶ ἅμα πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις τὴν πόλιν κρίνων, τὰ μὲν, τοῖς νόμοις οἷμαι καὶ τοῖς ἔθεσι λογίζῃ· τὰ δὲ, τῆς φύσεως ἀνάγκαις ἀποδίδως. ἐὰν ὅτω σκοπῇς καὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ μὴ καθ' ἕκαστον ὥσπερ τοὺς [2] θεσμοθέτας ἀνακρίνῃς, ἔχω σοι καὶ ἑτέραν προσθήκην ἐπὶ μείζω καὶ θαυμασιωτέραν εἰπεῖν, ὅτι Μιλτιάδης οὐ μόνον τὴν πόλιν βελτίονα ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν πρὸς τῇ πόλει· καὶ ὥσπερ σὺ λέγεις, τίνα τῶν πολιτῶν ἢ τῶν ξένων, ὅτως ἐγὼ φημι καὶ πολίτας καὶ τοὺς [3] ἄλλους Ἕλληνας ὅτι βελτίους ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ ἀπεργάσατο. πᾶσι γὰρ ἡγεῖτο πρὸς τὰ κάλλιστα, ὥστε χείρω μὲν οὐδένα, βελτίους δ' ἅπαντας ἐποίει τοῦ αὐτοῦ μέρους. σκόπει δ' ἐξ ὧν αὐτὸς ἀείσω, μηδὲν τοῖς ἐμοῖς προσέχων λόγοις, εἰ
277 μή τι διὰ τὴν ἀνάγκης συμβαίνοι. ἄλλό τι, ἢ τοῦτο λέγεις πρὸς ὅλον τὸν λόγον, ὡς ἡ δικαιοσύνη καλὸν, καὶ ὡς ὅ, τι ἄν τις πράττῃ, σὺν τούτῳ πρακτέον, καὶ τῇ ῥητορικῇ χρηστέον πρὸς τὸ δίκαιον ἀεί. κἂν τύπτῃ μέ τις φησὶ δικαίως ἢ μή, [4] διαφέρει, κἂν ἐξελαύνῃ τίς, ἐὰν ἀδίκως, ἀθλίως, καὶ πάσχοντος ταῦτα χρὴ τῆς προσθήκης, δικαίως ἢ ἀδίκως, λέγων· καὶ τὸ μὲ δικαίως, καλῶς ἀξιοῖς εἶ)· τὸ δ' ἀνιᾶν, κακῶς· καὶ τὸ μὲν, εὐδαίμονος ἀνδρὸς εἶ) τὴν δικαιοσύνην· τὸ δὲ, δι' ἀνιᾶν τὴν ἀδικίαν· καὶ τὸ μὲ, ὡς οἷόν τε δίκην χρῆναι· τὸ δὲ, φεύγειν ὡς ἕκαστος ἔχει τάχους. ἃ ταῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι; ἃ δικαίως μὲ ἅπαντα προσπόμενα ἐπαινεῖς, ὡς ἑτέρως δὲ ψέγεις; ἔχε δὴ καὶ σκόπει. μὴ γὰρ ὥσπερ ἐν νυκτομαχίᾳ τοὺς φίλων ἀπώμοσα. ἆρ' [5] οὖν δίκην ἀμύνεσθαι τοὺς ὑβρίσαντας; δικαιότατον μὲν οὖν. τί δὲ τῶν Ἑλλήνων πλείω ποιεῖσθαι λόγον ἢ τοὺς βαρβάρους ἃ δίκαιον; πᾶς τις ἂν φήσαι τόν γε Ἕλληνα δήπουθεν. Μιλτιάδης τοίνυν ὑβρίζοντας τοὺς βαρβάρους τοῖς Ἕλλησιν,

posse. Verum nec hoc, arbitror, fieri potest, nec, si id non fiat, nullam dixeris bene constitutam Rempublicam videri; sed communem Reipublicae statum examinans, & alias cum aliis civitates comparans, alia, si sapis, ad leges & mores refers; quaedam autem naturali concedis necessitati. Quo quidem modo si Athenienses quoque consideraris, nec singillatim, ut legislatores, expendes, majus etiam ac mirabilius additamentum proferam, Miltiadem non civitatem modo, sed & Graeciam totam cum civitate meliorem reddidisse; ac sicut tu, quem civem vel hospitem, quaeris; sic ego tum cives tum alios Graecos eum effecisse meliores aio. Nam cum singulis ad optima quaeque dux esset, pejorem neminem, meliores omnes, quantum in se erat, reddebat. Quin ea, quae ipse statuisti, considera, nec mea verba quicquam attende, nisi aliqua cogat necessitas. Num quid aliud toto sermone tractas, quam pulcram esse justitiam, & juste agenda omnia, & Rhetorica semper ad justitiam esse utendum? Et utrum quis juste me an injuste verberet, interest, inquit; & si quis me ejiciat, si quidem injuste, misere, & ubique justum illud & injustum addis, atque illud probas, hoc vituperas; illud foelicitati, hoc miseriae tribuis; illud appetendum, hoc fugiendum maxime doces? Nonne haec dicis Nonne quaecunque juste fiunt, laudas; quae aliter, reprehendis? Jam vide. Nolumus enim, quasi in tenebris pugnaremus, amicos tangere. Nonne igitur invadentes aequum est repellere? Aequissimum profecto. Quid? Nonne Graecorum major est quam Barbarorum, habenda ratio? Nemo negabit Graeco quidem. Miltiades itaque, cum Barbari Graecos invade-

1 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. οὐδ'. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. νομοθέτας. In margine autem θεσμοθέτας. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἄλλους ἅπαντας Ἕλληνας. 4 Coll. Nov. Bar. 7. διαφέρει. 5 Coll. N. Bar. 7. ὃ pro ὦ.

rent,

ὀδὲν πρότερον τ κοινῆς σωτηρίας ἐποιήσατο, ἀλλ' ἰδίᾳ περὶ τ ἑαυτῦ πραγμάτων ἐσκέψατο, ἀλλ' ἀνεβάλλετο εἰς ἕτερον τὼ ἀρετὼ δεῖξαι τὼ ἑαυτῦ. [e] καίτοι πρὸ ἡμέρας αὐτῷ, μὴ 278
πρὸς τὸ βέλτιστον ὁρῶντι, ἀλλὰ ταυτὰ τοῖς τυράννοις διώκοντι, εἰ μὲν ἐβούλετο [f] μετὰ Ἱππίου [g] καὶ τ Πεισιστρατιδῶν στρατεύειν ὅτι τ Ἑλλάδα, εἰ δὲ ἐβούλετο [1] μετ' Ἀλευαδῶν ἐκ Θετταλίας, ἢ πρόγε Ἀλευαδῶν. οἴομαι δὲ οὐδ' ἂν [h] ἐκ Λακεδαίμονος τ ταυτὶ βουλομένων ἠπόρησε. καὶ μὼν οὐδ' οἱ βάρβαροι γ' ἂν ἧττον ἑκόντα ἡδέως ἐδέξαντο, ἢ πολλοὺς ἑτέρους. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, οὐ πρὸς αὐτῦ ταῦθ' ἡγεῖτο Μιλτιάδης· ἀλλὰ ταῦτα ἀφεὶς καὶ παρεὶς, καὶ δ' μηδενὸς ἄξια κρίνας εἰς ἀρετῆς λόγον, τῇ κοινῇ χρείᾳ τῆς πατρίδος καὶ τ Ἑλλήνων προσέσχεν αὐτόν. καίτοι ταῦτα ποιῶν καὶ [2] ταῦτα πραγματόμενος, πότερον δικαιοσύνης καὶ καλοκἀγαθίας, ἢ κακίας καὶ ἀδικίας δεῖγμα ἐξέφερεν; ἢ ὁπότερον φήσομεν; ἐγὼ μὲν γὰρ εὐδαίμονα καὶ ζηλωτὸν ἀκούειν ὀδὲν κωλύειν ἐκεῖνον ἡγοῦμαι, εἴπερ ἀληθὴς ὁ Πλάτωνος λόγος, ὡς τόγε δίκαιον αὐτὸ, λαμπρὸν ἔπεστι τοῖς πεπολιτευμένοις. ἔστω. ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἀνδρείας τῆς ἐκείνου δείσομεν, ἢ μικρούς τινας καὶ φαύλους καμοὺς τὰς δείξαντας αὐτὼ εἶναι φήσομεν; οὐ πάντες μὲν ἄνθρωποι μακρὸν δέον λέ- 279
γειν τότε Πέρσας ὑποπεπλώκεσαν, τὰ δὲ πλεῖστα ἐξ ἐντολῆς τ βασιλέως [3] κατηργάζετο; ὅποι δ' ὁρμήσειαν, [4] ἔχειν ὑπελάμβανον, οἵγε καὶ ὅπου Σκύθας ἐλθόντες ἔδοξαν δυστυχῆσαι, [i] καὶ [5] ὅτι οὐκ ἐδυνήθησαν εὑρεῖν αὐτούς. Αἰγύπτιοι δὲ [k] οἱ σοφώτατοι πάντων, μίαν τ πασῶν μηχανὼ οὐκ εὗρον, δι' ἣς ἐκφεύξονται τὸ μὴ δουλεῦσαι. Λιβύων δ' ὑδεὶς λόγος ἦν

rent, nihil communi ſalute prius habuit, nec proprie ſuis rebus conſuluit, nec in aliud tempus virtutis ſuae demonſtrationem diſtulit. Atqui licebat ei, ſi non tam virtuti quam iiſdem, quibus tyranni, ſtuduiſſet, vel cum Hippia & Piſiſtratidis in Graeciam irruere, vel cum Aleuadis ex Theſſalia, vel etiam ante Aleuadas. Nec vero Lacedaemone, qui idem ſpectarent, deſideraſſet. Quin nec Barbari minus ipſum libenter, quam alios multos excepiſſent. Verum haec Miltiades non eſſe ſui putavit, ut videtur, officii; ſed his omnibus omiſſis ac neglectis, quae nihil ad virtutem conducerent, communi patriae, Graecorumque neceſſitati ſemet impendit. Quae cum faceret ac moliretur, utrum juſtitiae ac probitatis, an malitiae & iniquitatis, an etiam neutrius edebat exemplum? Equidem beatum illum & admirandum cenſeri poſſe exiſtimo, ſi recte inquit Plato, juſtitiam in Republica gerenda ſplendide fulgere. Jam de fortitudine non timebimus, aut parvis & vilibus eam temporibus eſſe declaratam dicemus? Nonne cuncti tum propemodum homines Perſas timebant, & pleraque Rex pro ſuo mandato peragebat? Nonne quo appellerent, non habere ſe putabant, qui etiam ad Scythas profecti, quos tamen non potuerant invenire, infoelices fuerant; cum Aegyptii, omnium ſapientiſſimi, hanc unam non poſſent excogitare rationem, qua ſervitutem effugerent. Nonne Africam tum

1 Coll. Nov. μετὰ τ Ἀλευαδῶν. 2 Abeſt a Coll. Nov. 3 Bar. 7. κατειργάζετο. 4 Deeſt οὐκ ante ἔχειν. *Cant.* 5 Lege ἔτι *Cant.*

e Καίτοι πρὸ ἡμέρας αὐτῷ] Λύσις ἀντιπίπτουσα, ἵνα μὴ εἴπῃ τις, ἀλλ' οὐκ ἐδυνάτο. f Μετὰ Ἱππίου] Ἐκπεσὼν τ τυραννίδος, ὁ Ἱππίας μνησικακῶν ἦλθε πρὸς Δαρεῖον, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν κατὰ τ Ἑλλάδος στρατεῦσαι. g Καὶ τ Πεισιστρατιδῶν] Τύραννοι δὲ οἱ Πεισιστρατίδαι, ἀκολουθήσαντες ᾧ παρὰ τ Ἀθηναίων ἐστράπησαν κατ' αὐτῶν. h Ἐκ Λακεδαίμονος] Εἰς Δημάρατον αἰνίττεται τὸν Λακεδαιμόνιον, ὅτου χάριν τὰ τῶν τυράννων ἐφρόνει. i Καὶ ὅτι οὐκ ἐδυνήθησαν] Ἐπειδὴ πάντες ἐξ ἐντολῆς ὑπέκυπτον δυσχέραν, ἠτήσατο τὼ ἐπὶ στρατείαν ἢ ἐπίρρων δυσχέρειαν· ὅτι ἐκείνους οὐχ εὗρον. Ἀμαξόβιοι γὰρ ὄντες ἢ πόλεις οὐκ ἔχοντες μετήρχοντο νομάδες. k Οἱ σοφώτατοι πάντων] Σοφωτάτους λέγει τοὺς Αἰγυπτίους, ὅτι τὰ ἐν οὐρανῷ ἤδεσαν, ἢ τελεστικοὶ ὑπῆρχον. λέγει δ καὶ ἡ πυραμίδα, δεινοὶ μηχανὰς πλέκειν Αἰγύπτιοι· κύξησι δ τὼ σοφίαν αὐτῶν, σοφωτάτους πάντων εἰπὼν, ἵνα ἐξάρῃ τοὺς Ἀθηναίους καταπολεμήσαντας Πέρσην, ὃν ὅσοι οἱ σοφώτατοι πάντων ὑπέστησαν.

nulla

ὁ Ἀχαιρῶν ἀπὸ τ Ασίας τότε, ἀλλ' ἦν ἅπαντα μία ἤπειρος ὡς Πέρσαις ἓν). τῶν δὲ Ελλήνων οἱ μὲν τὴν Ασίαν οἰκοῦντες, οἱ μὲν [1] ὀκ τριγονίας ἐδούλευον, οἱ δ' ὀκ πλείονος, αἱ νῆσοι δ' οὐδὲν ἦσαν φροίμιον, Ερετριεῖς [1] δ' Εὐβοέων χεῖρας ἀνταιρόμενοι, τριῶν ἡμερῶν ἤγοντο πανοικεσίᾳ· τῶν δ' ἄλλων τῶν ὐ τῇ Εὐρώπῃ, οἱ μὲν τὸ ὕδωρ ᾗ τὴν γῆν ἐδεδώκεισαν, οἱ δὲ τὸ μέλλον ἀπεσκόπουν, τοσοῦτον αὐτοὺς Ερετριέων εὐτυχεστέρους νομίζοντες, ὅσον ὕστεροι ταῦτα πείσεσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ εἴτε ὑπὸ ᾗ φροὺς [2] τοὺς Μεσσηνίους πολέμῳ, εἴτε ᾗ τὴν πανσέληνον μένοντες, ὐδὲ αὐτοὶ βοηθεῖν εἶχον; ὁ δὲ στρατὸς ἦν καὶ δὴ Μαραθῶνι, κατηρκὼς ἐξ Ερετρίας, ὡς ὅπῃ τοῖς ἴσοις. ὐ Ἀχαιόνων ὀκεῖνος ὁ κυβερνήτης ἦν, οὐδ' ὑφειμένων ἀνθρώπων, οὐδ' ὀκ πολλοῦ τὸ κελευόμενον ποιεῖν εἰδότων, οὐδὲ εἰ τὸ δοκοῦν ἑτέροις βλεπόντων, οὐδ' ὅπως ἀσφαλῶς βιώσονται ζητοιῶντων, οὐδὲ τοῦθ' ἡγεμόνων ἀρκεῖν· ἀλλ' ὀκεῖνος, ὥσπερ κῆρυξ ὀκάλει τ Ελλήνων τ ἀνδρειότατον, καὶ τ ὀκ πλείστου τοῖς ἀείστοις λογισμοῖς ὠμιληκότα, ᾗ ὅστις οἶδεν [3] ὅπως δεῖ σώζειν τε καὶ σώζεσθαι. ὐδ' ἡμεῖς τ ἀνδρῶν ὀκείνων τοῦτο ἐπαινοῦμεν, λέγω τῶν [4] ὐ ὀκείνοις τοῖς χρόνοις φροτάντων, ὅπ τὴν Ελλάδα ἔσωζον ὁπωσοῦν ὥσπερ ὃν σὺ λέγεις τὸν κυβερνήτην τὸν ἐξ Αἰγίνης ἢ τοῦ πόντου νομίζοντα· ἀλλ' ὅπ ἔσωζον ᾗ πολίτας καὶ πάντας σὺν καλῷ τῷ σχήματι. εἰ μὲν γὰρ ἢ τὰ ὅπλα φοβηθέντας ἢ τοῖς κήρυξιν ὁμολογήσαντας, ἢ τ Περσῶν βασιλέα δεσπότην ἀντὶ τῶν νόμων ἑλομένους ἠξίουν σώζεσθαι, ὀκ ἂν ἔγωγε συγχαίρειν ᾤμην δεῖν, οὔτε τοῖς πείθουσι, τ λόγων, οὔτε τοῖς πειθομένοις, τῆς σωτηρίας· ἀλλ' ὡς ἀληθῶς Ἀχαιοὺς ἂν ὀκείνους εἶχον καλεῖν, καὶ ᾗ φροὺς ἡμέρας ὑπηρέτας ὥσπερ τοὺς πορθμέας ὐ μόνον εἰ βούλει τοὺς κυβερνήτας. εἰ δ' ἀπ' αὐτῶν τ κηρύκων ἀρξάμενοι, καὶ τῆς ἀποκρίσεως φροηγόρευον

nulla res ab Aſia ſeparabat, verum Perſis erant omnia continens una? Nonne Graeci, tum qui Aſiam incolebant, partim a tertia uſque progenie ſerviebant, partim a pluribus, nec inſulae loco ullo habebantur, cum Eretrienſes Euboeenſium manibus apprehenſis, intra triduum domeſticatim abducerentur; tum Europaei partim aquam praebuerant ac terram, partim quid futurum eſſet, augurabant, ac ſe tanto feliciores Eretrienſibus docebant, quanto poſterius eandem eſſent injuriam perpeſſuri? Nonne Lacedaemonii, ſive quod cum Meſſeniis bellum gerebant, ſive quod expectabant plenilunium, auxiliari non poterant? Nonne exercitus jam ex Eretria Marathonem appulerat? Quocirca non haec miniſtrorum res erat, nec remiſſorum hominum, nec qui longe poſt mandata perficerent, aut aliorum voluntatem ſpectarent, aut ſecuritatem quaererent, eamque ſufficere putarent; verum haec res inſtar praeconis fortiſſimos quoſque Graecorum evocabat, & qui dudum ante optimis conſiliis valuiſſent, ac quomodo ſervare ſervarique deberent, ſcirent. Neque nos illud in iis laudamus, qui tum rebus praefecti fuerunt, quod Graeciam quocunque modo ſervarunt, quemadmodum gubernator, quem tu ab Aegina vel e Ponto dicis vehere; ſed quod cives & reliquos honeſte conſervarunt. Etenim ſi vel armis traditis, vel praeconibus exceptis, vel Perſarum rege domino pro legibus agnito ſervari eos voluiſſent non equidem nec autori conſilium, nec aliis ſalutem gratulandam cenſerem; verum eos re vera miniſtros, ac temporis ſervos appellare poſſem, non gubernatorum modo, ſed etiam portitorum more. Sin ab ipſis praeconibus ac reſponſo exorſi injunxerunt

1 Coll. Nov. δὲ σὺν Εὐβοεῦσι recenti manu. 2 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 3 Ὅπως δεῖ Bar. 7. in margine. 4 Deeſt in Bar. 7.

1 Ἐκ τριγονίας ἐδούλευον] Ἀντὶ τοῦ ἐκ τρίτης γενεᾶς· οἱονεὶ ἀπὸ φροηγόνων. βέλονται δέ τινες τὴν γενεὰν, κα ἐτῶν εἶναι τὸν δὲ τρίτον ἀριθμὸν ἐπὶ πλήθει ὠκοδόμουν). σημαίνει δὲ ὅτι φροὸ πολλῶν ἐτῶν ἐδούλευον, οἷον ἀπὸ Κύρου καὶ Καμβύσου.

Ἀθηναίοις, ὅπ δεῖ μελετᾶν τ ὑπὲρ τ τ Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα, κ μὴ λιτεῖν τ ψ φρονήματος ταίξιν, κ ὑ ταὶ ὅπλα ῥίψαντας, ὑδὲ τοῖς φόβοις εἰξαντας, ἀλλ' ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα, κ τ φόβων κρείττους γενομένους, μᾶλλον δ' ἕνα τοῦτον φόβον κ δεινὸν κ ἀφόρητον νομίσαντας, εἶξαι τοῖς χείροσι κ ῥᾳθυμοτέροις ψ παρίσ ὀχήματος, εἰ ταῦτα λέγοντας κ ὕτω παρεσκευασμένους ἠξίουν ἁπαντᾶν ὁπὶ τ κρίσιν τ περὶ τ ὅλων, κ δέχεσθ τὸ συμβησόμενον, ὡς ἐπ' ἀμφότερα ὁμοίως κερδανοῦντας. ὑχ ὁρῶ πίνα ταῦτ' ἔχει ῥᾳθυμίαν, ἀγεννῆ, ἢ πῶς ἔοικε τοῖς ψ κυβερνήτ λογισμοῖς. ἀλλ' εἰ μ τοῦτο λέγεις ὡς τ αὐτὸν τρόπον ὥσπερ ἐν νηὶ μέγιστον ὁ κυβερνήτης, κ πρὸς τοῦτον ἅπαντα κ ταὶ τ ναυτῶν κ ταὶ τ ἄλλ ἐμπλεόντων, ὕτω κ τότ' εἰς ἐκείνους ἦκε ταὶ τ Ἑλλήνων πράγματα, κ ὑπὸ τ ἐκείνων γνώμης ἦγεν, εἰ τοῦτο λέγεις, καὶ ὅσον ῥᾳδούργημα χρὴ τῷ κυβερνήτῃ, ὥσπερ Ὅμηρος τοῖς λέουσι κ τοῖς κάπροις, κ πολ- 282
λοῖς τοῖς ἄλλοις, ὑ καθάπαξ εἰκάζων ἀλλ' εἰς ὅσον προσήκει τῷ λόγῳ· εἰ χρ τοῦτο τὸ μέρος κ σὺ μέμνησαι ψ κυβερνήτ, δίδωμι κ συγχωρῶ· εἰ δ' ὁπὶ πᾶσι τοῖς αὐτοῖς καλὰ χρὴ τῷ λόγῳ, κ ζωτὸ δίκαιον ἐπ' ἀμφοτέροις τάττεις, ὑκ οἶδα ὅστις ζῶντα ἀποδέξεται, οἶμαι δὲ ὐδὲ αὐτὸς σὺ σαυτῷ. δύο, φὴς, ὀβολοὺς λαβὼν ἢ δραχμὰς ὁ κυβερνήτης, ἀπήλλακται. ἀλλ' ὐ Μιλτιάδης δυοῖν ὀβολοῖν ὐδὲ δραχμῆν, οἶμαι δὲ οὐδὲ πολλῶν χρημάτων ἐν Ἀθηναίοις ταῦτα ἐπολιτεύετο, μᾶλλον δ' εἰ χρὴ ταληθές, εἰπεῖν, ἐν ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν· ἀλλ' ἄμαθον τ ἀρετὴν εἰς τὸ μέσον προίκετο τῇ Ἑλλάδι, ὥσπερ σὺ φὴς τ Σωκράτη τοῖς νέοις. ὐδὲν βελτίους ὁ κυβερνήτης ποιᾷ τότε ἐμβάντας εἰς τ ναῦν. εὖ λέγεις, ὦ Πλάτων, καὶ σὺ ὁ κυβερνήτης ἴσως βελτίους [3] τοὺς ναύτας τάχα ναυτικὰ ποιᾷ. ἀλλ' ἐῶ τοῦτο. ἔστω μηδένα μηδὲν ὁ κυβερνήτης βελτίω ποιῶν, ἀλλὰ Μιλτιάδης κ πρὶν εἰς τὸν κίνδυνον [2] ἐκβαίνειν, ἅπαντας ἤσκει πρὸς τὸ βέλτιστον· κ ἰδιώτας ἐξαγαγὼν, ὡς εἰπεῖν, ἐπανήγαγε νικηφόρους. 283

Athenienſibus, ut certamen pro Graecorum libertate meditarentur, nec gloriam ſuam projicerent, neque abjectis armis metui cederent, verum iis reſumptis metum abjicerent, atque hoc potius graviſſime metuerent, ne deterioribus, ne avitae dignitati cederent; ſi hoc eos modo ad commune de ſumma rerum certamen occurrere voluerunt, & eventum expectare, quaſi in utramque partem aeque felices eſſent futuri; non video, quid in hac re fuerit vilis miniſterii, aut quomodo haec gubernatoris conſilio ſint ſimilia. Verum ſi quidem, velut in navi ſummus eſt gubernator, & ab eo nautae omnes atque vectores pendent, eodem quoque modo tunc res Graecorum ad illos rediiſſe dicis, & ex illorum conſilio fuiſſe adminiſtratas; & gubernatore pro exemplo uteris quemadmodum leonibus, apris, & aliis multis Homerus, non ut per omnia comparet, ſed quantum res requirit; ſi ergo eadem ratione tu quoque gubernatoris mentionem facis, concedo; ſin ad omnia refers exemplum, & utroſque eodem jure cenſes, neſcio, ſi cuiquam hoc perſuadebis, aut etiam ipſe tibi. Gubernator, inquis, duobus obolis vel drachmis acceptis, diſcedit. At Miltiades non duobus obolis nec drachmis, nec etiam magna pecuniae ſumma has res inter Athenienſes, aut potius inter Graecos omnes, ſi verum eſt dicendum, gerebat; ſed gratuitam virtutem publice Graecis, quemadmodum Socrates adoleſcentibus, ut dicis, demonſtrabat. Non reddit meliores vectores gubernator. Recte ais, Plato, quanquam etiam nautas fortaſſis in re nautica meliores reddit gubernator. Sed ut hoc omittam, concedo, neminem a gubernatore meliorem effici. At Miltiades etiam antequam periculum inſtaret, omnes ad optima quaeque exercebat; cumque rudes, ut ita dicam, eduxiſſet, victores retulit.

1 Coll. Nov. καὶ ὥσπερ. 2 Coll. Nov. ποιεῖ τοὺς ναύτας, τάχα ναυτικά. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἐμβαίνειν.

Ne

μὴ τοίνυν κυβερνήτην τῆς αὐτὸν, ὦ χρηστὲ, εἰς Ὀλυμπίαν κομίζοντα, ἀλλὰ μᾶλλον φῶμεν αὐτὸν ἐοικέναι τῷ γυμναστῇ, ὃς πάλαι παρασκευάσας ἐκεῖσε τὸν ἀθλητὴν, εἶτα ἐξαγαγὼν, νικῶντα ἐπανήγαγεν. εἰ δὲ δὴ προσείη τούτῳ τὸ καὶ αὐτὸν ἀνηρῆσθαι τὰ πρῶτα τῆς ἀγωνίας ὅπῃ τῆς αὐτῆς Ολυμπιάδος, Ηρακλεις, τίς ἂν διακονίαν γε τοιαύτην κατηγορήσειν· ἢ τίς οὐκ ἂν τὸν φέροντων συνήδοιτο; οὐκ ἔνι τῷ κυβερνήτῃ πρὸς οὐδένα τῶν ἐμπλεόντων εἰπεῖν ὅτι χρὴ γε θανάτου καταφρονῆσαι, οὐδ' ὅτι ἐξεπίτηδες αὐτὸν εἰς τὴν θάλατταν ῥίψαι· ἀλλ' ὅσον τῶν σκευῶν ἐκβαλεῖν, καὶ ζῶντα ὑπὲρ σωτηρίας τῶν σωμάτων, ἄχρι τούτου κελεύειν ὁ κυβερνήτης κύριος. τὸ δὲ σύμπαν σώζειν προείρηται πρὸς τέχνης αὐτῷ, καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς Μιλτιάδου λόγοις ζῶντ' ἐνῆν ἐκπαντὸς τρόπου σώζεσθαι, καὶ οὐδὲ τὰ ὅπλα ἂν ὅτου, τύχῃ, ῥίψαντας ὑπὲρ τούτου, πόθεν; ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο, μὴ ζητεῖν, ὡς παντὸς τρόπου σωθῆναι, ἀλλ'
284 εἰ καὶ τεθνάναι δέοι, τολμᾶν ὑπὲρ πατρίδος, καὶ ἱερῶν καὶ τάφων καὶ πολιτείας· ὁρᾷς ὅσῳ καὶ τὸν κυβερνήτην προελήλυθε. καὶ γάρ τοι ὅσοι μὲν τοῦτ' ἐπείθησαν αὐτῷ, σεμνοὶ σεμνῶς κεῖνται, κάλλιστα δὴ πάντων Ελλήνων καταλύσαντες τὸν ἀγῶνα, μνημεῖον τῆς ἀρετῆς τὸν τάφον κεκτημένοι, καὶ ὑπὸ γῆς ὄντες, τιμὴν γῆν φυλάττοντες αὐτὴν, ἀλλ' οὐχ ὑπ' αὐτῆς ἐχόμενοι, τῆς [2] Ησιόδου [3] προσρήσεως ἐγγύταλα ἥκοντες μετέχειν, ἣν ἐκεῖνος εἰς τιμὴν τελευτὴν τοῦ χρυσοῦ γένους ἐποίησεν εἰπών, Οἱ μὲν, δαίμονες ἁγνοὶ ὑποχθόνιοι καλέονται, Εὐθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων. κἀκείνους, πλὴν ὅσον οὐ δαίμονας, ἀλλὰ δαιμονίους καλῶν, θαῤῥοιμύτους ἂν ἔχοις λέγειν, ὑποχθονίους τινὰς φύλακας καὶ σωτῆρας τοῦ Ελλήνων, ἀλεξικάκους καὶ πάντα ἀγαθούς· καὶ ῥύεσθαί γε τὴν χώραν, οὐ χεῖρον [m] ἢ

Ne itaque cum gubernatore eum compares, qui aliquos Olympiam vehat, ſed cum gymnaſta potius, qui athletam, quem jampridem praeparavit, in certamen productum, victorem retulit. Huc ſi etiam hoc accedat, ut ipſe quoque primas in Olympiade ferat; quis hujus, obſecro, miniſterium accuſet, neque coronas ei gratuletur? Non poteſt vectorum cuiquam praecipere gubernator, ut mortem contemnat, ac ſponte ſe in mare projiciat; ſed hactenus imperare poteſt, ut onera quis ejiciat, idque ad homines ſervandos. At in univerſum jubet eum ars omnia ſervare. At Miltiadis mandata non hoc requirebant, ut quis omni modo ſe ſervaret, ac vel arma, ſi ferret occaſio, eam ob rem abjiceret; minime vero: ſed contra prorſus, ne quis omni modo ſervari vellet, verum, etiam ſi moriendum eſſet, id fortiter pro patria, ſacris, ſepulcris, ac Republica faceret. Vides igitur, quanto ſuperet gubernatorem intervallo. Atque ii quidem, quotquot huic paruerunt, magnanimi magnifice mortui ſunt, & omnium Graecorum praeclariſſime mortem obierunt, ſepulcrum pro virtutis monumento conſecuti, & cum ſub terra jaceant, ipſam conſervant terram, nec ab ea ſervantur, ad Heſiodi appellationem proxime accedentes, quam ille ad finem aurei generis uſurpavit, his verbis; *Divi ſub terris ſacrique bonique vocantur, Cuſtodes hominum, depulſoreſque malorum.* Nam & illos, ſi non divos, ſed divinos appellaveris, merito poſſit ſubterraneos quoſdam cuſtodes & conſervatores Grecorum, malorum depulſores, & undique optimos dicere; ac regionem non minus tutam praeſtare,

1 Coll. N. προήρηται. 2 Lib. 1. *Cant.* 3 Coll. N. προρρήσεως.

m Ἢ τὸν ἐν Κολωνῷ κείμενον Οἰδίπουν] Λέγεται ὁ Οἰδίπους μετὰ τὰς συμφορὰς ἐλθεῖν εἰς Ἀθήνας· οἱ δὲ θεοὶ ἐλεήσαντες αὐτὸν δεδώκασιν αὐτῷ δίκησιν καὶ σῴζειν τὴν Ἀττικήν. ἄλλοι δέ φασιν ὅτι πολλῶν κακῶν αἴτιος γεγονὼς τοῖς Θηβαίοις, ἀφ' ὧν τε τὸν φόνον τοῦ παιδὸς εὐαγὴς ὑπάρχειν, ἐκβάλλεται τῆς πόλεως, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν Κολωνὸν καὶ τελευτήσας ἐκεῖ θάπτεται. ἐλθόντων δέ ποτε Θηβαίων, φαίνεται Ἀθηναίοις κελεύων ἀγαπᾶν φιλίαν, καὶ συμβαλόντες ἐνίκησαν.

τὸν ἐν Κολωνῷ κείμενον [1]Οἰδίπυν, [n]ἢ εἴπις ἄλλοθί πυ τ χώρας ἐν χαιρῷ τοῖς ζῶσι κεῖσθαι [2]πεπίσθυται. καὶ τοσούτῳ γέ μοι δοκοῦσι τ Σόλωνα πρελθεῖν τ ἀρχηγέτιν, ὥσθ' ὁ μέν, ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἀναρεὶς, φυλάττειν τ νῆσον Ἀθηναίοις δοκῇ· οἱ δέ, ὑφ' ὧν ἐτάχθησαν πεσόντες, διετήρησ ἅπασαν τὴν Ἀττικὴν, μᾶλλον δὲ, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα πᾶσαν, ἐ μόνον οἷς αὐτοὶ πρέχοντο, ἐδ' οἷς ἐκώλυσαν τὰς ἐπελθούσας, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ὕστερον κατέδειξαν ὁποίους τινὰς εἰ) δεῖ χαιρῶν ὁμοίων ὀρέγεσθαι. ἀλλὰ μὴν ὅτε καὶ τοῖς τελευτήσασιν αὐτῶν, ἐ μικρὸν ἔπεσε τὸ κέρδος, ἀλλ' [3]ἀπέλαυσαν τ ἀφανοίας καὶ αὐτοὶ τ ἑαυτῶν, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἐκείνων, πόσον τι τοῖς γε ζῶσι καὶ κρατήσασι [4]προσεγένετο; οἶμαι δ' ἔγωγε, 266
[o]καὶ τ Ἡρακλέα [p]καὶ τ Πᾶνα καὶ τὰς ὅτι τάχιστα μάχην ἀπαντήσαντας καὶ συστρατηγήσαντας Μιλτιάδῃ μάρτυρας ἀξιόχρεως τῆς ἀνδρίας τ ἐκείνου πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους εἰ), καὶ φέρειν οὐκ ἐλάττω τοῦτο Μιλτιάδῃ φιλοτιμίαν εἰς ἅπασαν τὴν πολιτείαν, [q]ἢ Πίν-

quam in Colono ſitum Oedipum, aut ſi cujus alibi ſepulcrum vivis prodeſſe creditur. Quin hoc mihi Solonem antiquum videntur ſuperare, quod ille per Salaminem diſperſus, inſulam exiſtimatur Athenienſibus ſervare; hi, ſupra quam erant collocati, Atticam totam, atque adeo Graeciam omnem reliquam morientes conſervarunt, non tam rebus a ſe geſtis, & hoſtibus repulſis; quam quod etiam poſteris oſtenderunt, quales deberent ad ſimilium temporum occurſum ſe exhibere. Jam cum ne mortui quidem ſpem ſuam perdiderint, ſed & ipſi ſuae, & alii omnes ipſorum ſententiae fructum perceperint: quantum iis, qui vincendo ſupervixerunt, obveniſſe commodi dicemus? Atque exiſtimo equidem Herculem quoque & Panem, & quotquot in Miltiadis exercitu fuerunt, locupletes fortitudinis illius teſtes apud omnes exiſtere, nec hoc minorem in tota Reipublicae adminiſtratione gloriam Miltiadi adferre, quam in poetica

1 P. Steph. Οἰδίπυ. 2 Bar. 7. πιστεύεται. 3 Bar. 7. ἀπήλαυσαν. 4 Bar. 7. προσηβήσοντο.

n Ἢ εἴ πς πυ] Ἢ εἴπις ἄλλοθί πυ τ χώρας, εἰ μὲν μὴ δ' ἄρθρα λέγομεν, τέτρωσι τ χώρας, δηλοῦμεν τ Θησέα. ἔν τινι δὲ καιρῷ ἐξεδήμησε παρὰ τ Ἀθηναίων Θησεὺς, ἀπήλθε γὰρ πρὸς Λυκομήδην ἐς τὴν Σκύρον, ὡς πρὸς φίλον· ὁ δ Λυκομήδης φοβούμενος, μὴ ὁ Θησεὺς σφᾶς ἀφέλῃ αὐτὸν τ βασιλείας, φονεύσας σφεῖσε ἔβαψε· μὴ ταῦτα ἧλαττον Ἀθηναῖοι χρησμὸν, μετενέγκαι τὰ ὀστᾶ δ' Θησέως ἔφασαν· ὁ δ θεὸς εἶπεν, ὅτι ἐγὼ ὑμῖν ἠγεμόνα πέμπω· ἐξελθόντες δὲ κ φράσαντες πρὸς τὸν Σκύριον, ἐθάσαντο αἴτιον καταπατήσαι κ ὀρύσσοντα τὴν γῆν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι σφεῖς εἰσὶ τὰ ὀστᾶ δ' Θησέως, καὶ λαβόντες ἔβαψαν σὺν τῇ Ἀττικῇ. Ἐὰν δὲ σκῆπτρον δ' ἄρθρα λέγωμεν, ἢ ἄλλοθί πυ χώρας, δηλοῖ τ Ὀρέστην. ποτὲ γὰρ Λακεδαιμόνιοι κ Τεγεάται ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους, κ ἤροντο τ θεὸν Λακεδαιμόνιοι, πῶς ἂν πρείσσοντο. ὁ δὲ ἔχρησεν ὕτως· Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς, μέγα μ' αἰτεῖς, ἠ τι δώσω. πολλοὶ πρόσκροτον ὀρχηστάζ, καὶ καλὸν πεδίον χοινῷ ἀλαμιτρήσιαζ. ἀκούσαντες τ χρησμὸν Λακεδαιμόνιοι σιωπῇ ἄλοον, κ ἠπορηκότες ἐλήφθησαν παρὰ τ Τεγεατῶν, οἱ κ πέδας αὐτοῖς βάλοντες ἐπόησαν τὴν γῆν χαρμαῖν· πάλιν ἦν ἤροντο τ θεὸν Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἔχρησεν αὐτοῖς ὕτως. ἔστι πς Ἀρκαδίας γαίη λευρὶ ἐνὶ χώρῳ, ἔνθ' ἄεμοι πνοιῇσι δύο κρατέουσιν ὑπὸ ἀνάγκης, Καὶ τύπος ἀντίτυπος, κ πῆμ' ἐνὶ κύματι κεῖται. Ἔνθ' Ἀγαμεμνονίδαο κατίσχεῖ φυσίζοος Αἴα Τὸν σὺ κομισσάμενος γαίης ἐπὶ πάτριδος ἕσῃ. ἀκούσαντες τ χρησμὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπαύσαντο πρὸς τὰς Τεγεάτας. εἶπε δὲ τῇ εἰσύνῃ ἔτυχε Λίχαν τινὰ, ἀγαθουργὸν, Λακεδαιμόνιον, ἀγαθουργὸς δ καλεῖται παρὰ Λακεδαιμονίοις πάντε τ ἱππέων, οἵτινες ἐξήρχοντο δ βαθμοῦ, ἐ ἀγόλαζον ἐπὶ γώνατ, τ παρ' ἑτέρων νομίμων ἀγαθῶν, καθέζεαζ δὲ χαλκίῳ τ Τεγέας, καὶ θαυμάζειν πῶς ἀνέρχεται τὸ πῦρ. τὸν γοῦν χαλκέα ἐρωτῆσαί τι καθέζεται σκιπλιπόμβ, τ δ' ἀπῖν, ὅτι θαυμάζω ἀφ' τὸ ὕτως ἀνέρχεαζ τὸ πῦρ, τοῦτο δ ἀκούσαντα τ χαλκέα εἰπῖν, ἐὰν ἀκούσῃς ὁ βέλομαι λέξειν, θαυμάσεις ἔχειν· εἶδον γάρ φησι δὲ τῷ οἴκῳ τούτῳ σορεὸν τινὰ δύεα ὀργυᾶν, κ ἀπιστῶν ἐ τοῦτ ἐστὶν ὁ κόμβ ἐν τῇ σορῷ, λπεκαλύψας εὗρον δ τὸ σῶμα τοσοῦτον. ἀκούσας ὁ Λίχας ἤθετο τοῦτο σημαίνειν χρησμὸν, κ εἶπε τῷ χαλκεῖ, μίσθωσόν μοι τ οἶκον ἐπ' ὀλίγῳ χρόνῳ. μισθωσαμένῳ δ τ οἴκου, κ λαβόντ τὰ ὀστᾶ, δ Ὀρέστου ἦσαν, ἐλήφθησαν εἰ Τεγεάτας. ο Καὶ τ Ἡρακλέα] Ὅπλα ἦν ἀνακείμενα ἐν τοῖς Ἡρακλείοις, ἄσῳ εὑρέθη ἐξαίφνης ἔξω θυρῶν κείμενα. δεινῶς δ ὁ Ἀριστείδης τὴν βοήθειαν τ θεῶν, μαρτυρίαν ποιεῖται τ Μιλτιάδου δρέτης. p Καὶ τ Πᾶνα] Ἀπιστία τις Φιλιππίδης ὀνόματι ὑπὸ Ἀθηναίων, ἡμεροδρόμος ὢν ἐν τοῖς Περσικοῖς, συμμαχίαν αἰτῆσαι παρὰ Λακεδαιμονίων· ἀπιὼν δ ἄπραχλος σὺν τ Λακεδαιμονίων, ἤκουε φωνῆς τινός, ὡς δ πλησίον, ἀκούει λέγοντ δ Παὰν, εἰπῖν Ἀθηναίοις, ὡς ὀλιγωρῶσιν αὐτῶ ε ταῦτα φροντίζοντ· ἡνίκα δ ἐστράτευον, εἶδεν αὐτὸν ἡγεμόνα, κ βωμὸν ἱδρύσαντο, κ θυσίας ἀπετέλεσαν. q Ἢ Πινδάρῳ φησὶν] Λέγεται ὅτι μέλη ποιοῦντ δ Πινδάρ ποτὲ ἐν Θήβαις, τεθνεῶτα ὁ Πὰν, ἀρχήσεσθαι αὐτῷ. ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι ἆσμα σκιψάμβ ὁ Πίνδαρ ἔμελλεν ἐπιδείκνυσθαι, κ εἶδεν ὄναρ τ Πᾶνα λέγοντα αὐτῷ τὸ ᾆσμα· κ λαθὼν ἐνθὺς ἀνέγνω τῷ θεῷ.

Pin-

δάρῳ φασὶν εἰς τὴν μουσικὴν, τὸ τὸν αὐτὸν τῶν θεὸν ὀργήσασθαί τι τῶν ἀσμάτων αὐτῷ. [1] καὶ μὴν τεχνικόν γε εἶναι δεῖ λόγους Πᾶνα τὸν Ἑρμοῦ Πλάτων ἢ φωνήν· [1] ἄλλαχοῦ δὲ καὶ λόγον αὐτὸν τιθεῖ) [2] λέγει, ἤτοι λόγον δὲ ἀδελφόν. φαίνεται τοίνυν οὕτως, ὥστως αὐ-
286 τῷ χαίρων τῷ Μιλτιάδῃ, οὐ κἂν, εἰ γε ἑώρα φαῦλον δεῖ τοὺς λόγους ὄντα. ὑκῶν πάνθ' ἅμα μαρτυρῇ, καὶ τὴν ῥητορικὴν τέχνην, ἀλλὰ μὴ ἄτεχνον τεθὴν τιθεῖ), καὶ τὸν Μιλτιάδην, καὶ τῷ λέγειν τεχνίτην, καὶ τὴν ἀνδρίαν ὀπὶ τῶν ἔργων τοῖς λόγοις ὡδαπλήσιον. ἆρά γε ἢ [3] θεὸς ἀνθρώπων ἢ θεὸς θεῶν βέλτιον περὶ Μιλτιάδου τι βλασφημεῖν; ἄτοπον δ' ἄντις ἡγήσαιτο, Ἀθηναίους μὲν ἂν τούτων τῶν ἔργων ἱδρύσασθαι τῷ Πανὶ τὸν νεὼν, οὐ πρότερον συνοήσαντας, Πλάτωνα δὲ, τῶν ἔργων τούτων ὑπαρχόντων, περὶ Μιλτιάδου τολμᾶν τὰ χείρω λέγειν, καὶ [4] τοσοῦτον ἀπέχειν τῆς τιμῆς, ὥστε καὶ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ δικαίως τιμὴν, τὸν καθ' αὑτὸν ἀποστερεῖν· ὅστις καὶ δέκατον αὐτὸς στρατηγήσας, μόνον ὡς εἰπεῖν ὀνομάζεται, καὶ ταῦτα Αἰσχίνου τοῦ Λυσιμάχου παρόντος, ὃν οὐδὲ Πλάτων αἰτιάσασθαι μόνον τῶν πάντων ἠξίωσεν, ἀλλ' ἠμύνθη. ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνον Πλαταιάσι μὲν [5] ἐκφανὴς ἦν, μετὰ Παυσανίου στρατηγῶν, Μαραθῶνι δὲ ἐκρύπτετο ὑπὸ τῷ Μιλτιάδῃ, καὶ οὐκ ἠμφισβήτει τῶν ἴσων, δίκαιον ὢν ὡς σὺ φῂς, ᾧ ταῦ-
287 τα ἀμέλει δίκαια ποιῶν. καὶ γὰρ ὁ τὴν μάχην γενέσθαι ἀσεύσας, καὶ ὁ πτερῳδὸν διαφθαρέντα τὰ σώματα ἐν τῇ τεθῇ, καὶ ὁ πάντα εἰς ἑαυτὸν ἀναδεξάμενον, καὶ δείξας ὁ [6] σὺ χρησμῳδεῖς, οὐκ ἐν ἄλλοις εἰκὸς ἔχειν τὰς ἐλπίδας, ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων, ἀνάγκη πλανᾶσθαι καὶ αὐτὸν καὶ τὰ αὐτοῦ τινος, ἀλλ' αὐτὸν ἐν αὐτῷ, τόνγε δὴ σώφρονα καὶ τ' ἀνδρεῖον καὶ φρόνιμον. Μιλτιάδης εἷς ἀνὴρ ὀφθὶν οὐκ ἄλλος ὑδείς. διὸ δὴ

Pindaro, cum idem Deus quoddam ex ejus canticis cecinit. Quid quod artificem esse dicendi Panem, Mercurii F, Platonis est dictum; alibi autem etiam Sermonem eum esse ait, aut saltem Sermonis fratrem. Hic igitur ita Miltiade delectatus est, ut apparet; quæ non fecisset, si eum rudem cognovisset oratorem. Haec itaque testantur omnia, tum Rhetoricam esse artem, non experientiam artis expertem, tum Miltiadem & dicendi artificem, & operum fortitudine dictioni parem fuisse. Num ergo, per deos aut homines, quicquam Miltiades male debet audire? Absurdum vero videatur, cum Athenienses post haec facta primum Pani templum extruxerint, si Plato, his rebus gestis, de Miltiade male loqui audeat, ac tantum ab eo laudando absit, ut etiam quam juste consecutus est laudem, ea, quantum in se est, illum privet; qui cum decimus in exercitu dux fuerit, solus propemodum celebratur; cum tamen Aristides adesset, Lysimachi filius quem nec Plato ausus est unum ex omnibus reprehendere. Veruntamen ille Platacis quidem, comite Pausania, eluxit, Marathone vero a Miltiade obscurabatur, nec aequalitatem ambiebat, cum justus esset, ut tu ais, atque id juste faceret. Etenim qui & proelium committi curavit, nec mora rei gerendae occasionem amitti passus est, & in se suscepit omnia, quodque tu vaticinaris, praestitit; non debere virum fortem, prudentem, modestum in aliis potius, quibus vel bene vel male agentibus ipsum necesse sit cum suis errare, quam in seipso spem habere positam. Is Miltiades unus fuit nec alius quisquam. Quare so-

1 In Phaedro. *Cant.* 2 In Cratylo. *Cant.* 3 Bar. 7. θεὸς θεῶν ἢ θεὸς ἀνθρώπων. 4 Coll. Nov. τοσούτῳ. 5 Bar. 7. ἐμφανὴς. 6 In Menexeno, sub finem. *Cant.*

1 Ἀλλαχοῦ δὲ καὶ λόγον] Ζητεῖται πῶς λέγει τὸν Πᾶνα λόγον, ἢ λόγου ἀδελφόν. λέγομεν ὅτι ὅτι πάντα κατὰ λόγον συμίστη· τὰ δὲ πάντα ἐστὶ ὁ Πάν· ἀδελφὸς ἄρα ὁ Πὰν τοῦ λόγου. πάλιν δὲ ὁ Πὰν λόγος, ἐπειδὴ Ἑρμοῦ ἐστὶν, ὡς φασὶν, υἱὸς πᾶς λόγος ἔντεχνος· ἤδη ὅτι ὁ Πὰν μυθικὸς, πᾶς δὲ λόγος εὔμυθος, καὶ ἐμμελῶς σύγκειται.

lus

καὶ προχειρίδη μόνον ἐξ ἁπάντων ὥς φασι [5] τὴν χεῖρα ἐκτετακὼς γεγραῦναι, ὡς τότε ἔτυχε τοῖς στρατιώταις προκελευόμενον. ὅτως ἐκεῖνός γε ὁ μόνον ἐν Πνυκὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ καὶ Μαραθῶνι ῥήτωρ χρηστὸς ἦν, καὶ τὸ τῶν λόγων ἀγαθὸν παρείχετο πανταχοῦ. ἔπειτ' Ἀθηναῖοι μὲν καὶ τοὺς πεσόντας τόθ' ἑαυτῶν ἔθαψαν ἐν αὐτῷ τῷ χωρίῳ, καὶ οὐκ ἀνέμιξαν τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένοις, ἀλλ' ἀξιοῦντες κρείττους ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους εἶναι τὴν ἀρετὴν, ἰδίας καὶ τῆς τιμῆς ἠξίωσαν· σὺ δὲ [1] τὸν τούτων ἡγούμενον καὶ τ' ἄπασι τοῖς Ἕλλησι τῶν ἀναγκαιοτάτων ἅμα καὶ τῶν καλλίστων καταρξάντα, σωτηρίας, ἐλευθερίας, εὐκλείας, οὐκ ἠξίωσας πρὸς μετὰ τῶν ὀψοποιῶν, καὶ τοῖς 288
ἐσχάτοις ὀνείδεσι δουλείας εἰ μὴ προβαλεῖς, οὐκ ἀρκεῖς ἀξιῶν. τί λέγεις; δοῦλον Μιλτιάδην, δι' ὃν οὐκ ἐδούλευσεν ἡ Ἑλλάς; καὶ Δαρείου Ἀθηναίοις διεγένετο, δι' ὃν δ' ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι Πέρσας τοὐναντία, καὶ δι' ὃν οὐκ ἠδυνήθη Δᾶτις τῷ βασιλεῖ Δαρείου πρᾶξαι τὰ ἐπιταλμώμενα; καὶ τῆς περὶ [2] τὸν [3] κομμώτιον συμμορίας [4] ἀπογράψωμεν ἄνδρα ὅτως αὐχμῶντα καὶ κεκονιμένον χάλλιον, ἢ τῶν [5] παλαισταίνων καὶ τῶν γυμναστικῶν ὁτιοῦν; πολλοῦ μέν τ' ἂν ὄφλοιμεν τὴν ἀλογίαν. σκέψαι δὲ καὶ τοῦτο ὁπόσον τι τῆς ἐκείνου σωφροσύνης τεκμήριον, καὶ ὅπ εἰ χρυσῶν ἐτύγχανεν ἔχων τὴν ψυχὴν, οὐκ ἂν αὐτῇ καλλίω βάσανον προσήνεγκεν. ἐκεῖνο δὲ τοσοῦτον ἔργον ἐξεργασάμενος, καὶ τοῖς Ἕλλησιν αἰτιώτατος τ' ἐλευθερίας γενόμενος, καὶ μονονοὺ κρείττων ἢ καθ' ἄνθρωπον νομισθεὶς, οὐκ ἔπαυε ταυτὸν Παυσανίᾳ τῷ τοῖς Πλαταιᾶσι μάχῃ κατορθώσαντι, οὐδ' ἐπῆρεν τοῖς πεπραγμένοις, οὐδ' ἐξύβρισεν, οὐδ' ἐφρόνησε μεῖζον οὐδὲν ἢ πρὸ τῆς μάχης. ὅτως εὐτακτος καὶ κόσμιος ἦν 289
ἀεὶ τέλος. καί τοι Παυσανίας μὲν, οὔτε [6] πρῶτος ὅπου τοὺς βαρβάρους ἐνεκήκει,

lus etiam extensa manu, quemadmodum solebat militibus praecipere, pingi meruit, ut aiunt. Adeo ille non in Pnyce modo, verum etiam Marathone bonus erat orator, ac vim dicendi paratam ubique habebat. Ergo Athenienses eos, qui tum obierant, eodem in loco sepelierunt, neque cum aliis, qui publica occupant monumenta, permiscuerunt, verum cum eos aliis virtute praestare censuissent, proprio quoque dignati sunt honore; tu horum ducem, quique Graecis omnibus rerum simul & maxime necessariarum & pulcerrimarum, salutis, libertatis, gloriae princeps fuit, non erubescis inter coquos ponere, & nisi extremo servitutis oneres probro, nihil te dixisse existimas. Quid ais? Num servus Miltiades, propter quem non serviit Graecia? Num Athenienstibus ministravit, propter quem non Persis Athenienses turpissime ministrarunt, nec Datis potuit Regis exequi mandata? Et comendi studio deditum fuisse dicemus virum tam squalidum, & quovis luctatore vel gymnasta magis pulvere consperstum? Non essemus certe admodum rationis compotes. Jam & hoc illius modestiae signum considera, quodque si vel aureum habuisset animum non eum potuisset explorare diligentius. Cum enim tantum peregisset facinus, & praecipuus Graecis libertatis conservandae princeps extitisset, ac propemodum homine potior existimaretur; non idem, quod Pausanias, Plataica pugna victor, fecit, nec ob res gestas est elatus, nec plus, quam ante proelium, sibi tribuit. Adeo compositus ac modestus semper fuit. At Pausanias nec primus utique barbaros vicerat potius,

1 Coll. Nov. τῶν pro τὸν. 2 Col. Nov. τὸν. 3 Lege κομμωτικὸν. *Cant.* 4 Coll. Nov. Bar. 7. ἀπογράψομεν. 5 Coll. Nov. παλαιστῶν. 6 Coll. Nov. πρῶτον.

5 Τὴν χεῖρα ἐκτετακὼς] Ἐπειδὴ εἶπεν εἷς ἀνὴρ, καὶ τὴν δόξαν τούτου ἐπῆρεν. τὸ ὅπ καὶ μόνον ἐγράφη. ἦν γὰρ ἐν τῇ Ποικίλῃ στοᾷ ζωγραφημένον ὁ Μιλτιάδης ἐκτεινων τὴν χεῖρα, καὶ ὑποδεικνὺς τοῖς Ἕλλησι τοὺς βαρβάρους, λέγων ὁρμᾶν κατ' αὐτῶν.

quam

ἀλλ' [1] εἰς ὑπόδειγμα βλέπων τὴν Μαραθῶνι μάχην, ἠγωνίζετο, ὅτε μόνοις Λακεδαιμονίοις ἔχων, ὥσπερ Μιλτιάδης Ἀθηναίοις· ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τ῀ Ἀθηναίων παρόντων καὶ τ῀ν ἄλλων Ἑλλήνων, οἷς ταῦτα ἤρεσκε· [t] καὶ σχεδὸν τῶν γε Ἀθηναίων κἀκεῖ τὰ πλεῖστα συνεπεξεργασαμένων, λέγονταί γε καὶ τὴν ἵππον τ῀ βαρβάρων ἀφανθῆναι, καὶ τῶν Ἑλλήνων [u] τῶν ἀντιτεταγμένων κρατῆσαι, [x] καὶ τά γε τ῀ τειχομαχίας ἐπ' ἐκείνοις παντελῶς ἐλθεῖν. ἀλλ' ὁ Μιλτιάδης, οὐκ ἀνέμεινε τοὺς Λακεδαιμονίους τότε, οὐδ' ἄλλους ἀνθρώπους οὐδένας, οὐδ' ἐκοίνωσε τὸ ἔργον· ἀλλὰ τοὺς ἀπὸ τ῀ πόλεως ἔχων, ὅπως μὴ Πλαταιέων φασί τινας προσδραμεῖν, τὸν μὲν κίνδυνον αὐτῷ, τὴν δ' ὠφέλειαν, κοινὴν ἐποιήσατο ἁπάντων, πρῶτός καὶ μόνος τῶν Ἑλλήνων νικήσας ἓξ καὶ τετταράκοντα ἔθνη τὰ σύμπαντα. [2] ὡς δ' ἐκεῖνον προσῆκεν ὑπερᾶραι, [y] ὅτι πρατὸν ὤλεσε Μήδων. αὐτὸς γὰρ ὡς εἰπεῖν ἦν τὸ ἔργον. καὶ τό γε
290 τοῦτο πρότερον, τὸ Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἀκριβῶς ἥρμοττεν αὐτῷ· πᾶσι γὰρ αὐτὸς ἦρξε τῆς ἐλευθερίας. ἀλλ' ὅμως καὶ ταῦτα παρεὶς, ἠπίστατο σωφρονεῖν, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ κατηγόρησε τοιοῦτον οὐδέν, οἷα Παυσανίᾳ πολλὰ κατηγορήθη. ἀλλὰ φάσεσι καὶ θορύβοις ἔχριμεν ἂν εὑρεῖν αὐτὸν προσκείμενον, [z] ὥσπερ Λύσανδρον τὸν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς τὰ θαυμαστὰ δὴ πεφάξοντα, καὶ δόξοντα μὴ καθελεῖν τὸν πόλεμον τ῀ πρὸς Ἀθηναίους, τῇ δ' ἀληλείᾳ πολλῶν καὶ μεγάλων [3] κακῶν αὐτὸν τοῖς Ἕλλησιν ἄρξοντα. ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν [4] οὐδὲν οὔτε πεφάξοντα οὔτε βουλεύσαντα Μιλτιάδην, ἠπιθέντα δήπου φιλοτιμίας, καὶ τ῀ς τοὺς φίλους [5] τοὺς ἑαυτοῦ σωιαύξειν ζητεῖν, τὸ κοινῇ συμφέρον παρορῶντα ἐνίοτε, ὥσπερ

quam Marathoniam pugnam pro exemplo habuerat, nec ſolos adhibuerat Lacedaemonios, velut Athenienſes Miltiades; verum & hi aderant, & alii, qui volebant, Graeci; ac maxima propemodum quaeque & hic Athenienſes peregerunt, equitatu barbarico fugato, Graecis adverſariis ſuperatis, oppugnatione prorſus abſoluta. Miltiades autem non Lacedaemonios, nec alios expectavit ullos, nec factum cum quoquam communicavit; verum cum cives ſuos ſecum haberet, niſi quod Plataeenſes aliquot dicuntur accurriſſe, periculum ſuum, utilitatem omnium communem fecit, cum primus ac ſolus Graecorum ſex & quadraginta gentes integras deviciſſet. Ipſum igitur oportebat inſcribere, — *quia Medica caſtra fugavit.* Ipſius enim, ut ita dicam, erat hoc factum. Quodque praecedit, — *princeps Graecorum* — ipſi proprie conveniebat, qui omnibus libertatis princeps extiterat. Veruntamen haec etiam cum geſſiſſet, modeſtiam retinebat, nec eum quiſquam eorum, quae Pauſaniae multa ſunt objecta, unquam accuſavit. An vero tumultibus ac ſeditionibus ſtuduit, quemadmodum Lyſander, qui ad Aegoſpotamos mira fecit, & cum bellum cum Athenienſibus ſuſceptum deponere videretur, multorum ac magnorum re vera malorum Graecis autor fuit. An tale quidem nihil nec fecit nec ſtuduit Miltiades, verum gloria captus fuit quodam modo, & cum amicos ſuos extollere cuperet, communem ſaepe utilitatem neglexit, quemadmo-

1 Coll. Nov. εἰς τὸ. 2 Coll. Nov. ὡς' ἐκεῖνον γε. 3 Bar. 7. αὐτὸν κακῶν. 4 Coll. Nov. οὐδὲν τυχὸν πεφάξοντα. 5 Coll. Nov. τοῦ.

t Καὶ σχεδὸν τ῀ γε Ἀθηναίων] Τὸ σχεδὸν εἶπεν, ἐπειδὴ τῷ ὄντι Λακεδαιμόνιοι ἐνίκησαν. u Τῶν ἀντιτεταγμένων] Τῶν περὶ Μήδων φρονησάντων, λέγει δὲ τοὺς Θηβαίους. x Καὶ τά γε τ῀ τειχομαχίας] Τοῦτο οὐκ ἔπι τῶν Πλαταιαῖς ἐγένετο, ἀλλ' ἐν Θήβαις. τ῀ γὰρ βαρβάρων μετὰ τὴν τροπὴν καταφυγόντων εἰς τὸ τεῖχος, καὶ μὴ ἐξιόντων εἰς μάχην, Ἀθηναῖοι τειχομαχήσαντες ἐνίκησαν. y Ὅτι τὸν πρατὸν ὤλεσε] Τὸ ἐπίγραμμα μεταφέρει εἰς τ῀ Μιλτιάδην ὅπως ἔγραψεν ἐν τῷ τρίποδι ὁ Παυσανίας, ὅπως ὕστερον ἐξεκολάφθη. z Ὥσπερ Λύσανδρον τ῀ ἐν Αἰγὸς] ναύκρχ῀ ὃν τ῀ Λακεδαιμονίων ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ τῆς Θρᾴκης νικήσας τοὺς Ἀθηναίους, ὡς λέγει Ξενοφῶν δεκαδυαρχίας καθίστη ἐν ταῖς πόλεσι φίλων ὀλιγαρχίαν ποιῆσαι. καὶ ἐνταῦθα φάσεις δ' δόρυβοι ἐγένοντο ἐν ταῖς πόλεσιν.

dum.

Ἀγησίλαον ὃς φιλότιμ☉ ὢν καὶ φιλεταῖρ☉ πέρα τῆ μετρίᾳ, ϖ☉δαλαβὼν τὴν πόλιν τὴν [1] Λακεδαιμονίων, ἧς καὶ θαλάττης ἄρχουσαν, οὐ διεφύλαξεν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. [a] καὶ σκόπει πρ☉ ὅτινας αὐτὸν ἐξετάζω· Λυκοῦργον, Παυσανίαν, Λύσανδρον, Ἀγησίλαον. ἀλλὰ ταῦτα μέν, εἰ δ' ἂν εἰς ἀμπάσαιτο· ἐκρατεῖτο δὲ [2] ὑπὸ τ☉ σώματ☉ ἡδονῶν, [b] ὥσ- 291
περ [3] Βρίθωνα τὸν Σπαρτιάτην ἤδη τινὲς ἠπάσαντο, καὶ μυρίους ἑτέρους ἔξεστι λέγειν καὶ Ἑλλήνων καὶ Βαρβάρων. ἀλλ' οἷα δὴ τὰ τῆς δημοκρατίας [c] ὀπτήρια, φαίνειν, συνδεικνύναι, [d] δημεύειν, ὥσπερ Κλέωνα καὶ Κλεοφῶντα καὶ Ὑπέρβολον καὶ ἑτέρους ἀνθρώπους, εἰ ῥήτορας οὐδαμῶς, (οὔκουν εἴπερ γε ἦσαν τοιοῦτοι) εἴδωλον δέ τι ῥητορικῆς ἀπειληφότας, εἰ δὴ τὸ μὲν δαμῇ μὲν ὅμοιον, [4] ϖ☉λυταχῇ δ' ἀσθενέστερον εἴδωλον χρὴ καλεῖν. ἀλλ' ἐκεῖνός γε πάντων τούτων καθαρός. πῶς οὖν οὐκ ἐλυσιτέλει τοῖς Ἕλλησι τοιοῦτ☉ ὤν; ἢ πῶς οὐκ ἐποίει βελτίους εἴπερ ϖ☉σεῖχεν αὐτῷ τὸν νοῦν; πολλῆς ταῦτα τῆς ἀνάγκης ἐστίν. εἰ δὲ μὴ σοφὸς ἦν [5] μετέωρα ὥσπερ Ἀναξαγόρας, οὐδὲ Σωκράτης σοφὸς ἦν ταῦτά γε, καὶ ταῦτά γε, ὥς φασιν, ὁμιλήσας ἐκείνῳ. ἀλλ' [6] οὐδὲ Σωκράτης Ἀναξαγόρου φαυλότερ☉, οὔκουν, ὡς γε ὑμεῖς ἂν φαίητε, οὔτε Μιλτιάδης ἴσως τῶν σοφιστῶν. [e] οἶμαι δέ, κἂν ὑ θεῶν δικαστηρίῳ Μιλτιάδην κεινόμενον, ἁπάσας ἀποφυγεῖν· οὐχ ὥσπερ τ☉ Ὀρέστην φασὶ τὰς ἡμισείας μεταλαβόντα. εἰκότως. ὁ μὲν γὰ, τ☉ μητέρα ἀπέκτεινε 291
δικαίως· ὁ δὲ, τὴν Ἑλλάδα ἔσωσε δικαίως, καὶ τὰ πρόσφατα κάλλιστα ἀνθρώπων ἐξέπεσεν, οὐ μόνον τῇ πατρίδι, ἀλλὰ καὶ τῇ κοινῇ φύσει τ☉ γένους τ☉ Ἑλληνικ☉· καὶ γάρτοι, κἂν πό-

dum Ageſilaus, qui cum immenſo gloriae & amicorum ſtudio teneretur, urbem Spartanam, quam terrae mariſque dominam acceperat, non in eodem conſervavit ſtatu. Ac vide, cum quibus eum comparem; Lycurgo, Pauſanio, Lyſandro, Ageſilao. An haec quidem ei nemo objecerit; verum corporis erat voluptatibus deditus, ſicut de Brithone Spartano, atque aliis infinitis tum Graecis tum Barbaris traditur. An denique quod in democratia fieri ſolet, accuſabat, deferebat, proſcribebat, quemadmodum Cleon, Cleophon, Hyperbolus, alii multi non oratores (non praeclari certe) ſed oratoriae facultatis aliquod nacti ſimulacrum, ſi modo, quod nec ſimile, & prorſus eſt imbecillius, ſimulacrum, eſt vocandum. At ille horum omnium fuit expers. Cur ergo, ſi talis erat, non neceſſario Graecis proderat, & eos, qui ipſum obſervabant, meliores reddebat? Quod ſi non fuit rerum ſublimium peritus, ut Anaxagoras; ne Socrates quidem in ea re excelluit, quanquam cum illo ſit, ut aiunt, verſatus. Verum nec Socrates Anaxagora cenſetur deterior, nec etiam Miltiades fortaſſe quoquam ſophiſtarum. Quid quod exiſtimo, Miltiadem etiam, ſi deorum ſubiret judicium, omnium calculis abſolutum iri; nec, ut Oreſtes, alteram duntaxat partem conſecuturum. Nec injuria. Nam ut ille matrem juſte occidit, ita hic Graecorum juſte ſervavit, nec patriae modo, ſed & communi gentis Graeciae naturae pulcerrime omnium nutrimenti praemia rependit; cumque ſingulae ci-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. τῶν Λακεδαιμονίων. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. ὑπὸ τ☉ τῦ. 3 Bar. 1. & Coll. Nov. Θίῶρωνα. Mallem vero Θίμῶρωνα. Vide quae annotavimus. 4 Bar. 7. ἁπανταχῇ. 5 μετέωρα ἦν. Scripta haec recenti manu in margine Bar. 7. Coll. Nov. τὰ μετέωρα. 6 Coll. Nov. ὐδὲν.

a Καὶ σκόπει παρ' ὅς τινας] Φανερῶς νῦν τὴν παρόῆσιν ἐγύμνωσεν, ὅτι ϖ☉ὸς τὰς φιλὰς Πλάτων☉ τ☉ Μιλτιάδῃ συγκρίνειν. b Ὥσπερ Βρίθωνα τὸν] Τοῦτον λέγουσι στρατηγὸν γενέσθαι Λακεδαιμονίων, μέθυσον καὶ ἀκόλαστον. c Ἐπιχώρια, φαίνειν] Τοῦτο ϖ☉οσέθηκεν ἵνα μή τις εἴπῃ, ἀλλὰ ζῶντι μὲ ἐχ ἡμάρτανεν ὁ Μιλτιάδης τὰ Λακωνικὰ, ἀλλὰ τὰ Ἀττικὰ, φαίνειν δέ ἐστι τὸ κακῶς ἐπιτροπεύειν, φάσις γάρ ἐστιν ὄνομα δίκης κ☉ τ☉ ἐπιτροπευόντων κακῶς· ἔνδειξις δ' ὄνομα δίκης κ☉ τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ. d Δημεύειν] Τὸ δημεύειν δηλοῖ, ὅτι τ☉ ῥητόρων τινὲς, χαριζόμενοι τῷ δήμῳ, ἔγραφον κατά τινων πλουσίων δήμευσιν. e Οἶμαι δ' κ☉ ἐν θεῶν] Δώδεκα γὰ θεῶν δικαστῶν Ὁρέστῃ κ☉ ταῖς Εὐμενίσιν, ἐξ ϖ☉οσετίθησαν τῷ Ὀρέστῃ, μεθ' ὧν ἡ Ἀθηνᾶ, κ☉ νενίκηκεν.

vitates

λεις μ, ἄλλης ἄλλον νομίζουσιν ἀρχηγέτας, κοινὸν δὲ τ Ελλάδος ἀρχηγέτιν οἰκεῖον διχαίως ἄντις ἠμοῖτο. f νομίζω δ' ἔγωγε κὴ τ αἰτίαν ἣν ὕστερον ἔχει, εἰ δεῖ τι κ περὶ ταύτης εἰπεῖν, ἤδη μέγιστον σύμβολον εἰ) τῦ πολλῷ πινι τ ἄλλων ἐκεῖνον διενεγκεῖν. ἅπαντας γὰρ ἠξίουν ἡτᾶσθαι τ ἀρετῆς τ ἐκεῖνυ, κ μηδὲν ἀήττηδον εἰ) μηδὲ ἀνάλωδον, ὅπυ Μιλτιάδης πρεί. εἶτ' ἐγὼ τ ὕτως ἀνδρεῖον κ φρόνιμον κ σώφρονα, τὸ ἁπ' βίυ μελετήσαντα ἀρετήν, τῦτον κολακείας μοείῳ σχολάσαι δοκῶ; τ ὑδ' ὅτ' ἐκρίνετο ὑδὲν πλέον τοῖς δικασαῖς δείξαντα κ παύμαλος, κ δακρύσαντα, κ παιδία ἀναβιβασάμενον, ὄντος αὐτ Κίμωνος, τῦτον ἐγὼ κόλακα ὑτωσὶ σεμνοείπω μεγαλορρεπῶς, κ τῦτ' ἦν τὸ κεφάλαιον τ ἐκείνῳ πεπολιτευμένων κ βεβιωμένων, κολακεία; κ πῶς ὑ δικαίως ἄντις ἡμᾶς αἰτιῶδο ἀνδρὸς κολακεύειν, 293 κ ἁπλόνων ἔργον, ὀκ ἐλευθέρων ποιεῖν, εἰ τιμῷ ἑτέρῳ χάριν διώκοντες, τ ἀληθῆ ἐκόντες ἁμαρτείσομεν; κ μὴν Πλάτωνι μ ἂν, κ ἄλλα πολλὰ χαριζοίμδα· ἐκείνυ δὲ εἰ ταῦτα καταψηφιύμδα, ἄλλῳ τίν' [2] ἂν αὐτ τιμὴν ἀποδοίημεν, ἔγωγε ὐχ ὁρῶ.

[3] g Λοιπὸς τοίνυν, Θεμιστοκλῆς ἦκεν δὴ πάντων ἀξιῶ [h] ἐκ δευτερείων τὰ πρωτεῖα ἔχειν, εἰ ταμάλιστα κ τῦτο αὐτὸ ἐκείνῳ μόνῳ τ πάντων ὑπάρξαν φαίνεται. ἀλλὰ μᾶλλον ὅστις ἐκείνυ δεύτερος, τῦτ' [4] ἴσως ἔργον εὑρεῖν. τοσῦτῳ γὰρ ἡμῖν τ Μαραθῶνι τ πάνυ, τὸν

vitates ſuos habeant generis autores, hunc merito communem Graeci generis autorem quis dixerit. Quin etiam crimen exiſtimo, quod poſtea ſuſtinuit, ſi quid etiam de eo dicendum eſt, maximum jam eſſe illius praeſtantiae ſignum. Cunctos enim cenſebant ipſius virtute ſuperari, nec, ubi Miltiades adeſſet, quicquam vinci vel capi non poſſe. Et eum ego, qui tam fortis, tam prudens, tam modeſtus fuit, ac virtutem per totam vitam coluit, adulationis partem ſectatum credam? Quique cum reus ageretur, non vulnera judicibus oſtenderit, non lacrymas effunderit, non liberos ſuſtulerit, cum haberet Cimonem; hunc ego adulatorem appellem, atque adulationem fuiſſe illius adminiſtrationis ac vitae ſcopum dicam? Merito vero nos ipſos quis adulari diceret, ac ſerviliter non ingenue nos gerere, qui dum alterius aucupamur gratiam, ſponte veritatem opprimamus. Ac Platoni quidem vel in aliis multis gratificari poſſimus; contra hunc autem ſi haec decernamus, quem illi poſſimus alium honorem deferre, non equidem videre poſſum.

Reſtat igitur Themiſtocles, quem quidem minime dicebat e ſecundis primas ferre, quanquam hoc illi maxime ſoli contigit. Quin potius quis ab eo ſit ſecundus, difficile, credo, ſit inventu. Tanto enim Marathonium illum, aut

1 Coll. Nov. & Bar. 7. τ' ἀληθής. 2 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 3 Coll. N. Θιμιστοκλῆς. 4 Bar. 7. ἴσθ' pro ἴσως.

f Νομίζω δ' ἔγωγε] Μετὰ δὲ κ Μαραθῶνα ἐπισράτευσεν ἐπὶ τὲς Παρίυς ὁ Μιλτιάδης, ἢ ὅτι συνίσχεσαν τῷ Πέρσῃ, ἢ ὅτι ἀπίσησαν τ Αθηναίων· ἔσι δὲ αὕτη νῆσος εὐτιλής· ταύτῃ πολιορκῦντ αὐτῦ, ἐπίμφθη βέλ ἐξ ἀφανῦς, κ ἔτρωσε τ αὐτῦ μηρόν. ὁ δὲ νομίσας τ Δήμητρ εἶναι τὸ βέλ, ἦν γὰ πλησίον τῦ τείχυς βωμοὶ αὐτῆς, κ φοβηθεὶς ἂν ἐχώρησε· κατηγόρησαν ἂν αὐτῦ σεσθδοσίαν οἱ Αθηναῖοι, κ εἰς τὸ δεσμοτήριον ἐνέσαλον, μ τ κτίσεως φροντίσαντες αὐτὸν δ τιμήμαστ, κατεψηφίσαντο γὰρ αὐτῦ πεντήκοντα τάλαντα. δεινῶς δὲ εἰς ἐγκώμιον αὐτῦ τὴν αἰτίαν σεσιτείκει δεικνὺς, ὅτι ἁπ' τῦτο ἐξημίωσαν αὐτὸν Αθηναῖοι, διότι νομίζοντες αὐτὸν ὑπὲρ ἄνθρωπον, καὶ τοῖς πᾶσιν ἀήττητον, εἶδον ἀναχωρήσαντα αὐτὸν ἐκ Πάρυ ἄπρακτον.

Υπὲρ Θεμιστοκλέυς.

g Λοιπὸν τοίνυν Θιμιστοκλῆς] Ρητορικῶς ὁ Αριστείδης ἐξ ἀμφοτέρων τ ἄκρων τὸν τάξιν τ μεγίστων σεσώπων εἰρχάστετο· σεσπάξας μ τ Περσικλέα, τελευταῖον δὲ τηρήσας τ Θεμιστοκλέα. h Εκ δευτερείων τὰ σεστεῖα] Μετὰ τὸ κινηθῆναι τ βάρβαρον σωῆλθον πάντες οἱ Ελληνες εἰς τ Ισθμὸν τ Κορίνθυ, ὥστε τιμῆσαι κατ' ἀξίαν τοῖς λαφύροις τὲς ἀριστεύσαντας, ἵνα πάντες ἐρωτώμενοι τὶς ἐνίκησεν, ἕκαστος ἔλεγεν, ἐγὼ σεστ, κ μετ' ἐμὲ Θιμιστοκλῆς. τὸ μὲν ὖν ἐγὼ σεστ ἔλεγεν, ἑαυτὲς προάγειν τ ἄλλων βελόμενος· τὸ δ μετ' ἐμὲ Θιμιστοκλῆς, ἀφ' τὸ μὴ δυνάδαι κρύψαι τὴν ἀλήθειαν.

ὡς βούλει λέγε, τοσούτῳ δ' οὖν ἐκεῖνον ὑπερεβάλετο πᾶσι τοῖς εἰς αὐτὸν ἐλθοῦσι πᾶς ἂν εἴποιμι ὁμολογουμένως, ὅσῳ Ξέρξης Δαρεῖον ταῖς παρασκευαῖς ἅπασι [1] δῆλός ἐστιν ὑπερβαλλόμενος. καὶ μὲν ὁ μέν, τοὺς ὑπάρχους ἔβαλε βασιλέως, ὁ δ' αὐτὸν ἐΐκαι βασιλέα· καὶ μετὰ μέν γε τὴν [2] Μαραθῶνι μάχην αὖθις ἐπεστράτευσε, μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, φεύγων ὤχετο. πρὸς μὲν γὰρ ἐκείνην τὴν ἧτταν, παρωξύνθη, πρὸς δὲ ταύτην ἀπεῖπεν, ὥστ' ἰκανὸν κέρδος ἡγεῖτο ἂν σωθῆναι. ἤδη γὰρ τότε μὲ πολ- 294
λοστὸν μέρος τῆς πάσης ἐλθὸν δυνάμεως, νῦν δὲ σχεδὸν μετὰ πάντων ἀνθρώπων ἡττᾶσθαι. οὔτ' οὖν αὐτὸς ἐθάρρει μένειν, οὔτ' ἄλλον ἔπεμψε τῶν λοιπῶν· ἃ γὰρ ἦν ὄ, τι [3] ἐλπίσαι. ἀλλὰ καὶ ὃν κατέλιπε Μαρδόνιον, θανατῶντα ὡς εἰπεῖν κατέλιπε, καὶ ἅμα ἐμοὶ δοκεῖν ὅπως ἔχοιεν πρὸς ὃν ἀγωνοῖντο οἱ Ἕλληνες. Μιλτιάδῃ μὲν οὖν εἰς ἓν κεφάλαιον ἡ τῆς ἀνδρείας ἀπόδειξις ἦκεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐχρῆτο αὐτῇ πρὸς πᾶσαν τὴν πολιτείαν. Θεμιστοκλέα δέ, [i] τὰ δεύτερα ἀεὶ τῶν πρώτων μείζονα ἐξεδέχετο, καὶ τὸ τῆς παρουσίας αὖ περιεσήκει· τὸ μὲν γὰρ ἔλιπεν αὐτὸν κῦμα, τὸ δὲ ἐγκατελάμβανεν, ἕως διεξῆλθε μετὰ τῶν τροπαίων νικῶν. καὶ Μιλτιάδῃ μὲν σχεδὸν ἀνδρείας μᾶλλον ἢ σοφίας ἔδει πρὸς τὰ παρόντα· Θεμιστοκλεῖ δέ, ἀνδρείας μὲν οὐχ ἧττον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ὅσῳ καὶ μείζους οἱ φόβοι· πρὸς δὲ τούτῳ, καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ οὐδὲν ἀτιμοτέρων [k] ὑπῆν σχεδὸν τῶν περιεσηκότων, συνέσεως, [l] μουσικῆς μὲν οὖν ὡς εἰ- 295
πεῖν, μεγαλοψυχίας, δεινότητος, πραότητος, χαρτερίας, εὐαρμοστίας πρὸς τοὺς καιρούς, πρὸς τὰ πράγματα, πρὸς τοὺς ἄνδρας, τοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως, τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τοὺς πολεμίους. καί μοι δοκεῖ [4] τὰ μὲ Μιλτιάδου, στρατηγίᾳ μᾶλλον ἐοικὸν συμβῆναι

quocunque eum voles appellare nomine, intervallo ſuperavit omnibus in ſe cadentibus rebus, quanto Darium Xerxes omni viciſſe apparatu creditur. Atque ille quidem Regis praefectos, hic ipſum vicit regem; qui poſt Marathoniam pugnam alterum adduxit exercitum, poſt Salaminiam in fugam ſe dedit. Nam ut illa clade excitatus, ita hac ad deſperationem fuit redactus, ſic ut ſalutem in lucro poneret. Sciebat enim tum quidem exiguam ſuarum copiarum adveniſſe partem, nunc autem ſe cum omnibus prope hominibus eſſe devictum. Itaque nec ipſe manere eſt auſus, nec alium deinceps miſit, quoniam nihil, quod ſperaret, erat. Quin etiam quem reliquerat Mardonium, mortis, ut ita dicam, cupidum reliquerat, ac ſimul, quantum judico, ut haberent Graeci, cum quo ſe exercerent. Ac Miltiadis quidem fortitudo in unum incidit negocium, licet ea in omni uteretur adminiſtratione. Themiſtoclem vero poſteriora ſemper prioribus excipiebant majora, &, ut eſt in proverbio, alius eum relinquebat fluctus, alius comprehendebat, donec per undas decumanas victor euaſit. Miltiadi quoque fortitudine magis fere, quam prudentia, fuit opus. Themiſtocles cum fortitudinem non minus deſiderabat, aut etiam magis, quoniam erant majores terrores, tum aliis quoque multis nec minoris momenti rebus eſt uſus, prudentia, vel potius divinatione, magnanimitate, vehementia, manſuetudine, tolerantia, accommodatione ad tempora, res, homines, tum Athenienſes, tum Graecos, tum inimicos. Quocirca videntur mihi geſta Miltiadis militiae cuidam contra barbaros

a Bar. 7. δῆλος ἦν. 2 Coll. Nov. Bar. 7. ἐν Μαραθῶνι. 3 Bar. 7. ἐλπίσαι. Coll. Nov. ἐλπίσει. Et ſimiliter Bar. 7. recenti manu. 4 Bar. 7 τὸ μὲν.

i Τὰ δεύτερα ἀεὶ τῶν πρώτων] Μετὰ γὰρ τὰ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, τὰ ἐν Σαλαμῖνι συνῆλθε. k Ὑπῆν] Καινοπρεπῶς νῦν τῷ λέξιν, ἃ γὰρ ἐπὶ ἐγκλήμασιν ὑπόθυνος ἦν. l Μουσικῆς μὲν οὖν] Μουσικῆς, διὰ τὸ νοῆσαι τὴν χρησμῳδὸν δεινότητος, ἀφ' ᾗ τὸ δυνατὸν πείσαι λόγοις· πραότητος, ὅτι κῆ τυραννίδος παρὼν Εὐρυβιάδου ἤνεγκε· καρτερίας δὲ, ὅτι ἠνέσχετο τῷ πόλιν καταλιπεῖν· εὐαρμοστίας, ὅτι ἁρμοστὴν τὴν χρείαν.

ſuſceptae

πρὸς τὺς Βαρβάρους· τὸ δὲ τῦ Θεμιστοκλέους, [m] ἀκεραίως πολιτεία γενέσθαι ἐν ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ἐξεταζομένη. τοσαῦτ' ἦν τὰ πραττόμενα καὶ δημιουργούμενα, [1] τὰ μὲν ἐν τῇ γῇ, τὰ δ' ἐν τῇ θαλάττῃ· περὶ ὧν ἔμοιγε δοκεῖ καὶ [2] Ὅμηρος ἂν, εἰ ἤθελεν, βουληθεὶς εἰπεῖν οὐχ ἧττον καλέσαι τὰς Μούσας, ἢ περὶ τῦ πῶς ἀνεφρήσθη ναῦς μία τῶν Θεσσαλῶν· εἰ δὲ βούλει, [3] τίς πρῶτος ἀντῆρε τῷ Ἀγαμέμνονι τῶν ὀπισθούρων ἢ τῶν Τρώων αὐτῶν. μᾶλλον δὲ τῦτο μὲν οὐκ εἶχε σήμερον πυθέσθαι, τίς ἦν ὁ πρῶτος ἀντάρας τῷ βασιλεῖ τῆς Ἀσίας, μικροῦ καὶ τῆς Εὐρώπης· ἀπὸ ποίων δὲ πόνων ἢ λόγων ταῦτα ἐδυνήθη τελέσαι, καὶ πρὸς πόσας πινὰς τὰς τῶν πολεμίων ναῦς, καὶ πρὸς ποίαν τινὰ τὴν πᾶσαν παρασκευὴν καὶ ἔφοδον τῦ Βαρβάρου παρετάξατο, καὶ πῶς εἶχε τότε τἀνθρώπεια· τῦτ' ἔμοιγ' ἂν ἐρωτᾶν [4] δοκεῖ καὶ δεῖσθαι φράζειν, εἴπερ καὶ τι μικρὸν ἔμελλε τῆς ἀξίας ἐφάψεσθαι. τί οὖν κωλύει καὶ νῦν ἡμᾶς (ἀρχὴ δὲ ἡμῖν ἐκ θεῶν,) ἐξετάσαι πάλιν πῶς εἶχε τὰ τῶν χωρῶν, τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπερ ἀρτίως ἐξητάσαμεν, καὶ δεῖξαι ἀφ' ὁπλιτῶν ἐν ποίοις τισὶ πράγμασι ποῖός τις ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς; καί τοι τῦτό γε ἴδιον ἴσως πρᾶγμα. ἃ γὰρ ἔστιν ἐνδείξασθαι τῷ λόγῳ, πῶς ἄντις ἐκ τούτων [5] ἐκεῖνον θεωρήσειε; πλὴν εἰ τῦτό γε αὐτὸ ἐνθυμηθείς, ὅτι ὑπὲρ ὧν δεῖ εἰπεῖν ὡς βέλτιστά τις, ἐγχωρεῖ, ταῦτ' ἐκεῖνος μετεχείρισεν ὡς ἐβέλετο. δέκα μὲν γὰρ ἔτη ὧδινεν ἅπασα Ἑλλὰς, φιλονεικοῦντες ἅπαντες [6] ἄνθρωποι δίκην τῆς Μαραθῶνι μάχης λαβεῖν, ἡτοιμάζετο δὲ ἐκ πάσης γῆς καὶ θαλάττης πάντα. [n] Αἰγύπτῳ δὲ ἀποστάσης ἐν τῷ μέσῳ, βασιλεὺς σφόδρα σπουδάσας αὖθις ἦν ἐν τοῖς αὐλοῖς· ὥστε ῥᾳδίως ἐκείνῳ πρεσήσατο. [o] δεκάτῳ δὲ ἔτει συνῆλθον ἑκατονταὶ πᾶσαι καὶ γένη πάντα ὅσ-

296

susceptae potius esse similia; Themistocles autem vere Rempublicam inter omnes Graecos administrasse. Tanta erant, quae partim terra, partim mari gerebantur; de quibus etiam Homerus si dicere voluisset, Musas, ni fallor, non minus fuisset invocaturus, quam quomodo Thessalorum quaedam fuerit navis combusta, vel potius, quis de sociis vel Trojanis ipsis primus cum Agamemnone sit congressus. Quinimo non hoc quaesivisset, quis primus cum Asiae, ac propemodum etiam Europae, rege fuisset congressus; verum quibus factis vel verbis ista potuerint effici, & contra quot hostium naves, qualemque barbaricum apparatum & insultum aciem instruxerit, ac quomodo se tum res habuerint; id vero videtur mihi, si vel aliqua ex parte rei dignitatem voluisset consequi, interrogaturus fuisse, & ut sibi dicerent, obsecraturus. Quid ergo vetat, quo minus & nos jam, sumto a diis initio, temporum statum rursus, ut prius, consideremus, at breviter, qualibus in rebus qualem se Themistocles exhibuerit, ostendamus? At hoc nihil ad rem fortassis faciet. Nam quae nemo verbis possit complecti, quomodo quis illum ex iis cernat? Nisi si hoc cogitabit, quae nemo possit pro arbitrio dicere, haec eum pro arbitrio gessisse. Etenim decem annis continuis tota parturiebat continens, cum singuli homines Marathoniam pugnam studerent ulcisci, omnisque apparatus ex omni terra marique cogebatur. Cum autem Aegyptus interea defecisset, Rex, ea facile ad deditionem coacta, rursus ad eadem redibat. Decimo demum anno regiones ac gentes omnes convenerunt, quasi

1 Ita Bar 7. Illa vero τὰ μὲν non agnoscuut coeteri. 2 Iliad. π'. *Cant.* 3 Iliad. λ'. *Cant.* 4 Coll. Nov. Bar. 7. δοκεῖν. 5 Coll. Nov. θεωρήσειε ἐκεῖνον. 6 Coll. Nov. οἱ ἄνθρωποι.

m Ἀκεραίως πολιτείαν] Ἡ γὰρ πολιτεία πολλῶν ἔργων ἐστὶ θεωρητική. n Αἰγύπτῳ δ' ἀποστάσης] Μετὰ γὰρ τὰ ἐν Μαραθῶνι, καταφρονήσαντες Μήδων Αἰγύπτιοι ἀπέστησαν· ἐχειρώσατο δ' αὐτὺς ὁ Ξέρξης ῥᾳδίως· δεύτερον δ' ἀπέστη Αἰγύπτῳ, σφῶν ἐπὶ Καμβύσου, καὶ δεύτερον ἐπὶ Δαρείου. o Δεκάτῳ δ' ἔτει] Ἀπὸ τῶν ἐν Μαραθῶνι, ἕως τῶν ἐν Σαλαμῖνι, δέκα ἔτη ἐγένοντο.

περ μεταναιζομένης ἑτέρωσε τῆς οἰκουμένης· καὶ βασιλεὺς ἀπήει δεδοικὼς μὴ οὐ [1] δέξαιτο τὸ πλῆθος ἡ Ελλὰς, [p] ὥσπερ ἀρχὴ γῆς πάσης, τῷ στρατοπέδου γινόμενος καθ' ὃ βούλοιτ' ἀεί. χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ σίδηρος, πάντα ὁμότιμα ἦγετο, ὁμοίως ἐγγείοις ὀχήμασι καὶ ναυτικοῖς. ὡς δ' εἰς ταυτὸν ἀπήντησαν αἱ δυνάμεις, οἱ μὲν πεζοὶ τὴν Θεσσαλίαν, αἱ δὲ νῆες τὴν θάλατταν [2] ἀπέκρυψαν· εἰς δὲ τὰς Ελλήνας ἠγήλατο, ἄξιον μὲν τῶν ὀπισόντων κακῶν ὄδιν, ὅμως δὲ πολλὰ καὶ παντοῖα, καὶ οἷα οὔπω πρότερον· καὶ οὐ τοσοῦτόν γ' ἂν αὐτοὺς [q] ἡ τοῦ [3] ἡλίου συμβᾶσα ἔκλειψις [4] ἐξέπληξεν, ὅσον ἡ τῆς γῆς καὶ θαλάσσης ἔκλειψις γινομένη, πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἐμοὶ δοκεῖν ὀπτὴν μᾶλλον ἢ χρείαν. ἐδόκει γὰρ μόνος ὡς ἀληθῶς γῆς καὶ θαλάττης εἶναι κύριος, καὶ ποιεῖν καὶ ἀφανίζειν· ᾤγε ὁ μὲν Αθως τὰς ναῦς, ὁ δὲ Ελλήσποντος τὸ πεζὸν [5] ἐδέξατο. πρὸς δὲ τούτοις, τείχη μὲν ᾠκοδομεῖτο ὅπως ἀριθμοίη κατὰ μυρίους. ὁ δὲ ἥλιος συνεκρύπτετο τοῖς τοξεύμασιν· ἦν δὲ πλήρης ἡ μὲν θάλαττα νεῶν, ἡ δὲ γῆ πεζῶν, ὁ δ' ἀὴρ βελῶν. παρεῖναι δὲ καὶ μέλλειν ἴσον ἦν, [r] ὡς' ἔχεσθαι πάντας· πάντα δ' [s] ὥσπερ τοῦ 298
Ποσειδῶνος κατιόντος ἐσείετο. πολλὰ δὲ τῶν ἐθνῶν ἐξεμηλίσκετο εἰς δεῖπνον τῷ βασιλεῖ. ἀπειλαὶ δὲ κηρύκων οὐ διέλιπον πάντοσε φοιτώντων, αἰτούντων γῆν καὶ ὕδωρ ὅστις βούλεται σῶς εἶναι. [t] τὸ δὲ μαντεῖον, φωνὰς ἠφίει δεινὰς καὶ χαλεπὰς ἅπασι τοῖς Ελλησιν. ἐδόκουν δὲ οὔτε τῶν νεῶν τὴν εἰρεσίαν ἀνέξεσθαι, οὔτε τῶν ἵππων τὸν κτύπον. εἶχον δὲ οὔτε ἱερῆς, οὔτε συμμάχοις θαῤῥεῖν, οὐδ' εὑρεῖν οἵτινες ἀνθρώπων γένωνται.

in alium locum terra migraret; ac metuebat Rex, ne non caperet omnes Graecia, & quamcunque volebat caſtrorum partem, quaſi toti imperaret orbi, occupabat. Jam aurum argentum, aes, ferrum tetrenis pariter & maritimis vehiculis permiſta vehebantur. Poſtquam autem in eundem lecum copiae ſunt coactae, & pedites litoralem locum, & naves mare complebant; Graecis autem ut nihil malis inſtantibus reſpondens, ita multa tamen, varia, & inuſitata nunciabantur; nec eos tantum Solis perterruit, quantum maris ac terrae, defectus, ad cupiditatem potius, ut arbitror, quam uſum Regis procuratus. Solus enim vere videbatur mari terraeque imperare, eaque tum creare, tum abolere; quippe cujus naves Athos, peditesque Helleſpontus acceperit. Deinde muri extruebantur, ut ſimul decies mille numeraret viros. Sol autem telis obtegebatur; ac mare navibus, terra militibus, aer jaculis erat plenus. Praeſentia quoque & futura eodem habebantur loco, ſic ut omnes tenerentur, omniaque tanquam Neptuno deſcendente commoverentur. Jam gentes multae in prandium Regis abſumebantur. Nec interim ceſſabant praeconum minae per omnia loca commeantium, ac terram & aquam, ſi quis eſſe ſalvus vellet, poſtulantium. Oraculum quoque gravia praedicebat, & omnibus Graecis acerba. Videbantur autem nec navium remigationem, nec equorum ſtrepitum tolerare poſſe. Quid quod nec ſacris nec ſociis poterant confidere, nec quid agerent invenire?

1 Bar. 7. δέξεται. 2 Bar. 7. ἀπέκρυψεν. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἡλίῳ. 4 Coll. Nov. ἐξέπληξεν. 5 Bar. 7. ἐδέχετο.

p Ωσπερ ἀρχὴ γῆς πάσης] Επειδὴ πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ παρείκασε τὸ αὐτῷ στρατὸν, λέγει ὡς ἴσῃ ἐχώρει, ὥσπερ ἄρχειν πάσης τῆς οἰκουμένης ἐδόκει, ἔστι δὲ τὸ στρατοπέδου, ἑρμηνεία τοῦ πάσης γῆς. q Η τοῦ ἡλίου συμβᾶσα ἔκλειψις] Ερχομένου τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν Ελλάδα, καὶ τὸ Ελλήσποντον ἔκλειψις ἡλίου ἐγένετο, ὅπερ τοὺς μάντεις αὐτῷ ἐρωτήσαντος, τοὺς τῶν Ελλήνων πόλεις ἔφασαν ἀφανισθῆναι· τέτανται δὲ σανίσιν, ἐπεὶ καὶ ἡ ἔκλειψις ὡς τὸ ἀναπολῆς. r Ως τι ἔχειν] Παρόντος καὶ μέλλοντος τοῦ βασιλέως, πᾶσαι πόλεις ἠλίσκοντο. s Ωσπερ τοῦ Ποσειδῶνος] Επειδὴ ἐνοσίγαιος ὁ Ποσειδῶν, ὡς Ομηρος, τρέμει δ' ὄρεα. t Τὸ δὲ μαντεῖον φωνὰς] Τοῦ Απόλλωνος δηλονότι, ἔλεγε γὰρ ὁ μόνον Αθήνας, ἀλλὰ καὶ ἄλλας καταπεπαφήσεσθαι πόλεις.

Jam

[n] πρὸς δὲ τούτοις, Γέλων μὲ καλούμενος, οὐχ ὑπήκουεν, Ἀργεῖοι δ' ἐκποδὼν ἦσαν, Κερκυραῖοι δὲ [x] σοφώτερα ἢ δικαιότερα ἐβουλεύοντο, [y] Θετταλοὶ δὲ ὑπ' ἀνάγκης μὲ ὅμως δὲ ἐμήδιζον, Βοιωτοὶ δὲ ἤδειν βέλτιον Θετταλῶν ἐπεφάνης, Δελφοὶ δὲ οὐκ εἶχον [z] ὅτι χρήσωσι, ὀλίγον δὲ ἦν τὸ ὑγιαῖνον τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦτο εἰς δύο πόλεις ἀνήρητο, μᾶλλον δὲ εἰς ἕνα ἄνδρα, ὅτι φρονήσειεν ἢ συμβουλεύσειε Θεμιστοκλῆς. [1] ἐν τοιούτοις μέντοι καιροῖς, καὶ τοιαύτῃ πραγμά-
299 των ἀπορίᾳ καὶ συγχύσει τῶν πάντων, ἀνὴρ ἐκεῖνος ἑστηκὼς, οὐκ ἀπόρησεν, οὐδ' ἐξεπλάγη, οὐδ' ἠύξατο αὐτῷ χθονὶ γῆν, οὐδ' εὐδαιμόνισε τοὺς πάλαι κειμένους, οὐδ' ἔπαθε ταυτὸ τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ κατέσχε τοῖς Ἕλλησιν ἀντ' ἀγαθοῦ [2] δ' δαίμονος. πάντα γὰρ εἰς αὐτὸν ἀναδεξάμενος, καὶ τὴν αὐτοῦ γνώμην ὑποθεὶς ἀντ' ἄλλου τοῦ φυλακτηρίου, καὶ μόνος ὀρθοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀντισχὼν ἅπασι καὶ τοῖς παροῦσι καὶ τοῖς ὀπίσω πράγμασι, καὶ οὐκ ἀποσφαλεὶς ὥσπερ οἱ πρὸς τὸν ἥλιον βλέποντες, ὃ πᾶσι μικρῷ δεῖν συνέβη τοῖς τότε, οὐκ ἂν εἴποιμι ὡς οὐκ ἔψευσε τῆς ἐλπίδος τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ πολὺ τῆς προσδοκίας ἐνήλλαξεν αὐτοῖς. οὐδὲν γὰρ τῶν ἐλαττόνων ὅπως οὐ πείσεσθαι τῶν πολλῶν νομιζόντων, καὶ βλεπόντων εἰς αἰχμὰς μυχμοὺς, καὶ ἀπόρους καταφυγὰς, τοσοῦτον μετέστησε τὰ πράγματα, ὥστε εἴτις ὕστερον [3] αὐτοὺς ἀπελθόντων τῶν βαρβάρων ἤρετο, εἰ ἐβούλοντ' ἂν μήτ' ἐκείνους ὑπομεῖναι, μήτε σφίσι ταῦτα πεπράχθαι, μήτε τοὺς κινδύνους σφίσι, μήτε τὰς πράξεις γεγενῆσθαι, τεθνάναι, πάντας, ἂν εἰπεῖν

Jam Gelon advocatus non audiebat; Argivi de medio ſeceſſerant; Corcyraei ſapientius quam juſtius ſumſerant conſilium; Theſſali Medos ſequebantur, quanquam neceſſario, nec non Boeoti; Delphi quid agerent, neſciebant; exigua denique reſtabat integra Graeciae pars, eaque a duabus pendens civitatibus, aut potius ab unius viri, Themiſtoclis, conſilio. In his autem temporibus, ac tali rerum omnium confuſione vir ille conſtitutus, non fuit incertus animi, nec obſtupuit, nec terram ſibi optavit dehiſcere, nec eos, qui fuerant olim mortui, felices praedicavit, nec more vulgi ſe geſſit, verum inſtar boni genii Graecis extitit. Cum enim in ſe ſuſcepiſſet omnia, ſuumque conſilium propugnaculi inſtar conſtituiſſet, & ſolus rectis oculis tum praeſentibus omnibus tum futuris rebus obſtitiſſet, nec ut ii, qui Solem aſpiciunt, ſe avertiſſet, quod omnibus propemodum acciderat; non modo Graecorum ſpem non fefellit, ſed & expectationem magnopere mutavit. Nam cum plerique nihil non extremum ſe perpeſſuros crederent, & ad turpes rationes ac difficilia perfugia ſe conferrent, tantam fecit rerum mutationem, ut ſi quis eos poſt diſceſſum barbarorum interrogaſſet; num nec illos bellum intuliſſe, nec ſe res eas geſſiſſe, eaque diſcrimina ſubjiſſe vellent, mortem ſibi omnes potius, quam ut iſta

1 Coll. Nov. ἐν τοῖς τοιούτοις. 2 Abeſt a Bar. 7. 3 Non agnoſcit Coll. Nov.

n Πρὸς δὲ τούτοις Γέλων] Ὁ Γέλων ἦν τύραννος Συρακουσίων, καλούμενος δὲ εἰς συμμαχίαν παρὰ τῶν Ἑλλήνων εἶπε συμπράττειν αὐτοῖς, εἰ παράσχοιεν αὐτῷ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν· τοῦτο φοβούμενος ὁ Πέρσαν εἶπεν, ἐπιστέλλων ὅπως ἂν μίσθωσι παρασχεῖν αὐτῷ, ἅμα δὲ αὐτὸν ἐπολέμουν· οἱ δὲ Ἀργεῖοι οὐκ ἐβούλήθησαν συμμαχῆσαι αὐτοῖς, ἢ ὅτι ἡσύχιοι ἦσαν ἀεὶ, ἢ ὅτι ὁ Περσεὺς (ἀφ' οὗ ὁ Πέρσαι) Ἀργεῖος ἦν, καὶ οὐκ ἐβούλοντο τούτοις ἀπιστίαζ· ἔτι γὰρ Ἕλλησιν ὡς ὁμοφύλοις, οὔτε Πέρσαις ὡς συγγενέσιν ἐμάχοντο. Σοφώτερα] Σοφώτερα ἀντὶ τοῦ πανουργότερα· ἔπεμψαν γὰρ πρέσβεις εἰρηκότες τοῖς κομίζουσιν ἐν τῇ Μαλέᾳ λέγειν τάδε· ἀκροτήριον ἦν τοῦτο τῆς Λακωνικῆς, ὡς ἴσμεν πολλάκις, μικρὸν τροπῆς ἕνεκα τοῦ φρονεῖν. μετὰ ταῦτα δὲ ἐπεσ-
τελλεῖν καὶ τοῖς νικῶσιν ἀπιέναι, ὅτι ἐπὶ ὑμετέραν συμμαχίαν ἥκομεν. y Θετταλοὶ δὲ] Θετταλοὶ δὲ ὑπ' ἀνάγκης μέν, ὅτι ἔλεγον αὐτοῖς ἀφεῖναι τὸν Πηνειὸν ποταμόν· ἔστι δὲ ὕστερος, ἡ Θετταλία ὑπὸ πολλῶν ἔχεται ὀρῶν, ἐξ ἑνὸς δὲ ὄρους ὁ Πηνειὸς καὶ ποταμὸς κατήγετο, ὃς ἀοίκητον ἐποίει τὸν χῶρον· πεδιὰς γὰρ ἦσαν, πλημμύρη τε ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀοίκητον ἐγίνετο, σεισμοῦ δὲ συμβάντος, ἐχάνη τὸ ὄρος, καὶ ἐς τὰ κοῖλα ἑαυτὸν ἐδέξατο τὸν ποταμόν· ἐντεῦθεν ἡ μὲν πεδιὰς ἐξηράνθη, ἐπέρασι δὲ ὁ ποταμὸς εὐθυσχόρει, καὶ παρεῖχεν οἰκεῖσθαι τὴν γῆν. τοῦτο δὲν τὸ ὄρος, ὥσπερ ὁ σεισμὸς ἔρρηξεν, ἠπείλησε φράττειν, καὶ ἀοίκητον τὸν τόπον ἐργάσασθαι. z Ὅ, τι χρήσωσιν] Ἠπόρουν οἱ Δελφοὶ τί ποιήσωσιν, ὅτι ἐρωτῶσιν αὐτοῖς τὰ δεῖ ποιῆσαι· ὁ γὰρ θεὸς ἔφη, ἐμοὶ μελήσει, ἢ ὅπ εἶπεν αὐτοῖς θύειν.

non

ἐθέλειν μᾶλλον, ἢ ταῦτα ἄπρακτα αὐτοῖς εἶ). ὅπως ἂ μόνον τὰς ἐλπίδας ὅσοιγε ἢ τὰ μήκιστα ἤλπιζ αὐτῶν, ἀλλὰ ἢ τὰς εὐχὰς [1] τ πλείστων [2] ὑπερεβάλλετο. ἢ ἔγωγε ἡδέως ἂν 300
εἴποιμι σὴν ἡδμὴν Πλάτωνα, ποῖς θεῶν τ Ελλήνων, τί χρὴν ποιεῖν τ Θεμιστοκλέα κατ' ἐκείνης τὰς χρόνους, ἢ τί λέξειν κάλλιον ὧν εἶπεν; [a] ἢ τί γράφειν βέλτιον ὧν ἔγραψεν; ἢ τίνα ὁδὸν τ πραγμάτων ἐλθεῖν; ἢ ποίαν ἡγήσασθ τοῖς Αθηναίοις; ἢ τίσι χρείττοσι χρήσασθ λογισμοῖς; [b] εἰπὲ γὰ ὦ πρὸς θεῶν, εἰ δὲ μὴ, ἄλλος τὶς κληρονομείτω γ λόγ, λεγέτω, δεικνύτω, τί χρὴν πρᾶξαι τ Θεμιστοκλέα τότε, ἢ πῶς χρήσασθ τοῖς πράγμασι. πότερ' εἰς [c] τ πύκα συλλέξαντα Αθηναίους περὶ τ ἰδεῶν αὐτοῖς διαλέγεσθ, ἢ διδάσκειν τί αὐτοδίκαιον ἢ τί αὐτοκαλόν· ἢ τί [d] τὸ ὂν μ ἀεί, γένεσιν δὲ ὐκ ἔχον; ταχέως μέν τ' ἂν αὐτὰς ἢ γένεσις, ἢ τὸ εἶ), ἢ πάντα ἐπέλιπεν· ἀλλ' ὅθεν ἀνδρία τὸ πρῶτον ἐκλήθη, ἢ ὅθεν δειλία ζητεῖν, ἢ πότερον ῥᾳ τὰ πάντα ἢ γ'; ἴσως μέντ' ἂν κακῶς ῥέοντα [3] τὰ πάντα αὐτοῖς. ἀλλὰ τί μὴν ὅλως ἔδ λέξειν, ἢ ποιεῖν; τρίτον γὰ ἤδη τὸ ἐρώτημα, [e] ὥσπερ σύνθημα πρίηκ. πόθεν ἐξετάσομεν τ Θεμιστοκλέα πότερον 301
πρ ὅτι σύμβουλος ἢ πρεσβύτης ἢ ἡγεμὼν ἦν, ἢ τί ἢ ἄλλο πρέπων ἀκοῦσαι; ἢ μὴν δεῖγε δυοῖν θάτερον, ἢ τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτ [4] μεμφαθαί τινα ἔχειν, ἢ δεῖξαι τί δέον πρᾶξαι παρέλιπε, τὸ ῥᾷον ἢ ἥδ ἀντὶ γ καλ πρελόμενος· καίτοι τήν γε ὕστερον [f] τ πραγμάτων σοφίαν, ἢ τὰς ὀπὶ τ ἀδείας ἐλέγχους, οὐδὲν ἔχειν φασὶ λαμπρὸν, γδὲ [g] ὑπερήφανον.

non peregiſſent, optaturi fuiſſent. Uſque eo non ſpem tantum, etiam qui longiſſime ſperaverant, ſed & votum fere omnium ſuperavit. Atque ego libenter ex Platone, ſi liceret, quæſierim, quid eo tempore Themiſtoclem facere oportuerit? Quid melius dicere, quam dixit? Quid melius decernere, quam decrevit? Quam rerum gerendarum viam inſiſtere, aut Athenienſibus praeire? Quibus uti melioribus conſiliis? Dic enim per deos (aut alius ſermoni ſuccedat) quid facere tum Themiſtoclem oportuerit in eo rerum ſtatu. Utrum convocatis Athenienſibus, de ideis diſſerere, ac quid eſſet ipſum juſtum, & ipſum honeſtum, docere; quidque ſemper eſſet, nec ullum haberet ortum? At cito eos & ortus, & natura, & omnia defeciſſent. An id, unde primum fortitudo ſit & ignavia dicta, quaerere, & utrum fluerent, an non, omnia? At male res ſuas fluere comperiſſent. Verum quid omnino dicendum aut faciendum erat? Haec enim tertia jam interrogatio, quaſi teſſera, profertur. Unde vero Themiſtoclem examinabimus, utrum revera conſiliarius, praefectus, ac dux fuerit, an aliud mereatur nomen? Atqui eſt alterutrum neceſſe, ut vel res ab eo geſtas quis reprehendat, vel quid, quod faciendum fuerat, omiſerit, praelata honeſtati voluptate ac facilitate, oſtendat. Et quanquam prudentiam res geſtas ſubſequentem, & in ocio factas reprehenſiones non eſſe magni momenti tradunt;

1 Coll. Nov. αὐτῶν. 2 Bar. 7. ὑπερεβάλλ. 3 Bar. 7. τὰ πράγματα· & in marg. γρ. τὰ πάντα. 4 Bar. 7. μὴ μέμψασθ.

a Η τί γράφειν βέλτιον] Εἰς τὸ ψήφισμα αἰνίττεται, ὃ ἔγραψε Θεμιστοκλῆς, παραδοῦναι τὴν πόλιν Αθηναίους Αθηναίων Μηδούσῃ, καὶ εἰς πᾶς τριήρεις. b Εἰπὲ γὰ ὦ πρὸς θεῶν] Επειδὴ εἶπεν ἀπορεῖν ὁ Πλάτων, ὡς τεθνεὼς, ὡς ἀπορῶν αὐτὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἐρώτησιν καὶ προκαλεῖται, τ αὐτ μαθητῶν τινὰ ἀποκρίνασθ ὑπὲρ αὐτ. c Τὴν πύκα συλλέξαντα] Η πνὺξ ὄνομά ἐστιν ἐκκλησίας Παναθηναίοις· ἐρωτᾶται δὲ ἐνταῦθα ὁ Αριστείδης, λέγων, ἴδ ἐπὶ Ξέρξ τοιαῦτα φιλοσοφεῖν. d Τὸ ὂν μ ἀεί] Τὸ ὂν μὲν ἀεὶ τοῦτο ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ λέγ περὶ γ θείου, τοῦτο γὰ γένεσιν οὐκ ἔχ. e Ωσπερ σύνθημα πρίηκε] Ρῆμα τὶ ἔλεγον οἱ στρατηγοὶ, ὥστε εἰ συμβαίη τοῖς ἐναντίοις, ἀναμιχθῆναι τοὺς ἑαυτῶν φίλους γνωρίζεσι, καὶ τοῦτο ἔλεγε τὸ σύνθημα. ἐπειδὴ δὲ πολλάκις συνέβαινε καὶ τοὺς ἐναντίους μανθάνειν αὐτό, ἥλαττον αὐτῷ ὅπερ μάχῃ χρονίᾳ ἐχρῆτο, ἵνα μὴ γνῶσι οἱ ἐναντίοι κλοπάζειν δυνησόμενοι. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἐν τῇ μάχῃ ὁ στρατηγὸς τελέτου βοᾷ τοῖς στρατιώταις, μηνύων τὸν καιρὸν γ συμβαίνειν, καὶ τοῦτο καλεῖται σύνθημα. f Τῶν πραγμάτων σοφίαν] Η μ τὰ πράγματα εὐρίσκει τὶς, λέγων ὡς τοῦτο, καὶ οὐκ ἐκεῖνο ποιεῖν ἔδει. g Υπερήφανον] Τὸ ὑπερήφανον τοῦ ἐπὶ καλ, ἀντὶ γ μέγα ἢ θαυμαστόν.

ta-

ἐγὼ δ' ἂν ᾗ συγχωρῶ, κἂν τις ἀμείνω τινὰ πρᾶξιν, ἢ λόγος βελτίους, ἢ προαίρεσιν δικαιοτέραν, ἢ τοῖς πᾶσι βελτίω δείξῃ τότε ἐγχωρῶ, πρὶν ἂν ἐκεῖνος ἐνεχείρησε, ἕτοιμος αὐτὸ τῆς αἰτίας κληρονομεῖν. εἰ δὲ μήθ' ὧν ἐπολίτευσαι μηδὲν ἐστι καταιτιάσασθαι, μήθ' ὧν ἄλλοι φήσαι χρῆναι πεποιηκέναι, μηδὲν [1] ἔσαι εἰπεῖν ὡς οὐκ εἰποιμεν, ἐπαινοῦσι μᾶλλον ἐκεῖνον ἡμῖν αὐτοῖς [2] συνηδώμεθα, ἢ ζητοῦσιν ὅπως ἔποιημεν κακῶς. ὅπως δὲ σκοπῶμεν, ἐπαναγαγόντες ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπ' αὐτὰ τὰ πράγματα. ἦσαν τὸ Ἑλλήνων μερίδες τρεῖς, [3] ἡ μέν, ἔξω πραγμάτων, [h] ὥσπερ Ἀργεῖοι καὶ Κερκυραῖοι καὶ Σικελιῶται καὶ Ἰταλιῶται μικροῦ πάντες, καὶ Κρῆτες δή, καὶ ἕτεροι λέγονται· 302 οἱ δὲ, καὶ συνεπεστράτευον μετὰ τῶν βαρβάρων ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ὥσπερ [i 4] οἱ Θετταλοὶ καὶ πάντες οἱ μέχρι τῆς Ἀττικῆς, πλὴν [5] Θεσπιέων καὶ Πλαταιέων ὁποσῶν δή τινων ὄντων· τρίτον δ' ἦν λοιπὸν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὅσοι μετὰ τούτους κατέφυγον. ἀλλὰ μήπω τοῦτο ὅτι Ἀθηναῖοι, μηδ' ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους οὗτοι παρεσκεύασε. ἀλλὰ διήρηται μὲν εἰς τοσαῦτα μέρη τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν, καὶ προὔκειτο τριῶν τούτων αἵρεσις ἐν μέσῳ πᾶσιν, ἔσθ' ὅτε καὶ πόλιν καὶ ἰδιώτην πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι, τὸ διάφορον δ' οὐ μικρὸν ἦν· ἢ τῷ βαρβάρῳ προθεμένους ἀκολουθεῖν ἐπὶ τοὺς ἀντιπέμποντας· ἢ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν αὐτοῖς ἐξεῖναι δεηθέντας, μὴ τί τοῖς ἄλλοις συμβήσεται ζητεῖν, ἀλλ' εἰ μηδὲν αὐτοὶ πείσονται, κέρδος ἡγεῖσθαι· ἢ τρίτον γ' ἦδη κατελείπετο, φάσκοντας οὐ καλῶς καὶ οὐ δικαίως φρονίζειν, καὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πᾶσι πράγμασιν ἀνταγωνίζεσθαι, καὶ μήτ' ἀκούοντων ἀκούειν τὰ δεινὰ, μήθ' ὁρώντων ὁρᾶν, ἀλλὰ πάντων ὥσπερεὶ φλυαρίαν 303 καταγόντας, παρ' αὐτὸν τὸν θάνατον [6] ἐσκηνῆσθαι, ἕκαστα τῷ βίῳ ταῦτ' εἰπόντας προκρίνοντας ἑαυτοῖς μᾶλλον, ἢ παρ' ἀξίαν τι συγχωρῆσαι. εἶεν. τί δὴ προσῆκεν ἐλέσθαι τότε τοὺς Ἀθηναίους; ἢ τί [7] τοῦτον σύμβουλον παραινεῖν αὐτοῖς; ἐνταῦθά μοι σκέψαι τὰ τοῦ Θεμιστοκλέους δόγματα

tamen etiam hoc concedam, ac ſi quis vel factum melius, vel ſermones praeſtantiores, vel conſilium juſtius adhiberi potuiſſe oſtenderit, ipſe crimen in me ſuſcipiam. Sin nec ejus adminiſtrationem ulla licet in re reprehendere, nec quicquam quod faciendum fuit, non fecit, laudationes nobis ejus potius quam calumnias gratulabimur. Sed nos ipſos ad res ipſas referentes, ita conſideremus. Tres erant tunc Graecorum partes, una quae neutros ſequebatur, ut Argivi, Corcyraei, Siculi, Itali fere omnes, Cretenſes, alii; altera cum barbaris etiam in Graeciam irruebat, ut Theſſali, & omnes uſque ad Atticam, praeter aliquot Theſpienſes ac Plataeenſes; tertiam conſtituebant Athenienſes ac Lacedaemonii, & quicunque ad hos confugerant. Sed nondum de Athenienſibus, nec etiam alios ab his fuiſſe inſtructos. Verum cum tot in partes eſſet diviſa Graecia, de tribus unum erat ſingulis elegendum; ac tum Rebuſpublicis tum privatis non ſine magno diſcrimine deliberandum, utrum Barbarum contra alios ſequerentur; an quiete impetrata, non tam quid aliis accideret, quaererent, quam ſi nihil ipſi paterentur, praeclare ſecum agi putarent; an denique, cum honeſtatem & juſtitiam curarent, contra ignem, ferrum, ac res omnes niterentur, nec difficultatem rei vel auditam audirent, vel viſam viderent, ſed omnia quaſi pro nugis habentes, juxta mortem ipſam tentoria figerent, & hunc extremum habere vitae finem, quam turpiter quicquam mallent concedere. Jam quid Athenienſes tum debuerunt eligere, aut quid ipſis conſiliarius ſuadere? Hic mihi Themiſtoclis conſidera decreta

1 Bar. 7. ἴσ' εἰπεῖν. 2 Coll. Nov. Bar. 7. συνηδόμεθα. 3 Coll. N. οἱ μὲν. 4 Abeſt a Bar. 7. 5 Bar. 7. Θιασπιέων. Coll. Nov. Θιασπαίων. 6 Coll. Nov. ἐσκηνῶσθαι. 7 Bar. 7. τὸ τοσοῦτον σύμβουλον.

h Ὥσπερ Ἀργεῖοι καὶ Κερκυραῖοι] Οὗτοι ὅτι τοῖς Ἕλλησιν τῷ Πέρσῃ συνεμάχησαν, ὡς ἴσμεν· Κρῆτες δὲ μίαν ἀπίστειλαν ναῦν. i Οἱ Θετταλοὶ καὶ] Οἱ Θετταλοὶ μὲν ἄκοντες, ὡς πολλάκις ἴσμεν.

Fortis

[1] ἐνθ' ὅ, τε δειλὸς ἀνὴρ ὁς' ἄλκιμος ἐξεφαάνθη, ὄκ εἰς λόχον συγκαθημένων ἡμῶν, ἀλλ' [2] ἐπ' αὐγῆ ξυρῇ [3] τ ἀκμῆς ἑστηκότος εἰ) τ Ελλάδα ἢ μή. αὕτη πρώτη Θεμιστοκλέους ἐξέτασις ϗ κρίσις. ἐνταῦθεν ὅρα τ ἄνδρα [k] ἀπὸ γραμμῆς ἀρξάμενος· [l] ϗ μήμοι λόγῳ τ χρυσόν, ἀλλὰ [4] τ βάσανον προσάγων σκόπει. [m] τ γὰρ εἰκόνος μέμνησο τ σαυτῆ· ἔδει τ ὑπὲρ τ κοινῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων, Αθηναίους εἰ), ἢ δυοῖν τοῖν ὑπολοίποιν θάτερον [5] ποιεῖν· ἔδει τ ἀγωνιζομένων εἰ). τί οὖν; συνεβούλευε ταῦτα Θεμιστοκλῆς, ἢ διεκώλυεν; ὄκ· ἀλλ' ἐκεῖνος ἦν ὁ ταῦτα συμβουλεύων. ὄκοῦν ταῦτα ἔδει πράττειν, ϗ ταῦτα συμβουλεύειν; ταῦτα ἔπραττον μὲ Αθηναῖοι, συνεβούλευε δὲ Θεμιστοκλῆς. μέχρι μὲ δὴ τούτων τὰ μέγιστα συνεβούλευε, ϗ ὃ δὲν ἔχει Πλάτων αἰτιάσασθαι, ὑμενοῦν, εἰ μὴ λαμπρῶς ἐπαινοίη, ὅπως ὄκ ἂν αἰσχύνοιτο, ὄκ ἂν ἔχειν μοι δόξει. ὁ γὰρ μόνος τὸς Αθηναίους ὅτι ταῦτ' ἀγαγὼν ϗ τάξας ἐνταυθοῖ γνώμης φαύνει), ἀλ- 304
λὰ [n] ϗ τὸς ἄλλους Ελληνας ὅσοι μετέσχον τ πραγμάτων, εἷς ἀνὴρ οὗτος μάλιστα ὀπῤῥώσας ϗ παροξύνας, ϗ τὸς μὲ ἑκόντας, [o] τὸς δ' ἄκοντας αὐτῶν πείσας γενέσθαι χρησὸς ϗ λυσιτελοῦντας ἑαυτοῖς. ὅς γε ϗ τοῖς κήρυξι τοῖς παρὰ τ βασιλέως ἐλθοῦσι περὶ τ γῆς ϗ τ ὕδατος, [p] τοιαύτας ἔδωκε τὰς ἀποκρίσεις, ὥσθ' ἅπασι τοῖς Ελλησιν [6] ὑπάρχειν μαθεῖν, ὁποῖ' ἄττα [7] ἀποκρίνεσθαι χρὴ τοῖς ὅτι ταυτὶ ἥξουσι τ βαρβάρων. ϗ ὄκ ἐνταῦθα ἔστη τ ἐλευθερίας, ἀλλὰ ϗ [q] τ ἑρμηνεύσαντα ἀπέκτεινε, καίπερ ὁρῶν ὅτι τ φωνὴν ὥσπερ ἄλλό τι ᾧ Πέρσῃ χρῆν τ Ελλήνων ἔχρησε. καί τοι τί τοῦτο δεινὸν ἦν [8] μαθεῖν τοῖς Αθηναίοις, ὅ τί ἐστι τὰ λεγόμενα, μαθόντας ἢ βουλεύσασθαι.

Fortis ubi vir & ignavus, conſpectus uterque, non in inſidiis poſitis, ſed in ſummo verſante Graecia, eſſet ne amplius, an non eſſet diſcrimine. Hoc eſt primum Themiſtoclis ſpecimen, haec probatio. Hinc cum conſidera exorſus a linea; nec aurum ad orationem, ſed ad indicem lapidem admove. Meminiſti enim ſimilitudinis tuae. Oportebat Athenienſes pro communi pugnare libertate, vel alterutrum reliquorum facere; Oportebat. Quid ergo? Suaſit hoc, an prohibuit Themiſtocles? Suaſit. Ergo quae facienda erant & ſuadenda, ea fecerunt Athenienſes, ſuaſit Themiſtocles. Atque hactenus quidem maxima quaeque ſuaſit, & quae non poſſit Plato reprehendere potius, quam, ſi non ſplendide laudet, erubeſcere. Nec enim Athenienſes tantum in hanc induxit ſententiam, verum & alios Graecos, quicunque rerum gerendarum participes fuerunt, hic unus excitavit maxime, & alios volentes, alios invitos probos ac ſibi ipſis utiles reddidit. Nam & praeconibus Regis, qui terram & aquam petebant, talia dedit reſponſa, quibus Graecos omnes doceret, quid eſſet eodem venientibus barbaris reſpondendum. Nec vero hac in libertate conſtitit, niſi etiam occideret interpretem, quod vocem Perſae contra Graecos, velut aliud aliquid, commodarat. Atqui nihil verabat, quo minus audirent, quid diceretur, Athenienſes, & poſt auditum deliberarent. Nec enim ju-

1 Ita ex Hom. Iliad. γ'. *Cant.* & Bar. 7. Vulg. ἐν ᾗ. Coll. Nov. ἐν οἷς ὄστ. 2 Coll. Nov. ἐπ' αὐτῇ τῇ. 3 Bar. 7. αὐτῆς. 4 Deeſt ὡσὲ ante τλῶ. *Cant* Vid. Nov. Lect. lib. 2. 5 Coll. Nov. ποιῆν. 6 Bar. 7. ὑπάρχῃ. 7 Bar. 7. χρὴ ἀποκρίνασθαι. 8 Coll. Nov. Bar. 7. τοῖς Αθηναίοις μαθεῖν.

k Ἀπὸ γραμμῆς ἀρξάμενος] Τὸ ἀπὸ γραμμῆς παροιμία ἀντὶ τῦ ἀπαρχῆς, ἐπειδὴ πρώτη ἡ γραμμὴ πάντων σχημάτων. γραμμὰς γὰρ λέγουσι τὰς εὐθείας κεραίας, ἢ τὰς ἄλλας, ἀφ' ἧς ἀρξάμενοι, ἅπαντὸς ἕλκουσι σχῆμα, ὃ βέλονται ποιεῖντες. l Καὶ μή μοι λόγῳ] Λέγει ὡς ὁ δεῖ μόνον σκοπεῖν τλῶ φήμῳ τλῶ ὑπὸ Θεμιστοκλέους, ἀλλὰ τὰς πράξεις αὐτῦ, εἰ ἀληθεῖς εἰσίν. m Τῆς γὰρ εἰκόνος μέμνησο] Τῆς εἰκόνος μέμνησο τ σαυτῆ, ἀντὶ τῦ ὧν εἶπες ῥημάτων· λέγει γὰρ ὦ Καλλικλεῖς, οὐκ ἂν οἶει ἄσμενον τούτων τινὰ τ λίθων εὑρεῖν, ἢ βασανίζουσιν τ χρυσὸν τ ἄργυρον. n Καὶ τὸς ἄλλους Ελληνας] Εἰς τὸς Μηδίσαντας ἀποτείνεται, ὁδὶ γὰρ μετέχον τ μάχης. o Τὸς δ' ἄκοντας αὐτῶν] Πάλιν αἰνίττεται ὅτι βουλομένους φεύγειν Λακεδαιμονίους ἐκώλυσε τ βάρβαρον σχήμᾳ προδοσίας αὐτοῖς ἐπαγαγών. p Τοιαύτας ἔδωκε τὰς ἀποκρίσεις] Τλῶ εἰς τὸ φρέαρ καταῤῥῖψαι τῶν κηρύκων συμαίνῃ. q Τὸν ἑρμηνεύσαντα] Εἰς Λακεδαιμονίους ἀποτείνεται, ὅτι Αθηναίους μιμησαμένους ϗ αὐτὸ τὸς ἀγγέλους

ἐπινάγκαζεν. Ἀλλ' ὅμως ὑδ' ἄχρι τότε ἀφικοῖτο ἀξίᾳ, ὑδὲ γὰρ προσήκειν ἀκούειν [1] τοιαῦτα. ταχύ γ' ἂν αὐτὸς διακόσμησεν ὁ τοῖς ἀφικόμενοις ὕστερος χρώμενος, ἢ παρ' ἃ βέλτιστα ἐνόμιζεν ἐδημηγόρησεν, ὁ μηδ' ἑρμηνεύειν ἐῶν περὶ ὧν ὑ βέλτιον λέγειν. τὰ μὲν δὴ προοίμια τοιαῦτα τῆς Θεμιστοκλέους πολιτείας, καὶ ὅσ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνος, [r] οὐδὲν τοῖς Μέλητος ἐοικότα ὅσ κιθαρῳδοῦ, ὑδ' οἷς ἐκεῖνον ᾄδειν φησὶ [2] Πλάτων, [s] ἀλλ' ἀπεναντίον μᾶλλον. τό, τε γὰρ [3] τὸ βέλτιστον ἔνεστι, καὶ τὸ ἥδιστον προσοῦσαν παντὶ γενναίῳ καὶ ἐλευθέρῳ. ὥσ' ἔμοιγε δοκεῖ [t] τῆς Τερπάνδρου μᾶλλον ἂν εἶναι μουσικῆς εἰκάσαι, πλήν γ' ὅτι καὶ παρελήλυθεν. ὁ μέν γε μίαν πόλιν [u] Λακεδαιμονίων εἰς ταυτὸν ἤγαγεν· ὁ δὲ [u] Ἑλλάδα πᾶσ' ἥρμοσε καὶ συνέζευξε· (λέγω γὰρ οὕτω τοὺς τῇ Ἑλλάδι πάσῃ βοηθήσαντας δυνηθέντας) τοσούτῳ μείζονος καὶ κοινοτέρας καὶ ὅτι πλείου φερούσης ὁμονοίας ἡγεμὼν ἐγένετο. πρῶτον μέν γε τοὺς πολέμους τοὺς συνεχῶντας τότε [4] τῇ Ἑλλάδι καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς καὶ [5] στάσεις ἔπαυσεν ἁπάντων, καὶ ἕνα μὲν πόλεμον [u] πρὸς τοὺς βαρβάρους, αὐτοὺς δὲ φίλους καὶ συγγενεῖς, ἔπεισεν ἡγήσασθαι. ἔπειθ' ὅσοι [u] πολιτῶν μεθειστήκεσ, τούτους καταγαγεῖν συνεβούλευσεν Ἀθηναίοις, [u] ἐν οἷς καὶ [u] διαφόρων
306 τινὲς ἦσαν αὐτῷ. [u] αὐτὴν γνώμην ἔντε τοῖς Ἑλληνικοῖς καὶ τοῖς καθ' [u] πόλιν σώζων· αὕτη δ' ἦν τὸ κοινῇ βέλτιστον σκοπεῖν ἅπασαν μικροψυχίαν ἀνελόντας. πρῶτα μὲν οὖν τὰ πράγματα, καὶ πρῶτος τῶν παντὸς κινδύνου γενόμενος, ποῖόν τινα ἑαυτὸν παρέσχε, καὶ συνεῖναι τὰ δέοντα καὶ πρᾶξαι διὰ τέλους; τοιοῦτον δεῖ, εἴτις ἔστιν ὁντινοῦν, τί τὸ σῶσον τὰ πράγματα [u] Ἑλλήνων ἐγένετο, μὴ λελοιπέναι ζήτησιν, ἀλλὰ πᾶσιν [6] ὑπάρχειν εὐδὺς

bebat ille, neque cogebat. Veruntamen ne hactenus quidem, miniſtrandum cenſuit, nec ea audienda. Et ipſe, credo, facile miniſtraſſet, qui miniſtros ita tractabat, aut praeter ea quae putabat optima, quicquam pro concione dixiſſet, qui ne exponi quidem ea, de quibus non erat dicendum, ſit paſſus. Haec ergo Themiſtoclis fuerunt adminiſtrationis, & pro libertate certaminis principia, non Meletis citharoedi canticis, de quibus ait Plato, ſimilia, ſed contraria potius. Habent enim honeſtatem cum voluptate conjunctam. Itaque Terpandri muſicae fuerint potius conferenda, vel etiam praeferenda. Nam ille quidem unam civitatem Spartanam in concordiam reduxit; hic autem Graeciam totam (Graeciam enim eos dico, qui toti potebant

εἰπεῖν, θεοὶ μὲν πρῶτον ἔπειθ' ὅσον εἰς ἀνθρώπους ἦκε, μία μὲν πόλις ἡ τῶν Ἀθηναίων, γνώμη δὲ ἑνὸς ἀνδρὸς ἡ Θεμιστοκλέους. ὁρῶν γὰρ ὡς εἰ μήτις [1] τῷ ναυτικῷ [2] κρατήσῃ τοὺς βαρβάρων, οἰχήσεται κατὰ πόλεις ἡ Ἑλλὰς, [x 3] προσβαλλόντων ὀλίγοις πᾶσι καὶ πορθουμένων, καὶ πρὸς τούτῳ κἀκεῖνο εἰδὼς ὅτι ταὐτὸν τῇ γῇ πολὺ πλείους καὶ δεινοτέρους ἔχει τοὺς ἀπειλας, καὶ πολὺ πλείοσιν ἢ κατὰ θάλατταν μαχοῦνται, καὶ ἀπορωτέρεις προσφέρεσθαι, εἵλετο πρῶτον μὲν † ἐλάττονα ὑποβολιὼ ἀντὶ τῆς μείζονος· ἔπειτα δὲ πρὸς καιρὸν τῇ τόλμῃ χρήσεται. καὶ ταῦτα [y] ἐπεψήφιζεν ὁ θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς. ὅμως δὲ καὶ τῆς μαντείας ἐλθούσης ἦν ἀπορία τοῖς πολλοῖς, τί [4] ποτε εἴη τὸ ξύλινον τεῖχος τοῦτο. ὡς 307
οἱ μὲν πρεσβύται τῆς ἀκροπόλεως ἔχεσθαι παρῄνουν, οὕτω προελήφθαι δὲ αὐτῷ ῥάχῃ τὸ ἀρχαῖον, [z] καὶ τὸν χρησμὸν εἰς τοῦτο φέρειν. χρησμολόγοι δὲ πάντ' ἦδον, πλὴν εἴ τῳ πάντων οὐκ ἦδον, ὡς δεῖ ναυμαχεῖν. ἀλλὰ καὶ φυλάττεσθαι παρῄνουν τὴν Σαλαμῖνα παντὸς μᾶλλον (οἱ δέγε αὐτοί ποτε οὗτοι τὸν εἰς Σικελίαν πλοῦν ἐπῄνεσαν· τοὺς γὰρ αὐτοὺς ταυτὸν ἔθνος λέγω, πλὴν οἱ μὲν Ἀλκιβιάδῃ συναγορεύοντες, οἱ ὕστερον· οἱ δὲ τότε ἀντέλεγον τῷ Θεμιστοκλεῖ) τότε σύμπαν ἠξίουν ἄλλό τι ζητεῖν, καὶ φυγόντας ἔξω τῆς Ἑλλάδος, ἄλλην χώραν οἰκίζειν. τέλος δ' ἔδοξεν Ἀθηναίοις, [a] τοὺς μὲν δὴ χρησμῳδοὺς χαίρειν ἐᾶν, Θεμιστοκλεῖ [5] μᾶλλον πιστεύσαι, ξύλινον μὲν εἶναι τεῖχος τὰς τριήρεις ὑπονοοῦντι, ἀποκεῖσθαι δέ τι χρηστὸν ἐν τῇ Σαλαμῖνι, [b] διὸ δὴ

linquatur, omnesque mox primum diis, deinde, quantum ad homines pertinet, uni Atheniensium civitati, atque in hac unius viri, Themistoclis, consilio causam tribuant. Etenim cum videret, nisi quis re navali barbaris evaderet superior, perituram esse oppidatim Graeciam, vicissim cunctos ipsis aggredientibus ac vastantibus; atque illud sciret praeterea, terrestrem pugnam majore cum difficultate, contraque plures committendam quam marinam; minorem primum victoriam majori praetulit; deinde non opportune audacia uteretur. Atque haec Delphicus confirmabat deus. Veruntamen etiam post relatum oracullum dubitabant plerique, quis esset ille murus ligneus. Nam senes quidem ita delirabant, ut ad arcem, quae fuerat olim palis munita, referrent oraculum, atque eam occupandam dicerent. Vates vero nihil non canebant, praeter hoc unum, navibus esse pugnandum. Verum etiam studiose caveri Salaminam volebant (at iidem hi Siculam expeditionem urgebant; nam eosdem dico qui fuerunt ejusdem gentis, nisi quod alii posteriores, Alcibiadi suffragabantur, alii tum Themistocli repugnabant) & in universum aliud quiddam jubebant quaerere, Graeciaque relicta, aliam incolere terram. Denique visum est Athenienſibus vatibus valere jussis, Themistocli magis credere, qui ligneum murum de triremibus interpretabatur, & Salaminae lucrum aliquod esse repositum affirmabat, id-

1 Coll. N. τῶν ναυτικῶν. 2 Bar. 7. κρατήσῃ. 3 Bar. 7. προσβαλόντων. 4 Bar. 7. ποτ' ἂν εἴη. 5 Coll. Nov. Bar. 7. δὲ μᾶλλον.

x Προσβαλλόντων ἐν μέρει] Ἵνα μή τις εἴπῃ, οὐκοῦν ὡς δειλὸς ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐπελέξαθο τὴν ἐλάττονα μαχὴν τ μείζονος, τῇ προθυμίᾳ τ λέξεως μείζονα ἐδείξε τ Θεμιστοκλέα, εἰρηκὼς γὰρ ἐλάττονα προσέθηκε καὶ ὑποβολιώ. y Ἐπεψήφιζεν ὁ Θεὸς] Θέλων δεῖξαι ὁ Αἰσχυλίδης τ Θεμιστοκλέα σοφὸν, καὶ ὡσανεὶ μάντιν, λέγει ὅτι καὶ τοῦτο ἐπεψήφιζεν ὁ Ἀπόλλων, τοῦτ' ἔστι, τὸ ναυμαχῆσαι Ἀθηναίους, ἐν Σαλαμῖνι, ὡς ὅτε δὴ ὁ Θεμιστοκλέους, καὶ προθυμούμενος τ Ἀπόλλωνα, λέγοντος, ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχεῖν. z Καὶ τ χρησμὸν εἰς τοῦτο] Οὕτως ἦν ὁ χρησμός· τειχος τριτογενείας ξύλινον δόδοι εὐρύοπα Ζεὺς ὃ θεία Σαλαμὶς ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν· ἢ μὰ δυσεμβόλου Ἰπερίονος, ἠὲ ἀνιόντος. a Τὰς δὲ χρησμῳδοὺς Εντεῦθεν τ Θεμιστοκλέα ἐς τ μαντίων αὐτῶν ἀποφαίνει στόφτερον. b Διὸ δὴ καὶ θείαν αὐτὴν] Διελόντες οἱ μάντεις ἀφὸ τὸ λέγειν τὸν χρησμὸν, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν, ἀπηγόρουν ναυμαχεῖν· ὁ γὰρ Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν, ὡς εἰ τὴν ἀπώλειαν τῶν Ἑλλήνων ἠπίστατο, οὐκ ἂν τῷ Σαλαμῖνα θείαν, ἀλλὰ χθονίαν προσηγόρευεν ὁ χρησμός.

eoque

δή ϗ θείαν αὐτὴν ὑπὸ τῦ θεῦ προσειρῆσθ. ἐπεὶ κακῦ γέ τυ μέλλοντος καλαλήψεσθ τὰς
308 Ἕλληνας ἐν αὐτῇ, σχέλιάν ϗ ἄ θείαν τὸ πρόσρημα ἂν αὐτῆς εἴη). Ἀλλὰ γὰ εἰς τὰς βαρβάρυς
εἰρῆσθ ὅ πολλῶν ἀπολείας. δεῖν ὖν ναυμαχεῖν. ϗ ταῦτ' εἰκότως οἱ μὲ ἄλλοι χαλεπῶς ἔχον
[1] συμβαλεῖν, Θεμιστοκλῆς δὲ ῥᾳδίως ἐξῦρεῖν. οὐ γὰ ὅτε ἦλθον τὰ λόγια, ἄ [2] τότε προῖτον
ταύτην ἔσχε τ γνώμην, ἄδ' αὐτοσχεδιάζων, ἄδ' ὅπῃ ἔ κυρῦ [3] σοφὸς ταύτην τ σοφίαν, ὥσπερ οἱ
χρεομάντεις, γενόμενος. Ἀλλὰ ϗ πρὶν πέμπειν Ἀθηναίυς εἰς Δελφύς, ϗ πρὶν τ βάρβαρον κινη-
θῆναι, πάλαι ϗ πόῤῥωθεν ἐκεῖνος ταῦτα ἐσκέψατο ϗ συνεῖδε, ϗ ὅπως ὅπῃ ἔ κυρῦ ϗ τ χρείας
μὴ ἀπορήσῃ, προνοήθη. προῖσομένων γὰ τῇ πόλῃ χρημάτων συχνῶν ἀπὸ τ ἔργων τ ἀρ-
γυρείων, ϗ ταῦτα μελλόντων εἰκῇ νέμεσθ, μόνος τ πάντων ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν. ἄ μαχό-
νᾳ πρᾶγμα προτάπων, ἄδ' ὑπηρετῶντος ταῖς ἐπιθυμίαις, ἄδ' ἀποπιμπλάντος τὰς ἡδονάς,
ἀλλὰ μᾶλλον ὥσγέ μοι φαίνεῖ, συμβύλᾳ ϗ διδασκάλᾳ, ϗ τὸ μὲ ἥδιστ' [4] ἐκόντως ὑφρομέ-
νοντος, ὅ δὲ βέλτιστον προορωμένᾳ ϗ προτάπουτος, κᾆν δέῃ λυπῆσαι. ϗ τ ἰατρόν, ἀλλ' ἄ
309 τ ὀψοποιὸν μιμᾴμένᾳ, μᾶλλον δὲ ϗ τ γυμναστὴν ὡς ἂν σὺ φαίης, εἴπερ προ ἔ κινδύνᾳ ϗ τ
δυσχερῶν ἔπραττε ὅ συμφέρον, ϗ ὅπως μὴ [5] ὑποδώσῃ τοῖς Ἕλλησι τὰ προτάγματα. ἐκέλευε
τοίνυν Ἀθηναίυς τ μὲ Ἀριστείδου ὑφῖσθαι, ναῦς δὲ ποιήσασθ ἐκ τ χρημάτων, προφασιν
μὲ, ὡς ὅπῃ τ πόλεμον τ προς Αἰγινήτας (ὗτος γὰ ἐνειστήκῃ τότε) τῇ δὲ ἀληθείᾳ, τὰ μέλλοντα
ἔσεσθ προορῶν, ϗ νομίζων τ Μαραθῶνι μάχην ὥσπερεί προοίμιον γεγενῆσθ τοῖς Ἀθηναίοις,
εἴη) δ' [6] πέρας τ πολέμυ ἔ παντὸς ἄδὲ τελευτήν, ἀλλὰ ἀρχὴν μᾶλλον ϗ προσκευὴ
ἑτέρων ἀγώνων μειζόνων. ϗ ταῦτα κατ' ἀρχάς τε λέγων ἔπειθε, ϗ αἱ τριήρεις ἐποιήθησ, ϗ
τότε ἔπεισεν ὡς δεῖ ταῖς τριήρεσι χρήσασθαι, ϗ τῇ θαλάττῃ προσέχειν, ὡς ἄρα ὂν αὐτοῖς
κάλλιον ὁρμητήριον ἔ πρὸς τὸν βαρβάρυς πολέμυ. ϗ προῖτον μὲ ἐπ' Ἀρτεμίσιον πλεύσας,

eoque divinam fuisse a Deo appellatam; nam si quod in ea Graecos malum maneret, miseram fuisse, non divinam vocandam. At multorum perditionem de barbaris fuisse pronunciatam. Quocirca navibus esse bellum gerendum. Atque haec alii merito difficulter, facile Themistocles conjiciebat. Nec enim post oracula demum prolata hanc habuit sententiam, neque subito, quasi vates, hanc arripuit prudentiam; verum etiam priusquam Delphos mitterent Athenienses, & moveretur Barbarus, jam dudum ille haec consideraverat, & ut ne suo tempore requireret, curam gesserat. Etenim cum ingentes perciperet Urbs ex operibus argentariis reditus, eaque pecunia temere esset distribuenda, solus est ex omnibus ausus contradicere; non ministri more, nec cupiditatibus obsequentis, aut voluptates explentis, sed potius, quantum judico, consiliarii & magistri, quique cum voluptatem libenter praeteriret, id, quod erat optimum, curaret, atque ageret, quamvis molestum esset futurum; ac medicum, non coquum, imitaretur, aut etiam, ut tu dixeris, gymnastem, si quidem ante periculum ac discrimen utilitati studebat, ac ne res Graecorum deprimerentur, curabat. Suasit igitur Athenienſibus, ut omissa distributione, naves ex reditubus fabricarentur, cum bellum contra Aeginetas (hoc enim tum vigebat) praetexeret, re autem vera futura praevideret, ac Marathoniam pugnam quasi prooemium fuisse crederet, nec eum belli finem aut exitum potius,quam initium & occasionem aliorum fore majorum certaminum. Atque haec & principio persuasit, cum factae sunt triremes, & tum esse triremibus utendum, ac mari dandam operam, effecit, quasi nullo possent alio pacto praeclarius cum Barbaro bellum gerere. Ac primum quidem ad Artemisium navigans, duo-

1 Coll. Nov. Bar. 7. συμβάλλειν. 2 Abest a Coll. Nov. 3 Coll. Nov. σοφῶς. 4 Coll. Nov. Bar. 7. ἑκόντ@. 5 Bar. 7. ὑποδῶσι. 6 Bar. 7. πέρας δ' παντὸς πολέμυ.

δυοῖν ναυμαχίαιν δύο ἵστησι τρόπαια, ὅτε λόγους ἀρχήμονας εἰπὼν οἴμοι πρὸς τοὺς ἐμπλέοντας Ἀθηναίων ἢ τῶν Ἑλλήνων, ὅτε ἔργα φαῦλα ἀπολειξάμενος, ἀλλ' ὡς φησι Πίνδαρος 310
κρηπῖδα τ' ἐλευθερίας τοῖς Ἕλλησι [1]βαλλόμενος. ἔπειτα γράφῃ ὃ ψήφισμα τοῦτο, ὃ θαυμαστότερον οὐδ' ἐλευθεριώτερον οὐδείς πω μέμνηται γεγραφέν. ἔοικα δ' ὑπερβαίνειν πολλὰ τῶν ἐν μέσῳ, βέλτιον οἶμαι ἴσως ἐπανελθεῖν. [c]οὕτω γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐκεῖνος [d]θείᾳ τινὶ μοίρᾳ καὶ ὑπὲρ τὴν Ἑλλάδος [2]πάσης ἔφυ, καὶ οὐδὲν βέλτιον ἑώρα πλέον ἢ κοινῇ συμφέρον τοῖς, ὥστε ἐπειδὴ συνελέγησαν εἰς ταυτὸν οἱ Ἕλληνες, [e]ὑπερέβαλον μὲν Ἀθηναῖοι τῷ πλήθει τῶν νεῶν σχεδὸν πάντας, ὑρμημένων δὲ τῶν Ἑλλήνων [3]μᾶλλον πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἐκείνους ἐθελόντων προΐσθαι, συνιδὼν ὁ πάντα ἄριστος ἐκεῖνος, ὡς εἰ τὸ δίκαιον ἀκριβῶς ἐξετάζοι, καὶ φύσις ἐγγένοιτο ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας, ἅπαντ' ἀπολεῖται κακῶς, καὶ ὃ χ' ἕξουσιν ὅπη χρήσονται, πείθῃ τοὺς Ἀθηναίους, ὑφιέσθαι, καὶ συγχωρῆσαι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ τότε τιμὴ ἡγεμονίαν, ὑποχόμενος πρὸ ἐκόντων αὐτοῖς τῶν Ἑλλήνων αὐτὴν ἀναλήψεσθαι. καὶ ὃν ἐψεύσατο, σχεδὸν δὲ π[f]αὶ τοῦτο μα τῆς ἡγεμονίας, ἀλλ' ὃν αὐτὴν ἔπεισε παρεῖναι. ἐπεὶ τό γ' ἀληθὲς εἰπεῖν, αὐτοῖς [4]μὲν τὴν ἡγεμονίαν, ἐκείνοις δὲ 311
τὴν ἐπωνυμίαν ἀνέθεσαν· καὶ προεγένετο αὐτοῖς ἄνευ τῆς σωτηρίας τῆς κοινῆς, καὶ [5]τὴν τῶν μὲν πολεμίων ἀνδρίαν, τῶν δὲ συμμάχων πραότητι κρατῆσαι, καὶ τὸ σχῆμα τῷ παντὶ κάλλιον καὶ σεμνότερον, ἡγεμόνων γὰρ ἡγεμόνες κατέστησαν. καὶ εἰ φῄς, ὦ Πλάτων, ὅτι ὑ πείθων οὐδὲ νεωρίων αἱ πόλεις δέονται, ἀλλ' εὐβουλίας καὶ σωφροσύνης, ὁ Θεμιστο-

rum navalium proeliorum duo erigit tropaea, cum nec verbis indecoris, ut arbitror, ad vectores vel Athenienſes vel Graecos eſſet uſus, nec viles res geſſiſſet, verum, ut ait Pindarus, libertatis fundamentum Graecis jeciſſet. Deinde decretum proponit, quo nullum nec admirabilius nec liberalius adhuc quiſquam prolatum meminit. Quoniam autem permulta videor, quae ſunt interjecta, relinquere, repetam nonnulla. Adeo enim ille divino quodam fato, atque in communem Graeciae ſalutem natus eſt, nec quicquam praeter commune ſpectabat commodum, ut, cnm eodem Graeci conveniſſent, atque ii, quamvis Athenienſes cunctos propemodum navium numero ſuperabant, Lacedaemoniis tamen magis faverent, eoſque rerum ſummae vellent praeficere; ipſe qui ſciebat futurum, ſi ſummum jus quaereretur, & de principatu contenderent, ut peſſum irent omnia, neque quid agerent, ſcire poſſent; ipſe, inquam, Athenienſibus perſuaſerit, ut ſe ſubmitterent, ac Lacedaemoniis in praeſentia principatum concederent, eundem ſe ipſis a volentibus Graecis recuperaturum pollicitus. Nec vero fidem fefellit, ac nomen potius fere principatus, quam ipſum juſſit imperium concedere. Nam ſi rem ſpectemus ipſam, ſibi imperium, illis nomen detulerunt; ac praeter communem ſalutem, & cum hoſtes fortitudine, tum ſocios manſuetudine ſuperatos, dignitatem quoque praeclariſſimam ſunt & auguſtiſſimam conſecuti, quandoquidem ducum duces erant redditi. Ac ſi putas, Plato, non navalibus nec triremibus in oppidis ſed prudentia & modeſtia opus eſſe; Themiſto-

1 Bar. 7. βαλόμενος. 2 Bar. 7. πάντως. & ſecunda manu πάσης. 3 Bar. 7. μᾶλλον μ. 4 Μὲν τὴν Bar. 7. recenti manu. 5 Coll. Nov. τὸ.

c Οὕτω γὰρ ὡς ἀληθῶς] Οὕτω γὰρ ὡς ἀληθῶς, ἐντεῦθεν λοιπὸν περὶ τῆς παραχωρήσεως τῆς ἡγεμονίας βούλεται λέγειν, ὅτι σ' ἐπιείκειαν παρεχώρησαν αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐδόκουν γὰρ δι' ἀσθένειαν τοῦτο ποιεῖν. d Θείᾳ τινὶ μοίρᾳ] Γνησιακῶς ἐστίγμει τὸν Θεμιστοκλέα παρὰ θεῶν πρὸς σωτηρίαν τῇ πόλει καὶ τῇ Ἑλλάδι δεδόσθαι. e Ὑπερέβαλον μὲν] Ἐντεῦθεν ἀγνωστούντι κατηγορεῖ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐδώκαν τὴν ἡγεμονίαν, μὴ ὄντι πολὺ ναυτικὸν ἔχουσιν. f Καὶ τοῦτο μα τὴν ἡγεμονίας] Λέγω γὰρ ἐκ χρήσεως μόνον εἶχον τὴν ἀρχὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἔργῳ· ὁ γὰρ ἂν ἔργον ἡγεμόνων ποιεῖν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐποίουν ἐν τῷ πρὸς τὸ βάρβαρον πολέμῳ.

cles

χλῆς ϗ μόνον τὰς τριήρεις τοῖς Αθηναίοις ἐξεῦρεν, ἢ τὸ τούτου μεῖζόν ἐστιν, g ὑπὲρ τῶν κοινῶν δικαίων ϗ εἰς τὸ δέον πᾶσι τοῖς Ελλησιν ἐχρήσαλο αὐτῇς, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁμόνοιαν τὴν ἀγαθὴν αὐτὸς ταῖς πόλεσι [1] συνεσπέγκαλο καὶ κατέσπαξεν, ὁ τῶν νεῶν αὐτῶν οὐχ ἧττον ἔσωσε τὴν Ελλάδα. μᾶλλον δὲ h ϗ ταῖς ναυσὶν αὐταῖς ἐποίησε χρήσαθαι. καὶ ὁ μικρῷ σπάθεν ἔφλυ, ἐνθαῦθα καλῶς ἀναφαίνεται, ὅσῳ τοῦ Τερπάνδρου κρείττων ἀνὴρ τὴν μουσικήν. ὁ μὲν γὰρ ἐφ' ἑαυτῶν τοὺς Λακεδαιμονίους ὁμονοεῖν ἐποίησεν· ὁδ' Αθηναίους ϗ Λακεδαιμονίους τότε ξυμ-
312 τὸν ἔπεισε φρονῆσαι, μᾶλλον δ' ἅπαντας τοὺς Ελληνας μιᾶς γενέσθαι γνώμης· οὕτως εὖ ϗ καλῶς τὴν Ελλάδα ἁρμόσαλο, ϗ αὐτός τε ἀπέστη τῆς ναυαρχίας, ϗ ἐκείνους ἔπεισε τῆς ἡγεμονίας, οὕτω πολὺ νικῶνλας ϗ μόνους ὄντας εἰς ἐλπίδα τοῖς σπάγμασι. καί τοι τοσοῦτον δεῖγμα σωφροσύνης ϗ καρτερίας, [2] τίς πώποτε ἐξήνεγκε τῶν ἐν τοῖς πρίσθεσι καταστασιάντων; ϗ τοίνυν ὥσπερ τοῦ σχήματος, οὕτω ϗ τῆς σπουδῆς τοῦ περὶ τῶν σπαγμάτων ὅσῳ εἶπον ἐξέστη, οὐδ' ὑπεχώρησεν, οὔτε πολλῷ, οὔτ' ἀνθρώπων σὐδενί· ἀλλ' αὐτός τε ἅπαντα [3] συνεδίδλωσεν, ὥσπερ ἂν εἰ μόνος ἦν τῶν πάντων ἡγεμών, καὶ τὸν τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον τὸν Εὐρυβιάδην, ὥσπερ παῖδα κοσμῶν ϗ σπειτέλλων ϗ σποδιδάσκων διεγένεδο, ὥσπερ οἱ τοὺς [4] νεῖν ἀδυνάτους ἀνέχοντες τῇ ἑαυτῶν χερσίν, οὐκ ἐξελέγχων, ἀλλ' οἷς ὑποκοιζόμενος τῷ τῆς ναυαρχίας ὀνόματι. [5] ἔπειθ' ὅπως αὐτὸς [6] τε ναύαρχος αὐτὸς [7] κύριος ἦν τῶν ἁπάντων, πρῶτον δὲ αὐτὸν τὸν ναύαρχον, σπέφειν ὅπου βούλοιδο σπρὸς πᾶσι ἔδειξε τὴν ἀρχήν, ϗ δὴ ϗ τότε εὐθύς. ὀκπλαγέντος γὰρ τοῦ Εὐρυβιάδου
313 σπρὸς τὸ πλῆθος τῶν τριήρων τῶν βαρβαρικῶν, ὡς τὰς μὲν, ἐώσας καλδμπικὴν σπροσφερομένας, τὰς δ' ἤκουε σπλεῖν· ϗ ξηνομένην τὸν ἀγῶνα καταλιπεῖν οὐκ ἐπ' ἐλπίδι βελτίονι, ἀλλ' ὅσῳ ἐν τοῖς τοιούτοις συμβαίνει τὸ παρὸν ξηκρύσαλον κέρδος ἡγεῖσθαι, τοιοῦτο πάθος

cles non triremes duntaxat invenit, nec, quod majus eſt, in communem Graecorum utilitatem impendit, ſed & concordiam inter civitates effecit, id quod Graeciam non minus quam naves ipſae ſervavit; atque adeo navium ipſarum uſum reperit. Atque hic, quod mox dicebam, praeclare apparet, quanto praeſtantior Terpandro muſicus hic fuerit. Nam cum ille Lacedaemonios inter ſe concordes reddiderit; hic Athenienſes & Lacedaemonios, atque etiam Graecos omnes in concordiam tum redegit; tam recte & eleganter Graeciam concinnavit, & cum claſſis imperio ceſſit, tum illos principatum juſſit concedere, quamvis tanto vincerent intervallo, ac ſoli totam rerum ſpem ſuſtinerent. Tale vero modeſtiae ac tolerantiae ſpecimen quis unquam eorum protulit, qui in palliis conſenuerunt? Nec tamen ut ſpecie, ita etiam cura rerum ceſſit, ut dicebam, nec vel civitati vel homini cuiquam ſe ſubmiſit; verum & ipſe conſiliis omnibus praefuit, quaſi ſolus fuiſſet omnibus praefectus, & Laconicae claſſis imperatorem Eyrybiadem, quaſi puerum compoſuit ac docuit, quemadmodum qui eos, qui ſunt natandi rudes, manibus ſuis ſuſtinent, non eum objurgans, ſed imperatoris nomine quaſi demulcens. Nam quum ipſe claſſis eſſet imperator, & omnium dominus, ac ipſius primum Imperatoris, ut eum, quocunque vellet, converteret; id cum toto imperii tempore, tum ſtatim tunc oſtendit. Etenim cum Eurybiades barbaricarum triremium copia fuiſſet perterritus, poſtquam alias obviam venire videbat, alias circum ſe navigare audiebat; & certamen relinquere non ſpe meliore, ſed quod, ut in talibus fieri ſolet, praeſentis effugium diſcriminis in lucro ponebat, cogitaret,

1 Coll. Nov. συνεσπέγκατο. 2 Bar. 7. τίς ποτε. 3 Bar. 7. συνεδίδλυσιν. 4 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. νῦν. 5 Coll. Nov. ἐπεὶ. 6 Abeſt a Coll. Nov. 7 Coll. Nov. κύριος ἦν.

g Ὑπὲρ τῶν κοινῶν δικαίων] Κοινὸν δίκαιον λέγει τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος. h Καὶ ταῖς ναυσὶν αὐταῖς] Ενδιχεται γὰρ παρεῖναι μὲν ναῦς, μὴ μέντοι κεχρῆσθαι αὐταῖς· διὸ τοῦτο φησὶ, μᾶλλον ϗ ταῖς ναυσὶν ἐποίησε χρήσασθαι.

παθόντος ϗ πρὸς τὴν Πελοπόννησον βλέποντος, αὐτὸς ὥσπερ θεός τις [i] τῶν ἀπὸ μηχανῆς, χεῖρα προέχε, ϗ διελκώλυσε ἀφανθαρῆναι τὰ πράγματα ἀπ' αἰσχρᾶς ἄπω τ ἀρχῆς ἀρξάμενα· ϗ τ Εὐρυβιάδην ὡς οὐκ ἔπειθε λέγων, [k] ἐπείατο· οὐχ ὡς ἄνπς [l] ἀφάκοντος ἀξιῶν πινὸς τ εἴη), ἀλλ' ἐκείνῳ μᾶλλον ὡς ἀφακόνῳ χρησάμενος· καὶ τήνπε Εὔβοιαν προεπόησε, ϗ τὰ πράγματα τ Ἑλλήνων ἔστησε, μὴ παντελῶς ἄπορα τ εἴη) προσοχῶν πειραθεῖσι πιστεῦσαι. ἀγγελθέντος δὲ δ περὶ τὰς πύλας πάθους, ϗ τ κοινῆς [m] εἰ θέμις εἰπεῖν τῆτε Ἀπόλλωνος δ Πυθίου ϗ Θεμιστοκλέους μαντείας δεύτερον ἤδη φανερᾶς γεγονυίας, ὅτι πάντα ἐν ταῖς ναυσὶν ἄρ' ἦν (οἵτε γὰρ εἰς τ Θετταλίαν εἰσελθόντες ὡς τὰ Τέμπη φυλάξοντες, προδοθέντες, ὑφ' ὅτων δ' οὐκ οἶδα, ἀνεχώρησε, οἵτε εἰς πύλας ἀπαντήσαντες, [n] κατεχώσθησ' ὑπὸ τ βαρβάρων· ϗ δ' [o] τοῦτό γ' ἔστι μόνον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, ὅτι ϗ Λακεδαιμόνιοι δοκοῦσί μοι ζητοῦντα γνόντες ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ ἀφοσιούμενοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀποδεῖλαι τοσούτους, ὁπόσων ἐδύναντο ἐνεγκεῖν στερηθέντες, ὡς τοῦ γε ἀποτυχεῖν ὑπάρχοντος) [p] ὅπω δὴ τούτων κεχωρικότων, ϗ τ ἐν ταῖς ναυσὶ [q] κρατίστοις χράσις ἤδη φευγόντων εἰς τὸ ἔσω τ Ἑλλάδος, ϗ τ Πελοπόννησον σχεδὸν Ἑλλάδα ποιουμένων, [r] τὰ δ'

gitatet, atque ad Peloponneſum reſpiceret; ipſe, quaſi deus aliquis ex machina, manus admovit, ac res a principio tam turpi coeptas perire vetuit; & Eurybiadem, quoniam verbis perſuadere non poterat, pecunia redemit; non quaſi cuiquam ſerviret, ſed ipſo potius pro miniſtro uſus; ac tum Euboeam vindicavit, tum res Graecorum compoſuit, ne prorſus eſſe dubiae expertis viderentur. Cum autem clades ad Thermopylas accepta eſſet nunciata, & commune, ſi licet dicere, Pythii Apollinis ac Themiſtoclis oraculum jam ſecundo comprobatum eſſet, omnia videlicet eſſe in navibus ſita (nam & qui in Theſſaliam profecti fuerant ad occupanda Tempe, a neſcio quibus proditi receſſerant, & qui ad Pylas occurrerant, a barbaris obruti fuerant; atque adeo videntur Lacedaemonii, cum haec initio ſcirent, quaſi officio tantum ſuo vellent ſatis facere, tot viros miſiſſe, quot hominum jacturam ferre poterant, quaſi neceſſario pereundum eſſet) cum ergo haec ita contigiſſent, & qui erant in navibus, omnibus viribus in Graeciam interiorem confugerent, ac Peloponneſum fere pro Graecia haberent, reliquis

a Coll. Nov. & Bar. 7. τοσοῦτο.

i Τῶν ἀπὸ μηχανῆς] Τοῦτο εἶπεν, ἵνα σημήνῃ τὸ ἐξαίφνης, ϗ ἀπροσδόκητον. ὁρᾷ δὲ πάλιν τὸν ὑποκρουόμενον, πῶς θεόν τινα ποιεῖ ἐπιφανέντα σωτήριον· ἀπὸ μηχανῆς δὲ εἶπεν, ὅτι ἔχομεν ἐν τοῖς δράμασι τ ποιητῶν ἀπὸ μηχανῆς ἄνωθεν θεὸς ἐπιφανόμενος πολλάκις, ὥσπερ Εὐριπίδης ἐποίησεν ἐν Ἡλέκτρᾳ, εἰσάγων τ Ἀπόλλωνα εἰς Ἀμφιλογίαν Ὀρέστου καὶ Μενελάου. k Ἐπείατο] Εὐδοκεῖς φοβούμενοι, μή πως φύγωσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπίστειλαν αὐτοῖς τριάκοντα τάλαντα, ἵνα σφεῖς μείνωσιν· ὅπως σώσωσι τοὺς παῖδας αὐτῶν ϗ τὰς γυναῖκα ἀσφαλείᾳ, ἀπὸ τούτων τ τριάκοντα δέδωκεν αὐτοῖς τελάκοντα πέντε ὡς ἴδια ὁ Θεμιστοκλῆς. l Διάκοντος ἀξιῶν] Τὸ γὰρ πείαλος οὐκ ἐστὶ Ἀμφικόνι, ἐπειδὴ ὃ εἶπεν ἄνω ὑποκελεύομαι, ὃ ἐστι κολακείας, τοῦτο ἐπήγαγεν, ὥσπερ σκεῦνο ὑπολυόμενος· πῶλος σκάλεσε τ βαίναλον τ τ'. οὐχ ἥπλων ὃ ὠνόμασεν, ὥσπερ ὀδυρόμενος μᾶλλον ἢ μεμφόμενος. ἴσμεν γὰρ ὅτι οὐχ ἡπλήθησαν, ἀλλὰ περιδόθησαν Ἀμφ' ὄρους τ Θετταλίας. m Εἰ θέμις εἰπεῖν] Ἐκόλασε τῇ προθυμίᾳ τὸν βλασφημίαν, μαντείαι δὲ λέγει τὸ ξύλινον τεῖχος, ἢ τὰς ναῦς. ταῦτα ὃ ὥσπερ λύσις ἐστὶ τοῦ ἀνθυποπτεύοντος, ἀντεπῆγε γὰρ Πλάτων, λέγων, ὅτι ὡς δηλοῖ καταφυγὲν εἰς τὰς ναῦς. n Κατεχώσθησαν] Τυτίσι, καταπατηθέντες ἐπέφυσαν. αἰνίττεται ὃ Ἀμφὶ τὸ πλῆθος τ βαρβάρων. o Ἀλλ' ὅπ Λακεδαιμόν.] Σιωπᾷ τὰς προδοσίας, ἢ Ἀμφὶ τὸ ἀδήλους εἶναι, ἢ ἵνα μὴ Ἀμφάλλῃ αὐτὰς, ὅτι Ἕλληνες ἦσαν. λέγεσι δὲ Ἐφιάλτην τινὰ τραπῆναι Θετταλῶν· ὅσαν ὃ οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν φυλακὸν τ Τεμπῶν Λακεδαιμόνιοι. Ἄλλως. Ὡσπερ εἰδόσας αὐτὰς εἰσάγει τ βίαιον τ τ'. ἴσως δὲ αἰνίττεται τ Μηδικὸν τ μάντιν· λέγεται γὰρ καὶ ὅτ προεφηκέναι τὰς ἐξόδους εἰς Πύλας πάντως ἀπολεῖσθαι. Ἀμφὶ τοῦτο ἴσως καὶ ὀλίγας πεπομφέναι Λακεδαιμονίους, ὧν ἠδυνάντο ὡς ὀλίγων σώζεσθαι τὴν ἔρεσιν. p Οὔτω δὲ τούτων] Νῦν ὁ μόνον τ Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ ϗ τ ἄλλων Ἑλλήνων κατηγορεῖ. q Κατὰ κράτος ἤδη] Μετὰ γὰρ τὸ νικῆσαι τὰς Ἑλληνικὰς τὰς δ βαρβάρου στόλους ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, ἐθελήσαντες Πελοποννήσιοι τειχίσαι τ Ἰσθμόν· ἀκούσαντες ὅτι ἄλλας βαρβαρικὰς τριήρεις πλέουσι, τοῦτο σφόδρα εὐήθεις ἦν. ἔχων γὰρ ναυτικὸν ἡδυνάτο πλέων τὴν Πελοπόννησον κατοικεῖν σὺν αὐτῷ. r Τὰ δ' ἄλλα παρεικότων] Τῆς γὰρ Ἑλλάδος πάσης ἠμέλουν, Πελοποννήσου δὲ ἀντεποιοῦντο, ϗ ταύτην ἐτείχιζον μέρος ἐστὶ τ Ἑλλάδος· νομίζοντες τὴν Πελοπόννησον ϗ τὴν Ἑλλάδα ταὐτὸν εἶναι.

locis

ἄλλα πρεικότων, [s] ἕκατος μὲ ἀνεχώρει μᾶ ἑκάτων Ἀθηναίων, ᾗ τὴν αὐτὴν τάξιν φυλάττων ἥπερ ὅτε ἀνέπλεῖν ἔδοξε (τότε μὲν γὰρ πρῶτος ἦν ἐν πρώτοις) εἰ δ' αὖ βάλει καὶ ταῦθα τὸ τῆς ὁδᾶ πάρεργον, ὃ πρὸς [t] τὰς Ἰωνας ἐπολιτεύσατο, [u] ἆρ' οὐκ ἀπὸ τᾶ βήματος, ᾗ δ' ὁρώμενος αὐδοῖς, ἀλλ' ἀπὸ τᾶ πετρῶν καὶ τᾶ τόπων τᾶ ναυλόχων, οἷς ἤλπιζεν αὐτὰς προσμίξειν. [x] ποῖος Μίνως Ὁμηρικὸς ταῦτα μέμψαιτ' ἄν, ἢ τίς Αἰακὸς ἆρας τὰς χεῖρας ὑπὲρ
315 τᾶ Ἑλλήνων τᾷ Διΐ; ἐνταῦθα δὴ πολὺ μείζων καὶ καλλίων [y] ἡ τρίτη πεῖρα ἐπεγένετο ὡς αἱ τελέρεις τὸ πᾶν ἔφερεν, τὰ δ' ἄλλα, μάταιον καὶ προσδοκᾶν ἦν. ἀναχωρισάντων γὰρ ἀπ' Ἀρτεμισίω τᾶ Ἑλλήνων, Ἀθηναῖοι μὲ καὶ ὕτως αὐτοί τε πρεσκοπάζοντο, καὶ τὰς ἄλλως ἐκέλευον ἁπανταχᾶ [z] εἰς τᾶ Βοιωτίαν, καὶ προκινδυνεύειν τᾶ λοιπᾶς Ἑλλάδος· οἵᾳ δ' εἰς τῦτο κατέσταλτο τᾶ δόξας, ᾗ γὰρ ἄξιον λέγειν προδοσίαν, ὥστε ἐξιέναι μὲ ὐκ ἐθάρρυν, διαλαβόντες δὲ τᾶ ἰσθμόν, ἐτείχιζον, ὡς θαλάττης εἰς θάλατταν, ὡγαπλήσιον ἡγῶντες, ὥσπερ ἂν εἰ συγκαλυφάμμοι σφᾶς αὐτὰς πρεδίδοσαν. ὅπᾳ γὰρ ἐξῆν τοῖς βαρβάροις [1] ἀπλεύσασι κατὰ πόλεις ἑλεῖν αὐτὰς, τί πλέον ᾗ τείχυς ἦν, εἰ καὶ σεμνότερον [a] ᾗ τᾶ Βαβυλωνίων ἐράθη, καὶ πάσης χρεῖττον μηχανᾶς; ὑκῶν τᾷ μὲν Ἀθηναίων μονωθέντων, τῶν δ' Ἑλλήνων ἀνόνητα πονήσαντων, λοιπὸν ἦν ἅπαντα ἔχεσθαι σιωπᾷ καὶ κατὰ γᾶν καὶ κατὰ θάλατταν. ἃ Θεμιστοκλῆς πόρρωθεν προορώμενος, οὐκ ἐξεπλάγη τότε, ἀλλ' εἰσχεομένων ἀμφοτέρωθεν ἤδη τᾶ βαρβάρων, καὶ τᾶ τε νεῶν

locis praeteritis; poſtremus cum poſtremis Athenienſibus diſceſſit, non eundem, quem inter enavigandum, ſervans ordinem (tunc enim primus inter primos fuerat) quanquam nec hic itineris additamentum omiſit, quod cum Ionibus geſſit, non e ſella, nec ipſis viſus, verum e lapidibus ac navalibus, ad quae putabat eos acceſſuros. Quis Minos Homericus, aut quis Aeacus, ſublatis ad Jovem pro Graecis manibus, reprehendat? Hic vero major ac pulcrior acceſſit probatio tertia, cum triremes omnia ſuſtinere, tum reliqua fruſtra ſperari. Etenim cum ab Artemiſio Graeci diſceſſiſſent, Athenienſes quidem & ipſi volebant, & alios jubebant in Boeotiam occurrere, atque ibi pro reliqua Graecia diſcrimen ſubire; verum illi eam ignaviam, ne dicam proditionem, oſtenderunt, ut nec exire ſint auſi, & Iſthmo moenia ab uno mari ad alterum impoſuerint, non ſecus ac ſi obnubentes ipſi ſeſe dederent. Nam cum poterant eos oppidatim per circuitum Barbari capere, quid erat moenibus opus etiam ſi Babyloniis, & omni fuiſſent artificio majora? Quocirca deſertis Athenienſibus, ac Graecis ſtulte agentibus, reſtabat, ut omnia ſilentio terra marique caperentur. Quae cum longe praevideret Themiſtocles, non eſt perculſus, verum poſtquam utrinque jam barbari infundebantur, & cum naves

1 Bar. 7. παραπλεύσασι, & rec. manu ἀπλεύσασι.

s Ἕκατος μὲ ἀνεχώρει] Ἐν ταῖς φυγαῖς τὸ πλεύσαιον ἀναχωρεῖν ἔπαγον ἔχειν δοκεῖ· λελήθασι δὲ ὑποτείνουσι πρὸς Πλάτωνα, ἐπειδὴ κρίνειν ἐπαγεῖ τὸν ἀπὸ Δηλίας Σωκράτης φυγῶν, ἥντινα ἔγνωμεν τὸ τῷ δ'. Θουκυδίδου. οὐκ εἶπε ᾗ ἕκατος ἔφυγεν, ἀλλ' ἕκαθεν ἀνεχώρησε, καὶ τῶν φυγῶν δεικνὺς ἐγκώμιον. t Τὰς Ἰωνας] Ἐντεῦθεν λέγει πρὸς οὓς ἔγραψεν τὰ πρὸς ναυλόχοις πέτρας, Μνήσθητε Ἰωνες πατρῴας φρονήματος, καὶ ὅτι κατὰ πατέρων στρατεύεσθε, καὶ προσεποιήσατο φεύγειν, ἵνα ἐλθόντες ἀναγνοῖεν αὐτοῖσρεις. u Οὐκ ἀπὸ βήματος] Θαυμασίως τῦτο εἶπεν, ὁ γὰρ ῥήτωρ μᾶλλον ὁρώμενος πείθει, ἢπερ ἀπὸ γραμμάτων· δυσωπεῖ γὰρ μᾶλλον ἀφανόμενος· καιρὸν δ' βῆμα δείκνυσι τὸν Θεμιστοκλέα κτησάμενον τὰς ναυλόχους πέτρας. x Ποῖος Μίνως Ὁμηρικὸς] Ὡς δικαιότατον τὸν Μίνω παρείληφεν, ἐπειδὴ καὶ ὁ πρὸς τὰς Ἰωνας ἔγραψε Θεμιστοκλῆς δίκαιον ἦν· τὸν γὰρ Αἰακὸν, ὡς ὑπὲρ τᾶ Ἑλλάδος ἐυξάμενον· αὐχμῶ γὰρ πολλοῦ ἐνομένου τοῖς Ἕλλησιν, Αἰακὸς ἐυξάμενος τᾷ Διΐ τῦτον κατέπαυσεν. y Ἡ τρίτη πεῖρα ἐπηγέτο] Πρώτη πεῖρα ἡ τᾶ πρόπλων τᾶ βαρβάρων καθαίρεσις, δευτέρα δὲ ἡ ὁπὸ τᾶ τῶν εἰς Πύλας ἀπαντησάντων ἀπωλείας ἀπόδειξις. ὅτι δεῖ θαλάσσῃ κινδυνεύειν. z Εἰς τὰ Βοιωτίαν] Ἐπειδὴ τᾶς πεζομαχίας ἐπιμητὰς ἐστὶ ὁ Πλάτων, δείκνυσιν ὡς ἐβούλοντο μὲ πεζομαχεῖν Ἀθηναῖοι πρὸς τὸ σὺν τᾷ Βοιωτίᾳ ᾗ Ξέρξᾳ στρατόν. ἐδεῖς ᾗ αὐτοῖς ἠκολούθει. λέγει δ' ὅτι κὰ τὰ ναυμαχίαν ἀνάγκη προσείλοντο. a Τᾶ τᾶ Βαβυλωνίων] Τᾶτο ἰσχυρότατον φησὶ κὰ Θεόκριτος, ἔνθα ᾗ τεῖχος, Ἀσφάλτῳ δήσασα Σεμίραμις ἐμβασιλεύει· ἔστι ᾗ τᾶ μαμμάτων.

plena

κοινῷ τόλῳ τῶν παρόντων, καὶ δὴ πέζῃ τε καὶ νηυσὶ τὴν Βοιωτίαν [1] εἰσβάλλοντος, καὶ δὴ πυρὸς πάντα ὁπιφλέγοντος, καὶ δηλοῦντος [b] ἀντὶ φρυκτῶν παρεσόμενον [2] βασιλέα, γράφῃ τὸ ψήφισμα τοῦτο, 316
τὴν μὲν πόλιν παρακαταθέσθαι Ἀθηνᾶ, [3] Ἀθηνῶν μελούσῃ· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας [c] εἰς Τροιζῆνα ὑπεκθέσθαι, τοὺς δὲ πρεσβύτας, εἰς Σαλαμῖνα· τοὺς δ' ἄλλους ἐμβάντας εἰς τὰς τριήρεις, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι. ὦ μεγάλης μὲν τῆς διανοίας καὶ ὑπερφυοῦς, θαυμαστῆς δὲ τῆς ῥώμης, ὅστις [4] ταῦτα πρῶτος πείσειν ἤλπισε, καὶ οὐκ ἀπέγνω πρᾶγμα τοσοῦτον· [d] θαυμαστῆς δὲ καὶ τῆς τῶν πειθομένων ἀρετῆς τε καὶ παιδείας, ἣν ἐπεπαίδευντο ὑπ' ἐκείνῃ πάντα ἀνέχεσθαι καὶ καρτερεῖν, [e] ὅσ' ἂν δίδῶ μὲν ὁ δαίμων, [5] συμβουλεύῃ δὲ Θεμιστοκλῆς. [f] τοῦτο δὲ ψήφισμα, τῆς ὑφ' ἡλίῳ [6] μαρτύριον κάλλιστον καὶ λαμπρότατον καὶ τελεώτατον εἰς ἀρετῆς λόγον, πάντων ἀπόδειξιν τῆς ἀρίστων ἕξεως ἔχον, καὶ θαρρεῖν τοῖς θεοῖς, καὶ φρονεῖν ὑφ' ἑαυτοῖς, καὶ παθεῖν ὁπῶν ἐθέλειν, πείνης τινος αἰσχρᾶς πεῖραν λαβεῖν, [7] ἔτι πρὸς τούτοις καὶ φυλάττειν τὰ δόξαντα ἐξ ἀρχῆς, καὶ μὴ μνησικακεῖν τοῖς ὁμοίοις, μηδ' ἂν ἀνομοίων ἔργα δοκῶσι πεπρᾶσθαι. τοῦτο 317
τὸ ψήφισμα, ὦ κόλαξ, ἐμοὶ δοκεῖν ἄνθρωπος, οὐδὲ κάτω βλέπων, οὐδ' ὑποπεπλωκὼς τοῖς ἀκούουσιν, ἀλλὰ θεῶν τις διὰ τοῦ Θεμιστοκλέους γλώττης ἐφθέγξατο. ἦπου σοι Μίθαικος ὁ τὴν Σικελικὴν ὀψοποιΐαν συγγεγραφὼς, ἢ Σάραμβος ὁ κάπηλος (νῦν γὰρ ἀνεμνήσθην τοὔνο-

plena classe appropinquabant, tum peditatus in Boeotiam irrumpebat, igne cuncta comburente, & instar facis adventum Regis significante; edicto jubet, ut urbem Minervae, Athenarum praesidi, committant; pueros ac mulieros Troezene, senesque Salaminae deponant; reliqui in triremes ingressi, pro libertate decertent. O magnum & excellens ingenium, miramque fortitudinem, quisquis haec primus persuadere se posse credidit, nec rem tantam desperavit; miram vero eorum quoque, qui paruerunt, virtutem & institutionem, qua illos omnia docuerat pati ac tolerare, quaecunque daret Deus, ac suaderet Themistocles. Hoc decretum omnium quae Sol ferri vidit, pulcerrimum, illustrissimum & virtutis est plenissimum; eoque rerum omnium pulcerrimarum specimen ediderunt, quod diis confidebant, quod sibi ipsis aliquid tribuebant, quod nihil non pati, quam aliquam in se turpitudinem suscipere, malebant, quod priorem servabant sententiam, quod similium injurias, quamvis dissimiliter se gerere viderentur, oblivisebantur. Hoc edictum non adulator, quantum judico, nec qui oculos demitteret, aut auditoribus se submitteret, sed deorum aliquis per Themistoclis os protulit. Num tibi Mithaecus, qui Siculam coquendi rationem descripsit; aut Sarambus institor (nunc enim nominis me-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. εἰσβαλόντος. 2 Bar. 7. τῆς βασιλέα. 3 Abest a Bar. 7. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. πρῶτος πείσειν ταῦτα. 5 Coll. Nov. συμβουλεύει. 6 Lege μάρτυρα. Cant. 7 Καὶ Bar. 7.

b Ἀντὶ φρυκτῶν παρεσόμενον] Φρυκτοὶ λαμπάδες εἰσὶ, σημαίνουσι πολεμίων ἔφοδον. φρυκτωρίαι δὲ σύνταξίς εἰσι τῆς ἐμπειρίας τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων· αὕτη γάρ φησιν ἐμπρήσαντα ἐδήλωσε τῷ παρεῖναι τὸν Πέρσην. τῶν δὲ φρυκτῶν οἱ μὲν εἰσὶν εἰρηνικοὶ, οἱ δὲ πολεμικοί. τοῦτο δέ τινες κακῶς ἐξηγοῦνται. λέγοντες ὅτως, ὅτι ἡνίκα μὲν ἐδήλου πορρωθεν τοῖς συμμάχοις εἰρηνικῶς, ἁπλῆν ἐποίουν τὴν λαμπάδα· ὅτε δὲ πολέμιος, διπλῆν. τοῦτο δὲ ἀληθές. καὶ γὰρ εἰ καὶ διπλῆν αὐτὴν ἐποίουν, ὅμως πόρρωθεν ὡς ἐφαίνετο. ἡμεῖς δὲ φαμὲν, ὅτι ὅτε μὲν ἐσήμαινον τοῖς συμμάχοις πολεμίων ἔφοδον ἔστρεφον ἀεὶ τὴν λαμπάδα· ὅτε δὲ εἰρήνην, ὀρθὴν ἐκράτουν. c Εἰς Τροιζῆνα] Τὴν Τροιζῆνα νῆσον λέγει Ἰστιαῖος, γείτονα μὲν τῆς Αἰγιναίων, μικρὸν δὲ πόρρωθεν ὄσαν, ἵνα εἰ καὶ συμβῇ ἀπολέσθαι τοὺς Ἕλληνας, πλουτοῖεν ἀπολειπόμενοι τὰ γένη ἐκεῖ ὄντα.

d Θαυμαστῆς δὲ καὶ τῶν πειθομένων] Παντοιχῶς συνάπτει τῷ Θεμιστοκλεῖ τοὺς Ἀθηναίους, δεικνὺς κοινὸν τὸ κατόρθωμα, ὥσπερ Δημοσθένης λέγει, ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς, ἔγραψα δ' ἐγώ. e Ὅσ' ἂν δίδῶ μὲν] Ὁμοίως λέγει τοὺς Ἕλληνας, ὁμοίως γὰρ πάντες ἦσαν Ἕλληνες. ἀνομοίων δὲ ἔργα λέγει, τούτοις καὶ φύσει καὶ μὴ πρεπόντων εἰς τὸν μάχιμον ἀνόμοια λέγει· ὅτι μὴ βουλομένου τοῦ Θεμιστοκλέους, τὸ ἰσθμὸν τειχίζειν ἐβούλοντο. f Τοῦτο τὸ ψήφισμα] Ἐνταῦθα φανερῶς συγκρίνει τὸ ψήφισμα Θεμιστοκλέους πρὸς τὰ Πλάτωνος συγγράμματα, καὶ τοὺς νόμους, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἔγραψε πολιτείας καὶ νόμους. g Νῦν γὰρ ἐμνήσθην τοὔνομα] Τὸ νῦν γὰρ εἶπε, ἐπειδὴ σὺν τῷ τέλει τοῦ Περικλέους ὥσπερ ἐπιλαθέτο λέγων, καὶ οὐκ ἴσῃ ὅτῳ τὸ τελίτιν.

mini)

μα) ταῦτα συγγράψαντ δοκῇ; φέρε μοιδὴ πρὸς τοῦτο τὸ ψήφισμα τὰ τῶν σοφιστῶν εἰ βούλῃ συγγράμματα καὶ τοὺς νόμους, ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δεόμαι λέγειν. οἶμαι δὲ [1] ὑπὸ πολλῶν ἂν αὐτὸ ἀπιμότερον φανῆναι. καί τοι ἀμαθίαν μὲν ἦν καὶ τὸ πρὸς χρῆμα χάριν διώκοντας, μάλιστα μὲν ἃ βέλτιστον οἱ πολλοί, τοῦτο ὑπηρετεῖν· εἰ δὲ μή, στοχαζόμενον τῶν ἐκείνων ἀμαθίας, ἃ νομίζῃ καθ' ἡδονὴν αὐτοῖς ἔσεσθαι, ταῦτα καὶ λέγειν καὶ πράττειν, [h] ἢ μικρὸν γοῦν παραλλάξαι τῆς ἐπιθυμίας. Θεμιστοκλῆς δὲ τοσοῦτον ἀφειστήκει τοῦ πρὸς τὴν τῶν πολλῶν ἐπιθυμίαν τὰ καὶ ἡδονὴν ταῦτα πράττειν καὶ πολιτεύεσθαι, ὥστε ὁρῶν μὲν αὐτοὺς δακρύοντας, ἀκούων παῖδων καὶ γυναικῶν πολυανθρώπων, [i] ἔτι δὲ ὑπολειπομένων πυκνὰ ἀναστένοντας, παραπλησίως δὲ μάλιστά πως [2] ὄντως ὥσπερ ἂν εἰ ἁλισκομένης [3] τῆς πόλεως τῷ κράτει, εἰκότως (τὸ μὲν γὰρ μέλλον ἄπασιν [k] ἦν οὐκ ἀφανές, λεπτὴν καὶ ἄπιστον ἔχον [4] τὴν ἐλπίδα· τὰ δὲ παρόντα, φθορὰ πόλεως καὶ κτημάτων, καὶ διαίτης ἀπάσης τὸ τελευταῖον, καὶ μηδὲ τοῦτον πορεύεσθαι, μηδ' ἐν ταὐτῷ μετοικεῖν, ἀλλ' ἀπεζεῦχθαι γονέας καὶ παῖδας, καὶ γυναῖκας, καὶ ἄνδρας, καὶ πάντα ἂν τὰ φιλοσοφώτατα ἀκοῦσαι, μὴ ὅτι ὀφθῆναι· ὅγε καὶ τῶν κυνῶν φασι τῶν χειροήθων [l] ὠρυομένων πρὸς τὴν ἀπόλειψιν, καὶ τῶν ἄλλων [5] προβάτων ἐφεπομένων ἄχρι [6] τῆς θαλάττης, πολλὴν τὴν σύγχυσιν εἶναι) ταῦτα πάντα ὁρῶν καὶ ἀκούων ὁ [7] πάντα καρτερώτατος, ἠνείχετο, (ἃ ποῖος Ὀδυσσεὺς ἀδακρυτὶ τὴν γυναῖκα ὁρῶν, ῥᾳδίως ἂν ἤνεγκε;) καὶ παιδαγωγῶν αὐτοὺς ὥσπερ παῖδας ἦγεν, ἀπερειδόμενος τῇ ψυχῇ, καὶ τοῖς λογισμοῖς ἑστῶσιν, οὐ μόνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, [m] ὥσπερ εἰς πομπήν τινα αὐτοὺς ἄγων, [n] ἢ κληδούχος, ἀλλ' οὐκ ἄγων εἰς Σαλαμῖνα.

mini) haec videtur ſciviſſe? Cum hoc decreto ſophiſtarum, ſi voles, libros ac leges (nec enim opus eſt nominare quenquam) compara. Atqui ne a multis quidem, ni fallor, dignitate ſuperabitur. At miniſtri quidem, & ejus, qui temporariam ſectabatur gratiam, fuerat ea, quae multitudo juberet, facere; aut ſaltem ejus voluntate per conjecturas indagata, quae putaret ipſis voluptati fore, tum dicere tum facere, nec niſi pauxillum quiddam ab eorum cupiditate deflectere. Themiſtocles veto tantum ab eo abfuit ut haec in multitudinis gratiam faceret, ut cum videret ipſos lacrymantes, audiret liberos ac mulieres quiritantes, aliquot neceſſario relinqueret, ac videretur Urbs propemodum vi capta (nam & futura erant omnibus incerta, parvaque ſpe atque infida ſubnixa, & praeſens rerum ſtatus amiſſionem urbis, bonorum, vitaeque totius prioris continebat, utque non eadem abirent via, nec in eundem migrarent locum, verum diſtraherentur a parentibus pueri, ab uxoribus viri, & quae erant horribillia maxime, tum paterentur tum audirent; cum quidem etiam canibus domeſticis ad abitum ejulantibus & aliis pecoribus ad mare proſequentibus magnam fuiſſe confuſionem ferunt) haec igitur omnia cum videret atque audiret ille tolerantiſſimus, ferebat (quae quis Ulyſſes ſiccis uxorem oculis aſpiciens, tuliſſet?) eoſque tanquam pueros firmo animo, cogitationibuſque, non oculis tantum, ſtantibus deducebat, quaſi ad pompam aliquam, vel in coloniam, non Salaminam deduceret.

1 Coll. Nov. & Bar. 7. ὑ. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. ὄντως. 3 Illa τῆς πόλεως non agnoſcit Bar. 7. 4 Bar. 7. τὴν φροντίδα. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. βραμμάτων. 6 Abeſt à Bar. 7. 7 Coll. Nov. πάντων.

h Ἢ μικρὸν γοῦν] Καλῶς προσέθηκε τὸ μικρὸν, ὑ γὰρ πάντως οἱ στοχαζόμενοι τῆς ἐπιθυμίας τοῦ δήμου, ὅλον ἐξ ὅλου ὃ βούλεται ὁ δῆμος σύνοισιν. i Ἔτι δ' ὑπολειπομένων] Τοὺς νοσοῦντας λέγει, καὶ τοὺς γηροκομήτας, ἐξ ἀνάγκης μένοντας. k Ἦν δ' ἀφανές] Τούτοις εἰ αὖθις ἀναλήψονται τὴν πόλιν. l Ὠρυομένων πρὸς τὴν] Τὸ ὠρύεσθαι ἐπὶ λύκων, τὸ ὑλακτεῖν ἐπὶ κυνῶν, ὅρα δὲ πῶς ἐκ τούτου αὐξεῖ τὸ πάθος· ἔστι δὲ ὅτι ἓν οἱ κῦνες μιμοῦνται τὴν τῶν λύκων φωνὴν, ὅταν αἰθάσιον τινα λυπηρόν τι συμβαίνειν τοῖς δεσπόταις. δεινῶς δὲ εἶπε τὸ ἀκούων, ὡς τότε ἀκρῆς δεινοτέρας ὕσης τοῦ θείας. παῖδας δὲ οὐ λέγει τὴν ἡλικίαν λέγει, ἀλλ' ὅτι ἐπείθοντο ἐκείνῳ ὡς πατρὶ. m Ὥσπερ εἰς πομπήν τινα] Πομπῇ παραβάλλει τὸν κίνδυνον, τὴν ἡδονὴν ἣν εἶχον ἐμφαίνων. n Ἢ κληρούχος] Κληροῦχος λέγεται ὁ γεωργὸς, ἐπειδὴ οἱ παλαιοὶ τὴν γῆν κατὰ κλῆρους ἐμέριζον. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀκίνδυνον, καὶ ἡδὺ αὐτοῦ. τοῦτο δέ φησιν, ὅτι ὥσπερ καὶ πρότερον ἐποίει Ἀθηναίων

ο οἵσδ' ἐπείθοντο, καὶ καταλιπόντες ἱερὰ καὶ τάφους καὶ γῆν, εἰς ἕνα ἑώρων Θεμιστοκλέα, παί- 319
δων καὶ γονέων καὶ τῆς φύσεως ἀναγκαίων ἐκεῖνον προκείνδυτες, καὶ ὥσπερ [1] ἱερᾶς [P] ἀγ-
κύρας, τὴν ἐκείνου φωνῆς ἐχόμενοι. οὐκ ἂν πότε γ' αὐτοὺς [q] ὑφ' Ορφεὺς εἰς ἑαυτὸν μετέσπα-
σεν. Ἀλλὰ μὴν ἄγ' ὃ τῇ Σαλαμῖνι καὶ λέγων καὶ πράττων διετέλεσεν ὢν ἅπασιν ἤδη τοῖς
Ελλησι πολιτευόμενος, καὶ ὅσας καὶ οἵας ἀφῆκε φωνὰς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὁπόσοις
πονὰς ἆθλους διήνεγκε, καὶ πράγμασιν οἵοις συνέσχετο, ὁπότε καὶ πείσειεν, ἐξ ἀρχῆς αὖθις αὖ
περὶ τῶν αὐτῶν ἀγωνιζόμενος, καὶ τὴν συνουσίαν [r] ἣν συνεγένετο Αριστείδῃ τῷ καλ' ἐπωνυμίαν ἀρίστῳ
[2] καὶ δικαιοτάτῳ τῶν Ελλήνων, καὶ ὡς ἐφάμιλλα ὡμίλησε, καὶ ὡς πολὺ δὲ ὕστερος ἦν τοῖς ἀμοιβαίοις,
καὶ τὸ, πάταξον μὲν ἄκουσον δέ, [s] ὑπὲρ πάντα Σωκράτην, εἰρημένον πρὸς Εὐρυβιάδην, καὶ μυρί'
ἕτερα, ἀπέρωτον ἂν εἴη λέγειν. ὡς δ' ἀντέλεγε μὲν οὐδεὶς αὐτῷ, πρᾶγμ' ἦν οὐκ ἐτόλ-
μων, [t] ἀλλ' ὑπεχέοντο ὑπὸ τῆς δίκης οἱ λόγοι, καὶ ὁ θρασμὸς ἐνίκα, καὶ πράγματα ἄρχι-
ζα ἔμελλε συμβήσεσθαι· καὶ οὐχ ὅσον τὸ τῆς δικαίας, [3] ἀλλ' ἀποθανεῖν πρῶτον, εἶτα δου-
λεύειν, [u] καὶ πρότερον δούλους κακοὺς δόξαι τοῖς βαρβάροις, [4] ἢ δούλους γενέσθαι. τότε δὴ 320
τότε ὑπὲρ πάντας ἰατροὺς πρὸς ἀνάλγητον καὶ πρὸς ἀνδίαν σώζοντας ἐπάγη τοὺς βαρβάρους

Illi autem ſequebantur, & relictis templis, ſepulcris, patria, unum ſpectabant Themiſtoclem, ac liberis, parentibus & communi ipſum naturae praeferebant, ab ejus voce, velut ancora ſacra, pendentes; quos tum ne Orpheus quidem ipſe ad ſe traduxiſſet. Jam quae Salaminae dixerit ac fecerit in communi Graecorum concilio, quales emiſerit pro juſtitia atque honeſtate voces, quot peregerit certamina, quibus cum moleſtiis ſit conflictatus etiam cum perſuaderet, iterum de iiſdem contendens, quomodo cum Ariſtide, cui inter omnes optimi fuit ac juſtiſſimi cognomen tributum, ſit verſatus, ac in commerciis mutuis pene par fuerit, & illud *Percute, ſed audi*, ſupra quemvis Socratem ad Eurybiadem dictum, aliaque infinita longum ſit narrare. Coeterum ut nemo quidem ei contradicebat, permanere tamen non audebant, ſed effluebant verba prae metu, ac fuga capeſſebatur, & res moliebantur turpiſſimas, nec ſervitutem duntaxat, ſed fugam primum, deinde ſervitutem, utique prius ignavi barbaris ſervi viderentur, quam ſervi fierent; tum vero, tum quovis medico praeſtantius barbaros eis, qui

1 Coll. Nov. Bar. 7. τῆς ἱερᾶς. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. τῶν Ελλήνων καὶ δικαιοτάτῳ. 3 Bar. 7. ὑφ' ἀποθανεῖν. 4 Bar. 7. εἶτα.

ναῦοι πέμποντες καὶ χώρας ἀποίκους αὐτῶν εἰς κληρυχίαν, εἰ ονεὶ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὅτῳ ἐδόκει ποιεῖν δρᾶσαι, οὐκ ὑποπίπτων τοῖς δυσχερέσιν. ο Οἵσδ' ἐπείθοντο] Ἀφῆ ἐποίει αὐτοὺς δι' ἀναγκῶν, ζῶντες λέγει πεποιηκέναι αὐτὸς ἀφῆ τὸν Θεμιστοκλέα. παῖδας ἢ καὶ γυναῖκας λέγει τὰ ἀναγκαῖα τῆς φύσεως. p Ἀγκύρας τῆς ἐκείνου φωνῆς] Ἀπὸ παροιμίας εἴρηται ἡ ἱερὰ ἄγκυρα. σημαίνει δὲ τὸν εἰς τὰ ἱερὰ χινομένην καταφυγών, ἥτις ἦν ἀσφάλεια τοῖς εἰς αὐτὰ καταφεύγουσιν, ἢ ἱερὰν λέγει ἣν ἔχουσι οἱ Αρεοπαγῖται παρὰ τῆς Αθηνᾶς. φασὶ γὰρ ὅτι αὕτη δέδωκεν αὐτοῖς ἱερὰν ἄγκυραν, δι' ἧς ἐσώζοντο. ἢ εἴρηται τοῦτο ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀγκύρας τῶν πλοίων, ἧς κρυπτομένης εἰς θάλασσαν, καὶ μὴ καταχούσης τὸ πλοῖον, εὐέλπιδα ἐλπὶς ἐστι σωτηρίας. q Οὐσὲ Ορφεὺς] Επειδὴ εἶπε τῆς ἐκείνου φωνῆς, ἀκόλουθον τῇ φωνῇ ἐπήγαγε καὶ τὸ τοῦ Ορφέως παράδειγμα, ὃς καὶ τὰ ἄψυχα θέλγειν ἐδόκει τῇ λύρᾳ. r Ἣν συνεγένετο Αριστείδῃ] Εννοήσας ὁ Θεμιστοκλῆς ὀλιγώρως ἔχοντας πρὸς τὸν μάχην τοὺς Αθηναίους, ἐδήλωσε τῷ βασιλεῖ, ὡς δῆθεν ὑιὸς, ἀφῆ Συκίννου τοῦ τῶν παιδῶν αὐτοῦ παιδαγωγοῦ κυκλῶσαι τοὺς Ελληνας, ὁ δὲ πεισθεὶς ἐκύκλωσεν. ὁ Αριστείδης ἔτυχε πλέων Αθηναζε ἀπὸ Αἰγίνης, ἓ ἰδὼν αὐτὸν κυκλώσαντα τοὺς Ελληνας μόλις ἀπέφυγεν ἀπηγγειλε Θεμιστοκλεῖ. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς εἰδὼς ὅτι αὐτῷ λέγοντι ὁ πιστεύσει Αθηναῖοι, πεποίηκε τὸν Αριστείδην τὸ πᾶν αὐτῷ τοῦ πράγματος ὑποθέσθαι. s Ὑπὲρ πάντα Σωκράτην] Επιόντος τοῦ βαρβάρου τὴν Σαλαμῖνι Εὐρυβιάδης φεύγειν ἐβούλετο, παρακαλοῦντος αὐτὸν μένειν τοῦ Θεμιστοκλέους, ἐθρασυνθεὶς ἓ ἔτυχεν αὐτὸν Εὐρυβιάδης. ὁ δὲ πρὸς τὴν πληγὴν ἀπεκρίνατο, πάταξον μέν, ἄκουσον δέ. φησὶ γὰρ ὁ Αριστείδης, ὅτι τὸ πάταξον μὲν, ἄκουσον δὲ, ὑπὲρ πάντα Σωκράτην εἰρημένον ἐστὶν, τάττειν ὑπὲρ πάντα φιλόσοφον. ὅρα δὲ πῶς τοῦ Αριστείδου δικαιότερον αὐτὸν ἔδειξεν, τοῦ δὲ Σωκράτους καρτερικώτερον· λέγει γὰρ ὅτι οὐδὲ Σωκράτης τυπτόμενον ἤνεγκεν ἄν. t Ἀλλ' ἐξεχέοντο ὑπὸ τοῦ δίκης] Φοβοῦσι αὐτῶν καταγελᾷ, παντοίως δὲ αὐξει τὰ δεινὰ, ἵνα μᾶλλον θαυμασθῇ ἀποδείξῃ Θεμιστοκλέα. u Καὶ πρότερον δούλους] Τούτοις ἐμφαίνει ὅτι κάλλιον μαχόμενοι ἓ ἡττώμενοι δουλεῦσαι, ἢ δραπετεύοντας δουλεῦσαι· αὕτη γὰρ ἡ κακὴ δουλεία.

mo-

αὐτοῖς ἀμφοτέρους ἐξαπατήσας, τοὺς μὲν ὡς κατ' εὔνοιαν καλῶν, τοὺς δ' ὡς οὐδὲν εἰδὼς δ' πράγματος, [x] ὥσθ' ὁ γ' Αριστείδης χρησὸς ἦν προσαγγέλλων αὐτῷ· καὶ λαβὼν αὐτοὺς καὶ τὸ τέλιστον καλαβαλὼν μέγιστον ἁπάντων οἴμοι πλωμάτων καὶ τελεώταβον, φυγάδα ἀκβάλλῃ ξέρξιω ἐξ ἐχάτων [1] ὅρων τῆς Ατθικῆς, καὶ [y] προσέτι γε φεύγειν εἰπών. ὅδ' ὥσπερ δεσπότῃ μαχοιῶν ἐχρῆτο τοῖς ἐντολαῖς, ϗ διώκειν τὸ κελεύοντι τοὺς Ελληνας ὑπήκου, καὶ φεύγειν προστάττοντος ἐπείθετο, [z] καὶ προσήδη χάριν· καὶ πρότερον διδοὺς [2] τοῖς ἄλλοις αὐτὸς χρῆ τῶν Ελλήνων ἀντολὰς, τότ' ἀκούειν ἠναγκάζετο τῶν Ελλήνων ἑνὸς, καὶ ταῦτα δ' πάντων ἐχθίστου καὶ πολεμιωτάτου. τοσοῦτον ὡς ἔοικε Θεμιστοκλῆ πρεῖττω μαχοιεῖν. [a] ἤκουῶν δὲ μὲ οἷς ἀντὶ τῆς ἡσυχίας τὸ πόλεμον προπρεῖτο, ἀνδρίας δεῖγμα ἐξέφερεν· ἐν οἷς δὲ ὑπὲρ τῶν Ελλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους πολεμεῖν ἠρεῖτο, ἀλλὰ μὴ πρὸς τοὺς Ελληνας μετὰ τῶν βαρβάρων, ἅμα ἀνδρίας καὶ δικαιοσύνην, τοὺς μὲν ἐλάττους ἀντὶ τῶν πλειόνων καὶ μειζόνων, τοὺς δ' οἰκείους ἀντὶ τῶν ἀλλοφύλων αἱρούμενος. καὶ μὴν, πρὸ μὲν εὐείσχειν τὰ δέοντα καὶ [4] προρᾷν, καὶ μηδαμοῦ τῶν πραγμάτων ψευθοῦαι, ἀλλ' ἄμεινον τῶν μαντέων τὸ μέλλον προλέγειν, σοφίας εἰκότως δόξαν ἠνέγκατο. πρὸ δὲ μηδὲν ὧν γνοίη [b] διαφθείρειν ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν, ἀλλ' ἀεὶ σχολάζοντα τοῖς βελτίστοις ἑαυτὸν παρέχειν ϗ προσέχειν τοῖς λογισμοῖς τοῖς περὶ τῆς ἡγεμονίας, καὶ τῷγε καλαχεῖν τοὺς Αθηναίους περὶ τὰ ἡγεμονίας, καὶ πᾶσι τούτοις, οὐκ ἔνι δήπου σωφρονεῖν, ὅστις μὴ τὰ πρῶτα ἐκείνῳ σωφροσύνης νέμοι. ἆρά τις ὑμῶν τῆς ἀκινδύνως φιλοσο-

moleſte illos ac neceſſario ſervarent, inducit, utriſque deceptis, cum illos quaſi per benevolentiam, hos quaſi totius rei ignarus, vocaret, ita ut frugi eſſet cum ſua nunciatione Ariſtides; ac tertio caſu maximo, ni fallor, & graviſſimo procurato, fugitivum Xerxem ab extremis rejicit Atticae finibus, ac fugere inſuper jubet. At ille quaſi domino ſerviret, juſſa capeſſebat, & ſive Graecos perſequi, ſive fugere juberet, parebat, atque inſuper gratias agebat, quique prius aliis contra Graecos mandata dederat, tum uni Graecorum, eique omnium inimiciſſimo, cogebatur obtemperare. Uſque eo fuit, ut apparet, miniſterio deditus Themiſtocles. Itaque cum bellum quieti praeferebat, fortitudinis edebat

321 ſpecimen; cum autem pro Graecis contra barbaros, quam cum barbaris contra Graecos pugnare malebat, juſtitiam ſimul & fortitudinem oſtendebat ſuam, qui minores pluribus atque majoribus, ſuos alienis anteponeret. Jam cum, quae opus erant, praevidebat, nec in ulla re fallebatur, verum rectius, quam vates, futura praedicebat, prudentiae famam jure conſequebatur. Et quoniam nihil eorum, quae decreverat, per corporis voluptates abolebat, verum ſemper optimis rebus operam dabat, atque imperii negocium curabat, adeoque Athenienſes de eo contendentes cohibebat; huic nemo non, ſi cuiquam alii, primas modeſtiae partes tribuerit. Ecquis veſtrum, qui extra diſcrimen philoſo-

1 Bar. 7. ὁρῶν. 2 Coll. Nov. Bar. 7. αὐτὸς τοῖς ἄλλοις. 3 Coll. N. τὸ μαχοιεῖν. 4 Bar. 7. προορᾶν.

x Ωσθ' ὁ γ' Αριστείδης] Περιστοιχήσαντες δ' βαρβάρω τὸν Ελληνας, ἀπήγγειλε τοῦτο Αριστείδης Θεμιστοκλεῖ· ὁ δ' αὐτὸν ἐκέλευσε μηνύειν, φάσκων ἑαυτὸν ἀπιστεῖσθαι. τὸ δ' χρησὸς εἶπεν, ἵνα δείξῃ ὅτι εἰ μὴ κακὸν τὸ γιγνόμενον, οὐκ ἂν διηγήσατο Αριστείδης, ϗ ὅτι οὐκ ἦν τὸ γιγνόμενον πρόδοσία, ϗ τὸ τέλιστον εἶπεν ὡς πρὸς τὰ ὁ Εὐριπίδε β'. τρόπαιά, ϗ τρίτον τοῦτο ὁ Σαλαμῖνι. y Προσέτι φεύγειν εἶπων] Ισέρξεις ὡς ὅτι ἐξέφυγεν ὁ Ξέρξης, δεδιὼς ὁ Θεμιστοκλῆς, μὴ ἐπίθηται τῇ πόλεσιν Ελληνικαῖς ϗ πάροδον, δηλοῖ αὐτῷ φεύγειν· καὶ γὰρ βεληθέντες φησὶν τοὺς Ελληνας διώκειν, ἐπίχου, ὀπτεῦθεν ἐς τὰς πόλεις σώζων, καὶ τὴν βασιλέα χειάσιν ὡς δῆθεν αὐτῷ καθιστάς. z Καὶ προσήδη χάριν] Ορα τὸ παρήδοξον, πῶς λέγει τὸν Ξέρξεω χάριν ὁμολογεῖν ἅπαντῶντι Θεμιστοκλεῖ a Οὐκοῦν ὁ μὲν οἷς] Εντεῦθεν λοιπὸν στωμύλειν τοὺς δ' ἀνδρὸς ἀρετὰς, ὥσπερ ἐπὶ Περικλέους ἐποίησε. τὸ δ' πολεμεῖν ἠρεῖτο φησὶν, δηλῶν ὅτι ἃ προεδέχετο ἠνωλήθη, ἠδεώατο. b Διαφθείρειν ὑπὸ τῶν] Τοῦτο εἶπε δηλῶν, ὡς οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ κρείττω ϗ ὅσα προτετίμηκασι, νικώμενοι μάλιστα τοῖς σωματικοῖς.

φωτῶν τοσαύτην πίστιν δεδωκὼς ἀρετῆς, ἢ ἀφ' τοσούτων ἐλέγχων [1] ἀφιγμένῳ εἰπεῖν ἔχει; [c] ἡγοῦμαι δὲ καὶ πρὸς ἀμφοτέρους καὶ παρ' ἀμφοτέρους ἂν εἶναι Θεμιστοκλέα τοῦτε Μιλτιάδου καὶ τὸν Κίμωνα. [d] πρῶτός τε γὰρ φαίνεται νικήσας τοὺς βαρβάρους κατὰ θάλατταν, ὥσπερ Μιλτιάδης κατ' ἤπειρον. ὥστ' εἰκότως ἂν ἄρξαι ταύτης τῆς ἐλευθερίας δοκοίη· καὶ τοῖς ὑστάρχουσιν αὖ πρεσβεῖς φαίνεται. τῇ γὰρ πεζομαχίᾳ τὰς ναυμαχίας 322
προσέθηκε, καὶ τρία ἀνθ' ἑνὸς ἔστησε τρόπαια, [e 2] ὥσπερ Κίμων ἐπεξῆλθε τοῖς δευτέροις καὶ μιᾷ, οὔτ' ὀπίσω τῆς αὐτῆς ἀδείας ἐφ' ἧς πρῶτον Κίμων, ὄντας ἤδη τοὺς Ἕλληνας παρέλαβεν, οὔτ' ὀπίσω τοσοῦτον φόβου ὥσπερ [3] Μιλτιάδης· ἀλλ' ἕκαστα ἐλάττονα προϊόντας, [f] καὶ πρῶτα καὶ τελευταῖα κινδυνεύοντας. σωτελοῦντι δὲ εἰπεῖν, βασιλέα γ' αὐτὸν παντοκρατορίᾳ καὶ πρώτῳ νικήσαντι καὶ μόνῳ, οὐχ ὥσπερ τοὺς ὑστάρχους Μιλτιάδης [4] πρῶτον Μαραθῶνι, καὶ Παυσανίας ὕστερον [5] ἐν Πλαταιᾶσι. μάχης παράδειγμά τις ἂν λέγοι τοῦ Μαραθῶνι, καὶ τῷ χείρῳ προσβεύοι· τὰς δὲ Θεμιστοκλέους πράξεις [g] αὐτὰς ἐφ' ἑαυτοῦ λογίζοιτο, ὡς τοῖς μὲν χείροσι, ὕστερον προαχθείσας τῆς μάχης τῆς Μαραθῶνι, τοῦ δ' ἀρχοῦ οἴκοθεν ἐρρωμένας ἀπὸ τῆς ἐκείνου σωτηρίας καὶ πολιτείας. οὐδὲν γὰρ πρότερον παράπλησιον τοῖς Ἕλλησι μὴ ὅτι ἐπέπραχτο, ἀλλ' οὐδὲ ἤλπιστο. οὕτω καὶ τὸν Μιλτιάδου καὶ τὸν Παυσανίαν, καὶ τὸν Κίμωνα προέρχεται· καὶ γίνεται τελῶν ἀνταξίως οὐκ ἀρτοποιοῦ καὶ μαγείρου καὶ καπήλου, ἀλλ' ἀνδρῶν γνωμόνων τῶν τοῖς Ἕλλησι. μό- 323

phamini, tale virtutis ſpecimen edidiſſe, vel per tot probationes tranſiiſſe ſe poſſit dicere? Quid quod utrique exiſtimo Themiſtoclem, tum Miltiadi tum Cimoni, cum conferri, tum praeferri poſſe. Nam & primus barbaros mari vicit, quemadmodum terra Miltiades. Itaque libertatem Graecis hic auſpicatus eſſe merito videatur; & ad priora ſequentes res adjecit. Etenim terreſtri pugnae navales ſubjecit, ac tria pro uno trophaea erexit, ſicut ſecunda Cimon eſt executus. Jam nec in eadem ſecuritate Graecos, in qua Cimon, conſtitutos accepit, nec in tali metu, quali Miltiades; verum in extremo poſitos diſcrimine, & primo poſtremoque pericli-

tantes Denique Regem ipſum cum tota familia primus ac ſolus devicit, non ut praefectos Miltiades prius Marathone, ac poſt Plataeis Pauſanias. Quocirca Marathoniam pugnam pro exemplo quis habere poſſit, ac temporis cauſa magni faciat; Themiſtoclis autem res per ſe conſideret, ut Marathoniis tempore poſteriores, ita domeſticum ab ipſius prudentia atque adminiſtratione principium ſortitas. Nihil enim ante a Graecis tale non modo geſtum, ſed ne ſperatum quidem fuerat. Adeo & Miltiadem ſuperat, & Pauſaniam, & Cimonem; ac trium locum tenet, non piſtoris, coqui, inſtitoris, ſed eorum, qui apud Graecos in precio fuerunt. So-

1 Coll. Nov. ἀφιγμένῳ. 2 Coll. Nov. ὡς Κίμων. Legiſſe videtur Canterus, ὡς Μιλτιάδης. Sic enim haec verba latine reddiderat, *ſicut ſecunda Miltiades* &c. 3 Coll. N. ἀ Μιλτιάδης. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. πρῶτον. 5 Abeſt a Coll. Nov.

c Ἡγοῦμαι δὲ καὶ πρὸς ἀμφοτέρους] Νομίζω δὲ ὅτι δεῖ αὐτὸν πρὸς ἀμφοτέρους κρίνεσθαι, καὶ ὑπὲρ τὸς δύο εἶναι κατ' ἀρετὴν, τόν τε Μιλτιάδου, καὶ τὸν Κίμωνα, καὶ ἴσος ἂν εἴη ἀμφοτέροις, ἢ κρείττων αὐτῶν· τὸ γὰρ πρὸς ἀμφοτέρους ἰσότητα δηλοῖ, τὸ δὲ παρ' ἀμφοτέρους τὸ μεῖζον. καὶ Ὁμηρος, παρὰ δυνάμιν δ' οὐκ ἔστι ἢ Θουκυδίδης παρὰ δύναμιν τολμητής. d Πρῶτός τε γὰρ] Ἐνταῦθα τὸ ἴσον δηλοῖ, Μιλτιάδης γὰρ καὶ γῆν, καὶ ὕστερον καὶ θάλατταν. e Ὡς Κίμων ἐπεξῆλθε] Πεζομαχίαν φησὶ, τὴν ἐν Πλαταιαῖς· καὶ ἐκεῖ γὰρ παρὴν Θεμιστοκλῆς, ἀλλ' ὑ φανερᾶς. ἐπειδὴ Παυσανίας ἐκεῖ ἡγήσατο· ναυμαχίας δὲ λέγει, τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ καὶ Σαλαμῖνι· δέον ἔ εἰπεῖν. ταῖς γὰρ ναυμαχίαις τὴν πεζομαχίαν προσέθηκεν, ὑστέρα γὰρ τούτων ἦν, ὁ δὲ τῇ πεζομαχίᾳ τὰς ναυμαχίας προσέθηκεν, εἶπεν, ἁπλῶς ὅτως ἀριθμὸν ὑ τάξιν, τηρῶν. Ἀλλως. Καὶ γὰρ ὁ Κίμων, νικήσας τὴν ναυμαχίαν, ἀπέβας ἐν τῇ γῇ καὶ πεζομαχήσας ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους. f Καὶ πρῶτα καὶ τελευταῖα] Εἰ γὰρ ἠτήθησαν τότε, οὐκέτι ἦν ἐλπὶς σωτηρίας αὐτοῖς. g Αὐτὰς ἀφ' αὐτῶν] Τούτεστιν ἰδίας, καὶ ὐχ ἑτέρας παραδείγμα.

Jus

ν δέ τοι καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ ναυτικὸν [h] ὀρθῷ λόγῳ νενικηκὼς φαίνεται. ὅτε γὰρ αἱ νῆες ἀντέσχον, καὶ Βασιλεὺς ἅμα τοῖς πλείστοις [i] φεύγων ὤχετο. καὶ ὅσῳπερ ἄντις σεμνυτέρη τιὰ ἐν Πλαταιαῖς ὕστερον νίκῃ, τοσούτῳ μειζόνως τιὰ ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς [1] συνέσιν καὶ πρόνοιαν κοσμεῖ. [k] εἰ γὰρ πολλοστημόριον τῆς κατὰ γῆν δυνάμεως ὑπολειφθὲν παρέσχεν ὅμως φόβον τοῖς Ἕλλησι, καὶ ταῦτ' ἤδη παραδειγμάτων αὐτοῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἐχόντων, ὅσῳ χρεὼν ἦν αὐτὸν βασιλέως ἐμμεῖναι τοῖς βαρβάροις, [l] καὶ [2] παρόντι ὑπάρχου βασιλέως, ἀλλ' οὐκ αὐτῷ βασιλέως ἐμμείναντος, [m] ἧπου τὸν πυρφόρον οὐδ' ἂν εἷς ἕλκειν πρὸς ἅπαντας μὲν ἀγωνιζόμενον, [n] ἀλλ' ὑπέρ, βασιλέως δ' ἐφειμένου τοῖς πράγμασιν, οὐδενὸς δὲ ὡς γ' ἐν τοῖς παροῦσιν ὅτῳ θαρρήσουσιν ὑπάρχοντος, κακῶν δ' ἀπαθοῦς καὶ μετ' ἐλπίδων ἀκεραίων ὑπιόντος τῷ πρατῷ, [o] καὶ τῷ [3] περὶ τὰς πύλας ἔργῳ πεφεπτρωμένου, καὶ μόνον οὐκ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔχοντος, ὅτι καὶ τούτους πάντας αὐτίκα δὴ κεῖσθαι δεήσει. ἀλλὰ [4] ταῦτα πάντα ἡ Θεμιστοκλέους, ὡς φησι [p] Πλάτων, ἀμαθία καὶ κολακεία, ὡς δ' ἡ κοινὴ φήμη τῶν Ἑλλήνων, σοφία καὶ προνοία διεκώλυσε, καὶ τάξιν πᾶσι τοῖς ἔργοις ἐπέθηκεν. ὥστ' οὐ μόνον ἐξ ὧν αὐτὸς ἡγήσατο [5] κατώρθωσεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν τοῖς ὕστερον ἀπὸ τούτου κατορθοῦσαι τὰ ἐφ' αὑτοῖς ἥκοντα ἐγένετο, οἷς, τῷ Παυσανίᾳ, τῷ Κίμωνι, τοῖς ἄλλοις, δικαίως ἂν τὰ παρὰ πάντων εὐφημίας τυγχάνοι. ἢ κομιδῇ γ' ἂν ὦ Πλά-

lus porro peditatum ſimul, & claſſem regiam optimo jure videtur viciſſe. Nam nec naves reſiſtebant, & Rex cum pleriſque fugiebat. Et quinto quis poſteriorem victoriam Plataicam fecerit pluris; tanto magis hujus viri prudentiam extollit, & providentiam. Etenim ſi copiarum terreſtrium pars aliqua de multis relicta, Graecos tamen terruit, quamvis eos terra marique propoſita docerent exempla, quantum barbaris deberent praeſtare, ac praeſertim regio praefecto, cum Rex diſceſſiſſet; igniferum, credo, nemo cognoviſſet, qui contra cunctos, non aliquos, pugnabat, cum Rex rebus praeeſſet; cum nemo quicquam, cui fideret, haberet; cum integer ac ſpe plenus ingrueret exercitus, & re ad Thermopylas geſta ſublatus; quique hos etiam omnes mox debere occumbere, propemodum oculis cerneret. Verum haec omnia Themiſtoclis miniſterium & adulatio, ut inquit Plato; ut autem communis Graecorum vox, prudentia atque providentia repreſſit, ordinemque ſingulis rebus impoſuit. Quapropter non ob ea tantum, quae ipſe dux recte geſſit, ſed & ea, quorum poſteris ſuo tempore gerendorum autor extitit, Cimoni, Pauſaniae, caeteris, merito laudem ab omnibus conſequatur. Alioqui, Plato,

1 Coll. Nov. & Bar. 7. συνίσιν τι. 2 Coll. Nov. πρόσεστι. 3 Bar. 7. παρὼ & rec. manu περί. 4 Coll. Nov. ταῦτα — ἡ. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. κατώρθωσεν.

h Ὀρθῷ λόγῳ νενικηκὼς] Ὀρθῷ λογῳ ἀντὶ τοῦ δικαίῳ, ὡς οἶδε γὰρ ὅτι βιάζεται, βελόμενος καὶ τὸ τοῦ Παυσανίου πρόπαιον οἰκεῖον ποιῆσαι τοῦ Θεμιστοκλέους. Οἶδε τὰς Λακεδαιμονίους αὐχοῦντας ἐπὶ τοῖς γενομένοις ἐν Πλαταιᾳ, διὸ παρεινεῖ αὐτοὺς λέγων, ὅτι ὁ ἐπαινῶν τὰ κοῦ Πλάταιαι, μᾶλλον ἐπαινεῖ τὸν Θεμιστοκλέα. i Φεύγων ὤχετο] Λέγει γὰρ ὅτι βαπίσας τὸ στῖλον ἐφυλάττουσι τὸ στρατὸν πιζῇ. k Εἰ γὰρ πολυστημόριον] Οὐ μόνον μόριον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ πολυστόν, ἵνα παντελῶς καθέλῃ, καὶ δείξῃ αὐτὸ βραχύ· τριακοσίων γὰρ μυριάδων ὄντων τοῦ παντὸς πλήθους, ἑξακοσίους ἐσθμήκοντα μεθ' ἑαυτοῦ ἑλαῦνε φεύγων, ἃ τὰς λ. ἀφῆκε μετὰ τοῦ Μαρδονίου] Καὶ παρόντι ὑπάρχου βασιλέως] Τὸν Μαρδόνιον λέγει, ὅτι γὰρ ἦν ὁ στρατηγὸς τοῦ Πέρσου· φοβερώτατος ἦ ὁ βασιλεὺς, καὶ παρὼν, καὶ δι' ἑαυτοῦ μαχόμενος. m Ἧπου τὸν πυρφόρον] Εθος εἶχον οἱ Ἕλληνες, ἱερεῖα πινὰ ἕλκειν περιηγμένον τοῦ στρατοῦ ἐν ταῖς μάχαις, πελέκεσι τὰ μυσήρια. πυρφόρον Διὸς ὄντα, ὃν εἰ καὶ τὸ στράτευμα ἠπιθήκεσαν σωιέσθαι, ὅμως ἀνῄρουν οἱ σφαγεῖς· λέγεται δὲ παροιμία ἐπὶ τῶν κατὰ κράτος ἀποπολεμουμένων, ἐδὲ πυρφόρος ἐσώθη. οἱ δέ λέγουσιν, ὅτι τοῦτον τὸν πυρφόρον ἔπεμπον οἱ ἀποικίζοντες πόλιν, μετὰ τῶν ἀποικιζομένων πῦρ ἄγοντα. καὶ εἰ σωιέσθη τινὰ ἀποσκήκαν τοῖς ἀποικιζομένοις, καὶ ἀνιλεῖν αὐτὸς, τοῦτον οὐκ ἐφόνευον. n Ἀλλ' ὑπέρ] Μέρος εἶπεν, ἵνα καθέλῃ τὸν Παυσανίαν, ὅτι πρὸς μέρος ἠγωνίσατο ὁ ἐτος. o Καὶ τῷ περὶ τὰς Πύλας ἔργῳ] Οἱ γὰρ Πέρσαι νικήσαντες ἐν Πύλαις τοὺς ἀντιτάξεις Λακεδαιμονίους, ἐλπίδας εἶχον νικῆσαι τοὺς Ἕλληνας. p Πλάτων Δαμωνίᾳ] Δείκνυσι τὸν φθόνον τοῦ Πλάτωνος, τιὰ κενὴν δόξαν ἐπαιρόμενος τῇ σοφίᾳ.

valde

των ἀδικοῖμεν, [1] εἰ τὸν, ἔργων φιλανθρώπων οὕτως εἰς τοὺς Ελλήνας ἐπάρξαντα, μηδὲ ῥήματος τοῦ ὀφειλόντων τολμήσομεν ἀξιῶσαι. ἐμοὶ μὲν οὖν οὐδὲν φαυλότερος δοκεῖ Θεμιστοκλῆς γενέσθαι στρατηγῶν Αθηναίων, ἢ [2] Σωκράτης συστρατευόμενος ὑπὲρ Δηλίῳ, [3] καὶ ὑπὲρ Αμφιπόλει καὶ ὑπὲρ Ποτιδαίᾳ. καί τοι σὺ ἐκεῖνον ἐπαινεῖς, ὅτι ὑπὲρ τῆ [q] ἀπὸ Δηλίου φυγῆ, θαῤῥοῦντας ἀπῆει, καὶ καταφανὴς ὢν, ὅτι εἴτις [4] ἅψαιτο αὐτοῦ εὖ καὶ καλῶς ἀμυνεῖται. οὐκοῦν δεινοὶ ὦ γῆ καὶ θεοὶ [r] καὶ λόγων καὶ ἔργων ἡγεμόνες (ἀξίωμα γὰρ εἰπεῖν) Σωκράτη μὲν, ὑπὲρ τῆς φυγῆς ἐπαινεῖν, καὶ φάσκειν ἐκεῖνον ἀναχωρεῖν [s] κάλλιον Λάχητος· Θεμιστοκλέα δὲ, ὃς διώκων ὑπὲρ φεύγων τοὺς πολεμίους τῇ ἀν- 325
δρείᾳ ἐπεδείκνυτο, καὶ οὗ τῆς ἀρετῆς ἅπασα ἀπέλαυσεν ἡ Ελλὰς, ἃ τῆς δειλίας καὶ τῆς ἀνανδρείας ἐς ὀνόματα, τούτοις καλοῦντα μὴ φροντίζειν. ὃς καὶ ὅτ' ἀπ' Εὐβοίας ἀνεχώρει νενικηκώς, [t] τοιαῦτα τὰν μέσῳ διεπράττετο, οἷα ἂν οὐδεὶς πω τῶν ἐπειγομένων ὁπόσοιῶν ἀπελθεῖν. [u] εἶτα λέγεις ὡς ὑπὲρ πολλοῦ τινος ἄξιον ἡ σωτηρία; τί οὖν κωλύει καὶ τοῖς σωτῆρσι θεοῖς, οἱ καὶ καθ' ἕνα ἡμᾶς σώζουσι, καὶ τότ' ἐκεῖνα κατεργάσασθαι τοῖς Ελλησι πλέον. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐάσω τὸ βλάσφημον. ἐννοεῖν δ' ἔστι τόγε ἐκ τοῦ λόγου συμβαῖνον. ἐγὼ δ' ἐκεῖνον ἂν ὤμην ἀμείνω καὶ δικαιότερον τὸν λόγον εἶναι, καὶ ἐκείνως λέγοντά τιν' οὐκ ἂν ἁμαρτάνειν, ὡς θεοὶ μὲν [x] τῷ ὄντι σωτῆρες, καὶ τὴν Ελλάδα οἱ τότε σώσαντες εἰσὶν οὗτοι, διεκόνησαν δὲ Μιλτιάδης καὶ Θεμιστοκλῆς, ἦσαν μεγίστη καὶ καλ-

valde injusti essemus, si eum, qui tot humanitatis edidit apud Graecos specimina, nec verbo quidem aequo dignabimur. Ac mihi quidem Themistocles non videtur ducibus Athenensibus vilior extitisse, quam Socrates ad Delium, Amphipolim, ac Potidaeam militans. At illum tu laudas, quod post pugnam apud Delium, confidenter discedebat, ac manifestum faciebat, fore, ut si quis eum attingeret, probe se vindicaret. Nonne ergo indignum est, o terra ac dii dictorum factorumque duces (nec enim cohibere me possum) Socratem fugientem laudare, eumque Lachete honestius discessisse dicere; Themistoclem autem, qui fugandis hostibus non fugiendis fortitudinem suam declarabat, cujusque virtutis fructum tota percepit Graecia, ignaviae ac molliciei nomine tam facile donare? Qui etiam cum ex Euboea victor excedebat, ea gessit interea, quae nemo unquam aliorum ad fugam festinantium. Et ais non esse magni admodum precii salutem? Quin ergo diis etiam Servatoribus, qui & singillatim nos conservant, & earum rerum gerendarum Graecis tunc autores fuerunt. Verum equidem omittam maledictionem. Quid autem consequatur, non est difficile conjicere. Sed ego sermonem hunc justiorem fore ac meliorem arbitror, atque ita rectius aliquem dicturum; deos Servatores tum Graeciam conservasse, Miltiadem autem ac Themistoclem ministrasse; quod quidem maximum

1 Coll. N. εἰ τῶν. 2 In Symposis, sub finem. *Cant.* 3 Bar. 7. καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Αμφιπόλει. 4 Bar. 7. ἄψοιτο. 5 Coll. Nov. ταιαῦτ' ἐν.

q Ἀπὸ Δηλίου φυγῆ] Δήλιον τόπος τῆς Βοιωτίας, ἔνθα ἡττήθησαν Αθηναῖοι πλείους ὑπὸ Θηβαίων, καὶ ἐν Αμφιπόλει ὁμοίως· ἐν ἀμφοτέροις δὲ τοῖς τόποις ἐστρατεύετο Σωκράτης καὶ Λάχης, καὶ ἔφυγον ἀμφότεροι. λέγει δὲν Πλάτων ἐν τῷ Λάχητι, ὅτι ἐν τῇ ἀποδημίᾳ φυγῇ θαῤῥοῦντος ἀπῄει Σωκράτης, καὶ καταφανὴς ἦν, ὅτι εἴ τις ἅψοιτο, αὐτὸς, εὖ ἐ καλῶς ἀμυνεῖται. r Καὶ λόγων ἐ ἔργων] Επειδὴ καὶ ῥήτωρ καὶ στρατηγὸς ὁ Θεμιστοκλῆς. s Κάλλιον Λάχητος] Λάχητος ἐμνήσθη καὶ ἐν τῷ Πειρικλεῖ· ἡγησαῖος ἦν στρατηγὸς, ὥσπερ ἐ ἡγεῖτο ἐν τῷ Δηλίῳ. t Τοιαῦτ' ἐν μέσῳ διεπράττετο] Ηδη εἴπομεν ἐν τῷ Μιλτιάδῃ, ὅτι Πλάτων ὑπὲρ τοῦ ὁπωσοῦν σωτηρίαν ἐπαινεῖ, ἀλλὰ τοῦ μετὰ δρειτῆς. καὶ ἀνεῖλεν εἰπεῖ ὁ ῥήτωρ τὸ παράδειγμα τὸ ἓ κυβερνήτου, καὶ νῦν δείκνυσιν, ὅτι καὶ τὸ ὁπωσοῦν σώζειν χρήσιμον. διεπράττετο ἦ εἶπεν, ὅτι ἔχαφεν ἐν ταῖς πίτυαις, μηνοθήτε Ιωνες πατρῴων φρονήματος. u Εἶτα λέγεις ὡς ὑπὲρ πολλοῦ τινος] Λέγουσι οἱ φιλόσοφοι, ὡς καὶ ἐπὶ κακῷ ἐστὶ σωτηρία, ἑαυτὸν ἁμαρτήσαντα τι ῥύσασθαι, καὶ σωθεὶς σὺ λήσῃ τὰ ἐμά. x Τῷ ὄντι σωτῆρες] Επειδὴ ἐ τὲς ἄνδρας σωτῆρας ἐμελλον ἐπεῖν, ἀφ' τοῦτο τὸ φορτικὸν παραιτήσομαι, τὸ τῷ ὄντι προσθήκην.

est

λίσι δυώαμις ἀνθρώπω, ἀμφικονῆσαι τοῖς κρείττοσι. τοῦτ' ἦν, ὦ θεία κεφαλὴ, περσήκει λέγειν, κἀγὼ φαίην ἂν ἐκείνους γενέσθαι τοὺς ἄνδρας ὑπηρέτας καὶ ἀμφικόνους, ἀπὸ τοῦ δήμου
326 τῶν Ἀθηναίων, πόθεν ἀνθρώπων ἀδενὸς, εἰμὶ τὸ περιέχειν καὶ τὸ κελεύειν, διακονεῖν καὶ ὑπηρετεῖν τοῦτο εἰ) δεῖ λέγειν. ἔτι τοίνυν ἀδὲ τοῖς γονεῦσι χάριν ἄντις ἔχειν ἐώη τοῖς λόγοις τούτοις, ἀδ' εἰς εὐεργεσίας πρέναι μέρος, οἳ γε ζῆν καὶ σώζεσθαι παρέχον ἡμῖν τὰς ἀρχάς. εἰ δὲ δεῖ καὶ τῷ [2] Εὐριπίδην μάρτυρα ἐπάγειν λέγοντα, [3] ὅτι ἔδει γὰρ ἡμᾶς σύλλογον ποιεμένους, τὸν φύντα θρηνεῖν εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά, ἵππου σφόδρα ἄντι δόξειε λέγειν. ἀλλ' οἶμαι τὰ μὲ πραγμάτων οἷς ἐντυγχάνομεν, καὶ γε χεῖρον ἢ βέλτιον βιῶναι, τὸ δαίμονα καὶ τὴν τύχην αἰτιώμεθα, καὶ νὴ Δί' εἰ βάλοι τροσίδοι τὸ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς δεῖν, [4] ἀδὲ γὰρ βλάβος τῷ λόγῳ, τοῖς δ' ὑπηρετήσασιν εἰς τὴν γένεσιν, καὶ δι' ὧν τρῶτον ἤλθομεν εἰς φῶς, τούτοις τὴν πρώτην [5] καὶ μεγίστην χάριν ἡγούμεθα δεῖν ἔχειν μὴ τοὺς ἔτι τούτων προτέρους θεούς. εἰ τοίνυν τοῖς γονεῦσι δι' αὐτὸ τοῦτο εἰ) μόνον τοσαύτην ἔχομεν χάριν καὶ ὁμολογοῦμεν ὀφείλειν χρέα πάντων χρεῶν πρεσβύταται· [z] πῶς δὲ Μιλτιάδην γε καὶ Θεμιστοκλέα πλέον τι πεπρᾶχθαι χρὴ δοκεῖν, οἵτινες δὲ τοῦ ζῆν μόνον, ἀδὲ τὸ σωτηρίας αἴτιοι τοῖς Ἕλλησι
327 κατέστησε, ἀλλὰ καὶ βελτίους ἀντὶ χειρόνων ἐν αὐτοῖς οἷς ἐτράφησαν, ἐνόμιζον εἰ) ; ἄτοπον δέ μοι φαίνε), [a] εἰ μὴ συμμάχους τινὰς ἢ φρέαρ τρόδοε, ἢ ναῦν μίαν ἢ δύο, ἢ φυγῆς αἴτιοί τισιν ἢ θανάτου καταστήσε, πολλοῖς ἂν καὶ πυκνοῖς ἐλαύνειν αὐτοὺς τοῖς ῥήμασι, καὶ μετ' Εὐρυβάτου καὶ Φρυνώνδου καλεῖν, ὥσπερ τὸν Ἀρχέλαον κακοδαίμονα δήπου καὶ ἄθλιον προσείρηκεν, ἀποκτείναντα [b] ὃς δὲ προσῆκεν· ἐπεὶ δ' ἅπαντας μὲ ἠλευθέρωσε καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν τροκινδυνεύοντες,

est pulcerrimum hominis munus, diis miniſtrare. Hoc igitur, o praeclarum caput, erat dicendum; atque ego dicerem hos viros miniſtros ac ſervos fuiſſe, non populi Athenienſis, nec hominis prorſus cujuſquam, niſi praeeſſe & jubere quis in miniſterio velit ponere. Quid quod neque parentibus hac ratione ſit habenda gratia, nec in beneficii loco ponendum, quod vitae nobis ac ſalutis initium dederunt? Quod ſi etiam teſtem adducat Euripidem, cum ait, *Nam nos decebat, coetus celebrantes, domum Lugere, ubi eſſet aliquis in lucem editus, Humana vitae varia reputantes mala*; nonnihil utique dicere videatur. Veruntamen rerum eventum, ni fallor, & felicem vel infelicem vitam Deo, ac fortunae, atque etiam nobis ipſis (nihil enim vetat hoc adjicere) tribuimus; qui autem ortui noſtro ſubſervierunt, quorumque opera primum in hanc lucem venimus, iis maximam debere nos cenſemus poſt ipſos priores deos gratiam. Ergo ſi parentibus ortus tantum gratia tantas agimus gratias, iiſque maxima nos quaeque debere profitemur; an non Miltiadem ac Themiſtoclem majus quiddam effeciſſe dicemus, qui non vitae ſolum & ſalutis autores Graecis fuerunt, ſed meliores etiam ipſos ex pejoribus, factis reddiderunt ſuis. Jam quos, ſi ſocios, praeſidia, vel naves prodidiſſent, aut fugae vel mortis aliquibus cauſa fuiſſent, multis ac denſis inceſſeremus conviciis, & cum Eurybate ac Phrynonda numeraremus, quemadmodum Archelaum infelicem vocavit & miſerum, qui, quos non oportebat, occiderit; eos abſurdum ſit, poſtquam omnes terra marique ſuo periculo liberarunt,

1 Bar. 7. τὰς ἄνδρας ἡνιόχους. 2 In Creſphonte. *Cant.* 3 *Nam nos* &c. Ita vertit haec Tullius 1. Tuſc. *Cant.* 4 Coll. Nov. & Bar. 7. ἀδὲν. 5 Ita MSS. Coll. Nov. Bar. 7. Editi non agnoſcunt.

y Ὑπηρέτας καὶ ἀμφικόνους] Σωτειχει τῷ τὸ ἀμφικόνους ζητήματι, ὥσπερ οἰκέτῃ ἐχρήσατο ἐπὶ Ἀμφιτρύωνος καὶ Ὕλλου, ὅτ' ἐπ' ἀγαθῷ, λύει τὸ φαῦλον τῇ ἀμφορᾷ τοῦ τρόπου. z Πῶς οὐ Μιλτιάδην γε] Καὶ τὸ γονέων κρείττους δείκνυσιν αὐτοὺς, ὅτι ὁ μὲν σωτῆρες, ἀλλὰ καὶ ἀρίστης διδάσκαλοι, a Εἰ μὴ συμμάχους τινὰς] Τὸ χῶμα καὶ ζῆλον Δημοσθένικὸν, ὥσπερ οἰκέτῃ ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην ἐχρήσατο τῷ τοῦ Χαβρίου, ἐν ᾧ τοὺς ἀτελεῖς ἀγωνίζεται· καλεῖται δ' οὐ ἐναντίον. b Οὓς δὲ προσῆκεν] Τὸν γὰρ διαστολὴν ἀπλῶν ἐσασίλευσεν· ὡς καὶ αὐτὸς τῶν Ἑλλήνων ὀνόμαζε κινδυνεύοντα προφασολίᾳ τῇ ἀλώσει τοῦ βαρβάρου.

post-

ἔσωζ δὲ ὐ μόνον τὰ σώμαλα ϗ τὰς ψυχὰς τ̃ ἑαυτ̃ς παραλαβεμψάν, ἀλλὰ ϗ πόλεις, ϗ χώραν, ϗ πολιτείαν, ϗ ἔθη, ϗ νόμυς, ϗ τ̔ ἐπωνυμίαν αὐτ̀ν ὅ γένυς, ἀνδρίας δὲ ϗ δικαιοσύνης ὐδοπ̃ν ἀπέλιπον, μείζω δὲ ἢ παρέλαβον παρέδωζ τ̔ Ελλάδα, τοῖς ἢ θεοῖς πρέποντα χαριστήρια τ̃των ἀπήγαγον, διεγένοντο δ' [1] ὡς εἰπεῖν πανηγυίζοντες, ϗ ταῖς θεάξεσι ϗ τοῖς πολιτεύμασι, ϗ φανερὰν ἅπασι τ̔ ἑαυτ̃ν ἀρετὴν, ἣν εἶς τε θεὺς ϗ ἄνθρωπυς εἶχον, κατέστηζ, τ̔ Μιθαίκυ ϗ Θεαρίωνος μοίρας αὐτ̀ς ἀξι̃ν εἶ). ϗ τὺς μὲ ἰατρὺς τ̃ μαγείρων [2] φάσκειν εἶ) βελτίυς ὅτι σώζυσι, τὺς δὲ τ̃ σωτηρίας τ̃ Ελλήνων προσάντας, μὴ τοῖς ἰατροῖς ἀπεικάζειν, ἀλλὰ τοῖς ὀψοποιοῖς. ϗ μὴν εἰ μηδὲ βελτίυς ἐποίυν ἔσωζον δὲ, ἰατρ̃ν ἂν τ̃το γ' ἐποίυν ὐκ ὀψοποιῶν. ὥστε τ̃ γ' [3] ἰατρ̃ν ὐδὲν ἧζ χείρυς. πῶς ὖν ὐδενὸς ἧζ ἄξιοι τοῖς Ελλησιν; ὐκ ἂν ζ̃ντα συγχωρήσειε Πλάτων αὐτὸ αὐτῷ. ἑτέρωθι γ̃ν, ὖ μηδεμία ἔστι φιλονεικία, λέγ̀ ζ̃ντί. λέγ̀ δὲ [c] ὑπὲρ Σικελιωτ̃ν ἀνδρ̃ν, [d] ἀρχήν τινα θεάττων αὐτ̀ις βασιλικὴν, [e] ὡς ἂν δὴ Δίων αὐτὸς [4] ὤν· οἱ θεόγονοί φησι τ̀γε μέγιστον ἔσωζ ἀπὸ βαρβάρων τὺς Ελληνας, ὥσ' ἐξεῖναι περὶ πολιτείας νῦν ποιεῖσθαι λόγυς· ἔρρ̃σι δὲ τότε, ὅτε λόγυς ὅτ' ἐλπὶς ἐλείπετο ἂν ὐδαμ̃ῆ

postquam non corpora tantum atque animos eorum, qui se ipsis crediderant, sed urbes etiam, regionem, Rempublicam, mores, leges, atque ipsum gentis nomen conservarunt; postquam nullum fortitudinis ac justitiae specimen omiserunt, majoremque, quam acceperant, reddiderunt Graeciam, ac decoras diis harum rerum retulerunt gratias; postquam denique perpetuos, ut ita dicam, publicos conventus tum rebus gestis tum rerum administratione celebrarunt, & virtutem suam, quam simul erga deos & homines exercebant, omnibus declararunt; eodem, quo Mithaecum ac Thearionem loco habere; & medicos quidem, quoniam homines conservant, coquis praeferre, qui autem Graecorum saluti praefuerunt, eos non medicis, sed coquis conferre. Atqui ut meliores non reddiderint, verum servarint, hoc certe medicorum, non coquorum, more faciebant. Itaque non erant medicis deteriores. Cur igitur erant Graecis contemnendi? Hoc ne ipse quidem sibi Plato concesserit. Alibi certe, ubi nulla est contentio, haec ait. Loquitur autem pro Siculis, quibus regium quoddam imperium studet comparare, sumpta Dionis persona *Majores*, inquit, *a barbaris Graecos maximam partem servarunt, sic ut jam de Republicâ disserere liceat; sin tum periissent, nec disputatio, nec spes ulla fuisset usquam*

1 Abest a Coll. Nov. & Bar. 7. 2 Coll. Nov. εἶναι φάσκειν. 3 Bar. 7. τ̃ν ἰατρ̃ν. 4 Coll. Nov. αὐτὸς· ὤν. Bar. 7. αὐτὸς ὢν, ὤν.

c Ὑπὲρ Σικελιωτ̃ν ἀνδρ̃ν] Καλ̃ν, τὸ ὑπὲρ Σικελιωτ̃ν, ἀντὶ τ̃ ξεν̃ν· ὡς ἂν εἰ ἔλεγε θεθικωτέρυς τὺς ξένυς τ̃ πολιτ̃ν ἠτήσατο. d Ἀρχλὼ τινα θεάττων] Μετὰ Διονύσιον, ὁ ὑὸς αὐτ̃ Διονύσ̃ ἦρξεν, ὃς μεταπέμπεται Πλάτωνα, ὡς ἀπολογησόμ̃ ὑπὲρ τ̃ τ̃ πατέρ̃ ὕβρεως· ἐλθόντ̀ δ ὅμως ῥαθύμως ἐδέξατ̃. ἐπτοημένων δὲ Πλάτων ἐν ταῖς Αθήναις, ἢ ἀπό τινος χρησμ̃ῦ, ἢ ἄλλυθεν, γνὺς, συμβυλεύει Δίωνι, μιᾷ νηὶ πλεύσαντι ἐπὶ Διονύσιον. ὁ δὲ ἐλθὼν πειθθεὶς, ϗ ἀπ̃άλλει Διονύσιον. οἱ δὲ Συρακόσιοι τυχόντες ἀδείας, δείσαντες μὴ ϗ Δίων τυραννήσῃ, ἀπ̃άλλυσιν αὐτὸν, πάλιν δὲ ἐπιθυμήσαντες τυραννίδ̀ Διονύσ̃. Πλάτων δὲ, ὡς ἀπὸ Δίων̃ αἰτήσαντ̃ γράφει Σικελιώτας. e Ὡς ἂν δὴ Δίων αὐτὸς] Ο Δίων ἦν̃ ἀδελφιδὺς Διονυσίυ, ἀλλὰ καὶ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ. ὁ δὲ Διονύσ̃ ἄρχλὼ πιστευθεὶς Συρακυσίων, ἐπὶ Καρχηδονίυς ἐστρατ̀γησε, ϗ πολλὰ δεινὰ αὐτύς τε Σικελιώτας ϗ Δίωνα ἔδρασε. δι' ἃ ϗ Πλάτων ὡς πείσων μετεπέμφθη, σημαίνων ὅτι τ̀ν Διονύσιον τ̀ ὑὸν τ̃ πρ̃τυ Διονυσίυ Τιμοκλείων πεμφθεὶς ὕστερον ὑπὸ Κορινθίων ἐξέβαλε τυραννήσαντα. ἄλλως. Ο Δίων συγγενὴς μὲ ἦν Διονυσίυ τ̃ τυράννυ, μαθητὴς ζ Πλάτωνος. ὕστ̃ ἠδικηθ̀ ὑπὸ Διονυσίυ. τέλ̃ λέγ̀ αὐτ̃ Διονύσ̃, ὅτι εἰ βύλει τ̃ παῦσαι κακ̃ς ἀπαλλαγ̃ναι μεταπέμψαι Πλάτωνα. ὁ Δίων πέμπει ἐπὶ τὺς θεὺς αὐτόν· ἐλθὼν ὁ Πλάτων εἰς Σικελίαν, ϗ κακ̀ παρὰ Διονυσίυ παθὼν, ἄπρακτ̃ς ὑποστρέφει. Ε αὖθις αὐτὸν ὁ Δίων μεταπέμπεται γνώμ̃ Διονυσίυ. ἦλθε δ̀ τὸ δεύτερον Πλάτων, ὅτε Ε ἐπρεσβ̃. λέγυσι δὲ τοιαύτην αἰτίαν τ̃ πραθ̃ναι αὐτόν. ἐρωτ̃ντ̃ τ̃ Διονυσίυ τ̀ Πλάτωνα, ποῖ̃ εἴη βελτίων πάντων τ̃ χαλκ̃ν, ἀπεκρίνατ̃, ὅτι ὁ πείσας τὺς Αρμοδίυ ϗ Αριστογείτονος ἀκόλας τ̀ τυραννοκτόνων· ἀγανακτήσας Διονύσ̃ ἐπὶ τ̀ ἁρπαθ̃ν, σκέλλυσεν αὐτὸν πραθ̃ναι. μετὰ τὸν τελευτὴν δ̀ Διονυσίυ ϗ Δίων̃, οἱ παῖδες τύτων ἐφιλονείκυν πρὸς τ̀ βασιλείας· ὁ Πλάτων ἀκούσας τ̃το γράφει Σικελιώταις, τὸ θέσπισμα Δίων̃ ἀναλαβ̃ν, ὅτι δεῖ μεῖσαι τ̀ν ἀρχλὼ τὺς ἐκγόνυς τ̃ δωξάντων Καρχηδονίυς ἐκ Σικελίας, ἵνικα αὐτοὶ ἐπήισαν.

relicta.

ὐδαμῶς. Ὀκνοῖμι ἂν τούτοις ἐπαγγελῶ τοὺς τῆς σωτηρίας αἰτίους τοῖς Ἕλλησι καταστάντας, καὶ [1] χάριτάς τε φησὶ δεῖν ἀποτίνειν αὐτοῖς, καὶ ταύτας ὐ φαύλας, ἀλλ' [f] οἵας ὐδ' ἂν αὐτὸς ἄντις ῥᾳδίως αἰτήσειε, ὐ πρὸς τ' δυσχεραίνοντά φησιν, ὅτι τὸ μέγιστον ἔσωσαν [2] οἱ πρόγονοι ὑπὸ βαρβάρων τοὺς Ἕλληνας. Ὀκνοῖμι ἢ 'κεῖνα ἀπαλείφειν πρόσηκεν, ἢ ταῦθ' ὑπ' ἐκείνων ἐξελήλεγκται. ὐ γὰρ ἐκεῖνο γ' ἔστ' εἰπεῖν, ὡς τοῖς μὲν τοὺς Σικελίᾳ σεσωκόσι τῶν Ἑλλήνων, χάριτας, καὶ δωρεὰς εἰκὸς ὑπάρχειν, τοῖς δ' ἅπασαν μὲν τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, καὶ [g] [3] τῆς γ' αὐτῆς ὁδοῦ πολιτείας, καὶ Σικελίαν, καὶ Ἰταλίαν ὁ τοὺς [4] ὅπου δὴ γῆς καὶ θαλάττης Ἕλληνας, τούτοις οὐδὲ λόγου δεῖ μετεῖναι φιλανθρώπου, οὐδ' ὡς χρησοί γ' ἦσαν ἀκούειν ὑπάρχειν. καὶ μὴν αὐτός γε [5] σὺ φὴς, [h] ὐ τὴν ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον, ἢ τῶν Ἀθηναίων κήδεσθαι. εἶτα σὺ τοῖς [6] ὀχληροῖς αὐτῶν ἐφεὶς λέγειν περὶ δωρεῶν, αὐτοὺς κακῶς λέγειν ἠξίωσας; καὶ ἅμα μὲ τοὺς τυράννους ἐλέγχεις, [7] ἅμα δ' τοὺς τῆς ἐλευθερίας αἰτίους τοῖς Ἕλλησι ψέγεις; [8] καίτοι τοῦτο [i] ὁ κολοφὼν ἦ λόγου, ὡς ὐδ' ἡ ἐλευθερία πάντι σεμνόν, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς ἄμεινον ἀκούειν ἑτέρων, ἢ ἐλευθέρους εἶ) κακῶς. [k] ἆρ' οὖν καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἄμεινον ἦν ἀκοῦσαι; καὶ μὴν ὐ παρῆν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ὧν ἔπραττον ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ὄντες ἐφαίνοντο. ἔπειθ' οὐ Διοσκούροις, οὐδὲ Θησεῖ τῷ Ποσειδῶνος, οὐδ' Ἡρακλεῖ τῷ κοινῷ πάντων πρόσθεν, οὐδὲ τοῖς ἀείσοις καὶ δικαιοτάτοις τῶν ἡμιθέων ὑπακοῦσαι κίνδυνος ἦν, ἀλλ' ἀνθρώποις ὕβρεων καὶ κακῶν μεστοῖς, ὑφ' ὧν ἀγα-

relicta. In his igitur laudat eos, qui ſalutem Graecis pepererunt, ac tum gratias ait illis eſſe perſolvendas, eaſque non exiguas, verum quales nemo ſibi temere poſtularet, tum ad eos, qui id aegre ferrent, dicit, majores a barbaris Graecos maximam partem conſervaſſe. Quocirca vel haec fuerant tollenda, vel ab his illa refelluntur. Nec enim ſi iis, qui Siculos Graecos ſervarunt, gratiae debentur ac dona, illos, qui totam antiquam Graeciam, atque eadem adminiſtrationis via Siciliam, Italiam, & quotquot erant ubique terrarum ac maris Graeci liberarunt, ne ſermone quidem humano dignari debemus, nec probitatis opinionem ipſis relinquere. Atqui te non Cyrenaeos magis quam Athenienſes curare, ipſe teſtaris. Ergo quorum poſteros dona poſtulare permittis, iis es auſus maledicere; Ac ſimul & tyrannos incuſas, & libertatis Graecae autores reprehendis? Atque hic pro colophone ſermonis addis, ne libertatem quidem magnum quiddam eſſe, verum etiam pleriſque ſatius eſſe ſervire, quam liberis eſſe. Quis negat? Num ergo tunc etiam Athenienſibus praeſtabat ſervire? Atqui non procul, ſed ex ipſis rebus, quas gerebant, libertatem ſe mereri comprobabant. Deinde nec Dioſcuris, nec Theſeo Neptuni filio, nec Herculi, communi omnium praefecto, neque optimis ac juſtiſſimis ſemideis fuerat ſerviendum, verum hominibus injuriarum ac malorum plenis, & a qui-

1 Bar. 7. χάριτάς μ. 2 Deſunt illa οἱ πρόγονοι in Bar. 7. & Coll. Nov. 3 Bar. 1. & 7. τῆς δ' αὐτῆς. Coll. Nov. τ' γ' αὐτῆς τ' ὁδοῦ πολιτείας. 4 Bar. 7. ὅποι. Coll. N. ὅπη. 5 Init. Theaebeti. *Cant.* 6 Coll. Nov. Bar. 7. ἐσχάτοις. 7 8°. de Rep. *Cant.* 8 Coll. Nov. ἡ παῦτα.

f Οἵας ὐδ' ἄν] Τίς γὰρ αὐτῆι βασιλείαν, οἵαν ὁ Δίων ὐκλείαν Σικελιώτων. g Τῆς δ' αὐτῆς ὁδοῦ τ' πολιτείας] Οὕτω λέγε τ σεσωκόσι τὴ Σικελίαν, τ Ἰταλίαν αὐτῆς τῆσδε τ ὁδοῦ τ πολιτείας, τούτοις, ὅσοι Σικελιῶται, τ Ἰταλοὶ τὴν αὐτὴν τοῖς Ἕλλησι πολιτείαν μετέρχονται, ἢ Ἕλληνες εἰσὶν, ἀλλ' ἴσην ἐν αὐταῖς τὴ ἄλλα πανὰ ἔθνη. h Οὐ τ ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον] Κυρήνη πόλις ἐστὶ Λιβύης· ἦσαν δὲ δηλονότι τὴ Λίβυες ἐν Ἀθήναις παιδευόμενοι. εἰσάγει δὲ ὁ Σωκράτης ἐρωτῶντά τινα, τίνες ἐπιδέξιοι πρὸς γεωργίαν εἰσὶν, Ἀθηναῖοι, ἢ Κυρηναῖοι, μᾶλλον γάρ μοι τ Ἀθηναίων μέλλει. κἀκεῖνο μὲ ἐπὶ τ φιλοσόφων εἶπεν, ὅτι δὲ ὡς ἐπὶ πάντων τ Ἑλλήνων εἰπόντος, ἔλαθεν αὐτόν. φασὶ δὲ ὅτι σωφρόνως ἀπήει Πλάτων εἰς Κυρήνην, ἀφ' τὸ εἶναι ἐκεῖ Θεόδωρόν τινα, φιλόσοφον φίλον αὐτῷ. i Ὁ Κολοφὼν τοῦ λόγου] Κολοφὼν ὄρος λέγεται ὑψηλὸν τῆς Ἀσίας, καὶ πόλις, ἧς αἱ ψῆφοι πρόσθεν ἴσχυον τ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι· λέγεται δὲ τοῦτο παροιμία ἐπὶ τ μεγάλων. k Ἆρ' οὖν ὅτε τότε] Ἀπὸ τ καιρῶ τὸ ἄτοπον δείκνυσιν, εἶτα ἀπὸ τ πράξεων ἀπόδειξις.

θὸν μὲν ὑδοποιῶ ἔμελλον δήπου μαθήσεθαι, πάντα δὲ πείσεθαι τὰ αἴχιστα καὶ δεινότατα. ὥστε πῶς [1] οὐκ ἂν αἴχιστα θεαμάτων σωέβη, εἰ θρότερον τὺς Ηρακλείδας εἰς ἐλευθερίαν ἀφαιρύμενοι, τότ' αὐτοὶ [2] τῆς βαρβάρου ὑπέκυψαν ἂν φαύλῳ δήμῳ. ἀλλὰ μὴν εἰ μήτ' αὐτοὶ δουλεύειν ἄξιοι, μήθ' οἱ ὑπόντες βελτίους ἐκείνων, ὅ, τε κίνδυνος θρὶ τῶν ἐχάτων κεκτησθαι, πῶς οὐκ ἐχρῆν εἴπερ που χωρὶς ἦν δεῖξαι δουλείαν θανάτου μᾶλλον πεφοβημένους; [1] ὑπισχνοῦμαι γὰρ τὰ [3] Πλάτωνος αὐτοῦ ῥήματα. εἰ δὲ τοῦτο πᾶσι γνώριμον, καὶ πᾶσι ταῦτ' ἦν ἄριστα καὶ σωουδαιότατα, καὶ μόνα γε λόγου τοῦ βελτίονος καὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς, εἰ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἐπ' ἔχατον ἥκοντα, πῶς τούς τε εἰς ταῦτα παρεχόντας ἑαυτοὺς, καὶ βεβαιώσαντας ἅπασι μὴ τὴν σωτηρίας τιμὴν ἐλευθερίαν, ὀλίγου πινὸς ἀξίους ἢ τοῖς πολίταις ἢ τοῖς Ελλησι νομιτέον; [m] ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἀνεκτὸν γε τὴν ἐλευθερίαν ἐποίη- 331
σαν αὐτοῖς. οἵ γε θρὸς μὲν τοὺς βαρβάρους ὕπτιοι ἦσαν, ὥστε μηδὲ φωνὴν ἐθέλειν ἀκούειν· θρὸς δὲ τοὺς Ελλήνας οὕτω κοινῶς καὶ φιλανθρώπως, ὥσ' [4] ἐξαν τῆς ἡγεμονίας ἔχοντες Λακεδαιμονίοις, θρέχοντες πλεῖσον [5] ὅσον αὐτῶν. καὶ γάρ τοι [n] πρὶν ἐκόντων πάλιν αὐτὴν τὴν Ελλήνων ἐκομίσαντο. ὕπτιοι [o] ἦν ἄνευ δικαιοσύνης θόδε σωφροσύνης, ὦ Πλάτων, ἐνέπλησ τὴν πόλιν συμμάχων καὶ φόρων καὶ φλαυρίων, ὡς [6] σὺ φὴς, ἀλλ' ἀπὸ σώφρονος καὶ δικαίας καὶ θαυμασῆς ἀρξάμενοι τῆς ἀρχῆς, καὶ τὺς τῆς ἐλευθερίας ὅρους κάλλιστα ἐφύλαξαν, [7] μέσην αὐθαδείας καὶ ταπεινότητος, ἄγοντες τοὺς πολίτας, καὶ ὑ τὴν ἀναγδὴν, θόδε ἦν ὕπως τις ἂν φήσειεν ἐλευθερίαν εἰσάγοντες, ἀλλὰ τὴν μὴ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ σωφρονεῖν. καὶ

bus ut nihil boni, ita turpiſſima quaeque erant ac graviſſima paſſuri. Quocirca turpiſſime prorſus ſe geſſiſſet, ſi cum Heraclidas olim in libertatem aſſeruiſſent, ipſi barbaris vili modo ſe ſubmiſiſſent. Quinimo ſi nec ipſi ſervitutem merebantur, nec hoſtes erant ipſis meliores, & rerum agebatur ſumma; ubi potius quam hic, ſervitutem ſe magis quam mortem timere, ut verbis Platonis utar, debebant oſtendere? Quod ſi hoc eſt omnibus notum, atque haec omnibus praeſtabant, & ſola cum ratione atque civili virtute proxime erant conjuncta, ſi verum fateri volumus; cur eos, qui ad haec efficienda ſuam contulerunt operam, & cunctorum libertatem cum ſalute confirmarunt, vel civibus ſuis vel Graecis negligendos putemus? Quid quod non remiſſam ſibi libertatem pepererunt; qui cum barbaris ita ſe gererent, ut eorum ne vocem quidem vellent audire; cum Graecis autem tam humaniter, ut principatu Lacedaemoniis ultro cederent, cum ipſis longe praeſtarent? Quare & ultro eum illis Graeci reſtituerunt. Uſque eo non abſque juſtitia & modeſtia ſociis, tributis, ac nugis, ut tu ais, Plato, urbem repleverunt, verum a modeſto, juſto, & admirando exorſi principio, pulcherrime libertatis terminos conſervarunt, media inter confidentiam & humilitatem via cives regentes, nec impudentem, aut aliam quamlibet introducentes libertatem, ſed quae cum juſtitia foret & modeſtia conjuncta. Jam non

1 Coll. Nov. ἂν οὐκ. 2 Coll. Nov. Bar. 7. τοῖς. 3 Init. 3ii. de Rep. *Cant.* 4 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. ἦξαν. 5 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. ὁπόσον πλεῖσον. 6 In Gorgia. *Cant.* 7 Coll. Nov. μίσης.

1 Επιθήσω γὰρ τὰ Πλατ.] Ο γὰρ Πλάτων εἶπεν, αἱρεῖαθ θάνατον παρὰ δουλείαν. m Καὶ μὲν οὐδ' ἀνεκτὸν γε] Εκλυτον καὶ ἀσθενῆ· ἔστι δὲ καὶ ἐλευθερία κακὴ, ἡ τρυφηλὴ, καὶ ἡ οὐ τίκτουσα ἡδονὰς ὅστε, ἥτις πάλιν ἔοικε δουλεία, δουλούσῃ γὰρ ταῖς ἡδοναῖς, συσέλλων δὲ τὸ ἄτοπον τ δουλείας φιλανθρώποις εἶπεν· ἐδίκων γὰρ αὐτοὶ δεδουλωμένοι τῷ ὑπείκειν, διὸ καὶ τὸν λέξιν ἐποήσαμα τῷ εἰπεῖν εἶξαν. n Παρ' ἐκόντων,] Διὰ τοῦτον ἐδήλωσεν, ὅτι ὑ δι' ἀχρείαν παρεχώρησαν τ ἡγεμονίας, ἀλλὰ δι' φιλανθρωπίαν. o Οὐκ ἄνευ δικαιοσύνης] Οὐκ ἄκαιρον τοῦτο εἶπεν, ἀλλὰ δηλῶσαι βουλόμενος, ὡς οὐκ ἂν οἱ Ελληνες θεὸς αὐτὺς κατέφυγον καὶ ὑπετάγησαν, εἰ ἀδίκους ὄντας ἑώρων, ἀλλὰ μὴ θαυμασίους αὐτῶν τὸν φιλανθρωπίαν.

non

μιὼ ὅπ γε ὐκ ἄπιμον, ὐ δὲ ὅ τυχόντος ἀνδρὸς, ἐλευθερῶσαι πατρίδα, μὴ ὅπ γε τ Ελλαδα, αὐτὸς Πλάτων, εἰδὲ βύλῃ Δίων, ὑπάρχῃ μάρτυς. ἐπεὶ καὶ ταῦτα τῆς ἐκείνου ῥήσεως. Επὶ δὲ τύτοις ξύμπασιν ἀδόλῳ γνώμῃ καὶ ὑγιᾷ, μὴ τῶν θεῶν βασιλέα φήσαλθ,
332 πρῶτον μὲν τ ἐμὸν υἱὸν χαείτων ἕνεκα διτῶν, τῆς τε πρὸ ἐμῦ, καὶ τ [1] πρὸ ὅ ἐμῦ πατρός. ὁ μὲν γὸ P ἀπὸ βαρβάρων ἠλθθέρωσεν ὸ τῷ τότε χρόνῳ τὴν πόλιν, ἐγὼ δὲ ἀπὸ τυράννων νυῖ δίς, ὧν αὐτοὶ μάρτυρες ὑμεῖς γεγόνατε ἆρ' ὀλίγου τινὸς ἢ φαύλου [2] φήθησι Πλάτων ἐλθθέραν ποιῆσαι πόλιν, ἢ μέλλυσαν ἄλλων ἔσεθαι κωλύσαι; ὅτε τοίνυν καὶ βασιλείαν ἄξιον ἀντὶ τύτυ δίδόναι, q ὐ ταῦτά γε τοῖς ἐκγόνοις, r ὐ μικρῦ [4] τ ἐλθθερίας αὐτοῖς πρὸχωρῆσαι· διότι αὐτῶν οἱ πρόγονοι τὴν ἐλθθερίαν ἐφύλαξαν; ἢπου τύς γε αὐτοὺς ἐλθθερώσαντας ὐ μόνον τὺς πολίτας ἀλλὰ ὐ [3] συμπάντων Ελλήνων γένος ἔνεκα τῶν δεινοτάτων, μηδ' αὐτῦ ὅ δοκεῖν ἐλθθέρυς εἶ) μετέχειν ἐᾶν. ἀλλ' ἣν ἔργῳ τοῖς ἄλλοις διετήρησαν, ταύτης αὐτὺς τὸ νενόμθμον τῆς ἐλθθερίας ἀφαιρεῖσθαι. φέρε δὴ κἀκεῖνο σκεψώμθα, ὅσῳ καὶ κτ' τῦτο Μιλτιάδης καὶ Θεμιστοκλῆς, Δίωνος δικαιότεροι ὐ βελτίυς τὰ πολιτικά, ὐ τὸ ἴσον μᾶλλον φυλάττοντες· εἴγε οἱ μὲ, ἀντ' ἐκείνων τ ἔργων, ὐδὲν πλέον ἠτήσ ὅθ' αὑτοῖς, ὅτε παισὶν, ἀλλ' ἐξαρκεῖν ὑπελάμβανον εὖ πεποιηκέναι τὺς Ελλήνας.
333 Δίων δὲ ὡς σὺ φῄς, ὐ τοιύτων δωρεῶν πρόσεδεῖτο, ὸ αἷς ἦν ἀχθεσθαι τ ἐξ ἐκείνυ τὺς ἄλλυς, μὴ ἐφ' ἑκάστυ τ καιρῶν, μηδ' ἐπὶ τ πραγμάτων αὐτῶν, ὅτι βέλτιον τ ἄλλων φρονῦσιν ἢ λέγυσι, πειθομθύς, ἀλλ' εἰσάπαξ φήσαμθύς βασιλέας, κἂν εἴτινες αὐτῶν βελτίυς εἰεν. ἆρ' ὐ παλαχόθεν σεαυτὸν ἤρηκας; ὅπυ γε δὴ ὐ τ ἰσότητος ὐ [5] γεωμετρίας, ἐκεῖνοι μὲ ὑτωσὶ μνημονεύοντες φαίνον), Δίων δ' ὐχί, ὐδ' οἱ Δίωνος παῖδες, ὐ ταῦτα ὁμιλήσαντες ᾧ δεινοτάτῳ

indecorum, nec cujuſvis eſſe, patriam liberare, nedum Graeciam, ipſe Plato, vel potius Dion deſtatur. Nam & haec ſunt ejus verba; *Praeterea ſincero animo diiſque faventibus regem create primum filium meum, duabus de cauſis, tum mea, tum patris mei. Ut enim ille tunc a barbaris civitatem liberavit, ita nunc ego bis a tyrannis, ut ipſi poteſtis teſtari.* Num ergo parvum quiddam exiſtimat Plato, civitatem liberare, vel aliorum domino praeripere? Quapropter ſi etiam regnum hanc ob cauſam reddendum erit, idque poſteris, atque ipſa propemodum libertate cedendum, quod eam ipſorum conſervarint majores; eos utique, qui non cives modo, ſed & univerſum Graecorum genus ipſi liberarunt, indignum ſit, ſi ne liberos quidem videri permittamus, verum quam aliis ipſa re pepererunt libertatem, eam ipſis, quantum fieri poſſit, auferamus. Jam & hoc ſpectemus, quanto etiam hac in re Miltiades ac Themiſtocles Dione juſtiores fuerint ac magis pollitici, & aequalitatem diligentius obſervarint. Nam illi quidem pro tantis factis nihil eximium nec ſibi nec liberis poſtularunt, verum poſtquam Graecis benefecerant, ſatis habebant; Dio autem, ut ais tu, talia quoque requirebat dona, quibus alii poſteros ejus, de quorum praeſtantia nihil in dictis nec in factis cognoverant, aperte reges crearent, etiam ſi ipſis eſſent aliqui praeſtantiores. An non teipſum undique cepiſti? Cum & aequalitatis ac geometriae illi tantam curam habuerint, nullam Dio, nec ejus liberi, qui tamen cum Platone, ſummo geo-

1 Non agnoſcit Bar. 7. 2 Coll. Nov. Bar. 7. πήθησι λόγυ. 3 Coll. Nov. αὐτῆς. 4 Coll. Nov. Bar. 7. σύμπαν τὸ τ Ελλήνων. 5 Coll. Nov. τῆς γεωμετρίας.

P Ἀπὸ βαρβάρων ἠλθθέρωσεν] Ὅτι γὰρ ἐπήρχοντο οἱ Καρχηδόνιοι τοῖς Σικελιώταις, ὁ μὲν τύραννος Διονύσιος ἐστρατήγει. ὁ δὲ Ἱππαρῖνος ὁ πατὴρ Δίωνος συνεβύλευε πῶς δεῖ πολεμεῖν· ὁ δὲ υἱὸς Δίωνος Ἱππαρις ὠνομάζετο.

q Καὶ ταῦτά γε τοῖς ἐκγόνοις] Δεινῶς εἶπε τὸ ἐκγόνοις, ὡς ἂν εἰ ἔλεγε τοῖς μηδὲν συνεργασαμένοις. r Καὶ μικρῦ τ ἐλθθερίας] Επειδὴ ἄνω βασιλείαν εἶπεν, ἵνα τὸ ἐπαχθέστερον δηλώσῃ, τὸ μικρῦ προσέθηκεν, μᾶλλον ἐρῶν ἐλθθερίαν.

γεωμετρίαν Πλάτωνι. τρίτον δέ φησιν ἡ ὑπόθεσις χρὴ βασιλέα γίγνεσθαι Συρακουσίων ἐχόντα ἐκούσης τὴν πόλεως, τὴν νεῶν τῶν τῶν πολεμίων ἄρχοντα τραχὺ πέδον, Διονύσιον τὸν Διονυσίου, ἐὰν ἐθέλῃ ἐκὼν εἰς βασιλέως σχῆμα ἀπαλλάττεσθαι, δεδιὼς μὲν τὰς τύχας, ἐλεῶν δὲ πατρίδα καὶ ἱερῶν ἀθεραπευσίαν καὶ τάφους, μὴ ἅμα δὲ φιλονεικίαν πάντως πάντ' ἀπολέσαι βαρβάροις ὑπόχαρτος γενόμενος. εἰ τοίνυν [s] καὶ τῷ δὲ τυράννου παιδὶ, καὶ τῷ [1] δὲ τῶν πολεμίων ἄρχοντι τραχὺ πέδον κομιδῇ ἐστιν ἔχον ἁμαλλάττεσθαι, ἐὰν βούλῃ βασιλεὺς ἀντὶ τυράννου γίνεσθαι, ἐλεήσας πατρίδα καὶ ἱερῶν ἀθεραπευσίαν καὶ τάφους ὅπου τοῖς γε τῶν Ἑλλήνων 334
εὐεργέταις, καὶ δι' οὓς ἱερὰ καὶ τάφοι καὶ πάντα ἐσώθη, καὶ οὐκ ὑπόχαρτος ἡ Ἑλλὰς τοῖς βαρβάροις ἐγένετο, εἰκὸς ἦν αἰσχύνεσθαι, καὶ τὴν γε βλασφημίαν αὐτοῖς ἀνεῖναι, εἰ καὶ μηδὲν εἶχεν [2] ἔργων εἰς πλέον, φέρε γὰρ πρὸς θεῶν εἰ ὅτε ἦν ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ὁ Θεμιστοκλῆς καλούντων αὐτὸν τῶν Ἀθηναίων καὶ βοηθεῖν ὅτι ἔχοι κελευόντων, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἤτησε, μήτε τυραννίδα, μήτ' ἔννομον βασιλείαν, τοσοῦτον δὲ μήτοι ἁμάρτυρός γε ὑπ' αὐτῶν κληθῆναι, μηδὲ τοιοῦτον ὄνειδος λαβεῖν, ἐὰν καλαφήσῃ τὰ πράγματα αὐτοῖς, εἰ πρὸς ἔτυχε Πλάτων, τί ἂν τοῖς Ἀθηναίοις συνεβούλευσεν ὁ τοῖς Συρακουσίοις ταῦτα συμβουλεύων; ἆρ' οὐ μετρίαν νομίσας τὴν πρόκλησιν τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ δικαίαν τὴν χάριν; ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ [3] πεισθεὶς δοκεῖ ταῦτα ὑπὲρ τῆς πατρίδος. οὐκοῦν ἄτοπον, μελλόντων μὲν ἔσεσθαι τῶν ἔργων καὶ ὅπως πραχθείη καὶ μόνον, ταῦθ' ὑπὲρ πάντων ὑπισχνεῖσθαι, ὄντων δὲ καὶ πεπραγμένων καὶ τῆς ἀρετῆς ἐκείνου φανερᾶς ἅπασιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις μεγονίας, ὅμως ὑβρίζειν ὑπολαμβάνειν, καὶ μήτε ἱερὰ, μήτε τάφους 335
αἰσχύνεσθαι, μήτε ὑπογράμματα, ἀλλὰ κακῶς λέγειν, ὃν ἐπαινεῖν βουληθέντα, τῆς ἀξίας ἔργον ἦν τυχεῖν; [t] καὶ μὴν οὐκ ὅμοιον τὸ μέσῃ τῇ θαλάσσῃ περὶ τοῦ τὸ πρὸ πλοίου λέγειν,

metra, fuerant verſati. Tertius denique, inquit epiſtola, *in regnum aſciſcendus eſt urbis Syracuſanae volentis volens, is qui nunc hoſtilis eſt imperator exercitus, Dionyſius Dionyſii filius ſi voluerit iu regium ſtatum ultro tranſire cum fortunam veritus, tum patriae, & ſacrorum negligentiae ac ſepulcrorum miſertus, ne omnia per contentionem penitus perdat, ludibrio barbaris expoſitus.* Si ergo tum tyranni filio & hoſtilis exercitus imperatore oportunum eſt in gratiam redire, modo velit rex pro tyranno fieri, patriae & ſacrorum negligentiae ac ſepulcrorum miſertus; cum iis certe, qui Graecis, benefecerunt, & per quos templa, ſepulcra, cunctaque ſunt ſervata, nec ludibrio fuit expoſita barbaris Graecia, foedus erat feriendum, &, ut nihil aliud haberent factorum ſuorum mercedis, maledicta quidem ab ipſis auferenda. Etenim ſi temporibus illis Themiſtocles, vocantibus eum & juvare jubentibus Athenienſibus, aliud nihil, nec tyrannidem, nec regnum legitimum petiiſſet, niſi ne miniſter ab ipſis vocaretur, nec hoc afficeretur probro, ſi quidem res ipſorum compoſuiſſet; tum ſi adfuiſſet Plato, quid Athenienſibus ſuaſiſſet, qui talia Syracuſanis ſuadeat? Nonne, ut moderatam exiſtimarent petitionem Themiſtoclis, & hanc illi gratiam tribuerent? Mihi certe etiam pro patria fidejuſſurus videtur. Abſurdum eſt igitur, cum inſtantibus ac peragendis rebus vel ſolus haec pro omnibus polliceatur, ſi exiſtentibus ac peractis, ejuſque virtute omnibus cum Graecis tum Barbaris patefacta, conviciari tamen audeat, nec vel templa, vel ſepulcra, vel inſcriptiones revereatur; & ei maledicere, quem pro dignitate difficulter laudare potuiſſet. Jam aliud eſt in mari medio de re nautica differere,

1 Abeſt a Bar. 7. 2 Bar. 7. ἔργα νεῖμαι. 3 Bar. 7. πεισθεὶς δοκῶ.

s Καὶ τῷ τοῦ τυράννου] Τὸν αὐτὸν καὶ τυράννου παῖδα, ἐν πολεμίων ἄρχοντα λέγει. t Καὶ μὴν οὐκ ὅμοιον] Ἐπειδὴ Πλάτων τὴν ναυμαχίαν διέβαλε, δείκνυσιν ὁ ῥήτωρ τὸ ναυμαχεῖν μεῖζον ἔργον τοῦ ἀπὸ τοῦ τειχῶν μάχεσθαι· τὸ μὲν γὰρ ἀσφαλὲς, ἡ δὲ κατὰ θάλασσαν μάχη εἰς ἰσχὺν φέρει κινδύνου.

suam-

ἡ τ῀ εὐψυχίαν [1] τ῀ αὐτῆ δεικνύναι, ἡ καθήμενον ἔξω τ῀ ζάλης ὑπὸ τῷ τειχίῳ. ἃ [2] Πλάτων παντὸς μᾶλλον καλῶς εἰδὼς, ἐκὼν ὑποβλέπει, ἡ κατηγορῆ Θεμιστοκλέους ἐμβιβάσαντος Ἀθηναίους εἰς τὰς τριήρεις, [3] ἐν τούτοις μὲ [4] οὖν τοῖς λόγοις· ἐτέρωθι δὲ, φάσκων αὐτοὺς ἐθισθῆναι φεύγειν ἐκ τούτου, ἡ μὴ μάχεσθαι μένοντας. ὡς δὴ σὺ μὲ κἀγὼ πολλὰς τροπὰς ὁπλιτῶν ἐποιησάμθα· Θεμιστοκλῆς δὲ, οὐδὲν ἄλλο ἢ φεύγειν ἠπίστατο. ἐγὼ δ' εἰ μὲ ἦν ἕτερον πρόπον νικῆσαι, ἢ ἡ σωθῆναι τὸ βέλτιον, τάχ' ἄντι τούτου ᾠόμην ἂ) τοὺς λόγους. ὅτε δ' ἦν αἵρεσις ἢ ναυμαχοῦντας κρατεῖν, ἢ κτ' ἐμοῦ ἀπολωλέναι, πῶς ἦν ἴσον, ἢ τίς ἡ θαυμασὴ φιλοσοφία, τεθνάναι μάτην, ἐξὸν μετὰ τῆς μεγίστης εὐδοξίας σωθῆναι; ἀρχὴν δ' ἔγωγε οὐκ ὀπτεύω πῶ ἀμαχέφι) κτ' ἐμοῦ μὲν νικῆσαι καλὸν ἂ), ὑπὸ θαλάττῃ δ' αἰσχρόν. ἢ τ῀ μὲν χερσαίαν ἡ τ῀ βύρρι, πολλῶ πνος ἀξίαν ἂ), τὰ δ' [5] νήια καὶ τοὺς κωπέας οὐ μηδενός· ὥσπερ ἂν εἴπις τιμὴ θαλάττιον ἐξαιρεῖ τῶν ὄντων, ἢ μάτην γενέσθαι λέγοι, ἡ ἀμαχράφοι τιμὴ τοῦ Ποσειδῶνος ἀρχικὴ δεύτερα τῶν πάντων ἔχουσαν, ὡς φησιν Ὅμηρος. τί οὖν οὐκὶ ἡ περὶ τοῦ σίτου κατηγορήσομεν αὐτῶν, ὅτι χρῶνται ἐπεισάκτῳ τῷ πλέονι, ἡ δεησόμενοι θαλάττης, ἐξὸν τῇ χώρᾳ χέρσον ἦν γεωργοῦσιν, ὦ θειότατε ἀνδρῶν· [6] τοῦτο μὲν ἐς' ἀπολωλέναι λιμῷ. καὶ μὴν εἴγε ἡ τοῦ σίτου κομιδὴ κατὰ θάλατταν αὐτοῖς ἀναγκαῖον ἡ σωτήριον, τῆς αὐτῆς ἔ ἐχεν σωτηρίας, καὶ τότε τῇ θαλάττῃ δεησιχρήσαντο, ἡ δεησῶν ἡ τοῦ καλοῦ μεῖς τῇ χρείᾳ. ἡ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο γέ ἐστιν εἰπεῖν, ὡς τ῀ μὲ σῖτον ἔσῃ κτ' θαλατταν αὐτοῖς φοιτᾷν, τ῀ δὲ στρατιᾶς, οὐ [7] χρὴ δεῖσθαι ὅπως ἔσονθ) κύριοι. οὐκοῦν ἔσῃ τριήρων ἡ οὐ ναυμαχεῖν ὁπόταθαι. πῶς ἂν ὁ ταῦτα συμβουλεύων δεισεργάζεθ, ἢ πῶς οὐχ ἡρμόσθετο δεὸς τ῀ φύσιν τ῀ χώρας ἵνα ἡ τοῦτο δεσθῶμεν; ὅμοιον δ' ἄν μοι [8] δοκοῦμεν ποιεῖν εἰ ζῶντα
337 κατηγορῆμεν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ τῇ φύσῃ τ῀ Ἀττικῆς μεμφοίμθα, ὅτι αὐτοῖ ἔχει θάλατταν

suamque ostendere fortitudinem, aliud extra tempestatem ad parietem sedentem. Quae cum Plato probe sciat, sponte negligit, & Themistoclem accusat, qui Athenienses in triremes compulerit, in his quidem sermonibus; alibi vero hinc eos ait assuevisse fugere, manentes pugnare. Ego certe ac tu, credo, saepius hostes fugavimus, Themistocles autem nihil aliud, quam fugere, norat. Verum si quidem vincere quis posset, ut non se servaret prius, aliquid a te dici putarem. Cum autem vel navali proelio vincendum, vel terrestri pereundum fuerit, quae haec fuisset philosophia, cum possent gloriosissime servari, temere mori? Ac prorsus equidem non intelligo, cur terrestris victoria pulcra sit, turpis marina; vel cornus atque corium magni sint precii, ligni navalia ac remi nullius. Nisi quis mare tollat e rerum natura, frustraque creatum dicat, & Neptuni aboleat imperium, quod secundas, ut ait Homerus, Universi fert partes. Quin ergo de frumento quoque eos accusamus, quo plerumque utuntur advecto, marisque indigent, cum possint sua, quam colunt, esse regione contenti, vir divinissime; hoc est, fama perire. Jam si frumenti per mare vectura necessaria fuit ipsis ac saluraris, ejusdem salutis causa mari quoque tum sunt usi, accedente ad usum dignitate. Neque vero, cum frumentum ad eos esset per mare devehendum, commeatus curam negligere debebant. Itaque triremibus & navali scientia fuit opus. Cur ergo, qui haec suasit, frustra laborabat, aut, ut etiam hoc addamus, ad regionis naturam consilium suum non componebat? Perinde vero, cum haec incusamus, facere videmur, ac si Atticae quoque naturam culparemus, quod eam mare prope-

1 Bar. 7. recenti manu. 2 Init. 4ti. de legibus. *Cant.* 3 Coll. Nov. ἐν ἐν τούτοις. 4 Bar. 7. ἐν, recenti manu. 5 Sic MSS. Bar. 7. & Coll. Nov. *Cant. νήια, habenæ.* Vulg. ἴνια. 6 Bar. 7. τούτῳ rec. manu, olim τοῦτο. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. χρῆν. 8 Coll. Nov. Bar 7. δοκοῦμεν.

modum

κύκλῳ μικρᾶ πᾶσαν. τί οὖν εἰ τοῖς κρείττοσιν ὕστως ἔδοξεν; ἀλλ' ὅμως ἐᾶν χαῖρε Πλάτωνος χάριν. ἔστω τὸ γειτόνημα [u] ἀλμυρὸν ὥς [1] φησιν. εἰ μὲ τοίνυν Θεμιστοκλῆς νίκην ἀντὶ νίκης ἠλλάττετο, ἠδίκει τὰς ναυπηγὰς ἀντὶ τῶν δορυξόων κοσμῶν; καίτοι [2] καὶ τὸ τῶν ναυμαχίας ἔργον εἰς τὰς ὁπλίτας δήπου τὰς ὅπλα τὰς [3] τῶν καταφρωμάτων ἀφίκετο· ὧν τὰς πλείους ἂν χρὴ δοκεῖν, τῶν Μαραθῶνι κινδυνευσάντων. εἰ δὲ διπλῆν ἀνθ' ἁπλῆς τότε κίνδυνον [4] μετέλαβον, τῶν μὲ πρὸς τὰς πολεμίας, τῶν δὲ καθ' αὐτὴν τὴν θάλατταν, ἥδιον οἶμαι ταύτῃ φαυλότεροι. ἀλλ' ἔγωγε καὶ ταύτας ἀφαιρῶ τὰς προσθήκας. ἔστω πᾶν ἁμάρτημα, εἴτις ἄλλος πόρος ἦν τοῖς πράγμασι σωτηρίας. εἰ δὲ ἅπασα μὲν ἡ γῆ κατείληπτο, ἐπῄρρει δὲ ὥσπερ θαλάττης ἐπίκλυσις ἡ στρατιά, πάντα δὲ ἄρδην ἀνηρπάζετο, ἀναβλέπειν δὲ οὐκ ἦν, ἀλλ' οἱ μὲ ἔχοντες [5] προσετίθεντο, οἱ δὲ ἄκοντες ἤγοντο, οἵδ' ἔφευγον εἰς τὸ ἔσω τῆς Ἑλλάδος ἀεί, μόνον δ' ἔξω κατελείποντο Ἀθηναῖοι· πρὸς δὲ τούτοις, ἐχάλων μὲ καὶ ταῦθα τῶν πραγμάτων ὅλων τὰς ἐν τῇ συμμαχίᾳ, καὶ [6] προ. 338
κινδυνεῦσαι τῶν ὑπολοίπων ἐκέλευον μεθ' ἑαυτῶν ἀπαντήσαντας εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὑπήκουε δὲ οὐδείς. ἀλλ' ἐν τοῖς ἔσχατοις ἦν τῆς Πελοποννήσου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλπίδων ἐκάθηντο, ἀπέκειτο δὲ μήτε γῆς μήτε θαλάττης εἶναι μηδαμῶς. τί ταῦτα τοὺς Ἀχαιοὺς [x] ἀπὸ τοῦ πύργου κείνομεν; ἢ τί τὰ μηδαμῇ συμβαίνοντα κατηγορῶμεν; ἐγὼ μὲν οὖν [7] τοσοῦτον αἰσχύνην ἔχειν ἡγοῦμαι, τὴν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ὥσθ' αἱρετώτερον εἶναι πρὸ αὐτῆς ἀπολωλέναι, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ βίου καὶ τῆς σωτηρίας τῆς εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, τοῦτο φήσαιμ' ἂν ὥσπερεὶ κέρδος τοῖς τότε συμβῆναι, τὸ καλλιεργάσεσθαι πρᾶγμα τοσοῦτον, καὶ φῆσαι πρόπαγον κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων ὡς εἰπεῖν καὶ κτῆμα παντὸς τοῦ χρόνου. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οὐ μόνον τοὺς ἀνταγωνιστὰς νικῆσαι τῇ τότε ἡμέρᾳ, οὐδὲ τοὺς παρόντας τῶν

modum attingit undique. Quid ergo, ſi diis eſt ita viſum? Verum haec in Platonis gratiam omittam. Sit, ut ait, ſalſa vicinia: At ſi quidem victoriam Themiſtocles cum victoria commutabat, num injuſte faciebat, qui navium fabros pro fabris haſtarum decoraret? Veruntamen etiam navale proelium ad milites in foris collocatos recidit; quorum quidem plerique creduntur ad Marathonem pugnaſſe. Sin duplex pro ſimplici diſcrimen ſuſcipiebant, alterum contra hoſtes, alterum in ipſo mari; nihil erant, arbitror, deteriores habendi. Sed ut has etiam tollam appendices; ſi qua fuit alia ſalutis via, peccatum in omnibus eſſe concedam. Sin tota erat occupata terra, exercitus inſtar maris inundabat, omnia diripiebantur, nec vel reſpicere licebat, verum alii ſponte adjungebantur, alii abducebantur inviti, reliqui in interiorem fugiebant Graeciam, ſoli extra relinquebantur Athenienſes; cumque ſocios etiam vocarent, ac coetera, ſecum in Boeotiam occurrentes, tueri juberent, nemo obtemperabat; verum in anguſtia non Peloponneſi modo, ſed etiam ſpei ſedebant, nec uſquam vel terrarum vel maris futuri credebantur: cur ita de Achivis ex turre judicamus, aut quae ratione carent, accuſamus? Equidem non tanto eſſe pudori dixerim pugnam Salaminiam, ut ante eam periiſſe praeſtiterit, ſed hunc illos potius vitae ſalutiſque ſuae quaſi fructum percepiſſe crediderim, quo rem tantam perfecerunt, ac publicum de omnibus, ut ita dicam, hominibus, omnique tempore tropaeum erexerunt. Nec enim adverſarios tantum illa die videntur viciſſe, nec quotquot aderant, Grae-

1 Init. 4ti. de legibus. *Cant.* 2 Abeſt a Bar 7. & Coll. Nov. 3 Coll. Nov. τῶν τρωμάτων. 4 Coll. Nov. μετέθαλον. & rec. manu μετέλαθον. 5 Προσετίθεντο — ἄκοντες· Scripta haec recenti manu in margine Bar. 7. 6 Bar. 7. προκινδυνεύειν. 7 Bar. 7. τοσοῦτον· & mox ἔχειν rec. manu Coll. Nov. δὲ τοσοῦτον.

u Ἀλμυρὸν, ὡς φησιν] Ἀλκμὰν ὁ Λυσικὸν τοῦτο εἶπεν, ἀλμυρὸν τὸ γειτόνημα, ἀντὶ τοῦ κακόν ἐστι γείτονα ἔχειν θαλάσσιον. x Ἀπὸ τοῦ πύργου] Πεποίηκεν Ὁμηρος τὴν Ἑλένην καὶ τὸν Πρίαμον ἐπὶ τοῦ τείχους θεωροῦντας τοὺς Ἕλληνας, καὶ διαλεγομένους περὶ αὐτῶν.

cos,

Ελλιών, ἀλλὰ ϗ πάντας ἀνθρώπους μεγέθει τόλμης ϗ νίκης σεμνότητι πρελθεῖν. εἰ γὰρ ἓν ἐξ ἁπάντων εἰπεῖν δεῖ τῶν εἰς μνήμην ἡκόντων, μέγιστον ἐκεῖνό τις ἂν τὸ ἔργον λέ-
339 γοι δικαίως. μόνῳ δέ μοι δοκεῖ πάντων ἀνθρώπων, ἢ κομιδῇ γε ἐν ὀλίγοις δεῖξαι Θεμιστοκλῆς ἀληθῆ τὸν λόγον ὄντα, ὃν πάλαι μὲν Αλκαῖος ὁ ποιητὴς εἶπεν, ὕστερον δὲ οἱ πολλοὶ παρελαβόντες ἐχρήσαντο, ὡς ἄρα οὐ λίθοι, οὐδὲ ξύλα, οὐδὲ τέχνη τεκτόνων αἱ πόλεις εἶεν, ἀλλ' ὅπου ποτ' ἂν ὦσιν ἄνδρες αὐτοὺς σώζειν εἰδότες, ἐκεῖ ταῦτα καὶ τείχη καὶ πόλεις. οὕκουν τῷγε ἀληθεστάτῳ τῶν λόγων [2] ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἡγεῖτο, ἀλλὰ μετασκευάζειν ὥσπερ ἐν σκηνῇ πρὸς τὸ παρεστός· οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς δράμασιν οὐδένα τῶν ἀγωνιστῶν ἀπολλύειν τὴν ἑαυτῆ φύσιν ἐὰν πρὸς τὸ παρὸν μεταμπίσχηται· καὶ τότε τοῖς Αθηναίοις ἐπιβάλλειν θαλαττίων σχῆμα προθέσθαι, καὶ δεῖξαι τὴν πόλιν ἐν τούτῳ. ἅμα ταῦτα τὴν μὲν χώραν ϗ τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως προεῖτο, τὴν δ' ἀξίαν καλλίστην ἀνθρώπων διεσώσατο· καὶ πρότερον τείχη καὶ ἑστίας καὶ νεὼς, ἢ τὴν ἑαυτοῦ φρονήματος τάξιν προύλιπε, καὶ ἃ πεπειθὼς αὐτὸς ἦν, ἥδη γὰρ ὅτι εἰ μὲν ἐκείνων ἀντέχοιτο ϗ σῴζοι αὐτὰ φιλοψυχίᾳ, [3] ταχέως καὐκείνων στερήσεται, καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοὺς προσαπολεῖ, καὶ
[4] πάσας εἰσάπαξ τὰς ἐλπίδας ἐκβαλεῖ. εἰ δὲ τὰς ναῦς [5] προβάλλοιτο αὐτῶν, ϗ τόγε
340 αὐτῆς τῆς κρίσεως χρέος [6] ἐκφύγῃ, καθάπερ τις ἀγωνιστὴς ἐπ' ἄθλοις ἀποδημῶν, ῥᾳδίως ἤλπιζεν, ὥσπερ τότε τὴν θάλασσαν ἀντὶ τῆς γῆς ἡρεῖτο, οὕτω πάλιν ἐκ τῆς θαλάττης εὑρήσειν καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐδὲν χείρονι χρήσεσθαι. ταῦτα δὲ ἐνθυμηθεὶς, τοὺς δρομέας ἐμιμήσατο τοὺς ἐκ [7] πολλοῦ [8] τοῦ προθέν αἰρομένους· ϗ παρεχώρησας οὐ μόνον τῆς Ατθικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς γῆς ἁπάσης Ξέρξῃ, καὶ προλαβεῖν ἐάσας, καὶ τῆς θαλάττης τοσοῦτον ἀπολαβὼν, ὅσον ταῖς ναυσὶν ἦρκει, προεῖπερψεν ἁπάσας

cos, verum cunctos mortales audaciae magnitudine victoriaeque ſplendore ſuperaſſe. Etenim ſi aliquod ex omnibus, quae in memoria verſantur, dicendum ſit, hoc factum merito quis maximum duxerit. Solus porro vel inter paucos admodum videtur hoc dictum Themiſtocles comprobaſſe, quod cum Alcaeus poeta protuliſſet olim, multi poſtea uſurparunt; non lapides, nec ligna, nec fabrorum artem civitates efficere, ſed ubi viri ſint, qui ſeipſos ſervare norint, ibidem & urbes eſſe & moenia. Quocirca non re vera Urbem ſe relinquere putabat, verum, ut in ſcena, pro occaſione transferri; quemadmodum nec in fabulis actorum quiſquam ſuam perdat naturam, quamvis habitum in praeſentia mutet; ac tum Athenienſibus, ut marinum ſumerent habitum, atque in eo urbem repraeſentarent, conducere. Quapropter locum quidem & ſolum Urbis deſerebat, dignitatem vero ſervabat diligentiſſime; priuſque moenia, domus ac templa, quam gloriae ſplendorem, ſuumque propoſitum prodidit. Sciebat etenim, ſi quidem illis adhaereret, ac de iis contenderet, brevi & illa amiſſurum, & viros ipſos inſuper, ſpemque omnem ſe eſſe perditurum. Si ipſis naves opponeret, & inſtar athletae propter praemia peregrinantis, judicii tempore ſecederet, facile ſperabat, ſe quemadmodum tum terrae mare praetulerat, ita rurſum ex mari terram, regionem, atque urbem invenire ſine damno poſſe. Quae cum conſideraſſet, curſores imitatus eſt, qui procul incipiunt; & Xerxi non Attica modo, verum tota cedens terra mariſque tantum ſibi deſumens, quantum navibus ſufficeret, omnes ejus

1 Coll. Nov. γνώμης. & in marg. χρ. τόλμης. 2 Bar. 7. ἐκλείπειν. 3 Bar. 7. καὐκείνων παχέως. 4 Coll. Nov. πάσας τὰς ἐλπίδας ἐσάπαξ. 5 Bar. 7. προβάλλοιτο. 6 Bar. 7. ἐκφυγῇ. 7 Coll. Nov. poſt πολλοῦ recenti manu addit τῶν ἀγωνιστῶν. 8 Coll. Nov. & Bar. 7. τοὺς.

ſpes

αὐτῷ τὰς ἐλπίδας, καὶ τὴν Ελλάδα [1] ἐρρύσατο, καὶ ναύταις, ἀνθ' ὁπλιτῶν ἐθίζων Αθηναίους εἶναι, καὶ φυγῆς ἐφόδιον τὰς τριήρεις αὐτοῖς [2] ἐξεῦρεν, καὶ ἵνα τὴν πάντα χερσόνησον τὴν θαλαττίαν οἰκῶσιν, ὥσπερ τὸν Γλαῦκον φασὶ [z] τὸν Ανθηδόνιον, [a] ἢ τὸν Σάρωνα τὸν ἐπώνυμον τοῦ πελάγους· ἀλλὰ τοὐναντίον πᾶν, ὦ θαυμάσιε, ὅπως μηδὲν πλῆθος τῶν πολεμίων φοβῶνται, μηδὲ φεύγωσιν, [3] ἀλλὰ καὶ γῆν ἅπασαν ἂν δέῃ προλιπεῖν, καὶ τῶν σωμάτων αὐτοῖς ὑποχήναι, ῥᾳδίως [5] ὑπομένωσιν ὑπὲρ τοῦ κρείττονος· καὶ μὴ τοῖς κτήμασι [4] δουλεύωσι, μηδ' ἰχθυῖ 341
προφάσιν μηδεμίαν νομίζωσι καλὴν [6] χάριτος γενέσθαι μὴ πλῆθος [7] τῶν πολεμίων, μὴ ἰχθύι, μὴ πάντας ἀνθρώπους δουλεύειν συγχεχωρηκότας, μὴ πάντ' ἄνω καὶ κάτω γινόμενα· ἀλλὰ καὶ θάλατταν οἰκειοτέραν, καὶ πάντα κίνδυνον ἀνεκτότερον ἡγῶνται, καὶ ζῆν μετ' αἰσχύνης. τοῦτο καὶ ὁπλίταις ἀγαθὸν παράδειγμα, καὶ ἱππεῦσι, [8] καὶ τοξόταις, καὶ πειρίταις, καὶ πᾶσι πόλεως πληρώμασιν. καὶ χρή φησι τοῖς σώμασι δίδοναι τὰ νῶτα, οὐδὲ αἰσχρὰν σωτηρίαν ζητεῖν, οὐδ' ἀφέντας τὰς περὶ τοῦ δικαίου λογισμούς, [9] ἐφεῖναι τῷ φέροντι, καὶ φεύγειν ὅπως [10] τις μὴ μάχηται. ὅκνων ἔγωγέ [11] φησι φεύγων φέρομαι εἰς Ιταλίαν, καὶ ἐκεῖ πόλιν οἰκίζειν ἀξίων οἰκίζειν, καίτοι τριάντεων κελευόντων· ἀλλ' ἔμενον τὰς τριήρεις ἔχων, ἃς χρεὼν ἦν ὑπὲρ τῆς Ελλάδος ἀντιπαράξασθαι· καὶ ἐπειδὴ τὰ σὺν τῇ γῇ κατείληπτο, ἤρκει μοι τῆς θαλάττης μέχρι μέρους· καὶ σοί φησι παραινῶ, μένειν καὶ σώζειν τὴν τάξιν, ἐάν τε ὁπλιτικὸν ἀγῶνα ἀγωνίζῃ, ἐάν τε ἵππων ἱππέων ἄνθ' ὁτουοῦν. ἐὰν δὲ καὶ πάντων ἐξείργῃ, γενοῦ μοι θαλάττιος· τοῦτον τὸν χερσόνησον, 342

spes evertit, ac Graeciam liberavit, non Athenienses nautas pro militibus reddens, nec triremes ipsis ad fugam suppeditans, aut ut in mari semper degerent, sicut de Glauco narrant Anthedonio, vel de Sarone, a quo mare nomen accepit; verum contra, vir praeclare, ne ullam timerent hostium multitudinem, nec fugerent, sed etiam si terra tota relinquenda, corporibusque ipsis cedendum foret, non difficulter id pro victoria sustinerent; nec opibus servirent, aut ullam delinquendi causam putarent idoneam, sive hostium numerum, sive potentiam, sive omnes homines in servitutem sponte redactos, sive omnia sursum deorsum inversa respicerent; sed & mare familiarius, & quodvis periculum levius ducerent, quam ut turpiter vellent vivere. Hoc erat & militibus, & equitibus, & sagittariis, & remigibus, & omni civitatis complemento praeclarum exemplum. Non oportet, ait, hostibus tergum obvertere, nec turpem sectari salutem, neque justis relictis rationibus, quemvis sequi ventum, neque fugere, ne pugnet. Itaque nec ego, inquit, in Italiam fugiebam, neque illi urbem volebam condere, quamvis juberent vates; verum ibi cum triremibus manebam, ubi pro Graecia fuit oportunum aciem contra hostem instruere; cumque terra esset occupata, parva mihi sufficiebat maris pars. Te quoque, inquit, moneo, ne fugias, aut locum deseras, sive in peditum, sive in equitum, sive in quocunque censearis ordine. Quod si ab omnibus excluderis, tum tu marinum te redde,

1 Coll. Nov. ἐρύσατο. 2 Bar. 7. ἐφεύρων. 3 Bar. 7. ἀλλὰ καὶ γῆν ἅπασαν δέῃ. 4 Bar. 7. ὑπομένωσιν ὑπὸ, & rec. manu ὑπέρ. 5 Bar. 7. δουλοῦσθαι. 6 Ita MSS. Opor. Bar. 7. Coll. Nov. in editis deest. 7 Abest a Bar. 7. & Coll. Nov. 8 Bar. 7. καὶ πειρήταις, καὶ τοξόταις. 9 Bar. 7. ἀφεῖναι. 10 Sic MSS. Vulg. τι absque particula μὴ negativa. μὴ illud defuisse observarat *Canterus*. 11 *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. φημί.

y Οὐδὲ φυγῆς] Τοῦτο σιεκφέρει ὁ Πλάτων, λέγων, ὅτι φυγῆς ἀφορμὴν εὗρεν αὐτοῖς ὁ Θεμιστοκλῆς τὸ ναυμαχεῖν. z Τὸν Ανθηδόνιον] Ανθηδὼν· πόλις Βοιωτίας, ἐν ταύτῃ δὲ ὁ Γλαῦκος δύτης ἀναδύσας, ἰχθὺν μέγαν, ἦν γὰρ ἁλιεύς, εἰς ἔδαφος ἔρριψεν, ἵνα ἀποθάνῃ· ὁ δὲ βοτάνῃ τινὶ ἀειζώῳ λειμμένῃ πλησιάζων, ἔσπευσε καὶ αὐτὸς ἐπιδύτης. γνοὺς δὲ ὁ Γλαῦκος ἔφαγε τῆς βοτάνης, καὶ ἀθάνατος ἐκεῖ ἁλιεύει, ὅπου καὶ δαίμονα τινὲς λέγουσι θαλάττιον. a Ἢ τὸν Σάρωνα] Τὸν Σάρωνα δαίμονα φασὶ γηγενῆ ναυτικώτατον· ἐκ τούτου σαλήθη τὸ Σαρωνικὸν πέλαγος, ἔστι δὲ τῆς Παλαιστίνης, ᾗ συνοικοῦσιν ἄλλαι τε πολλαὶ πόλεις καὶ ἡ Ιόππη, καὶ Λύδδα.

at-

σὺν αὐτῷ ὁπλίτευσον, προβαλοῦ τὴν ἀσπίδα ἀπὸ τῆς νεώς, εἰ δ' οἷόν τε καὶ ἐξ αὐτῆς τὴν θαλάττης ὑπὲρ τῶν ῥοθίων φέρε. ταῦτα ἐδίδασκε Θεμιστοκλῆς· καὶ τοῦτο ἐδύνατο μόνος, τὸ εἰς τὰς τριήρεις μεταφῆσαι τὴν πόλιν· ἀφ' ὧν ταῦτα [1] κενὴν ἀνθρώπων ἠξίωσε [2] τὴν χώραν πρότερον ποιῆσαι, ἢ ληφθέντά τινα ἐν αὐτῇ δουλεῦσαι. τούτων δὲ γεγόνασι λογισμοὶ καλλίους, οὐδὲ πράγματα ἐντιμότερα, οὐδὲ μᾶλλον ὁμοῦ σώφρονι καὶ μεγαλοψυχίαν καὶ ἀνδρίαν ἔχοντα. ἐπεὶ ὅπου γε καὶ καθάπαξ αὐτὸς ἠξίου τῆς πόλεως ἐπιλαθέσθαι, καὶ κύκλῳ φεύγειν ὅπῃ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τοῖς παροῦσι καιροῖς ταῦτα συμφέρειν ὑπελάμβανε, καὶ στρατοπέδῳ τῇ Σαλαμῖνι χρησάμενος, τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν καὶ οἱ [3] πρότεροι τοὺς Μαραθῶνι, πάλιν τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐμίμνησε, ἔδειξεν οὐκ εἰς [4] μάχην. ἀπελθόντων γὰρ τῶν βαρβάρων, εἴτε τὴν πόλιν ἦγεν [5] εὐθὺς αὐτὸς ἄνω, καὶ συνῴκιζε τοῖς πρότερον, καὶ μεῖζόν γε τὸν περίβολον ὡς φασιν οἱ ἐξηγηταί, ἐξήγαγε [6] πανταχῆ. τειχισάντων δὲ πάντων, μόνος ἐξ ἁπάντων εὗρεν ὅπως δυνήσονται. πῶς γὰρ αὐτὸς φεύγειν εἴθισεν, ἢ τοῖς ποίαν τύχην, ὅστις οὐ μὴ τοῖς ἑκάτοις κινδύνοις ὄντας αὐτούς, διώκειν καὶ φεύγειν εἴθισε· νικήσαντας δὲ καὶ [7] μέγιστα εὖ πράξαντας, καὶ [8] παρόντας ἥντινα βούλονται χώραν καὶ πόλιν αὐτοὺς λαβεῖν, εἰς ταὐτὸν ἐπανῆγε, καὶ οὐκ εἴα τὰ ὑπαρχόντων ἀμνημονεῖν; πρὸς Διός, ὦ Πλάτων, εἰ δέ σε τις [9] αὖ λαβόμενος κατηγόρει λέγων, [10] ὅσα δὴ ἔπλευσας ἐν ὀλκάσι τὴν θάλατταν, καὶ πλάνῃ ὁπόσην πεπλάνησαι περὶ τὴν χάρυβδιν, ὁμοῦ τοῖς ναύταις [11] ἐσκνιωμένος, καὶ δεόμενος τῆς κώπης καὶ τοῦ πρωρατοῦ, καὶ ταῦθ' ὕτω δυσχεραίνων τὰ ναυτικὰ καὶ τοῖς ὁπλίταις προσκείμενος, ἆρ' οὐκ ἐκεῖνο μὲν οὐκ ἔμελλες ἐρεῖν ἅτε ὢν μουσικὸς καὶ πάλαι κατεγνωκὼς [12] τοῦ ῥήματος, τὸ ποῖον δὴ λέγω, [b] ὦ

atque hic rem militarem exerce, clypeumque de navi oppone, &, si potes, ex ipso mari super undas defer. Haec erant, quae docebat Themistocles; propter haec urbem in triremes transferebat; propterea regionem maluit ab hominibus vacuam reddere, quam ut in ea quisquam captus serviret. His nec consiliis pulcriora, nec factis praeclariora unquam extiterunt, neque quae prudentiam simul & fortitudinem majorem ostenderent. Quid enim non omnino volebat eos Urbem relinquere, nec in triremes undique fugere, verum haec in praesentia judicabat conducere, ac Salamine pro castris usus, ut Marathone majores, ad priora memoriam suam revocabat, brevi post ostendit. Etenim cum barbari discessissent, mox eos in urbem reduxit, & eam, qualis olim fuerat, condidit, majore etiam, ut aiunt, ambitu circunducto. Cumque moenibus esset opus, solus eorum rationem extruendorum reperit. Quomodo igitur, aut quo casu fugae eos assuefecit, quos id extremo constitutos discrimine fugare, non fugere, docuit; victores autem & felices redditos, cum quamvis regionem vel urbem possent occupare, in antiquam reduxit sedem, nec suarum est rerum oblivisci passus? Quod si quis teipsum, Plato, reprehenderet, qui toties per mare navigaris, & circa Charybdim erraveris, cum nautis degens, & remi scalmique indigens, cum rem navalem sic odisses, & peditibus esses addictus; nonne illud quidem, *Insanis miser*, non diceres, quoniam esses musicus, & hoc dictum jampri-

1 Sic *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. καινὴν. 2 Coll. Nov. πρότερον τὴν χώραν. 3 Bar. 7. πρότερον. 4 Bar. 7. μικράν. 5 Coll. Nov. αὐτὸς εὐθύς. 6 Bar. 7. πανταχῆ. 7 Coll. Nov. τὰ μέγιστα. 8 Coll. N. παρὸν ἥντινα. 9 Illud αὖ τοῦ deletur in Bar. 7. ut & redundans notatur in Coll. Nov. 10 Coll. Nov. ὅσα ὀλίπλεις. 11 Sic Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. ἐσκνημώμενος. 12 In Phaedro. *Cant.*

b Ω μοχθηρὲ μελαγχολαι] Ἐπειδὴ τὸ, ὦ μοχθηρὲ, χαμαιζήλων ἀνθρώπων ἐστὶ, καὶ ὃ ἐσκώπτουν παρ' ἄνδρων φιλοσόφων λέγειν. τὸ δὲ δαιμόνιε ἡδὺ, καὶ φιλοσόφοις ἁρμόζον· ἔθος δὲ ἐστὶ τῷ Πλάτωνι τὸ τοῖς Διαλόγοις τούτῳ τῷ ῥήματι χρῆσθαι, διὰ τοῦτο λέγει τὸ ἆρα οὐκ ἐμμελῶς καὶ ἁρμοσμένως πέπακται.

μοχθηρὲ μελαγχολᾶς, εἶπες δ' ἂν ὑτωσί πως, ὦ δαιμόνιε, ἐγὼ ταῦτα ἔπραττον, ὑ τὸν τ ναυτ βίον ἠρημωμένος, ὑδ' ἐκείνης ἀντὶ τ ὁπλιτ κοσμῶν, ὑδ' ἐν γήρᾳ ναυτίλλεσθ μελα-
μανθάνων, ὑδὲ τοῖς καθ' ἥπειρον πράγμασι λυμαινόμενος, ἀλλ' ὑκ ἦν ἄλλως ἐλθεῖν εἰς Σι- 344
κελίαν. ταῦτ' ἂν ἔιχες οἶμαι λέγειν, ὥσπερ κ ἡμεῖς ὑπὲρ Θεμιστοκλέους, ὅτι ὑκ ἦν ἄλλως τοῖς
Ελλησι σωθῆναι. κ μὴν ὑδ' ἐκεῖνό τις ἂν φήσειεν, ὡς ὑπὲρ μὲν τ Δίωνος πραγμάτων ἔδει
πλεῖν εἰς Σικελίαν, κ μήτε γήρας, μήτε κίνδυνον, μήτε τὸ [c] πολλάκις ἐξηπατῆσθ, μήτ' ἄλλο
μηδὲν ὑπολογίζεσθαι, πρὸς τὸ δίκαιον κ τ ἐκείνου χρείαν, ὑπὸ δὲ τ Ελλάδος κ τοσούτων
πραγμάτων, ὑκ ἂρ' ἔδει ταῖς ναυσὶ χρήσασθ, ἀλλ' ἀναίνεσθ τ θάλατταν. ὑδ' ἂν εἰς ζῶ-
τα φήσειεν. ὁ δέγε [1] Βελλεροφόντης, ὦ ἄριστε, ὡς φασιν οἱ ποιηταὶ τ χίμαιραν ἐχειρώσατο, ὑκ
εἰς τ θάλασσαν ἐμβάς· ἀλλ' εἰς τ ἀέρα ἀναβὰς ὀπὶ τοῦ Πηγάσου· κ ὅμως ὑκ ἔδοξε δειλὸς
εἶ), ὅσγε κ λόχους ὅλους διαφθείρειν ἐδόκει δύναθ. ἀλλ' οἶμαι πρὸς τὸ πῦρ ὑκ ἦν χαμάθεν
ἀντιοχεῖν. οἶδα δὲ ὑπὲρ Θεμιστοκλέους ὅτι καὶ εἰ τ Δαίδαλον οἷός τ' ἦν μιμήσασθ, κ περώ-
σας ἑαυτὸν ὑπὲρ τ Ελλήνων ὀπτιθέσθ τῷ βαρβάρῳ, ὑδὲ τοῦτο ἂν ὤκνησεν, ἢ καὶ εἰ μάχην πε-
ζὴν μέλλων συνάψειν ἐκ τ ὑψηλοτέρων ἐπῆει, δειλίαν ὀφλήσειν ἔμελλε. Λακεδαιμονίους δέ
γε αὐτὸς [2] σὺ φὴς τ ἐν Πλαταιαῖς μάχην μαχομένους, ὑκ ἐθέλειν μένειν, [d] ἀλλ' ὑπο- 345
άγειν τοὺς Πέρσας πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῖς. [e] ἐγὼ γὰρ Σκύθας ὅσα δὴ φεύγοντες νενική-
κασιν. ὅπου τις πλέον ἔξειν ἡγεῖται, ἐνταῦθα ἀμυνέσθω τοὺς πολεμίους, ἄλλως τε καὶ
μηδὲν τ μειζόνων πρὸς ἑαυτὸν δικαίων. εἰ μὲ τοίνυν αὐτῷ γνώμη μόνον πρὸς τούτων ἐκέχρητο
Θεμιστοκλῆς, ἐκείνῳ τις ἂν εἶπεν αὐτὸν τινὸ κατηγορίαν πεποιῆσθ; ἐπεὶ δὲ κ θεὸς ταῦτ'

dem condemnasses, verum sic fere diceres; ego haec, bone vir, faciebam, non quo nauticam affectarem vitam, aut eos terrenis militibus praeferrem, aut senex navigare demum discerem, aut res terrenas perderem, verum quod aliter in Siciliam venire non poteram. Haec diceres, credo, sicut & nos de Themistocle, Graecos non aliter servari potuisse. Neque vero, si propter Dionis negocium in Siciliam navigandum fuit, nec vel senium, vel periculum, vel impostura crebra, vel aliud quicquam justitiae, & illius necessitati praetexendum, non pro Graecia rebusque tantis utendum navibus fuit, ac mare contemnendum. Nemo hoc dixerit. Bellerophon certe Chimaeram, ut aiunt poetae, devicit, non in mare, sed in aerem super Pegasum ascendens; nec tamen ignavus esse visus est, qui vel integras credebatur, posse turmas conficere. Verum, ut arbitror, igni non poterat ex terra resistere. Themistocles autem, sat scio, vel alis appositis, si Daedalum potuisset imitari, barbaros invasisset, nedum si terrestri proelio ex altiore irrupisset loco, ignaviae crimen incurrisset. Lacedaemonios quidem ais ipse in pugna Plataica subsistere noluisse, verum Persas eo, quo sibi expediebat, protrusisse Nam Scythas, qui fugientes vicerunt, omitto. Quocunque quis superiorem se fore sperat, eo vim hostium repellat, praesertim si nihil contra jus iniquius agat. Jam si suo duntaxat consilio his in rebus usus esset Themistocles, eum quis diceret ab illo fuisse accusatum? Cum autem Deus quoque

1 Coll. Nov. Βελεροφόντης. 2 Lachete. *Cant.*

c Πολλάκις ἐξη.] Πολλάκις γὰρ πλεύσας, ἐφ' ᾧ κατα-
στήσαθ, Διῶνι κ τῷ ἐκείνου παιδὶ τὰ πρᾳχθέντα ἄπρακτα
ἀνεχώρησεν. d Ἀλλ' ὑπαίσειν] Λαθραίως φέρειν, οἳ ἂν κάλ-
λιστα τὸν μάχην ἔμελλον ἐργάσεσθαι. e Ἐῶ γὰρ Σκύθας]
Παραδόξως εὗρε παραδείγμα τὸ τ Σκυθῶν, ὅτι κ φεύ-
γοντες νικῶσιν· ὁ γὰρ Δαρείῳ ἐπολέμησε ποτὲ Σκύθαις, Α-
μαζόνιοι γ ὄντες ἔθνει, κ καταδιωκόμενοι ὑπ' αὐτῶν, εἰς τὰ
ἐντὸς τ χώρας ἔφυγον· διώκων δὲ ἐπικαλῦ Δαρεῖος ἔκτει-
νεν, οἱ γ Σκύθαι πέμποντες ὀπίσω αὐτῷ κατέκαιον τ ὄπι-
σθεν κ τὰ δένδρα. τοῦτο γ ἐπὶ καλῷ καὶ κακῷ τῷ Δαρείῳ· ἐπὶ
καλῷ μὲν, ὅτι σκαμμάτων τ ἐν τῇ ὁδῷ, ἀκηλεβῶν τάπης εὗρε
τ τόπον, ἔνθα ἦσαν αὐτῷ αἱ νῆες· ἐπὶ κακῷ γ, ὅτι ἀναχωρῶν
ἀπὸ τῆς διώξεως τῶν Σκυθῶν, οὐχ εὕρατο τὸ πρὸς τρο-
φὴν ἐπιτήδεια.

idem

ἀνελὼν φάνεται, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν λέγειν, πᾶς δ' ἄνπις [1] σωιείη τολοιπόν. οὐδ' οἷόν τε Θεμιστοκλῆς λαμπρότερος ἀποφεύγειν τὴν αἰτίαν. ἢ πρὸς τῶν θεῶν αὐτῶν, ὅταν μὲ δέῃ [2] Σωκράτη σοφώτατον εἶναι δοκεῖν, εἰς ἀξιόχρεων μάρτυρα ἀνοίσομεν τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς, καὶ τοῖς λογίοις ἰσχυριζόμεθα, ἃ Θαυρεφῶν καὶ ὀλίγοι τινες ἤδεσαν, οἷς [3] ἔμελλε Σωκράτης· ὧν δ' [4] οἱ Ἕλληνες ἅπαντες μάρτυρες, καὶ ἃ τὴ πώποτε [5] κοινόταλα ἐφθέγξατο ἡ Πυθία, καὶ οἷς ἅπαντα τὰ μέλλοντα ἠκολούθησε, ταῦτα δὲ ὑδαμῶ θήσομεν εἰς λόγον, οὐδὲ τῆ Θεμιστοκλέους
346 σοφίᾳ μέγιστα τεκμήρια μαρτύρια συγχωρησόμεθα; ὅπου γὰ ταυτὰ ἔδοξεν ἐκείνῳ καὶ [6] θεῷ [7] περὶ σωτηρίας τῶν ὅλων, τί χρὴ λέγειν ἄλλο; τίν' οὖν [8] ἦν τὰ χρησθέντα; ἄρχαι μὲν ἄνωθεν πολεμεῖν, ἔπειτα ὅτι τοῦτο ὃ πάντες θρυλλοῦσι, Τεῖχος Τριτογενείη [9] ξύλινον δίδοι εὐρύοπα Ζεύς. ἆρά γε καὶ μόνον τοῦτο εἴρηκεν ὁ χρησμός; οὐκ. Ἀλλ' ὥσπερ ὑποφαγιζεται τὴν γνώμην τῇ προθήκῃ. τίς ἂν εἶπ' αὐτῇ, [f] Μῶνον ἀπόρθητον [10] τελέθειν. ἵνα μὴ τοῦτο [11] ὅπως λέγων ἀρτίως, αἵρεσιν εἶναι δοκῶσιν [12] αὐτοῖς Ἀθηναῖοι ἢ κατὰ γῆν νικῆσαι, ἢ κατὰ θάλατταν· μηδὲ πεφῶσιν, ἀλλ' εἰδῶσιν, ὅτι σὺν ταῖς ναυσὶν ἅπαντα τὰ πράγματα ἕσηκε, καὶ ἄλλως οὐκ ἔνεστι σώζεσθαι. [13] ἔτι δὲ αὐτὸ μειζόνως ἤυξησεν ἐν τοῖς ἑφεξῆς, ἅτ' ὢν μουσηγέτης ὁ θεὸς, καὶ λέξειν ἄριστος δήπου. προσέθηκε γὰρ τὸ σὲ [14] δὲ τέκνατ' οὐκ. τί τοῦτο λέγων τὸ [15] σὲ τέκνατ', [16] οὐκ; ὦ [17] διὰ τὰς παῖδας ὡς εἰς Τροιζῆνα ὑπεξέθεντο [18] ὡς ἐμοὶ δοκεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑστερον μέλλουσας ἔσεσθαι; ὅτε συνεκληρώθησαν τῇ τύχῃ τὰ πόλεως αἱ τριήρεις. εἴποτε γὰρ

idem jusserit, quid consequatur, ut equidem vereor dicere, ita quivis facile intelligit. Themistocles certe prorsus absolvitur. An vero, per ipsos deos, ut Socrates habeatur sapientissimus, Delphicum deum laudabimus testem, & oraculis, quae Chaerepho notat, atque alii quidam Socratis studiosi, nitemur; quae autem omnes testantur Graeci, quae maxime communiter est prolocuta Pythia, a quibus omnes pendebant res futurae, ea nullo habebimus loco, nec Themistocli maxima dabunt sapientiae testimonia? Etenim cum eadem ipsi, quae Deo de salute tota fuerint visa, quid requiritur aliud? Quod ergo fuit oraculum? Cum alte exorsus esset, subjicit hoc, quod est omnibus in ore; *Lignea Palladio dat moenia Juppiter ipse.* An hoc tantum praedixit? Minime. Verum sententiam suam appendice quasi obsignat. Quae est ergo ea? *Sola manere intacta.* Ne cum illud ita dixisset, optionem sibi datam putarent Athenienses, utrum mari vellent, an terra vincere; nec sibi indulgerent, sed in navibus rem totam crederent consistere, nec aliter servari se posse. Quid quod in sequentibus idem magis auxit, ceu Musarum praefectus, & orator optimus? Addit enim, *haec te prolemque juvabunt.* Cur autem dicit, *Haec te prolemque juvabunt?* Non propter liberos, meo judicio, quos Troezene deposuerant, verum etiam posteros adeo cum fortuna civitatis conjunctae fuerunt triremes. Omnis enim

1 Bar. 7. σωιεῖτο. 2 Coll. Nov. Σωκράτην. 3 Coll. Nov. ἔμελλε. 4 Deest in Coll. Nov. 5 Bar. 7. κοινόπαταρ. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. τῷ Θεῷ. 7 Sic olim Bar. 7. sed manus secunda mutavit περὶ in ὑπὲρ. 8 Abest a Bar. 7. 9 Bar. 7. δίδοι ξύλινον. 10 Bar. 7. τελέθειν. 11 Ita & olim legisse videtur Coll. Nov. altera autem scripsit manus, ὅτω λέγοντων αἵρεσιν. 12 Bar. 7. in marg. χρ. αὐτὸς. 13 Επι δὲ —— ἔσεσθαι. Scripta haec secunda manu in margine Bar. 7. 14 Abest a Coll. Nov. 15 Bar. 7. σὲ δὲ. 16 Coll. Nov. οὐκέτι. 17 Ita cum MSS. Bar. 7. & Coll. Nov. legendum puto; illud διὰ non agnoscunt Editi. 18 Abest a Coll. Nov.

f Μῶνον ἀπόρθητον] Τὸ ἀπόρθητον λύει τῷ πλάσαι, μὴ τοῦτο γὰρ λεχθέντος, οὐκ εἶχον συμβαλεῖν, εἴτε κατὰ γῆν, εἴτε κατὰ θάλατταν ἐθέλει μάχεσθαι. νῦν δὲ ἡ τοῦτο προσθήκη τῷ κατὰ θάλατταν νικᾶν αὐτοῖς ἐπιζήλωστο. ἤδεισαν γὰρ ἀκριβῶς, ὡς πάντα τὰ ἐν τῇ γῇ κινήσεις ἀφανισθήσεται· δίον δ' εἰπεῖν, λέγοντος τοῦ χρησμοῦ δηλονότι, λεγόντων εἶπε πρὸς τὸ σημαινόμενον. τί γὰρ ἄλλο ὁ χρησμὸς, ἢ λόγοι θεῖοι; ἄλλος δ' ὅτι κἀγὼ εἶπε, τίν' ἂν ἦν τὰ χρησθέντα.

εὖ προέθηκεν, ἢ ταύτας εὖ προθεῖναι αὐτοῖς ἐᾶν ὅλως. ἡ μὲν δὴ ἐνταῦθ' ἔστι τὸ δημηγορίας,
ἀλλ' ὥσπερ προκαλαμβάνων καὶ ὥσπερ ὑποτεμνόμενος τὰς Πλάτωνος ἐπιτιμήσεις, ἔλκει- 347
ται πάσας φωνὰς ἀφιείς, καὶ λέγων οὐκ ἂν εὐθέως, Ἡδη μηδὲ σύ γ' ἱπποσεύνητε μένειν καὶ
πεζὸν ἰόντα Πολλὸν ἀπ' ἠπείρου στρατὸν ἤσυχος, ἀλλ' ἀναχωρεῖν. εἶτ' ἔστιν ἀκροτελεύτιον, ἔπ
τοίποτε κἀντίος [1]ἔσσῃ. καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν ἐροίμην τοὺς τὰς βαθείας ὑπήνας ἕλκοντας, ἔφη
τὶς τῶν κωμικῶν, καὶ μέχει τούτου [g]τὸν Πλάτωνα σεμνύνουσιν, εἰ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἦν
ἡμῖν Πλάτων, καὶ αὐτῷ τὰ πράγματα ἐπετέτραπτο, εἶθ' ἥκειν ὁ χρησμὸς, τίνας ἂν λόγους
[2]λέγειν ᾤετο δεῖν; ἢ τί προθεῖναι ἠξίου τοὺς Ἀθηναίους; ἢ νὴ Δία, εἰ μὴ στρατηγῶν αὐτὸς
ἐτύγχανε, τῷγε Θεμιστοκλεῖ τί που ἂν συνεβούλευε; πότερον ταῦθ' ἅπερ αἱ μαντεῖαι, ἢ ταύτα-
τία τούτων; εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἔμελλεν ἔσεσθαι τὰ νῦν τῶν χρησμῶν, οὐ σοφῶ πρᾶγμα ἔμελλε πείσε-
σθαι· εἰ δὲ γινώσκων καὶ συνιεὶς ἀντιλέγειν ἐπεχείρει, παντὸς μᾶλλον ἔργον διεπράττετο ἢ
Πλάτωνος. δυοῖν γὰρ [3]τῶν ἐχάτων ἀπόδειξις ἦν, ἀσεβείας εἰς τὸ θεῖον, προδοσίας τῆς σωτηρίας,
οὐ μόνον τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων. εἰ δὲ δὴ τὰ μάλιστα ἕτερα μὲν ὁ θεὸς 348
προστάττειν, ἑτέραν δὲ ἦγε Πλάτων, πότερον τὸν Θεμιστοκλέα πειθῆναι προσῆκεν, ἢ πο-
τέρῳ μᾶλλον προσέχων, ὀρθῶς ἂν ἔδοξε φρονεῖν; τοῦτο γὰρ ἔνιοι τῆς ἀποδείας [4]λύσαντες, [h]φα-
σὶ τοῦς τὸ τρίποδα τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν Ἕλληνες ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἀνέθηκαν. ἀλλὰ μὴν
οὐκ ἦν [5]πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο γ' ἔχει λόγον οὔτε μὴν ὁ τῇ Πλά-
τωνος, πόλει καὶ πολιτείᾳ τελευτῶντος, τῇ Πυθίᾳ τὰς τιμὰς ἐπιτρέπειν αὐτὸν Πλάτω-
να, καὶ ταῦτα τίθεσθαι κύρια ἅτ' ἂν ἐκείνη δοκῇ, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς καὶ ζώντων σωτηρίας
καὶ φυλακῆς τῆς πάσης Ἑλλάδος ἡ Πυθία προστάξει, ταῦτα τῷ πειθέντι καὶ διοικήσαντι

foelicitas per has omnino fuerat comparanda. Neque tamen hic ſubſtitit, verum quaſi Platonis reprehenſiones praeocuparet ac velut praecideret, omnem emittit voeem, & aperte ait; *Nec tu nunc equitem expecta, peditemve quietus, Auxilium qui rite ferat; ſed abire memento.* Sequitur deinde finis — *occurres tandem tamen ipſi.* Atque ego libenter ex iis quaeſierim, qui profundas trahunt barbas, ut ait comicus quidam, ac Platonem extollunt, ſi eo tempore vixiſſet Plato, & ipſi commiſſa rerum adminiſtratione, oraculum deinde hoc fuiſſet editum, quid ſibi dicendum putaſſet, aut Athenienſibus faciendum cenſuiſſet? Vel ſaltem, ſi non ipſe imperaſſet, Themiſtocli quid ſuaſiſſet? Utrum idem quod oracula, an contrarium? Nam ſi quidem vaticinia non intelligeret, non erat ſapiens futurus; ſin intellectis contradiceret, cujuſvis potius, quam Platonis, erat officium facturus. Hoc enim duarum rerum peſſimarum fuiſſet indicium, impietatis in deos, ac proditionis non Urbis modo, ſed & Graecorum omnium ſalutis. Jam ſi aliud juſſiſſet Deus, aliud Plato, utri Themiſtoclem credere oportebat, aut utrum potius attendent, recte viſus eſſet facere? Hunc enim ſi ſolverint nodum, juxta Delphicum tripodem, quem de Barbaris dedicarunt Graeci, ſtanto. At non licebat *Cum divis pugnare hominem.* — Neque vero, cum eorum, qui in Platonis urbe ac Republica moriuntur, honorem Pythiae arbitrio permittat ipſe Plato, quaeque illa cenſuerit, approbet; ea quae pro vivorum ſalute, totiuſque Graeciae cuſtodia imperavit Pythia, credentem & exequentem ſit aequum

1 Bar. 7. ἴσῃ. Sic & olim Coll. Nov. rec. manu autem ſcriptum ἔσσῃ. 2 Abeſt a Coll. Nov. 3 Bar. 7. τῶν ἐχάτων. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. ἀναλύσαντες. 5 Iliad. ε'. *Cant.*

g Τὸν Πλάτωνα σεμνύονται] Τοῦτο λέγει, ἢ ὅτι ὁ Πλάτων βαθὺ πώγων εἶχεν, ἢ ἐπειδὴ ὁ Πλάτων προστάτης ἦν τῆς φιλοσοφίας, τοιοῦτοι εἰς ὕψος ἄρασι, ἀφ' οὗτοι αὐτὴ ὁ εἰπεῖν τὸν φιλοσοφίαν, τὸν Πλάτωνα εἶπεν. h Σπαθῆτωσιν &c.] Ἡ ἐχέτωσιν τιμὰς τὰς αὐτὰς τῷ Ἀπόλλωνι, ἤγουν, ὅτι ὁ τοὺς βαρβάρους καταπολεμήσαντι, καὶ τὰκείνων λαβόντι.

repre-

μέμφεσθαι. τελὸν γὰρ τοῖς μεγίστοις [1] ἤδη φαίνεται χρεὸν εἰς [2] μόνον τὸν Θεμιστοκλέα ἐλθοῦσα τὴν Ἑλλήνων ἅπασα ἡ σωτηρία· τῶτε κατ' ἀρχὰς συμβουλεῦσαι ποιήσασθαι τὰς τριήρεις, πολὺ μᾶλλον προσδοκᾶν τινα τῶν πολλῶν ἥξειν τὰς βαρβάρους, καὶ τῷ παρόντος μὲν πολέμου πεῖ-
349 σαι ναυμαχεῖν, καὶ τῷ πᾶν τὸ θαλάσσης σωτοίσῃ προϊδεῖν. εἴτε γὰρ μὴ ἐποιήθησ' ἐξ ἀρχῆς αἱ τριήρεις, οὐδὲν [3] ἂν ἦν ἄξιον τοῖς Ελλησι λόγου ναυτικὸν, ὑφ' ᾧ θαρρήσαντες ἔμελλον οἱ λοιποὶ συνίστασθαι· ὥστε τῶν μὲν κατὰ γῆν ἀπόρων ὄντων, ἐν [4] δὲ τῇ θαλάττῃ δυνάμεως οὐκ ὑπαρχούσης, ἀπώλλυτ' ἂν ἀκονιτὶ πάντα τὰ πράγματα. εἰ δὲ αἱ μὲν νῆες ὑπῆρχον, ἄλλου δέ τινα αὐτοῖς ἔδοξε τρόπον τὸν πόλεμον διαφέρειν, ὑφ' ὅτῳ πλέον οὐδὲν ἦν. καὶ μὴν ἥγε φύσις τῆς θαλάττης ἄχρηστον τὸ πλῆθος τῶν νεῶν τοῖς βαρβάροις ἐποίησε. τοῦτο δ' ἦν ὁ δεινὸς ἀγὼν Θεμιστοκλέους, καὶ ὁ προάγων αὐτοῦ μεῖναι καὶ παύσασθαι πρὸς τὸν Ἰσθμὸν βλέποντας. λέγουσι δέ τινες καὶ τέταρτον ὑπὲρ Θεμιστοκλέους ὡς πρὸς τῷ τόπῳ καὶ τὸν καιρὸν εὗρε, σημαίνοντος τοῦ ναυμαχίαν κατιόντος τοῦ πνεύματος. [5] ὁ δὴ καὶ Φορμίων ὕστερον ὡς ἔοικε μιμησάμενος, Λακεδαιμονίους πρὸς Ναύπακτον κατεναυμάχησεν. ὅτῳ πολλοῦ δεῖ Θεμιστοκλῆς ἐθίσαι φεύγειν Αθηναίους, ἢ ἀφαιρεῖται τὰ φρονήμα-
350 τα. Ἀλλ' ἐπάνειμι πρὸς τὰ λοιπὰ τοῦ χρησμοῦ. εἶεν. τίνα δὴ τὰ πρὸ τούτοις ἐφθέγξατο ὁ θεός; καὶ πῶς κατεκόσμησε τὸν συμβουλίαν; Ω θεία Σαλαμὶς ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν. ὁ μὲν τοίνυν θεὸς θείαν τὴν Σαλαμῖνα προσεῖπεν, ὡς ἐν αὐτῇ μελλόντων ἔργων ἔσεσθαι κρειττόνων ἢ κατὰ πάντα τὰνθρώπινα. Πλάτων δὲ τὸν ταῦτα κατειργασμένον καὶ τὸν κομίσαντα αὐτοὺς εἰς [11] Σαλαμῖνα, λυμήνασθαί φησι τοῖς πράγμασι, καὶ τῷ πρὸς ἡδονὴν ὑπηρετοῦντων οὐδὲν [6] γενέσθαι βελτίω. [i] καὶ ὁ μὲν Ιακχος ἐξεφοίτησε, καὶ μετέσχε

reprehendere. Etenim tria fere ſunt maxima, quibus omnium Graecorum ſalus ab uno pependiſſe comprobatur Themiſtocle. Nam & triremes initio fabricari juſſit, priuſquam aliquis barbarorum expectaret adventum & inſtante bello navalem ſuaſit pugnam, & in quo maris loco foret commoda, praevidit. Niſi enim naves initio fabricatae fuiſſent, nullam habuiſſent Graeci alicujus precii claſſem, neque quo reliqui freti conveniſſent; itaque cum terra eſſet ſuſpecta, nec in mari poteſtas ulla ſuppeteret, omnia ſine labore periiſſent. Quodſi etiam, cum naves haberent, alio voluiſſent modo bellum gerere, ne ſic quidem quicquam profeciſſent. Jam navium numerum barbaris inutilem reddidit maris natura. Hoc autem erat grave Themiſtoclis certamen, qui Graecos ibidem juſſit manere, & Iſthmi reſpectum obliviſci. Quin & quartum quiddam de Themiſtocle adjiciunt, eum praeter locum, etiam occaſionem inveniſſe, cum proelium ſic inſtituiſſet, ut coorto vento gereretur. Id quod imitatus, ut videtur, poſtea Phormio, Lacedaemonios ad Naupactum navali pugna vicit. Tantum ab eo abfuit Themiſtocles, ut fugae Athenienſes aſſuefaceret, aut eorum fidentiam tolleret. Sed ad reliquum oraculum pergo. Quid igitur deinceps effatus eſt Deus? Quomodo conſilium ſuum exornavit? *Tu ſobolem perdes, Salamis divina, virorum.* Ac Deus quidem divinam vocavit Salaminem, quippe ad quam majora, quam pro cunctis viribus humanis, erant facta peragenda. Plato autem horum autorem, quique Salaminem illos deduxit, Graecis nocuiſſe dicit, nec iis, qui plebis voluptati ſubſervirent, meliorem prorſus extitiſſe. Et Bacchus quidem eſt egreſſus, ac rerum

1 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 2 Coll. N. & Bar. 7. τὸν Θέμιστοκλέα μόνον. 3 Bar. 7. ἦν ἄν. 4 Abeſt illud δὲ a Coll. Nov. & mox ἄν. 5 Thucyd. β'. *Cant.* 6 Bar. 7. βελτίω γενέσθαι.

i Καὶ ὁ μὲν Ιακχος] Τοῦτον λέγουσιν εἶναι τὸν Δήμητρος εἶναι, τὸν δὲ αὐτὸν καὶ Διονυσον· ἄλλοι δὲ παῖδα Διονύσου καὶ δὲ ἱστορία τοιαῦτη· λέγουσιν ὅτι καταλιπὼν τὸ τέμενος, ἐπεθύμησε κοινωνῆσαι τῆς ναυμαχίας· ὅτι γὰρ ἔμελλεν ἡ ναυμαχία γίνεσθαι,

τῶν ἀρωμάτων, καὶ νέφη ἐπ' αὐτὰς τὰς θεὰς εἰς τὴν ναυμαχίαν ἐγκατέσκηψε, θεοὶ καὶ ἥρωες οἱ κοινοὶ τῶν Ἑλλήνων [1] σύμμαχοι συνηγωνίζοντο, καὶ συνεναυμάχουν τιμῶντες ἔργῳ Θεμιστοκλέα, καὶ ἡ προσηγορία τῇ Σαλαμῖνι [2] πανταχόθεν ἀκεκράγει, καὶ κατέστη θεία τοῖς ἅπασι. καίτοι ὅτε ἡ Σαλαμὶς τοῦτο ἤκουσεν, [3] ἡ ναυμαχία ἐπὶ ποῦ τοῦτο ἤκουσεν· ἐν γὰρ ἄλλης γέ που χώρας [4] Σαλαμὶς τὸν πρὸ τοῦ χείνον ἦν, ἀλλ' ὁ θεὸς τὴν ναυμαχίαν θείαν δι' ἐκείνης προσεῖπε· Πλάτων δὲ ὡς ἔοικεν, ἀναίνεται τὴν νίκην, καὶ φθονεῖ τῶν ταῦτα προξάντων καταψηφίζεται, καὶ προκείνει σεμνῶς ἀπολωλέναι μᾶλλον, ἢ νι- 351
κᾶν μετὰ τῶν θεῶν. Ὅμηρος δὲ εἰ προεῖδε, κἂν Διὶ μῆτιν ἀτάλμητον προσεῖπε τὸν ταῦτα συμβουλεύσαντα καὶ προάξαντα, πολλῷ μᾶλλον ἐμοὶ δοκεῖν, ἢ τὸν τῶν Κεφαλλήνων [5] στρατηγὸν τὸν ἐπαλείψαντα τῇ Μίλτῳ τὰς ναῦς. [6] εἰ γὰρ ὁ μὲν Ζεὺς ἐδίδου τῇ Ἀθηνᾷ δωρεὰν τὰς ναῦς, ὁ δ' Ἀπόλλων ταῦτα ἔφραζεν· ὁ δὲ, ἐξ ἀρχῆς πρὸς ταῦτα ἥρμοτο, κἂν τοῖς παροῦσι μόνον ταὐτὰ τοῖς θεοῖς ἐγίνωσκε, πῶς ἂν ἔμελλε τοῦτο τὸ πρόσρημα [7] οἴσεσθαι; ἀλλ' ὁ Πλάτων ὅπως· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ Διὶ τῷ γνώμῃ ὅμοιον καὶ θεῖον προσειπεῖν, Σαράμβῳ καὶ τοῖς καπήλοις εἰκάζῃ πᾶσι. πῶς ἄντις μᾶλλον μεγαλοπρεπείᾳ παρὰ καιρὸν ἐχρήσατο; φέρε δὴ κἀκεῖνο σκεψώμεθα· εἰ ὥσπερ τινες ἤδη λέγονται τῶν ἡρώων ἐν θεοῖς δικασταῖς κεκλῆσθαι οὕτω καὶ [8] Θεμιστοκλεῖ πρὶ ὧν συνεβούλευσεν ἐκείνετο ἐν τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Πυθίῳ, ποτέρων [9] ἂν ἤνεγκε τὴν ψῆφον ὁ θεὸς περὶ αὐτῶν; πότερον τὴν καταγνώσεσθαι; ἀλλ' ἄτοπον προεῖπεῖν μὲν αὐτὸν καὶ χρῆσαι, τῷ δὲ ὑπακούσαντα καταψηφίζεσθαι. ὅπου γὲ καὶ τὸν Ὀρέστην ἀφειθῆναι λόγος ἐν τοῖς ἄλλοις θεοῖς κει- 352
νόμενον, εἰς τ' Ἀπόλλω τὸ ἔργον ἀνενεγκόντα, ἵππᾳ τόν γε πρὸ αὐτοῦ τῷ Ἀπόλλωνι φεύγοντα,

gerendarum particeps fuit, & nubes a Deabus in naves incubuit, diique & heroes, communes Graecorum ſocii, ſimul e navibus pugnarunt, ac Themiſtoclem re vera decorarunt, ita ut cognomen undique Salamini tributum fuerit, ac in omnibus rebus divina ſit effecta. Jam cum hoc Salamini tribuebatur, proelio navali utique tribuebatur; ſiquidem nullam prius aliam occuparat regionem Salamis, verum navale praelium Deus per illam divinum appellabat; Plato autem, ut videtur, victoriam reſpuit & ejus autores rei capitalis condemnat, atque illuſtrem obitum victoriae cum diis partae praefert. At Homerus, ſi vixiſſet, harum rerum autorem & actorem etiam *Conſiliis Dio ſimilem* — dixiſſet potius, ni fallor, quam Cephallenum ducem, qui minio naves inunxerat. Etenim cum naves Jupiter Minervae dono dediſſet, Apollo haec dixiſſet, ipſe ad haec initio ſe comparaſſet, ac ſolus idem cum diis ſenſiſſet; quid erat, cur hoc non mereretur cognomen? At Plato non item; verum pro eo, quod Jovi ſimilem conſiliarium divinumque diceret, cum Sarambo atque inſtitoribus eum comparat. Quomodo quis magnificentia minus oportune potuiſſet uti? Jam ſi, velut heroes olim quidam deorum ſubiiſſe dicuntur judicium, ſic etiam de Themiſtoclis conſiliis Apollo Pythius fuiſſet judicaturus, utram de eo tuliſſet Deus ſententiam? Condemnantem? At abſurdum fuiſſet, eundem haec praedicere ac vaticinari, & obedientem condemnare. Nam cum Oreſtem quoque ab aliis diis abſolutum, poſtquam Apollini factum ſuum tribuerat, tradant; is nimirum qui apud Apollinem ipſum eorum,

1 Non agnoſcit Coll. Nov. 2 Bar. 7. παντόθεν. 3 Ita Bar. 7. Opor. & Coll. Nov. Illa ἡ ναυμαχία ἐπὶ ποῦ τοῦτο ἤκουσεν, deſunt in Editis. 4 Coll. Nov. ἡ Σαλαμίς. 5 Ulyſſem. Iliad. β'. *Cant.* 6 Bar. 7. ἃ μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς. 7 Coll. Nov. ἔσεσθαι. 8 Coll. Nov. Θεμιστοκλῆς. 9 Coll. Nov. ἤνεγκε ἂν ὁ θεὸς τὴν ψῆφον.

γνώσεσθαι, φασὶ τὸν ἐδόθη ἀπὸ τοῦ Ἰάκχου, καὶ οἱ μὲν μεμνημένοις ὥσπερ κεκριμένον ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα ἐνομίσθη, ὅτι ἡ ἤκουσαν, οἱ δὲ ἀμύητοι ἤθροιζον· τῇ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Ἐλευσῖνος Δημήτηρ ἡ κόρη ἦλθον συμμαχήσουσα τοῖς Ἕλλησιν.

quae

ὑπὲρ ὧν μετ' ἐκείνου κατέπραξεν, ὑδεὶς λόγος ἦν ἀλῶναι. εἶθ' ὃν οὐκ ἦν ἐλεῖν τῷ θεῷ κριτῇ τούτου Πλάτων ἠξίωσε κατηγορεῖν; καὶ εἰ μὴ Ἀθηναίοις ἐκέκτητο μηδεμιᾶς τοιαύτης λέγω μαντείας προϋπαρχούσης, ἔπειτ' ἔδοξεν ἐκείνοις ὑπισχνεῖσθαι τῷ θεῷ καθάπερ πρότερον φασὶ [k] τοῦ περὶ τῶν φυλῶν, εἰ καλῶς αὐτῷ βεβουλεῦσθαι ἀνεῖλεν, ἀφεῖσθαι λοιπὸν ἔδει. καὶ μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖναι τοῦτ' ἔπειτα λέγειν· ἐπεὶ δ' ἔφθη πρὸ τῆς αὐτίας αὐτὸν ἀφεὶς ὁ θεὸς, καὶ πρότερον τὰς πράξεις ἐπῄνεσε, πολίτην ἀνθρώπων εὐδένα εἰ πραχθήσονται, καὶ μόνον ὑ συνεῖπεν αὐτῷ περὶ ἁπάντων ἐξ ἀρχῆς, καὶ τοῦ γνώμου ἦν εἶχε [l] προεξήνεγκεν, ὅμως οὐκ ἀπέσχηται Πλάτων, ἀλλ' εὐσεβείᾳ τῷ χρησμῷ πεφιλοσόφηκε τῶν πεπραγμένων, ἃ πολὺ γενέσθαι τῶν κρειττόνων τὴς ἐπῄνεσε. [m] τί οὖν ὑ καὶ τοὺς
353 Ἡρακλείδας, ὦ βέλτιστε, ἠπάτω, διότι ὑ κατὰ γῆν εἰς Πελοπόννησον εἰσῆλθον, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Ῥίου πρὸς τὸ Ῥίον διαπωθέντες. ἀλλ' οἶμαι κἀκείνοις ταυτὸν ἦν, ὅπερ τοῖς Ἕλλησι τοῖς πρὸ Θεμιστοκλέα, κατὰ γῆν μὲν γὰρ ἔδει κρατεῖσθαι, κατὰ θάλατταν δὲ ἐσώζοντο ὑ σώζεσθαι [1] ὑ κρατεῖν. μέγα δὲ σημεῖον. ἕως μὲν γὰρ διὰ Ἰσθμοῦ τῆς εἰσβολῆς ἐπειρῶντο, ἠτύχουν· ἐλθόντες δὲ ἐπὶ τὸν πόρον τὸν Ἀχαϊκὸν, εὗρον αὐτὸν πόρον ὄντα τῆς σωτηρίας αὐτοῖς. διόπερ ἐκείνους ὁ θεὸς ἀφ' ὧν ἔπασχον τούτων ἐπιχειρεῖν ἀφύλεγεν. οἱ δὲ, ἀγνοήσαντες καὶ τοῦ ἑτέρου τραπόμενοι, μικροῦ καθάπαξ ἀπώλοντο. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τοῖς Ἕλλησι προεισήκει

quae cum ipso peregerat, reus ageretur, nulla poterat ratione condemnari. Et Plato, quem Dei judicium laedere non poterat, eum accusare, sustinuit? Et siquidem Athenis de eo judicandum fuisset, nullo relato tali oraculo, ac Dei judicio causam deinde permisissent, quemadmodum aliquando de tribubus actum narrant; tum si recte eum suasisse respondisset, dimittendus deinceps esset, nec de eo quidquam aliud loqui cuiquam liceret; postquam autem Deus eum ante crimen absolvit, ac facta prius laudavit, quam ea quisquam hominum peragenda sciret, eique de rebus omnibus est initio assensus, ac judicium suum jamdudum protulit, non potuit se tamen Plato continere, quin contra oraculum philosopharetur, & ea facta reprehenderet, quae, antequam fierent, deus quidam laudarat. Quin igitur Heraclidas quoque calumniatus es; qui non itinere terrestri sint in Peloponnesum ingressi, sed a Rhio in Rhium trajecerint. Verum ii quoque, ni fallor, eodem fato, quo Themistoclis milites, tenebantur, ut terra quidem vinci, mari autem vincere ac servari deberent. Etenim donec per Isthmum tentabant ingredi, fallebantur; cum autem ad Achaicum trajectum venissent, eum sibi salutarem esse compererunt. Quapropter eos per has angustias jusserat Deus ingressum moliri. Quod cum illi non intellexissent, & alio se convertissent, omnes propemodum perierunt. Similiter fere Graecis tunc ac-

1 Deest in Coll. Nov.

k Τὸ περὶ τῶν φυλῶν] Ο Κλεισθένης ἔλαθε τὰς μαντείας πῶς δεῖ πίξαι τὰς φυλάς. l Προεξήνεγκεν] Η ἀπόδοσις ἀπὸ κοινοῦ, ὅτι ὑ νῦν μᾶλλον τὸ αἰτίας δεῖν ἀφεῖσθαι. ἔθος ἦ τοῖς ῥήτορσιν, ὅταν θυμῷ κινήμασι χρῶνται τοῖς λόγοις, ἐλλείπειν τὴν ἀπόδοσιν, ὥστε ὁ Δημοσθένης πολλαχοῦ τε ποιεῖ, καὶ ὅτι περὶς τὸ Αἰσχίνου καταφερόμενος αὐτοῦ ἀπορεύεται. m Τί οὖν ὑ καὶ τοὺς Ἡρακλείδας] Οἱ περὶ Υλλον Ἡρακλεῖδαι, τὸ Ἀπόλλωνα ἥρωτο, πῶς ἂν κρατήσωσι τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἔχρησεν αὐτοῖς διὰ τῶν στενῶν καταβῆναι· μὴ συνιέντες δὲ τὸ χρησμὸν, διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ κατήεσαν. ἀπαντησάντων δὲ αὐτοῖς τῶν Πελοποννησίων, ἔδοξε μονομαχῆσαι τοὺς ἡγεμόνας τῶν δύο στρατευμάτων. δόξαντος μὲν τούτου, ὁ μὲν Υλλος, συμβαλόντων τῶν στρατευμάτων, πίπτει· καὶ τούτου ἦ δόξαντος, στρότερον τοὺς ἡττηθέντας, ἐπὶ ἔτη ὀκτὼ ἔτη σχεῖν ἡσυχίαν. πάλιν οἱ τῶν Ἡρακλειδῶν τούτων μετέπεμποι, ἀπῆλθον εἰς Δελφοὺς, περὶ τοῦ καθόδου χρησόμενοι. ὁ δὲ Απόλλων ἀνέχρειλεν αὐτοῖς πάλιν διὰ τῶν στενῶν κατιέναι. ἐκεῖνοι ἦ ἀντεῖπον ἀκούσαντες, ἀλλὰ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, σὺν πειθόμενοι ἀπώλοντο. ὁ δ' εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ἐκεῖνοι οὐκ ἠρώτησαν, διὰ ποίων στενῶν, πότερον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ, ἢ διὰ τῶν δύο ῥίων, τοῦ τε Αχαικοῦ, καὶ τοῦ Μολυκρείου. δεῖ οὖν ἡμᾶς διὰ θαλάσσης ἀπιέναι. ταύτῃ τραπομένων αὐτῶν, νομίσαντες οἱ Πελοποννήσιοι διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ πάλιν αὐτοὺς ἴεναι, ἐχώρησαν ἐπ' ἐκείνο τὸ μέρος. καὶ ἀπὸ τῶν ῥίων οἱ Ἡρακλεῖδαι ἔρημον εὑρόντες κατέσχον τὴν Πελοπόννησον. δειλὸν ἦ τὸ πειραδείσμα τῶν Ἡρακλειδῶν, τῶν πρώτων Λακεδαιμονίων, ὡς Πλάτων ἐπυθέτο.

cidit.

τότε. οἱ μὲν γὰρ, ὃν Πύλαις ἀπωλώλεσαν αὐτῶν· οἵδ' ὃν ταῖς ναυσὶν ὑπίκων παντα χῆ. ϖενὰ δ' ἦν [n] ὡς ἔοικεν [1] ἀμφοτέρωθι· ὧν τὸ μὲν φυλάξαθ ϖροσῆκε, τοῖς δὲ χρήσαθαι. διὸ καὶ τότε οἶμαι Θεμιστοκλῆς τ' Ἰσθμὸν παντὸς μᾶλλον [2] φεύγειν ἠξίου, ὥσπερ ἄλλό τι ἀρ. χαῖον κακὸν φυλαττόμενος, καὶ τῷ Σαλαμῖνα ϖρυβάλλεθ. καὶ μὴν ὅ μέντοι ἀτιμό. τερον, ὅδ' ἀδοξότερον τῷ Πελοπόννησον ἐκεῖνοι τότε ἔχον ϖρὸς ταῖς ναῦς, ἀλλὰ πολ- 354
λῶν [3] ἀγαθῶν ὁπλιτῶν ϖρόγονοι κατέστησαν, καὶ ὃς ὅδ' ὁ Πλάτων ὐδαμοῦ ϖώποτε ἐμέμ. ψατο τ' εἰς τοὺς πολέμους ἕνεκα, καὶ πλείω τοὺς ὀκλόγους αὐτῶν, ἢ τὴν ἄλλην δόξαν. αὐ. τὸς γὰρ [4] Πλάτων ὑμνεῖ τὸ Δωρικὸν τοῦτο ϖρατόπεδον. τούτου τοίνυν οὐχ ἧττον ὂν χαιρῷ τοῖς Ἕλλησι τὸ Θεμιστοκλέους [5] τοῦτο ϖρατόπεδον φαίνεται γενόμενον. [o] Ὅτι τοίνυν οὐδὲ χείρους ἐγένοντο ὑπ τούτων Ἀθηναῖοι τὰ κατ' ἤπειρον, ἔδειξε μὲν ἡ Πλαταιᾶσι μάχη, ὃν ᾗ μόνοις Λακεδαιμονίοις ἐφαμίλλους ἔχον· ἔδειξε δ' ἐν Μυκάλῃ, ἐν ᾗ μόνοι ϖρωτεύθησαν· ἔδειξε δ' ἡ ὃν Οἰνοφύτοις ὕστερον, ἐξ ἧς τὴν Βοιωτίαν ἔχον, καὶ Λοκροὺς καὶ Φωκέας. εἰ δέϖοθ' ὕστερον καὶ ϖροσέϖταιξ, ὅδ' ἐν ταῖς ναυσὶν ἐνίκων ἀεὶ νικήσαντες τότε· ἀλλ' ὅ Θεμιστοκλῆς γε ὑδετέρου τ' ϖαιγμάτων τούτων αἴτιος· ὐδαμοῦ, ὅγε καὶ ζῶντος καὶ μετ' τελευτήν, ὐκ ὀλίγον χρόνον τοσοῦτον ἴσχυον ἀμφότερα. τὰ μὲν δὴ μέχρι τ ναυμαχίας καὶ τῆς φυγῆς [6] τ βασιλέως Θεμιστο. κλέους ἔργα καὶ ϖολιτεύματα τοιαῦτα, οἷα ϖροσῆκεν ἀνδρὸς τοῦ εἰ), [7] ὅ μὲ κολακεύειν, ὡς ἐγὼ νο- 355
μίζω, ϖλεῖστον ἀνθρώϖων ἀϖοφυγόντος, σωφέσεως δὲ καὶ τόλμης ὅτι ϖλεῖστον ἴσχοντος μετὰ ϖωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἁϖάσης. τὰ δ' ὕστερον ϖοῖ ἄττα, ὡς ἐν βραχέσι [8] διελθεῖν. Μαρ-

cidit. Nam qui ad Pylas erant profecti, perierant; qui autem erant in navibus, ubique vincebant. Anguſtiae vero, ut apparet, erant utrobique; quarum alterae cavendae, alteris erat utendum. Quocirca tum quoque Themiſtocles Iſthmum fugiebat diligentiſſime, quaſi antiquum quoddam malum caveret, ac Salaminam ſibi opponebat. Quid quod non minus glorioſe illi tum navibus Peloponneſum occuparunt, ſed multos ac bonos procrearunt milites, quoſque ne Plato quidem unquam reprehendit, quod ad rem bellicam attinet, verum poſteros eorum pluris quam reliquam gloriam, facit. Ipſe enim Plato Doricum laudat exercitum. Hoc igitur non minus oportunus Graecis hic Themiſtoclis exercitus fuit. Quod autem ex hac re non deteriores in proeliis terreſtribus redditi ſint Athenienſes, teſtatur Plataica pugna, quae ſolos habuit Lacedaemonios participes; teſtatur Mycalenſis, in qua ſoli principes fuerunt; teſtatur in Oenophytis poſt commiſſa, qua Boeotos, Phocenſes, & Locros devicerunt. Sin etiam aliquando impegerunt poſtea; nec ſemper e navibus vicerunt, quemadmodum tum vicerant; neutrum tamen eſt Themiſtocli imputandum, quo cum vivo tum mortuo utrobique non parvo tempore fortiores erant. Atque ea quidem Themiſtoclis facta, quae uſque ad pugnam navalem & fugam Regis pertinuerunt, talia fuere, qualia decebant eum, qui cum ab adulatione aberat omnium, quantum judico, longiſſime, tum prudentia & fortitudine, ſimulque temperantia & omni juſtitia valebat plurimum. Quae autem conſecuta ſunt, haec, ut breviter percurram, fuerunt. Mar-

1 Coll. Nov. ἀμφοτέρωθεν. 2 Coll. Nov. ἠξίου φεύγειν. 3 Coll. Nov. καὶ γαθῶν. 4 Tertio de legibus. *Cant.* 5 Deeſt in Coll. Nov. 6 Coll. Nov. τῷ ſecunda manu. 7 Coll. Nov. τὸ μὲν. 8 Coll. Nov. διελθεῖν.

n Ὡς ἔοικεν ἀμφοτέρωθι] Τὸ ἀμφοτέρωθι, ἢ εἰς ἀμφότερα· τὸ ϑ ἀμφοτέρωθεν, καὶ ὐκ τῶ δύο μερῶν. o Ὅτι τοίνυν οὐδὲ χείρους] Σοφίζεται σεσῶθαι, καὶ γὰρ ἐρρύτευσαν μετὰ Ἀθηναίων, ϵ πεζοὶ, τ βαρβάρων Λακεδαιμόνιοι· ἀλλὰ μετὰ τὸ ναυικὸν πεζοὶ, τῶν Ἀθηναίων ἐπιδωκάντων καὶ ὑπ ϲὲ τῇ Μυκάλῃ ὄντων, ὠκνήσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀνεχώρησαν ἀπ' οἴκου, καὶ μόνοι κατελείφθησαν Ἀθηναῖοι. Διὸ τοῦτο ἐν φησὶ, ὅτως ἀναχωρῆσαι αὐτοὺς, διὰ τὸ σθένος ῥώμην τοὺς Ἀθηναίους.

donius

δόνιος μὲν ὑπὲρ βασιλέως [1] ἐκηρυκεύετο Ἀθηναίοις, ἔργῳ πεῖραν εἰληφὼς, ὅτι σὺν ἐκείνοις ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἡ ῥοπὴ, καὶ ὁποτέροις ἂν [2] πρόσθωνται, τούτους ἀνάγκη κρατεῖν. ὁ δὲ πρεσβεύων ἦν Ἀλέξανδρος Μακεδόνων βασιλεύς. Ἀθηναῖοι δὲ ἀκούσαντες μὲν ὡς ἀνοικιεῖ τὴν πόλιν αὖθις, καὶ τὴν χώραν ἀποδώσει, ἀκούοντες δὲ ἑτέρας φιλανθρωπίας καὶ φιλίαν καὶ συμμαχίαν τὴν ἀεὶ χρόνον, οὐδενὶ τούτων ἐπήρθησαν, οὐδὲ κατήφησαν τῶν παρόντων οὐδέν· ἀλλὰ τὸ μὲν κίνδυνον τὸ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ἀντὶ τῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων δωρεῶν ἐδέξαντο· τῷ δὲ πρεσβευτῇ τὸ μὴ ταὐτὰ τοῖς πρότερον ἀγγέλοις παθεῖν ἀφῆκε τὸ χρῆμα τῆς προξενίας, [3] ἀνεῖσαν· προσέταξαν δ' ἀποδοῦναι εἰ) πρόσχρημα, καὶ δεῖν λοιπὸν τοιαύτας ἀγγελίας μὴ φέρειν. τοιαῦ-
356 τα τὰ Θεμιστοκλέους πολιτείας καὶ στρατηγίας ἀπέλαυε· εἰς τοῦτο [4] δ' ἄπαιδίας προήγαγεν [5] ἀν-δρίας καὶ μεγαλοψυχίας, καὶ δεῖν μισεῖν ἅπαξ ἀγεννῆ ἀφαιρεσίαν, ὥσθ' ἑαλωκότος μὲν δεύτερον αὖθις δεῖν ἄστεος, πέμποντος δὲ πάλιν Μαρδονίου τοὺς λόγους, ἐν Σαλαμῖνι τὴν βουλῆς ὕσπιν, καὶ δεῖν κήρυκος Ἀθήνηθεν ἥκοντος, ἐπειδή [6] τις εἶπεν ἐν τῇ βουλῇ δέχεσθαι. συλλεγέντες πάντες κατέλευσε, αὐτοὶ μὲν αὐτὸν, αἱ δὲ γυναῖκες, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ὕδεν ἀπιμότερον δήπουθεν ὦ Πλάτων ἔργον ἐργασάμεναι, οὐδ' ἐλάττονος ἄξιον εὐφημίας τῶν ἐν τῇ σῇ πόλει πεφομένων γυναικῶν, ἃς σὺ κελεύεις μετὰ τῶν ἀνδρῶν συστρατεύεσθαι τὰ τὰ ποιήσας. ἆρά σοι δοκοῦσιν ὁ Θεμιστοκλῆς ταῦτα λέγων φαίνεσθαι, ἢ [7] ταῦτα παιδεύων τοὺς παρ' αὐτὸν συλλεγομένους; ἐλθόντων τοίνυν Λακεδαιμονίων ὑπὲρ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ἀλεξάνδρῳ, καὶ δεησαμένων ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὑποχειρίων παῖδας καὶ γυναῖκας αὐτοῖς καὶ τοὺς ἔξω τῆς ἡλικίας θρέ-ψειν, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ, τοσοῦτ' ἀπέσχε δεῖν ταῦτά γε δεηθῆναι δέξασθαι, ὥστε συγγνώμης
357 αὐτοὺς ἀξιώσας ἀπέστειλεν, ὡς οὐκ εἰδότας παρ' ὅτου πίνας πρεσβεύονται. τῷ δ' αὐτῷ φρονή-

donius quidem legatos pro Rege mittebat ad Athenienſes, cum re expertus eſſet, ab illis totum pendere negocium, & cum quibus illi ſe conjunxiſſent, eos neceſſario vincere. Fungebatur autem legatione Macedoniae rex, Alexander. Verum Athenienſes quamvis audirent fore, ut Urbem inſtauraret, ac regionem redderet; audirent etiam aliam humanitatem, amicitiam, & ſocietatem in perpetuum; nihil tamen commoti ſunt, neque rerum ſuarum quicquam decorarunt: ſed & diſcrimen pro Graecis ſuſcipiendum donationi contra Graecos factae praetulerunt, & legato, ne idem, quod priores nuncii, pateretur, propter juris hoſpitalis praetextum remiſerunt; ita tamen ſi mox diſcederet, nec in poſterum ſimiles obiret legationes. Hos illi Themiſtoclis adminiſtrationis & imperii militaris fructus perceperunt; eoque fortitudinis ac magnanimitatis & omnium illiberalium miniſteriorum odii omnes perduxit, ut, cum Urbe ſecundo capta, mitteret iterum legatos Mardonius, Salaminae reſidente curia, & Athenis legatus veniſſet, poſtquam eum de ſenatu quidam recipi juſſit, illum collecti lapidibus obruerint, & uxorem ejus mulieres; quae quidem non ignobilius opus, Plato, nec minore dignum laude peregerunt, quam tuae Reipublicae mulieres; quas tu ſimul cum viris jubes militare, atque hoc & illud facere. An tibi, Themiſtocles, cum haec diceret, aut haec ſuos doceret, miniſtraſſe videtur? Cum igitur veniſſent Lacedaemonii ſub idem fere tempus, quo Alexander, & pro Graecis eos obſecrarent, puerosque ipſorum & mulieres una cum ſenibus toto belli tempore ſe alituros promitterent, tantum ab eo accipiendo abfuit, ut ipſos venia donatos, quaſi qui non cognoſcerent eos, apud quos legationem obirent, dimiſerit. Jam ejuſdem eſt fi-

1 Coll. Nov. ἐπικηρυκεύετο. 2 Coll. Nov. προσθεῖντο. 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἀφεῖσαν. 4 Coll. Nov. Bar. 7. δ' ἀπαιδίας. 5 Coll. Nov. ἀνδρείας. 6 Lycidas. Herodot. init. Calliopes. *Cant.* 7 Ταῦτα Bar. 7. rec. manu; deeſt in Coll. Nov.

ματός ὅτι καὶ ἡ στήλη ἦν ὕστερον τούτων ἔσηξε, λέγουσαν τάδε, Ἀρίθμιον τὸν Πυθώνακτος τὸν Ζελείτην ἄπιμον καὶ πολέμιον εἶναι τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων αὐτὸν καὶ γένος, ὅτι τὸν ἐκ Μήδων χρυσὸν εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅτι τούτου ψήφισμα Πλάτων [2] ἂν ἔγραψε κάλλιον ἢ σεμνότερον περὶ οὗ αὐτῷ δοκάζοις. σκοπῶ δὲ κἀκεῖνο ὅτι τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας ἔστιν ἄμφω τὼ δόγματε. ὁ μὲν γὰρ, τοῖς φύλαξιν ἀπεῖπε μὴ κτᾶσθαι [3] χρυσόν, ὁ δὲ τὸν κομίσαντα τὸ ἐκ Μήδων χρυσίον, πολέμιον τῆς πόλεως ἀνέγραψε· κἄντις ἀποκτείνῃ, μὴ εἶναι δίκας. ὑκοῦν ἦν Πλάτων τὸν ἄειτ' οἰκουμβήνης πόλεως φυλακιὼ ἐπελάμβανε, ταύτην ἐκεῖνος τῆς Ἑλλάδος ἠξίου ποιεῖσθαι. καὶ ταύτην τὴν στήλην καθιέρωσαν Ἀθηναῖοι τῇ θεῷ, δηλώσαντες τῷ ἀγάλματι [p] τῷ Μαραθωνόθεν, νομίζοντες ὑδὲν ἀπιμότερον [4] ὑδὲν ἀχρηστότερον εἶναι τῶν ἄλλων ἀναθημάτων· ἐν ᾗ τοῖς Ἀλεξάνδρου ἐπιχειροῦσι τὸν Ἕλληνας ὅπως [5] δεῖ χρῆσθαι γέγραπται. ἀμφοτέροις δέ μοι δοκεῖ τοῖς ἔθνεσι προσήκειν ἅπασι ὑπὲρ Θεμι- 358
στοκλέους ψῆφον φέρειν ἀγαθήν. ὅσοι τε γὰρ τὴν σωτηρίαν οἰκειότατον καὶ θεῖον νομίζουσι, [6] Θεμιστοκλῆς ὑστὶν ὁ βεβαιώσας αὐτὴν ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν· [q] ὅσοι τε φρονήματι κρίνουσι τὰ θέλιμα, καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν κινδύνους καὶ τὴν εὐδοξίαν τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἐντιμότερον ἡγοῦνται, οὐκ ἔχουσι τοὺς ἐκείνου [7] καλοῦ θέλεθρα. ὥστ' ἀμφοτέροις ἂν τοῖς κριταῖς, νικὴν δικαίως. καὶ γάρτοι μίαν ναυμαχίαν συλλεγέντων εἰς τὸν ἰσθμὸν ἁπάντων, καὶ φερόντων [8] τὴν ψῆφον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος περὶ τῶν ἀεισείων, ἔξεστι [9] μέν τι καὶ ἄγνωμον οἰκοῦσθαι

dentiae columna quoque, quam poſtea cum his verbis erexerunt; Arithmius, Pythonactis Filius Zelites inteſtabilis & hoſtis eſto populi Athenienſis una cum tota gente, quod aurum ex Media pertulerit in Peloponneſum. Equidem non video, quomodo praeſtantius eadem de re, vel gravius decretum potuerit Plato conſcribere. Verum illud conſidero, ejuſdem fuiſſe utrumque dogma philoſophiae. Nam ut ille cuſtodes vetuit aurum habere, ita hic eum, qui aurum ex Media detulerat, Urbis hoſtem declaravit; & ſi quis eum occideret, impunitum fore. Itaque quam Plato civitatis optime inſtitutae putavit eſſe cuſtodiam, hanc ille per totam Graeciam voluit obſervari. Eam autem columnam Athenienſes Deae conſecrarunt, juxta Marathoniam ſtatuam collocatam, quod exiſtimarent eam non minoris precii nec uſus, quam reliqua fore donaria; quae quomodo iis, qui Graecos vellent corrumpere, utendum eſſet, doceret. Quid quod utraque gens omne de Themiſtocle bonum ferre debet ſuffragium? Nam & qui ſalutem primo loco petunt, eam Themiſtocles cunctis Graecis confirmavit; & qui gloria res metiuntur, ac pro honeſtate ſuſcepta pericula, nominiſque ſplendorem vitae ſecurae praeferunt, non habent quos cum illius virtute componant. Ex quo fit, ut utrorumque judicio merito palmam ferat. Quare cum poſt navale proelium eſſent omnes in Iſthmum collecti, & ex ara Neptuni de principatu ſententiam ferrent, quamvis in ea liceat aliquam ingrati animi tur-

1 Ἀρίθμιον Plut. in Themiſt. Vide Palmerii notam infra ad pag. 504. prolatam. 2 Bar. 7. ἀνίγραψε pro ἂν ἔγραψε. Coll. Nov. κάλλιον Πλάτων ἂν ἔγραψεν. 3 Coll. N. Bar. 7. χρυσίον. 4 Coll. Nov. Bar. 7. ὑδὲν ἀχρηστότερον. 5 Coll. Nov. δεῖ. 6 Bar. 7. ἁπάντων Θεμιστοκλῆς. Coll. Nov. ἁπάντων νομίζουσι, Θεμιστοκλῆς. 7 Coll. Nov. Bar. 7. καλλίω pro καλῶν. 8 Bar. 7. τὴν rec. manu; Deeſt in Coll. Nov. 9 Bar. 7. μίτυ. Sic & Coll. Nov. rec. manu intra lineas.

p Τῷ Μαραθωνόθεν] Τοῦτο λέγει, ἢ ὅτι τὸ Μαραθῶνι ἱστάμενον ἄγαλμα Ἀθηνᾶς ἔφερον εἰς ἀκρόπολιν· ἢ τὸ Μαραθωνόθεν, νοεῖ τὸ ἐκ τοῦ Μαραθῶνι νίκης παρ' Ἀθηναίων. ἀνειλῆφθαι τῇ θεῷ. q Ὅσοι τε φρονήματι κρίνουσι] Εἰπὼν ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνεσι, νῦν μερίζει, εἴς τε τοὺς νομίζοντας τὴν σωτηρίαν κάλλιστον πάντων, καὶ εἰς τοὺς κρίνοντας κινδυνεύειν ὑπὲρ πατρίδος κάλλιον ἢ ζῆν. ὁ γὰρ πάντες Ἕλληνες ταυτὰ περὶ τούτων νομίζουσιν, ἀλλ' οἱ μὲν τοῦτο, οἱ δὲ ἐκεῖνο. εἰ δέ τις εἴποι πῶς πᾶσιν Ἕλλησιν εἶπε, φαμὲν ὅτι ὁ πᾶσιν ἁπλῶς Ἕλλησι λέγει, ἀλλ' ἐκείνοις ὅσοι τὴν σωτηρίαν οἰκειότατον καὶ πρῶτον ἁπάντων νομίζουσιν.

pitudinem

κατηγορῆσαι τῶν Ελλήνων, ἔξεστι δὲ τοιαύτην τῆς εὐγνωμοσύνης ἐπαινέσαι καὶ λαβεῖν ὑπὲρ Θεμιστοκλέους. [r]ἕκαστος γὰρ ἑαυτὸν πρῶτον φέρων, δεύτερον συνεξέπιπλον ἅπαντες φέροντες Θεμιστοκλέα. ἡ μὲν οὖν τοῦ πρωτεύειν ψῆφος, οἶμαι, τοῦ [1]φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις συμβεβηκότος ἦν, τοῦτο δ' ἔστι, μηδένα ἑαυτοῦ μᾶλλον φιλεῖν· ὥστ' οὐδ' ἰσχυρὰν εἶχεν ὀργήν, ὅτε συγ-
359 γνώμης ἀπήλλακτο. ἡ δὲ ὑπὲρ τῶν δευτέρων, σαφῶς ἤδη σύμβολον ἦν τῆς ἀληθείας, καὶ ὅτι οὐκ εἶχον [2]ἑτέρως δόξαν. ὥστε εἰ προείρητο ἐξ ἀρχῆς, μηδένα ἑαυτὸν φέρειν ἀλλ' ἕτερον, Θεμιστοκλέα πάντες ἂν ἔσεσθαι ἔμελλον· ὅπερ καὶ παντὸς ἄλλου [3]πᾶς τις προύκρινεν [4]αὐτῶν· καὶ ὁμοίως ἂν πρῶτον ἐγένετο ὥσπερ τότε δεύτερος. ὅτε γὰρ νῦν δεύτερον εἰς ψηφισάμενοι, προσόμοιον ἐποίουν, ὥσπερ ἂν εἰ πρῶτον ἐψηφίσαντο. [5]ὁ μὲν οὖν ὅσ' ὅπως ἔλαττον ἔχων ἀπῆλθεν, ἀλλ' ἀμφοτέροις οἰήσεται. τὰ μὲν γὰρ πρῶτα, καὶ πρὸς τῆς ἀληθείας καὶ πρ' αὐτῷ λαβὼν εἶχε· τὸ γὰρ αὐτὸ τοῖς ἄλλοις ἐποίησε μόνον τῶν ἄλλων διαφόρως· τὰ δὲ δεύτερα ἤδη συνεχωρήκει· ὡς ἐξ ἁπάντων πρῶτον ἦν. ἀναχωρισάντων δὲ τῶν Ελλήνων καὶ ἀθρόλυόντων τὸν σύλλογον, ὡς εἶδον τὸ συμβαῖνον, καίτοι δὲ καλῶς αὐτοὺς ἐξελεγξάντων ὡς οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ πολιτικῶς ἔχουσιν, οὐδ' ἐκεῖνα ὅπως πᾶσι [6]δικαίοις ἐψηφίσαντο, ἀλλ' ὑπὲρ ἐκάστης ἀνάγκης τῶν πραγμάτων ἀγχόμενοι,
360 καὶ οὐ πρὸς χάριν οὐδὲ πρὸς εὔνοιαν, τοσοῦτον ἁπάντων κατεγέλασεν, ὡς ὁ μὲν τῷ βραχρῆμα οὐδετοιοῦν ἐφεύρετο, καταφάντων δὲ τῶν πραγμάτων, ἦλθεν εἰς Λακεδαίμονα ὥσπερ ἱκέτης. οὕτω φαῦλός τις ἦν τοὺς τρόπους, καὶ αὐτόχρημα βραχύνους. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑπέσχον πρὸς τὴν ὑπερβολὴν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ παρόντα ἐτίμησαν, ὡς οὐδένα τῶν παρ' αὐτοῖς βασιλέων· καὶ ὡς ἀπῆει πρόπεμψαν πλακοῦντι

pitudinem Graecorum accuſare, poſſumus tamen de coetero gratum animum laudare, ac pro Themiſtocle ſuſcipere. Cum enim ſeipſum quiſque primo poſuiſſet loco, ſecundum omnes pronunciarunt Themiſtoclem. Ergo de principatu ſententia ex eo, quod eſt omnibus in natura ſitum, ut neminem quis magis, quam ſe, diligat, proveniebat, ideoque nec momentum habebat ullum, nec erat venia indigna. Verum quam de ſecundis ferebant partibus, ea veritatis erat illuſtre teſtimonium, nec eos aliter cenſere poſſe oſtendebat. Quapropter ſi praedictum fuiſſet initio, ne quis ſibi palmam tribueret, omnes erant Themiſtoclem pronunciaturi; quem quidem omnibus aliis praeferebant ſinguli; nec aliter primus, ac tum ſecundus, fuiſſet. Similiter & nunc, poſtquam eum ſecundo poſuerunt loco, perinde fecerunt, ac ſi primo poſuiſſent. Verun-tamen ne ſic quidem inferiores tulit potius, quam utroque vicit. Nam prima quidem erat a veritate & a ſeipſo conſecutus, quandoquidem idem, quod alii, ſolus juſte fecerat; ſecunda vero jam ei conceſſa fuerant; ſic ut omni ratione primus eſſet. Cum autem Graeci ſoluto conventu poſtquam eventum rei viderant, diſceſſiſſent, ac ſeſe ipſis, quod non ſimpliciter nec civiliter ſe gererent, nec illa juſte cenſuiſſent, neque gratia magis vel benevolentia ducti, quam extrema preſſi neceſſitate, probe coarguiſſet; ita contemſit omnia, ut in praeſentia quidem nihil curarit, rebus autem compoſitis Lacedaemonem quaſi data opera venerit. Uſque eo facilibus erat moribus, ac re vera miniſter. At Lacedaemonii non ſunt ad ejus adventum morati, quin & praeſentem honore eo, quo neminem regum ſuorum, afficerent; & diſcedentem tre-

1 Bar. 7. πᾶσιν ἀνθρώποις φύσει. 2 Coll. Nov. ἑτέρῳ. 3 Bar. 7. πᾶς τις recenti manu. 4 Coll. Nov. αὐτὸν. 5 Bar. 7. καὶ pro ὁ. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. δικαίως.

r Ἕκαστος γὰρ] Επειδὴ ἕκαστος ἑαυτὸν πρῶτον ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκάλει. ἐκάλεσε γὰρ καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἑαυτὸν πρῶτον, ἀλλ' ἑτῷ μὲν δικαίως, ἐκείνοις δὲ ἀδίκως.

λογάσι τῶν νέων, ἄχει τῶν ὅρων τῆς Λακωνικῆς, μόνον Ἑλλήνων καὶ [1] τῶν βαρβάρων καὶ τῶν πρότερον καὶ τῶν ὕστερον. τοσοῦτον αὐτοῖς ἔδοξεν ὑπὲρ ἅπαντας ἀνθρώπους Θεμιστοκλῆς εἶναι. καί τοι ὅτε τῶν Ἑλλήνων οἱ κράτιστοι τὰ κατ' ἤπειρον οὐκ ἠμύνοντο πρόπεμποντες ἐκεῖνον μέχρι τ[2] ὅρων τῆς χώρας τῆς ἑαυτῶν, πῶς [3] ἔνθ' ἡμῖν τῶν [5] ὁπλιτῶν ἕνεκα ψέγειν; ἢ πῶς μὴ ἐθέλειν ἐπαινεῖν, [4] ὃν οἱ ἀντίπαλοι δοκοῦντες εἶναι, καὶ ἄκοντες ἐτίμων ἃ μηδένα τῶν πώποτε; τριῶν τοίνυν ὄντων χρόνων, [4] ἀφ' ὧν ἄνδρα ἐξετάσειε Θεμιστοκλέα, κατὰ πάντας ἀνὴρ ἄριστος καὶ πρῶτος φανήσεται. πρὶν μὲν γὰρ ἥκειν τοὺς βαρβάρους, τάς τε πόλεις διήλλαξε, καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως πολίταις ἀνῆκε τὰ 361
ἐγκλήματα. συμβάντων δὲ τῶν ἀγώνων, Λακεδαιμονίοις μὲν οὐ διενέχθη, τοὺς πολεμίους δ' ἐξέωσε μόνος. καταστάντων δὲ τῶν πραγμάτων, καὶ Λακεδαιμονίων ἐθελόντων ἀκαπόνδους τὰς πόλεις ποιεῖν, ὅσαι μετὰ τῶν ἀσμενίων ἐγένοντο, ἀντεῖπε καὶ διεκώλυσε, νομίζων ὅμοιόν τι συμβήσεσθαι, τῷ τὴν Ἑλλάδα ἔκσπονδον αὐτὴν ὑφ' αὑτῆς ἀποφῆναι. πλέον γὰρ ἢ τριάκοντα πόλεις ἔδει τῇ συμφορᾷ ταύτῃ περιπεσεῖν. οὕτως ἡγεῖτο [5] προσήκειν εὐτυχοῦσαν τὴν Ἑλλάδα λαμπρὸς οὕτω καὶ τῶν ἐχθρῶν κρείττων γενομένην, τοσοῦτον ἐλάττονα ἢ πρότερον γενέσθαι. πῶς ἂν κρείττων ἀνὴρ ἐγένετο, ἢ πῶς [6] δεξιώτερος τὰ πολιτικά; ἔχων δὲ λέγειν καὶ περὶ τῶν ὕστερον αὖ συμφορῶν, καὶ ὅπως

centis delectis juvenibus ad fines Laconicae, quod nemini Graecorum nec Barbarorum vel ante vel post contigit, deducerent. Tanto reliquos intervallo videbatur ipsis superare Themistocles. Ergo quem praestantissimi rebus in terrenis Graecorum ad fines usque suae regionis deducere non erubuerunt, eum nos militum causa vituperabimus? Nec eum laudare dignabimur, quem, qui hostes esse videbantur, etiam inviti, quibus adhuc neminem, sunt honoribus prosecuti? Cum autem tria sint, e quibus considerari Themistocles queat, tempora, primum in singulis atque optimum se praebuit. Etenim ante barbarorum adventum civitates in concordiam redegit, & cives Athenienses a criminibus absolvit. Deinde cum instarent pericula, nec cum Lacedaemoniis disceptavit, & hostes solus ejecit. Rebus denique compositis, cum Lacedaemonii civitates eas, quae cum hostibus se conjunxerant, de foedere vellent tollere, contradixit, ac prohibuit, quod existimaret, id perinde futurum, quasi a seipsa Graecia de foedere tolleretur. Siquidem plura quam triginta oppida fuerant eam calamitatem subitura. Quocirca putabat indecorum fore, si Graecia, quae tam splendida fuisset usa fortuna, hostesque devicisset, tanta sui parte minor fieret. Quomodo melior, obsecro, vel in Republica administranda prudentior esse potuit? Et quoniam posteriores quoque clades ejus recensere possem, ac quo-

1 Abest τῶν ante βαρβάρων in Bar. 7. 2 Coll. Nov. Bar. 7. ἐείων. 3 Coll. N. Bar. 7. ἔνθ'. 4 Coll. Nov. ἀφ' ὧν πς. 5 Coll. Nov. Bar. 7. προσήκειν. 6 Bar. 7. δεξιώτερος τὰ πολεμικά. —— δεξιώτερος item Coll. Nov.

5 Οπλίτων ἕνεκα] Η διόπ ἐ κατ' ἤπειρον ἔχων ὁπλίτας ἐμάχετο. t Ον οἱ ἀντίπαλοι δοκοῦντες] Αντιπάλους Θεμιστοκλέες οἵμαι λέγει τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τῷ τῶ Πλάτωνος δόξαν. ἐκεῖνος γὰρ τῷ ὁπλιτικῷ σεμνύνει, ἐς ἣν πάντων προέχειν Λακεδαιμονίους φησὶ, ὅθεν καὶ ψέγει Θεμιστοκλέα, ὡς καὶ βιλαόσαν Πέρσῃ βελτίονα μαχέσασθαι· τὸ δὲ ἄκοντες λέγει, ἐπειδὴ ἠδέοντο τῷ ἀρίστῃ αὐτὸν, ὅθεν καὶ παρὰ γνώμην ἐτίμων. * ὅσῳ ἐποίησεν ὁ ῥήτωρ ἐπὶ Μιλτιάδου ἢ Κίμωνος, μετὰ τὰ ἐγκώμια τῷ ἀνυχίαν αὐτῶν ἐπινεγκών, ἐπὶ μὲν Μιλτιάδου τῷ κάθειρξιν, ἐπὶ δὲ Κίμωνος τὴν φυγὴν, τοῦτο κἀνταῦθα ποιεῖ, ἀντίπαιστι δὴ αὐτῷ ἡ πρὸς τὴν Πέρσην φυγὴ, τεχνικῶς δὲ τὰ τοιαῦτα τίθησιν ὕστερον, ἀδυνὴ τοῖς πρότερον ποιῶν, ἔχει δὲ τῷ μίμησιν παρὰ Θουκυδίδου· κἀκεῖνος γὰρ εἰσφέρει τὸν Κορίνθιον δημηγορῶντα παρὰ τοῖς Αθηναίοις, καὶ μὴ τὸ καθολικὸν τοὺς γειτόνους παρὰ Κορινθίων εἰς Αθηναίους εὐεργεσίας, ἐπαίρονται καὶ τὰ δικαίως καὶ Κερκυραίων ἐγκλήματα. ὅπως ἂν πῶς εἴπῃ συμφορὰν τὴν φυγὴν, ἵνα δείξῃ τυχὸν καὶ ἐ γνώμης ὂν τοῦτο. σπουδαιότατα ἂν λέγει, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι αἰσχυνόμενοι νομισθῆναι προδόται ὑπὸ τῶν Παυσανίαν, καὶ τὸν Θεμιστοκλέα σπουδαῖον αὐτῶν ἔλεγον.

modo

ἂν ἅπαν τὸ πρᾶγμα συνεσκευάσθη, καὶ ὁποῖόν τινα καὶ τούτοις παρέσχεν ἑαυτόν, ἐβουλόμην
μὲν ἂν οὐ τούτῳ χρείας εἶναι τὸν λόγον, ὥστε καὶ περὶ τούτων ἐπεῖγεν διελθεῖν. οἶμαι γὰρ [1] ἂν φαυ-
362 λότερα, οὐδ' ἐλάττω εἰπεῖν ἂν τῶν εἰρημένων ἦν [2] περὶ αὐτοῦ. ἐπεὶ δ' ἅμα τ' ἔξω τοῦ ὑποθέσεώς [3] ἐστι, καὶ μῆκος ἐπεισέρχεται τοῖς λόγοις, παραλείψω ταῦτα, τοσοῦτον ὑπομνήσας
καὶ περὶ τούτου μέρους, ὅτι ἐπειδὴ ἔδει στρατεύειν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδα, πρόκρινε τελευτᾶν· ἔργῳ μὲν
ἅπαντας λύσας αἰτίαν, δείξας δ' ὁπόσου τιμᾶται τὰς πρότερον [4] τάξεις καὶ πολιτεύματα, καὶ
ὅτι οὐδέποτε ἐκῶν εἶναι δοῦλος καλοῦ καὶ δόξης ἕνεκα, οὐδὲν [5] πρότερον ποιήσειν, οὐ πλοῦτον, οὐ παῖδας, οὐκ ἐλπίδας, οὐ τὴν σωτηρίαν αὐτήν. εἶθ' ὡς ἵνα μηδὲν ἀνάξιον παθεῖν δεῖν
ὦσι, ζῶμεν ἡμεῖς αὐτοῦ διαβαλοῦμεν; καὶ διάκονον προσερροῦμεν, ὃς οὔτε Ἀθηναίοις οὐδὲν [6] πώποτε
ὑπηρέτησεν, οὔτε τῷ βασιλεῖ πώποτε ἠξίωσεν, ἀλλ' ἀντὶ τούτου ζῶντ' ἐβουλεύσατο; καὶ πῶς οὐκ
αἰσχρὸν ἂν εἴη καὶ ὑπερφυὲς, εἰ μήτε τὸν βίον, μήτε τὸν θάνατον αἰσχυνθέντες αὐτοῦ, ῥᾳδίως οὕτω
[7] βλασφημήσομεν; [8] ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ ἱερέας καὶ ἱερείας, καὶ ὅς τις ἄλλος Ἀθήνησιν εὐχεται, δημοσίᾳ
363 τοῦτ' ἂν εἰκότως καθ' ἕκαστον ἔτος πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις προσεύχεσθαι, κατὰ γῆν ἐκείνους τοὺς
χρόνους καὶ ἕως ἐξῆν, φῦναι πολὺ αὐτοῖς ἄνδρα ὅμοιον Θεμιστοκλεῖ, καὶ μετὰ τὴν ἄλλην φορᾶς, καὶ τοῦτο
ἐπενεγκεῖν τὴν γῆν ταγαθόν. οὐκοῦν ἐλάττω γ' ἂν ὀναθαί μοι δοκοῦσιν, ἢ εἰ πάντα εἰς ἑκατὸν καὶ ἔτη
πλείω τὴν χώραν αὐτοῖς [9] ἐξενεγκοῦσης. ἄλλως μὲ τοίνυν ἠσχυνόμην ἔγωγε, ἐπὶ τοσούτοις καὶ τοιούτοις
τοῖς [10] εἰρημένοις, μάρτυσι προχρώμενος· ἔστι δέ τι [11] πρᾶγμα μιᾶς μαρτυρίας ἣν δεῖ παρα-
σχέσθαι. σκεψώμεθα δὴ ποῖ' ἄττα λέγει περὶ Θεμιστοκλέους ἡμῖν Αἰσχίνης, ὁ Σωκράτους μὲν ἑταῖρος,

modo totum negocium fuerit confectum, qualemque in his ille se praebuerit, declarare; vellem equidem eam nobis ab oratione afferri necessitatem, ut etiam de his esset dicendum. Nam ea nec leviora, ni fallor, nec minora forent iis, quae jam relata sunt. Verum quoniam & argumentum superant, & nimium crescit oratio, omittam ea, & hoc tantum hac etiam de re addam, eum, postquam contra Graeciam fuit militandum, mori maluisse; qua quidem re cum crimen omne dissolvit, tum ostendit manifeste, quanti priores gestas res & Reipublicae administrationem faceret, nec unquam se scientem quicquam virtute & officio prius habiturum, non divitias, non liberos, non spem, non ipsam salutem. Ergo nos ea, quibus ille ne quid indignum committeret, moriendum sibi putavit, calumniabimur? Et ministrum vocabimus, qui nec Athenienſibus unquam ulla in re ministravit, & ne Regi ministrarent, haec in se consuluit? Turpe vero sit atque absurdum, si nec vitam ejus nec mortem reveriti, tam facile de eo male loquamur. Atque existimo equidem & sacerdotes, & quisquis alius Athenis preces faciebat, merito tum quidem publice quotannis hoc fuisse inter alia oraturos, ut aliquis apud ipsos Themistocli similis nasceretur, & inter caeterum proventum hoc etiam bonum terra produceret. Nec enim minorem videntur mihi fructum fuisse percepturi, quam si omnia cum centesimo, vel etiam majore foenore regio protulisset. Ac puderet me propemodum, cum tot ac talia dixerim, testes insuper adhibere, nisi unius esset aliquod momentum testimonii, quod proferendum censeo. Videamus ergo, quid Aeschines, Socratis sodalis, Platonis autem condiscipulus, de

1 Coll. Nov. Bar. 7. οὐδὲ φαυλότερα. 2 Coll. Nov. περὶ αὐτῆς ἴσχειν. 3 Illud ἐστὶ abraditur a Coll. Nov. 4 Coll. Nov. Bar. 7. πρείττους δὲ πὶ πολιτεύματα. 5 Bar. 7. προαιρήσειν. 6 Bar. 7. πώποτε οὔτε ὑπηρέτησεν. Coll. Nov. πώποτε —— ὑπηρέτησεν. 7 Bar. 7. βλασφημήσομεν; ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι. Coll. Nov. βλασφημήσομεν. 8 ἐγὼ — καὶ ὅς. Secunda haec Scripta manu in margine Coll. Nov. 9 Coll. Nov. ἐνεγκούσης. 10 Bar. 7. προειρημένοις, & mox προχρώμενος. 11 Coll. Nov. πρέσγυ.

11 Ἔδει στρατεύειν] Ὑποχόμενος τῷ Πέρσῃ, ἵνα μετ' αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἑλλάδος στρατεύσας παραδείη ζωὴν αὐτῷ, μηδεὶς ὡς φασὶ τῶν πρότερον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτοῦ πράξιων, καὶ ὧνπερ ὑπὲρ αὐτῶν αἰσχυνθεὶς, καινὴν πολὺν ἐπὶ τὸν ἐπελεύσεσθαι.

The-

Πλάτωνος δὲ συμφοιτητής. [1] ἐπειδὴ τοίνυν σὺ Θεμιστοκλέους βίᾳ ὁπλαμβάνεσθαι ἐτόλμησας, σκέψαι οἵῳ ἀνδρὶ ὁπτιμᾶν ἠξίωσας. ἐνθυμήθητι γὰρ ὁπόθεν [2] ὁ ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται. Ἀλλ' οὐδὲν ἔφη χαλεπὸν [3] ὦ Σώκρατες τὰ τοιαῦτα εἰδέναι. ἦλθε οὖν σοι πώποτ' ἐμέλησεν ὅπ ταύτης τῆς χώρας τοσαύτης οὔσης [4] ὅσον ὁ ἥλιος πορεύεται, ἣ καλεῖται Ασία, εἷς ἀνὴρ ἄρχει; πάνυ μὲ οὖν ἔφη ὁ μέγας βασιλεύς. οἶσθα οὖν ὅπ ἐκεῖνος ἐστράτευσε δεῦρο, καὶ ἐπὶ Λακεδαιμονίους, ἡγούμην εἰ τοῦτο τὸ πόλεε καταστρέψαιτο, ῥᾳδίως τοὺς γε ἄλλους Ελ- 364
λήνας ὑπηκόους αὑτῷ ἕξειν· καὶ οὕτως [5] εἰς φόβον Αθηναίους κατέστησεν, ὥς' ἐκλιπόντες τὴν χώραν, εἰς Σαλαμῖνα ἔφυγον, ἑλόμενοι Θεμιστοκλέα στρατηγὸν, καὶ ἐπέτρεψαν ὅ, τι βούλοιτο τοῖς ἑαυτῶν σώμασι χρήσασθαι. καὶ δὴ αὐτοῖς μέγισαι ἐλπίδες ἦσαν Αθηναίοις τῆς σωτηρίας, ἅπαντα ἂν ἐκεῖνος ὑπὲρ αὐτῶν βουλεύσαιτο. καὶ δὲ τούτου γ' ἕνεκα Θεμιστοκλῆς τοῖς παροῦσιν ἠθύμησεν, ὅπ πλήθει νεῶν τε καὶ πεζῶν καὶ χρημάτων τοὺς τῶν Ελλήνων σώματα πολὺ ἐλείπετο, τοὺς δὲ Βασιλέως σώσειεν, ἀλλ' ἦλθεν ὅπ εἰ μὴ αὐτῷ τὸ βουλεύεσθαι [6] ἐκείνοις σῴζειν, [7] τά γε ἄλλα αὐτῶν τοσαῦτα ὄντα τὸ μέγεθος, οὐδὲν μέγα ὠφελήσει· καὶ τοῦτο ἐγνώκει ὅπ ὁποτέρων ἂν οἱ ἐφεστῶτες τοῖς στράτμασι σωφρονέστεροι ἐν ἀρετῇ ἄνθρωποι ὦσι, τούτων καὶ αὐτῶν τὰ σώματα κρείττω εἰώθε γίνεσθαι. καὶ τότε ἄρα Βασιλεὺς ἤσθετο τὰ ἑαυτοῦ σώματα ἀσθενέστερα ὄντα, ἢ ἡμέραι ἀνδρὶ ἑαυτοῦ σωφρονεστέρῳ ἐνέτυχεν. ὁ δὲ, οὕτω ῥᾳδίως τηλικαῦτα ὄντα τὰ ἐκείνου μετεχειρίσατο, ὥς' ἐπειδὴ αὐτὸν κατεναυμάχησε, λῦσαι τὴν σχεδίαν ἣν ἔζευξε 365
Βασιλεὺς, πεῖσαι Αθηναίους ἐβουλήθη. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐδυνάτο, Βασιλεῖ ἔπεμψε ταναντία τοῖς ἐκεῖνου τῆς πόλεως δεδογμένοις· ὅπ κελευόντων Αθηναίων λῦσαι τὴν σχεδίαν, αὐτὸς [8] ἐνόμιζε, σῶσαι βασιλέα καὶ τοὺς μετ' ἐκείνου πειρώμενος· ὥς' οὐ μόνον ἡμεῖς οὐδ' οἱ ἄλλοι Ελληνες ἄξιον τῆς σωτηρίας Θεμιστοκλέα ἡγούμεθα εἶναι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς

Themiſtocle dixerit. *Quoniam igitur Themiſtoclis auſus es vitam carpere, vide, qualem adoriaris virum. Itaque cogita, unde Sol oriatur, atque ubi occidat. Non eſt, inquit, hoc difficile, Socrates, cognoſcere. Non igitur aliquando tibi in mentem venit, regioni terrae, quantam Sol perambulat, quae Aſia dicitur, unum imperare virum? Nempe regem magnum, inquit. Is igitur, ut noſti, contra nos & Lacedaemonios exercitum duxit, quae putaret facile ſe, cum has urbes duas ſubvertiſſet, reliquos eſſe Graecos ſubjugaturum; & eum Athenienſibus metum attulit, ut relicta patria, Salaminam fugerent, & Themiſtoclem, quem ducem crearant, juberent de ſe, quod vellet, ſtatuere. Quare quod ille pro ipſis conſilium caperet, in eo maximam Athenienſes ſpem ponebant ſalutis ſuae. Nec vero Themiſtocles, quamvis videret Graecos navibus, militibus, pecunia multum inferiores eſſe, regem ſuperiorem; de re tota deſperavit, cum ſciret fore ut, niſi conſilium ipſis ſuppeteret ſuum, reliqua tanta non eſſent admodum profutura; nec ignoraret eorum fere res ſuccedere felicius, quorum praefecti ſint virtutis ſtudioſores. Quamobrem Rex etiam tum ſe imbecilliorem factum agnovit, quo die in virum ſe ſtudioſiorem incidit. At hic tam facile res illius tantas tractavit, ut, poſtquam navali illum proelio ſuperaſſet, pontem, quem Rex conſtraverat, diſſolvendam ſuadere voluerit. Ut autem non potuit; Regi contraria ſignificavit eorum, quae fuerant a civitate decreta; ſe videlicet Athenienſibus pontem ſolvere volentibus reſiſtere, qui Regis ac ſuorum ſalutis eſſet ſtudioſus. Quocirca non nos modo cum reliquis Graecis autorem ſalutis cenſemus Themiſtoclem, verum & Rex*

1 Verba Socratis in dialogo quodam Aeſchinis. *Cant.* 2 Ὁ ilud non agnoſcit Bar. 7. 3 Abeſt a Bar. 7. 4 Coll. Nov. ὅσην. 5 Coll. Nov. Αθηναίους εἰς φόβον. 6 Coll. Nov. rec. manu ἐκείνοις σῴζειν τὰ. 7 Bar. 7. τά τε. 8 Coll. Nov. Bar. 7. ἡγωνίζετο.

ipſe,

ὁ καταπολεμηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ὑπὸ μόνου ἀνθρώπων [1]ἐκείνου φῆτο σεσῶσθαι. τοσοῦτον τοῦ ἐκεῖνος τοῦ [2]φρονεῖν προεγένετο. τοιγάρτοι φυγάδι ποτὲ αὐτῷ τῆς πόλεως γενομένῳ, ὡς σεσωσμένῳ ὑπ' αὐτοῦ χάριν ἀπέδωκε, καὶ ἄλλα τε δῶρα πολλὰ ἐδωρήσατο, καὶ Μαγνησίας ὅλης ἀρχὴν ἔδωκεν· ὥστε καὶ φεύγοντος αὐτοῦ, τὰ πράγματα μείζω ἦν, ἢ πολλῶν Ἀθηναίων [3]καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν δοκούντων εἶναι, οἴκοι μενόντων. τίς ἂν οὖν [4]ἐκείνῳ τοῦ χρόνῳ δικαίως αἰτίαν ἔχοι [5]μείζονα δυνάσθαι ἄλλον, ἢ Θεμιστοκλῆς, ὃς τὸν τῆ ἀφ' ἡλίου ἀνίσχοντος μέχρι ἡλίου δυομένου Βασιλεύοντα, στρατηγήσας τοῦ Ἑλλήνων κατεστρέψατο; σὺ δὴ μοῦ οὖν ἔφην ἐγώ, ὦ Ἀλκιβιάδη, ὅτι ἐκείνῳ τοιούτῳ ὄντι, οὐκ ἐχρὴ [6]ὑπολαμβάνειν τοσαύτην δύναμιν ἐγένετο, ὥστε φυλάξασθαι μὴ ἐκπεσεῖν, μηδὲ ἀτίμῳ ὑπὸ τῆς πόλεως γενέσθαι, ἀλλ' ἐνεδείσατο. τί οὖν οἴει τοῖς τε φαύλοις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν μηδεμιᾷ ὑπιμελείᾳ ἑαυτῶν ὄντων; ὦ θαυμα-
366 στὸν εἰ καὶ τὰ μικρὰ δύναιτο κατορθοῦν; καὶ μηδὲν γέ μοι ἦν δ' ἐγὼ ὦ Ἀλκιβιάδη καλαγωγὸς ὡς πρὸς τὰς τύχας καὶ τὰ θεῖα πράγματα ἀλλοκότως καὶ ἀθέως ἔχοντος, εἰ προσίθημι ἐκείνῳ ὑπισχνοῦμαι πάντων ὧν ἔπραξε, καὶ μηδεμίαν οἴομαι τύχην αἰτίαν τούτων τοῦ ἔργων γεγενῆσθαι. πολὺ γὰρ ἂν ἐγώ σοι μᾶλλον ἔχοιμι ἀποδεῖξαι, τοὺς τἀναντία ἐμοὶ δοξάζοντας ἀθέως ἔχοντας ἢ ἐκεῖνοι ἐμέ, οἵτινες ἐξ ἴσου οἴονται τοῖς τε πονηροῖς καὶ τοῖς χρηστοῖς τὰς τύχας γίγνεσθαι, ἀλλὰ μὴ τοῖς καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς εὐσεβεστέροις γε οὖσιν, ἀμείνω τὰ παρὰ τῶν θεῶν ὑπάρχειν. ὁκοῦν αὐτὸς μέν ὅτι Σωκράτης ὁ λέγων καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ, φαίνεται δὲ ὢν μὲ τοῖς Πλάτωνος λόγοις ἀμφίκομον καὶ ὑπηρέτην ὀνομάζων, καὶ μὴ τῶν κολάκων πιθεὶς αὐτόν· ὃν οἷς δὲ νυνὶ προέμεθα, ἄμεινον τῆ Ἑλλήνων ἡγεῖσθαι κελεύων, καὶ
367 σοφιθεὶς ὑπισχνεῖται αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἁπάντων, καὶ μηδεμίαν τύχην ἀξιῶν αἰτίαν γίγνεσθαι, ἀλλὰ πάντ' εἶναι τοῦ ἐκείνου γνώμης. ἐγὼ τοίνυν τὸ μὲ τοῦ σοφιστοῦ τοῦτο καὶ δέ-

ipse, qui fuit ab illo superatus, ab hoc uno servatum se credidit. Tantum hic illi prudentia praestabat. Quare cum aliquando esset ex Urbe expulsus, gratias ei, ceu conservatori suo, retulit, & cum alia multa dona, tum Magnesiae totius imperium dedit; sic ut exul esset meliore, quam Athenis cives plerique, qui probi videbantur, conditione. Quis igitur illo tempore potentissimus fuisse dicatur alius, quam Themistocles, qui regem ab ortu ad occasum Solis imperantem Graecorum dux devicerit? Hoc igitur, inquiebam, cogita Alcibiade, illi, qui talis esset, scientiam talem non suffecisse, ne ejiceretur, & a suis ignominia notaretur. Quid ergo plebeiis hominibus, & qui nullum sui curam gerunt, putas accidere? Nonne mirum sit, si vel parvas res possunt recte gerere? Neque vero dicas me, inquam, fortunam ac res divinas contemnere, si illum res omnes, quas jussit, scientiae, non fortunae opera perfeciss e credam. Multo enim facilius ego tibi adversarios meos impios esse, quam illi me possint ostendere, qui fortunam putant ex aequo probis & improbis favere, nec optimos quosque, cum sint pietatis pleniores, deos magis propitios experiri. Cum igitur idem Socrates & hic & ibi loquatur, in Platone tamen ministrum vocat, ac famulum, & inter adulatores ponit; hic vero Graecorum vult optimum haberi, & scientiam cunctis rebus ab eo gestis tribuit; nec fortunae quicquam concedit potius, quam illius prudentiae cuncta. Sed ego appendicem hanc non re-

1 Coll. Nov. ἔφητο ἐκείνου. 2 Bar. 7. σωφρονεῖν. 3 Abest a Bar. 7. 4 Bar. 7. τὸ ἐκείνῳ. 5 Bar. 7. μείζω. Coll. Nov. ἴσχει μεγίστου. 6 Coll. Nov. Bar. 7. ἠπίστημεν.

x Καὶ μηδὲν γ' ἐμοῦ] Ἐπειδὴ ὑπολαμβάνετο ὡς ἄλλως, καὶ κατὰ δαιμόνια παρ' ἐκφίρων, ἰδικῆ δὲ καὶ τοῦτο ἄξιον τὸ λέγειν, ὅτι αὐτὸς ἀπὸ ἰδίας συνέσεως κατέρθωσε, καὶ ὑπὸ συμπρεσβύτου αὐτῷ δαίμονος. ταῦτα λύει τὰ περὶ αὐτοῦ ὑπόψιαν.

cipio,

χορηγ, ἀλλ' ἀξιῶ τ' ἀγαθὴν τύχην ἁπάντων τ' καλῶν ἡγεῖσθ. ὅπ δὲ ὐχ ὁμολογ ζῶντα ἐκείνοις, ἐλέγχω. εἰ μ γὰ ἅπανθ' ζῶντ' ἐστὶ λόγος ἀμφοτέρωθεν λεγόμνος, κ πρὸς τ ὑπόθεσιν ἦν ἅπτις σκήσ) δεῖ τὸ λοιπὸν ἅπαν ' περαίνειν, ὁμολογείσθω τοῦτο, κ σθὲν πλέον ζητοῦμεν· πάντως κ ὕτως ἀναίπιον τὸ γ' ἡμέτερον. εἰ δ' ἀπὸ ασθενῆς δικαίας λέγ) κ κρίσεν τ ἀληθείας ἔχ, πστέσις χρὴ πιστεύειν ὅταν ζῶντ' ἐκείνοις ἐναντίως ἔχοντα φαίν); κ μὴν οὐξ ἴσου μὲν ἔγωγ' ἂν ἥδέπο' ἂν θεῖνν Αἰσχίννν Πλάτωνι, μήποτε ὕτω φιλονεικήσαμι, ἀλλ' ἀφείσθω τοῖς [2] τόποις τ σοφιστῶν ἡ κρίσις αὕτη· φημὶ δὲ ὅσῳ μείζων κ τελεώτερος Πλάτων εἰς λόγους, τοσούτῳ μᾶλλον ὑπέρ γε Θεμιστοκλέους [3] ἐκεῖνα [4] σθσήκ δέχεσθ. τ μ γὰ, ἃ [5] ἤκουσεν εἰκὸς λέγειν, ἢ ὅπ ἐγγυτάτω ἐκείνων· ὁ δὲ, τ φύσεως οἰμαι κέχρη) τῇ σθσίᾳ ὥσπερ κ ἄλλα μυρία δήπ διεξέρχ) ὀπὶ τῷ Σωκράτης ὀνόματι, σθὶ ὧν [6] ὁμολογεῖται, μηδὲν ἐκεῖνον πραγματεύεσθαι. δίκμα μὲν οἶμαι ποιῶν κατ' αὐτό γε τοῦτο, κὰ ἀνδρὸς ἀείσου, [7] τῷ τὸν δι- 368
δάσκαλον ἀξιῶν κοσμεῖν, πλήν γε ὅπ κ τὸ μήθ' ἄλλοις τῶν ὐκ ἀξίων καταμώνειν ἐθέλειν, σθσεῖναι σθσήκ.

[a] Α μ τοίνυν [8] σθὶ τ ἀνδρῶν εἰκὸς ἦν εἰπεῖν, μήτε τ ἀναγκαίων εἰρῆσθ, μηδὲν παρίντας, μήτε πάντα ἐφεξῆς οἰομένους δεῖν λέγειν, ὡς ἂν μήτω δοκοίμεν ἀπειροκάλως ἔχειν, ζῶντά ἐστιν. ἰσχυρίζ) δὲ οἷς σροσέπαιξ σρὸς τὸ δημόσιον, ὥσπερεί πινες χεῖρον ἔγνωσ σρὶ αὐτῶν, αὐτοὺς χείρους ἡγεῖσθ σροσῆκον, ἢ ὦ κ ἄλλους τινὰς εἰς αὐτοὺς ἐξαμαρτεῖν ὐδ' ἡμᾶς δ σροπλακίζειν ἀπέχεσθ δέον. ἐγὼ δ' ὐδ' ἄλλον τινὰ ἠξίων ἂν ζῶντα ὀνειδίζειν, μήτοι γε δὴ Πλάτωνα,

cipio, fortunamque rebus omnibus praeclaris eſſe ducem cenſeo; haec autem cum illis pugnare convinco. Etenim ſi haec omnia, verba ſunt utrinque prolata, & argumento, quod quis ſumſerit, eſt in reliquis ſatis faciendum; ſit ita, nec amplius quicquam quaerimus; noſtra certe cauſa ſic quoque manet integra. Sin dicuntur ſerio, ac veritatis continent ſententiam; utris erit, quando haec cum illis pugnant, credendum? Atqui ut Aeſchinem cum Platone nolim comparare, nec ea de re contendere, verum hoc judicium ſophiſtarum locis malim relinquere; ita quo major eſt ac doctior Plato, hoc magis illa pro Themiſtocle credi aio debere. Nam hic quidem quae audivit, vel his certe proxima videtur tradere; illi autem ingenio utitur ſuo, quemadmodum & alia multa ſub nomine Socratis tractat, de quibus nihil eum fatetur diſputaſſe. Ac recte quidem & juſte facit, dum praeceptorem ſtudet ornare, niſi quod nec alios, qui non merebantur, inſuper dedecorare velle debebat.

Atque haec quidem fere ſunt, quae de Viris erant dicenda, ſic ut nec ea, quae dici oportebat, omitteremus, nec omnia ſingillatim putaremus eſſe referenda, ne cui ineptire videremur. Sed offenſionibus populi nititur, quaſi ipſi, quoniam nonnulli minus recte de illis ſtatuerint pejores habendi ſint; aut cum alii quidam in eos peccaverint, nec nos a conviciis abſtinere debeamus. Ego vero ne alium quidem quenquam id vellem objicere, nedum Platonem, ſed

1 Bar. 7. περᾳνεῖν. 2 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. ἀτόποις. Vide quae ad hunc locum annotavimus.
3 Quae ſunt Aeſchinis. *Cant.* 4 Sic MSS. Coll. Nov. Bar. 7. Vulg. σθσήκειν. 5 Coll. Nov. ἤκουν.
6 Coll. Nov. ὡμολόγηται. 7 Coll. N. & Bar. 7. τὸ τὸν. 8 Coll. Nov. Bar. 7. Κοινὴ ἀπολογία. lit. rubr.

Σχόλια εἰς τὴν κοινὴν ἀπολογίαν.

a Α μ τοίνυν] Οἱ σθὶ ταύτης τ κοινῆς ἀπολογίας τέσσαρες λόγοι, ὥσπερ σαρεσκεύασε ταύτης δοκοῦσι, κ τ τῶν ἀνδρῶν ἀνατροφῆς κ διαίτης κ πολιτείας ἔπαινοι κ διηγήσεις. ἡ μ κοινὴ ἀπολογία τῆς ἀγῶσιν ἔοικεν, ἀπολογίας γὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἔχει, κ λύσεις τ ἐπενεχθεισῶν αὐτοῖς κατηγορι. καὶ γὰ οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι λόγοι κ αὕτη εἰς ἐστὶ λόγ, διὸ κ ὕτως ἀνομάζεται σαρὰ τῶν σαλαιῶν. ὁ ὑπὲρ τ σεσόρων, ἐὰ δέ τις εἴσει. σῶς κ ὁ ἐκείνους τοῖς λόγοις ἀπολογῆται

ἀλλὰ μεμνῆσθαι, τῦ, τί δὲ χεῖρον ἐγὼ ἂν ὁ δεῖνα ὅτι κόρρης ἀδίκως παταξῃ με. τῦ μὲν γὰρ ἢ φυγεῖν, ἢ χρήμασιν ἢ θανάτῳ ζημιωθῆναι, ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν τοιοῦτον παθεῖν, ἡ τύχη κυρία δήπου· τὰς δὲ λόγους καὶ τὴν πολιτείαν αὐτῶν, ἀφ' ὧν ὠφείλοντο, δίκαιον σκο-
369 πεῖν, ὧν ἐγὼ μὲν ὅπως ἂν ἐμαυτῷ συγγνοίην ἀξιοῦν τι, κατηγορεῖν οὐκ ἔχω. ὁ γὰρ εἰκὸς φησι παιδευθέντας ὑπ' αὐτῶν, εἰς αὐτὸς ἁμαρτεῖν, ὧδ' ἐξ ὧν βελτίους ἐγένοντο, οὐκ τούτων ἄδικόν τι ψηφίζεσθαι. ἐγὼ δὲ οὐχ ᾧ βελτίους ἐγένοντο φήσαιμι ἂν ἁμαρτεῖν αὐτὸς, ἀλλ' ὅτι μὴ πάντ' ἐκείνοις ἐδυνήθησαν ὅμοιοι γενέσθαι. τοῦτο δὲ πολλοῦ συγγνώμην ἔσαν ἀμφοτέροις εὑρίσκω. οὔτε γὰρ μὴ πάντ' ἀναμαρτήτους γενέσθαι, καὶ ταῦτα ὄντας, δῆμον, οὔτε [b] πάντας, ἀναμαρτήτους δυνηθῆναι ποιῆσαι, μεγάλης ἄντις τ κατηγορίας ἄξιον. ὅπου γὰρ οὐδὲ ἄνδρα ἰδίᾳ καθάπαξ αὐτίαν ἐκφεύγειν ῥᾴδιον, ἴσως δ' [1] οὐδὲ δυνατὸν, ἦπου πόλιν γε τοσαύτην οἴεσθαι προσήκει; ἀλλὰ μοὶ ὅπου γε καὶ τοῖς ἁμαρτοῦσιν αὐτοῖς εἰκὸς εἶ συγγνώμην, ἦπου τοῖς γε ἄγουσιν αὐτὸς πρὸς τὸ βέλτιον, καὶ οἷς ὅθ' ἡμάρτανον οὐκ ἐπείθοντο, δεινὸν εἰ μὴ φήσομεν. Πλάτων τοίνυν ὡς μὲν ἐκείνοις χρώμενοι κατώρθουν, οὐδὲν ἐᾶ σκοπεῖν· ἄδ' εἰς αὐτὸς ἐκείνους ἐξήμαρτον, τοσοῦτον ἀπεῖχον τῆ δοκῆν [2] τἀγ' ἐκείνοις
370 ποιεῖν, ὡς ταῦτα κατηγορεῖν. καὶ ἃ μὲν τῆς παιδείας αὐτῶν ἀπέλαυσαν, ὑφορᾶται. ἃ δ' οὐχ ὧν ἐπαιδεύθησαν ἦν, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ἐμμεμνημένοις, ταῦτ' ἐπ' ἐκείνοις ἄγει, τὰς ὅπως μηδὲν ἁμαρτήσονται, πᾶν ὅσον ἦν [3] ἐπ' αὐτοῖς θεάπονται. ὥσπερ ἂν εἴ τις τὰς γραμματιστὰς τὰς παιδεύσεις, τοῖς παισὶ τὰ γράμματα, καὶ δείξειεν, γράφειν οὐκ ἂν δυνατῶν, αἰτίους εἶ [4] φάσκοι ἂν περὶ ταῦτα ἁμαρτημάτων, εἴτι μὴ καλῶς ὕστερον

hujus meminiſſe, num ego, ſi quis injuſte mihi malam feriat, ideo ſim deterior. Nam ut aliquis exulet, opibus aut vita multetur, aut aliud patiatur quid tale, id in fortunae conſiſtit arbitrio; at ſermones ipſorum & adminiſtrationis rationem aequum eſt inſpicere, quae quomodo merito poſſim accuſare, equidem non video. At enim non debebant, inquit, a quibus erant inſtituti, in eos peccare, nec iis, per quae meliores erant redditi, iniquum quicquam ſtatuere. Ego vero non eos, quatenus erant meliores redditi, peccaſſe dixerim potius quam quod illis per omnia ſimiles effici non potuerant. Id autem utriſque facile ignoſci poſſe video. Etenim nec, quod non prorſus inſontes extiterint, praeſertim cum populus eſſent, nec quod non omnes inſontes reddiderint, in magno quiſquam crimine poſuerit. Nam ſi ne unus quidem homo facile poteſt ſemper culpa vacare, aut potius non poteſt; quid civitatem tantam poſſe cenſeamus? Quinimo cum etiam ipſis, qui peccaverunt, merito venia tribuatur, mirum erit, ſi illis, qui eos ad optima quaeque duxerant, & quibus, cum peccarent, non obtemperaverant, negabitur. Jam Plato nihil eorum, quae ex illorum conſilio recte geſſerunt, conſiderari permittit; quae autem in illos ipſos peccaverant, in iis tantum ab illorum voluntate receſſerunt, ut ea culpentur. Et fructus quidem eos, quos ex illorum inſtitutione perceperant, tranſilit; quae autem non tam ex inſtitutione prodierant, quam ex humana natura ſuperfuerant, haec illis tribuit, qui ne quid hi peccarent, omnem lapidem moverant; velut ſi quis literatores, qui pueros litteras docent, & quantum poſſunt, ſcribere, in cauſa fuiſſe dicerent, ſi quid minus recte

1 Coll. Nov. ὧδ' ἐν δυνατῷ. 2 Bar. 7. τ' ἐκείνοις, & rec. manu τἀγ'. 3 Coll. Nov. ἐν αὐτοῖς. 4 Coll. Nov. φάσκοι.

λογεῖται ὑπὲρ αὐτῶν, φαμὲν, ὡς εἰ καὶ ἀπολογεῖται, ἀλλ' οὐκ εἰς πλάτος, ὥσπερ εἰώθασι, βραχέος δὲ καὶ ἀναγκαίου τοῦ συμβαίνοντος τῆ τοῦ λόγου ἀπολογίας. b Πάντας ἀναμαρτήτους] Δημοσθενικὸν τὸ ἐπιχείρημα, μετὰ γὰρ τὸ σύγγνωθι εἰς ἔλαττον τὸ ἁμάρτημα ἀποδίδει καὶ κεῖνο προειλέν.

 postea

μηδὲ ὡς χρὴ, γράφοιεν ἐφ' αὐτῶν. Ἀλλ' ἃ ζῶντά γ' ὄξιν ὧν προϋπέδειξεν αὐτοῖς ὁ διδάσκαλος, ἃδ' ὧν ἐπαγδεύονζο, ἀλλ' ἐκεῖνος μὴ ὅπως ὀρθῶς [1]γράφσιν εἰσηγεῖτο, ἢ ἄγε σώζγσι, τ' ἐκείνᾳ μαθημάτων σώζουσι, ταῦτα δὲ αὐτῶν ὄξιν ἁμαρτήματα, εἴτ' ἀδείᾳ μαθήσεως, εἴτε ῥᾳθγμίᾳ, εἴθ' ὅπως δήποτε ἐπακολγθήσαντζα, πλὴν ἃ δι' ἐκεῖνόν γε, ἃδὲ τ' πᾶδ' ἐκείνᾳ [2]γε σπγδέλειαν, ἃ μᾶλλόν γ' ἢ ἢ οἱ τ' προφῶν ἀπορῦντες ἀφ' τὰς ποείσαντζας ἢ διδόντζας αὐτοῖς ἀπορῦσιν. Ἀλλ' οἶμαι τ' εἰδέλας ὄξιν ἅπαντα ταῦτα, ἃχ ὧν τις μετέχει, ἃδ' ὧν ὅσον οἷόντ' ἦν [3]ἀκαρπώσαντο. εἰ μὲ οὖν τί χεῖρον Ἀθηναίγς ἐκεῖνοι προδίδαξαν, λεγέσθω τᾶτο 371
καθ' αὐτῶν, ἃδὲις λόγος αὐτὰς [4]πραγτήσει τὸ μὴ ἃ φαύλγς εἶ). εἰ δὲ μὴ πάνλας ἐπάδδξε, μηδ' ὡς οἷόν τε ἀκριβέσαζα μηδ' ὡς μάλιζα ἐβγλήθη, τί τόγε ἐκπεφδγὸς, τῆς ἐκείνων προζασίας ἅπτις πιθείη; ἃ γὰ τ' ἐκείνων ὁμιλίας τᾶτο ἀπώναντο, ἀλλ' ἃκ ἀπώνατο ἐκείνων ἔτι ἃ τόγε. ἄκγν ἐξ ὧν προσεῖχον αὐτοῖς, ἐκ τάτων ἥμαρτον, ἀλλ' ἐξ ὧν ἃ προσεῖχον ἐπλημμέλης. ἄπως ἄ γ' ἐπείθονζο, σαφῶς ἄρ' οἱ πείθοντες ἔπειθον καλῶς. ἔπειζα μγσικὴν μὲ ἢ γεωμετρίαν ἢ τὰς ἄλλας τέχνας λέγω καὶ τὰς πάνυ φαύλας, ἃ πάντες οἱ φοιτήσαντες πρὸς τὰς διδασκάλους [5]λαμβάνγσιν, ἀλλ' ἐκ τ' πολλῶν ὀλίγοι κομιδῆ τινές· καὶ ἃδ' [6]ἐν τάτοις ἃδεὶς ἐπαναλγάζῃ τὰς διδασκάλγς αὐτὰς ὑπευθύνγς εἶ) τᾶ πρὸς παντὸς ἀκριβᾶς, ἃδ' ἂν ὁ μαθὼν μὴ πάντα καθορθοῖ, μηδ' ὅμοιος ᾖ τῷ [7]διδάξαντι, ἃδεὶς τᾶτ' ἀναμφισβήτητον κατ' ἐκείνᾳ πίθησιν, ἄθ' ὡς σάδεν ὑπισαμένγ τ' τέχνης, ἄθ' ὡς [8]ἐκόντως ὑπομελαμένγ, οὔθ' ὡς τὸ σύμπαν εἰπεῖν ἀδικοῦντος. Ἀλλ' ἴσμεν τὸν τᾶ [9]Ὁμήργ 372
λόγον ὃν περὶ τῶν παίδων ἔφη, καὶ πὶ τῶν τοιάτων ἰσχύοντα· Παῦροι γάρ φησι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται, Οἱ πλέονες κακίονες, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους· καὶ διδασκάλῳ, τὸν μὲν ὅμοιον σπεύδειν γενέσθαι, τὸν δὲ οὔ· καὶ ὁ μέντοι χείρων, ὁ δὲ βελτίων ἐγίνετο·

posteà per se scriberent. Atqui haec non iis, quae docuerat praeceptor, aut didicerant discipuli, erant tribuenda, cum ille eos recte scribere docuerit, & quicquid illi retinuerunt, ex ipsius disciplina retinuerint, haec autem ipsorum sint peccata, quae vel inopia disciplinae, vel ignavia, vel alio quovis pacto sint commissa, nisi quod non per ipsum, nec per ipsius operam, non magis quam qui cibo indigent, eorum opera, qui eum praebent, egent. Verum haec omnia sunt inopiae vitia, non copiae, nec fructus quondam percepti. Itaque si quidem aliquid Athenienses illi male docuerunt, id proferatur, nec eos ulla ratio, quo minus improbi censeantur, excusabit. Quod si non cunctos docuerunt, nec accuratissime, neque ut volebant maxime; cur id, quod effugit, ad ipsorum quis magistratum referat? Nec enim hunc fructum ex illorum consuetudine perceperant potius, quam non jam ad illis poterant acceptum ferre. Quocirca non quia illos attendebant, peccabant, sed quia non attendebant. Usque eo illa, quae persuadebantur, recte illi suadebant. Ergo Musicam quidem & Geometriam, & artes alias, etiam admodum viles, non omnes, qui ad praeceptores itant, addiscunt, sed ex multis valde pauci; nec in his perfectionem summam a praeceptore quisquam requirit, nec, si discipulus non recte agat omnia, nec doctori sit similis, ob id praeceptor vel artem ignorare, vel ultro supprimere, vel denique inique agere dicitur. Cum Homeri dictum, quod ad pueros refertur, etiam in his valere sciamus; *Nam pauci*, inquit, *similes nati evasere parenti, Pejores plerique patre, aut pauci meliores*: atque ex discipulis alius evadit similis, alius dissimilis, hic pejor, ille melior;

1 Coll. Nov. & Bar. 7. γεγράφσιν. 2 Non agnoscunt Bar. 7. & Coll. Nov. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐκαρπώσατο. 4 Bar. 7. παραστήσατο, μὴ ἃ. 5 Coll. Nov. recenti manu μαγθάνσιν. 6 Bar. 7. ἐφ' τούτοις. 7 Coll. Nov. δείξαντι rec. manu. 8 Coll. Nov. ἑκόντος. 9 Odyss. β'. Cant.

al-

ὅπως ζῶντ' ἔχοντα σωίσομεν ἢ ἐν γένεσι ἢ ὀν τέχναις· τ̃ δὲ πολιτικὴν εἰ μὴ πάντας ἐπαίδευς Ἀθηναίους Θεμιστοκλῆς ἢ Περικλῆς ἢ Μιλτιάδης ἢ Κίμων, μηδ' ἅπαντας ἐφεξῆς βελτίους ἐποίης τ̃ φυλὰς ἢ τ̃ ἄνδρα ὥσπερ θεωρικὸν τ̃ ὀβολὸν διανέμοντες εἶθ' ὑπερφυές τι φήσομεν κατ' αὐτῶν εὑρηκέναι ὡς ὐδ' αὐτοὶ βελτίους ὐδενὸς ἦσαν εἰς ταῦτα; ἢ ὐ μὴ χυτρέως ὐ κατηγορεῖς ὅτι μὴ πάντας ἐφεξῆς πλάττειν ἐδίδαξε, τ̃ δ' ἄκρων ὀν τοῖς Ἕλλησι κατηγορεῖς ὅτι μὴ πάντας ἑαυτοῖς ὡσαυτοίους ἐποίης; ἢ ὐκ ἀγαπᾶς τὸ ὗ [1] σῦ Πρωταγόρα, εἰ καὶ καθ' ὁσονοῦν τὸ τ̃ μικρὸν ὠφελίας τὰς πολλὰς εἰς τὸ βέλτιον. ἀλλ' εἰ μὴ πάντ' ἀνεγκλήτως ὁ δῆμος ἢ ὥσπερ ἂν εἷς ἀνὴρ μετεχείρισε, τοῦτ' ἤδη τ̃ ὠφελημάτων ὄφελός σοι; ἢ μὴν ὁρῶ μέντοι ἢ τὰς ἰατρικὰς, καὶ τὰς πάνυ χρησὰς εἰ) δοκούσας, ὐ καθάπαξ ὅτου ἐξαμαρτούσας τὰ νοσήματα, ὥστε [2] μηδὲ ἴχνος ἐμμεῖναι τῷ σώματι, ἀλλὰ ἢ τ̃ ἀρχαίων πολλάκις ἐγκαταλιπόντας, ἢ τὸ ὠφοῦναι χάριν ἀρκοῦς τιθεμένους, καὶ τοῖς παντελέσι θεραπείαις τὴν γε φύσιν ὐκ οἵους τε ὄντας ὑπερβῆναι, ἀλλὰ ζούτης μὲ ἀπαλλαξαι τ̃ νόσου, ἑτέραν δ' ὐδὲν ἐκὼλυς ἐπελθεῖν ὕστερον. ὐ γὰ ἐσθ' ἡ τέχνη ἀφ' τέλους ἀξιόχρεως, ἀλλ' ἡ φύσις νικᾷ. τί ὖν θαυμαστὸν εἰ κἀκεῖνοι πολλὰ ἢ χρηστὰ συμβουλεύσαντες [3] Ἀθηναίοις, ἢ πολλὰ τ̃ δυσερῶν κωλύσαντες, μὴ διὰ τέλους αὐτοὺς ἐδυνήθης κατασχεῖν, μηδ' ἀθανατα ἰάσασθαι, ἀλλ' ἠπήθης [4] τ̃ δήμου φύσεως, εἴτε ἢ τ̃ κοινῆς ἀνθρώπων [5] δεῖ λέγειν, ἢ μὴ ἐδυνήθης καθάπαξ ὐκ τ̃ πόλεως ἐξελεῖν ἀδικίαν, ὥσπερ γεωργοὶ τὰ λυμαινόμενα τῇ χώρᾳ καθ' ἕκαστον ἐναυτὸν ἐκκόπτοντες, εἶτ' ὐκ ἐφικνούμενοι ἀφ' παντὸς ὗ σπέρματος. εἰ τοῦτον τ̃ τρόπον κἀκείνους ἐθέλοντας καθαίρειν τ̃ πόλιν, ἐξέφυγε ἢ ἐνέμεινε σπέρμα ἀναγκαῖον ἀδικίας ἢ ἀγνωμοσύνης, ἢ ὗ πάνθ' ὑπήκουσεν αὐτοῖς ἀλλ' ἔθ' ἃ ἢ καθ' αὐτὸν ὁ δῆμος ἐβουλεύσατο· τίνα ζῶντ' ἔχῃ τοῖς ἀνδράσι φαυλότητα; ἢ τί δεῖ τὰ ἑτέρων ἐκείνοις λογίζεσθαι ὥσπερ ἂν εἰ ἢ ῥάστως ὄσης, ἐν τῇ πόλῃ, ἢ τούτων τ̃ ἑτέρας ἡγεμένων

atque ita cum in aetatibus, tum in artibus accidere novimus; civilem vero ſcientiam niſi Athenienſes omnes docuerint Themiſtocles, Pericles, Miltiades, & Cimon, atque cunctos ex ordine tributim ac viritim meliores reddiderint, ſcientia quaſi theatrali pecunia diſtributa, ne ipſos quidem ea in re excelluiſſe dicemus? Figulum non accuſas, qui non cunctos fictores reddiderit; Graecorum principes accuſas, quoniam non cunctos ſibi ſimiles effecerunt. Nec illud Protagorae tui tibi ſufficit, ſi vulgus vel ex parte aliqua ad virtutem perduxerunt; verum niſi omnia quam rectiſſime populus, & quaſi vir unus adminiſtravit, id jam praefectis imputas? Enimvero nec medicos video, quamvis excellentes eſſe videantur, ſic prorſus morbos tollere, ut ne veſtigium quidem in corpore remaneat, veram & antiquam carnem ſaepius relinquere, & mitigationem in locupleti beneficio ponere, nec ullis remediis naturam ſuperare poſſe, quin, ut unum ſanent morbum, ita poſt alterum ſuboriri non impediant. Nec enim ſemper ars ſufficit, verum vincit natura. Num ergo mirum erit, ſi nec illi, cum multa bona docuiſſent Athenienſes, ac noxas multas impediviſſent, ſemper eos cohibere potuerunt, neque morbos immortales curarunt, ſed a populi natura, ſive potius communi humana, ſunt victi, nec iniquitatem prorſus e civitate potuerunt extirpare, quemadmodum cum agricolae quotannis agri detrimenta excindunt, nec per totum ſemen penetrant. Hoc modo ſi & illos, cum civitatem purgare vellent, neceſſarium injuſtitiae atque ingrati animi ſemen effugit, & remanſit, nec ipſis obtemperarunt omnia, quin etiam per ſe populus nonnulla ſtatueret; cur haec improbitatem Viris adferant, aut ipſis imputentur aliena, quaſi quis exorta ſeditione, & his meliori

1 In Protag. *Cant.* 2 Coll. Nov. & Bar. 7. μηδὲν. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. Ἀθηναίοις. 4 Coll. N. τῆς τῦ. Sic etiam Bar. 7. recenti manu. 5 Bar. 7. ἀεὶ pro δεῖ.

τ τῶ ὀφειλῶν, εἶτα τὰ τῶ ἑτέρων ἁμαρτήματα ϗ τῶ εἰς τούτους πλημμελούντων, αὐτοῖς τούτοις τίς προσελίφθη; ϗ τίν' ἔχθ φύσιν, οἳ μήτ' ἔδρων ταῦτα, ϗ προσέτι κωλύειν ἠξίουν; ἀλλ' ἴσως οὐκ αὐτοῖς ἐγκαλεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν ἄξιον ἐγκαλεῖν. ϗ δῆτ' ἔγωγ' ἐνεθυμήθην ὡς λυσιτελοῦντως αὐτῷ Πλάτωνι τὰς αἰτίας ἀπολύομεθ, ϗ ὁποίας τινὰς αὐτὸς καθ' αὑτῦ δίδωσι ταῖς λαβαῖς ἐκ τῶ ἐγκλημάτων τούτων, εἴ τις αὐτὸν βούλοιτο μιμήσασθαι. φέρε γὰρ δὴ τοὺς θεῶν, εἰ καθάπερ τ [c] Πρωτεσίλαον φασὶ παραιτησάμενον τοὺς κάτω γενέσθαι μετὰ τῶ ζώντων, ἢ καὶ ὥσπερ τῶ κωμικῶν τις ἐποίησε τέτταρας τῶ προσαπῶν ἀνεχωτας, ἐν οἷς δύο τούτων ἔνεισιν, οὕτως οἱ τέτταρες ἡμῖν οὗτοι περὶ ὧν ἡ νυνὶ διαδικασία, ἀνάγασιν ' εὔεργοι, ὥστε συγγενέσθαι Πλάτωνι μίαν μόνην ἡμέραν ὑπὸ τοῖς λόγοις τούτοις. ἔπειτα ἔλεγον τ Περικλέα προσηκάμενοι, 375
εἰ δὲ βούλοιτ Θεμιστοκλέα, οἵουπερ ἡμῖν [2] ὑπὸ κέρως τῶ ῥητόρων. ϗ ὅπως μηδεὶς ἐμοὶ τὸ πραχὺ τ ἀποκρίσεως λογιεῖται. μάλιστα μέν γε, οὐδ' ἔσαι τοιοῦτον οὐδέν, ἀλλ' εἰς ὅσον οἷόν τε [3] ἐπαινήσομεν, ἐπεὶ αὐτῶν ἐκείνων οἴεσθαι χρὴ τοὺς λόγους εἶναι ϗ οὐκ ἐμούς. [d] τ ξύονται δ' ἀντιξύειν καὶ τοῖς ὄνοις ἡ προοιμία δήπου δίδωσι. Περικλέα δὲ, κἂν τοῖς λέγουσι μᾶλλον ἢ τοῖς ὄνοις εἰκάζειν φαῖεν ἂν [e] Ομηρίδαι. ὥστε τοσοῦτον [4] γ' ἐξέσαι μεταδοῦναι παῤῥησίας αὐτῷ, ὅσον εἰ μηδεὶς ἀξιοῖ Πλάτωνος καταψηφίζεσθαι, εἰ μηδ' [5] ἐκεῖνος ἐκ τῶ αὐτῶν τούτων ἐκεῖνα μὴ κεκωλύσθαι διδάσκειν. εἰ δέ τις ἀληθεσθήσεται τούτοις ὑπὲρ Πλάτωνος αὐτόχρημα ταὐτομάτια οἷς βούλεται ποιήσῃ. οἷς γὰρ τ Πλάτωνα συκοφαντεῖσθαι φήσῃ, τούτοις ὅπως [6] συκοφαντῇ βεβαιώσῃ. ἀλλὰ μὴν ἔγωγε μηδὲ κακῶς ἀκούσαι, καλῶς ἔχειν οἶμαι), ταῖς [7] αὐταῖς χρῆσθαι

parti praepositis, tum aliorum in hos peccata his ipsis tribueret? Quomodo autem sit aequum, qui nec ea fecerint, & insuper prohibere voluerint? Quinimo non ipsi accusandi, sed pro ipsis accusandum erat. Jam hoc considero, me crimina haec in usum Platonis ipsius diluere, & quales ipse contra se in his criminibus ansas praebeat, si quis eum velit imitari. Etenim si, quemadmodum Protesilaum ferunt inferis exoratis ad superos rediisse, aut etiam ut comicus quidam praesides quatuor, inter quos etiam sunt ex his duo, ab inferis reversos produxit, ita quatuor his, de quibus nunc agitur, vitam impetrarent, ut cum Platone diem duntaxat unum colloquerentur; ac tum Pericle praefecto, vel potius Themistocle, qui frontem oratorum occupant, sic dicerent. Neque vero debet mihi quisquam acerbitatem responsionis imputare. Nam nec adferetur quicquam tale, verum, quantum poterit, rem mitigabimus, & illorum censendi sunt esse, non mei sermones. Scabentem vero rursum scabere vel asinis permittit proverbium. Periclem autem Homeridae cum leonibus potius, quam cum asinis compararent. Itaque tantum ei poterit libertatis concedi, ut commode queat ostendere, si Platonem nemo condemnare dignetur, eadem ratione nec se debere. Sin aliquis Platonis causa indignabitur, contra propemodum, quam volet, faciet. Nam cum Platonem dicet calumnia vexari, tum Platonis confirmabit calumniam. Quod si nec eos, quorum est fama laesa, iisdem putabit ansis uti

1 Coll. Nov. & Bar. 7. ἤεραντο. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐπικαίρως. 3 Coll. N. ἐπαγλέσομεν. 4 Abest a Bar. 7. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐκεῖνον. 6 Bar. 7. συκοφαντῇ 7 Bar. 7. αὐτῦ χρῆσθαι, & recenti manu αὐταῖς χρήσασθαι. Legit itidem χρήσασθαι Coll. Nov. a recentiore manu Scriptum, ut videtur.

c Πρωτεσίλαον φασὶ] Ο Πρωτεσίλαος δράμοι μέχρι τῦ Εὐριπίδη. λέγει γὰρ ὅτι γαμήσας, ϗ μίαν ἡμέραν μόνον συζηνώμενος τῇ γυναικὶ, ἀναγκάσθη μετὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς Τροίας ἀπελθεῖν, ϗ ὡσπερ ἐπιθὰς τῶ Τροίας ἐτελεύτησε. ϗ φασὶν, ὅτι τοὺς κάτω διέμοιρας ἠτήσατο, ϗ δρείη μίαν ἡμέραν, ϗ συνιζήσειε τῇ ἑαυτῦ γυναικί. d Τὸν ξύονται δ' ἀντιξύειν] Τὸν ξύονται ἀντιξύειν παροιμία ἐστὶν ἐπὶ τῶ ἀμυνομένων, ἢ ἀμειδομένων· ἐλήφθαι δὲ ἐκ τῦ ὄνου, οἱ δακνόμενοι ὑφ' ἑτέρων ὄνων, αὐτοὶ τοὺς δάκνοντας ἀντιδάκνουσι, κνήθοντές τε ϗ κνηθόμενοι. e Ομηρίδαι] Ομηρῶ τοὺς θαυμαστοὺς τῶν ἡρώων λέγειν ἀπεικάζει, οἷον Αχιλλέα, ἢ Αἴαντα, ἐκ δὲ τῦτο φησὶ Περικλέης εἶπεν. ἐγκυμονῆσαι γὰρ αὐτὸν ἡ μητὴρ λέοντα τέκειν ἔδοξε, ϗ ἐπὶ τῇ ὀφθείσῃ τούτῳ ἔτεκε Περικλέα, ὡς δ' ἔτος ἐν τῇ ὑπὲρ αὐτῦ τῶ Περικλέους λόγῳ φησὶν.

debere,

λαβῆς, καὶ ταύταις μὴ ὅπως τῷ κακῶς ἀντειπεῖν, ἀλλ' ὅπως τῷ ἀφ' ὧν ἐκεῖνος τὰ ἑαυ-
376 τῶν ἀπολύσασθαι, πῶς εἰρηκέναι γ' αὐτὸν ποτέρως κακῶς ἃ μηδεὶς ἐπηνάγκαζε, καὶ δι'
ὧν χείρους ἤθετο ἐκείνους [1]ἀποφαίνειν; [f]δεξιόν τι νομίζειν κελεύσῃ; ἐρῶσι τοίνυν ὡς ἐγὼ νομί-
ζω ταυτί. μᾶλλον δ' εἶπον ἄν, Ἡμεῖς ὦ Πλάτων πολλὰ καὶ βλάσφημα ἀκούσαντες ὑπὸ
σοῦ, οὐ τοῖς ἴσοις ἀμειψόμεθά σε, οὐδ' ἐροῦμεν κακῶς, ἀλλὰ καὶ ἄνδρα σὲ τοῖς πολίταις [2]τῶν
Ἑλλήνων καὶ ἄριστον ἡγούμεθα, καὶ τῇ πόλει συγχαίρομεν, οὐ σοὶ μόνῳ, τῆς σῆς φύσεως. πάν-
των δ' ἐξ ἀρχῆς ἔρημον ἡμῖν αὐτῶν ἐποιησάμεθα, ὅπου ἡ πόλις ἡμῶν κερδαίνοι. κάλλιστον
δὲ [3]πάντων κερδῶν ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν φορά· ὧν καὶ ἡμεῖς ποτε ὠόμεθα τῆς εἰ), σὺ δὲ οὐδ'
ὅλως. ἐπειδὴ δὲ καὶ Μιθαίκῳ παρεσκεύαζες ἡμᾶς τῷ τῆ Σικελικῇ ὀψοποιΐαν συγγεγραφότι,
εἰκὸς μέν σέ γ' ἄμεινον ἡμῖν ταῦτ' ὀπίσασθαι. οὐ γὰρ ἡμεῖς γ' ἴσμεν περὶ τοιούτων συγγραμ-
μάτων οὐδέν, [4]οὐ γὰρ πυκνὰ ἐπεμίξαμεν τῇ Σικελίᾳ. ἀλλ' ὥσπερ σὺ πρὸς τὰ πολιτικὰ
ἀσχόλως ἔχεις ὑπὸ τῶν λόγων τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ, οὕτως ἡμῖν ὑπὸ τῶν λόγων τῶν πολιτικῶν
οὐχ ὑπῆρχε σχολὴ τῶν ἐκεῖ μαθεῖν οὐδέν. ἀλλά σέ γ' οὐκ ἀπεικὸς παρεσχηκέναι τοσούτοις
377 [5]ἀνθρώποις καὶ συγγράμμασιν, εἰ καὶ μὴ ἑκόντα ἀλλὰ καὶ ἄκοντα, ὥσπερ που καὶ ἄλλων πολ-
λῶν καὶ ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων πεῖραν λαβεῖν, ἅτε πολλάκις ἀφ' τοῦ Σικελικοῦ πελάγους
κομισθέντα. φέρε δὴ πρὸς αὐτῆς τῆς ἐν Σικελίᾳ τραπέζης, εἴτε Μίθαικος αὐτὴν εἴτε
καὶ ὁστισοῦν προτίθει, τί σοι τεκμήριόν ἐστι τῆς ἡμετέρας φαυλότητος; ὅτι νὴ Δί' οὐ πάν-
τας Ἀθηναίους δικαίους ἐποιήσαμεν, σὺ δ' ἐποίησας βελτίω τί Διονύσιον, εἰ [6]μὲν βούλει
τὸν Ἑρμοκράτους, εἰ δὲ βούλει τὸν Διονυσίου; συμγένους μὲν γὰρ ἀμφοτέρους. οἱ δὲ

debere, idque non ad male dicendum viciſſim, ſed ut ſe per alios abſolvant; quomodo eum probabit, qui prior nulla coactus neceſſitate maledixit, ut illos pejores videri curaret? Haec igitur ut exiſtimo, dicent, aut potius dicerent; Quanquam nos, Plato, multis a te conviciis laceſſiti ſumus, non tamen eadem tibi referemus, neque maledicemus, verum etiam principem te Graecorum & optimum cenſemus, atque Urbi, non tibi duntaxat, ortum tuum gratulamur. Omnino autem quaelibet Reipublicae noſtrae commoda ſemper in noſtro ipſorum lucro poſuimus. Maximum vero commodum in proventu bonorum virorum conſiſtit; in quorum numero nos quoque quondam recenſebamur, verum tu id non permittis. Et quoniam cum Mithaeco nos confers, qui Siculam coquendi artem conſcripſit, eam te melius, quam nos, ſcire convenit. Neque enim nos de ſcriptis iſtis quicquam cognovimus, nec in Sicilia frequenter verſati ſumus. Verum quemadmodum tu per ſtudia philoſophica vacabas a civilibus negociis, ita nobis per ſtudia civilia nihil iſtarum rerum diſcere licuit. Tu vero tales in homines ac libros incidere potuiſti, ſi non ultro, ſaltem invitus, ſicut & alia forte multa volens nolens experiri; quippe qui ſaepius per Siculum mare navigaris. Age vero per ipſam Siculam menſam, ſive Mithaecus eam, ſive quis apponebat alius, quod habes noſtrae improbitatis indicium? Quoniam Athenienſes cunctos juſtos non reddidimus? Tu autem Dionyſium reddidiſti meliorem, ſive Hermocratis Filium ſive Dionyſii? Nam cum utroque verſatus es. Quem

1 Coll. Nov. ἀποφανεῖν. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ ἄριστον τῶν Ἑλλήνων. 3 Coll. Nov. τῶν πάντων. 4 Οὐ γὰρ — μαθεῖν ἐστίν· Scripta haec rec. manu in margine Bar. 7. 5 Coll. N. ἀνθρώποις, & in marg. χρ. ἐν ἀνθρώποις. 6 Coll. Nov. δὲ.

f Δεξιόν τι νομίζειν κελεύσῃ] Κατὰ συνεκδοχὴν λάμβανε, εἰς τὸ πῶς εἰρηκέναι γ' αὐτόν. δεῖ δὲ οὕτω τὸν λόγον ποιήσαι· φέρε γὰρ εἰ ἀνάγκασιν εὕροιντο, ἔπειθε ποτὲ πεπονθότα ὑπὸ τῶν Πιερικλέα εἰς λόγον πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τοιοῦτ' εἰπεῖν ἄν. ἡμεῖς ὦ Πλάτων καὶ τὰ ἐξῆς, οὕτω δεῖον εἰπεῖν, ὁ δὲ πολλὰ θεὶς ἀφ' μίσου, ἐπανάληψιν ἐποιήσατο, καὶ φησὶν ἐρῶσι τοίνυν ὡς ἐγὼ νομίζω τουτί, μᾶλλον δ' εἶπον ἄν.

ex

τί σου χαὶ τ σῆς σωφροσύνης ἀπώνατο; χαί τοι διελέγου δήπου πρὸς αὐτὰς περὶ τ δικαίου χαὶ νόμου, χ πολιτείας, χαὶ τιὼ ἰσότητα τ ἐν γεωμετρίᾳ χ πρὸς ἐκείνους ἐπήνεις, χαὶ ὅτω φιλοκάλως εἶχον, ὥστε χ μετεπέμποντό σε, χαὶ σὺ προθυμίας ἐνέλιπες οὐδέν, ὅπως ἀγαθόν τι προάξουσι δι' ἐκείνων αἱ πόλεις. ἐλελήθεις δὲ ἄρα σαυτὸν ἁπάσαις ταῖς παροιμίαις ἐνεχόμενον, εἰς πῦρ ξαίνων, χαὶ λίθον ἕψων, χαὶ σπείρων [2] τὰς πέτρας. τί γὰρ τῶν σῶν νουθετημάτων χ λόγων ἀπέλαυσ' ἐκεῖνοι; τί τ θείων ἢ τῶν ἀνθρωπείων ἄμεινον μεταχειρί- 378
σαντ' μετ' ἐκείνην τ ἡμέραν, ἐν ᾗ σοι τὰ ὦτα ὑπέσχον; τίς αὐτὰς μετάνοια τ προτέρων ἡμαρτημάτων εἰσῆλθε; τίς ἔρως φιλοσοφήσαι πάντα τἄλλα ὑποβάντας; τί βέλτιον ἢ τ χατ' αὐτὴν τ πόλιν ἔσχεν, ἢ τ ἔξω; τίς Γελῴων ἢ Λεοντίνων ἢ τ ἄλλων Ἑλλήνων, ἢ τ ἐν Σιχελίᾳ χρηστῶν χ δικαίων ἐκείνων ἔτυχε πρὸ σὲ χ τῶν σῶν λόγων; εἰ δὲ μὴ τ Ἑλλήνων, τίσι τ βαρβάρων; τίνι τ ἐν Σιχελίᾳ ὄντων ἐνεδείξαντο ὡς βελτίους γενόμενοι; ἔιεν. ἀλλὰ τῶν μὲν Σιχελίαν οἰχόντων, οὐδενί· τ δ' ἐν Ἰταλίᾳ βαρβάρων ἢ Ἑλλήνων, τίσιν εἰπέ μοι χάλλιον [3] ἢ πρὸ τῆς προσηνέχθησαν; εἰς τί χαὶ πρὸς τίνας ἀνθρώπους ἐποίησε βελτίους αὐτὰς ἡ σὴ πολιτεία; τίνι Καρχηδονίων, εἰ μὴ τ Ἑλλήνων ἔχεις εἰπεῖν, ἢ τίνι [4] τ ἄλλων τ [5] ἐν τῇ Λιβύῃ βαρβάρων, ἀρετὴν ἀσκῶν [6] ἐνεδείξατο ὁ τύραννος, ἀφ' ὧν τῶν Πλάτωνος δογμάτων [7] ἠκροάσατο; εἶτ' οὖν ὁ πρεσβύτερος λέγω, εἴθ' ὁ νεώτερος. χαὶ μὴν εἰ μὲν τοῖς συμβούλοις ἀναλιθέναι χρὴ τὰ τ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἁμαρτήματα, τί μᾶλλον ἡμῖν, ἢ σαυτῷ φήσουσι χατηγορεῖς; ἐπειδή γε χαὶ χτ' σῷ τὰ ἐκείνων ὑπάρχει λέγειν. εἰ δ' οὐδὲν ἂν τοῦτο 379
ζῶντα φαίης πρὸς σέ, τοῖς αὐτοῖς τούτοις χ ἡμᾶς ἀπολύεις, εἴτι χ ὁ Ἀθηναίων δῆμος ἔξω τι τ ἡμῶν δοχοῦντων ἔπραξεν. οἶμαι τοίνυν οὐχ ἀρχέσειν τοῖς ἀνδράσι ζῶσι, ἀλλ' ἐχεῖνο ἤδιστ' ἂν αὐτοὺς ἥδη πρᾶξαι. τὸ ποῖον; τὸ ἐπειδὴ τοίνυν ἐν ἀμφοτέροις ἔνεστι μὴ πάνυ' ὡς ἐδόχει

ex consuetudine tua fructum retulerunt? Atqui disputabas cum illis nimirum de justitia, de lege, de Republica, & aequalitatem Geometricam etiam apud illos praedicabas, ipsique tanto tenebantur audiendi studio, ut etiam te revocarent, nec tu labori ulli pepercisti, quo per illos aliqua felicitate fruerentur civitates. Enimvero nesciebas te his proverbiis omnibus teneri; in igne nere, lapidem coquere, saxa seminare. Quid enim illi ex admonitionibus tuis ac sermonibus lucrati sunt? Quam rem vel divinam vel humanam post eum diem, quo tibi aures praebuerant, rectius administrarunt? Qua priorum delictorum poenitentia ducti sunt? Quo Philosophiae studio, reliquis omissis, commoti? Quid vel in urbe vel extra urbem rectius se habuit? Quis vel Gelous, vel Leontinus, vel aliorum in Sicilia Graecorum aliquis illos bonos ac justos per te tuosque sermones est expertus? Aut si nullus Graecorum, quis Barbarorum? Quibusnam Siculis meliores se praebuerunt? At si nullis Siculis, cum quibusnam ex Italia Barbaris vel Graecis, melius quam prius, egerunt? Ad quid eos, vel apud quos homines tua Respublica meliores effecit? Cui Carthaginensi, si Graecum nominare nescis, aut alii ex Africa barbaro Tyrannus visus est virtutem colere, postquam Platonica didicit dogmata, sive seniorem dicas, sive juniorem? Jam si principum delicta sunt consiliariis tribuenda, cur nos potius, inquient, quam teipsum accusas? Quoniam illorum crimen etiam tibi convenit. Sin haec nihil ad te pertinere dices, eodem pacto nos quoque, si quid Athenienses forte praeter voluntatem nostram egerint, absolves. Neque vero haec, ut arbitror, illis sufficient, sed etiam haec verba jam libentissime adjecerint; Quoniam igitur hoc utrisque contigit, ut ad consiliarii arbi-

1 Abest a Bar. 7. 2 Non agnoscit Bar. 7. 3 P. Steph. ᾗ. 4 Illa τῶν ἄλλων non agnoscit Coll. N. 5 Coll. Nov. ἐν Λιβύῃ. 6 Bar. 7. ἐπιδείξατο. 7 Bar. 7. ἐχελώσατο, & in marg. χρ. ἠκροάσατο.

trium

τῷ συμβούλῳ πεπρᾶχθαι, [1] πότεροι βελτίονι καὶ δικαιοτέρῳ πράγματι τὴν ἀρχὴν ἐπέθεντο ἡμῶν; [2] πότερ' ὁ τὸν τύραννον παιδεύειν ἀξιῶν, καὶ [3] πλέων ἔξω τῆς πατρίδος τοσοῦτον, ἢ [4] οἱ τοῖς πολίταις τοῖς ἑαυτῶν τὰ βέλτιστα ἐθελήσαντες συμβουλεῦσαι, καὶ τοῦτοις ἐκ τῶν δυνατῶν ἀμείνω τὰ πράγματα ποιεῖν; τί φὴς ὦ Πλάτων πρὸς ταῦτ' ἐρεῖν, καὶ [5] ὅτε καθάπαξ οὐκ ἐκρατήσαμεν, πότερον μᾶλλον τῆς γνώμης τῆς ἐξ ἀρχῆς ἐφικόμεθα; καὶ πότερον πλέον ἐφυβρίσαμεν; πότερ' ἡμεῖς βελτίους Ἀθηναίους ἀπεφήναμεν, ἢ σὺ τοὺς τυράννους; καὶ μὴν ἐκείνοις μὲν πλὴν ἴσως ὀλίγων, [6] ἅπαντ' ἡμάρτηται· τοῖς καθ' ἡμῶν ἅπαντα κάλλιον πλὴν ὀλίγων ἢ κατὰ πάντας ἀνθρώπους πε-
380 ποίηται. τοσοῦτον ἡμεῖς ἀμείνους τοὺς ἡμῖν χρωμένους ἀπεδείξαμεν, ἢ σὺ τοὺς σοί. εἰ δ' ἐρεῖς ὅτι βελτίους γοῦν τῇ φύσει, καὶ ταύτῃ φρονιμωτέρους ἡμᾶς ἀποδεικνύεις, εἶπον ἐν τούτοις ἔχομεν ἐλπίδας, οὐχ ὥσπερ σὺ τοὺς παντὸς δι' ἁμαρτίας ἐκείνοις διαλέγεσθαι, φροῦδα τὰ δόξαντα εἶναι. ἔπειτα ὥσπερ ἐν οἷς βελτίους ἑτέρων γεγόνασι τῇ φύσει αἰτιᾶσθε, οὕτως εἴτι καὶ προπετέστερον [7] εἰργάσθαι σοὶ δοκοῦσι, τῇ φύσεως αὐτὸ θέσει τῇ αὐτῶν, [8] καὶ μὴ λάμβανε ἐφ' ἡμᾶς, μηδ' ἃ μὲν ἡμῶν ἡγεμόνων καλέφραξαν, ἀποστέρει τοὺς συμβουλεύσαντας καὶ τοὺς συγκατεργασαμένους ἡμᾶς, τῷ δοκεῖν τὰ βέλτιστα παραινέσαι, ἃ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐξήμαρτον εἰς ἡμᾶς, ταῦθ' ὡς ἡμεῖς ἀδικοῦμεν λέγε. ἐκείνων μὲν γὰρ καὶ ἡμεῖς αἴτιοι τὸ μέρος, τούτων δὲ οὐδὲ μικρόν· ἀλλὰ ταῦθ', ὡς [9] ἔφη Σοφοκλῆς, πεπονθότα ἐστὶ μᾶλλον ἢ δεδρακότα. καὶ μὴν εἴγε τὸ προσκρῦσαι καὶ χρήσασθαί τινι συμφορᾷ, κακίας ἔλεγχός ἐστι, καὶ μέμψιν δικαίαν ἔχει τῷ πεπονθότι, σκόπει πρὸς τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ σαυτοῦ. ποῖα
381 ἅπαντ' [10] ἀπέλαυσας τῶν τυράννων οὓς παιδεύειν φῂς; [g] μὴ ἄρ' [11] ὁ Πολυκράτης τῶν ἔξωθεν τύ-

trium non ſint geſta omnia, utri noſtrum initio meliorem ac juſtiorem dicentur rem aggreſſi? Utrum qui tyrannum voluit inſtituere, ac tam procul a patria navigavit; an qui civibus ſuis optima quaeque ſuadere ſtuduerunt, & eorum res, quoad poterant, feliciores reddere? Quid ad haec reſpondes, Plato, inquient; & quoniam non prorſus, quod volebamus, obtinuimus, utris primum propoſitum magis ſucceſſit, atque utri longius progreſſi ſunt? Num tu meliores tyrannos, quam nos Athenienſes, reddidiſti? At illi cuncta fere, paucis exceptis, peccarunt; noſtri cuncta, paucis exceptis, omnium optime geſſerunt. Tanto noſtros nos, quam tu tuos, meliores effecimus. Quod ſi horum indolem dices meliorem fuiſſe, hac quoque in re noſtram declaras prudentiam, qui ſpem in his aliquam poſuerimus, cum tu toto erraveris coelo, quando cum illis utiliter te diſputaturum credidiſti. Deinde ſicut ea, in quibus alios vicerunt, indoli tribuis; ſic etiam, ſi quid tibi ſatis temere videntur egiſſe, hoc eidem indoli imputa, non nobis, neque cum, quae nobis imperantibus geſſerunt, ea noſtro conſilio detrahis, quae per ſe in nos peccarunt, ea noſtrae iniquitati adſcribe. Ut enim illarum rerum nos quoque autores fuimus, ita harum nequaquam; verum ea cum Sophocle, *Perpeſſa potius quam peracta dixeris*. Jam ſi offenſio & clades accepta vitii praebet argumentum, & reprehenſionem juſtam habet; noſtram ſimul ac tuam fortunam conſidera. Quem tu fructum ex tyrannorum inſtitutione percepiſti? Quinimo nec tu, credo, Polycrates aliquis, quod ad externam fortu-

1 Coll. Nov. Bar. 7. πότερον. 2 Coll. Nov. & Bar. 7. πότερον. 3 P. Steph. πλέον. 4 Sic MS. deeſt in editis. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. ὅτι γε. 6 ἅπαντ' — ὀλίγων. Scripta haec altera manu in margine Bar. 7. 7 Bar. 7. ἐργάσασθαί σοι. 8 Ita ex MSS. locum emendavimus; Vulg. καὶ μὴ λάμβανε φήμας· quae ut ſuppoſititia rejicienda cenſebat *Canterus*. 9 Oedipo Colon. *Cant.* 10 Coll. N. ἀπέλαυσαν, recenti manu. 11 Poſt ὁ illud addit ὡς recentior manus in Bar. 7.

g Μὴ ἄρ' ὁ Πολυκράτης] Οὗτος ὁ Πολυκράτης Σαμίων τύραννος ἦν, πάνυ εὐτυχής. ἡ ἱστορία παρ' Ἡροδότῳ ἐξῆλθεν ἐς τύχην λίχνῳ, ἐπειδὴ ἡ μὲν ἐστι θεὸς τὰ ἔξω καὶ ἐς πλοῦτον, καὶ τὰ τοιαῦτα δόξης, καὶ τῶν τοιούτων· ἡ δὲ θεὸς τὰ ἔνδον, τὸ πιστὸν, τὴν ψυχὴν, οἷον αἱ ἀρεταὶ, φίλη δὲ ἐκεῖνα, ὡς ἐδὲ αὐτὸς ἔφη ἐν τοῖς ἠθικοῖς. ἡ δὲ τύχη ἐναντία τῇ ἀρετῇ. ὁ δὲ Πολυκράτης ὑπῆρχεν, ὡς μὴ θεὸς πιστεῦσαι δυσκόλως.

nam.

χην ὑσ' αὐτὸς ἡμῖν ἦθα. [1]ὅτω μὲ ἐξ ἀρχῆς εἰρχθεὶς ἐτέφθ πᾶ' ἐλπίδα, καὶ παρ' ἀξίαν
ἅπαξ σεαυτῦ, καὶ εἰ μὴ [2]σὲ ἀνὴρ Ἰταλιώτης ἐξεπήσαζο τᾶ Πυθαγορείων, ὥσπερ σὺ φὴς
τὸν Πρύτανιν, ὅπ ἡμῶν ἕνα μέλλοντα εἰς τὸ βάραθρον ἐμπεσεῖσθαι διεκώλυσε, κἄν αὐτὸς
ἴπως εἰς τὰς λιθοτομίας [3]ἐπέπεσες, ἢ [4]δήτοι τόγε δεύτερον, οὐκ ἂν ὑπεξέφυγες Στυγὸς ὕδα-
τος ἀμπὰ ῥέεθρα ϑ' πορθμῦ. Ἀλλ' ἐτεθνήκεις ἂν αὖθ' ἐν Σικελίᾳ. νῦν δὲ Ἀρχύτας ἦν ὁ κωλύ-
σας, καὶ Διονύσιος Ἀρχύταν μὲ ἐπιστέλλοντα ἠξίωσε καὶ ἔδωκε τ' χάριν, Πλάτωνα δὲ οὐκ ἠξίου-
νετο ᾧ συνῆν, καὶ ϑ' τὰς καλὰς ἐκείνας καὶ σεμνὰς λόγους ἤκουσεν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἔδει τιμᾶν ἢ
πείθεσθαι λέγοντι, ὥσθ' ἵνα σου τ' φωνῆς μὴ ἀκούοι, καθείρξας εἶχεν ὡς εἰπεῖν ἀτιμώτον μετα-
νάστην. καὶ ϖροειρήκει σοι τὸ ϑ' Κίμωνος, ὃ σὺ φῂς πρὸς αὐτὸν τὰς Ἀθηναίους οὐκ ἐθέλειν αὐτᾶ
τ' φωνῆς ἀκούειν, οὐδὲ σοῦ τότ' ἠξίου Διονύσιος, πλὴν ὅσον οὐκ ἐν τοῖς ἴσοις ἦθα. ἐκεῖνον μὲ 382
γὰ Ἀθηναῖοι μετέπεμψ' ὅπως αὐτᾶ δέκα ἐτᾶ μὴ ἀκροάσαιντο· σοὶ δὲ οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ἐξῆν με-
ταστῆναι καὶ πάλιν ὁπόϑ βουλομένῳ [5]τε καὶ ζητοῦντι, νῦν ἔχοιλι ὡς ἐγώ φημι. Ἀλλὰ τοῦτ' ἦν ἡ
δεινὴ συμφορά· τὸ μὴ ἐξεῖναι ἀπελθεῖν, ἀλλὰ μένειν ϖρὸς βίαν, καὶ μονονὺ ϖροσπλῶσαι.
καὶ ϖροδιδόναι δή σε μετ' ταῦθ' ὁ φίλτατος ἀνδρὶ Σπαρτιάτῃ Πόλλιδι, καὶ [6]οὐδ' ὀκνοῦθ' [7]ἑξῆς
τ' ὕβρεως, ἀλλ' ἀποδόσθαι ϖροστάξειν, ἀποδόσθαι, τ' ἄνισον οἶμαι τᾶ Ἑλλήνων, ὥσπερ ἀν-
δράποδον τ' ἐπ' ἐξαγωγῇ. οὐκ ἂν ἡμῶν γε ζώντων καὶ τᾶ τειήρων ὑσῶν, τοῦθ' ὕβρισεν ὁ
ϑεοῖς ἐχθρὸς ἐκεῖνος. ὅμως δ' ἐπέταξε, καὶ Πλάτων ἐξήγετο ὑπ Σικελίας [8]ὑπὸ Πόλλι-
δος, καὶ ὁ Πόλλις αὖ [8]πάλιν ϖροδιδόσθαι Διονύσιον μὲ καὶ ἀπόλλα ἠξίου, καὶ ὧν ἐπέσκη-
ψεν ἐμέμνητο· σὲ δ' ὁρῶν καὶ σιωῶν, ϖᾶ' οὐδὲν ἐποιεῖτο, ἀλλ' ἡ ϑαυμαστή σου δύναμις
καὶ ϖειθὼ κατὰ τὰς λόγους, ἡτᾶτο τᾶ ὀβελῶν τᾶ Διονυσίου· [9]καὶ Πόλλις ἐκείνῳ μὲν

nam attinet, eras. Ita primum concluſus praeter omnem ſpem ac dignitatem tuam alebaris; ac niſi te Italicus quidam Pythagoricus impetraſſet, quemadmodum tu Prytanem ais, cum noſtrum quidam foret in barathrum protrudendus, prohibuiſſe, ipſe quoque fortaſſis in lapicidinas fuiſſes projectus, aut ſecundo ſaltem *Non evaſiſſes undae Stygis alta fluenta* freti, verum in Sicilia mortuus ibidem fuiſſes. Nunc vero Archytas id prohibuit, atque eum Dionyſius, poſtquam legatos ad ipſum miſiſſet, reveritus eſt, & gratiam fecit, cum Platonem, quocum verſabatur, cujuſque praeclaros illos & graves ſermones audierat, non verebatur; ſed tantum aberat, ut eum honoraret aut auſcultaret, ut, ne vocem tuam audiret, inſtar exulis alicujus vilis captivum te detinuerit. Ac tum, quod tu de Cimone dixeras, noluiſſe vocem ejus Athenienſes audire, in te conveniebat, quandoquidem nec te volebat audire Dionyſius, niſi quod non eratis pari conditione. Etenim illum Athenienſes abegerunt, ne per annos decem audirent; tibi nec hoc ipſum licebat, ut diſcederes, quamvis admodum cupiebas & ſtudebas; nec injuria, ut arbitror. Verum haec erat gravis calamitas, quod diſcedere non poteras, & manebas coactus, ac propemodum affixus. Poſtea te vir amiciſſimus Pollidi Spartano tradidit; nec in hac ſubſtitit contumelia, ſed vendi te juſſit, vendi, pro dolor, Graecorum optimum, inſtar mancipii venalis. Nobis quidem vivis, ac ſalvis triremibus, nunquam hoc impius ille fuiſſet auſus. Veruntamen hoc jubebat, & Platonem Pollis e Sicilia educebat, ac Dionyſium vel abſentem reverebatur, & ejus mandata in animo conſervabat; te, quem videbat & alloquebatur, nihili faciebat, ſic ut admirabilis tua perſuadendi vis imperio Dionyſii cederet; & illi Pollis, quamvis

1 Coll. Nov. ὃ τὸ μὲν. 2 Archytas. *Cant.* 3 Sic MSS. Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. ἐπίπεσες. 4 Bar. 7. δή π. 5 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 6 Bar. 7. οὐκ pro οὐδ'. 7 Coll. Nov. ἔτι. 8 Non agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. 9 Bar. 7. καὶ rec. manu, & dein ὅτι καὶ.

talia

συνεβάλλετο, ἢ ταῦτα τοιαῦτα ὑπῃτιάζατο, σοὶ δὲ οὐδέν· προσεδώκει δὲ ἢ ὅτι Σπαρτιάτης ὢν ἢ τεθραμμένος ἐν νόμοις καὶ πολιτείᾳ δευτέρα τῶν πασῶν ἐχούσῃ πρὸς σοὶ κριτῇ·
383 μᾶλλον δὲ πρὸ τῶν ἁπάντων. καί σοι μάτην ὡς ἔοικε [1] τὰ πολλὰ ἐκεῖνα [2] εἰς τιμὴν τῶν Λακεδαιμονίων πόλιν ὕμνηκε. ὁ γοῦν τῶν Λακεδαιμονίων ποτὲ ναύαρχος τοσοῦτον διήμαρτε τῆς σῆς ἀξίας, ὅσον οὐδ' ἂν εἰς Περσῶν ἢ Σκυθῶν οἷς οὐκ ἦν [3] συνιέναι τῆς σῆς φωνῆς τὸ παράπαν. καίτοι γε εἰ μὲν ἠξίους αὐτὸν ἀμείνω γενέσθαι Διονυσίου περὶ σέ, καὶ βουλεύσασθαί τι βέλτιον, ὁ δὲ ἁ προσεῖχέ σοι τὸν νοῦν, ἀλλὰ [4] ἅ μὴ προῆκτο ἦν καὶ ἅ τὰ αἴσχιστα ὠφελαμβάνω, πῶς οὐχ ἥττων πάμπολυ ἅ τυραννικὸς, καὶ πῶς δίκαιος εἶ προφέρειν [5] εἴ τις τινὰ πείθειν ἐγχειρῶν ἀπέτυχεν; εἰ δὲ σὺ μὲν πέργειν ἠξίους τοῖς πράγμασιν, ὁ δὲ, οὐκ ἠνείτό σου τὴν σιωπὴν, ἀλλ' ἁπάντων λόγων ἡγεῖτο ἱκανωτέραν εἶναι ἅ [6] προσήκουσαν λογισμὸς περὶ σὲ παρασχεῖν, πῶς τὸν εἰκότων ἐτύγχανες, ἢ πῶς τὰ πρέποντα [7] ἀπέλαυες τῆς φύσεως τῆς σεαυτοῦ; νὴ Δί' ἀλλ' οὐδὲν σὺ χείρων εἰ πρέπαγε [8] Πόλλις ἢ Διονύσιος· οὐδέ γ' ἡμεῖς ὦ μακάριε, εἴ τις
384 περὶ ἡμᾶς φαῦλος Ἀθηναίων ἐγένετο. εἰς τοῦτον τοῦθ' ἥκειν ὁ Πόλλις ὑβρίζοντος, ἢ ὥστε σφόδρα ἐσπούδασε κύριος καθαιρεῖν βουλεύσασθαι περὶ ἀνδρὸς οὗ μηδ' ὅναρ ἤλπισεν, εἶτα φανῆναί τι παμμέγεθες βεβουλευμένος, ἢ [9] ὑπερβάλλων φιλανθρωπίᾳ τε ἢ παιδείᾳ, ὥστε κομίσας εἰς Αἴγιναν, [h] ἐν ᾗ θάνατος προειρητο εἴτις Ἀθηναίων ὑπερβαίνων ληφθείη, ἐνταῦθα ἐκβιβάζῃ σε. κἀνταῦθα αὖ τὸ ἅ Θεμιστοκλέους ἠτύχεις, [10] μᾶλλον δὲ ἢ ἠυτύχεις. ἐκεῖνός τε γὰρ [i] εἰς Mo-

talia praeceperat, operam ſuam navabat, tibi nullam, etſi Spartanus erat, & in ea nutritus Republica, cui tu ſecundas inter omnes, vel primas potius tribuis. Itaque fruſtra videbaris urbem Spartanam tot illis laudibus exornaſſe. Quocirca Laconicae quondam claſſis praefectus tantum in dignitatem tuam peccavit, quantum nec Perſarum quiſquam nec Scytharum, qui vocem tuam prorſus intelligere non poterant. Atqui ſiquidem volebas eum melius aliquid in te, quam Dionyſium, conſulere, nec ille te attendebat, verum abſentis, & qui turpiſſima praeceperat, totus erat; multum a Tyranno vincebaris, nec jure cuiquam potes objicere, ſi quid minus alicui perſuadere potuit; ſin tu quidem fortunam praeſentem aequo ferebas animo, ille vero ſilentium tuum non reverebatur, nec ſermone quovis potentius ad conveniens conſilium de te capiendum judicabat; quomodo jus tuum conſequebaris, aut ingenii tui, quem meritus eras, fructum capiebas? At non ideo tu pejor, ſi Pollis ac Dionyſius delirarunt; neque nos, bone vir, ſi quis erga nos Athenienſis improbus extitit. Pollis deinde eo progreſſus eſt, atque ita ſtuduit, cum de tali viro, qualem ne ſomniarat quidem, ſtatuendi poteſtatem nactus eſſet, magnum quiddam & humanitate plenum decernere videri, ut in Aeginam, in quam Athenienſes ſine capitis periculo venire non poterant, delatum te exponeret. Atque hic rurſum Themiſtoclis adverſam, ſeu potius ſecundam, ſubibas fortunam. Nam & ille in Moloſ-

1 Bar. 7. τὰ πρῶτα. 2 Εἰς Bar. 7. recenti manu. 3 Lege συνίναι. Cant. 4 Bar. 7. μὴ ἅ. 5 Sic MSS. Opor. Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. εἴ τι. 6 Bar. 7. αὐτῷ λογισμοὺς. In Coll. Nov. abraſum illud αὐτῷ. 7 Coll. Nov. ἀπέλαυες. 8 Bar. 7. πολλάκις. 9 Coll. Nov. & Bar. 7. ὑπερβάλλον. 10 Μᾶλλον δὲ ἢ ἠυτύχεις, Scripta recenti manu in margine Bar. 7.

h Ἐν ᾗ θάνατος] Καπὶ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον εἰσιόντων τῶν Ἀθηναίων, Αἰγινῆται σύμμαχοι ὄντες Λακεδαιμονίοις πρὸς Ἀθηναίους ἐχώρησαν· Ἀθηναῖοι δὲ εἰς Αἴγιναν ἐπεμψαν ἐποίκους ἐξ αὐτῶν, ὥσπερ ὑποπτεύοντες Αἰγινήτας, μὴ πρὸς Λακεδαιμονίους πόλιν χωρήσωσιν. ἔπεσθαι περιῳκοῦμβροι Ἀθηναίων, Λακεδαιμόνιοι ἦλθον εἰς Αἴγιναν ἢ πολιορκήσαντες εἶλον αὐτοὺ πὶ ἐς τοὺς Ἀθηναίους ἐποίκους, οὓς ἢ περίδοσιν Αἰγινήτας ἀπεκτειναν. ἐπεὶ οὖν αὐτοὺς μᾶλλον ἐξεπολεμοῦμβροι, καὶ πρὸς τούτοις ἠνάγκασαν αὐτοὺς ψήφισμα γράψαι, τὸν ἀλόντα ἐν Αἰγίνῃ Ἀθηναῖον πιθάνας. i Εἰς Μολοσσοὺς] Μολοσσοὶ ἔθνος βαρβάρων, ὧν ἦν βασιλεὺς Ἀδμητος. τοῦτον δεηθέντος ποτὲ παρ' Ἀθηναίων συμμαχίαν τυχεῖν, Θεμιστοκλῆς παρὼν ἐκώλυσεν. ὡς σ' ὕστερον ἀφικόμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων πρὸς Ἀθηναίους μετὰ Παυσανίου,

λοπίδος ὡς Ἀδμήτου ἐλθεῖν ὅτε αὐτῷ σῳζομένῳ, καὶ δι' ἐκείνου σώζεσθαι, καὶ σοὶ σῳζομένῳ τοῖς ἐχθροῖς τοῖς κοινοῖς τῆς πατρίδος τὸ σαυτοῦ συμβαίνειν ἐξετάζεσθαι. καὶ εἰ μὴ ἐκεῖνοι βελτίους ἐγένοντο τοῦ τυράννου καὶ τοῦ μισθωτοῦ, καὶ ὅτι γε καλῶς ποιοῦντες τιμῶ Πλάτωνος φιλοσοφίαν καὶ δόξαν ἠμύνθης, ἐτεθνήκεις ἂν αὐτόθι νῆσον ἀντὶ νήσου μεταλαβών, οὐ σωθείς τὸ πατρίδος ὄκ ὀν Σικελίᾳ· τοσοῦτοι ἔμελλες κερδαίνειν. ὁ δὲ χρηστὸς [1] σύμπλους ὁ Σπαρτιάτης, ὃν' ὡς ἐπελάθετο ὧν ἤκουσε σῳζομένου τοῦ [2] Διονυσίου, ἀλλ' ἐπώλησε τὴν ἱερὰν κεφαλήν· καὶ πωλοῦντος Πόλλιδος, Ἑλλήνων μὲν οὐδεὶς ὠνεῖτό σε (ὅτω πάντες κατέχοιο ἐκ τῶν λόγων) Λίβυς δ' ἄνθρωπος, [3] Ἀννίκερως ὄνομα, ὃν ὑπ' ἀπίστου ἀνθρώπων οὐδεὶς, εἰμὴ ταῖς σαῖς [4] συμφοραῖς ἀπεχρήσατο. νῦν δ' οὐ Πλάτωνα ἐπείατο, ἀλλὰ δόξαν αὐτῷ καὶ [5] τὸ γιγνώσκεσθαι. καὶ τότε ἤδη Δίωνα τὰ θαυμαστὰ ἐφιλανθρωπεύετο πέμπων τὰ λύτρα τῷ Λίβυϊ. ἀλλ' [6] ὑπ' ἐκεῖνος γ' ἠτιμάσθη ὑπὸ Δίωνος, ἀλλ' ἀφῆκέ σε σωθῆναι, ὁ μηδεπώποτ' ἰδὼν σεσῶσθαι μηδ' ὁμιλήσας [7] μηδαμοῦ νήσων μηδ' ἠπείρου. ἐλθὼν τοίνυν οἴκαδε καὶ ἀλαφυγὼν ὥσπερ τις Ὀδυσεὺς, οὐ θηρίων μόνον ἀλλὰ καὶ δουλείαν, καὶ ὑπωσὶ σαφῶς ὅτι τῇ ἑτέρων κακίᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ γνόμῳ χρῆσαί μέ τινα ἡσυχάσας· ὡς δὲ τελευτήσαντος τοῦ πρότερου Διονυσίου σῳζομένου τιμῷ ἀρχῇ [8] ὁ ἐκείνου Διονυσίου, μεταπέμπεται αὖθίς σε εἰς τὴν πολυύμνητον Σικελίαν, ὥσπερ μετὰ τῶν ἄλλων ὧν σῳζοί σε πατὴς [9] παρειλήφει, καὶ τὴν εἰς σὲ ὕβριν παρειληφὼς, καὶ κληρονομῶν καὶ [10] τοῦ σοι σεσάπθαι, ὥσπερ Συρακουσίοις ἢ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπὸ Σικελίᾳ, ᾤχου δὴ 386

siam ad hostem Admetum cum veniisset, per eum servatus fuit, & tibi inter publicos patriae tuae hostes deprehendi contigit. Ac si non hi Tyranno & ministro meliores extitissent, ac Platonis philosophiam atque famam jure reveriti fuissent, ibidem esses interemtus, insula commutata, in vestibulo patriae, non in Sicilia; atque hoc erat lucrum tuum futurum. Spartanus autem socius probus ne tum quidem Dionysii fuit oblitus, sed vendidit caput sacrum; atque eo vendente, Graecorum quidem te nullus redemit (usque eo cuncti tua tenebantur eloquentia) verum Afer quidam, Annicerus nomine, quem nemo, nisi tua clade fuisset abusus, unquam noverat. Nunc vero non Platonem, sed famam & celebritatem sibi comparavit. Ac tum Dio mirifice fuit humanus, atque Afro precium, quanti fueras, misit. Veruntamen nec ille fuit a Dione superatus, sed gratis te dimisit, quem nunquam nec viderat usquam terrarum vel maris, neque fuerat allocutus. Itaque cum domum venisses, & instar Ulyssis cujusdam non mortes tantum, sed & servitutem effugisses, ac tam manifeste in aliorum improbitatem atque humanitatem incidisses, aliquandiu quidem quiescebas; at postquam priore Dionysio mortuo, illius Filius Dionysius, regno occupato, rursum te in celeberrimam vocasset Siciliam, quasi inter caetera, quae a patre acceperat, injuriam quoque in te exercendam accepisset, ac tui quoque dominii, velut Syracusanorum & aliorum Siculorum, haereditatem crevisset, nave conscensa discessisti.

1 P. Steph. σύμπλου. 2 Coll. N. & Bar. 7. post Διονυσίου addunt, ἐδὴ τὸς Αἰγινήτας ὁρῶν τὸς ἐχθρὸς ἀρχιωμβύους σε. 3 Bar. 7. Ανίκιρυς. Coll. Nov. Ανίκιρις. 4 Coll. Nov. συμφορᾶις σοφίαιν τ' γνώσιως τὸν τὸς Πλάτωνος συμφορὰς ἀπεχρήσατο. 5 Coll. N. τοῦ. 6 Bar. 7. σὸκ. 7 Bar. 7. μηδαμοῦ μήτε νήσων μήτε ἠπείρου. 8 Coll. Nov. & Bar. 7. ὁ ἐξ ὁμοίου. 9 Bar. 7. σεσωσειλήφει. 10 Deest illud τοῦ in Bar. 7.

σωσίου, ἐπὶ τοῦ Μηδισμοῦ, σεσὸς τ Πέρσην ἰχθρὸν, πρῶτον εἰς Ἀδμητον παρεγένετο. ὃ μὴ εὑρεθέντος τότε κατ' οἶκον, τ παῖδα δίδωσιν αὐτοῦ ἡ γυνὴ, ὅπως σωὸ αὐτοῦ πρεσβ τ τ ὁσίας βωμὸν καθίσας, ἐτιμήτατον σεσὸς ἅλιον προμισθώσηται τ Ἀδμητον. καὶ τοῦτο ποιήσας, ἔτυχεν εὐμβὸς τότε, ὃς καὶ συνίπταξεν αὐτοῦ σεσὸς τ Πέρσην ἐλθεῖν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ Πλάτων περὶ τὸς τ πατρίδος ἐχθρὸς ὁμοίωται, ἀτυχίαν τοῦτο καλεῖ· εὐτυχίαν δὲ πόλιν, ὅτι παρ' ὃς ἤλπιζον ἀπολέσθαι, τούτοις σέσωσται.

πλέων. ϗ ποίων τινῶν ἀπέλαυσας πάλιν, αὐτὸς [1] ἦθα· ὡς ὄθ' ὧν ἀπῖρας χάειν διαπράξω, ἠνέσχω τὰ πολλὰ ϗ παντοῖα, ϗ παντὸς μᾶλλον ἢ σαυτῦ, τοσοῦτον εὐτυχήσας μόνον, εἰρήσε- ϗδ, [2] ὅσοι ὑ μετέσχες [k] τῆ Φιλοξένυ δ' διθυραμβοποιῦ τύχης· καί τοι σοφώτων μάλιστα πῶς ἀνέπαλα ἐκείνῳ, μή τοι νομίσης ἡμᾶς ἀγνοεῖν τὰς σὰς λόγυς, ἢ μὴ συγχωρεῖν ἀληθεῖς εἶ- ναι, ὡς ὑ ἡμῖς ἀνδρὶ βελτίονι ἑαυτὸ χείρονα ὄθ' ὑβρίζεσθαι ὅτε βλάπτεσθαι, σαφίσμεν ζῶ- τα, ϗ μαρτυρῦμεν ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὅμως δέ γε ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ἐραστής συ, ὃν ὁπῶν ὕβρεως ϗ ἀσελγείας ἀπέλιπε· ϗ σὺ μὲ ἴσως οὐδὲν ὑβρίσθης, ὅσ' οἷς ἡγεῖτο ὑβρίζειν, πλείω ταῦτ' ἐσώφρων, ἢ δι' ὧν [3] ἤδη τιμήσων. ϗ ὃν' ὅτω καπέλυσας τ' πρὸς ἐκεῖνον ὁμιλίαν ϗ τὸ πλεῖν, ἀλλ' ὅτω παρ' ἐλπίδα ϗ παρ' ἀξίαν ἀπαλλάξας, ϗ ἀγαπητῶς ἀποσωθεὶς πά-
387 λιν οἴκαδε τοσοῦτ' ἀπέχεις ὃ ἑτέρυς τὶ δύναται συμβυλεῦσαι, ὥσ' οὐδὲ σαυτῷ συνεβύλευ- σας, ὅτῳ λοιπὸν ἦν. [1] ἀλλ' ἡ μὲν παροιμία, ϗ [4] Ομηρος φησὶ, [5] ῥεχθὲν δέτε νήπιος ἔγνω· σὺ δ' ὁ τ' Ελλήνων σοφώτατ' ϗδ', ὃν' ὅτως ἐπαιδεύθης, ἀλλὰ πάλίν σε χειρῦται Διονύσιος, ἐλ- πίδας φιλανθρώπους ὑποτείνας, ϗ πάλιν αὖ τ' τῆς τυραννίδος κακῶν ἔτειρᾶ, τὸ τρίτον πλεύσας ὥσπερ οἱ παλαισταὶ παλαίυσι, δὶς μὲ πρὸς τ' αὐτὸν προσπαλαίσας, τρίτον δ' ὅλως πρὸς τύραννον, ϗ τυραννικὴν οἰκίαν. ὅτως ὃν' αὐτὸς [6] ἐξυρίας τὰ πάντα ἔθεις. τί ὃν ἡμῖν τ' τύχην προφέρεις αὐτὸς τοιαύτης πεπειραμένος; ὥσπερ ἂν εἰ [7] Οδυσεὺς τῷ Μενέλεῳ τὸ πλάνην ὠνείδιζεν. ὦ ὗτος, ἦκον μὲν, ὃν' αὐτὸς μὴ πάντων, μετὰ πλειόνων δὲ ἢ σὺ ϗ θᾶττον

sisti. Quid autem rursum consecutus fueris, non ignoras; siquidem nec ea, quorum causa solveras, effecisti, multaque ac varia, quaeque quemvis potius quam te decebant, perpessus es, & hoc tantum habuisti boni, si dicendum est, quod Philoxeni dithyramborum poetae fortunam non subjisti; quanquam aliter longe, quam ille, habebas, ne forte nos rationes tuas putes ignorare, aut falsas credere, cum negas virum meliorem a pejore posse injuria affici vel laedi. Quae cum sciamus, & vere dici testemur, ille tamen magnus amator tuus nihil petulantiae nec contumeliae reliquum fecit; quamvis tu nullam patereris injuriam, ille nihilominus ea potius, quibus injuriam, quam quibus honorem tibi deferre se putaret, faciebat. Veruntamen ne tum quidem contractam cum illo familiaritatem, & navigationem dissolvisti, verum cum ita praeter spem ac dignitatem dimissus esses, & magna cum voluptate domum salvus rediisses, tantum a dando reliquis consilio abfuisti, ut ne tibi quidem ipsi de reliquo consilium suppeditare potueris. Quin cum proverbium & Homerus dicant, —— *factum potuit cognoscere stultus*; tu Graecorum sapientissimus ne sic quidem cavere tibi potuisti, quominus iterum te Dionysius humana spe allectum caperet, ac rursum tyrannidis experireris incommoda, cum tertio navigasses, quemadmodum luctantur pugiles, & cum bis in eundem, tum tertio prorsus in tyrannum & familiam tyrannicam impegisses. Quo fit, ut nec ipse vento secundo ubique fis usus. Cur ergo fortunam nobis objicis, quam es ipse talem expertus? Velut si Menelao Ulysses errorem exprobraret. Heus tu, nec ego cum omnibus redii, sed pluribus quam tu, & citius

1 Coll. Nov. & Bar. 7. οἶθα. 2 Ita *Cant.* & secunda manu Bar. 7. & Coll. Nov. In editis deest.
3 Coll. N. ἤδη. 4 Il. ρ'. init. *Cant.* 5 Coll. N. πάλαι. 6 Bar. 7. ἐξυρείας πάντα. 7 Bar. 7. ὁ Οδυσσεύς.

k Τῆς Φιλοξένυ] Φιλόξενος γὰρ εἰς τὰς λιθολομίας τῶν Συρακουσίων ἐνέπεσεν· ἀντίπαλα ϗ εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ μὲ διθυραμβοποιὸς ὢν, ἔθελε τὰς ἀκούσεις, ϗ πρὸς ἡδονὴν τοῖς πολλοῖς, τῇ ποιήσῃ ἐχρῆτο, Πλάτων ϗ ἐφιλοσόφει, ϗ ὑ τ' τῶν πολλῶν ἡδονῆς ἐφρόντιζεν. 1 Ἀλλ' ἡ μὲν παροιμία καὶ Ομηρος] Τὸ ἀλισὺς πληγεὶς νῦν ἔχει παροιμία· τὸ ϗ παλαι- ὧν δέ τι νήπιος ἔγνω Ομηρικὸν, νέοι ἔν τὸ ἡ μὲν παροι- μία, ἀφ' οὗ τὸ ἀλισὺς πληγεὶς νῦν ἔχει. εἰ ϗ τὸ μὴ παλαι- ὧν δέ τι νήπιος ἔγνω, ϗ ὡς παροιμίαν, ἐξ ὡς Ομηρικόν· Ομή- ρυ γὰρ εἰπόντος τὸν δεκάτον ὕστερον εἰς παροιμίαν ἐλήφθη, ὥσπερ ϗ τὸ φίλε κακῶς προίξαντος· ὀκτώδιον φίλαι, Σο- φοκλέυς ἐν, παροιμιώδες γέγονε, ϗ ἔτερα μυρία.

ἢ σὺ, καὶ πλεύσας ὐκ ἴσα· καὶ ποῖός γε ὁ διεργασάμενος, ὥσπερ σὺ καθήμενος ὁ Σικελίᾳ πρὸς τῷ Κύκλωπι. ἀλλ', ὦ πάντων [1] θαυμάσιε Πλάτων, μὴ δι' ἀμφοῖν ἴθι, καὶ ταῦτ' ὁ μὲν τῶν φίλων ἑνὸς καὶ τοῦ ἐχθρῶν· ἀλλὰ μᾶλλον σαυτῷ τε καὶ τούτοις, οὓς φίλους εἰκὸς ἦν μᾶλλον ἡγεῖσθαι, εἰ δὲ μή, σκόπει, μὴ ὅτι [2] ἐγκαλέσεις, ἀλλ' ὅτι ἀπολογήσῃ πρό- 388
τερον· τοσαῦτ' ὄζει καὶ τὰ σά. καί τοι σὺ γε τῶν διθυραμβοποιῶν ἀξιοῖς καταγελᾶν ὡς ποὸς ἡδονὴν καὶ τὸ χαρίζεσθαι μόνον ὡρμημένους, [m] φαίνεται δὲ Φιλόξενον μὲν τὸν Κυθήριον [3] ὁ Διωνυσιὸς αὖθις ὑφ' αὑτῷ λαβεῖν Διονύσιος, ἀλλ' οἰμώζειν ἐκεῖνον ἐλεύθερος γράφων αὐτῷ· σὲ δέ γε δεύτερον ὁ τοὺς ἐγκρατὴς γενόμενος, μὴ τὰς ποφήτας ἐκείνας ἀφαιρεῖσθαι. φήσεις καλλιὼ εἶναί σοι τὼ ποφάσιν, ὑπὲρ μὲν τοῦ Διόνυσον ποιημάτων, ἅπαντα ταῦτα [4] ποιεῖν καὶ λέγειν· καλῶς γε σὺ καὶ λέγων καὶ ποιῶν. σκόπει δὴ καὶ τὼ ἡμετέραν ποφάσιν, κἂν εὕρῃς ἀπιμοτέραν, ἢ μικρῶν ἕνεκα ἡμᾶς πολυποαγμονήσαντας, τίξον λαβὼν, καὶ μετὰ Διονύσιος ἀντὶ Πλάτωνος εἰς ἡμᾶς. εἰ δ' ὥσπερ σὺ Δίωνι χάριν καὶ τῆς ἐκείνου ξενίας καὶ [5] ἑταιρείας ἅπαντα ταῦθ' ὑπέμεινας, οὕτως ἡμεῖς [n] ὑπὲρ τῆς ἑστίας τῆς κοινῆς πατρίδος καὶ ὑπὲρ τῶν κοινῶν σπονδῶν καὶ δικαίων, οἱ μὲν [o] ὑπὲρ τῆς πόλεως, οἱ δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅπῃ [6] καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν καὶ πάσχειν ὑπέστημεν, αἰσχυνθέντες μὲν ἁπάσας τὰς τοῦ Διὸς 389
ἐπωνυμίας, αἰσχυνθέντες δὲ τὰς τῶν ἄλλων [7] ἁπάντων θεῶν ἐπωνυμίας τε καὶ τιμὰς, ἔτι δ'

quam tu, nec aequali navigatione; neque inanem sumpsi laborem, quemadmodum tu cum in Sicilia juxta Cyclopem sederes. Quocirca noli, admirande Plato, utrumque transfigere, idque alterum amicum, hostem alterum; verum teipsum & hos pete, quos potius debebas pro amicis habere, alioqui non tam quid accuses, quam quod prius excuses, videndum tibi fuerit; siquidem tua quoque tanta sunt. Quid quod, cum tu dithyrambicos poetas ridendos censeas, quippe qui voluptati duntaxat & gratiae captandae studeant, Philoxenum tamen Cytherium non potuit iterum Dionysius in potestatem suam recipere, verum ille audacter eum plorare per litteras jussit; tui vero secundo ac tertio post illa prima collo- quia compos est factus. Dices, honestum te habere praetextum, cum haec omnia Dionis causa dicas ac facias; & recte tu quidem dicis ac facis. Jam nostrum quoque considera praetextum, qui si minus honestus videbitur, aut nos parvis de rebus contendisse deprehendemur, punge nos, ac Dionysium te pro Platone nobis exhibe. Sin, quemadmodum tu Dionis causa, & ejus, quod tibi cum illo intercedebat, hospitii & amicitiae juris haec omnia perpessus es, ita nos pro communibus patriae focis, foederibus, ac juribus quidvis facere, dicere, pati partim pro Urbe, partim etiam pro Graecis sustinuimus, cum cuncta Jovis cognomina, & aliorum deorum omnium appellationes atque honores, tum he-

1 Coll. Nov. θαυμασιότατε. 2 Bar. 7. ἐγκαλέσῃς. 3 In Gorgia. *Cant.* 4 Bar. 7. καὶ ποιεῖν. 5 Coll. Nov. ἑταιρείας. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ λέγειν καὶ πάσχειν. 7 Abest a Bar. 7.

m Φαίνεται ὁ Φιλόξενον] Φιλόξενον ὁ Κυθήριον ἀφαφυγὼν τὰς λατομίας, εἰς ἃς αὐτὸν Διονύσιος ὁ τύραννος ἐνέβαλλεν οὐκ ἐπαινῶντα τὰς τραγῳδίας αὐτοῦ, διέτριβεν δὲ Κρότωνι τῇ Ἰταλίας· πυθόμενος δὲ ὁ Διονύσιος, ἠξίου αὐτὸν εἰς Συρακούσας παραγενέσθαι. ὁ δὲ ποὸς ταῦτα λαβὼν χάρτην, καὶ κοῖλον γράψας μικρὸν ἄν, ποὸς τοῦτο μεῖζον ποοσεικάσαι, ὥστε τὸ χωρεῖν τοιοῦτον γενέσθαι, ὃ, καὶ πλήσας τάτων πάντα τὸν χάρτην, ἔπεμψεν, ἐμφαίνων ὅτι πολλάκις ἂν μεγάλως ἀρνοῖτο· ὅθεν ἐπὶ τοῖς μεγάλως ἀρνουμένοις παροιμία τὸ Φιλόξενος ἄν. τὼ δὴ τοιαύτην ποοτιμήσιν Αἰσχίνης ἐμφαίνειν, φησὶ, ἀλλ' οἰμώζειν ἐκεῖνος ἐλευθέρως γράφων αὐτῷ. ἡ γὰρ τοιαύτη ἀπαγόρευσις ὁμοία ἐστὶν, ὥσπερ ἄν, εἰ οἰμώζοι ποὸς αὐτὸν ἔλεγεν. n Ὑπὲρ τῆς ἑστίας] Ἑστίας τοῦ, ἀντὶ συσσίσιος καὶ συνοχῆς ἐπειδὴ καὶ τὼ ἑστίαν θεάν. ἀφ' τοῦτο δὲ τοῖς οἴκοις ἔγραφον, ἵνα σωσιν καὶ συνέχῃ αὐτοὺς, ὅτι καὶ ποοῖτη τοὺς οἴκους δείξασα, ἣν δὲ τῶ Κρόνου θυγάτηρ. o Ὑπὲρ τῆς πόλεως] Ἐπειδὴ ὑπὲρ τῆς πόλεως εἶπε, καὶ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐπήγαγεν αἰσχυνθέντα μὲν τὰς Διὸς ἐπωνυμίας, καὶ τὰς τῶν ἄλλων θεῶν. καὶ γὰρ πολιοῦχος φυμὲν τοὺς θεοὺς καὶ φιλίους, ἵν' ᾖ ἡ μὲν τῶ πολιοῦχω ἐπωνυμία ποὸς τὸ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἡ δὲ τῶ φιλίω ποὸς τὸ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων.

roas & majores communes, atque inſuper praeteriti temporis memoriam, & futuri ſaeculi famam omniaque, quaecunque inter omnes Graecos & Barbaros habentur maxima, reveriti; cur tu, ſi quid ex his praeter ſententiam ſucceſſit, quae tua non ſunt accuſas? Quin, ſi hoc etiam addendum eſt, nos ſi quid offendimus, non niſi re, quam moliebamur, peracta; tu mox initio offendiſti. Quapropter ſi difficultas oblata probrum & reprehenſionem conſultori conciliat, ea tibi non minor, quam nobis, accidit. Ut omittam, quod nihil rerum tuarum perfeceris. Sin ipſum per ſe conſiderandum eſt conſilium, nec tuum culpari jure poteſt, nec etiam eadem de cauſa noſtrum; quo accedit, quod voti compotes facti ſumus, & haec tum tuis ſtudiis, tum noſtris offenſis ſunt majora. Quare cum tu nos redarguere ſtudes, teipſum quoque refellis; nos dum nobis ſuppetias ferimus, tuam quoque rem agimus. Quinimo tua defenſio nobis quoque convenit; verum tibi non tot, quot nobis, ſunt adjumenta. Itaque ut nobis quis parcat, incertum ſit, an & tibi; ſin te condemner, nobis fortaſſe veniam dabit. Quod ſi nec nobis parcat, nihil erit tibi ſperandum; uſque eo noſtra victoria cedit in tuum commodum. *Quapropter etiam tua require, non mea*, inquit ad quendam Teucer, nec omnia conare curioſe ſcrutari, neque cum tria ſint conſideranda, animus, facta, fortuna, duobus omiſſis, arripere tertium, cujus item pars maxima nobiſcum faciat. Etenim ſi haec initio ſcientes pro Graecia nos devovere debuiſſemus, non eramus recuſaturi, neque Codro tantum ceſſuri; atque ad id tu,

1 Coll. Nov. ὅτω καὶ. 2 Coll. Nov. τῷ. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. μετέχομεν. 4 Ad Agamemnonem, in Ajace Sophoclis. *Cant.* 5 Bar. 7. τὰ δύο. 6 Λαμβάνων. Junt. Bar. 7. & Coll. N. λαμβάνω. 7 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. προδότας.

p Τί τὰ μὴ σὰ κατηγορεῖς] Ἢ τὰ ἀναίτια σὺ, τὸ γὰρ κατηγορεῖν ὑ φιλοσόφων· ἢ τὰ μὴ σὰ λέγε, ἀντὶ ἄκρας ἔχ ἁρμόζει σοι, ἃ γὰρ ἂν καθ' ἡμᾶς εἴποις, καὶ κατὰ σὺ λέξεις. ὥσπερ γὰρ αὐτὸς Διονυσίῳ, ὅτω κὴ ἡμεῖς τῷ δήμῳ προσκρούσαμεν. q Καὶ τοῦτο κὴ τούτῳ ᾧ πλείσῳ] Πλείω γὰρ ὧν πρὸς ἡμεῖς ἠυτυχήσαμεν. r Τῷ Κόδρῳ τοσοῦτον] Ἀθηναίων κὴ Λακεδαιμονίων πολεμούντων, ἔχρησεν ὁ θεὸς τὸς καρποῦσθαι τ μάχης ἡττᾶσθαι, προαποκεκόμφ ἂν προσελθεῖν ὁ Κόδρ, ἀπῆλθε πρὸς Λακεδαιμονίους παροξύνων αὐτὸς εἰς πόλεμον, εἶτα ἐκεῖνοι ἀγνοήσαντες ἀπέκτειναν αὐτὸν, καὶ ὕτως ἠττήθησαν.

credo,

οἶμαι ταῦτα συνεβούλευσας. ἐπεὶ φέρε πρὸς φιλίου, πότερ' ἂν μᾶλλον ἐβουλήθης, μήτε τὰ πραχθέντα δι' ἡμῶν πεπρᾶχθαι τῇ πόλει, μήτ' εἰς ἡμᾶς μηδένα τῶν πολιτῶν ἐξαμαρτεῖν (ἦκεν [s]ἕτεροι γὰρ εἰς ἡμᾶς γὰρ εἰς ἐκείνους ἔμελλον) ἢ ἐκείνων γ' ἕνεκα ὥστε πραχθῆναι, 391
καὶ ταῦτ' εἰ δέοι συμβῆναι. ἐγὼ μὲν οἶμαι ταῦτα. σὺ δὲ ὅτ' ἀμφότερα [2]φαίης ἂν ἐθέλειν μᾶλλον, ἢ μηδέτερα ὁμολογεῖς, καὶ τοῖς πεπολιτευμένοις ἡμῖν, ἅπαντα ἃ προσῆκεν πρᾶξαι, καὶ μειζόνως τὰ πρὸς εὐδοξίαν τῇ πόλει, τῶν αἰτίας εἶ). πῶς οὖν ἂν δίκαιος ἦθα μᾶλλον ἐπαινεῖν, ἢ ψέγειν; εἰ γὰρ αὐτοῖς τοῖς ἡμαρτηκόσιν εἰς ἡμᾶς τὰ καλῶς βουληθέντα καὶ πραχθέντα πλείονός ἐστι λόγου, καὶ τίς ἂν δικαίως ταῦτα ἐκείνοις πρᾴη; πῶς δίκαιον ἡμᾶς γε δίκαιον ἀφεῖναι πάσης αἰτίας, οἷς τὰ μὲν ἐγκλημάτων ὑδοπῶν δήπου μέτεστι, τῶν δὲ εἰς ἔπαινον ἡκόντων, ἂν ταληθῆ λέγειν ἐθέλῃς, τὸ πλεῖστον; ἡμεῖς τοίνυν πολλ' ἂν ἔχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς σεμνύνειν παρολείπομεν. ἀλλ' ἵνα εἰδῇς ὅσον ἡμῖν ὑπεικείας πρόεστι, καὶ ὅσον πανταχῇ γε πλεονεκτεῖν ἐθέλειν ἀπέχομεν, ἔστω τὸ πᾶν κοινόν, ἀφαίρει πάσας εἰ βούλει τὰς ἄνω πρόσθήκας, ὅπῃ τοῖς ἴσοις [3]καταλυώμεθα (πάντως δ' οὐκ ἄπειροι συνθηκῶν ἡμεῖς) μήτε σὺ μέμνησο πρὸς ἡμᾶς πρὶ συμφορῶν, ὧν' [4]ἡμεῖς πρὸς σὲ τούτῳ χρησόμεθα. ὡς 392
οὐκ ἔστι μέσον οὐδέν· ἀλλ' ἢ καὶ ἡμᾶς μετὰ σοῦ τούτοις ἐαλωκέναι δεῖ ἢ καὶ σὲ καὶ ἡμᾶς ἀθῴους ἀφιέναι, καὶ ἀποχρῶν, ἅπαντες τῶν ἄλλων ἐξήμαρτον εἰς ἡμᾶς. ταῦτ' εἰπόντας ἂν αὐτοὺς οἶμαι, ῥᾳδίως πάλιν πορεύεσθαι πρὸς τοὺς πλείονας, εἰ δὴ [5]δεῖ καὶ ἐκείνους μετὰ τῶν πλειόνων κεῖσθαι δοκεῖν ὥσπερ ἔγωγε οὐκ οἶμαι. ἐγὼ μὲν οὖν ἥδιστα ἂν ἀμφοτέρων [6]ἀποψηφιζοίμην. εἰ δέ τις ἄλλως γιγνώσκει, θεσμοθέτην ἄν τινα αὐτὸν φαῖεν οἱ ποιηταί. [7]φέρε

credo, adhortatus eſſes. Age vero, utrum hoc maluiſſes, ut nihil a nobis unquam geſtum fuiſſet, nec in nos civium quiſquam peccaſſet (itaque tam in nos, quam in illos, erant alii peccaturi) an ut haec quoque, ſi fuerat opus, quo fierent illa, contigiſſent? Haec, arbitror, malles. Ergo cum utrunque te, quam neutrum, malle dicis; cum omnia, quae requirebantur, in adminiſtrationem noſtram incidiſſe confiteris, tum plura Urbi, de quibus glorietur, quam ob quae reprehendatur, ſuppetere. Quin ergo laudas potius quam vituperas? Etenim ſi apud eos ipſos, qui in nos peccarunt, recte conſilia factaque pluris cenſentur, nec injuria quis hoc illis condonet; cur nos omni crimine liberari non ſit aequum, qui nec culpam ſuſtinemus ullam, & laudem, ſi verum vis fateri, meriti ſumus maximam? Atque alia quidem plura, de quibus nos jactare poſſimus, omittimus. Verum ut cognoſcas, quantum ſit in nobis aequitatis, quantumque ab omni praeſtantiae ſtudio abſimus, omnia ponantur communia, tolle ſuperiores cunctas, ſi videtur, appendices, pari jure conciliemur (neque nos omnino pactorum ſumus imperiti) ut nec tu clades noſtras memores, nec nos tuas tibi narremus. Nihil eſt enim medium; ſed vel nos tecum his capi oportet, vel te ſimul & nos inſontes dimitti, atque ea, quae alii quidam in nos peccarunt, ſufficere. Haec eos arbitror cum dixiſſent aequo eſſe animo ad inferos redituros, ſiquidem & illi ſunt apud inferos, quod equidem non puto, collocandi. Atque ego quidem libenter utroſque abſolverim. Sin aliter quis ſtatuit, eum poetae duricordem vocarent. Nunc

1 Sic *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. μή τις ἡμᾶς. 2 Bar. 7. ἂν φαίης. Deeſt ἂν in Coll. Nov. & pro φαίης legitur φὴς. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. καπιλυόμεθα. 4 Bar. 7. ὑμεῖς 5 Ita MSS. Coll. N. & Bar. 7. Ab editis non agnoſcitur. Defuiſſe hic χρὴ aut aliquid ſimile ſubodoratus eſt *Canterus.* 6 Bar 7. ἀποψηφιζοίμεθα. 7 In Gorgia. *Cant.*

5 Ἕτεροι εἰς ἡμᾶς, καὶ εἰς ἐκείνους] Τὸ ἕτεροι ἀντὶ τοῦ πολέμιοι νόει, μὴ γὰρ τῶν στρατηγῶν τότε τῶν ἀνικήτων τότε τῷ Πέρσῃ, ἀλλ' ἡσυχίαν ἀγόντων, ἅπαντ' ἂν ἔχοντα καὶ πολλὰ τῶν καλούντων ἐρημίαν· ἔθηκε δὲ τοῦτο ἀφ' μίστυ, διότι ἀναγκαῖον ἦν λεχθῆναι, εἰ μὴ ὕστερον ἐπῆλθε, οὐκ ἂν ἁμαχεὶ χώραν ἔσχεν.

etiam

δὴ καὶ τὰ παιδαρίσκια αὐτῷ σκεψώμεθα. ἴσχουν οἵγε ἀγαθοὶ φησιν ἡνίοχοι κατ' ἀρχὰς μὲν ἁρμάτων ἐπιβῆναι τοὺς [1]ζευγῶν, ἐπειδὰν δὲ θεραπεύσωσι τοὺς ἵππους καὶ αὐτοὶ γένωνται ἀμείνους ἡνίοχοι, τότ' ἐπιβῆναι. καὶ ἔτι [t]ἄνω πῶ τις εἰς τὸν Περικλέα, ὅσων γῶν φησιν ὀπιμελητὴς καὶ ἵππων καὶ βοῶν, τοιοῦτος ὢν, κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παιδαγωγῶν μὴ λακτίζοντας αὐτὸν, [2]μηδὲ κυείπλοντας, μηδὲ δάκνοντας, ἐπαίδευε ταῦτα ποιοῦντα, δι' ἀγριότητα. ἀλλ' ὅσους μὲν ὦ τῶν καὶ ἵππους καὶ βοῦς τοὺς αὐτοὺς ἑκάστους λέγεις. Ἀθηναίων δὲ [3]οὐδὲ τοὺς
393 αὐτῶν ἅπαντες οἱμαι προύστησαν, οἷος δὴ λέγω, Σόλων, ὁ Κλεισθένης, καὶ Μιλτιάδης, ὁ Περικλῆς, καὶ ὅστις ἕκαστος. Ἀλλ' ἡ μὲν πόλις μία, καὶ ἡ πολιτεία, οἱ δ' ἄνδρες, ἄλλοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοὺς χρόνους. τί οὖν θαυμαστὸν, τοῖς μὲν, ῥᾳστώνεσι καὶ ῥᾴοσι χρησαμένοις τυχεῖν, τοῖς δ' αὖ πραχυτέροις καὶ θυμοειδέσι μᾶλλον ὥσπερ καὶ ἄλλα μυρία δήπου μεταβάλλει κατὰ τοὺς χρόνους. ἴσχουν οὐδὲ τοὺς ἐκ τῆς γῆς καρποὺς πολυπλησίους καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν νομιζόμενα, οὔτε τὸ πλῆθος, οὔτε τὴν ἀρετὴν λέγω. Ἀλλ' ἔτους ἰσχὺς οὐκ ἔλαττον ἢ χώρας εἶναι δοκεῖ. ὥστ' εἰ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον εὐκολώτερον τὰς φύσεις ὄντες κατ' ἐκείνους ἤδη καλεποὶ κατέχειν ἦσαν, οὐκ ἔξω τοῦ ὅλης φύσεως τὸ πάθημ' ἂν εἴη, ὥσπερ γε καὶ προϊόντος οἱμαι τοῦ χρόνου, τὸ φέρτημ' ἂν ἦσαν κατὰ συμφοράς. ἔτι τοίνυν οὐδ' [4]ἡνίοχοι τοὺς ἵππους οὕτω διαφθείρουσιν, ἂν τοὺς μὲν παιδεύωσι, τοὺς δὲ μὴ δυνηθῶσιν αὐτῶν. [5]Ἀλλ' ὃς πρότερον χρηστὸς [6]ἀναμαρτήτους εἶχον, τούτους χείρους ἀποφαίνουσι. Μιλτιάδης δὲ καὶ οἱ ἐκ ἐκείνου, ὃ τοὺς αὐτοὺς εἶχον διὰ τέλους, ἀλλ' οἱ μὲν ἐπεγίγνοντο δήπουθεν, οἱ δὲ ἀπεγίνοντο,
394 οἱ δὲ καὶ ἀπεφοίτων παρ' αὐτῶν. πῶς οὖν πρὸς τοὺς ἡνιόχους εἰσὶ κρίνεσθαι δίκαιοι, ἢ [7]πῶς ὡς τοῦ αὐτοῦ ἵππων μενόντων αὐτοῖς, οὕτω δεῖ διδόναι τὸν λόγον; [u]ὥσπερ ἂν εἴπις τοὺς Mo-

etiam ejus exempla conſideremus. *Ut enim*, inquit, *aurigae boni principio de curru non decidant, verum poſtquam equos curaverint, & ipſi peritiores redditi fuerint, tum decidant, nunquam contigit.* Et paulo ſupra de Pericle, *Certe*, inquit, *ſi aſinos, equos, vel boves ita curaret, ut quos nec calcitrones, nec arietantes, nec mordaces accepiſſet, eos tam feros redderet, imperitus eſſe diceretur.* Atqui aſinos, bone vir, equos, & boves eoſdem ſingulos dicis. At Athenienſibus omnes non iiſdem praefuerunt, ut Solon, Cliſthenes, Miltiades, Pericles, caeteri. Verum ut urbs manet eadem, & idem civium nomen, ita ſunt homines ſingulis temporibus diverſi. Et mirum erit, ſi alios faciliores & mitiores, duriores & ferociores alios ſunt experti, quemadmodum alia quoque multa temporum progreſſu mutantur. Nam nec terrae fructus aequales quotannis percipimus, ſive copiam, ſive bonitatem ſpectes; verum anni vis non eſſe, quam terrae, minor videtur. Quare ſi, cum prius meliore fuiſſent indole, ſub ipſis duri fuerunt, id non omnino praeter naturam accidit, ſicut & reliquo tempore pro eventis, ni fallor, animos geſſerunt. Deinde nec aurigae ſic equos corrumpunt, ſi alios inſtituant, alios nequeant; verum ſi, quos antea bonos & inſontes habebant, eos pejores reddant: Miltiades vero cum ſuis, non eoſdem habebat perpetuo, ſed alii accedebant, alii diſcedebant, quidam etiam deficiebant. Cur ergo cum aurigis comparentur, aut quaſi equi manſerint iidem, rationem reddant? Velut ſi quis Mo-

1 Bar. 7. σκυλῶν, & in marg. χρ. ζυγῶν. Legit quoque σκιῶν MS. Coll. Nov. 2 Illa μηδὲ κυείπλοντας non agnoſcit Bar. 7. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. οὐ. 4 Bar. 7. οἱ ἡνίοχοι. 5 Bar. 7. ἀλλ' ἐὰν οὗς. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ ἀναμαρτήτους. 7 Coll. Nov. πῶς ἐ τῶν.

t Ἀνὼ πῶ] Τὸ ἄνω εἶπεν, ἐπειδὴ πρότερον ὁ Περικλέης πάσεις ὁμοίως τὰς παρεστηκυίας παρεσκεύασεν, ἵνα μὴ κατηγορῆν. u Ὥσπερ ἂν εἴ τις τοὺς Μολιονίδας] Τούτους λέγεις ἡνιόχους ἢ ποίησις λέγει, ἤτοι πρῶτοι μὲν λαβεῖν τοὺς Λυκούργου τοὺς τὸ πολέμοις ἐναμφισίας παρὰ Λακεδαιμονίοις κατίστησιν.

lionis

λιονίδας ἠξίω καὶ [x] τ̃ Διομήδους τ̃ Θρᾳκὸς ὕτως ἄρχειν, ὥσπερ ὧν εἶχον ἐξ ἀρχῆς. καὶ μὴν οἱ μὲν ἡνίοχοι καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι τ̃ν ζευγῶν ἄρχουσι, καὶ οὐδεὶς ὠδυλυπᾷ· τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο λέγω, καὶ περὶ τ̃ ' ἐν τοῖς ὄνοις τε καὶ βουσίν· ὡς εἴπερ πλημμελοῖτο, βέλτιον τ̃ αἰτίαν ἔχοιεν ἂν εἰκότως. ἀλλ' ὁ Περικλῆς γε καὶ Θεμιστοκλῆς, οὐδ' ἐκείνων τ̃ν ἀνδρῶν οὐδεὶς καθ' [2] αὑτὸν Ἀθηναίων ἦρξεν, οὐδὲ τοῦ τί φεύγειν ἐδημοσίᾳ ἐγχειρήσαντι ἀπολαμένος· ἀλλὰ καὶ ἕτεροι πολλοὶ δήπου μετ' αὐτῶν ἑωράθησαν τὰ πολιτικά, οὔτε φύσεις τὰς αὐτὰς, οὔτε γνώμας ἔχοντες. ὥστε τι μᾶλλον τούτοις ἢ ἐκείνοις ἄξιον προσθέναι τὰ ἁμαρτήματα; ἐγὼ μὲν γὰρ, τοσούτῳ μᾶλλον ἂν φαίην ἐκείνοις, ὅσῳπερ εἰς τούτους ἦν τὰ ἁμαρτανόμενα. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν πᾶν δίκαιον μόνους ἀπαιτεῖν εὐθύνας τοὺς οὐ μόνους τ̃ν πραγμάτων αἰτίους; οὐκοῦν τούς γ' ἡνιόχους αἰτιώμεθα τοὺς ἐξ ἀρχῆς, ἂν ἕτερος τοὺς αὐτοὺς ἵππους πονηροτέρους, κακίους ἀποδείξῃ. ἀλλὰ καὶ ἡνίοχοι μὲν διδάσκαλοι μειζόνως εὐδοκιμοῦσιν, ὅταν τ̃ αὐτῶν [3] ἕτεροι κύκλοι [4] καλαζάντες, μὴ τ̃ ἴσων ἄξιοι γένωνται. καὶ νὴ Δί' ἄν γε καὶ τοὺς αὐτοὺς χείρους, ὅταν τ̃ αὐτῆς ἡμέρας ἕτερος πονηροτέρων τὸ ἅρμα [5] ἀναβαίνῃ, οὐκέτι τοῦ παντὸς ἐπαύεται ὁ χρηστὸς ἡνίοχος, οὐδ' ὁ ἔνδοξος, ἀλλ' ἐὰν καθάπαξ πρὸς αὐτὸν ἡ ὀπιμέλεια καλασῇ, ὅπου καὶ ταῦτα κρίνεται. τ̃ν δὲ ἑτέρου κακῶν, οὐδεὶς κληρονομᾷ. ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτὸ φαύλων ὄντι κατηγόρημα, ὅτι τὸν βελτίω καὶ τὸν ἐν καθ' αὑτοὺς οὐκ εἴων χρῆσθαι τῇ τέχνῃ, ἀλλ' ἐπεσκέλιζον ὥσπερ οἱ τοὺς ἐν τοῖς δρόμοις. ὅτω τοίνυν καὶ περὶ τ̃ς ἐκείνων πολιτείας, ἕως ἂν μὴ δείξῃς [y] ὅτι βασιλευόντων τ̃ν φιλοσόφων, καὶ μόνον ἐφεστηκότων τοῖς πράγμασι, ταῦθ' ἡμαρτάνθη (λέγω δὲ Μιλτιάδου, καὶ Θεμιστο-

lionis filios ita vellet etiam Diomedis Thracis equis, ut ſuis, imperare. Quid quod aurigae ſinguli ſuo currui imperant, nec eos infeſtat quiſquam; ſimiliter & aſinorum ac boum praefecti; ita ut merito, ſi quid ſecus contingat, criminandi veniant. At nec Pericles, nec Themiſtocles, nec illorum virorum quiſquam ſolus Athenienſibus imperavit, neque ab iis, qui diverſas partes ſequebantur, liber fuit; ſed & alii multi cum ipſis Reipublicae praeerant qui nec eodem ingenio, nec ſententia erant. Itaque cur illis potius, quam his, delicta tribuimus? Equidem his eo libentius imputarim, quod in illos committebantur peccata. Denique cur ab iis rationes repetimus ſolis, qui ſoli rerum autores non fuerunt? Nam nec primos reprehendimus aurigas, ſi quis eoſdem equos alius deteriores reddiderit. Verum & aurigae & magiſtri pluris fiunt, cum alii eandem poteſtatem nacti, non eodem modo ſe gerunt. Quin etiam ſi eodem tempore atque eodem die currum alius conſcendat, non jam probus nec celebris auriga fit reus, niſi cum eſt ipſi ſoli cura tradita. Alterius autem vitia nemo in ſe recipit. Verum & hoc ipſum imperitis vitio datur, quod praeſtantiorem non permiſerint artem exercere potius, quam curſorum more ſupplantaverint. Non aliter, quod ad illorum adminiſtrationem pertinet, donec oſtenderis, philoſophis imperantibus & ſolis reipublicae praefectis (Miltiadem dico, Themiſto-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐπὶ τοῖς. 2 Coll. Nov. αὐτῶν. 3 Bar. 7. ἕτεροι recenti manu. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. καθιζῶντες. 5 Coll. Nov. ἀναβαίνει.

x Καὶ τ̃ Διομήδους] Ἵππων δηλονότι, ὃς Ἡρακλῆς παρ' Εὐρυσθέως πεμφθεὶς ἔλαβε, Διομήδει δαπκτείνας τὸν τ̃ς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ὄγδοον ἆθλον εἴργασο. y Ὅτι βασιλευόντων τ̃ν φιλοσόφων] Ἐπεὶ Πλάτων ἔφη, ὅταν βασιλεύσωσιν οἱ φιλόσοφοι, ἢ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσι, τότ' εὐδαιμονήσειν τὰς πόλεις· πιστὸν δ τοῦτο σημεῖον, καὶ τ̃ παρὰ τούτων τ̃ν Ἀθηναίων πολιτείας ἐφεστηκότων. Διὰ τοῦτο φησὶν ὁ ῥήτωρ, βασιλευόντων τῶν φιλοσόφων, ὃ δ' ἂν ὑπ' ἐκείνων ὑπ̃ρξε τῇ πολιτείᾳ τοῦτο δ' ἦτοι τοῖς πράγμασιν ἐφεστηκότες εἰργάσαντο, φιλοσοφίαν δ νέοι τιν̃ ἐκείνων μετ' ἐπιστήμης πολιτείαν.

clem,

κλέης, ϗ Περικλέης, ϗ Κίμωνος) μηδαμῶς τήνγε φιλοσοφίαν αὐτὴν αὐτῶ. ἀλλ' εἰ μὲ αὐτὺς καθ' αὑτὺς ἐλέγχειν οἷός τ' εἶ, χρῶ τύτῳ ϗ δείκνυθ' ἁμαρτήματα. εἰ δὲ μή, τ ὄναν μᾶλλον ἢ τ ὑπάτων καληγορεῖς. εἰ μὲ γὰ ἦν ἁμαρτήματα, πρὶν ἐκείνης Αθήνησι πολι-
396 τεύεσθ, ἀλλὰ [1] ταῦτα πάντα ἀπὸ Μιλτιάδου ϗ Θεμιστοκλέης, καὶπ' ἐκείνων ἤρξατο, ἄλλος ἂν εἴη [2] λόγος· νῦν' εἴπινες ἄλλοι χρὴ ταὐτὸν ἐκείνοις ἐπολιτεύοντο εἴποιμι ἄν, ἀλλὰ δίδωμι πάντων ἐκείνης [3] μόνους ὑπευθύνης εἶ). εἰ δὲ εἰκὸς ἦν τί καὶ ἄλλο ἡμαρτῆσθαι πρότερον,
42 τί ταῦτα τὺς Λάκωνας αἰτιώμθα; παραπαίζειν γὰ ἔξεστι δήπου [5] σέ γε. ἐπεὶ ϗ αὐτὸ τῦτο τὸ τῶν συμφορῶν, ὅτι μὲν παλαιόν ὄστι, ϗ ὡς σὺ φὴς ἀπὸ Θησέως ἀρξάμνον, ἴσως δὲ καὶ ἔτι ἄνωθεν, καὶ γὰ οὗτοι [6] πρῶτοι πρόσπαισαν, ἐάσω. [a] καί τοι ὁ Θησεὺς φυγών τε καὶ ἀφαιρεὶς, ὑπ τῇ Σκύρῳ τελευτῶν, ὑπ ἄτιμος ἔμεινε πρὸς τῦ θεῦ, ἀλλ' ἐπέταξεν Αθηναίοις μετενεγκεῖν αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ, πολλοῖς ὕστερον χρόνοις ὥς φασιν. ἀλλ' ὅμως ἐάσω ταῦτα. ἀλλ' οἴκεταί σοι ἀφαιρεὶς ὁ λόγος πρὸς αὐτύς. οἷς γὰρ ἅπαντων ταμτὰ κατηγόρηκας, τύτοις ὃ δοκεῖς ἰσχυρὸν ἔχειν ἀνήρηκας. ἀφαιρῶ; ὅτι Μιλτιάδου μέν, ἴσως ἂν εἴη τί τῦτο κατηγόρημα· Θεμιστοκλέους δὲ, ὑκ ἂν ἔτι. εἰ δέ τι καὶ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέης· ἀλλ' ϗ Κίμωνός γε. εἰ δὲ καὶ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέης, καὶ Κίμω-
397 νος· ἀλλ' οὐ [7] δή τι καὶ Περικλέους. ἀλλὰ τούτου καὶ πάντων ἥκιστα. Θεμιστοκλῆς μὲν γὰ αὐτοὺς πρὸς Μιλτιάδου παρέλαβε κυρίττοντας, Κίμων δὲ πρὸς Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους, Περικλῆς δὲ πρὸς Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους καὶ Κίμωνος. οὕτω

clem, Periclem, Cimonem) haec esse peccata, noli Philosophiam ipsam fugillare. Sed si ipsos potes per se reprehendere; fac, & ostende vitia. Sin minus, asinos potius quam praefectos accusas. Etenim si ante illorum gubernationem nulla fuerunt Athenis delicta, atque haec a Miltiade, Themistocle, caeteris initium cuncta sumserunt; aliud est: neque alios administrationis fuisse participes dicam, verum illos omnium reos solos constituam. Sin etiam prius aliquid fuisse commissum sit verisimile, *Cur imputamus omnia haec Laconibus?* Licet enim tecum jocari. Quinimo clades etiam ipsas antiquas esse, & a Theseo coepisse, quemadmodum tu refers alicubi, atque etiam superius fortasse, nec hos offendisse primum, non dicam. Quanquam nec Theseus exul & in Scyro peremptus, a Deo neglectus fuit, qui longo post tempore, ut narrant, Athenienses ejus ossa referre jussit. Veruntamen haec omittam. At omnis tua de illis subvertitur oratio. Nam cum idem omnibus crimen impingis, tum id, quo niti videbaris, evertis. Cur hoc? Quia Miltiadis posset hoc esse crimen; non etiam Themistoclis. Sin & Miltiadis & Themistoclis; non tamen Cimonis. Sin etiam Cimonis; non tamen etiam Periclis. Atque adeo minime omnium. Nam Themistocles quidem eos a Miltiade arietantes acceperat, a Miltiade & Themistocle Cimon, Pericles autem a Miltiade & Themistocle & Cimone. Ita-

1 Bar. 7. πάντα ταῦτα. 2 Bar. 7. ὁ λόγος. 3 Abest a Bar. 7. & Coll. Nov. 4 Aristophanis versus ex Acharnensibus. *Cant.* 5 Coll. Nov. γέ τι. 6 Bar. 7. πρῶτοι. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. δή τι.

2 Τί ζῶντι] Επειδὴ τὺς Λάκωνας ἐπαινεῖ ὁ Πλάτων, ὡς πολιτευομένυς ἄριστα, ἦσαν ϗ κ ὕτοι οἱ τέσσαρες ὁμοιοι ἐκείνοις τὰ εἰς πολιτείαν, τύτο χαίρειν φησὶ, τί ταῦτα τὺς Λάκωνας αἰτιώμεθα, ἀντὶ ϗ τὸ ὅλς ἐπαινῦμεν ψέγομεν. διὸ ἐπιφέρει, παραπαίζειν γὰρ ἔξεστι δήπτε σέ γε. παίζοντος γὰρ ἐστ ὁ λόγος πρὸς Πλάτωνα, τὸ λέγειν αὐτὸν τύτυς ψέγειν οὓς ἐπαινεῖ. a Καί τοι ὁ Θησεὺς] Θησεὺς ὑπὸ Λύκυ Αθηναίων εἰς τραγικίδα συκοφαντηθεὶς ἐξωστακίσθη τῆς πόλεως, ϗ ἦλθεν εἰς Σκύρον, ἧς Λυκομήδης ἦρχεν. ὃς Θησέα ζηλοτυπήσας, μὴ τ ἀρχῆς ὑπ' αὐτῦ ἐκπέσῃ, ἀναθεὶς ἐπὶ κρημνῦ ὦσας ἀνεῖλεν. ὕστερον ϗ λιμῷ κατασχόντος Αθηναίους, ἔχρησεν ὁ Απόλλων, τὸν ἀν ἄλλως πεύσεσθ τ λιμὸν, εἰ μὴ Αθηναῖοι μετανέγκειεν τὰ Θησέως ὀστᾶ. ὃ γενόμνον, ὁ λιμὸς ἔπαυσεν. ἐξ ἐκείνυ δὲ Αθηναῖοι ἦγον μεγίστην ϗ δημοτελῆ ἑορτὴν, ἣν ἐκάλεσαν Θήσεια.

πάντων ἥκιστα ὅτῳ Περικλῆς ὑπεύθυνος ἦν, ὃν σὺ μάλιστα πάντων ἠτιάσω, καὶ τοῖς κακοῖς ἐπεμελητὰς τῶν ὄνων τε καὶ βοῶν ἰδίᾳ τῶν ἄλλων εἵκασας. ἐνθυμηθῶμεν τοίνυν καὶ περὶ ὧν ἀρτίως ἐλέγομεν, καὶ πρὸς τὸν Διονύσιον αὖθις Πλάτωνος ὁμιλίας. εἰ γὰρ αὕτη μία ἔστι καὶ ἀληθὴς, καὶ δικαία, καὶ ἀποχρῶσα μόνη πασῶν ἀπολογία καὶ παραίτησις ὑπὲρ Πλάτωνος, περὶ ὧν ὁ τύραννος ἐπλημμέλῃ, καὶ συνὼν ἐκείνῳ, καὶ πάλιν καθ' αὑτὸν γενόμενος, ὅτι καὶ πρὶν ἰδεῖν Πλάτωνα καὶ τὰ ἐκείνου λόγων ἀκοῦσαι, πολλὰ καὶ παντοῖα ἐδεδράκει, τί κωλύει καὶ ὑπὲρ ἐκείνων τὸ μὲν ἐξ ἴσου τοῖς τῶν τυράννων εἰ), μὴ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν ἐκείνων πολιτείαν ἐλάττω τῶν ὑπὸ τῶν τυράννων ἐξ ἀρχῆς ἡμαρτημένων εἰ), καὶ παρ' αὐτῷ τὴν πολιτείαν, μὴ τὴν ἴσης ἀξίαν μέμψεως, ὅσπερ καὶ τοῖς τυράννοις ἀφ' ὧν Πλάτωνα περσίενε. αὐτὸ δὲ 398
τοῦτ' ἐξεῖναι κοινὸν εἰπεῖν, ὅτι καὶ πρὶν ἐκείνους ἐγχειρεῖν λέγειν, ἦν Ἀθήνησιν ἁμαρτήματα, εἰ δ' ἐλάττω τῶν Διονυσίου, οὐδὲ ταῦτα ὕστερον ἦπου τοῖς ἐκείνου παραπλήσια, ἀλλ' εἰς ὅσον εἰκὸς ἁμαρτεῖν ὄντας ἀνθρώπους. φέρε δὴ καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτῶν τοῖς ἀνδράσι σκεψώμεθα καὶ διέλθωμεν. οὐ γὰρ ἁπάντων ὁ δῆμος ὑπῆρξε κατεψηφίσατο, οὐκ ἀπὸ κοινοῦ δόγματος ταῦτ' ἔπαθον, ἀρχὴν δὲ οὐδὲ ταῦτα πάντες. πόθεν; ἀλλὰ Θεμιστοκλῆς μὲν καὶ Κίμων ἐξωστρακίσθησ. τοῦτο δ' ἦν οὐ μῖσος, οὐδ' ἀλλοτρίωσις οὐ δήμου πρὸς αὐτούς· ἀλλ' ἦν νόμος αὐτοῖς περὶ ταῦτα, ἔχων μὲν ὅπως δήποτε (ἐῶ γὰρ εἰ μὴ σφόδρ' ἄντις ἐπαινέσαι τὸν νόμον) τὸ δ' ὃν ἁμάρτημα οὐκ ἀπαραίτητον αὐτῶν, ἀλλ' [2]ἔχον ὡς ἐν τούτοις εὐπρέπειαν, νόμῳ γὰρ [3]ὥσπερ εἴπομεν ἐλίγχεσθ. ἦν δ' οὗτος ὁ νόμος· [4]ἐκόλουον τοὺς ὑπερέχοντας μιθιστάντες ἔτη δέκα. ἄλλο δ' οὐδὲν ἔγκλημα προσῆν, οὐδ' ὡς ἐπ' ἐλέγχῳ πραγμάτων, ὀργή. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, [5]εἰ οὓς οὐδ' αὐτοὶ οἱ μιθιστάντες εἶχον αἰτιάσασθαι, τούτους αἰτιασόμεθ' ἡμεῖς διὰ τοὺς μεταστήσαντας; ὥσπερ οἱ βέβαιον μὲν οὐδὲν ἐπιστάμενοι, 399

que minime omnium reus est Pericles, quem tu accusas gravissime, & cum imperitis asinorum boumque curatoribus proprie comparas. Nunc etiam Platonis ipsius cum Dionysio consuetudinem, de qua modo dicebamus, consideremus. Etenim si omnium, quaecunque tyrannus partim ipso praesente, partim remoto peccavit, haec est una, vera, justa, & sufficiens Platonis excusatio, quod antequam Platonem videret atque audiret, multa variaque perpetrarat; cur non etiam pro illis, non quidem similem esse populum Tyranno, sed & ante illorum administrationem commissa peccata primis tyrannorum peccatis minora, nec quae sunt in ipsa gubernatione commissa, parem iis habere culpam dicemus, quae tyranni, postquam Platonem receperant, peregerunt; hoc autem fuisse commune, quod etiam ante illorum dicendi initium erant Athenis peccata, quae ut minora, quam Dionysii, fuerunt, ita nec posteriora delictis illius erant similia, sed quanta debebant in homines cadere. Age vero, quae viris his acciderint, etiam percurramus. Neque enim omnes eodem modo populus condemnavit, neque id illi communi decreto sunt passi, neque etiam prorsus omnes. Verum Themistocles quidem & Cimon ostraciſmo sunt expulsi. Id autem non erat odii, nec quod alienus erat ab illis plebis animus; sed legem hac de re conscriptam habebant, quae utut se habuerit (id enim omittam, nisi quis eam valde laudare velit) illorum tamen delictum non carebat excusatione, cum haberet aliquem decorem, quandoquidem ex lege proficiscebatur. Lex autem sic erat, ut eos, qui caeteros antecellerent, capite minuerent, in annos decem ablegatos. Nec aliud aderat crimen, neque quasi convicta res esset, ira. Indignum sit ergo, si eos, quos nec ipsi poterant, qui ejecerunt, reprehendere, nos istorum causa reprehendamus, ut qui nihil certi sciamus,

1 Ita *Cant.* & MSS. Bar. 7. Coll. Nov. Vulg. τοῖς ἴσοις. 2 Sic *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. ἔχειν. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ὡς εἶπον. 4 Ita Opor. Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. ἐκώλυον. 5 Coll. N. εἰς οὓς.

sed

ἀχολιὰ δέ τινα κατηγορῶντες, καὶ ταῦτ' ἀφ' αὐτῶν σαφῆ τῶν ἀχολιῶν. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπάνειμι, ὅπερ τὰ φρονήματα ὑποχεῖν, τοῦτο τὸ εἶδος τῆς φυγῆς [1] ὠόμισαν· ὑκοῦν τούτῳ μεγίστῳ δῆλόν ἐστιν, ὅσον κολακείας οἱ ἄνδρες ἀπεῖχον. ὡς γε ὅπως ὑφεῖντο τοῦ φρονήματος, ἀφ' οὗτος μαθήσῃ, ἀδεὲς ἄλλου τ πάντων ἕνεκα. ὥστε τοῦτό γε ὑ καθ' αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν ἔλαθες εἰρηκώς. ὡς δεινὸς σὺ τηρεῖν τὰ λεγόμενα ὑ τοὺς ἄλλους ἐλέγχειν. δοκοῦσι γάρ μοι τοὺς συμφορὰς ἐνθυμούμενοι τοὺς ὑπὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν γενομένας ἑαυτοῖς, μηδένα βούλεσθαι μεῖζον ἐᾶν τ πολλῶν φρονεῖν. ἀλλ' ἐξ ἴσου εἰς δυύαμιν τοῖς. δίκαια ἄρα ἐποίουν, ἐλαύνοντες Κίμωνα ὑ Θεμιστοκλέα; ὑ λέγω ζῶντα. ἀλλ' ὑφ' ἁναίρχυντός γε παντελῶς, ἀλλὰ ὑ αὐτοῖς ἔγκλημα παραίτησιν, καὶ κείνοις ὑκ ἀχθομένοις τ συμφορᾶν. εἰ δ' ὑν ὑ τοῖς δεδραχόσιν ὑκ ἀποχρῶσα ἡ ῥᾳθυμία, τοῖς γε πεπονθόσιν [2] ἐξαρκεῖ τοῦτ' αὐτὸ δήπου μὴ φαύλοις νομίζεσθαι, ἢ μείζω γ' ἡμεῖς τ ἐκβαλόντων ἀδικήσαιμεν ἄν. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μὲ τοῦτό γ' αὐτοῖς συνεχώρησε, ὑ πρεῖς τὸ μηδετῶν ἀδικεῖν τ πόλιν, ἡμεῖς δὲ ὑ τοῦτ' ἀφαιρησόμεθα, ὑ τῇ δυσχερείᾳ τ βλασφημίαν προσθήσομεν, πῶς ὑ χαλεπώτεροι τ φυγῆς [3] αὐτοῖς ἐσόμεθα; ἢ πῶς ὑ μείζω τ ἐξ ἀρχῆς εἰς αὐτὸν ἁμαρτανόντων ἀδικήσομεν; ὕτω τοίνυν ὑ διὰ ζῶντα μεταστήσαντες, Κίμωνα μὲ ὑ ὕτω κατήγαγον ἐντὸς ὃ χρόνῳ ὃ νενομισμένῳ. Θεμιστοκλέα δὲ ἐκωλύθης, ἐμοὶ δοκεῖν ὑπὸ Λακεδαιμονίων. συμβάντων γὰρ τ περὶ τ Παυσανίαν, ἅμα μὲ εἰς ὑμίαν ἐμπεσόντες, ὑ βουλόμενοι συνεπισπάσθαι τοὺς Ἀθηναίους, ἵνα δὴ μὴ μόνοι τ ἀρχόντων συναπολαύοιεν· ἅμα δὲ εἰ [4] καταλίποιεν ἐκεῖνος Ἀθήνησι, [5] δεδοικότες μὴ περὶ ἅπαντ' ἔχοιεν δύσμαχον ἀνταγωνιστήν· ὑ πρὸς τούτοις, ὧν περὶ τ τειχισμὸν ἐξεπάτησθε μηνησικακοῦντες, ἀπόντος κατηγοροῦντες,
421 διώκειν μὲ σφῶν ἐκέλευον, τεκμηρίῳ τῇ Παυσανίου μοχθηρίᾳ κατ' ἐκεῖνο χρώμενοι. Θεμι-

sed rumorem quendam, eumque obscurum accusemus. Sed ut huc redeam, quod ad gloriam comprimendam hoc exilii genus introduxerunt; ea res, quantum ab adulatione fuerint hi remoti, indicat clarissime. Quocirca ne nimis elati fierent, hac sola de causa eos ablegarunt. Itaque non contra ipsos hoc, sed pro ipsis insciens dixisti. Egregie tu quidem potes, quae dicuntur, observare, & alios refellere. Nam cum calamitates eas, in quas tempore Pisistratidarum incurrerant, considerassent, videntur neminem voluisse caeteris praeferri, sed omnes aequa vigere potestate. Recte ergo Cimonem atque Themistoclem ejecerunt? Equidem non dico. Non tamen prorsus impudenter, sed ut & ipsi defensionem haberent, & illi non inhonestam paterentur injuriam. Sin ii, qui perpetrarunt, satis excusari nequeunt, at his hoc sufficit utique, quod non pro improbis sunt habiti; nisi forte eos majore, quam qui ejecerunt, injuria nos velimus afficere. Nam si, quod illi his concesserunt, quod civitatem nusquam laeserant, id etiam nos auferimus, & cum infortunio conjungemus maledicentiam; quomodo non ipso molestiores exilio, aut iis, qui primum in eos peccarunt, damnosiores futuri simus, equidem non video. Cum igitur hac de causa atque hoc modo eos ablegassent, Cimonem quidem etiam citra praestitutum tempus revocarunt; Themistoclem vero ne reducerent, a Lacedaemoniis, ni fallor, sunt prohibiti. Nam cum illi ad casum Pausaniae partim animo perculsi essent, atque Athenienses secum trahere vellent, ne soli pudorem ferrent; partim metuerent, ne, si Athenis ille relinqueretur, gravem in omnibus haberent adversarium; partim etiam ejus fallaciae, qua in extruendis moenibus fuerat usus, memores essent, absentem eum criminantes, secum persequi hos jusserunt, Pausaniae malitia pro indicio contra illum adhibita. Hic ille

1 Coll. Nov. ὠόμισαν. 2 Ita *Cant.* Bar. 7. & Coll. N. Vulg. ἐξαρκεῖν. 3 Coll. Nov. αὐτῆς. 4 Coll. Nov. καταλείποιτ'. 5 Bar. 7. δεδοικότω, & rec. manu δεδοικότες. 6 Coll. Nov. τ τειχισμῶν.

τοκλῆς δὲ τῷ μὲν τὴν ὀπισθουλὴν, τῷ δὲ τὴν περίτειαν ἐφόδιον λαβὼν, σοφισάμην ὥσπερ εἰώθει τὸν βασιλέα, τῆς μὲν ἀπεστέρηται, αὐτῷ δὲ ἀρκῶν ἔδειξε πρὸς ἅπασαν τύχην. καὶ ταῦτ[1] μὲν Θεμιστοκλέους καὶ Κίμωνος, ταῦτα. [b] Περικλέα δὲ καὶ Μιλτιάδην, ὁ μὲν δῆμος, οὐδὲν ὅτε μεῖζον, οὔτ' ἔλαττον ἔδρασε κακόν· δικασταὶ δ' ἑκατέρῳ καθήμενοι, χρήμασιν ἐζημίωσαν πολλοστὸν δή που μέρος ὄντες τῶν πάντων Ἀθηναίων. πάλιν τοίνυν καὶ τούτων [2]οὕτω συμβάντων, Περικλέα μὲν ὁ δῆμος ἅπας οὐδοποιῶν ἦτιον στρατηγὸν εἵλοντο, καὶ πάντ' ἐπέτρεψαν ὡς αὐτὸς ὁ [3]μάρτυς δηλοῖ, ὃν ὦρα ἀρτίως περὶ αὐτοῦ παρειχόμεθα· Μιλτιάδης δ' ἔφθη τελευτήσας, ὑπὲρ τῶν δικαστῶν θάνατον καταγνόντων αὐτοῦ, οὐδ' ὡς [4]σὺ φὴς κἂν εἰς τὸ βάραθρον ἐμπεσὼν, εἰ μὴ ἅμα τὸν Πρύτανιν, ἀλλὰ τῷ τραύματος αὐτῷ [c]σφακελίσαντος. καὶ τούτων πολλοὶ, μᾶλλον δ' ἅπαντες μάρτυρες. δῆλον τοίνυν ὅτι ἐξ ὧν τῷ Περικλεῖ διηλλάγησαν, καὶ τὴν πόλιν καθάπαξ ἐπέτρεψαν μετὰ τὴν τῆς κλοπῆς ὡς σὺ φὴς καταδίκην, ὅτι κἂν πρὸς τὸν Μιλτιάδην αὐτὸ τοῦτ' ἐποίησαν, εἰ μὴ τὰ τῆς τύχης ἐκώλυσεν. οἷ οἷς τοίνυν χαίρεις τῷ Περικλέους κατεψηφίσαντο οἱ καταψηφισάμενοι, σκέψαι, ἐπειδὴ καὶ ἔφης ὅτι ὀλίγον τελευτῆ τοῦ βίου τοῦ Περικλέους κατέγνωσε κλοπήν. ἐκεῖνος μὲν[5] εἰρήνην ἡ πόλις ἦγεν, οὐδεμίαν ὅτε μείζω ὅτ' ἐλάττω παρ' αὐτοῖς αἰτίαν ἔσχεν, ἀλλ' ἐξ ἴσου τοῖς θεοῖς ἐθαυμάζετο· καὶ ἔπι πρότερον τραπὰς πολλὰς ἐξαγαγὼν [6]καὶ Ἀθηναίοις καὶ Ἀθηναίων ὅπλα τοὺς οὐκ ἐθέλοντας τοῖς δικαίοις ἐμμένειν, οὐκ ἄμεμπτος μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλῷ τινι πρῶτος ἦν. ἐπεὶ δ' 402

tum horum insidias, tum illorum temeritatem pro viatico sumens, eluso, ut facere solebat, Rege, quemadmodum reditu fuit privatus, ita sibi se ad omnem fortunam sufficere demonstravit. Ac Themistocli quidem & Cimoni haec acciderunt. Jam Periclem & Miltiadem populus nec gravi nec levi ulla affecit injuria; verum judices, qui multesima pars erant omnium Athenensium, utrunque pecunia multarunt. Quae cum sic accidissent, Periclem quidem rursum totus populus ducem nihilominus creavit, & omnium rerum ei curam commisit, ut testatur idem, cujus paulo ante de eo verba citavimus; Miltiadem vero mors antevertit, non a judicibus extremo supplicio addictum, neque barathro destinatum, ut tu ais, nisi Prytanes fecisset, sed vulnere ipsius tabefacto. Atque haec multi, aut potius omnes testantur. Quod itaque cum Pericle in gratiam redierunt, atque illi totam civitatis curam post furti condemnationem, ut tu vocas, commiserunt; inde manifestum fit, eos cum Miltiade quoque, nisi fortuna prohibuisset, eodem fuisse modo acturos. Nunc jam, quo tempore Periclem condemnarint, animadverte, quandoquidem sub vitae finem furti convictum fuisse refers. Etenim donec in pace degebat civitas, nullum illi nec magnum nec parvum crimen est impositum, verum deorum instar colebatur; & quamvis tum Athenienses non raro, tum contra foedifragos Athenienses in proelium eduxerat, non tamen inculpatus modo, sed & facile primus fuerat. Postquam

1 Coll. Nov. Bar. 7. μὲν δή. 2 Abest a Bar. 7. 3 Thucyd. *Cant.* 4 In Gorgia. *Cant.* 5 Coll. N. ἡ πόλις εἰρήνην. 6 Illa καὶ Ἀθηναίοις € non agnoscunt Bar. 7. & Coll. Nov.

b Περικλέα δὲ καὶ Μιλτιάδην] Ὁ Περικλῆς τῆς πολιτείας ἐπιτροπεύων ὑπὸ τοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῶν χρημάτων λογισμῶν πολλῶν παλαίτερον ἐκκλησιάστων ταῖς ψήφοις, ἔλεγεν εἰς τὸ δέον ταῦτα ἀναλωκέναι, τύπτειν, εἰς πρόσχημα τὰ ὑπὲρ τῶν κοινῶν χρείαν, ἃ βιαζόμενος ὑπὸ τοῦ δήμου οἴκοθεν ἐξέπεσε. Μιλτιάδης ὁ Νάξου, ἢ Πάρου δυνάμενος ἐλεῖν, ἐπεὶ πρὸς τὸ μηδὲν ἐξ ἀφανοῦς ἐτράφη ὑπὸ τῇ πολιορκίᾳ, δείσας μὴ ἄρχων ὑπὸ τοῦ Δήμητρος τέτ' ἐπέμφθη. ἦν γὰρ πλησίον νέως τοῦ θεοῦ, ἐκεῖθεν ἀναχώρησιν. κριτιψηφίσαντο ὁ αὐτῷ Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ τὴν ἀναχώρησιν εἰς δεσμωτήριον εἰσελθεῖν. ζητοῦντες αὐτὸν πιλεῦσαι μί'. ἃ Κίμων μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξέπιπτεν· αὐτὸς δὲ πρὶν ἐκεῖθεν ἐξελθεῖν, ἡττηθεὶς τραύμασιν ἐπελοῦτησιν. c Σφακελίσαντος] Ἀμέτρως φλεγμαίνοντος, ἐξ ὃ ὁ σφάκελος πάθος περὶ τὸ ἐγκέφαλον.

vero

ἅμα τῆς τε χώρας [d] ἠναγκάζοντο στέρεσθαι, καὶ ὁ λοιμὸς ἅπαντα φθείρων ἐπέκειτο, καὶ κακῶν ἀνάπαυσις οὐκ ἦν, ὅτου δὴ τῶν συμφορῶν ἁπτόμενοι, ἐτεραχύνθησαν πρὸς αὐτόν. καί μοι τῶν Ὁμηρείων ἐνθυμοῦ ἀναμιμνήσκοντι τοῦ τὰ ἡνιόχων. τάχ' ἂν γὰρ ἀλοίης τοῖς ἅρμασι τοῖς σαυτοῦ, καὶ ὑπὸ τοῖς πτερυγίοις. ὁ γοῦν Νέστωρ ἱππικώτατος ἦν ὡς λέγεται τῶν ἐφ' αὐτοῦ. καὶ [1] Ὅμηρος ἱππότιλον αὐτὸν [2] μετ' ὀλίγων ἐν τοῖς ἔπεσι καλεῖ. ὥστε κἂν τοῖς ἄθ-
4 c 3 λοις τοῖς ὑπὲ Πατρόκλῳ τῷ Ἀντιλόχῳ μέλλοντι τὸ ἅρμα καθιέναι, προσελθόντε καὶ ὑπειπών, ὅτι αὐτὸν ὁ Ζεύς τε καὶ ὁ Ποσειδῶν πᾶσαν διδάξειαν τὴν ἱππικὴν εὐθὺς ἐκ παιδός, καὶ ὑπάντι δέον αὐτὸν διδάσκειν ὅμως ἐσωπήθη καὶ προσδείκνυσιν αὐτῷ πνὰ τῆς εἰς τὸν δρόμον, καὶ ὅπως ἀγωνιεῖται τὸν ἀγῶνα. τοσοῦτον αὐτῷ προσῆλθε τὸ ὑπισχνεῖσθαι. ὅτε μέν τοι φυγῆς ποτε γενομένης τῶν Ἀχαιῶν [3] ἔμεινε μόνος, [4] Οὗτοι ἐκὼν ἀλλ' ἵππος ἐτείρετο, τὴν βάλεν ἰῷ Διὸς Ἀλέξανδρος, Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο, Ἀχαιῶν καλλιστοφύλων ὅτι [5] τε πρῶτα τελέσσει ἵππων Κρονίωνι [6] ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καμήλου ἐστίν. Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο, βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ, σμυδὶς δ' ἵπποις ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ [7] χαλκῷ. καὶ ὅτε ὁ ἵππος ἐπεδύσατο ἐκτὸς ὧν κακῶν καὶ τοῦ πτώματος πείθεσθαι, πάντα τὰ ἔμπροσθεν χείρονα πρέσχον ἑαυτὸν [8] εὐπειθῆ, ὥστ' ὁ Νέστωρ εἶχεν ὅτι χρήσαιτο μὴ ὅτι ἐκείνῳ, ἀλλ' ὑδὲ τοῖς ἄλλοις ἵπποις τεταραγμένοις ἐκτὸς τοῦ πάθους. ἀλλ' ὑδ' ἀπολῦσαι τὰ ῥυτῆρα ἐν τῷ
4 c 4 θορύβῳ ῥᾳδίως ἐδύνατο. ἀλλ' ὥσπερ ὑπὸ χαλκοῦ ζεύγους εἰσηκὰ μένων, ὅσα μὴ [9] ἀπλοῦ τόγε ἀτρεμεῖν. ὅπως ἠπόρησεν ἐκτὸς τοῦ καμεῖν καὶ τῆς συμφορᾶς, ἄδηλον ὧν τόγε τῆς τέχνης. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον οἶμαι καὶ Περικλῆς, ἕως μὲν οὐδὲν ἀνήκεστον ἦν; κατεῖχε τοὺς ἵππους, καὶ μάλα ῥᾳδίως ἤκουον αὐτοῦ, καὶ ὁ Νέστωρ οὐδὲν χεῖρω τὸ φωνὴν ἐνόμι-

vero ſimul & agro carere cogebantur, & peſtis cuncta vaſtans incumbebat, nec erat malorum ulla requies; tum demum cladibus manus dantes, in illum ſunt exacerbati. Atque hic mihi aurigarum exemplum recordare. Nec enim pennis potius quam curribus tuis forte capieris. Neſtor certe fuit eques aetatis ſuae peritiſſimus, ut aiunt; atque eum Homerus cum paucis equitem vocat in verſibus ſuis. Quare & in certaminibus in funere Patrocli inſtitutus, cum Antilochus eſſet currum conſcenſurus, ac eum accedens, poſtquam dixit illum ſtatim a pueris totam equitandi artem a Jove & Neptuno didiciſſe, nec doctrina cujuſquam admodum indigere, de quibuſdam tamen, quae ad curſum, & certamen peragendum pertinebant, admonuit. Tanta erat in eo ſcientia. Veruntamen hic, cum aliquando fugarentur Graeci, ſolus remanſit, *An non ſponte ſua, ſed equum dolor affligebat, Quem telo Paris attigerat de vertice ſummo, Crinis ubi calvam primus deſignat equorum. Exiliit laeſus, cerebroque infixa ſagitta eſt, Ac turbavit equos, ſua ſe in veſtigia vertens.* Atque ita nec equus prae dolore & vulnere poterat amplius parere, cum ſemper antea morigerus fuiſſet, nec ſciebat Neſtor, quid non illo tantum, ſed & reliquis equis hoc caſu turbatis faceret. Quid quod nec froenum in hoc tumultu facile poterat demere; verum tanquam in aeneo vehiculo ſtabat manens, niſi quod commovere ſe poterat. In tantum diſcrimen per occaſionem & cladem conjectus fuit, quamvis arte praeſtabat. Ad eundem modum, arbitror, Pericles quoque, donec nihil accidebat gravius, equos cohibebat, & ei facile illi obtemperabant, nec ejus eloquentiam Neſtoream minoris facie-

1 Iliad. ψ'. *Cant.* 2 Coll. Nov. μετ' ὀλίγων. 3 Iliad. θ'. init. *Cant.* 4 Coll. Nov. & Bar. 7. οὔτε. 5 Abeſt a Bar. 7. 6 Bar. 7. ἐμπεφυκόσι. 7 Coll. N. χαλκῷ. 8 P. Steph. ἐπείθη. 9 Sic *Cant.* & MSS. Bar. 7. Coll. Nov. Vulg. ἐπλῶ.

d Ἠναγκάζοντο] Ὑπὸ τῶν ἀθεμίστων Λακεδαιμονίων, καὶ πολιορκούντων τὴν κύκλῳ τὰ Ἀθηνῶν.

bant,

ζον, καί τοι πολλάγε καὶ παντοῖα ἐχρήσαλο αὐλοῖς, ϗ εἰρήνης ϗ πολέμων ἐχόμθμα. e ἐπεὶ δ' ὅτε χιλὸς αὐλοῖς ἔξω διεφθείρεδ, ϗ οἶκοι [1] τὲ πονήρως ἐπετροφάγεϛ, ϗ ὑδ' ἀναγραφῆναι πε-
ειλῖι, ἀλλ' [2] ἔκειντο αἱ ταλαιπωρίαι δειναὶ ϗ συνεχεῖς, ϗ τῦτο μὲ ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ ἐντὸς
ἐκαίετο, τῦτο δ' οἱ νεκροὶ πολλοὶ νύκτα ϗ ἡμέραν ἐωρῶντο, πάντα δ' ἦν [3] μεϛὰ κυλινδυμθμένων,
ϗ πιπτόντων [4] ἀπορυμθμένων, ἐλπίδος δ' ὑδοπῦν ἐσώζετο χρηϛῆς, ὅτως ἤδη πανταχόθεν κατα-
κλειαθέντες ϗ κρατηθέντες ὑπὸ τ ἀηθείας ϗ τ ὑπερβολῆς τ παρόντων κακῶν, ἀπεσεί-
σανδο τ ἡνίοχον. [5] ἀποσεισάμθμοι δὲ, ὅτως εὖ ϗ καλῶς ἦχθηϛ [6] ὑπ' αὐτῦ τ ἄνω χρόνον,
ὥϛ' ἔγνωσάν τε ὃ ἔδρασ, ϗ μετέγνωσ, ϗ ὑποκύψαντες, ἐξ ἀρχῆς [7] πρᾶϊσαν ἄρχειν καὶ 405
ἄγειν [8] ὅποι βάλοιδο [9] αὐτύς. ὅτω τὰ μὲν τῆς ἱππικῆς ὐκ οἶδα, τὰς δὲ λόγυς, ὑ πολλῷ
τινι, χείρων ἦν ὅ Νέϛορος. ὥϛ' εἴ σοι θαυμαϛὸν φαίνεται, ὅτι ὀπὶ τελευτῇ κατεψηφίσανδο
αὐτῦ, πρῶτον μὲ αὐτὸ τῦτο τὸ τῦ ἡνιόχου πρόδειγμα, ἀφίνσι τῆς αἰτίας αὐτόν. ὥϛ' ἐγ-
γυτέρω τῆς τελθυτῆς αὐτῦ γίνεται τὰ Περικλέυς, καὶ πρός γε τῇ τελευτῇ τιμήσαντες αὐ-
τὸν ὐκ [10] ἀπεμάσαντες φαίνονται. ἀλλὰ μὴν ὅτε καὶ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον εὐδοκίμει
πόλλ' ἐξῆς ἔτη, καὶ μετὰ τῦτο καταδίκῃ μέγιϛος πάλιν ἦν τῶν πολιτῶν, πῶς ὐκ ἀμφο-
τέρων ἕνεκα ζηλωτὸς ὀδί ϗ τῆς ἀρχῆς καὶ τ τέλυς; ὑ γὰ τὸ προσκρῦσαι τοῖς ἔμπροσθεν
[11] ἐπεσκότησεν, ἀλλὰ τὸ πιᾶσθαι [12] μετὰ τῦτο, πᾶσαν [13] παρεγράψαλο τ συμφοράν. ὑ γὰ
τὸ μέσον κύριον ἀμφοτέρων ὀδί τῶν χαρῶν ἀλλὰ κρατεῖ τὸ συναμφότερον τ μέσου. εἴτε
γὰ τοῖς πρώτοις δεῖ διδόναι τὴν ψῆφον, ἐπιᾶτ' ἐξ ἀρχῆς, εἴτε τοῖς ὑστερον, ὐκ ἐν οἷς κα-
τέγνωϛ' ἔϛησαν, ἀλλὰ πρασεῖχον πάλιν ὡς αὐτῶν κρείτονι. καὶ μὴν ὑχ ὅσον δύο ἀνθ' ἑνὸς 406

bant, licet ipſis multis ac variis in rebus tam bellicis quam civilibus uſus fuerat. At cum frumentum foris corrumperetur, & tum domi male habebant, tum redire non poterant, gravibuſque ac perpetuis premerentur miſeriis, & cum caput atque inteſtina flagrarent, tum permulta cadavera noctes dieſque conſpicerentur, cunctaque ſe volutantibus & cadentibus eſſent referta, nec quicquam bonae ſpei reſtaret; tum demum undique concluſi, & inſolentia atque magnitudine malorum ſuperati, aurigam excuſſerunt. Quem autem excuſſerant, ab eo tam probe fuerant olim gubernati, ut & factum ſuum cognoverint, & ſententiam mutarint, eumque denuo ſe regere, & quocunque vellet, ducere juſſerint. Uſque eo, in re quidem equeſtri dubito, illud certe, in eloquentia non multum Neſtori cedebat. Quare ſi hoc miraris, quod eum ſub mortem condemnarunt; illud ipſum primo aurigae exemplum eum a crimine liberat. Nam hoc ei prope mortem eſt impoſitum; atque inſuper in morte eum honore, non contumelia, comperiuntur affeciſſe. Quin ſi & prioribus annis multis gratioſus fuit, & poſt condemnationem rurſum maximus evaſit, nimirum ex utroque, tam principio, quam fine, admirandus exiſtit. Nec enim offenſa res priores obſcuravit, verum honor poſt delatus omnem induxit calamitatem. Non enim medium tempus utrique praeſtat, verum ſimul utrumque medio. Nam ſive priora ſecteris, in honore primum fuit; ſive poſteriora, in condemnatione non perſeverabant, ſed rurſus ut potiorem attendebant. Neque vero duo duntaxat uni opponun-

1 Abeſt a Bar. 7. 2 Coll. Nov. ϲὐκεῖντο. 3 Bar. 7. μεπακυλινδυμθμῶν pro μεϛὰ κυλινδυμθμῶν. 4 Coll. Nov. καὶ ἀπορυμθμῶν. 5 Coll. Nov. ἀποσεισάμθμοι. 6 Coll. N. ὑπ' αὐτόν. 7 Coll. N. παρῆσαν. 8 Coll. Nov. ὅπῃ. 9 Bar. 7. ἑαυτύς. 10 P. Steph. ἀπιμήσαντες. 11 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐπισκόπησεν. 12 Coll. Nov. ἀφ' τῦτο. 13 Bar. 7. συνικρύψατο· & in marg. κρ. διεκράψατο· Sic etiam Coll. Nov.

e Επεὶ δ' ὅτι χιλὸς αὐτῆς] Επειδὴ Αθηναῖυς ἵππους παρείκησι, ἀφ' τῦτο καὶ χιλὸς εἶπι, χιλὸς γὰ κυρίως ὁ τ ἵππων τροφή.

tur,

ὄϛιν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ πλῆθος ἑκάϛου ϐ' χρόνϐ, οὐκ ἴσον ϐ' ἐγγύς· ἀλλὰ καὶ [1] τῆς εὐδοξίας θαυμαϛὸν ὅσον κρατεῖ. ὥϛε ϗ [2] τὸ μέσον τῦ χρόνϐ ϐ' παντὸς, οὐκ εἰς συμφορὰν ἔρχεται, ἀλλ' ὅπῃ λαμπρᾶς ἦ πῃῆς ὄϛιν αὖπῳ. [f] τὸ μὲ γὰρ ἡμέρας ἀτύχημα ἐγένετο, τὸ δὲ ϖροφτεῖον ἀναμφιϖόητον ἦν χρῆναι παντὸς ϐ' χρόνϐ. ὥϛ' εἰ ϗ τὴν γνώμην ἀφέντας, [3] ἢ τύχην ἐξετάζειν δεῖ, τοσῦτον ἦ ἀγαθῆς τύχης αὖπῳ πεῖϛαι. καὶ μὴν, τὸ μὲ ὀργῇ ϖιεῖν, τὸ δ' οὐ ἦ δικαιοτάτης κρίϛεως ὑϖῆρχεν αὖπῳ· καὶ τὸ μὲν ἐξ ὀλίγων, τὸ δ' ἐξ ἁπάντων, ὁμοίως. ϖῶς οὖν ταῦτ' ἐκείνοις ἴϛα; καὶ μὴν οὐδὲ [g] τὸς λαχόντας, ἅπανθας οἴεϑαι χρὴ καλαγνῶναι ἢ γραφὴν αὐτῷ, ἀλλ' [4] οἱμᾴ τινας, οἳ ϗ τῷ Περικλεῖ καλῶς ϖοιῦντες ἔϑεντο. ἠκῦν τύτϐς γε βελτίϐς τε ϗ βελτίϛους ἦν ϖεϖοιηκώς. ὕτω καὶ [h] τὸς ϖολλὸς ὡς ἔοικε καὶ τὸς ὀλίγους καλῶς ἤῦχει, ὥϛ' εἰ μὲν τοῖς ϖολλοῖς δεῖ τίϑεϑαι μάρτυσιν, ὁ δῆμος ὁ τιμῶν αὐτὸν ἦν· εἰ δὲ τοῖς βελτίϛοις, ἀφεῖϑη τό γε [i] τύτων μέρος. εἰ δὲ μὴ ϖάντας ἐφεξῆς ἐϖῄδϐσε, [5] μηδὲ ϖάντας ὁμοίους ἀϖέδειξεν, ἀλλ' εἰσὶν οἳ καὶ ἐξέφυγον τὴν ἐκείνου βούλησίν τε καὶ δῦναμιν, τί [6] δὲ θαυμαϛόν; ἢ ϖῶς ἄν τις νεμεσήϑειε δικαίως; [7] ὅτι ϖάντας γε οὐδ' ὁ Σωκράτης ἐϖαίδϐσε τὸς συγγενομένους αὖπῳ. ἀλλὰ κατηγορεῖσι μὲν Κριτίᾳ τῦ [8] Καλαίϛχρου, κατηγορῦσι δὲ Αλκιβιάδου τῦ Κλεινίᾳ, τῆϛε ϖόλει τὰ ἄῤῥητα βουλεύσαϑαι, καὶ τὸν ἄλλον βίον ἥκιϛα βιῶναι ἢ καλὰ Σωκράτει. ἆρ' οὖν τύτϐ γε ἕνεκα ἠδίκῃ Σωκράτης, ἢ ἀφ' ἑαυτῦ ἐκείνων κακίαν κακὸς αὐτὸς ἦν; ἐγὼ μὲ οὐκ οἶμαι. ἀλλ' ἠδίκουν ἐκεῖνοι, μὴ ϖαρέχοντες [9] ἑαυτὸς ὁμοίους Σωκράτει, μηδὲ τοῖς ἐκείνου ϖειϑόμενοι λόγοις. εἰ μὲν γὰρ ἐν οἷς ἐϖείϑοντο ἥμάρτανον, Σωκράτϐς τὸ ἔγκλημα. εἰ δ' ἐν οἷς

tur, verum ne ſingulorum quidem temporum ſpacium eſt ullo modo aequale; ſed id, quod cum gloria conjunctum fuerat, multis partibus eſt majus. Quocirca nec media totius temporis pars in clade ponitur potius, quam honorem illi magnum adfert. Ut enim infortunium fuit unius diei, ita primatus per omne tempus inclaruit. Itaque ut relicto conſilio fortunam conſideremus, tantum felicitatis habuit. Quid quod illud ei ex ira, hoc ex juſtiſſimo contigit judicio; atque hoc a paucis, illud ab omnibus ſimul? Cur ergo haec illis ponantur aequalia? Quinimo nec omnes eum judices condemnaſſe cenſendi ſunt, ſed aliqui etiam Pericli recte ſuffragati eſſe. Hos igitur meliores atque optimos reddiderat. Quare tum de multis, ut videtur, tum de paucis recte gloriabatur. Quapropter ſive populi requirimus teſtimonium, hic eum honore affecit; ſive optimorum, per hos abſolutus fuit. Quod ſi non omnes ordine docuit, nec omnes ſibi ſimiles reddidit, ſed ipſius voluntatem ac facultatem quidam evaſerunt, quid hoc miremur, aut reprehendamus? Nam nec Socrates cunctos, qui cum ipſo verſabantur, inſtituit; verum & Critiam Calaeſchri, & Alcibiadem Cliniae Filium accuſant, quod cum peſſima quaeque civitati ſuaſerint, tum reliquam vitam nullius minus quam ex Socratis doctrina tranſegerint. Num ergo Socrates injuſtus, aut propter illorum improbitatem fuit improbus? Equidem non puto. Verum illi erant injuſti, cum ſe Socrati diſſimiles exhibebant, nec ejus monitis parebant. Etenim ſi obtemperando peccarunt, Socrates; ſi non obtemperando, ipſi in

1 Coll. Nov. τὸ τῆς. 2 Coll. Nov. τῦ χρόνϐ τὸ μέσον. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐξετάζειν τὴν τύχην. 4 Coll. Nov. & Bar. 7 εἶναι. 5 Coll. Nov. μὴ ϗ μὴ. 6 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 7 Coll. Nov. ὕτω. 8 Bar. 7. Καλλαίχρϐ. 9 Coll. Nov. αὐτὸς.

f Τὸ μὲ γὰρ ἡμέρας] Τὸ ἡμέρας εἶπε, συγκρίνων ἦ τὸ συμφορᾶς καιρὸν, ϖρὸς ϖάντα τὸν ἦ τιμῆς χρόνον. g Τὸς λαχόντας] Τὸ λαχόντας ϖρὸς τὸ γραφὴν αὐτοῦ σκώπτει. h Τὸς ϖολλὸς ὡς ἔοικε] Τὸ ϖολλὸς νόει, ἐϖειδὴ, ὡς ἔφη, ὑϖὲρ ϖάντες Ἀθηναῖοι κατέγνωσαν αὐτῦ, ἀλλὰ μέρϐ ϐ' δήμϐ, ὃ ἦσαν οἱ δικασταί. τὸ ϗ ὀλίγους, ἐϖειδὴ ϵ ἐν τύτοις τοῖς δικασταῖς ἦσάν τινες ὑϖὲρ Περικλέους. i Τύτων μέρος] Βελτίστοι γὰρ ἦσαν ὅσοι ἦ δικαϛῶν αὐτῶν ἐν τοῖς ψήφοις ἐϖῆγντο

culpa.

[1]ἠπείθουν, ἐκείνων. σὺ τοίνυν [2]δι' ὧν αὐτὸς φὴς οὐκ ἐθέλειν πείθεσθαι Περικλῆ, δι' τούτων ἀξιοῖς ἐλέγχειν Περικλέα. καὶ τίς ἂν μεῖζον ὑπὲρ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους καὶ Περικλέους ἀπολογήσαιτο, ἢ ὅτι πειθόμενοι μὲν ἐκείνοις Ἀθηναῖοι, τὰ βέλτιστα ἔπραττον· ὅτε δὲ οὐκ ἤθελον τοῦτο ποιεῖν, τηνικαῦτα ἁμάρτοιεν. ὥστε ἐκεῖνοι τὰ βέλτιστα ἔπειθον, 408
Ἀθηναῖοί τε ἀεὶ τὰ βέλτιστα ἂν ἔπραττον, εἰ δι' ἐκείνοις ἐπείθοντο. καίτοι Σωκράτει μὲν οἱ βουλόμενοι [3]χρῆσθαι, σιωπῆσαν ὁσημέραι· Περικλῆ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ῥήτορσι, τρεῖς ἡμέρας ἑκάστου μηνὸς, σιωπῆσαν Ἀθηναῖοι ὡς ἔπος εἰπεῖν δημοσίᾳ. καὶ μὴν [4]ὅτι μὲν ῥᾷον καὶ δύο καὶ τρεῖς ἢ τοσούτους ὁμοῦ κατέχειν οἱ νέοι γ' ἔτι παιδεύειν ὁτιοῦν ἢ φρονοῦντας καὶ πᾶσαν ἐφεξῆς [5]ἡλικίαν, τίς οὐκ οἶδε τῶν πάντων; ἔτι δὲ Σωκράτης μὲν οὐδὲν ὀχληρὸν δήπου τοῖς ὁμιλοῦσιν αὐτῷ παρεσκεύαζεν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον, ὅσον σωφρονεῖν Θεμιστοκλῆς δὲ καὶ Περικλῆς καὶ Μιλτιάδης καὶ Κίμων, καὶ τῆς πόλεως ἀπεῖναι καὶ τοῖς σώμασι κινδυνεύειν, καὶ πολλὰ δὴ οἱ ταλαιπωρίαν ἔχοντα ἐπέταττον· ἐν οἷς οὐκ εἰ μὴ καθάπαξ διεγένοντο θαυμαστόν ἐστιν, ἀλλ' εἰ τοσοῦτον διήρκεσαν. εἶτα Σωκράτει ἀφεὶς τῆς ἐπ' ἐκείνοις αἰτίας, τούτοις ἀφ' ὧν ἥμαρτόν τινες ἐξετάζεις; καὶ μοὶ τὰ μὲν ἄλλ' ὁποῖ' ἄττ' [6]ἀπέβη τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, λέγω Κριτίου καὶ Ἀλκιβιάδου, καὶ ὁπόσων [7]αἰ- 409
τιοι τινῶν πραγμάτων, καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι κατέστησαν, καὶ ποίαν τινὰ τοῦ παιδείαν ἐπεδείξαντο τῶν ἑαυτῶν, οἱ συγγραφεῖς λέγουσιν· ἀλλ' εἰ τοῦτο δοκεῖ, Πλάτων ἰσχυρόν τι λέγειν τὸ εἰς αὐτὸν Μιλτιάδου ἐξαμαρτεῖν Ἀθηναίων τινάς. καὶ Κιμίαν [8]αὖ Σωκράτει ζημίαν ἐπέθηκε, καὶ ταύτην οὐ φαύλην, ἀλλ' ἣν [9]ἤχιστα ἐκεῖνος ἐδέξατο. ἀπεῖπε γὰρ αὖ, μὴ διαλέγεσθαι τοῖς νέοις. καίτοι τοῦτό τί ἐστιν ἀλλ' ἢ ἀτιμία λαμπρά; ἢ ταύτης τῆς ἀγνωμοσύνης ἔπεισε καὶ τοὺς ἄλλους μεταλαχεῖν, ὅσοι μετ' αὐτὸν τότ'

culpa fuerunt. Jam tu, cum ipsos negas Pericli paruisse, eo vis Periclem reprehendere. Atqui quae possit major proferri Miltiadis, Themistoclis, & Periclis defensio, quam si dicas Athenienses, donec his parebant, optime se gessisse; Cum id facere nolebant, peccasse? Ita fit, ut hi optima quaeque jusserint, & Athenienses, si semper his paruissent, optime semper acturi fuerint. Quid quod qui Socrate volebant uti, conveniebant eum quotidie; cum Pericle & caeteris oratoribus Athenienses tribus fere diebus publice mensibus singulis versabantur. Jam quis hoc ignorat, facilius duos vel tres, quam tot simul regi, ac juvenes quidem, quam adultos, & omnium deinceps aetatum homines. Praeterea Socrates nihil injucundum suis sectatoribus imperabat, verum hoc tantum, ut se modeste gererent. At vero Themistocles, Pericles, & Miltiades, & Cimon tum ab Urbe abesse, tum periculo se objicere, tum etiam alia multa ac molesta gerere jubebant; quae non tam si prorsus non perfecerunt, quam quod eousque perduxerunt, jure miremur. Ergo Socrati demens illorum crimen, aliorum in hos recenses peccata? Atque alia quidem, quae illi gesserint, Critias inquam & Alcibiades, & quantas difficultates tum Athenienſibus tum reliquis Graecis procurarint, qualemque suam institutionem exhibuerint, narrant historici; verum si eo videtur niti Plato, quod in ipsum Miltiadem Athenienses quidam deliquerunt; cogitet etiam Socrati Critiam imposuisse multam, eamque hoc levem, sed quam ille gravate ferret. Etenim vetuit eum cum juvenibus colloqui. Quod quid erat aliud, quam illustris ignominia? Et hujus ingrati animi alios quoque, qui tum cum ipso rebus prae-

1 Coll. Nov. ἠπείθει. 2 Ita MSS. Opor. Bar. 7. & recenti manu Coll. Nov. Vulg. ἐς αὐτούς. 3 Coll. Nov. χρήσασθαι. 4 Coll. Nov. ὅτι μ. 5 Bar. 7. πολιτείαν· & rec. manu χρ. ἡλικίαν. 6 Coll. Nov. ἐπέβη. 7 Coll. Nov. Bar. 7. τινῶν αἴτιοι. 8 Coll. Nov. αὐτοὺς. 9 Bar. 7. ἥκιστ' ἂν.

erant,

εἶχον τ̃ πόλιν. τοσοῦτον τοίνυν, ὅτι γ̀ Περικλέα μ̀ ὑδεὶς τ̃ ὁμιλητῶν, ὑδὲ τ̃ ὀκ [1]ξ̃ δήμυ τ̃ γραφὴν ἐκείνῳ ἐγράψατο, ἀλλ' [2]εἷς τ̃ ἀντιζασιωτῶν, μᾶλλον δὲ οὐδὲ εἰδὼς εὖ γ̀ καλῶς ἐκεῖνον ἄνθρωπος· Σωκράτ̨ δὲ ὁ τ̃ νέων ἀπέχεσθαι γ̀ σιωπᾶν ὑπετάξας, ὃ τ̃ σοφιστῶν ἦν οὐδεὶς, οὐδὲ τ̃ ἀντιτέχνων, ἀλλ' εἷς τ̃ ὅτ' ἦν νέος φοιτώντων [3]πρ̃ αὐτόν. τοσοῦτον ὡς ἔοικεν ἀπῶνηντο τ̃ σωυσίας αὐτ̃. ταῦτ' οὖν ἡμεῖς ὑπὲ Σωκράτ̨ οἴσομεν; ἀλλ' ὑχὶ δίκημα [4]ποιήσομεν. ἴσως [k]δοκ̨ δέ μοι γ̀ Πλάτωνα δίκη μετελθεῖν τ̃ λόγου καὶ τ̃ς ὑπερημίσεως. παρακτ̃ῆμαι δ' εὐμοιρῶ καὶ ἵλεων εἰ) τοῖς λεγομένοις εἴ τίς ὑστιν ἀφέλησις. καὶ ὀκ ἐρῶ Διονύσιον, ὅτε τ̃ Ἑρμοκράτους, ὅτε τ̃ Διονυσίυ, ὅτε [5]τ̃ν ἐν Σικελίᾳ μετ' ἐκείνυ συνδιατριψάντων ὑδένα, ἀλλ' εἰσὶν οἳ λέγουσιν, ἕτεροι δ' αὖ φασιν ἀληθ̃ λέγειν τ̃τους, ὡς ὅτε τ̃ πρώτ̨ ἀποδημίαν εἰς Σικελίαν ἀπεδήμησε, τότε τ̃ ἑταίρων τινὲς αὐτ̃ γ̀ τ̃ν εἰς τὰ μάλιστα ὁμιλητικότων [6]ὑπολειφθέντες οἶκοι, νεώτερα ἐβουλεύσαντο, [l]καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἐμιμήσαντο, μᾶλλον δὲ γ̀ τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ τοὺς Ἀθηναίων ὑπηκόους λέγω τοὺς ἀφισταμένους. [m]καί τοι τόγ' ἐκείνων ἐπαναστάσ̨ πρόσοικος ἦν· οἱ δὲ, ἅμα τε βάς τε ἀντικαθασκευάζειν αὐτοῖς ἠξίουν, πλησίον τ̃ ἐκείνυ, γ̀ φοικοδόμουν ὑπὲ τ̃ Ἀκαδημίᾳ, τότε σύμπαν ὑπόφρονεῖν ἐκέλευον ὅτυ δὴ (γ̀ γὰρ ἔγωγ' ἂν ἐφεξ̃ς γ̀τωσὶ πρόθυμος λέγειν τοὔνομα) [7]φάσκοντες γέροντά τε εἰ) πολλ̃ γ̀ πάλαι φρονεῖν ἤδη. ὥστε, ὦ φίλε Πλάτων, ἀτεχνῶς τὸ Περικλέυς συνέβη σοι. καὶ ὥσπερ ἀρτίως Μιλτιάδου γ̀ Θεμιστοκλέους γ̀ Κίμωνος, ἐκ τ̃ σ̀ μ̀ τύχης ἐφαίνυ μετέχων, ὅτω σοι καὶ [8]τέταρτος λοιπὸς οὐζῶν ἀπήντηκε. σαφῶς γὰ

erant, participes reddidit. Ne illud quidem eſt omittendum, quod Pericli nullus nec ſodalium nec tribulium litem illam intendit, ſed ex contraria factione quidam, atque adeo qui nec ſatis eum noſſet; qui autem Socratem a juvenibus abſtinere, ac tacere juſſit, non ſophiſta, nec ejuſdem artis erat aemulus, ſed ex iis unus, qui ad eum juvenes itaverant. Tantum ex illius conſuetudine fructum, ut apparet, ceperant. Num haec ergo Socrati nos tribuemus? At inique, credo, faciemus. Enimvero Plato quoque ſuorum verborum ac jurgiorum poenas videtur luiſſe. Quod ſi reſtat ſenſus aliquis, benevolum & propitium ad ea, quae dicentur, ut ſe praebeat peto. Neque ego Dionyſium nec Hermocratis nec Dionyſii Filium neque eorum quenquam, qui ſunt cum illo in Sicilia verſati, proferam; ſed aiunt quidam (hos autem alii verum dicere affirmant) cum tertium in Sicilia Plato peregrinaretur, tum ex ſodalibus ejus quoſdam, quique fuerant ipſi intimi, domi relictos novas res coepiſſe moliri, & Athenienſes imitari; nec tam Athenienſes, quam Athenienſium ſubjectos, qui defecerant. Atque illi quidem rebellionem videbantur inſtituere; hi vero tum ſcholas apud illius ludum ſibi erigere putabant, tum in Academia aedificabant, ac denique neminem non jubebant contemni (nec enim facile nomen ſubjecero) jamdiu ſenem eſſe, & jam delirare dicentes. Ita factum eſt, chare Plato, ut Periclis caſus re vera tibi contigerit. Et quemadmodum ante Miltiadis, Themiſtoclis, ac Cimonis fortunam ex parte videbaris expertus, ita quartus etiam poſtremus hic tibi occurrit. Idem enim

1 Abeſt a Bar. 7. 2 Cleon. Vide ſupra pag. 213. 3 Bar. 7. πρ̃ αὐτ̃. — ἀπώνατο. Legit etiam αὐτ̃ Coll. Nov. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. ποιήσομεν. 5 Bar. 7. τὸν pro τῶν. 6 Ita *Cant.* & MSS. Bar. 7. Coll. Nov. Vulg. ὑπολληφθέντες. 7 Coll. Nov. φάσκοντ⊙. 8 Coll. Nov. & Bar. 7. ὁ τέταρτ⊙.

k Δοκεῖ δέ μοι] Λέγ̨ ὡς γ̀ τ̃ Πλάτωνα ἴσως μετ̃λθον Δέγ̨ τῶν ἐς τοὺς σ̀ τούτους γραπτὰς κατηγορίαν, *Διονύσι⊙ γ̀ ὁ υἱὸς αὐτ̃, ἀλλὰ δὴ γ̀ ὁ κράλλιστος τ̃ ὁμιλητικότων αὐτ̃ Ἀριστοτέλης. Ἐ τὸ μ̀ Διονυσίυ γ̀ ὑ̃ αὐτ̃, ἐς Πλάτωνα γ̀ παρέλαβεν λέγ̨, τ̃ δὲ Ἀριστοτέλους μᾶλλον συωτίθετον, ὃς λέγεται καὶ ἔτη σχεδὸν τοῖς πέντε ὁμιλῆσαι αὐτ̃ ἔτη. l Καὶ τοὺς Ἀθηναίους] Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐς Περικλέα γ̀ ἐς τοὺς ἄλλους. m Καί τοι τόγ' ἐκείνων] Τῶν Ἀθηναίων, γ̀ τ̃ αὐτ̃ ὑπηκόων.

ὑτωσὶ τῷ Περικλεῖ ζημιὸν ἔπαθες ὀπὶ τελευτῇ γε βίῳ, καὶ πρεσβύτερος τὰ ἐκείνῳ τόθ' ἡλικίας τοιαῦτα ὑβριωθεὶς εἰ δέμις εἰπεῖν. καὶ εἰ μὴ Χαβρίας καὶ Ἰφικράτης ἄνδρες τῶν Περικλέους καὶ Θεμιστοκλέους ἰδέας καὶ τάξεως εἰς ὅσον ὀξὶ τούτοις ἐκείνοις εἰκάσαι, ἀλοθόμενοι τὰ γιγνόμενα ἠγανάκτησαν, καὶ [n] τὸ ὀπιτείχισμα διέσπασε, καὶ τῶν λοιπῶν προστάξαι σωφρονεῖν αὐτοῖς, πάντ' ἂν ἐκεῖνα [1] μὴ τραγῳδίας ἦν. καὶ τοι τί φήσομεν, ὦ τῶν Ἑλλήνων ἄριστε; πότερον δικαίως εἰς σὲ [2] ζημιοῦντ' ἐκείνους τότε τολμᾷν, ἢ σὲ τῶν ἐκείνων μανίας ὑπεύθυνον εἶ); ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδέτερον ἂν φαίην. καὶ μὴν ἔχοι γ' ἄνπις τοὺς σοὺς λόγους ἀμυνόμενος, διπλᾶ τρέφειν κελεύων σοῦ, καὶ κατὰ Σωκράτους, ὡς εἰ καὶ τὰ μάλιστ' ἀδίκως ζημιοῦντ' [3] ὑμῶν συνέβαινε, τέρπον γέ πινα, τοὺς προσήκοντα ἐπάγετε εἴπερ γε τοιούτοις ἀποδείκνυτε οὓς ἐπαιδεύετε. [o] καὶ τῶν τῶν σοφιστῶν παραδείγμαθι ᾧ [4] σὺ κέχρησαι κατὰ τῶν δήμα- 412
γωγῶν, [5] πολὺ μᾶλλον ἂν καθ' ὑμῶν χρῶτό τις [6] δικαίως, ὅσῳπερ ἐγγυτέρω τῶν τοῖς σοφισταῖς ὁμιλησάντων εἰκάσαι, οἱ σοὶ καὶ Σωκράτει συνδιατρίψαντες γένοιντο ἄν, ἢ οἱ τῷ Περικλεῖ καὶ τοῖς μετ' ἐκείνου χρώμενοι. σκόπει οὖν εἰ μὲ τὰ τῶν ὁμιλητῶν ἁμαρτήματα τῶν προσηκόντων ἐστὶ κατηγορήματα, σαυτῷ καὶ τῷ ἑταίρῳ μᾶλλον κατηγόρηκας, ἢ Περικλέους τε καὶ ὧν οἶδε, καὶ νὴ Δί' εἰ βούλει τὸ μᾶλλον ἀφίημί σοι, ὅτι δ' οὐχ ἧττον ἀρκεῖ. εἰ δ' ὑμεῖς ἀδικοῖτε, κἀκείνους ἂν τῶν αὐτῶν εἰκὸς ἦν εἶ), εἴπερ γε τῷ ἴσῳ μέμνησαι, καὶ μὴ ὑπερβαίνεις τὴν γεωμετρίαν ἑκών. καὶ μὴν ὁ Σωκράτης ἐν γήρᾳ φαίνηται τὴν γραφὴν τῆς ἀσεβείας ἀλούς. καὶ οὐ μόνον ὀπὶ τελευτῇ τοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ ταύτης [7] αὐτῆς τυχὼν τῆς τελευτῆς. θανάτου γὰρ ἐτίμησαν αὐτῷ. ἆρ' οὖν οὐκ ἄτοπον τὸν μὲν ἄλλον χρόνον τοσοῦτον ὄντα τὸ πλῆθος, ἀλαλέγεσθαι καὶ παιδεύειν τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ μήτε τῶν πολιτικῶν μη-

prorsus quod Pericles, passus es, cum in extrema vita, & senex insuper, atque illius aetatem, quae tum fuerat, longe praetergressus, talem, si dicere licet, contumeliam accepisti. Ac nisi Chabrias & Iphicrates, de Periclis, ac Themistoclis ordine homines, quantum eos cum illis comparare licet, re animadversa fuissent indignati, & munitionem diripuissent, ac deinceps eos modestius gerere se jussissent, tragica fuissent ista omnia. Quid ad haec, Graecorum optime, dicemus? Utrum recte illos haec in te commisisse, an te illorum esse insaniae reum? Equidem neutrum dixerim. Veruntamen posset aliquis tuis verbis respondens, bifariam contra te & Socratem hoc torquere, quasi recte quodammodo vobis, quamvis injustissime, haec acciderint, quandoquidem tales discipulos protu-

liftis; ac sophistarum exemplo, quo tu contra oratores uteris, hoc justius contra vos uteretur, quo propius ad sophistarum assectas ii, qui tecum & cum Socrate versati sunt, quam qui Pericle sunt cum suis usi, accedunt. Quare si assectarum peccata praesidum culpam continent, teipsum & sodalem potius, aut saltem non minus, quam Periclem & quos volebas, accusasti. Sin vos estis insontes, eodem quoque illi modo debent esse; siquidem aequalitatis memini-sti, nec Geometriam sponte transgrederis. Quid quod Socrates quoque senex videtur impietatis accusatus fuisse; nec in vitae fine tantum, sed & finem ipsum consecutus. Etenim capitis eum condemnarunt. Ergo qui reliquo tanto tempore disputaverat, & quosvis instituerat, ut nec eorum qui Reipublicae curam gerebant, quis-

1 Coll. N. μιστὲ. 2 Coll. Nov. ταῦτ' ἐκείνους εἰς σὲ. 3 P. Steph. ἡμῖν. 4 In Gorgia. Cant. 5 Bar. 7. πολὺ ᾗ μᾶλλον. Coll. Nov. πολὺ — μᾶλλον. 6 Abest a Bar. 7. 7 Bar. 7. τυχὼν αὐτῆς.

n Τὸ ἐπιτείχισμα διέσπασεν] Καλῶς εἶπε τὸ ἐπιτείχισμα, ὡς γὰρ οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπιτειχίζοντες φρούρια εἰς καταπροφὴν ζωτῶν, ζῶντα πεχράζον), οὕτω καὶ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς ἐπὶ τῇ Ἀττικῇ χολὴ παρ' ὑδεκίμησιν ἂν εἰργάσατο τὸ τῶν Πλαταιῶν. o Καὶ τῶν τῶν σοφιστῶν] Φησὶ γὰρ ὡς οἱ σοφισταὶ τὰς νέους ἀμφθείρουσιν, οὕτω καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω κακῶς Ἀθηναίους ἐπῳδύουσιν.

quam

413 δένα δυσμενάνειν, μήτε τῶν περὶ τοὺς ποιητὰς ἐσπουδακότων, ἀλλὰ καὶ κωμῳδίαν τινὰ συνθέντα εἰς αὐτὸν, ἡττηθέντ' ἀπελθεῖν, καὶ εἴπερ καὶ ἤρεσε, μηδὲν πλέον τῦ γέλωτ@ τότε συμβῆναι, τοσούτῳ δ' ὕστερον χρόνῳ καὶ ὅτ' [p] οὐκ τοσούτων κακῶν ἡ πόλις αὐτὴν ἀνελάμβανε, καὶ ἡνίκα τοῖς ἠδικηκόσι μὴ μνησικακήσειν ὡμωμόκεσαν, τίνι καῦτα δυχεραίνει τὰς λόγους αὐτ@; [q] Ἀλλὰ ταῦτ' ἴσως μὲν εἰκότα, ἴσως δ' ἄ, ἔοικε δ' ὅμως ὑπωσί. ὅμως δὲ οὐδὲν χείρων ὅγε Σωκράτης· ἡμεῖς δὲ κ τὰ εἰκότα ὑπὲρ τῦ Περικλέυς ἀπεδώκαμεν, οἷς οὐδὲν ἄγνωμον καὶ Πλάτωνα συγχωρεῖν, εἰπέρ γε ὁ μικρῷ πρόσθεν ἔφην τῦ δικαίυ φρονπίζ. καὶ γὰρ αὖ κ τῦτο εἴπις ἤρετο τ Πλάτωνα, εἰ δικαστὴς αὐτὸς τῷ Περικλ καθῆστο ὅτ' ἔφυγε τῆς κλοπῆς, πότερον τῶν καταψηφιζομένων ἂν ἦν, κ πλείον@ ἀξίους τὰς Κλέωνος λόγυς τῶν Περικλέους ἡγεῖτο (ὅταν δὲ τῦτ' εἴπω λέγω τ ἀληθείας) ἢ καῖν ἠρυθρία τοῖς γιγνομένοις ὥσπερ ἔγωγ' ἂν διϊσχυρισαίμην ὑπὲρ Πλάτων@· ἀδυνάτον δήπου φῆσαι ὡς ὅμοι@ ἂν ἦν Κλέωνι. ἔιθ' ὃν αὐτὸς ἀφῆκας ἂν τ αἰτίας, τῦτον ἀφ-
414 βάλλεις οὐ τ αὐτῆς ταύτης αἰτίας; καὶ πῶς κ ἄτοπον ἄλλῳ μ ἂν λέγοντι μὴ πιστεύειν, αὐτὸν δὲ κατηγορεῖν; καὶ δι' ἃ τὸν λέγοντα ἂν ἠγῶ χείρω, ἀφ' ταῦτα Περικλέα ἀξιῶν φαῦλον νομίζεσθαι; κ τὰς καταψηφισαμένυς αἰτιώμενον, ἡμᾶς πείθειν συγκαταγινώσκειν, ὥσπερ χρηστοῦ τιν@ πράγματ@ μεθέξειν μέλλοντας, ἀλλ' οὐχ ὃ μηδ' ἐκείνοις καλῶς εἶχε ποιῆσαι; καίτοι ἐκεῖνοι μὲν αὐτοὶ τῷ ἑαυτῶν καταδίκῳ οὐχ ὑπελογίσαντο, ἀλλ' ἐτίμων πάλιν ὡς χρηστὸν καὶ δίκαιον· ἡμεῖς δὲ οὗ μηδὲν ἄλλο κατηγορεῖν ἔχομεν, τοῦτον ἀτιμάσομεν ἀφ' τῷ δίκῳ; καὶ τῶν αὐτῶν ἀνδρῶν, ὃ μὲν ἥμαρτον ἰσχυρὸν ποιησόμεθα; ἃ δ' εὖ φρονοῦντες ἔπραττον, οὐ οὐδενὸς μοίρας θήσομεν; καὶ ταῦθ' ὁμολογοῦντες

quam indignaretur, nec qui poetis erant addicti, verum etiam qui, comoediam in eum ſcripſerat, inferior diſceſſerit, vel ſi cui forte placuerat, nihil tamen praeter riſum ſit exortum; ejus ſermones tanto poſt tempore, cumque ex tot malis receperat ſeipſam Urbs, & injuriarum oblivionem juramento confirmaverant, inviſos demum fuiſſe, nonne ſit abſurdum? Atque haec quidem, ſive recte ſive ſecus, ita tamen geſta ſunt. Veruntamen non eo fuit pejor Socrates; ac nos jam Pericli quoque ſuum tribuimus, quod etiam Plato comprobare debebit, modo, quod mox dicebam, aequitatem curet. Nam & hoc ſi quis ex Platone quaereret, num ipſe, ſi de Periclis furto judicaturus fuiſſet, eum condemnaturus, & Cleonis verba pluris, quam Periclis (quae cum dico, veritatis verba dico) facturus fuerit, an potius, quod equidem pro Platone affirmare auſim, pudorem ex re geſta conceptu-rus; nequaquam dixerit ſe Cleoni aſſenſurum fuiſſe. Ergo quem ipſe a crimine abſolviſſes, eum criminis ejuſdem accuſas? Quid autem abſurdius, quam alteri dicenti non credere, ipſum accuſare? Propter quae dicentem pejorem fores habiturus, propter ea Periclem velle improbum videri? Et cum eos, qui illum condemnarunt, improbes, nos ad ſimilem condemnationem hortari, quaſi rei alicujus praeclarae, ac non ejus, quae nec illos decuerit, participes futuri ſimus? Illi vero ſuam condemnationem ipſi non excuſarunt, ſed rurſum eum, tanquam probum & juſtum, in oculis tulerunt; nos eum, cui nullum poſſumus aliud crimen imponere, propter condemnationem contemnemus? Et eorundem hominum peccatis nitemur, recte facta non attendemus? Cum praeſertim eorum

[p] Ἐκ τοσούτων κακῶν ἡ πόλις] Τῶν κ' τ Πελοποννησιακὸν πόλεμον. [q] Ἀλλὰ ταῦτ' ἴσως μ εἰκότα] Πρὸς μὲν τῷ τῦ δήμου γνώμην εἰκότα ἦν, ταῦτ@ γὰρ ὁ δῆμ@ ὡς πολλῶν γνωμῶν συγκείμεν@, σοφὸς ᾗ τὸ σύνολον μέγ@ σὺν εἰκότως.

ὡς ἥμαρτον, μᾶλλον δὲ κατηγορῦντες. καὶ τίνα ταῦτ' [1] εἶχε λόγον, ἐγὼ μὲ οὐκ ὀπτῶ. τῷ γὰρ ἂν ὄρθ῀ καὶ πέρας εἰ δόξειε τῆς ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογίας ἃ Πλάτων ἐγκαλῇ; [12] ὅτι, εἰ τῆς κατηγορείας τ῀ ἀνδρῶν μεγαλύμας, καὶ τ῀ κακίζοντος αὐτοῖς τούτοις καταχρησαμθύου τοῖς λόγοις, ὡς πρ῀ αὐτοῖς Ἀθηναίοις ἐάλωσαν, καὶ δίκλω [3] ἔδωκαν ὡς ἀδικοῦ- 415
ντες· εἶτ' ἐπέδειξεν, ὅτι ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς γε οὐδ' ὑπὶ πᾶσι δικαίοις ταῦτ' ἐγένετο, ἀλλὰ γνώμη δὶ ἡμαρτον οἱ καταψηφισάμθυοι· ἢ καὶ δι' ἄλλό π ταῦτ' ἐψηφίσαντο, ἀλλ' οὐκ ἀδικεῖν αὐτοὺς καταγνόντες, πᾶσιν ἂν δήπου ταῦτ' ἐξήρκει καὶ λελύσθαι τὰ τῆς αἰτίας, ἱκανῶς ἂν φανέντος. Πλάτων τοίνυν [4] αὐτῶν αἰτιώμθυος τὰ συμβεβηκότα, γ῀ λέγων ὡς [5] ἁμαρτήμαλα τ῀ πολλῶν, ὅμως σ῀ ἐλέγχῳ κατ' ἐκείνων λαμβάνει, καὶ τὶ συμφορᾶν ὡς ἀδίκημα κατηγόρηκε, τὶ μὲν τύχλι, ἀντὶ γνώμης ἐξεταίζων, τὶ δ' ἑτέρων ἁμαρτίαν, ὡς ἐκείνων θσαν πιθείς. ἡδέως [6] δ' ἂν ἐρόιμλι τὰς προσκειμθύας αἰτί῀, τί ποτ' ἂν λέγειν ἠξίου ἔχειν χτ῀ τ῀ ἀνδρῶν, ἢ τίνα γνώμην ἔχειν ἡμᾶς [7] ἔπειθον, εἰ τοῦτ' [8] εἶχον δεικνύειν ὡς σ῀ παντὶ δικαίῳ, μετ' ὀδεμιᾶς φαύλης προφάσεως Ἀθηναῖοι κατεψηφίσαντο αὐτ῀, ὁπότ' αὐτὸς φάσκων αὐτὰς προσγενομῆσθαι, καὶ τοῖς ἵπποις τοῖς λακτίζουσιν ἀπεικάζων τὰς καταψηφισαμθύους, [9] ἰσχυρότερόν π [10] λέγειν κατ' ἐκείνων οἴεται. ταχύ γ' ἂν εἰ τοῖς δώδεκα θεοῖς [11] ἔχον εἰκάσαι τὰς καλαγνόντας, ἀπέσχετ' [12] ἂν τ῀ ἀλόγλων, τὸ μὴ ὑ κακῶς εἰ- 416
πεῖν. ἔπειθ' ὡς ὑ καλ' ἀρχὰς ταῦτ' ἔδρων αὐτὰς λέγ῀, ὥσπερ τ῀ Κριτίαν γ῀ τὰς ἄλλας τὰς εἰς αὐτὸν ἁμαρτάνοντας, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ταῦτα ποιῆσαι, ἀλλ' ὑ πολλοῖς ὕστερον ἔτεσι γ῀ χρόνοις [13] χωρίσθεν ἀρξαμένας, ἢ παρ' ἐκείνας ἐφοίτης. ἀλλ' εἰ γ῀ μὴ ἐποίλν ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς, εἰ-

peccata fateamur; aut potius accuſemus. Quam id, obſecro, rationis habet ſpeciem? Equidem non intelligo. Quis enim non ea, quae Plato reprehendit, omnem illorum defenſionem continere crediderit? Velut ſi, poſtquam fuiſſent accuſati, atque eos accuſator Athenis fuiſſe condemnatos & injuſtitiae poenas dediſſe dixiſſet; tum id non recte nec admodum juſte factum fuiſſe, ſed erraſſe judices, vel hoc alia de cauſa ſtatuiſſe, non quod eos aliquorum ſcelerum condemnaſſent, oſtenderet; hoc nimirum cunctis ſufficeret, & ſatis diluta fuiſſe crimina putarent. At Plato cum illis eventum rei tribuat, & inter populi delicta ponat, iis tamen contra hos ad reprehenſionem utitur, & cladem pro injuria ſu-

gillat, cum fortunam loco conſilii conſiderans, tum aliorum delicta his imponens. Libenter autem ejus ſtudioſos interrogarim, quid eſſent de Viris dicturi, quidve nos ſentire juſſuri, ſi eos juſtiſſime, nec ullo malo praetextu condemnatos eſſe poſſent oſtendere; cum ipſe, qui dicit eos injuriis affectos, & equis calcitrantibus eos, qui condemnarunt, confert, aliquid ſe contra illos gravius arbitratur dicere. Quod ſi eos cum diis duodecim conferre poſſent, a vituperandis reis, credo, abſtinuiſſet. Deinde haec eos initio non feciſſe ait, quaſi Critias atque alii, qui in illum peccarunt, id initio fecerint, nec multis poſt annis, quam ad illos itaverant, arietare coeperint. Quin ſi haec initio non fecerunt, in

1 Bar. 7. ἴχλ. 2 Coll. Nov. οἱονεὶ. 3 Coll. Nov. ἔδοσαν. 4 Coll. Nov. αὐτὸν. 5 Bar. 7. ἀμφήτημα & ſecunda manu τῶν. 6 Abeſt a Coll. Nov. 7 Coll. N. ἔπειθεν. 8 Coll. Nov. Bar. 7. εἶχε 9 Coll. Nov. Bar. 7. ἰσχυρόν π. 10 Coll. Nov. λίγ῀. 11 Coll. Nov. ἔχειν. 12 Abeſt a Bar. 7. 13 Coll. Nov. κηρύτθειν.

1 Οἷον, εἰ τ῀ κατηγορείας] Τοῦτο καθ' ὑπόθεσιν λέγ῀, ὡς εἴλις τ῀ φρατηγῶν τινανὶ κατηγόρει ὡς παρ' Ἀθηναίοις ἑάλωσαν, εἶθ' ὑπερ αὐτῶν ἀπελογεῖτο Πλάτων ὡς ἀδίκως ἑάλωσαν, καὶ τ῀ τ῀ Ἀθηναίων γνώμης ἁμάρτημα τοῦτ' ἦν· πάντως ἂν ἰκανὴν ἀπολογίαν τοῦτ' εἰόμισαν, ἴσι τίνων τὸ ἐπιδείξει ἄλλο τ῀ Πλάτωνα, εἰ γ῀ ἀσεβείαν ἔχει, ἄλλο τὸ τοῦτο μ῀ ψευδῶς προσεγκεῖν, προσῆκον ἦ λέγειν, Πλάτων τίνων

natura

χον γ' ὲ τῇ φύσῃ δήπουθεν, καὶ τὸ κωλύσαι κρεῖττον παντελῶς ἢ κατ' ἄνθρωπον ἦν. [5]εἰ δ' ἐπ' ἀμφότερα αἰτιᾶσθαι Πλάτων τὼς ἄνδρας ὥσπερ σοφῶ τινι ἐιλημμένους, τί κωλύῃ τινὰ τὰις ὁμοίαις ἀνταποδιδόναι, ἐπ' ἀμφότερ' αὖ φιλονείκως ὑπολαμβάνοντα ἀμαλύειν ὧδὶ τὸν λόγον· ὅτι εἰ μὲ καλῶς ϗ τὰ δίκαια αὐτῶν Ἀθηναῖοι κατέγνωσαν, [1]οὐκ ἦσαν ὑπ' αὐτῶν διεφθαρμένοι. τὰ γὰρ δίκαια ἐποίουν, οὐκῶν οὐδ' ἐκεῖνοι διεφθάρκεσ. ὥσ' εἰ δικαίως ἐάλωσ, οὐδὲν ταύτῃ γε χείονες ἦσαν. εἰ δ' ἀδίκως αὐτῶν [2]ἐκεῖνοι κατεψηφίσαντο, [3]ἀδικεῖσθαι τοῖς ἀνδράσι πρέπει, ἀδικεῖν δὲ οὐδαμῶς. τοῖς δ' ἀδικηθεῖσι, βοηθεῖν οὐκ ἐγκαλεῖν εἰκός ἐστιν· [4]εἰ δέ τοι ϗ μὴ δυνατὸν βοηθεῖν, ἀλλ' οὐχὶ δίκαιόν γε ἐγκαλεῖν. ἐγὼ δὲ
417 ταῦτα μέ, τοῖς κομψοτέροις παείημι. αὐτὸς δὲ τί φημι; ϗ πῶς δίκαιον τὸν λόγον; οὐκ ἔστι δίκαιον ἅμ' ἀμφοῖν κατηγορεῖν, ϗ ὃ δήμου κἀκείνων, ἢ σαφῶς τὼς ἑτέρους συκοφαντήσομεν· εἰ μὲ γὰρ ὀρθῶς ἐκεῖνα κατεγνώσθη, ἠδίκουν μὲ ὡς ἔοικεν ἐκεῖνοι, τῷ δήμῳ δ' ἃ προσήκει πέπρακται· ὥστε οὐχὶ δίκαιον ταὐτά γε δήπου κατηγορεῖν αὖ. πῶς οὖν τοῖς ἀληθείαν τὴν ζώων αὐτὸν ἀπεικάζοντες, ὀρθῶς φήσομεν ποιεῖν; εἰ δ' ἥμαρτεν ὁ δῆμος, ἅματ' ἐκείνῳ ἡμάρτηϗ, ϗ τοῖς ἀνδράσι τὴν εἰκοῦσ λέλυται. αὐτὸ γὰρ τοῦτο φαμὲν δήπουθεν ἁμαρτεῖν Ἀθηναίους, τιμήσαντας [5]ἐκείνους φυγῆς, ἢ χρημάτων, ἢ ὅτου δήποτ' ἐτίμησ ἐκάστῳ. οὗτος δὲ ὁ λόγος τί λέγει; μηδενὸς [6]τούτων ἀξίους εἶ). ϗ μὴν εἰγε ἠδίκουν, ἄξιοι τούτων ἦσαν. ὅτε δὲ ϗ τούτων ἄξιοι, σαφὲς ὡς οὐκ ἠδίκουν. τὼς δ' οὐκ ἀδικοῦντας κακῶς λέγειν καὶ συκοφαντεῖν, οὐχὶ δίκαιον ποιεῖν οὐδαμῶς ἔστιν. ἡμεῖς τοίνυν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν ἀμφοτέρων, ὑπὲρ ἀμφοτέρων τὰ πρέποντ' ἀπολογούμεθα, οὔτε τοῦ δήμου τὴν αἰτίαν παντὸς εἶ) φάσκον-

natura tamen habebant inſita, eaque cohibere majus erat humanis viribus. Caeterum ſi Viros utroque modo volet Plato reprehendere, quaſi acutum quiddam arripuerit; quid vetat, quominus aliquis par pari reddens, utroque rurſum modo rationem ſic diſſolvat: Si eos recte & juſte condemnarunt Athenienſes, non erant ab illis corrupti. Nam cum recte agebant, non eos illi corruperant. Quare ſi merito ſunt condemnati, non hic pejores erant. Sin eos injuſte condemnarunt, injuriam paſſi ſunt Viri, non intulerunt. Tales autem adjuvandi ſunt, non accuſandi; aut ſi juvari nequeunt, ſaltem accuſari non debent. Ego vero feſtivioribus haec relinquo. Ipſe autem quid aio? aut quam rationem ſequor? Non poſſunt utrique ſimul accuſari, & vulgus & Viri, niſi alteros manifeſte calumniari volumus. Etenim ſi recte ſunt condemnati, ipſi quidem fuerunt improbi, populus officio ſuo functus eſt. Itaque non debet ob hanc rem quidem culpari. An ergo, cum eum cum ferocientibus beſtiis comparamus, recte nos facere dicemus? Sin peccavit populus, una cum ipſius peccata Virorum probrum diluitur. In hoc enim ipſo Athenienſes deliquiſſe dicimus, quod illos exilio, pecunia, vel alia re quacunque multarunt. Quid autem haec adfert ratio? Nihil eos horum meritos eſſe. Atqui ſi male fecerant, meriti erant. Quoniam autem meriti non erant, liquido colligitur, male nihil feciſſe. Jam qui probis maledicunt, & calumnias ingerunt, non utique probe faciunt. Nos igitur pro accuſatione utrorumque juſtam utrorumque defenſionem proferemus, ac nec populi totius hanc eſſe cul-

1 Bar. 7. ὑπ' αὐτῶν οὐκ ἦσαν. 2 Athenienſes. *Cant.* 3 Coll. Nov. Bar. 7. ἠδικῆσθαι. 4 Coll. Nov. εἰ δὲ π. 5 Coll. Nov. Bar. 7, ἐκείνοις. 6 Bar. 7. ἐκείνους addit poſt τούτων, & Coll. Nov. quoque ſecunda manu.

5 Εἰ δ' ἐπ' ἀμφότερα] Τύπτειν, εἰ δίλημμά τῳ χρησάμενος εἴπῃ, ὡς εἰ μὲ δικαίως αὐτῶν κατεψηφίσαντο Ἀθηναῖοι, σαφῶς ἦσαν ὕβρει κακοί· εἰ δὲ ἀδίκως, ὕβρει τὸ κατηγορίας ἦσαν αὖποι, κακῶς αὐτὼς παιδεύοντες. τὸ δὲ σαφῶ τινι εἰλημμένο εἶπε, ἀφ' τὸ δίλήμματος.

pam,

τες, οὔτ' ἐκείνοις προσήκειν εἰ ὅπι προσέπλαυσαν, χείρους νομίζεσθαι. δείκνυμεν δὲ ὅτι τεττάρων ὄντων, [t] τοῖν δυοῖν μὲν οὐδὲ προσήψατο ὁ δῆμος· ὧν δ' ἔδοξαν καταψηφίζεσθαι δυοῖν, οὐδὲ τούτων ἀδικεῖν κατεψηφίσαντο, ἀλλ' ὥσπερ παῖδες διδάσκαλον αὑτοῖς ἠξίωσαν ὑποχωρῆσαι. πάλιν τοίνυν ἐφ' ἑκατέρας τῆς συζυγίας, ἄτερος εὐείσκεται ὁ δικαιοτάτης τυχὼν πρὸς τῶ δήμου φιλανθρωπίας. [1] ὁ μὲν οὗτος τῶ χρόνου κατελθών, [2] ὁ δὲ στρατηγῶν πρὶν ἀκῆσαι, καὶ κύριος ὢν τῶν ἁπάντων, καὶ τῶν [3] κατεψηφισμένων αὐτῶν. ¤ πῶς ἄν τις κάλλιον ὑπὲρ ἀμφοῖν ἀπολογήσαιτο, εἴπερ δεῖ τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν αὐτῶν λόγων εἰπεῖν; εἰ τοίνυν ἁπάντων μὲν ὁ δῆμος κατεγνώκει, μηδὲν δὲ ὕστερον πρὸς μηδὲν αὐτῶν ἐφιλανθρωπεύσατο, οὐδ' οὕτω δίκαιον ἦν, ἃ μὲν τοῖς ἐπῆσαν ἡμάρτητο, κατ' ἀμφοτέρων λέγειν· ἃ δ' ἀμφοτέροις ὑπῆρχεν εἰς εὐφημίαν, [4] μηδετέροις ἀξιοῦν ἀποδοῦναι. εἰ μὲν γὰρ ὑπ τούτων [5] μόνον οἵτε Ἀθηναῖοι κοινῇ καὶ οἱ πραξάντες αὐτῶν ἐγινώσκοντο, καλῶς εἶχε ταῦτ' ὀνειδίζειν. εἰ δὲ ἔστ' ἕτερα ἀμείνω καὶ πλείω τούτων, καὶ σύγ' αὐτὸς κάλλιστα ὡμολόγηκας (οὐδὲ γὰρ ποτε ἔφης αὐτοὺς εἰς ταῦτ' ἐμπεσεῖν, ὡς [6] τὸν ἄνω χρόνον πάντα κἀκείνους ὡς ἐβούλοντο πράττοντας, καὶ τὸν δῆμον παρέχοντα αὐτὸν οἷον χρὴ) πῶς οὐκ ὀρθῶς εἶχε μιμήσασθαι τὸ τῶν Περσῶν; ἐκείνοις γὰρ φασιν εἶναι νόμον, ἄντις [7] αὐτῶν ὑπ τινα φαύλην αἰτίαν, μὴ πρότερον καταγνώσκειν μηδ' ἂν ἐλέγχηται, πρὶν ἂν [8] πολλάκις ἐξετάσαντες, ἅτε εὖ καὶ ἃ κακῶς ἐποίησεν, εὕρωσι τὰ χείρω νικῶντα· ὅταν δὲ τὰ τῶν εὐεργεσιῶν ἔμπροσθεν ᾖ, καὶ τοῖς φανερῶς ἀδικοῦσιν, ἀφεῖσθαι τοῦτον τὸν νόμον. εἶτ' ὁ μὲν τοῖς βαρβάροις οὕτω-

pam, nec illos, ſicubi offenderunt, pejores haberi debere dicemus. Atque illud primum conſtat, duos de quatuor populum non attigiſſe; quos autem videntur duos condemnaſſe, nec hos ſceleris alicujus condemnaſſe, ſed ut praeceptorem pueri, ſibi cedere voluiſſe. Rurſum in utraque conjugatione alteruter juſtiſſimam populi eſt humanitatem expertus. Nam alter quidem intra tempus eſt revocatus; alter, antequam ſolveret, dux creatus, atque omnium dominus, etiam eorum, a quibus fuerat condemnatus. Quomodo quis utroſque pulcrius defendat, ſi rem ipſam de dictis ejus fateri volumus? Deinde ſi populus omnes condemnaſſet, nec ullam poſt humanitatem in eorum quenquam exeruiſſet; ne ſic quidem decebat ea, quae peccarant alii, contra utroſque proferre; quae autem in utriſque erant laudanda, neutris velle tribuere. Etenim ſi hoc unicum fuiſſet Athenienſium omnium ac praefectorum indicium, recte fuiſſent haec objecta. Sin extant alia plura atque meliora, quod nec ipſe diſſimulas (nam ſero tandem dicis eos in haec mala incidiſſe, quaſi tum illi ſemper ante, quicquid volebant, feciſſent, tum ſe populus, qualem debebat, praebuiſſet) cur Perſas imitandos non putaſti? Apud hos enim legibus cautum ferunt, ne quis, cui ſit aliquod crimen impoſitum, prius condemnetur, etiam convictus, quam inter ſe comparatis ejus recte & malefactis, mala praeponderare deprehendantur; ſin bene facta ſint plura, quamvis manifeſtum ſit crimen, ut abſolvatur. Ergo Barbari ſic agunt;

1 Cimon. *Cant.* 2 Pericles. *Cant.* 3 Coll. Nov. Bar. 7. καταψηφισμένων. 4 Bar. 7. μηδετέρως. 5 Coll. Nov. μόνων. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. τὸν γε ἄνω. 7 Coll. Nov. αὐτῶν. 8 Coll. Nov. κατάλλα· olim autem legiſſe videtur παρελθηλα.

t Τοῖν δυοῖν μὲν] Περικλέα δὲ τὸν Μιλτιάδην, ὃν ὁ δῆμος τὰ χρήματα ἐζημίωσεν, ἀλλ' οἱ καθήμενοι δικασταὶ, ὡς ἀνωτέρω ἔπος εἰρηκέ. ¤ Πῶς ἄν τις κάλλιον] Ἀπολογησάμενος ὑπέρ τε τοῦ δήμου τὸν στρατηγῶν, καὶ δείξας ὡς οὐ δεῖ ἀμφοτέρων ἅμα κατηγορεῖν, φησὶ, ὡς καὶ οἱ Πλάτωνος λόγοι τοῦτο δεικνύουσι, λέγοντες μὴ ἁμαρτεῖν τὸν δῆμον, πάλιν ὃν τῶν ἀνδρῶν τούτῳ χρώμενοι, ἀφ' μὲν οὗ ἁμαρτεῖν ὑπὲρ τούτων ἀπολογούμενοι, ἀφ' οὗ καταψηφίσασθαι τῶν ἀνδρῶν ἀνέγκλητον καθιστῶντες τὸν δῆμον, ὡς οὐκ ἥμαρτεν εἰς τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ τὰ δίκαια ἔδρασεν.

Plato

Πλάτων δὲ ὁ τ̃ Ελλήνων ἄριστος, κ̀ ὁ τ̃ν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐπιστήμων, πρᾶγμα τ̃ θείων, πῶς ἀξιώσῃ συλλάβδην πάντα κατορθοῦν, κ̀ πάντων κρατεῖν ὄντα ἄνθρωπον, κ̀ ταῦτα μὴ μόνον ὧν ἡ γνώμη κυρία, ἀλλὰ κ̀ ὅσα πρὸς τ̃ τύχην ἔστιν, ἢ τ̃ μηδενὸς ἄξιον εἶ) τ̃ κ̀ μικρόν τι πρᾶσσοντα; οὐκ ἄρ' ἐκείνων [1] μόνον κατηγορεῖν δόξομεν, ἀλλὰ κ̀ τ̃ φύσεως τ̃ ἀνθρωπείας ἁπάσης. βλέψον δ' εἰ βούλῃ πρὸς τὰ σαυτ̃ πάλιν αὖ
420 πράγματα. εὑρήσεις γὰρ οὔτε τοὺς ἡνιόχους τοὺς ἀγαθοὺς ἅπαντα νικῶντας, ἐφεξῆς, οὔτε ταῦτ' ἐπαγγελλομένους· οὔτε τοὺς ἵππους αὐτοὺς ὥσπερ ὑπὸ ῥητοῖς θεοῦντας, ἀλλὰ κ̀ τὰς τ̃ Μιλτιάδου κ̀ τὰς τ̃ Κίμωνος ἵππους ἀείσας γενέσθαι δοκούσας, οὐχ ἅπαντας τοὺς ἀγῶνας ἀνηριθμήσας· οὐδὲ ἅπαντα ὃν ἔζων συνεχῶς νικώσας χρόνον. οὐδ' αὖ τοὺς κυβερνήτας λέγω τοὺς ἀρίστους ἀεὶ κ̀ πάντας οὐκ τ̃ θανάτου σώζοντας, ἀλλ' ἤδη τινὰ κ̀ σκηπτῶν κ̀ χειμώνος ἠττηθέντα. κ̀ χρησάμενον τύχῃ τ̃ τέχνης κρείττονι, πάντως δ' ἅπαντας πράγματα χωρῆσαι τ̃ Ποσειδῶνι, κἂν ταῖς συγγραφαῖς ὕστερον γραφόμενον, Σωθείσης τ̃ς νεὼς, τὸ κ̀ τὸ ποιήσειν. ὅτι δ' ἡ ναῦς σωθήσε), οὐδεὶς πω κατεπηγγείλατο. [2] ταῦτ' ἔστι πρὸς ἃ κ̀ Ομηρος βλέπων, ἔφη, Ξανθὸς Ενυάλιος κ̀ [3] τε κτανέοντα κατέκτα. ἠγνόει γὰρ τ̃ς [4] ἀνθρωπίνης φύσεως τ̃ ἀσθένειαν, κ̀ τούτου τ̃ λόγου πράγμα ἰσχνὸν κ̀ ἅμα αὐτόθεν. [5] τῶν μὲν γὰρ Ελλήνων κράτιστος Αχιλλεὺς αὐτοῦ δήπου πεποίηται, κ̀ ταῦτά γε πολλῷ τινι· τῶν δ' αὖ
421 βαρβάρων, ὁ Πάρις πάντων ἀρδὸν μαλακώτατος, [6] ὥσπερ κ̀ ὁ [7] Εκτωρ πολλάκις αὐτοῦ πρόφερει τ̃ δειλίαν, ἀδελφὸς ὢν κ̀ ταῦτα, κ̀ δύσασθαι μὴ προθήκατο καλῶς. ἀλλ' ὅμως Αχιλλεὺς μὲν τήν τε ἄλλων ἁπάντων τ̃ Τρώων στρατιὰν εἰς τὸ τεῖχος κατέκλεισε, κ̀ τ̃ Εκτορα πρὸς ταῖς πύλαις ῥᾳδίως ἀπέκτεινεν. ὁ δ' αὖ Πάρις [8] ἢ δύσασθαι ὁ τοσοῦτον χείρων τοῦ Εκτορος αὐτὸν τ̃ Αχιλλέα πρὸς ταῖς αὐταῖς ταύταις πύλαις ἀποκτείνας ᾄδε-

Plato vero Graecorum praeſtantiſſimus, & rerum humanarum, atque etiam divinarum peritus, omnia volet hominem ſimul recte gerere, & omnium potiri, nec modo quae conſilio gubernantur, ſed etiam quae ſub fortunae ſunt arbitrio; aut, qui vel parum offenderit, nullius fieri? Non igitur illos tantum, ſed & univerſam accuſabimus humanam naturam. Quin, ſi videtur, ad exempla tua denuo reſpice. Nam nec aurigas bonos ubique ex ordine vincere reperies, neque id polliceri; nec equos ipſos quaſi certis legibus currere, ſed neque Miltiadis neque Cimonis equos, licet optimi videbantur, in omnibus certaminibus viciſſe, nec per totam vitam palmam obtinuiſſe; nec etiam gubernatores praeſtantiſſimos ſemper atque omnes a morte ſervare, verum ſaepe aliquem turbine ac tempeſtate victum fuiſſe, & fortunam arte potiorem expertum eſſe, cunctoſque in univerſum Neptuno concedere, atque ita in tabulis ſcribi, Nave ſervata, hoc vel illud factum iri. At navem ſervatum iri, nemo adhuc in ſe recepit. Atque huc reſpexit Homerus, cum dixit; *Mars eſt communis, necuitque necare parantem.* Norat enim humanae naturae imbecillitatem; atque hujus dicti idoneum ex re ſuppetit exemplum. Nam Graecorum quidem fortiſſimum fecit Achillem, idque longe; ex barbaris autem ignaviſſimum Paridem, quemadmodum & Hector ei ſaepius ignaviam objicit, quamvis fratri, & & ignavum Paridem cognominat. Veruntamen Achilles cum reliquum Trojanorum exercitum intra muros coegit, tum Hectorem ante portas nullo negocio peremit. At Paris rurſum, ſeu ignavus Paris, qui tanto fuerat Hectore inferior Achillem ipſum ad eaſdem portas occidiſſe ca-

1 Coll. Nov & Bar. 7. μόνων. 2 Iliad. σ'. *Cant.* πγ'. 3 Bar. 7. τὸν. 4 Coll. Nov. ἀνθρωπείας. 5 Vulg. 6 Coll. Nov. ὥστε καὶ. 7 Iliad. γ'. init. *Cant.* 8 Bar. 7. ἢ δύσασθαι, altera manu, intra lineas.

nitur.

ται. ὡς ἀπὸ τῶν ἑκάτων ὅρων ἑκατέρωθεν, τῆς τε ἀνδρίας λέγω καὶ τῆς ἀνανδρίας, τὸ ἔπος βεβαιοῦται. οἶμαι δ' οὐ μόνον Ζηνὸς Ενυαλίου, ἀλλὰ καὶ Ερμῆς ἂν κοινὸς ἀκούοι δικαίως. καὶ εἰ μὲν τοῦτο καὶ ἡ παροιμία βούλεται δηλοῦν ἢ [1] συλλαμβάνει γε, [2] ἔστω καὶ αὕτη μαρτυροῦσα· εἰ δ' ἐπ' ἄλλῳ τῳ γεγένηται, ἡμεῖς γε τοσοῦτο προσθῶμεν, ὅτι καὶ [3] ταύτῃ δικαίως ἂν ὁ θεὸς τιμῷ ἐπωνυμίαν φέροιτο, ἐπείπερ ἐς ἀγῶνιός ἐστιν. ἐπεὶ καὶ τὰ τῶν στεφανιτῶν [4] ἂν οἶμαι πολλαπλασίως ἔχει τοῖς τῶν πολέμων· οὐδεὶς κρατεῖ τοσοῦτον ὅσον βούλεται, οὐδ' ὅτε καὶ προσεῖπεν [5] ἔχει ὅτι νικῶν ἄπεισι. δηλοῖ δ' ἔτι καὶ νῦν ἡ τῶν 422
Ολυμπίων θεωρία, πλεῖστον ἀεὶ τὸ παράδοξον φέρουσα· ᾗ ἀμέλει καὶ τὸ τοῦ Πολυδάμαντός ποτε φασὶ συμβῆναι. ἐκεῖνος γὰρ τὰ μὲν ἅρματα [6] ἔστη πέραντα, Ολυμπιάσι δ' ἡττήθη μικροῦ τινος ἀνταγωνιστοῦ. ἀλλ' ὅτι γε τοῖς ὅλοις οἶμαι Πολυδάμας ἐκείνου χείρων, οὐδὲ τῆς πάσης δόξης παρὰ τοῦτο στέρεται· ἀν δικαίως. καὶ οὐκ ὀπὶ μὲν τῶν ἀθλητῶν οὕτω συμβαίνει, τὰ δὲ τῆς μουσικῆς ἐσχύϊ ἔχει τιμῶ νίκῃ τοῖς κρείττοσιν, ἀλλὰ καὶνζῶθα τὸ τοῦ Πινδάρου κρατεῖ. πάνυ γὰρ μετ' ἀληθείας τοῦτ' ἐκεῖνος ὕμνησεν· οἰ [7] ἅρματι δὲ νικᾷ τύχα, ὁ σθένος. Σοφοκλῆς Φιλοκλέους ἠγωνίζετο ἐν Αθηναίοις τὸν [8] Οἰδίποδα, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί· ποίῳ ὄντι ὃν Αἰσχύλος εἶχε λέξαι πρός. ἆρ' οὖν ἀρκεῖ τοῦτο χείρων Σοφοκλῆς Φιλοκλέους; αἰσχύνη μὲν οὖν αὐτῷ τοσοῦτον ἀκούσαι, ὅτι βελτίων Φιλοκλέους. ἄλλα μυρία ἄντις ἔχοι λέγειν, ἀλλ' Ομηρος πῶς ἐξαγγέλλει τὸν ἀγῶνα τὸν ὀπὶ Πατρόκλῳ γενέσθαι; ὁ χὶ αἱ μὲν ἄριστοι τῶν ἵππων αἱ Θετταλαί, Τὰς Εὔμηλος ἔλαυνε ποδώκεας [9] ὄρ- 423
νιθας ὣς, ὕστατοι πάντων ἐγένοντο ἐν τῷ τότε, καὶ ὁ [10] Εὔμηλος αὐτὸς ἐκπίπτει τοῦ ἅρματος, οὔπω πρόσθεν παθὼν αὐτό, ἀλλ' ἔποχος μένων, καὶ ταῦτά γε ὡς ἐπ' ὀρθῶν

nitur. Quapropter ab utroque extremo, tum fortitudine tum ignavia, carmen hoc comprobatur. Atqui non Martem tantum, ſed & Mercurium puto merito communem vocari poſſe. Ac ſi quidem hoc etiam indicat aut complectitur Proverbium, hujus etiam accedet teſtimonium; ſin alio ſpectat, nos quidem id adjungamus, hac quoque ratione Deum cognomen hoc mereri, ſiquidem eſt Athleticus. Nam & coronaria certamina ſimili modo, ni fallor, quo bellica, ſe habent; nec quiſquam, quantam vult, victoriam obtinet, neque ſibi eam polliceri poteſt. Id autem etiamnum ſpectaculum declarat Olympicum, in quo plerumque multa eveniunt inſperata; quale eſt etiam id, quod aiunt Polydamanti contigiſſe. Is enim cum currus incitatos ſiſteret, a puſillo quodam adverſario ludis Olympicis ſuperatus eſt. Neque tamen totus illo fuit inferior Polydamas, neque ob hanc rem omni gloria privari debet. Quemadmodum autem athletis, ita nec poetis praeſtantioribus ſemper defertur victoria; verum & hic Pindaricum illud locum habet. Veriſſime enim cecinit ille; *In curru autem fortuna, non robur, vincit.* Sophocles apud Athenienſes a Philocle vincebatur, cum Oedipum daret (pro Jupiter ac dii) quam nec Aeſchylus potuiſſet reprehendere. Num ergo Philocli cedet Sophocles? Immo ne praeferri quidem ſatis honeſte poteſt. Jam cum alia multa poſſunt adferri, tum Homerus quid in certamine in honorem Patrocli inſtituto accidiſſe dicit? Nonne praeſtantiſſimae primum equae Theſſalicae, *Quas avium ritu celeres Eumelus agebat*, poſtremae tum fuerunt, ac de curru decidit Eumelus, quod ei nunquam acciderat, ut qui in eo manere ſoleret, & equis tan-

1 Bar. 7. παραλαμβάνει. & in marg. γρ. συλλαμβάνει. 2 Illud ἔστω non agnoſcit Coll. Nov. 3 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. ζώπυς. 4 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. ἔχειν. 6 Coll. Nov. ἵστη. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. ἅρμασι. & in marg. γρ. ἕρμασι, & ἕζγμασι. 8 Regem. *Cant.* 9 Ita *Cant.* & MSS. Bar. 7. Coll. Nov. In editis deeſt. 10 Iliad. β'. *Cant.*

quam

τῶν ἵππων ὀχούμενος· ὃ μηδενί πω τῶν ἄλλων ἦν ῥᾴδιον. ὥστε καὶ ἰδὼν αὐτὸν Ἀχιλλεύς, ὠκτειρέ τε καὶ λέγει, [1] Λοῖσθος ἀνὴρ ὤϊστος ἐλαύνει μώνυχας ἵππους. ἆρ' οὖν ὃ τῶν δόξον ἐξῆς ὑπωσὶ θεῖναι τῶν ἀμίλλητα, καὶ τ' αὐτὸν λοίσθόν τε καὶ ἄϊστον τεθεικέναι; ἀλλ' ὅμως τοιαῦτά φησι τὰ ἀνθρώπεια. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ τῶν ῥημάτων τὸ βούλημα εἶναι, ὁ αὐτὸς ἄϊστός τε ἀνὴρ καὶ ἔσχατος, ὅσπερ δὴ τὸν δακτύλων φασί ποτ' εἰπεῖν [x] Ὀρόντην τὸν Πέρσην, ὡς αὐτὸς ὢν τῇ θέσει, ποτὲ μὲν τὰ μέσα σημαίνει, ποτὲ δὲ ὃ πλέον ἢ ἔλαττον. ὥσ' ἐμοὶ μὲν ἄπιθι, εἰς τὸ Πλάτωνος παράδειγμα ὁ Εὔμηλος τείνειν δοκεῖ καὶ ταῦτα, καὶ οὐχ ὅσον τῆς νίκης ἐστερῆσθαι, ἀλλὰ καὶ [2] ἀγκῶνάς τε διαδρύφθαι χόμά τε ῥῖνάς τε ὑπὸ τῶν ἵππων τῶν ἀρίστων, καὶ ὑφ' ὧν οὐδὲ πώποτ' ἐσφάλη, ἄγων δ' αὐτὰς ὅποι βούλοιτ' ἀεί, οὐ
424 παρὰ πάντας ἐθαυμάζετο. ὁ δέ γε Αἴας νὴ Δί' ὁ τάχιστος τῶν Ἑλλήνων θεῖν, καὶ πλείστους ὑπὸ ταῖς φυγαῖς αἱρῶν, ἐφ' οὗ τοῦτ' εἴρηται· [3] Οὐ [4] γάρ τις ὁμοίως ὀπιπεύσαι ποσὶν ἦεν Ἀνδρῶν πεσσόντων ὅτε Ζεὺς ὑπὸ φόβον [5] ὄρσῃ· καὶ ὅτι τοιαῦθ' ἕτερα ἀπέλαυσε τοῦ δρόμου, γυμνός τε καὶ πολεμίων καθαρὸς πέλων, ἀπῆλθε τῆς τε νίκης στερηθείς, [y] καὶ τῆς ὄνθου πεσόντι ἐμπεπλησμένος. [6] Βλάψει γὰρ Ἀθλιώνη [7] φησὶν ὁ ποιητής· τίνι δ' αὐτίνι ταύτῃ καὶ τὸν Εὔμηλον ἐκ τοῦ ἅρματος ἐκβαλεῖν. τί τοῦτο λέγων; τῇ τύχῃ ἆρα τῆς Ἀθηνᾶς ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ δηλῶν, ὅτι τὰ ἀνθρώπεια ὅπῃ βούλεται τρέφῃ, καὶ ὑπὲρ πάντα τῶν [8] θεσπεσίων τὰ ἆθλα. ὁ δέ γ' ἕτερος νὴ Δία Αἴας ὁ τοῦ Τελαμῶνος, τὸ μέγα ἔρκος τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὃς ἦν ἀντὶ τείχους τοῖς Ἕλλησιν, οὐ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀσπὶς αὐτοῦ, οὗτος δὴ μὲν τὸν δίσκον ὡς ἔσφαξεν, ἔλαττον ἂν ἴσως εἴη λέγειν. καί τοι δόρυ γ' εὖ-

quam avibus veheretur; quod nemo facere poterat alius. Itaque & conſpicatus eum Achilles, miſertus dixit; *optimus extremo vir equas agit ordine fortes*. Atqui abſurdum erat haec ita deinceps conjungere, atque eundem optimum & extremum dicere. Veruntamen ita res, inquit, humanae ferunt. Hoc enim videntur mihi verba velle, eundem eſſe & optimum & extremum; quod olim Orontem Perſam de digito dixiſſe ferunt, eundem ſitu alio nunc decem millia, nunc unum duntaxat oſtendere. Quare ad Platonis exemplum mihi certe videtur Eumelus in caeteris ſpectare, cum non victoria tantum privatus eſt, ſed *Et cubitos atque eſt nares laceratus & ora* ab equis optimis, & a quibus nunquam fuerat dejectus, verum eas, quocunque vellet, ducens, inter omnes admirationi fuerat. Ajax vero Graecorum in curſu praeſtantiſſimus, quique multos fugientes caperet, de quo pronunciatum eſt illud; *Nullus ei ſimilis fugientes calce premebat, Fata viris utcunque metum Trojana tuliſſent*; ſimile & ipſe in curſu expertus eſt, cum nudus & hoſtibus carens tum victoriam amiſit, tum ſimo inſuper oppletus fuit. — *Laeſit namque Minerva*, inquit Poeta; eandemque etiam Eumelum de curru dejeciſſe. Quid ita? Fortunam videtur mihi per Minervam ſignificare, quae res humanas pro arbitrio mutet, ut non ubique ſtudioſiſſimi quique praemiis potiantur. Jam alter Ajax, Telamonis Filius magnus ille Graecorum objex, quique Graecis erat pro muro, nec ipſe tantum, ſed & ejus clypeus; is igitur ut in diſco ſe geſſerit, minus fortaſſis attinebit referre. Quanquam qui ſole-

1 Iliad. ψ'. *Cant.* 2 P. Steph. ἐγκῶνάς τε. 3 Iliad. ξ'. in fine. *Cant.* 4 Coll. Nov. & Bar 7. γὰρ οἵ τις. 5 Bar. 7. ὄρσει. Coll. Nov. σὺν ὄρσει φόβον. 6 Ita *Cant.* Bar. 7. Coll. Nov. Vulg. βλάψαι. 7 Iliad. ψ'. *Cant.* 8 Bar. 7. θεσπεσίων.

x Ὀρόντην τὸν Πέρσην] Ὀρόντης ὁ Πέρσης, ἐκπεσών, ἔφη, ἡ ὁ δάκτυλος, ποτὲ μὲν ἓν, ποτὲ μύρια, σημαίνει, ὅταν ἡ αὐτὸς, περὶ ἐκπεσεῖν εὐτυχὴς ὢν, νῦν δυσυχῶ, ἄνω ἐ κάτω τὸν ἀνθρωπίνων δίκην πτερῶν τριφομένων. y Καὶ τῆς ὄνθου πεσόντι] Ὀνθος βοὸς Ἀθηνᾶς καὶ τὸν δρόμον ἐποίησεν εὐρεθῆναι ὑπὸ τῆς Ὀδυσσέως, εἰς ἣν Αἴας ὀλισθήσας Ὀδυσσέως ἡττᾶται.

θὼς ἔχειν ὁ ταῖν χερσῖν [1] Κολλητὸν βλήτροισι δύω καὶ [2] εἰκοσάπηχυ, καὶ πάντας, τοὺς Τρῶας
ἐκείνῳ σοβῶν καὶ ἀπείργων ἀπὸ τῶν νεῶν· ἵππου ῥᾳδίως τόν γε δίσκον ἔμελλε μεταχειρεῖσθαι,
καὶ παῖδας τόν γε δὴ Πολυποίτῃ καὶ τοὺς ἄλλους ἀποφαίνειν, τῷ γ' εἰκότος νικῶντος. ἀλλὰ 425
δῶμεν τοῦτο [3] ἑτέρας τινὸς ἕξεως εἶναι· ἀλλὰ πῶς ἐπαξε, φέρε δή [4] πάλιν, εἰ δὲ καὶ τοῦτ'
ἔλαττον; ἀλλ' ἀναλαβών γε τὰ ὅπλα, ὃς [5] μέγιστος καὶ κάλλιστος ἦν αὐτὸς αὑτῷ καὶ ἰσχυρότα-
τος καὶ ῥωμαλεώτατος, πολὺν θόρυβον παρέσχε τοῖς Ἕλλησι. καὶ τἆλλα μὲν ἐῶ· ἔδεισε δὲ φέρε
εἰπεῖν μᾶλλον, ἢ ὃν Διομήδους. ὅπως ἐπαξε κἀνταῦθα. καί τοι ὅγε κήρυξ ἀνεῖπεν ὑπὲρ
τιμωμένης ποτὲ τῶν Ἀχαιῶν ἁπάντων ἐξετάσεως, [6] Ὡς ἀνδρῶν δ' αὖ μέγ' ἄριστος ἔην [7] Τελα-
μώνιος Αἴας. καὶ οὐχ ἅπαξ γε, οὐδὲ τοσοῦτον μόνον εἰπὼν ἀπηλλάγη, ἀλλ' ὥσπερ ἐξεπίτηδες
παντα χοῦ διατελῶν κηρύττων καὶ [8] ἁμαρτυρόμενος· [9] Αἴδηθ' ὅς [10] μ' ἄριστος ἔην εἶδός τε [11] δέ-
μας τε Τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα. καὶ, [12] Αἴας ὅς [13] περὶ εἶδος ἔην, φέρε δ'
ἔργ' ἐτέτυκτο. [14] καὶ, [15] Ἀνέρι δ' οὐκ εἴξειε μέγας Τελαμώνιος Αἴας. καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ὥσπερ
προκαταλαμβάνων ἡμῶν τὰς γνώμας, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ἀγῶνος ταραχθείημεν, μηδ' εἴπῃς 426
ἄλλῳ χεῖρον ἡγωνίσατο, τούτῳ φαυλότερον αὐτὸν ἡγούμεθα, μηδὲ χείρω μηδενὸς ἄλλου τῶν
Ἀχαιῶν, ἀλλ' ἢ τῷ Ἀχιλλέως. [16] καὶ μὴν καὶ ὁ ἀδελφὸς μετεῖχεν αὐτῷ τῆς τύχης ἐπιθήκην, ὁ Τεῦ-
κρος περὶ τὸ τοξικὸν ὅσον τὸ μεμνῆσθαι μὲ ἔτυχε, τὸ δὲ πρόσθεν αὐτὸν [17] πρῆκεν ἑτέρῳ λα-
βεῖν· καὶ ὅτος ἑαυτῷ χείρων. ταῦτα [18] πάντα ἐφεξῆς ὅτως ἔχοντα, τί χρὴ νομίζειν εἶ); ἆρ'
ὑ χρησμούς τινας εἰς ἅπαντα ἡγεῖται τὰνθρώπεια; ὥστε, ὅτ' εἴπῃς ῥώμην σώματος, ἢ μεγέθη
προφέρειν δοκῇ, ὅτ' εἴπῃς [19] ἵππους ἀρίστους κέκτηται, ὅτ' εἰ ταχὺς αὐτὸς ἢ καλός, οὐδεὶ

bat haſtam quatere *Clavis compactam, decies bi-
nos geminoſque Aequantem cubitos*; —— eaque
Trojanos a navibus abſterrere: facile nimirum
diſcum verſare, ac Polypoetem cum reliquis pro
pueris habere potuiſſet, prout aequum erat.
Verum demus hoc alterius facultatis fuiſſe; at
in lucta quomodo ſe geſſit? Et ut hoc quoque
minus ſit relatu dignum, tamen armis indutus,
quo quidem habitu maximus, pulcerrimus, for-
tiſſimus, ac robuſtiſſimus erat, magnum Grae-
cis negocium faceſſit. Et ut omittam caetera,
plus ipſi, quam Diomedi, timuerunt. Ita ſe hic
etiam geſſit. Atqui cum recenſerentur olim
Graeci, ſic proclamarat praeco; *Optimus eſſe vi-
rum longe Telamonius Ajax*. Nec hoc tantum,
vel ſemel dixiſſe contentus fuit, verum ubique
quaſi data opera praedicat hoc atque teſtatur;
*Ajax, qui cunctos ſuperabat corpore Achivos,
Formaque excepto praeſtantis corpore Achillis*. Et,
Ajax, qui ſpecie & factis praeſtabat ubique. Et,
Ceſſerit haud cuiquam magnus Telamonius Ajax.
Atque alia ſimilia. Quaſi animos noſtros prae-
occuparet, ne quid nos in hoc certamine turba-
ret, neve, ſi cui cederet, hoc eum viliorem ha-
beremus, aut alio Graecorum quoquam, praeter
Achillem, deteriorem. Quid quod etiam frater
ejus, Teucer ſagittarius, fortunae appendicem
conſecutus eſt, cum funem quidem contigit,
columbam vero alteri, ſimiliter deteriori, ca-
piendam reliquit? At haec omnia quae ſe dein-
ceps ſic habent, nonne ſunt pro oraculis de re-
bus humanis prolatis habenda? Itaque nec robur
corporis, nec magnitudo, nec equorum prae-
ſtantia, nec cujuſquam celeritas eſt aut pulcri-

1 Iliad. ε'. in fine. *Cant.* 2 Coll. Nov. εἰκοσίπηχυ. 3 Poſt τοῦτο addit altera manus in Coll. Nov. & Bar. 7. τὴ conjunctionem. 4 Coll. Nov. πάλιν. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. μέγιστός τε καὶ κάλλιστός τε. 6 Abeſt ὡς a Bar. 7. & mox δὲ· illud ὡς non agnoſcit etiam Coll. Nov. 7 Iliad β'. *Cant.* 8 Odyſſ. λ'. *Cant.* 9 Lege Αἴαντά θ' *Cant.* 10 Illud μ' non agnoſcit Bar. 7. 11 Bar. 7. μέγεθός τε pro δέμας τε. 12 Iliad. ρ'. *Cant.* 13 Coll. Nov. & Bar. 7. ὡς μὲν, & mox ἦεν ſecunda manu. 14 Iliad. ν'. *Cant.* 15 Coll. Nov. Bar. 7. Ἀνδρὶ. 16 Iliad. ψ'. in fine. *Cant.* 17 Bas. 7. παρῆκεν. 18 Ita MSS. Opor. Bar. 7. Coll. Nov. Vulg. μετὰ. 19 Bar. 7. ὀρθίους ἵππους.

tudo

ἀπὸ τούτων κύριον, ἂν μὴ δοκῇ τοῖς κρείττοσιν. εἰ φίλοις ἰσχύεις, εἰ χρήμασιν, εἰ δόξαις ἔχεις ἐν τῇ πόλει, μηδενὶ τούτων ἐπαρθῇς, μηδὲ μεῖζον φρονήσῃς τῆς ἐξουσίας. εἰ πάντων κρατήσεις, ἥττησαι τῆς τύχης. ταῦτ' ἔστιν ὁ ἀγὼν οὗτος· ταῦθ' Ὅμηρος λέγει. οὐδὲν τῶν ἀνθρωπείων ἀσφαλὲς, οὐδ' ὁμαλὸν, οὐδ' αὐτάρκες· ἀλλ' [1] ἥττηται μὲν ὁ ἰσχυρὸς τῷ
427 ἀσθενεῖ, ὅταν κρείσσων ᾖ τούτου, ἁλώσεται δὲ Βαβυλὼν αὐτοῖς τείχεσι, πάλιν δὲ τοὺς Πέρσας πορθήσουσιν ἕτεροι. πάντα ταῦτ' ἀλλάξ φερέρχεται. οὕτω καὶ τὸ [2] σὸν, ὦ Πλάτων, σώζεται, τὸ, ἄνθρωπον εἶναι θεῶν παίγνιον. ὅταν ἀκρίβειαν μὲν τῷ ἅρματι ὁ ἡνίοχος, οὐ ᾗ πρόσθεν εἰσήκει βεβαίως, [3] ἄπορῇ δὲ ὁ κυβερνήτης, ὅπως χρὴ σώζειν τὰ ναῦν πολλάκις ἤδη σεσωκώς, ἰλιγγιᾷ δὲ ὁ κρείττων ὑπὸ τοῦ χείρονος, [4] κιχάνῃ δὲ βραδὺς ὠκύν, πάντα δ' ἄνω καὶ κάτω [5] φοιτᾷ· τότ' ἄν τις [6] ἴδοι τὸν [7] σὸν λόγον, τόθ' ὡς ἀληθῶς φρήτρη τινὸς
428 εἶναι δόξειεν ἄν, ὡς θεὸς μὲν καὶ τύχη πάντ' ἄρουσι, τὸ δ' ἡμέτερον πᾶν ἦν ἄρα παιδιά. εἰ δ' ἔσωζον μὲν οἱ κυβερνῆται πάντες ἅπαντας τοὺς ἐμπλέοντας, ἔσωζον δ' οἱ ἰατροὶ πάντες ἅπαντας τοὺς κάμνοντας, εἴκων δ' οἱ κρείττονες, εἴκων δ' οἱ μείζονες, τὸ δ' ἀεὶ τούτοισι πᾶσι φρονεῖν, μηδεὶς δὲ ἐσφάλλετο τῶν ἀρξαμένων κατορθοῦν, εὐχὴ δὲ καὶ δυνάμις μηδὲν [8] διέφερον· ἀθάνατα [9] πάντ' ἦν ἂν τῶν ἀνθρώπων πράγματα, καὶ οὐδὲν ἂν εὐχῆς ἴσως πρόσδει, οὐδ' ἂν κατέκλυζεν ἡμᾶς [z] τῶν πίθων [10] ἄτερθε ὥσπερ νῦν. νῦν δ' οἱ ποιη-
428 ταὶ πολλὰ χρήσιμοι, καὶ ταῦτα πρόσκεινται καὶ παρακολουθοῦσιν ἡμῖν, ἐπομιμνήσκοντες ἀεὶ τῆς φύσεως, ἐφημέρους τε καλοῦντες καὶ χαμαὶ ἑρπομένους, καὶ πάντα τρόπον τιὼ ἀλαζονείαν καθαιροῦντες, ὅπως μηδ' εἴ τις εὖ πράττειν δοκοίη, τούτῳ θαρσοίητο,

tudo cujuſquam proprio, ſi diis aliter videatur. Quocirca ſive amicis ſive opibus vales, ſive gloriam inter cives es conſecutus, nolite extollere, nec plus tibi, quam liceat, tribuere. Ut omnia tibi ſuppetant, a Fortuna vinceris. Haec ſibi vult certamen iſtud; haec Homerus dicit. Nihil eſt in rebus humanis ſecurum, nihil aequabile, nihil ſibi ſufficiens; verum, cum tempus feret, fortem vincet imbecillior, Babylon una cum moenibus capietur, Perſas rurſum populabuntur alii. Haec enim omnia viciſſim in orbem feruntur. Nec aliter tuum quoque illud, Plato, hominem eſſe Dei ludicrum, comprobatur. Etenim cum auriga de curru decidit, in quo prius firmiter conſtiterat, & gubernator ignorat, quomodo navem ſervet, quod jam ſaepe fecerat, & potentior ab imbecilliore cogitur aeſtuare, — *celerem tarduſque prehendit*, atque omnia ſurſum ac deorſum feruntur; tum dictio tua locum habet, tum oraculi vicem habere videbitur illud, Deum & Fortunam cuncta moderari, res autem noſtras eſſe plane ludicras. Quod ſi gubernatores omnes cunctos vectores ſalvos praeſtarent, ac medici omnes cunctos ſanarent aegrotos, & majores ac potiores vincerent, atque hi omnes ſemper florerent, nec quiſquam eorum, qui recte coepiſſet agere, erraret, neque votum a facultate quicquam differret; immortales forent res omnes humanae, nec precibus fortaſſis opus eſſet, neque nos, ut nunc, dolium alterum perfudiſſet. Nunc vero poetae cum in aliis rebus multis proſunt, tum hic nobis imminent, ac naturae noſtrae ſemper nos admonent, & diurnos atque humi repentes vocant, atque arrogantiam quovis modo tollunt, ne quis, etiam qui ſibi felix videatur, efferat ſe,

1 Bar. 7. ἡττήσεται. 2 7°. de Legibus. *Cant.* 3 Bar. 7. ἀπορεῖ. 4 Bar. 7. κιχάνει. Hemiſtich. Homeri ex Odyſſ. ϑ'. *Cant.* 5 Bar. 7. φοιτεῖ. 6 Coll. Nov. ἴδῃ. 7 4°. de Legibus. *Cant.* 8 Bar. 7. μηδενὶ διφέρειν. Legit quoque διφέριν Coll. Nov. 9 Bar. 7. πάντ' ἂν ἦν. Abeſt autem illud ἂν a Coll. Nov. 10 Malorum. Vide Iliad. ω'. *Cant.*

z Τῶν πίθων] Δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατέκειντο ϲῷ Διὸς ἔνδοθι, δῶρα οἷα δίδωσι κακὰν ἑτέρῳ· ὁ δ' ἐάων.

μηδ' ἑτέρῳ πλήσαντί που [1] προφέρει τὴν τύχην ῥᾳδίως. καὶ τί δεῖ ταῦτα λέγειν ὡς ἔχει; ἀλλὰ τὰ τῶν δικῶν πῶς εἶχεν ἐξ ἀρχῆς; ἔλθωμεν γὰρ ἐπ' αὐτὸ τὸ κυριώτατον ἤδη. ὁ Παλαμήδης σοφώτατος ὢν τῶν Ἀχαιῶν, ἑάλω τὴν δίκην τῆς προδοσίας. καὶ οὐκ ἐρεῖς ὡς ἐκεῖνόγε Ἀθηναῖοι κατεψηφίσαντο. ἀλλὰ πᾶσα μὲν ἡ Ἑλλὰς συνελήλυθε, γίνεται δὲ ἡ κρίσις ἐν μέσῳ, καὶ ἀδικεῖν [2] γ' ἔδοξεν, [3] αὐτὸς σὺ λέγεις ἐν Σωκράτους ἀπολογίᾳ. καί τοι πῆς οὐκ ἂν φήσειεν ὑτωσὶ πολλοῦ δεῖν τοῦ ἀλογίαν, ὅστις μὴ αὐτὸν κυριώτερον τοῦ Ὀδυσσέως εἰς σοφίας λόγον, ὡς ἔφη Πίνδαρος, εἶτ' ἠτιμωμένον τοῦ [4] χείρονος, καὶ ταῦτ' οὐκ εἰς χειρῶν κρίσιν, οὐδ' εἰς ἄλλο τι τοιοῦτον ἐλθόντος τοῦ πράγματος, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐν ᾧ [5] κρείττων ἦν; αὖθις δ' αὖ τοὺς Ἀχαιοὺς ὅτω πολλὰ καὶ μεγάλα ὑπ' αὐτοῦ πεπονθότας εὖ, δι' [6] ἃ καὶ φιλεῖν 429
καὶ θαυμάζειν αὐτὸν προσῆκεν, εἶτ' ὅτως ἀγνώμονα καὶ ἀνόμοιον ἀποδοῦναι τοῖς χάριν, [a] ὡς γε καὶ στρουθαίων καὶ τῶν εἰς ψυχαγωγίαν ἡγεμόνων αὐτοῖς ἐγγόνει χεδὸν ἁπάντων. ἓν δὲ μέγιστον καὶ τελευταῖον καὶ πλείστης ἄξιον πομπῆς, ἐξεῦρε τὰ [7] τακτικά, ὑφ' ὧν ἅμα σώζεσθαι καὶ τῶν ἀναγκαίων κρείττοσιν εἶναι τοῖς αὐτοῖς. ὡς μὲν γὰρ ἡ τραγῳδία φησίν, [b] οὐδὲ τῶν βοσκημάτων οὐδὲ διέφερον πρὶν ἐκείνῳ συγγενέσθαι. οἱ δέ, τοσοῦτον ἀπεῖχον τοῦ σύμπαντας ἂν αὐτοὺς ἀριθμῆσαι, ἢ τὰς ναῦς ὁπόσαι τινὲς ἦσαν ἃς ἦγον, ὥστ' οὐδ' ὁπόσοι τινὲς αὐτοῖς εἰσὶν οἱ βασιλεῖς ὅτε Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μενέλαος ἔμελλον εὑρήσειν, οὐδέ γε ὡς ἔοικεν ἐκεῖνοι τοὺς αὐτῶν πόδας ἢ καὶ χεῖρας ἑκάτερος, μὴ ὅτι τοῦ ἀριθμεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν [8] Πλάτων τε ἡμῖν προπαίζει τοὺς τραγικοὺς, καὶ ἡμεῖς συνεπαίξαμεν. τὸ δ' οὖν πολλῶν καὶ μεγάλων ὀφείλοντας τῷ Παλαμήδει χάριν, καὶ δικαίως ἂν ὑπὲρ μειζόνων ἀποτίνοντας, μηδ'

nec alteri, qui quid offenderit, temere fortunam objiciat. Quid autem de rebus aliis attinet dicere? Qualia primum fuerunt ipsa judicia? Tandem enim ad id, quod est proxime cum causa conjunctum, veniamus. Palamedes Graecorum sapientissimus est proditionis condemnatus. Neque eum dices ab Athenienslibus fuisse condemnatum. Verum & Graecia tota convenerat, & publice agebatur causa, & peccasse visus est, ut ipse in Socratis apologia confiteris. At quis non valde hoc absurdum censeret, ut ipse, qui sapientior erat Ulysse, quod ait Pindarus, a deteriore tamen vinceretur, idque non manuum, nec aliarum rerum certamine, sed ejus ipsius, in quo praestabat? Graeci rursum, qui tam multa magnaque ab eo beneficia consecuti erant, propter quae amare illum ac venerari debuerant, tam ingratam & inaequalem referrent ei gratiam, qui quidem & seria ipsos & ludicra fere omnia docuerat. Quod autem maximum est & perfectissimum, maximique momenti, rationem instruendae aciei reperit, qua simul & ipsi servari, & hostibus potiores esse possent. Ut enim narrant tragici, nihil a pecoribus ante differebant, quam cum illo coepissent versari. Quin tantum aberat, ut exercitum totum, aut navium, quas adduxerant, copiam numero complecti possent, ut nec quot haberent reges, Agamemnonem & Menelaum, nec illorum uter libet, quot pedes vel manus haberet, nedum quot milites, computare possent. Verum in his Plato ad tragicos alludit, ac nos simul allusimus. Caeterum qui plurimum Palamedi debebant, ac merito id etiam cum foenore rependissent, eos

1 Bar. 7. προφέρη. 2 Abest a Bar. 7. & Coll. Nov. 3 Coll. Nov. αὐτὸς, ὅτι ᾗ ἐγὼ δικαίως ἤδεσιν αὐτὸς, σὺ λέγεις — 4 Coll. Nov. & Bar. 7. χείρω. 5 Coll. Nov. Bar. 7. κρεῖττον. 6 Sic MSS. Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. ἅς. 7 Ita *Cant.* Palmer. & MSS. Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. κτητικά. 8 7°. de Rep. *Cant.*

a Ὡς γε καὶ στρουθαίων] Τὸ στρουθαῖον λέγει, ἀφ' οὗ τὸ εὑρεῖν αὐτὸν γεφύρας ἐξ, καὶ τὰ τακτικὰ, καὶ ψήφους, τῶν εἰς ψυχαγωγίαν δὲ, ἀφ' οὗ τοὺς κύβους καὶ τὰ ἄλλα παίγνια, ἃ ἀμώτησι τοῖς Ἀχαιοῖς ἅπας ἐξευρεῖν, ἵνα τὴν νῦν σφῶν σπεύδοντες ἔχοντες, ἧττον αἰσθάνοιντο τοῦ λιμοῦ. b Οὐδὲ τῶν βοσκημάτων] Τοῦτο δὲ Αἰσχύλῳ Προμηθεὺς λέγει σφῶν ἀνθρωπείων χάριν.

ne

εἰς αὐτὸν τὸν σωτηρίαν ἀπομνημονεῦσαι, πῶς ἂν πολλῆς ἄντις φήσαι τῆς ἀτοπίας εἶναι, καὶ
430 τό γ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὰ μὲν ἄλλα σοφίζεσθαι, τῶν δ' εἰς τὴν ἀπολογίαν ἀπορῆσαι, καὶ ζημιῶδες
οὕτω ῥᾳδίαν οὖσαν καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν βοηθούντων; ἀλλ' ὥσπερ μὲν τῶν ἄλλων, σοφὸς
ἦν, αὑτὸν δ' ὠφελεῖν οὐκ εἶχε· καὶ ταῦτα τῶν μὲν ἐν τῆς ψυχῆς τρέχων, ὃν χρὴ δὴ καὶ ἐν
τοῖς Τρωσὶν ἐκείνῳ συλληφθεὶς ὑπὸ τῆς σοφίας ἔχειν ἑαυτὸν ἂν σῶσαι. ὁ δὲ, τῶν φίλων καὶ
τῶν συμμάχων καὶ ὧν εὐεργέτης ἦν, χαλεπωτέρων ἢ τῶν πολεμίων ἀπήει τυχών· καὶ πάσας τὰς
ἄλλας εὑρίσκων μηχανὰς, μίαν οὐχ [2] εὗρεν ὅπως σωθήσεται. ἀλλ' ἐπειδὴ κατεψηφίσαντο
ἀδικεῖν αὐτῷ, οὐ ταυτὸν τοῖς Ἀθηναίοις ἐποίησαν, οὐ γὰρ χρημάτων ἐτίμησαν οὐδὲ φυγῆς,
οὐδ' ὅσον δέκα ἔτη μετῆσαν, ἀλλ' ἄρδην ἀπέκτειναν. οὕτω μέχρι μὲν τοῦ μὴ κατὰ νοῦν
ἀγωνίζεσθαι, καὶ τοῦ τῶν συκοφαντῶν ἔλαττον ἔχειν, κοινωνεῖ τῷ Παλαμήδει τῆς τύχης ἡμῖν
ἡ τοῦ Περικλέους φατρία· τὰ δ' ἐφεξῆς καὶ διαφέρει, καὶ οἵτε Ἀθηναῖοι συμπάντων τῶν
Ἑλλήνων ἡμερώτεροι πολλῷ πού φαίνονται, καὶ οἱ ῥήτορες αὖ τῶν ῥητόρων ἁπαλώτεροι ἐπ-
431 εταχύτες, καὶ ταύτῃ γε σοφώτεροι τοῦ Παλαμήδους ὄντες, τοσοῦτοι εἰ μήπι ἄλλο σῶσαι
δυνηθέντες, ὡς οὐ θανάτου γ' ἄξιοι τοῖς Ἀθηναίοις· εἶεν. οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνος οὐδ' εἰς τὸ πί-
μπλημι χρήσιμος οὐδὲν ἦν αὑτῷ. ἀλλ' οἶμαι καὶ Παλαμήδῃ, καὶ Μιλτιάδῃ, καὶ Περι-
κλεῖ, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, μέτεστι τῆς κοινῆς ἀπολογίας ἣν αὐτὸς Πλάτων ἐδίδωσιν, [c] ἧς
ἀρτίως ἐμνήσθην· ὡς τύχαι καὶ καιροὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἄρουσι πράγματα. ἐπεὶ καὶ ὁ προσ-
διορθώσασθαι καὶ προσέθηκε, πρὸς τῷ θεῷ καὶ τῇ τύχῃ, καὶ τὸν τέχνην τρίτον ἀεί-
σασθαι· εὖ φρονῶν. [3] φησὶ γοῦν ὅτως, Ἡμερώτερον μέντοι τρίτον συγχωρήσαι τούτοις [4] δεῖν
ἔπεσθαι τὴν τέχνην. ἄκρα γε καὶ θειότατα, [5] ὦ Πλάτων, ὡς ἀληθῶς. εἰ τοίνυν [6] τῇ τάξει καὶ

ne ſaluti quidem illius peperciſſe, omnino prorſus alienum videtur; & illum ipſum quae reliquis in rebus ſaperet, defenſionis inopem fuiſſe, cum praeſertim ea tam facilis eſſet, atque a rebus ipſis adjuvaretur. Sed aliis quidem ſapuit, ſibi non potuit, cum tamen capite periclitaretur; cujus erat tanta prudentia, ut vel a Trojanorum judicio ſe illaeſum conſervare potuiſſet. Verum his amicos, ſocios, & de quibus erat bene meritus, hoſtibus difficiliores expertus eſt; & cum reliquas omnes rationes excogitaſſet, unam ſalutis non invenit. Jam poſtquam eum ſceleris condemnarant, non, ut Athenienſes, fecerunt, neque pecunia eum vel exilio multarunt, nec in annos decem ablegarunt; ſed funditus interemerunt. Ita uſque ad certaminis offenſionem & calumniatorum victoriam communem habent Palamedes & Periclis curia fortunam; in reliquis autem differunt, ac tum Athenienſes Graecis univerſis longe manſuetiores fuiſſe, tum oratores oratoribus levius offendiſſe deprehenduntur, & hac quidem ratione prudentiores Palamede fuiſſe, quod id ſaltem perſuadere, ſe mortem meritos non eſſe, potuerunt, non quemadmodum ille ne in multa quidem ſibi prodeſſe quicquam potuit. Verum, ut arbitror, Palamedes, Miltiades, & Pericles, & omnes alii communis ſunt defenſionis participes, quam ipſe ſuppeditat Plato, de qua mox dicebam; nempe fortunam ac tempora res humanas moderari. Nam & id, quod per correctionem Deo fortunaeque adjecit, ac tertiam conſtituit artem; nec immerito. Sic enim fere ait, *Erit autem humanius, ſi tertiam concedamus poſt haec artem debere ſubſequi.* Optime ſane ac diviniſſime ais, Plato. Ergo ſi tertiam ſeriem &

1 Abeſt a Bar. 7. & abraditur in Coll. Nov. 2 Coll. Nov. εὗρεν ὥστε σωθῆναι. 3 4°. de legibus. *Cant.* 4 Coll. Nov. δ' ἂν pro δεῖν. 5 Bar. 7. ὡς pro ὦ· & mox ὡς rec. manu. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ τῇ.

c Ἧς ἀρτίως ἐμνήσθην] Λέγω δὲ εἶπεν ὡς θεὸς μὲν καὶ τύχη πείθει ἄρχειν, τὸ δ' ἡμίτομον πᾶν ἦν ἄρχε πυθιά.

facul-

τῇ δυνάμει τέλτον ἡ τέχνη, πῶς ἀποχρῶν ἂν εἴη καθάπαξ; ἢ πῶς ἄντις τὸ ἐλάχιστον ᾖ τὸ φαυλόταλον τῶν πλειόνων καὶ τ̃ μειζόνων ἀξιοίη κρατεῖν; ὐκ ἔστιν ὅπως δικαίως. μὴ τοίνυν θαυμάσῃς, εἰ Περικλῆς ἔχων ἐπιστήμην καὶ τέχνην, τῷ θεῷ καὶ τῆς τύχης ἡττᾶτο· μηδ' ἀμνημόνει τ̃ν καιρῶν, ὃς αὐτὸς φῂς οὐκ ὀλίγον δυνασθαι, οἷς δ' ὡραιοτάτοις ἐκεῖνος τότε χρησάμενος φαίνεται. πολλὰ καὶ παράδοξα κατ' ἀνθρώπους καὶ γέγονε καὶ γενήσεται. 432
ὧν ὅτι καὶ τὰ τούτοις τοῖς ἀνδράσι συμβάντα. τίς δ' οὐκ ἂν φαίη; ἀλλ' ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἔλεγχος κατ' αὐτῶν, ὡς ὅτε ἠπίστουν χρηστὸν ὄντ' ἐν, ὅτ' ἐδυνάμην βελτίους ποιεῖν· ἀλλ' ἐξῆν αὐτοῖς τήν γε τέχνην ἔχειν δι' ἣν ἔπρυτεν καὶ τὸ χρηστὸς εἶ), [1] εἴτε καὶ τ̃ μειζόνων ὀπτῆρες ὄντες ἔν γε τῷ τότε ἐσφήλησ. μηδέ γ' ἐλάττους φῶμεν αὐτοὺς τ̃ ἀντιπάλων γενέσθαι, μὴ δῆτα ἡμεῖς γε, ἀλλ' ὥσπερ ὀλιγάνδρων κρείττους ὄντας τοῖς ὅλοις. ἐκράτει Κλέων Περικλέους. ὁ δέ γε αὐτὸς οὗτος καὶ Λακεδαιμονίων ποτὲ ὡς ὤφελε, καὶ δεδεμένους [2] γε ἤγαγεν ἐν πέδαις Ἀθήναζε, καὶ [3] ὁ τότε μεῖζον εἶ) δοκῶν, καὶ χρόνον πολεμίων ἡνίκ' ἐξῆν, καὶ τοῦτον ἐν πλεῖστον, ἀλλ' ὅσον εἴκοσιν ἡμερῶν. ἀλλ' ὅτι γ' οὐ πάνυ κρείττων ἦν τῶν Λακεδαιμονίων, ἔδειξεν Ἀμφίπολις, πρὸς ἣν μαχόμενος, ἐν πολὺ τῷ Βρασίδᾳ πρέσχε τὸ ἔργον. ἀλλὰ καὶ ἐκείνου τεθνεῶτος, ἦρχεσε πελτασὴς [4] Μυρκίνιος φεύγοντα [5] Βαλὼν ἀποκτεῖναι, ὥς φησιν ὁ [6] Μινυτής. ὁ δέ γε αὐτὸς οὗτος λέγει καὶ πρὶ τ̃ ἑκατέρωθεν νεκρῶν, ὡς οὐκ ὀλίγον τὸ διάφορον 433
συμβῆναι γενέσθαι. ἑπτὰ γὰρ οἶμαι πρὸς ἑξακοσίους ἀντιλογίζεται. ὅτι τοίνυν καὶ τῇ δίκῃ, ἐν τ̃ Περικλέους λόγων, οὐδὲ τ̃ ὀπτῆρος ἐκράτησεν, ἐν δέ γε ὡς [7] ἀνεπιστήμονος πρεσβεύσ, ἀλλ' ἀπέλαυσε καὶ καιροῦ, ὥσπερ καὶν τῇ Πύλῳ, τῇ τύχῃ καὶ τῷ καιρῷ πρόσχρησαμένου. ἐπεὶ Περικλῆς γε καὶ τεθνεὼς ἐκράτησε Κλέωνος, εἰ δεῖ ταληθὲς εἰπεῖν. μέγα δὲ σημεῖον· τὸν μὲν δ,

facultatem ars obtinet, quomodo queat ſola ſufficere? Aut cur quis id, quod minimum eſt & viliſſimum, pluribus ac majoribus praeſtare velit? Non poteſt commode fieri. Ne mireris igitur, ſi Pericles, cum ſcientiam & artem habebat, a Deo & fortuna vincebatur; neque temporum obliviſcere, quibus ipſe non parum tribuis, & ille non optimis, ut apparet, uſus tum fuit. Multa inter homines facta ſunt & fient miranda; inter quae ſunt etiam, quae his viris contigerunt: ut nemo negat. Verum ea nondum convincunt, illos nec boni quicquam ſciviſſe, nec meliorem quenquam reddere potuiſſe; ſiquidem poterant & artem tenere, & probi eſſe quanquam eo quidem tempore majoribus carebant adjumentis; neque eos adverſariis ceſſiſſe dicamus, nequaquam, ſed quaſi vacillaſſe, cum re tota ſuperiores eſſent. Vicit Periclem Cleon. Idem & Lacedaemonios olim, ut putabat, ac vinctos Athenas deduxit, cum etiam ſub exitum tempus praedixit (quod majus videtur) idque non longum, ſed circiter dierum viginti. At eum non prorſus fuiſſe Lacedaemoniis ſuperiorem, oſtendit Amphipolis, ad quam cum proeliaretur, non multum exhibuit Braſidae negocii. Quid quod illo mortuo, valuit eum Myrcinnius peltatus fugientem comprehendens conficere, quemadmodum ait Index. Idem vero numerum quoque caeſorum non admodum parem narrat utrinque fuiſſe. Etenim ſeptem cum ſexcentis, ni fallor, comparat. Eadem igitur ratione & in judicio non eloquentiam nec ſcientiam Periclis vicit, neque ut imperitum ſuperavit, ſed fauſtis eſt uſus, ſicut in Pylo, temporibus. Alioqui Pericles Cleonem ſuperabat etiam mortuus, ſi verum eſt dicendum. Cujus rei magnum eſt hoc indicium, quod illum nemo non cupiebat reviviſcere,

1 Bar. 7. εἰ pro εἴτε. 2 Abeſt a Bar. 7. 3 Coll. Nov. ὁ μεῖζον εἶναι τούτων. 4 Coll. N. Bar. 7. Μυρκίνιος. 5 Lege λαβὼν Cant. 6 Thucyd. ε'. initio. Cant. 7 Coll. Nov. ἀνεπιστήμονας.

adeo

ὑδεὶς ἦν ὅστις οὐκ ἂν [1] εὔξαιτο ἀναστῆναι, ὥς τε καὶν τοῖς δράμασιν ὡς ἀνεστῶτα ὁρῶντες [2] εὐφραίνοιτο. τὸν δ' οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν ἐβούλετο ἀντ' ἐκείνου κεῖσθαι. [3] τοσούτῳ κρείττων ἦν τεθνεὼς Περικλῆς ἐκείνου ζῶντος. πάρες οὖν τοῖς συκοφάνταις ταῦτα, αὐτὸς δὲ πάλιν σαυτῷ τὰ μνημόνευσον. ὅτι γὰρ ὑδὲν ὕττον τοὺς ἀδυνάτους, ὕττον τοὺς ἀπειθοῦντας, καὶ τὰ βέλτιστα λέγοντας, ὑπὲρ τοῦ δήμου τῷ δήμῳ προσκεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτὸ τοὺς συμφορᾶν ὀλεθρίως αἴτιον γίγνεται, τὸ μὴ βούλεσθαι τῆς ὀρθοτάτης ἀφεῖσθαι γνώμης· ὑ τοὺς μάντεων ἀκούσαντα δεῖ γνῶναι· ἀλλ' ὁ πολλῶν δήμων καὶ πόλεων ἀνδράξιος Πλάτων ὁ τοῦ
434 Ἀρίστωνος διαμαρτύρεται ἀφῃρῆσθαι ὑπὸ σοῦ λέγων, καὶ ταῦτ' ἐν αὐτοῖς οἷς [4] Σωκράτης ἐκινδύνευσεν ὑχὶ δικαίως αὐτῷ. τίνα οὖν ἐστὶ τὰ ῥήματα; ὑ γὰρ ὅστιν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔθ' ἡμῶν, ὕτ' ἄλλῳ τινὶ πλήθει ὀδενὶ γνησίως ἀνταγωνιζόμενος καὶ ἀφαιρουμένων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γενέσθαι· ἀλλ' ἀναγκαῖόν ὅστι τὸ τῷ ὄντι μαχόμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλοι ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν. εἶεν ὦ φιλότης. εἶτα ἔτι θαυμάζεις εἰ Μιλτιάδης καὶ Θεμιστοκλῆς καὶ Περικλῆς καὶ Κίμων, προστάντες Ἀθηναίοις, τὰ βέλτιστα λέγοντες αὐτοῖς, καὶ φεύγοντες τὰ πρὸς ἡδονήν; ἀλλὰ μὴν αὐτός γ' ἔφης ἐντεῦθεν ὁρμᾶσθαι τὰς κινδύνους, καὶ [5] ὑδ' ὀλίγον χρόνον ἐγχωρεῖν ἀφαφεύγειν. [6] πότερ' [7] οὖν εἰ προστάντας θαυμαστόν ὅστι, καὶ τοῦτ' ἄξιον αὐτῶν κατηγορεῖν; ἢ ἐκεῖνο πολλῷ μᾶλλον ἄξιον αὐτῶν θαυμάσαι, ὅτι τόν γε τοσοῦτον χρόνον διεγένοντο, καὶ μήτε ἧττον τοῦτ' ἔπαθον, μήθ' ὅτε καὶ προστάντας, θανάτῳ γ' ἐζημιώθησαν, ἀλλὰ μέσην τινὰ [8] ὁδὸν ὁ δῆμος ἐχώρησε, καὶ τῇ μὲν, ὡς εὖ καὶ καλῶς ὑπ' αὐ-
435 τῶν ἀχθεὶς ἠγανώθη, καί τινα πραότητος τύπον διεσώσατο, τῇ δὲ, ὑκ ἐδυνήθη τὸ τοῦ πράγματος φύσιν ἀφυγεῖν, ἀλλ' ὧν δήμῳ προσῆκεν ἁμαρτεῖν, μέρος γοῦν τι μετέσχεν; ἡδέως

adeo ut vel in fabulis, cum eum quaſi revixiſſe conſpicerent, gauderent; hunc nemo non pro illo volebat eſſe mortuum. Tantum illi vivo praeſtabat Pericles mortuus. Quapropter haec calumniatoribus dimitte, ac rurſum tua quaedam in memoriam revoca. Nam quod nec factu difficile, nec abſurdum ſit, ut populum offendant etiam ii, qui optime populi cauſa loquantur, ſed & haec ipſa merito fiat aerumnarum cauſa, cum de optima ſententia nolunt decedere; id non e vatibus eſt cognoſcendum: ſed is, qui multis populis eſt ac civitatibus aequalis, Plato, Ariſtonis Filius aperte teſtatur, idque in eo ſermone, in quo Socrates apud ipſum injuſte periclitatur. Quae ſunt ergo verba? *Non poteſt hominum quiſquam ſervari, qui vobis, vel alicui multitudini vere ſe opponat, & injuſte multa atque contra leges in Republica fieri prohibeat; ſed eum, qui re vera juſtitiam tuebitur, oportet, ſi vel paululum victurus eſt, ſuam rem, non publicam gerere.* Eſto, amice. Et miraris, Miltiadem, Themiſtoclem, Periclem, & Cimonem populum offendiſſe, cum ei optima quaeque, ſuavibus omiſſis, proponerent? Atqui hinc naſci pericula confiteris ipſe, nec ea vel paululum evadi poſſe. Utrum ergo mirabimur eos offendiſſe, idque culpabimus; an illud potius admirabimur, quod tanto tempore perdurarunt, nec vel citius cladem ſuam acceperunt, vel, poſtquam offenderant, morte ſunt multati, ſed mediam quandam viam tenuit populus, & partim pudore ductus eſt, quippe qui recte ab illis gubernatus eſſet, atque aliquam retinuit manſuetudinis ſpeciem, partim rei naturam non potuit effugere, verum inſitorum populo peccatorum quandam conſecutus eſt partem? Libenter

1 Coll. Nov. εὔξαιτο. 2 Bar. 7. εὐφραίνοιτο. 3 Coll. Nov. τοσοῦτο κρεῖττον. 4 In Apologia. Cant. 5 Coll. Nov. οὐκ. 6 Coll. Nov. Bar. 7. πότερα. 7 Coll. Nov. τοῦ pro οὖν. 8 Ita Bar. 7. in caeteris deeſt.

autem

δ' ἂν ἐρέμιλω ὅστις βύλε) δέξαδ τὸ ἐρώτημα ὑπὲρ Πλάτωνος, αὐτὸς δὲ [1] δή τί μα-
θὼν ἡμῖν ὁ Πλάτων οὐκ ἐπολιτεύσατο; [2] ἆρ' ἄλλο τι φήσειεν ἂν ὅστις οἶδ, ἢ τὸ αὐτὸ τοῦτο
ὅσπερ ὑ Σωκράτης λέγων ἐκείνῳ φαίνεται; τί μὶω ἕτερον; εἶθ' ἃ φοβηθεὶς μὴ πάθῃς οὐκ
ἐδημηγόρεις, ταῦτ' εἰτις ἐκείνων πέπονθεν ὡς ὑ τὰ βέλτιστα συνεβύλευεν ἰσχυρίζῃ; ὑ μὴν
εἰ μὲν ὑδεὶς ἐπῆν κίνδυνος, τῷ χάριν ὑδὲν ὤφλησας τὶω πατρίδα; εἰ δ' ἕτοιμον ἦν ἀπολω-
λέναι, τί θαυμάζεις εἰτις ἐκείνων ἐχρήσατο συμφορᾷ, καὶ πῷ τὰ βέλτιστα λέγειν τιθεὶς
αὐτὸς ἔπεσθαι τὸ κινδυνεύειν, ἐκείνυς ἐξ ὧν ἠτύχησαν, ἀποστρεῖς τὸ λέγειν τὰ βέλτιστα;
φέρε δὴ καὶ κεῖνο σκεψώμεθα· ὁπότ' ἦν ἐν τῷ τὰ δίκαια πράττειν πραιρεῖσθαι, τοιοῦτόι τι
λαβεῖν πρὸ αὐτῶν, [3] πότεροι πρὸς θεῶν, πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι κοινότεροι [4] γνώμην, καὶ
εἰ μὴ τὸ ὅλον [5] βελτίως, τῇ γε πόλει χρησιμώτεροι· πότερ' οἵτινες προρώμενοι τὸ πρόσθεν
κίνδυνον, εἶτ' ἐκποδὼν ἔσησαν, ἢ οἵτινες εἰδότες, οὐκ ἀπώκνησαν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκῇ τὸ 436
μὲν μηδὲν εἰπεῖν αἰσχρὸν, κοινὸν ἀμφοῖν εἶ), τόδ' ἐγχειρῆσαι τὰ βέλτιστα εἰπεῖν, τὸ μηδ'
ὅλως εἰπεῖν· ὑ τῷ φαυλοτέρων ὂν, ἐκείνοις ὑπάρχειν. εἰ γάρ τι [6] καὶ δίκαιον, οἷς γε
προσῆκον, φήσῃ τις αὐτὺς νικᾶν. εἰ τοίνυν μὴ μόνον προσῆκον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ κατορθῶσαι
πολλὰ ὑ καλὰ καὶ δίκαια καὶ κοινῇ συμφέροντα, μὴ πρὸς ἐλαττώματος αὐτοῖς γένηται.
τοῦτο γὰρ ἔξεστι δικαίως αὐτοῖς εἰπεῖν. εἰ δὲ καὶ τοῦτ' ἔξεστιν ἐρωτῆσαι πότεροι τῷ Σωκρά-
τυς αὖ καὶ Πλάτωνος λόγῳ μᾶλλον συμβαίνοντα καὶ βεβούλευνται καὶ πεποιήκασι; τῷ
ποίῳ δὴ λέγω τούτῳ λόγῳ; ὥσπερ ὅστιν ἁπάντων λόγων οἶμαι κάλλιστος. τίς οὗτος;
[7] ὑ καλῶς φησι λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἴει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν; ἢ πειθά-
ναι ἄνδρα, ὅτυ τί ὑ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν ὅταν πράττῃ, πό-
τερον δίκαια ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. οὐκουῦν ὅτ' ἐκεῖνοι φαί-

autem quaesierim, si quis pro Platone velit re-
spondere, cur ipse Plato Rempublicam non ad-
miniſtrarit. Num quid cauſae quiſquam dicet
praeter id, quod apud ipſum dicit Socrates?
Quid enim aliud? Ergo ſi in ea, quorum tu me-
tu publica non curabas, illorum aliquis incidit,
eum non optima quaeque ſuaſiſſe contendis?
Atqui ſi nihil erat periculi, cur patriam nulla in
re juviſti? Sin erat paratus interitus, cur mira-
ris illorum quemquam in cladem incidiſſe, &,
cum optima conſilia cum periculis ipſe conjun-
gas, illos, poſtquam offenderunt, optimi fuiſſe
conſilii negas? Jam & illud ſpectemus; cum
recte factis talis eſſet merces propoſita, utri ani-
mo communiore, ut honeſte dicam, &, ut non
prorſus meliores, ita civitati quidem utiliores
fuerint; iine, qui conjuncto periculo per-
ſpecto, de medio ſe removerunt, an qui co-
gnitum non reformidarunt? Nam ego qui-
dem exiſtimo commune id habere utroſque,
quod nihil turpe dixerint; qui autem opti-
ma quaeque dicere (quod non paulo melius eſt,
quam nihil dicere) conati ſint, hos fuiſſe. Ut
enim peccarint, inſtituto tamen viciſſe dicen-
tur. Quod ſi non ſolum hoc inſtituerunt, ſed
etiam multas res pulcras, honeſtas, & publice
utiles recte geſſerunt, ne id eis fraudi ſit. Hoc
enim poſſint utique dicere. Quid ſi etiam hoc
quaeramus, utri magis conſentanea Socratis
ipſius atque Platonis ſermoni tum inſtituerint
tum peregerint? Cui vero ſermoni? Qui eſt
omnium, ni fallor, pulcerrimus. Quis iſte?
*Non recte dicis, inquit, ſi putas, virum, qui ſit
alicujus precii, mortis periculum debere praetexere,
nec hoc unum ſpectare, cum quid agit, juſte an in-
juſte bene an male faciat.* Cum igitur illi nul-

1 Δὴ illud non agnoſcit Coll. Nov. & mox legit ὁ Πλάτων ἡμῖν. 2 Bar. 7. ἆρ' ἂν. 3 Coll. Nov. πό-
τεροι πῶς ἂν εὐπρεπῶς πρὸς θεῶν. 4 Coll. Nov. τὴν γνώμην. 5 Coll. Nov. βελτίως. 6 Bar. 7. in marg.
γρ. κὴ δι' ἡμᾶς τοῖς μ. 7 In Apologia. *Cant.*

lam

νονται μηδὲν τ̃ μελλόντων αὐτοῖς ἔσεσθαι δυσχερῶν, ἀπολογισάμενοι πρὸς τὸ δίκαιον, ἀλλ' ἀφειδῶς ἢ ἁπλῶς δόντες αὑτὺς ὑπὲρ ὅ κοινῆ βελτίστου, τῷ Σωκράτους πείθεσθαι λόγῳ.
437 ὥσ' ἢ δειχτέον ἐστὶν, ὡς ὅτε δίκαια, ὅτε ἀγαθῶν ἀνδρῶν [1]ἔργα ἦν ἃ προείλοντο ἢ οἷς ἐνεχείρησαν, ἢ συγχωρητέον χρησὺς εἶ) τὺς ἄνδρας, εἰ ἢ ὁπῶν ἀπίντησε· ἢ τοσύτῳ μᾶλλον καὶ μειζόνως, ὅσῳ ϗ δυσκολίαν τ̃ πράγματος ὐκ ἔλειφ. [2]φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν (λέγω δὲ ἤδη τὰ Πλάτωνος αὖθ) [3]τ̃ν γε ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν, οἵτε ἄλλοι ἢ ὁ τῆς Θέτιδος υἱὸς, ὃς [4]τοσοῦτον ὑ κινδύνου κατεφρόνησεν, ὥστ' τὸ μὴ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι, ὡσ' ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ, ἢ πάντα δὴ λέγω ταὐτὰ τούτοις. ὑ γὰρ δήπου τὺς μὲ εἰς Τροίαν τ̃ Ἑλλήνων ἐλθόντας ἐπαινεσόμεθα, ὅτι εἵλοντο καλῶς ἀποθανεῖν. τὺς δ' εἰπ πείσοιμ) δυσχερὲς ὐκ τ̃ πολιτείας ὑ προτιμήσαντας ὐδὲ πρέποντας τῷ φόβῳ τὸ βέλτιστον, τούτους ἀπὸ τ̃ συμβάντων κρινοῦμεν· ὑδὲ τὺς μὲ ὑπὲρ μιᾶς γυναικὸς ὑβρισθείσης ἀγωνακτήσαντας, ἀνδρῶν ἀγαθῶν λογισμῷ χρηϛὸν φήσομεν, τὺς δὲ [5]πάσης τ̃ Ἑλλάδος προέντας,
438 ἵνίχ' ὑπὲρ [6]παίδων ὁμοῦ ϗ γυναικῶν ϗ ἱερῶν καὶ τάφων, ϗ πάντων τ̃ ὄντων ὐκινδύνευον, τούτους μετὰ τ̃ὼ ὀφοποιῶν καταλέξομεν, πρὸς τὺς ἡμιθέους ἀφέντες κρίνειν· ὑδ' εἰ μέν τις [7]φίλῳ τιμωρῶν ὑπέμεινε τελευτᾶν, εἰς μακάρων νήσους πέμψομεν· εἰ δέ τινες τῇ τε πόλει πάσῃ ϗ τοῖς τ̃ Ἑλλήνων προέγμασιν ἀντὶ πάντων τ̃ ἄλλων κατέσηϛ, [8]τούτοις εἰπί ποθ' ὕστερον συνέβη; τὸ κακῶς [9]πρασσέιν προαθήσομεν; ὐχ ἕως [10]γ' ἂν τὺς περὶ τ̃ δικαίων λόγους φυλάττωμεν. ἀφαιρεῖν γὰρ τοῖς χρησοῖς τ̃ὼ συμφορῶν εἰκὸς ἦν, εἴπως ἐνῆν μᾶλλον, ἢ τοῦτο ὐκ ἔχοντας, ἐπεμβαίνειν, ὃ δὴ λέγεται, νεκρῶοις. βούλομϗ τοίνυν ϗ Δημοσθένους τ̃ Παιανιέως μνησθῆναι βραχύ τι (οὐδὲν γὰρ ἧν [11]χείρων) ἄλλως τε καὶ περὶ ῥητόρων ὄντος τ̃ λόγου. μνησθήσομϗ δ' ὅσον εἰς τούτους ἀνήκει. πῶς οὖν ἐκεῖνο περὶ τ̃ὼ αὐτῶν [12]δυ-

lam ſecuturam cladem juſtitiae praetexuerint, verum largiter ac ſimpliciter communi bono ſe impenderint; Socratis ſermoni obtemperarunt. Itaque vel eos nec juſtis nec bonis rebus oſtende ſtuduiſſe, vel probos fuiſſe concede, quicquid conſecutum ſit, atque eo magis, quo minus rei difficultatem reformidarunt. *Eſſent enim ſecundum tuam rationem temerarii* (ſunt autem Platonis haec verba) *cum alii ſemidei, quicunque ante Trojam occubuerunt, tum Thetidis filius, qui tantopere periculum neglexit, ne quid turpiter ageret, ut, cum dixiſſet ei mater,* & quae ſequuntur. Nec enim Graecos, qui ad Trojam venerunt, quoniam fortiter mori voluerunt, laudabimus. De his autem, ſi quam ex adminiſtratione moleſtiam perceperint, poſtquam optima quaeque non reformidarunt, ex eventis judicabimus; nec eos qui mulierem unam raptam fuiſſe aegre tulerunt, probo uſos conſilio dicemus; qui vero toti praefuerunt Graeciae, cum de liberis, uxoribus, templis, ſepulcris, ac tota rerum natura certabatur, eos non inter ſemideos, ſed inter coquos referemus; neque ſi quis ob amicum ulciſcendum mori ſuſtinuit, in beatorum inſulas mittemus; ſi qui cum toti civitati, tum omni Graeciae cujuſvis loco fuerunt, eos, ſi quid forte poſt accidit, maledictis inſuper onerabimus? Minime vero, donec aliquam juſtitiae cognitionem habuerimus. Etenim potius auferendae fuerant a bonis viris clades, ſi fieri poſſet, quam, cum hoc non poſſet, mortuis, quod aiunt, inſultandum. Verum Demoſthenis etiam Paeanienſis volo nonnihil meminiſſe (nec enim pejor fuit) cum praeſertim de oratoribus agatur. Id autem faciam, quantum ad hos pertinet. Quid igitur ille de his pro-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. ἦν ἔργα. 2 In Apologia. *Cant.* 3 Coll. Nov. & Bar. 7. τῶν δὲ. 4 Bar. 7. τοσούτῳ. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. ἁπάσης. 6 Coll. Nov. τῶν παίδων. 7 Menelaum. *Cant.* 8 Coll. Nov. τούτους. 9 Bar. 7. ἀκούειν. 10 Bar. 7. τ' ἂν. 11 Coll. Nov. χεῖρον. 12 Coll. N. & Bar. 7. διαλεκτῷ.

nunciavit,

λεκται, κατηγορικότ@ μὲν Αἰσχίνου ὡς ἀνάξι@ εἴη τῷ στεφάνῳ, παρεξεταίσαντ@ δὲ αὐτὸν σοὶς τοὺς σόστερον, καὶ μόνον οὐκ ἀνάγκλιτο σοθέντ@ ὥσ' ἐξαχθῆναι καὶ σοὸς γνώμην εἰπεῖν, καὶ [1] φιλονικῆσαι σοὸς τοὺς ἄνδρας ἕνεκα τ ἐκείνου βλασφημίας; ὁ [2] δὲ πῶς μάλα σραέως καὶ σωφρόνως καὶ ἀξίως ἑαυτῷ, τιμὼ μὲν δεινότητα εἰς τὸν Αἰσχί- 439
νην ἔτρεψε, τοῖς δ' ἀνδράσι τιμὼ εὐφημίαν ἐτήρησε. λέγ γὰρ ὡς ἐγῷμαι ζωυτό· [3] εἶτα τ σόστερον γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν μέμνησαι· καὶ καλῶς ποιεῖς. σοῦτον μὲν δὴ τοῦτο τὸ μικρὸν τὸ τ σοθήκης, πῶς ἂ φιλάνθρωπον ἅμα καὶ γενναῖον, τὸ [4] καὶ καλῶς ποιεῖς· οὐχ ὥσσερ Πλάτων φησὶν, ὅτι οὐ καλῶς ποιεῖς, Καλλίκλεις, μεμνημέν@ τ ἀνδρῶν τούτων ὡς ἀγαθῶν· οὐ γὰρ ἦσαν τοιοῦτοι. ἔσειτα τοσοῦτο ἐδέησε τῆς ὑσαρχούσης ἐκείνοις δόξης ἀφελεῖν ὑσὸ τοῦ ἐπιχειρεῖν, [5] ἵνα δὴ μείζων αὐτὸς φανείη, ὥστε τιμὼ αὐτοῦ σολιτείαν εἰς τιμὼ ἐκείνων ἀνενήνοχε, φάσκων [6] ζωὸς βουλομένην εἶ). λέγ γὰρ ὅτως, ὅσον ἐγὼ μέμνημαι. καὶ μιμὼ εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα εἰπεῖν δεῖ, ἡ μὲν ἐμὴ σολιτεία καὶ σοαίρεσις ἐάν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τοῦ τότε ἐπαινουμένοις [7] ἀνδρῶν ὁμοία [8] καὶ ταὐτὰ [9] βουλευομένη φανήσεται· ἡ δὲ σὴ, ταῖς τῶν τότε τοὺς τοιούτους συκοφαντούντων. καί τοι σεῖα γ' εἰς ὑσόβολιν ὑσῆρχεν εἰπεῖν σερὶ τοῦ μέγιστα ὑσὲρ τῆς αὐτοῦ σολιτείας. σοῦτον μὲν ὅτι οὐχ ὁμοίως εἶχε τοῖς τῶν καιρῶν, ὅτε τοῖς Αθηναίοις οὔτε τοῖς ἄλλοις Ελλησι τότε καὶ καθ' αὐ- 440
τόν· ἀλλ' οἱ μὲν σὺν [10] εὐθυνοῦσι τοῖς σεάγμασι τιμὼ [11] ἀρετὴν αὐτῶν ἔδειξαν· ὅτος δὲ νοσούντων καὶ μόνον οὐκ ἀσολωλότων [12] ἤδη σάντων ὑσὸ τοῦ σοησάσθαι τ κοινῶν σᾶσιν ἦλθεν. ἔσειθ' ὅτι σοῦδὲ τοὺς τ ἀνσσάλων σοῦσ σλήσια, ἀλλὰ σοὸς ἄνδρας ὀξεῖς καὶ δεινοὺς καὶ συγκεχοτημένους, καὶ [13] τούτους [14] ὁμόρους καὶ σεσοικυίας, καὶ ἅμα τῷ [15] κηρυκίῳ καὶ τῷ σιδήρῳ

nunciavit, cum accuſaſſet eum Aeſchines, quaſi corona indignum, & cum prioribus comparaſſet, ac propemodum coegiſſet, ut etiam praeter voluntatem cum Viris propter illius maledicta contenderet? Ille vero moderate admodum atque clementer, &, ut ipſum decebat, vehementia in Aeſchinem detorta, laudem ſuam Viris integram ſervavit. Sic enim, credo, ait; *Deinde proborum virorum, qui olim vixerunt, meminiſti*; *& recte facis*. Ac primum quidem nonne generoſa eſt & humana parva haec appendix, & *recte facis*; non, ut inquit Plato, Non recte facis, Callicle, quod horum virorum, ut bonorum, meminiſti; nec enim tales erant. Deinde tantum abfuit, ut illorum gloriam diminueret, quo major ipſe videretur, ut ſuam adminiſtrationem ad illos retulerit, atque eodem ſpectaſſe dixerit. Nam ſic ait, ſi bene memini; *Quod ſi etiam hoc dicendum eſt, meam adminiſtrationem & voluntatem ſiquis recte conſideret, eam iis qui tum celebres fuerunt, convenire comperiet; tuam autem iis qui tum illos calumniabantur.* Atqui tria potuerat maxima ſuae gubernationis adjumenta proferre. Primum enim non eodem in loco tunc erant res Athenienſium & aliorum Graecorum, atque olim fuerant; verum illi florente Republica virtutem ſuam exeruerant; hic laborantibus ac pene jam confectis omnibus, ad Reipublicae praefecturam acceſſit. Deinde nec hoſtes erant iidem, verum contra vehementes, acres, & accinctos viros, eoſque vicinos & finitimos, & caduceo pariter ac ferro

1 Coll. Nov. Bar. 7. φιλονεικῆσαι. 2 Coll. Nov. ᾧ ἦ πῶς. 3 De Corona, in fine. *Cant.* 4 Abeſt a Bar. 7. 5 Coll. Nov. ἵνα μὴ μείζων. 6 Ita *Cant.* & MSS. Bar. 7. Coll. Nov. Vulg. ταῦτα. 7 Abeſt a Bar. 7. & ſec. manu ſcriptum legitur in Coll. Nov. 8 Coll. Nov. & Bar. 7. τῇ τοιαύτῃ. In marg. autem Coll. Nov. χρ. ταὐτὰ. 9 Coll. Nov. βουλομένη. 10 Coll. Nov. Bar. 7. εὐθύνουσι, & ſec. manu εὐθύνουσι. 11 Coll. Nov. Bar. 7. αὐτῶν ἀρετὴν. 12 Ἤδη πάντων Bar. 7. & Coll. Nov. ſec. manu. 13 Τοῦτοις Bar. 7. Coll. Nov. 14 Sic *Cant.* Bar. 7. & Coll. Nov. Vulg. ὁμήρους. 15 Κηρυκείῳ Bar. 7. & ſec. manu Coll. Nov.

utentes,

χρωμένους, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν πραγμάτων ἐξ ἁφμῆς ἁφαιρουμένους αὐτός τε ἑαυτὸν ἔταξεν ἀγωνίζεσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἠξίου καὶ ἃ μηδὲ τοῖς μάντεσιν ἦν προϊδέσθαι μηδὲ προειπεῖν, ταῦτ' ὀμοῦ προλέγειν καὶ διακωλύειν ἠναγκάζετο. τέλος δ' ὅτι τούτοις ὅτι καὶ μόνος ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀντετάξατο τῇ τύχῃ τῶν Ἑλλήνων τύχη, τῶν μὲν [1] ζώντα προσηρημένων καὶ [2] τῶν συνεργούντων, πολλῆς τινος ἐνδείας οὔσης, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν ἐναντίων λεγόντων καὶ πραττόντων, ἀφθονίας θαυμαστῆς, ὧν κρατοῦσαν πολὺ μεῖζον ἦν, ἢ τὸ ἔξω καὶ φανερῶν πολεμίων. Ἀλλ' ὅμως οὐκ τοσούτων καὶ τοιούτων ἐλαττωμάτων, καταλογὸν τινὰ ποιεῖται συμμάχων, καὶ πόρων καὶ δυνάμεων, ὧν σιωπήσεν
441 αὐτοῖς ἐκ ὧν δικαιότατα, ἰδίᾳ πῶς ὧν λόγῳ λέγων ταῦτα, καὶ φρὶν τῶν ἀνδρῶν τούτων μνησθῆναι. μνησθεὶς δὲ τούτων, οὐδὲν ἔτι τοιοῦτον, ἀλλ' ἔχων ἃς εἶπον ὑπερβολὰς, οὐκ ἐλύπησεν, ἀλλ' ἀποχρῆν ἡγήσατο ὁμοίαν τῇ ἑαυτῶν πολιτείαν [3] τὴν ἐκείνων προσειπεῖν· καὶ ὡς γ' ἔτι τῇ ὑπερβολῇ ἐκείνοις ἀπέδωκεν εἰπὼν οὕτωσί, Καὶ κεῖνο λογίζου καὶ σκόπει πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει διὰ τοὺς τῶν πρότερον εὐεργεσίας ὅσας ὑπερμεγάθεις, ὕμνων εἴποι τις [4] ἂν ἡλίκας, τοὺς ἐπὶ τὸ παρὸν βίον γιγνομένας, εἰς ἀχαριστίαν καὶ προπηλακισμὸν ἄγειν, ἢ πᾶσιν ὅσοι [5] τί μετ' εὐνοίας προτίθησι τὴν παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας μετεῖναι. [6] κἀνταῦθα μὲν οὕτως· ἑτέρωθι δ' αὖ πολλοῖς πρότερον χρόνοις δημηγορῶν ἐν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ παῤῥησιαζόμενος, πείθων αὐτοὺς τὰ βέλτιν' ἀντὶ τῶν ἡδέων αἱρεῖσθαι, ἐξὸν αὖπερ καὶ χρεὼν ὧν μνησθῆναι τῶν ἄνω ῥητόρων φαίνεται, τὰ τῶν [7] ὑποθέσεως ὥσπερ ἐπεισόδια χρηστὸν ἐπεισήγαγε, καὶ τοῦτε Περικλέους αὐτοὺς ὑπεμίμνησκε, [7] καὶ ἄλλων ὧδὶ λέγων, [8] Ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνειν τὰ τῶν πραγμάτων σωτηρίαν
442 ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λεγομένους ἀκήκοα, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, ὡς ἐπαινῶσι μὲν οἱ πρόσθεν ἅπαντες, μιμεῖσθαι δ' ὁ πάνυ, τούτῳ τῷ ἤθει καὶ τῷ τρόπῳ καὶ πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἀκοῦσαι, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον τοῖς ἐμαυτοῦ, τὸν Πε-

utentes, & pleraque furtim auferentes, cum ſe ipſe, tum Urbem conſtituit, & quae ne vates quidem vel praevidere vel praedicere potuiſſet, ea ſimul & praeſcire & prohibere cogebatur. Denique ſolus, ut ita dicam, contrariae fortunae ſe oppoſuit, cum pauci admodum eadem ſectarentur ac ſtuderent, multi contrariam partem tum verbis tum factis tuerentur, qui quidem difficilius, quam exteri & aperti hoſtes, ſuperari poterant. Veruntamen inter tot ac tanta incommoda ſocios, facultates, & copias recenſet, quas ipſis juſtiſſime collegerit; idque in alia ſermonis parte, priuſquam horum virorum mentionem faceret. Ut autem ad eos venit, nihil jam tale protulit, & quamvis haberet ea, quae dixi, adjumenta, non fuit moleſtus, verum, ſi ſuam gubernationem cum illorum adminiſtratione compararet, ſufficere putavit. Immo priores inſuper illis detulit, his verbis; *Atque illud animadverte & conſidera, num potius Urbem deceat propter maxima ſeu potius ineffabilia majorum beneficia, ea, quae ſunt in praeſens tempus collata, cum ingrato animo & contemptu excipere, an omnes, quotquot aliquid benevole faciunt, honore & humanitate proſequi.* Atque haec quidem hoc loco. Alibi vero multo ante libere ad populum loquens, atque eum optima ſuavibus jubens praeponere, cum poſſet etiam ſine priorum oratorum mentione ſuum exequi argumentum, iſtam quaſi digreſſionem inſeruit, & cum Periclem, tum alios in memoriam ipſis revocavit, ſic inquiens; *Sed juſti civis eſt, rerum ſalutem dictionis ſuavitati praeferre. Nam & majorum noſtrorum oratores audio, quemadmodum & vos fortaſſe, hoc in Republica more uti ſolere, Ariſtidem, Niciam, cognominem meum, Pe-*

1 Coll. Nov. ταὐτὰ. 2 Deeſt in Bar. 7. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. τῇ pro τῆς. 4 Abeſt a Coll. N. 5 Τί Bar. 7. & Coll. Nov. ſec. manu 6 Coll. N. altera manu κἀν ταῦτα· olim autem ἐνταῦθα. 7 Coll. Nov. καὶ τῶν ἄλλων. 8 Olynth. 3ª. *Cant.*

εικλέα. δύο τοίνυν ταῦτ' ἄν τις τῶν λόγων τούτων [1]ἐπισημήναιτο. ἓν μὲν [2]ὅτι οὐ κατ' ἀνάγκην, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως καὶ γνώμης ἐπιεικείᾳ τὴν μνήμην τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸν ἔπαινον τούτων ἐποιήσατο, ἕτερον δὲ ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδοξότατα αὐτοῖς ἀπέδωκεν ὧν κατηγόρηκεν ὁ Πλάτων. ὁ μὲν γὰρ, κολακείας καὶ δουλείας καὶ τῆς ἡδονῆς θεραπευτὰς, καὶ μηδὲν πλέον τοῦτο σκοπεῖν αὐτούς· ὅλως δ' ὡς παῤῥησίᾳ τῇ δικαιοτάτῃ χρωμένους, καὶ τὸ χαρίζεσθαι μηδαμῶς πρὸς τὸ βέλτιστον, ὅπως ἐπαινῶν φαίνῃ, τὴν αὐτοῦ τῷ Θουκυδίδῃ φωνὴν ἀφιεὶς. ἐπεὶ καὶκεῖνο, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄνω λόγοις ἐπεδείκνυμεν, θαυμαστὸν ὅσον φησὶ προσεῖναι τῷ Περικλεῖ τῆς ἐλευθερίας καὶ παῤῥησίας, ὃ γὰρ ἄγεσθαι μᾶλλον ἢ ἄγειν τὸν δῆμον, καὶ μὴ πρὸς λόγων χαριεῖται σκοπεῖν, ἀλλ' ὅπερ βέλτιστον αὐτοῖς ἡγεῖτο, τοῦτο συμβουλεύειν. [3]ἐπαινῶν [4]δὴ- 443
που καὶ τὸν Νικίαν ἅπερ τὸ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπιτηδεύειν. οὕτω καὶ ἔντιμα καὶ ὁμολογούμενα ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν εἴρηκεν ὁ Δημοσθένης. φέρε δὴ σκεψώμεθα καὶ πρὸς τούτοις μετὰ πάσης εὐμενείας,, ὥσπερ ἐν κοινῷ τινι τῶν Ἑλλήνων συλλόγῳ. πάντως δὲ ἄκρως μὲν ἀμφοτέρω τὼ ἄνδρε· οὐδὲν μειράκιον δὲ οἱ λόγοι. ἀλλὰ μὴν τόγε λέγοντα αὐτῷ, ὅπως τις βούλεται πλέναι, οὕτως ἐχέτω ταυτί. ἀλλ' ὅγε βουλόμην εἰπεῖν, πότερος ἡμῶν τὴν ὅλην γνώμην φιλανθρωπότερον, καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς λόγους δεξιώτερον κεῖται τοῦτο τὸ μέρος· πότερ' ὅστις αὖτ' ἀμελείας ἀνάγκης ὑπαρχούσης κακῶς λέγειν εἵλετο τοὺς ἄνδρας, ἢ ὅστις οὕτος μὲν τοῦ παροξύνοντος οὐ προσῆκεν, οὐδ' ἠξίωσεν αὐτὸν σεμνύειν, οἷς ἕτεροις ἔμελλε κακῶς ἐρεῖν, πάλιν δὲ μισθαμοῦς ἀνάγκης ὑπαρχούσης, ὅτι τοῖς βελτίστοις αὐτῶν ἐμνημόνευσεν ἐξεπίτηδες; μῶν δὴ φαυλοτέρα τῆς διαλεκτικῆς ἡ ῥητορικὴ φαίνεται. καίτοι ἔγωγ' ὤμην οὐ πάνυ ταῦτ' ἀλλήλων κεχωρίσθαι, ἀλλ' εἶναι τινὰ διαλεκτικὸν μέρος τῆς ῥητορικῆς, ὥσπερ τῆς ἐρώτησιν τοῦ παντὸς λόγου, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ τοῖς δρομεῦσι μίστυν 444

riclem; quos laudant cuncti, non etiam imitantur. Duo ſunt igitur in his verbis notanda. Unum, quod non per neceſſitatem, ſed obiter & animi aequitate ductus hos viros citavit atque laudavit. Alterum, quod etiam ea, quae ſunt Platonis criminationibus maxime contraria, illis tribuit. Nam ille adulatores eos, ſervos, libidinis miniſtros eſſe, nec aliud quicquam ſpectare dixit; hic eos, tanquam qui juſtiſſima in dicendo libertate ſint uſi, & gratiam honeſtati longe poſtpoſuerint, laudavit, atque idem, quod Thucydides, pronunciavit. Nam & ille, ut ſupra oſtendimus, maxima libertate Periclem & audacia dicendi tradit uſum fuiſſe, nec populo magis paruiſſe quam imperaſſe, neque tam quid quod gratum foret, diceret, quam quid optimum ſuaderet, conſideraſſe. Quid & Niciam laudat, quod omne virtutis genus ſectabatur. Uſque eo Demoſthenes ea, quae tum honorifica tum teſtata eſſent, pro Viris dixit. Jam quae ſequuntur, cum omni benevolentia diſcutiamus, velut in communi quodam Graecorum conventu. Uterque certe vir ſummus eſt; nec de parvis rebus agitur. Verum quod ad dicentem attinet, eum quiſquam, quocunque volet loco, nunc ponat. Sed quod volebam dicere, uter erit humanior, & in dicendo dexterior hoc loco cenſendus; iſne, qui nulla cogente neceſſitate male de Viris loqui ſtuduit, an qui nec alterius ſtimulis eſt excitatus, neque ut ſeipſum laudaret, alios vituperare voluit, & rurſum, cum nihil eſſet neceſſe, data opera mentionem eorum fecit honorificentiſſimam? Niſi forte cuiquam vilior Rhetorica quam Dialectica videbitur. Atqui putabam ego non admodum haec eſſe diverſa, verum Dialecticam partem quandam eſſe Rhetoricae, quemadmodum eſt interrogatio ſermonis totius; & ſicut curſores no-

1 Coll. Nov. ἐπισημήναιτο. 2 Bar. 7. ὅτι τὸν ἀναγκη. 3 Lib. 7°. in fine. *Cant.* 4 Coll. Nov. Bar. 7. δή που. 5 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov.

runt

τῷ βαδίζειν, ὁμοίως τοῖς βαδίζουσιν ἅπασι τὸ θεῖν οἷόν τε, ὅτω καὶ τοὺς ῥητορικοὺς πρὸς τοὺς διαλεκτικοὺς ἔχειν. Πλάτωνα δὲ ἐξαίρω [1] λόγῳ, [2] ἱκανὸς γὰρ καὶ ἀμφότερα. ἀλλ' ὅπως γε τοῖς περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων λόγοις ἄγων ἡμᾶς οἰχήσεται. ἐπεὶ ὅπως γε οὐκ ἀλόγως ὑφ' ἁπάντων συνήγαγον τὰς δυνάμεις, Πλάτων ἔσται σύμμαρτυς, οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἴσως ἔξω τοῦ πράγματος. ὅταν γὰρ περὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ὀρθότητος διαλεγόμενος τοὺς ἥρωας ῥήτορας εἶ) λέγῃ, καὶ πάλιν διαλεκτικούς, τότ' ἄμφω δήπου [3] μαρτυρᾷ, καὶ τῷ ῥητορικῷ ὑ κολάκων [4] ἔργον ἀλλ' ἡρώων πιῶν εἶ). ὥστε μὴ τοῖς μαγείροις γε προσήκειν ἀπειχάζειν τοὺς ἐπιτηδεύοντας αὐτῷ, ἀλλὰ τοῖς ἥρωσι μᾶλλον· καὶ τῷ διαλεκτικὴν αὖ τῇ ῥητορικῇ προσήκειν. ὅταν γὰρ διὰ μέσου τοῦ τῶν ῥητόρων ὀνόματος τοὺς διαλεκτικοὺς τοῖς ἥρωσι συνάπτῃ, πῶς οὐχ ὃ λέγω μαρτυρᾷ; ἀλλ' ὑπὲρ μὲ τούτων ὑ διαφέρομαι. ὅτι
445 δ' ὑ μόνον ἐξ ὧν [5] Δημοσθένης ϗ Θουκυδίδης ϗ Αἰσχίνης μαρτυροῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὧν αὐτὸς Πλάτων ὡμολόγησεν ἐν αὐτοῖς τούτοις τοῖς διαλόγοις, καὶ νὴ Δί' ἐν αὐτῷ γε τούτῳ τῷ μέρει τῶν λόγων ἐν ᾧ [6] καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν [7] διήλεκται, καὶ μάτην ἅπαντα εἰρῆσθαι, καὶ ψευδεῖς εἶ) τὰς βλασφημίας συμβαίνει, πρὸ τοῦ ἤδη βούλομαι δεῖξαι. εἰ μήτῳ δοκῶ πολυπραγμονεῖν, λίαν ἀκριβῶς ἅπαντ' ἐξετάζων, ὅμως δὲ τοσοῦτον προειπεῖν βούλομαι· εἰ γὰρ ἀλοίην ψευδόμενος, δίδωμι καὶ πάντα ἐξαλεῖψαι τῷ βουλομένῳ, καὶ χάριν προσείσομαι· εἰ δ' ἀληθείαν λέγων ὑχ ἥδιστα ἐρῶ πᾶσιν, ἄλλος ἂν εἴη λόγος. τὴν μὲν ἀλήθειαν ὡς χρὴ τιμᾶν, πολλοὶ μὲν εἰρήκασιν, οὐ μὴν ἔσθ' ὅστις πλείονος ἄξιος ἢ Πλάτων. παρέστι δ' ὃ λέγω σκοπεῖν ἤδη. [8] ὡρμήθη μὲν γὰρ ἅπας αὐτῷ διάπονος ὁ περὶ τῶν ἀνδρῶν λόγος ἐκ τούτου. δύο τούτων προκειμένων ὑμῖν, τὸ μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, τὸ δὲ πρὸς τὸ βέλτιστον, τοὺς ῥήτορας εἶ) τούτων ἄρα. τὸ πρὸς τὸ χαρίζεσθαι βλέποντας, ϗ

runt incedere, non item omnes, qui incedunt, currere, eodem prorsus modo ad dialecticos habere se oratores. At Platonem excipio, siquidem in utraque re praestat. Veruntamen suis de Viris disputationibus nos non capiet. Quod enim non absurde, nec praeter rationem facultates illas conjunxi, Plato mihi testis erit, quandoquidem nec hoc fortassis extra rem videbitur. Cum enim de nominum recta ratione disputans, heroas dicit esse oratores, atque iterum dialecticos; utrunque testatur, nec Rhetoricam adulatorum sed heroum artem esse; itaque non coquis potius quam heroibus ejus studiosos esse conferendos, & Dialecticam rursum ad Rhetoricam pertinere. Etenim cum per medium oratorum nomen dialecticos cum heroibus conjungit; omnino, quod volumus, verum esse testatur. Verum de his non disputo. Quod autem non ex Demosthenis, Thucydidis, & Aeschinis testimoniis modo, sed ex iis etiam, quae Plato ipse in hoc ipso dialogo protulit, atque etiam in ipsa dialogi parte, in qua de Viris disputat, cum frustra cuncta dicta, tum falsa esse crimina efficiatur, id jam volo ostendere. Quod si cui nimius videor, dum singula nimis diligenter examino, is hoc sibi praedictum habeat; Si mentitus esse deprehendar, omnia delere cuilibet permittam, atque insuper gratias agam; sin veritate dicenda non omnes delectavero, alia res erit. Veritatem certe colendam esse ut multi dixerunt, ita major Platone nullus. Quod autem dico, nunc inspiciendum proponitur. Omnis enim de Viris sermo hanc habuit originem; cum de duobus studiis alterum ad voluptatem referri, alterum ad honestatem, censeretur, oratores in iis esse, qui gratiam captarent, atque

1 Coll. Nov. Bar. 7. τῷ λόγῳ. 2 Coll. Nov. ἱκανῶς. 3 In Cratylo. *Cant.* 4 Ἔργον Bar. 7. & Coll. Nov. rec. manu. 5 Coll. Nov. ὁ Δημοσθένης. 6 Abest a Bar. 7. & Coll. Nov. 7 Coll. Nov. Bar. 7. διείλεκται. 8 Coll. Nov. Bar. 7. ὠρμήθη.

ita

δημηγορεῖν ὅταν ὑπὲρ ἰδίων ἕνεκα τῶν ἑαυτῶν, ἄλλο δὲ μηδὲν βλέπειν. μνησθεὶς δὲ καὶ τούτων τῶν ἀν-
δρῶν, ἀφ' οὗ τὸν Καλλικλέα δὴ τοῦτον γε ὑπεξελέσθαι βουλόμενος δεῖξαι ὡσαύτως τοῖς 446
ἄλλοις ἔχοντας, καὶ οὐδὲν βελτίους ὄντας, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἀφακόνους, καὶ τοιούτους οἵους ταῖς ἐπι-
θυμίας ἐμπιπλάναι, κατηγορήσας ἃ ἐβούλετο, καὶ ταῖς συμφοραῖς ὀνειδίσας αὐτοῖς, εἶθ' ὥσπερ
τῶν φρόντων ὀπιλαθόμενος, μᾶλλον δὲ καὶ τῆς ὑποθέσεως ὅλης, ἐπέθηκεν ὅπι τελευτῆς, ὡς
εἰ τοιοῦτοι ῥήτορες ἦσαν, οἵτε τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο, (οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον,) οἵτε τῇ κο-
λακικῇ. ἔχε δὴ πρὸς θεῶν. πῶς ἄντις μᾶλλον ἀλοίη ταὐτομπία λέγων αὐτὸς αὐτῷ, ὅστις
λέγων μὲν ὡς ἦσαν κόλακες καὶ τοῦτ' ἀγωνιζόμενος, εἶτ' αὐτὸς αὖ φησιν ὡς οὐκ ἐχρῶντο τῇ
κολακικῇ· πάλιν δ' ὧν ἀφῆκεν αὐτούς, ταῦτα κατηγορᾷ. καὶ δι' ὧν μὲ ἐλέγχειν προὐθυ-
μεῖτο, ἀφ' τούτων ἀφεῖναι ἠναγκάσθη· ἀφ' ὧν δ' ἀφῆκεν ὡς ἠπάσατο τῆς κολακείας,
ἀφ' τούτων [d] ῥητορικὴν ὡς κολακείαν ἐλέγχειν ἀξιοῖ· καὶ ἅμα μέν φησιν ἐξ ἴσου τοῖς ἄλ-
λοις εἶ) τούτους, ἅμα δ' ὡ χρήσασθαι τῇ κολακείᾳ, τοῖς ἄλλοις κολακείαν ἐγκαλῶν. καὶ
μοι, εἰ μὴ τῶν ἀφακόνων καὶ τῆς τῶν κολάκων ἐπωνυμίας εἰσὶ δίκαιοι τυγχάνειν, τί τοῦτο 447
λέγεις, ὡς οὐκ ἐχρῶντο τῇ κολακικῇ; [1] εἰ δ' οὕτω μηδὲν μετὴν αὐτοῖς τῆς κολακικῆς, πῶς
μὴ τῶν κολάκων αὐτοὺς τίθης; ὅρα μὴ ὑπ' ὁμολογῇ ταῦτα ἀλλήλοις, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς
[2] ἔχῃ [e] τὸν Ἀμφίονος ἀνταποδοῦναι ῥῆσιν ὁ Καλλικλῆς, ὅτι ἄρα ὑ συμφωνᾷ Πλάτων αὐτὸς
αὑτῷ κἀν τούτοις γε. καίτοι πότερον τοῖς λόγων χρὴ πιστεύειν; πότερον τοῖς αἰτιωμένοις τοὺς
ἄνδρας καὶ ἀφαιροῦσιν, ἢ τοῖς ἀφιεῖσιν; ἤρξατο μὲν γὰρ ὡς κατήγορος· ἔληξε δὲ ὡς ἄντις
μάρτυς [3] ἥκων αὐτοῖς. καὶ μὴν εἰ μὲ ἔμελλε, τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ ἰσχυρότατον, [4] κόλακας τρόπον
τιν' αὐτοὺς ἐκ τῶν αἰτιῶν δόξειν ἀποφαίνειν, καίτοιγε φήσεσθαι γ' λόγῳ, τάχ' ἂν εἰ καὶ μὴ

ita ſui commodi cauſa concionari, nec alio ſpectare quoquam. Cum autem horum quoque Virorum mentionem feciſſet, quoniam eos Callicles exceperat; quod volebat illos aliis ſimiles, non meliores, verum & ipſos miniſtros, & ad voluptates ſuppeditandas aptos eſſe oſtendere, poſtquam, quae voluit, objecit crimina, & clades eis exprobravit, denique, quaſi priorum, atque etiam totius argumenti oblitus eſſet, haec adjicit, *Quapropter ſi illi oratores fuerunt, nec vera Rhetorica ſunt uſi* (nec enim offendiſſent) *nec adulatoria*. Mane, obſecro. Poteſtne quiſquam ſibi ipſi magis contrarius deprehendi? Qui tum, quos adulatores eſſe contenderat, deinde negat adulatoria uſos fuiſſe; tum ea, de quibus eos abſolverat, reprehendit. Itaque quibus eos argumentis conabatur convincere, iiſdem coactus eſt abſolvere; quibus autem abſolvit, quos adulationis inſimularat, iis Rhetoricam vult adulationem eſſe convincere; ac pariter eos & aliis ait ſimiles eſſe, & adulatione negat uſos fuiſſe, quam aliis imponit. Atqui ſi miniſtri ſunt & adulatores jure dicendi, cur eos negas adulationem exercuiſſe? Sin adulationem nuſquam ſectati ſunt, cur eos inter adulatores ponis? Vide ne haec inter ſe diſſideant, ac re vera poſſit Amphionis dictum regerere Callicles diſſidere ſecum Platonem in his quidem. Sed utri ſermoni credendum eſt? Eine, qui Viros accuſat & calumniatur, an qui abſolvit? Nam ut accuſator, incepit; ut teſtis, deſiit. Quinimo, ut ad firmiſſima veniamus, ſi eos adulatores quodam modo per crimina fuerat affecturus, atque ita ſermonem abſoluturus; quamvis etiam ficta pro-

1 Coll. Nov. εἰ δ' αὖ. 2 Coll. Nov. Bar. 7. ἔχει. 3 Coll. Nov. εἶκων. 4 Coll. Nov. κολακείαν.

d Ῥητορικὴν ὡς κολακείαν] Λέγει γὰρ ὡς οὐκ ἂν ἐξέπεσον, εἰ τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ χρώμενοι τὰ βέλτιστα ἔλεγον, καὶ οὐ τῇ κολακευούσῃ. e Τὸν τοῦ Ἀμφίονος] Αὐτὸν εἰσάγει τὸν Ἀμφίονα Πλάτων περὶ τὸν ἀδελφὸν Ζῆθον λέγοντα, ὅτι οὐ συμφωνεῖς σεαυτῷ περὶ τοὺς οἰκοδομοὺς, φαυλεύων ὃ ὁ τούτου μοῦσικός, ὅτι τῇ λύρᾳ τοὺς θήβας ἐτείχισεν.

tuliſſet

ὅντα κατηγόρησεν· ἀλλ' οὖν ἐδόκει γ' ἅπερ τοῦργου τ λόγων εἶ. ὅτε δ' εἰπὼν ἅπαντ' ὅσ' ἔχειν ἠγεῖτο κατ' αὐτῶν, εἶθ' ὥσπερ δικαστὴς ἑτέρου λέγοντος ἀκηκοὼς ἀφῆκε τῆς αἰτίας αὐτούς, τίς ἔσθ' ἡ χρεία τῶν λόγων; ἢ πῶς οὐχ ἅμα τε ψεύδη καὶ μάτην ἅπαντ' εἰρηται; μὴ γὰρ μελλόντων φοβεῖσθαι τοιούτων ὁποίους τινὰς [1] αὐτοὺς ὄντας ἐβού-
448 λετο δεικνύναι, τί τἀναλλως ἔδει βλασφημεῖν; ὅπου γὰρ εἰ καὶ τἀ μάλιστα ἠλέγχοντο, ὑπέρ γε πάσης τῆς ῥητορικῆς λόγου [2] καταλείπετο, ὡς ὑ τοιοῦτον εἴη, πῶς εἰκὸς ἔκ γε τῶν ἀφειμένων αὐτοῖς δοκεῖν ἐλέγχεσθαι; τὸ δὲ δὴ λέγειν ὡς οὐδὲ τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο, ὑ γὰρ ἄν ποτ' ἐξέπεσον, πῶς οὐχ ὑπερφυὲς ἤδη καὶ παρ' ὑκεῖνον αὖ τὸν λόγον ὃν [3] μικρῷ πρόσθεν ἐδείκνυμεν αὐτῷ, ὡς οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τ δικαίων λέγοντα πρὸς δῆμον σωθῆναι; πάλιν δὲ μνημονεύσωμεν τῶν ῥημάτων καὶ παραβάλλωμεν ἃτ' ὐκ λέγω, καὶ ἃ φησιν ὑνταῦθα. ὑ γὰρ ὅστις ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται, ὑθ' [4] ὑμῶν οὔτ' ἄλλῳ πλήθει ὁδενὶ γνησίως ὑδιωτεύοντι, καὶ ἀδικουμένων πολλ' ἄδικα καὶ παρανόμ' ὑ τῇ πόλει γίγνεσθαι, ἀλλ' ἀναγκαῖόν ὅστι τὸν τῷ ὄντι μαχούμενον ὑπὲρ τῦ δικαίου καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν. φέρε δὴ τί αὖ φησιν ὑνταῦθα; πρεσβύτης γὰρ [5] πόλεως ὁσῦν ἂν εἷς ποτε ἀδίκως ἀπόλοιτο ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς πόλεως ἧς πρέσβυς. ταῦτ' ὦ πρὸς Διὸς πῶς τις εἶναι φῇ
449 τῆς αὐτῆς γνώμης ἢ πρὸς τὸ αὐτὸ τελοῦντα ἅμα μὲν τὸν τῷ δικαίῳ βοηθοῦντα ἀναγκαίως ἔχειν ἀπολέσθαι ὑπὸ τῆς πόλεως ἧς πρέσβυς, ἅμα δ' ἂν [6] ἀπόληται, ὐκ ἄν ποτε τῦτ' ἀδίκως παθεῖν ὑπὸ τ πόλεως ἧς πρέσβυς; πῦ ταῦτ' ὄντι ἐοικότα, ἢ πῶς εἰς ταυτὸν [7] τελῇς; εἰ δὲ [8] δεῖ γ' τἀ μάλιστα μήτε τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο, μήτε τῇ κολακικῇ; δῶμεν δή, κακῶς λέγειν αὐτούς, ὑθ' [9] ὕτως οἴμαι προσῆκε. τί δὲ μᾶλλον κόλακας

tuliſſet crimina, aliquid tamen dixiſſe viſus fuiſſet: cum autem omnibus, quaecunque putaret contra eos dici poſſe, prolatis, poſtea velut judex, qui alterum audivit loquentem, eos abſolvit; quis eſt uſus verborum, quin omnia ſint fruſtra pariter falſoque dicta? Etenim ſi tales quales eos eſſe volebat oſtendere, non poterant videri, quorſum tot convicia? Jam cum, ut illi maxime convincerentur, Rhetorica tamen ipſa talis eſſe negari poterat; cur eam, dum alii abſolvuntur, in reprehenſionem videri incurrere ſit aequum? Quod autem dicit eos neque vera Rhetorica fuiſſe uſos, quoniam non erant offenſuri; id jam abſurdum eſt, & praeter hoc dictum, quod paulo ante citabamus, non poſſe videlicet eum, qui pro juſtitia cum populo agat, ſervari. Sed iterum verba proferamus, & inter ſe comparemus ea, quae tum illic, tum hic dicit. *Non poteſt hominum quiſquam ſervari, qui vobis vel alicui multitudini vere ſe opponat, & injuſte multa atque contra leges Reipublicae fieri prohibeat; ſed eum, qui re vera juſtitiam tuebitur, oportet ſi vel paululum victurus eſt, ſuam rem, non publicam gerere.* Hic autem quid ait? *Etenim praefectus urbis nunquam quiſquam injuſte pereat per eam Rempublicam, cui praefectus eſt.* Quomodo, per deos immortales, haec ejuſdem dicamus eſſe ſententiae, aut eodem ſpectare, ut ſimul & qui juſtitiam tueatur, neceſſe habeat per eam Rempublicam cui praefectus eſt, perire, & ſi pareat, nunquam id injuſte ab ea, cui praefectus eſt, Republica patiatur? Quae eſt in his veri ſimilitudo? Quae conſenſio? Verum ut eos maxime demus nec vera nec adulatoria Rhetorica uſos fuiſſe, nec ſic quidem, opinor, calumniis erant excipiendi. Cur enim adulatores

1 Abeſt a Bar. 7. 2 Bar. 7. καταλίπητο. 3 Coll. Nov. μικρὸν. 4 Coll. Nov. ἡμῖν. 5 Coll. Nov. τ πόλεως. 6 Coll. N. ἀπόλοιτο. 7 Bar. 7. in marg. χρ. λήγῃ. 8 Coll. N. Bar. 7. δὴ pro δεῖ. 9 Bar. 7. ὕτω προσῆκεν οἴμαι.

&

καὶ φαύλως ἐπολιτεύοντο αὐτοὺς εἰ μὴ τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο, ἢ σφόδρα αὖ καὶ χρησούς, ὅτι οὐκ ἐχρῶντο τῇ κολακικῇ; εἰ γὰρ μεταξὺ τούτων ἦσαν οἱ λόγοι καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν, οὐ κολάκων γε ἦσαν οὐδὲ φαύλων ἀνθρώπων. σὺ γοῦν αὐτός, τὰ μεταξὺ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, οὐδὲν μᾶλλον κακὰ δήπου καλεῖς. πῶς γὰρ ἂν καὶ αὐτὸ τοῦτ' ἔτι λείποιτο αὐτοῖς τὸ μεταξὺ τούτων ἀμφοτέρων εἶναι, εἰ τοῖς γε ἑτέροις οὐ ἐχοιντο; ὥστε τί μᾶλλον ψέγειν αὐτοὺς ἢ ἐπαινεῖν προσῆκεν, εἰ μηδετέρου γε μετεῖχον μήτε τοῦ καλοῦ, μήτε τοῦ φαύλου. θαυμάζω δὲ τί ἄν ποτ' ἐποίησεν, ἢ τίνα ἂν μετέδωκεν αὐτοῖς εὐφημίας, εἰ τὸ κολακείαν ἐλέγχειν ἔμελλεν, ὁπότ' αὐτῷ τῷ λόγῳ πρὸς τοῦτ' ὀφέροντα ὡς οἷόν τε μετεῖναι τούτου τοῦ πράγματος αὐτοῖς, ὅμως οὐκ ὤκνησε τὰ μηδαμῇ συμβαίνοντα κατηγορεῖν, ἀλλὰ μὲν ὅτε γ' αὐτὸς δύο ταῦτα διείλε, καὶ τὴν μὲν ἀληθινὴν προσεῖπε ῥητορικὴν, τὴν δὲ κολακικὴν, πῶς ῥητορικῆς καθάπαξ ὡς κολακείας κατηγορεῖς, καὶ ὅπου τοὺς ἄνδρας ἀφῆκας ὡς ἠπάσω, πῶς ἐλέγχεις ῥητορικὴν ἣν αὐτὸς καὶ χρησὴν προσείρηκας; εἶεν. τίνι μὲν οὖν τὸ λοιπὸν ἐχρῶντο πρὸ τούτου τοῦ λόγων, ἢ τίν' [1]ἐρρητόρευον τρόπον; εἰ γὰρ [2]μήθ' ὡς ἄν τινες κηδόμενοι, μήθ' ὡς ἄν τινες χαριζόμενοι, ἄλλος γέ τις αὐτοῖς τρόπος κατελείπετο. εἰ δὲ αὖ τρίτος τίς ἐστι παρὰ τούτους, ὃν σύ γ' ἐμνήσθης αὖ, ἀλλὰ δὴ ταύτας παρασκευὰς διωρίσω, τὴν μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, τὴν δὲ πρὸς τὸ βέλτιστον. ὥστ' ὅτε μήτε πρὸς ἡδονὴν ὡμίλουν, μήτε πρὸς τὸ βέλτιστον, πρὸς τί λοιπὸν ὡμίλουν; ἢ τῶν γ' οὓς ὄντως ἐκπεφεύγασιν ὡς ἔφησας αὐτοῖς ὡς ἀφύκτους καὶ βεβαίους αἱρήσων; ἀλλὰ μή τις αὖ τῶν ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσιν εὐμενῶν, εἰς ὑμᾶς μᾶλλον τοῦτ' ἐπα- 451
λάβῃ τοὺς σοφούς, ὡς ἄρα παντὸς μᾶλλον ὅτε τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρήσασθε πρὸς τὸ δῆμον, ὅτε τῇ κολακικῇ. τοῦτο γὰρ ἦν δήπουθεν ὃ τῷ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν. καί τοι ὅθ' ὑμεῖς

& improbos eos habeamus potius, quod vera Rhetorica non utebantur, quam probos & bonos, quia non utebantur adulatoria? Nam ſi inter has medii fuerunt eorum ſermones & conatus, non erant utique adulatorum nec improborum ſermones neque conatus. Tu certe, quae ſunt inter bona & mala, ea nec ipſe mala vocas. Nam quomodo hoc ipſum etiam illis reſtaret, ut medium tenerent locum, ſi alterutro tenerentur? Quocirca non magis contumeliam quam laudem merebantur, ſiquidem nec bonae fuerant nec malae rei participes. Miror autem quid facturus, aut qua eos laude proſecuturus fuerit, ſi fuiſſent adulationis convincendi, poſtquam eo evadente ſermone ipſo, ut viderentur ejus rei participes eſſe non poſſe, tamen ea, quae minime decebat, objicere non eſt veritus. Jam poſtquam ipſe duas poſuiſti ſpecies, & alteram veram Rhetoricam, alteram appellas adulatoriam; quomodo Rhetoricam prorſus adulationis inſimulas? Et cum Viros accuſatos abſolvis, Rhetoricam accuſas, quam etiam ipſe probam vocaveras? Age vero, qua denique dicendi forma utebantur, aut quomodo concionabantur? Etenim ſi nec ut conſulentes populo, nec ut gratificantes dicebant, alius neceſſario modus relinquitur. Nam ſi quis eſt etiam praeter hos tertius, tu quidem eum non poſuiſti, verum haec duo ſtatuiſti genera, alterum ad voluptatem, alterum ad utilitatem, loquendi. Itaque ſi nec ad voluptatem nec ad utilitatem loquebantur, quo denique ſpectabant, aut quomodo fines tuos non tranſilierunt, quos eis poſueras, quaſi certo capiendis? At vide, nequis illorum virorum ſtudioſus, in vos philoſophos hoc potius retorqueat, quaſi omnium maxime nec vera nec adulatoria rhetorica cum populo egeritis. Id enim cum quiete conjunctum erat. Quod ſi vos neu-

1 Bar. 7. ἐρητόρευον. 2 Bar. 7. rec. manu, μήθ' ὡς ἄν τινες κηδόμενοι.

tra

οὐδετέρᾳ τούτων φαίνεσθε κεχρημένοι, τί δεινὸν ἐκείνοις πεποίηται, εἰ καὶ δημηγορεῦντες, μηδετέρᾳ τούτων ἐχρήσαντο; ἀλλ' ἴσως ἀναγκαῖον [1] ἦν τῇ γε ἑτέρᾳ χρήσασθαι ἐπειδὴ ὅλως ἐφθέγγοντο, καὶ οὐκ οἷόν τε ἀμφοτέρων αὐτοὺς ἐκπεσεῖν. ὅτι μὲν τοίνυν ἀθροίζειν ὥρμηντο, Πλάτων εἴρηκε μόνος· ὡς δ' οὐ [2] τοιοῦτον τὸ ἐκείνων πρᾶγμα, πάντες τε λέγουσι, καὶ προσέτι αὐτὸς Πλάτων προσομολόγηκεν, ὥσθ' ἣν ἐπήνεγκε μόνῳ αὐτῷ αἰτίαν εἰ φαίνεται λύων αὐτὸς, λείπεται τὴν ἐξ ἀρχῆς δόξαν κρατεῖν, ὡς ἀγαθοί γ' ἦσαν πολῖται καὶ τὰ βέλτιστ' ἐδημηγόρουν. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ἂν [3] μᾶλλον φαίην, ἢ ῥήτορας ὄντας, αὐτοὺς μηδετέρᾳ χρήσασθαι τῇ ῥητορικῇ. σκοπῶ δὲ κἀκεῖνο, ὡς εἰ μέν ἐστιν ἡ ῥητορικὴ κολακεία, καθάπαξ [4] δεῖ τῇ κο-
452 λακείᾳ χρωμένους αὐτοὺς φαίνεσθαι, ἐπειδή γε ἦσαν ῥήτορες. ὥστε πῶς ἢ ἐκείνοις ἀπολύσῃ τὴν αἰτίαν, ἢ ῥητορικὴν προσείρηκέ τινα ἀληθινήν; εἰ δ' αὖ [5] χρηστὸν ἢ σπουδαῖον ἡ ῥητορικὴ, δεῖ δὴ βελτίστου δοκεῖν μέλειν αὐτοῖς. ὥστε πῶς, ἢ ἐκείνους μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον λέγειν αἰτιᾶται, ἢ τὴν ῥητορικὴν κολακείαν καλῇς; εἰ δ' αὖ διπλῆν τι τὸ τῆς ῥητορικῆς ἐστι, καὶ τὸ μέν, [6] αὖ κολακεία τε καὶ αἰσχρὰ δημηγορία, τὸ δ' ἕτερον πραγματεία τῆς δικαίας, ἀναγκαῖον ἐκείνοις τῆς γ' ἑτέρας μετεῖναι σαφῶς γε ἔτωσί. πῶς οὖν ἀμφοτέρων ἀποστερεῖς αὐτούς; καὶ μὴν εἴγε καὶ δικαίως ἀποστερεῖς ἀμφοτέρων, τρίτη τις ἂν εἴη παρ' ἀμφοτέρας ταύτας ῥητορικὴ πάλιν. ὥσθ' οὐδὲ διπλῆν ἔτι [7] τούτῳ τῷ λόγῳ, τὸ τῆς ῥητορικῆς· ὃ δ' ἔδειξε δήπου Πλάτων ἥπερ ἦν ἡ τρίτη. καὶ μὴν εἰ μέσον [8] τί τούτων ἐστὶ τῆς τε πρὸς ἡδονὴν λέγειν καὶ τῆς πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐδ' ὅπως ἐκείνους γε [9] προσῆκεν ἀκούειν κακῶς. καὶ γὰρ εἰ μὴ τὰ βέλτιστα ἐδημηγόρουν, οὐκ ἐδημηγόρουν γε πρὸς ἡδονήν. οὐ τοίνυν μόνον ἐξ ὧν αὐτὸς ἀφῆκε τῆς τῶν κολακεύειν αἰτίας, δείκνυσι μάτην τὰς βλασφημίας τὰς [10] κατ' αὐτῶν πεποιημένος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν τὴν
453 Ἀριστείδῃ ἐπήνεσε λαμπρῶς [11] ὅτῳ μετ' ἐκείνους. εἰ μὲν γὰρ μηδένα μηδαμῶς εἶχεν ἐπαι-

tra fuiſtis uſi, quid illi commiſerunt, cum etiam concionantes neutram exercuerunt? At neceſſario, ni fallor, alterutra, utebantur, quandoquidem prorſus loquebantur, nec poterant utraque carere. Jam eos ad miniſtrandum proruiſſe, ſolus dixit Plato; caeterum rem ita ſe non habuiſſe, cum omnes, tum ipſe inſuper Plato confeſſus eſt. Quapropter ſi crimen hoc, quod ſolus impoſuit, ipſe diluit; antiqua confirmatur opinio, probos eos cives fuiſſe, & optima quaeque pro concione ſuaſiſſe. Atque ego quidem hoc potius dixerim, quam eos, cum oratores eſſent, neutra fuiſſe Rhetorica uſos. Sed & illud conſidero, ſi Rhetorica ſit adulatio, omnino hos adulationem exercuiſſe, quandoquidem oratores erant. Cur igitur vel hos abſolvit, vel quandam dixit eſſe veram Rhetoricam? Sin bona res eſt & expetenda Rhetorica, nimirum hi optimarum rerum curam geſſerunt. Cur igitur vel hos optime dixiſſe negat, vel Rhetoricam vocat adulationem? Quod ſi duplex eſt Rhetoricae genus, quorum alterum ſit adulatio, turpiſque concio, alterum juſtitiae cura; alterum in his manifeſto cerni oportet. Cur igitur aufers utrumque? Sin utrumque recte aufers, tertia quaedam praeter utranque erit Rhetoricae ſpecies. Itaque non jam duplex erit Rhetorica; neque tamen Plato, quae eſſet tertia, oſtendit. Atqui ſi qua eſt inter eam quae ad voluptatem & quae ad utilitatem refertur, media dictio, ne ſic quidem hos male decebat audire. Etenim ut non optime, ita neque peſſime loquebantur. Quid quod non ex eo ſolum, quod eos de adulatione abſolvit, fruſtra maledixiſſe convincitur, ſed & quod Ariſtidem poſt hos magnifice laudavit? Etenim ſi neminem uſquam laudare po-

1 H. Bar. 7. rec. manu, & mox in marg. ἐπειδὴ ὅλως ἐφθέγγοντο. 2 Bar. 7. τοιοῦτο. 3 C. N. φαίην μᾶλλον. 4 Coll. N. δὴ pro δεῖ. 5 Coll. N. χρηστὸν. 6 Bar. 7. αὐτῆς. 7 Bar. 7. τῷ λόγῳ τούτῳ. 8 Abeſt a Bar. 7. & Coll. N. 9 Ita *Cant.* & Coll. N. Vulg. προσῆκεν. 10 Coll. N. Bar. 7. κατ' αὐτῶν. 11 Coll. N. ὅτῳ σοι.

νέσαι, μηδ' ἂν εὑρεῖν ὅστις ῥήτωρ δίκαιος καὶ χρηστὸς γεγένηται, τάχ' ἄν τις ἔφησεν ὡς ἐκ
περιουσίας ὀπὴ τῷδ' ἦκε τὸ μέρος [1] τῷ ἐλέγχειν τὸς ἄνδρας, ἵνα πανταχόθεν τὸν κατὰ
τῆς ῥητορικῆς λόγον βεβαιώσηται· μέλλοντι δ' ἐπαινέσεσθαι καὶ ὀντινοῦν, τί κέρδος ἦν τού-
τοις κακῶς εἰπεῖν; ὁ γὰρ τὶς ἄριστος τῶν πολιτευσαμένων περὶ ὑκείου λέγειν, οὐδ' εἰ
βελτίων τούτων Ἀριστείδης, ἀλλ' εἰ ἔνεστι τῇ ῥητορικῇ τὸ ὑπὲρ τοῦ δικαίου λέγειν. ὥσθ'
ὅτε καὶ ὁστισοῦν [2] εὑρέθη τοιοῦτος, πολλῷ πλήσιον ἦν ἂν ὥσπερ [3] ἂν εἰ καὶ τούτων ὁστισοῦν
τοιοῦτος εὑρητο. τὸ δὲ δὴ καὶ ἄλλους γεγενῆσθαι φάσκοντα, καὶ Ἀθηναίοις καὶ ἑτέροις,
καὶ νὴ Δία προσθέντα γε καὶ ἔσεσθαι, ὅμως εἰς τοσοῦτον φιλονεικίας προὐλθεῖν, τίν' ἔχει λόγον; ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἦν ὑπὲρ οὗ πράγματος δοκεῖν ἀμουσάζειν. τοῦτο
δὲ ἰδίᾳ τινὰς κακῶς εἰπεῖν βεβουλῆσθαι. ὥστε δικαίως μὲν αὐτοῖς ἐγκεκλημένων, οὐδὲν
πλέον εἰς τὸς κατὰ τῆς ῥητορικῆς λόγους. ἀκριβοῦσθαι δ' ἃ μὴ προσῆκε, μάταιον
ἐξ ἀμφοῖν ἡ βλασφημία. ἀλλ' οἶμαι ἅμα μὲν τοῖς εἰρημένοις κατ' ἐκείνων λόγοις αἰσχυ- 454
νθεὶς, ἅμα δ' ἡττηθεὶς τῆς ἀληθείας, ὃ κακῷ τὸ κακὸν ὃ μὴ καλῶς γ' ἰάσατο, μᾶλ-
λον δ' ἀγαθῷ τὸ κακὸν ἐξήλεγξε, τῷ γ' Ἀριστείδῃ τἀ πρέποντ' ἀποδούς. καίτοι εἰ μὲν
μηδεὶς ῥήτωρ ὠφελεῖ, τί τοῦτον κοσμεῖς; εἰ δ' οὗτός γε σαφῶς δίκαιος, τί σοι πλέον
τῆς ἐκείνων κακίας; οὐδὲ γὰρ ἂν ἐλέγχῃς, ὃ βούλει ποιεῖς. οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἡ ῥητο-
ρικὴ φαῦλον τοῖς ὅλοις. πόθεν οὖν εἰς ταῦθ' ἥκωκεν; καὶ πῶς ταῦθ' ἅμα τὶ ἡ ἐκεῖ-
να [4] λέγων φαίνεται; ὅθεν ἐρώτημ' ἐκεῖνος, πότερόν σοι δοκοῦσι πρὸς τὸ βέλτιστον αἰεὶ
λέγειν οἱ ῥήτορες; τοῦτο σκοπούμενοι ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτιστοι ἔσονται, καὶ πρὸς τὸς
αὐτῶν λόγους, ἢ ἡ ὅτι πρὸς τὸ χαρίζεσθαι τοῖς πολίταις ὡρμημένοι, καὶ ἕνεκα οὗ ἰδίου οὗ ἑαυ-
τῶν [5] ὀλιγωροῦντες οὗ κοινοῦ, ὥσπερ παισὶ προσομιλοῦσι τοῖς δήμοις, χαρίζεσθαι αὐτοῖς πει-

tuiſſet, nec orator ullus juſtus ac probus fuiſſet repertus, exiſtimaſſet eum quiſpiam obiter in hanc ſermonis partem, qua Viros refellit, deveniſſe, ut undique Rhetoricam oppugnaret; cum autem aliquem laudaturus eſſet, quid attinebat his maledicere? Nec enim quis optime Rempublicam gubernaſſet, neque an his praeſtaret Ariſtides, quaerebatur, ſed hoc, num poſſet juſtitiam Rhetorica tueri. Quocirca cum erat aliquis talis inventus, id perinde fuerat, ac ſi etiam horum aliquis talis fuiſſet. Cum autem is, qui & alios cum Athenis tum alibi diceret extitiſſe, atque etiam extituros eſſe adjiceret, tantam tamen cum his contentionem ſuſcepit, id omni caret ratione. Ut enim illud erat cauſae ſtudentis, ita hoc proprie quibuſdam volentis maledicere. Quamobrem ſi merito fuiſſent accuſati, nihil id Rhetoricae nocuiſſet; cum autem fuerint mendaciis oppreſſi, ſupervacua deprehenditur utrinque maledictio. Verum, ut arbitror, cum pariter & conviciorum in hos jactorum ipſum puderet, & a veritate vinceretur, non malo malum ſanavit potius, non recte ſaltem, quam bono malum refutavit, poſtquam Ariſtidi debitum tribuit honorem. Atqui ſi nullus eſt bonus orator; cur hunc laudas? Sin hic manifeſto juſtus eſt, quid ex illorum malitia lucraris? Nec enim etiamſi eos conviceris, quod voles, efficies. Siquidem non ideo pejor erit in univerſum Rhetorica. Unde ergo huc perductus eſt, & quomodo tum haec tum illa dicit? Ex illa quaeſtione, *Utrum tibi ſemper optime videntur oratores dicere, & id ſpectare, ut ex ipſorum ſermonibus quam optimi cives evadant; an hi quoque civibus gratificari ſtudent, ac bono publico propter privatum neglecto, cum populo tanquam cum pueris verſantur, gratiam tantummodo ſtu-*

1 Coll. Nov. τὸ rec. manu. 2 Coll. Nov. τοιοῦτος εὑρίθη. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἂν ἦν. 4 Bar. 7. φαίνεται λέγων. 5 Coll. Nov. ὀλιγωροῦντες.

dentes

ῥώμυλοι μόνον, εἰ δέ γε βελτίους ἔσονται ἢ χείρους ἀφεὶ ζῶντα, οὐδὲν φροντίζουσι. ἐγχρῶ γὰρ
434 αὐτὸν εἰ ταμάλις' ἐβούλετο τῷ ῥητορικῷ κακῶς λέγειν, τὸ γ' ἐρώτημα φυγεῖν, διπλῆν
ὂν τῷ μέλλοντι ὑπολήψεσθαι, καθάπερ τὰ παραδείγματα ἁπλῶς ὑπεσήμαινεν· (λέγω
[1] τὸ τοῦ κυβερνήτου [2] καὶ τοῦ μηχανοποιοῦ, καὶ τἆλλα.) νῦν δ' ὅτ' οὐκ ἦν [f] ἑτέρων ἀναγκαίας οὔ-
σης ἀποκρίσεως, ὥστε κατ' ἀμφότερα ἀλυσίτελον, ἀφίζηται ἐπιθέσιν, καὶ δίδωσι τὰ [g] δεύ-
τερα τῷ Καλλικλεῖ, ἀμέλει καὶ λέγει, Οὐκ ἁπλοῦν ἔστ' ἐρωτᾷς. εἰσὶ μὲν γὰρ οἱ κακόμυθοι
τῶν πολιτῶν λέγουσιν, ἃ λέγουσιν, εἰσὶ δὲ καὶ οἵους σὺ λέγεις. νὴ Δί' εἴποι τις ἄν, αὐτὸ γὰρ τοῦτο
[3] σκοπῶμεν, τὸ δεῖξαι καὶ διελέσθαι διττὴν οὖσαν τὴν ῥητορικήν, τὴν μὲν οἷον εἶδος βελτίους, τὴν δὲ
φαύλου ἡδονῆς. ἐγὼ δ' εἰ μέν ἐστι διπλοῦν ἡ ῥητορική, ἢ μή, τότε δεῖν οἶμαι ζητεῖν, ὅταν καὶ
τὴν φιλοσοφίαν εἰ διπλοῦν ἐστιν ἐπισκοπῶμεν, καὶ [4] τὴν ἰατρικήν, καὶ [5] τὴν κυβερνητικήν,
ἀφὰ τοὺς ἐφ' ἑκάστῃ τῶν ὄντως ἁμαρτάνοντας. πολλὰ δ' ἂν φαίην, σκοπεῖν μὲν
ὅπῃ οὐχ οὕτως ἐλέγετο ἐν τοῖς λόγοις τοῖς πρὸς Πῶλον, ἀλλ' ἁπλῶς οὕτωσὶ πολιτικῆς μο-
435 νον εἶναι εἴδωλον [6] ἥκουσαν ἡ ῥητορική. ἔπειθ' ὅτι εἰ ταμάλιτα διπλοῦν ἐνεθυμήθημεν τὴν ῥη-
τορικήν, οὐκ ἐν οἷσδε λόγοις κακῶς αὐτὴν λέγειν σκοπεῖν, ἐν τούτοις σκοπεῖν ἐπαι-
νοῦντα φαίνεσθαι, ἐφ' οἷς ἤλεγχεν ἀφιέναι. χρεὼν γὰρ ὅστις διπλοῦν ἐστὶ φάσκειν καὶ πειρώ-
μενον καθάπαξ φαῦλον ὂν δεῖξαι, μὴ δύνασθαι. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον, εἰ μὴ ἤλεγξεν ὡς
ἔστι κολακεία τοῦτ' ἂν ἰσχυρὸν μένειν, ἐπεὶ δ' ὑφαμοῦ τοῦτο [7] διδάξαι δεδύνηται, καταφεύ-
γειν εἰς τὸ διπλοῦν ἐστὶ λέγειν; τὸ δὲ δὴ πάντων μέγιστον, [h] εἰ χρὴ ᾧεσθαι χρῆναι τοὺς μὲν ἐπαινεῖν τοὺς
ῥητόρων, τοὺς δὲ κακῶς λέγειν, τί δή ποθ' ὁ Σωκράτης, αὐτὰ δὴ ταῦθ' ὑπολαβών, Ἐξαρκεῖ

dentes inire, nec meliores per haec am pejores evadant, curantes? Nam oportebat, eum ſi Rhetoricam plurimum calumniari voluiſſet, eam quaeſtionem fugere, quae reſponſuro duplex eſſet, & quaſi exempla (gubernatoris & machinarii ac reliquorum dico) ſimpliciter concludere. At nunc, cum nec alterutrum eſſet neceſſario reſpondendum, nec utrumque poſſet dilui, dividit quaeſtionem, & ſecundas partes Callicli tribuit, atque ait, *Non eſt hoc, quod quaeris, unius generis. Etenim quidam cum cura civium dicunt omnia, nonnulli etiam, ut tu ais.* At, inquiet aliquis, hoc ipſum ſtudes, ut oſtendas duplicem eſſe Rhetoricam, alteram honeſtatis, alteram voluptatis cauſa inventam. Ego vero, ſitne duplex an non Rhetorica, tunc quaerendum cenſebo, cum de Philoſophia quoque, & Medicina, atque etiam arte gubernandi, num propter eos, qui ſingulis in artibus peccant, duplices ponendae ſint, inquiremus. Cum autem permulta ſunt dicenda, tum hoc primum, non ita te, quando cum Polo diſputabas, dixiſſe, verum ſimpliciter Rhetoricam civilis ſcientiae partis ſimulacrum vocaſſe. Deinde ut maxime duplicem putaret eſſe Rhetoricam, non tamen in ea ſermonis parte, qua contra illam dicere ſtatuerat, laudibus eam proſequi debebat, neque cum reprehenderet, abſolvere. Eſt enim aliud, duplex aliquid eſſe dicere, & cum improbum prorſus eſſe coneris demonſtrare, non poſſe. Eſt etenim abſurdum, cum, ſi adulationem eſſe conviciſſet, id ratum fuerit habiturus; poſtquam id oſtendere non poteſt, ad diviſionem confugere. Quod autem eſt longe maximum, ſi putabat oratores alios laudandos, alios vituperandos eſſe, cur Socrates, cum haec reſpondiſſet, *Sufficit*:

1 Coll. N. τὰ τοῦ. 2 Coll. N. Bar. 7. καὶ τὸ τοῦ. 3 Bar. 7. σκεψυμεῖ. 4 Coll. Nov. τὸν τε. 5 Τὴν Bar. 7. pro τὴν γε, Similiter & Coll. Nov. 6 Bar. 7. ἥκουσιν. 7 Coll. Nov. δεῖξαι.

f Ἑτέρων] Τῆς ἀπολογίας ἢ καλοῖ, ἢ κακοί. g Δεύτερα τῷ Καλλικλεῖ] Τὸ πρὸς ἀμφότερα ἀπολογίσθαι. h Εἰ χρὴ ᾤετο χρῆναι] Ο λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, οὐκ ἐχρῆν αὐτὸν βουλόμενον τοὺς μὲν ἐπαινεῖν τῶν ῥητόρων, τοὺς δὲ κακίζειν, χωρῆσαι καὶ ῥητορικῆς εἴδη τινὰ, καὶ διπλῆν αὐτὴν εἶναι λέγειν, καὶ οὐκ ἐπαινοῦντα μόνον τοῦτον, ἀλλ' ἐπιτιμᾶν ὅτι φαύλη τίς ἐστι μόνον, καὶ ὃ τὸ μὲν αὐτῆς χρηστὸν τὸ δὲ φαῦλον.

εἰ γὰρ καὶ τοῦτ' ὀρθῶς διπλοῦν, τὸ μὲν ἕτερον τούτου κολακεία ἂν εἴη καὶ αἰσχρὰ δημηγορία· τὸ δ' ἕτερον καλὸν τὸ φιλοσοφίζειν ὅπως ὡς βέλτιστ' ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί, ἣ βελτιώσθαι λέγονται τὰ βέλτιστα, εἴτε [1] ἡδίω εἴτε ἀηδέστερ' ὀρθῶς τοῖς ἀκούουσιν. ὅπου θεὶς καὶ διελόμενος, πάλιν πρὸς θάτερον φιλονείκως ἀπέκλινεν, ἐπειπών, ὅτι Ἀλλ' οὐ πώποτε σὺ ταύτην εἶδες τὴν ῥητορικήν, ἣ εἰπὲ ἔχεις τῶν ῥητόρων τοιοῦτον εἰπεῖν, τί ἔχει καὶ 457
ἐμοὶ [2] φέρεσθαι αὐτὸν ὁπόταν ὀρθῶς; [1] μὴ γὰρ ὅτι ὑπνοῖ λέγεις τῷ ῥήματι, ἃ πώποτε εἶδες, μᾶλλον μὲν δὴ τί σοι τοῦτο διαφέρει, εἰ [3] καὶ μὴ εἶδον, ἔχω δ' εἰπεῖν. ἔπειτ' οὐδὲ ὡς ἐλέγχῃ δὴ τούτου, τῶν τότε ὄντας ἐλέγχῃ ῥητόρων, ὧν' ὡς εἶδεν ὁ Καλλικλῆς, Ἀλλ' ὡς ἀκοῦσαι αὐτὸν εἰκὸς εἶναί φησιν. ὑπὲρ ὅτου ἐλέγχειν πειρᾶται, κατὰ πάντων ἐθέλει λέγειν. οὕτω [4] κατηγορῶ μὲν, ὡς ἁπλῶς κακῶς τῆς ῥητορικῆς, ἠναγκάσθη διπλοῦν αὐτὸ θέσθαι θέμενος δὲ διπλοῦν, αὖθις αὖ τοῦτ' ἀναιρεῖν πειρᾶται, τῷ κατὰ πάντων ἐθέλειν λέγειν. δῆλον δὲ καὶ τοῖς ἀμοιβαίοις. ἔχει γὰρ ὑπνοῖ· Ἀλλὰ μὰ τὸν Δί' οὐκ ἔχω σοι εἰπεῖν τῶν νῦν ῥητόρων οὐδένα. τί δὲ τῶν παλαιῶν ἔχεις τίν' εἰπεῖν; δῆλον ὅτι [5] ὡς οὐδ' ἐκείνων οὐδενὸς χρηστοῦ γεγενημένου. τί δ' ἂν βουλόμενος, ἣ τούτου ἔφευγε τῶν παλαιῶν ὄντας, ἣ ἐκεῖνον ὅλως εἰτινα τῶν πάντων εἰπεῖν [6] ἔχῃ [7] προϋκαλεῖτο. καί τοι πῶς οὐκ ἐναντίον φθέγγεται, λέγειν μὲν ὡς οὔπω ταύτην εἶδε τὴν ῥητορικήν, ὅταν περὶ βουλε- 458
ται μηδένα πω τοιοῦτον γεγενῆσθαι ῥήτορα, πάλιν δ' ἀποφαίνειν ὡς [8] Ἀριστείδης τοιοῦτος εἴη γεγονώς; τούτων γὰρ ἀνάγκη θάτερον ψεῦδος εἶ). καὶ πρὸς τοσοῦθ' ἥκει τὸ ἀφαιρεῖν αὐτὸς αὑτῷ, ὥσθ' ἅμα μὲν λέγειν ὡς οὐδεὶς Ἀθήνησι πολίτης εἴη ἀγαθὸς

Nam ſi & hoc duplex eſt, alterum eorum erit adulatio, turpiſque concio; alterum honeſtum, cum quam optimos reddere civium animos conamur, & optima quaeque certatim dicimus, ſive ea grata ſint auditoribus ſive ingrata: Cur igitur poſt hanc diviſionem, rurſus in alteram partem inclinat, & ſubjicit; *At nunquam tu Rhetoricam talem vidiſti, aut ſi quem potes oratorem talem nominare, cur eum mihi, quis ſit, non indicas?* Nec enim duntaxat ad verbum dicit, nunquam vidiſti. Nam primum quid tua refert, an viderim, ſi nominare poſſum. Deinde nec ii, quos reprehendit, erant ejus aetatis oratores, aut quos Callicles viderat, verum de quibus eum audire potuiſſe ait. Itaque cum hos ſtudet convincere, contra cunctos habet in animo dicere. Quocirca dum Rhetoricam in univerſum conatur condemnare, duplicem cogitur eam ponere; poſtquam autem duplicem poſuit, rurſus hoc tollere conatur, dum contra omnes vult dicere. Id quod etiam ex reſponſionibus patet. Sic enim fere habent; *At per Jovem nullum equidem poſſum hujus aetatis oratorem nominare. Quid autem? Num potes ex antiquis aliquem dicere?* Quaſi nec illorum quiſquam probus fuerit. Alioqui cur vel illos, qui erant antiqui, culpabat, vel ex ipſo, ſi quem omnino nominare poſſet, quaerebat? Verum nonne haec aperte ſecum diſſentiunt, ſi, cum dixerit nondum talem extitiſſe Rhetoricam, ſive nondum talem extitiſſe oratorem (hoc enim vult dicere) rurſum dicat Ariſtidem fuiſſe talem. Nam horum alterutrum neceſſario falſum eſt. Et eouſque ſecum pugnat, ut ſimul neget Athenis ullum bonum extitiſſe

1 Coll. Nov. ἰδίῳ. 2 Coll. Nov. Bar. 7. αὐτὸν ἴφεσθαι. 3 Bar. 7. & Coll. N. rec. manu. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. κατηγορῶν. 5 Abeſt a Bar. 7. 6 Coll. Nov. ἴχειν. 7 Bar. 7. προϋκαλεῖτο. 8 Coll. Nov. ὁ Ἀριστείδης.

ì Μὴ γὰρ ὅτι] Πρὸς τὸ φιλονείκως εἶπεν ἡ παρασκευὴ αὕτη. θέλων γὰρ Ἀριστείδην δεῖξαι τὸν Πλάτωνα φιλονείκως πρὸς τὸν Καλλικλέα τοῦτο εἰπόντα, ἐπάγει· λέγει γὰρ ὁ Καλλικλῆς ἀτοσὶ τῷ ῥήματι, μὰ φέρει μοι, ὦ Πλάτων, τὸ ὑπνοῖ εἶδες.

civem,

γιγνημένος, ἅμα δ' ὡς ἂν ἄλλοθι τοιῦτοι γενόμενοι μαρτυρεῖν, καὶ [1] προσμαρτυρεῖσθαί γε ὅτι καὶ γενήσονται. ἴσως δ' ἄτοπος κἀκεῖνο θαυμάσειεν, ὅτι τέτταρας μὲν ἐφεξῆς εἶπε κακῶς, καὶ ταῦτα τῶν Ἑλλήνων τοὺς φαυλοτάτους· ἑνὸς δὲ πρὸς εὐφημίαν ἐμνήσθη μόνου, [k] καὶ παρῆλθε μὲν, Νικίαν τὸν Νικηράτου, καὶ ταῦτα τὸν ἐφ' αὑτῷ ῥήτορων ὄντα, ὅτι μὴ καὶ τοῦτον πρὸς ἀλγκβολιὰν μᾶλλον ἐμνημόνευσεν ἢ ὧν γ' ἐμνημόνευσε μέρει τοῦ λόγου. οὐ γὰρ τῆς γε πολιτείας αὐτοῦ λόγον οὐδένα ἐποιήσατο. καίτοι Νικίας ὤετο ἂν πόρρω τοῦ πρὸς ἡδονὴν τοῖς πολίταις δημηγορεῖν, καὶ τοῦ τὰς ἐπιθυμίας συναύξειν αὐτοῖς, ὥστε κρατοῦντας μὲν τῷ πρότερῳ πολέμῳ Λακεδαιμονίων τοσούτων, ἔπεισεν εἰρήνην ποιήσασθαι, καὶ μηδὲν πλέον ζητεῖν· πάλιν δὲ [2] πει-
459 θῶν τοὺς Σωκράτους μὲν ἀκηκοότων πολλὰ [3] δὴ καὶ πολλάκις περὶ τούτων, [4] πειθομένων δ' οὐ πάνυ τοῖς ἐκείνου λόγοις, ἀναγόντων Ἀθηναίους πλεῖν εἰς Σικελίαν, καὶ πρᾶγμα' αἱρεῖσθαι πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους, ἁπάσας ἠφίει φωνὰς, ἀντιλέγων ὁπωσοῦν βελτίστου καὶ ἀγαθοῦ [5] ὡς οἷά τις ἂν τοῦ [6] ἐπ' ἔσχατ' ἥκοντων φιλοσοφίας. εἰ δὲ τοὺς μὲν, ὡς τῷ δήμῳ προσκειμένους κόλακας προσερῶμεν, τοῖς δ' ὡς ὀλιγαρχικοῖς ὑποτιμησόμεθ' οὕτωσί δι' [l] ἀπορρήτων, καὶ τὰ μὴ ὄντα ἐλέγχειν πειρασόμεθα, δι' ὧν δ' ἐλεγχόμεθα ἑκόντες παραλείψομεν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ λαβήν τινι τῶν ῥητόρων δώσομεν. χρὴν μὲν οὖν ἴσως, καὶ Νικίαν εἶναί τι συγχωρῆσαι, κἂν εἰ μὴ ἐπαινεῖν αὐτὸν ἐβούλετο, ὑποσὶ μεμνημένος, ἀρχὴν ἁπάντων τε αὐτῷ, καὶ τῆς πολιτείαν αὐτῷ νομίσαι τοὺς ἐπὶ πάντων λόγοις ἐμποδὼν εἶναι. εἴτε γὰρ καὶ τοῦτον ἃ τοὺς ἄλλους ἔψεγεν, οὐκ ἀληθῆ λέγων ἂν ἐφαίνετο· εἴτ' οὐδὲν ἔχων τοῦτον αἰτιάσασθαι πάντας ὁμοίως ἔλεγε κακῶς, ὑφ' ὧν ὁ λόγος. καὶ μὴν ὅτι καὶ τοῦτον κακῶς εἴρηκε, δῆ-

civem, simul etiam alibi tales extitisse confirmet, atque insuper extituros esse praedicat. Jam nec illud admiratione caret, quod quatuor oratoribus deinceps maledixit, iisque non pessimis Graecorum; unum duntaxat laudavit, & Niciam primum praeteriit, Nicerati Filium idque sibi aequalem, nisi & hujus per calumniam potius mentionem fecit in quadam dialogi parte. Neque enim ipsius administrationem magni fecit. Atqui Nicias tantum aberat, ut ad gratiam populi loqueretur, aut ejus cupiditates impleret, ut eos partim Lacedaemoniis ex bello priore superiores, pacem facere coegerit, nec amplius quicquam appetere; partim cum quidam, qui Socratem saepe quidem de his disputantem audierant, verum ejus verbis non admodum obtemperabant, expeditionem in Siciliam juberent Athenienses, & negocium cum omnibus hominibus capessere, omnem moverit lapidem, & pro Republica quasi ad fastigium Philosophiae perveniset, contradicendo contenderit. Verum si alios, quasi populares, vocabimus adulatores, alios clam, quasi sint paucorum principatus appetentes, insimulabimus; & partim quae non sunt, esse probabimus, partim ea per quae refellimur, scientes omittemus; fieri non poterit, quin alicui oratori ansam demus. Debebat igitur etiam Niciam aliquo loco habere, &, si nolebat eum laudare, mentione saltem facta secum erubescere, & ejus administrationem integris esse maledictis contrariam arbitrari. Nam sive huic eadem, quae caeteris, imponeret, falsa diceret; sive, cum nihil posset in hoc reprehendere, cunctis aeque malediceret, ne sic quidem verus erat ejus sermo futurus. Sed hunc quoque reprehensum fuisse con-

1 Bar. 7. προμαρτυρεῖσθαί γε. 2 Ut Alcibiades. *Cant.* 3 Bar. 7. δὲ. 4 Coll. N. πειθομένων. 5 Abest illud ὡς a Coll. Nov. rec. manu abrasum. 6 Coll. Nov. Bar. 7. ἐπ' ἔσχατον.

k Καὶ παρῆλθε μὲν] Τὸ παρῆλθε λέγει, διότι ὁ διάλογος αὐτὸν ὀνόμασε, πρὸς ἀλγκβολὴν ἂν ἐμνημόνευσεν, ἐπειδὴ πάσας τὰς ἀπ' ἐκείνου διάλογος, ὅτι ἂν πάντας, καὶ ὅτους οὗτος ἦν. l Ἀπορρήτων] Ὀλιγαρχίαν ὑποψίαν καὶ ἀντιμετάθεσιν πρὸς τυραννίδα νύκτωρ· ἢ ἀπόρρητα, καὶ ἃ τις οὐκ οἶδε κατηγορῆσαι αὐτῶν, ὅπερ ἦν ὁ Νικίας ἢ τις τῷ ἰδιώτῃ.

stat.

λον. ἔστι γὰρ εἷς τῶν ἐπ' ἐκείνου ῥητόρων, τούτους δ' ἅπαντας εἵρηκε δήπου κακῶς. εἰ δ' 460
ἄρα καὶ τὸν Νικίαν εὐκαταφρόνητον ἡγεῖτο, ἀλλ' οὐχ ὅγε δήπου Σόλωνι ἐλάνθανεν αὐτὸν, ὡς ὅ τιν' ἀξιον γένοιτο ὅπως τῶν πρότερον τῇ πόλει. ὁ γὰρ καὶ περὶ ἐκείνου γ' ἔμελλεν ἐρήσεσθαι, τίνα βελτίω τῶν δούλων ἢ τῶν ἐλευθέρων ἐποίησεν, οὐδ' ὡς ἄνευ τάξεως καὶ κοσμιότητος τὴν πόλιν φόρων καὶ φλυαρίων ἐνέπλησεν ὀνειδίσειν. ἀλλ' εἰ μὴ ἐκεῖνος αὐτοὺς νομίμους καὶ κοσμίους ἐκ τῶν δυνατῶν ἐποίησεν, ἄλλος γε τὶς ἂν δόξειεν. ἐκεῖνος μέντοι παρὸν αὐτῷ στασιαζούσης τῆς πόλεως ὁποτέρων βούλοιτο προστάτης γενέσθαι, ἀπεχθάνεσθαι μᾶλλον ἀμφοτέροις εἵλετο ἢ παρὰ τὸ δίκαιον. καὶ τῶν μὲν πλουσίων ὅσον καλῶς εἶχεν ἀφεῖλε, τῷ δήμῳ δ' οὐκ ἔδωκεν ὅσον ἐβούλετο, [2]ἔστι δ' ὁ μεθοδείῳ πάντων ἀνδρειότατα καὶ δικαιότατα, ὥσπερ τινας ὡς ἀληθῶς ἐκ γεωμετρίας περιγεγραμμένους φυλάττων ὅρους. καὶ ὅτε φόβος τῶν ἰσχυροτέρων, οὔτε τιμὴ τοῦ δήμου τῶν πολλῶν, οὔτ' ἄλλο τοιοῦτον οὐδέν, προήγαγε αὐτὸν, οὐδ' ὑπέστησεν, οὐδ' [3]ἐπῆρε παρὰ βέλτιστα ἡγεῖτο προῖξαί τι. οὕτως οὔτ' αὐτὸς ᾤετο δεῖν τοῦ ἰδίου ἕνεκα τοῦ [4]ἑαυτοῦ δημηγορεῖν, καὶ τοῦ 461
τοῖς ἄλλοις ἐμπιμπλάναι τὰς ἐπιθυμίας, παμπληθὲς ἀπεῖχε. καίτοι τί φησι Πλάτων; εἰς τοὺς ποιητὰς αὐτὸν τιθέναι. νὴ Δία τῶν τριμέτρων ἕνεκα [5]καὶ τῶν ἐλεγείων. ἔστω ταῦτα. σὺ τοίνυν αὐτὸς [6]φὴς, ὅτι εἴτις τῆς ποιήσεως προσαφέλοι τὸ μέτρον καὶ τὸν ῥυθμὸν δημηγορία δὴ τὸ λειπόμενόν ἐστιν. ὥστ' εἰ καὶ μηδεπώποτ' ἐφθέγξατο ὅπως τοῦ βήματος, τά γε ποιήματα ἥδε μόνα, κατά γε σὲ καὶ τὸν σὸν ψῆφον ἐδημηγόρει. ἢ πρὸς θεῶν ἀλλ' ἐντεῦθεν δεῖ κακῶς εἰπεῖν ἐκ ποιητικῆς ῥητορικήν, ἔνθ' καὶ ταὐτὸν εἶναι φήσομεν, ἢ μικρόν τι διαλλάττειν, ὅταν δ' ὡς ἀληθῶς οἱ ποιηταὶ ῥητορεύωσι, καὶ τὰ βέλτιστα καὶ τὰ χρησιμώτατα ἀκούειν λέγωσιν, [7]ἄλλο τι τοῦτ' ἤδη φήσομεν εἶναι, καὶ διαφέρειν πολλῷ

stat. Nam cum omnibus ſuae aetatis oratoribus maledixerit, hic etiam eo numero continetur. Veruntamen ſi Niciam quoque contemnendum putabat, non debebat obliviſci, Solonem ſaltem olim civitati nonnihil profuiſſe. Nec enim de illo quoque quaeſiturus erat, quem vel ſervum vel liberum meliorem reddidiſſet, neque, quod abſque ordine & modeſtia tributis ac nugis Urbem repleviſſet, objecturus. Quod ſi nec ille probos & modeſtos reddiderat, quoad ejus facere poterat, cives, alius tamen aliquis occurriſſet. Attamen ille, cum poſſet in civitate ſeditione laborante alterutri parti imperare, ab utriſque maluit propter aequitatem odio haberi; ac tum a divitibus quantum opus erat, abſtulit, tum populo non, quantum volebat, conceſſit, ac medium fortiſſime pariter & juſtiſſime ſervavit, quaſi geometricos quoſdam circunſcriptos intueretur terminos; nec vel potentiorum metus, vel honor populi, vel aliud eum quicquam dimovit, aut incitavit, ut aliquid praeter id, quod optimum videretur, ageret. Uſque eo nec ipſe privati commodi cauſa concionandum putabat, & ut aliorum cupiditati ſerviret, ab eo aberat longiſſime. At Plato quid ait? Inter poetas eum ſe collocare. Propter Trimetra, credo, & elegias. Esto. Sed ſi quis poeſi carmen ac numeros detrahat, orationem fore reliquam ipſe confiteris. Quapropter ut nunquam fuiſſet e ſuggeſtu locutus Solon, & carmina duntaxat cecinisſet, nihilominus tuo judicio orationes habuiſſet. Niſi forte cum erit per Poeticam reprehendenda Rhetorica, eandem dicemus eſſe utranque, vel parum diſtare; cum re vera dicunt poetae, & optima quaeque atque utiliſſima recitant, tum aliud eſſe quiddam, multumque diſtare di-

1 Bar. 7. πρεσὼν. 2 Coll. Nov. ἴσῃ. 3 Bar. 7. ἀπῆρε. 4 Bar. 7. αὐτοῦ. Coll. Nov. αὐτοῦ. 5 Ita *Cant.* Bar 7. Coll. Nov. In editis deeſt. 6 In Gorgia. *Cant.* 7 Sic *Cant.* & MSS. Bar. 7. Coll. Nov. Vulg. ἀλλ' ὅτι.

cemus.

πνι; ἤχθν δίκαιόν γε ἦν εἰκός. καίτοι Σόλων τὰ μὲν εἰς Μεγαρέας ἔχοντα ᾆσαι λέγεται· τὰς δὲ νόμους οὐκ ἦδε θεῖιὼν, οὐδὲ τὰς λόγους τὰς ὑπὲρ τῶν εὐπόρων πρὸς τὸν δῆμον, οὐδὲ τὰς ὑπὲρ τῶν πολλῶν πρὸς τὰς πλουσίους οὐκ ἦδεν, ἢ δ' ὅσα ἄλλα ἐπολι-
462 τεύετο, οὐκ ᾄδων οὐδὲ ἐν μέτροις ἐπολιτεύετο, ἀλλὰ τῇ ῥητορικῇ τύπῳ καθαρῶς χρώμενος, ἐν οἷς ἅπασι κάλλιστα [1]ἐπέδειξεν, ὅτι [2]γε τῷ ὀρθοτάτῳ τῶν λόγων αὐτὸς ἂν εἴη ῥήτωρ καὶ σοφὸς (ἀμφοτέρας γὰρ ἔχε τὰς ἐπωνυμίας τε καὶ δυνάμεις) καὶ ὅτι γε ἡ ῥητορικὴ [3]καὶ ἡ νομοθετικὴ τὸ αὐτῆς εἰσὶ φύσεως. ἀλλ' ἦ μὰ Δι' οὐχ ἡ ῥητορικὴ τοσούτῳ [4]χείρων τῆς νομοθετικῆς, ὥστε [m]τῇ δευτέρᾳ καὶ χείρονος, εἰδώλου τινὸς) κατεψευσμένον. καὶ μὴν εἴ τις ἄλλων μηδεὶς μηδένα τι ἐφ' αὑτῷ βελτίω ποιήσας φαίνεται, Σόλων γε καὶ τὰς μέλλουσας Ἀθηναίων ἔσεσθαι, φαίνεται βελτίους εἰς ὅσον ἐξὸν πεποιηκώς· καὶ ταῦτα γε [5]εἰς ἃ μάλιστα Πλάτων σπουδάζει. νομίμους γὰρ καὶ δικαίους καὶ τάξιν σώζουσας ἠξίωσε ποιῆσαι τὸ [6]καθ' αὑτόν. οἶμαι δ' οὐκ Ἀθηναίους μόνον· ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἄλλους τε Ἑλλήνων, οἳ τοῖς ἐκείνου χρῆσθαι νόμοις ἔγνωσαν. εἶτα τοῦτο μὲν ἃ μέμνηται Πλάτων, ἑτέρους δ' ἐξετάζει τινάς. καὶ τὸν μὲν Αἰσχίνου ἐπαινέσας, γεγόνασιν ἔφη καὶ ἄλλοι, καὶ τοσοῦτον ἀρκεῖν ἡγήσατο προσθεῖναι· ἐπ' ἐκείνων [7]δ' ἃ ταυτὸν τοῦτ' ἐποίησεν, ἢ δ' εἰ μὴ δ' οἷός τ' ἦν καλαχρεῖν [8]ἑαυτὸν, ἕνα
463 πὶ' αὐτῶν κακῶς εἰπὼν ἀπηλλάγη, ἀλλὰ πάντων ἐφεξῆς κατέδραμε. καί τοι τί τὸ κωλύον ἦν ὥσπερ ἐνταῦθα ἑνὸς μνησθεὶς τοὺς ἄλλους παρῆλθεν, οὕτω κἀκεῖ μὴ πάντας κακῶς λέγειν ὀνομαστί; [n]νυνὶ δ' ὥσπερ [9]ὡς ἀληθῶς τέταρτον μέρος τῆς πολιτικῆς νέμων

cemus. At hoc nec juſtum erit, nec aequum. Veruntamen Solon ea quidem, quae ad Megarenſes pertinebant, ceciniſſe dicitur; ſed nec leges, nec ſermones, quos tum pro divitibus ad plebem, tum pro plebe ad divites habuit, nec quaecunque geſſit alia, cecinit, vel carmine complexus eſt, verum oratoriam adhibuit formam, ac ſe juſtiſſime oratorem ſimul & ſapientem eſſe pulcerrime oſtendit (utramque certe appellationem & facultatem obtinuit) & Rhetoricam atque artem legum ferendarum ejuſdem eſſe naturae. At non adeo Rhetorica legum ferendarum arte deterior eſt, ut ſecundae ac deterioris rei factum ſit ſimulacrum. Quapropter ut alius nemo ſuos aequales effecerit meliores, Solon quidem etiam poſteros Athenienſium vi-
detur meliores, quantum fieri poterat, reddidiſſe; idque in iis quae maximi facit Plato. Etenim legum obſervantes, juſtos, & ordinem ſervantes conatus eſt cives ſuos reddere; nec eos tantum, ut arbitror, ſed & alios Graecos multos, qui fuerant ipſius legibus uſuri. Et hoc omiſſo, Plato nonnullos examinat alios. Ac poſt Ariſtidem quidem laudatum, alios quoque dixit extitiſſe, hoc duntaxat addidiſſe contentus; verum in his non eodem modo ſe geſſit, neque, ſi forte continere ſeipſum non poterat, uno aliquo petito deſiit, ſed per omnes ordine decurrit. Quid autem vetabat, ne quemadmodum hic uno nominato reliquos praeteriit, ita nec ibi nominatim omnes carperet? Nunc autem quaſi re vera quartam civilis ſcientiae partem ex adu-

1 Coll. Nov. ὑπεδείξεν. 2 Coll. Nov. τῷ γε. 3 Sic MSS. Opor. Bar. 7. & Coll. Nov. Illa autem καὶ ἡ νομοθετικὴ τὸ αὐτῆς εἰσὶ φύσεως. ἀλλ' ἦ μὰ Δι' οὐχ ἡ ῥητορικὴ — deſunt In editis 4 Bar. 7. χείρων. 5 Abeſt a Bar. 7. & deletur e Coll. Nov. 6 Coll. Nov. κατ' αὐτόν. 7 Bar. 7. δ' οὕτω τοῦτ'. 8 Bar. 7. αὐτόν. 9 Illud ὡς non agnoſcunt Bar. 1 & 7. & abraditur a Coll. Nov.

m Τῇ δευτέρᾳ καὶ χείρονος] Δεύτερον δὲ χεῖρον, ὁ Πλάτων ἐν τῇ διαιρέσει λέγει τὴν δικαιοσύνην τὸ νομοθετικῆς. ἀμφότερα γὰρ μέρια εἰσὶ τὸ πολιτικῆς, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἡ νομοθετικὴ, δεύτερον ἡ δικαιοσύνη, ἧς εἴδωλον τὴν ῥητορικὴν τίθησιν. n Νῦν δ' ὥσπερ ὡς ἀληθῶς] Ὑπόκειται τῇ πολιτικῇ ἡ νομοθετικὴ, δὲ ἡ δικαιοσύνη, καὶ εἰσὶν αὐτῆς δύο μέρια, ὑπερχομένη ἥ αὐτὰς ἡ κολακεία τρίτον γίνεται. λέγει δὲ ὁ ῥήτωρ, νέμειν τὰ Πλάτωνα τῇ πολιτικῇ, ὥσπερ δὲ τέταρτον μέριον, τὸ μνημονεύσαι ἑνὸς ἐν εὐφημίᾳ τεττάρων ἥ ἐπὶ ψόγων, παρὰ τὴν κολακείαν ἥ εἶπεν, ἀντὶ ἧ ἐπίκεινα ταύτης, ἀλλότι εἶδος.

latione

ωδὲ τ̃ κολακείαν, εἰὸς μ̃ ἐπ' εὐφημίᾳ, τετ̃άρων δ'' ὅτι τοῖς ἑτέροις ἐμνημόνευσεν. ὅτι τοίνυν ὧδ' ὁν ἐπῄνεσεν ὠδαμῶς ἐν χαιρῷ τοῖς λόγοις ἐπῄνεσε τοῖς ἑαυτ̃, ἀλλὰ καὶ ζῶϑα ὃ ἤκουσα αὐτ̃ συνέφερεν ἐμνημόνϑυσεν, [1] ὑπερβολὴ μὲν ἴσ̃ δόξει τις, ὅμως δ' ἔγωγε κ̀ τοῦτο [2] ὠ χαλεπῶς οἴομαι δείξειν. κατηγόρηκε γὰδ ϑ̃ [3] τε Μιλτιάδου κ̀ Κίμωνος, κ̀ Θεμιστοκλέους δὴ κ̀ Περικλέους, ὅτι τῷ δήμῳ ϖεϑσέκρουϲ, κ̀ μέγιϲτον τοῦτο σύμβολον ϖεποίηϑ, ϑ̃ μηδὲν βελτίους ὑπ' αὐτῶν Ἀθηναίους γεγονέναι ϖεϑσῆκον εἴπερ [4] γε ἦσαν αὐτοὶ δίκαιοι, καὶ δικαίους ἐποίουν. τ̃ δὲ Ἀριϲείδην ἐπῄνεγκε ὡς καλὸν κἀγαθὸν κ̀ δίκαιον. [5] φαίνετ̃ κ̀ δὲ ὗτος ὠδὲν ϖραϋτέραν τ̃ Ἀθηναίων τυχὼν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ κ̀ αὐτὸς ἐξοϖραϖιϑεὶς εὖ καὶ καλῶς, κ̀ νὴ Δί' ὡς ἐγῷμαι ϖεῴτερος μὲν ϑ̃ Κίμωνος, ϖρότερος δὲ [6] κ̀ τ̃ Θεμιστοκλέους. ἑλ̃ [7] δὴ καὶ ζῶϑα ὁϖότερον 464
βάλῃ δυοῖν. εἰ μ̃ γὰδ ἐκ τ̃ συμφορῶν δεῖ τὺς ἄνδρας ϑεωρεῖν, κἂν ὁ δῆμός τ κατ̀ψηφίσηϖ φαῦλον εὐϑέως ἡγεῖϑ· ὠδὲν βελτίων ἐκείνων ὗτος, ὠδὲ γὰδ αὐτὸς ἀϑῶος φαίνετ̃ ϕεύγων, ἀλλὰ ζῶντα ϖαϑὼν ἐκείνων ἐνίοις. εἰ δ' αὖ μηδὲν κωλύει τ̃ Ἀριϲείδην χρηϲτὸν νομίζεϑαι, μηδ' εἰ πολλάκις ἐξοϖραχίϑη, [8] τί γε λέγεις κατ' ἐκείνων ὡς ἰσχυὸν τὸ ϖεϑσκρῦσαι; τὸ γὰδ αὐτὸ δίκαιον ἐϖ' ἀμφοῖν, κ̀ ὠδὲ αὐτὸς ἐκεῖνος ἄλλως ἂν εἰ ϖεῖϑεν ἔφη, δίκαιός γε ὢν ὡς σὺ φὴς. ἢ τοίνυν κ̀ τοῦτον ψέγειν, ἢ μηδ' ἐκείνους αἰτιᾶϑ̃ ϖροσῆκον ἐκ τ̃ αὐτῶν δείκνυϑαι. ὡς τοίνυν κ̀ πάντας, ἐϖαινῶ λαμϖϱῶς [o] καὶ ὠ μόνον ἐξ ὧν τ̃ αὐτίας ἀφῆκεν αὐτὺς ἣν ἠτιάσαϑ, ὠδ' ἐξ ὧν τῷ γε Ἀριϲείδῃ τ̃ ϖρέπουϲ εὐφημίαν ἀϖέδωκεν, ὠδὲν κύριόν ἐϛι τ̃ βλασφημῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἄντικρυς ταὐτὰ [9] ἐμοὶ [10] ϕϑέγγεται, ϖεὶ τούτων βεβαίως ἀρκέϲει μοι λόγος. ὁ γὰδ τὺς Μαραθῶνι ϖροκινδυνεύσαντας ἐϖαινῶν εἰς ἀρετὴν, κ̀ ϕάσκων ϖατέρας τ̃ ἐλευ-

latione tribueret, unius cum laude, aliorum aliter meminit. Quod autem nec eum, quem laudavit, ad utilitatem argumenti ſui laudavit, neque vel hic ejus mentionem commode fecit, quanquam magnum quiddam videatur, facile tamen & hoc me oſtenſurum confido. Etenim quia populum offenderant, Miltiadem, Cimonem, Themiſtoclem, Periclem accuſavit, atque hoc maximo ſigno confirmavit, nihil ab ipſis meliores eſſe factos Athenienſes, ut debuerant, ſi quidem ipſi juſti erant, ac juſtos reddebant alios. Deinde Ariſtidem pro bono, probo, ac juſto viro habuit. Atqui nec hic Athenienſes eſt erga ſe clementiores expertus, verum & ipſe fuit egregie oſtraciſmo expulſus, idque ante Cimonem & Themiſtoclem, ni fallor. Igitur & hic, utrum velis, elige. Etenim ſi ex calamitatibus Viri ſunt ſpectandi, & ſi quem condemnavit populus, is mox improbus cenſendus; non eſt hic illis melior, quandoquidem nec ipſe impunitus evaſit, verum idem, quod illorum quidam, perpeſſus eſt. Sin Ariſtidem nihil vetat haberi probum, etiamſi teſtularum ſuffragio ſaepius fuerit condemnatus, cur offenſam contra hos ratam habes? Eodem enim gaudent utrique jure, nec vel ille ipſe, ſi ſupereſſet, aliter diceret, quandoquidem, ut ais, juſtus eſt. Quocirca vel hunc quoque reprehendi, vel nec illos accuſari debuiſſe, ex iiſdem efficitur. Jam quod etiam cunctos laudat ſplendide, nec ex eo tantum, cum vel ipſos de crimine, quod intenderat, abſolvit, vel Ariſtidi laudem debitam tribuit, omnia diluantur delicta, ſed & cum aperte de his eadem, quae nos, loquitur, breviter patefaciam. Nam qui eorum, qui Marathonium diſcrimen ſubierunt, virtutem laudat, eoſque li-

1 Coll. Nov. Bar. 7. ὑπερβολὴ. 2 Ita & Bar. 7. rec. manu; Sed in textu ἐχ' ἁπλῶς. 3 Abeſt a Bar. 7. & a Coll. Nov. abraduntur & γὰδ & τε. 4 Γε illud deletum non agnoſcit Coll. Nov. 5 Coll. Nov. φαίνεται ϑ̃ μὲν. 6 Deeſt in Bar. 7. 7 Bar. 7. δὴ. 8 Bar. 7. γε, τί. Abeſt γε a Coll. Nov. 9 Ita MSS. Vulg. non agnoſcunt. 10 In Menexeno. *Cant.*

o Καὶ ὠ μόνον ἐξ ὧν τ̃ αἰτίας] Οτε ἔλεγεν, ὡς ὅτε τῇ ἀληϑινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο, ὅτε τῇ κολακευτικῇ.

bertatis

465 θείας τοῖς Ελλησιν εἰ). ἢ τοσοῦτο γε τῇ ἠπείρῳ πάσῃ, ἢ πάλιν τὰς τὰ δεύτερα ἐκδεξαμένας ἐγκωμιάζων, τὰς ἐπ' Αρτεμισίῳ καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, [1] ἢ τὰς τοσοῦτόν γε εἰς Κύπρον ἢ Παμφυλίαν πλεύσαντας, ἢ βεβαίους τῆς ἐλευθερίας τοῖς Ελλησι στήσαντας τὰς ὅρους, ἢ τὰς Ελληνας αὖ τῆς P ἀγνωμοσύνης αἰτιασάμενος, q τὰς ἐπὶ τῇ γῆν ἐκείνων στρατεύσαντας, r καὶ τὰς ἐλόντας τὰς [2] ἡγεμόνας αὐτῶν ἐπαινῶν τὰ πρέποντα, ἢ λόγον Παναγυρικὸν διεξιὼν αὐλοκέλευστος ἐπ' αὐτοῖς, τί ἄλλο ἢ τὸν Μιλτιάδην καὶ τὸν Θεμιστοκλέα ἢ τὸν Κίμωνα καὶ τὸν Περικλέα κοσμεῖ τοῖς λόγοις τούτοις; ὅταν γὰρ τὰ πολιτεύματ' αὐτῶν ἐπαινῇ, πῶς οὐκ αὐτὰς ἐπαινεῖ; ἢ γὰρ ἐκεῖνο γ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἃ τοῖς πειθομένοις ἀρετῆς ἔχει δείγματα, ταῦτ' οὐ κακίᾳ χρὴ κρίνειν τὸν πεισάντων λαμβάνειν· ἢ δ' ὡς τὰς μὲ ἀγωνισαμένας ὡς ἀγαθὰς ἄνδρας ἐπαινεῖν, τὰς δ' [3] εἰσηνεγκαμένας ταῦτα ἢ συμβουλεύσαντας, ἀγωνίας παρεσκευάσθαι τῷ λόγῳ ποιεῖν· ἢ δ' ὧν αἱ προαιρέσεις τὰ ἐλευθερίας τοῖς Ελλησιν ἦρξαν, τούτους ὡς [4] τὰς τῶν πολιτῶν ὀπτυμίας ἐσβάλλον λέγειν. [5] εἰ μὲ ἄλλως ταῦτ' ἔστιν ὅλως χάρις τῇ ἡδονῇ, τί τὸ ῥητορικῆς ταῦτα κατηγορεῖ; καὶ τί τὸ κολάκων εἶναι γίνεσθαι λέγων τὰ [6] ἰδίᾳ προσόντων, ἢ ταῦτα μισθαρνίας ἀνάγκης ἐπούσης; εἰ δ' ἐφ' ἅπασι δικαίοις καὶ μὴ τὰ ἀληθείας εἴρηται, τίνι χρὴ μείζονι λῦσαι τὰς βλασφημίας; [7] ἢ τίνα καλλίω ποιήσασθαι μάρτυρα αὐτῷ [8] Πλάτωνος, ὅταν ἐνταυθοῖ μὲ ἢ προχρῆμα ἀφιεὶς φαύλην τὰ αἰτίας αὐτὰς, ἑτέρωθι δὲ ἢ καθάπαξ ἐγκωμιάζων, καὶ τὸν Στησίχορον μιμούμενος τῇ παλινῳδίᾳ; ἢ μὴν καὶ τὰς νόμους γε πιθεὶς τὸν Μηδικῶν, ἄλλα τε δὴ περὶ τὰ πολιτείας τὰ κατ' ἐκείνους τὰς ῥήτορας, ἅπτεται τοῖς τὰ κολακείας ἐγκλήμασι συμβαίνοντα, καὶ ὅπ εἰ [9] μὴ τὸ Αθηναίων ἢ Λακεδαιμ-

bertatis parentes Graecis, atque adeo toti continenti ait extitisse; qui rursum secundarum partium actores praedicat, qui navale proelium ad Artemisium & Salaminam commiserunt, atque insuper in Cyprum & Pamphyliam navigarunt, ac libertatis terminos Graecis firmos defixerunt; qui deinde Graecorum arguit ingratum animum, qui contra illos expeditionem susceperant, & eos, qui principes ipsorum vivos ceperant, laudibus justis prosequitur; qui denique sermonem funebrem de ipsis non rogatus habet; quid ille aliud, quam Miltiadem, Themistoclem, Periclem, Cimonem laudat? Nam cum eorum gubernationem praedicat, ipsos utique praedicat. Neque enim quae eorum, qui paruerunt, virtutis ponuntur indicia, consultoribus debent vitio verti; neque cum ii, qui ministrarunt, ob fortitudinem laudantur, qui earum rerum autores & suasores fuerunt, ministri sunt verbis reddendi; neque quorum consilia libertatem Graecis pepererunt, ii civium cupiditatibus paruisse dicendi. Quod si haec ad gratiam sunt & voluptatem omnino conficta, cur accusat Rhetoricam, & ex adulatoribus unum se facit, dum jucunda pro veris refert, nulla praesertim necessitate impulsus? Sin juste sunt & vere dicta, quae requiritur major criminum solutio, aut quis commodior ipso Platone testis, qui hic quidem eos continuo absolvat, alibi vero prorsus laudet etiam, & Stesichori palinodiam imitetur? Quid quod etiam in legibus ferendis cum alia de horum oratorum administratione, quae adulationis criminibus nequaquam respondent, dicit, tum illud, nisi Athenienſium ac Lacedae-

1 Coll. Nov. Bar. 7. καὶ τὰς γε εἰς. 2 Lacedaemonios in Pylo. *Cant.* 3 ἐγηπαμένας *Junt.* ἠγησαμένας Coll. Nov. 4 Bar. 7. & Coll. Nov. rec. manu. 5 Coll. Nov. Bar. 7. ἐ μὲ γὰρ ἄλλως ταῦτ' ἐστὶ λόγου χάρις. 6 Coll. Nov. ἰδίᾳ. 7 Coll. Nov. καὶ τίνα. 8 3°. de leg. *Cant.* 9 Coll. Nov. μὴ τῶν.

P Ἀγνωμοσύνης] Ἢν ἠγνωμόνησαν ποτὲ Αθηναίους στρατηγὸς ὑπ' αὐτῶν ὁπὶ τῶ βαρβάρων. q Τὰς ἐπὶ τὴν γῆν] Τὰς Λακεδαιμονίους ἐγειράσης κατ' Αθηναίους τὰς Ελληνας. r Τὰς ἐλόντας] Ἐλόντας λέγει, τὰς μετὰ Περικλέους Αθηναίους, ὃς οὐκ ὀλιγάκις εἰώθησαν Λακεδαιμονίους ἡμιόνους ὄντας τότε τῶν Ελλήνων.

μονίων ἀφανὲς ἔσωσε τὴς Ἕλληνας, τῆς γε ἄλλης Ἑλλάδος ὐδαμῶς ἂν τις εὐχήμονα χειτηρεσίη δίκμα λέγων κ τὰ ὄντα. ὑκῶν τοῖς γε Ἀθηναίοις εὐχημόνως ζῶντα ἐπεφάτετο. εἰ δὲ εὐχημόνως, [1] κ τεταγμένως· εἰ δὲ τεταγμένως, κ κοσμίως. κοσμίως ἄρα ἦγον αὐτὴς οἱ κεκοσμηκότες, καὶ ὅτε αὐτοὶ ᾠόνδ δεῖν λέγειν εἰκῆ, ὅτ' ἐκείνως ἐπέφρονται ὅτι τύχοιεν 467
θεωρᾶν. ὑκ ἄρα χωρὶς σωφροσύνης, φόρων καὶ συμμάχων καὶ τ τοιούτων ἐπλήθ τ πόλιν, εἰκὸς [2] δεῖ τοῖς Πλάτωνος πείθεσθ λόγοις κ νόμοις. ἔτι δ' αὐτὸ δείξω σαφέστερον κ τ ῥῆμα [3] ἐπεξιών, ἔστι δ ὅτως ἔχοντα, [4] Ἡμῖν δ κ κατ' ἐκεῖνον τ χρόνον ὅτε ἡ Περσῶν [5] ὀπίθησις τοῖς Ἕλλησιν, ἴσως δὲ μᾶλλον ἅπασι τοῖς τ Εὐρώπην οἰκοῦσιν ἐγίγνετο, πολιτεία τε ἦν παλαιὰ, κ ἐκ τιμημάτων ἀρχαί τινες τεττάρων· κ δεσπότις ἐνῆν τις αἰδὼς, δι' ἣν δουλεύοντες, τοῖς [6] τε νόμοις ζῆν ἠθέλομεν. ὑκοῦν ὅταν αἰδουμένους μοι [7] δοκῶς αὐτὺς, ὁπλιτικοὺς ἄνδρας εἶ) δι-
δῶς. καὶ πρὸς τούτοις δὴ τότε μέγεθος ἦ τόλυ, κατά τε γῆν [8] κ τ θάλατταν γενόμενον, φόβον ἄπορον ἐμβαλὼν, δουλείαν ἔτι μείζονα ἐποίησεν ἡμᾶς τοῖς τε ἄρχουσι καὶ τοῖς νόμοις δουλεῦσαι. εὖγε ὦ φίλτατε Ἑλλήνων. τότε δ δῆμον οἷς μάλιστα πρόσηκε δουλεῦσαι λέξεις ἄρχουσι κ νόμοις, τύς τε προεστηκότας αὐτῶν ἄρχειν κ κρατεῖν, ὃ κολακεύειν ὐδὲ ἄρχεσθ. κ διὰ ταῦτα πάνθ' ἡμῖν ξυνέπεσε πρὸς ἡμᾶς αὐτὺς σφόδρα φιλία. ταῦτα πάνθ' ὡς ἀληθῶς [9] εὐφημίας μεστὰ, κ τ δῆμυ κ τ προεστηκότων. ἔπειτα προελθὼν, ἐπὶ δὲ τ ἐλπίδος 468
φησὶν ὀχούμενοι ταύτης, εὕρισκον καταφυγὴν ἀνδρῶν εἰς ἀνδρῶν μόνυς εἶ) κ τὺς θεύς. ὑκοῦν ἐσωφρόνυν πάντες γε ὡς ἔγωγε οἶμαι μᾶλλον. ζῶντ' ὖν ἀνδρῶν πάντα φιλίαν ἀλλήλων ἐποίη ὁ φόβος ὁ τότε παρὼν, ὅτε ἐκ τ νόμων τ ἔμπροσθεν γεγονὼς, [10] ᾧ δουλεύοντες, τοῖς ἔμπροσθεν νόμοις ἐκέκλησθ, ἣν αἰδῶ πολλάκις ἐν τοῖς ἄνω λόγοις εἴπομεν· κ [11] ἣ δουλεύειν ἔφαμεν δεῖν τὺς μέλ-

moniorum conſilium Graecos tunc ſervaſſet, reliquae certe Graeciae nullam poſſe honeſtatem tribui; ac juſte quidem & vere. Quapropter haec honeſte fecerunt Athenienſes. Si honeſte, etiam compoſite; ſi compoſite, etiam modeſte. Igitur eos modeſte regebant principes, nec vel ipſi quicquam temere dicere, vel illos quidlibet agentes negligere volebant. Non igitur abſque modeſtia tributis, ſociis, ac ſimilibus rebus Urbem impleverunt, ſiquidem Platonicis dictis ac legibus eſt credendum. Sed idem clarius demonſtrabo, & ad verbum perſequar. Sic enim ait, *Nam eo tempore, quo Perſae Graeciam, ac totam propemodum Europam invadebant, nos antiqua fruebamur Republica & principatu juxta cenſum quadruplicem inſtituto; nec deerat herus pudor, quo tum ducti, legibus parere volebamus.* Igitur cum eos pudibundos facis, probos facis. *Deinde exercitus tum terreſtris tum marini magnitudo, timore dubio concitato, magis etiam nos principibus ac legibus coegit ſervire.* Euge, Graecorum chariſſime. Nam & populum ais principibus ac legibus, quibus oportebat maxime, ſerviiſſe, & principes illi imperaſſe, non adulatos eſſe nec paruiſſe. Ac propterea vehemens inter nos extitit amicitia. Haec omnia laudem plenam tam populi quam praefectorum continent. Paulo poſt addit, *Hac autem ſpe lactati, ad ſeipſos ac deos duntaxat ſibi confugiendum eſſe videbant.* Itaque ſapiebant omnes, ni fallor. *Haec igitur omnia mutuam inter ipſos efficiebant amicitiam, tam qui tum erat exortus metus, quam qui ex legibus prioribus extiterat, quemque legibus prioribus obtemperatione conſecuti fuerant; quem ſaepe in ſuperioribus pudorem appellavimus, & cui ſervire diximus eos, qui probi eſſent*

1 Καὶ τεταγμένως· ἐὰ δὲ τεταγμένως, Bar. 7. in marg. Illa quoque εἰ ᾗ τεταγμένως, margini Coll. Nov. inſcribuntur. 2 Coll. Nov. δὴ. 3 Coll. Nov. διξιὼν. 4 3°. de leg. *Cant.* 5 Coll. Nov. ὑπόθεσις, rec. manu. 6 Abeſt a Bar. 7. 7 Coll. Nov. λέγης rec. manu. 8 Bar. 7. κ θαλάτταν. 9 Ita Bar. 7. rec. manu, in textu autem φιλίας. Legit quoque φιλίας Coll. N. 10 Οι pro ᾧ ex Plat. *Cant.* 11 Bar. 7. ἣν.

fu-

λοντας ἀγαθὺς ἔσεσθαι. ἀπήλλαξας ἅπασαν ἀμφισβήτησιν, ἀγαθὺς ποιοῦντων τοὺς ἄνδρας ἢ ταῦτα ἢ μόνον αὐτύς, ἀλλὰ ἢ τὺς ποιοῦντας αὐτοῖς. πῶς οὖν ἢ κείνους ὡς διεφθαρμένους, ἢ τύτυς, ὡς διεφθαρκότας αἰτιᾷ; ἢ πῶς ἔνεστι μὴ ἀγαθὺς εἶ), οἷς τὸ δουλεύειν ἀγαθὸν εἶ) πίθησιν; εἶεν. κοινῇ μὲν δὴ τὺς ἄνδρας, ὕτινας ἐπῄνεγκεν ἡμῖν λέγων, τὺς τότε ποιοῦντας, πολιτευόμενόν τε καὶ νομοθετῶν· ἰδίᾳ δ' αὖ τὸν Περικλέα, [3] ποῦ; καὶ πῶς; ὃν ἐγὼ μὲν θαυμάζω εἰρηκὼς κακῶς; τὸ μὲν τοίνυν ὅπου, τί δεῖ λέγειν; 469 τὸ δὲ ὅπως, εἰρήσεται. ποιαπερεῖ γὰρ οἶμαι τοιοῦτόν τι Ἀναξαγόρᾳ, μετεωρολογίας ἐμπλησθείς, καὶ ὅτι φύσιν τέ τε καὶ ἀμαθίας ἀφικόμενον, ὧν γε δὴ περὶ τὸν πολιτικὸν λόγον ἐποιεῖτο Ἀναξαγόρας, ἐντεῦθεν εἴλκυσεν ὅτι τιὺ τῶν λόγων τέχνιν τὸ πρόσφορον αὐτῇ. ὁκοῦν ἐταυθοῖ δύο μαρτυρεῖ· καὶ τιὺ ῥητορικιὺ ὄκ ἄτεχνον τελοῦν εἶναι, ἀλλὰ τέχνιν περὶ λόγους, καὶ τὸν Περικλέα κράτιστον ἐν αὐτῇ, καὶ τιὺ αἰτίαν προτίθησι. τοσοῦτ' ἀπέχῃ τῆ κολακείαν ἢ ἀμαθίαν [4] ὀνειδίζειν. ὄκοῦν ἄχ ἡ ῥητορικὴ φαῦλον ἐκ τῆς τῦ Περικλέους πολιτείας φάνεται, ἀλλ' ὁ Περικλῆς ἄριστος τιὺ ῥητορικιὺ ἐν [5] τούτοις τοῖς λόγοις ἐγγέγραπται. φαίνε) τοίνυν αἰτιασάμενος μὲ κοινῇ τὺς ἄνδρας ὡς ἀμαθόνοες ἢ κόλακας, πάλιν δὲ τ' αἰτίας ἀφιεὶς αὐτύς, τύτυ δ' ἕνεκ' αἰτιασάμενος, ἕ μηδένα [6] δόξαι ῥήτορα χρηστὸν Ἀθήνησι γεγονέναι· πάλιν δ' αὖ τ' ῥητόρων ἕνα τ' Ἀθήνησιν ἐπαινῶν, ἢ ταῦτα τοῖς αὐτοῖς ὁμολογόμενον οἷσπερ ἕτοι, τ' Ἀριστείδην λέγω, ἢ δυοῖν θάτερον, 470 ἢ μὴ προσήκοντα ἐπαινέμενον, ἢ κείνους δεικνύται ἃ μὴ ποιῆσαι ἀκικόοτας. ἔτι δ' ἕ τῆτιν μόνον, ἀλλὰ ἢ πάντας ἐφεξῆς αὐτοὺς ἐπιμελῶς ἑτέρωθι, ἵνιχ' ὁδεμιᾶς ὅτι φιλονεικίας· ἢ πάλιν γ' ἰδίᾳ τ Περικλέα φάσκων πλεῖσταν εἰς τ ῥητορικιὺ γεγονέναι. [7] πῶς

futuri, oportere. Omnem vero ſuſtuliſti dubitationem, cum probos eos appellaſti, nec ipſos modo, ſed & qui ipſos attendebant. Cur igitur vel illos corruptos, vel hos corruptores eſſe clamas? Aut quomodo non poſſint non eſſe boni, quibus laudi ſervitus ducitur? Et communiter quidem de iis, qui tum Reipublicae praefuerant, ita locutus eſt, partim declamando, partim leges ferendo; proprie autem de Pericle, cui hic ſtudioſiſſime maledixit, ubi, & quomodo? Locum quidem nihil attinet referre; verba ipſa proferentur. *Cum enim in Anaxagoram, qui talis erat, incidiſſet, ſublimi ſcientia repletus, & naturam mentis ac ſententiae, de quibus plerunque diſputabat Anaxagoras, aſſecutus, hinc in artem dicendi, quod ei conveniret, tranſtulit*. Duo quaedam igitur hic affirmat; nec Rhetoricam eſſe arte carentem experientiam, ſed artem dicendi, & in ea Periclem excelluiſſe. Cujus etiam rei cauſam addit, ne dum ei adulationem vel miniſterium objiciat. Quocirca non propter gubernationem Periclis improba deprehenditur eſſe Rhetorica, verum optimus orator fuiſſe Pericles in his confitetur. Itaque, quantum apparet, communiter quidem Viros miniſterii & adulationis accuſavit, rurſum autem eos abſolvit, cum ideo accuſaſſet, ne quis videretur Athenis probus orator extitiſſe; deinde unum ex Athenienſibus oratoribus laudavit, Ariſtidem, qui tamen iiſdem, quibus illi, fuerat obnoxius, & vel ipſe laudari non debebat, vel illos immerito fuiſſe reprehenſos oſtendebat. Praeterea non hunc ſolum, ſed & alios omnes deinceps alibi laudavit, quando cum nemine contendebat; ac rurſum Periclem ſeparatim, perfectiſſimum fuiſſe oratorem dicendo. Non

1 Coll. Nov. δὲ pro τὲ. 2 Coll. Nov. Bar. 7. δ' αὐτὸν. 3 In Gorgia. Verba Socratis ad Phaedrum in Phaedro. *Cant.* 4 Coll. Nov. ὀνομάζειν. & in marg. χρ. ὀνειδίζειν. 5 Coll. Nov. Bar. 7. τυτοισὶ. 6 Coll. Nov. δόξαι. 7 Bar. 7. πῶς ἂν ὢν μισοῖμ.

ὧν ἅπας νεμεσᾷ δικαίως ἡμῖν, ὅταν αὐτὸς Πλάτων ὡς ἀληθῆ λέγομεν ὑπισχνῆται. ἃ μὲν γὰρ οὗτος αἰτιᾶται τοὺς ἄνδρας, παρ' ἡμῶν οὐχ ὁμολογεῖται· ἃ δ' ἡμεῖς ἐπαινοῦμεν, τούτοις ὀρθῶς αὐτὸς σύμφησι. ὥστε τὸ νικᾶν ἡμᾶς, παρ' ἀμφοῖν ὁμολογεῖται· τὸ δ' ἐκεῖνον, οὐδὲ παρ' αὑτῷ συμβαίνει. εἰς [1] τοσοῦτο δ' ἦκε τὰναντία τῶν ὄντων λέγειν, ὥστε φησὶν [2] ὡς Περικλῆς τοὺς Ἀθηναίους ἡμερωτέρους, ἀγριωτέρους καὶ χαλεπωτέρους ἐπέδειξε, [3] καὶ ζῶντα εἰς αὐτὸν ὃν ἤκιστα ἐβούλετο. πῶς ὦ μακάριε; εἰ γὰρ ὀρθῶς ἀληθὴς ὁ σὸς λόγος, ὡς Μιλτιάδην γε μικροῦ εἰς τὸ βάραθρον ἐνέβαλον, πᾶν τἀναντίον ἤδη φαίνεται, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀγριωτάτους τοὺς Ἀθηναίους, [3] ἡμερωτέρους ποιήσας, τὸ γοῦν [4] ἐξοστρακισθῆναι καὶ τοὺς γὰρ εἰ βούλοι φυγῇ ζημιωθῆναι, κέρδος ἦν ἐκείνῳ τὼ συμφορά. πάλιν δ' ὁ Κίμων, ἐξοστρακίσθη μέν, φυγῇ δὲ οὐ προσεζημιώθη, ἀλλὰ καὶ κατῆλ- 471
θε τοὺς τοῦ χρόνου. οὕτως ἔτι πραοτέροις οὗτος ἐχρήσατο. ὁ δ' αὖ Περικλῆς ἔτι τούτου μετριώτερα δυστυχήσας, [5] ὡς εἰς χρήματα ἐζημιώθη μόνον, καὶ πάλιν αὐτὸς ἦν τῇ τάξει καὶ τοῖς τιμαῖς. οὕτως οὐ πραοτέρων καὶ χαλεπωτέρων ἀεὶ προότερος καὶ ῥᾴους φαίνοντα γεγενημένους, καὶ σχεδὸν πάντων ὑπεικεστάτοις αὐτοῖς ὁ Περικλῆς χρησάμενος, καὶ ἀποδείξας ἡμερωτέρους ἢ παρέλαβε. [6] τοὺς ταῦτ' ἔστων οἱ δίκαιοι καὶ ἥμεροι, καὶ Ὁμηρος μαρτυρείτω. προσῆκεν γὰρ εἰκότως ἄρα καὶ ζῶντα ἐτίμων αὐτόν, καὶ τεθνεῶτα ἐπόθουν, καὶ προσαχθέντες μετέγνωσαν, ὃ τοίνυν ἄξιον μετὰ τῶν ἄλλων ὑπομνήσθαι. οὕτω [7] δὴ σαφῶς τὰ δίκαια ἐπαινέσας τὸν Περικλέα δι' ὧν ἐπεδείξαμεν ἀρτίως, πάλιν ἀλλαχοῦ φαυλίζων φαίνεται. αἰτιασάμενος γὰρ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀμαθίᾳ συνοικεῖν, καὶ [8] φήσας

est igitur, quod nobis quisquam iratscatur, quibus ipse suffragatur Plato. Etenim quae ille Viris imponit crimina, nos non concedimus; quae nos tribuimus laudes, eas ipse comprobat. Quo fit, ut nostra victoria utroque nitatur testimonio, suam ne ipse quidem sibi tribuat. Adeo autem contra, quam se res habebat, ait, ut dicat Athenienses Periclem, quos mansuetiores acceperat, ferociores ac difficiliores reddidisse, idque, quod minime volebat, in seipsum. Qui sic, obsecro? Nam si recte ais tu, Miltiadem propemodum in barathrum fuisse conjectum; jam contra Themistocles eos ex ferociissimis mansuetiores reddidisse deprehenditur, siquidem ostraciśmus, &, si vis, exilium non sunt cum illa miseria comparandà. Cimon autem ostracismo quidem expulsus, non etiam exilio multatus fuit, verum ante tempus rediit. Hic igitur etiam clementiores expertus est Pericles denique minus etiam, quam hic, infortunium passus est, cum pecunia duntaxat multatus est, ac rursum in integrum restitutus. Ita fit, ut ex asperioribus ac difficilioribus clementiores semper & faciliores redditi fuisse videantur, & omnium fere aequissimos Pericles expertus, ac mansuetiores, quam acceperat, reliquisse. Proinde sint justi mansueti, & accedat Homeri testimonium. Non igitur injuria cum vivum colebant, tum mortuum deliderabant, & eorum, quae temere fecerant, poenitentia ducti sunt. Quod autem est observandum maxime, cum Periclem hoc modo recte & aperte laudaverit, eum rursus alibi deteriorem facit. Cum enim dixisset, Alcibiadem insciția laborare, nec ipsi

1 Coll. Nov. Bar. 7. τοσοῦτον. 2 Coll. Nov. ὁ pro ὡς. 3 Bar. 7. ἡμεροτέρους. 4 Coll. Nov Bar. 7. ἐξοστρακισθῆναι. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. ὅσις χρήμασι & in marg. χρ. ὥστε. 6 In Gorgia. *Cant.* 7 Coll. N. Bar. 7. γὰρ ϵ σαφῶς. 8 Sic MSS. Bar. 7. & Coll. Nov. Defuisse ὁ post καὶ, ex Alcibiade priori, docuerat *Canterus*.

5 Καὶ ταῦτα εἰς &c.] Τὸ καὶ ταῦτα εἰς αὐτὸν, ὡσὸς τὸ πάναυτία τῶ ὄντων λέγειν, ἔχει τὴν συναφειαν, τὸ ᾧ οὐχ ἥκιστα ἐβούλετο λέγει, ἀφὸ τὸ τὸν Πλάτωνα τῶ Περικλέα ἐπαινεῖν καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ. ἢ τὸν αὐτὸν ἀντὶ ἑαυτὸν, ἵνα συνάπτηται ὡσὸς τὸ χαλεπωτέρους.

soli

οὐ μόνον αὐτὸν τοῦτο πεπονθέναι, ἀλλὰ καὶ [1] πολλοῖς τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων, κατασκευάσας καινήν τινα ὁδὸν αὐτῷ, ἐν ᾗ τὸν Περικλέους, πειρᾶται κἀκείνῳ τὴν αὐτὴν αἰτίαν προσάπτειν, οὐδὲν προκαλυπτόμενος, ἀλλ' ὡς τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, ὥστε γράμματα
472 ὥστε νεῦν εἰδότα ἐλέγχειν ἀξιῶν. καίτοι χωρὶς μὲν τοῦ μὴ ὁμολογεῖν ταῦτα ἐκείνοις, πότερον κρεῖττον ἦν εἰπεῖν καὶ ταπεινότερα ἔσθ' ὅτε λέγειν πρὸς ἄνδρα, πρὸς μὲν τὸν Φαῖδρον τὸν [2] Μυρρινούσιον, καὶ μηδὲν προσήκοντα τὰ δυσχερέστατα εἰπεῖν, πρὸς δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐκεῖνα τὰ ὑπερεχέστερα, ἢ πρὸς τὸν Φαῖδρον ἐπαινέσαντα, κακῶς λέγειν πρὸς ἐκεῖνον; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. ἐλέγχειν μὲν γὰρ δήπου καὶ τοῦτον κἀκεῖνον βούλεται, καὶ οὐκ ἔνεστ' εἰπεῖν ὡς τὸν Ἀλκιβιάδην μέν, τὸν Φαῖδρον δὲ οὔ. ὥστ' εἰ πρὸς τοῦτον ἅμα τοῦτο [3] κατηγόρηκε Περικλέους, εἰκὸς ἦν καὶ πρὸς ἐκεῖνον. τὸ διάφορον δὲ ἦν μικρόν. πρῶτον μὲν γὰρ πρὸς συγγενοῦς πρὸς τοῦτον ἐβλασφήμει καὶ ὑπερόπτου, καίτοι ὥσπερ οὐκ ἦν εἰκὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν φέρειν, οὐδ' εἰ φαυλοτάτου τῶν πολιτῶν ἦν, οὕτως οὐδὲ τὸν θεῖον κακίζειν, οὐδ' εἰ συνήθη τι τοιοῦτον, εἰς καιρὸν ἐλήλυθε. καὶ γὰρ ὁμοίως ἐκείνῳ τι κακῶς ἀκούειν, καὶ τούτῳ τὸ κατ' ἐκείνου λόγων ἀκούειν προσῆκεν. ἔπειτα πρὸς ἄνθρωπον ἐλήλυθεν οἱ λόγοι μὴ ὅπου Περικλέους ῥᾳδίως ἂν ὑπερφρονήσαντα, ἀλλὰ τοιοῦτον, ὥσθ' ὅτε Αἰσχί-
473 νης φησὶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι κἄν, τοῖς δώδεκα θεοῖς ἥδιστα ἐπετίμησε. τοσοῦτον αὐτῷ φρονήματος πρόσεστι, καὶ οὐδένα μηδενὸς ἄξιον εἶναι νομίζειν. διόπερ καὶ ὅτε [4] ἐκείνου Σωκράτης οὐ τιμῶν αὐτιμῶν ἐτράπετο. ἀλλὰ τί φησι; γνοὺς οὖν αὐτὸν ἐγὼ ζηλοτύπως ἔχοντα πρὸς [5] Θεμιστοκλέα, ἔπειτ' ὄντα ὁ τοῦ Θεμιστοκλέους ἔπαινος, δυοῖν εἵνεκεν ὀρθῶς ἔχων οἶμαι· τῆς τε ἀληθείας, καὶ οὐ καιρὸν ἔχειν τῷ μειρακίῳ τοὺς λόγους. καὶ οὐ κακῶς λέγει Θεμιστοκλέα πρόνοος ἐκείνου, ὅπως [6] μὴ ἔτι μᾶλλον ἀκούων διαφθείρηται. οὐδέ γε εἰς ὠδαμωδίας μέσος αὐτὸς καταπέπτωκε, τὸ μὴ μόνον αὐτὸν τῇ ἀμαθίᾳ συνοικεῖν, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τοιού-

soli hoc accidisse, sed & multis Reipublicae gubernatoribus, hic quoque via quadam contra Periclem munita, illum etiam conatur eodem crimine involvere, nec recte, sed quasi eum nec litterarum nec nandi peritum, quod aiunt, vellet evincere. Atqui praeterquam quod haec illis repugnant, non, si contraria de homine erant dicenda, coram Phaedro Myrrhinusio atque alieno vituperandus, & apud Alcibiadem laudandus potius, quam apud illum laudatus, coram hoc reprehendendus fuit? Equidem illud censeo. Etenim utrunque vult refutare, tam Phaedrum quam Alcibiadem. Quocirca si apud unum accusaverat Periclem, debebat & apud alterum. Deinde non est exiguum inter eos discrimen. Nam primum de cognato ac tutore apud hunc male loquebatur, cum non deberet ut patrem, quamvis pessimus fuisset civis, ita nec avunculum criminari, neque etiam si talis rei conscius fuisset, ea tum locum haberet. Nec enim hunc aeque male audire dicebat, atque illum ejus audire crimina. Deinde cum eo sermo habebatur, qui non Periclem modo facile contemsisset, sed etiam, quod ait de ipso Aeschines, vel deos duodecim libentissime criminatus esset. Adeo superbus erat, & qui neminem in aliquo haberet precio. Itaque nec illius Socrates eandem est ingressus viam. Sed quid ait? *Cum igitur viderem eum Themistocli invidere.* Tum sequitur laus Themistoclis, quae duabus, ut opinor, de causis recte se habet; cum quod est vera, tum quod erat juveni utilis. Neque vero coram illo Themistocli maledicit, ne magis etiam corrumpatur; neque sane hac eum re consolatur; quod non ipse modo laborat insciti, sed & omnes Reipubli-

1 Coll. Nov. & Bar. 7. τοὺς πολλούς. 2 Bar. 7. Μυρρινούσιον. 3 Coll. Nov. κατηγορεῖ. & in margine γρ. κατηγόρηκε. 4 Aeschinis Philosophi, cujus verba supra sunt prolata. *Cant.* 5 Abest a Bar. 7. 6 Coll. Nov. μᾶλλον.

cae

τας ὅσοι τὰ τῆς πόλεως πεφάνθησιν· ὑδαμῶς· ἀλλ' ἀναγκάζῃ κλαίειν θέντα τὴν κεφαλὴν ὅπι τὰ γόνατα ἀθυμήσαντα, ὡς ὑδ' ἐγγὺς ὄντα τῷ Θεμιστοκλῇ τὴν παρασκευήν· καὶ περσέπι συμμέτρως ἐπέτεινε τὸν λόγον. εἶπε γάρπου μεταξὺ λέγων, ὡς οὐδὲ ἐκείνῳ ἡ ὑπερήμη τοσαύτη ὅσα ἤρκεσεν, ἀλλ' ἐνεδέησεν, ὥστε τὴν μὲν βλασφημίαν περιῤῥῆθαι, ὅδ' ἦν χρήσιμον εἰς τὸ παρατρέψαι, πρὸ' ἀμφοῖν ἐκείναι, καὶ παρὰ τῆς εὐφημίας, ἣ πα- 474
ρὰ τῦ [1] μηδὲ δὲ ζῶντα ἀρκέσαι φῆσαι τῷ γε Θεμιστοκλῇ. οὕτω καὶτοι τοῖς ἄλλοις Αἰσχίνης λειπόμενος Πλάτωνος, τῦτό γε ἄμεινόν πως [2] διεχείρησεν. ἀλλὰ γὰρ ὡς μὴ οὐκ ἄριστος τῶν Ἑλλήνων [3] Πλάτων, κάκιστος ἂν εἴη καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ὅστις οὐκ ἐθέλῃ λέγειν. ἔοικε δέ τι καὶ τῆ φύσεως ἀπολαύειν, ὥσπερ οἱ βασιλεῖς τῆς ἐξουσίας· ᾗ καὶ περὶ αὐτῆν τὴν λέξιν ἔστιν ἃ φαίνεται ποιῶν, ἀδείᾳ λόγων πλείονι χρώμενος, καὶ περί γε αὐτὰς τὰς ὑποθέσεις, οἷόν ἐστιν ἐν τῷ λόγῳ ἃ μικρῷ πρόσθεν ἐμεμνήμεθα. ὑποκειμένῃ μὲν γὰρ αὐτῷ δήπου Σωκράτης τὸ ἐπιτάφιον διεξιὼν, μέμνηται δὲ τῶν ἐν Κορίνθῳ τετελευτηκότων καὶ τῶν ἐν Λεχαίῳ, καὶ τῆς εἰρήνης τῆς ἐπὶ Ἀνταλκίδου κληθείσης. καίτοι ἐτελεύτησε μὲν Σωκράτης ἐπὶ Λάχητος ἄρχοντος· τῆς δὲ [4] ἐν Κορίνθῳ μάχης, καὶ τῶν ἐν Λεχαίῳ μέσος ἄρχων Εὐβουλίδης. [5] ἀπὸ δὲ Λάχητος εἰς Εὐβουλίδην ἕβδομος ἄρχων Εὐβουλίδης αὐτός· ἀπὸ δὲ Εὐβουλίδου πάλιν ἄρχων ὄγδοος Θεόδοτος· ἐφ' ᾧ [6] ἡ εἰρήνη ἐγένετο. [7] ὁμοῦ ἓξ καὶ τεσσα- 475
ρες δέκα οἱ σύμπαντες ἄρχοντες εἰς τὴν εἰρήνην ἀπὸ Λάχητος ἄρχοντος. ὥστε ἐν μόνον Σωκράτης οὐδὲν ἑωράκει τούτων, ἀλλ' οὐδ' ἠπίστατο δήπουθεν εἰ γενήσεται· οὐδ' ἂν τὸ δαιμόνιον προὔλεγεν αὐτῷ περὶ τῆς τοσῦδε μετ' αὐτὸν ἔτεσιν τοίνυν. ἐν γὰρ τῷ συμποσίῳ, σπουδῇ μὲν [8] εἰς ταὐτὸ Ἀριστοφάνει καὶ Σωκράτει, καὶ Ἀγάθωνα, ἔτι μειράκιον

cae gubernatores eodem ſint morbo correpti; minime vero: ſed eum capite in genua inclinato plorare cogit prae animi aegritudine, ut qui longe abeſſet a Themiſtocle. Quin etiam ſermonem ſatis extendit. Ait enim inter caetera, nec ipſi ſcientiam tantam ſuffeciſſe, ne indigeret. Ita factum eſt, ut ſublata maledictione, id quod ad hortationem conducebat, in utroque cerneretur, tum in laude, tum quod nec iſta Themiſtocli ſuffeciſſe dixerat. Uſque eo Aeſchines, licet in reliquis a Platone ſuperetur, hoc ſaltem aliquo pacto melius tractavit. At qui Platonem neget eſſe Graecorum optimum, is quidem peſſimus & Graecorum ſit & Barbarorum. Veruntamen nonnihil etiam ingenio utitur, quemadmodum poteſtate reges; ſicut & in ipſa dictione facit aliquando, dum libertatem uſurpat loquendi, atque etiam in argumentis ipſis, ut ex eo ſermone, quem paulò ante citavimus, licet animadvertere. Facit enim Socratem funebrem orationem habentem, & eorum qui Corinthi atque in Lechaeo perierant; tum pacis, quae ſub Antalcida dicitur, mentionem facientem. Atqui Socrates quidem imperante Lachete obierat: Eubulides autem inter Corinthiacam & eam, quae fuit in Lechaeo commiſſa, pugnam imperavit. Jam a Lachete ad Eubulidem numerantur imperatores ſeptem; ac rurſum ab hoc ad Theodotum, ſub quo pax eſt facta, octo. Nam in univerſum a Lachete ad pacem uſque ſedecim ponuntur imperatores. Quocirca non modo Socrates horum nihil viderat, verum nec, ſi futurum eſſet, ſciebat; neque ipſi res tam remotas daemonium praedixiſſet. At in Sympoſio primum Ariſtophanem, Socratem, & Agathonem etiam tum juvenem, ut

1 Coll. Nov. & Bar. 7. μὴ ᾗ παῦτα. 2 Bar. 7. διχείρισεν. 3 Ita MSS. Coll. N. Bar. 7. deeſt in editis. 4 Bar. 7. ἐπὶ Κορίνθῳ. 5 Illa ἀπὸ ᾗ Λάχητος —— ἄρχων Εὐβουλίδης, adſcribuntur marginibus MSS. Coll. Nov. & Bar. 7. 6 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 7 Ita Palmer. & MSS. Coll. Nov. Bar. 7. Vulg. ὁμῦ τι γὰρ ἑξκαίδεκα. 8 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐς ταυτὸν.

air,

ὕστα ὥς φησι. πρὸς δὲ εἰς τοσοῦτον τὰς χοὰς, ὥστε λέγων ὁ Αριστοφάνης ἐπειδὴ τῆς λυγγὸς ἐπαύσατο, τὸν προβληθέντα λόγον μέμνηται, καὶ ὅτι αὖ πάλιν Αρκάδων ὑπὸ Λακεδαιμονίων διῳκισμένων. διωκίσθησ δὲ [1] γε Μαντινεῖς ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἤδη τῆ εἰρήνης ὁμωμοσμένης. ὅτως [2] ὅτι ταῦτ' ἀκείνων ἔτι νεώτερα. πῶς οὖν ἡ Αριστοφάνης ἂν εἴη λέγων ταῦτα, ἢ Σωκράτης ἀκούων, ἢ Αγάθων ἔτι μειράκιον περὶ τούτων τὰς χοὰς; πῶς δ' ἂν καὶ Αλκιβιάδης κωμάζοι πρὸς αὐλοὺς, καὶ οὕτως, [3] νέος γε ὢν ἔτι καὶ καλὸς, ὡς πρὸς τοῦ Σωκράτους ἐτεθηκῇ, βιοὺς τόσα καὶ τόσα ἔτη τὰ σύμπαντα; εἰ μὴ ἄρα ἐν τῷ Ηλυσίῳ πεδίῳ τὸ συμπόσιον συνεκροτεῖτο. τίς δὲ καὶ ἡ λυγξ ἡ τοῦ Αριστοφάνους; 476 ἢ πᾶ σὺ τοῦτ' ἐτήρησας; ἀλλ' οἶμαι λύζειν αὐτὸν ἔδῃ, ἵνα εἰς ἀπλησίαν σκωφθῇ. εἰ δέ τις τῇ Πλάτωνος δόξῃ περὶ πάντων ἰσχυρίζοιτο, καὶ [4] φάσκῃ μὲν ζῆν Σωκράτη, ὅτε ὁ τοῦ Κοίντου καὶ Λεχαίῳ τετελευτηκότων ἐλέγετο ὑπὸ ταφίου, πίνειν δ' ἐν Αγάθωνος μὲν τῇ εἰρήνῃ, λύζειν δ' Αριστοφάνει ἐν τῷ συμποσίῳ, κωμάζειν δὲ Αλκιβιάδῃ, μειράκια δ' ἔτι τινὰ τὰ Αγάθωνα καὶ Αλκιβιάδη, ὁμοῦ δ' ἔτι πάντα χρήματα, πῶς οὐχὶ ληρήσῃ μὴ προσεξεταίζων, εἴπ καὶ κατ' ἐξουσίαν [5] ἀνὴρ λέγοι, ἀλλ' ὥσπερ παῖς ἔμβραχυ τοῦτ' ἀρκεῖν ὑπολαμβάνων, ὅπ φαίη [6] Πλάτων; ἢ εἴπις αὖ [7] πείθοιτο τὸν Αἰγύπτιον δαίμονα τὸν [8] Θεῦδον (ὅτω γὰρ αὐτὸς εἴρηκε τύνομα αὐτῷ) τὸν περὶ Ναύκρατιν τῆς Αἰγύπτου γενέσθαι, καὶ μὴ [9] ἐθέλει συγχωρεῖν, ὅπ ἔστ μὲν Ελλήνων [10] Ερμῆς φωνῇ, ἀπὸ δὲ Ναυκράτιδος εἰς τὴν ἐπώνυμον πόλιν αὐτῷ, καὶ ὃ πάντες αὐτὸν ὁμολογοῦσιν Αἰγύπτιοι γενέσθαι, ἀνάπλους ἡμερῶν ὅσων οὐκ ὀλίγων; ὃ τοίνυν, εἰ [11] Πλάτων πολὺ προ- 477 τοῦ τῶν Ελλήνων, ταυτόν ὅστι Ναύκρατίς τε καὶ Ερμοῦ πόλις· ὃ δ' αὖ περὶ Ναύκρατιν,

ait, eodem congregat. Deinde ſic producit tempora, ut Ariſtophanes, poſtquam ſingultire deſierat, propoſitam quaeſtionem tractando, ipſe quoque Arcades a Lacedaemoniis fuiſſe diſſipatos dicat. At Mantinenſes a Lacedaemoniis fuerunt diſſipati, pace jam juramentis confirmata. Quo fit ut haec etiam ſint illis recentiora. Quomodo igitur vel Ariſtophanes haec dicat, vel Socrates audiat, vel etiam juvenis hoc tempore ſit Agatho? Quomodo vero vel Alcibiades ad eos commeſſatum eat, iſque juvenis etiam tum & pulcer, qui ante Socratem, cum tot annos vixiſſet, obierat? Niſi forte in Elyſiis campis fuit habitum ſympoſium. Quis autem eſt Ariſtophanis ſingultus? Aut ubi hoc obſervaſti tu? Sed, ut opinor, eum ſingultire oportebat, ut gulae argueretur. Quod ſi quis autoritate Platonis in ſingulis nitatur, ac dicat vixiſſe Socratem, cum, qui Corinthi & in Lechaeo perierant, funebri ſermone celebrabantur, compotaſſe poſt pacem apud Agathonem, Ariſtophanem in convivio ſingultiiſſe, Alcibiadem veniſſe commeſſatum, adoleſcentes tum fuiſſe Agathonem & Alcibiadem, ac ſimul eſſe permiſta omnia; nonne nugabitur, quippe qui non conſideret, ſi quid liberius dictum ſit, verum inſtar pueri, quidquid Plato dixerit, id breviter pro vero habeat? Aut, ſi quis Aegyptium deum, Theudum (ſic enim eum appellavit ipſe) ad Naucratim Aegypti credat extitiſſe, nec exiſtimet Graece eum dici Mercurium, nec paucorum eſſe dierum navigationem ab hac ad urbem hujus cognominem, & in qua omnes eum Aegyptii natum confitentur? Non igitur eadem eſt Naucratis & Hermopolis, quamvis Graecorum facile princeps eſt Plato; neque Mercurius Naucratim potius habebit,

1 Non agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. 2 Pro ὅτι Bar. 7. legit ἔτι rec. manu, & Coll. Nov. & mox pro ἔτι textus habet ὅτι. 3 Bar. 7. καὶ νέος. 4 Coll. Nov. Bar. 7. φάσκοι. 5 Bar. 7. λέγοι ἀνήρ. 6 In Phaedro. *Cant.* 7 Coll. Nov. πύθοιτο. 8 Coll. Nov. Bar. 7. Θεῦθον. 9 Bar. 7. ἐθέλει. 10 Sic MSS. Coll. Nov. & Bar. 7. Vulg. φωνῇ Ερμῆ. *Cant.* male, Ερμοῦ πόλις. 11 Coll. Nov. πολὺ Πλάτων.

quam

ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ ἑαυτῆ πόλει δεῖ δὴ τὸ Ερμιῶν γεγενῆθαι δοκεῖν· οὐδέ γε Εὐριπίδου φήσομεν [1] οἴμοι τὸ ἰαμβεῖον εἶ), τὸ, σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσία· οὐδ' εἴπις οὕτω τῶν σοφῶν [2] εἴρηκεν· ἔστι γὰρ ἐξ Αἴαντος Σοφοκλέους, Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ. ἀλλ' ἔστι ταῦτα ἀπὸ τῆς τῶν ἀγαλμάτων ὑξουσίας, καὶ [3] συνηθείας ὡρμημένα. τῷ γὰρ ἅπαντας αὐτοὺς ὁπωσοῦν εἶ) πλάσματα, καὶ πλέκειν ὑξεῖναι δι' ὧν ἄντις βούληται, ἔνεστί τι καὶν τοῖς λόγοις αὐτοῖς οὐ σφόδρα τηρεῖν τὸ ἀλήθειαν. καὶ ἅμα μοι δοκεῖν ἐφέλκεταί τι τὸ ἐλευθερίας, καὶ τὸ μεγαλοπρεπείας, οὐ πάντα πάσιν ἀκριβολογεῖται· ἀλλ' ὥσπερ ἔφην συγχωρῆ τῇ φύσει. ἔπειτα ταῦτ' ἡμεῖς ἁπλῶς οὕτω [4] προσδεξόμεθα; [5] οὐκ ἄρ' εἰδέναι τἀκείνου δόξομεν; οὐδέ γε τῶν Πλάτωνος σύγγραμμά ἐστι [6] Πλάτωνος οὐδέν, οὐδὲ ἔσται· πόθεν; ἀλλὰ ταῦτ' ὀφὶ Σωκράτους νέου καὶ καλοῦ γεγονότος, εἶθ' ὁ μὲν γράψας οὐ γέγραφεν. λοιπὸν οὖν αὐτῷ γ' οὐ τοῦτο μα ὑξαρνοῦμαι, πείθειν οὐχ ἡμᾶς γε ἐὰν σωφρονῶμεν ἀλλ' εἰσόμεθα αὐτῷ τοὺς παιδιὰς (εἰρήσθω γὰρ ὅτι ἂν αὐτὸς εἶπε περὶ αὐτοῦ) οἷα καὶν τούτοις ἀμέλῃ τοῖς λόγοις, ἵνα μὴ τὰ πρῶτα λέγωμεν, [7] ἢ περὶ γυμναστικῆς καὶ ἰατρικῆς ἔνεστι θέσις, ὡς ῥᾳδίως καὶ ἁπλῶς ἔχουσα, τῷ βελτίω γυμναστικὴν ἰατρικῆς εἶ). καίτοι γε ἤδη ἐγωγέ τινος ἤκουσα [8] λέγοντος τοῦ ἰατρῶν, ὅπ ἡ μὲ γυμναστικὴ τοῖς ἀθληταῖς ὁπόσα ὠφελέγεται ὑ περὶ τοῦτό ὅστιν, ἡ δ' ἰατρικὴ συλλήβδην ἅπασιν ὁπόσα, καὶ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ [9] διάφορον. ὅπου γὰρ οὐδ' αὐτοῖς τοῖς ἀθληταῖς οἷόν τε τῇ ῥώμῃ χρήσασθαι, μὴ οὐ ὑγιαίνειν ὑπάρχοντος, πῶς οἷόν τε ἡτιοῦν τὸ ἅπασι τοῦτο ὠφελιμώτατον τέχνῃ, τὸ [10] τοῖς ὀλίγοις, ἐκεῖνο ὁ μηδέποτ' ὅστι χωρὶς τούτου λαβεῖν. τότε σύμπαν οὐ σωτηρίας τοσοῦτον εἶ) τὸ ἰατρικοῦ, ὅσον τοὺς κάμνοντας ἐπισκοπεῖν· ἀλλ' εἶ) δεύτερον. [11] δεῖν γὰρ τὸ ἰατρὸν τὸ μὲ ὑπάρχοντος [12] ὑγίειαν διασώζειν, τὸ δ' ὕπω παρ-

quam ſuam urbem, patriam; nec Euripidis Jambicum illud eſſe dicemus, *Sapientium commercio princeps ſapit*: quamvis id ſapientum quidam dixerit; cum ſit ex Ajace Sophoclis, qui Locrus inſcribitur, ſumptum. Sed haec licentiae dialogorum & conſuetudini tribuuntur. Etenim cum ſint omnes figmenta, & quocunque quis velit modo, poſſit nectere; fit, ut nec ipſa verba ſint admodum veritati conſona. Simul & libertatem videtur atque magnificentiam nonnihil ſectari, nec ad exactam rationem referre cuncta; verum quod jam dicebam, ingenio concedit. Et haec nos ita temere recipiemus? Non igitur eum cognoſcere videbimur? Neque vero Platonicum ſcriptum ullum Platonis eſt, aut erit; minime vero: ſed ea juvenis & pulcri ſunt Socratis, nec autor ea conſcripſit. Reſtat igitur, ut id ejerato nomine perſuadeat, at non nobis quidem, ſi ſapiemus, atque ejus luſus agnoſcemus, (cur enim non dicemus, quod vel ipſe de ſe dixiſſet?) qualis etiam in hac diſputatione, ne longius diſcedamus, de Gymnaſtice & Medicina ponitur ſententia valde facilis & ſimplex, qua traditur, Medicina praeſtantiorem eſſe Gymnaſticen. At ego ſaepe medicum audivi, cum diceret, Gymnaſticen ad athletas in univerſum pertinere, Medicinam ſimul omnium curam gerere, nec eſſe parvum diſcrimen. Cum enim ne ipſi quidem athletae ſine ſanitate poſſint corporis viribus uti, quomodo ars ea, quae id omnibus ſuppeditat, ab ea, quae paucis, in eo quod ſine hoc conſtare non poteſt, vincatur? Omnino autem negabat hoc duntaxat efficere Medicinam, ut curaret aegrotos; verum eam duplicem ponebat. Oportere enim medicum & praeſentem ſanitatem conſervare, & abſen-

1 Abeſt οἴμοι illud a Coll. Nov. 2 Plato in Theage & 8°. de Rep. *Cant.* 3 Bar. 7. συνουσίαι· recenti autem manu συνηθείας. 4 Bar. 7. προσδεξόμεθα. 5 Alludit ad verba Platonis in fine 2ae. Epiſtae. *Cant.* 6 Poſterius illud πλάτωνος ut redundans notatur in Coll. Nov. 7 Coll. Nov. ἢ περὶ ἰατρικῆς καὶ γυμναστικῆς. 8 Coll. Nov. τοῦ ἰατροῦ, λέγοντος. 9 Deeſt in P. Steph. 10 Bar. 7. τοῖς λόγοις, & rec. manu ὀλίγοις. 11 Coll. Nov. δεῖ γάρ. 12 Υγείαν Bar. 7.

tem

σαν [1] ἐμποιεῖν. ὥσπερ τ γυμναστὴν, τ μὲ ὑπάρχοντ ῥώμην διασώζειν, τ δ' ὅπως πρῶτ ἐμποιεῖν. ὁ γὰρ [2] ἄλλο μέν ἐστι τὸν ὄντως ἀθλητὰς διὰ παντὸς γυμνάσαι, ἕτερον δὲ τὸν μέλλοντας ἔσεσθαι παρασκευάσαι· ἀλλ' ἑνὸς ἀνδρὸς καὶ τ αὐτῆς τέχνης. εἰ δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ῥᾴδιον ἤδη καταμαθεῖν, ὅπη δευτέρα τ ἰατρικῆς ἡ γυμναστικὴ, καὶ παντελῶς [3] ὑπ' αὐτὴν γίνεται. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο γνῶναι, τίνι δεῖ γυμνασίων, καὶ πότε, καὶ πόσων, καὶ ποίων τινῶν ἐχόντων λέγω τ ἰδιωτῶν, τ δὲ ἰατροῦ σοφίας ἤδη γίνεται, καὶ ὅστός ἐστιν ὁ πέμπων παρὰ τ γυμναστὴν ἂν δέῃ. παρακαλῶν δὲ ἐκεῖνος, τὸ δὲ ἀκόντα παράξει, καὶ ἂν φιλοτιμήσεται πρὸς τ ἰατρὸν, καὶ σὺν τῇ δὲ ἡνιόχου [4] τάξει μενεῖ. καὶ γὰρ ἐκεῖνος παρακαλῶν παρὰ δὲ ἰατροῦ τ μέλλοντα αἱρήσεται, πρέπει τ ἀκολουθίαν καὶ γυμνάζει τ [5] αὐτὸ τρόπον. εἰ δ' αἱρεῖται βέλτιον ἢ μή, τ ἰατρὸν ἤδη δεῖ τοῦτο ἐσκέφθαι. καὶ νὴ Δί' ὁ μὲ ναύτης εἰς τὸ πλοῖον ἐνθέμενος, κομιεῖ παρὰ τὰς ἀκτὰς, ἢ καὶ μέσον πόρον εἰ βάλοιτο, καὶ κινήσει ἄκρα τ εἰρεσίας ἄνω καὶ κάτω περιάγων, ἢ καὶ τοῖς ἱστίοις προσχρώμενος, καὶ καθεδεῖται, καθάπερ τις αὐτοκράτωρ ποιῶν ὅπη βούλεται. εἰ δ' ἄμεινον τῷ πλεῦσαι τ παρὰ-
479 παν καὶ ὑγιεινότερον αὐτὸν τοῦτο ποιήσει, τ ἰατρικῆς τοῦτο τέχνης ἴδιον ἦν, ἀλλ' ὁ [6] τ ναυτικῆς. καὶ μὰ Δία ὅτι καὶ πολλοὺς ἤδη [7] καὶ τὰ τοιαῦτα ὤνησε καὶ οὐδὲν ἔλαττον ἢ τὰ ἐν ταῖς παλαίστραις γυμνάσια, πάντες ὡς ἔπος εἰπεῖν σύνισμεν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο οἱ ἡνίοχοι τοῖς ἰατροῖς ἀμ-
480 φισβητοῦσιν, οὐδὲ οἱ ναῦται λέγουσιν, ὡς αὐτοὶ μὲ φύλακες τ ὑγιείας θαυμαστοί τινες εἶεν, καὶ γυμνάζοιεν ἅπαντας τοὺς βουλομένους, ἐκεῖνοι δ' οὐδὲν ἄρα εἰδεῖεν πλὴν καθείρξαντες ἀπολλύναι. καίτοι εἰ βελτίων ἡ γυμναστικὴ τ ἰατρικῆς, τί κωλύει καὶ τούτους ἐκ τ αὐτῶν ἀμείνους εἶναι τ ἰατρῶν, ἐπειδή γε καὶ αὐτοῖς μέτεστιν ἀμήχανόν τι τ γυμναστικῆς; ἢ κατὰ πασῶν τούτων τ τεχνῶν [8] ἓν τοῦτ' ἰσχυρὸν ὑπάρξει λέγειν, ὅτι εἰ μὴ [9] αὕτη ἦν, οὐδ' ἂν τούτων οὐδεμία ἦν χρησίμη, ἀλλὰ

tem conſtituere. Et ſimili prorſus ratione oportet gymnaſten & praeſens robur conſervare, & abſens conſtituere. Neque enim alius athletas exercet, alius ad id eos praeparat; ſed idem magiſter eſt, ars eadem. Quod ſi ſic eſt, jam Gymnaſticen Medicina poſteriorem eſſe, ac ſub ipſa prorſus collocari, facile efficitur. Ut enim ſcias, cui, quando, quantis & qualibus cuique ſit opus exercitiis, illud ipſum te medicus docet, atque hic ad gymnaſten, cum opus eſt, mittit. Ille vero ſervi fungitur officio, neque cum medico contendet, ſed aurigae inſtar ſe geret. Nam & ille, cum aliquem a medico ſuſcepit extollendum, miniſtrum ſe praebet, atque illum ſuo more exercet. Utrum autem conducat eum extolli, nec ne, id medicus conſtituerit, oportet. Quin etiam nauta navi impoſitum vehet praeter litora, vel in altum, ſi volet, & remigio movebit ſurſum ac deorſum circumactum, vel etiam velis utetur, ac tanquam imperator quidam ſedebit, pro arbitrio gerens omnia. Sed an conducat alicui navigatio, vel eum ſaniorem ſit redditura, medici, non nautae ars exponit. Cum autem permultos haec ſaepe juviſſe, nec minus quam palaeſtricos motus, omnes fere ſciamus, non tamen aurigae cum medicis ideo ſe componunt, neque ſe dicunt nautae mirabiles eſſe quoſdam ſanitatis conſervatores, & cunctos, qui velint, exercere, illos autem nihil ſcire aliud, niſi ut incluſos perimant. Atqui ſi praeſtat Medicinae Gymnaſtice, quid vetat, quominus hi quoque, cum & ipſi Gymnaſtices partem aliquam tractent, eadem ratione medicos excellant? An hoc potius contra omnes has artes dicere ſufficit, niſi haec faceret, illarum nullam utilem fore, verum &

1 Sic MSS. Bar. 7. & Coll. Nov. deſunt illa, ὥσπερ τ γυμναστὴν, τοῦ μὲ ὑπάρχοντος ῥώμην διασώζειν, τὸν δ' ὅπως πρῶτον ἐμποιεῖν, in editis. 2 Coll. Nov. ἄλλος. 3 Bar. 7. ὑπ' αὐτῇ. 4 Bar. 7. προάξει, & rec. manu πάξει. 5 Coll. Nov. ἑαυτῷ. 6 Bar. 7. τῆς δὲ. 7 Deletur in Bar. 7. & Coll. Nov. 8 Coll. Nov. & Bar. 7. σὺν τούτοις pro ἓν τοῦτ' & poſt ἰσχυρὸν addunt, τῆς ἰατρικῆς. καὶ τὸ τῆς Αἰσώπου κυνὸς ἐξῆς ὑπάρξει λέγειν. 9 Medicina. *Cant.*

αὐτὸ τὸ τάττων τινὶ χρήσαιθ'; καὶ πάλιν μὴ δεῖν, ἐπ' αὐτῷ ἔρχεσθαι, ὥσπερ οἶμαι κἂν τοῖς σιτίοις, κρίνει μὲν γὰρ τὰ δέοντα ὁ ἰατρὸς, παρασκευάζει δὲ ὁ μάγειρος. ἀλλ' οὐκ ἀμφισβητήσαι γε τῷ ἰατρῷ τὴν ἡγεμονίαν, ἢ μᾶλλόν γε, ἢ καὶ τῷ δεσπότῃ. τοιοῦτόν τι καὶ τὸ τῆς γυμναστικῆς φάναι τις ἂν εἶναι πρὸς τὴν ἰατρικὴν, δεύτερον καὶ ὑπακοῦον, καὶ πάντα μᾶλλον ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ κρεῖττον. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τούτων, τοῖς ἰατροῖς, ὑπὲρ δὲ σφῶν αὐτῶν, ὅπη γιγνώσκουσί τε καὶ βούλονται, πρέπει λέγειν. ἀξιοῖ δὲ καὶ τὴν δικαιοσύνης κρεῖττον εἶναι τῆς νομοθετικήν. καίτοι πότερον κρεῖττον ἡ νομοθετικὴ τῆς δικαιοσύνης, ἢ μέρος; ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἂν ὡς ἔπος εἰπεῖν συμ- 481
φῆσαι, ὅπι καὶ νόμους θεῖναι, καὶ ψήφους ἐνεγκεῖν, καὶ συνειπεῖν τὰ δίκαια, καὶ συμβουλεῦσαι, καὶ χειροτονῆσαι, καὶ νὴ Δία θεοὺς τοὺς θεοὺς ἃ χρὴ θεράπευειν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἰς ἓν κεφάλαιον κοινὸν τὴν δικαιοσύνην ἀναφέρει. ὁ δὲ, τῷ μείζονος τὸ ἔλαττον, καὶ τῷ παντὸς τὸ μέρος θεώτερον καὶ κρεῖττον εἶναί φησι. καὶ εἰ μέν γε τὴν εὐσέβειαν τῆς δικαιοσύνης ἔφασκεν εἶναι κρεῖττον, ἐξῆν ἂν ἐπαινεῖν, ὡς δυοῖν μὲν τῆς δικαιοσύνης μερῶν ὄντων τὸ ἀνωτάτω, θρησκευτικοῦ δὲ καὶ κρείττονος ὄντος τοὺς θεούς. νυνὶ δ' οὐ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ καθάπαξ νόμοι ὡς ἀληθῶς πιθεὶς, ἀνεξέταστον γνώμην ἀποφαίνεται. ἔπειτα πέντε μὲν τὰς τοῦ σώματος εἶναι θεραπείας, τὴν γυμναστικὴν, καὶ τὴν ἰατρικήν· δύο δ' αὖ τὰς ὅλης τῆς ψυχῆς, τήν τε νομοθετικὴν καὶ διδασκαλικήν. αὐτὴ δ' ἡ φρόνησις ἡμῖν πῶς θεὸς ἦν; πῶς δ' ἡ σωφροσύνη; πῶς δ' ἡ ἀνδρία; ταυτὶ γὰρ δήπου τέτταρα μέρη τῆς ἀρετῆς ἐστιν ἀεὶ θρυλλούντων τὴν φρόνησιν, τὴν σωφροσύνην, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀνδρίαν. ὧν εἰ μὲν πέντε διέλαβε, τὴν δικαιοσύνην, μέ- 482
ρος αὐτῆς θεραπευτὴν τῆς νομοθετικῆς, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα παρῆκε. πῶς οὖν ὀρθῶς ἢ δικαίως ταῦτα ὑπόκειται κατ' αὐτὸν τῆς δικαιοσύνης λόγον; εἶτα καὶ πῶς ἁπλῶς

usum earum & neglectum ab hac pendere? Nec aliter in cibis, quid sit utile, judicat medicus, apparat coquus. Non tamen cum medico de principatu contendet, non magis quam cum hero. Tale quid etiam Gymnasticen cum Medicina collatam esse dixerim, secundam videlicet & ministram, nec quicquam fere minus, quam potiorem. Verum de his quidem medici, de se autem, quod sentiunt ac volunt, dicant. Ceterum justitiae quoque artem legum ferendarum praefert. Praestat autem haec ars justitiae, an pars ejus est? Nam equidem & legum lationem, & sententiae dictionem, & rerum justarum comprobationem, & consultationem, & suffragationem, & ipsam erga deos pietatem, ac reliqua similia ad unam communem justitiam referri, cunctos consensuros arbitror. At hic majori rem minorem, ac toti partem praefert ac praeponit. Quod si pietatem diceret justitia meliorem esse, posset hoc tolerari, quasi de duabus summis justitiae partibus antiquior ac potior esset ea, quae ad deos referretur. Nunc autem aliter se res habet, ac simpliciter, quasi legem ferret, non excussam proponit sententiam. Deinde duas ponit artes, quae corpus curant, Gymnasticam & Medicinam; duas item, quae animum, artem legum ferendarum, & justitiam. Ubi vero, per deos immortales, est prudentia? Ubi temperantia? Ubi fortitudo? Nam hae quatuor fere celebrantur ubique virtutis species, prudentia, temperantia, justitia, fortitudo; quarum unam, justitiam, duplicem fecit, assumta parte ejus, quae est ars legum, reliquas omnes omisit. Quomodo vero recte haec vel juste in ipso de justitia sermone ponuntur? Jam quaenam est simili-

1 Abest a Bar. 7. 2 Delendum esse illud καὶ docet Coll. Nov. 3 Καίτοι —— νομοθετικὴ, Bar. 7. in margine rec. manu. 4 Coll. Nov. Bar. 7. γὰρ ἂν οἶμαι. 5 Εἶναι *Junt.* Bar. 7. Coll. Nov. 6 Coll. Nov. θεράπευειν χρὴ. 7 Coll. Nov. ἀναφέρει. 8 Καὶ illud deest in Bar. 7. 9 Bar. 7. κρείττω rec. manu in margine. 10 Coll. Nov. Bar. 7. τὴν δικαιοσύνην. 11 Coll. Nov. Bar. 7. τῆς δικαιοσύνης.

tudo?

σιον; ἡ μὲ γὰρ γυμναστικὴ ϗ ἰατρικὴ, οὐκ ἀρεταί δήπου τῦ σώματός εἰσιν, ἀλλ' ὀπισῆμαι τοῖ τῦ σώματος χρείαν· ἡ δὲ δικαιοσύνη, τ τοῖ [1] ψυχὴν ἀρετῆς ἄντικρυς μόριόν ὄστιν. ἥδεν ἂν ἄλλο ἢ [2] σοφίζεται κατ' ἐπωνυμίαν, ὥσπερ παῖδα Σωκράτης τ [3] Πῶλον. ϗ ὕπω ταῦτ' ὄστι τὰ κάλλιστα, ἀλλ' ὅτι καὶ τ σοφιστικῶ τ ῥητορικῆς ἀμείνονα λέγῃ, ὥσπερ τῶ γυμναστικῶ τ ἰατρικῆς, καὶ τ νομοθετικῶ τ δικαιοσύνης, φυλάττων μὲ οἰκεῖα τ αὐτὸν ἐφ' ἅπασι λόγον, τὸ δ' αὐτὸ πάσχων περὶ ἅπαντα, ὥσπερ οἱ τὸ τοῦτον σφαλέντες ἐν τοῖς διαγράμμασι, χρῶνται δ' αὖ Πλάτωνος τῷ παραδείγματι· ϗ τότε μέν γέ φησι [4] ταυτόν ἐστι ὦ μακάριε ῥήτωρ ϗ σοφιστὴς, τότε δ' αὖ τ σοφιστικῶ κρεῖττον εἶ) τ ῥητορικῆς, ϗ διαφέρειν. 483 Ἀλλ' ἵνα μὴ πάντα ἀκριβολογεῖσθαι δοκῶ, συγχωρήσωμεν τὸ αὐτὸ, λέγειν αὐτὸν ἀεὶ κρεῖττον τ σοφιστικῶ εἶ). σκεψώμεθα δὴ τοὺς τί ποθ' ἡμᾶς [5] ὅτος ὁ λόγος παράγῃ. φοβήσει) γὰρ σὺ ζῶμαι δὴ καὶ καθαρῶς πᾶσα ἡ ὕβρις εἰ οἷόν τε εἰπεῖν. [6] οὐκοῦν σοφισταὶ μὲ Πρωταγόρας ϗ Ἱππίας, καὶ Πρόδικος, καὶ οἱ περὶ τούτους· ῥήτορες δ' αὖ Μιλτιάδης, ϗ Κίμων, καὶ Περικλῆς, καὶ Θεμιστοκλῆς. φαίνεται δ' αὖ τὺς σοφιστὰς κ τὺς ἐν ᾅδου κολαζομένους πιθεὶς καὶ καταλέγων, καὶ μιὼ [7] Τάνταλον ἐσεῖδον, καὶ τόνδε μετεισενόησα τοῖς ἐκ [8] νεκύων αὐδοὺς κόσμοις τιμῶν, Πρόδικον μὲν ὡς Τάνταλον ὄντα, Ἱππίαν δὲ ὡς τὸ εἴδωλον τοῦ Ἡρακλέους. Πρωταγόρας δ' αὖ μ τούτων διαπέπραται, μέρος τι τ οἰκίας [9] κατειληφὼς, ϗ τούτοις ἐπιδείκνυσθαι βάλλ), καὶ ἔστι θαυμαστὸς καὶ ὅτος τῶ φρόνησιν. ἐρωτᾷ δὲ Σωκράτης [10] Ἀπολλόδωρον, εἰ οὐκ αἰσχύνοιτο σοφιστὴν ἐθέλων παρέχειν ἑαυτὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας. καὶ τί ἄντις ἀγωνίζοιτο; ῥᾴδιον γὰρ ϗ τῷ τυχόντι γνῶναι τοῦτό γε, ὁπόσον τι Πλάτων ἀεὶ τ σο-
484 φιστῶν καταγελᾷ, ϗ ὁπόσου τινὸς [11] ἀξίους αὐτοὺς ἡγεῖται. ὅτε τοίνυν [12] κρείττων μὲ ἡ σοφιστικὴ

tudo? Etenim Gymnaſtica & Medicina corporis virtutes non ſunt, ſed corporearum neceſſitatum ſcientiae; juſtitia vero virtutis animi propria ſpecies eſt. Nihil igitur aliud Socrates, quam Polum tanquam puerum ſecundum nominis rationem decipit. Neque tamen haec ſunt pulcerrima, ſed quod etiam Sophiſticam Rhetoricae praefert, ſicut Medicinae Gymnaſticam, & artem legum ferendarum juſtitiae; ut eadem in omnibus ſervata ratione, ita eodem in omnibus delicto commiſſo, quemadmodum qui primum in deſcribendis figuris peccant, quod quidem Platonicum eſt exemplum; & nunc idem facit eſſe ſophiſtam atque oratorem, nunc Sophiſticam Rhetorica potiorem eſſe, atque ab ea differre. Verum ne cuncta videar curioſius perſequi, demus eum ſemper idem dicere, praeſtare Sophiſticam; & quorſum hic ſermo tendat, conſideremus. Nam hic quidem aperte maxima, ſi dicere licet, patefiet contumelia. Etenim ſophiſtas ponit Protagoram, Hippiam, Prodicum, & eorum aſſeclas; oratores autem hos, Miltiadem, Cimonem, Periclem, Themiſtoclem. Jam ſophiſtas inſtar eorum, qui apud inferos puniuntur, recenſet; *Tantalus eſt etiam viſus*; &, *Poſterius vidi*; —— atque Inferorum eos afficit honoribus, Prodicum inſtar Tantali, Hippiam inſtar umbrae Herculis habens. Protagoras quoque cum his verſatur, aedium parte quadam occupata, & coram ipſis declamare conatur, eſtque mirabili & ipſe prudentia. Tum quaerit ex Apollodoro Socrates, num quid ipſum pudeat, qui ſophiſtam velit inter Graecos agere. Quid multis? Quivis facile cognoſcat; quantopere ſemper Plato ſophiſtas derideat, quantique eos faciat. Ergo ſi praeſtat Rhetori-

1 Bar. 7. τῶ ψυχὴν. 2 Ita ex Platonis Cratylo ſub finem. *Canterus.* Vulg. σοφία λογίζεται. Bar. 7. & Coll. Nov. σοφία νομίζεται. 3 Nam Polus Graece ſignificat equuleum. *Cant.* 4 Coll. Nov. ταυτὸν μέν ἐστι. 5 Coll. Nov. ὁ λόγ@ ὅτος. 6 In Protag. Sub finem. *Cant.* 7 Parodiae Platonis ex Odyſſ. λ'. *Cant.* 8 Partis Odyſſeae ſic dictae. *Cant.* 9 Coll. Nov. μετειληφὼς. 10 Cujus hic nomen pro Hippocrate ponitur memoriae lapſu. *Cant.* 11 Coll. N. Bar. 7. αὐτοὺς ἀξίους. 12 Coll. N. Bar. 7. κρεῖττον.

τῆς ῥητορικῆς, σοφισὰ δὲ ὧς ἔιπον ὅτοί εἰσι χτ[1] τ Τάνταλον, κ τὸ γενέσθαι τύτων ἕνα, κ τὸ λαβεῖν τ τύτων τοσοτηρίαν αἰσχύν σαφὴς, ποῖ ποτε ἐκπίπτει τ ῥητορικῆς τὰ τοάγματα, ἢ τί τῷ Μιλτιάδῃ κ τῷ Κίμωνι κ τῷ Περικλῆ κ τῷ Θεμιστοκλῆ καταλείπεται; ἆρα ἄλλό τι ἢ τῷ ὄντι ὥσπερ εἰδώλοις ἔλαττον [1] φαίνεσθαι, κὰ τίς ταῦτα ἀνέξεται; κάιτοι ὅταν οἱ μὲ σοφισὰ μηδὲν τ ἐν ᾅδου κολαζομένων ἀφαίρωσιν, οἱ δὲ ῥήτορες χείρυς ἔτι τύτων ὦσι, κὰ μηδὲν αὖ τ μαγείρων, ὅτοι σεμνότεροι· κωμῳδίαν δὲ κ τραγῳδίαν μὴ δεῖ διδάσκειν [2] δέῃ τοιᾠδέπαν, ἀλλ' ἐκκηρύττειν ἐκ τ ἀγαθῆς πόλεως· ὁ δὲ διθύραμβος κολακεία τὶς ἦ, φαῦλον δ' οἱ χοροὶ κἂν παιᾶνας ᾄδωσιν· Ομηρον δὲ εἰσαλείψαντες [3] ἐκπέμπωμεν ὡς ὄκ ὀπιτήδειον σωτῆναι τοῖς νέοις, ἀλλὰ ὄντα χρήσιμα κὰ ὃ τοῖς ἡδονῇ [4] ἁπτομένοις, [5] πάντες δ' ὅσοι ὃ μηδενὸς ἄξιοι, κ φρῦδα τὰ τ Ελλήνων τοάγματα; ἢ πῶς ὄκ εἰς πονηρὸν κάτεισι τοῖς Ελλησι τὰ τοάγματα; ἢ [6] ὃ ποτε λοιπὸν, ἡμῖν ὁ Σωκράτης ἔσαι βελτίων, εἰ πάντας ἐφεξῆς ὑπωσὶ διαγράψομεν, κ ξενηλασίαν τοσαύτην τ Ελλήνων ποιησόμθα, ὅσην [7] ὑδ' ἂν Λακεδαιμονί πω συμβᾶσαν ἀκούομεν; κ τοῖς ἡμέροις ταῦτα κ δικαίοις ὡς φασιν οἱ τοῶτοι τ Ελλήνων Ομηρος κ Πλάτων. κ ταῦτ' ὀχὶ Πλάτωνος λέγω καταπόμπος. πόθεν; μὴ μὲ ὃν ἔμοιγε κατ' Αἰσχύλον μή [8] μοι τοδαπὸς μήτ' ἐγγὺς εἴη, ὅστις μὴ φίλος τῷ ἀνδρὶ τύτῳ, μηδὲ τιμᾷ τὰ τρέποντα. ἀλλ' ὥσπερ ἔφη Λυσίας κοινὸν ἑαυτὸν τῆ εἶ) φίλον τ πόλεως, ὕτω κ περὶ ἡμᾶς χρὴ διακεῖσθαι, κοινός τινας τῆ εἶ) τοῖς Ελλησι φίλους, κ νῦν ὑπὲρ τ κοινῶν δικαίων ἀγωνίζεσθαι. οὔτοι φιλαθηναίου γέ ὅστις τὴν Ακαδημίαν μόνην ἀσπάζεσθαι τῆς Αττικῆς, τὴν δ' ἄλλην ἅπασαν ὥσπερ ἐχθρὰν κρίνειν κ πολεμίαν· οὐδὲ γὰ καταγελάστοις ἀποφήνομεν τὺς ἄλλυς ἅπαντας, ὕτω κ τότε χρὴ Πλάτωνα θαυ-

cae Sophiſtica, ſophiſtae autem ſunt hi, quos dixi, inſtar Tantali; atque ex his unum effici, & eorum nomen uſurpare manifeſtum eſt probrum; quorſum abibit Rhetorica, quidve Miltiadi, Cimoni, Pericli, Themiſtocli relinquitur? Num quid aliud, quam ut re vera pro umbris habeantur? Quis autem hoc ferat? Atqui cum ſophiſtae nihil ab iis, qui apud inferos puniuntur, diſtant, oratores his etiam ſunt deteriores, nec multum coquis potiores; cum comoedia vel tragoedia prorſus docenda non eſt, verum e bona Republica exterminanda; cum dithyrambus adulatio quaedam eſt, chori viles, etiamſi paeanas canant; cum Homerum unguento delibutum dimittimus, ut ineptum juvenibus, ac potius praeſtigiatorem, & voluptatis ſtudioſum, nec quiſquam habetur ullius precii, non ne pereunt res Graecorum, vel ſaltem corrumpuntur? Aut quo tandem dicemus eſſe melio-

rem Socratem, ſi ſic omnes deinceps traducemus, ut tanta peregrinorum ejectione Graecos proſequemur, quanta nunquam Lacedaemone contigiſſe fuit audita? Non ſunt haec manſuetorum & juſtorum, ut aiunt Homerus & Plato, Graecorum principes. Neque vero haec ad Platonis dico contumeliam; Minime vero. Quin mihi quidem nec commilito ſit, ſecundum Aeſchylum, nec propinquus, quiſquis hunc virum non amat, aut pro merito honorat. Sed quemadmodum dicere ſolebat Lyſias, communem ſe civitatis eſſe amicum, ſic nos quoque communes quidam eſſe Graecorum amici, & nunc pro communi jure contendere cenſeri debemus. Nemo certe, qui ſolam praedicet Academiam, reliquam Atticam hoſtilem & inimicam habeat, Athenienſes amare dicatur; neque cum reliquos omnes ridendos propoſuerimus, tum fore ſperandum eſt, ut Platonem quiſ-

1 Coll. Nov. Bar. 7. φέρειδ. 2 Bar 7. δέοιτο παρεῖπαν Coll. N. δέοι. 3 Bar. 7. ἐκπέμπομεν. 4 Coll. Nov. in marg. ᾗ. ἁπτομένοις. 5 Bar. 7. πάντη. 6 Bar. 7. πᾶ pro τᾶ — & mox ὁ Σωκράτης ἡμῖν. 7 Bar. 7. ὐδὲ pro ὐδ' ἂν. 8 Bar. 7. π altera manu pro μοι abraſo.

quam

μάζειν ἀναμεῖναι. τοῦτο γὰρ ἂν Πλάτωνος ἂν εἴη τιμή, ἀλλ' ἀτιμία τῶν ἄλλων μᾶλλον, σχε-
486 δὸν δέ τι καὶ αὐτοῦ Πλάτωνος. τὸ γὰρ ἡγεῖσθαι χρῆσθαί τινα ἄλλῳ κριθέντος, μὴ εἰ [1] τούτῳ πλείονος ἀξίαν δόξαι, πῶς ἂν τοιοῦτόν ἐστιν. ἀλλ' ὥσπερ [2] Ὅμηρος ἐπαινῶν λέγων, Πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφυγε, δίωκε δέ μιν μέγ' ἀμείνων· καὶ πάλιν, [3] Ἀνδρῶν αὖ μέγ' ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας, Ὄφρ' Ἀχιλεὺς μήνιεν, ὁ γὰρ πολὺ φέρτερος ἦεν. [4] καὶ ἑτέρωθι, Κάρπησοι μὲν ἔσαν, καὶ καρπήσοις ἐμάχοντο [5] Θηρσὶν ὀρεσκῴοισι, καὶ ἀκαπάγλως ἀπόλεσαν· οὕτω καὶ ἡμᾶς εἰκὸς ἐστὶν ἔχειν πρὸς τοὺς ἐπαίνους, προσβεύειν μὲν ὃν ἂν βουλώμεθα, καὶ ὃν ἂν ᾖ δίκαιον· μὴ ψαύειν δὲ οὓς οὐκ ἄξιον, μηδὲ νομίζειν τιμὴ πρὸς τοὺς ἑτέρους ἀπέχθειαν, ἀφορμὴν [6] τῆς πρὸς τοὺς ἑτέρους πίστεως εἶναι, ἀλλ' ἡγεῖσθαι μᾶλλον πλησίον νεῖν ἡμᾶς ποιεῖν, ὥσπερ ἂν εἴπις ἐν συμποσίῳ φίλων κοινῶν μαχομένων, συστασιάζειν μὲν μηδετέροις ἀξιοίη, μηδ' οὓς ἀδικεῖσθαι [7] νομίζοι, προαύξειν δ' ὁπτέρους ὑπάρξαντας καὶ ψαλλάττειν εἰς τὸ δυνατόν. εἰ γὰρ τῷ Πλάτωνα κακόν τι λέγειν ἀφέμενοι, τοῖς ἀνδράσι τὰ πρέποντα
487 ἀπεδώκαμεν, οὐκ ἀδικοῦμεν οἶμαι. ταῦτα γὰρ καὶ πολιτικὰ καὶ ἀνθρώπινα, καὶ θεοῖς ἀρέσκοντα, ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου. δεῖ γὰρ καὶ τραγῳδίαν ὦ Πλάτων ὑπίσασθαι ἐπαινέσαι, καὶ κωμῳδίαν γε ἃ προσήκει, καὶ διθύραμβον καὶ χοροὺς, οὐδ' ἂν ὅγε Ἀπόλλων ἰσάναι χοροὺς προστάττειν, εἰ πάντη φαῦλον ἦν, οὐδέ γε ὃ τούτου μεῖζόν ἐστι τ' ἀποκτείναντα Ἀρχίλοχον, ὃς τὸ πάντων ἔξοχον καὶ δυσχερέστατον εἶδος τῆς ποιήσεως μετεχειρίζετο τοὺς ἰάμβους, ἐξεῖργεν ἂν τοῦ νεὼ, φάσκων οὐκ εἶναι καθαρὸν, καὶ ταῦτ' ἐν [8] πολέμῳ τοῦ φόνου συμβάντος. ἀλλ' ὅμως ἐτίμησε τὸν Ἀρχίλοχον, καὶ [9] Μουσάων θεράποντα προσεῖπεν, ἀλλ' οὐκ [10] ἀνθρώπων ἀφάκονον οὐδενός. ὁ τοίνυν οὐδὲ Ἀρχιλόχου περὶ τὰς βλασφημίας οὕτω διατείνων, τοὺς ἀείσους τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς εὐδοξοτάτους

quam admiretur. Id enim non in honorem Platonis, ſed aliorum potius omnium ignominiam, atque adeo Platonis ipſius cederet. Nam cum putamus eum non poſſe, ſi quis alius probus habeatur, pluris fieri, tale quiddam efficimus. At ſicut Homerus laudans dixit; *Ante fugit fortis, fugat autem fortior ipſum*; & rurſus, *Optimus eſſe virum longe Telamonius Ajax, Donec Pelidem, qui fortior, ira domabat. Et validi fuerant, validis & cominus ibant.* Et alibi, *Monticoliſque feris caedem patrare parati:* ita nos quoque in laudando nos gerere convenit, ac tum quem volumus, quique meritus ſit, praedicare, tum neminem immerito traducere, neque contractum cum aliis odium fidei apud alios occaſionem fore credere, ſed ita nos jam facere, ac ſi quis, amicis communibus in convivio pugnantibus, cum neutris velit ſe conjungere quamvis injuriam pati videantur, verum autores rixae ſedare, quantumque poſſit, in gratiam redigere conetur. Nam ſi Platoni non maledicendo, debitam Viris laudem tribuimus, nemini, credo, facimus injuriam. Haec enim civilia ſunt, humana, ac diis ab omni aevo placita. Etenim debes, Plato, & tragoediam laudare, & comoediam, quantum opus eſt; nec dithyrambum & choros Apollo conſtitui juſſiſſet, ſi prorſus nequam fuiſſent; neque, quod majus eſt, Archilochi interfectorem, qui poeta praeſtantiſſimum ac difficillimum poeſeos genus, jambos, tractabat, e templo exegiſſet, & impurum vocaſſet, quanquam fuerat in bello caedes facta. Veruntamen Archilochum honoravit, & Muſarum famulum, non hominis cujuſquam miniſtrum appellavit. Jam nec Archilochus, quamvis conviciis indulgebat, optimos & celeberrimos Graeco-

1 Bar. 7. τύπτ. 2 Iliad. χ'. *Cant.* 3 Coll. Nov. Ἀνδρῶν δ' αὖ. 4 Iliad. α'. *Cant.* 5 Coll. N. Bar. 7. Θηρσὶν. 6 Coll. Nov. Bar. 7. τῷ pro τῆς. 7 Coll. Nov. νομίζει. 8 Bar. 7. πτολέμου. 9 Coll. Nov. Bar. 7. Μουσέων γε. 10 Coll. Nov. ἀνθρώπων γε.

rum

ἔλεγε κακῶς· ἀλλὰ Λυκάμβην γ' Χείδον, καὶ † δεῖνα τὸν μάντιν, καὶ † Περικλέα τὸν κατ' αὐτὸν, ἢ τὸν πάνυ, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους ἔλεγε κακῶς. μὴ τοίνυν ἡμεῖς ἐκεῖνον [1] ὑπερβαλώμεθα, [t] μηδὲ [2] Τιμοκρέοντος τῷ ἀετλίῳ τοῦτο ποιῶμεν, ἀλλ' εἰδῶμεν εὐφημεῖν τοὺς γινόμενα, καὶ ζητῶμεν παντὸς μᾶλλον δυνάμενοι, καὶ τὸ τοῦ [3] Ὁμήρου [4] νομίζωμεν 488
εὖ ἔχειν, Οὐ μέν γὰρ τιμή γε μία ἔσσεται ἔμμορε πάντων. ἀλλὰ κἂν ἄλλοτι τοιοῦτον εἴη. διὸ τῆς [5] ὑπερβαλλούσης μεγέθους δικαίως ἂν μεταλαμβάνοι. εἰ δ' ἄρ' ἐπαινεῖν μὴ ἔχοιμεν, ἀλλά σιωπᾶν γε δήπουθεν ἔξεστιν. εἰ δ' οὕτω καὶ τἆλλα [6] πάντα ἀτιμάζομεν, ἀλλ' ἔμπροσθεν ῥητορικῆς εἰκὸς ἦν ὕστερα φιλονείκως ἔμοιγε πικρῶς ἔχειν· εἰ δέ [7] τοι καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥήτορας, ἀλλ' οὐ πρός γε τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων· οὐδ' οἷς μέγιστα ἀντὶ μεγίστων ὀφείλεται, καὶ οὐ μόνον πρὸς τῶν [8] κατ' ἐκείνους ἢ μετ' ἐκείνους εὐθὺς γενομένων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τῶν ὕστερον ὡς εἰπεῖν ἁπάντων. ἔπειτα τῆς μὲν κωμῳδίας κατηγορεῖς, αὐτὸς δὲ κωμῳδεῖς Ἱππίαν, Πρόδικον, Πρωταγόραν, Γοργίαν, Εὐθύδημον, Διονυσόδωρον, Ἀγάθωνα, [9] Κινησίαν, πάντας ἀνθρώπους. καὶ τὸ μὲν τοὺς ἄλλους, ἔλαττον. ἀλλ' αὐτὸν τὸν Ἀριστοφάνη, τίς ἔθ' ὁ κωμῳδῶν; ὅτῳ πολὺ τῆς κωμῳδίας φαίη τις ἂν πρέπειν. καὶ τἀν μέν γε τραγῳδίαν λοιδορεῖς, πάλιν δ' ἐπαινῶν τι τῶν συγγραμμάτων τῶν σαυτοῦ, τοὺς νόμους οἶμαι, 489
τραγῳδίαν προσείρηκας, καὶ [10] ἀείσῃ τῶν τραγῳδιῶν ἐπίθεις, καὶ αὐτὸς [11] ὁμολογεῖς τραγῳδίας εἶ ποιητής· ἀληθῆ λέγων ὡς ἐγὼ φαίην ἄν. ἀλλ' [12] εἴπερ φαῦλόν γε ἡ τραγῳδία καὶ φαύλων ἀνθρώπων πῶς σε φῶμεν τραγῳδίαν ποιεῖν; οὐ γὰρ τόγε ὅλως ἀμοιρεῖν, ὀδαμῶς ἔνι δήπου ποιῆσαι [13] καλόν. καὶ λέγεις μὲν ὡς ὑ χρὴ μιμεῖσθαι τοὺς φαύλους, ὁδ'

rum inſectabatur; verum Lycambem, Chidum, vatem quendam, & aequalem ſuum Periclem, non illum ſummum, atque horum ſimiles petebat. Ne igitur nos illum ſuperemus, neque Timocreontem imitemur, verum debitam cuique laudem tribuamus cum id poſſimus facillime, & Homericum illud recte ſe habere credamus, *Namque honor haud aequalis erit vel tempore parvo.* Sed & aliud poſſit tale contingere. Quocirca partem quiſque ſuam jure conſequatur. Quod ſi laudare non poſſumus, tacere tamen licet. Sin reliqua contemnimus omnia, tamen erga Rhetoricam non debebamus tam acerbe affecti eſſe; ſin erga caeteros oratores, non tamen erga Graecorum praeſtantiſſimos; quibuſque maximae pro maximis rebus gratiae debentur, nec ab ipſorum tantum aequalibus, aut proximis poſteris, ſed & ab omnibus, ut ita dicam, reliquis. Deinde comoediam accuſas, cum ipſe Hippiam, Prodicum, Protagoram, Gorgiam, Euthydemum, Dionyſodorum, Agathonem, Cineſiam, caeteros omnes comice traducas. Et quanquam de aliis mirandum non eſt, at ipſum Ariſtophanem quis eſt qui ſugillat? Qui multum valet in comoedia, dixerit aliquis. Jam tragoediam inſectaris, & ipſe dum ſcriptum quoddam tuum commendas, leges, ni fallor, tragoediam vocas, & optimam ponis, ac te tragicum eſſe ipſe confiteris; nec injuria, meo judicio. Verum ſi res eſt improba tragoedia, atque improborum hominum ſcriptum, quis te dicat eſſe tragicum? Quod enim prorſus eſt turpe, id nullo modo poteſt honeſtum fieri. Deinde negas quenquam debere improbos imitari, vel ad

1 Bar. 7. ὑπερβαλώμεθα. 2 De quo Plutarch. in Themiſt. *Cant.* 3 Iliad. ω'. 4 Coll. Nov. Bar. 7. νομίζομεν. 5 Bar. 7. ἐπιβαλούσης. 6 Abeſt a Bar. 7. & Coll. N. 7 Coll. N. Bar. 7. π pro τοι. 8 Bar. 7. κατ' ἐκείνους ἢ rec. manu; ἢ μετ' ἐκείνους in marg. Coll. Nov. 9 Κιχησίαν Junt. Bar. 7. Coll. N. 10 Bar. 7. τἀν ᾄσῃ. 11 7°. de legibus. *Cant.* 12 Bar. 7. ἤτοι pro εἴπ. Coll. Nov. εἴτοι. 13 Bar. 7. καλῶς.

t Μηδὲ Τιμοκρέοντος τῷ] Οἱ μὲν λυρικὸν ποιητὴν κακὸς ἦν, καὶ καταγνωσθεὶς ὑπ' Ἀθηναίων θανεῖν λέγει, ὡς τοῦτον φασὶ, μεγαφόνα ἰάμβους, ἀμφιδόλους ἔχοντας· ὁ δ' ὅπως ἐκ ἐμοὶ μέτεστι πιστεύσαι κακῶς, ἀλλὰ καὶ Περικλέα. exem-

ἀφομοιῶν αὐτὸν τοῖς χείροσιν· αὐτὸς δ' ὃ πάνυ χρῆ τούτῳ μὲν πάλιν, ἀλλὰ μιμῆ σοφιστάς, μιμῆ συκοφάντας, μιμῆ Θρασύμαχον τὸν [1] μηδεπώποτε ἐρυθριάσαντα, [u] θυρωροὺς, παιδία, μυείους. ἀλλ' οἶμαι τὸ τῆς φύσεως Ἑλληνικὸν, καὶ εὔκολον καὶ εὐχαρι καὶ ποικίλον καὶ θεῖον ἐφ' ἅπαντα ταῦτ' ἄγόν σε, ποιᾷ μαρτυρεῖν ὅτι καὶ τούτων [2] ἑκάστου χρῆσίς ἐστι χαρίεν ἔχουσα καὶ χάριν ἐμμελῆ. ὁρῶ δ' ὅτι κἂν τῇ σεμνοτάτῃ τῶν πολιτειῶν μνησθείς τι καὶ περὶ τούτου Ἑλληνίδα τὴν πόλιν [3] ἀξιοῖς εἶναι. δεῖν γὰρ αὐτὴν φῄς, ὥς τι διαφέρειν διανοῇ. ἀκούω ταῦτά γε τῶν Ἑλλήνων ὑπιχόρια. καίτοι πῶς εἰκός, ὥσπερ μὴ τῶν ἀθήλων, τὴν Πυθίαν κελεύειν ἐπερωτᾶν, ἅτ' ἡ Πυθία πολλάκις ἤδη καὶ πολλοῖς ἀνεῖλεν, ἐναφαίνειν ἐκόντα καὶ μὴ ἐθέλειν λογίζεσθαι; τί οὖν ἀνεῖλεν ἐκείνη, πολλάκις ἤδη καὶ πολλοῖς; νόμῳ πόλεως προστάττουσα, ὀρθῶς ἂν προστάξειν. μὴ τοίνυν ἡμεῖς κινῶμεν τὰ περὶ ταῦτα νόμιμα, ἄλλως τε καὶ αὐτοὶ πολλάκις αὐτοῖς χρώμενοι, καὶ τιν' εὐδοκιμοῦντες τρόπον καὶ τούτων εἵνεκα. ἐπεὶ καὶ τὸ διθύραμβον δόξειε μὲν ἄν τῷ ψέγειν, φαίνεται δ' ὅτι τιμῶν ὥστε καὶ χρῆσθαι, καὶ ὅγ' ἔτι τούτου κάλλιόν ἐστιν, ὅτι καὶ αὐτὸς [4] ὁμολογεῖ. φησὶ γάρ που λέγων, ὃ πόρρω διθυράμβων φθέγγεσθαι. καίτοι εἰ καθάπαξ αἰσχρὸν ὁ διθύραμβος καὶ ἀγεννὲς καὶ ἀνελεύθερον, τί σὺ ποιεῖς διθυράμβους; εἰ δὲ μή, μιμοῦ, καὶ ταῦτ' εἰς τοὺς πέζους τελεῖν ταχθείς. ἢ τί σοι [5] βούλεται, τὸ μὴ πόρρω διθυράμβων φθέγγεσθαι; ὃ γὰρ δὴ τοῦτο λέγεις, μὴ πόρρω τῶν κολάκων καὶ τῶν διακόνων φθέγγεσθαι, ὥστε σὺ φαίης ἂν τοῦτό γε, ὥθ' ἡμεῖς κατὰ σὸν πι-
491 θησόμεθα, ἢ κομιδῇ πάντ' ἄνω καὶ κάτω γίγνοιτ' ἄν. ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν, καὶ διθυράμβων εἰ) Πλάτωνα ποιητὴν ἄριστον· πῶς γὰρ οὔ; ὃ μὲν οὖν δὴ τῶν Πινδάρου διθυράμβων ὅτι

exemplum deteriorum ſe componere; nec ipſe hoc ubique praeſtas, verum imitaris ſophiſtas, ſycophantas, Thraſymachum, qui nunquam erubuit, janitores, pueros, cunctos homines Sed, ut arbitror, Graecum illud, facile, gratioſum, varium, ac divinum, quod ad haec omnia te ducit, ingenium fateri te cogit, horum quoque ſingula ſuum habere uſum cum tempore & gratia conjunctum. Quid quod in auguſtiſſima Republica video te, cum hujus quoque rei mentionem facis aliquam, Graecam cenſere ponendam eſſe civitatem, quaſi in eo praeclarum aliquid cerneretur? At haec quidem ſunt Graecis uſitata. Cum porro de rebus obſcuris conſulendam pures Pythiam, abſurdum eſt ea, quae multis ac ſaepe Pythia reſpondit, tranſgredi ultro, nec cujuſquam facere. Quid igitur illa multis ac ſaepe reſpondit? Optime geri ea, quae ſecundum civitatis leges fierent. Ne nos igitur, quae ſunt his de rebus leges, eas mutemus, cum praeſertim iiſdem ſaepe ipſi utamur, ac propterea nonnihil etiam celebremur. Etenim cum dithyrambum quoque videatur reprehendere, tanti tamen eum facit, ut uratur ipſe, & id, quod etiam pulcrius eſt, ipſe fateatur. Ait enim alicubi, ſe, quae non multum a dithyrambis differrent, eloqui. Atqui ſi dithyrambus omnino turpis eſt, ignobilis, & illiberalis, cur eum tu componis, aut ſaltem imitaris, praeſertim cum inter pedeſtres cenſeare ſcriprores? Alioqui quid hoc ſibi vult, quae non multum a dithyrambis differrent, eloqui? Nec enim hoc ais, quae non multum ab adulatoribus & miniſtris differant, eloqui; id quod nec tu dixeris, nec nos de te dictum ſimus crediturí, niſi omnia ſurſum deorſum vertantur. Quapropter ut Platonem optimum quoque dithyrambicum poetam libenter facio, ita nec poſſum de Pindari dithyrambis ſe-

1 Coll. N. Bar. 7. ὀδὲ πώποτε. 2 Bar. 7. ἑκάστη. 3 5°. de Rep. *Cant.* 4 In Phaedro. *Cant.* 5 Coll. Nov. Bar. 7. βούλεται.

u Θυρωρὸς] Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν θρασεῖς, θυρωροὺς καὶ παιδία εἶπε· πάνυ γὰρ παιδία θράσους πλέα· τοὺς τε θρασεῖς ὡσεὶ παῖδας θύρας ἴστασιν ὡς ἀσφαλεῖς φύλακας. ἢ τὸ παιδία λέγει, διὰ τὸ εὐμεταπόητον. τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν παίδων φύσις.

cundum

χρὴ καλαγῶναι τοιοῦτον οἷ Πλάτων ἐπηπάσατο, ἔγωγ' ἔχω, ὃ μόνον αὐτὸ τοῦτο τοὺς διθυράμβους σκοπῶν ἀνδρειότερον δήπουθεν ἔχοντας καὶ στερεώτερον, ἢ ὡς ἐκεῖνον τῷ δοκεῖν ὑποπίπτειν, ἀλλ' ὅτι καὶν τοῖς ὕμνοις διεξιὼν ἅμα τοῦ σὺν ἅπαντι τῷ χρόνῳ συμβαινόντων παθημάτων τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῆς μεταβολῆς, τὸν Κάδμον φησὶν ἀκοῦσαι τοῦ Ἀπόλλωνος, μουσικὴν ὀρθὴν ὑποδεικνυμένου. ὅτω καὶ Πίνδαρος τῆς ὀρθῆς μουσικῆς ἐραστής ἐστι. τὸ δ' ἐραστής ἐστι, τιμᾷ ὀρθιῳ μουσικῷ μεταχειρίζεται. ὃ γὰρ δήπου τῷ μὲν Ἀπόλλωνι ἑαυτὸν προσήδησιν, αὐτὸς δ' ἑτέραν διώκῃ ἑαυτὸν ἀφείς, καὶ ἑαυτὸν ἀεὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰς μούσας καλῶν. εἶτα λέγεις ὅτι πάντες ὅτοι τοῦ πρὸς ἡδονὴν ἐξήρτηνται. πότερ' οὖν σε φῶμεν ἔλαττον τοῦ δέοντος λέγειν, ἢ πλεῖον; ὅτι μὲν γὰρ τοῦ πρὸς ἡδονὴν φερόντιζουσιν, ὁμολογεῖται. ὥσθ' ὅσον προσθεῖναι προσῆκε, τοσοῦτ' ἀφελὼν ἔλαττον ποιεῖ τοῦτ' εἰρη- 492
κας. ὅτι δ' αὐτοῖς κολακείαν ἐπενηνόχεις οὐκ τούτῳ, πῶς οὐκ ἔξω τοῦ δέοντος εἴρηκας, ἢ πῶς ὃ ταύτῃ πλέον αὖ τοῦ δέοντός ἐστιν ἔχων ὁ λόγος; εἶεν. αὐτὸς δὲ σὺ πρὸς Διός, ὃ πώποθ' ἡμῖν οὐδὲν πρὸς ἡδονὴν [2]ὅτ' εἶπας, ὅτ' ἐποίησας, ὃ συνέθηκας, ὃ διέθου λόγον, οὐκ ἀνέπαυσας, οὐκ ἐπεισήγαγες, ἀλλ' ἁπλῶς ὅτωσὶ τῷ ἀπὸ Σκυθῶν ἡμῖν ἀγαλέγειν; ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπέτυχον εἰς τοῦδε τὴμέραν ἡδίονι τούτου καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς διθυραμβοποιὰς καὶ τὰς [3]τραγῳδοποιὰς εἰπόν ἂν, εἴπις αὐτῷ ἤρετο. εἶτ' αὐτὸς ὅμοιον τῷ Νέστορι φθεγγόμενος, εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνον τοιοῦτόν τι χρὴ [4]φθέγξασθαι δοκεῖν (ἐγὼ μὲ γὰρ καὶ τὰς [5]εἰρησιώνας σειρῆνας ἂν ἐξαί σοι δοκῶ) τῷ δ' ἄλλων εἴπ καὶ πρὸς ἡδονὴν λέγουσι κατηγορεῖς; ὅρα μὴ παίζοντα μᾶλλον [6]πιθῇ τις, ἢ σπουδάζοντα καὶ φιλονεικοῦντα, ὅσγε καὶ αὐτοῖς τούτοις τοῖς λόγοις οἷς διασύρει ταῦτα τὰ ἔθνη, τοσοῦτον χαρίτων καὶ ἡδονῆς εἰσπέγκατο, ὅσον οἷόν τ' ἦν πλεῖστον [7]ὡς ἐν ἀνδρεῖ λέγω τῷ παντὶ [8]λόγῳ τεταχύ. τὸ μὲ δὴ μεῖζον

cundum Platonis criminationes ſentire, non tantum quod videam dithyrambos ipſos eſſe firmiores ac viriliores, quam ut ille cuiquam cedere videatur, ſed & quod in hymnis, dum calamitates ac fortunae mutationes, quae ex omni memoria contigerant, deſcribit, Cadmum ait Apollinem audiviſſe rectam muſicam proponentem. Ex quo fit, ut Pindarus quoque rectam amet muſicam. Quam vero amat, eam procul dubio tractat. Neque enim, quam Apollini tribuit, eam ipſe negligat, & aliam ſectetur is, qui ſemper Apollinem & Muſas invocet. Atque hos omnes voluptati ſtudere affirmas. Utrum te igitur minus, an plus, quam deceat, ponere dicemus? Etenim voluptati quoque illos ſtudere creditur. Quapropter cum id, quod adjiciendum erat, aufers, minus, quam decet, dicis. Cum autem ex eo adulationem illis imponebas, plus profecto, quam requirebatur, tua continebat oratio. Tu vero medius fidius nunquam quicquam voluptatis cauſa dicis nec facis, neque orationem diſponis, abſolvis, aut digreſſionibus locupletas, verum ſic Scytharum more nobiſcum loqueris? Ego certe ſuaviorem adhuc me non vidiſſe, vel apud ipſos dithyrambicos ac tragicos poetas, ſi quaererent, affirmarem. Ergo tu cum ſimiliter, ut Neſtor, loquaris, ſi talis quoque credenda eſt illius fuiſſe dictio (nam ego quidem Sirenas quoque tibi conceſſuras arbitror) ſi quid etiam alii jucunde dixerint, reprehendes? Cave ſodes, ne quis te ludere potius, quam ſerio vel contentioſe loqui exiſtimet, qui in his etiam ipſis ſermonibus, in quibus hos homines vellicas, tantum gratiae & ſuavitatis uſurparis, quantum unquam potuiſſes, ut in inſuavi argumento, acerbitatis. Quapropter majorem,

1 Coll. Nov. πότερον ἔν. 2 Coll. Nov. εἶτ' εἶπας. 3 Coll. Nov. Bar. 7. τραγῳδοποιὰς. 4 Bar. 7. φθέγγεσθαι. 5 Ita MSS. Coll. Nov. Bar. 7. In editis deeſt. 6 Bar. 7. τὶ, φήσει τις. Coll. Nov. πῃόσῃ τίς. 7 Abeſt a Bar. 7. 8 Bar. 7. & Coll. Nov. λόγῳ δὲ τραχεῖ. — & mox μείζω.

quam

493 τῶν ἄλλων Πλάτωνα φθονεῖν, ὃ νεμεσῶ· τὸ δὲ τὰς ἄλλους εἰ μὴ πικρὸν εἰπεῖν θεσπιλακίζειν, κἂν αὐτῷ σιωῶντι ἢ συμβουλεύων ἀφαιρεῖν, οὐκ ἀδικεῖν ἂν ἡγοῦμαι. οἶμαι δὲ καὶ Σωκράτει τ Ἀπόλλω τοῦτο κελεύειν, κελεύοντα ' μουσικὴν ποιεῖν, ἀφελεῖν τ φιλαπεχθημοσύνην τ θεὶ τὰς λόγους. ὡς ἐκεῖνά γ' ἄλλο μὲ ἂ ῥᾴδιον εὑρεῖν ὅπ τὶς κατηγορήσῃ. τοῦτο δ' ἤδη τινὲς ἠπάσαντο ἀμέλει καὶ θεὸς τὸν ἀγῶνα ὃν ἔφυγε, τοῦτο μάλις' αὐτὸν βλάψαι δοκῇ. καὶ ὅπως μή τὶς μοι τῶν σοφιστῶν [2] ὑπολείψεται, ἀλλ' οὐδέν γ' ἐβλάβη Σωκράτης. ἐπεὶ κἂν [3] ἄλλῳ ἔχοι θεὸς τοῦθ' ὑπολαμβάνειν, ἀλλὰ βλαβῆναί γ' αὖπος ἐγένετο τῶν δικαστῶν τοῖς καταψηφισαμένοις, εἴπέρ γε μὴ τὰ δίκαια ἔγνωσαν. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν ὅλως ἐπεθύμει θανάτου, θαῦτον μέν, τί τοσοῦτον ἦν αὖπος; ἔπειτ' οὐδ' ἀπολογεῖσθαι θεσπικε τῇ ἀρχῇ. εἰ δ' οὐκ ἂν ἀνδίκως ἀπέφυγε, τοῦτ' ἦν τὸ κωλύσαν, τὸ πολλοῖς ὀκ τῶ κακῶς λέγειν θεσκευῦσαι. ἔοικε δὲ καὶ Ομηρῳ ὀκ πολλοῦ
494 ταῦτα χρησμῳδεῖν καὶ θελέγειν, ἅπε τῷ Απόλλωνῳ θεράπων οἶμαι καὶ πάρεδρῳ ὤν. ἃ γὰρ [4] ὁ λιταῖς Οδυσεὺς, λέγει θεὸς Αχιλλέα, Πηλέως [5] τῶ πατὸς φάσκων θδαίνειν εἶναι, ταῦτ' Ομήρου θδαίκλησιν εἶναι πᾶσιν ὡς κοινοῦ πατὸς ἡγεῖσθαι θεσπίκει, [6] Λιγέμβαν δ' ἔειδῳ κακομηχάνου ὄφρα σε μᾶλλον Τίωσ' Αργείων [7] ἡμιὼ νέοι ἠδὲ γέροντες. δεινὴ γὰρ ἡ σφόδρα ἔρις καὶ τὴν ὑπάρχουσαν εὔνοιαν [8] μεταξῆσαι, καὶ τοὺς ὀκ ὄντας ἀγῶνας ὑπαπάσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν ὡς μέχρι τῆς ῥητορικῆς κατέθει καὶ τοὺς τυράννους ἤλεγχε, καὶ τἆλλα διεξήρχετο, εἰπόμην ὥσπερ εἰκὸς ἦν εἰδὼς μὲν [9] οὖν ὅπ οὐδὲν τούτων ἔλεγχῳ ὄσι ῥητορικῆς, ἀλλ' ἔχων τὸν δικαιότατον λόγον ἀντιθεῖναι, ὅμως [10] τῆς γε τόλμης ἠγασάμην, καὶ τὴν δεινότητα καὶ τὴν

quam ceteris, prudentiam equidem Platoni non invideo; verum in alios illatam, ſi dicere licet, contumeliam, ſi vel coram juberem eum deponere, non eſſem, credo, injurius. Quin etiam Socrati arbitror juſſiſſe hoc Apollinem, cum eum juſſit muſicam tractare, ut ſtudium acerbitatis in dicendo deponeret. Ut enim aliud nihil in eo quis facile reprehendat, ita hoc ſaepe multis diſplicuit. Quid quod in crimine, cujus agebatur reus, hoc ei maxime videtur nocuiſſe? Neque mihi ſophiſta quiſpiam reſpondeat, nihil fuiſſe laeſum Socratem. Poſſet enim ad id alius hoc retorquere, judicibus eum, qui condemnarunt, ſi non recte fecerunt, nocuiſſe. Praeterea ſi mortem prorſus appetebat, primum quo malo tanto laborabat? Deinde non fuerat omnino quicquam reſpondendum judicibus. Sin fuiſſet non invite abſolutus, hoc ipſum, quod maledicendo multos offenderat, impedimento fuit. Videtur autem Homerus quoque longe ante vaticinari iſtud & praedicere, ceu Apollinis famulus, ni fallor, atque aſſeſſor. Etenim quae in precibus ad Achillem dicit Ulyſſes a patre Peleo fuiſſe eum admonitum, ad ea ſingulos Homerum tanquam patrem communem, hortari debemus credere, *At rixam maleſuadam aufer, chariſſime fili, Quo te plus celebrent Graeci juveneſque ſeneſque.* Valet enim gravis contentio tam conſtantem benevolentiam mutare, quam nova creare certamina. Atque equidem donec in Rhetoricam incurrebat, ac tyrannos criminabatur, & reliqua tractabat; ſequebar, ut debebam, nec horum quicquam ad Rhetoricam evertendam ſciebam pertinere, verum quanquam habebam, quod juſtiſſime reſponderem, tamen audaciam amplectebar, vehementiam &

1 Init. Phaedonis. *Cant.* 2 Ita Bar. 7. ſec. manu, in textu vero ἀπολήψεται. Coll. Nov. ὑπολήψεται. 3 Bar. 7. ἄλλως. 4 Parte Iliadis, ita dicta, prout olim Singulae Singula habebant nomina. *Cant.* 5 Bar. 7. & Coll. Nov. τῷ πατρὸς αὐτῷ. 6 Iliad. ι'. *Cant.* 7 Coll. Nov. ἡμὲν. 8 P. Steph. μεταιξῆσαι. 9 Abeſt a Bar. 7. 10 Coll. Nov. Bar. 7. με τῆς με.

εὐποείαν ἐθαύμασα, καὶ εἰ χρὴ κατ' αὐτὸν εἰπεῖν οἷς λέοντος [1] σκιρτῶντος ἔννοιάν τι' ἐλάμβανον, καὶ μόνον οὐκ ἐθεώμην τὸν ἄνδρα ἐν τοῖς λόγοις. εἰ δὲ δεῖ καὶ τοῦτο προσθεῖναι καὶ ὁ Μέλης οὐκ ἀηδής μοι, καὶ ὁ [2] Κιννίας, ἀλλ' [3] ἀπέλαυον τοῦ γελοίου καὶ συνεχώρουν ἄχει τότε, καὶ ὀνόμασι κωμῳδοῦσαι, πάντως, οὐχ ὅτι μοι [4] καὶ τὰ φίλτατα. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐπὶ Μιλτιάδην καὶ Θεμιστοκλέα καὶ τοὺς περὶ τούτους ἀφίκετο, καὶ τὸ χαίρειν ἀφεὶς τούτους, ἔκρουε τὴν αὐτὴν ἁρμονίαν, καὶ τὸ [5] Θεαρίωνα προσῆπτε, καὶ πάντα ἐμίγνυ καὶ γελοῖα καὶ σπουδαῖα ὑπὲρ τοῦ τοὺς ἄνδρας ἐλέγχειν, καὶ ὑβρισμῶν οὐ προσεπέλλετο, ἀλλ' [6] ἀναιδῶς ἔλεγε κακῶς· ἐνταῦθ' ἤδη τί προσοιστέον μοι, καὶ ὡσπερεὶ προδοσία τις ἐφαίνετο τοὺς ἄνδρας προλιπεῖν. τί λέγεις; οὐ [7] παραινεῖς αὐτὸν ἑαυτοῦ τὸν λόγον, ὀνόμαθ' ἡμῖν εἰς τὸ μέσον φέρεις, καὶ τὸ προῖμι' ἀφεὶς, τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα λέγεις κακῶς; καὶ ὁ μὲν τοῦ Σόλωνος νόμος, [8] ὃς δένα νόμον ἐπ' ἀνδρὶ [9] γεγράφειν ἐᾷ, σὺ δ' ἐπ' ἀνδράσι [10] βίβλον ποιεῖς; καὶ Σωκράτης μὲν καὶ Πυθαγόρας, οὐδ' αὐτοὺς τοὺς λόγους οἷς ἔζων συνέγραψαν, ἀλλ' ἐφ' αὑτοῖς ἐφιλοσόφουν, σὺ δὲ τοῖς Ἑλλήνων κωμῳδεῖς τὰ ἀγάλματ' ἐν μέσῳ; καὶ κω- 496
μῳδίας μὲν ἤδη ποιηταὶ τοῖς ὀνόμασιν ἀπέχουσι, καὶ ἐδυνήθησαν ἄνευ τοῦ ὀνόμασι κωμῳδεῖν, τὸ δρᾶμα ἀπεργάσασθαι, [11] σὺ δὲ τοῖς Ἑλλήνων τοὺς ἄνδρας, τοὺς [12] Ἀριστοφάνους ἀλλοκοπώλους πεποίηκας, καὶ ταῦτα εἰκῇ καὶ πρὸς οὐδεμίαν χρείαν ἐπὶ τοῦ λόγου. ἀπερρικότος γὰρ ἤδη τοῦ Καλλικλέους, καὶ συγχωροῦντος τῷ Σωκράτει, τί προῆμεν ἔτι τούτων μεμνῆσθαι; ὅπου γ' εἰ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἔτυχε περὶ αὐτοῖς ἐπολαβών, ἔστι μὲν οἴμαι γέλως πᾶν τοῦτο. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Καλλικλῆς καὶ ὁ Γοργίας καὶ ὁ Πῶλος, πάντα ταῦτ' ὀθνεῖ Πλάτωνος, πρὸς τὸ δοκοῦν αὐτῷ πρέποντος τοὺς λόγους; οὐ

copiam admirabar, &, ut ipſius utar verbis, quaſi leonem exultantem animo complectebar, atque hominem propemodum loquentem videbam. Neque mihi Meles & Cineſias, ſi ſit hoc etiam addendum, diſplicebant, verum joco fruebar, & hactenus etiam nominatim aliquem perſtringi patiebar, quandoquidem hos pro chariſſimis omnino non habebam. Ut autem ad Miltiadem, Themiſtoclem, & horum aequales devenit, atque his valere juſſis, eandem canebat cantilenam, ac Thearionem adjungebat, omniaque miſcebat & joca & ſeria, quibus Viros refutaret, nec quicquam ſe comprimebat, verum impudenter maledicebat; tum vero quiddam me offendebat, & ne quaſi proditor viderer, ſi Viros negligerem, metuebam. Quid ais? Non abſolvis orationem tuam, ſed in medium profers nomina, ac relicta quaeſtione, quibuſdam maledicis? Ac Solon quidem me legem quidem de quoquam ferri ſinebat; librum tu de Viris conſcribas? Et Socrates quidem atque Pythagoras ne ſermones quidem ipſos, quos vivi habuerant, litteris mandarunt, verum apud ſeſe philoſophabantur; Graecorum tu ornamenta publice traducas? Cumque ſaepe comici a nominibus abſtinuerint, ſine cujuſquam nomine perſtricto fabulam potuerint abſolvere, tu de Graecorum principibus Ariſtophanis fartorem effeciſti, idque temere, nec ulla dicendi neceſſitate compulſus. Cum enim jam fatigatus eſſet Callicles, & Socrati ceſſiſſet, quorſum fiebat inſuper horum mentio? Nam etiam ſi de his reſpondiſſet Callicles; quanquam hoc ridiculum eſt. Quis enim neſcit, & Socratem, & Calliclem, & Gorgiam, & Polum ex Platonis ore loqui, ſuo arbitratu ſermonem mutantis? Sed

1 Bar. 7. recenti manu. 2 Lege Κιννίας. Vide Supra. p. 488. 3 Coll. N. ἀπέλαυον. 4 Deeſt illud καὶ in Bar. 7. 5 Bar. 7. Θεαρίωνα. 6 Bar. 7. ἀρδὴν. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. παραίνεις αὐτὸν ἐφ' αὑτῷ. 8 Coll. Nov. Bar. 7. ὃδε νόμον. 9 Coll. N. λέγειν & in marg. γρ. γεγράφειν. 10 Coll. N. βιβλίον. 11 In Equitibus. *Cant.* 12 Bar. 7. ἀλαντοπώλους.

etiamſi

δ' οὖν καὶ τῷ ὅτι ἐκεῖθεν ἀφῖκτο ὁ λόγος, καὶ ὁ Καλλικλῆς ἐξεπίτηδες ἐμνήσθη τοῦ ἀνδρῶν ἐπ' ἐλέγχῳ τῶν Σοκράτους, ἐξὸν ὠδὶ δέχεσθαι, καὶ μηδὲν βλάσφημον λέγειν· ἄξιον δ' εἰπεῖν τοῦ καὶ τούτῳ προσέχειν. ὅτου γὰρ ἐλέγετο πρὸ τοῦ δεύτερα ὧσγέμοι φάγεται, Οὐκοῦν εἰ μὲν καὶ τούτους ὦ φίλε Καλλίκλεις κόλακας τινὰς ἔφης λέγεις, καὶ τοῦ πρὸς ἡδονὴν δημηγορούντων, τίθει μοι καὶ κατὰ τούτων ταῦτ' εἰρῆσθαι. οὐδὲν γὰρ
497 βελτίους ἦσαν δήπου κολακεία ἀφὶ Μιλτιάδου καὶ Περικλέα καὶ ὃν ἂν εἴπῃς· πῶς γὰρ ὄγ' ὀξὺ φαῦλον φύσῃ; ὥστε τὸ Εὐριπίδου γίγνεται, σὺ λέγεις ταῦτ' οὐκ ἐγώ, ὡς ἄρα οὐδὲν οὗτοι βελτίους τοῦ νῦν. εἰ δὲ τῆς ἑτέρας ἦσαν μορίδος, καὶ τὸ βέλτιον ἀντὶ τοῦ πρὸς ἡδονὴν ἠρῶντο, καὶ ὅτοι κατηγοροῦσιν ὡς ἔοικε φαύλους ἔφη περὶ ὧν διειλέγμεθα, καὶ οὐδὲν βελτίων ἡ ῥητορικὴ ἀφὶ τούτων, ἦν σὺ μέχρι τούτου ἐπήνεσας καὶ ἦν ἐμοὶ προξενεῖς, ἀλλὰ καὶ τοῦδὲ τούτοις κριταῖς αἰσχρὸν, καὶ φαύλη δὴ τούτοις κατ' ἐμοῦ μάρτυσι χρώμενος, οἷς [2]ζῶντα δοκοῦντα ἄνδρ' καὶμοὶ φάγεται. ὅτου ἐξὸν οἴμαι ἀφαιρεῖν τὸν λόγον, βλασφημίας δ' οὐδὲν προσέδει. οὐδὲν γὰρ ἐξωτέρω προύβαινεν ὁ λόγος, ἀλλ' ὅπῃ τῶν αὐτῶν εἰσῆκει. τί γάρ φησι περὶ ἐλθεῖν ὅπῃ τοὺς ἄνδρας; ἐξαρκεῖ. εἰ γὰρ καὶ τοῦτ' ὀξὺ διπλοῦν, τὸ μὲν ἕτερον αὐτοῦ κολακεία ἂν εἴη καὶ αἰσχρὰ δημηγορία, τὸ δ' ἕτερον καλόν· περὶ τῆς ῥητορικῆς δήπου λέγων. καίτοι ὅτε τοῦτ' ἐξῆρκει, καὶ περὶ τούτων σιωπᾷν. οὐδὲν γὰρ ἐκώλυε διπλοῦν ἔφη τὴν ῥητορικὴν τὸ τούτους γε χρηστοὺς ἔφη συγχωρῆσαι, ἀλλὰ καὶ σφόδρα [3]ἐκείνῳ τῷ λόγῳ συνέβαινεν. οἱ μὲν γὰρ
498 ἦσαν κόλακες, οἵδ' οὔ. εἰ μὲν γὰρ ὃ διπλοῦν ἡ ῥητορικὴ, τί διρεῖ; εἰ δὲ τοιοῦτον, τί πλέον τούτους ἐλέγχειν; ἀλλὰ μὴν ὅτε καὶ τούτων κατηγορήσας ἄλλον αὖθις [4]ἐπῄνεσε, οὐδὲν τῷ λόγῳ [5]προσελάμβανεν. ὥσ' εἶχεν ἂν πάλιν ὁ Καλλικλῆς, εἰς τὰς αὐτὰς λαβὰς ἐπανελθεῖν. τί λέγων; ἐξαρκεῖ. εἰ γάρ ἐστι διπλοῦν καὶ τοὺς μὲ ἐπαινεῖς, τοὺς δὲ ψέγεις, τί σοι προσέκοπτ', πλὴν

etiamsi re vera profectus inde sermo fuisset, & Callicles de industria Virorum ad Socratem refutandum meminisset, ita potuerat sine maledictione respondere; id quod est animadvertendum praecipue. Sic enim fere, meo judicio, subjecisset, Quapropter, amice Callicle, si hos quoque inter adulatores, & qui ad gratiam concionantur, recensēs, contra ipsos quoque haec esse dicta pone. Neque enim propter Miltiadem, Periclem, vel quemcunque melior erit adulatio; quippe quae natura sit improba. Itaque cum Euripide dicam, — *tu dicis ista, non ego*, non fuisse hos nostris meliores. Sin alterius erant partis, & virtutem pro voluptate sectabantur, ipsi quoque eos, de quibus disputavimus, improbos esse vincunt, neque propter hos Rhetorica, quam tu hactenus laudasti, mihique commendasti, melior, verum etiam horum judicio turpis erit; atque eos contra me testes vi-

deris, qui mecum videntur sentire, producere. Sic, arbitror, licebat orationem finire, nec opus erat ullis conviciis. Neque enim ulterius sermo processisset, verum ibidem constitisset. Quid enim ait, antequam ad Viros veniat? *Sufficit. Nam si & hoc duplex est, alterum eorum erit adulatio, turpisque concio, alterum honestum.* Cum de Rhetorica videlicet loqueretur. Atqui si hoc sufficiebat, poterat de his tacere. Nam quod hi probi fuissent, id non tollebat duplicem Rhetoricam, verum admodum etiam confirmabat. Nam alii fuerant adulatores, alii non item. Etenim si non est duplex Rhetorica, cur eam dividis? Sin est, quid prodest hos convincere? Jam cum istis reprehensis, alium rursus laudabat, non multum quaestionem suam juvabat. Itaque potuerat Callicles ad easdem ansas redire. Quibus verbis? Sufficit. Nam si duplex est, & alios laudas, alios vituperas, quid proficis, nisi

1 Coll. Nov. βιλτίον. 2 Bar. 7. ταῦθ' ἅμα δοκοῦντα. 3 Bar. 7. τῷ λόγῳ ἐκείνῳ. 4 Coll. Nov. ἐπῄνεις. 5 Coll. Nov. in marg. συνέλαμβανεν.

εἰ τούτοις ἄλλως ἀηδῶς εἶχες. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, εἰ ὁ Καλλικλῆς εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τὸν Αριστείδην προὐτείνατο, ἤτοι μόνον εἰπὼν ἢ καὶ μετ' ἐκείνων ἅπαντας αὐτὸν ἤρετο Σωκράτης [1] εἴπινα τῶν παλαιῶν εἰπεῖν ἔχει, πῶς ἂν αὐτὸν ἐδέξατο, ἢ τί τὸ συμβαῖνον ἔμελλεν ἔσεσθαι περὶ τὸν λόγον; εἰ μὲν γὰρ καὶ ἐκεῖνον ἂν ὥσπερ καὶ τούτοις εἶπε κακῶς, οὕτω καὶ τούτων ἕκαστον ὡς ἔοικεν εἴρηκεν. ὧν δ' ὃν ἐπήνεσεν, εἶπεν ἂν εἰ συνέβη κακῶς. εἰ δ' οὐχ οἷόν τ' ἦν αὐτὰ σαθαι, τί ταύτης ἔδει τῆς φιλονεικίας εἴπινα τῶν παλαιῶν [2] ἔχεις εἰπεῖν; ὁπότε γὰρ μὴ οἷόν τε ἅπαντας ἐλέγχειν, τί χρὴ κατὰ πάντων προκαλεῖσθαι; καὶ μὴν εἴγε [3] μηδὲ βλάβος ἦν τῷ λόγῳ [4] μὴ ἐλέγξαι τὸν Αριστείδην, οὐδὲ τούτοις ἐπάναγκες ἦν κα- 499
κῶς εἰπεῖν. εἰ τοίνυν τὸν μὲ ἐπήνεσεν, τὸν δ' ἔψεξεν αὐτῶν, τί πλέον προσείληπται ἂν αὐτῷ; τὸ γὰρ ἀρχαῖον ἐκεῖνο ἔμενε, τὸ [5] ἐξαρκεῖ, καὶ, τὸ διπλοῦν ἐστιν. οὐ γὰρ δὴ προήδει γ' ὁ Σωκράτης ὅτι [6] πάντων μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ [7] μνησθήσεσθαι ὁ Καλλικλῆς. καὶ μὴν τοῦτ' ἦν πρώτῳ θαρρῶν, ἀλλ' ἐξὸν καὶ μόνον εἰπεῖν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐκείνου μνησθῆναι, καὶ οὕτως ἐξεχεῖτ' ἂν [8] ἅπασα ἡ προβολή. [9] τό τι δὴ φήσομεν διαφέρειν, ἢ μετ' ἐκείνων ἀναμὶξ αὐτὸν ἐπαινεῖσθαι κακῶς ἀκούοντων, ἢ τῶν Καλλικλέους εἰς μέσον ἐξ ἀρχῆς ἐνεγκόντων, ἢ μετὰ τὴν ἐκείνων κατηγορίαν, τοῦτόν γ' ἐπαινεῖσθαι, καὶ τὸν μεμνημένον αὐτοῦ Σωκράτην, αὐτὸν εἶ); ἐγὼ μέ, οὐδὲν φήσαιμ' ἂν διαφέρειν πρὸς τὸ [10] συγχεῖσθαι τὸν λόγον. ἢ μὴν εἴγε μόνῳ [11] τῷ ἐμνημόνευσεν, οὐκ ἂν εἶχεν ὅτ' ἐκεῖνον δήπου, ὅτε τούτους εἰπεῖν κακῶς. οὕτως οὐκ ἀνάγκη τούτοις [12] εἰπεῖν κακῶς. ἀλλ' οἷμαι τοιοῦτόν ἐστιν, ᾧ καὶ μάλιστα δῆλός ἐστι τῶν ἀνδρῶν κατηγορήσας πρόθυμος ἦν Πλάτων, καὶ [13] πρῶτον εἰπεῖν τὸν Αριστείδην καὶ μόνον, ἢ προαιρεῖται τὸν ἄνδρα ἐξ ἀρχῆς, καὶ οὐδεὶς [14] αὐτὸν Καλλικλῆς 500

forte hos odio habebas. Age enim, per deos, ſi mox Ariſtidem Callicles primum objeciſſet, eumque vel ſolum vel cum illis, quando quaerebat Socrates, ſi quem poſſet ex antiquis dicere; quomodo, quaeſo, eum excepiſſet, aut quid ex eo ſermone fuiſſet effectum. Nam ſi illum quoque, ſicut hos, calumniaturus fuit, eodem vitio etiam horum unumquenque calumniatus videtur. Itaque quem laudavit, eum, ſi res ita tuliſſet, vituperaſſet. Sin eum criminari non potuiſſet, quid erat hac opus contentione, Num potes ex antiquis aliquem dicere? Etenim poſtquam cunctos refellere non poterat, quorſus omnes provocabat? Jam ſi nihil ex eo naſcebatur incommodi, ſi Ariſtidem non reprehenderet, neque his erat neceſſe maledicere. Quod ſi ergo laudavit alium, alium vituperavit, nihil eſt lucratus. Manebat enim vetus illud, *Sufficit*, &, *duplex eſt*. Non enim praevidebat Socrates fore, ut omnes potius, quam iſtum, produceret Callicles; nec ideo confidenter quaerebat, cum potuerit iſtum Callicles & ſolum & cum aliis producere, atque ita quaeſtionem totam evertere. Quid enim refert, inter illos reprehenſos laudetur, & a Callicle ſit initio productus, an poſt illorum reprehenſionem ab eodem Socrate citatus laudetur? Equidem nihil intereſſe dixerim, quantum ad quaeſtionis confuſionem pertinet. Jam ſi quis eum ſolum protuliſſet, non potuiſſet, credo, nec illum nec hos criminari. Ex quo fit, ut enim nulla neceſſitate ad horum reprehenſionem compulſum acceſſiſſe appareat. Sed ſic, ut arbitror, ſe res habet, idque manifeſto eum Viros reprehendere, & Ariſtidem non primum atque ſolum citare voluiſſe indicat, atque illum praevidiſſe, nec a quoquam Callicle

1 Εἴπινα — φιλονεικίας, Coll. Nov. rec. manu in margine. 2 Coll. Nov. ἐπεῖν ἔχεις. 3 Bar. 7. μηδὲν. 4 Coll. Nov. μὴ δ' ἐλέγξαι. 5 Bar. 7. ἐξαρκεῖν. 6 Bar. 7. μᾶλλον πάντων. 7 Coll. Nov. Bar. 7. μνησθήσεται. 8 Bar. 7. ἅπασι rec. manu. 9 Non agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. 10 Bar. 7. συγχωρεῖσθαι, & rec. manu συγχεῖσθαι. 11 Bar. 7. πρὸς. 12 Bar. 7. κακῶς εἰπεῖν. 13 Deeſt μὲ ante πρῶτον. *Cant.* 14 Ariſtidem. *Cant.*

co-

πρῶτον ἐπάρατθεν, ὑδ' ὀκώλυε τὸ μὴ ὅπως [1] βύλεται περαίνειν τ̃ λόγον. εἰ μὲν οὖν οἷμαι κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἐμνήσθη ὦ Αεισείδου, οὐκ ἂν εἶχεν ἀφορμὴν τῦ κτ' τύτων λέγειν, ἀλλ' ἅμα τ' [2] ἀπώλλυε τὺς λόγους τύτυς, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς τοιῦδυπον [3] αὖ πρεῖσαι, πρὸς τὸ μηδοπῆν [4] ἀνύτειν πλέον. νυῖ δ' ἵνα τύτων κατηγορήσειε, τ̃ Αεισείδλω ὑπεξείλετο. εἶθ' ὅτε δὴ διεξῆλθεν ἃ ἐβούλετο, ἵνα μὴ δοκῇ παντελῶς φιλονείκως ἔχειν, ὃν οὐχ [5] οἷός τ' ἦν ἐξ ἀρχῆ κακῶς εἰπεῖν, τῦτον ὲν τοῖς τελβυταίοις ἐπῄνεσεν, ὡς ἐξὸν ἤδη μάλ' ἀρχαίως καὶ ἀφελῶς ὡς ἄντῳ δόξαι. καὶ τὸ δὴ τερεώταθον, ὅτε γὰ διεξῆλθε τ̃ ὀκείνων κατηγορείαν, ὅτι τελευτῆ πάλιν νεοιμιβυσάμενος, καὶ [6] ἐπειπὼν, Οτι ἀληθεῖς ἄρα ὡς ἔοικεν οἱ ἐμπροσθεν λόγοι ἦσαν, ὅτι ὑδένα ἡμεῖς ἴσμεν ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα τὰ πολιτικὰ [7] ὲν τῇδε τῇ πόλει. ζῶν' εἰπὼν καὶ προσεπισφραγισάμενος, μὴ πολλὺς ἔτι τ̃ λόγων μέσους, τ̃ Αει-
501 σείδλω ἐπέθηκεν ἐπαινῶν. τοσῦτον πλέον ὄφ τ̃ Σωκράτλω, ἀλλὰ μὴ τ̃ Καλλικλέα τ̃ εἰρηκότ' τ̃ πρὸ αὖ. ὑκοῦν ὅτ' ἐξ ἀνάγκης ἦν αὐτῷ κακῶς λέγειν τὺς ἄνδρας, ὅθ' ὅτι ἄντις φήσειεν ὐκ πρεσβύτας εἶναι σώσας φαύλης, [8] τὸ μηδ' ἀγαθὸν τ̃ παλαιῶν γεγενῆσθ μηδένα. ἀλλὰ μὴν ὅτε καὶ αὐτὸν τ̃ Καλλικλέα πρὸς ὃν ἦσαν οἱ λόγοι ὦ μηδενὸς ἄξιον ὄντα ἤλεγξε τὰ πολιτικὰ, ἀνερωτῶν ἅπαντα ὀκεῖνα ἃ ἤρετο, ὅτε ταῦτ' ἐλήλεγκτο, τί τῶν παλαιῶν προσέθη κατηγορείας; εἰς γὰ τὸ κάλλιστον δήπου καὶ [9] ὃ μάλιστα πρᾶσσεν, ὁ λόγος ἐτελεύτα, [9] τὸ τ̃ ἀνπλέονλα καὶ τ̃ προτρέποντα εἰς τ̃ πολιτείαν ἢ ἀμαθίαν, ἀποφῆναι φαῦλον ὄντα, καὶ μὴ γιγνώσκοντα ὑπὲρ ὧν λέγη· καὶ τῦτο δ' αὐτὸ δή που [10] σὺ φὴς ἐξαρκεῖν αὐτὸν πρὸς ὃν ἂν [11] ποιῇ τὺς λόγυς, ὁμολογῦντα πρέπεσθ. ὀκεῖνος τοίνυν ὡς ἔοικεν ὑ μόνον συνεχώρη τῷ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ὐκ τ̃ ἑαυτῷ πρᾶσσόντων ἠναγκάζετο. ὥσ' εἶχε τελευτλὼ πρᾶσσόμενον

coram perturbatum fuiſſe, quo minus arbitratu ſuo ſermonem abſolveret. Nam ſi mox ab initio citaſſet Ariſtidem, nullam habuiſſet contra hos dicendi occaſionem, verum pariter & quaeſtionem evertiſſet, & contra ſeipſum ſine ullo profectu diſputaſſet. At nunc ut hos accuſaret, excepit Ariſtidem. Rurſus poſtquam, de quibus volebat, diſſeruit, ne videretur omnino contentioſus, quem non potuerat initio reprehendere, eum ſub finem, quaſi jam liceret, laudavit, admodum ſimpliciter, ut quidam putarent. Quod autem firmiſſimum eſt, poſtquam illorum abſolvit accuſationem, & haec ad finem exultans adjecit, *Recte igitur, ut apparet, in ſuperioribus diximus, neminem ſcire nos, qui in hac urbe praeſtans in Republica adminiſtranda fuerit.* Poſtquam igitur haec dixit, atque inſuper confirmavit, poſt multa verba intermedia laudem denique Ariſtidis ſubjecit. Hoc autem habemus adjumenti, quod eum Socrates, non Callicles, citavit. Non igitur, poſtquam ei maledictione opus fuit, quod erat ſuperfluum habiturus, conſervavit, ſi nemo veterum probus extitiſſet. Atqui cum ipſum quoque Calliclem, cum quo diſputabat, nullius in Republica gubernanda momenti eſſe conviciſſet, iis omnibus, quibus ad horum refutationem fuerat uſus, quaeſtionibus uſurpatis; quis veterum accuſationem requirebat? Pulcerrimum enim atque aptiſſimum erat ſortita finem oratio, cum adverſarius, quique ad Rempublicam vel miniſterium ſuſcipiendum horrabatur, nullius eſſe precii, quodque dicerer, non intelligere demonſtrabatur; atque hoc ipſum tu dicis ſufficere, cum adverſarium confitentem exhibemus. Ille vero, ut apparet, non modo concedebat, ſed etiam per ea, quae in ipſo cerneban ur, coarguebatur. Itaque finem habebat congruum

1 Coll. Nov. Bar. 7. βέλητ]αι. 2 Bar. 7. ἀπόλυε. 3 Coll. Nov. αὖτ]ῷ. 4 Bar. 7 ἀνύτειν. 5 Coll. Nov. οἷον. 6 Coll. Nov. ἀπειπών. 7 Bar. 7. ἐν δὲ τῇ. 8 Bar. 7. τ]ῷ & rec. manu τό. 9 Non agnoſcunt Bar. 7. & Coll. Nov. 10 In Gorgia. *Cant.* 11 Bar. 7. ποιῇ.

diſ-

ὁ λόγος. καὶ οὐκ ἦν ἴσον Καλλικλέα [1] ταῦτ' ἀκούειν ἢ Περικλέα, ἢ Θεμιστοκλέα. πόθεν. 502
ὁ δέ, ἃ τοῦτ' ἐπαύσατο ἐξ ἴσου τοῦτον ἐκείνοις καταγνούς. ἔτι δ' ὁ ταὐτὸν ὢν τοῖν Ἰφικλῆς
τε καὶ [2] Ἡρακλῆς. ἔτι μέν, πλέον οἶμαι τὸ μέσον Καλλικλέους τε καὶ τούτων. ὥστ' εἰκὸς ἦν
τούτων γε φείσασθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ζώντων ἐλέγοντ' οἱ λόγοι, τάχ' ἄντις ἔφησε νυθεσίας εἵ-
νεκ' αὐτοὺς λέγεσθαι. τεθνεῶσι δ' ὁπόθεν, τίς ὁ κίνδυνος; ὅπου γὰρ εἰ καὶ ζῶντας, ἐλέγχειν
[3] ἐβούλετο, οὐκ ἀπόντων γε κατηγορεῖν εἰκὸς ἦν, οὐδὲ πρὸς ἄλλους τινὰς, ἀλλὰ πρὸς αὐτοὺς
λέγειν, ἢ που τόγε παντελῶς ὕστως ἐρήμῳ ἀγωνίσασθαι ἀφεία. ὁπότε γὰρ καὶ τοὺς οἰκείους
τοὺς ἐκείνων αἰδεῖσθαι προσῆκε δι' ἐκείνους, πῶς γ' οὐκ αὐτοὺς εἰκὸς ἦν; ὑπομιμνῴσκομεν δὴ
καὶ τὸν τοῦ Σόλωνος νόμον, ὡς ἥμερος· μὴ λέγειν κακῶς τοὺς τελευτήσαντα, μηδ' ἂν αὐτὸς
ἀκούσῃ ἐπὶ τοῖς αὑτοῦ παίδων. οὐκοῦν τόγε μηδ' ἐπὶ παίδων φαίη τις ἄν, μήθ' ὑπ' ἄλλου
τοῦ τοῖς ἐκείνοις προσηκόντων προακούσαντα, τοσαύτην ἀπορίαν ποιήσασθαι κακοῦ ἀπόφημα,
πολὺ δ' νόμου τούτου κεχωρίσθαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' εἰκὸς ὑπόπτου μὲν ἂν τοῖς παίδων οἰκεῖον αὐ- 503
τοὺς λοιδορεῖν, ὑπ' ἄπασι δὲ καὶ ἐκγόνοις καὶ πολίταις καὶ ξένοις τοιαῦτα ψέγειν, καὶ τοῖς [4] ὑπὲρ
Σικελίᾳ [5] τετελευτηκόσιν τοὺς παῖδας αἰδεῖσθαι, καὶ περὶ δωρεῶν αὐτοῖς πολιτεύεσθαι, τοῦ
δ' εἰς τὰ μέγιστα τῇ πόλει καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὑπαρξάντων, μηδὲ τοῦ ὀνόματος φείσασθαι. καὶ
εἰ μὲν εἰκόνας αὐτῶν ἅπαξ δήμου ψήσαντος ἐκείνῳ, πᾶς ἄντις ἔφη νεμεσητὸν εἶναι· ἐπεὶ δ' ὁ ἅπαξ
πλείονος ἄξιον ἦν αὐτοῖς, τιὼ δόξαν τὴν ἀγαθὴν ἀναιρεῖ, τί χρὴ φῆσαι; καὶ ζωγράφου μὲν
ἂν ὢν ἔπειτ' αἰσχίω καὶ γελοιότερ' αὐτοὺς μιμούμενος, ὃ καλῶς ἂν ἐδόκει τιὼ τέχνῃ
δεικνύναι· ἐπεὶ δ' ὑπὸ τοῖς λόγοις ὑπὸ τὰ φαυλότατ' ἐξηγεῖται, καὶ τὰς ἀληθεῖς εἰκόνας
αὐτῶν τῇ ἀμαυρώσει ἀφανίζει, καὶ τοῖς μηδὲν προσήκουσιν ὁμοιοῖ, πῶς εἰκὸς ὑπὸ σωφρόνων;

disputatio. Neque parum intererat, utrum haec de Callicle, an de Pericle vel Themistocle dicerentur; minime vero. Tamen hic etiam hoc studuit, ut hunc eodem, quo illos, haberet loco. At non idem est, vir bone, Iphicles & Hercules. Quinimo plus etiam inter hos & Calliclem interesse dixerim. Quapropter his quidem parcendum fuerat. Etenim si vivis ipsis haberetur sermo, videretur fortassis admonendi causa institui; mortuos vero qua ratione increpemus? Cum enim non debuerit, etiamsi vivos reprehendere voluisset, vel absentes accusare, vel coram aliis, quam ipsis, sermonem instituere; absurdum profecto sit, ita desertam causam agere. Etenim quorum necessarios propter ipsos decebat eum revereri, eos non oportebat ipsos contemnere. Quin etiam, quam sit humana Solonis lex, consideremus; quae vetat mortuo maledici, etiamsi quis a liberis ipsius male audiat. Itaque qui tantopere studeat eos, a quorum nec liberis nec propinquis aliis male unquam audierit, improbitatis convincere, eum longe dixerit aliquis ab hujus legis observatione distare. Quid quod, qui coram liberis illorum non erat eos ausurus insectari, eum absurdum est inter posteros omnes, cives, & peregrinos haec objicere crimina; quique eos, quorum parentes obierant in Sicilia, revereatur, ac donationes iis procuret, eorum, qui in Graecos atque Urbem maxima contulerunt beneficia, ne nomini quidem parcere. Et si quidem eorum statuas a populo positas moveret, omnes indignarentur; postquam bonam famam, quae fuit illis charior, tollit, quid dicemus? Jam si pictorem professus, turpiter eos & ridicule expressisset, abusus arte diceretur; cum eos verbis interpretatur pessime, & veras mentis imagines corrumpit, & cum alienissimis eos comparat, quis laetatur?

1 Illa ταῦτ' ἀκούειν ἢ Περικλέα Scripta recenti manu in margine Bar. 7. & Coll. Nov. 2 Coll. Nov. Περικλῆς. 3 Coll. Nov. ἠθέλετο. 4 Coll. Nov. & Bar. 7. μὲν οὖν. 5 Dionem dicit, de quo Platonica prima. *Cant.*

Quinimo

καὶ εἰ μὲν ἐπ' εἰκόνων ἢ μνημάτων αὐτοῖς [1] ἐπόντα ἐπιγράμματα ἐξεκόλαπτεν, ἢ μετεποίᾳ βλάσφημ' ἀντ' εὐφημιῶν, ὅτι τούτους ὁ δῆμος κολακείας εἵνεκα καὶ κακίας [2] ἐκβάλλοι, πολλοῦ ἄντις ἔφη τοῦ ὕδειν καὶ τοῦ ἀπιμίαν εἶ). εἰς σύγκριμα δ' ὅτου ἀσυμφορώτερον τοιαῦτ' ὀνείδη κατακλείσας, καὶ ταῦτ' ἀντὶ τῶν πρόσθεν ὑπαρχούσης εὐφημίας αὐτοῖς ἀντιγραψάμενος, καὶ πᾶσιν ἄπασιν ἀκούειν, μήτοι δοκῇ σφόδρα τῆς αὐτοῦ μουσικῆς εἰργάσθαι; καὶ Θεμιστοκλῆς μέν, [3] Ἀρίθμιον ἐπιλίτευσεν, ὅτι τὸ ἐκ Μήδων χρυσὸν εἰς Πελοπόννησον [4] ἤνεγκε. Πλάτων δὲ Θεμιστοκλέα καὶ Μιλτιάδην, καὶ ὅς μετ' αὐτοῦ ἠξίωσε [5] καταλέξαι γηλίτας οὐτωσὶ πεποίηκε. καίτοι τοῦ μὲν κατ' ἐκείνου γήλου, τοῖς πρόσθεν οἰκοῦσι μόνοις ὁρᾶν ἦν, καὶ τοῖς εἰσαφικνουμένοις· σὺ δ' εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους καὶ παντοδαπῆς γῆς καὶ θαλάττης τοὺς κατὰ τούτων βλασφημίας ἐκδέδωκας. καὶ τὸν μὲν οἰκέτου οὐδένα πώποτ' ἔσιξας τὸν σαυτοῦ, τοῦ δ' Ἑλλήνων τοὺς σεμνοτάτους καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζομένους, ἴσα καὶ σίξας γεγένησαι· καὶ Γοργίου μὲ ἐφείσω, καὶ λέγει που Σωκράτης, ὀκνῶ Γοργίου [6] ἕνεκα λέγειν, ἵνα μή με ὑπολάβῃ ἀχθεσθεὶς αὐτοῦ τοῦ τέχνου, Περικλέους δὲ οὐκ ἐφείσω τεθνηκότος καὶ ζῶντα. Ἀλλὰ τῷ μὲν Γοργίᾳ νέμεις αὐδῶ οὐδὲ τὸν Καλλι-
505 κλέα, τῷ [7] δὲ Θεμιστοκλεῖ καὶ τοῖς ἄλλοις οὐ νέμεις, ἀλλ' ἐξ ἴσου πάντας αὐτοὺς ποιεῖς μᾶλλον δὲ καὶ πλείω [8] κατὰ τούτους ἢ ἐκεῖνον εἴρηκας, καὶ ζῶντ' εἰδὼς ὅτι ἅπας μὲν λόγος ἐπειδὰν ἅπαξ γραφῇ, κυλινδεῖται, μεταχειρίζει δ' [9] αὐτὸν ὁ βουλόμενος ὁμοίως ἐπαΐων καὶ μή, ἂν δέ τις μὴ καλῶς ἀκούειν ὑπίσχῃ, δέος ὅτι μὴ ἀφθαρίωσι. οἷς καὶ σοὶ τούτους ἄντις συμβάλοι τοὺς λόγους ὄν. εἰ γὰρ καὶ παμάλιστα Πλάτων αὐτὸς ὑπὲ πᾶσι δικαίοις κέχρηται, ὁ πολλοῦ δεῖν εἴποι τις ἂν ὅτως ἔχειν, ἀλλ' οἷν ἀνάγκη γ' [10] ἀπ' αὐτοῦ θερσιτέρους γίγνεσθαι καὶ ἰταμω-

Quinimo ſi ſtatuis vel ſepulcris eorum impoſita exculperet elogia, vel maledica pro fauſtis reponeret, eos a plebe propter adulationem & improbitatem dicens ejectos, magnam ipſis injuriam quivis & contumeliam diceret illatam; cum in opus tam ſerium talia inſeruit probra, atque haec propriore ipſorum laude reſcripſit, & omnibus audienda praebuit, num parum videtur a muſica ſua diſſenſiſſe? Ac Themiſtocles quidem Arithmii nomen in columnam retulit, quod aurum Perſicum in Peloponneſum detulerat: Plato vero Themiſtoclem, Miltiadem, & quos eodem habuit numero, tam infames reddidit. Atque illius columnam ſoli poterant accolae & advenae conſpicere; tu per omnes homines, per terras ac maria contra hos inſtitutas criminationes diſperſiſti. Cumque neminem unquam famulorum tuorum inuſſeris, Graecorum praeſtantiſſimos, quique pro libertate publica contenderant, non minus quam inuſſiſti; cumque Gorgiae peperceris, ac dicat alicubi Socrates, timere ſe Gorgiae cauſa loqui, ne putaret artem ſuam traduci, Pericli non parcis, quamvis mortuo, ſed Gorgiam praeter Calliclem revereris, Themiſtoclem & caeteros non item, verum eos ponis omnes aequales, atque adeo plus contra hos, quam contra illum, dicis, quamvis non ignorabas, ſermonem quemvis, poſtquam ſemel conſcriptus eſt, inter homines volvi, & a quovis cognoſci, ſive eum intelligat, ſive non, qui quidem ne corrumpatur, ſit metuendum: quemadmodum in hoc quoque libro contingere quivis animadvertat. Etenim ut omnia rectiſſime dixerit Plato, quod quidem multi ſunt negaturi, ex iis tamen ferociores, audaciores, & confidentiores fieri lectores eſt ne-

1 Bar. 7. ἐπιγράμματα ἐπόντα & ſec. manu ἐκόντα. Coll. Nov. ἐπόντα ἐπιγράμματα αὐτοῖς ἐκόντα ἐξεκόλαπτεν. 2 Illud ἐκβάλλοι non agnoſcit Bar. 7. & intra lineas altera manu ſcript. κοτμεῖ. Eadem habet & Coll. N. 3 Conſer ſupra pag. 357. 4 Coll. Nov. ἤγαγε. 5 Coll. Nov. καταπέξαι. 6 Coll. Nov. λέγειν ἕνεκα. 7 Coll. N. & Bar. 7. Θεμιστοκλεῖ δὲ. 8 Bar. 7. καικὰ pro καπὶ. Sic & Coll. N. ſecunda manu. 9 Calliclem in Phaedro. *Cant.* 10 Coll. Nov. ἀπάντων θρασυτέρους καὶ τραχυτέρους.

ceſſe,

τέρας, καὶ τοιούτους, οἵους ῥᾳδίως ὑπιπτεῦσαι καὶ ἄρχουσι καὶ πρεσβυτέροις, καὶ οἷς ποτε δεῖ συγχεχωρῆσθαι. εὖ γὰρ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ἔχει νόμος καὶ λυσιτελῶς ἁπαξαπάσιν ὑποχωρεῖν τοῖς πρεσβυτέροις, οὐχ ὡς πάντως δήπου βελτίοις καὶ δικαιοτέροις ὄντας ἅπαντας, ἀλλὰ τῆς μελέτης ἕνεκα, καὶ ὅπως ἡ τάξις μὴ συγχέοιτο. καὶ ἐν τοῖς λόγοις, καλὸν τὸ φείδεσθαι τῶν [1] πρεσβυτέρων ὑπεικῶς εἰς ὅσον ἔξεστιν, ὅπως μήτις εὐχέρεια τοῖς πολλοῖς ὀφθῇ καὶ συνήθεια τοῦ πρεσβυτίζειν ὡς αὐτοῖς πρέπουσα τιμᾶν. ὅταν γὰρ οἱ μέγιστοι καὶ 506
σεμνότατοι ῥᾳδίως κακῶς ἀκούωσι, καὶ ταῦθ' ὑπὸ τῶν σοφωτάτων εἰ δοκούντων, [2] ὀλιγωρία τοῦ νόμου τοῖς φαύλοις ἐγγίγνεται ὡς οὐδὲν ὠφελοῦνται τοσοῦτον ὅσον βλάπτονται. καὶ μοὶ σὺ γ' ἐλαύνεις Ὅμηρον, [x] οὐχ ὡς πάντα δήπου λέγοντα κακῶς, οὐδ' [3] ὡς τοῖς ὅλοις ἁμαρτάνοντα, ἀλλ' ὡς οὐκ ἀσφαλῶς ἐχόντων [4] νόμων γ' οἵοις ἀκούειν, οὐδ' ἂν κατ' ἄλλό τι δεξιῶς ἔχῃ τὰ λεγόμενα· ἡμεῖς δ' ἐλαύνειν μέν σε πολλοῦ τινος [5] δέομεν, ὅπῃ μὴ καὶ εἰς τὸν θρόνον ἐγκαθίζοιμεν εἰ βούλει, τοὺς δὲ τοιούτους τῶν λόγων ὑποξαιρούμεθα (οὐδὲ γὰρ τούτους ὡς ἐξαλείψομεν φήσομεν, οὐχ ὅπως ἡμεῖς εὐχερεῖς.) καὶ μοὶ οὐδ' ἐκεῖνό γε οὔπω Πλάτωνα λαθεῖν εἰκὸς ἦν, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου, ὅτι ἡ τῶν [6] λαμπρῶν καὶ μεγάλων ἀνδρῶν εὐδοξία καὶ μνήμη, χωρὶς τῆς εἰς τὸ παρὸν φιλοτιμίας, καὶ πρὸς τὰς ὕστερον τύχας [7] ἀποθήκην ἔχει ταῖς πόλεσι, καί τινες ἤδη ἀφ' ἑτέρου καὶ ἑτέρου παλαιῶν, ὑπεικειάν τιν' εὕρηνται ἐν τοῖς συμφοραῖς, οὗπερ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις αὐτοῖς ὑπάρξαι δοκεῖ πολλάκις. 507
ὁ δὲ καὶ τοῦτο φαίνεται τὸ καθ' αὑτὸν ἀποστερῶν τὴν πόλιν. εἰ γὰρ ἐκάστῳ τοῦτ' ἐν τῇ ψυχῇ πρόκειται, καὶ τοῦτο πάντες πειθοίμεθα, μὴ ὅτι Μιλτιάδης, καὶ Θεμιστοκλῆς, καὶ Περικλῆς, καὶ Κίμων, καὶ

cesse, talesque, qui principibus & senioribus & quibuscunque cedendum fuerat, facile se opponant. Recte enim & utiliter jubet lex Laconica senioribus omnino cedere, non quo semper meliores ac justiores sint seniores omnes, sed ut assuescant, nec ordinem confundant. Similiter in dicendo provectioribus, quantum licet, honestum est parcere, ne facile vulgus eos assuescat insectari, quos colere debebat. Nam cum maximi & gravissimi quique temere ab iis, qui sapientissimi habentur, male audiunt, reliqui leges facile contemnunt, itaque non plus emolumenti, quam damni accipiunt. Jam tu Homerum exigis, non quasi nihil recte dixerit, aut ubique peccaverit, sed quod ejus lectio non sit juvenibus plerisque tuta, quamvis alioqui recte dicantur pleraque; nos autem ut exigere te nullo pacto volumus, ac potius in thronum, si voles, collocabimus, ita sermones tales non dicam inducere (nec enim tam temerarii sumus) sed subducere velimus. Quin nec hoc vel Plato, vel alius ignorat quispiam, magnorum & praeclarorum virorum memoriam atque gloriam praeter praesentem laudem etiam posterorum fortunis solere prodesse, nec raro civitates quasdam ex majorum alicujus memoria adjumentum in cladibus sensisse, ut & ipsis Athenensibus saepe videmus contigisse. At hic etiam hoc, ut apparet, commodo Urbem, quantum in se est, spoliat. Etenim si hoc singulis apud ipsos persuasum fuerit, non modo Miltiadem, Themistoclem, Periclem, Cimonem, atque

1 Ita Coll. Nov. *Cant.* & Bar. 7. Vulg. πρεσβυτέρων. 2 Bar. 7. ὀλιγωρία τοῖς νόμοις ἐγγίγνεται. 3 Abest a Bar. 7. 4 Lege νέων. *Cant.* Coll. N. & Bar. 7. ἐχόντων τοῖς νόμοις γ' οἵων. 5 Coll. N. δέομαι. 6 Bar. 7. μεγάλων καὶ λαμπρῶν. 7 Coll. Nov. in marg. χρ. ὑποθήκην.

x Οὐχ ὡς πάντας δήπου] Βελτίους. δίον δοτέον ἐπαγαγεῖν πρὸς τὴν ὑπιοῦσιν συντάξιν, ὁ ᾗ τὴν μὴ πρεσβυτέρων δοτέον εἶναι, ἐχρήσατο δὲ αἰτιολογικῇ, καὶ ἔστιν αὕτη συντάξις, ἣν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ αὐτὸς πολλαχῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ ποιεῖ. λέγει γὰρ τὸν Παναθηναϊκὸν, ὡς εἰρῆσθαι, εἰπὼν περὶ τὴν δικαίαν φιλανθρωπίαν ἔσαν.

omnia

πὲρ κεφάλαιον τ῀ Ἀθηναίων, ὑδὲν τ῀ ὀψοποιῶν ὑδὲ τ῀ σιτοποιῶν ἄρα βελτίους ἦσαν, ἀλλὰ καγώ τινας ἐν τοῖς οἰκέταις κέκτημαι τοιούτους τ῀ φύσιν, οἵ τ῀ αὐτὸν τρόπον θεραπεύσιν ἐμέ, ὃν῞ωρ ἐκεῖνοι τ῀ δῆμον τ῀ Ἀθηναίων ἐθεράπευον, τοσοῦτον τούτων διαφέροντες, ὅτι πολλοὺς ἀνθ' ἑνὸς δεσπότας ἐκέκτηνο, εἰ ταύτην ἔχοιεν κατ' ἐκείνων τ῀ δόξαν, ὃ μὴ λογίσαιντο ὅτι [1]λόγος ἄλλως ταῦτ' ἦν, ὃ πρὸς τὸ παρὸν φιλονεικία τις ὃ ὑπερβολὴ, φολῇ γ' ἂν ἄλλους τινὰς αἰδεσθεῖεν, ἢ τιμῆς τινῶ ἀξιώσαιεν δημοσίᾳ διὰ τούτους, οἷς αὐτοῖς ὑδοπῶν αἰδοῦς ὠφείλετο ὡς ἐκ῀ γε λόγου. ὑκοῦν ἀλγεινὸν εἰ Λακεδαιμόνιοι μὲ ἠξιώθησ῀ τ῀ Μιλτιάδου καὶ τ῀ Θεμιστοκλέα, ὃ τ῀ πόλεως κεκτήσαντες ἐφείσαντο τ῀ ἐκείνων πολιτείας μνησθέντες, σὺ δὲ [2]ταῦτα πάντ' ἀναιρεῖς τοῖς λόγοις. ὃ μὴν εἰ μηδὲ τεῖχη μηδὲ νεώρια μηδὲ συμμάχους [3]αὐτοῖς ἐξε-
508 πόρισας, τὸ δοκεῖν διαφυγεῖν αἰσχυνθείς, ἀλλ' ὑπερεῖδες πάντων ὡς ἐλαττόνων σαυτοῦ, τοῦτό γε δήπου [4]σωφρονος ἀφεῖναι τῇ πατρίδι ἀφορμὴν ὃ μέλλοντος χρόνου, ὃ τὸ δοκεῖν ἐπιεικείας τινὸς ἀξίαν εἶ). ἢ πρὸν μὲ ἂν αὐτοῖς ἀτυχήσασί [5]που ὃ μέλλουσι διαφθαρήσεσθ῀, εἰ κύριος ἦσθα, παραιτήσασθ῀ οὐκ ἂν ὤκνησας, ἀλλὰ ὃ σὺς τ῀ ἱερῶν ὃ πρὸς τ῀ τάφων ὃ σὺς αὖ῀ ὃ ἐδάφους συνέσφιγες ἂν ὅτι οἷός τ' ἦσθα, κἂν εἴτι κατηγορεῖν εἶχες· τ῀ δὲ τ῀ ὁπωσδηποτοῦν παραιτήσασθ῀ δόξαν καθαιρῶν, τοῦτ' ἐκεῖνο ὃ συνδάζεις τῇ πολιτικῇ τί σωφρονες φάσθαι δοκεῖς; εἶεν. ἄνευ δὲ τ῀ τοιαύτης χρείας, εἰς τ῀ συνεχῆ σωζὰ πάντων εὐμένειαν, ὃ τὸ ταῖς γνώμαις συγκεκρᾶσθ῀ τῇ πόλῃ, πόσον τί [6]δοκεῖν χρὴ [7]συντελεῖν τ῀ τ῀ ἀνδρῶν τούτων μνήμην φυλαττομένην ἐφ' οἵῳπερ ὃ παρεδόθη τὸ ἐξ ἀρχῆς; ὑκοῦν τοῦτό γε παντὶ σωφρονοῦντι φάσκοντι γ' εἶ) χρηστῷ ἐάν τ' ἰδιωτεύῃ, ἐάν τε δημοσιεύῃ λέγω, σωζεσθαι ὡς δυνατὸν
509 πλείστην εὔνοιαν σωζὰ πάντων τῇ πατρίδι· εἰ δὲ μὴ, τήν γ' ὑπάρχουσ῀ μὴ διαφθείρειν. ὃ γὰρ

omnia Athenienſium decora nihil fuiſſe coquis ac piſtoribus meliores, ſed me quoque famulos quoſdam eo habere ingenio, ut eodem modo mihi, quo illi populo Athenienſi, ſint ſervituri, niſi quod illi plures habebant unius loco dominos; ſi hanc de illis opinionem habuerint, neque haec dicis cauſa, & per contentionem atque exaggerationem prolata animadverterint, vix alium quenquam vel venerabuntur, vel honore publico propter hos afficient, quibus ipſis nullam deberi reverentiam ſit effectum. Dolendum eſt igitur, cum Lacedaemonii Miltiadem ac Themiſtoclem ſint reveriti, & Urbi, quam ceperant, propter illorum gubernationis memoriam pepercerint, te haec omnia tuis diſputationibus ſubvertere. Atqui ſi nec moenia, nec navalia, nec ſocios ipſis acquiſiveras, ne videreris miniſtrare, verum haec omnia quaſi te indigna contempſeras; tamen occaſionem poſteri temporis, & ut aliquo ſtudio digna videretur, debebas patriae relinquere. Niſi forte praeſens quidem, ſi poſſes, eos, ſi quid offendiſſent, ac perituri eſſent, non tantum libens deprecareris, ſed etiam propter ſacra, ſepulcra, atque ipſum ſolum, quantum poſſes, juvares, quamvis aliquam ſuſtinerent culpam; cum autem eorum, quos maxime deprecari te decebat, honorem ſubvertis, hoc tuum ſtudium ad civilem facultatem pertinere judicas. Quid quod praeter hunc uſum non parum videtur ad perpetuam omnium benevolentiam & cum Urbe animorum concordiam conferre, ſi horum virorum memoria conditione priſtina conſervetur? Debebant igitur omnes, qui quidem ſe probos haberi vellent, ſive privatam rem ſive publicam gererent, maximam omnium, quantum poſſent benevolentiam patriae conciliare, vel ſaltem conſtitutam non evertere. Nec enim

1 Bar. 7. ἄλλως λόγου. 2 Coll. Nov. ταῦθ' ἅπαντ' ἀναιρεῖς. 3 Bar. 7. αὐτὰς & mox τῇ. Legit αὐτοὺς etiam Coll. Nov. 4 Coll. Nov. σωφρονεῖν. 5 Coll. Nov. δήπου. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. δοκεῖ. 7 Coll. Nov. πλεῖν. Illud σῶν abraditur.

πω ϗ τῦτο ἀλγκονία τίς [1] ϖρὸς τιν' ἀνελεύθερ@. θαυμάζω δὲ Πλάτων@ εἰ χρὰς μ̄ ἀποστερῆσαι τὺς ἄνδρας ὀϗκ ἄν ποτε ἠξίωσεν ἐχὼν τ̄ εἰ), τ̄ δὲ μνήμιν ϗ τ̄ ὑπὸ πάντων εὐφημίαν συγκεχωρημένην αὐτοῖς ἀφαιρίζων, ἑαυτῦ τὸ ἔρμαιον ἡγήσαιτο. καὶ μὴν, εἰ τὸ συμμέτρως τὰς τιμωρίας ποιεῖαλ πολιτικὸν, ἦγ' ἀτιμία τοῖς ἀνδράσιν αὐτὴ τὸ σύμμετρον παρελήλυθεν. οἴμαι γὰρ εἴτις ἐστὶν αἴσθησις τοῖς τελευτήσασι, μὴ ὅτι τ̄ νομιζομένων, ἀλλὰ μηδ' αὐτῶν τ̄ μνημάτων ἀποστερηθέντας, ἂν αὐτὺς, μηδ' εἰς τὺς ἐκγόνυς τὰ ἔπαθλα πάντων ἀτυχήσαντας, τοσαύτην ἂν ποιήσασθαλ [2] συμφορὰν, ὅσην ϖρ εἰ κολακείαν αὐτῶν οἱ Ἕλληνες καταγνοῖεν, καὶ ἃ ζῶντες ἔφυγον, ϗ ὑπὲρ ὧν ὅπως αἰσχροῖς μὴ ἔνοχοι γένοιντο, πάντα ϗ λέγειν καὶ ϖράττειν ὑπέσχηϛ, ζῶντα τεθνηκότες ϗ ἐπεξειργασμένοι οἷς διεκόψηϛ, φέρειν τὰ τῆς ἀγελείας ὀνείδη, ὁ δὲ ζῶντα πείθων [3] εἶη Πλάτων, ὁ μόνος κοσμῆσαι τὰς ἐκείνων ἀρετὰς κατ' ἀξίαν δυνάμενος, ϗ μέντοι ϗ κεκοσμηκώς. ἀλλὰ μὴν εἴγε τῦθ' ἕπεϖ φύσει τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι τ̄ ἀγαθὴν δόξαν διώκειν, πῶς ἂν ἀδικεῖαλ φαίη τὶς ἂν αὐτὺς, εἰ κινδυνεύειν μ̄ καὶ ϖάσχειν ὁτιῦν ᾠόνϖ δεῖν ὑπὲρ ϖ̄ καλλίονι τ̄ λόγων, [4] εἰ δὲ μὴ μέσως γέ τι καὶ ἀλλὰ τῦτο, ἐχόντων ϗ πέρας ϗ τ̄ λόγων καὶ τ̄ ἔργων αὐτοῖς, ϗ ϖοσέτι [5] καὶ ϔ βίϔ, τ̄ ἐναντίαν δόξαν οἴονϖ). καὶ πῶς ἂν μᾶλλον ἀποστερήμεν τ̄ μαθὸν αὐτὺς, ὃς μόνος τοῖς ὑπειεικέσι ϖ̄ τῆς φύσεως ὑπάρχῃ, καὶ ζῶντα συμφάσκοντες εἶ) δεῖν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ζῶσι ϗ τελευτήσασιν. ἐξὴν γὰρ, [6] γενναῖε, ϗ τὺς νέυς δικαίως εἶναι ϖροτρέπειν, καὶ τοῖς ϖρεσβυτέροις τὰ ϖρέποντ' ἀποδῦναι. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν εἴχομεν ἐπαινεῖν αὐτὺς, ἀλλ' ἐξῆν γε δήπου ϖαρελθεῖν σιωπῇ, καὶ ὀϗκ ἔμελλες [y] ὀφλήσειν [7] ἀλογίϐ. ἀλλὰ γὰρ [8] ϔχ ὅτι Πλάτων ὁ τ̄ Ἑλλήνων ϖοῦτον

hoc quoque miniſterii poſſit illiberabilis habere ſpeciem. Sed miror, cum in feriis nunquam fuerit Viros Plato volens privaturus, cur eorum memoriam, & omnium conceſſu ſtabilitam laudem deletam in lucro poſuerit. Quod ſi aequalia debent eſſe in Republica ſupplicia, ipſa certe ignominia longe aequalitatem ſuperavit. Nec enim eos exiſtimo, ſi quis eſt in mortuis ſenſus, etiamſi non modo juſtis, ſed etiam ſepulcris ipſis privati fuiſſent, atque etiam omnem in poſteris calamitatem percepiſſent, hoc eſſe tam aegre laturos, quam ſi adulationis a Graecis condemnarentur, & quae ſervitutis probra vivi fugerant, ac ne ſubirent, omnia tum dixerant tum fecerant, ea mortui, & rebus omnibus, quas inſtituerant, peractis paterentur, atque ejus rei autor eſſet Plato, qui ſolus eorum virtutes pro dignitate poſſet exornare, atque adeo exornaſſet. Jam ſi viri fortes naturali quodem inſtinctu bonum nomen expetunt, magnam quis iis merito dixerit injuriam fieri, ſi, poſtquam omnia diſcrimina gloriae cauſa ſint aggreſſi, vel eorum partem ſaltem aliquam, poſt finem verborum & factorum atque ipſius vitae, contrariam ſortiantur opinionem. At quo pacto magis eos mercede privemus, quam ſolam natura probis viris tribuit, quamque bonis tum vivis tum mortuis deberi confitemur? Poteras enim, vir praeclare, ſimul & juvenes ad juſtitiam adhortari, & ſenioribus ſuum tribuere. Etenim ut laudari non potuiſſent, ſilentio tamen poterant praeteriri, neque fueras ob eam rem rationum non relatarum accuſandus. Sed non hoc aliquem ad indignationem commoveat maxime, quod

1 Bar. 7. ϖρὸς τιν' ἀγεννὴς, ὐδ' ἀνελεύθερ@. Coll. Nov. ϖρόσεστι ἀγεννὴς, ὐδ' ἀνελεύθερος. 2 Coll. Nov. τὴν συμφορὰν. 3 Bar. 7. Πλάτων εἴη. 4 Εἰ ϗ μὴ — λόγων, Coll. N. in margine. 5 Coll. Nov. μ̄. 6 Coll. Nov. ὦ γενναῖε. 7 Coll. Nov. ἀλογίαν. & in marg. χρ. ἀλογίϐ. 8 Bar. 7. ὐχὶ Πλάτων. Coll. Nov. οὐκ ἀ Πλάτων.

y Ὀφλήσειν ἀλογίου] Ἀλογίου ὄνομα δίκης, ὡς Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντ@ λέγει, ϕλογίου γραφὰς εἶναι κατὰ τῶν ἀξιάντων, καὶ μὴ δόντων λόγον ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς.

Plato,

ὑφέραν, καὶ δικαίως μέγιστον [1] ἐφ' ἑαυτῷ φρονῶν κατηγορῆσαι τινῶν ἠξίωσε μεγέθει τινὶ ἡ οὐσία φύσεως, τοῦτο καὶ μάλιστ' ἄν τις ἀγανακτήσειεν· ἀλλ' ὅτι ἡ τῶν κομιδῇ τινὲς οὐδενὸς ἀξίων, ἀφορμὴ ταύτῃ χρώμενοι, μελέτῃσι ἤδη τὸ πρᾶγμα [2] πεποίηνται, καὶ τολ-
511 μῶσι καὶ περὶ Δημοσθένους, ὃν ἐγὼ φαίην ἂν Ερμοῦ τινος λογίου τύπον εἰς ἀνθρώπους κατελθεῖν, ὅτι ἂν τύχωσι βλασφημεῖν. [2] καίτοι τίς ἂν εἰς ζῶντας τελῶν τούτων ἀνάσχοιτο, οἱ πλείω μὲν [3] σολοικίζουσιν ἢ φθέγγονται· ὑφορῶσι δὲ τῶν ἄλλων, ὅσον αὐτοῖς ὑφορᾶσθαι προσήκει· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐξετάζουσιν, αὐτοὺς δὲ οὐδέπω ποτ' ἠξίωσαν· καὶ σεμνύνονται μὲν τὴν ἀρετήν, ἀσκοῦσι δ' [4] ἣν πᾶσι· παρέρχονται δὲ ἄλλως, [5] βροτῶν εἴδωλα καμόντων, Ησιόδου κηφῆνες, Αρχιλόχου πίθηκοι, δύο μορφὰς [6] ἔχοντες ἀντὶ τριῶν [a] τῆς τραγικῆς βοὸς, τοῦ ἱματίου [b] τὴν ἡπημένων ὑδὴν ἀφαφέροντες, τοὶ μὲν ἔξω σεμνοὶ τοὶ δ' ἔνδον [7] ἄλλος [8] ὢν εἰδείη τις, ἢ [9] μίαν ἡμέραν σώφρονες ὡς [10] Δημοσθένης φησίν, ἀλλ' αὐτοῖς καὶ ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ ζῶντ' ὀφλισκάνειν. οἱ μὲν Διὸς οὐδὲν χείρους φασὶν εἶναι, τοῦ δ' ὄχλου τοσοῦτον ἥττους· ὀνειδίζουσι δὲ τοῖς ἄλλοις, ἢ τὴν τραγμάτων κατηγοροῦντες, ἀλλὰ φθονοῦντες ὅτι αὐτοὶ ζῶντα τραφῆναι ἢ δυνήσονται. εἰ δέ τις αὐτῶν περὶ τὴν ἐγκρατείας ἀφαλεσμένων ἀπαλοχρὺ σαρκὶ ἔχων
512 ἔνθρυπτα καὶ τρεπτούς, ὀκβάλλουσι τὴν γλῶτταν ὥσπερ [c] ὁ [11] Μενέλεως τὸ ξίφος. αὐτὴν μὲν γὰρ ἐὰν ἴδωσι τὴν Ελένην· Ελένην λέγω; θεράπαιναν μὲν οἵαν ὁποίαν ἐποίησε Μένανδρος τὴν Φρυγίαν, τῷ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι [d] τοὺς σατύρους οἱ Σοφοκλέους. ἀλλὰ μιὰν τήν γ' [12] ἀπιστίαν καὶ

Plato, Graecorum facile primus, & qui merito plurimum ſibi tribuat, magnitudine quadam & ingenii libertate quoſdam accuſare voluit; ſed & quod nonnulli nullius precii homines, hac occaſione ſumta, rem in conſuetudinem trahunt, atque etiam de Demoſthene, quem ego Mercurii cujuſdam eloquentis ſpecie in terras arbitror deſcendiſſe, nihil non audent effutire. Quis vero vivus hos ferat, qui ſaepius ſoloeciſmum committunt, quam loquuntur; alios contemnunt, quantum erant ipſi contemnendi; in caeteros inquirunt, in ſe nunquam; virtutem extollunt, non exercent; vagi obambulant, *vita ſimulacra carentum*, Heſiodi fuci, Archilochi ſimiae, duabus formis pro tribus vaccae tragicae praediti, nihil a conſutis veſtibus differentes, ut extra graves, ita longe ſecus intus affecti, non per diem continentes, ut ait Demoſthenes, ſed eodem loco diem atque noctem, cum poſſunt, habent; qui cum ſe Jovi negent cedere, pecunia tantopere vincuntur; & aliis conviciantur, non quod res ipſas condemnarint, ſed quia, cum paria facere non poſſint, invident. Quod ſi quis ipſis de continentia diſputantibus oppoſitus, placentas oſtendat & monilia, linguam demittunt, ut enſem Menelaus. Nam ſi Helenam videant ipſam; Helenam autem? ſi vel ancillam, qualem finxit Menander Phrygiam; Sophoclis Satyros re vera pro ludicro curant haberi. Jam ipſorum inſatiabilem &

1 Coll. Nov. ὑφ' ἑαυτῷ. 2 Coll. Nov. πῆνται, & in marg. χρ. πεποίηνται. 3 P. Steph. σολοικίστυσιν. 4 Coll. Nov. ἃ πάνυ. 5 Homeri Hemiſtich. Iliad. Ψ. 6 Bar. 7. ἔχοντες. 7 Bar. 7. ἄλλως pro ἄλλος ὤν. 8 Abeſt a Coll. Nov. 9 Lege μιᾷ' ἡμέραν pro μίαν — *Cant.* Coll. Nov. ἑβδομίαν. 10 Priore contra Steph. ſub finem. *Cant.* 11 Apud Euripid. Androm. *Cant.* 12 Lege ἀπλησίαν. *Cant.*

2 Καί τις τὴς &c.] Αρχέτω τῆς κῆ τῶν φιλοσόφων πέρων ἕ μετρίᾳ καταδρομῆς. a Τραγικῆς βοὸς] Δραμα πεποίηται Εὐριπίδου, ἐν ᾧ βᾶν τρίχρωμον ποιεῖ εὑρῆσθαι πᾶσι, περὶ ἃ γένεσιν αὐτοῖς φιλονεικίαι βασιλείαι. δύο ζ μορφὰς εἶπεν ἀντὶ τριῶν, ὡς ἐξισαζόντων τὰ δύο τοῖς τρισὶ, τὸ ζ διάφορον τὰ μορφῆς δηλοῖ τὸ ποικίλον τὰ γνώμης αὐτῶν, ὅτι ἃ πιθανὰ εἰσὶν οἷοι φαίνονται. b Τῶν ἡπημένων ὑδὴν] Τῶν ὀλίγων πολλῶν σεσιρραμμένων, καὶ γὰ καὶ ἔτυχε πολλαῖς δαλίσταις καὶ ποικίλαις σεσίφασται. c Ωσπερ ὁ Μενέλεως] Μετὰ τὸν τῶν Τροίας ἅλωσιν, ξίφος λαβὼν ὁ Μενέλεως, ὥστε σφάξαι τὸν Ελένην, ἐπεὶ πρότεινεν αὐτὴ τὸν μαζὸν, ἰδὼν ἐθηλυνθη, καὶ ὅλως ἀνείνης γένεσιν. d Τοὺς σατύρους τοῦ Σοφοκλέους] Οὕτω Αφροδισίοις τῷ ὄντι χαίρειν ἐλέγοντο, Δαίμονες ὄντες Διονυσιακοί.

πλεονεξίαν αὐτῶν, ὑδὲν δεῖ γνῶναι τοὺς καταθέμενον, [1] αὐτοῖς δὲ λαμβάνουσιν ὅπι ἂν δυνηθῶσιν· οἱ τῷ μὲν ἀποστερεῖν κοινωνεῖν ὄνομα τέθεινται, τῷ δὲ φθονεῖν φιλοσοφεῖν, τῷ δ' ἀπορεῖν εὐπορίαν χρημάτων. ἐπαγγελλόμενοι δὲ φιλανθρωπίαν, ὤνησαν μὲ οὐδένα πώποτε, ἐπηρεάζουσι δὲ τοῖς χρωμένοις. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ὑπ' ἀπάντων ἂν ὁρῶσι, τὸ δὲ πλουσίων ἕνεκα εἰς τὴν εὐπορείαν ἀπαίρουσιν ὥσπερ οἱ Φρύγες, [2] οἱ τὸ ἐλαιῶν εἵνεκα τὸ συλλογῆς, [3] καὶ προσιόντων εὐθὺς [4] ὤσφρηνται, καὶ προσλαβόντες ἄγουσι, καὶ τὴν ἀρετὴν προδιδόασιν ὑπισχνοῦνται. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους οὐδὲ προσεπόντας ἀντιπροσείποιεν ἂν εὐμενῶς, τοὺς δὲ τὸ πλουσίων ὀψοποιοὺς καὶ σιτοποιοὺς, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις [5] ταύξεσι, πόρρωθεν εὐθὺς ἀσπάζονται, σεῖν εὖ καὶ καλῶς [6] ὠφθῶναι, ὥσπερ τούτου χάριν ἐξ εὐνῆς [7] ἀναστάντες· κἂν τοῖς προ- 513
θύροις [8] κυλινδῶνται, πλείω τοῖς θυρωροῖς σιωνόντες ἢ τοῖς δεσπόταις αὐτῶν· ἀναιδείᾳ τὴν κολακείαν ἐπανορθούμενοι· ἐν τοῦτο σύμβολον κεκτημένοι δὴ μὴ προὶς χάριν τοῖς ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, ὅπι πάντα ἀποκναίουσιν ἀηδίᾳ· λιπαροῦντες ὁρώμενοι· προῖτον ῥᾷον αἰτοῦντες τὰ μὴ προσήκοντα, ἢ ἕτεροι τὰ γιγνόμενα αὐτοῖς ἀπαιτοῦντες. οὗτοι γάρ εἰσιν, οἱ τὴν μὲν ἀναισχυντίαν ἐλευθερίαν νομίζοντες, τὸν δ' ἀπεχθάνεσθαι παῤῥησιάζεσθαι. τὸ δὲ λαμβάνειν φιλανθρωπεύεσθαι. εἰς τοῦθ' ἥκουσι τῆς σοφίας, ὡς ἀργύριον μὲν ὑπόπτιον, ἀργυρίου δ' ἀξίως λαμβάνειν ὀπίσω· κἂν μέν γε τύχῃ τις ἔλαττον πέμψας, ἐνέμειναν τῷ δόγματι· ἂν δὲ ἀδρότερον τὸ σακκίον αὐτοῖς φανῇ, [c] Γοργόνα Περσεὺς ἐχειρώσατο. καὶ ἡ προφάσις πάνσοφος· τὰ μὲν παιδία καὶ ἡ γυνή. ὦ δυστυχέστατε τῆς οἰκίας. εἶτα καπηλεύεις τούτων εἵνεκα; τί δὲ καὶ ἐν τῇ γυναικὶ συγχωρεῖς λαμβάνειν ὅθεν ἂν [9] δύνῃ ῥᾷόν γε [10] θρέψασθαι; κομιδῇ τοῦτο δεῖμοι δοκοῦσι

avaram naturam nihil eſt opus aliquid apponendo cognoſcere, cum per ſe, quicquid poſſunt, rapiant; qui privationem vocant communionem, invidiam autem philoſophiam, & inopiam pecuniae contemtum. Cum autem humanitatem profiteantur, neminem juverunt unquam, & qui volunt ipſis uti, eos infeſtant. Et alios quidem vix occurrentes aſpiciunt, divitum autem gratia ad fines regionis occurrunt, quemadmodum Phryges propter oleas, eoſque mox & accedentes olfaciunt, & acceptos deducunt, ac virtutem ſe tradituros pollicentur. Cumque caeteros ne ſalutati quidem benevole reſalutent, coquos tamen & piſtores ac reliquum divitum miniſterium, antequam commode conſpiciantur, eminus mox ſalutant, quaſi hanc ob cauſam e lecto ſurrexiſſent; & in veſtibulis volutantur, plus cum janitoribus quam cum heris verſantes; adulationem impudentia corrigentes; hoc uno ſigno non ad gratiam ſe quicquam facere probantes, quod omnia injucunditate inficiunt; ſtatim ut viſi ſunt, poſtulantes; citius quae non merentur, petentes, quam alii, quod ſuum ſit, poſtulent. Etenim hi ſunt, qui impudentiam & offenſam, putant eſſe libertatem; humanitatem autem in accipiendo ponunt. Quid quod ad eam ſapientiam pervenerunt, ut pecuniam non exigant, quod autem pecunia valet, accipere norint; ac ſi quis minus forte miſerit, in ſententia perſeverent; ſin turgidior ſit effectus ſacculus, Gorgonem ceperit Perſeus. Neque ſtultum habent praetextum. Nam liberi & uxor. O miſerrime propter familiam. Ergo propter hos cauponaris? Quin igitur uxori quoque concedis, unde facilius quidem poſſit accipere? Nova certe ratione magnanimi-

1 Coll. Nov. αὐτοὶ ſecunda manu. 2 Οἱ illud a Bar. 7. abraditur, & Coll. Nov. 3 Coll. N. Bar. 7. οἱ καὶ. 4 Coll. Nov. ὤσφρονται. 5 Bar. 7. προέξεσι. 6 Bar. 7. ὀφθῆναι. 7 Bar. 7. ἀναστάντες. 8 Coll. N. & Bar. 7. καλινδῶνται. 9 Coll. N. in marg. χρ. οἵηται. 10 Sic MSS. Coll. N. & Bar. 7. Vulg. θρέψασθαι.

c Γοργόνα] Βέλεται δὲ τούτου τὸ ἁρπακτικὸν τῶν φιλοσόφων σύνδειξαι, οἱ τοὺς Γαλατῶν δίκλια Γοργόνος, φοβεροὶ καὶ ἀποτόμοι ὄντες, μαλακίζονται αὐτίκα τῇ δόξῃ, καὶ τὸ φρονήματος σύνδιδόασιν.

tatem

514 μεγαλοψυχίαν ὀείζεσθαι, ὃκ εἰ μεγάλα δώσουσιν, ἀλλ' εἰ [1] μὴ μικρὰ λήψονται ἤδη. ὁ γὰ τῷ μεγάλα δωρεῖσθαι δεικνύσιν αὐτὸν, ἀλλὰ τῷ μεγάλα ἀξιῶν λαμβάνειν. ἤδη δέ τινες καὶ τῦτο ὡς ἀκούω δόγμα πεποίηνται, τροσίεσθαι μὲν τὸ διδόμενον, λαμβάνοντες δὲ λοιδορεῖν. μόνοις δὲ τύτοις ὕτ' ὀν κόλαξιν ὕτ' ὀν ἐλευθέροις ἄξιον [2] ζεῖναι. ὑξαπατῶσι μὲ γὰ ὡς κόλακες, τροπηλακίζυσι δ' ὡς κρείττονες, δύο τοῖς ἐσχάτοις ὁ τοῖς ἐνδυπωτάτοις ἔνοχοι κακοῖς ὄντες, ταπεινότητι ὁ αὐθαδείᾳ· τοῖς [3] ὀν Παλαιστίνῃ δυσεβέσι τὸν τρόπον πλήσιοι τὰς τέχνας. καὶ γὰ ὀκείνοις τῦτ' ἔστι σύμβολον τῆς δυσεβείας, ὅτι τὰς κρείττυς ὁ νομίζυσι, καὶ ὕτοι τέχνον τινὰ [4] ἀφεζᾶσι τ Ἑλλήνων, μᾶλλον δὲ ὁ πάντων τ κρειττόνων. τὰ μὲ ἄλλ' ἀφωνότεροι τ σκιᾶς τ ἑαυτῶν· ἐπειδὰν δὲ κακῶς τινας εἰπεῖν δέῃ ὁ βλασφαλεῖν, τῷ Δωδωναίῳ μὲ ὃκ ἂν εἰκάσαις αὐτὰς χαλκείῳ, μὴ γὰ ὦ Ζεῦ, ταῖς δ' ἐμπίσι ταῖς ἐν τῷ σκότῳ βομβύσαις· συγκατασκεῦξαι [5] μέν τι τῶν δεόντων, ἁπάντων ἀχρηςότατοι· διωρύξαι δ' οἰκίαν ὁ ταράξαι ὁ συγχῦσαι τὰς ἔνδον σκὸς ἀλλήλυς, καὶ φῆσαι πάντ' αὐτὰς διοικήσειν, πάντων δεινότατοι· οἳ λόγον μὲν ἔγκαρπον σόδενα πώποτ' [6] οὔθ' εὗρον οὔτ' ἐποίησαν, ὁ πανηγύρεις ὁκόσμησαν, ὁ θεοὺς ἐτίμησαν, οὐ πόλεσι συνεβούλευσαν, οὐ λυπυμβύοις παρεμυθήσαντο, ὁ γασιάζοντας διήλλαξαν, οὐ σεύτρεψαν νέους, ὃκ ἄλλυς σόδενας, ὁ [7] κόσμον τοῖς λόγοις σεϋνόησαν· καταδυόντες δὲ εἰς τὰς [8] χερσμοὺς, ὁκ ἀφ' τὰ θαυμαζὰ σοφίζονται, σκιᾷ τινι λόγυς ἀναστῶντες, ἔφης ὦ [9] Σωφόκλεις, [f] τὸν ἀνθεικον θερίζοντες, τὸ ὀκ τῆς ψάμμου σχοινίον πλέκοντες, ὃκ οἶδ' ὅν τιν' ἰσὸν ἀναλύοντες· ὅσον γὰ ἂν σεσκόψωσι τῆς σοφίας, τοσῦτ' ἀνταφαιρῦσι μεγάλα φρονοῦντες

tatem videntur definire, non ſi magna dent, verum ſi non parva capiant. Nec enim donationibus magnis eam, ſed magnis poſtulationibus exercent. Quid quod hoc jam quidam, ut audio, pro decreto habent, ut quod datur accipiant, ſumant autem per convicium. Hi certe ſoli nec inter adulatores nec inter liberos cenſeri debent. Decipiunt enim ut adulatores, conviciantur ut meliores, duobus extremis & maxime contrariis obnoxii malis, humilitati & confidentiae; non alieni ab impiorum Palaeſtinorum moribus. Nam & illi hoc habent impietatis ſignum, quod deos eſſe non putant, & hi a Graecis, atque adeo bonis omnibus quodam modo diſſentiunt, in reliquis quidem rebus umbra ſua magis muti; cum autem aliquis criminandus & calumniandus eſt, vix aeri Dodonaeo, verum culicibus potius in tenebris perſtrepentibus conferendi; ad rem aliquam neceſſariam peragendam maxime inutiles; ad aedes perfodiendas, & perturbandos atque inter ſe committendos domeſticos, omnemque adminiſtrationem ſibi arrogandam omnium aptiſſimi; qui ſermonem adhuc utilem nullum nec invenerunt nec habuerunt, non ferias publicas exornarunt, non deos honorarunt, non civitatibus conſilium dederunt, non aegros conſolati ſunt, non diſſidentes in gratiam reduxerunt, non juvenes vel alios ullos adhortati ſunt, nec decorem in dicendo ſervarunt; ſed in latibula ſubmerſi, miranda quaedam comminiſcuntur, ad umbram neſcio quam verba eructantes, inquit Sophocles, anthericum metentes, funiculum ex arena nectentes, telam neſcio quam retexentes. Quantum enim in ſapientia proficiunt, tantundem amittunt; magnopere ſibi placentes,

1 Abeſt a Bar. 7. 2 Coll. Nov. in marg. χρ. κεῖναι. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ἐν τῇ. 4 Coll. Nov. ἀφιᾶσι. 5 Coll. Nov. & Bar. 7. μέντοι. 6 Coll. N. & Bar. 7. ἀτ' εἶπον, ἀθ' εὗρον. 7 P. Steph. κόσμου. 8 Bar. 7. χειρομοὺς. 9 In Ajace. *Cant.*

f Τὸν ἀνθεικὸν θερίζοντες] Παροιμίαν ἐσὶν αὕτη ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων λεγομένη, ἔστι γὰ οἷόν τε σχοινίον ἐκ ψάμμυ πλέξαι, οὔτε τὸν ἀνθεικὸν, ὅ ἐσι τὸ τῶν ἀσταχύων ἀκρόταλον, θερίσαι.

cum

ἐὰν ῥητορικὴν εἴπωσι κακῶς, ὥσπερ [1] οὐ καὶ τοὺς δούλους τοῖς δεσπόταις ὑπ' ὀδόντα πολλάκις καταρωμένους, καὶ μάλιστα δὴ τοὺς παιδαγωγοὺς αὐτῶν. [g] ἤδη δέ τις καὶ Σάτυρος τῶν [2] ἐπὶ σκηνῆς κατηράσατο τῷ Ἡρακλεῖ· εἶτα γ' ἔκυψε προσιόντος κάτω. εἰκότως δέ μοι δοκοῦσι κακῶς ἅπαντας λέγειν, πολὺ γὰρ μᾶλλον πράγματος αὐτοῖς ἔστιν οἵγε κἂν μηδενὸς ἀνθρώπων μεμνήσωνται, λέγουσι, δὲ ἃ λέγουσι κακῶς, ὡς ἀφ' ὧν ἔχουσι χαρίζονται. καὶ τολμῶσιν ἤδη τῶν ἀρίστων ἐν τοῖς Ἕλλησι μνημονεύειν, ὥσπερ ὀφλὸν αὐτοῖς· ὧν εἴ τις ὀφέλοι τὴν ψευδολογίαν καὶ τὴν κακοήθειαν, ὡσπερεὶ τὰ ἰσχυρὰ ἀφῄρηκε θεὸς βίᾳ. εἶτα τὸ κάλλιστον τῶν ὀνομάτων αὐτοῖς τίθεται φιλοσοφίαν, ὥσπερ θέαν προκαλειληφότες, καὶ τοὺς [3] ἄλλους εὐθὺς συγχωρεῖν δέον, ἢ τῇ μεταθέσει [4] τῶν ὀνομάτων τὰ τοιαῦτα κρίνομεν, ἀλλ' ὑπὸ τοῖς πράγμασιν· ὥσπερ ἂν [h] εἰ ὁ [5] Φρυνώνδας ἐκεῖνος Αἰακὸν αὐτὸν μετέθετο, ὡς δὴ Δίδυμος εὐθὺς εἶναι δόξων, καὶ κρείττων ἁπάσης αἰτίας. ὑπερεπικὸν τοῦτο κακουργημάτων, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ὁ κλέπτης ἠγεῖτο, [6] κλέψας τὰ βλεπόμενα, [7] προσεῖπεν ἑαυτὸν Υάκινθον ἢ Νάρκισσον, ἢ ὁ Λυκάων Ἕκτορα, ἢ ὁ Κόροιβος Παλαμήδην, ἢ ὁ Μαργίτης Νέστορα, ἢ Βάττος Στέντορα, ὁ διὰ τῆς φωνῆς εἰς [8] τοὺς Δελφοὺς ἀφικόμενος. εἶδον δ' ἐγώ γε καὶ οἰκέτας ψαλμῳδίᾳ διαπονουμένους, ἀλιτηρίους [9] τοῖς τῶν ἐχθρῶν ὀνόμασι κοσμοῦντας ἑαυτούς, οἷς ἀπώνυντο σῶμα ξαινόμενοι, καὶ [10] ἀξίως ἐγίνοντο μᾶλλον θεοῖς ἐχθροί. οὐκ ἤρκεσε τῷ Βοσκυπταίχμῳ μεταθέσθαι τοὔνομα, ἀλλ' ὅτ' εὖ μὲν καλῶς εὐτυχῆ προσεῖπεν ἑαυτὸν ἔτι κρεῖττον ἐδυσύχει. καὶ ὅταν τιμὴ τῆς φιλοσοφίας εὐφημίαν προκαλυψάμενοι, ἀφ' ταύτης κλέψειν οἴονται πάνδοθεν. ἔπειτά γε ἀλώπηξ ἀντὶ λέοντος ὑπέστη

cum Rhetoricae male dixerint, quaſi non etiam famuli ſaepe, ac praeſertim maſtigiae dominos intra dentes execrentur. Quin etiam Satyrus quidam ſcenicus olim eſt Herculi imprecatus; ad cujus adventum confeſtim ſuccubuit. Nec immerito videntur mihi cunctis maledicere, quandoquidem hac re plurimum valent; qui ut nullius hominis mentionem faciant, male tamen dicunt omnia, itaque quod habent, in medium conferunt. Et jam principes Graecorum, quaſi id ipſis liceat, audent citare; a quibus ſi quis mendacium & malignitatem auferat, quaſi praecipuas vitae partes abſtulerit. Atque etiam pulcerrimum Philoſophiae nomen ſibi tribuunt, quaſi locum in theatro praeoccupaſſent, & reliquis mox eſſet credendum, aut haec ſecundum nominum mutationem, non ſecundum res ipſas judicarentur; velut ſi Phrynondas ille Aeacum ſe faceret, ut ita mox gemellus, & extra culpam omnem eſſe videretur. Hoc vero maleficiorum occaſionem praebet, tanquam ſi fur putaret ſe id, quod omnes viderent, celare poſſe, ſi ſe Hyacinthum vel Narciſſum vocaret, aut Lycaon Hectorem, aut Coroebus Palamedem, aut Margites Neſtorem, aut Battus, qui vocis cauſa Delphos petiit, Stentorem. Quin ego ſervos nequam vidi, qui inter canendum ſe hoſtium nominibus ornarent, eamque ob rem vapularent, ac merito magis inviſi diis redderentur. Neque profuit Boſcyptaechmo nominis mutatio, quin, cum ſe foelicem vocaſſet, magis etiam plecteretur. Hi quoque putant ſe Philoſophiae praetento favore ea, quae intus latent, celare poſſe. Deinde vulpes pro leone

1 Bar. 7. οὖν ſec. manu. 2 Coll. Nov. ἐπὶ τῆ σκήνης. 3 Coll. N. ἄλλως αὐτοῖς δέον συγχωρεῖν. 4 Bar. 7. τῶν νόμων, ſecunda autem manu τῶν ὀνομάτων. 5 Bar. 7. Φρυνόνδας. 6 Lege κλέψαι. *Cant.* 7 Lege προσεῖπεν. *Cant.* 8 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 9 Coll. Nov. τοῖς τῶν θεῶν. 10 Coll. Nov. ἀξίως καὶ ἐγίνοντο θεοῖς μᾶλλον —.

g Ἤδη δέ τις καὶ Σάτυρος] Ἐν τινι δράματι κατεκείμην τὶς Σάτυρος καταρώμενος ᾧ τῷ Ἡρακλεῖ, ὡς εἶδεν αὐτὸν προσιόντα, ὑπέκυψεν· ἦν δὲ τῷ ὄντι ἔτος Ἡρακλεῖ σωτήσιος κατὰ τύχην ἱσταμένῳ· πάσχουσι δὲ τοῦτο καὶ οἱ φιλόσοφοι, ὑπερίζοντες γὰρ τοὺς ῥήτορας πάλιν καὶ φείδεσθαι αὐτούς. h Εἰ ὁ Φρυνώνδας] Ὁ Φρυνώνδας καὶ ὁ Εὐρύσακες ἐπὶ ποινῇ μεγίστῃ διεφάλλοντο.

emergit.

κερδαλῆ. ἀρχὴν δὲ οὐδ' εἰδέναι μοι δοκοῦσιν οὐδ' αὐτὸ τοὔνομα τῆς φιλοσοφίας ὅπως εἶχε τοῖς Ελλησι, καὶ ὅτι ἐδυνάτο ὑφ' ὅλως τι περὶ ταῦτ' σόδέν. ὐχ Ηρόδοτος Σόλωνα σοφιστὴν κέκληκεν; ὐ Πυθαγόραν πάλιν; ὐκ Ανδροτίων τοὺς ἑπτὰ σοφιστὰς προσείρηκε; λέγω δὴ τοὺς σοφούς. καὶ πάλιν αὖ [1] Σωκράτην σοφιστὴν τοῦτον τὸν πάνυ; αὖθις δ' Ισοκράτης σοφιστὰς μὲν τοὺς περὶ τιὼ ἔριν, καὶ τοὺς ὡς ἂν αὐτοὶ φαῖεν διαλεκτικούς, φιλόσοφον δὲ [2] αὐτὸν ϗ τοὺς ῥήτορας, καὶ τοὺς περὶ τιὼ πολιτικὼ ἕξιν φιλοσόφους. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦτῳ συγγεγραμμένων [3] ὀνομάζουσιν. ὐ Λυσίας Πλάτωνα σοφιστὴν καλᾷ, καὶ πάλιν Αἰσχίνης;
518 κατηγορῶν οὗτός γε φαίη τις ἄν. ἀλλ' ὐχ οἵγε ἄλλοι κατηγοροῦντες ἐκείνων τῶν ἄλλων, ὅμως ταυτὸν τοῦτο προσειρήκασιν αὐτούς. ἔτι δ' εἰ καὶ Πλάτωνα ἐξὸν κατηγορεῖσθαι σοφιστὴν προσειπεῖν, τί τούτοις γ' ἂν εἴποι τις; ἀλλ' οἶμαι καὶ σοφιστὴς ὑπεικῶς κοινὸν ἦν ὄνομα, καὶ ἡ φιλοσοφία τοῦτ' ἐδυνάτο, φιλοκαλία τις εἶναι ϗ ἀσκητικοὺς περὶ λόγους, ϗ ὐχ ὁ νυνὶ τρόπος οὗτος, ἀλλὰ [4] παιδεία κοινῶς. τεκμηριοῖ δὲ ϗ Δημοσθένης καὶ ἕτεροι μυρίοι. καὶ ὐ μόνον ἐν τοῖς καταλογάδην ὕτω ταῦτ' ἔχοντ' ὄντι, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ποιήμασιν. ἤδη μέντοι καὶ τοὺς κακοτεχνοῦντας ὑπισκώπτοντες, ϗ τούτους ἔλεγον φιλοσοφεῖν, τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ καὶ τὸ σοφιστὴν ὑπὸ τὸ φαυλότερον ἤνεγκαν. αὐτὸς τοίνυν [5] Πλάτων ὁ μάλις' ἀνθαψάμενος τούτου τοῦ πράγματος, καὶ [6] φιλοσοφίαν τοῦτο εἰπών, τόγ' αὐτὸ καὶ Σωκράτους καὶ [7] σχῆμα καὶ γράμμα, ὅμως κατ' ἀμφότερα πεποίηται τοὺς τρόπους αὐτοῦ. τούς τε γὰρ φιλοκάλους καὶ φιλομαθεῖς, ὑπεικῶς εὕροι τις ἂν αὐτὸν φι-
519 λοσόφους ὀνομάζοντα, ἐγγύς τι τῆς τῶν πολλῶν κλήσεως, καὶ πάλιν που διαιρούμενον, τούτους ἰδίᾳ προσείρηκε φιλοσόφους, τοὺς περὶ τὰς ἰδέας πραγματευομένους καὶ τῶν σωμάτων ὑπερορῶντας. [8] οὕτως οὔτε τοὺς ἄλλους ἀφαιρεῖται τοὔνομα, ἀλλὰ δίδωσι καὶ-

emergit. Quid quod ne hoc quidem ſcire prorſus videntur, quae fuerit inter Graecos Philoſophiae nominis ratio & notatio, quaeque huc pertinent alia? Non Solonem Herodotus ſophiſtam vocavit; non Pythagoram, non ſeptem, quos dicimus, ſapientes Androtion ſophiſtas appellavit? Non Socratem illum ſummum, ſophiſtam? Iſocrates vero ſophiſtas dicebat eos, qui contentionibus vacabant, quoſque illi dialecticorum nomine donarent; ſe autem Philoſophum atque oratores, & qui Remp. curarent. Nec aliter ejus aequales nominantur. Non Platonem Lyſias & Aeſchinem ſophiſtas vocat? At hoc inter accuſandum, dicet aliquis. Veruntamen caeteris alii extra accuſationem idem tribuerunt nomen. Deinde ſi Platonem quoque licebat inter accuſandum ſophiſtam vocare, quonam hos nomine compellabimus? Sed, ni fallor, & ſophiſtae nomen erat commune, & Philoſophia ſignificabat ſtudium quoddam virtutis & litterarum, non eum, quo nunc utimur, morem, verum diſciplinam communem. Id autem Demoſthenes & alii probant ſexcenti. Neque ſolum hoc in ſoluta oratione ſic ſe habet, ſed etiam in poetica. Etenim eos quoque, qui aliquid mali excogitarent, per jocum philoſophari dixerunt, qemadmodum & ſophiſtae nomen in malam traxere partem. Quinimo Plato ipſe, qui hoc nomen amplexus eſt maxime, ac ſuum & Socratis ſtudium Philoſophiam vocavit, eorum tamen mores bifariam ſecernit. Nam & virtutis ac doctrinae ſtudioſos vocat ſecundum vulgi morem philoſophos, & rurſum alicubi per diſtinctionem eos proprie ſic nuncupavit, qui corporibus neglectis, ideas contemplarentur. Ex quo factum eſt, ut nec aliis Philoſo-

1 Ita Coll. Nov. Caeteri Σωκράτης. 2 Bar. 7. ἑαυτὸν. 3 Coll. Nov. & Bar. 7. ὀνομάζουσί τινες. 4 Ita Cant. Coll. Nov. & Bar. 7. ſecunda manu. Vulg. παιδιά. 5 Bar. 7. ὁ Πλάτων, ὁ. 6 5°. de Rep. in fine. Cant. 7 Bar. 7. γραφὴν ϗ πρᾶγμα. 8 Abeſt a Coll. Nov.

phiae

κείνοις φιλοσοφεῖν, οἷς τ' ἰδίᾳ ταύτην ἀπέδωκε τὴν ἐπωνυμίαν, οὐχ ἅπαντες εἰσὶν οἱ φάσκοντες εἶναι φιλοσοφεῖν, ἀλλ' οἱ νεῦ [1] τῆς Πυθαγόρᾳ καὶ Πλάτωνος ἐγγὺς ὄντες λόγων. ἐπεὶ τούς γε ἄλλους φιλοσωμάτους ἀλλ' οὐ φιλοσόφους καλοίη τις ἂν ἐν τῇ Πλάτωνος φωνῇ. ἐπεὶ καὶ τὴν σοφιστὴν δοκεῖ μέντοι κακίζειν ἀεί, καὶ ὅ γε δὴ μάλιστα ἐπαναξαίς τῷ ὀνόματι, Πλάτων εἶναί μοι δοκεῖ. αἴτιον [2] δὲ τοῦτο, τοῦ καὶ τῆς πολλῶν αὐτὸν καὶ τῆς κατ' [3] αὐτὸν ὑποφρονήσαι. φαίνεται δὲ καὶ ταύτῃ εἰς ἄκρον εὐφημίαν τῇ φιλοσοφίᾳ κεχρημένος. ὃν γοῦν ἀξιοῖ σοφώτατον εἶναι [4] θεὸν, καὶ παρ' ᾧ πᾶν ἐστὶν ἀλήθεις, τοῦτον δήπου τέλεον σοφιστὴν κέκληκεν. ἀλλ' ἐῶ τὸν σοφιστήν· ἀλλ' οὐ χαίρειν ἐξέβλιτο ὅτι ταῦτα. κατ' οὐδετέραν γὰρ τῶν φιλοσοφιῶν εἰς τοῦτο γένοιτ' ἂν ἡ φιλοσοφία φανεῖν, ὥσπερ ἔφην τῷ κοινῷ τῶν Ἑλλήνων, οὐ γὰρ ἀφώρισται τοῦτ' εἶναι τὸ φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ παιδεία τις ἦν, ἧς τοῦτοις ὑδοποιοῦν μέτεστιν, ἀπ' αὐτῶν τῶν ὀνομάτων ἀρξαμένοις, οὐδ' αὖ τῷ Πλάτωνος ἦν ἰδίᾳ τισὶν ἀξιοῖ σώζεσθαι. οὐ γὰρ [5] ἅπασι μετέδωκε τῆς φιλοσοφίας [6] οὐδὲ τοῖς ὅτι γε τοσοῦτον, ἀλλ' οἷς εἶπον μόνοις. ἀλλ' ὅμως τοίνυν καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ἐπωνυμίας ἔχειν εἰπεῖν τι, σεμνοῦσθαι γὰρ φασὶ φιλοσοφεῖν, καὶ μόνοι τότε ὄντα [7] τοῦτ' ἐσόμενα γινώσκειν, καὶ πάσας ὑφ' αὑτοῖς καὶ πρὸς αὑτοὺς εἶναι τὰς τέχνας· οὓς οὐδὲν δεῖ καθ' ὅτιοῦν ἐξετάζειν, ἀλλὰ [8] φορμηδὸν ἐφ' ἁμαξῶν ἐκφέρειν, ὥσπερ τοὺς Κερκυραίων νεκρούς. τί γὰρ ὅτοι χρήσιμοι τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, οἷς οὐδὲ φαρμάκοις τὸ [9] κωμῳδηθὲν χρήσαιτ' ἄν τις ῥᾳδίως; ἀλλ' ὅμως ἡμεῖς τοῦτό γ' αὐτοῖς μεταδῶμεν καὶ μὴ φθονῶμεν, πρὸς ἓν [10] τοῦτο ἔστων χρήσιμοι ταῖς πόλεσι, θρέψαντας [11] ἐκ ῥίψας. ὡς οὐκ εἶναί γέ τις ἂν φαίη πραγμάτων καὶ κακῶν αὐτοῖς ἀπαλλαγὴν κρείττω καθαρωτέραν, ἢ εἰ τῶν θηρίων τούτων ἀπαλυθεῖεν. εἰ δὲ μὴ τῇ κακίᾳ τὴν φύσεως αὐτῶν καὶ τῆς

phiae nomen detraxerit, & quibus hoc proprie tribuit, non ii ſint omnes, qui nunc philoſophantur, verum qui ad Pythagorae Platoniſque doctrinam proxime accedunt. Nam reliquos quidem Plato non tam ſapientiae quam corporis ſtudioſos dixerit. Quinimo cum ſophiſtas inſectari ſemper videatur, & hoc nomen odiſſe maxime (cujus rei cauſa eſt, quod & vulgus & ſuos contemnit) nihilominus etiam hoc vocabulum in ſumma laude poſuit. Quem enim ponit ſapientiſſimum deum, & omnis veritatis conſcium, perfectum utique ſophiſtam vocavit. Sed omitto ſophiſtam, & ad id, unde ſum digreſſus, redeo Etenim neutra Philoſophiae notatio poteſt his convenire, neque quam communis, ut dixi, Graecorum ſermo uſurpat, cum non hoc, ſed diſciplina quaedam ſit philoſophia, cujus ipſi partem nullam ab ipſo nomine uſque habent, neque quam Plato ſeparatim quibuſdam tribuit. Neque enim omnes hac appellatione dignatus eſt, nec qui ſpeciem aliquam praeberent, ſed eos duntaxat, quos dixi. Veruntamen antequam de nomine quicquam poſſint dicere, ſuperbiunt, & philoſophari ſe aiunt, ac ſolos praeſentia futuraque cognoſcere, & artes ſub ſe cunctas habere; quos non examinare nominatim, ſed acervatim oportet in plauſtris, velut Corcyraeorum cadavera, efferre. Quid enim hominibus hi proſunt, quibus ne pro piaculis quidem, quod inquit Comicus, uti quis velit? Veruntamen hoc illis impertiamur, nec invideamus, ut eum civitatibus uſum ſolum adferant, educati ut ejiciantur. Nec enim melius aut purius eas poſſe quiſquam dixerit a moleſtiis & malis liberari, quam ſi has feras a ſe removeant. Quod niſi cum eorum malitia atque aſtutia Deus imbe-

1 Deeſt in Coll. Nov. 2 Coll. Nov. Bar. 7. δὲ τοῦτον καὶ. 3 Coll. Nov. αὐτῶν. 4 Platonem in Cratylo. *Cant.* 5 Bar. 7. ἅπασι μὲν. 6 Deeſt οὐδὲ in Junt. Bar. 7. & Coll. Nov. 7 Coll. Nov. & Bar. 7. καὶ τὰ pro τοῦτ'. 8 Alludit ad verba Thucyd. δ'. *Cant.* 9 Ariſtoph. Ranis. *Cant.* 10 Coll. Nov. & Bar. 7. τοῦτο γ'. 11 Bar. 7. ἐκρίψαι. Coll. Nov. ἐκτρίψαι.

becilitatem

πονηρεύμασιν ἀσθένειαν ἢ ἀνομβρίαν ὁ θεὸς ἐποίησεν, ἅπαντ' ἂν ἀοίκητ' ἦν
ὥσπερ Ησύδος περὶ τῶν ὄφεων ἔφη. νῦν δὲ κἂν ἷβις τούτων κρατήσειε. καὶ ταῦτα μηδεὶς
οἰέσθω βλασφημίαν εἰς φιλοσοφίαν ἔχειν, μηδ' ἀνδρία μηδεμιᾷ λέγεσθαι· ἀλλὰ πολ-
λῷ μᾶλλον ὑπὲρ φιλοσοφίας εἰ), καὶ πρὸς τοὺς ὑβρίζοντας ταύτην εἰρῆσθαι. καὶ συνηγορῶν
τῇ φιλοσοφίᾳ, νῦν [1] ἡμᾶς ἀναγκαῖς κατηγορῶν, εἴπέρ τι χρηστὸν αὐτοῖς εἰ) δοκεῖν. ἀναμνησθῶ
καὶ γ' [2] φαλακρᾶ χαλκέως τοῦ τῇ δεισιδαιμονίᾳ συνοικοῦντος. τοῦτον γὰρ ἀτιμάζων δήπου φιλο-
σοφίαν ἐποίησε [3] Πλάτων, ἀλλά τινας ὑπὲρ αὐτῆς κάλλιστ' ἀνθρώπων εἰκάζων [4] τοὺς ἐνιζα-
μένους, καὶ ῥᾳδίως αὐτοὺς ἀξιοῦντας τῶν μειζόνων, ἢ κατ' αὐτούς. ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἔμοιγε θαυμα-
στὸν καὶ θεῖον φαίνεται τὸ ἐκείνου φιλοσοφίας, τὸ μὴ πᾶσιν εἰκῇ συγχωρεῖν ὑπεκκαυθυδικὸς
[5] ἀλλ' ἔκκρισιν εἰ) τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰς φύσεις ἐξετάζεσθαι. οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς εἰς αὐτοὺς ἔγωγε νο-
μίζω καταλύειν τὸ τῶν Ολυμπίων, οὐδὲ ἀτιμάζειν ὅτι οὐ πάντας ῥᾳδίως προσίει) τοὺς τοιού-
τους ἀγωνιστάς, ἀλλὰ [6] πρὸ κρίσιν ἐστὶν οὐ ζημιοῦν. [7] ἀλλά μοι καὶ μειζόνως αὔξειν δοκοῦσι καὶ κο-
σμεῖν τὸ θεσμόν, τῷ τοσοῦτον ἅπασι [8] παρεισάγειν τὸ φόβον, καὶ τῷ τὰ πάντα ἀξιοῦν εἰ) τὰ πρὸς
σοφίσι κηρυκεύεσθαι, τὰ μὲ ἀποδύνται τὸ [9] ἀχλὺν ὀφθῆναι. ὅτου τοίνυν καὶ ἡμεῖς οὐ φιλοσοφίαν
ἀτιμάζομεν, ἀλλ' ὑπὲρ φιλοσοφίας ἀμυνόμθα, ὡς εἰκὸς ἦν. οἶμαι γὰρ ἔγωγε καὶ Πλάτωνα καὶ
Πυθαγόραν αὐτοὺς ἀναστάντας, καὶ λαβόντας σοφιστὴν πόρρω που, ὅτου δὲ ἂν κελεύειν τούτους κα-
θίζεσθαι [10] καὶ νομίζεσθαι κάλλιστ' ἂν [11] ὅτους αὐτοῖς ὑπὲρ φιλοσοφίας εἰ) δεδογμένον ὂν, καὶ τοὺς
κωμάζοντας ἐπ' αὐτὴν ἀποκρῖναι. ἐν ᾧ [12] πρὸ οἱ τοὺς πρὸ ὄντι κωμάζοντας ἐπ' αὐτὴν [13] ἀπο-
κλίνοντες, καὶ ἡμεῖς οὐχ ἅπαντας δήπου λέγομεν κακῶς, οὐδ' εἰρήκαμεν, ἀλλ' οἷς τοῦτο προσήκει
τὸ σκηπτοῦχον, καὶ οἵ τινες ἂν γνωρίζωσι τὰ λεγόμενα, οὗθ' ὅστις αὐτῶν πρῶτος αἰτιάσει) πρὸς τοῦ-

cillitatem & ignaviam conjunxiſſet, nullus prae Olympicum abolent, aut deſpiciunt morem,
ipſis, quemadmodum de ſerpentibus ait Hero- cum non omnes athletas admittunt facile, niſi
dotus, locus habitari poſſet. Nunc vero vel praejudicatos; verum etiam augent magis atque
Ibis poſſit his eſſe ſuperior. Neque haec quiſ- ornant, meo judicio, cum tantum ſingulis me-
piam ad Philoſophiam criminandam, aut cum tum incutiunt, & omnia ſua publice praedicari
acerbitate aliqua dici putet; ſed pro Philoſophia volunt, & ablata caligine conſpici. Similiter
potius, & contra eos, qui illam ignominia affi- nec nos Philoſophiam contemnimus, verum, ut
ciunt, proferri. Aerarii quoque fabri calvi men- aequum eſt, defendimus. Etenim exiſtimo Pla-
tionem faciam, qui herilem ducit filiam. Hunc tonem & Pythagoram, ſi reviviſcerent, procul
ſane Plato non in contumeliam Philoſophiae ſumpto ſophiſta, his ut ſederent, imperaturos
finxit, ſed ut pro ipſa quoſdam pulcerrime com- eſſe, atque ita ſe pulcerrime Philoſophiam defen-
pararet, qui inſtabant, & pluris, quam erant, diſſe arbitraturos, & eos, qui petulanter in eam
fieri ſe poſtulabant. Nam & hoc habet ejus impetum faciunt, ab aliis ſeparaturos. Neque
philoſophia divinum & admirabile, quod non nos omnibus maledicimus aut maledixiſſe, ſed
omnibus patet facile, ſed habetur hominum de- quibus oportebat ſceptrigeris, quique dicta
lectus, & examinantur ingenia. Nec enim agnoſcerent, non qui ſeipſum primus accuſa-

1 Bar. 7. ſec. manu ὑμῶν — κατηγορῶ αὐτοῖς, olim αὐτὰς. Coll. Nov. ἡμῶν ἀναγκαῖς κατηγορῶ. Illa omnia a verbis καὶ συνηγορῶν, uſque ad εἶναι δοκεῖν, adduntur pro mente *Canteri*. 2 Coll. Nov. φαλακρᾷ. 3 6°. de Rep. *Cant.* 4 Abeſt a Bar. 7. 5 Coll. Nov. ſec. manu, ἀλλὰ κρίσιν· olim ἀλλ' ἔκκρισιν, ut videtur. 6 Coll. Nov. προκρίσιν. 7 Αλλ' ὅμως. Junt. Bar. 7 ἀλλ' ὅπ μοι. & Coll. Nov. ſec. manu. 8 Coll. Nov. παρεισάγειν. 9 ἀχλὼ Junt. Bar. 7. Coll. Nov. 10 Bar. 7. καὶ νομίζεσθαι ſec. manu, & Coll. Nov. olim legiſſe videtur νομίζεσθαι. 11 Coll. N. αὐτοῖς ὅτως. 12 Bar. 7. πρὸς pro πρὸ οἱ. 13 Coll. N. ἀποκλίνοντες.

του εἰρῆ). Ὀπὶ φιλοσοφίᾳ γέ μοι ᾐσχυν καὶ [1] μετιὼ ὥσπερ ἂν ἄλλῳ τῳ τοιούτῳ. οἰμαι δὲ καὶγὼ συγγνέσθαι τοῖς ἐπ' ἐμαυτῷ φιλοσοφησάντων τοῖς ἀρίστοις [2] καὶ τελεωτάτοις, ᾗ ὑ πολλῶν ἠπόρηθαι ταύτῃ ὀνητῶν, καὶ ὡ τροφέων μοίρᾳ γεγόνασί μοι. ὥστε τοῖς οἴκοι πολεμοίην ἂν [3] μᾶλλον ἢ τοῖς φιλοσόφοις. Ἀλλὰ μὴ τοῦτο πιθανὸν ἦ, ἀλλ' [4] ἔχει τινὰ καὶ ἡμῶν 523
χάριν ἡ φιλοσοφία. ἐπεὶ καὶ ῥητορικῇ [5] χάριεν ἂν φαίμι εἶπερ τις ἀνθρώπων καὶ ἐμοί π
μέτεστιν ἴσως γ' πολέμου. Ἀλλ' ὑ δὴ τοῦτο τὺς ὑβρίζοντας εἰς αὐτὴν ἐπαινεῖν οἰόμεθ' δεῖν, ἀρχὴν [6] δὲ ὑ καλῶ ῥήτορας. Ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλόν [7] τε ϯ ῥητορικὴν [8] θαυμάζω τε ὑ ἀσπάζομαι, τοσούτῳ μᾶλλον τοῖς ἀναξίως αὐτῆς ζώντης καταψευδομένοις ἄχθομαι, ὑ ὑπὲρ αὐτῆς τ ῥητορικῆς ἥδιστ' ἂν ἀμυνοίμην, ὑ πειρώμην εἰς ὅσον οἷός τ' εἶην δεικνύναι πάντα μᾶλλον ἀκοῦσαι δικαίως, ἢ τοῦτο. ἀλλ' ὑ τοὺς Μιλτιάδην γε ὑ Θεμιστοκλέα ὑ Περικλέα καὶ Κίμωνα ζώτην ἔχω ϯ γνώμην. τοὺς γάρ σε ὦ Πλάτων, ἤδη τελευτήσαντας δεῖ τούτους χάριεν εἶναι, εἰ δή τι μέτεστιν αὐτοῖς τούτου, οἰμαι δὲ ὑδέν. ζῶντα μικρόν. ἡμεῖς δὲ [9] γνωρίζομεν ἡμᾶς αὐτὺς, καὶ μὴ φυρώμεθα ὥσπερ ἐν [10] νυκτομαχίᾳ, [11] ὑ μηδὲ τοῦτό γε ἦ, κακὸν Ἑλληνικὸν [12] μιμώμεθα, στασιάζοντες τοῦ τ ἡγεμονίας. ἀλλ' [13] ἐπιτρέψαντες τῷ θεῷ ϯ κρίσιν, [14] πρέπομεν [15] ἡμᾶς αὐτὺς ἐν τῷ τεταγμένῳ, ὑ [16] γνώμεθα τοιοῦτοι περὶ τοὺς 524
θεάτεσιν, οἵοις ὧν [17] ἂν τὺς ὕστερον εἰ) περὶ ἡμᾶς βουλόμεθα. αἰσχρὸν γὰρ ὡς γ' ἔφη [18] Δημοσθένης, ὃς ὑδ' ἂν τοῦ ἐχθρῶν καὶ τ πολεμίων ὑδεὶς ἂν ἀποστερήσειε τ [19] εὐφημῶν, τούτους ὑφ' ἡμῶν [i] ὅπι προσήκομεν αὐτοῖς, μὴ τ [20] νομίμης αἰδοῦς ὑ φιλανθρωπίας τυγχάνειν.

ret. Philoſophiae certe me pudebat, &, ſi quem alium, tenebat conjunctio. Nam & ego me puto cum praeſtantiſſimis atque perfectiſſimis hujus aetatis philoſophis verſatum eſſe, nec in eo multis concedere, cum fuerint quaſi nutricii mei. Quocirca cum domeſticis potius quam cum philoſophis contenderim. Sed abſit hoc, & nobis quoque debeat nonnihil Philoſophia. Nam & Rhetorica tam delectari me, quam qui maxime, facile dixerim, nec fortaſſe proelii ſim rudis; verum non idcirco, qui eam inſectantur, laudandos cenſeo, nec prorſus oratores appellandos; ſed quo magis Rhetoricam admiror & amplector, eo magis iis, qui de ipſa peſſime mentiuntur, iraſcor, & ipſam Rhetoricam libentiſſime defenderim, atque illos nullo minus quam hoc dignos eſſe nomine, quantum poſſem, oſtenderim. At non erga Miltiadem, Themiſtoclem, Periclem, & Cimonem eodem ſum affectus modo. Ad te enim jam converſos, Plato, tempus eſt hos miſſos facere, ſi quid forte artis habent, quod non puto. Sed haec nullius ſunt momenti. Nos autem noſmetipſos agnoſcamus, neque ut in nocturno proelio commiſceamur, nec hoc imitemur Graecorum vitium, ut de principatu ſeditioſe contendamus; verum divino contenti judicio, noſtrum quiſque ſervemus ordinem, & ita ſimus erga majores affecti, ut erga nos affici poſteros velimus. Etenim turpe ſit, ut ait Demoſthenes, quos nec hoſtes vel inimici laude ſpoliarint, eos a nobis amicis debita reverentia & humanitate privari.

1 Μίθλω Junt. Bar. 7. Coll. Nov. 2 Ita Coll. Nov. & Bar. 7. in editis deeſt. 3 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 4 Bar 7. ἔχει — χάριεν ἡμῖν. Coll. Nov. χάριεν ἡμῖν· caetera ſec. manu. 5 Coll. Nov. φαίην ἂν χαίρειν. 6 Coll. Nov. & Bar. 7. δὲ ὑδὲ. 7 Abeſt a Bar. 7. 8 Coll. Nov. τιμῶ τι, & in marg. χρ. θαυμάζω. 9 Coll. Nov. & Bar. 7. γνωρίζομεν. 10 Ημιρομαχίᾳ Junt. Bar. 7. Coll. Nov. 11 Abeſt a Bar. 7. & Coll. Nov. 12 Bar. 7. μιμούμεθα. 13 Coll. Nov. ἐπιτρίψαντες. 14 Coll. Nov. & Bar. 7. πρίπομεν. 15 Coll. Nov. ἡμεῖς. 16 Coll. Nov. & Bar. 7. γνώμεθα. 17 Bar. 7. ἂν αὖ τὺς. Coll. Nov. ἂν αὐτὺς. 18 De falſa legatione. Cant. 19 Coll. N. εὐφημίων, & in margine χρ. εὐφημῶν. 20 Bar. 7. in margine χρ. τιμωμένης αἰδοῦς.

i Οπι προσήκομεν] Προσήκει γὰρ τῷ Πλάτωνι, ἐπειδὴ καὶ ἔτος φιλοσοφίας ὡς ἔφη μετέχει.

At-

ἐγὼ μὲν οὖν καὶ Πλάτωνι τ῾ ὀφειλόμενον τιμὴν ἀπένειμα, καὶ τοῖς ἀνδράσι τὰ πρέποντα ἐβούλησα, κ᾽ οὐκ ἀφεκάμην. εἰ δέ τις ἀντειπεῖν [1] ἔχοι τούτοις, φυλάττων ἐμοὶ τ῾ ἴσην εὐφημίαν, ὅσπερ ἐγὼ Πλάτωνι, τοῦτον ἐγὼ κ᾽ νῦν κ᾽ ὕστερον, φίλον οὐκ ἐχθρὸν κρίνω.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΤΡΙΤΟΣ ΠΡΟΣ [2]ΚΑΠΙΤΩΝΑ.

525 ΝΥΝ σε καὶ μᾶλλον φιλοῦμεν ὅτας ἐρωτικῶς τοῦ Πλάτωνος ἔχοντα, ὃν ἐγὼ φαίην ἂν τιμῶν, [3] καθ᾽ Ὅμηρον ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ. εἰ γάρ τοι κ᾽ πάντες φαῦλοι πρὸς ὀλέγον, ἀλλ᾽ ἔκαστος τιμιώτατος αὐτὸς [4] ἑαυτῷ φασί. καίτοι τί λέγω; οὐκ οἶδα μέν [5] γε εἰ [6] πιστεύεις· ἀληθῆ δὲ ἐρῶ. [i] εἰ δὲ μὴ ἐγγὺς ἐκεῖνον ἔφησας ἡμῶν εἶναι), οὐκ ἂν ὅτα μοι εὐφραναι, ὡς ὅτι προκατείληφας εἶξας. ὅτας ἐμοὶ φίλος ἀνὴρ, κ᾽ φίλων ἐπέκεινα. συνέβη δέ μοι κ᾽ [7] περὶ Δημοσθένη τοιοῦτον ἕτερον, φράσω δὲ κ᾽ σοί. ἀνὴρ τῶν ἐκ τῆς γερουσίας τῶν Ρωμαίων, Λίβυες τὰ ἀρχαῖα, Μάξιμος τὸ ὄνομα, ἄξιος ὅτου βάλῃ, φασὶ δὲ οἱ ζῶντα [8] δεινόν, κ᾽ ῥήτορα αὐτὸν ἐν ῥωμαίοις εἶναι) Ρωμαίων· ὗτος τοῖς τε Δημοσθένους λόγοις, προσέκειτο ὑπερφυῶς, κ᾽ οὐκ οἶδ᾽ ὅντινα τρόπον [9] κ᾽ τοῖς ἡμετέροις ἑάλω τούτοις· κ᾽ δὴ οἷα συμφοιτῶν τε εἰς Ἀσκληπιοῦ, κ᾽ φιλοκαλίας ἐλλείπων οὐδέν, συνῆν ἐμοὶ καθ᾽ [10] ἡμέραν ἑκάστην κτ᾽ τοὺς λόγους. ὥστέ τι καὶ

Atque equidem & Platoni debitum honorem tribui, & Virorum dignitati opem tuli non ignaviter. Quod ſi quis haec refutare poteſt, ſi id eadem ſervata mihi benevolentia, qua Platonem ego ſum proſecutus, fecerit, eum ego nunc & in poſterum amicum, non hoſtem judicabo.

ORATIO PLATONICA TERTIA AD CAPITONEM.

Defenſio primæ Orationis Platonicae.

NUNC te magis etiam amamus, cum Platonem tanto ſtudio proſequeris, quem ego dixerim colere me, ſecundum Homerum, *Non ſecus atque meum caput.* — Etenim quamvis omnes illius comparatione nihili ſint, ſibi tamen quiſque, ut aiunt, eſt chariſſimus. Sed quid aio? Equidem neſcio, an ſis creditурus; dicam tamen, quod eſt verum. Nam ſi eum nobiſcum ne comparandum quidem eſſe dixiſſes, non ita laetatus eſſem, ac poſtquam te praeoccupatum oſtendiſti. Adeo mihi amicus eſt vir, & amicis omnibus potior. Simile autem circa Demoſthenem quoque mihi quiddam contigit, quod jam narrabo. Senator quidam Romanus, ex Africa oriundus, Maximus nomine, vir gravis, & orator inter Romanos primus, ut aiunt, quibus haec ſunt curae; is & Demoſthenis orationibus mirifice erat addictus, & noſtris quoque iſtis neſcio quo pacto capiebatur; cumque Aeſculapium una viſitaret, ac nullum rerum honeſtarum ſtudium omitteret, intererat quotidie noſtris declamationibus; ita ut quiddam etiam

1 Bar. 7. ἔχοι. 2 Bar. 7. Καππίτωνα. 3 Iliad. σ'. Sub init. *Cant.* 4 Ἑαυτῷ Hyp. 5 Γὰρ illud non agnoſcit Hyp. 6 Πιστεύσεις. *Cant.* 7 Περὶ Hyp. 8 Ita MS. Hyp. Caeteri δεινοί. 9 Deeſt in Bar. 7. 10 Hyp. & Bar. 7. ἐκάστην ἡμέραν.

Σχόλια εἰς τὸν τρίτον πρὸς Καπίτωνα.

i Εἰ δὲ μὴ ἐγγὺς ἐκεῖνον] Εἰπὼν ὅτι νῦν μᾶλλον φιλεῖ αὐτὸν, ὡς ἐρωτικῶς τοῦ Πλάτωνος ἔχοντα, ὃν δ᾽ αὐτὸς λέγει τιμᾷ ἴσον τῇ αὐτοῦ κεφαλῇ, ἐπιφέρει μεγίστην πίστιν τοῦ φιλεῖν, λέγων ὡς ἐγὼ μὲν ἴσον τῇ ἐμαυτοῦ κεφαλῇ τιμῶ τὸν Πλάτωνα, κ᾽ διὰ τοῦτο κ᾽ σὲ φιλῶ, ἐραστὴν ὄντα ἐκείνου. εἰ δὲ σὺ, ὦ Καπίτων, μὴ ἴσον ἐμοὶ τὸν Πλάτωνα ἔλεγες, ἀλλὰ κ᾽ ἐλάττονα ὅπως εὐφραίνῃς με, πᾶς γάρ τις ἀκούσας παρά σου, ὡς κρεῖττόν ἐστι τοῦ παρὰ πᾶσι θαυμαζομένου, πάνυ τι αὐτὸς ἐπὶ τούτῳ ἥδεται, καὶ τὸν λέγοντα καπήλους φιλεῖ. εἰ ταῦτα ἔλεγες, εὖ ἴσθι ὡς ἐκ ἂν ὕστερον λέγων εὐφραινάς με, ὥσπερ νῦν εὐφραίνεις, δείξας ὅτι προκατειλημμένος τυγχάνεις Πλάτωνι, ὃ χαίρεις αὐτῷ καθ᾽ ὑπερβολήν.

προειργασάμην πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοιούτου. ἔτυχε γάρ μοι λόγος τις πεποιημένος ἐκ τῶν πρὸς Λεπτίνην ἐξ ἀρχῆς τοιάσδε· εἶχον ἐν χερσὶ τὸν λόγον τὸν τοῦ Δημοσθένους, ἃ ὡς ἐγνώ- 516
μην ὅτι τὰ κεφαλαίων ἃ δὴ Λεπτίνης μέλλοντος ἐρεῖν ὑπετέμνετο, ἀποσήσας ἐμαυτὸν δὴ Δη-
μοσθένους, ἐπ' ἐμαυτῷ τι σιωπώρων. ὡς δὲ εὗρον ἃ δύο ἃ τρία τὰ χρησίμων ἀπτόμενα, πά-
λιν αὖ ἐπ' ἄλλό τι ἐχώρουν. καί μοι πειρωμένῳ, τὸ αὐτὸ ἀεὶ συνέβαινε, ἃ ὅπου δὴ ἀπὸ τοῦ
κρασπέδου θοιμάτιον, εἰ δὲ βούλει τὸν λέοντα ἀπὸ τοῦ ὄνυχος ἀπειργασάμην. τοῦτον δὴ αὖθις τὸν
λόγον δεῖξαι ἐπεχείρησα, καὶ μέλλων δείξειν, προεῖπον ὅτι πρὸς Λεπτίνην [2] ἐφευρημένα
σὺν τῷ πρὸς Λεπτίνην ἐφαρήσῃ. μὴ ἀδικῶ γε ἔφην ἐγώ. καὶ ὃς μὰ Δία εὐγενῶς τε καὶ
ὡς ἂν πᾶς ἠρέσθη τε καὶ ἠλάσθη ὅστις φιλόλογος, οἶσθα ἔφη ὅτι κἀμοὶ πρὸς τοῦ Δη-
μοσθένους καίγε; τὸν αὐτὸν ἄρ' ἔφην ἐμοὶ βουκολεῖς, ὥστε εἰ νικήσῃ μ' οὐκ ἐχθρὸς ὁ τεθνη-
κώς, ἀλλ' ᾧ [3] σύ τε καίγε [4] συναγωνιεῖ. ὡς δὲ ἐκέλευε τὰ βιβλία ἐν μέρει δεικνύναι, ἃ
τὸ πρᾶγμα παντελῶς ἀηδὲς ἦν, ὅτωσί τοι ἔφην· ἐγώ σοι ταυτὶ γιγνώσκω περὶ Δημοσθένους,
ἃ ἡγοῦμαι ταυτὸν ὅπερ [5] σύ, μὴ ῥᾴδιον εἶναι τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον περιελθεῖν. [k] εἰ δ' οὕτω τις κα- 527
μοὶ θεῶν ἐπιβοηθήσειε, πολλὰ δὲ ἐν Ἀσκληπιοῦ τὰ θαυμάσια. ὅπου γὰρ ἔδειξας, ἔφην, ταῦτα,
ἵνα προθυμότερον ἀγωνιζοίμην. ἀποτυγχάνοντι μὲν γὰρ μανία, ἃ μηδὲν ἐπαίειν περὶ λόγων. εἰὰν
δ' [6] ἄρα ἔφην κρατῶ, τί μοι θεμένῳ; καὶ ὃς ἅδην τε ἀκούσας, ὥσπερ ἐγὼ ἐκείνου ἀκού-
σας ἥσθην, ὅτι τῷ Δημοσθένει [7] συνεσήκοι· ἃ ἔδοσαν ἄδειαν δεῖξαι τὸν λόγον. καὶ ὅπως ἥδη
διεπέπτη τὰ ὅτι τούτοις αὐτὸς ἂν εἰδείη, ἃ σὺ δὲ εἶπον συγγένοιο τῷ ἀνδρὶ, καὶ μνησθείης.
ὅπως ἐμοὶ κοινῶς μὲν εἰπεῖν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν, δι' ἀκριβείας δὲ τούτων ὥσπερ πάντων ἔρως

ad ipſum obiter hoc modo confecerim. Tertiam ad Leptinem orationem forte conſcripſeram tali occaſione. Cum in manibus haberem Demoſthenis orationem, poſtquam ad capita veni, quae a Leptine dicenda ipſe intercipiebat, depoſito libro, mecum eorum quoddam conſideravi. Poſtquam autem duo vel tria, quae ad rem pertinebant, inveneram, ad alia deinde perrexi. Atque ita tentanti ſemper idem contigit, donec a fimbria tunicam tandem, aut, ſi mavis, ab ungue leonem abſolvi. Hanc igitur orationem cum ei vellem recitare, praedixi futurum, ut ad Leptinem adinventa cum oratione ad Leptinem inveniret. Num, inquam, injuriam facio? Tum ille generoſe, & ut quivis ſe geſſiſſet philologus, An ignoras, inquit, a Demoſthene me ſtare? Et ego, eundem igitur, inquam, quem ego, colis, ita ut, ſi me vicerit, non ſit inimicus coronandus, ſed is, cui ſimul uterque libemus. Ut autem libellos recitari juſſit, & ſeria res agi coepit, ita fere dixi; Equidem, ni fallor, idem de Demoſthene, quod tu, exiſtimo, difficulter eum ſuperari poſſe. Veruntamen ſi quis mihi deorum opitularetur: multa autem in Aeſculapii templo acciderunt miranda. Nec enim, dicebam, praemium propoſuiſti, ut certarem alacrius. Nam ſi quidem falſus fuero, dicar inſanire, nec habere quicquam eloquentiae. Sin cauſam obtinuero, quid erit praemii? His auditis ille laetatus eſt, quemadmodum ego laetatus eram, cum eum Demoſtheni eſſe addictum cognoviſſem; & orationis recitandae copiam fecit. Qualiter autem deinde fuerit affectus, ipſe norit, & tu, ſi quando in eum incides, memineris. Adeo mihi mirificus amor quidam omnium quidem antiquo-

1 Αὐτῷ legit Hyp. pro ἃ τῷ. 2 Hyp. & Bar. 7. ἐφευρημένῳ. 3 Hyp. & Bar. 7. σύ γε. 4 Lege συναγωνιεῖ. Cant. 5 Οὐ Bar. 7. & Hyp. 6 Deeſt in Hyp. 7 Bar. 7. συνεσήκοι.

k Εἰ δ' οὖν τις καὶ μοὶ θεῶν] Τοῦτο οὕτω λέγε, εἰ δὲ καὶ ἐμοὶ τις τῶν θεῶν ἐπαρωγὸς ἔσται πολλῶν δὲ παραδόξων χρηστὸς ὁ Ἀσκληπιὸς, ἐφάν, ἐδόκει ἔσεσθαι μοι πλέον οὐκ τὸ βοηθείας, ὅτι οὐκ ἐδείξας ἐμοὶ τὰ ἆθλα τῆς νίκης, ἵνα προθυμότερον ἀγωνίσωμαι. νοεῖτε γὰρ ἡ τοιαύτη ἀπόδοσις, οὐκ ἔστι μοι προείσεται, ἢ ἀπὸ ἵνα προθυμότερον ἀγωνιζοίμην, νοεῖ ἐξαρθεὶς πῶς προθύμως ἀγωνίσωμαι.

rum,

δεινὸς καὶ φιλία θαυμαστή πις [1] ἐντέτηκεν ἐκ παιδός. ὥστε καὶ σοὶ νῦν οὐ μόνον οὐ νεμεσῶ τῆς γνώμης ἣν ἔχεις ἀλλὰ καὶ συγχαίρω, καὶ φιλῶν σ' οὐκ ἀνήσω, ὅπι μὴ καὶ ὅσον οἷόν τε πρεσθήσω, νομίζων ἀκριβῶς ἑταῖρόν τε ἐμαυτῷ καὶ ζασιώτην εἶ). ὁ γὰρ εἰς μελάν-
528 δετον σάκος ταυροσφαγοῦντες ὡς [2] Αἰσχύλος ἐποίησεν, ἀλλ' εἰς τὰς Πλάτωνος λόγους ἀφορῶντες ὥσπερ τινας [3] συναγωγέας καὶ κοινοὺς, εἰκότως ἃ πιστεύειν ἀλλήλοις [4] ἔχομεν πρὶ ἁπάντων. [5] πάρεσι δέ σοι γνῶναι ὅτι καὶ ἡμῖν [6] τι προσήκει Πλάτωνος, εἰ καὶ μὴ τοσοῦτον ὅσον τοῖς σοφοῖς, ἀλλ' ὅσόν γε ὀπίσασθαι χάριν τῷ ἀνδρί. ἥτε γὰρ ὑμῖν φωνὴ συὺ θεοῖς εἰπεῖν, οὐχὶ κώλυμα τὸ μηδὲν ἂν τῶν ἐκείνου δέξασθαι δυνάσθαι, οὐδέ τις ἡμᾶς ἀπελαύνει [7] παῤῥησις [8] εἰ καὶ μυστηρίων, καὶ τὸν βίον οὐ παντάπασιν ἀπᾴδειν φασὶ τῆς ἐκείνου γνώμης οἱ πεπειραμένοι. ἀλλ' εἴτ' ἐγὼ κατ' ἐκείνου [9] ἔφην τότε, εἴτ' [10] ἐκεῖνος νῦν κατ' ἐμοῦ, οὐκ ἄν μοι [11] δοκῇ μέσος ἐγγενέσθαι οὐδὲ παρελθεῖν πρὸς [12] τῷ ἑτέρῳ τὸν ἕτερον εὐνοίας ἕνεκα, καὶ ἅ ταυτὰ γιγνώσκειν χρὴ τοὺς ὅλων εἰπεῖν. φέρε δὴ πρὸς αὐτοῦ τοῦ φιλίου Διὸς, ἐπεὶ καὶ Πλάτων τό γε ἀληθὲς ἁπανταχοῦ τιμᾷ καὶ τοὺς ἐν τοῖς λόγοις συνουσίας ἀφορμὴν φιλίας ἀληθινῆς [13] ὑπολαμβάνει, σαφέστερον κατίδωμεν τί ποτε ἦν ὅ σοι πρόσεστι τοῖς λόγων, οὗ δὴ πρὸς αὐτὸν ἡμῖν φασί τινες πεποιῆσθαι. ἐγὼ [14] μὲν γὰρ αὐτὸν ἐπειρώμην παντάχοῦ σύμψηφον ὄντα [15] ἐμαυτῷ δεικνύναι.
529 εἴτε γάρ τι ἡμῖν λελήθηται, οὐδὲν δεῖ τῆς Στησιχόρου παλινῳδίας, ἀλλὰ σπογγιᾶς ἰάσεται· εἴτέ τι καὶ κρεῖττον ἐν τοῖς λόγοις ἔνεστιν, ἢ ὡς [16] τοῦτο τὸ ἆθλον πρέπειν αὐτοῖς, σὺ δὲ ἐπαίνει μὲν εἴ σοι μὴ δοκεῖ μηδὲν μᾶλλον, συγγίνωσκε δὲ ὅμως εἰ μὴ καὶ

rum, horum tamen praecipue a pueris eſt innatus. Quo fit, ut tibi quoque nunc non tantum, quam habes opinionem, non invideam, ſed & gratuler, & ea de cauſa te ſemper velim amare, atque adeo, quantum potero, adjicere ſententiae tuae, pro ſocio te ac ſodali re vera habens. Nec enim *— neci dantes nigrum Tauros ſuper ſcutum,* — ut fecit Aeſchylus, ſed in Platonis orationes tanquam conciliatrices quaſdam & communes reſpicientes, merito nobis invicem de re qualibet fidem habuerimus. Quinimo nos etiam ad Platonem pertinemus, ſi non quantum philoſophi, at quatenus eum amare poſſimus. Nam nec eloquentiae ſtudium vetat nos ab ipſo quicquam accipere, nec ullum nos oraculum a myſteriis abigit, & vitam aiunt, qui norunt, non prorſus ab ejus abhorrere ſententia. Verum ſive ego tunc ſecundum ipſum dixi, ſive ipſe nunc ſecundum me, non puto dari poſſe medium quenquam, qui alterum apud alterum ſuperet, benevolentiae & conſenſionis ratione. Age vero per ipſum amicitiae praeſidem Jovem, quandoquidem Plato quoque veritatem ubique colit, & ſtudiorum commercia verae ſtatuit amicitiae originem, videamus apertius, quid te in iis offenderit, quae ad ipſum a nobis prolata quidam aiebant. Equidem conabar demonſtrare, ipſum ubique nobis ſuffragari. Nam ſive quid ineptivimus, nihil eſt opus Steſichori palinodia potius, quam ſpongia; ſive etiam melius aliquid diximus, quam quod tale mereatur praemium, tu nihilominus ne lauda, ſi nolis, verum

1 Bar. 7. ἀντέτηκεν. 2 In 7. ducibus. *Cant.* 3 Ita Hyp. & Bar. 7. Vulg. συναγωγίας. 4 Hyp. & Bar. 7. ἔχομεν. 5 Bar. 7. πρέσεσι. 6 Hyp. προσήκει τι. 7 Bar. 7. & Hyp. παῤῥησις. 8 Ἐκεῖς. *Cant.* pro εἰ καὶ. 9 Ἔφων Bar. 7. & Hyp. 10 Ita *Cant* Bar. 7. Vulg. ἐκεῖνον. 11 Bar. 7. γένεσθαι. 12 Τῶν ἑτέρων Hyp. 13 Bar. 7. ὑπολαμβάνειν. 14 Μὲν illud abeſt a Bar. 7. & Hyp. 15 Sic MSS. *Cant.* ἐμαυτῷ. Vulg. ἐμαυτὸν. 16 Ut dicamur ineptiviſſe. *Cant.*

1 Δοκεῖ μέσος] Ἡ τοσαύτην ἔχομεν ἕνωσιν πρὸς ἀλλήλους ἐ ὁμοίστητα, ὥστε οὐδεὶς ἂν μέσος ἡμῶν εὑρέθη, οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ τις εἶναι δεξιὸν, μὴ συμπαρελαμβάνειν τὸν ἕτερον τοῖς ἐπὶ τὸ ἄκρον τῶν πρωτίστων ἔχουσι, τί γένοιτ' ἂν μέσον.

fal-

πμῆς ἀξιοῖς. ἀλλὰ τάττε γε ἂν ἀξιοῖς, ἔφηθα, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δυσχεραίνειν ὅτι ἦν σὶ τοῖς λόγοις μνήμη τ εἰς Σικελίαν ἀποδημίας αὐτῷ, ϗ ὅτι τῷ βίῳ δὴ καθάπτεσθ τῶ Πλάτωνος σὺ τούτοις ἐδοκῶμεν· ἐχρῆν δὲ ἄρα τοῦτο μ' [1]χρεὶς που εἶν), τ λόγον δὲ ἐλέγχειν, ϗ ζητά γε ὐκ ἐφασθ μόνον τὰ ἐγκλήματα, ἀλλὰ ϗ σωφρονοῦντος θεὶ λόγους. ἀλλ' ὅρα δὴ μὴ ἀναίτιόν με αἰτιᾷ. ἐγὼ γὸ οὐκ ἔλεγον δήπου Πλάτωνα κακῶς ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ τινὶ κρίνων· ὥστε ἠπώμην τὰς ἀποδημίας ἵνα χείρων νομίζοιτο· ἀλλὰ κἂν τούτοις μαρτυρεῖν ἔφασκον ἐμαυτῷ τε [2]ϗ ῥητορικῇ. δῆλον γὸ ὅτι εἰ μὲν μικρῶ τινος ἄξιον ἦν τὸ ἀδικεῖσθαι, ἢ τὸ δίκην λαμβάνειν ἀδικηθέντα οὐδ' ἂν ἐκεῖνον ἐπῆρεν, οὐδ' [3]εἰς πέλαγός τε τοσοῦτον πλεῖν, ϗ πρ' ἄνδρα τύραννον [4]ὑπὲρ τ Δίωνος θεραμάτων, ὑδέ γε ἐκεῖθεν ἀναστρέψαντα 530
συμπράττειν ἅπαντα Δίωνι, κατελθεῖν τε βυλομένῳ, ϗ δίκην ὧν ἐπεπόνθη λαμβάνειν. νῦν δὲ ἔργῳ μαρτυρεῖν αὐτὸν ὅτι ὐ φαύλης φύσεως, οὐδὲ τῆς τυχούσης εἴη δυνάμεως, τὸ τοῖς ἀδικεῖν ὁπιχειροῦσι μὴ ὑπιτρέπειν. ϗ ζητῶθ' ὅτι ἀληθῆ, εἰσὶ μὲ [5]οἱ τ λόγων δήπωθεν ἀκούσαντες, εἰσὶ δὲ οἱ λόγοι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ, μεθ' ὅσης αὐθῦς καὶ θρασύτητος θεὶ αὐτῶν τούτων διειλέγμεθα, [6]ϗ τοσοῦτον δεινότητος εἰσφερόμενοι, ὅσον μήτε ἐκεῖνον [7]διέβαλλε, κἀμοὶ [8]χρείττω καθίστη τ λόγον, ἀλλ' εἰσεποιήσαμεν ὥσπερ ωδάσαιν χωρίον ἐξαίρετον αὐτῷ. ὃ σὺ εἰ μὲ ἤκουσας, ἀναμνήσθητι· εἰ δὲ μὴ ἤκουσας, μὴ θροκαταγίνωσκε. φέρε δ', σοι ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγωνιζόμενοι, αὐτὰ ὐκ ἐ βιβλίῳ ωδάξωμαι. Ex ἐ [9]βιβλίῳ. Μικρὸν δέ τι βούλομαι ἐξελαβεῖν, μή τις ὅλως οἰηθῆ με τοῖς λόγοις τούτοις κατηγορεῖν Πλάτωνος, ἢ λέγειν κακῶς μὴ ἀφορμῆς. ἐγὼ γὸ οὔτε αὐτὸς ἔγκλημα δήπου ποιοῦμαι εἴπου καὶ ὁπωσοῦν [10]ὠήθει δεῖν Πλάτων ἀποδημῆσαι, οὔτ' εἰ ἄλλός τις θεφέρει, νοῦν ἔχειν ἡγοῦ· 531
μαι, ἵθ' ὅλως ἔξω τοῦ εἰς τὸν λόγον ἡκόντων οὐδὲν θειεργάζομαι, ὥστε εἰ δεῖ ϗ τοῦτο εἰ-

saltem ignoscere dignare. Dicebas autem, ut audio, aegre te ferre, quod Siculae peregrinationis memineram, atque ita Platonis vitam capere videbar, cum hoc seorsum a disputatione poni debuerit, atque hanc non amantis tantum, verum etiam in dicendo temperantis esse accusationem. Sed vide, ne me inculpatum culpes. Nec enim ego de Platone tanquam in judicio male loquebar, nec ejus peregrinationes accusabam, quo deterior haberetur; sed per has eum quoque mihi & Rhetoricae testimonium perhibere affirmabam. Etenim si parva res fuisset, injuriam accipere, vel acceptam referre, nemo nec ipsum coegisset tantum navigare pelagus, idque ad tyrannum pro Dione, nec inde reversum in omnibus Dionem adjuvare, qui redire cupiebat, & poenas eorum, quae passus fuerat, sumere. Nunc autem re ipsa testatur, inquiebam, non esse vile, nec facile, si quis laedere volentes prohibeat. Atque haec ita se habere, partim qui dicentem audiverunt, partim, qui extant, sermones testabuntur. Et alia quidem omitto, quanta cum reverentia & lenitate de his rebus disputaverimus, tanta usi vehementia, quanta nec illum calumniabatur, & nostram causam reddebat meliorem; verum ipsi proprium locum quasi Parabasim inservimus. Quem si audisti, recordare; si minus, ne temere judica. Age igitur, ut solent qui in judicio contendunt, ex libello tibi ea proferam. *Sed jam volo paulum respirare, ne quis omnino putet me hac disputatione Platonem accusare, aut de ipso sumta occasione male loqui. Ego etenim nec ipse hoc Platoni crimini verto, si quo proficisci voluit, nec si quis id aliis objecerit, sanum credidero, nec omnino quicquam praeter ea, quae ad rem perti-*

1 Ἐγὼς Bar. 7. 2 Bar. 7. ϗ τῇ. 3 Lege εἰς *Cant.* 4 Ὑπὸ Hyp. 5 Εἰ Bar. 7. 6 Abest a Bar. 7. & Hyp. 7 Διέσαλε Bar. 7. 8 Κρείττων Bar. 7. 9 Hyp. Bar. 7. βιβλίῳ ῥήμασι. μικρὸν. 10 Hyp. Bar. 7. ὠήθη.

nent,

πεῖν, ϗ ἐν αὐλοῖς τύτοις, μήπω [1]τοσῦτον μηδὲν ἄξιον ἔστω νικητήριον· ἀλλ' ἅτε αὐτὸς ἔθραξε, ϗ πίνων ἔθραξε χάριν, ϗ ἃ [2] αὐτὸς καθαρῶς εἰρηκε, ταῦτα συμβαίνειν φημὶ τοῖς ὑπὲρ τ ῥητορικῆς λόγοις. ϗ [3] τοσύτῳ δέω κακίζειν ἐκεῖνον [4] ἐν τύτοις, ὥστε εἰ δεῖ ϗ τῦτο εἰπεῖν, ϗ ἐν αὐτοῖς τύτοις σεμνύνειν αὐτὸν ἡγοῦμαι, εἰ τύτων ἐκείνοις ὑπενδυτίως ἐχόντων, μὴ τὰ ἔργα μηδὲ τὰς πράξεις αὐτῦ διαβάλλων, ἀλλ' ἐκ τ βίυ ϗ τ ἔργων, ἃ μεθ' ἡμῶν καὶ ὧν ἡμεῖς ἀξιοῦμεν τῆς εἰ) πάσης, ταῦθ' [5] ὡς ἑτέρως ἔχοντα ἢ ὡς ἄντης πιστεύσειεν ἀποφαίνω. Δοκῇ σοι ταῦτα κακίζοντος ἐκεῖνον τῆς εἰ), ἄντης αὐθαδείας ἢ προπετείας μεταχεῖν; ἐγὼ μὲν ὐκ οἶμαι. ἀλλ' εἰ δεῖ τι τύτοις ἔγκλημα ἐπενεγκεῖν, μᾶλλον ἄντης καλέσειε [6] δικαίως εὐλάβειαν πλείω τ προσηκύσης. καίτοι ἐκεῖνός γε ὅπου ϗ μικρὸν ἐλέγχειν ἔχῃ τινὰ τ προσδυτάτων, ἢ ϗ τ
532 καθ' ἑαυτὸν ἐνδόξων ἀνδρῶν, ὑδὲν [7] ὑφίε). Ἀλλὰ μήπω περὶ τύτων. [8] Ἀλλὰ τί [9] χρῆ με ποιεῖν ὦ πρὸς Διός; πότερον μὴ μνησθῆναι τοπαράπαν τ ἐς Σικελίαν ἀποδημίας ὥσπερ τι τ ἀπορρήτων μέλλοντα ἐρεῖν; Ἀλλ' ὅτε ψήφισμα συνήδειν ἀπαγορεῦον, ϗ τῷ λόγῳ συνέφερε, ϗ ἅμα ἀληθὲς ἦν (ϗ γὰ ἔπλευσεν ὐχ ἅπαξ, ϗ ὑπὲρ ὅ Δίωνι γενέσθ τὰ δίκαια) ἔστω δὲ ταῦτα· ἐφάνετο δὲ ἐν τοῖς λόγοις Γοργίυ εἰρηκὼς ὅ πολλῦ τινος ἄξιον τὸ μὴ ἀδικεῖσθ. εἰ ὃ ταῦτα ἀθετῆ, ϗ ὅ μηδενὸς ἄξια, ἐν μέσῳ μὴ δὴ πρόκει), λυόντων δὲ οἱ σοφοὶ εἰ βύλον), ϗ κακῶς λεγόντες ἐμέ. πάντως συνηθέστερον κακῶς λέγειν, ἢ εὖ. ἀλλὰ σύν τινι ἤθῃ πραοτέρῳ ϗ σχήματι χρὴ μνησθῆναι περὶ αὐτῶν; ὑκοῦν ἤκυσας τ παραιτήσεως εἰ μὴ [10] τότε, ἀλλὰ νῦν; ὅτι δὲ [11] ὑ ταῖς παρὰ σοῦ ταύταις αἰτίαις δείσαντες ὕστερον εἰσεποιήσαμεν ταῦτα, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς ἐνῆν, κἀγὼ τύτων [12] μάρτυρας εἰ βύλῃ τὺς ἀκύοντας. Ἀλλὰ νὴ Δί' ἀνιαρὸν τῦτο τοῖς Πλάτωνος ἑταίροις; ἕτερος λόγος ὅτος ὅ πρὸς ἐμὲ, ἀλλὰ πρὸς ὅντινα δήποτε. ἢ ϗ τῦτο ἀδικῶ, ὅτι τὰ ἐκ τ νόμων αὐτῦ

nent, curiose sector, quandoquidem nullum tanti sit victoriae praemium; sed ea quae fecit ipse, & qua de causa fecerit, ipse clare dixit, pro Rhetorica facere affirmo. Tantumque abest, ut in his eum reprehendam, ut, si hoc etiam dicendum est, in his ipsis quoque extollere me putem, si, postquam haec aliquantum cum illis pugnant, nec facta illius nec opera calumnior, sed ex vita & factis, quae pro nobis nostrisque facere confirmo, ista se aliter habere, quam quis existimet, ostendo. Num haec eum reprehendere, aut cum aliqua contumacia vel temeritate conjuncta videntur? Equidem non puto. Quin si quod his crimen imponendum est, majorem justo providentiam potius appellaverimus. At ille quidem, ubi vel minimum quid potest in antiquis vel sui temporis claris viris reprehendere, nihil omittit. Sed nondum de his. Verum quid me, obsecro, facere oportebat? Utrum prorsus omittere Siculam peregrinationem, tanquam arcanum quiddam? At nec decreti conscius eram, quod vetaret, & causae conducebat, atque etiam verum erat (etenim non semel navigavit, ut Dio jus suum consequeretur) & in Gorgianis sermonibus dixerat, injuriae acceptionem parvi esse momenti. Quod si haec imbecillia sunt, & nullius ponderis, in medium proposita solvant, si volunt, sapientes, etiam si mihi maledicant. Omnino vulgarius est male quam bene loqui. An vero lenius erat & moderatius de iis dicendum? Non igitur deprecationem audisti si non tum, at nunc saltem? Nec ea postea fuisse a nobis inserta, quasi tuam timeremus accusationem, verum ab initio fuisse adjecta, testes voca, si videtur, auditores. An vero Platonis amicis hoc dolet? Alius hic est sermo, non ad me, sed quemvis alium prolatus. Num etiam hac in re injuriam feci, quod ex ejus legibus quaedam

1 Lege τοσύτῳ. *Cant.* 2 Hyp. Bar. 7. αὐτὸς ἂν. 3 Hyp. Bar. 7. τοσύτω 4 Deest in Bar. 7. & Hyp. 5 Abest a Bar. 7. & Hyp. 6 Illud δικαίως non agnoscit Hyp. 7 Hyp. Bar. 7. ὑφίεται. 8 P. Steph. ἀλλὰ. 9 Hyp. λέξῃν. 10 Bar. 7. τότε γε. 11 Σὺ Hyp. 12 Bar. 7. μαρτυρίας.

de-

πλεχαφάμην; ἢ ὅπως γε [1] ἐπεὶ ἢ δυχεραίνουσι, καὶκεῖνο ἐπιδείξουσιν ὡς ἢ [2] τοῖς αὐτὸς αὖ 533
πειπίπλει λόγοις ἐπειδάν τι φάσκη. Ex τῶν νόμων. Τοῖς δ' εὐδαιμόνως ζῶσιν, ὑπάρχειν
ἀνάγκη πρῶτον τὸ μὴ ἀδικεῖν ἄλλους, μήτε αὐτοὺς ὑφ' [3] ἑτέρων ἀδικεῖσθαι. τούτοιν δέ, τὸ μὲν
[4] ἢ πάνυ χαλεπόν, θατέρου δὲ μὴ ἀδικεῖσθαι [5] κτήσασθαι δύναμιν, παγχάλεπον· ἢ ἥκιστα ἔστιν αὐτὸ τε-
λέως ἔχειν ἄλλως, ἢ τελέως γινόμενον ἀγαθόν. Ὅπη τούτοις αὖ τοῖς ῥήμασιν, τί ἡμεῖς ἐφηγξά-
μθα ἐν τῷ βιβλίῳ. Ex θατέρου βιβλίου. Ιὼ ἰὼ τὰ μαρτυρίας, τούτων ἐδεόμην. Ταῦτα λέγει Πλάτων
ὁ θ' ὑπιγράμματος μετέχων, ἢ δι' ὃν τὸ Αἰσχίνου γένος θεῖον ὡς ἀληθῶς. τελέως ἄρα ὦ
δαιμόνιε [6] ῥητορικὴ καλόν, καὶ ἢ πρὸς παντὸς ἥτε λαβεῖν ἥτε κτήσασθαι. [7] φαίη γὰρ καὶ σὺ
τοῦτό γε συγχωρῶν ὅτι ὅπῃ τῷ μὴ ἀδικεῖσθαι πέπακται. ἥκιστ' ἂν ὅτε ἀδικεῖν μέ ἢ πρόσταξεν,
ἀδικεῖσθαι δὲ ἥκ ἐᾷ, ὡς δὲ ὀκ θατέρου λόγου συνέβαινεν ἑκάτερον τούτων ἐᾷ, ἥτε ἀδικεῖν, ἥτε ἀδι-
κεῖσθαι. [8] εἰ μὲ καὶ τ φιλοσοφίας ὁ αὐτός ἐστιν ὅρος, φιλοσοφία πῖς ἥσα ἡ ῥητορικὴ φαίνεται. 534
εἰ δὲ ἐξαρκεῖ τῇ φιλοσοφίᾳ μὴ ἀδικεῖν, ἡ ῥητορικὴ τελεώτερον· τὸ γὰρ χαλεπώτερον κτή-
σασθαι ἢ μεῖζον, ἤδη πρόσθησιν, ὅπως μηδ' αὐτὸς ὑπ' ἄλλων [9] ἀδικήσει. πῶς ἂν τὸ αὐ-
τὸ ἅμα μὲ τελέως ἀγαθὸν καὶ μέγιστον τ ἀγαθῶν, ἅμα δ' ἔσχατον τ κακῶν ἢ κολακεία;
ἢ πῶς ἐλάχιστον οἱ ῥήτορες δυνάμενοι, [10] εἴγε ἢ παγχάλεπον κτήσασθαι δύναμιν [11] τοῦτ'
αὐτοῖς πρέπειν; ἐγὼ μὲ ὀκ ἔχω συμβαλεῖν. εὐδαίμονες ἄρα ὀκ ἄθλιοι κατ' τὸν Πλά-
τωνος λόγον οἱ ῥήτορες, εἴγε ὁ μὲν τελέως ἀγαθὸς εὐδαίμων, τοῦτο δὲ ὀκ ἔστι κτήσασθαι
μὴ τελέως ἀγαθὸν γενόμενον. Πότερον ταῦτα ὀρθῶς καὶ ἀναγκαίως ἔχει ἐλέγχειν εἰς μέ-
σον, ἢ καὶ τοῦτο ἀδικοῦμεν ἢ περιεργαζόμθα εἰ μὴ προσκυνοῦμεν; ὥσπερ οἱ [12] κύσιν ἀπόῤῥητα
ῥητα κρύπτουσαν. ἐγὼ δὲ [13] ἢ τοῦτο ὤμην εἶ) τότ' ἀπόῤῥητα ὀνήσειν. καὶ [14] ὅπως αὖ μὴ

descripsi? Ac vide, ut, quoniam indignantur, hoc etiam ostendant, non ipsum sibi, cum quid ait, contradicere. *Iis autem, qui beate vivunt, illud primum suppetere debet, ut nec alios afficiant injuria, nec ab aliis ipsi afficiantur. Horum autem illud quidem non est admodum difficile, alterum autem consequi, difficillimum; nec id aliter quis perfecte potest habere, nisi perfecte fuerit bonus. Ad haec verba quid nos in libello rursum diximus? Io Io testimonium. Hoc quaerebam. Haec dicit Plato, in quem epigramma conscriptum est, & per quem divinum est redditum Aristonis genus. Tandem ergo, bone vir, praeclara res est Rhetorica, nec eam quivis vel consequi potest, vel habere. Nam tu quoque id videris concedere, eam ad repellendas injurias esse institutam. Quapropter cum nec laedi cogat, nec laedi permittat, &, ut ex praecedentibus est effectum, nec laedere nec laedi quenquam permittat; siquidem eadem est etiam Philosophiae definitio, Philosophiae quoddam genus erit Rhetorica. Sin Philosophiae sufficit, ut neminem laedat, perfectior est Rhetorica, quae id, quod est comparatu difficilius ac majus, addit, ne ab aliis ipse laedatur. Qua igitur ratione idem & perfecte bonum ac maximum erit bonum, & maximum malum atque adulatio? Aut quomodo minimum valent oratores, si id, quod est consequi difficillimum, ipsis suppetit? Equidem non video. Felices igitur secundum Platonem sunt oratores, non miseri, si quidem is, qui perfecte bonus est, felix erit censendus; illud autem consequitur nemo, nisi perfecte fuerit bonus.* Utrum haec recte ac necessario sunt in medium prolata, an hoc quoque si non adoramus, ut cistam mysteriis plenam, inique facimus? At ego non putabam hoc esse, mysteria proferre. Ac vide, ne me

1 Bar. 7. καὶ ἐπεὶ. 2 Bar. 7. τοῖς αὐτοῖς. 3 Ετωίρων Hyp. 4 Deest in Bar. 7. & Hyp. 5 Bar. 7. δυνάμιν κτήσασθαι. 6 Hyp. Bar. 7. ἡ ῥητορικὴ. 7 Hyp. Bar. 7. φαίη. 8 Hyp. Bar. 7. ἐὰ μὲ οὖν καὶ. 9 Bar. 7. ἀδικηθήσεται. 10 Εἰγε καὶ ὁ Bar. 7. εἴγε ἐχ ὁ. Hyp. 11 Hyp. & Bar. 7. τωτὸ. 12 Sic MSS. Bar. 7. Hyp. & *Cant.* Vulg. κύσιν. 13 Bar. 7. & Hyp. ἐδὲ —— τὸ πὶ. 14 Bar. 7. πῶς ἂν μή με φήσης.

rur-

μα φήσεις πικρότερα τῶ δέοντος λέγειν. ὁ γὰρ ἔγωγέ πως τότων αἴτιος, ἀλλ' ἔδει [m] δέ-
535 χεσθαι τὴν παρόησιαν· αὕτη δέπις ἦν τολμᾶν ἀκεραίαθαι, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ, ἴσους
καὶ κοινοὺς ἀμφοῖν. ἀλλὰ γὰρ ὀρθῶς ἐγὼ δεῖ τότων ὡς ἔοικε προορώμην καὶ προύλε-
γον, ὡς εἰ μήτις ἅπαντος τοῦ λόγου ἀκροάσεται, ὃ μόνον οὐ τιμήσει τὰ πρέποντα, ἀλλ'
οὐδὲ εἴσεται τῶ πράγματος οὐδέν. ἀφ' ταῦτα ἠξίουν ἀκροᾶθαι ἀφ' τέλους, ὅπως
μέλλῃ τὸ ἀγώνισμα πᾶν ὄψεθαι, καὶ ψῆφον ὀρθὴν ἢ δικαίαν ἐποίσειν. οὐδὲ γὰρ, ὦ ἄνδρες
ἀνδρῶν, οἱ δικασταὶ τοῦτον τὸν τρόπον κείνουσιν, καὶ προοιμίου τινὸς ἢ διηγήσεως ἀκούσαν-
τες, ἀπαλλάττονται, οὐδὲ αὐτοὶ ταῦτα [1] παρέντες πρὸς μέρος τί τοῦ εἰκότος συνῆλθον,
ἢ ὅσον μιᾶς τινος μαρτυρίας ἀκοῦσαι ἢ τῆς ἐπανόδου τοῦ εἰρημένων· ἀλλ' ἀκούσαντες
ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος, οὕτω [n] ψῆφον φέρουσι· καὶ τοῦτο καὶ κείνοις οἶμαι λυσιτελεῖ. πρὸς
τοῦ θεῶν τοῦ ὁρκίων οὐδένα [2] ὑμεῖς ὅταν ποιῆτε Ολύμπια, οὐχ οὕτως ἀγωνοθετεῖτε, τῶ
μὲν ἅπαντα ἀκούσαντες τοῦ ἀγωνιστῶν, τῶ δὲ ὅσον εἰσόδιον, ἢ τοῦ μὲν ἐν μέσῳ [3] τινί, ἢ
536 τοῦ ἐν τέλει. πρὸς οἵου τί τοῦτο λέγω; ὅτι μικρῷ τινὶ τῶ λόγου μέρει προσχών, [4] ἀπὸ
τούτου τὸ πᾶν ἔκεινας, [5] προοίμιον δὲ οὐκ ἤκουσας, οὐδὲ τῆς ὅλης καταστάσεως ἣν ἐξῆν
[n] μηδὲν ἐλάττονος ἀξίαν νομίσαι τῶ παντὸς ἀγῶνος, [6] ὡσπερεὶ μέρους εἰπεῖν. τὸ γὰρ
ἦθος ὅλον σώζωθα, ἂν [7] μᾶλλον [8] ἐπαινέσοντες τὸν ἄνδρα, ἢ καθαιρήσοντες [9] εἰσήειμεν.
[10] οὕτω πᾶσαν αἰδῶ καὶ τιμὴν [11] ἀπεδώκαμεν αὐτῷ, ὥστε εἰ αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἔμελλεν
[12] ἀντερεῖν, οὐκ ἄν μοι [13] δοκῇ μᾶλλον αὐτοῦ φείσασθαι. οἶμαι δὲ εἰ καὶ υἱὸς ἐκείνου

rurſus dicas acerbius, quam deceat, loqui. Nec enim horum in me cauſa haeret, ſed excipiendus erat provocator, ita ut, velut in curia, auderetis audire, aequales utrique & communes vos praebentes. Verum ego praeclare, ut apparet, haec praevidi, ac praedixi fore, ut niſi quis totam audiret orationem, non tantum, quo decebat, honore non proſequeretur, verum nec de re ipſa quicquam cognoſceret. Quocirca jubebam ad finem uſque auſcultare, quiſquis controverſiam totam cogniturus, & rectum atque aequum ſuffragium laturus eſſet. Nec enim ita judices, vir optime, judicant, nec prooemio alicujus vel narratione audita diſcedunt, neque his omiſſis, ad aliquod argumenti genus conveniunt, aut ut teſtimonium aliquod, vel repetitionem dictorum audiant; verum ab initio ad finem poſtquam auſcultarunt, ita demum ſententiam ferunt; id quod etiam illis, ut arbitror, conducit. Quin nec vos, per ipſos jurisjurandi praeſides, deos, cum Olympia celebratis, ita praemia praeponitis, ut alterius omnia auſcultetis, alterius initium tantum, aut aliquid ex medio, vel ex fine. Quorſus haec igitur dico? Quia, cum exiguam quandam orationis partem audiviſſes, ex ea de tota judicaſti, nec prooemio audito, nec tota cauſae conſtitutione cognita, quae non minoris erat, quam ratio tota, facienda. Mores etenim in hac integri apparent, utrum laudaturi potius an depreſſuri virum acceſſerimus. Adeo enim omni reverentia ac honore ſumus eum proſecuti, ut ſi ipſe contra ſe dicturus fuiſſet, non potuerit ſibi magis, credo, parcere. Quinimo nec filius ejus,

1 Ita *Cant.* & Bar. 7. Vulg. παρόντες. 2 Bar. 7. ὑμεῖς ὁπόταν. 3 Lege τὸ pro τινὶ *Cant.* 4 Illa ἀπὸ τούτου non agnoſcit Hyp. 5 Bar. 7. προοιμίου. 6 Ωσπερεὶ Hyp. 7 Bar. 7. μᾶλλον οὐ αὐτῆς γὰρ ἔγνως ὡς ἐπαινέσοντες πλέον τὸν ἄνδρα, —— 8 Deeſt in Hyp. 9 Εἰσήμεν Hyp. 10 Bar. 7. ὅτω γὰρ. 11 Bar. 7. ἀπεδώκαμεν. 12 Ita *Cant.* Bar. 7. & Hyp. Vulg. ἀνταιρεῖν. 13 Hyp. Bar. 7. δοκεῖν.

m Δίκαιος] Η ἐξὸν ἀμφοτέρας προσκαλεῖσθαι εἰς ἔλεγχον ἢ ἀμφοτέρων παρὰ μέρος ἀκούειν. n Μηδὲν ἐλάττονος] Τὸ ἐλάττονος ἀδιτερόν ἐστι, κατάστασιν δὲ καλεῖ τοῦ σύστασιν, καὶ τοῦ προοίμιον οἰκονομίαν, καὶ τὸ μηδὲν ἔξω τῆς ὑπόθεως ἁμαρτίας. λέγει δὲ ὡς οὐκ ἐξὸν τοῦ ὅλου κατάστασιν ἐλάττονος ἀξίαν, ἢ ἐλάττων δὲ παντὸς ἀγῶνος νομίσαι, ὥσπερεὶ μέρος αὐτῆς τυγχάνοντος ὡς εἰπεῖν καὶ πᾶσιν οἰκονομία πιφάλαιόν ἐστι εἰς πᾶν ἀγώνισμα· τὸ δὲ ὡσπερεὶ μέρος αὐτῆς.

ἔμελλεν [1] ἀντερεῖν αὐτῷ, οὐκ ἂν πλείω τιὺ παραίτησιν ἐποιήσατο, ὑδ' ἂν ὠφελιμέστερον ἐκόσμησεν εἰς τὺς Ἕλληνας. σὺ δὲ τύτων ἀπολειφθεὶς, ὅμοιος εἶ τῷ [2] περὶ ἀμφοῖν ἀκύσαι τ μῦθον [3] διηκάζοντι. καί τοι ἕτερος γ' ἂν, ἔχων συνέχειαν, ἐπελάθετο ὑ αὐτὸς ἑαυτῦ, μὴ ὅτι ὅ ἀντιπάλυ, καὶ τὸ προκείμενον δεικνὺς, ὑδὲν ἂν πλέον ἐζήτ. ἐγὼ δὲ ὥσπερ δεδοικὼς μὴ φαυλότερος περὶ ζῶντα ὀκεῖνος νομισθῇ, τὸ ὀκείνυ ἀποδίδων πρῶτα πάντα τ λόγον διεξήνομαι· καὶ τ ἀποδείξεως ὕπω συνεχῦς ὑ πυκνῆς ὕσης (ἐξέστω γὰ εἰπεῖν) τὸ ὀχῆμα τ λόγων 537
[4] τ προς τ ἄνδρα, ὑχ ἧττον ἀγαθόν ἐστι, ὑ ὅτι ὑχ ἑτέρως μὲν τ κριτὴν ἐπέδειξα, ἑτέρως δὲ τὸ λοιπὸν ἐπήγαγον, ἀλλ' ἀκολυθῆ παντα χοῦ τῷ λόγῳ [5] τὸ ὅ' ἀνδρὸς προῳρώμενον· ὑ δείκνυμεν ὅτι ἀντιλέγοντες τὰ ἀναγκαῖα, κοσμῦμεν ἐκ περιυσίας. καίτοι ἐβυλόμην [6] γ' ἄν, ὀκεῖνον ὕτως ἀντειπεῖν μοι δεῦρο γενόμενον· ἀλλ' ἴσως ἧττον ἂν τῦ τοιύτυ ἐμέλησεν αὐτῷ. σκόπει τοίνυν καὶ τὰ ὀπὶ τ τελευτῆς τ λόγων ὡς ἀκόλυθα τῷ προοιμίῳ. τῦ μὲν περὶ τ τῷ ὄντι ῥητόρων διαλεγόμενοι, Πλάτων δ' ἡμῖν πῦ χορῦ φαμὲν εἱστάναι; ἡμεῖς [7] μὲν γὰρ αὐτὸν ὲν τῷ καλλίστῳ τάττειν ἕτοιμοι· τοιυτοισὶ πισὶ τοῖς ῥήμασιν, [8] ὑ γὰ τό γ' ἀκριβέστερον μέμνημαι· τῦτο δὲ ἑτέρων τινῶν ἀνθρωπίσκων μνησθέντες, προὸς δὲ δὴ Πλάτωνα τ τῶν ῥητόρων πατέρα τε ὑ διδάσκαλον, ὕτως οἰόμην ὑ τὸ ἐφεξῆς εἰρήκαμεν. καὶ [10] ζῶντα γ' ἔτι τ βίον τ ὀκείνυ ὑ τὺς λόγους εἰς ὅσον οἷόν τε σεμνυύοντος· ὑ ζῶντι πάντα ὑπὲρ τ ἀληθείας 538
ἀκριβολογῦμαι καὶ [11] διεξέρχομαι, φησὶ [12] Δημοσθένης. ἐπεὶ τόγε τῦ [13] Πινδάρου, πολλοὶ ὑμνῦσι, χρὴ δὲ [14] πᾶν ἔρδοντα ἐμαυρῶσαι τ ἐχθρόν. ἐχθρὸν δέπυ λέγει τ ἀντίπαλον. ὑ γὰ δὸν ἔντε ταῖς σφαιρομαχίαις, ὑ τοῖς γυμνικοῖς αὐτοῖς ἀγῶσι, προαθῆσθαι δὲ ὑ ἱππικοῖς, οὕτως ὁρῶμεν, ὑ τοῖς τῶν ἀντιπάλων βυλήμασιν ἀκολυθῦντας, τὺς περὶ τ νίκης ἐρίζονταις,

ut exiſtimo, ſi contra illum dicturus fuiſſet, aut potuiſſet magis deprecari, aut eum illuſtrius inter Graecos laudare. Quibus cum tu defueris, ſimilis es ei, qui ante auditam utriuſque orationem judicat. Alius vero tenore ſervato, etiam ſui, non modo adverſarii, eſſet oblitus, & cum quaeſtionem probaſſet, nihil ſtuduiſſet aliud. Verum ego quaſi metuerem, ne ille deterior in his haberetur, ejus honori per totam orationem ſtudeo; cumque demonſtrationes tam continuae ſint atque denſae (hoc enim mihi liceat dicere) non minus admirandi ſunt habiti ad virum ſermones, quodque non aliter poſito fundamento, aliter adduxi reliqua, ſed cum oratione ſemper conjunctum eſt viri ſtudium; & cum neceſſario contradicamus, obiter inſuper eum laudamus. Ac vellem equidem eum ita mihi reſpondere, ſi adeſſet; verum id ille minus forte curaret. Nunc etiam finem orationis ſpecta, quam fuerit exordio conveniens. Et de veris quidem oratoribus loquentes, *Verum Plato*, diximus fere (nec enim accurate memini) *qua in chori parte collocabitur? Nam nos quidem in pulcerrima eum collocare cupimus*; de aliis autem homuncionibus quibuſdam dicentes, *At Platoni, oratorum patri & magiſtro*, cum praepoſuiſſemus, ita demum reliqua ſubjecimus. Atque hoc eſt ejus vitam & orationes, quantum fieri poteſt, extollere; & haec omnia pro veritate diſputo, inquit Demoſthenes. Alioqui Pindaricum illud multi laudant, *Oportet autem quidlibet agendo, hoſtem deprimere.* Hoſtem autem dicit adverſarium. Quin & in pugilatu, & gymnicis certaminibus atque etiam equeſtribus videmus eos, qui de victoria contendunt, non ad voluntatem adverſariorum ſe componere,

1 Sic MSS. Vulg. ἀντιμρεῖν. 2 Πρὸ Bar. 7. Hyp. 3 Alludit ad Heſiodi carmen, μήτε δίκλω δικάσσης &c. *Cant.* 4 Τὸ προὸς Hyp. 5 Bar. 7. & Hyp. τῷ. 6 Γε illud non agnoſcunt Bar. 7. & Hyp. 7 Deeſt in Hyp. 8 Οὐκ ἄ τό γ' Hyp. 9 Abeſt a Bar. 7. & Hyp. 10 Hyp. Bar. 7. ποιοῦντος· ἐστι δ τὸν —— 11 Bar. 7. διέρχομαι. 12 De Corona. *Cant.* 13 Iſthm. 4. *Cant.* 14 Παρὰ πᾶν Hyp.

ſed

ἀλλὰ τὰ αὐτοῖς συμφέροντα καὶ ποιοῦντας, καὶ λέγοντας ἕως ἂν μήτις θεμιτῶς κωλύῃ νόμῳ. ὡς τε εἰ τὰ μάλιστα μὴ πρὸς ἡδονὴν ἦσαν οἱ λόγοι, ἔλεγχον δὲ εἶχον ἢ τῶν λόγων τὸ ἀκέραιον ἢ τοῦ βίου, ἀρχαῖον ὁ νόμος χρῆναι τοῖς τοιούτοις, καὶ οὐκ ἐγὼ κατέδειξα αὐτὸν, ἀλλὰ παντάπασι παλαιός ἐστιν· ἢ δέδοικα αὖ λέγειν, μὴ Πλάτων ὁ καταδείξας αὐτὸν ᾖ. καίμοι μὲν ἀπολελόγημαι μετρίως ὥσπερ τὰ αἰτίας ὡς ἐγὼ νομίζω. ὅτι δὲ ἀκεῖνός ἐστιν ὁ ὑμᾶς παύειν φιλοτιμούμενος εἴτε δέοι καθάπτεσθαι, μάλιστα μὲ εἰκὸς ἀμεινόν σε ταῦτα ἐπίστασθαί τε [1] καὶ τούτοις χολάζοντα, ἀλλ' οὖν κἀγὼ μέμνημαι, φέρε ἀναμνήσθητι. καὶ ὅπως
539 αὖ μή με [2] φήσεις Πλάτωνος κατηγορεῖν. οὐ γὰρ κατηγορίας ἕνεκα ἀκεῖνα, ἀλλ' ἀπολογίας ἕνεκα πρὸ αὐτοῦ, χρήσομαι τῷ παραδείγματι. ὅτι δὲ ἄκων εἰς τούτους ἐμπίπτω τοὺς λόγους, σχεδὸν οἶσθα. οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὅτου ἐκεῖνος ἐποίουν τοὺς ὑπὲρ τῆς ῥητορικῆς ὡς ἀπολογίας μοι [3] δέησεν. οὐκ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης αὖπερ βούλεται παρακλησιν τοῖς μέλλουσι πολιτεύεσθαι ἐπιμελείας ἑαυτῶν; παρελθὼν δὲ τοῦ λόγου, κακίζει Περικλέα, οὐ πάνυπι, οὐδὲ ὅ πράγματος ἀναγκάζοντος. παῤῥησιάζομαι γὰρ πρὸς σὲ καὶ πρὸς αὐτὸν Πλάτωνα. σκέψαι δὲ ἐκ τῶν ῥημάτων. Ἐκ μὲν βιβλίου. [4] ἀμαθίᾳ γὰρ συνοικεῖς, ὦ βέλτιστε, τῇ ἐσχάτῃ ὡς ὁ λόγος σου κατηγορᾷ καὶ [5] σὺ σαυτοῦ. διὸ καὶ ἄπει εἰς ἀρετὰ πολιτικὰ, καὶ πρὶν παιδευθῆναι. πέπυσθας δὲ τοῦτο οὐ σὺ [6] μόνος, ἀλλὰ καὶ [7] πολλοὶ τῶν πραττόντων τὰ τῆς δὲ τῆς πόλεως, πλὴν
540 ὀλίγων καὶ ἴσως γε μέν σοῦ ἐπιτρόπου Περικλέους. Ἐγὼ ταῦτα ἀναγκαῖα εἰ βούλῃ μέχρι τούτου, Πέπυσθας ἢ τοῦτο οὐ σὺ μόνος, ἀλλὰ καὶ [8] πολλοὶ τῶν πραττόντων τὰ τῆσδε τῆς πόλεως. τὸ δὲ λοιπὸν ὦ πρὸς θεῶν τί βούλει τῷ σοφῷ ἀνδρί; πλὴν ὀλίγων τὸ καὶ ἴσως μέν σοῦ ἐπιτρόπου Περικλέους. ἀλλ' ὅτι ἡ ἐκβολὴ [9] αὕτη ἐστὶν ἐξεπίτηδες [10] ἐζητημένη ὑπέρ μου κακῶς εἰπεῖν Περικλέα, αὐτὸς μαρτυρήσω. καὶ ὅπως μὴ πάλιν ἀχθεσθῇς ὑπὲρ [11] αὐτοῦ. σκόπει γὰρ αὐτὰ ἃ

sed quae ſibi ſint utilia, tum dicere tum facere, donec lex nulla prohibuerit. Itaque ut maxime fuerint injucundi quibuſdam ſermones, & vel orationes, vel vitam ejus reprehenderint; antiqua id lex juſſit, nec a me lata, ſed vetuſta prorſus, niſi, quod vereor dicere, Plato eam tulerit. Atque ego quidem crimini ſatis, ni fallor, reſpondi. Illum autem non admodum curare, ſi quis vellicandus ſit, quanquam tu, qui iſtis vacas, melius ſcire debes, referam tamen & ego, quae memini. Neque vero dicas me Platonem rurſum accuſare. Non enim ad eum accuſandum, ſed ad me defendendum, ipſius utar exemplo. Quam invitus autem in hos incidam ſermones, non ignoras. Nam nec initio ſic pro Rhetorica dixi, ut indigerem defenſione Nonne Alcibiades ejus cum inſtituat eos, qui ſunt ad Rempublicam acceſſuri, ad ſui curam adhortari, progreſſu ſermonis Periclem reprehendit, cum res non admodum requireret. Loquar enim liberius ad te, atque ipſum Platonem. Conſidera vero haec verba, *Extrema enim laboras inſcitia, vir optime, quemadmodum ratio te convincit, ac tu teipſum. Quare & ad Rempublicam, antequam ſis inſtitutus, proſilis. Sed hoc non tibi ſoli accidit, verum & aliis multis, qui hanc Rempublicam gubernant, praeter paucos, ac tuum fortaſſis tutorem, Periclem.* Haec, ſi videtur, neceſſaria ſint hucuſque, *Sed hoc non tibi ſoli accidit, verum & aliis multis, qui hanc Rempublicam gubernant.* Eo autem, quod ſequitur, quid ſibi vult, obſecro, vir ſapiens? *Praeter paucos ac tuum fortaſſis tutorem, Periclem.* Eſſe autem hanc digreſſionem ſtudio quaeſitam, ut Pericli malediceret, ipſe teſtatur. Ac ne rurſum ejus cauſa indigneris, cave. Conſidera vero quae

1 Bar. 7. καὶ εἰδέναι τούτοις. 2 Hyp. Bar. 7. φήσης. 3 Bar. 7. δὲ ἦσαν. Hyp. δέησεν. 4 Verba Socratis ad Alcibiadem in Alcib. priore. *Cant.* 5 Hyp. Bar. 7. σὺ αὐτοῦ. 6 Bar. 7. μόνον. 7 Hyp. οἱ πολλοὶ. 8 Hyp. Bar. 7. οἱ πολλοὶ. 9 Bar. 7. ταύτη. 10 Hyp. & Bar. 7. ἐξητημένη. 11 Hyp. & Bar. 7. ὑπὲρ αὐτοῦ.

λέγ. Ex τῷ Αλκιβιάδου. λέγεται γά τοι ὦ Σώκρατες οὐκ [1]ἀπὸ ταυτομάτου σοφὸς γεγονέναι, ἀλλὰ [2]πολλοῖς καὶ σοφοῖς συγγεγονέναι καὶ Πυθοκλείδῃ, καὶ Αναξαγόρᾳ· καὶ νῦν [3]ὅτι τηλικοῦτος ὢν Δάμωνι σπεύδεις αὐτῷ [4]τούτου ἕνεκα. τί οὖν; ἤδη τινὰ εἶδες σοφὸν [5]ὀντιναοῦν ἀδυνατοῦντα ποιῆσαι ἄλλον σοφὸν ἅπερ αὐτός; ὥσπερ [6]ὅστις ἐδίδαξε γράμματα, αὐτός τε ἦν σοφὸς, καὶ σὲ ἐποίησε τῶν τε ἄλλων ὀντιναοῦν ἐβούλετο; ἦ γάρ ναί; οὐκοῦν καὶ σὺ ὁ παρ' ἐκείνου μαθὼν ἄλλον οἷός τε ἔσει καὶ ὁ κιθαριστὴς δὲ καὶ ὁ παιδοτρίβης ὡσαύτως. Πάνυ γε. Ἰσχνὸν γάρ δήπου τοῦτο τεκμήριον τῶν ὀπιοῦν ὅτιοῦν ὅτι ὀπίσανται, ἐπειδάν καὶ ἄλλον τινὰ οἷοί τε ὦσιν ἀποδεῖξαι ὀπισάμενον. Εμοι γε δοκεῖ. Τί οὖν ἔχεις εἰπεῖν; Περικλῆς τίνα ἐποίησε σοφὸν ἀπὸ τῶν ἡέων ἀρξάμενος; ἢ δὲ εἰ τὼ Περικλέους ἡέε λίθω ἐγενέσθην, ὦ Σώκρατες; ἀλλὰ Κλεινίαν τὸν σὸν ἀδελ- 541
φον. Τί δ' ἂν αὖ Κλεινίαν [7]λέγοις μαινόμενον ἄνθρωπον; ἐπειδὴ τοίνυν Κλεινίας μὲν μαίνεται, τὼ δὲ Περικλέους ἡέε λίθω ἐγενέσθην, σοὶ τίνα αἰτίαν ἀναθῶμεν, διότι σῶοι ἔχοντα φρενῶν; ἐγὼ οἶμαι αἴτιος, οὐ φροντίσων τοῦ νοῦ. ἀλλὰ τῶν ἄλλων Αθηναίων δοῦλον ἢ ἐλεύθερον εἰπεῖ, ὅστις αἰτίαν ἔχει λέγειν τῶν Περικλέους σωουσίαν, σοφώτερος [8]γεγονέναι, ὥσπερ ἐγὼ ἔχω [9]σοι λέγειν τῶν Ζηνωνος Πυθόδωρον τὸν Ισολόχου, καὶ Καλλίαν τὸν Καλλιάδου· ὧν ἑκάτερος Ζηνωνι ἑκατὸν μνᾶς τελέσας, σοφός τε καὶ ἐλλόγιμος γέγονεν. Αλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔχω. φαίνομαί σοι πρέπειν ἔοικα· ὅ μέντοι πλέω ἢ ἐμαυτῷ καὶ τῷ ὑπογεγραφεῖ. φέρε γάρ λύχνων ἁπτώς, ταῦτα [10]ἐζητεῖτο, καὶ ἔδει περὶν εἰς εὐνὴν ἰέναι, τέλος ἔχειν. οὐκοῦν ὃ λέγω σκόπει. Ταῦτα εἰ μὲν ἀναγκαῖα τῷ λόγῳ, καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς εἰς ἐκείνου μετέχει τῆς ἀπολογίας· εἰ δὲ μὴ ἀναγκαῖα, [11]ἄφες τὸ φιλόν τῆς εὐγνωμοσύνης. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐφαινόμην ὑπ' ὀργῆς αὐτοῖς τοῖς 542

dicat; *Ac fertur quidem, Socrates, non ſponte doctus extitiſſe, ſed cum multis doctis eſſe verſatus, ac Pythoclide, & Anaxagora; & nunc etiam, cum ſit ejus aetatis, Damonis commercio hanc ipſam ob rem utitur. Quid ergo? Num vidiſti quempiam in re aliqua doctum, qui non poſſet alium facere ſuae doctrinae participem? Quemadmodum is, qui te litteras docuit, & ipſe doctus fuit, & te, atque alios tales reddidit. Nonne? Etiam. Itaque & tu, qui ab illo didiciſti, alium poteris docere. Etiam. Et citharista ac paedotriba ſimiliter. Maxime. Eſt enim hoc doctrinae cujuſvis locuples teſtimonium, cum poteſt etiam alium doctum reddere. Equidem puto, Quid ergo? Num Pericles aliquem doctum reddidit, a filiis exorſus? Quid autem, ſi ambo filii lapides fuerunt? At Cliniam, fratrem tuum. Quid autem Cliniam dicas, inſanum hominem? Ergo ſi Clinia inſanit, Periclis autem filii lapides fuerunt; quam in te dicemus haerere culpam, quod te ſic affectum contemnat? Ego, ni fallor, in cauſa ſum, qui ipſum non attendam. At ex aliis Athenienſibus ſervum aliquem vel liberum nomina, qui ſit ex Periclis conſuetudine doctior redditus, ut ego tibi Pythodorum Iſolochi, & Calliam Calliadae F. recenſere poſſum; quorum uterque minis centum Zenoni perſolutis, doctus & celebris evaſit. At per Jovem non poſſum.* Videor tibi moleſtus eſſe; at mihi etiam magis, & amanuenſi. Etenim haec ad primam facem quaerebantur, & antequam cubitum me reciperem, abſolvi oportebat. Ergo, quid dicam, vide. Haec ſi quidem ad orationem neceſſario pertinebant, noſtra quoque in illum prolata, eandem habent defenſionem; ſin minus, vides magnitudinem benevolentiae. Nam ego me tum quidem, cum

1 Hyp. Bar. 7. ὑπὸ. 2 Hyp. Bar. 7. καὶ σοφοῖς πολλοῖς. 3 Em ex Plat. *Cant.* 4 Hyp. τῷ pro τούτου. 5 Οπῶν ex Plat. *Cant.* 6 Hyp. Bar. 7. ὅς τι. 7 Hyp. λέγω. 8 Hyp. Bar. 7. γεγενῶς. 9 Deeſt εἰπεῖν poſt σοὶ. *Cant.* 10 Bar. 7. ἐξητεῖτο. 11 Bar. 7. ὄφες.

erat

ἀναγκαίοις ἀποτόμως τῷ λόγῳ χρώμενος, ἀλλὰ [1]πεφεισμένως, καὶ σχηματιζόμενος τὰ πρέποντα. ὅσῳ [2]τῷ κατ' αὐτὸν εὐδοξοτάτῳ, ὥστε ῥᾳδίως ἁμαρτίαν ἐγκέκλικε, καὶ ζῶντα ἀκούοντος [3]μειρακίου ὑβριστοῦ [4]καταφρονήσας καὶ ὀργισθείς· καὶ ᾧ θεῖός τε καὶ ὑπέτερος καὶ ἀντὶ τοῦ πατρὸς [5]ἂν ἦν. ὥσ' ἐγὼ μὲ οὐδὲ ψέγω, οὐδ' ἐξελέγξω, δέδοικα δὲ μή τις [6]ὁμῶν χαλεπώτερον βλέπων, φῇ σιωπᾶν ζῶντα εἰ τοῖς αἰτίαις ἃς Σωκράτης εἶχεν, ὡς ἀναπείθων τοὺς νέους τοῖς πρεσβυτέροις καταφρονεῖν. καὶ ἐὰν δὲ λέγω ὅτι Περικλέα φασὶ καὶ τὰ ἴδια οὐδὲν ἀπιμόπτερον [7]βιῶναι Σωκράτους σεμνότητος ἕνεκα, καὶ ἐν τοῖς [8]στρατείαις τοῖς κοιναῖς λυσιτελέστερον εἰ Σωκράτους συμπαρόντος· ἐὰν ταῦτα λέγω, φήσεις με ῥητορεύειν. ὀκνῶ ταῦτα [9]ἐγὼ σὴν χάριν. ἀλλὰ [10]τοσοῦτο δέομαι πυθέσθαι, πῶς ταῦτα ἀναγκαῖον ἐγκαταμίξαι τοῖς διαλόγοις; ὃ γὰρ ἄν μοι θαυμαστὸν εἴη, εἰ μηδεὶς ἔχοι δεῖξαι, πειράσομαι
543 εἰπεῖν μικρῷ. εἰ γάρ τις ἅπαν τοῦτο [11]ἐξέλοι, ἀρξάμενος ἀπὸ σοῦ, πέπονθας δὲ σὺ μόνος τοῦτο ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν [12]πραττόντων τὰ τῆσδε τῆς πόλεως· ἢ καὶ [13]ἐπ' ἀπ' ἐκείνου. διὸ καὶ ἄττειν ἄρα πρὸς τὰ [14]πολιτικὰ πεῖν παιδευθῆναι, μέχρι σοῦ, ἀλλὰ μὰ Δία οὐκ ἔχω. εἰ τοῦτό τις [15]ἐξέλοι, τί χεῖρον ὁ λόγος γίγνοιτ'), ἢ τί ἧττον προτρέποι τὸν Ἀλκιβιάδην, ἐὰν ὥσπερ τὸ συνεχὲς [16]ἦν; ἁμαρτίᾳ γὰρ συνοικεῖς ᾧ βέλτιστε τῇ ἑαυτοῦ, καὶ ὁ λόγος σοῦ κατηγορεῖ. καὶ σὺ [17]σαυτοῦ. εἶεν. τί οὖν ἀφανοῦς δεῖ σεαυτοῦ; [18]πότερον ἕως ἂν νεὼς ἔχεις, ἢ ὑπομένειαν [19]πνῶν ποιεῖσθαι; τί χεῖρον ἐγίνετο ὁ λόγος, εἰ ταῦτα ὑπῳσί πως εἶχεν; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. εἰ γὰρ τῶν ἄλλων ποτὲ τῶν πολλῶν ἐβούλετο, [20]ὑπιμῖσαι προσωποποιΐας ἕνεκα σοῦ μειρακίου, ἐξὸν ὅσαπερ εἴρηκα ποιῆσαι. διείλεκται γάρπου καὶ περὶ τούτων ἰδίᾳ, ὡς οὐ χρὴ πρὸς τὰ δεινὰ ὁρᾶν αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀληθινοὺς ἀνταγωνιστάς. οὐκοῦν δεινὸν, εἰ Πλάτων μὲν κωμῳδεῖ Περι-

erat neceſſe, praefracto ſermone ſum uſus, ſed parco & modeſto; verum hic virum ſui temporis celeberrimum tam facile inſcitiae condemnavit, idque coram eo adoleſcente, qui quemvis poterat contemnere, cuique avunculus ac tutor etiam patris erat loco. Quapropter ut nihil ego nec reprehendo nec convinco, ita vereor, ne quis ferocius intuens, haec dicat iis eſſe criminibus affinia, quibus adoleſcentes Socrates ad ſeniorum contemptum dicebatur adhortari. Quod ſi Periclem dicerem & domi tam graviter, quam Socratem, vixiſſe, & militiae utiliorem fuiſſe, cum adeſſet, diceres me rhetoricari. Itaque haec in tuam gratiam omittam. Verum hoc ex te velim quaerere, ubinam iſta dialogis inſerere neceſſarium fuerit. Nec enim demirer, ſi nemo queat demonſtrare. Etenim, ut parvum adducam argumentum, ſi quis hoc totum tollat ab hoc loco, *Sed hoc non tibi ſoli accidit, verum & aliis multis, qui hanc Rempublicam gubernant*; aut etiam ab hoc, *Quare & ad Rempublica antequam ſis inſtitutus, proſilis*; uſque ad hunc, *At per Jovem non poſſum.* Hoc ſublato, qua in re pejor fiet oratio? Aut quid minus Alcibiadem hortabitur, ſi ſermo ita continuetur, *Extrema enim laboras inſcitia, vir optime, ſicut ratio te convincit, ac tu teipſum. Quid ergo de te facies? Utrum, ut nunc es, relinques, an curam adhibebis aliquam?* Haec ſi ita ſe haberent, quod eſſet orationis damnum? Equidem non video. Nam ſi alios quoſdam de plebe volebat incuſare ad excitandum adoleſcentem, poterat, id quod dixi, facere. De his enim proprie quoque alicubi diſputavit, non eſſe quenquam ſeorſum reſpiciendum, niſi veros luctatores. Ergo Periclem Plato nulla mo'us

1 Sic MSS. Vulg. πεφεισμένως. 2 Hyp & Bar. 7. τῷ κατ' — 3 Hyp. Bar. 7. μειρακίου. 4 Hyp. καὶ καταφρονήσας. 5 Hyp. ἀνὴρ. 6 Hyp Bar. 7. ἐμοῦ. 7 Hyp. βιῶναι καὶ. 8 Hyp. στρατείαις. 9 Bar. 7. ἐγὼ. 10 Hyp: Bar. 7. τοσοῦτον. 11 Bar. 7. ἐξέλθοι. 12 Παρόντων Bar. 7. Hyp. 13 Hyp. Bar. 7. ὅπ. 14 Bar. 7. πολεμικὰ. 15 Hyp. Bar. 7. ἐξελοίη, χεῖρων. 16 Hyp. Bar. 7. ἦν. 17 Hyp. σαυτοῦ. 18 Ita ex Platone & MSS. locum reſtituimus. Vulg. πότερον ἕως ἂν νεὼς ἔχῃς. 19 Hyp. Bar. 7. πνα. 20 Hyp. Bar. 7. ὑπιμῖσαι προσωποποιΐας.

ne-

κλέα μηδεμιᾶς ἀνάγκης ὄσης, ἡμῖν δὲ μηδὲ τοσοῦτον εἰπεῖν ἄνευ μέμψεως ἐξέσαι, ὡς ἀπεδήμησε Πλάτων εἰς Σικελίαν; [1] καί τοι [2] τί τοῦτο αἰσχυνόμεθα οἱ φιλοῦντες ἐκεῖνον; Παρ. 541
μενίδης τοίνυν ἔστιν αὐτῷ, συγγράμμα θεῖον. τί [3] οὖν πρὸς τὸ ἓν καὶ πολλὰ καὶ τὰς πολλὰς ταύτας τροφὰς τὸ γενέσθαι [4] Ζήνωνα παιδικὰ Παρμενίδου; πῶς τοῦτο ἀναγκαῖον ἦν προφέρειν ἀνδρὶ τηλικούτῳ; ἀλλ' ὅμως εἴρηκε [5] κόσμου τινὸς ἕνεκα τῶν λόγων. ἀλλὰ νὴ Δία ὡς Ὅμηρον μύρῳ χρίσας ἐκπέμπῃ [6] χελιδόνος πτιλῷ καταθείς, ὕπως ἡμεῖς [7] Πλάτωνα ἐκπέμπειν ἐκ [8] τῶν πόλεων ἐκελεύομεν ἢ μετ' αἰδοῦς τοσαύτης κακῶς αὐτὸν εἰρήκαμεν; ἢ τοῦτος [9] πάλιν αὖ τοὺς [10] Γοργίους λόγους παραιτούμεθα μὴ δυσχεραίνειν ἐὰν διαγράφωμεν, ὥσπερ ἐκεῖνα βούλεσθαι τὸν Ὁμήρου διαγράφειν, ὥσπερ εἴτις ἑλληνοδίκης πρὸς ἐπῶν κρίσιν ἡρημένος; ἀλλὰ [11] τοὺς ἑταίρους δὴ Πλάτωνος κωμῳδοῦμεν ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς Ὁμήρου, καὶ ταῦτα μέντοι πρὸς θεῶν τί δὴ λόγου προσαναγκάζοντος αὐτόν; ὃ γὰρ ἔγωγε ὑπονοῶ. οὐκ ἂν οἱ φύλακες καθ' αὑτοὺς ᾤκουν, εἰ μὴ κακῶς Ὅμηρος ἤκουσεν; ἀλλὰ γυναῖκες κοιναὶ ταῦτα ἐπανάγκαζον; ἀλλ' ἡ χιλιέτης [12] πορεία κρεῖττον ἂν εἴρητο αὐτῷ, εἰ μὴ Κρεώφυλος ἤκουσε κακῶς; ἀλλὰ τί τοῦτο ἐβούλετο αὐτῷ κωμῳδεῖν Ὅμηρον Ξενοφάνης; καὶ μὴν 545
οὐδὲ αὐτόγε τοῦτο παρητήσατο εἰς τοσοῦτον [13] οὔτε ἀρχόμενος τῶν πρὸς αὐτὸν λόγων, ὥσπερ ἡμεῖς πολλὰ παρητησάμεθα, οὔτε ἐν τοῖς ὕστερον· [14] ἀλλ' ἓν γάρ τοῦτ' εἶπε βραχύ, ὡς [15] οὐ πρόγε τῆς ἀληθείας πρωτεῖος ἀνήρ. ἡ δὲ ἀλήθεια οὐκ [16] ἐπανάγκαζε Κρεώφυλον ἄγειν εἰς λόγον. ἢ Πλάτωνι μὲν καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἐξέσαι διασύρειν οὓς βούλεται, καὶ διὰ τούτων ἑτέρους πάλιν· ἡμῖν δὲ οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν ἐκείνου τοὺς ἐκείνου λόγους [17] ἐλέγξειν ἐξέσαι; καὶ τὸ μὲν δὴ περὶ τῶν ἐπῶν ἀφῶμεν αὐτῷ,

necessitate traducet; nos ne hoc quidem sine crimine, Platonem in Siciliam fuisse profectum, dicere poterimus? Quanquam quid nos ejus pudeat? Parmenides utique illius extat, liber divinus. Quid ergo ad unum & multa, reliquaque similia pertinebat? Zenonem Parmenidi in deliciis fuisse? Ubinam hoc tanto viro necessarium erat objicere? Veruntamen dixit ornatus cujusdam causa. An vero quemadmodum ipse Homerum unguentis delibutum, & hirundinis honore affectum dimittit, ita nos Platonem ex urbibus emitti jubebamus, aut ipsi tanta cum licentia maledicebamus? An rursus, hos Gorgianos sermones si antiquemus, iram deprecabimur, quemadmodum ille Homerica ista vult antiquare, quasi judex carminum constitutus esset? An etiam Platonis sodales traducimus, quemadmodum ille Homeri, idque nulla cogente ratione, quam equidem possim animadvertere? Num custodes seorsum habitare non poterant, nisi Homerus male audiret? An uxores hoc jubebant communes? An etiam iter annorum mille minus recte fuisset expressum, nisi Creophylus male audisset? Verum cur Homerum frustra vellicabat? Atqui nullam petierat omnino veniam nec initio sermonis, ut nos multis verbis fecimus, nec in posterioribus; nisi quod hoc unum breviter dixit, non esse veritati praeferendum virum. At veritas non cogebat Creophylum in disputationem inferere. An vero Platoni licebit etiam nominatim, quos voler, tangere, & per hos rursum alios; nobis nec e factis quidem ipsius disputationes ejus licebit refutare? Ac de carminibus quidem permitta-

1 Καὶ οἱ Bar. 7. & Hyp. 2 Abest a Bar. 7. & Hyp. 3 Οὖν illud abest ab Hyp. 4 Init. Parmenid. *Cant.* 5 P. Steph. κόσμου. 6 Hyp. Bar. 7. τιμιῷ χελιδόνος καταχεὶς, 7 3°. de Rep. *Cant.* 8 Non agnoscunt Bar. 7. & Hyp 9 Hyp. Bar. 7. αὖ πάλιν. 10 Hyp. Γοργίου. 11 Hyp. ἑτέρους τοὺς. 12 De quo in fabula de Pamphylo, postr. de Rep. *Cant.* Male Hyp. πορεία. 13 Hyp. ὥστε. 14 Init. 10^mi. de Rep. *Cant.* 15 Hyp. Bar. 7. οὔτε. 16 Bar. 7. ἀπανάγκαζε. 17 Hyp. ἐλέγχειν.

mus

καταςάσεως γ' ἕνεκα τῆς πολιτείας διερευνᾷν· καίτοι κἀνζῶθα, τίς ἂν ἔχοι ὑπολαβεῖν αὐτός; τί δ' ὅτι [1] τοιοῦτον; εἰ μὲν γὰρ ὅλως ἔμελλες χρήσεσθαι τῷ ποιητῇ, χρὴ ὅλως ἐξαλείφειν, ἄγε μὴ ψεύσεσο. εἰ δὲ ἁπλῶς ἐκπέμπεις αὐτόν, ᾗ οὐδέσιν οὐδὲ ὧν ἐπαινεῖς ἐᾷς ὁμιλεῖν τῇ σαυτοῦ πόλιν, ψεύγματα σαυτῷ πρέχεις, τὰ μὲν ἐξαίρων, τὰ δὲ ἐγκαταλείπων. δῶμεν οὖν εἰ βούλεται ἡδύσματος ἕνεκα τῶν λόγων αὐτῷ καὶ ψατεβῆς [2] ταῦτ' εἰρῆσθαι. ἢ δεῖ τοῖς πεπολιτευμένοις ἅπασιν αὖθις ἐπ' αὐτὸν ἐπάνοδον; ἆρ' ᾗ φιλοτιμία λαμπρά; ἤδη γὰρ ἀποκαλύψας ἐγὼ λέγω. ἐκ τῆς πολιτείας. [3] ὦ φίλε Ὁμηρε, [4] εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἶ ἀρετῆς, περὶ εἰδώλου δημιουργὸς ὢν [5] δὴ μιμητὴν ὡρισάμθα. ἀλλὰ ᾗ δευτέρου καὶ οἷός τε ἦθα γινώσκειν, ὁποῖα ἐπιτηδεύματα βελτίους ἀνθρώπους ἢ χείρους ποιᾷ, ἰδίᾳ ᾗ δημοσίᾳ, λέγε ἡμῖν, τίς τ' πόλεων ψᾷ σὲ βέλτιον ᾤκησεν, ὥσπερ ψᾷ Λυκοῦργον Λακεδαιμόνιοι, καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολλαὶ μεγάλαι τε ᾗ σμικραί. σὲ δὲ τὶς [6] ἀπάτα πόλις νομοθέτην γεγονέναι, ᾗ σφᾶς ὠφεληκέναι. Χαρώνδαν μὲ [7] γὰρ Ἰταλία ᾗ Σικελία, καὶ ἡμεῖς Σόλωνα. σὲ δὲ τίς ἔξει τινὰ εἰπεῖν. ° Οὐκ οἶμαί γε ἔφη ὁ Λάκων. ὑκῶν λέγεταί γε ὑδ' ὑπ' αὐτῶν Ὁμηριδῶν. ἀλλὰ δὴ πόλεμος ἐπὶ Ὁμήρου, [8] ἐπ' ἐκείνου ἄρχοντος ἢ συμβουλεύοντος εὖ πολεμηθεὶς μνημονεύεται; ὑδείς. ἀλλ' οἷα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλαὶ ἐπίνοιαι, καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας, ἤπινες ἄλλαι ψάξεις λέγονται; ὥσπερ αὖ Θαλέω περὶ τῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχαρσίου τοῦ Σκύθου; ὀδαμῶς τοιοῦτον ὀδέν. ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ ἰδίᾳ τισὶν ἡγεμὼν παιδείας ζῶν αὐτὸς λέγεται Ὁμήρου γενέσθαι οἱ ἐκεῖνον ἠγάπων ὅτι συνουσίᾳ, καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδόν τινα πρέδοσαν βίου Ὁμηρικὴν, ὥσπερ Πυθαγόρας αὐτός τε ἐκαλλόντως ὅτι τούτῳ ἠγαπήθη,

547

mus ei, ut Rempublicam conſtituat, diſceptare; quanquam & hic poſſet eum quis ita excipere, Quid autem hoc eſt? Etenim ſi prorſus eras hoc poeta uſurus, oportebat prorſus, quaecunque non admitteres, expungere. Sin eum prorſus dimittis, nec quoquam ipſius etiam laudato permittis uti Rempublicam tuam, negocium tibi faceſſis, dum alia tollis, alia relinquis. Verum concedamus, ſi videtur, haec ab ipſo ad ſermones condiendos eſſe accita. At quid opus erat, omnibus abſolutis, ad ipſum reverti? Nonne haec eſt, ut aperte jam dicam, manifeſta contentio? *Dic nobis, amice Homere, ſi quidem non es a veritate tertius, cum circa virtutis ſimulacrum verſeris, quem nos imitatorem definivimus; ſed etiam ſecundus, & quae ſtudia meliores homines vel pejores tam publice quam privatim reddant, noviſti, quaenam urbs per te melius fuit gubernata, quemadmodum per Lycurgum Lacedaemon, & per alios multos aliae, tum magnae tum parvae. Quae vero civitas legiſlatorem te fuiſſe dicit, ac ſibi profuiſſe? Nam Charondam quidem Italia habuit ac Sicilia, nos autem Solonem. Te vero quaenam ſe dicet habuiſſe? Non arbitror, inquit Glauco. Itaque nec ab Homeridis ipſis refertur. Verum quod bellum Homeri tempore, ductu ipſius vel conſilio praeclare geſtum memoratur? Nullum. At quaenam inventa induſtrie excogitata, ceu docti mechanici, vel alia facta narrantur quemadmodum Thaletis Mileſii, & Scythae Anacharſidis? Nihil uſquam tale. Verum ſi non publice, num ſaltem privatim quibuſdam diſciplinae magiſter fertur Homerus fuiſſe, qui ejus amarent commercium, & poſteris Homericam quandam vivendi rationem traderet, quemadmodum Pythagoras tum ipſe ob hanc rem egregie charus fuit,*

1 Hyp. Bar. 7. τοιῦτο. 2 Hyp. Bar. 7. ταῦτης. 3 10°. de Rep. Sub init. 4 Deeſt εἴπερ in Jun. Bar. 7. & Hyp. 5 Bar. 7. δεῖ. 6 Hyp. αἰπάσιτιμ. 7 Abeſt ab Hyp. 8 Hyp. Bar. 7. ὑπ' ἐκείνου.

° Οὐκ οἶμαί γε ἔφη] Πρός τινα Λάκωνα ποιήμθ ὁ Σωκράτης τὸν λόγον ἁρπάζει τῷ ἐκείνου λαίχεσιν, ᾗ αὐτὸς λίγλ, οὐκ οἶμαί γε ἔφη ὁ Λάκων.

tum

καὶ οἱ ὕστερον ἔτι νεῶν τέγπον τὸν αὐτὸν ἐπονομάζοντες τῷ βίῳ, ἀλλ' ἀφθονεῖς πη δοκοῦσιν εἶ) σὺ τοῖς ἄλλοις; [1] οὐδ' αὖ ἔφη τοιοῦτον οὐδὲν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφυλος ὦ Σώκρατες ἴσως [2] τῷ Ὁμήρου ἑταίρῳ ἔτι πρὸς παιδιὰν φθονεῖν εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὁμήρου ἀληθῆ. [3] λέγεται γὰρ οὖν. ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' οἴει ὦ Γλαύκων εἰ τῷ ὄντι οἷός τε ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι Ὁμηρος, ἅτε περὶ τύπων ὢν μιμεῖσθαι ἀλλὰ γνώσεσθαι δυνάμενος, οὐκ ἂρ' ἂν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο καὶ ἐτιμᾶτο ἢ ἠγαπᾶτο ὑπ' αὐτῶν; ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲ ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης, καὶ Πρόδικος ὁ Κῖος, καὶ ἄλλοι πάμπολλοι 548
δυνάμενοι τοῖς [4] ἐπ' αὐτῶν παιδεύειν ἰδίᾳ συγγινόμενοι, ὡς οὔτε πόλιν, οὔτε οἰκίαν τὴν ἑαυτῶν διοικεῖν οἷοί τ' ἔσονται, ἐὰν [5] μὴ ὁ φὴς αὐτῶν τῆς οἰκίας ἐπιστατήσωσι· καὶ ὅτι ταύτῃ τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε [6] μόνον οὐκ ὑπὲ τῆς κεφαλῆς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι. Ὁμηρον δ' ἄρα οἱ [7] ἐπ' ἐκείνου εἰκὸς οἷός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν [8] ὀνίναι ἀνθρώπους, καὶ Ἡσίοδον ῥαψῳδεῖν ἂν περιιόντας ἂν εἴων, καὶ οὐ μᾶλλον ἂν αὐτῶν ἀντείχοντο τοῦ χρυσοῦ καὶ ἠνάγκαζον πρὸς σφίσιν οἴκοι εἶ), ἢ εἰ μὴ ἔπειθον, αὐτοὶ ἂν ἐπαιδαγώγουν ὅπη ἦσαν ἕως ἱκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; παντάπασιν ἔφη δοκεῖς μοι ὦ Σώκρατες ἀληθῆ λέγειν. οὐκοῦν τιθῶμεν ἀπὸ Ὁμήρου ἀρξάμενοι πάντας τοὺς ποιητικοὺς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶ), καὶ τἆλλα περὶ ὧν ποιοῦσιν, ἀληθείας οὐχ ἅπτεσθαι. ταῦτα ὦ πρὸς τῶν θεῶν τίνας τὰς ἀνάγκας, ἢ τίνα τὴν εὐπρέπειαν ἔχει; τίς ἀνέξεται Χαρώνδαν πρὸ Ὁμήρου τεθέντα καὶ Πρωταγόραν καὶ Πρόδικον καὶ ἄλλους πάμπολλους; ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος Πρόδικος ἐν τοῖς 549
αὐτῷ, πολὺ καθαίρει) μάλα γελοίως, καὶ ὁ [9] Πρωταγόρας ἐς τὸν Ἱππίαν παραβλέπει, καὶ ὁ Ἱππίας ληρεῖ. τί [10] ταῦτα φαίη τις ἂν τοῖς θαυμασίοις αὐτῶν δόγμασιν; ἀλλ' ὅμως τούτους τοὺς

tum etiamnum poſteri eandem vitae rationem appellantes, illuſtres inter alios habentur? Nec tale quicquam, inquit, proditum eſt. Etenim Creophylus, Homeri ſodalis, nominis cauſa magis etiam forte ridiculus videretur, ſi vera ſunt, quae de Homero traduntur. Aiunt enim permagnum fuiſſe ipſius contemtum, dum vivebat. Certe, inquam ego. Sed ſi re vera potuiſſet homines Homerus docere, ac meliores reddere, quaſi qui haec non tantum imitari, ſed etiam cognoſcere poſſet, putaſne, Glauco, futurum fuiſſe, ut multos pararet ſodales, ab iiſque coleretur & amaretur? An vero Protagoras Abderita, Prodicus Ceus, aliique permulti ſuis privatim perſuadere poterunt, eos nec civitatem nec familiam ſuam recte unquam adminiſtraturos eſſe, niſi ab ipſis inſtituantur; & ob hanc ſcientiam ſic amantur, ut eos ſuper capita propemodum circumferant amici; Homerum autem vel Heſiodum aequales illorum, ſi quidem ad virtutem potuiſſet homines perducere, verſificantes permiſiſſent vagari, nec iis potius, quam auro, adhæſiſſent, & ut ſecum domi eſſent, coegiſſent, vel ſaltem eos, ubi morabantur, viſitaſſent, donec affatim fuiſſent inſtituti? Omnino videris, inquit, recte dicere, Socrates. Itaque poetas omnes, ab Homero exorſi, ſimulacrorum virtutis atque aliarum rerum, quas decantant, imitatores eſſe ponamus, veritatem autem non attingere. Haec, obſecro, cujus erant neceſſitatis, vel quem habent decorem? Quis autem Charondam, Protagoram, Prodicum, atque alios permultos Homero praeferri patietur? At idem Prodicus apud eundem admodum ridicule decumbit, & Protagoras ad Hippiam reſpicit, atque Hippias nugatur. Quid haec, dicat aliquis, ad ejus admiranda dogmata? Veruntamen hos, quos alibi

1 Hyp. & Bar. 7. οὐδ' ἂν. 2 Hyp. & Bar. 7. ὁ τῷ. 3 Deſunt λέγεται γὰρ ὡς πολλή τις ἀμέλεια περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ' αὐτῷ ἐκείνου ὅτι ἔζη ante λέγεται ex Plat. *Cant.* 4 Hyp. Bar. 7. ὑφ' αὐτῶν. 5 Μὴ σφεῖς αὐτῶν τὰ παιδεύματα ex Plat. *Cant.* 6 Bar. 7. ὃ μόνον οὐκ, Hyp. ὃ μόνον — 7 Hyp. ἀπ' ἐκείνου. 8 Bar. 7. ὀνῆσαι. 9 In Protag. Sub init. *Cant.* 10 Bar. 7. & Hyp. ταῦτα σωτηλεῖ, φαίη.

de-

ἐπίρρωτι γελοίοις, ὀρθῶς δὲ εὐφημίας τέθειται, οὐχ ἵνα τούτους ἐπαινέσειεν, ἀλλ' ἵνα Ομήρῳ (ἀηδὲς μὲν εἰπεῖν, τὸ δὲ ἀληθὲς, ἀποκρύψασθαι [1] μὴ ἀνεχόμενος) ἐπηρεάσειε λέγω. τίς γάρ ἐστιν ὁ λέγων, [2] καὶ μὴν Τάνταλον ἐσεῖδον καὶ τόνδε μετεισενόησα; οὐκοῦν, ἐκείνους μὲν, ἀφ' τοῦ Ομήρου κωμῳδῆ, Ομηρον δ' αὖ δι' ἐκείνων. προσέθηκε δὲ καὶ Ησίοδον αὐτῷ γέλωνος. ὡς ἐγὼ θαυμάζω, τίνας ἂν τὰς βλασφημίας εἰς αὐτοὺς ἐποιήσατο, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν [3] διέβαλλον, [4] εἰ τὴν πολιτείαν ἀφῃροῦντο, ὁπότ' [5] ἀδὲν ἔχων ἕτερον προφέρειν ἢ ὅτι πλείους ἴσως τοῦ δέοντος ἐπαινοῦσιν, αὐτὸς ὕστερος ἀνομοίως αὐτοῖς προσεπήνεσεν. ἀτάρ, ὦ ἄριστε Καπίτων, ἐνεθυμήθην καὶ τοῦτο μεταξὺ τῶν λόγων, ὅτι πάντα εἰδωλά ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τοῦτο μὲν οἱ ποιηταὶ, μιμηταὶ εἰδώλων ἀρετῆς, τοῦτο δὲ ἡ ῥητορικὴ, πολιτικῆς
550 μοείας εἴδωλον. [6] εἰδώλων δὲ πλέον προσήνεγκεν φαίη [7] ἂν εἰς αὐτὸν Ομηρος. πότερον ζῶντα θερμότερα καὶ προσπετέστερα, ἢ τεθνεῶτα; ἐν οἷς φημὶ Πλάτωνα ἀποδημῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ φημὶ ζῶντα λέγειν, οὐ τὴν ἀποδημίαν κακίζων, ἀλλὰ τῇ ἀποδημίᾳ τὸν λόγον πιστούμενος. ναί. ἀλλ' ἀπεφηνάμεν αὐτὸν δόξης φιλοσοφίας, ὥσπερ ἐκεῖνος τοὺς μὲν τῆς τραγῳδίας ποιητὰς, οὐδὲ [8] ἐν λόγῳ τίθησιν, Ομηρον δὲ [9] τραγῳδιοποιὸν [10] προσείρηκεν, οὐ τοῦτον τούτῳ κοσμῶν, ἀλλὰ τούτους μὲν ἀφ' τοῦτον κολούων, τοῦτον δὲ ὡς τιμᾷ καθαιρῶν. [P] πλέον γὰρ οἶμαι τῆς τραγῳδίας Ομήρῳ [11] συνείδεσαν οἱ Ελληνες. Ἀλλ' Επίχαρμος δῆτα, δικαίως αὐτῷ, κωμῳδίας ἄκρος, ᾧ ζῶντι ἄριστα φαίην ἔγωγε ἔχειν ὅσα τῆς φωνῆς τῆς Αττικῆς ἐστὶν ἐγκυτάτω. οὐκοῦν δεινὸν, εἰ ὅστος μὲν καὶ [12] τραγῳδιοποιοὺς καὶ κωμῳδιοποιοὺς, καὶ πόλιν καὶ πολιτείαν, καὶ νόμους αὐτῷ καθίστησιν, ἡμῖν δὲ μηδὲ λόγου τινὸς ἐξέσται πρὸς αὐτὸν ἀμφισβητῆσαι καὶ ζῶντι οὐ μύρῳ ἐπα-

deridet, hic collaudat, non ut ipſos praedicet, ſed ut Homerum (veritas enim, quamvis dictu ſit inſuavis, non eſt tamen abſcondenda) infeſtet. Quis enim eſt, qui dicit, *Tantalus eſt etiam viſus*; &, *Poſterius vidi?* — Itaque ut illos per Homerica, ita per hos Homerum traducit. Heſiodum quoque pro additamento habuit. Quocirca mirari ſubit, quibus eos conviciis fuiſſet proſecutus, ſi civitatem ejus eſſent calumniati, vel Rempublicam deſtruxiſſent; poſteaquam, cum nihil eis objicere poſſit aliud, niſi quod plures fortaſſe, quam opus erat, laudaverint, tam diſſimilibus modis eos excipit. Verum hoc quoque optime Capito, aliud agens conſideravi, nihil aliud hominem, quam ſimulacra, in ore habere, ac tum poetas ſimulacrorum virtutis imitatores eſſe, tum Rhetoricam Civilis partis ſimulacrum. *Aula ſimulacris ſcatet*, — diceret ad ipſum Homerus. Non haec audaciora ſunt ac magis temeraria, quam noſtra, cum Platonem peregrinatum eſſe diximus, idque non peregrinationem ſugillantes, ſed ea cauſam noſtram confirmantes. An vero Philoſophiae privavimus eum opinione, quemadmodum ipſe tragicos quidem nihili facit, Homerum autem tragicum vocavit, non tam honoris gratia, quam ut & illos per hunc mutilaret, & hunc, dum honorat, deprimeret. Etenim plus, quam tragoediam, tribuebant Homero, ni fallor, Graeci. An etiam Epicharmum jure ſummum comicum ſtatuit, apud quem haec eſſe optima dixerim, quae ſunt Atticae dictioni ſimillima? Indignum erit igitur, ſi tragicos ipſe & comicos, & civitatem ſibi & Rempublicam atque leges componet; nobis autem ne de dicto quidem aliquo licebit cum ipſo diſceptare, idque non unguen-

1 Ita Bar. 7. Deſunt illa μὴ ἀνεχόμενος in Vulg. 2 Parodiae Platonis ex Odyſſ. λ'. extr. *Cant.* 3 Hyp. διέλλεον. 4 Lege ἤ pro εἰ. *Cant.* 5 Hyp. Bar. 7. ἐοὶ' ἔχων. 6 Odyſſ. υ'. extr. *Cant.* 7 Bar. 7. τίς ἄν. 8 Hyp. & Bar. 7. οὐ ὀλίγῳ. 9 Hyp. & Bar. 7. τραγῳδοποιὸν. 10 10mo. de Rep. *Cant.* 11 Hyp. συνῄδεσαν. 12 Hyp. & Bar. 7. τραγῳδοποιοὺς καὶ κωμῳδοποιούς.

P πλέον γὰρ οἶμαι] Τοῦτο τὸ οἶμαι, ὡς ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος φέρει.

tis

λείφουσιν αὐτὸν, ἀλλὰ λόγοις τοῖς εὐφημοτάτοις, καὶ ὧν οὐδ' ἂν αὐτὸς μείζους ἠξίωσεν ἀκούειν ὑπὲρ αὐτοῦ. [1] εἰ γὰρ ἓν μόνον εἴπομεν ἀρχόμενοι τοῦ λόγων τὸ πρὸς αὐτὸν, καλῶ δὲ ὅτι τῷ τολμήματι καὶ Ἑρμείῃ λόγιον, καὶ Ἀπόλλωνι μουσηγέτῃ, καὶ μούσας ἁπάσας, εἰ τοῦτο μόνον τὸ πάσας ἐπεθήκαμεν, τίς εἰς τοσοῦτον [2] ἂν ὠργώσθη Πλάτωνα; μὴ γὰρ τοι νομίσῃς ῥῆμα [3] ἄλλως ἐφόλκιον εἶναι τοῦτο, ὥσπερ Ὁμήρῳ ὅτι, [4] Μοῦσαι δ' ὀνέα πᾶσαι· ἀλλ' εἰ πρὸς τοῦ ἑαυτοῦ λέγειν ἔξεστιν, ἀμήχανον ὅσον ὅτι τὸ τῆς προθήκης. νὴ Δί' εἴποι τις ἄν. [5] ἀλλ' οὐ τούτοις μόνοις ἡμῶν πλείω προεργάζεται; τὰ δ' ἄλλα μετὰ εὐλαβείας ἀνήρ; [5] οὐκ Ἀριστοφάνει μὲν λύγξα προσάπτει, ὑδὲν πρὸς λόγον, μᾶλλον δὲ ᾗ παντελῶς πρᾶγμα ἄχαρι καὶ ἀπᾴδον τοῦ περὶ ἔρωτος λόγων· τοσοῦτον δὲ ἀπέχῃ τοῦ ταὐναγκαῖα ἢ τοῦ ἀληθῆ λέγειν, ὥστε ὄλιγου δεῖπου τινὰ συνουσίαν ἔψευσαι, ᾗ τοὺς τεθνεῶτας, [6] ὡς ζῶντας συμπλάττει. γνοίης δ' ἂν ἐξ αὐτῶν τῶν λεγομένων. Μαντινεῖς μὲν γάρ, [7] ὧν ὁ τῷ λόγῳ μέμνηται λέγων, ὡς ὅτι Ἀρκάδων διῳκίσθησαν [8] ὅτι τοῦ δεῖνος ἄρχοντος· Σωκράτης δὲ ἐτεθνήκῃ πρὸ τόσου ᾗ τόσου· ὁ δὲ Ἀριστοφάνης αὖπερ λύζει τε ᾗ λέγει ταῦτα πρὸς ὃν Σωκράτης· εἶτ' ἐκείνῳ [9] μὲν καὶ τὰ μηδαμῆ συμβαίνοντα ἔξεστι συμπλάττειν, κἂν ἔξω [10] φανερῶς ᾖ τοῦ λόγου· ἡμῖν δὲ ἄρα τίς μνησικακήσῃ εἴτι τῶν ὑπ' αὐτῆς προχθέντων ἠνέγκαμεν εἰς μέσον;

tis delibuto, ſed laudibus maximis, quibuſque nec ipſe de ſe majores audire ſuſtinuiſſet. Si enim hoc tantum initio ſermonis ad ipſum dixiſſemus, *Invoco autem ad hoc facinus & Mercurium Eloquentem, & Apollinem Muſarum praeſidem, & Muſas omnes*, ſi illud omnes tantum adjeciſſemus, quis ita Platonem unquam extuliſſet? Nec etiam exiſtimare debes, hanc vocem temere aſſutam eſſe, velut eſt apud Homerum, *Muſae deinde novem cunctae*; — ſed, ſi de meis mihi licet loqui, magna eſt hujus appendicis vis. An vero in hiſce ſolis curioſum ſe praebet, in reliquis cautionis eſt plenus? Nonne tum Ariſtophani ſingultum tribuit, nihil ad rem pertinentem, ac potius ingratum prorſus, & ſermonibus de Amore ineptum; tum a veritate aut neceſſitate tantum abeſt, ut conventum utique totum ſit mentitus, & mortuos, quaſi viverent, ſimul conjunxerit? Id autem ex iis, quae dicuntur, facile ſit perſpicere. Nam Mantinenſes quidem, de quibus tanquam de Arcadibus loquitur, quodam Athenis imperante ſunt diſſipati; Socrates autem tanto ante tempore diem ſuum obierat; Ariſtophanes vero ſingultit apud ipſum, & coram Socrate declamat. Et illi quidem etiam ea, quae nequaquam congruunt, quamvis nihil ad rem pertinent, licebit conjungere; nos vero ſi quod de factis ejus in medium protulerimus, quivis indignabitur?

1 Hyp. Bar. 7. εἰ μὲν γὰρ. 2 Hyp. Bar. 7. ἀνηρηκὼς. 3 Hyp. Bar. 7. ἄλλως. 4 Odyſſ. ω'. init. *Cant.* 5 In Sympoſio. *Cant.* 6 Hyp. εἰς ζῶντας. 7 Hyp. ὡς. 8 Imperante Dexitheo, Diodor. lib. 15. init. *Cant.* 9 Hyp. & Bar. 7. μὲν ἔνια καὶ μηδαμῆ. 10 Hyp. & Bar. 7. καὶ φανερῶς.

q Ἀλλ' οὐ τούτοις μόνοις] Ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ὁμήρου λόγοις πλείονι ἢ ἡμεῖς κατ' αὐτὸν χρῆται τῇ κατηγορίᾳ.

ORA-

ΑΙΓΥΠΤΙΟΣ.

ΑΠΡΩΗΝ ἦεσυ με πεεὶ τῦ Νείλου, ἐπειδή σοι ἀφ' Βεραχέων καὶ ὀπιπολῆς ἀπεκεινάμιλυ, καὶ ἅμα οἱ ἐπεισελθόντες ἀφείλοντο, ἐβυλήθην ἀναλαβὼν διελθεῖν σοι, καὶ ὥσπερ ἄλλοτι χρέος ἀποδῦναι πάντα τὸν λόγον· εἰρήσεται δὲ καὶ ταῦτα ὡς δυνατὸν ὀλιγοστάτοις. ἐπειδὴ γὰ καὶ μέχει τῆς Αἰθιοπικῆς χώρας ἀφελθὼν, καὶ αὖ-
553 τιὼ διερευνησάμενος Αἴγυπτον τετράκις τοσύμπαν, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἀνεξέταστον, ἢ πυραμίδας, ἢ λαβύρινθον, ἢ χ ἱερὸν, ἢ διώρυχας, ἀλλ' ὧν μὲ ἐν ταῖς βίβλοις τὰ μέτρα ἐνῆν ἐκεῖθεν πορισάμενος, ὧν δὲ μὴ ἐξ ἑτοίμου λαβεῖν ἦν ἐκμετρήσας αὐτὸς μετὰ τῶν πρ' ἑκάστοις ἱερέων καὶ ἀφηγητῶν· εἶτ' οὐκ ἠδυνήθην αὐτά σοι ἀφαιρώσασθαι, τὰ ὑπομνημάτων ἀφαφθαρέντων ἃ τοῖς σοῖς παισὶ ἀφεστέταξα ποιεῖσθαι· τοῦτο γ' ἂν ἔχοιμι τὸ ἔντε καὶ μικρὸν ἐρώτημα ἀπολῦσαι, τὸ πῶς ὁ Νεῖλος ἀνέρχεται, καὶ τίς ἡ αἰφασις ἣ ταναντία αὐτὸν πεποιθέναι τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς πεεὶ τὰς ὥρας τῦ ἔτους. μέμνησαι μὲν οὖν καὶ τότ' εὐθὺς ἀπεκεινάμιλυ, ὅτι κινδυνεύει πεεὶ Νείλυ σαφὲς οὐδεὶς ἁπλῶς ἔχειν λέγειν, ἀλλὰ λήρῦσιν εἰκῆ· οἱ μὲν γὰ πεὸς τὸ δοκεῖν αὐτοῖς ἰσχυριζόμενοι, οἷσθ' ἁπλῶς αὐτοὶ πάνυ τι πεπεισμένοι, αἰφανιούμενοι σχήματος ἕνεκα τῦ πεὸς τὺς πολλύς, ὅπως τὶ δοκοῖεν πεεὶ τῶν ἀδήλων ὀπίσασθαι· δίειμι δέ σοι καὶ νῦν, ἢ τὴν αἰτίαν ὑφ' ἧς τοῦτο συμβαίνει, ἀλλ' ὅτι ἁπλῶς
554 ταῦτα ἃ ἔκαστοι λέγουσιν. ἀνάγκη δ' οἷόν μνησθῆναι, καὶ [1] ὧν Ηεόδοτος ἀντιλέγων ἐλέγχει. φασὶ γάο τινες, ὅτι, ἢν οἱ ἐτησίαι τὸ ῥεῦμα ἀνακόπτοντες ποιῶσι τὴν ὀπίκλυσιν. εἰ γὰρ ἦν

ORATIO AEGYPTICA.

Refutatis aliorum opinionibus de cauſis Nili creſcentis, providentiae divinæ rem totam tribuit.

QUANDOQUIDEM ad ea, quae nuper ex me de Nilo quaerebas, breviter atque obiter reſpondi, ſimulque qui ſupervenerant, ſermonem interruperunt; volui ea repetere, totumque ſermonem quaſi debitum aliquod perſolvere: quanquam & haec, quam poterit fieri, breviſſime dicentur. Poſteaquam enim, cum ad Aethiopiam uſque progreſſus fuiſſem, & Aegyptum ipſam quater totam perluſtraſſem, nec quicquam reliquiſſem intactum, non pyramides, non labyrinthos, non templa, non alveos, ſed partim, quarum rerum menſurae poterant e chartis peti, inde adeptus, partim quarum non erant obviae, eas cum ſacerdotibus ac vatibus in locis ſingulis ipſe dimenſus eſſem; ea tamen integra tibi praeſtare non potui, quandoquidem commentarii, quos pueri tui meo juſſu confecerant, perierunt; hanc ſaltem unam atque parvam quaeſtionem explicare potero, quomodo Nilus creſcat, quaque de cauſa contra, quam alios fluvios, eum afficiant anni tempora. Et quemadmodum tunc etiam ſtatim reſpondere nos meminiſti, neminem fere quicquam de Nilo poſſe certi dicere, verum nugari pleroſque, ac partim ſuis opinionibus inniti, partim, cum nihil admodum ipſi cognoſcant, apud vulgus nonnihil ſimulare, quo videantur aliquam habere rerum incertarum notitiam; ita nunc quoque non tam, qua de cauſa id contingat, explicabo, quam non iis de cauſis, quas praetexunt ſinguli, fieri docebo. Caeterum ea quoque quæ refellit Herodotus, ex parte ſunt recenſenda. Ac primum Eteſiae fluxionem retundendentes, inundationem non faciunt. Etenim ſi

1 Initio Euterpes. *Cant.*

πρὸς τοῖς ἐτησίαις τὸ αἴτιον, εὔδηλον μήπου τῦθ' ὅτι μὴ πνευσάντων γε, οὐκ ἂν ἐγίγνετο ὁ πολλῦ δεῖ συμβαίνειν ὕτως. ἔτι δ' εἰ οἱ ἐτησίαι πρὸς μεσημβρίαν πνέοντες ἀνέτελλον τῦ Νείλυ ῥοωῦ, χρὴν δήπου καὶ τὺς πρὸς ἄρκτον πνέοντας ἀνέμους, τὸ αὐτὸ τῦτο ποιεῖν περὶ τὺς ἐπέκεινα ποταμοὺς, Τάναϊν λέγω καὶ Φᾶσιν, καὶ ὅσοι τύτοις ἐξῆς εἰσι. πολλοὶ δὲ πολλάκις ἤδη καὶ νότοι, καὶ οἱ πρὸ αὐτῦς ἀπὸ Λιβύης ἀναπνέοντες πρέτειναν, καὶ θέσεις ὥρας καὶ χειμῶνος, καὶ ὑδρεὶς τύτων τῶ ποταμῶ τῦτο ἔπαθεν, ἤκουσα γὲ τῶν γε ὀπιφανῶν. εἰ γὰρ αὖ φήσουσιν, ὅτι ἡ συνέχεια τῶ ἐτησιῶν ἀπωθεῖ τὸν Νεῖλον, ὅτι μὲν καὶ ὡς ἔπνεον ἄνεμοι μυριάκις διήρκεσ' οὐκ εἰς ἔλαττον χείμα, παραλείπω, ἀλλ' ὅγε Νεῖλος, οὐ μεσύντων ὑδ' ἡνίκ' ἂν ὦσι πρὸς τῷ λήγειν, τότε πληροῖ, ἵνα τῷ χείμῳ δῶμεν τὴ ὑπερβολήν, ἀλλὰ καὶ ἀρχομένων καὶ πεὶν ἄρξασθαι πολλάκις. ὥς' οὐκ ἂν τὸ συνεχὲς τῶν πνευμάτων αἴτιον εἴη, ἃ πρὶν εἶ κεκίνηκε. ἀλλὰ μὴν ὑδ' οἱ ἐτησίαι κατὰ τόμα παντάπασιν ἐκφυσῶσι τῦ Νείλυ, ἀλλ' εἰς τὴ ὄχθην τὴ Εφαν· οἱ γὰρ πλείους αὐτῶν εἰσι δήπου ζέφυροι. ὕτοι δ' ἀπὸ ἑσπέρας πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἀποτείνυσιν. οὔτ' οὖν παρὰ τὺς ἐτησίας ἀναπόπλεως δυνατὸς, εἴτε παρὰ τύτυς, τί δή ποτ' ὐ καὶ πάντες αὐτὸ πάσχουσιν ὅσοι τῷ Νείλῳ τὴ αὐτὴν ῥέυσι; πρὸς δὲ, καὶ γέλως ἤδη γίγνεται τὸ τῶν ἐτησίων παντελῶς. εἰ γὰρ παραδεξόμεθα τῦτον τὸν λόγον, καὶκεῖνο ἤδη χρὴ πεπιστεύειν, ὅτι ἀπιλιῶται μὲ πνέοντες, τὴ Ηιόνα τὸν ἰσᾶσι, καὶ ὅσοι τῷ Ιονίῳ κατ' αὐτὸ ὁμιλῦσι· ζεφύρων δὲ πνεόντων, ὁ Ρῆνος εἴσω χωρεῖ, καὶ ὑ διεξέρχεται πρὸς τὴ ἔξω θάλατταν· τῶν δὲ πρὸς Βορέαν οἱ πρὸς μεσημβρίαν πληθύυσι· νότων δὲ οἱ πρὸς ἄρκτῳ κατὰ τὰ αὐτά· καὶ ὕπως ὑ τὴ αἰτίαν ζητῦμεν, τί δήποτε ἐφ' ἑνὸς μόνυ συμβαίνει, τῦθ' ἅπασι περιθήσομεν ἐν κύκλῳ. καὶ πῶς ὐχ ὑπορφυὲς, μᾶλλον δ' ὅλως ὑπιλῆσμον, ζητεῖν μὲν, φασὶ ὁ Νεῖλος οὐκ πάντων, πάντας δ' ἀποφαίνειν τὸ αὐτὸ πάσχοντας, οὐκ τῶν αὐτῶν; καὶ μὴν εἰ μὲν θάτερὸς ἄλλος τοῖς αὐτοῖς ἐνέχοι, ψευδὴς ὁ λόγος·

555

556

causam rei continerent Eteſiae; iis non flantibus, nihil tale fieret: quod quidem aliter ſe habet. Deinde ſi Eteſiae flantes in Meridiem, Nili curſum inhiberent; oporteret etiam eos, qui flant verſus Septentrionem, ventos, hoc idem in ulterioribus fluminibus efficere, Tanaide videlicet ac Phaſide, & quicunque ſunt cum his conjuncti. Atqui multi ſaepe tum Auſtri tum his vicini venti ex Africa per aeſtatem totam atque hyemem ſpirarunt, neque horum fluviorum, qui quidem ſunt illuſtres, ullis quicquam tale ſenſit. Nam ſi hoc dicent, Eteſias continuatos Nilum repellere; ut omittam illos quoque, quos dixi, ventos millies diu perduraſſe, certe Nilus non medio tempore, nec extremo, quae res incrementum tempori tribueret, ſed primo quoque, ac nonnunquam ante illorum exortum impletur. Quocirca non poteſt ventorum continuatio motum eum efficere, qui ante illos extiterit. Quid quod non tam Eteſiae verſus oſtium Nili ſpirant, quam verſus orientis ripam: ſi quidem illorum plerique ſunt Zephyri, qui ab occidente ad orientem tendunt ſolem. Quapropter nec ab Eteſiis retundi poteſt, & ſi ab his, cur non idem cunctis accidit, qui ſimiliter, ut Nilus, fluunt? Quinimo ridiculi prorſus jam fiunt Eteſiae. Etenim ſi hanc recipiemus cauſam, illud jam credendum quoque erit, Subſolanos flantes Eridanum ſiſtere, & quicunque cum Ionio congruunt; ſpirantibus Zephyris, Rhenum retrocedere, neque in exterius mare excurrere; Boreae flatu, quae ſunt ad Meridiem flumina, creſcere; atque Auſtri ſimiliter, quae ad Septentrionem; atque ita, quod cur in uno ſolum contingat, quaerimus, id omnibus undique tribuemus. At quomodo non ſit abſurdum; aut potius oblivioſum, cum quaerimus, cur Nilo ſoli, id omnibus eadem contingere ratione oſtendere? Quinimo ſi nullus alius huic eſt rei obnoxius, falſum eſt argumentum;

ſin

εἰ δ' ἅπαντες, τί δεῖ λέγειν ὡς ὁ Νεῖλος μόνος; ἢ γὰρ ἃ χρὴ ζητεῖν, ἢ τὸ αἴτιον, ἃ τοῦτο. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκεῖνό γε δῆλον, ὅτι ἁπάντων ἐστὶν ὁ Νεῖλος, ἁπλῶς δὲ πάντας εὐμεταχείριστος, ὥστε μόνα τὰ τὰ χώματα ὑπὸ τῶν πνευμάτων ἀναχώπτεσθαι καὶ μεταπίπτειν. ὁπότε γὰρ μηδὲ τὰ βαθύτατα ἀποκλείεται τόγε παντελὲς ἀλλ' ἐκεῖθεν ἴσχει, πῶς τόνγε Νεῖλον, ὃς ἅπασαν Αἴγυπτον οἷός τ' ἐστὶν ἐπικλύζειν, ἠπειρώτην τε ἀνέμων, εἰκός ἐστι τοῦτο ποιεῖν; ὁρῶμεν δ' ὅτι ἁπλῶς αἱ τῆς θαλάττης ἠϊόνες οὐδ' ὅσα τενάγη καὶ λίμναι, μὴ ὅτι τοσοῦτον ἐπέχεται ὑπ' ἀνέμων τῶνγε δὴ πολλῶν καὶ σωρηδῶν, ἀλλ' οὐ πόσον φῶ τῆς αὐτῶν ἐκβαίνει χώρας· ἀλλὰ κύματα μὲν προσκλύσαντα ἐπαναχωρεῖ, τενάγη δὲ ἀτρεμῆ μένει· καίτοι ταῦ' ἐν τῷ ἰσοπέδῳ ῥᾷον κλιδηναί ἐστιν, ἢ τὰ πρὸς τὸ κάταντες ῥέοντα μεταγραφῆναι. ἃ μὲν, οὐδὲ τοῦτ' ἐστὶν εἰπεῖν, ὡς ἰσχυρότατοι τούτοις τοῖς
557 τόποις οἱ ἐτησίαι προσβάλλουσιν· ἀλλ' εἴτε ζέφυρος, εἴτε Βορέας, εἴθ' ὅς ποτε αὐτὸς εἰ δοῦναι δεῖ, τοῖς ἐγγυτέρω δήπου καὶ πρὸς αὐτῷ σφοδρότεροι καὶ βιαιότεροι προσπίπτουσιν· ὧν οὐδενὸς ὄντος πάμπαν, πῶς εἰκός ἐστι μόνον τὸν Νεῖλον, ὃς πρὸς τῷ πλείστον τῆς ἐκδρομῆς τῶν ἐτησίων ἀπέχειν, τοσοῦτον καὶ τῷ ῥεύματι; ἔτι τοίνυν, καὶ ὅλως ἀναγκαῖόν ἐστιν. ἃ γὰρ ὅτι ἀξιοῦσι τὰς ἐτησίας αἰτίαν παρέχειν, ἀφ' οὗ τοῦτ' ὁ Νεῖλος οὐκ ἐξίησιν εἰς τὴν θάλατταν, ἀλλ' ὅτι ἐπ' αὐτὰ τὰ χώματα ἐλθόντι, παντάπασι φυγεῖν ῥέων λαμπρὸς ἐν λαμπροῖς ἐτησίαις. ἃ λεκτέος οὖν ἔτι ἅτος ὁ λόγος τοῖς τι καὶ μικρὸν εἰδόσι περὶ Νείλου. ὡς εἰ τὰ ἀόπτων τὰ ἐν ποσὶν ἁπάσας εἰδόσας περὶ τὰ ἔξω διαφέρεσθαι, καὶ τὰ δῆλα τοῖς ἀδήλοις ὑπάγειν, ἀλλὰ μὴ τούτοις ἐκεῖνα πιστοῦσθαι, ἐάν πῃ ἐλλοχᾷ. τὰ τοίνυν χώματα ἅπαντα ἐάν τε φῶσιν ἐάν τε μὴ φῶσιν οἱ δικασταί, ἐξίησι (καὶ τοῦτ' ὀφθαλμοῖς ἁπλῶς καὶ λόγῳ κεῖνται) καὶ ἁπλῶς ἐπεκβαχεύει ἅτοσι, ἃ δ'
558 ἐφ' ὅσον τὰ τῶν ἄλλων καὶ πολλῶν ποταμῶν, ἀλλ' εἰς ὅσον ἐοικὸς ἃ μείζους τοῦ ποταμοῦ ἐξιενεῖσθαι, καὶ ἐπιπολύ γ' αὖ πλέον τοῦ ῥεῖθρος ἢ ἃ χειμῶνος. ἔγωγ' οὖν ἤκουσα τοῦτο

sin omnes, cur Nilum ſolum dicimus? Aut enim quaerenda non eſt, aut haec non eſt cauſa. Quid quod nec hoc eſt obſcurum, non eſſe minimum inter fluvios Nilum, aut ita praeter caeteros tractabilem, ut ejus oſtia ſolius vento retundantur, ac retiliant? Cum enim ne minima quidem ita prorſus occludantur, ut non effluant; quis Nilum credat, qui totam poteſt Aegyptum inundare, ventis coactum id pati? Jam nec maris littora videmus, nec vada vel ſtagna ventis magnis atque crebris quicquam inhiberi potius, quam longiſſime ultra locum ſuum procedere; cumque fluctus alludentes recedant, immota remanent vada; cum tamen ea, quae planum occupant locum, facilius impelli poſſint, quam quae deorſum fluunt, repelli. Neque vero dici hoc poteſt, aſperrimos in haec loca Eteſias incumbere; cum ii, ſive Zephyri, ſive Boreae, ſive qualeſcunque ſint, proxima quaeque violentius ac gravius urgeant; quorum cum nulli contingat idem, cur ſolus hoc patiatur Nilus, qui praeterquam quod ab Eteſiarum exortu diſtat longiſſime, fluxione quoque non parum praeſtat? Denique res eſt etiam plane impudens. Neque enim, quoniam Eteſias cauſam continere volunt, idcirco Nilus in mare non effluit, verum ſi quis ad ipſa veniant oſtia, fluxionem videbit manifeſtam flantibus Eteſiis. Quapropter non eſt haec amplius apud eos proferenda cauſa, qui vel tantillum habent Nili notitiae. Quamobrem ſi abſurdum eſt, praeſentibus rebus non intellectis, de remotis diſputare; certa quoque incertis potius, quam haec illis confirmare, ſi liceat, ineptum fuerit. Jam oſtia cuncta, velint nolint judices, excurrunt (atque id viſu, non ratione comprehenditur,) neque id brevi ſpacio, aut quouſque aliorum fluminum oſtia, verum quouſque maximi oſtia fluminis eſt veriſimile procedere; idque aeſtate magis fere quam hyeme. Illud certe de viro nequaquam mendaci,

δὴ τὸ τῦ Δημοσθένους, ἀνδρὸς ὐδαμῶς οἴῦ τε ψεύδεσθαι, Δίωνος ἑταίρου ἡμετέρου, καὶ πραγμάτων καὶ λόγων ἐμπείρου, ὃς ἔφη πλεῖν ἐπ' Αἰγύπτου θέρους ὥρᾳ, καὶ γῆν ὔπω φαίνεσθαι, ἀλλ' ἀπέχειν ὅσον μηδὲ τεκμήρασθαι, τὺς δὲ ναύτας ἀρύσασθαι, εἴτ' ὢν ἐπεῖξαι, εἴτε καὶ ἄλλως βυλομένους ὑπισχνεῖσθαι τοῖς ἐμπλέουσιν ὕδωρ καθαρὸν καὶ πότιμον ἐκ πολλοῦ κάτωθεν ὑπὸ τοσῦτον ὑπορρεῖν τὸν Νεῖλον, τῆς τε γῆς ἔξω καὶ τῆς αὐτῆς θαλάττης ἄνω. καί τοι εἰ τὰ σώματα ἴσατο ἔσω τῶν ἐτησίων αὐῶν, πῶς εἰκὸς ἦν τὺς τοῖς ἐτησίοις μέσοις καταίρονθας, ἐν μέσῃ θαλάττῃ τὸ τῦ Νείλου ὕδωρ λαμβάνειν; καὶ μὴν καὶ αἱ λίμναι ὅταν ἀρκύντως ἡ γῆ βρεχθῇ, μεθιεῖσαι πάλιν εἰς τὸ θάλαττον ἔσω τῦ Αἰγυπτίου. πῶς οὖν ἂν ἐξέρρεον, εἴπερ ἐκώλυον οἱ ἐτησίαι; ὡς ἐκεῖνό γε ἁμάρτημον, ᾗ μὲν σῶμα καὶ ἡ πέφυκε ῥεῖν ὁ ποταμός, καὶ βιαιότατός ἐστιν αὐτὸς αὑτῦ, τὺς ἀνέμους ἀνθισταμένους ἔργειν, [2] ὅθ' εἰς τὰς λίμνας χυθεὶς ἡσυχάζῃ, μηδαμοῦ τὰ πνεύματα ἀποκωλύειν, ὅταν δέη 559
σῃ τῆς ἐκροῆς. ἀλλὰ τῦτον μὲν τὸν λόγον ὥσπερ ἐν ταῖς γραφαῖς ἐνίσχυεν ἐκχεούσῃ τὸ, παντὶ ὁρᾷν εἰ ῥέοντα τὸν ποταμόν, καὶ ὃ λέγω πολὺ ἐρρωμενέστερον τῦ θέρους, ὡς ἂν ἐκ πλήθους ἢ τῦ χειμῶνος. εἰ γὰρ ἐξεπίτηδες ἔδει τὐναντίον τῦ συμβαίνοντος εἰπεῖν, οὐκ ἦν ἄμεινον εὑρεῖν. ἕτερον δ' ἐξεταστέον ἄνδρα τε καὶ λόγον, [3] ὃς φησι, Νείλου μὲ αἶδε καλλιπάρθενοι ῥοαί. ὃς ἀντὶ ἰδίας ψεκάδος, Αἰγύπτῳ πέδον λαβυκῆς ταχείσης χιόνος, ἀρδεύῃ Νεῖλος Αἰγύπτῳ γύας. ἐκ τῦ ταχείσης; πότερον τῆς ἐν Σκυθίᾳ; ἢ τί τῦτο πρὸς τὸν Νεῖλον; ἀλλὰ τῆς ἐν Αἰθιοπίᾳ, ἢ ἔτι πρόσω; ἀλλὰ τῦτ' ἐκείνου γελοιότερον. ὁρμᾶται μὲν γὰρ ἐκ τῶν θερμοτάτων ἐκ οἰκουμένης ὁ Νεῖλος δήπου, καὶ πρόεισιν εἰς ἥπιον αἰεὶ θέρμης, ὧν χρῆν ἴσμεν ὡς εἰπεῖν, ἔτι θερμοτάτην Αἴγυπτον, ἐν δὴ ταύτῃ χώρᾳ μοι ἤδη γίγνεται. πῶς οὖν δυνατὴ πίπτειν χιὼν ἔστιν ἐν τοιαύτῃ φύσει χώρας, ἄλλως τε καὶ τοσαυτη, ὅση τὸν Νεῖλον ἐγείρει; ὅπου γε δὴ δ' οἰκεῖν ἔτι φασὶν εἴ) 560

ci, quod ait Demoſthenes, audivi, de Dione amico noſtro, rerum & verborum perito, cum diceret, quando in Aegyptum aeſtate navigabat nec etiam apparebat terra, verum aberat longiſſime, tum nautas ſive per neceſſitatem ſive per oſtentationem, puram & potabilem aquam ex imo fundo hauſiſſe; uſque eo Nilum extra regionem ſuam in mare profluere. Atqui ſi ejus oſtia ſiſterent Eteſiae, quomodo poſſent, qui mediis Eteſiis ſolverunt, aquam Nili in medio mari nanciſci? Quid quod ſtagna, poſtquam ſatis humoris terra concepit, rurſus ab Aegyptiis emittuntur in mare? Quomodo autem affluerent, ſi obſtarent Eteſiae? Eſt enim illud abſurdum, ut ad oſtium, quo loco fluxio cernitur, & rapidiſſimus eſt fluvius, venti impedimentum praebeant; ubi in ſtagna diffuſus quieſcit, nuſquam effluvio reſiſtant. Sed haec quidem opinio, velut exceptionibus, eo refellitur, quod omnibus eſt perſpicua fluxio, eaque rapidior, ut dixi, aeſtate, quam hyeme. Nam ſi de induſtria contra quam ſe res habet, eſſet dicendum, non poſſet id confirmari melius. Alter autem vir atque ſermo diſcutiendus eſt, qui ſic ait, *Nili fluenta pulcra ſunt haec virgine, Qui rore pro dio locorum candida Aegyptiorum nive liquente agros rigat*. Quanam liquente? Num quae eſt in Scythia? Quid autem illi cum Nylo? An quae eſt in Aethiopia, vel etiam ulterius? At hoc etiam magis eſt ridiculum. Oritur enim Nilus e calidiſſimis terrae partibus, & ad minus calidas ſemper procedens, in Aegypto, quae nobis eſt de iis etiam fere calidiſſima, nobis demum apparet. Qui poteſt igitur in tali regione nix cadere, tanta praeſertim, ut Nilum excitet? Ubi enim ne habitare quidem aiunt quenquam pro-

1 Olynth. 2. *Cant.* 2 Οὐδ' *Cant.* 3 Euripid. init. Helenae. *Cant.*

pter

ἀφ' χαῦμα, ποῖαν εἰκὸς εἶναι χιόνα, ὑφ' ἧς γίγνεσθαι ῥεῦμα τοσοῦτον; ὅμοιον γάρ ὅτι τοῦτό γε, ὥσπερ ἂν εἴτις τοὺς ὀπὶ τῇ Αἴτνῃ κρατῆρας, ἀπορρεῖ εἰ) χρυσάλλου βιάζοιτο, ἢ εἴτις τὼ μὲν χιόνα θερμαίνειν, τὸ δὲ πῦρ ψύχειν ἐπιχειρεῖν λέγειν. ὅταν γὰρ ὁ αὐτῇ τῇ χώρᾳ τῆς θέρμης πηγῇ τις εἰ) χιόνα, πῶς ἄν τοιοῦτον γίγνεται; ὥσπερ ἐξ Ὀδρυσῶν, ἢ Βισαλτῶν τὸν Νεῖλον ὁρμώμενον, ἀλλ' ἄχ ὅθεν οὐδ' εἰπεῖν ἔχομεν πλεῖόν γε δὴ ὅτι αἰεὶ ἀναπλέοι εἰς θερμότερα ἀφικνῇ, ἕως οὐκ ἔστιν ἀντιοχεῖν. καὶ ὡς ἔοικεν, Αἰγυπτίων μὲ οἱ μὴ ἀποδημήσαντες, οὐδὲ εἶδον χιόνα, ἀλλ' ἄν' ἑτέρου λέγοντος δυώμενοι μαθεῖν, (ἡμεῖς γοῦν ὥσπερ ἄλλό τι τῶν ἀτόπων ἀφηγούμενοι, διδάσκειν οὐκ εἴχομεν· ἀλλ' ὥσπερ ὅσα ἑρμηνέως ἐδεῖτο ὅλως πρὸς τὰς βαρβαρίζοντας αὐτῶν, οὕτω τοῦτο γνωστὸν ἦν) οἱ δ' ὅτι τῇ τῆς μεσημβρίας ἀρχῇ, χιόνος πλέον ἢ θέρμης ἔχουσι; καὶ τί γένοιτ' ἂν τούτου τραγικώτε-
561 ρον ψεῦσμα, ἀντ' Εὐριπίδης ἀντ' Αἰσχύλος αὐτὸς σωθῇ; καὶ αὐτῆς γοῦν Αἰγύπτου τὰ πρῶτα πρὸς τὰ τελευταῖα πλεῖον ὡς εἰπεῖν διαλλάττει, ἢ ἄλλο ἔθνος πρὸς αὐτὴν Αἴγυπτον· τοσοῦτον τὰ ἄνω πρόσφορα χαύματι. ἃ τοίνυν πρὸς τὰς ἐσχατιὰς τῆς Αἰγύπτου οὔτε συμβαίνει οὔτε τις ἤκουσε πώποτε, πῶς ταῦτ' εἰκὸς ἐπ' ἀρχῇ τῆς μεσημβρίας εἶναί ποτε φῆσαι; χρύος καὶ πλῆθος χιόνος τοσοῦτον, ὥστε τὸ ἐκείνης ὕδωρ πλέον, ἢ τὸ κύειον εἰ) τὸν ποταμόν· καὶ πνεύματα μὲν μεσημβρινὰ, πνευμάτων πάντων σωίσμεν ὄντα θερμότατα, καὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον μεσημβριάζοντα, τὰ εἴσω φλέγοντα· ὁ δὲ τῶν ἐσχάτων ὅτι κρυμῶν καὶ χειμώνων καὶ τῆς παρ' ἡμῖν ὥρας, ἡνίκ' ἂν ἧ χειμεριωτάτη, τοῦθ' οὕτως ἄφθονον εἶναι τοῖς ὧδε πλέουσιν οὐκ αἰσχυνούμεθα, ἐὰν μὲν αὐτοὶ λέγωμεν τὸν λόγον, ὡς ἀναγδὴ ψευδόμενοι, ἐὰν δ' ἑτέρους λέγουσι πιστεύωμεν, ὡς ῥᾳδίως ἐξαπατώμενοι. μικρῷ δ' ἔγωγε δέω λέγειν, μόνον τοῦτο μὴ δ' ἐπείσακτον εἶναι τῇ χώρᾳ, καθάπερ φύσιν πολέμιον. καὶ μὴν ὅπηγε σπουδάζεται τὼ θερμῷ ὥρᾳ, ἅπαντες

pter aestum posse, qualem sit esse nivem verisimile, quae tantum flumen faciat? Etenim hoc perinde dicitur, ac si quis Aetnae crateras defluvium esse crystalli contenderet, aut si nivem calefacere, ignem refrigerare auderet dicere. Nam cum in ipsa caloris regione quis nivem ponit, non aliter loquitur, quam si ab Odrysis aut Bisaltis veniret Nilus, non autem ex eo loco, quem vix nominare possumus, nisi quod ad calidiora loca semper eousque pervenitur, donec jam aestus ferri non potest. Cum autem Aegyptii, qui nunquam sunt peregrinati, nivem ne viderint quidem unquam, neque quid ea sit, intelligant (nos quidem cum hoc illis instar portenti cujusdam exponeremus, nunquam eos docere potuimus; verum tanquam interprete erat ad eorum barbariem opus, adeo res erat illis nota) an qui initium Meridiei occupant, plus nivis quam caloris habent? Quod vero magis tragicum reperiatur mendacium, sive Euripides, sive Aeschylus ejus sit autor. Jam ipsius Aegypti primae partes a postremis amplius fere differunt, quam ab ipsa Aegypto gens alia; quandoquidem superiora multo plus caloris habent. Quare quae in extrema Aegypto nunquam cernuntur, nec a quoquam audita sunt, ea quis unquam in ortu Meridiei reperiri dixerit? Nempe frigus, ac nivem tam copiosam, ut ejus aqua major sit, quam alvei; cumque ventos, qui flant a Meridiei, sciamus omnium esse calidissimos, & ipsum Solem meridianum subjecta pleraque comburere; quod est extremi frigoris, atque hyemis asperrimae, & nostri caeli, cum est hyemale maxime, id nos illis tam copiosum praebere non pudebit, sive nostra sit oratio, qui tam impudenter mentiamur, sive aliorum credamus sermoni, qui tam facile fallamur? Quinimo dixerim illud propemodum in eam regionem ne importari quidem posse, quasi natura sit inimicum. Et quanquam aestate, ut novimus, studiose

σωίσμεν, ἀλλ' ὅμως πάντ' ἂν εὕροις ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει τῇ Ἀλεξάνδρου πλὴν τύτυ· 562
χώτοι κράσπεδον Εὐριπίδυ φωνῇ μάλις' ἅπτις αὐτὴν Αἰγύπτιν προσείποι. εἶθ' ὁ μηδ' ἐπεύ-
σαχθον αὐλοῖς ἐπὶ θέρυς νόμῳ, τῦτ' ἄγειν τ Νεῖλον θέρυς ὥρᾳ τοσῦδον πλήθῃ, πάντων γε ἥκι-
στά μοι δοκῇ. ἢ πρὸς μὲ Εὐριπίδην τε ἢ Αἰσχύλον, ἢ ζῶντα ἴσως ἂν ἱκανὰ, ἀλλὰ πέρα τ
ἱκανῶν, ὅτωγε σαφῶς ἢ πρὸ ποδῶν ὄντος ἔ ἐλέγχου, ἢ δεικνύντος ὅλως τὸ ἀδύνατον, ὥσπερ
ἐν τοῖς ἄνω τ ἐκροῆς. ἴσμεν δὲ ὅτι τ τ πολλῶν δόξαν ἤδη, ἢ τὺς χαριέντως τὺς πεποιη-
κότας αὐτήν. οἱ φασὶν ὕειν πρὸς τὺς ἄνω τόπυς ὅταν ὦσιν ἐτησίαι, καὶ τὰ νέφη πρ' ἡμῶν
ἐλαυνόμενα ἐκῆ καταῤῥήγνυσθ, ἐκ δὲ τ ὄμβρων τ Νεῖλον πληρύμενον, εἰκότως μείζω τῦ
θέρυς ἢ τῦ χειμῶνος εἶ). δεῖ τοίνυν σε μαθεῖν τὸ συμβαῖνον ἅπαν πρὸς τ ἀνάβασιν. ὁ γὰρ
Νεῖλος, ἡνίκ' ἂν αὐτῷ ὡραῖον ᾖ, κατέρχε τὰ ὑψηλὰ, κατέρχε δὲ ὑ φανερᾷ τῇ προθήκῃ,
ὑδ' ὥστε ὀφθαλμῷ γνῶναι τὸ ὕδωρ ὑπφεύμενον· ἀλλ' ἀρξάμενο ἀπὸ δακτύλων ὀλίγων,
ὑπιδίδωσι τοσῦδον, ὥσ' ἐν μησὶ μικρο τέτταρσι, τὺς τέτταρας ἢ πεντεκαίδεκα πήχεις πλησῦν πρὸς Μέμφιν, κἂν τύτῳ τῷ προθήκην ἄδηλον αἰεὶ παρεχόμενος, ἢ ἐπὶ τύ- 563
τῳ σημαίνων, τ καταλαμβάνειν ἐξῆς τ γῆ. πρὸς δὴ τί τῦτο λέγω; ὅτι φασὶν ὥσπερ
τὺς πρ' ἡμῶν ποταμὺς ἐκ τ ὄμβρων ὑ χειμῶνος αὔξεσθ, ὕτω τ Νεῖλον ὑ θέρυς ἐκ τ
ὄμβρων. εἰ τοίνυν τῦτ' ἀληθὲς ἦν, πρῶτόν μὲ κατιόντ' αὐτὸν ἐξαίφνης ἔδει φαίνεσθ μετέω-
ρον. ὥσπερ γὰρ ὅταν κατ' γῆς ἢ στερεοῦ φέρηται ῥεῦμα, ὕτως ὅπῃ ὑ ἀρχαίᾳ τὸ ἐκ τ ὄμβρων
ὑπόθει κεχυρτωκός. Ἆρα τί οὖν ὑ καὶ περὶ τ Νεῖλον ζῳτὸν τῦτο γίγνεται; ὑ γὰρ δήπυ,
ἅμα μὲ εἰς τὺς ἀναφέρειν δεῖ καὶ τοῖς αὐλοῖς τεκμήρεσθαι, ἅμα δ' ὑ τοῖς αὐλοῖς ἐπ' ἀμφοῖν
χρῆσθαι σημείοις. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἅπαξ ποτὲ ὕτω συνέβη, λόγος ἦν· εἰ δ' αἰεὶ τῦτον τὸν
τρόπον αἴρεται, τί ἂν εἴποιεν; πρῶτον μὲν τοίνυν ἢ μέγιστον ὅπερ λέγω τῦτο σημεῖον ὡς

dioſe conquiritur, omnia tamen facilius in magna Alexandri urbe, quam hoc, reperias; cum tamen is Aegypti limbus cum Euripide jure poſſit appellari. Quod igitur per aeſtatis vim ne importari quidem poteſt, id Nilum per aeſtatem tam copioſum adducere, minime rationi videtur, conſentaneum. Et ad Euripidem quidem atque Aeſchylum haec forte plus quam ſuffecerint, cum tam manifeſta ſit probatio, quaeque rem prorſus fieri non poſſe doceat, quemadmodum in effluvio ſupra contigit. Nunc autem ad vulgarem accedamus opinionem, & qui eam eleganter ſubjecerunt. Aiunt hi in ſuperioribus partibus, cum flant Eteſiae, pluere, & a nobis abactas nubes illic diſſolvi; tum ex imbribus auctum Nilum, majorem aeſtate, quam hyeme, cerni. Itaque quod in incremento Nili contingit, eſt cognoſcendum. Nilus enim, cum tempus eſt, creſcit, idque non manifeſte, nec ut viſu deprehendi poſſit; verum a paucis digitis exorſus, adeo creſcit, ut intra menſes fere quatuor, cubitos quatuordecim aut quindecim apud Memphim contineat, cum interim incrementum ſemper habeat obſcurum, atque eo duntaxat perſpicuum, quod regionem deinceps inundat. Ac cur hoc dico? Quoniam Nilum aiunt aeſtate, ſicut noſtros fluvios hyeme, imbribus augeri. Jam ſi id verum eſſet, primum oporteret eum ſubito creſcere. Nam quemadmodum ſuper terram vel aliud quid ſolidum fertur humor, ita ſuper alvei aquam pluvia decurrit. Cur igitur idem Nilo non contingit? Neque enim ſimul & eodem aliquid oportet referre, atque confirmare, nec eodem in utramque partem uti teſtimonio. Etenim ſi id ſemel duntaxat contigiſſet, aliquid dici poſſet: ſin eo modo ſemper augetur, quod afferemus? Atque hoc primum eſt & maximum argumentum, plu-

1 In Theſeo. *Cant.*

via

ὐκ ἐξ ὄμβρων ἄρχεσθαι, ὅτι ὐκ ἐμπλήκτως ὐδ' ὀξέως, ὐδ' ὡς ἂν τύχῃ φέρεσθαι, ἀλλ' ὃ δὴ λέ-
564 γουσιν Αἰγύπτιοι, ἐργάζεσθαι ὥσπερ ἄλλοτι· καὶ αἰεὶ τὸ ἔργον αὐτῷ κατὰ λόγον χωρεῖ. ἔπειθ' ὁπόταν
λήξωσιν οἱ ὑετοί, καὶ ὁ πολὺς δήπου τῶν ποταμῶν ὄγκος πέφυκεν ὑποῤῥεῖν ὐκ εἰς μακράν. πῶς
ἂν οὖν ὅτι τοσοῦτον τοῦτον αὐταρκεῖν φήσομεν ὐκ τοιαύτης αἰτίας; ἀφομοιοῦντες γὰρ αὐτὸν, καθ'
ἄλλον τρόπον ποιοῦμεν ἀνόμοιον· καὶ δύο τὰ ἀτοπώτατα μίγνυμεν. θέντες μὲν, ὐκ ὁμοίως ἔχειν
τοῖς ἄλλοις, εἶθ' ὅμοιον ἀποφαίνειν πειρώμεθα· ὅμοιον δ' αὖ πιθέντες, δείκνυμεν ὐκ ὁμοίως
διακείμενον. εἰ μὲν γὰρ τρισὶν ἢ τέτταρσιν ἢ καὶ πλασίαις που τούτων ἡμέραις ὐκ πληροῦτο
αὐτῷ τὸ κεφάλαιον, ἢ μὴ πολλοστόν γ' ἦν τοσοῦτον ὅσον παντὸς χρόνου τὴν ἀναβάσεως, τάχ' ἄν τι
κομψὸν εὕρισκε. εἰς τέτταρτον γὰρ μῆνα μάλιστα ἐξικνεῖσθαι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑψούμενον, τίς
λόγος ἐστὶν ἐξ ὑετῶν; καὶ μὴν ὐδ' οἱ πρὸ ἡμῶν ποταμοὶ συνεχῶς ὅσον χειμῶνος τέτανται· ἀλλ'
ὕσαν, ἐπῆλθον· ἐπαύσαντο, ὑφεῖσαν· μείζους καὶ ἐλάττους διατελοῦσι γιγνόμενοι κατὰ τὰς ὄμ-
βρους αὐτοῦ ὅσον χειμῶνος, ἐκ μεταβολῆς. χρὴν τοίνυν καὶ τὸν Νεῖλον εἰκὸς ἐξ ὑετῶν ἤρετο, μὴ
565 διηνεκῆ τὴν αὔξησιν ἴσχειν, μηδ' ὅτι πεφυκὼς αἰεὶ χωρεῖν ὅτι τὸ πλεῖστον καὶ μέγιστον, ὐκ
ὅσον βραχυτάτου καὶ σφόδρα, μέχρι ἐξεπλήρωσεν, ἀλλ' ἀνώμαλον καὶ μεταπίπτουσι καὶ τὴν ὅτι δό-
σιν καὶ τὴν ἀναχώρησιν ἔχειν ὐ μέρει. ὥσ' ὐκ ἂν ἦν τὸ λεγόμενον αὐτὸ τοῦτο ἀνάβασις ὅσον Νεί-
λου, ἀλλ' ἀναβάσεις ἂν ἦσαν πολλαί, καὶ πάλιν ἀποῤῥοίαι ὅσον θέρους ἑκάστου, καθάπερ καὶ τῶν
ὄμβρων συνέβη. ἔτι τοίνυν ὥσπερ τοῦ χειμῶνος ὁ συνεχεῖς τοὺς ὄγκους ἔχουσιν οἱ ποταμοί,
ὅτου καὶ τοῦ θέρους σπάνιοτε ὅτι διδόασι πρὸς τὴν ὀχέσιν τὴν οὖσαν ἡνίκ' ἂν ὕσῃ. ἔτι τοίνυν
ἃ τούτοις συμβαίνει, συνέβαινε καὶ τῷ Νείλῳ κατὰ θάτερα, καὶ ὁ Νεῖλος ἂν ηὔξετο
τοῦ χειμῶνος σπάνιοτε ὥσπερ οὗτοι τοῦ θέρους. ὥστε ὁμοίως μὲν ὅτι μείζους ἐγίγνοντ' ἂν, τοτὲ
μὲ τοῦ θέρους, τοτὲ δὲ τοῦ χειμῶνος ἑαυτῷ, ὁμοίως δὲ ὁ Νεῖλος ὅτι μὴ [1] πλέονι ἑκάτεροι

via Nilum non creſcere, quoniam nec ſubito, nec raptim, nec temere augetur, verum, quod Aegyptii dicunt, quaſi aliud quid ageret; atque ejus opus ratione ſua procedit. Deinde poſtquam ceſſavit pluvia, ſolet etiam non longe poſt fluviorum defluere moles. Quis igitur hunc tali de cauſa tam diu dicat perdurare? Nam dum eum cum aliis comparamus, alia ratione diſſimilem facimus; ac duas res maxime abſurdas commiſcemus. Poſtquam enim aliis diſſimilem poſuimus, deinde ſimilem conamur efficere; rurſum ſimili poſito, diſſimilem iterum facimus. Etenim ſi tribus, vel quatuor, vel etiam alteris tot diebus incrementum ejus abſolvetur, nec hoc tempus a toto, quo creſcit, multis ſuperaretur partibus, feſtivum fortaſſis eſſet hoc commentum. Ut autem per quatuor menſes quotidie creſcat, hoc imbribus tribuere quis poſſit? Jam ne noſtri quidem fluvii per totam hyemen augentur; verum ſi pluit, creſcunt, ſi non, decreſcunt; ac majores vel minores viciſſim pro pluvia per ipſam hyemen redduntur. Quocirca Nilum quoque oportebat, ſi imbribus incrementum debebat, id non habere perpetuum, neque ad maximam altitudinem a minima primaque continenter progredi, donec juſtam eſſet aſſecutus, verum inaequaliter nunc aſcendere, nunc deſcendere. Quare non jam eſſet, quod dicitur, Nili incrementum, ſed eſſent incrementa multa defluviaque aeſtatis cujuſque, quemadmodum ex imbribus accidit. Huc accedit, quod ſicut non continenter hyeme fluvii inundant, ſic etiam aeſtate nonnunquam pluvia cadente creſcunt. Quamobrem quod his contingit, Nilo quoque ex altera parte contingeret, ut aliquando hyeme, quemadmodum hi aeſtate, creſceret. Itaque pariter & hi tum aeſtate tum hyeme augerentur, & Nilus, aut hic

1 *Πλέον ἢ Cant.*

μείζους ϗ ἐλάττους ϖῶϛ τὶ ὥρᾳν ἑκατέραν. ἀλλὰ μὴν εἰ μηδεπώποτ' αὐξηθεὶς χειμῶνος ὁ Νεῖλος ἀκούεται, τὰς δὲ πρ' ἡμῶν ὄψιν ἰδεῖν μείζους ἑαυτῶν γιγνομένους τῇ ὥρᾳ ἐὰν ὄμβοι καταχωσιν, ἄλλό τι χρὴ ζητεῖν τὸ τῆς ἀναβάσεως αἴτιον, εἰπερ δεῖ, ὡς τόγ' ἐξ ὄμβρων ὑδαμῆ συμβαίνῃ. ϗ τοίνυν μόνον αὔξεται ταχτὰ ὁ Νεῖλος, ἀλλὰ ϗ ἀπολήγει τε- 566
ταγμένως ὀπίσω, ϗ ϙεδὸν ὁϗ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ καθίσαται εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἢ ἐν ὅσῳ ϖερίων ἐξεπλήρωσε. ϗτοι οἵγ' ὁϗ ἂν τ' ὄμβρων αὐξομένοις ποταμοὶ, ὑδαμῶϛ τοῦτο πάσχουσιν, ὑφ' ἕπερον αὐτῶν τάξεις ὁδετέρῳ τῷ παθήματι· εἰκότως, ὅτι γε μηδ' αὐτοῖς τοῖς ὄμβοις. ὁϗοῦν ϗ τὸ ἅπαξ ἔϛ ἔτους ἀναβαίνειν, τὰς δ' ἄλλοις ὡς τύχοιεν ἕκαστοι, ϗ τὸ μὴ ἀπολείπειν ϖρὶν ὁϗπλησῶσαι, ϗ τὸ πληρώσαντα αὖθις ἀπορρεῖν, ϗ ἡ μὴ τοῦτο ἡσυχία ἔϛ ῥεύματος, ὁϗ ἐᾷ ϖῶϛ τοῖς ὑετοῖς εἴ) τ' ϖέφασιν δοκεῖν. εἰ δὲ δεῖ ϗ τοῦτο εἰπεῖν, ὑπερβαλλόντι καταῤῥάκτᾳ, ψάμμῳ ἔνθεν ϗ ἔνθεν ὁϙὶ τοῦ Νείλου, τὸ μὲ δὴ χτ' Λιβύλω ϗ παντάπασιν ἔρημοι ϑῖνες. ὡϛ' εἰπερ ὗεν, ὁϗ εἰκός γε ἦν γίγνεσθαι ῥεύματα, ὑποδεχομένης τῆς ψάμμου τὰς ὄμβους εἰς αὐτήν. ἃς γοῦν ἴσμεν ψάμμους ἄλλας εὐμεγέθεις, ἴσμεν τοῦτο παθούσας. ἐπεὶ ϗ αἱ ϖρὸς τὰς εἰσβολὰς τὰς εἰς ἐξ Αραβίων εἰς Αἴγυπτον ψάμ- 567
μοι, ὑ τοσοῦτον ὕσῃ, ὡς παρήσουσι ῥεῦμα ὕδατι. αἱ δὲ δὴ ϖρὸς Λιβύης, ϗ καταίντεις ὁπῇ ϑάτερα εἰσὶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ϖερίφορῶς, ἄνευ τοῦ κατ' ἄμφω ϖῶϛ ἀλλάττοιος, ϗ τοῦ τῆς ψάμμου ταύτης πρ' ἃς ἴσμεν ἄλλας πλήθους ϗ τοῦ χτ' τὸν ποταμὸν ῥεύματος τοσοῦτον ὑψωμένου, ὅσον εἰ ϗ ὑπὲρ ἀνϑρώπου ϑαυμαστὸν ἦν. ϗ ϖρὸς Μεροίου γε φασὶν ὗειν, ϗ εἰ τοῦτ' ἦν αἴτιον τ ἀναβάσεως, ὁϗ ἂν ἐλάνθανε δήπου τοὺς αὐτοὺς ὁρῶντας ϗ ϖροσοικοῦντας, ὑδ' ἂν ἐζητεῖτο ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων ὁπόθεν καταῤῥεῖ, ἀλλ' ἦν ἂν φανερὸς αὐτόθεν αὐξόμενος. ϗ τοίνυν ἐϛὶν ὑδ' ἔχουσιν λέγειν Αἰθίοπες, ὑδὲν ἔχοντες λέγειν, ὡς ὗει παρ' αὐτοῖς. ἄμφω γοῦν ἤκουσα πρ' αὐτῶν. πῶς ὖν ἐξ ὑετῶν αἴρει); ἔτι τοίνυν ϗ τὰ κάτω τ Αἰγύπτου λαμπρῶς

etiam magis, quam utrique utroque tempore. At ſi nunquam creviſſe Nilum hyeme eſt auditum, noſtri autem fluvii aeſtate per imbrem creſcunt; alia eſt incrementi, ſi videtur, quærenda ratio, quandoquidem quæ de pluvia profertur, nuſquam congruit. Quid quod non ordine tantum creſcit Nilus, verum etiam decreſcit certa menſura; nec minore fere temporis ſpacio priſtinum recuperat ſtatum, quam quanto fuerat extra alveum progreſſus. Sed fluviis quos auget pluvia, nunquam id accidit, neque in eorum ulla mutatione ordo cernitur; ac merito, quandoquidem neque in ipſam pluviam cadit. Quapropter tum quod ſemel quotannis creſcit, aliis hoc pro tempore facientibus, tum quod ante juſtam altitudinem non deficit, tum quod eam conſecutus iterum defluit, ac poſtea quieſcit; ea non ſinunt imbribus cauſam tribuendam videri. Quinimo, ſi hoc etiam dicendum eſt, ultra cataractas arena Nili ripam utrinque occupat, atque in Africa quidem vaſti prorſus aggeres. Quo fit, ut etiamſi plueret, non facile decurreret aqua, quoniam eam exciperet arena. Nam qui quidem alii ſunt aggeres majores, id faciunt. Etenim qui ſunt ad oſtia, quae ex Arabia decurrunt in Aegyptum, nunquam patiuntur pluviam, quantumvis copioſam, defluere. At qui ſunt in Africa, declives etiam ſunt in averſam a fluvio partem, ut jam omittam utriuſque rei diſcrimen, tum arenae longe copioſiſſimae, tum fluvii tantae altitudinis, quanta vel in torrente foret admirabilis. Jam cum apud Meroem dicant pluere, ſi ea res incrementum faceret, hoc eos, qui id vident, non lateret, neque illi ipſi de cauſa inquirerent, cum inde Nilus manifeſte creſceret. Nihil igitur hujus eſt, neque poſſunt Aethiopes pluviam dicere apud ſe cadere. Utrumque certe de ipſis audivi. Cur igitur ex pluvia creſcat? Quid quod cum inferior Aegyptus magnam ſaepe pluviam acci-

πολλάκις ὕεται, (ψεκάδι μὲ γὰρ καὶ ἄνω πολλάκις ὡς ἐν χεῖνοις, ἀλλὰ τάγε πρὸς θαλάττης καὶ κατ' σιωήθειαν, πολλῷ) καὶ ὅθ' ὅπωσπῶν ὀπίδηλον τῷ Νείλῳ γίγνεται. καί τοι
568 πῶς εἰκὸς τὰς μὲν ἐν Αἰγύπτῳ γιγνομένας ὄμβρους μὴ κινεῖν αὐτὸν ὅσοί ποτ' ἂν ὦσιν, ἀλλὰ πάσχειν τὸ ὕδωρ ταυτὸν, ὅσῳ τὸ εἰς τὴν θάλατταν εἰσρέομενον ἀδήλως ἀναλῶσθαι· ὃν δὲ τῷ ἀπορρήτων τόπων ὡς ἔοικε τῆς οἰκουμένης ἐπάρχειν αὐτῷ τὴν ὀπίδοσιν, ὥσπερ σοφιζόμενον τὸν Νεῖλον ἢ δεδοικότα, μὴ φθονῇ αὔξειν τοῦτο αὐξανόμενος. εἰ δὲ ταῦτ' ὀρθὴ γέλως, τοιαῦτ' ὄντα ἃ λέγουσιν οἱ προσθέντες τὴν αἰτίαν τοῖς ὄμβρεσιν. βούλομαι δέ σοι τι καὶ περὶ τῶν νεφῶν μικρὸν διελθεῖν. ὅτε γὰρ τὸ δεύτερον εἰς Αἴγυπτον ἀνέπλεον τὸν εἰς κορυφὴν ἀνάπλουν, ἐτύγχανεν ἡμῖν περὶ τὸν Θηβαϊκὸν τόπον ὃν νομῷ ὄνομα Ερμουνθὶ, ἄνθρωπος φυγὰς ἐκ τῆς κάτω πόλεως, Δραῦκος ὄνομα, φίλος καὶ ἕτερος συμπλέοντος ἡμῖν, συσήσαντος αὐτὸν ὡς εἶδεν ἐκ. ὡς δὲ σπουδὴν λυθῆναι τὴν φυγὴν αὐτῷ, καὶ ἦκεν ὀπὶ θάλατταν, παρῆμεν πολλάκις ἡμῖν, καὶ ἐχρώμεθα ὥσπερ εἰκὸς οἰκείως αὐτῷ. καί ποτε ὑπωσὶ παρεπατοῦμεν περὶ δείλην ὀψίαν ἐν τῷ μεγάλῳ δρόμῳ τῷ κατὰ τὰς στοὰς, καὶ ἦσαν ἐτησίαι λαμ-
569 πραί· ἀπεβλέψαμεν οὖν εἰς τὰ νέφη· καί τις ἔφη τῶν παρόντων, ζοῦται δὴ τὰ γε Νείλου πνεύματα· οὕτω γάρ πως ὠνόμασε· καὶ ὃς ἐγέλασεν. ἐθαύμασε δέ μου, ὅ, τι αὐτὸ τοῦτο βούλοιτο, οὐκ οἶδα ἔφη ὅτι ἐγὼ τρία ἔξης ἔτη κατετρίβην ἐπ' ἄκροις Αἰγύπτου; οἶδα ἔφην, ἀλλὰ τί τοῦτο; ὅτι ἐγὼ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ τριφέντι μοι, παντα χῆ σκοπῶν, οὐκ ἐθαυμασα ἰδεῖν νέφος αὐτόθι τοῦ θέρους, ἀλλὰ ἑστηκότα ἀκλινῆ τὸν ἀέρα, ὥσπερ τὰ γεγραμμένα. καί τοι νομίζω ἔφη ὁρᾶν τάγε ἐγχωροῦντα, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ εἶδον νέφος, ἃ ὑμεῖς ἔφη οἴεσθε ἐνθένδε ἐλαυνόμενα, ἄνω καταῤῥηγνῦτα πληροῦν τὸν Νεῖλον. τοῦτο δὴ καὶ τότε ἀκούσας, ἐθαύμασα καὶ ἥδιν, καὶ σοὶ νῦν ἀπομνημονεύσας ἐξήγειλα, ὅπως εἰδείης πόρρω τοῦ ἀληθοῦς ὄντας, καὶ τοὺς τούτῳ τῷ λόγῳ καταχρωμένους τε καὶ πεπιστευκότας, καὶ

accipiat (nam minuta quidem pluvia nonnunquam etiam in ſuperiore cadit, verum ad mare non raro major) id nuſquam in Nilo apparet. Quomodo vero fieri poſſit, ut Aegyptia pluvia quantacunque illum excitare non poſſet, verum ſine ſenſu, quaſi in mare delapſa, conſumeretur; ex ſecretis autem orbis terrarum partibus incrementum acciperet, quaſi vafre nobiſcum ageret Nilus, aut metueret, ne hac de cauſa videretur augeri. Sin haec ſunt ridicula, nihil proferunt melius, qui cauſam in imbribus ponunt. Sed etiam de nubibus aliquantum tibi narrare volo. Etenim cum ſecunda navigatione in Aegypti verticem aſcenderem, in Hermunthina praefectura circa Thebaidem in exulem quendam de urbe inferiore incidimus, Draucum nomine, quem amicus quidam noſter ex convectoribus, ut vidit, nobis commendarat. Atque poſtquam ejus exilium expirarat, & ad mare venit, ſaepe nos accedebat, ipſoque familiariter utebamur. Cum itaque forte in magno curriculo, quod eſt juxta porticus, ſera veſpera ambularemus, & valide flarent Eteſiae; tum ad nubes reſpeximus; & quidam qui aderat, Hi inquit, ſunt Nili venti; ſic enim eos vocabat: ac ſimul alter ridebat. Tum ego, quid hoc ſibi vellet, quaerere. An ignoras, inquit, me tribus annis continuis in Aegypto ſuperiore vixiſſe? Scio, inquam; ſed quid hoc? Quoniam, inquit, cum tanto tempore diligenter in omnem partem circumſpexerim, nunquam aeſtate nubem ullam conſpicere potui, verum immotum ſemper aerem, tanquam picturam, obſervavi. Et quanquam, inquit, puto me non minus, quam alios, videre, nubes tamen nullas vidi, quas vos hinc delatas, ibi diſſolvi creditis, & Nilum augere. Atque hoc ego cum admiratione & gaudio tunc intellexi, & nunc tibi commemoro, ut eos a veritate longe ſcias aberrare, qui huic vel innituntur rationi, vel fidem habent; ac

ὅλως ' ἐπίσῃ τὸ τῦ Νείλυ θεῶμα, ὅπ κινδυνεύει μόνος ποταμῶν ὑδέποτε αὐτὸς ἑ) ἀλλ' ὁν αὔξῃ ϗ φθίσῃ ῥέων ὁμαλῶς, εἰ δὲ βάλῃ ἀνωμάλως ἀφαιτελῇ, ταῖς ἡμέραις τὶ ϗ νυξὶν ὡς μάλιςά πως θαλαπλησίως, καὶ τῷ πεῤὶ τ σελήνλω. ἀρχόμνος τε γὰρ εἰς ὕψ- 570
ἰέναι, ἐπάγων αἰεὶ ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ, ὕτω θεβαύῃ τῇ θεοθήκῃ θεοτιθεὶς, ἄχρι ἂν τὸ μήκιςον αὐξηθῇ· ϗ συνεγερθεὶς ἅπας, ὥσπερ ὁ τ σελήνης κύκλος, ἄρχε) λήθειν αὖθις ὑπο-
στρέφας, ὥσπερ τροφήν τινα δλλοτέραν ἀποδιδύς ὑπὸ θατέρα· ϗ καταλαμβάνῃ πάλιν ἡ ἑτέρα περίοδος τ ὑπερροῆς, πολλάκις δὲ ϗ ὑπέμεινε τ θεοτέρας ὅσον μὴ λαθεῖν. ὕτ' ὢν θαλ τ ἀνάβασιν αὐτὸς ἐςιν, αἰεὶ γὰ αὔξε), μέχρι ἂν τὰ τέλεια ὑψωθῇ· ὕτ' οὖν θρὶ τ ἀπορροὴν, αἰεὶ γὰ λήγῃ μέχρι ἂν ἀποδῶ. ὕτω δή τοι τό γε ὕ Νείλυ θειότερόν τι ϗ ἰδιώτερον ἔοικεν ἑ), ἢ κτ' τὺς ἄλλυς ποταμύς τε ϗ ῥεύματα, ϗ εἰ τύτυ ζητοῦμεν αἰτίας, ζητῶμεν ϗ ὧν εἵνον, τί δήποτε ἡμέρα μὶ ἡμέρας μικρὸν θεοφέρειν ἐτάχθη, μέχρι ἂν κορυφωθῇ τὸ μήκιςον. ἔπει-
τα ὑπολείπῃ, ἄχρι ἂν εἰς τὸ ἐλάχιςον ἀφίκη). τὸ μὶ γὰ ἐξ ἀρχῆς ἑαυτῆς, εἶτα καὶ τ νυκτὸς ἐλάττων μετ' ἰσομερείαν γιγνομένη· νῦξ δὲ ἀνπλαθῦσα αὔξησιν ταὐτὰ ταῦτα πάσχει, ὁκ θεοθήκης ϗ ἀφαιρέσεως θρσῖσα ϗ ἐπανιῦσα, μέχρι ἂν ὥσπερ οἱ γεωμέτραι καλῦσιν εἰς 571
ἐκεῖνο καταση, ὅθεν ἤρξαθ φέρεσθ, ταὐτά τε καὶ ταὐτὸν πάσχουσα αἰεί. καὶ γὰρ εἰ τὰ μάλιςά πις ἑ) ταὐτά γε φήσ φαίνεσθαι τῇ τῦ ἡλίου πορείᾳ θεοτιθεὶς τὴν αἰτίαν, ἀλλ' ὐκ αὐτῆς αὖ τῆς πεῤὶ τ πορείαν τάξεως, ὐδὲ ὕ ταῦθ' ὕτως ἀνάγκης τὸ ἐξ ἀρχῆς καταπλεσθῆναι, ὅτ εἰ βάλῃ τεμένοις μὶ χείροις ὠείθ τὰς μεταβολὰς νυκτὶ δὲ καὶ ἡμέρᾳ τοσῦτον σύμπαντα ἀποδοθῆναι χείνον, ἑ) δὲ ὅσῳς ταχτὺς τῷ θεῷ θεὸς ἄρκτοις ϗ μεσημβείας, ὃς ὐχ οἷόν τε ὑπερβλῆσαι, τύτων θθενὸς δή πυ τὸ αἴτιον δείξει, πλὴν εἰ θεαποίησεταθ. καί τοι τοσῦτόν γ' ὅτι θεύρημα τῦ θαλείμματ, τῦ μὶ

Nilum prorſus ita ſe habere intelligas, ut ſolus fere inter fluvios nunquam ſit idem, verum aequaliter, aut potius inaequaliter perpetuo creſcat ac decreſcat, quemadmodum dies ac noctes, atque Luna. Nam & inter aſcendendum pedetentim incrementum ſumit, donec ad ſummam pervenerit altitudinem; & poſtquam totus eſt collectus inſtar orbis Lunae, rurſus incipit decreſcere, quaſi alteram quandam efficeret converſionem; ſucceditque alter defluvii ambitus, quanquam non raro de priore nonnihil remanet, vix ut animadverti poſſit. Quapropter nec in aſcenſu eſt idem, quoniam augetur ſemper, donec ad perfectionem venerit; nec etiam in deſcenſu, quandoquidem continenter, donec omnia refuderit, deficit. Atque ita Nilus praeter caeteros fluvios videtur divinus ac ſingularis eſſe; cujus rei ſi cauſam quaerimus, eorum quoque, quae dicebam, rationes inveſtigemus, cur dies unus altero ſit paulo major, donec eſt ad longiſſimum perventum, cum quidem uſque ad breviſſimum decreſcit, primum ſeſe, deinde nocte minor poſt aequinoctium redditus; ac rurſum nocti creſcenti idem contingat, ut addito detractoque ſpacio creſcat ac decreſcat, donec eo redierit, ut vocant geometriae, unde primum coepit, eodem pariter ſe & contrario, atque dies, modo ſemper habens. Nam ut haec maxime quis eſſe manifeſta ponat, & Solari meatui cauſam tribuat, cur tamen hunc ordinem ſervet meatus, atque haec ita neceſſario jam olim ſint conſtituta, tum ut ſingulis tribus menſibus eveniant mutationes, tum ut diei noctique tantum ſit attributum ſpacium, tum ut certos habeat Sol ad Septentrionem atque Meridiem terminos, quos tranſire nequeat; horum nullius poterit cauſam, niſi fingat, reddere. Atqui hoc eſt in exemplo commoditatis, quod

1 *Επίσῃ. Cant.*

Solis

ϗ ἡλίᾳ διπλῶ ὄσαν τιὼ κίνησιν, ὁρῶμεν ὡς περὶ τῶν ὅλων περάτων εἰπεῖν, ἀφ' ὧν ϗ τὰ μήκη ϗ τὰς βραχύτητας ἑκάστων τ' χρόνων, ἔξεστι συλλογίζεσθαι. ὅτε δ' αὐτὸ τοῦτο ὁμολογεῖται περὶ Νείλου, μηδέπω ϗ νῦν εὑρῆσθαι πόθεν ὁρμᾶται, καὶ τί τὸ νόπιον πέρας αὐτοῦ,
572 πῶς οἷόν τε τιὼ αἰτίαν ζητεῖν, ἢ πῶς εἰπεῖν πόθεν αὔξεται; ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀπὶ τούτου μόνου ὥσπερ ἔφην, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων, χαλεπὸν τὰς αἰτίας ἐξευρεῖν. τέτταρα δὲ ὀπὶ πᾶσι σημεῖα ποιησάμενος τοῦ μὴ τὰ νέφη μηδὲ τοὺς ἐτησίας ἀνάγειν τὸ ῥεῦμα, ϗ δὴ καταλύσω τ' περὶ τούτου λόγον. ὧν ἓν μέν ὄστι τὸ καὶ πρὶν ἐτησίας συμβλῦσαι, πολλάκις αἴρεσθαι τὸν ποταμόν· δεύτερον δὲ τὸ μὴ ϗ συμβάντων ὅλως. τρίτον δὲ ϗ τέταρτον, τούτοις ἀκόλουθα, τὸ μὴ ὡς ὐ τηνικαῦτα μέγιστος ἐπέρχεσθαι, ἡνίκ' ἂν μέγιστοι καταιρῶσιν ἐτησίαι, ϗ νέφη πλεῖστα κινήσωσι, τόδ' ἐναλλὰξ, ὡς ὐ τηνικαῦτα αὖ βραχύτατος, ἡνίκ' ἂν τὰ πνεύματα κῦρα συμβῇ. πάντα ταῦτα εἰκὸς ὄν, ὐχ ὡς νῦν ἔχειν, εἴπερ εἰ οἱ ἐτησίαι κύριοι ὕ ῥεύματος ἦσαν, ἢ χειμῶνα εἰργοντες, ἢ πληροῦντες ἐξ ὑρανοῦ. ἵνα δὲ ϗ τοῦ Ηερόδοτου γνώμην ϗ παντάπασιν ἀπιμάσωμεν, ὡς δὴ τοιαρόπαν οὐδ' ἀντειπεῖν ἄξιον, φέρε σκεψώμεθα. ἀπελαυνόμενον
573 τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ ὀζωδοῦς χειμώνος, ἔρχεσθαι τῆς Λιβύης τὰ ἄνω, καὶ πίνειν τὸ ὕδωρ, πίνοντα δὲ ἐλάττω ποιεῖν τὸν Νεῖλον τοῦ χειμῶνος, ἢ τοῦ θέρους. ἔστι δὲ τοῦτο, οὐκ εἰπεῖν πῶς ὁ Νεῖλος αὔξεται, ἀλλὰ πῶς μειοῦται συμπλάσαι. ὅπι μὲν γὰρ τοῦ χειμῶνος καθαρώτατός ὄστιν, ὁμολογεῖται πᾶσι πάντων, τούτου δὲ ὅπως ἔχοντος, αὔξοιτ' ἂν τοῦ θέρους, ὅτ' ὄστι μείζων ἅμα καὶ θολερώτερος. ἔπι οὖν μένοι τὸ ζητούμενον, ἕως ἄν τις μὴ δείξῃ τοῦτο, πῶς ὁ ῥοῦς ὑφοῦται, τὸ γὰρ κύριον καὶ πρῶτον αὐτοῦ ῥεῦμα, τὸ χειμερινὸν φαίνεται. ἄνευ δὲ τούτων, εἰ μὲν τοσοῦτον ἦν τὸ διαφέρειν πρὸς τιὼ χειμερινὴν τοῦ ἡλίου πορείαν, ὥστε ποιεῖν θέρος περὶ τιὼ ἐκεῖ γῆν, ὅταν σταῦθα χειμὼν ἵσταται, καὶ πάλιν αὖ χειμῶνα, ὁπόταν θέρος ἵσταται πρ' ἡμῶν, ἴσως ἂν ἦν πρόδηλος. νῦν δ'

Solis quidem duplicem videmus motum, ſi de terminis integris eſt loquendum, unde liceat brevitatem ac longitudinem ſingulorum temporum colligere: de Nilo autem cum ab omnibus confiteatur, nondum adhuc ejus ortum, atque Auſtralem terminum repertum eſſe, quis cauſam quaerat, aut, unde oriatur, dicat? Sed non hujus tantum rei fortaſſe, quemadmodum dixi, verum etiam aliarum difficile ſit invenire cauſam. Poſtquam autem quatuor in univerſum argumenta dixero, cur nec nubes nec Eteſiæ fluxionem augeant, ejus qui eſt hac de re, ſermonis finem faciam. Ac primum quidem eſt, quod non raro ante exortos Eteſias creſcit fluvius; alterum, quod etiam plane non exortis. His autem conſentanea ſunt tertium atque quartum, quod nec tunc apparet maximus, quando validiſſimi ſunt Eteſiae, nubeſque plurimas commovent, neque contra, cum levis eſt ventus, minimus. Quae quidem omnia ſe aliter, quam nunc, merito haberent, ſi Eteſiae incrementum darent, vel oſtiis obturatis, vel excitatis imbribus. Age vero, Herodoti quoque ſententiam, ne videamur eam prorſus, quaſi refutatione indignam, contemnere, conſideremus. Solem is ait a noſtris brumis abactum, ſupra Libyam ſuperiorem decurrere, & aquam conſumere, atque ita Nylum hyeme minorem, quam eſt aeſtate, reddere. At hoc non eſt, quomodo creſcat Nilus, exponere, verum quomodo deficiat, comminiſci. Etenim cum hyeme puriſſimum eſſe fateantur omnes, prorſus aeſtate, cum eſt major ac magis limoſus, creſcit. Quapropter adhuc manet quaeſtio, donec incrementi cauſam nullus oſtendit, quandoquidem haec ejus eſſe prima propriaque fluxio, quam hyeme cernimus, videtur. Jam ſi tantum faceret Solis hyemalis meatus diſcrimen, ut illic aeſtas eſſet, cum hic eſt hyems, & rurſus hyems, cum hic aeſtas; aliquid fortaſſe dicerent. Nunc autem

ὅπ μὴ ὠκ ὀλίγον θέρμη πρὸς φέρει τὰχ τ̃ πρ̃ ἡμῶν ὕ χειμῶνος, σὐδεὶς ἀντιλέγ ὠδὲν μᾶλ-
κωλύειν χ̀ κατ' αὐτὺς ἐκείνυς, ἐλάττω τ̃ ἥλιον ὕ χειμῶνος ἢ τῦ θέρυς ἔχειν τ̃ ἰσχύ. σὐδὲ
γὰ ὕ θέρυς δήπυ περὶ μ̀ τῶ ἄρκτον χ̀ τὴν ταύτῃ γῆν ἰσχύειν αὐτὴν φήσομεν, Αἰγύπτυ δὲ
χ̀ Λιβύης ἀποχωρεῖν· ἀλλ' ἐκὰ χ̀ μᾶλλον κὰ μάλιστα μ̀ ἐν τοῖς ἀνω τόπω, ἔπειτα ἐξῆς κτ' 574
λόγον. ἐπεὶ χ̀ περὶ τ̃ Σκυθικὴν γῆν χ̀ τ̃ Πόντον, ὠδὲν κωλύ τὸ θέρος ψυχρότερον ὕ θέ-
ρους ὕ παρ' ἡμῖν εἶ πολλῷγε· καίτοι ὕ ἡλίυ τὰ βόρεια ἐλαύνοντος ὕ παντὸς ὑγρανοῦ. καί-
τοι εἰ ἀντιφέροντο αἱ ὧραι τῦ ἔτους τοῖς τόποις τύτοις, ὁμοίως μ̀ ἂν πρὸς μεσημβρίαν
ἀπόντος ὕ ἡλίυ χ̀ χειμῶνα ποιῦντος, ταύτῃ θέρος ἦν κατ' Αἴγυπτον χ̀ τ̃ τῦ Νείλυ τάξιν,
ὁμοίως δ' ἂν πρὸς ἄρκτον ἐπανιόντος, ἐπλεονέκτ τῇ θέρμῃ τὰ πρὸς βορᾶν, ὃ πολλῦ δεῖν
ὕτως ἔχειν φαίνεται. εἰκότως. κινεῖται μ̀ γὰρ οἰκεία τὰ πρὸς ἄρκτον, ὑ μᾶλλ πλησίγε εἰς
αὐτήν. ὑκοῦν ὅπ τῦ θέρους αὐξανόμν φανερός ὄστιν ὁ Νεῖλος, δῆλον ὅπ τῦγε χειμῶνος
ἀδυνάτως ἔχει τήκεσθαι. εἰ γὰρ ἦν ὁ ἥλιος αἴτι, εἶργεν ἂν τῦ θέρυς ἔτι μᾶλλον τῶ
ἀνάβασιν, ἰσχυρότερός γ' ὢν αὐτὸς αὑτῦ τότε. καὶκ πολλῷ ὥς' αὐτὸ ὑ αἴτ λύεται.
εἰ μέντγε τηνικαῦτα [1] ἐξέφηκεν, ἔθ' ἥττον ἂν εἶα πληθῦσθαι νῦν. εἰ δὲ μὴ τήκει τῦ χει- 575
μῶν, ὑ δὴ τῦτο ὁ Νεῖλ μείζων τῦ θέρυς. ὅμοιον δ' εἶναί μοι δοκ, τό, τε ἀπε-
λαύνεσθ φάσκειν τ̃ ἥλιον ὑπὸ τ̃ χειμώνων, κὰ τὸ τ̃ Νεῖλον τῷ ἡλίῳ τήκεσθ. ἀλλ' ὕθ' οἱ
χειμῶνες τ̃ ἥλιον ἀπελαύνυσιν, ὦ κάλλιστε λογοποιῶν, σὐδὲ γὰ ἐφικνῦνται τ̃ ὕ ἡλίυ χώρας,
ἀλλ' ὁ ἥλιος ἀποχωρῶν κτ' τ̃ αὑτῦ πορείαν χ̀ φύσιν, τοῖς ἀνέμοις παρέχει ψυχροῖς χ̀ βιαίοις
ἔτι μᾶλλον γίγνεσθ. ὕτε ὁ Νεῖλος τηκόμνος ὥσπερ [2] ὁ Ξάνθος ὑπὸ τῦ Ηφαίσυ, τῦ ἡλίυ
συστέλλ ὅ ῥεῦμα. ἀλλὰ γὰ εὐφημότατα χ̀ κάλλιστα εἰρηκὼς Ηρόδοτος, περὶ Αἰγύπτυ χ̀ Νεί-
λυ, ὀλίγα τ̃ ἀληθῶν εἰρηκέναι κινδυνεύ, ὑχ ὡς ἐπὶ ὅ μεῖζον αἴρονσος αὐτῦ λέγω πάντα, ἐπεί

tem ut illa loca noſtris eſſe non paulo per hyemem calidiora, negat nemo, ita nihil etiam ſecundum ipſos vetat, minus habere Sedem hyeme, quam aeſtate, virium. Non enim ſi aeſtate circa Boream & huic ſubjecta loca vehemens eſt, ab Aegypto atque Africa recedit; verum illic eſt etiam calidior, ac maxime quidem in ſupremis locis, deinde pro portione in caeteris. Nam & in Scythia atque Ponto nihil prohibet eſſe frigidiorem noſtra aeſtatem, ac multo quidem; quamvis Boream verſus Sol iter inſtituat ſuum. Quod ſi his in locis anni tempora illis ex oppoſita parte reſponderent, ſimiliter & ad Meridiem diſcedente Sole, atque hyemem hic faciente, Nilus atque Aegyptus aeſtatem haberent, & ad Boream redeunte, calidior eſſet huic ſuppoſita regio; quod quidem ſecus contingit. Nec injuria. Quanquam enim verſus Boream tendit, non tamen ad eum pervenit. Quocirca quandoquidem aeſtate Nilum apparet augeri, manifeſtum fit, hyeme conſumi non poſſe. Etenim ſi eſſet ejus rei Sol autor, aeſtate magis etiam, cum eſt vehementior, atque illic multo quidem, incrementum prohiberet. Hoc igitur per ſe diſſolvitur. Nam ſi tum exiccaret, minus etiam nunc permitteret creſcere. Sin hyeme non exiccat, non propterea creſcit aeſtate. Ac mihi fere ſimiliter dici videtur, Solem a brumis abigi, & Nilum a Sole conſumi. Quinimo nec brumae Solem abigunt, ſcriptor praeclariſſime, quandoquidem ad Solis regionem non pertingunt, verum Sol pro ratione motus diſcedens, ventos permittit frigidiores atque aſperiores fieri; nec Nilus a Sole, velut a Vulcano Xanthus, exiccatus, flumen contrahit. Quid quod in aliis etiam videtur, quae de Aegypto atque Nilo dixit praeclariſſime, pauca vere tradidiſſe, non quaſi omnia majora faciat, quandoquidem

1 Ἐξέπηκεν. *Cant.* 2 Iliad. φ'. *Cant.*

etiam

τοι, πνά γ' ἔαθ' ἃ ϗ μείζω πρέλιπεν· ὧν εἰπεῖν αὖ νῦν, ὑδὲν ἐπείϗ λέγειν, ἀλλ' ἄγε τ ὄντων εἴρηκεν ἑτέρως, ὃϑ ἢ ὡς ὑπὲρ Ηλιόπολιν τεττάρων ἡμερῶν πορείαν αὖθις εὐρεῖα Αἴγυπτος, ἥγε ὕπως εἰς γενὸν αἰεὶ κλείεται, ϗ πρὸς γωνίαν, ὥστε ὁ Νεῖλος εἰς αὐτὴν ἐμβάλλει δι' 576 ἀμφοῖν τ ὀρῶν ἤδη συμπεπτωκότων· καὶ τοῦτ' εἰσὶν οἱ καταρράκ) ἡ ἀφ' τ ὀρῶν ϔ ποταμοῦ καϑάσις, Αἰγύπτου πάσης ὥσπερεὶ κορυφή. ὥσ' ἔτι προσπλέων τῷ καϑ' Ελεφαντίνην ὅρμῳ, εἰκάσεις κεκλεῖσϑ τὸ ῥεῦμα ϔ Νείλου, ⁱ γενὸν ἤδη φαίης ἂν ὑπορρεῖν ἐπὶ τ πέτρας αὐτόν. ἴδοις δ' ἂν ϗ πρὶν εἰς Ελεφαντίνην τελέσαι, πρὸ ὀκ οἶδ' ὁπόσον πινῶν ὀχοίνων συνιόντα ὕπω τὰ ὄρη, ὡς μέσον εἶ) μηδὲν, πλὴν ϔ ῥεύματος αὐτ, ϗ τοῦτο ἐνζωῦϑα εὖρος Αἰγύπτου ὅσῳ ϔ ποταμοῦ. ἢ ταῦτα ἅπαντα ἐλέγχῃ τ σκεύης πόσον ἔργον ἐπεξελθεῖν, ὅσγε φησὶ, ϗ περὶ τῶν πηγῶν δύπτης τῇ Νείλου πυϑέσϑ, πρὸς ϔ γραμματιστοῦ τοῦ Σαΐτου, ὡς ἄρ' εἴη ὄρη δύο, μεταξὺ Συήνης ϗ Ελεφαντίνης, τούτων δὲ τῶν ὀρῶν ὀκ τοῦ μέσου, ῥέοιεν αἱ πηγαί· καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ῥεύματος ἐπ' Αἰθιοπίας καὶ νότου ἀνέμου ῥέοι, τόδ' ἕτερον ἥμισυ ἐπ' Αἰγύπτου τε βόρεια. καίτοι ἥγ' Ελεφαντίνη μέχρι ἧς ἀναπλεῦσαι φησὶν, ὑπ' αὐτοῖς ᾳδὸν ϔ Νείλου τοῖς καταῤῥάκταις ἐστὶν, ἀπέχουσα μάλιστα ἑπτὰ σταδίους. ἀνέπλευσα γοῦν ἔγωγε ϗ αὐτὸς, ϗ 577 εἶδον ἀκριβέστερον, ἢ ἔδει φασίν. εἰ δὲ δὴ ϗ κατ' αὐτὸν Ηρόδοτον ϗ παρεξελθεῖν ψυχαγωγίας ἕνεκα, καὶ μηδὲν ἔξω τοῦ προκειμένου τὸν λόγον ἀγάγοντα, ὕπω συνέβη. ὡς ἀνῆκεν ὅτι τοὺς βωμοὺς ϔ τοῖς Αἰθίοψιν ὄντ ἡ φερουσά, πολὺ τ ὄχθης ἀποστᾶσα τοῦ ποταμοῦ, ἐμβὰς ὅτι τὸν ὅρμον ὅς ὄστι προῆτος ἐπὶ τ δύπτων, εἰς Φίλας διέβαλον· ἔστι δ' αὕτη νῆσος μεθόριον Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας, τοσαύτη τὸ μέγεϑος, ὅσονπερ ἡ ἐν αὐτῇ πόλις· προῤῥεῖ δ' αὐτὴν ὁ Νεῖλος, ἀκριβῶς μέσην ἑαυτοῦ ποιῶν. ἐπεὶ δ' ἐπανῆκον, ἐχώρουν μὲ πάλιν τ αὐτὸ ἀπὸ τῶν Φίλων, ϗ προσεδόκων νῦν γέπου τὰς καταῤῥάκτας ὄψεσϑ. καὶ

etiam majora quaedam reliquit, de quibus nunc non dicam; verum quae aliter, quam se habebant, tradidit, velut cum ait, quatridui supra Heliopolim itinere rursum dilatari Aegyptum, quae sane adeo deinceps in angustum angulum desinit, ut in eam Nilus per montem utrunque jam coeuntem incidat; quod quidem Nili inter montes defluvium cataractas facit, Aegypti totius quasi verticem. Quocirca etiam inter navigandum praeter Elephantinem, Nili flumen concluſum dixeris, ac propemodum eum subter rupem credideris fluere. Quin etiam nescio quanto ante Elephantinem spacio sic videbis coire montes, ut nihil, praeter flumen, interjectum cernas, arque eadem sit Aegypti, quae Nili, latitudo. An vero sit alios ipsius sermones refutare difficile, qui de fontibus etiam Nili se a quodam scriba Saita dicit accepisse, duos esse inter Syenem & Elephantinem montes, e quorum medio fons erumpat, cujus altera pars in Aethiopiam & Austrum, altera in Aegyptum atque Boream diffluat. Atque Elephantine, ad quam se dicit navigio perveniſſe, sub ipsis fere cataractis jacet, nec ab iis ultra septem distat stadia. Etenim ego quoque eo navigavi, & rem perspexi diligentius, ut aiunt, quam fuit necesse. Atque si cum Herodoto quadam licet uti digressione, delectandi causa, neque sermonem ab argumento deducendo; sic fere mihi contigit. Cum ad aras ascendissem, in quibus est Aethiopum praesidium, longe a ripa delatus, conscenso portu, qui primus est ultra cataractas, in Phylas trajeci, quae est inter Aegyptum & Aethiopiam insula, tantae magnitudinis, quantae est ejus oppidum: circum eam vero fluit Nilus, atque illam sui prorsus mediam facit. In reditu autem eadem via sum a Phylis reversus, ac tum saltem cataractas me visurum putavi. Verum

ⁱ Σχεδὸν Cam.

cum

τὰς ἀγορὰς ἀνηρώτων· οἷόν' ἠγνόουν. ὕτω δὴ γενόμενος πάλιν ἐν τῇ Συήνῃ, ἣν ἀπὸ τῆς
Ελεφαντίνης ὁ Νεῖλος διαιρεῖ, δέομαι τοῦ φρουάρχου, καίτοι φαύλως ὑπ' ἀῤῥωστίας ἀφικέ-
μενος, πέμψαι με ὀπίσω πλοῖόν τι κῦφον δόντα, ἐπ' θέας εἵνεκα τῶν καταρακτῶν, συμπέμ-
ψαι δὲ καὶ τοὺς ἀναγκάσοντας, τοὺς ἐν τῇ νήσῳ τῶν καταρακτῶν (εἰσὶ δ' ὅτοι ναῦται συνή-
θεις τοῦ ῥεύματος) ἐπιδεῖξαι ἡμῖν αὐτούς τε καὶ τὸ θέαμα δὴ τὸ ναυτικόν, ὅ, τι εἴη. ἐπυν- 578
θανόμην γὰρ τῶν αὐτόθι, ὁ δὲ μάλα μὲ ἐρῳδὸς ἔφη εἶ), καὶ ἐθαύμαζε τὴν γνώμην, ὅκοιος
αὐτός γε μέχρι τούτου θαῤῥῆσαι, ἠρνήθη δέ, ὅ τόγε παντελὲς, ἀλλ' ἐπειδὴ πειρώμενος ἀπο-
τρέπειν οὐκ ἔπειθεν, ὕτω πέμπει, καὶ ταῦτα ἔχων οἰκείως, καὶ βουλόμενος χαρίζεσθαι. ἀνέ-
πλευσα δὴ, καὶ κἀκεῖνος τε ἵετο ὑπὲρ τῶν σκοπέλων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ἔσθον ἀπ' ἄκρας τῆς νήσου
(ἡ ἀνέχουσα ἐκ μέσου φερομένοις παντοχῆ τοὺς καταράκτας) καὶ ὡσπερεὶ αὐτὸς ἐπιθύ-
μησα εἰς τὸν λέμβον ἐμβὰς, περαθῆναι τοῦ πλοῦ, ἵ μόνον ἀφ' ἕτερα αὐτῶν, δι' ὧν ὡρᾶν ἐκεί-
νους ἔσθον κατεννενεμένους (ταῦτα δ' ἦν, τὰ μεταξὺ ἔως τῆς νήσου) ἀλλ' ἀρξάμενος αὐτόθεν,
περιπλεῦσαι κύκλῳ πᾶν τὸ ὁρώμενον, καὶ χώραν τινὰ ἑτέραν τῆς νήσου πλουσίαν, ἀφεῖναι χώ-
ραν ὅτι τὰς πόλεις. ὅσα οὖν λέγω οὐκ ἀκούσας, ἀλλ' ἰδὼν ἀκριβῶς οἶδα, ὅτι ἦτ' Ελε-
φαντίνη ὑπ' αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς καταράκταις, μεταξύ τε Συήνης καὶ Ελεφαντίνης οὐδέν ἐστιν, ἀλλ'
ἢ τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ περιοικεῖ τὴν ὄχθην ἑκατέραν τῶν πόλεων τούτων. εἰ τοίνυν 579
Ηρόδοτος εἰς Ελεφαντίνην ποθ' ἥκεν, ὥσπερ εἴρηκεν, ἔσθ' ὅπως περῶτον μὲν ἀκοὴν διηγεῖτο
περὶ ὧν εἶδεν, ἔπειθ' ὕστερον ψευδῆ, ὥστε περῶτον μὲ περὶ τῶν ἀρχαίων πηγῶν τοῦ Νείλου ζητῶν,
καὶ φήσας οὐδενός πω ἀληθὲς ἀκοῦσαι, ἀλλὰ τόδε μὲν ἥκουσα τοῦ γραμματιστοῦ γεγράψαι,
καὶ ταῦτα τοῦ ἐν τῷ Σαϊτικῷ νόμῳ περὶ τῶν ἐν Ελεφαντίνῃ, ἢ μνησθεὶς, εἰ μηδὲν ὧν ἤκου-
σεν, εἶχε σιωπῆσαι, ἄλλοις ἂν, ἢ τούτοις οἷς ἐγὼ νῦν εἶπον ἐλέγχοις ὅτι τὸν λόγον χρή-
σαιτ'; νῦν δὲ φησὶ μὲν ὡς παίζειν αὐτῷ δοκοίη ὁ γραμματιστὴς, δι' ὧν δ' εἰκὸς ἦν ἐλέγχειν,

cum de vectoribus quaererem, illi rem ignorabant. Quare Syenem relatus, quam ab Elephantine ſeparat Nilus, praeſidii praefectum obſecro, quanquam invaletudine premebar, ut me cum actuariolo quopiam remittat ad inſpiciendos cataractas, & ſimul hominibus aliquot, qui cogerent eos, qui ſunt in inſula cataractarum (ii ſunt naurae, fluminis periti) tum cataractas ipſos, tum ſi quid eſſet aliud viſu dignum, nobis oſtendere. At ille quamvis rem eſſe operoſam diceret, atque conſilium admiraretur, quandoquidem ipſe nunquam hoc auſus tentare fuerat, negare tamen non potuit, quin poſtquam a ſententia me non valuit abducere, ſic remitteret, alioqui nobis familiaris ac benevolus. Quapropter aſcendi, & cum illos ſuper ſcopulos, ut ſolebant, deferri e ſumma vidi inſula (nam haec e medio eminens flumine, cataractas undique conſpicuos praebet) tum ipſe volvi lembo conſcenſo navigationem inſtituere, nec per ea tantum loca ferri, per quae illos delabi videram (atque haec, inſulae ſunt ad orientem) verum indidem exorſus, circum cuncta, quae forent in conſpectu, navigare, & ſecundum alterum inſulae latus amne ſecundo ad urbes devehi. Hoc igitur dico, quod non audivi, ſed manifeſte vidi, Elephantinem ſub ipſis jacere cataractis, nec inter Syenem, atque Elephantinem quicquam, praeter flumen, eſſe interjectum, utraque urbe ripae adjacente. Jam ſi Herodotus unquam Elephantinem, ut ait, veniſſet, num & ex auditu narraret ea, quae viderat, & falſa; ſicut & de antiquis Nili fontibus inquirens, ac nondum ſe veritatem cognoviſſe confeſſus, hoc de ſcriba ſe audiviſſe ſcriberet, idque in Saitide praefectura de rebus ad Elephantinem conſpicuis; nec, ſi nihil, quod audiverat, poterat tacere, iiſdem, quibus nos, argumentis eum ſermonem refutaret? Nunc autem ut ridiculum ſibi videri ſcribam teſtatur, ita, quibus eum debebat refellere,

prae-

καὶ ἀπέλιπεν. [1]Ὅπ τοῆτον μέν, ἀπὸ πολλοσοῦ μέσους ἤρξατο φράζειν ἀπῷ τὰς πηγάς· πολλῶν γὰρ μηνῶν ἀνάπλοιω ὑπὲρ τὸν τόπον τοῦτον ὅπ ὁ Νεῖλος γιγνώσκεται. ἔπειθ' ὅπι μὴ ἀμήχανον, εἴ μὴ ἔστι ῥεῖν τῷ ποταμῷ κτ' συνήθειαν (ἀλλὰ ὑπὲρ τ̃ πετρῶν καταῤῥήγνυσι βιαζόμενος τ̀ κατάβασιν) ἐνταῦθα ἄνω φέρεσθαι τὸ ἥμισυ τοῦ ῥεύματος, ὥσπερ οἱ τοὺς τὰ ὑψηλὰ ὄρνιθες. τὸ γὰρ δὴ λεγόμενον, οὐχὶ ἄνω ποταμῶν τοῦτ' ἂν εἴη χωρεῖν, ἀλλ' ὀρῶν ἄνω χωρεῖν, τοὺς τ̃ ποταμῶν ἀκούειν πηγάς. Ἀλλ' ὅτ' ἐλθὼν εἰς Ελεφαντίνην, ὅτε σαφὲς τοῦτ' τῶν εἰδώς οὐδέν, κέχρηται τῷ λόγῳ, πεισθομένοις μὲ κεχαρισμένῳ, ἀπιστοῦσι δ' ἔχοντι ἀναφορά. ἔπειτα ὅτι τούτοις τοῖς τοιουτοις φησὶν, εἰ ἄρα ταῦτ' ἀληθῆ, δοκεῖν ἀπῷ δίνας εἶναι ταῦτα εἰ) καὶ παλιῤῥοίας τοῦ ποταμοῦ. καὶ τί δεῖ παλιῤῥοίας καὶ δίνας λέγειν, ἀμελήσαντα ὅπ ὅτ' αὐτόθεν ὁ Νεῖλος ὁρμᾶται, ἀλλὰ πολὺ πλείων ὁ ἄνω τόπος αὐτόθεν ἢ ὁ πρὸς θάλατταν, οὔθ' ὑπὲρ τὰς καταῤῥάκτας δυνατὸν τὸ ὕδωρ ὑπερβαλεῖν, εἰ μὴ κατ' Αἰσχύλον ὡς ἀληθῶς ἐξ αἰθέρος τις αὐτὸ κτ' παλτὸν φέρεσθαι θείη, ὅτ' ὄρος οὐδέν ὅστι μεταξὺ Συήνης καὶ Ελεφαντίνης, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῷ μεταξὺ τ̃ ὀρῶν ἥτε Συήνη καὶ ἡ Ελεφαντίνη. ὃ μὴν ἅπαν ψεῦδος τὸ εἰρημένον. ἀλλ' εἰσὶ μὲν αἱ πηγαὶ, ἐν τῷ μεταξὺ Συήνης καὶ Ελεφαντίνης ὡς ἀληθῶς, πέτραι μεγάλαι δύο ἐν μέσῳ τῷ πόρῳ ἀνέχουσι καὶ τὸ μέσον αὐτῶν Αἰγύπτιοι φασὶν εἰ) πηγάς. εἰσὶ δ' ὃ παντὸς αὗται τοῦ πολέμου, ἀλλὰ τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ κάτω συντελεῖς, οὐκ ἀρχαῖαι. καὶ μὴν καὶ τὸ βάθος γε, οὐκ [581] ἐφικτὸν ἔφασκον εἰ) πειρωμένῳ, πειρᾶσθαι δὲ ὃ συμφέρειν· τοῦτό με καὶ ἀπέτρεψεν ὄντα πρὸς ἀπῷ καὶ δή, ὃ γὰρ ἦν τοσοῦτον τὸ διάφορον. αὗται οὖν αἱ πηγαὶ κατὰ φύσιν πιν ῥέουσι· καὶ οὐ μόνον τῷ λόγῳ πείθομαι ὅπ εἰσὶν αὐτόθι πηγαὶ, ἀλλὰ καὶ ἀπῷ τῷ πράγματι· πολὺ πλείων ἀπὸ τούτων ὁ ποταμὸς ὅδι καὶ τὸ εὖρος, καὶ ἅπας ὡς ἔπος εἰπεῖν, καὶ πλοῖα μείζω δέχεται πρίων, καὶ ὃ μείζω μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλῷ.

praetermittit. Primum enim aliquam duntaxat fontium partem explicabat; ſiquidem multorum etiam menſium ſupra hunc locum itinere, notus eſt Nilus. Deinde fieri non poteſt, ut, ubi fluvius nequit ſuo more delabi (nam de rupibus violenter deſcendit) ibi fluminis pars altera ſurſum feratur, ſicut volant aves. Non enim hoc eſſet, quod dicitur, adverſo flumine procedere, verum adverſo monte fluminum fontes audire procedere. Sed nec Elephantinem profectus, nec certi quicquam expiſcatus, haec retulit, ut credulis grata, ita apud alios ad autoritatem referenda. Poſt haec ait, ſi illa vera ſint, vortices quoſdam & refluas fluxiones hic ſibi eſſe videri. Quid autem haec opus eſt dicere, cum nec inde Nilus oriatur, verum hinc magis locus ſuperior, quam mare, diſter, nec ultra cataractas aqua poſſit aſcendere, niſi cum Aeſchylo feratur ex aethere deturbata, nec inter Syenem & Elephantinem mons ſit ullus, verum inter montes potius & Syene jaceat & Elephantine. Veruntamen haud omnino falſum dixit. Sunt enim revera fontes inter Syenem atque Elephantinem, cautes videlicet magnae duae, quae ex medio eminent vado, quarumque medium dicunt Aegyptii fontes continere. At hi non ſunt antiqui, nec ad fluvium totum pertinent, verum ad inferiores Aegypti partes. Quin etiam altitudinem illorum aiebant ſub menſuram non cadere, neque eam dimetiri expedire; quod quidem me, cum id jam agerem, deterruit, quandoquidem tantum diſcrimen non erat. Atque hi fontes ſecundum naturam fluunt; eoſque ibi eſſe, non verbis modo perſuadeor, ſed etiam re ipſa; major hinc fit, & latior fluvius, ac multo ſane majores porro fert naves.

1 *En Cant.*

χαίζει τὸ ναυτικὸν οἱ πολεμιοὶ πάσχοντες, προϊόντες ἐλάττους γίγνονται ὅταν μὴ ἄλλο ὕδωρ ἐπιβοηθῇ. εἰ δὲ δεῖ καὶ περαιτέρω διαβῆναι, ἐρῶ σοι δι' ὀλίγων ἃ ἤκουσα ἀνδρὸς Αἰθιοπῶν τῶν ἐκεῖ δυνατῶν. ὁ μὲν γὰρ ὕπαρχος, ἀπὼν ἐτύγχανεν ἡνίκα ἡμεῖς ἐπέβημεν τῇ χώρᾳ, ὑπετοπεῖτο δὲ τις ἔχων ἦν, ὃς ἐμοὶ δι' ἑρμηνέων εἰς λόγους ἦλθε. καὶ ὅσα μὲν ἔξω τοῦ παρόντος ἐστὶ λόγου, παραλείψω. ἔφη δ' εἰς Μερόην, ἥπερ ἐστὶ πόλις μεγίστη τῶν ἐν Αἰθιοπίᾳ, ἐν ᾗ τὰ βασίλεια τῶν Αἰθιόπων, τεττάρων, οἶμαι δὲ καὶ ἓξ εἶπε μηνῶν, αὐτόθι εἶναι πλοῦν, καταβάντας δὲ ἐκδέχεσθαι πολλὰς ἄλλας ἐπ' ἄλλοις, ἕδρας εἰς ἓξ καὶ τεσσαράκοντα τὰς σύμπασας ὑπὲρ Ψέλχιν μέχρι Μερόης· καὶ τοῦτο πᾶν εἶναι τὸ γιγνωσκόμενον δὲ ῥεῦ- 582
μα τοῦ ποταμοῦ. Μερόης δὲ ἐπέκεινα, ἃ μέμνημαι μὲν ὁπόσον τι ἔφη οὐκ εἶναι τὸ ῥεῦμα καθ' ἕν, ἀλλὰ δύ' εἶναι ῥεύματα, ὧν τὸ μὲν ἕτερον, χιόνιον τῷ χρόᾳ, τὸ δ' ἕτερον, ἀέρος ἐγγύς· ταῦτα δὲ συνιόντα καὶ μιγνύμενα, γίγνεσθαι τὸν Νεῖλον τοῦτον· τὰ δὲ ἄνω, ἢ τ' αὐτὸς ἔφη ἐπὶ γιγνώσκειν, ἢ τ' ἄλλον Αἰθιόπων οὐδένα εἰσγε τὸ παντελές, ἀλλ' εἶναι μὲν ἀνθρώπους μέλανας, μελαντέρους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ὁμόρων, τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν αἰεί· εἰς ἄκρον δέ, οὐκ ἔχειν ἀνενεγκεῖν, ὅθεν καὶ δι' ὧν φέρεται τὰ ὑπὸ πηγῶν ὁ ποταμός. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, καὶ ὑπόφυες, Αἰθίοπας μὲν ὁμολογεῖν μὴ ἔχειν εἰπεῖν τοῦ Νείλου τὰς πηγάς, ἡμᾶς δὲ αἰεὶ τοῦτο μὲν ζητεῖν, εὑρηκέναι δὲ οὐδέπω καὶ νῦν, τίς ἡ τῆς ἀναβάσεως αἰτία φερωνύμως, καὶ τὸ πρῶτον φασὶν οὐκ εἰδόσας, τὸ δεύτερον ζητεῖν; καὶ ταῦτ' οὐκ ἴν' Ἡροδότῳ ποτὲ ἀηδίαν ὀπτιμήσω διεξελθοῦν (οὔτε γὰρ ἄλλως τῶν ἠσκηκότων ἔγωγε τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ποιοῦσι συγχαίρω· Ἡροδότῳ τε καὶ αὐτῷ τοῦ ἔρωτος, χαίρεις, ὃν ἡμῖν ποτὸς ἐνέβαλεν Αἰγύπτου, καὶ 583
τἄλλα φασὶν οἱ παῤῥησιαζόμενοι, φίλος ἀνὴρ) ἀλλ' ὅπως περὶ τούτων τἀληθὲς εἰρῆσθαι. ποθεῖμι δὲ παῤῥωτέρω τι ἐλέγχων, ἵνα ὥσπερ κεφαλαίῳ καταπλειοθεὶς ὁ λόγος, βεβαιωθῇ. ἄρχεται μὲν γὰρ ἡ ἀνάβασις, τεσσαρῶν ἢ πλειόνων ἢ ὀλίγῳ βραδύτερον· τότε δ' Αἰγύπτου τῶν

Contrarium autem fluviis accidit, qui progressu minores fiunt, nisi alia succurrat aqua. Quod si etiam ulterius digrediendum est, paucis tibi, quid ex Aethiope quodam, qui illic habebat imperium, cognoverim, recensebo. Nam cum Praefectus abesset eo tempore, quo nos locum conscendebamus, huic homini rei curam commiserat, qui quidem per interpretem mecum locutus est. Et ut ea, quae nihil ad rem faciunt omittam; dicebat, inde Meroen usque, quae est Aethiopiae urbs maxima, atque etiam Regia, quatuor aut etiam sex mensium iter esse navale, quod cataractae plurimi deinceps interciperent, ac fere sex & triginta Meroem usque supra Pselchim: atque hoc totum esse, quod de Nili flumine cognitum esset. Jam ultra Meroen post nescio quantum spacium aiebat non esse fluxionem unam, verum duas, alteram terrae, alteram aeris colore; quae cum coiissent, hunc Nilum efficerent: superiora vero nec sese jam, nec alium Aethiopum quenquam cognoscere, nisi quod in iis essent homines nigri, & inter se, prout altius habitarent, nigriores: denique se, unde primum oriatur fluvius, affirmare non posse. Quomodo vero fieri potest, ut non sit absurdum & arrogans, cum Aethiopes negent se Nili fontes indicare posse, nos, cum ea res nondum sit reperta, causam incrementi quaerere, & primo, quod aiunt, ignorato, secundum investigare? Atque haec ego non ad Herodotum increpandum retuli (nam nec ego sic soleo, neque alios, qui faciunt, laudo; & Herodotus cum propter Aegypti amorem, quem nobis primus injecit, gratiam meretur, tum in caeteris, ut libere loquar, est amicus) sed quia nihil adhuc de his rebus habemus compertum. Nunc autem ad reliquas me confero rationes, ut quasi praecipuo concluſa confirmetur oratio. Etenim cum circa solstitium aestivum incipiat Nilus crescere; tum profecto supra Aegypti partem, quae

πρὸς Αἰθιοπίαν, ἡ Λιβύης τ πρὸς Αἴγυπτον, ὑπὲρ κεφαλῆς ὁ ἥλιος ἴσαται. ὃ δῆλον ἐκ δυοῖν τ μεγίστων σημείων, ὧν ὑδέτερον πρὸς τ ἄλλην συμβαίνει γῆν, ὅσην ἡμεῖς οἰκοῦμεν. δυοῖν γὰρ ὄντοιν πολισμάτοιν, ὧν ἀρτίως ἐμνήσθην ἐπ' ἄκροις τ Αἰγύπτου, (Φίλας γὰρ τὰς ὑπὲρ τ καταρακτῶν, μεθόριον Αἰγύπτου λέγω ἡ Αἰθιοπίας) αἱ μὲ Ελεφαντίνη λάμπεται πάντα, ἡ νεὼ, ἡ ἄνθρωποι, ἡ στῆλαι· ἡ οὐδὲν ἔχει σκιὰν τ μεσημβρίας, ἐπειδὰν τ μεγίστην ὁ ἥλιος πλήρη· αἱ δὲ Συήνη τ αὐτῆς ἡμέρας τε καὶ ὥρας, μέσος ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ φρέατι ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου φαίνεται, ὥσπερ ὀπίδημα ἴσον πανταχόθεν πρὸς τὸ χεῖλος ἐλλάμπων. καίτοι τοῦτ' ἀμφοτέρων ὄντι σημεῖον. τοῦτο μὲν τοῦ χειμῶνος ἐγγυτέρω τ Λιβύης γίγνεσθαι τ ἥλιον ἢ τ θέρους εἴγε δὴ δυοῖν ὄντοιν τ Αἰγύπτου μερῶν, ὁπότ τ Λιβύης ἡ Ελεφαντίνη πεπόλισται· πάντα γὰρ σὺν ταῦτα ἤδη συμπέπωκεν, Αἴγυπτος, Αραβία, Λιβύη, Αἰθιοπία· τὰ μὲ ἔνθεν, τὰ δὲ ἔνθεν εἰς ταυτὸν ἥκοντα. ἔπειτα εἰ ταμαλίσαί τις αὐτῷ δοίη τὸ τ ἥλιον τῇ Λιβύῃ πλησιάζοντα τήκειν τὸ ὕδωρ, αὐτὸ τοῦτο κατ' αὐτῷ γίγνεται. εἰ γὰρ ἐξέτηκε τοῦ χειμῶνος τ ποταμὸν ἀφαιρῶν τὸ προσχωρεῖν, δῆλον ὅτι τοῦ γε θέρους ὀπισίκα ἔστι κατ' αὐτῷ, παντελῶς ἀναρπάσας, ᾤχετ' ἄν. ἡ γὰρ ἄλλον γέ που τρόπον ἐγγυτέρω τ γῆς ἔνι γίγνεσθαι φῆσαι τ ἥλιον, ἢ ὅταν εἰς χάθον ὑψωθῇ. ἐπεί, ὅπηγε, ὅτε τῇ Λιβύῃ πλησιάζει ποτὲ ὁ ἥλιος, ὅτ' ἄλλῳ μέρει τ γῆς οὐδενί, ῥᾳδίως ἄν τις ἔχοι μαθεῖν. ἡ γὰρ μέρει τ γῆς ὑπέρχει δήπου, τὰ μὲ, θέρους, τὰ δὲ, χειμῶνος, ἀλλ' ἡ γῆ μᾶλλον ἐν μέρῃ τ ἐκείνῃ περιφορᾶς ἐστιν. ἀλλ' ἀπέχῃ μὲ τὸ ἴσον πάσης αἰεὶ τ γῆς· οἷς δ' ἂν ὑπὲρ κορυφῆς ἴσῃ τὰ μεσημβρινὰ, τούτοις πλείστην φέρῃ τ φλόγα. φαίνει τοίνυν οὐκ ἐπέχων, οὐδὲ ἰσάς, οὐδ' ἀναρπάζων τ ποταμὸν τότε, οὐδ' ἐλάττω ποιῶν οὐκ μείζονος, ἀλλ' αὐξανόμενον ἡ προσθήκην αἰεὶ τῷ ῥεύματι λαμβάνοντα, ἐφορῶν [1]ὡς θαυμάζεις. καίτοι τότε λοιπὸν τήκειν φήσομεν τῇ θέρμῃ τ Νεῖλον, εἰ ὑπό γε τ τοιαύτην ἀχμὴν, ἀνιὼν ὁρᾶται; ὑπο-

quae eſt ad Aethiopiam, & Africae quae eſt ad Aegyptum, Sol movetur. Atque id e duobus patet ſignis maximis, quorum neutrum in ulla orbis terrarum parte, quam nos incolimus, reperias. Nam de duabus Aegypti ſuperioris urbibus, quarum modo memini (Philas enim, quae ſunt ultra cataractas, inter Aegyptum & Aethiopiam pono) Elephantinae quidem colluſtrantur omnia, templa, homines, columnae; nec ulla conſpicitur in meridie umbra, cum Sol diem facit longiſſimam: Syene autem eadem die atque hora medius in medio ſacro puteo Solis orbis appareret, inſtar operculi, quod undique labrum aeque colluſtret. Hoc vero utriuſque eſt rei teſtimonium. Nam nec hyeme propius ad Africam Sol, quam aeſtate, accedit, quandoquidem de duabus Aegypti partibus Africam Elephantine occupat; ſi quidem hic omnia concurrunt, Aegyptus, Arabia, Africa, Aethiopia; partim hinc, partim illinc eodem tendentes. Deinde ut maxime Solem demus Africae propinquum, aquam conſumere, hoc ipſum eum oppugnabit. Nam ſi hyeme fluvium per acceſſionem exiccaret, aeſtate profecto, cum ſupra illum conſiſtit, totum abriperet. Neque enim alio poteſt modo propius ad terram dici Sol accedere, quam cum ad perpendiculum fuerit ſublatus. Alioqui nec ad Africam unquam, nec ad aliam terrae partem accedere Solem, facile demonſtrari poteſt. Non enim tam aliquam terrae partem luſtrat, nunc hyeme, nunc aeſtate, quam illius converſionis partem aliquam occupat terra. Itaque cum ſemper aeque diſtet a terra, ſupra quos in meridie conſtiterit, iis calorem adfert maximum. Jam eo tempore non cohibere illum, nec ſiſtere, nec abripere fluvium, neque diminuere apparet, verum perpetuis creſcentem incrementis quaſi mirabundum deſpicere. At quando tandem dicemus Nilum calore conſumi, ſi per tantum aeſtum aſcendere conſpiciunt? Jam re-

1 Lege ὡς θαυμάζων pro ὡς θαυμάζεις, niſi forte plura deſint. *Cam.*

τρέψας τοίνυν ὁ ἥλιος ἐκ τροπῶν, ἐπ' Αἰθίοπας χωρῶν· λέγω δὲ πως καθ' Ηρόδοτον τῷ ῥήματι. ὥστ' αἰεὶ τοῖς ἀνωτέρω ζαυτὸν τοῦτ' ἔχων σχῆμα πορεύεται. ζαῦζα δ' ἐστίν, ἡ δὲ ποταμοῦ πορεία, ὥστ' αἰεὶ ἀπορρεῖτ' ἂν οὐκ ὀλίγην μοῖραν ὕδατος, καὶ καθ' μικρὸν ἐξήραινεν ἄν, εἰ τοῦτο φαίνεται ποιῶν· εἰ τοῦτ' ἄρα εἰπεῖν δεῖ, μᾶλλον δ' οὐχ ὁ ἥλιος οἷμαι φαίνεται ποιῶν ἀλλ' ὁ Νεῖλος τοιοῦτον, εἴτ' οὖν ποιῶν εἴτε πάσχων δεῖ λέγειν. δίον γὰρ αὐτὸν λήγειν κατ' μικρὸν πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν, ἀρξάμενον αὐξάνεσθαι, αὔξειν καταμικρὸν αὐτὴν ἐπίδοσιν, καὶ ἐπ' αὐτὴν ἀρχήν, καὶ τὸν ἀκμήν, ὁ μὲν τοῦ καύματος, ὁ δὲ τῆς ἐπιῤῥοῆς παρέχεται. Ἀλλά γε δὴ μεταβήθι, Εφόρου δὲ καὶ φιλοσόφου καὶ σοφιστοῦ, κόσμον ἄεισον, ᾧ κεχόσμηκεν ἀνὴρ αὐτόν τε καὶ τὴν συγγραφήν· καίτοι δέδοικα μὴ γελοιότερος ὁ πειρώμενος ἐλέγχειν ᾧ τοῦ φάσκοντος εὑρεῖν· εἰ μὲν γὰρ μὴ πολὺ μᾶλλον καταδύπων ἄνω, πολὺ δ' ὧν ἴσμεν τόπων ἐπὶ τὴν ἐπίδοσιν κατῆγεν ὁ Νεῖλος, τάχ' ἄν τις πεισθείη τὴν ὑποψίαν ὡς ἄρα ἐκ τῆς Λιβυκοῦ ὄρεσι καὶ τῆς Αραβίου τὸ ὕδωρ ὑποχωρεῖν εἰς τὸ κάτω, πληροῖ δ' Αἴγυπτον μέσην τε καὶ κοίλην οὖσαν, ἃ φησὶν ἐκεῖνος τὴν θέρμην αἰτιώμενος. νυνὶ δ' αὖ γ' οἱ μηδεπώποτε ὄνομα ἀκούσαντες Εφόρου, τοῦτ' ἴσασιν ἐκ πολλῶν ἡμερῶν πλοῦ καπόντ' αὐτὸν ἄνωθεν ὑψηλόν, καὶ πρείτε αὐτοὺς καταδύπους θαυμαστὸν αἰρόμενον, καὶ τὸ μεταξὺ Συήνης καὶ Ελεφαντίνης, ὅθεν περ τὴν Αἰγύπτου μερῶν ὁ κληθεὶς ἂν ὑφ' Ελλήνων Ερμῆς ἄρχεται θαυμαστῷ κτύπῳ διεξιόντα, καὶ πλεονῶντα τριάκοντα πήχεις ἄνωθεν ὡς μέσους εἰρῆσθαι. πῶς οὖν τὸ ἐκ τῆς ὁρᾶν τὴν ἔνθεν καὶ ἔνθεν κλειόντων τὴν Αἴγυπτον, ὕδωρ τοσοῦτον κάτω τῆς ἀναβάσεως, τοῦτ' ὀφεῖ τὸ ποιοῦν τὴν ἀνάβασιν· καὶ τὸ αὐτὸ ἅμα μὲν πληροῖ Αἴγυπτον ὑποῤῥέον, ἅμα δὲ ὑπὲρ κορυφῆς Αἰγύπτου, τοσοῦτον φαίνεται κατὰ νώτου τοῦ ἀρχαίου ὕδατος φερόμενον. εἰμὴ καὶ Εφορος τοῦτ' ἐρεῖ γε προσθήσει τῷ σοφῷ, ὅπ ὥσπερ ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων εἰς

586

587

versus a solstitio Sol ad Aethiopes discedit; ut cum Herodoto loquar. Quocirca superioribus eundem semper se praebet. Hic autem est fluvii cursus. Quare non exiguam aquae partem semper auferret, & paulatim eum exiccaret, quod non facit; nisi potius id Nilus vel non facere vel non pati dicendus est. Nam cum paulatim deberet ad motum Solis decrescere, post initium incrementi deinceps in eodem progreditur, atque idem tum initium tum extremum ille fervoris, hic fluxionis exhibet. Verum age, transcurre, & Ephori, philosophi ac sophistae, dic ornatum, quo seipsum atque historiam ille exornavit. Quanquam ne magis ridiculus ipso videar, dum eum volo refellere, metuo. Etenim nisi longe supra cataractas & nobis cognita loca Nilus incrementum acciperet, illius fortasse commentum aliquis admitteret, quo vult, aquam ex Africae & Arabiae montibus defluentem, cavam & mediam Aegyptum implere, calori causam tribuens. Nunc autem etiam ii, quibus nondum fuit Ephori auditum nomen, sciunt, eum dierum multorum itinere sublimem e superioribus locis descendere, ac tum ad cataractas permultum crescere, tum inter Syenem & Elephantinen (unde pars Aegypti ea, quam nos Mercurium vocaremus, initium sumit) immenso transire sonitu, nec minus quam triginta continere cubitos. Quo igitur pacto de montibus Aegyptum utrinque claudentibus aqua tam longe infra ascensum delata, ascensum efficiat; atque eadem simul & Aegyptum defluens impleat, & supra Aegypti verticem tanta super alvei aquam cernatur decurrere? Nisi forte hoc etiam dicet Ephorus, & commento adjiciet, aquam, ut ex altioribus locis

1 Alludit ad Homeri versum, ἀλλάγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππου νῶτα λάβοις. Odyss. Γ'. Cant.

in

τὸ κοῖλον καταῤῥεῖ τὸ ὕδωρ, ὕπου πάλιν ἐκ τ̃ κοίλων, ἀναστρέφῃ πρὸς τὰ ὑψηλά· ϗ ἀρξάμενος ἐκ θαλάττης ὁ πολαμὸς, αὖθις ὑποστρέψας, ὅπῃ καταῤῥάκτας ϗ Μερόην ἄνω φέρεται, ὥσπερ τις ἐν πρησάντῃ δολιχὸν πέχων. ταῦτα δὲ, ὡσ' ἂν τὺς αὐτῦ [1] πολίτας οἶμαι πείθοι λέγων. ϗ δὴ τῦτο τὸ ἰσχυρὸν ἐᾶ, καίτοι φασὶ ϗ τὰς κλοπὰς, ἄχρι τύτυ δεῖν ἐλέγχειν, ἕως ἄν τις τὰ φώρια ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντα ἀποδείξῃ· ἄλλ' ἕτερον εὐήθες· αὐτὸ γὰρ τῦτο πρῶτον τὸ νομίζειν ἢ τ̀ Αράβιαν ταύτην τ̀ ὀρεινὴν, ἢ τ̀ Λιβυκὴν ὕδατος μεστὴν εἶ), τίς λόγος; ποίαν γὰρ ἢ ἐνταῦθα ἢ ἐκεῖ πηγάς; τίς δ' ὅσον ἔννοια ὕδατος ἐν τοῖς χωρίοις τύτοις; ἄγ' ὅτι ξηρότερα ϗ ψεδνότερα παντὸς ἄν τις ἂν εἰκάζων εὕροι, ὥσ' ἔνιοι τῇ Ἀραβικῇ, ϗ ἡ πρεσβύπολις αὕτη λιθοτομία, ἡ πορφυρίτις ἐστὶν· ἐργάζον) δ' αὐτὴν ὥσπερ ϗ τὰς ἄλλας δήπου καταδίκοι. ἀλλὰ
588 τύτυς γε ὡς φασιν ὑδρεῖς φρυρεῖ, ὕπου σφόδρα ὕδατός ἐστιν ἄπορος, ὑφ' ὕτῳ ϗ ἠρήμων), ἀλλὰ φόβῳ ἕ καυθήσεσθαι ζῶντες, ὃ δεῖ παθεῖν ἄν τις φεύγων ἁλῷ, μένυσιν οἱ μένοντες τ̃ μελλόντων. ϗ ὅμως εἰσὶν οἳ ϗ τῦθ' αἱρῦνται μᾶλλον, ἢ ἅπαξ παντὸς ἕ χρόνυ κάεσθαι. τῷ γὰρ ὄντι τύτ' εἶ) τὸ κάεσθαι ζῶντα. ὕπου ἅπαξ παντὸς ὁ χῶρος ἀμμώδης ὅτι ϗ διψῆ. ὅλως δὲ πῶ δήποτε ἄ ϗ πάντες οἱ ποταμοὶ μείζυς ἑαυτῶν ἕ ῥεῖς γίγνον) τῷ λόγῳ τύτῳ; εἰ γὰρ ὁ ἥλιος εἰς τὰ κοῖλα τ̃ γῆς τὸ ὕδωρ ἀποθεῖ, ἡ δὲ γῆ μεσὴ γιγνομένη πεδιτῶσα ὑπικλύζε) αὐτὴ δι' αὐτῆς, τί δήπο' ἂκ εἰσὶν ἐν ἀκμῇ ἕ καύμαλος οἱ ποταμοὶ μέγιστοι, πάντες ἐν τοῖς κοίλοις ὄντες τ̃ καθ' αὑτὺς ἕκαστοι γῆς; ἀλλ' ἀντὶ ἕ μέγιστοι τότ' εἶ), τότ' εἰσὶν ἐλάχιστοι. ϗ μὴν ϗ πρὸ ἄλλυς δήπυ ποταμὺς ἕτερός ἐστιν ὄρη, ϗ ἄ μόνον ὄκ ἐλάττω τύτων, ἀλλὰ πρὸς τῷ μείζω σαφῶς, ἔτι ϗ ὑγρότερα ϗ πολλῷ· ὡς δῆλον τοῖς τε δένδροις τοῖς ὑπιπεφυκόσι, ϗ ταῖς εἰς τὸ φανερὸν ἀπορρεύσαις νοτίσι. πῶς ἄν ἄ τὰ ἄμικτα μίγνυ), εἶτα ἀπελαθήσε) μὴ εἰς βά-
589 θος τ̃ γῆς τὸ ὕδωρ, πανικαῦτα δ' ὑψωθήσε) ἅμα τὸ αὐτὸ τῦτο· ϗ ὡς ἔοικεν, ὁ αὐτὸς ἥλιος, τὸ μὲ Ἀράβιον ϗ Λιβυκὸν ὄρος ἐξοπτᾶ, ϗ ὅ ὕδωρ ὠθεῖ κάτω, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ τὸ αὐτὸ τῦτο

in cavernas defluit, ita rursum e cavernis in altum ascendere; & e mari prodeuntem fluvium sursum ad cataractas & Meroen, quasi a calce ad carceres, redire. At id ne suis quidem, credo, civibus persuaserit. Jam ut hoc omittam argumentum, quanquam hactenus dicunt esse furta convincenda, donec in manibus res furtiva deprehendatur; alterum quidem est ineptum, quod vel hanc Arabiam montosam, vel Africam aquae plenam putat. Qui enim vel hic sunt, vel illic fontes? Quae vel minima his in locis aquae suspicio? cum adeo sicca sint atque rara, ut in Arabia quidem celebris haec sit lapicidina Porphyritis, quam colunt, ut & alias, rei; qui tamen nullo costodiuntur praesidio (adeo est aquae inops locus, quam etiam ob rem desertus jacet) verum ne vivi comburantur, quae est fugitivorum poena, plerique metallici manent. Quidem tamen etiam hoc malunt, quam semper uri; quasi hoc re vera sit vivum comburi. Adeo prorsus est arenosus & siticulosus locus. Cur autem non omnes fluvii solito majores hac ratione fiunt aestate? Etenim si Sol in terrae cavernas aquam abstrudit, ac repleta terra seipsam denique inundat; cur non aestu summo maximi cernantur fluvii, cum singuli suos habeant sub terra specus? At non maximi tum, sed minimi sunt. Quid quod juxta fluvios alios alii sunt montes, iique non majores modo, verum humidiores etiam; id quod & arbores enatae, & palam profluentes declarant rivuli. Non igitur ea, quae permisceri nequeunt, miscentur, si in terrae fundum aqua rejecta, tunc eandem ob causam extolletur; atque idem, ut videtur, Sol Arabiae Africaeque montes torret, & aquam deprimit, atque eandem in Aegypto pa-

1 Cumanis ex Aeolide, quorum fuit olim celebris Stupiditas. *Cant.*

titur

ὕδωρ ὑψόμβνον θερορᾷ. πῶ δὲ καὶ ἡ χώρα μεσὴ γίγνεται καίτοθεν, ὦ σοφίας κεφάλαιον; ἦγε ὅπως ἔρρωγε καὶ διέσηκεν εὐθὺς ὀκ προπῶν τῶν ἠειρινῶν, ὥς τις εἰ) μονονοὺ χάσματα καὶ χαραδρας ἅπασαν, καὶ μηδὲ τοῖς ὑποζυγίοις ἀκίνδυνον τὴν πορείαν εἶναι. πῶς οὖν αἱ πόρρω τῦ Νείλυ φησὶ λίμναι πληρωῦται, εἴπερ ἐξ ὄμβρων ἢ χιόνος λυθείσης αἴρεται; τῦτο δ' εἰ τὰ μάλιστα ἀδυνάτον ὄστιν, οὐδὲν μᾶλλον τῷ γε Εφόρου λόγῳ συμβεῖ. ἔστι γὰρ μήτε ἐξ ὄμβρων μήτ' ὀκ χιόνος αἴρεσθαι τὸν ποταμὸν, καὶ μὴ τῦτ' αἴτιον εἶναι, τὸ τὴν ἰκμάδα εἰς αὐτὸν ὑποῤῥεῖν. ὑ μὴν, ἀλλ' ἔμοιγε, καὶ πᾶν τὐναντίον, ἤπερ ἐκείνῳ δοκεῖ, τὴν μὲν ἄνωθεν ὀπιῤῥοὴν μηδὲν μᾶλλον κωλύειν ὕτος ὁ λόγος, τὴν δ' αὐτόθεν πλήρωσιν παντελῶς ἐξελέγχειν ὡς ἔστι γέλως. τὸν μὲν γὰρ ποταμὸν ἕως ἂν ἀπῇ, ταῦτα ἃ κωλύει, εἰκὸς ὄστι καὶ ὑποτὸ τῆς χιόνος, καὶ ἐξ ὄμβρων αὐξομόμενον κατέναι, κατιόντος δ' αὖ, τὴν γῆν πλησυμβύλλω καὶ διοιδοῦσαν, ἀφιέναι κατὰ νοτίδας εἰς τὰ πλάγια, ὑ 590
ἀφὰ τὴν θέρμην, οὐδ' ὑποτὸ τῦ ξηραίνεσθαι (γελοῖον γὰρ, τὴν αὐτὴν ὀκ ἔχουσαν τὸ ἀναγκαῖον ὕδωρ, ἀποστέλλειν τὸ περιττὸν ἑτέρωσε) ἀλλὰ τὐναντίον τῷ πλεονάζοντι προέχουσα τὰς ἐγχωρησῶτας ἀδήλους ὀχετούς. εἰ δ' ἡ κοιλότης ἡ τῆς συγκεκλεισμένης ὑποτὸ τῶν ὀρῶν χώρας παρεῖχε τὴν αἰτίαν, ὀκ ἂν ἐπληρωῦτο πόρρω δήπου λίμναι ποταμοῦ· καὶ τῦτο μάρτυς αὐτὸς Εφορος. φησὶ γὰρ φεύγων τὸν ἔλεγχον, ὡς ἄρα ὑ δυνατὸν τῦτο συμβαίνειν περὶ τὴν ἄλλην γῆν, ἀφὰ τὸ μήτε κοίλην εἶ), μήτ' ὀπίκτητον ὥσπερ τὴν Αἴγυπτον, ἀλλ' ἀρχαίαν τε ὑ ὡς ἐκεῖνος κέκλικεν αὐλοπαγῆ. τῦτο δὴ δῶμεν ἀληθὲς εἶναι μέχει γῆς τινός· ἔστι δ' οὐδὲν μᾶλλον· ὑκῦν αἱ μὴ ἐγγὺς τῦ ποταμοῦ ὑ κατ' αὐτὴν Αἴγυπτον λίμναι, ὀκ ἀφ' αὐτῶν ἀρχὴν) δήπουθεν, ἀλλ' ὀκ τῦ ποταμῦ πᾶσαι, ὑ διώρυχας εἰς αὐτὰς φέρουσιν, ἐάν τ' Εφορος φῇ, ἐάν τε μή. ὥστε ταύτας μὲ, οὐδὲν ἀπεικὸς μετέχειν τῆς αἰτίας, ἥπερ ἂν ἡ τῷ ποταμῷ τῆς ἀναβάσεως (ἥτε γὰρ Μοίριδος λίμνη, καὶ αἱ πρὸς τοῖς Ελλησ 591

titur extolli. Unde vero ab inferiore parte aquam terra concipiat, o ſapientiae columen, quae mox a ſolſtitio verno ſic hiat & connivet, ut propemodum tota ſpeluncis & hiatibus conſtet, nec eam vel jumenta ſine periculo peragrare poſſint. Quomodo igitur, inquit, a Nilo remotae ſcatent paludes, ſi ex imbribus vel nive ſoluta creſcit? At hoc ut maxime fieri nequeat, nihil tamen id ad Ephori rationem facit. Etenim fieri poteſt, ut nec pluvia nec nix fluvium augeat, neque tamen liquori ſit in eum fluenti cauſa tribuenda. Quid quod mihi quidem contra prorſus videtur, quam illi, nec defluvium ſuperius haec ratio magis evertere, & ex eodem ſumptum loco complementum prorſus eſſe ridiculum oſtendere. Nam fluvius quidem poteſt, dum nihil obſtat, & nive augeri & imbribus, eoque aucto, terra tumens ac repleta rivulos in obliquum demittere, non tam propter calorem aut ſiccitatem (foret enim ridiculum, cui aqua ipſi non ſufficeret, ſi ea, quod eſſet ſupervacuum, alio transfunderet) quam contra, quod ſupereſt, eo meatus obſcuros irrigando. Verum ſi terra inter montes concava rei cauſam contineret, nunquam profectō remotae a Nilo paludes ſcaterent; quod quidem ipſe teſtatur Ephorus. Dum enim reprehenſionem cavet ait hoc in alia nulla poſſe regione contingere, quoniam concava non ſit, nec accreverit, velut Aegyptus, verum antiqua ſit, &, ut ipſe vocat αὐτοπαγὴς, ſive in ſe compacta. Hoc ut aliquatenus verum eſſe demus (nec enim eſt) jam quae prope fluvium, & in Aegypto ſunt paludes, non a ſe quidem, verum a fluvio ducunt initium, rivulis in ipſas delatis, velit nolit Ephorus. Quapropter hae quidem incrementi fluvii cauſam participare jure poſſint (nam & Moeris palus, & inferiores ad Graeciam,

1 Βρίχουσαν. *Cant.*

κάπα, καὶ ἡ πρότερον μὲν ὑπὲρ Φάρω, νῦν δ' ἐξόπιθεν τῆ Αλεξάνδρω πόλεως Μαρία, ἐξ ἀρχῆς τε εἰσὶ τῦ Νείλω κόλποι, καὶ τῆ ἀναβάσεως μετέχουσιν, ὅταν καλὰ τὰς διώρυχας εἰσπέσῃ τὸ μέρος τῦ ῥεύματος) ἡ δ' αὖ Σερβωνὶς λίμνη περιφανῶς ἔξω τῶν ὀρῶν τύτων ἐστίν. ὑπερελθόντι γὰρ Πηλύσιον, καὶ τῶν ὀρῶν τῶν συγκλειόντων τὴν Αἴγυπτον θάτερον, ἐστὶ πρὸς ὀστρακίνην βαδίζοντι, ἥπερ ὅτι μέση μάλιστα τῆς Ασσάρω τῆς Αραβικῆς. εἰ μὲν οὖν καὶ εἰς ταύτην ἐκ τῶν ἄνωθεν τόπων ἔρχεταί τις Νείλω τῆς ἀποῤῥοῆς, οὐδὲν δέομαι λέγειν· ὅτι δ' ἐκφεύγει τὰς ὅρας τῦ Εφόρω, δῆλον ἐξ ὧν εἶπον. ὥστε δυοῖν, θατέρῳ προσπίπτει. εἰ μὲν γὰρ τις δέχεται τοῦτον τὸν λόγον, οὐδ' εἰς ἔλεγχον τίθησιν, ὃς δείκνυσιν αὐτὴν ἔξω τῆς κοίλης χώρας οὖσαν. τί γὰρ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταυτὸν τοῦτ' ἔδειξεν γιγνόμενον, εἴπερ πρὸς τῇ θερμῇ μόνῃ τὸ αὐτόν ἐστιν; εἶτ' οὐκ ἀξιοῖ ζητεῖν ἑτέρωθι ταυτὸν τοῦτο τῷ μὴ τὴν αὐτὴν εἶναι φύσιν τῆς χώρας, ἔξω τῶν
592 ὀρῶν τύτων ἐστὶν ἡ λίμνη. ὥστε πῶς αὔξεται; ὑκοῦν πρὶν ὃ τὸ πρῶτον προκειτο σκέψασθαι, πῶς ὁ Νεῖλος αὐξάνεται, δεύτερον δεῖ ζητεῖν πῶς ἡ λίμνη καὶ τύτυς τὰς λόγους; καὶ μὴν ὅπ γ' ἄν τις ἄλλως ἀληθῆ λέγῃ ταύτῃ τῇ πραφάσει καταχρώμενος, ῥᾴδιον γνῶναι. πολλαὶ γὰρ δήπου καὶ ἄλλαι χῶραι γεγόνασιν ἐκ ποταμῶν ὑπὸ τῷ παντὶ, ἃς ἀνάγκη πολλὴ καὶ κοίλας εἶναι καὶ ἀραιὰς τοῖς αὐτοῖς λόγοις τύτοις. καὶ τὰς μὲν ἄλλας πρόσθεν παραλείπω, μία δ' ὦ Ζεῦ πρὸ πυλῶν εὐθὺς ἦν αὐτῷ τῆ πατρίδος καὶ ὑπ' ὀφθαλμοῖς. τὸ γὰρ πρὸ Λάρισαν πεδίον, θάλατταν εἶναι τὸ παλαιὸν, πολλὰ τεκμήρια. καὶ ὅτι μὲν πολλοστὸν ὁ Ερμος τῦ Νείλω μέρος, εἰς ἕτερον λόγον τίθει τοῦτο, ὅτι δ' ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τύτῳ τῦ θέρους αὔξεσθαι πρόσπικε, καθ' αὑτὸν ἐλέγχεται. ὁρᾶται μὲν γὰρ τὰ κύκλῳ πρόσχορα ὄρη τῇ χώρᾳ, ὁ δὲ ῥεῖ δι' αὐτῆς ἀραιᾶς ὕσης, καὶ πεποικιλῶς αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς. τίνος ὧν ἕνεκα ὑ μόνον ἐκ αὔξεται τῦ θέρους, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἀπολείπεται τῶν ὀδ' ἐγγὺς ἐκείνῳ τῦ χειμῶνος ὄντων; πολλάκις δὲ, ὀδ' ὅσον ῥεῖν ὀφείλει αὐτῷ. καὶ ἕτερ' ἄν τις ἔχοι λέγειν μυρία τοιαῦτα. καί τοι

ciam, & quae prius ultra Pharum, nunc poſt Alexandriam vilitur, Maria, cum Nili ſunt ſinus, tum incrementum participant, fluminis parte per rivos delata) verum Serbonis palus extra montes hos manifeſte jacet. Ultra Peluſium enim, & montium, qui Aegyptum cingunt, alterum, ad Oſtracinem ſita eſt, Aſpari Arabicae media. Quare num in hanc quoque Nili pars aliqua ſuperioribus ex locis deveniat, nihil eſt opus quaerere; veruntamen eam Ephori tranſire terminos, fit ex iis,quae dixi, manifeſtum. Quocirca in alterutrum neceſſario recidit. Etenim ſive hanc rationem ſatis firmam non putat, quae paludem extra cavernas poſitam docet; cur idem per omnem terram non oſtendit evenire, ſi calor duntaxat eam vim habet? Sive idem negat alibi quaerendum, quod alia ſit regionis natura; palus quidem extra montes hos jacet. Quomodo igitur impletur? Quapropter antequam prior quaeſtio, quae de Nili eſt incremento, decidatur, quomodo palus hac ratione creſcat, prius eſt inveſtigandum. Jam ne ſic quidem eum vero uti praetextu, facile ſit cognoſcere. Cum enim permultae ubique aliae regiones e fluviis accreverint, eas hac eadem ratione cavas & raras eſſe efficitur. Atque ut alias omittam, una certe ante patriae ipſius portas jacebat, & in oculis erat. Nam quae circa Lariſſam eſt regio, mare quondam fuiſſe, multa ſunt indicia. Jam ut Hermum aliquam eſſe Nili partem,alio rejiciam, ita hunc quoque eadem ratione aeſtate creſcere debere, per ſe clarum fit. Nam & montes undique regionem cingunt, & ipſe per eam fluit raram, quamque primum aggeſſerit. Cur ergo non tantum aeſtate non creſcit, verum a multis etiam ſuperatur, quibus hyeme fuit longe ſuperior? Quinimo ſaepe ne fluere quidem poteſt. Nec pauca poſſent adferri ſimilia. Atqui

cum

πρὸς γε ὃς αὐτὸς ἀντιλέγει, καὶ ἓν ποιησάμενος παράδειγμα, ἀπαλλάττεται· ἔστι δ' ὃ 593
μηδ' ὄνομα ἐπενεγκών, ὥστε γνῶναι ἢ τὸν ποταμὸν ἢ τινὶ γῇ, ὅμως ἀξιοῖ νικᾶν. ἀραγὲ γὰρ
ἡ Αἴγυπτος, καὶ ῥᾳδία λιβάδας ἀφαρπάσαι. ἀλλ' ὅτι μὲ δὴ ἄλλη πίων, ὅτου καὶ μόνον ἀρκῶν
εἰπεῖν, ἐῶ, ἀλλὰ τί φήσομεν περὶ τὴν ἔξω τῆς Κασίου ταύτης ἧς ἐμνήσθην ἀρτίως; ἢ γὰρ δή-
που καὶ ταύτην ἔργον εἶναι τῷ ποταμῷ, ἀλλ' ὅμως μετέχει τοῦ παραλίου· ἢ μὴν, ἢδ' ὑπ'
ἄλλης φαίης ἂν αὐτὴν κεχῶσθαι πολαμῷ, ἄνυδρος γὰρ ὅτι πρὸς τὴν λίμνην ἅπασα. καὶ
μὴν ἢδ' οἱ τοῦτο πείθοντες περὶ πάσης Αἰγύπτου πειρῶνται πείθειν, ἀλλ' ὑπεξαιροῦνται τὴν
γε ὑπὲρ κορυφῆς τοῦ Δέλτα ταύτην οὖσαν, ἀρχαίαν εἶναι. καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἢδ' ὡς κοινὸν εἰ-
πεῖν, ἀλλ' ὅτου ἀφαιροῦντος ἀρχαίαν, ὥστε καὶ παρέτεινε τοὺς ἀνθρώπους ἐνεγκεῖν τοῦ τε νῦν
Ἀσίαν, ἵνα μήτε λέγω πλέον. ἀκοῦσαι, εἰ μὲν ἐν τῷ Δέλτα μόνῳ συμβαίνει γίγνεσθαι τὰ ἀνά-
βασιν, εἰκὸς ἦν καθ' ἕν γέ τι τοῦτο πιστεῦσαι. εἰ δ' ἐν ἁπάσῃ γίγνεται, καὶ τοσοῦτον τοῦ τ'
ἄνω παρέτεινον ὅσον τὸ ῥεῦμα κατέρχεται, τί πρὸς λόγον ἐστίν, τὸ τὴν Νεῖλον ἄγειν γῆν καὶ 594
νῦν ἢ ποιεῖν; ἔτι τοίνυν τόδε τὰ Αἰθιοπίας γε καὶ Αἰγύπτου ἡ αὐτὴ φύσις· ἀλλ' ἡ μέν, ἐπό-
ψαμμός τε καὶ ξηρά, καὶ τοῦ λεπτόν ὅτι συνεσηκυῖα· ἦδ' ὅτου βαθεῖα καὶ πεπηγυῖα, ὡς ἂν
ῥᾴδιον εὑρεῖν ἑτέραν· ἀλλὰ μὴν, ἀμφοτεραῖ γοῦν γίγνεται. πῶς οὖν ταὐτὰ αἴτια περὶ
ἀμφοῖν ἐγχωρεῖ λέγειν, τοσοῦτον διαφόρων; εἰ μὲν γὰρ ἡ τῆς Αἰγύπτου φύσις αἰτία, οὐκ
ἦγε τῆς Αἰθιοπίας ὡς ἔοικεν, ὅθεν πρόπαλαι κεκίνηται· εἰ δ' ἡ τῆς Αἰθιοπίας φύσις αἰ-
τία, τί δεῖ λέγειν ὡς ἡ Αἴγυπτος κοίλη καὶ ἔνδοθεν ὁρῶν συγκέκλεισται; ὅτε γὰρ οὐ ταύτῃ
τὸ αἴτιον, ἦδ' ὡς ἔοικε τοῦτο. καὶ μὴν καὶ τοῖς ἄνω καταρακτῶν τοῖς περὶ Ψίλχιν, κέ-
κλειται τὸ πρὸς ἑσπέραν τοσοῦτον, ὥστε μηδ' ἐγγὺς εἶναι τὸ βάθος τῆς χώρας τοῦ ῥεύ-
ματος. ἔστι μὲν γὰρ ὀφρὺς ἀμμώδης, ἀπείργουσα τὸν ποταμὸν πρὸς τὴν κάτω πᾶσαν χώ-
ραν, τελευτᾷ δ' εἰς πολλῷ βαθύτερον τὸ πρὸς ἑσπέραν. ὥσ' εἰ τῆς γῆς νοτὶς ἦν τὸ ὕδωρ,

cum quibus ipse disputat, iis vel uno satisfacit exemplo; nonnunquam etiam praetermisso vel fluvii vel regionis nomine, victoriam sibi nihilominus vindicat. Est enim Aegyptus rara, quaeque facile fontes transmittat. At ut omittam, quod vel solum sufficeret, ne aliam quidem esse uberem; quid de hac, quae ultra Casium montem est, cujus modo memineram, dicemus? Neque enim hanc quoque fluvii opus esse dixeris, quanquam incrementum participat; neque ab alio fluvio congestam esse, cum tota fere sit circa paludem arida. Quid quod qui hoc docent, Aegyptum totam non comprehendunt, verum eam sane, quae est ad insulam Delta, totam excipiunt, & antiquam confitentur; neque tamen simpliciter aut communi modo antiquam, sed adeo, ut homines prima totius Asiae, ne quid majus dicam, protulerit. Quocirca si in Delta duntaxat incrementum cerneretur, haec una res merito fidem faceret. Sin per totam regionem pertinet, ac tantum loci superioris spacium, quantum fluvius, occupat; quid hoc ad rem, si novam Nilus terram facit? Huc accedit, quod neque Aethiopiae est & Aegypti eadem natura; cum illa sit arenosa & arida, atque minutatim concreta; haec adeo profunda atque compacta, ut non facile similem reperias: veruntamen idem utrobique contingit. Cur igitur utrique tam diversae eandem tribuemus causam? Etenim sive Aegypti natura causam continet, non potest Aethiopiae continere, ex qua jam olim defluit; sive in Aethiopiae natura posita est causa, quid attinet Aegyptum cavam & intra montes concluſam dicere, cum nec in hac, neque haec sit causa? Quid quod supra cataractas juxta Pselchim ita clauditur occidentis pars, ut longe fluvio sit inferior terra? Est enim ibi collis arenosus, qui fluvium ad inferiorem regionem abigit, ac demississime ad occidentem definit. Quare si terrae stillae flumen efficerent,

non

595 οὐκ ἂν εἰς τ ποταμὸν εἶχε συῤῥεῖν, ἀλλ' ἐξεχεῖτ' ἂν ὅπῃ ἑάτερα ϑ ποταμῶ. ἤκουσα δὲ ἔγωγε ϗ τῆς Παλαιστίνης Συείας ὑπ Σκυθῶν πόλ⸗ ϖρὸς τ τόπον, ὃς ταῖς τε δὴ βαλάνοις τ φοινίκων ταῖς ὀνομαζαῖς ϗ τ ὀπὸν φέρει, λίμνῃ τῇ) ἦν ἐπειδὰν ὁ Νεῖλος ἀνέλθῃ, σημαίνειν, ϗ τὸ ῥῆμα τοῦτ' ἦν τ ξένων, ἔλεγον δὲ ὡς αὐξομομένης. εἰ μὲ οἶν ϗ αὕτη μεταξὺ Λιβύης ϗ Ἀραβίας ἐστὶν ἡ γῆ, ἡ κοιλοτέρα τῆς ἄλλης ἁπάσης, δῶμεν ἀληϑῆ λέγειν Ἔφορον, ϗ τοι τοσοῦτόν γε ψεύδ⸗, εἰπὼν μὴ δεῖν ἄλλοϑι ζητεῖν, μὴ ϗδ εἰ⸗ ζαυτόν. εἰ δὲ πολλαὶ ζαύτης ϑσαι κοιλότεραι εἰ ϗ μὴ ὅπῃ μακρόν, ἀλλ' ὃν ἕς' ἐφ' ὅσον γε, ὅμως δὲ τοῦτ' οὐχὶ πάϑουσιν, [1] ἀλλ' ὅτι σοὶ σκεπτέον τὸ αἴτιον τ ἀναβάσεως, ὡς ὅτε τ ἀραιότητα τ γῆς, οὐδὲ τ κοιλότητα λέγειν ἐνὸν φαίνε⸗· ἀλλὰ ζαῦτα ϗ πάντων ἥκιστα. εἰ γὰ ἐγίγνετο αὐτόϑεν ἡ πλήρωσις, οὐκ ἂν ὅτε ταῖς λίμναις ταῖς ἔξω ϑ ποταμῶ συνέβαινεν αὔξε⸗, ὅτ' αὐτὸν ὑψοῦ⸗ τοσοῦτον, ὥσ' ὑπικλύζειν ἅπα⸗ τ εἴσω τ ὀρῶν τούτων γῆν, ὅπου λαμπρός, ὥστε τοὺς πλέον-
596 ζας νύκτωρ τοῖς ἄστροις ὁρᾶν ἡ τεκμήρε⸗. ὅμοιον γάρ ἐστι τοῦτό γε, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐκ τ κοτύλης τ ἀμφορέα πληρῶ⸗ πείθοι, ψιλὸν ἐκ ψιλῆς, αὐτὸν ἐξ αὐτῆς. ἀλλ' οἶμαι καπόνλος ϑ ποταμῶ μεγάλῳ τῷ μέτρῳ ϗ τ γῆς ὑϗ ἰσϑμῆς ὄσης, τὸ ὕδωρ χωρᾷ μέχρι ϑ δεχομένου, τ διέξοδον αὐτὸ αὑτῷ ποιῆν. ἀφ' τοῦϑ' αὑτ' ἔξω πηγαὶ ϖροσλαμβάνουσι πίδακας ἐκ ϑ ποταμῶ, ϗ εἰς τὰ ἔϑνη τὰ πλησίον αἴϑησις τ ἀναβάσεως ἔρχε⸗, ϗ σπουδαζόμενα τὰ χολάζοντα, ὥσπερ ὅταν οἴκημα πληρωϑῇ. τοσαῦτα δὴ ἡμῖν ϗ ϖερὶ τ Ἐφόρου σοφίαν καὶ γνώμην καινὴν εἰρήϑω, ὅτι ϗ μόνος ἦρξαι φησὶ τ ἀληϑείας. ἤϑελον δὲ ϑαλάττῃ γλυκείᾳ Λιβύης ἐπέκεινα εἶσω ῥεούσῃ ἀφ' τοὺς ἐτησίας, ϗ ζαύτης ϗ κροκοδείλοις, ϗ μύϑοις Μασσαλιωτικοῖς ἀντὶ τ Συβαριτικῶν. εἰ γὰ μὴ σπουδῇς, ὦ χαριέστατε Εὐϑύμηνες, εἰ ζωῦτ' ἀληϑῆ Ἔφορος λέγ⸗, σοὶ φάσκων δοκεῖν ὅτι ὁ λύειν ἀποδείαν, ἀλλὰ κινεῖς μείζω ϗ ἀποπώτερα

non tam in fluvium poſſent confluere, quam ad utranque partem cogerentur effundi. Jam Scythopoli in Palaeſtina cognovi, ad eum locum, qui Phoenicobalanum celebrem atque ſuccum fert, paludem eſſe, quae Nili ſignificet incrementum, ſic enim illi loquebantur, cùm eam augeri indicarent. Quod ſi ergo haec quoque inter Africam & Arabiam jacet regio, quae plures habeat, quam reliqua, cavernas; demus veracem eſſe Ephorum, quanquam hoc mentitur, quod alibi quaerendum id negat, quaſi non idem foret. Sin aliae multae, quae pluribus abundant ſpecubus (ſi non multo, tamen aliquatenus) hoc non efficiunt, alia tibi quaerenda eſt incrementi cauſa, quandoquidem nec raram potes nec concavam terram pro cauſa proferre; atque adeo minime omnium. Etenim ſi hinc incrementum naſceretur; nec paludes extra fluvium ſcaterent, nec ipſe in tantam creſceret altitudinem, ut omnem terram inter montes comprehenſam tam manifeſte inundaret, ut id etiam, qui nocte navigant, ad ſtellarum lumen aliquando animadverterent. Hoc enim perinde eſt, ac ſi quis ex hemina ſola vellet amphoram ſolam impleri docere. Sed, ut arbitror, cum fluvius magno deſcendit cumulo, nec terra ſufficit; penetrat aqua, quouſque poteſt, ac ſibi viam ipſa parat. Tum vero fontes exteriores rivulo ſe fluvio concipiunt, & ad vicinas gentes incrementi pervenit ſenſus, & quae vacant, ſimul implentur, quemadmodum cum eſt referta domus. Atque haec nobis ad Ephori ſapientiam novamque opinionem dicta ſint, quandoquidem ſolum veritatem ſe aſſecutum praedicat. Sed me mare dulce, quod ultra Libyam flantibus Eteſiis influit, & hujus crocodili, fabulaeque Maſſilienſes pro Sybariticis delectarunt. Etenim ſi non intelligis, Euthymenes lepidiſſime, ſi vera dicit, ut putas, Ephorus, te non tam quaeſtionem ſolvere, quam majorem atque magis

1 Αλλοπ. *Cant.*

τῆς ἐξ ἀρχῆς, πῶς ὐκ ἀληθῶς ἔξω στηλῶν καὶ Γαδείρων φήσῃ τὶς ὀπισκώπτων εἶναί σοι τ νῦν, 597
ὥσπερ τ Θεάτητον φασί ποτ' ἐκεῖνο εἰς Θαλῆν εἰπεῖν, εἰ ποταμὸν φεύγων ἀγνοεῖς εἰς τὴν θάλατταν ἐμπίπτων ἀνὴρ, ὁ σκώπτων ἐρεῖ; τί γὰρ δήποτ' εἰ μέντις ποταμὸς ἢ θέρους αὔξεται μόνος τ ἄλλων, θαυμασόμθα, καὶ τὰς αἰτίας ζητήσομεν· θάλατταν δ' ὃ πολλῷ μᾶλλον θαυμασόμθα, εἰτὶς ἐστι γλυκεῖα μόνη τ πασῶν; καὶ μὴν οἱ ποταμοὶ μ εἰ καὶ τ αὐτὴν ἔχουσι φύσιν τ ὑ ῥεῖν, ἀλλ' ὖν χωρὶς γε καθ' αὑτὺς ἕκαστος ῥέουσιν ὅσοι μὴ προϊόντες εἰς ταυτὸ συμβάλλουσιν· ἡ δὲ θάλαττα ἅπασα, ἀναχέεσθαι δήπου, καὶ συνεχὴς ὄστιν ἡ φύσις αὐτῆς· ἢν εἴτις διαιρήσῃ τῷ λόγῳ, τί χρήσεται θαυμάσαι λοιπόν; δεῖ δ' ὡς ἔοικε καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν διελόμθον. εἰσὶ γὰρ δήπου πέραφές που τ ἔξω θαλάττης ἀπόῤῥοι. ὧν ὁ μ, ἐξ ἑσπέρας, εἰς Φᾶσιν ῥεῖ ἀπὸ Γαδείρων εἰσέχῃ, καὶ τῆς πλησίον Λιβύης· καὶ ἔστιν ὁ κόλπος οὗτος, ἡ καθ' ἡμᾶς αὕτη θάλαττα, ἣ ῥίζει δίχα τ γῆν, προσλαβοῦσα τ Μαιῶτιν λίμνην, καὶ τ ὑπὲρ αὐτῆς ποταμὸν Τάναϊν· καὶ ποιεῖ νῆσον τὸ τμῆμα ἑκάτερον τῇ κύκλῳ θαλάττῃ, πλὴν εἰ βύλει Φᾶσιν, καὶ δὴ Τάναϊν φάσκειν εἶ) τὴν ἠπείρων ὄρον. ἀλλ' ὅγε τ θαλάττης κόλ- 598
πος οὗτος, ὅπως ἔχῃ. ἕτερος δ' ἐστὶν ἀπόῤῥοις ὐκ μεσημβείας πληρούμενος, ἡ Ἐρυθρὰ θάλαττα καλουμένη, ἣ Λιβύην καὶ Αἴγυπτον καὶ τὸ πρὸ τούτων Ἀραβίαν χερρόνησον ποιῇ. πρὸς τὴν ἑῴαν τε καὶ ἔξω θάλατταν τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν Ἰσθμῷ. τρίτος δ' ἄνω τούτων ὄστι κόλπος ὁ Περσικὸς, ᾧ μὴ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν ὀπισθρέφοντι, χερρόνησός ὄστιν, ἡ εὐδαίμων Ἀραβία, καὶ ὁ τῆς Περσικῆς ὅσον ὅτος. τετάρτη δ' ὐκ Βορέου καὶ Κασπίας πύλης, εἰς τοὺς πρ' ἡμῶν τόπους εἰσέχῃ θάλαττα, ἣ καλεῖται Κασπία, εἰ δὲ βούλῃ, Ὑρκανία. τί δὴ πρὸς λόγον ταῦτα; ὐ γὰρ ἄλλως γε ἀπόλογον Ἀλκίνου διηγούμεθ. ὅτι πρῶτον μὲν αὐτὰ καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος εἰσὶ θαλάττης χῶραι, καὶ πρὸς ταύτας ὀθενιοῦν ἑτέραι θαλάττιαι ἴσασιν οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων ὀθένες, οὐκοῦν ὡς ἀληθῶς, τὴν γ' ὑπὲς

absurdam movere; nonne tibi re vera extra columnas, atque Gades esse animum per jocum quis dixerit, quemadmodum Tressam ferunt Thaleti dixisse, qui non videas te, dum fluvium vitas, in mare incidere? Cur enim, obsecro, si quis fluvius aestate crescat solus, mirabimur, atque ejus rei causam quaeremus; si quod sit mare solum dulce, non multo miremur magis? Atque fluvii, quanquam omnes eodem fluunt modo, singuli tamen separatim fluunt, nisi cum in progressu concurrunt; mare vero totum est permistum, & perpetua constat natura; quam si quis verbo diviserit, mirari, quid sit acturus, restabit. Est enim de his quoque, ut apparet, separatim dicendum. Etenim quatuor fere sunt Oceani profluvia. Eorum primum ab occidente per Gades & proximam Africam in Phasim influit; atque hic sinus nostrum est hoc mare, quod cum palude Maeotide & superiore Tanaide bifariam orbem terrarum dividit; atque utrumque segmentum aqua circumfusa reddit insulam, nisi Phasidem malis ac Tanaidem utriusque continentis ponere terminum. Atque hic quidem Oceani sinus ita se habet. Alterum autem profluvium a Meridie venit, quod Rubrum dicitur mare, atque Africam, Aegyptum, & superiorem Arabiam facit peninsulam, tridui per Isthmum ad utrumque mare itinere relicto. Tertius est his superior Persicus sinus, qui post Rubrum mare sese retorquens, Arabiam felicem & Persiae partem aliquam reddit peninsulam. Quartum a Borea, Caspiaque fauce in nostra loca influit mare, quod Caspium vel Hyrcanium vocatur. Quorsus haec igitur? Neque enim sine causa fabulam Alcinoi recito. Quoniam primum haec sunt atque tot maris loca, praeter quae nullum aliud vel Graecorum quisquam vel Barbarorum norit, qui quidem intra

hos

τάτων ϗ τ θαλάττης. Ἀλλ' ὅσον ἄλλο ὕδωρ κέχυ) κόλπος ἔχον, λίμναι, ϗ ἕλη, ϗ πενάγη,
599 ϗ τοιαῦτα ὀνομάζε). ἦν γὰρ ἐν τῇ κατ' Φοινίκην Συρίᾳ θάλατταν καλοῦσί τινες, νυνὶ τ ἄγονον
ζάντην, αὐτίκα ἐροῦμεν πόθεν εἴληφε τοῦνομα. ἔπειτα ταύτας πάσας οἶμαι συμβέβηκε, τ αὐ-
τὴν ζάντην ἔχειν φύσιν ἀλλήλαις τε ϗ τῇ πηγῇ, ϗ οὐδεὶς ἐστ ὅστις ὑπεξαίρετο εἶναί τιν' αὐτῶν
γλυκεῖαν, ἀλλ' ὁμοῦ θάλατταν εἰρήκασι. καὶ δῆλον ἐστὶν ἡ τοῦ ὕδατος φύσις, ἰδία τε καὶ μό-
νης τ θαλάττης οὖσα, ὥστε καὶ τ φρεάτων ὅσα πρὸς τὸ ἁλμυρὸν κέκλικε, θάλατταν κα-
λοῦσιν οἱ πολλοί, καὶ ἧς ἀρτίως ἐμνήσθην λίμνης τ ἐν τῇ Συρίᾳ τὸ ὕδωρ ἅλμην ἔχον τῆς
γῆς, θαλάττης ἐπωνυμίαν πρὸς τοῖς πολλοῖς πεποίηκε. καὶ οὐχ ἡ μὲν Λιβύῃ περιῤῥέου-
σα θάλαττα γλυκεῖα ϗ πότιμός ἐστιν· ἡ δὲ πρὸς αὐτοῖς Γαδείροις, ὁμοία τῇ παρ' ἡμῖν,
ἁλμὴ τὸ μίγνυσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ, οὐδὲν μᾶλλον ἁλμυρᾷ προσῆκεν αὐτῇ ἁλμὴ ταύ-
την, ἢ ϗ γλυκεῖα δι' ἐκείνην τ) εἰ) ἐπεὶ καὶ ἐκείνη μίγνυ), ϗ ζῶντα χύδην ὑ' ἁλμὴ πορθμοῦ.
ἔπειτα ϗ ἐκ τ μαρτυρίας δῆλον τ ἔτι νῦν ἐκπλεόντων ὡς ὁ λόγος πέπλασται. εἰσὶ γὰρ δήπου ϗ νῦν οἱ πλέοντες ἔξω στηλῶν, οὐκ ἐλάττους ἢ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους· καὶ οὐκ ἐν
600 μακροῖς γε χρόνοις ἅπαξ ἢ δίς, ἀλλ' ὁσημέραι συνεχῶς, καὶ ὁλκάδες ϗ ἔμποροι κομίζον-
ται δι' ἀμφοτέρας τῆς θαλάττης, ὡς συνεχοῦς καὶ μιᾶς, ἀνοιχθέντος τοῦ κάτω τόπου παν-
τὸς, καὶ δοθείσης ἀσφαλείας πλεῖν ὑπὸ τ νεὼ ἡγεμονίας. ἡμᾶς δ' ὡρμημένους ἡ νόσος ἔφθη
καταλαβοῦσα. καὶ ὅτε τ ἁλιέων τινὰς πρὸς τοῖς Γαδείροις ἐστὶν ἀκοῦσαι λεγόντων γλυ-
κεῖαν τ) εἶναι τὴν ἔξω θάλατταν, ὅτε τινὰς εἰς τ μεγάλην νῆσον περαιωθέντων, τὴν ἀντιπέ-
ραν Ἰβήρων· κἀκεῖνοι στρατεύματά τε εἰς αὐτὴν ἐκάστοτε παντοῖα διαβαίνει, καὶ ἀναχωρεῖ
τοῖς κατοίκοις χρόνοις, καὶ ἄρχοντες καὶ ἰδιῶται μυρίοι διαβαίνουσιν ἑκάστοτε. οὐ γὰρ τῷ
μέρει τὸν ὅλον λόγον ἐστὶν ἔχον ἀκολουθεῖν· ἀλλ' εἰ) τὸ μέρ@ τοιοῦτον, οἷόν περ ἂν ᾖ τὸ
ὅλον τὴν φύσιν. διῤῥεῖ δ' οὐκ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἡ ἔξω θάλαττα καὶ πᾶσα, καὶ ἧς

hos habitet terminos; verum quaecunque alia ſinus occupat, aqua, palus, lacus, ſtagnum, vel alio ſimili a, pellatur nomine. Nam quod in Syria Phoeniciam verſus mare vocant quidam, quod eſt ſterile; ejus nominis mox cauſam reddemus. Jam haec omnia eandem habent inter ſe & cum fonte naturam, nec eorum aliquod quiſquam dulce dixit, verum pariter mare vocarunt. Atque haec adeo ſolius eſt maris propria natura, ut etiam puteos, qui aliquam habent ſalſuginem, maris nomine plerique donent, & paludis ejus Syriacae, cujus modo memini, aqua ſalſa maris cognomentum in vulgus ſibi peperit. Neque vero quod circum Africam fluit mare, dulce eſt atque potabile; quod autem ad Gades eſt, noſtro fit ex permiſtione ſimile. Etenim primum non magis propter hoc debebat ſalſum, quam propter illud eſſe dulce, quandoquidem etiam cum illo miſcetur, idque paſſim, non per fretum. Deinde vectorum teſtimonium rem eſſe fictam vincit. Sunt enim nunc quoque, qui ultra Columnas navigent, non pauciores quam illo tempore; neque ſemel atque iterum per longa intervalla, verum quotidie propemodum & naves onerariae & mercatores per utrumque mare quaſi unum atque continuum vehuntur, poſtquam inferior locus totus eſt apertus, & ſub hoc principatu facta eſt navigandi poteſtas. Nos autem eo tendentes morbus inhibuit. Caeterum nec piſcatores, qui ſunt ad Gades, dulce dicunt eſſe mare exterius, nec qui in magnam inſulam, quae contra Iberiam jacet, trajecerunt; quamvis in eam exercitus plerumque, nec non principes & privati homines innumeri ultro citroque commeent. Neque enim totum parti debet reſpondere, verum talis eſſe pars, quale totum fuerit natura. Jam non ex noſtro profluit exterius mare totum, quodque

1 Per froetum Gaditanum. *Cant.*

μηδοπῶν εὕρηται πέρας πρὸς θάτερα. ἀλλ' ὁ καθ' ἡμᾶς ὗτος κόλπος, ἀπὸ τ ἔξω θα-
λάτης εἰσρεῖ, πορρωθεν κομίζων τιὼ φύσιν. καὶ μὴν ὅδε Καρχηδονίων οἱ ἐκπλεύσαντες
ἔξω Γαδείρων, καὶ τὰς ἐν τοῖς ἐρήμοις τ Λιβύης πόλεις οἰκήσαντες, τῦτον ἥνεγκαν οἴκαδε 601
τὸν λόγον, ὃν' ἀνέγραψαν, ὅδ' ἀνέθηκαν ἐν τῷ ἱερῷ, ἕτερα πολλὰ καὶ ἄτοπα γράψαντες·
ὃς ὅτ' ἀγνοῆσαι δύνηται, ὅτε γνόντας, εἰκὸς ἦν ἀποκρύψασθαι, καὶ ταῦτ' ἐξεπίτηδες οἷς
εἶδον ὥσπερ φιλοτιμουμένοις, ἅπαντ' εἰ ἐλάττω τῦ γλυκέως θάλατταν ἔχειν εἰπεῖν ὡς
εἶδον. ἔτι τοίνυν ἔγωγε θαυμάζω, πῶς τ' ἀπῆρεν ἀνὴρ ὗτω τοσῦτον ἀπὸ ῦ γνωρίμου,
καὶ τίς ἡ δύναμις αὐτῦ, καὶ τίς ἡ πρόφασις τ ἀποδημίας. μόνον μέντοι ὐκ εἰκὸς ἐκ-
πλεῦσαι· μὴ πολλῶν δ' ἀφικόμενον, μόνον δ' ὐκ εἰκὸς ἦν κοσμῆσαι τ λόγον, ὃ μὲν ὃδ'
εἰς βιβλίον ἐγγράφειν ὡς ἀποχρῶν, ὃδ' ὅσον πρὸς τὰς ἐπιτηδείους διηγήσασθαι, ἀλλὰ
δημοσίᾳ φράσαι καὶ ἀναγεῖλαι, ἀναθέντα λέγω κ τῦτον, ὥσπερ οἱ τ Καρχηδονίων ἡγε-
μόνες γράμματα ὑπὲρ τῦτων εἰς π τ κοινῶν ἱερῶν. καὶ μὲν δὴ γ' ἦν ταῦτ' ἀληθῆ, πῦ
ἂν Ἑλλήνων ἐλάνθανε λοιπόν; ἅπασι γὰρ ἂν ἐξῆν εἰς Μασσαλίαν πλεύσασι μαθεῖν, κ
μιᾶς γε ταύτης ἀποδίας ἀπηλλάχθαι ἀφ' Μασσαλιωτῶν. ἀλλ' ὅτε Μασσαλιῶται ταῦ- 602
τα λέγουσιν, ὅθ' ὁ Μασσαλιώτης ὁμοίως, ἡδὺς εἰπεῖν καὶ πιθός, ἀλλά τις ἀρχαῖος μᾶλ-
λον καὶ ποιητικός. καὶ μὲν δὴ ὐχ ὅτι χροκοδείλοις κ ἵπποις ποταμίοις εἰς τ λόγον ἐνέβαλε
τῦτο χάειν ἄξιον πιστεῦσαί τι· ἀλλ' ἐνταῦθα κ κάλλιστα τὸ πλάσμα φωράται, καὶ ὅτι
κομψεύει. ὁ γὰρ ἰδὼν τὰς χροκοδείλους ὁδὲ τὰς ἵππους, εἶτ' ἐξήγγειλεν, ἀλλ' ἵνα τὰ ἄλλ'
ὡς τἀληθῆ δόξειε λέγειν, τὰς χροκοδείλας καὶ τὰς ἵππους προσέθηκε, καταφεύγων ὅπῃ
τὰ γνώριμα, καὶ πίστιν ἐφελκόμενος τῷ πλάσματι, προσθήκῃ πλάσματος ἐπι-
εσυ πρὸς τἀληθὲς πεποιημένου. ἀλλ' οἶμαι τοὺς μὲν τοιούτοις λόγοις καὶ μύθοις, τοῖς
πίθηξι ἄμεινον παιδιάν, τοῖς παιδαρίοις ἐπειδὰν ὕπνου δέηται διηγεῖσθαι, θαλάττιά τινα

est in alteram partem infinitum; sed noster hic sinus ab exteriori oritur mari, ac longe naturam deducit suam. Quid quod neque Carthaginenses, qui ultra Gades navigarunt, & in Africae solitudine urbes condiderunt, hunc rumorum retulerunt domum, vel descripserunt, vel in templo suspenderunt, cum alia multa descripserint atque absurda; quem tamen nec ignorare potuerint, nec celare cognitum, quandoquidem studiose solent propter ea, quae viderunt, se efferre, nec poterant majus quicquam, quam si mare vidissent dulce, dicere. Hoc praeterea miror, quomodo hic homo tam longe sit a locis cognitis profectus, quaeque sit ejus potentia, vel quis peregrinationis praetextus. Nam neque solus videtur enavigasse; neque si cum pluribus rediit, solus hunc instituere sermonem debuit, aut literis mandare, quasi id sufficeret, aut ad necessarios duntaxat referre, verum publice enunciare, atque etiam in aliquo templo celebri, sicut Carthaginensium duces fecerant, suspendere. Quinimo si haec essent vera, quem tandem Graecorum laterent? Possent etenim quivis Massiliam profecti, id cognoscere, atque hanc quidem dubitationem per Massilienses deponere. Sed neque dicunt hoc Massilienses, neque tam facile fidem, quam blande loquuntur, merentur, verum paulo sunt simpliciores, ac fabulis addictiores. Neque vero, si crocodilos & equos marinos in disputationem inseruit, hac de causa magis ei sit credendum; verum hic vel maxime figmentum atque festivitas deprehenditur. Neque enim tam quia crocodilos atque equos vidit, ideo refert, quam ut alia vere videatur dicere, crocodilos atque equos addit, & ad res notas confugit, atque alterius figmenti verisimilis additamento fidem suo quaerit. Sed hos profecto sermones atque has fabulas nutricibus relinquere praestiterit, ut habeant quod infantibus, qui dormire non possunt, narrent, mare dulce

γλυκεῖαν, καὶ ἵππους ποταμίους, ϗ ῥέοντα τὴν θάλατταν εἰς τ̀ ποταμὸν, ϗ τὰ τοιαῦτα ὕπνου φάρμακα. ἑτέρων δ' εἴρηται λόγος μικτός. τὸ μὲν γδ, ὑ μάντεως δεῖται, τὸ δ' ὑδ' ἀν μάντις ὑδεὶς πεῖσαι. ὅτι μὲν γδ ἐν τοῖς θερμοτάτοις εἰσὶν αἱ πηγαὶ τ̃ Νείλου δῆλον, εἴπερ ὀκ τ̀ μεσημβρίας ὁρμᾶται. φησὶ δὲ ταύτας, καθάπερ αὐτ̃ θέρους, ἕλκειν ἐφ' αὑτὰς τὸ πλησίον ὑγρόν· καὶ σωιόντος πολλ̃ ὕδατος, πληροῦσθαι, καὶ τοῦτ' εἶ τ̃ ποταμ̃ τ̀ ἀνάβασιν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν καὶ πάντας εἰκὸς ἦν τοὺς ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις ταὐτὸ τοῦτο πάσχειν ποταμοὺς, ὑ λέγω· ἀλλὰ πῶς ὀκ ἄτοπον, τὰς μὲ πηγὰς ἐν τοῖς θερμοτάτοις φάσκειν εἶ, τὰ δὲ πλησίον ὕδατα αὐτῶν μὴ ἐν τοιούτοις ἐπέρεισ ἀξιοῦν εἶ; ὀκοῦν ὁπότ' ἐν τοῖς ὁμοίοις ἐσὶ τόποις, ταὐτὸν πάσχειν ἀνάγκη. τί οὖν μᾶλλον τὰς τ̃ Νείλου πηγὰς ἕλκειν ἐφ' αὑτὰς τὰ ἄλλα ὕδατα, ἢ τἄλλα ὕδατα αὐτὰ δεῖσθαι τ̀ ἐκεῖθεν ὑπερρόης εἰκὸς ὄντα; ἀλλὰ μὴν εἴγε ἅπαντα ἐνδεέστερα αὐτῶν ἔσαν, θερμ̃τον μᾶ ἅπαντα ἐλάττω τ̃ θέρους ἢ τ̃ χειμῶνος ἔσαν. ἔπειτα ἀλλήλοις ἐπαρκεῖν ὀκ ἔξει, χωριζόμενα ὑπὸ τ̀ θέρμης ϗ καθ' αὑτὰ ἕκαστα γινόμενα. ὥσ' ὅπου τ̃λάττον καὶ κάτω χωρεῖν αὐτοῖς ὀκ ὑφῆλ θερμ̃πε. καὶ μὴν τὸ μὲ ἕλκειν τὰς πηγὰς ἐφ' αὑτὰς τὸ πλησίον ὑγρὸν τῇ ξηρότητι, δόπου τις ἀληθὴς εἶναι, καὶ μὴ φιλονοκείτω· τὸ δὲ μὴ μόνον τοσοῦτον λαμβάνειν ὥστε τὸ ἀρχαῖον ἀναπληρ̃ν, ἀλλὰ ϗ τοσούτ̃ πλεονάζειν ὡς ἀποπέμπειν τὸν Νεῖλον μέχρι θαλάττης, τοσοῦτον ὑπὲρ τὰς ἄλλας τε ϗ ὁ τοῦτ μεῖζόν ἐσι τίν' ἔχῃ λόγον ταῦτα συγχωρεῖν; πᾶ γδ ἔτι ϗ ὀκτήκεσθ φήσομεν αὐτὰς, εἴπερ τοσοῦτόν τε καὶ εἰς τοσοῦτον χρόνου καθ' ἡμέραν ἑκάστην ἀποδιδόασιν; ὀκοῦν ἢ ἅματ' ἐξαμαλοῦν), ϗ τὸ ῥεῦμα ὀκ ἂν ἔχοιεν ἀφιέναι, ἢ τοσοῦτον εἰ ἀφίεσιν, αὖται πῶς ἔλκυσι διὰ ξηρότητα; εἰ γδ ϗ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐφελκύσαντο, πληρωθεῖσαι γε εἰκὸς ἀνιέναι. εἰ δ' αὖθις ὁ ἥλιος ἐξέτηκεν, ὀκ ἂν ἔχον εἰς ὕψος ὑπερβαλεῖν διὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ὑποδιδόντες αἰεί τ̃ πληρωμοῦ χρ̃ν τ̀ ποιητῶν πίθον. ὡσ' ἐλάττοσιν αὐτοῖς προσῆκεν εἶ τὸ πλέον τ̃ χρόνου, ἢ συν-

dulce videlicet, equos marinos, mare in fluvium influens, & ſimilia vigiliae remedia. Aliorum autem eſt confuſa ratio. Siquidem alterum vate non indiget, alterum ne vates quidem cuiquam perſuaſerit. Etenim in locis eſſe calidiſſimis Nili fontes negat nemo, quandoquidem a Meridie proficiſcitur. At hos ait aeſtate exuſtos humorem propinquum ad ſe attrahere; quo copioſo collecto, repleantur, & incrementum Nili efficiant. Sed ego ne dicam fore, ut hac ratione fluviis omnibus, qui ſunt in locis calidis, idem neceſſario contingeret; hoc abſurdum cenſeo, ſi fontes in calidiſſimis ponantur locis, in aliis aqua vicina. Quare cum in ſimilibus cernantur locis, iiſdem debent rebus aeque affici. Cur ergo Nili fontes aliam potius aquam ad ſe attrahant, quam alia inde humorem ipſa requirat? Quod ſi utraque deficiet aqua, primum aeſtate minor erit utraque, quam hyeme. Deinde juvare alteram altera non poterit, quam calor utrinque ſeparavit. Quapropter utranque minui oporteret, non creſcere. Atque ut fontes concedamus humorem propinquum ad ſe per ſiccitatem attrahere, neque contentioſius rixemur; tamen ne tantum ut ſumant, quo non alveum modo repleant, verum etiam in mare Nilum tanta mole deducunt, &, quod majus eſt, quiſquam poterit concedere? Ubi enim tandem illos exiccari dicemus, ſi tantum ac tam diu quotidie creſcent? Quare vel ſimul conſumantur, nec aquam poſſint ſuppeditare; vel ſi tanta ſuppetit, cur aliam prae ſiccitate attrahant? Etenim ſi etiam ab initio illam attraxerant, pleni profecto debebant exundare. Sin eos rurſum Sol exiccavit, non poſſint eadem de cauſa creſcere, cum id, quod accederet, more dolii poetici ſemper ſubtraheretur. Itaque non tam creſcere quam minui temporis progreſſu illos oporteret.

ἐχῶς μείζοσιν. ἄλλος δὲ ἄλλοπ λιρεῖ· ἐμοὶ δὲ δοκῦσιν ἅπαντες ὗτοι, λόγον εἰπεῖν ἕκαστος ἐζητικέ·αι ϗ τοσῦτ' ἀπέχειν ϔ ταλιθῆ λέγειν, ὥστε ϗ σωειδότες αὐτῶν οἱ πλείυς ὅπ ψεύδοη, φιλονεικεῖν ϖοὸς ἃ ὑπέθεντο, εἶθ' ὥσπερ ἐν σκότῳ τοξεύοντες ἄλλος ἄλλοθεν ϟϑμαρτάνειν. ἐγὼ δ' ὐχ ὕτω σοφὸν ἓ) νομίζω ϖρὶ τ ἀδήλων φροντίζειν· ὐδὲ σκαιότηλα ἔχειν, νῦν 605
ἔχοντος οἶμαι πίθεμαι. εἰ δὲ δεῖ κοινὸν ὃπὶ πᾶσιν εἰπεῖν, λέγω ϖοὸς μ τὺς ϟϑὰ τ ἐτησίων ψευδομθύυς, ὅπ τῦ χειμῶνος πολλῷ μείζυς ϗ βιαιότεροι Βορέαι σωείρυσι, ϗ νέφη πάντα κινῦσι, κινῦντες δ' ἐλαύνουσι κ) φύσιν ϖοὸς μεσημβείαν. καὶ τότε καὶ ϖρότερον πᾶν ἓς εἰπεῖν ἢ ὅπ χειμῶν ϖοτὲ ὁ Νεῖλ ἠυξήθη. καί τοι τί μᾶλλον τῦ θέρυς ἤυξετ' ἂν ἢ τῦ χειμῶνος, εἴπερ ὐκ τ ἀνέμων ἦιχε τὴν ἀρχήν; ϖοὸς δὲ δὴ πάντας ἐφεξῆς ὐκεῖνο λέγω, ὅπ πάντες ὑ ϖ' ἀλλήλων ἐλέγχονται νέοι ὄντες ἐν τοῖς λόγοις. ὅταν ϒδ οἱ μὲν ὐκ τ πνευμάτων, οἶδ' ὅξ ὑετῶν, οἶδ' ὐκ χιόνος, οἱ δὲ τὸν ἥλιον ϔ χειμῶν ϖ εἶναι τ τήκοντα, οἱ δὲ τ ἥλιον τῦ θέρυς τ ἀπελαύνονται τὸ ὕδωρ, οἶδ' ὅθεν ἄνπις Βύληται φάσκειν γίγνεσθ τ ἀνάβασιν, πάντες δὲ εἰκάζωσιν, εἰδῆ δὲ μηδείς· ϔ μόνον ὐκ τῶ καθέκαστον ἐλέγχοη δήπουθεν, ἀλλὰ καὶ πάντες κοινῇ ϖειπίπθυσιν ἀλλήλοις ὅπ ϔ ταλιθὲς εὑρήκασιν, ἀλλ' ἕκαστος λόγον εἰπεῖν βεβύληται. καὶ νῦ ἐγὼ κινδυνεύω δοκῶν ἅπασιν ἀντιλέγειν, ἅπαν- 606
τας ἔχειν τύτυς μάρτυρας. οἷς ϒδ ἕκαστοι τὺς ἑτέρυς ἐλέγχυσιν, ταῦτ' ἐμοὶ ϖοὸς ἅπαντάς ὐστιν. ὥϑ' ὅσον εὖ φρονῦσι βεβαιῶν ἀϒδοῖς, ὅσον ὥσπερ ἐν μάχῃ ϖοιεισφέρυσιν ἀγωμοσύνης, τῦτ' ἀφαιρῶ. ὥς' ϔ μόνον ὐκ ϔ βελτίονος, ἀλλὰ ϗ ϔ πολλα πλασίυ, σύμψηφός εἰμι καὶ καθ' ἕνα ἑκάϛω, καὶ πᾶσι κοινῇ· ἕκαστος γὰρ αὐτῶ, ἅματ' αὐτὸς τ αὐτῦ φέρει ϗ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἀνταγωνίζεται. εἰ δὲ μὴ ἐλάτ)ω ϖοϑστεξεύϑμεν ἡμεῖς ἢ κεῖνοι ϖοκατεχρήσαντο, ὐκ ἴσως ἄξιοι μέμψεως. καὶ μὶ ὐδ' [1] Ὅμηρος ἀξιόπιτος, λέγων Αψ εἰς Αἰγύπτοιο διϊπετέος ποταμοῖο. ἐγὼ γὰρ ὡς μ ἅπαντά τις ἂν ϖοϑοδείη τὲ ϗ χρὴ Διΐ,

teret. Jam alius aliud nugatur; ac videntur mihi omnes hi aliquid singuli dicere voluisse, tantumque a veritate abesse, ut plerique, cum se mentiri sciant, opinionem suam pertinaciter tueantur, ac tum, quasi in tenebris jacularentur, alii alio aberrent. At ego non magnae sapientiae duco, res incertas curare; neque inepcias in prudentiae parte pono. Sin aliquid ad omnes est communiter dicendum, iis quidem, qui per Etesias mentiuntur, hyeme dico plures ac vehementiores Septentriones commovere nubes atque congregare, & Meridiem versus pro natura sua propellere. Veruntamen nihil non potius dixeris, quam Nilum unquam hyeme crevisse. Cur tamen aestate potius, quam hyeme, crescceret, si a ventis excitaretur? Jam cunctos inter se dico singulos imperitiae deinceps convinci. Etenim cum alii ventos, alii imbres, alii nivem, alii Solem vel hyeme consumentem, vel aestate aquam abigentem, alii aliud ascensum dicunt efficere, & ut omnes conjiciunt, ita nemo rem novit; non singillatim tantum refelluntur, verum cuncti etiam communiter se mutuo mendacii convincunt, & singulos aliquid voluisse dicere demonstrant. Atque ego nunc, qui videor omnes rejicere, testes propemodum nanciscor omnes. Nam quae in aliis refellunt singuli, ea mihi contra omnes valent. Quare si quid bene sentiunt, id confirmans, si quid imperitiae velut in pugna prae se ferunt, aufero. Quo fit, ut non tantum in meliore causa; verum saepius etiam & separatim singulis, & communiter omnibus suffrager; siquidem partim suam singuli dicunt sententiam, partim reliquis omnibus repugnant. Verum si non pauciora nos, quam illi impenderant, adinvenimus, ea res, credo, reprehensionem non meretur. Quid quod ne Homerus quidem fide dignus est, cum ait, *Rursus ad Aegypti a Dio delapsa fluenta*. Etenim sicut omnia Jovi tri-

1 Odyss. δ'. *Cant.*

buis,

καὶ Νεῖλον ἂν δοῖλιν εἶναι διὶ πετῆ καὶ ἔργον ἐκείνου· ἐπεὶ καὶ πατέρα αὐτὸν ἀνδρῶν τε θεῶν τε καλούμενον ἡσιόδ. [1] καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα φθεγγόμενοι· καίτοι τῶν θεῶν ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτῶν πάντων τε θεῶν ὅσοι κατ' αὐτοὺς τοὺς ποιητὰς, καὶ ὁ δίπου βιάσαιτ' ἄν τις καὶ τὸ Ποσειδῶ
607 τοῦτο χάειν, υἱὸν αὐτὸν εἶναι Διὸς, καὶ τὴν Ἥραν θυγατέρα, καὶ ζεῦτα Ὁμήρῳ δοκεῖν· αὐτὸς γὰρ Ὅμηρος, οὐχ οὕτω νομίζων δείκνυσιν. καὶ μὴν εἴγε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶντε ἔστιν ὁ Ζεὺς, καὶ ποταμῶν ἂν εἴη, καὶ τῶν γιγνομένων ἐν τῷ δὲ τῷ παντὶ, πρεσβύτατον γ' ὄντι καὶ Νείλου κεκλῆσθαι πατέρ' οὐχ ἧττον ἢ Ξάνθου θ' Τρωϊκοῦ. οὕτω μὲν δὴ καὶ Νεῖλον φήσομ' ἂν ὅσῳπερ εἶπον, εἶναι Διὸς ἔργον τε καὶ παῖδα. εἰ δ' ὡς περὶ Σκαμάνδρου καὶ τούτου ἢ Ὁμήρου ἢ τὶς ἄλλος ποιήσεται τοὺς λόγους, ἢ Σιμόεντος, ἢ Γρανικοῦ, συγχωρήσομεν ἂν ἡμῖν ἔχοι, εἰ μᾶλλον ἂν αὐτὸν φαῖμεν τὰ ἐν Τροίᾳ γιγνώσκειν ἢ τῶν κατ' Αἴγυπτον. ἐπεὶ καὶ Φάρον ἐν τοῖς ἔπεσιν εἴρηκεν [2] Ὅμηρος Ἀλεξάνδρειαν, ἡμερήσιον πλοῦν ἀπέχειν Αἰγύπτου· καὶ ὥσπερ οὐκ ἀρχὴν ἀλλὰ προσεπισφαλιζόμενος τὸ τῆς οὐσίας, προσέθηκεν ἢν λιγὺς Ζέφυρος ὄπιπνείησιν ὄπιθεν, τὴν νηῒ δὴ λέγουσι τὴν πλεύσην. καίτοι τῆς μὲν ἠπείρου ἀπέχει Φάρος ἑπτὰ μάλιστα σταδίους· αὕτη δ' ἐστὶν ὥσπερεὶ μεθόριον Λιβύων καὶ Αἰγυπτίων. εἰ δὲ τοσοῦτον ναῦς πανημερίαν
608 θεῖ, καὶ εἰ λιγὺς Ζέφυρος ὄπιπνείησιν ὄπιθεν, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω πιστεῦσαι· καί τοι φασί τινες τῶν ἐκεῖθεν ῥᾳδίως ἀπολογουμένων, ὅτι ἀπεῖχεν ὡς ἔοικεν ἡ Φάρος τότε τῆς Αἰγύπτου πολὺ, νυνὶ δ' ὁ ποταμὸς συντέτμηκε προσχώσας αἰεί. καὶ τοῦτ' οὖν ἔχοι νυνὶ ὕστω, καὶ κεῖνα φασὶν ὀρθῶς Ὅμηρος αὐτὸς ἀντιλέγει. πῶς; ὅτι οἶδε καὶ αὐτὸς πῃ τὸν Μενελάου σὺν Ἑλένῃ πλοῦν εἰς Αἴγυπτον. ὁ τοίνυν Κάνωβος ὄνομα ἐστὶ Μενελάου κυβερνήτου, ὡς Ἑκαταῖός τε δή φησιν ὁ λογοποιὸς, καὶ τὸ κοινὸν τῆς φήμης, ὃν τελευτήσαντος περὶ τὸν τόπον τοῦτον λείπεται τοὔνομα ζωστὶ φημὶ, ὡς Ἕλληνες λέγουσιν. ἐπεὶ ἔγωγε ἤκουσα ἐν

buis, ſic Nilum quoque facile dederim a Jove delapſum, atque illius opus eſſe; quandoquidem patrem eum etiam divumque hominumque appellas; quanquam ſi deorum, non tamen omnium eſt deorum ſecundum poetas ipſos pater, neque Neptunum quoque hac de cauſa quiſquam Jovis dixerit filium, & Junonem filiam, aut id Homerum ſentire, cum ipſe aliud prae ſe ferat. Atqui ſi pater divumque hominumque Jupiter, fluviorum quoque ſit pater; & ſi omnium quae ſunt in hoc univerſo, Nili quoque pater non minus, quam Xanthi Troiani, vocari debet. Atque ita quidem Nilum quoque, ut dicebam, Jovis opus ac filium eſſe dederim. Sin de hoc Homerus vel alius quiſquam, velut de Scamandro, Simoente, vel Granico loquatur, merito res Troianas cum, quam Aegyptiacas, melius cognoſcere dixerimus. Etenim Pharum quoque diſerte Homerus dixerit diurno itinere ab Aegypto diſtare; atque ut hoc figmentum confirmaret, addit, —*ſtridens quam ventus pone ſequatur*, navem videlicet. Atqui Pharus a continente non ultra ſeptem diſtat ſtadia; atque hoc eſt Africae & Aegypti quaſi confinium. Verum tantum itineris uno die navem conficere, & ſtridens quam ventus pone ſequatur, non facile credam: quanquam aiunt quidam, qui alios libenter defendunt, procul tunc ab Aegypto Pharum remotam fuiſſe, quam poſtea fluvius oblimatam propiorem fecerit. Quapropter & haec nunc ita ſe habent, & illa recte, ni fallor, in contrariam partem Homerus ipſe profert. Quomodo? Quoniam & ipſe Menelaum per Aegyptum cum Helena tradit alicubi navigaſſe. Certe Canobus gubernatoris eſt Menelai nomen, ut Hecataeus & fama communis teſtantur, qui mortuus loco nomen dedit, ut aiunt Graeci. Nam ego quidem in ipſa

1 Καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα φθεγγόμενοι, additur. *Cant.* 2 Odyſſ. δ'. *Cant.*

urbe

ἀπῳ Κανώβῳ τ ἱερέων ὀ τῦ φαυλοτάτυ, ὅπ μυείοις ἔπεσι ϖρότερον ἢ Μενέλαον ὀνείσι ϖροσχεῖν, τὸ χωείον ὕτως ὠνομάζετο. καὶ ὐκ ἄνπκρις μὶ ἔλεγε τῦνομα τῦτ' αὐτὸ ὡς ἀπογράψαι γράμμασιν Ἑλλωικοῖς, ἀλλ' ἦν μὶ ὥσπερ ἐμφερόμθνον ϗ ϖρεπτέχον, Αἰγύπτιον δὲ καὶ δυσγράμματον μᾶλλον. τόδ' οὖν ἡμετέρᾳ φωνῇ δηλῦν ἔφη χρυσῦν ἔδαφος. εἰωθός π τῦτο τοῖς Αἰγυπτίοις ὀπιφημίζειν τοιαῦτα τοῖς ϖρ' αὐτοῖς χωείοις, οἷ Ἐλεφαντίνη, ϗ πάλιν Διὸς πόλις, καὶ Ἡλίυ δὴ πόλις· ὕτω ϗ τῦτ' ἔφη τῦνομα χρυσῦ ἔδαφος εἶναι εἰπεῖν ἀνδρὶ Ἕλλωι. ἀλλ' ἐῶ τῦτο· καί τοι Αἰγυπτίυς γε ἀκριβέστερον εἰκὸς εἰδέναι τὰ σφέτερα αὐτῶν εἴωθ' Ὅμηρον τ ὀ τῇ Σμύρνῃ, ϗ Ἑκαταῖον τ ὀ Μιλήτῳ, ὐ μόνον κτ' τῦθ' ὅπ πις ἂν φήσειεν ἁπλῶς εἰκὸς ϗ κοινόν, ἀλλ' ὅγε ϗ ἴδιον κτ' τύτων ἔστι εἰπεῖν, ὅπ ϖρὸ παλαιότητα χρόνυ καὶ τὸ μηδὲν αὐτοῖς τῷ ἐξ ὑρανῦ πεπονθέναι τιὼ χώραν, καὶ τ ϖρὸς τοῖς ἄλλοις ὀπιφημῶν μάρτυρες εἰσὶν αὐτοὶ, ϗ ἵστορες ἀξιόχρεως, ϗ πάντα φυλάττυσιν ὀ γήλαμος ὀ τοῖς ἱεροῖς ἀντ' ἄλλων κτημάτων. ἀλλ' ὅμως ϗ τῦτο τὸ ἰσχυρὸν παείημι. ἀλλ' ἕτω κτ' τύς ϖρ' ἡμῶν λογοποιύς ὁ τῦ Μενέλεω κυβερνήτης, ὁ τ ἐπωνυμίαν ὡς ἐτελεύτησε πεποιηκὼς τῷ τόπῳ. εἰ τοίνυν δεῖ τύτῳ τῷ λόγῳ ϖιστεύειν, Κάνωβος Φάρυ σταδίοις εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀπέχει. καί τοι ναῦς πανημερία θέυσα, ὑπ' ἀνέμου κτ' ϖρύμναν πνέοντος, ϖροσθήσω δὲ καὶ λιγέως, ὐκ εἴκοσι ϗ ἑκατὸν σταδίους ἀνύσει μάλιστα, ἀλλ' ἴσως μᾶλλον διακοσίους ϗ χιλίους· ϗ ἡμεῖς τοσύτυς ἐν εὐπλοίᾳ πολλάκις ἠνύσαμεν, τὸ πᾶν διελόμθνοι ϖρὸς τὰς ἡμέρας ὕστερον. ἀλλ' οἱ ϖοιηταὶ μύθους μὶ οἴμαι σωθῆναι, ϗ ϖοταμῦ ϗ πόλεων ὀνόματα ἀπαείθμησαι, ϗ τοιαῦτα ϖοικίλλειν, παντὸς μᾶλλον ἴσασί τε ϗ διώκυσι· μάρτυρες δ' ὐχ ἱκανοὶ ϖερὶ τ ὕτως ἐλέγχου δεομένων. αὐτίκα Πινδάρῳ ϖεποίηϑ ὅσπερ μάλις' ἀληθείας ἀντέχεσθ δοκῇ τ ϖοιητῶν ϖερὶ τὰς ἱστορίας, ϗ ὐ ϖόῤῥωθεν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τ τόπων καὶ ὕτος ὁ ἔλεγχος. φησὶ γὰρ Αἰγυπτίαν Μένδητα ϖαρὰ κρημνὸν ϑαλάσσας. καί τι ὕτε κρημνός ἐστιν

urbe de ſacerdote quodam non infimo cognovi, multis ante ſaeculis, quam appelleret eo Menelaus, locum nomen hoc habuiſſe. Neque tamen hoc idem nomen diſerte proferebat, ut Graecis literis ſcribi poſſet, verum ut quaſi alluderet, & Aegyptium eſſet, ac minus poſſet commode ſcribi. Jam illud noſtra lingua ſonare dicebat, aureum ſolum. Quemadmodum enim ſolerent Aegyptii ſuis locis talia dare nomina, ut Elephantinem, Dioſpolim, Heliopolim; ſic etiam hoc nomen de aureo ſolo ductum eſſe. Sed hoc omitto; quanquam Aegyptiis ſuas eſſe res notiores fit veriſimile, quam Homero Smyrnae, vel Hecataeo Mileti, non tam propter id, quod communiter dici poſſet, quam quia, quod eſt horum proprium, propter antiquitatem temporis, & regionem, quae ſemper a coeleſti injuria fuit illaeſa, alienarum quoque rerum mirabilium teſtes ipſi ſunt & interpretes fide digni, cunctaque in columnis templorum quaſi opes conſervant. Sed hoc etiam omitto argumentum; fateorque Menelai gubernatorem, ſecundum noſtros ſcriptores, mortuum, nomen loco dediſſe. Verum ſi haec ſunt credenda; Canobus a Pharo per centum & viginti diſtat ſtadia. Atqui navis per integrum diem vento ſecundo procedens, eoque ſtridente, non centum atque viginti tantum conficiet, verum ducenta potius & mille ſtadia: nec raro nos tantum ſpacii, cum fuit commoda navigatio, confecimus poſtquam totum poſt ad dies retulimus. Sed poetae profecto fabulas confingere, fluviorum atque urbium nomina recenſere, & ſimilia comminiſci poſſunt facillime; quae autem hoc modo rationem requirunt, earum rerum teſtes non ſunt idonei. Nam vel Pindarus, qui maxime videtur hiſtoriae veritatem inter poetas obſervare, non procul, verum ex ipſis etiam locis refutatur. Ait enim, *Mendetem Aegyptiam juxta maris præcipitium.* At nec ullum eſt ibi praecipitium,

ὧδε ἰς ἐκεῖ, ὅτε θάλαττα πεφυκὼς, ἀλλ' ἐν πεδίῳ κεχυμένῳ ὁ Μενδήσιος ἅπας νομὸς οἰκεῖται, καὶ ἡ πόλις αὐτῶν, ἣν ὀνομάζουσι Θμοῦϊν· ὥστε μὴ δ' ὀφθαλμῷ καταλαβεῖν εἶναι, μήτ' ἀπ' ἄκρων ὅθεν θάτερα, μήτ' ἐκ μέσου, μηδ' ἑτέρωσε. ὅδ' ἄρα Κιθαιρῶνος καὶ Ἑλικῶνος [1] πόλεως ὢν, καὶ Φικίου ἄκρου, πρὸς τὰ παρ' αὑτῷ καὶ σωρηδὸν κἀκεῖνα τεκμαιρόμενος, μάλα ἐλευθέρως εἶπεν, ὅτ' ἰδὼν ὅτ' ἀκούσας σαφῶς, ποιήσας δὲ πρὸς τὸ δόξαν αὑτῷ, κτλ. τῷ ἀρχαίᾳ τε καὶ ἐκ πατέρων τοῖς ποιηταῖς ὑπάρχουσι περὶ ταῦτα ἐξουσίαν. καὶ τί δεῖ θαυμαστὸν, εἰ πρὸς ὧν μηδ' αὐτοὶ οἱ ἐπιχώριοι καὶ ταῦτα ὄντες Αἰγύπτιοι γινώσκουσι, πρὸ τούτων οἱ τοσοῦτ' ἀπέχοντες ποιηταὶ, μηδὲν ἰσχυρὸν ἔχουσι λέγειν; ἀλλὰ γὰρ κινδυνεύει παντελῶς, ὅπερ καὶ μικρῷ πρόσθεν εἶπον, ἴδιον τὸ τοῦ Νείλου πρᾶγμα, καὶ τελέως ἀποκεχωρικὸς τῆς [2] τῶν ἄλλων ποταμῶν. τί γὰρ δεῖ ποτ' εἰ βούλει μόνῳ ποταμῶν αὔρας ὐκ ἀφιέναι; καίτοι εἴγε ἀπὸ χιόνος ἢ ὑετῶν ἤρετο, ὐκ ἂν μόνος ποταμῶν αὔρας ὐ παρείχετο; ἀλλὰ καὶ πλείστας ἂν καὶ μεγίστας, ὅσον καὶ μέγιστός ἐστιν. ὅπου γὰρ καὶ γῆ ψιλὴ βρεχθεῖσα ἀφίησιν αὔρας, τί τοῦτο δεῖ Νεῖλον πάσχειν ἂν φήσαιμεν, εἰ μὴ ἐξ ὄμβρων τοσοῦτος ἀνήρχετο· ἢ ἰὼ Δί' ὐκ χιόνος ταχείσης, ὡς ὁ τῶν ἑτέρων λόγος; τί δ' ἂν εἴποις τοῦτο πρὸς τὴν ἀνάβασιν αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ μουσικήν; τὸ ἐν Συήνῃ μὲν καὶ Ἐλεφαντίνῃ, ὀκτὼ εἴκοσιν αὔρας πήχεις· πρὸς δ' αὖ τὸ Ἰνδικὸν καὶ Ἀραβίων ἐμπόριον τὴν Κόπτον, ἕνα καὶ εἴκοσι· καὶ πάλιν τούτων ἀφαιρεῖν ἑπτὰ, καὶ τέτταρας καὶ δέκα ἄγειν τὰς κατὰ Μέμφιν γνωρίμους, καὶ πρὸς ὃς Ἕλληνες ἤδη λογίζονται· κἄτα δ' ὑπὸ τοῖς Ἕλλησιν, εἰς ἑπτὰ καταβαίνειν, εἶτα δύ' ἤκουον. ἄρά γε Ἴστρῳ ἢ Φάσιδι ἢ Στρυμόνι ταῦτα σοφίζεται, ἀλλ' ὑ τοῦ Νείλου μόνου ταῦτ' ἐστὶ σοφίσματα; [3] χῶν μὲν, οὐ τῇ φύσει τῆς χώρας. ποῖῳ δ' ὧν ἴσμεν ποταμὸς χιόνου κρεῖττον ὕδωρ [4] παφέρχεται σὺν τοσούτῳ ῥεύματι; οὔτε γὰρ αὐτόθι σήπεται φυλάττοντι, οὔτ' εἰς

pitium, neque aſſonat mare, quandoquidem agrum ſpacioſum & amplum tota praefectura Mendeſia tenet, atque ejus urbs, Thmuis nomine; ſic ut nec ab utraque extremitate, nec ex media, aliave parte vel oculis illud uiurpari poſſit. Hic vero, Cithaeronis & Heliconis atque Phicei montis plenus cum eſſet, cum ſuis illa comparans, haec libere protulit, quae nec viderat nec audiverat, verum pro arbitrio ſecundum antiquam poetarum & avitam his in rebus licentiam confinxerat. Quid autem miramur, ſi de iis, quae ne indigenae quidem, iique Aegyptii, ſciunt, tam longe remoti poetae nihil poſſunt certi proferre? Sed profecto, quod paulo ante dicebam, parum abeſt, quin privata ſit Nili natura, & ab aliis fluminibus omnino diverſa. Etenim cur ſolus e fluviis auras non emittit? Nam ſi nive vel pluvia creſcerer, non ſolus auris careret, verum quo major eſt, eo majores ac plures emitteret. Cum enim terra quoque irrigata vaporem proferat, quid facturum dicamus Nilum, ſi tantum eum imbres facerent, vel, ut alii volunt, nix liquefacta? Jam quid de ejus ordine atque harmonia, quam inter creſcendum ſervat, dicemus? Qui ad Elephantinam octo & viginti compleat cubitos; ad Coptum, quod eſt Indorum & Arabum emporium, unum & viginti; ac rurſum demtis ſeptem, quatuordecim ad Memphim teneat, quos jam ſupputant Graeci; infra deinde inter Graecos ad ſeptem deſcendat, ac duos denique. Num haec Iſtri, Phaſidis, aut Strymonis, nec ſolius Nili ſunt inventa? Jam quis fluvius, quem norimus, tempori non obnoxiam aquam tanto praebet cum flumine? Nam nec ibidem, cum ſervatur, computreſcit, nec in

1 Lege πλέως *Cant.* 2 Illa χῶν μὲν, οὐ τῇ φύσει τῆς χώρας adduntur, ac videntur plura deeſſe. *Cant.*
3 Παρίχεται. *Cant.*

τὴν ὑφορείαν ἀκκομισθέν. ἀλλ' αἱ ὁλκάδες αἱ εἰς Ἰταλίαν ἀπ' Αἰγύπτου πλέουσαι, ἐπειδὰν ἀναπλεύσωσιν ἐκεῖθεν, σῶν ἔχουσι τὸ λοιπὸν ὃ παρεσκευάσαντο· καὶ φθάνει τὸ δεύτερον ὃ ἂν παρασαρύσωνται, οἷα δὲ μήκη πλῶ παραδιαφθαρέν, ἢ τὸ ἀρχαῖον ἢ σωζόμενον. καὶ μόνοι δὴ ὧν ἴσμεν Αἰγύπτιοι κεράμια ὕδατος ὥσπερ ἄλλοι οἴνου πιμπλᾶσι, καὶ ἔχουσι πολλῶν καὶ τεττάρων ἐτῶν ἔνδον καὶ ἔτι πλειόνων, καὶ τῷ χρόνῳ σεμνύνουσιν, ὥσπερ ἡμεῖς τὸν οἶνον. ἢ καὶ τοῦτο φήσῃ τις αἴτιον εἶναι, ὅτι ἐξ ὄμβρων αὔξεται; καὶ τί δήποτε οὐ πᾶσι ποταμοῖς τὸ αὐτὸ συμβέβηκε; πάντες γὰρ ὕονται· καὶ οὐκ εἰκάσαιμεν ὑμᾶς ὅτι ὕονται 613
ἀεί, ἀλλὰ πάρεσμεν αὐτοὶ τοῖς ὄμβροις, καὶ παρσοικοῦμεν ὡς ἔπος εἰπεῖν πὰς ὄχθας. καὶ ἔνιοί γε αὐτῶν ἐπ' ἐλαχίστῳ τῷ ἀρχαίῳ, τὸ ὀκ τῶν ὄμβρων παραλαβόντες καὶ αὐξηθέντες, ὅμως οὐδ' ὀκ τῷ νικῆσαι παρέχονται τὴν αὐτὴν χρείαν. ὁ δὲ καὶ τῇ θέσις αὔξεται, τῷ δὲ χειμῶνι ἔοθ' αὑτῷ καὶ τότ' ὀξὶ βέλτιστος. γλυκύτητι τοίνυν πόσου οἴει νικᾷν τοῦτο τὸ ὕδωρ; ὅσον ὑδ' ἂν εἴποις. καίτοι τοῦτο τί τὸ αἴτιον; ἐκείνου δ' αὖ τί τις ἂν φαίη; ὅτι κινδυνεύει τρόπον τινὰ αἰεὶ τὸ ἀποχεόμενον αὐτοῦ ῥεῦμα, ἴσον τῷ ἀεὶ τῷ χυείῳ καὶ πατεῖ. τί δ' ὑ τῶν ἐκείνου θαῦμα; ἢ πῶς οὐκ ὀκ παραδόξων ἅπας συνείλεκται; ᾧγε ὀπίκουρεῖ μὲν ὕδωρ οὐδὲν, ἀλλὰ καὶ πέτρας ῥήγνυται τῇ ξηρότητι, καὶ τὰ ὄρη μονονοὺ φλόγα ἀφίησιν. ὅθ' ὁ μέσῳ τῶν ἀπείρων τούτων ῥέων, πάσας μὲν λίμνας, πάντας δὲ κόλπους [2] κατείργα πλήθει τοῦ ὕδατος, ὑ μόνον τ' τῆς ἀναβάσεως χεῦνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον ἅπαντα. καθέστηκε δ' ἀντὶ μιᾶς πηγῆς ἁπάσῃ τῇ γῇ, ἢ οὔτε πόλις, οὔτ' οἰκος, ὅτε χωρίον οὐδὲν, ἐκφεύγα τὴν ἐκείνου χρείαν καὶ δύναμιν, ἀλ- 614
λὰ ταυτὸν δύνανται τοῖς ὁ μεσογείᾳ τ' πόλεων, καὶ τοῖς ὁ τοῖς ἐσχατιαῖς, ὅπερ τοῖς ὀπὶ τοῖς ὄχθαις κατῳκισμένοις, μᾶλλον δ' αὐτοῖς τοῖς πλέουσι μέσον πόρον. ἐπειδὰν δὲ

aliam regionem advecta. Verum quae in Italiam pergunt ex Aegypto naves onerariae, poſtquam inde ſolutae fuerint, reliqua, quo in loco collocata fuerit aqua, manet integra; quamque inſuper hauſerint, citius, ut in longo itinere, corrumpitur, quam antiqua, quam ſecum vexerant. Quare ſoli fere Aegyptii lagenas aqua, ſicut alii vino, replent, ac trium, vel etiam plurium annorum reconditam ſervant aquam, & a veruſtate, ſicut nos vinum, commendant. An hoc quoque imbribus fluvium augentibus quis tribuit? At cur omnibus idem fluviis non contingit? Siquidem in cunctos pluit; neque id conjectura nos oportet aſſequi, cum a pluvia non procul abſimus, & ipſas, ut ita dicam, ripas accolamus. Atque eorum quidam, poſtquam ad minimam alvei aquam imbrium acceperint incrementum, ne tum quidem eundem praebent uſum. At hic & aeſtate creſcit, & hyeme ſuus eſt, atque optimus. Jam dulcedinem hujus aquae quantam eſſe credis? Quantam nunquam dixeris. Quae vero cauſa? Quid quod ſeducti ex illo rivi fere ſemper fontibus ſunt aequales & pares? Quid autem non eſt in illo mirandum? Aut quomodo fieri poteſt, ut non totus e miraculis conſtet? Nam primum aqua eum nulla juvat, verum & rupes praeficcitate dirumpuntur, & montes propemodum flammam emittunt. Hic autem inter has defluens anguſtias, & paludes & ſinus omnes aquae copia refercit, idque non modo cum creſcit, verum alio quovis anni tempore. Deinde toti regioni fontis unius vicem praebet, nec ejus uſu atque vi vel urbs, vel domus, vel locus ullus deficitur, cum aeque ſit commodus iis urbibus, quae vel mediam vel extremam regionem occupant, atque his qui ripas accolunt, aut potius qui in medio navigant flumine. At meſſis

1 Lege δεῖ pro αἰεὶ *Cant.* 2 Scribe κατίχῃ. *Cant.*

tem-

ὁ θερισμὸς ἦκεν, καὶ δὴ πρὸς ὕψος ἰέναι, τὰ μὲν ἄλλ' ἀμύητα, ἄμμοι δ' ὀκεῖναι καὶ γῆς χάσματα, ἀντὶ τεμπῶν ἢ ἑλῶν, ἔστιν αὖτοι τὸ μηδαμῆ κωλύειν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ τὴν σιδηρίαν τῷ παντὶ βαδίζοντες τῶν ἀστέρων, σιδηρία καὶ τοῖς χαλκοῖς καὶ τῇ φύσει τῆς χώρας αἴρεται. καί τοι τίς οὐκ ἂν ἰδὼν, καὶ τοῦθ' ἕνεκα τῶν ἀπίστων ἔκεινεν, ἐξαρκέσαι τοῖς χάσμασι, καὶ πληρῶσαι τὰ διεσηκότα, μᾶλλον δ' [1] ἔτι τούτου πρότερον ἀφ' ἧς τῆς ἄμμου τῆς ἄνω διεξῆλθεν; ὅδ' ὥσπερ φιλονεικῶν, πρὸς τὰ σιδηρία αὖτοι, τὸν πόρον ἐργάζεται. καὶ πρῶτον μὲ, τὰ κοῖλα καὶ τὰς χαράδρας ἐπλήρωσεν ὑποελθὼν ὑποβρύχιος, ὥσπερ οἱ ὕφαλοι κολυμβηταὶ, πρέψας εἰς τὸ κάτω τὰ πρῶτα τῆς ἀναβάσεως. ἔπειθ' ὑπὲρ αὐτούς τε ἢ τῆς χώρας ἵσταται, πρωϊῶν αἰεὶ πρὸς τὸ μήκιστον μετρητὸς ἤδη. εἰ δέ πῃ ἥδεται τὸ ἀφομοιοῦσθαι ἔργου, μειζόνως ἂν ἐθαύμασε τοῦ ὁρωμένου. πολλοὺς γὰρ οἶμαι ποταμοὺς τῶν νῦν εἰς πρώτους τελούντων, οὐκ ἂν ἀρκέσαι τοῖς κάτω τῆς χώρας, ἀλλ' ἐμπεσόντας, ἂν αὐτόθι κρυφθῆναι ὥσπερ τὸν Εὐφράτην πρωϊόντα ἀφανίζεσθαι λόγος. νῦν δ' ὥσπερ τὰς πυραμίδων ταῖς μὲ κορυφὰς ὁρῶντες ἐκπλησσόμεθα, τὸ δ' ἀντίπαλον ἢ ὑπὸ γῆς ἕτερον τοσοῦτον ὂν ἠγνόηται (λέγω δὲ ἃ τῶν ἱερέων ἠκούσαμεν) καὶ δὴ καὶ τὸν Νεῖλον κορυφωθέντα μὲν Αἴγυπτος ἡ πᾶσα οἰκίζεται, καὶ πρὸς τὸ προκείμενον κείνομεν τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, τοσοῦτον ἐπέρχεται· ὅπως δ' εἰς τοῦτο ἦκε καὶ ὅθεν ἤρξατο τῆς ἀναβάσεως, ἐκπέφυγε τὴν ἱστορίαν. τὸ δὲ δὴ καὶ μόνῃ ταύτῃ ἁπασῶν χωρῶν ὥσπερ τι ζῶον καθεζόμενον πρὸς ἀμφότερα, ὑπὸ μὲν πολαμοῦ, τότε μὲ χερσαίαν [2] εἶ), ἢ ἐπ' αὐτῆς ὅπῃ μὲν ξηρᾶ, αὖθις δ' ἐν τῷ ὕδατι διατρέφεσθαι· τῷ χρὴ ταῦτα προσθεῖναι, πλὴν εἰ τῇ μεγάλῃ σοφίᾳ καὶ προνοίᾳ μὲν θεοῦ, ὅστις εἰ μὴ ἤκιστα ἔμελλεν ὕειν, τὸν Νεῖλον ἐπήγαγε μιμητήν τινα ἑαυτοῦ, καὶ ἀντὶ ὄμβρων εἶναι [3] τοῖς ταύτης τῆς δωρεᾶς αὖ τυγχάνουσι ἐπήγαγεν, ἡνίκα τοῖς τε

tempore, cum eſt aſcendendum, tum, ut omittam reliqua, quae verbis exprimi nequeunt, tanta arenae & hiatuum terrae copia non magis eum, quam Tempe vel paludes, impedit; verum prorſus inſtar ſtellarum, quae contra Univerſi motum ferumtur, contra tempus ac naturam regionis extollitur. Quis enim vel hoc unum non putet incredibile, ut cavernis ſufficiat, & hiatus repleat; aut potius, ut antea per arenam ſuperiorem eluctetur? Ille vero quaſi cum obſtaculis contenderet, viam ſibi facit, ac primum ſpecus & hiatus, terram ſubiens urinatorum more, replet, & incrementi principia deorſum convertit; deinde ſuper illa totamque regionem ſe elevat, ac longiſſime procedens in menſuram cadit. Quod ſi quis occulta cognoſceret opera, magis ea, quam quae palam fiunt, miraretur. Etenim per multos exiſtimo fluvios, qui nunc pro praecipuis habentur, nunquam interioribus locis poſſe ſufficere, verum delapſos ibidem abſconditum iri, quemadmodum narrant Euphratem in progreſſu evaneſcere. Nunc autem ſicut pyramidum vertices cum admiratione ſuſpicimus, quod autem ſub terra eſt alterum tantum oppoſitum, ignoramus (dico autem, quae de ſacerdotibus audivi) ſic Nilum ſublatum quidem tota definit Aegyptus, & pro aquae copia mare determinamus Aegyptium; unde autem tantum ſumat incrementum, id extra cognitionem noſtram eſt poſitum. Jam quod haec ſola regio, velut animal quoddam utramque naturam per fluvium participat, ac nunc terreſtris eſt & ſicca, nunc in aqua degit; id cui tribuamus cauſae, niſi magnae Dei ſapientiae ac providentiae, qui quem in locum nullam erat pluviam demiſſurus, in eum Nilum, quaſi vicarium ſuum, induxerit, qui pluviae vicem hujus regionis incolis praeſtaret; atque eo tempore

1 Om. *Cant.* 2 Εἰ ἧ pro ἀ μὴ. *Cant.* 3 Τοῖς ζώσι, καὶ τὸ ζώσης. *Cant.*

ἀνθρώποις ἔμελλε μάλιστα ἐν καιρῷ ἔσεσθαι, καὶ τῇ χώρᾳ τιὼ φορὰν οὐ μόνον οὐκ ἐλάττω τῆς ἰκμάδος, ἀλλὰ καὶ θαυμασιὼ πλήθει παρέξεσθαι; ταύτιν ἐγὼ μόνιν αἰτίαν ὑπονοῶ, δι' ἣν Νεῖλος δι' Αἰγύπτου καὶ τὼν ἐκείνη ῥεῖ, καὶ μέγιστος δὴ ὢν ἔρχεται. ὁρῶ δ' ὅτι καὶ τὼν ἰαμάτων ἀπὸ τὼν [1] σωτήρων θεῶν ἀπολαύομεν, ὧν εἷς ἐστιν ὁ τῷ Νείλῳ συνώνυμος· καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον, καὶ τιὼ καθάπαξ αἰτίαν, ἅπαντες συνίσμεν, ὅτι ἡμᾶς βούλονται σώζειν, καὶ ὑγιεῖς εἶναι, τιὼ δ' ὑπνοίαν αὐτιὼ καὶ τὸ αἴτιον ὧν φεύγουσι ἑκάστοτε, τίς πώποτ' ἐξευρεῖν οἷός τε; οἶγε καὶ δι' αὐτῶν τὼν ἐνυπνιατάτων εἶναι δοκούντων, καὶ ἃ μάλιστ' ἄντις φυλάξαιτο, ἰάσαντο. καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον προφθέγχθω, οὐκ ἐκ περιουσίας εἰρημένα, οὐδὲ βουλευθέντα ἐξ ἀρχῆς, τῶ δὲ λόγου ταύτῃ περιεγκόντος ὥσπερ ῥεύματος. Νεῖλος δὲ ποταμὼν οὐχ ἥττων κάλλιστος, ἢ μέγιστος, καὶ χρείᾳ καὶ θέᾳ ἡδονῇ, καὶ τοῖς πᾶσι πολὺ νικῶν· καὶ διὰ γῆς ἀείσης καλλίστης διεξέρχεται· καὶ ἀὴρ ὁ περὶ αὐτὸν ἄριστος κάλλιστος, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς λαβεῖν καθαρώτατος· μεστὴ δὲ ὕδατος οὖσα ἡ γῆ πᾶσα, ξηρότατον τὸ ἄνω πασῶν χωρῶν παρέχεται. ὡς δὲ καὶ σεισμοῖς καὶ λοιμοῖς, καὶ τοῖς ἐξ ὑετῶν κατακλυσμοῖς ἀνάλωτος ἡ χώρα δι' αὐτόν ἐστιν, οὐδὲ τὼς περὶ ὑμὼν Ἕλληνας ἔλαθεν. ἃ δὴ καὶ Αἰγύπτιοι συνεωρακότες, οἶμαι, μειζόνως ἄγουσι τὰ κατ' αὐτόν. ὥσ' ἐγώγε ποτε ἤκουσα καὶ ἄλλων τῶν πεπαιδευμένων εἰδέναι περὶ ταῦτα, ὅτι καὶ τῶν νομίμων καὶ τῶν περὶ τὰς ἑορτὰς καὶ θυσίας, εἰς τὸν Νεῖλον αὐτοῖς ἀνήκει τὰ πλεῖστα.

donum hoc in homines conferat, quo tum ipſis opportunum ſit maxime, tum regioni non minorem, quam pro neceſſitate, verum inſigniter copioſum proventum conciliet? Hanc ego unicam video cauſam, cur Nilus per Aegyptum fluat, atque aeſtate ſit maximus. Quinetiam pharmaca nos a diis Servatoribus accipere video, quorum alteri eſt idem, quod Nilo, nomen; cumque ultimam hanc eſſe cauſam ſciamus omnes, quoniam ſalvos nos ac ſanos eſſe volunt, ſingulorum tamen, quae praecipiunt, rationem quis unquam potuit inveſtigare? Quippe qui per ea quoque, quae maxime cavenda videantur atque contraria, ſanitatem reſtituant. Atque haec quidem hactenus obiter dicta ſint, quae non tam dicentis inſtitutum, quam ſermonis, velut fluminis, curſus intulerit. Caeterum Nilus omnium eſt fluviorum tum pulcerrimus, tum maximus, quique uſu, ſpectaculo, & omnibus rebus alios longe ſuperet: regionem quoque optimam & pulcerrimam tranſit; & qui ſupra ipſum eſt aer, optimus eſt & puriſſimus; cumque tota ſit aquae plena regio, ſuperiora tamen habet longe ſicciſſima. Jam a terrae motibus, peſtibus, & eluvionibus coeleſtibus eſſe per ipſum terram liberam, ne majores quidem veſtros latuit. Quae cum non ignorent etiam Aegyptii, majoris eum, credo, faciunt. Quantum enim ex quodam, cui haec videbantur eſſe comperta, cognovi; ſolemnes illorum feriae atque ſacrificia Nilo plerunque ſunt dicata.

1 Quos videtur Aſclepiadas dicere. *Cant.*

ORA-

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΦΘΕΓΜΑΤΟΣ.

618 ΔΕΙΝΟΙ πινες εἰσὶ νουθετεῖν ἑτέρους, ἀφέντες ἑαυτούς. καὶ εἰ μέν γε ὀκ τῦ εὐθέως προσιόντες ἐποίουν αὐτὸ, κέρδος ἦν ἄν. ἢ γὰρ ἐπείθη τις ἂν, ἢ πείσας ἀπήλλαχε. νῦν δ' ἑτέρους ἀλαζόνους ὑποβαλλόμενοι τ συμβυλῆς, ὡς ἀληθῶς σκιαμαχεῖν ἀναγκάζυσι. ἡ τὰ προοίμια δὲ δεινῶς ὀκ κύκλυ αὐτῶν, ὡς μὲν ἔχω πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ὅτι μ' εἰς εἰμι τ φιλούντων, ἡ τὰ τοιαῦτα, ταῦτα δ' ὀδὶ πλεῖον ἢ ναυτιᾷν. ἡ τοίνυν ἡ προήν τις τὸ αὐτὸ προβλημα ποιησάμενος, ἀπαγγέλλειν ἐνὶ τ ἐμῶν ἐκέλευε πρός με, ὡς ἄρα ὀκ ὀρθῶς παραφθεγξαίμην μεταξὺ δ' ἐγκωμίυ ἡ τῶν λόγων τ εἰς τὶν θεόν· ἡ γὰρ εἰκὸς εἶ) ἄρα περὶ αὐτῦ καὶ τ αὐτῦ τι λέγειν τινά, ἄλλως τε ἡ οἳ τοῖς ἀκριβῶς εἰδόσι, πάντως δὲ εἰδέναι πάντας περὶ τῶν λόγων ἡμετέρων ὅσον τὶ διαφέροντι, (τυτὶ γὰ προσετίθη) ἡ ὅπι ἔτι ἄλλο ἄλλῳ, ἡ τῦτο ἡμῖν ἀπείργασαι· πολλὰ τοιαῦτα ἐλαείζε, τῦ παραδέξασθαι τ αἰτίαν ἡμᾶς. φέρε δὴ ἡ πρὸς τῦτον ἀποκρινώμεθα, ἐπειδὴ ἡ ὁ 619 χθιζὸς ἡμῖν ἐπιτάττ ἔχει τ ἀξίαν. πόθεν ἂν οὖν αὐτὸν ὁρμηχειρήσαιμεν ἀρξάμενοι μεταπαιδεύειν, ἄνδρα ὕτω σεμνὸν ἡ πόρρω σοφίας ἐλαύνοντα, ὥστε ἡ ἑτέρους ὁρμηχειρεῖν νουθετεῖν ὑπωσὶ ῥᾳδίως; ἐγὼ μὲ ὑπὸ ἀπορίας μοι δοκῶ τὸ τελευταῖον πρῶτον ποιήσειν, πρέξομαι γὰ αὐτὸν καθ' αὑτῦ μάρτυρα, ὅτι συκοφαντῶ. ἡ δὴ πάρεστω μὲ ἀνὴρ, εἴτ' ὢν πρέπει εἴτε μὴ (ἐ γὰ οἶδά γε αὐτὸν ὅστις ὢν τυγχάνει, ὅτιν ἔγωγε ὑπ' αὐτὸν ὅλως) ἀποκρινέσθω δὲ ὡς παρών. τὸ δὲ ἐρώτημα τοιῦτον, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, ὅτι μὲ συγχωρεῖς ποιεῖν λόγους, εὖ ποιεῖς· τοσῦτο δ'

ORATIO DE PARAPHTHEGMATE.

ARGUMENTUM.

Cum poſt habitam in Minervam orationem, paulo liberius eam laudaſſet, & cum aliorum eloquentia ſuam contendiſſet Ariſtides; poſt ob eam gloriationem reprehenſus, multis exemplis recte ſe feciſſe demonſtrat.

DILIGENTES vero ſunt in aliis admonendis, dum ſeipſos omittunt. Verum ſi id coram facerent, aliquid eſſet in re commodi. Vel enim errorem fateretur aliquis, vel aliis edoctis, abſolveretur. At nunc alios ſubornantes conſilii ſui miniſtros, re vera cum umbris pugnare nos cogunt. Quin etiam exordia ipſorum callidam habent circuitionem; Quanta eum benevolentia proſequar; Unum ex iis me eſſe, qui illum amant; & ſimilia, quae quidem plus quam nauſeam movent. Quid quod nuper quidam eodem uſus praetextu, meorum quendam nunciare mihi juſſit, non recte me inter laudandum Deam, quaedam obiter locutum eſſe: non enim debere quenquam de ſe ſuiſve aliquid proferre, praeſertim apud eos, quibus eſſet ea res ſatis perſpecta; neminem etenim ignorare, quanta eſſet orationum noſtrarum excellentia (nam hoc addebat) atque id a nobis, ſi quid a quoquam aliud, abſolutum eſſe; ac ſimilibus verbis pluribus blandiebatur, ut crimen agnoſceremus. Age vero, huic quoque reſpondeamus, quandoquidem heſternus etiam convivator ſuam conſecutus eſt mercedem. At unde eum inſtruere ordiemur, virum tam gravem atque ſapientem, ut etiam alios tam facile corrigendos ſuſcipiat? Equidem eo, quod ultimum eſt, videor mihi primum prae ſtudio uſurus, atque ipſum ſuo teſtimonio calumniae convicturus. Adſit igitur homo, ſive adeſt, ſive abeſt (neque enim ego qualis ille, aut quis omnino ſit, novi) & quaſi coram huic reſpondeat quaeſtioni. Recte ſane facis, vir optime, cum orationum conſcriptionem nobis tribuis: ſed hoc

ex

ἡμῖν εἰπέ, πότερον συγχωρεῖς μὴ ποιεῖν αὐτούς, γιγνώσκειν δ' οὐκ ὀπιτρέπεις περὶ αὐτῶν
τούτων ἃ τις ποιῇ· καὶ τί γένοιτ' ἂν χαίρειν, ὃ ποιοῦντος μέν, ὃ γινώσκοντος δὲ ὁ ποιεῖ; ἆρ'
οὖν γιγνώσκειν μέν ὀστι περὶ τῶν πραγμάτων, φρονεῖν δὲ ὑπὲρ ὧν γιγνώσκῃ τις οὐκ ἔστιν;
Ἀλλὰ μὰ τοῦτό γε αἴνιγμα, καὶ πάνυ ἴσως αἰνίγματος ἂν εἴη. ἀκοῦν περὶ ὧν φρονεῖν, περὶ
τούτων καὶ λέγειν φασὶ δεῖν οἱ σοφοί, εἰ μήτι σὺ καινίζεῖν ἕτερον λέγεις. σκόπει τοί- 620
νυν, ὡς τὸ πᾶν ὡμολόγηκας ἐν τῷ πρώτῳ δούς. εἰ γὰρ ἓν μέν τι καλῶν κατ' αὐτὸν σε τὸ
τοὺς λόγους ποιεῖν, ποιεῖν δὲ ἀμήχανον καλῶς ὅπῃ μὴ γιγνώσκοντα περὶ αὐτῶν· ἀλλὰ μὴν
περὶ ὧν γιγνώσκειν περὶ τούτων ἀνάγκη καὶ φρονεῖν, περὶ δ' ὧν φρονεῖν καὶ λέγειν, δέδωκας
περὶ ὧν τις ποιῇ περὶ τούτων χρῆναι καὶ λέγειν. νὴ Δί' ἀλλ' οὐ εἰδόσιν ἦν τὰ λεγόμενα. τί
δῆτ' ἂν ἐποίησας, ἢ ὃ κατηγόρησας ἂν εἰ μὴ ἔλαβες ψευδόμενον, ὅσα γε ὧν ἅπαντας εἰ φὴς
μοι μάρτυρας, ταῦθ' ὡς ὃ πρόσθεν ἠπάτησο; καὶ ὡς ἔοικεν, ἂν μὲ Δημοσθένην, ἢ Μιλ-
τιάδην, ἢ Θεμιστοκλέα, ἢ τὸν ὁμώνυμον ὑποκρίνωμαι, τότε μὲ πολὺ σοῦ κατ' αὐτὸν σὲ ἀμείνω εἶναι γνῶναι τοὺς ἑκάστῳ πρόσθεν λόγους· ὡς δ' ἐμοὶ περὶ ἐμοῦ καὶ τῶν ἐμῶν προσήκῃ
ποιεῖσθαι λόγους, τούτους δὲ σὺ καλλίων εἰδέναι; καὶ πῶς ἂν σοὶ παρείης εἰδέναι βέλτιον, ὀρ-
θῶς ἂν φρονοίην; καὶ μὴν τὸ μὲν ἐκείνων ἦθος εἰκάσαι δεῖ με, τὸ δ' ἐμαυτοῦ σαφῶς οἶμαι ὀπί-
σασθαι. καὶ νῦν εἰ μὲ περὶ τοῦ Ἀθηνᾶς ἐχρῆν εἰπεῖν, ἐγὼ βελτίων ἦν σοῦ γνῶναι τοῖς σοῖς λόγοις· 621
ἀλλ' ὑπὲρ τῶν λόγων τῶνδε εἰς τὴν Ἀθηνᾶν σὺ κρείττων ἐμοῦ; καὶ τοὺς μὲ ἄλλους ὀπίσασθαί φὴς
αὐτά, αὐτὸν δ' ἐμὲ οὐκ ἐᾷς; καὶ σὺ μὲ ἡμῖν ὀπίπεμψας, ἐμοὶ δ' οὐκ ἐξέσαι τοῖος οἷος σύ,
καὶ ταῦτα ὀπισθοφῆς εἵνεκα; καὶ σὺ μὲ ὧν ἀκροατὴς μεμελέτηκας ῥήτορος ὄχλημα, τὸν δὲ ῥή-
τορα ἀξιοῖς ἡσυχίαν ἄγειν εἰς τὰ οἰκεῖα, καὶ ὑπὲρ μὲ τῶν ἄλλων λέγειν, ὑπὲρ δ' ἑαυτοῦ
σιγᾷν; τί δῆτα ἂν [1] εἰ ἡμῖν ἐδεδώκεις ἐξελὼν [2] Ὁππόθι πώεσι πίειρα πεδία Καλυδῶνος ἐραννῆς,

ex te quaero, an quorum conſcriptionem tribuis, ea nos intelligere non permittas. Ridiculus vero foret is, qui conſcriberet, quae non intelligeret. Jam quae intelligimus, de iis non licebit judicare? At hoc aenigma quoddam foret, atque adeo plus quam aenigma De quibus autem judicamus, de iis etiam loqui decere ſapientes aiunt, niſi quid etiam hic aliter tu ſentis. Quare vides, te, primo dato, cuncta conceſſiſſe. Etenim ſi tuo judicio praeclara res eſt orationes conſcribere; nec recte quis poteſt conſcribere, quod non intelligat; quae autem intelligimus, de iis judicare neceſſe habemus, ac de quibus judicare, etiam loqui; certe quaecunque quis conſcribit, de iis etiam loqui debere concedis. At apud eos, quibus eſſet res perſpecta, verba fiebant. Quid autem? An me non accuſaſſes, ſi mentitum comperiſſes, poſtquam ea, quae dicis omnes teſtari, reprehendere tanquam indecora es auſus? Ergo ſi Demoſthenem, Miltiadem, Themiſtoclem, vel cognominem agam, tunc melius te, tuo ipſius judicio, qui ſingulos deceant ſermones, novi; qui mihi de me meiſque rebus habendi ſint ſermones, eos tu cognoſces melius? At hoc ſi tibi concederem, quid ſaperem? Quinimo illorum mihi imaginandum eſt ingenium; meum vero probe perſpectum habeo Ac ſi de Minerva dicendum ſit, id me melius, quam te, facere poſſe teſtaris ipſe; quid autem de oratione in Minervam dicendum ſit, id tibi patebit magis? Cumque id alios affirmes ſcire, meipſum negas? Ac poſtquam tu nos reprehendis, mihi tui generis homines increpare non licebit, praeſertim ut admoneam? Cumque tu auditor oratoris perſonam ſumſeris, oratorem vis in ſua cauſa tacere, & qui pro aliis dicat, pro ſe ſilere? Quid autem? Num excepiſſes nobis, *Maxime pinguis ubi Calydonis campus amoenae,*

1 H pro εἰ. *Cant.* 2 Iliad. ι'. *Cant.*

aut

ἢ περὶ ὧ Χαλκιδεῖς ποτὲ καὶ Ἐρετριεῖς διέφησαν· ἢ τὸ μέσον Κορίνθου καὶ Σικυῶνος, ὁ
χρησμὸς ἔφη, ὅτε ἁπλῶς ὑπῆσι φιλίας ἕνεκα αὐτῆς παρόντε καὶ ἀπολαύων τῶν καλλίστων,
οἷ ἂν τὰ ἡμέτερα εἴη κάλλιστα, εἰ μὴ ἄρα σοι καὶ τοῦτο περισίσεται, σὺ δὲ οὐδὲ τοσοῦ-
τον ἡμῖν σὺ μισθοῦ μέρει κατέδου, ὅσον εἰ καί τι πρὸς ἐλπήσαιμεν τοῦτο συγγνώναι; οὐκ οἶσθ'
(22 ὅτι, κἂν τὰς σὺ Αἰγύπτῳ νομοὺς συνθεὶς, κἂν τῇ γλυκεῖ τῇ Βαβυλωνίαν προσθεὶς, μισθὸν
ἐμοὶ δίδως τούτων τῶν λόγων (ἀνιάσω γάρ σε καὶ νυνὶ) οὐδέποτ' ἐγγὺς ἀφίξῃ τῆς ἀξίας;
ἀλλὰ τίς ἡμέτερος μισθὸς καὶ πρέπων ἡμῖν; εὔνοια, σύνεσις, μνήμη μετρία, τιμὴ τῶν
λόγων, αἰδὼς τοῦ ποιοῦντος τοὺς λόγους. ἐπεὶ δὲ δέδοικας, μήπω σε αὐθαδείας ἢ ἀλαζο-
νείας ταῦτ' ἐγγὺς εἶναι δοκῇ, φέρε ἐγώγε προδιδάσομαι. σκόπει δὴ τα ἀκούων, ὡς ἔχω
περὶ τούτων. κἂν λάβῃς ψευδόμενον, τὸ τοῦ Σοφοκλέους φάσκειν ἐμὲ ἤδη μηδὲν φρονεῖν·
καὶ τὴν μαντικὴν ἀφάνισον. ἐγὼ νομίζω τε μὲν τῶν ὑπαρχόντων μεῖζον φρονοῦντα, ἢ
καὶ σχηματιζόμενον πρὸς τοὺς πολλοὺς ὡς ἂν ἐκπλήξειεν εἴτε λόγοις εἴτε καὶ πράξεσιν, οὐκ
ὑγιαίνειν, ἀλλ' εἶναι τοῦτον ἕτερον ἀλαζόνα καὶ γόητα, καὶ ὅ, τι τοιοῦτο βούλει καλεῖν·
ὅστις δ' εἰς ὅσον ἥκει δυνάμεως ἐξεπίσταμαι, πρὸς τοῦτο καὶ τιμὴν φρονῶ, καὶ μηδὲν
πλέον μήτε ζητεῖ μήτε πράττειν, τοῦτον ἀκριβῶς τε καὶ ἐλευθερίας ὅρον πληροῦν. ὥσπερ γε
κἂν χρήμασιν, ὅστις μὴ οἴεται πλείω τε ὑπαρχόντων τε ὄγκον περιβάλλεται, καὶ περιουσῶν
(23 σοβεῖ μὲν κενῆς, καὶ τοῦτ' ἐπισύδακεν ἐξαπατᾶν τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἀλαζόνά που κα-
λοῦμεν, καὶ βλάκα, καὶ χαῦνον τοὺς τρόπους· ὁ δ' αὖ ταπεινότερος ἢ κατὰ τὴν δύναμιν
ἀξιῶν φαίνεσθαι, καὶ συστέλλων ἑαυτὸν ὑπὲρ τὸν λατπὸν ἔχων, καὶ προχειρότερος ἐξαφ-
νεῖσθαι τὰ ὄντα ἢ ὁμολογεῖν, οὐ μάλα σὺν ἐλευθερίᾳ ἔοικεν· ἢ κἂν εἰ μικροπρεπῆ καὶ γλίσχρον
καὶ τοῦ κέρδους ἥττω καλοίης, τυγχάνοις ἂν μᾶλλον τοῦ προσήκοντος. ὅπως οἴεται καὶ περὶ
τῶν λόγων ἔχῃ, καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν ὑπὸ τῇ φύσει, πρὸς τὴν ἀξίαν ἕκαστον κρίνεται·

aut de quo Chalcidenſes quondam cum Eretrienſibus decertarunt, aut medium *Corinthique & Sicyonis*, ut eſt in oraculo; poſtquam amicitiae tantum cauſa rebus pulcerrimis auditu perceptis, qualia ſint noſtra (niſi hoc etiam te forte offendit) ne hanc quidem dignatus es nobis mercedem pendere, ut ſicubi forte inſaniſſemus, id condonares? An ignoras te, ſi vel Aegypti praefecturas componeres, & Babyloniam adjiceres ad mercedem ſolvendam (volo enim te nunc vexare) nunquam tamen mihi ſatisfacturum? Quae autem merces eſt noſtra, quaeque nos deceat? Benevolentia, intelligentia, mediocris applauſus, oratoris reverentia. Et quoniam metuis, ne haec aliquam confidentiam aut arrogantiam ſapere videantur, ego te conſolabor. Audi igitur, quid ego de his ſentiam; ac ſi fallacem me deprehenderis, Dic me, quod eſt apud Sopheclem, nihil jam ſapere; artemque vaticinandi contemne. Equidem arbitror eum, qui plus, quam res ferant, ſibi tribuat, aut etiam in vulgus utatur ſimulatione, ad id vel verbis vel factis obſtupefaciendum, nihil ſapere, eumque eſſe arrogantem, praeſtigiatorem, & ſi quo ſit alio vocandus nomine; qui autem viribus ſuis perſpectis, pro iis ac dignitate ſua de ſe ſentiat, neque amplius quaerat quicquam; eum libertatis aſſequi metam. Ac velut in divitiis, qui majorem quam pro re, faſtum praefert, & oberrans temere inſoleſcit, atque id ſtudio habet, ut alios decipiat, eum ſuperbum, laſcivum, ac protervum dicimus; qui vero abjectius, quam pro facultatibus, ſe gerit, & ultro ſe contrahit, ac fortunas ſuas negare maller, quam profiteri, non tam inter liberos habetur, quam ſordidus, tenax, lucrique cupidus vocatur; ſic etiam in literis, arbitror, atque omnibus fere negociis ſe res habet, ut pro dignitate ſit de ſingulis ſentiendum.

1 In Oedipo rege. *Cant.*

At-

ϗ ὅγε ἁπλῆς ἀνὴρ ϗ ὁ πολλαπλῆς, ὅτος ἐστὶν ἐμοὶ δοκεῖν, ὅστις οἶδε μ' ὅτι τοῖς αὐτῷ μεῖζον φρονεῖν, οἶδε δὲ ἔλαττον, ἐπαινῇ δὲ ϗ τὰ αὑτοῦ ϗ τὰ τ̃ πλησίον ἂν αὐτὸν προσήκῃ, ψέγῃ δὲ ϗ τὰ αὑτοῦ ϗ τὰ τ̃ πλησίον ἄντι τοιοῦδε εὐείσκῃ, μηδὲν ὑ δοκοῦντος ἀληθὴς τ̃ῃ) φερηθεὶς μηδαμοῦ. σκόπει δὲ καὶνθένδε. ἐμοὶ γὰ σὺ ἴσως ὅπω ἐνέτυχες. ἐπεὶ ἔγνως ἂν ὅσα ὅτι τ̃ῳ ἐμαυτοῦ ψέγω. ἃ γὰ ἀφαιρέφω ϗ μεταποιῶ, πῶς οἴει με φρονεῖν ταῦτα ἔχειν; φημὶ δὲ, ὑ [1] παντὸς ἴσον φρονεῖν ὅτι τοῖς ἑαυτοῦ, οὐδὲν τ̃ῃ) μᾶλλον καθ' ἀνθρώπους ἄνισον. ἀλλά μοι 624
δοκῇ ϗ τὸ γράμμα τὸ θεῖον ἄντικρυς τοῦτο κελεύειν ϗ λέγειν τὸ, γνῶθι σεαυτόν. ὑχ ἁπλῶς ὑτωσί· φᾶθι μηδὲν τ̃ῃ) ἀλλὰ μήτε ὑπερβάλλῃς, μήτε ἐλλίπῃς. ὀπικυροῖ δὲ ὃ δεύτερον γράμμα ϗ ὀπισφραγίζεται, ὅτι ὅτός ὀστιν ὁ νοῦς τοῦ προτέρου, τὸ γὰρ μηδὲν ἄγαν εἰς τοῦτο οἶμαι φέρει. τῶν νῦν ἀξίαν ὅτ' Ἀπόλλων ἅτε μάντις ϗ ποιητὴς ὢν ϗ κατ' ἀμφότερα ἐξηγητὴς τῆς ἀληθείας, προκελεύεται τιμᾶν, σύτ' ἂν εὖ φρονῇς, καὶ μὴ θεοῖς ἐχθρὸς ἦς, σκέψῃ πανταχοῦ, σκέψῃ δ' ὅπως ἁπάντων ὑπαρχόντων ὑ δείξεις ἀτιμάζων, ἀλλ' ὅτι παντὸς ἀεὶ προλαμβάνων, ὅτω κεινεῖς ἀναφέρων ἐπ' ἐκεῖνο τῷ γνώμῳ, τὸ ποῖός τις ἕκαστος ἡμῶν ϗ πόσου τινὸς ἄξιος. τὰ γὰ αὐτὰ τοῖς μὲν ἄξια, τοῖς δ' ὑ. οἷ ὅταν μὲν ὁ Θερσίτης λέγῃ, [2] Ὀυκεν ἐγὼ δύσας ἀγάγω ἢ ἄλλος Ἀχαιῶν· γέλως ὅστιν οἶμαι. σὺ δύσας; εἰ δὲ μὴ σὲ ἕτερος αὐτῶν τ̃ Ἀχαιῶν. οὐκ ἀγαπήσεις; ϗ γνώσῃ κτ' τοῦ νώτου λήρων; ἀλλ' ὅταν γε Ἀχιλλεὺς οἶμαι διηγῆται, [3] Δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων, Πεζὸς δ' ἔνδεκά φημι κτ' Τρώην ἐρίβωλον, Τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ ϗ ἐσθλὰ Ἐξελόμην, 625
ϗ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον, ὑδεὶς ἐστιν ὅστις ἔπι νεμεσήσῃ τ̃ Ἀχαιῶν. ἀφαιρῇ; ὅπ συμβαίνουσιν οἱ λόγοι τοῖς ἔργοις. πρεῖς γὰ ϗ εἴκοσι φησὶ πόλεις εἶλον. τί δῆτα; ὅτος αὐτὸς πάσας ἁπάσας; ὑκ ἔχομεν ἀντειπεῖν. ἀλλ' ὑ πάσας μὲ ἐν θαλάττῃ, πάσας δὲ πεζὸς, ϗ πάσας μὲ πόσας,

Atque hic, meo judicio, ſimplicis animi vir eſt, non multiplicis, qui plus ac minus tribuere ſibi poteſt, ac tam ſua quam aliena tum laudat, ſi placent, tum vituperat, ſi merentur, nec uſquam veritati quicquam praeponit. Jam hoc animadverte. Nondum enim tu fortaſſe mecum verſatus es. Alioqui quantum in meis deſiderem, cognoſceres Nam quae induco & muto, quid me de iis ſentire credis? Sed hoc aio, nihil eſſe magis iniquum, quam ut ubique quivis aeque de ſe ſentiat. Quin etiam divinum dictum, Noſce teipſum, hoc mihi videtur diſerte jubere. Non inquit ſimpliciter; nihil te eſſe dicas, verum nec plus nec minus, quam ſit opus. Atque hanc eſſe prioris dicti ſententiam, confirmat poſterius, quandoquidem illud, Ne quid nimis, huc, ni fallor, tendit. Dignitatem igitur & Apollo ceu vates ac poeta, & utroque modo veritatis interpres, coli jubet, & tu, ſi ſapies, neque cum diis contendes, ubique conſiderabis, ac ne contemnere videaris, cum reliqua ſuppetant, curabis, verum ea ubique perpenſa, ſecundum ſtatum & dignitatem cujuſque noſtrum facies judicium. Eadem enim alios decent, alios non item. Velut cum Therſites ait, *Quemcunque ipſe feram conſtrictum, aut alter Achivus*, ridiculus fit, opinor. Tu conſtrictum? Si non te alius ex Achivis ipſis, non ſufficiet? Non vides te contra tergum tuum garrire? At cum Achilles ita narrat, *Oppida ter quatuor cepi navalibus armis, Terrenis unum atque decem circum ubera Troiae, Theſauros quibus e cunctis multoſque bonoſque Eripui, atque omnes Atridae munera feci*, nemo Graecorum indignatur. Cur? Quia congruunt facta verbis. Urbes enim tres & viginti ait ſe cepiſſe. Quid ergo? Totne cepit ipſe? Non poſſumus negare. At non alias terra, alias mari, tantoque utro-

1 Deeſt ἐπὶ ante παντὸς. *Cant.* 2 Iliad. β'. *Cant.* 3 Iliad ι'. *Cant.*

bique

τὰς δὲ, τόσας; Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα σιωπήσασιν οἱ ἀκούοντες. ὑκοῦν ἅπαντα ἀληθῆ. Ἀλλὰ καὶ φθονερὸς εἰς τὸ κοινὸν ἐγενόμην φησίν. ἕως ἂν δείξῃς ὅτι ὁ φθονερὸς, ὑ λυπεῖ. Διὰ ταῦτα ὁ αὐτὸς ἀνὴρ Ὀδυσσεὺς, τὸν μὲ ἐμαστίγου, τὸν δ' ἱκέτευεν. ἵνα τοίνυν εἰδῇς, ὅτι καὶ ὅλως ἀρχαῖον νόμιμον τοῦτο γε Ἑλληνικὸν, φρονεῖν ὑδὲν τοῖς ἑαυτῶ, καὶ χωρὶς τούτου τοῦ φρονήματος οὔτε φρόνησις κατ' ἀνθρώπους ἀξία μνήμης, οὔτε λόγος διαφέρων, οὔτ' ἄλλο τελεσθείη πότ' ἂν ὠφελὲν, ἄκουε οἷα καὶ ὅσα πρήλθετε. ἀδελφὼς δέπω [1] τοῖς χθὲς ἔοικε
626 ποιήσεσθαι τοὺς λόγους, καὶ γὰρ ἡ ἀπόκρισις τοῦ αὐτοῦ ἔχει γνώμης χρεών. ὅσα μὲ δύσοι Ομηρος ἐφαίνετο λέγων, αὐτὸς ὑπὲρ αὑτοῦ χαίρειν κελεύων τὰς προσαγωγίας, μέμνησαι. ὥστε ἀφίημι αὐτά. καίτοιγε ἐκεῖνα τἀ ἔπη, χρεὼν ὑκ ἄντικρυς λέγειν τοῦθ' ὅτι Ομηρος αὐτὸν ψηφίζεται ποιητῶν εἶναι κράτιστον. ἀφεῖται μὲν δή σοι Ομηρος. σκόπει δὲ καὶ Ησιόδου φρόνημα, εἰ ἄρα προύτεργον μὴ κατεῖδες. ἐκεῖνος γὰρ ἀρξάμενος τῆς θεογονίας καὶ τὰς Μούσας ὑμνῶν, εὐθὺς λέγει, Αἵ νύποθ' Ησίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδήν. καὶ ὅτου χέτλιος ἦν καὶ ὑβριστὴς, ὡς' ὐδὲ τοσοῦτον ὐκέμεινεν ἐκτελέσαι τὸ προοίμιον τοῖς θεοῖς· ἀλλὰ λέγων, ὅτι αἱ Μοῦσαι ὑμνοῦσι τὸν Δία, Καὶ Λητὼ τε Ἰαπετόν τε ἠδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην, εἶτα ὑ χαρτερεῖ, ἀλλ' ὀλίγα μεταξὺ τῶν θεῶν τῶν ὀνομάτων φησὶν, Αἵ νύποθ' Ησίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδήν· ὡς εἰ μὴ καὶ τοῦτο δόξει τῶν μουσῶν ἔργον εἶναι, ὥσπερ τοὺς θεοὺς ᾄδειν ὅτου καὶ Ησίοδον ποιητὴν ἀπεργάσασθαι, μοῖραν τινὰ αὐταῖς ἀπολλυμένην τῆς εὐφημίας. καὶ ὑ μόνον λάθειν
627 φησὶ πρὸ αὐτῶν τὴν ᾠδὴν, ἀλλ' ὅτι καλὴν ὖσαν προσέθησι. νὴ Δί' ἀσφαλῶς γε φαίης ἂν προσιδεῖς ταῖς μούσαις ἑαυτόν. ὑκοῦν καὶ ἡμεῖς ἃ προσήκομεν εἰπεῖν, προσεπίθεμεν ταῖς μούσαις καὶ τῇ θεῷ. ἐλέγομεν γοῦν εἰ μέμνησαι, ὅτι καὶ ἄντικρυς ἔστιν ἃ τῶν ῥημάτων ἀπεμνημονεύσαμεν, ὧν ἡ θεὸς προὔδειξεν, εἰ μὴ τὸ σὸν κωλύει. ὅστε δὲ ἡμεῖς ὀπτικώτεροι Ησιό-

bique numero. Ne hoc quidem ignorant auditores. Quare vera ſunt omnia. At etiam communi commodo ſe maxime ſtuduiſſe ait. Donec id ſe feciſſe oſtendit, non nugatur. Quocirca Ulyſſes idem illum verberabat, huic ſupplicabat. Atque ut ſcias, antiquum prorſus & Graecum eſſe hunc morem de ſe gloriandi, & abſque hac gloriatione nec rem ullam inter homines memoria dignam geri, nec ſermones haberi eximios, nec aliud fieri quicquam; vide, qualia te quantaque fugerint exempla. Exiſtimo autem heſternis me gemina verba facturum, quandoquidem etiam reſponſio fere ejuſdem eſt argumenti. Atque ea quidem, quae videbatur Homerus de ſe dicere, ſequeſtris ſalute dicta, meminiſti. Quamobrem nunc omitto. Illa vero carmina diſerte propemodum exprimunt, Homerum ſibi ipſum poeticae principatum tribuiſſe. Sed omiſſo Homero, Heſiodi inſpice gloriationem, ſi forte adhuc non animadvertiſti. Etenim ille Theogoniam exorſus, & Muſarum laudes, mox infert, *Quae quondam Heſiodum docuerunt carmina pulcra*. Ac tam improbus eſt & injurius, ut ne hoc quidem expectet, dum exordium abſolvat; verum dum ait Muſas Jovem canere, & *Latonam, Japetum, & verſutiloquum Saturnum*, non ſe continet, quin propemodum inter divina nomina hoc inſerat, *Quae quondam Heſiodum docuerunt carmina pulcra*, quaſi multum de illarum laude decederet, niſi hoc quoque Muſarum videretur eſſe officii, ut tam Heſiodum poetam redderent, quam deos canerent. Neque tantum ab illis carmina ſe dicit accepiſſe, verum etiam pulcra addit. Caute vero, dixeris; ſiquidem Muſis ſe dedicat. At nos quoque, ad quae fuimus dicenda compulſi, Muſis ea Deaeque attribuimus. Dicebamus enim, ſi meminiſti, verba quoque nonnulla de iis in memoria nobis haeſiſſe, quae Dea protulerat, niſi tu non vis. Jam quanto nos aequiores, quam Heſio-

1 In orat. contra ineptos hiſtriones, quae uno die videtur ante hanc habita. *Cant.*

δου, μάθε, ἐπειδή γε ἀναγκάζεις. ὁ μὲ μεταξὺ τὸν ὕμνον ποιῶν ταῖς θεαῖς, τοῦτο σιέθηκε τὸ ἔπος, ἐγκώμιον ὡς εἰπεῖν ἑαυτοῦ· ἡμεῖς δὲ τὰς εἰς τιὼ θεὸν λόγους καθαρὰς καθαρῶς ἐργασάμενοι, μικρόν τι σοὶ ἡμῶν αὐτῶν ἄγραφον παρεφθεγξάμεθα. καὶ οὐχ ἁπλῶς γε φασὶ, ὅτι τὴ ᾠδὴν ἔλαβε σοὶ τ μουσῶν εἰπών, ἀπαλλάττεται ὁ Ησίοδος, οὐδ' ὅτι τῇ προτέρᾳ σοφίᾳ σοὶ τ ᾠδῆς ὡς εἰη καλή· ἀλλ' οὕτως ἀλαζὼν καὶ φιλότιμος ἦν, ὥστε καὶ σκῆπτρον φησὶ λαβεῖν παρ' αὐτῶν. τοῦτο δ' αὐτὸ τὸ βούλεται πλέον ἢ νοήσειεν ἂν ἀργὸς ἀκροατής. ἀνένεγκε δὲ εἰς Ομηρον τί περὶ τοῦ σκήπτρου λέγει, [1] νῦν δέ μιν υἷες Αχαιῶν Εν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι. καίγω, φησιν ὁ Ησίοδος, τὸ τῶν Μουσῶν μέρος, εἰμὶ τούτων 628
εἷς. οὐ προβολῇ δὲ σεμνυνόμενον τοῦ ἑαυτοῦ, τί φησι; φρέσθαι θυμῷ· ὡς οὐδὲ τὸ τυχόντα κλαδίσκον λαβὼν, ἀλλὰ πολλῶν ὄντων, τὸ μάλιστα περίβλεπτον εἰς σκῆπτρον Ησιόδου. καὶ ὧδ' ἐτοῖμα ἔστι τὰ ὕβρεως, ἀλλ' ὥσπερ σε ῥηγνὺς ἐξεπίτηδες προσίθησιν, ἐπέπνευς δέ μοι αὐδήν. καὶ τοῦ μὲ ἔπους ἐτελεύτησε, τοῦ δ' ἐγκωμίου οὐδὲν μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ θαυμασίως πάλιν αὖ προσέθηκε· καὶ τόγ' ἔπι κάλλιον, ὥσπερ οἱ πανταχῇ σοφιστοὶ τῶν σοφιστῶν, ἵνα κλείοιμι τάτ' ἐούσθνα τά τ' ἐόντα. τοῦτο δ' ὅτι τὸ τὰς Μούσας φησὶν ὑμνεῖν τάτ' ἐούσθνα τά τ' ἐόντα, καὶ ταύτην εἰς φύσιν αὐτῶν. καίγω οὖν φησὶν ὑμνῶ ταῦτα, ἅπερ αἱ Μοῦσαι. ἐὰν οὖν σοι δοκῇ ταῦτα ἀφαιρᾶσθαι Ησιόδου, καὶ ἡμεῖς τιὼ ὀπτίμησιν δεξόμεθα. δείξεις δὲ δήπου πρότερον, ὡς ἀντάξιον εἶ τῶν ἐπῶν. φέρε δὴ πάλιν ἐπανέλθωμεν ὅπῃ τὰς ἄνδρας περὶ ὧν διαλέγονται. οὐκοῦν δοκεῖ σοι σαφέστατα ἀνθρώπων Ομηρος πεποιηκέναι τὸν Αχιλλέα λέγοντα εἰς αὐτὸν ἄλλα τε δὴ καὶ εἰσάπαξ ὕπως, [2] Αλλ' ἤμαι ὧδέ νηυσὶν ἐπώσιον ἄχθος ἀρούρης, ἄντε σὺ βύλῃ φησὶν, ἄντε μή· καὶν ἔτι κάλλιον ἢ νῦν διαφθα- 629
ρῇ, [3] Τοῖον ἐὼν οἷον οὔτις Αχαιῶν χαλκοχιτώνων. νὴ Δία· ἀλλ' ὁ Αχιλλεὺς νεηνιεύεται.

dus, ſimus, quoniam nos cogis, cognoſce. Ille enim inter celebrandum Muſas, hunc inſeruit verſum, qui laudem ipſius contineret: nos abſolutis de Dea ſeparatim ſermonibus de nobis ipſis quiddam memoriter recitavimus. Neque vero Heſiodus in eo temere deſinit, poſtquam ſe carmina dixit a Muſis accepiſſe, neque in additamento priore de pulcritudine; verum ita fuit arrogans & glorioſus, ut etiam ſceptrum ab illis jactarit ſibi datum. At hoc majus quiddam indicat, quam iners deprehendat auditor. Sed audi, quid Homerus de ſceptro dicat, *at nunc pubis Achivae Juridicae fertur manibus*— Ego quoque, inquit Heſiodus, in Muſarum negocio de illis ſum unus. Jam cum magnifice ſe effert, quid ait? *Carpere ſpectandum*; quaſi non quemvis ramuſculum accepiſſet, verum inter multos is, qui fuerat maxime inſignis, Heſiodi factus ſit ſceptrum. Neque haec ei ſuffecit impudentia; verum quaſi te rumpere ſtuderet, adjicit, *vocem ſimul inſpirarunt*: & quamvis carmen abſolverit, laudem tamen non magis omittit, verum ſubjungit rurſum, *Divinam*: &, quod etiam pulcrius eſt, quaſi eximius eſſet ſophiſta, *ut facta & poſſem memorare futura*. At hoc eſt, quod ait Muſas canere, facta atque futura; & hanc ait illarum eſſe artem. Ego quoque igitur, inquit, eadem, quae Muſae, cano, Quare ſi haec Heſiodi voles fugillare, nos etiam culpam ſubimus. Verum oſtendes potius, te cum verſibus paria poſſe facere. Age vero, ad eos, de quibus hi poetae loquuntur, redeamus. Nonne Homerus tibi manifeſtiſſime videtur Achillem feciſſe cum alia de ſe, tum haec dicentem, *Deſideo ad naves telluris inutile pondus*, velis nolis, inquit; ac tamen ſi pejus etiam, quam nunc, perires, *Talis ego, qualis reliquorum haud ullus Achivum*. At Achilles juveniliter inſoleſcit.

1 Iliad. α'. *Cant.* 2 Iliad. σ'. *Cant.* 3 Iliad. τ'. *Cant.*

Ulyſſes

ὁ δέγε Ὀδυσεὺς ὠμογέρων ὃν τί λεγέ; καὶ ζῶντα πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον λέγων, ὦ Ἀχιλεῦ Πήλεως υἱὲ, εἰ μὲν ἄλλό τι κρείτθων ἀξιοῖς εἶ), συγχωρῶ, ἐγὼ δέκε σεῖο νοήματί κεν προβαλοίμιν· ἢ πρόσθηκε, ὅτι καὶ πολλόν. τόδε γὰρ ὥσπερ οἱ φαῦλοι τῶν γραμματικῶν λυμαίνονται τῷ ἔπει ἢχ ὕπως ἔχῃ, οἱ τὸ πολλὸν ἀπολύσιν ἀπὸ τῦ πρότερα, ἄμουσι δ' ὅπι τὰ ἑξῆς, ὧν ἡγεῖται χρὴ τιμὴ τῦ ἔπος ἀρχήν. ἐμοὶ δὲ ὅτοι γ' πάνύ τι δοκῦσιν ἐπαίειν περὶ λόγων. ἔστι γὰ ἀντικρυς ἀντίθετον. φησὶ γὰ, Κρείτθων εἰς ἐμέθεν καὶ φέρτερός ἢκ ὀλίγον γε, τὸ πρότερον· εἶτα, ἐγὼ δέκε σεῖο νοήματί κεν προβαλοίμην πολλόν. ἄκουε δὴ πῶς ἀντίκειται. ὁ μὲν ὦκύς τὸ ἔγχει, νοήματι ὄρνυν ὀίζῶθα, ὁ δ' ἦν τὸ οὐκ ὀλίγόν γε, τῦτ' ἀντ' ἐκείνυ τὸ πολλόν· ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ὕπως εἶπε μεταλαβών, πολὺ κρείτθων σὺ ἐμοῦ τὰ πολέμῳ· ἐγὼ δέσου ζῶντα οὐκ ὀλίγον. ἔτι δέ σε ἐπάξω βεβαιότερον, εἰ βύλῃ. Ομηρος γὰ περὶ μὲ ἡλικίας ἢ πάνύ τι χρῆται προθήκαις τοιαύταις, ὅσαί γε ὀν τῷ παρόντι μεμνῆθαι, εἰς δὲ ἀρετῶς κείσιν πολλάκις. οἷ τί λέγω, φησὶ δήπου περὶ τῦ Διὸς λέγων καὶ ὃ Ποσειδῶνος, [1] Ἀλλὰ Ζεὺς πρότερος γενόῃ, τοσῦτο μόνον· καὶ πολὺ ἢ προτίθησι. καίτοι ὅτι πολὺ, δῆλον, καὶ μὴ προθέντος, αὐτοῖς τε τοῖς ἐκείνυ καὶ τοῖς ἄλλοις. ἀεὶ γὰ εἰς αὐτὸν ἀεί, πατὴρ ἀνδρῶντε θεῶντε. ὥστε πῶς ἢ μακρῷ πάντων ὀίζὺ προσβύταθος. ἑτέρωθι τοίνυν φησὶν, [2] ὅ δ' ἅμα πρότερος καὶ ἀρείων ἥρως Πρωτεσίλαος. τοσοῦτο μόνον ὅτι πρότερος, πόσον δέπι ἢ λέγει. ἀλλ' ἐπειδὰν κρίνῃ, προτίθησι, πολὺ, μέγα, τὰ τοιαῦτα. Ανδρῶν δ' αὖ μέγ' ἄριστος ἔην Τελαμώνιος Αἴας, Οφρ' Αχιλεὺς μήνιεν. εἶτα πῶς; ὁ γὰρ δὴ πολὺ φέρτερος ἦεν. τῦτο δὴ τὸ οἰκοθεν ἔθος παραβιάζει καὶ ὅπι τὴ Οδυσσέα, νομίζων καὶ ἐκείνῳ προσήκειν οὕτως εἰρῆθαι, ὅτι ἐγὼ σῦ προφέρω πολὺ εἰς γνώμην. καὶ ὅγε Ὀδυσεὺς θαῤῥῶν αὐτὸ οἷμαι προσεπίθετο. ἤδη γὰρ καὶ αὐτὸν τὸν Αχιλλέα ἃ μὴ

Ulyſſes vero ſenex quid ait ad hunc ipſum? *Maxime Grajugenum*, — ſi qua in re alia praeſtare vis concedo; — *verum ego te ingenio poſſim ſuperare*; & addit, *Multum*. — Neque enim ſecundum ineptos literatores hic verſus intelligendus eſt, qui eum corrumpunt, & *Multum* a prioribus ſeparatum, cum ſequentibus conjungunt, quod pro verſus initio praecedit. Sed hi parum videntur in literis intelligere, cum hoc expreſſe opponatur. Ait enim primum, *Me ſuperas certe non paulum & vincis, Achille. Haſta*; deinde *verum ego te ingenio poſſum ſuperare Multum*. — Jam vide, quomodo haec opponantur. Quod illic *Haſta*, hic eſt *Ingenio*; quod illic *non Paulum* hic eſt *Multum*; velut ſi ſic etiam ordinem mutaſſet; *Tu multum in bello me ſuperas; ego te in his non paulum*. Quin etiam fortius te, ſi vis, refellam. Ut enim in aetatibus deſcribendis non admodum his particulis utitur Homerus, quantum nunc meminiſſe poſſum, ita in judiciis de virtute ſaepe. Exempli gratia, de Jove & Neptuno loquens, ait, — *at prior ortus erat Saturnius heros*, atque hoc tantum; nec addit Multo. Id autem etiam non additum, erat perſpicuum, cum ex iſtis, tum ex aliis ejus verbis. Semper enim vocat eum *patrem divumque hominumque*. Quo fit, ut longe ſit omnium antiquiſſimus. Jam alibi ſic ait, — *prior vero potiorque Heros Proteſilaus erat*. — Ubi ut priorem vocat, ita quanto, non addit. At cum facit contentionem, addit Multo, Longe, ſimilia. *Optimus eſſe virum longe Telamonius Ajax, Pelida irato*. Deinde quid? *nam multo fortior ille*. Atque hunc morem ſibi familiarem Ulyſſi quoque tribuit, exiſtimans illum quoque decenter poſſe dicere, multum ſe alteri ingenio praeſtare. Neque hoc, arbitror, niſi confidenter Ulyſſes addebat. Norat enim Achillem quoque ipſum ea,

1 Iliad. ν'. *Cant.* 2 Iliad. β'. *Cant.*

δυνατὸς ἦν ὑ προαποιόμνον, οὐδ' ἀλαζονδόμνον. αὐτὰ γδ ταῦτα ὧν ἀρτίως ἐμνήσθν, ὑ οἷς ὁ Αχιλλεὺς ἐπαῤῥησιάζετο, ὁμολογίαν τινὰ εἶχεν, ἀδελφιὰ τοῖς λόγοις τῦ Οδυσέως. ἐπεὶ καὶκεῖνος ὕτω διωρίζετο λέγων· ὅτι ὑ πολέμῳ· ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνονές εἰσι καὶ ἄλλοι. ἔχων οὖν ὑέχυρον ὁ Οδυσεὺς τὶὼ ὑκείνου ψῆφον, καὶ εὖ εἰδὼς, ὅτι οὐκ ἀνδῶς ταὐληθῆς ἀκούσεται, ἀλλὰ τῷ αὐῷ καὶ λέγειν ὑ ἀκούειν ἐθέλειν ὀρθὶ ταὐληθῆ· ὑκεῖνά τε σὺ ἔφη πολὺ κρείττων ἐμοῦ, καὶ ζῶτα ἐγὼ σῦ τοσοῦτον ἔτερον. τὸ δὲ ἔτι κάλλιον, ὁ γὰρ Νέστωρ οὐδ' ὠμολόγων τὶς ἔτι ὤν, ἀλλ' ὕτω σφόδρα πρεσβύτης καὶ πέπων, ὥς' αὖτῷ δύο μὲ γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων Εφθιαθ' οἵ οἱ τεθάθεν ἅμα τεάφεν ἠδ' ἐγένοντο, μεῖ δὲ τειτάτοισιν ἄναστεν· ὕτω σφόδρα δόξει σοὶ κειτῇ μειραικιεύεσθαι, ὥστε μηδὲν τῆ εἰ χρῆμα λαλίστερον αὐτῦ μηδ' αὐθαδίστερον. οὐδὲ γδ εἰσάπαξ ποτὲ ἐπαινέσας αὐτὸν ἀπηλλάγη· ἀλλ' ἔστιν ὅμοιον ἁπανταχοῦ. ὃς τεῦτον μὲν τὺς βασιλέας Ἑλλάπων φησὶ συγλεγέσθαι ἀνδράσιν ὑ χεῖ τὺς νεῦν, ἀλλὰ μακρῷ πάντων κρατίστους, ἑαυτὸν δὲ ὑκείνων σεμνυύων· ὥς' ὑδ' ἀπεκρύψατο αὐτὸ, ἀλλ' εἶπεν ἄντικρυς, Καὶ μέν μευ βυλέων ξυνίον, πείθοντό τε μύθῳ, ὄντες φησὶ τοιῦτοι. τόδ' ἔτι μεῖζον, Καὶ μὶ τοῖσιν ἐγὼ μεθωμίλεον ὐκ Πύλου ἐλθὼν Τηλόθεν ἐξ Απίης γαίης· καλέσαντο γδ αὐτοί. δύο τεθάθημεν· ὅτι τὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ μεταπεμψάμνοι καὶ δεηθέντες· καὶ ἔτι, Τηλόθεν ἐξ Απίης γαίης, ὡς δὴ ὕτω σφόδρα ἔνδοξος καὶ θαυμαστὸς ὤν. εἰ δ' ἐρεῖς ὅτι εὔγνωμον ὑ σύμμετρον τὸ μαχόμνον κατ' ἐμαυτὸν ἐγὼ, φημὶ κἀγώ· κὐδαμοῦ τὺς μαινομνους ἐπήνεσα· ἀλλά τοι τῆς αὐτῆς ὀρθὶ δεξιότητος καὶ τὰ τεθειμνα, κἀπως ἀμφότερα ὀρθὶν ἀληθῆ καὶ τῷ ἐμοῦ λόγῳ. ὑ μὲν γὰρ ὑκείνων ἠτᾶτο, καὶ μαχόμνῳ ἔφη κατ' ἐμαυτόν· ὑ δὲ κἀκείνων κρείττων καὶ τύτων τεθὺς ὃς διελέγετο, ὑκεῖνός γ' ὑκείνων τεθειθῶναί φησι, καὶ τύτυς ἀξιοῖ συγχωρεῖν, ἀντικρυς εἰς

quae praeſtare non poſſet, ſibi non vindicare, neque arrogantem ſe praebere. Nam eadem ipſa, quae modo proferebam ab Achille dicta liberius, confeſſionem quandam cum Ulyſſis verbis congruentem continebant. Etenim ille quoque rem ſic diviſerat; *In bello*; *nam per fora lata alii quoque praeſtant*. Quare cum haberet illius ſuffragium Ulyſſes pro pignore, nec eum gravatim veritatem auditurum probe ſciret, ſed ejuſdem eſſe, & dicere & audire vera velle; tu, inquit, in illis multum me ſuperas, & ego te in his tantundem. Sed illud etiam pulcrius eſt, quod Neſtor non tam ſenex jam, quam prorſus decrepitus, quando illi — *duo ſaecla virorum, Tempore quos tulerat quondam bona mater eodem, Exierant, & jam nunc tertia ſaecla regebat*; adeo videbitur judicio tua laſcivire, nihil ut poſſit eſſe loquacius nec inſolentius. Neque enim ſemel aliquando ſe laudaſſe, indicat ſatis; verum eſt ubique ſui ſimilis. Itaque primum dum principes conciliat, ait ſe cum viris, non quales erant ſuo tempore, verum longe fortiſſimis eſſe verſatum, ſeſe per illos extollens. Quare neque id celavit, quin aperte diceret; *Atque illi noſtros monitus audire ſolebant*; cum, inquit, tales eſſent. Quod autem majus eſt, *His ego nempe Pylo veniens aſſueſcere coepi Ex Apia terra longe; ipſi namque vocarant*. Hic duo ſunt additamenta: quod eum ipſi vocarant & obſecrarant, quodque inſuper *Ex Apia terra longe*; quaſi adeo celebris atque admirandus eſſet. Quod ſi modeſtum dices & congruum eſſe illud, *Pro me ego pugnabam*: — fateor; neque inſanos unquam laudavi: verum hoc ejuſdem eſt, cujus reliqua, dexteritatis, atque utrumque quodam modo verum eſt, ac mecum facit. Etenim ubi illis cedebat, *Pro me*, inquit, *pugnabam*; ubi & illis, & cum quibus loquebatur, erat ſuperior, ab illis quoque ſe praelatum fuiſſe indicat, & hos poſtulat ſibi cedere, planeque cum

1 Iliad. α'. Cant.

Ulyſſe

ζωτὸν ἰὼν τῷ Ὀδυσῆϊ τῷ λέγοντι πρὸς τ' Ἀχιλλέα, ὅτι χείρων μὲ εἴη αἰχμὴν ἐκείνῳ, γνῶναι δ' ἃ χρὴ βελτίων, ὥσπερ πρότερον ἢ αὐτῷ τῷ Ἀχιλλῆϊ δοκεῖ αὐτῷ σωφρόνι. ὃ γὰρ ἄλλό γε ἢ δήν μία τις γνώμη τ' τελῶν φαίνεται κατ' αὐτόγε τοῦτο, τῇ νεανίᾳ, ᾧ ὠμογέροντος, φρονεῖν δοκεῖ αὐτῷ ἢ λέγειν δοκεῖς ἀξίαν τ' ὑπαρχόντων. λέγων γοῦν παρακλητικὸν τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ πρεσβύτατος αὐτὸς ὑπὲρ ᾧ δέξασθαι τ' πρόκλησιν ᾧ Ἕκτορος ᾠδὴν ἄλλ' ἢ ἐγκώμια αὐτῷ διεξέρχεται· ἐνταῦθα δὲ ὡς χεῖρα κράτιστος γεγονὼς διαλέγεται, ἢ ἔτι φορητὸς ἰθαμῶς, ἀρξάμενος ἀπὸ ᾧ, [1] Εἴθ' ὡς ἤ βούλομι, Ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόῳ Κελάδοντι μάχοντο. τὸ δὲ δὴ πέρας τ' ἀλαζονείας, ᾠδὴ γὰρ ἀπέχρησεν αὐτῷ εἰπεῖν, ὅτι ἀπέκτεινε τ' ἀντίπαλον, ἀλλ' ὥσπερ αὐτῷ τ' ὀπτίκιον ποιῶν, τ' δὴ μάκιστον φησὶ ἢ κράτιστον κτάνον ἄνδρα· Πολλὸς γάρ τις ἔκειτο πρήνεος ἔνθα ἢ ἔνθα, τ' αὐτῆς ὁδῷ δηλονότι. ἢ ὅτι ἐτήρως ἀπεκτονὼς εἴη συχνὺς ἢ μεγάλως ἢ
634 καλούς. ἀλλ' ὦ τ' ἄν, ὅρα μὴ οὐκ εἰκῇ ταῦτα ἀλαζονεύηται, ἀλλὰ παροξυντικὰ εἰς τὺς Ἀχαιοὺς ἐξεπίτηδες λέγῃ. καὶ ὅτι ἔτυχε ᾧ σκοπῶν ἢ ἥψατο αὐτῶν, μαρτυρεῖ ὁ ταῦτα πάντα συγγράψας ποιητής. ὅτι γὰρ τῇ δημηγορίᾳ τοῦτον ὑπετίθησι, [2] Ὡς νείκεον' ὁ γέρων· οἵδ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν. καὶ μὴ ὅτι οὐ τῷ δημοσίῳ τοιοῦτό ἐστιν ὁ Νέστωρ, ἀλλὰ ἢ ἐν ταῖς ἰδίαις συνουσίαις ἀλαζὼν τίς σοι φανεῖται, Ὅσγε τ' Πάτροκλον πεμφθέντα ὑπὸ ᾧ Ἀχιλλέως ὡς αὐτὸν, ὅπως ἔχοι ὄντινα ἄγοι ἢ ὅτου σφόδρα ἠπειλημένου ὥστε μηδ' ἀναπαύσασθαι βούλεσθαι πρὸ τοῦ οἰκεῖν μὴ αἰτιάσαιτο αὐτὸν Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ἐξεπίτηδες καθέζεσθαί τε κελεύει καὶ ἀκροᾶσθαι τ' λόγων, ἢ πάλιν ἀπ' ἀρχῆς τινὸς ὁμοίας ἀρξάμενος, ἢ τ' ἤδην τ' ἀρχαίαν ποθήσας τε ἢ ἀναπαλέσας, διήγησίν τινα περαίνῃ μακρὰν, ἧς τὰ μὲ ἄλλα ἢ μνησθῆναι χαλεπόν· τὸ δὲ ὑβριστικώτατον αὐτῷ τ' ἐπῶν, ἢ οὐδέν τι τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι προσεοικὸς ἃ προφὴν παρεφθεγξάμην, [3] Πάντες δ' εὐχετόωντο θεῶν Διΐ, Νέστορι τ' ἀνδρῶν. ἐὼ γὰρ οἷα καὶ προὶς τ'

Ulyſſe ſentit, qui ad Achillem dixerat, ſe illi haſta cedere, conſilio praeſtare, quemadmodum Achilles etiam ipſe de ſeſe ante judicarat. Quapropter idem videtur hac de re trium eſſe judicium, juvenis, ſenis, ac decrepiti; ut pro dignitate quiſque de ſe ſentiat ac loquatur. Jam cum Graecos idem decrepitus adhortatur, ad conditiones ab Hectore latas accipiendas, nihil aliud quam laudes ſuas praedicat; atque hic ſe, quaſi validiſſimus fuerit, jactat, neque poteſt ullo modo ferri, hinc exorſus, *O mihi praeteritos referat ſi Juppiter annos, Qualis eram, Celadon cum proelia dura videbat*. At, quae ſumma eſt arrogantia, non ſuffecit ei, ſi adverſarium occiſum diceret, verum quaſi hymnum ſibi conderet, *Maximus*, inquit, *ille meo perit & fortiſſimus enſe; Multis enim jacuit ſimul hinc extenſus & illinc*; nempe in eadem via. Alios quoque multos, magnos, & pulchros ait ſe interemiſſe. Atque, vide, ſodes, num haec temere glorietur, nec potius ad Graecos excitandos de induſtria dicat. Quod autem ſcopum contigerit, atque illos commoverit, teſtatur, qui haec omnia conſcripſit, poeta. Nam poſt concionem ſubjicit, *Sic ille increpuit; tum ter tres ſurgere cuncti*. Neque vero publice modo talem ſe praebet Neſtor, verum in privatis etiam congreſſibus ſuperbum eum judicabis, qui, cum Patroclus ad ipſum ab Achille miſſus eſſet, ut quem adduceret, quaereret, atque adeo feſtinaret, ut ne quieſcere quidem ſuſtineret, ne in Achillis reprehenſionem incurreret, de induſtria tamen ſedere illum jubeat, ac ſermones audire, rurſumque a ſimili exorſus initio, ac juventutem priſtinam requirens, longam quandam inſtituat narrationem, cujus ut reliqua vel meminiſſe ſit difficile, ita maxime contumelioſus eſt verſus ille, neque cum mea interlocutione comparandus, *Neſtora laudabant hominum divumque Tonantem*. Non enim jam dicam, quid

1 Iliad. η'. *Cant.* 2 Iliad. λ'. *Cant.* 3 Iliad. δ'. *Cant.*

Aga-

Αγαμέμνονα ὁ σοφὸς ἡμῖν ἀποκείνεται διεξιόντα τὰς τάξεις κτλ. ἀσουδλῶ. Ἀλλὰ τὸ πάν- 635
των ἥδιστον· τῷ γὰρ Ἀχιλλέως μεγαθείσῃ τὰ ἀγῶνα ὅπῃ Πατρόκλῳ, καὶ ἄλλων ἄλλα νι-
κώντων, αὐτὸς οὐχ οἷός τε ἦν οὐδὲ ἀγωνίσασθαι, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον δὴ τυτί, ὑδὲν ἔτι ὢν
εἰς ταῦτα ὑπὸ γήρως ἃ πρόσθεν ποτ' ἐνίκα λέγειν, ὡς δή τι ταύτῃ ῥρῶν, ᾗ φησὶ πρὸς
τὺς Ἀχαιύς, ὑ τύτοις αὐδοῖς τοῖς ῥήμασιν, ἀλλά πως σχηματιζόμενος, ὅτι ὑμῶν μὲ ἔχαιρος, ὁ
μὲ δρόμον νενίκηκεν ἢ νικήσῃ, ὅδ' ἴσως πάλιν, ἄλλος δὲ ἄλό τι· ἐγὼ δὲ [1] Πὺξ μὲ σύγκοψα
Κλυτομήδεα Οἴνοπος υἱόν· Ἀλκαῖον δὲ πάλῃ Πλευρώνιον ὅς μοι ἀνέστη· Ἰφικλον δὲ πόδεσι
πρέθραμον ἐθλὸν ἐόντα· Δυεὶ δ' ὑπερέβαλον Φυλῆα τὲ ᾗ Πολύδωρον· τοσῦτον ἐγὼ τ' ὦν
νικώντων κρείτιων εἰμί, ᾗ τῷ γήρᾳ συγκεχώρηκα. εἰδ' αὖ βάλῃ τῷ πύκτῃ ᾧ Φωκέως, ὅσον
τὸ χρῆμα τ' ὑφηφμίας· Ἄσον ἴπω, ὅστις δέπας οἶσε) ἀμφικύπελλον· Ημίονον δ' ὃ φη-
μί τιν' ἀξέμεν. Ὧδε γὰρ ἀρέω· καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσαι. Αντικρὺ χρόα τὲ ῥῆξω, σιὼ δ'
ὀστέ' ἀραίξω. κηδεμόνες δέ οἱ πρέσθων, φησὶν, Οἱ κέμιν ἐξοίσουσιν ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμέντα. 636
Ἆρ' οὖν ὑπείλησε μὲ, οὐκ ἐποίησε δέ; ὑδὲν μὲ ἦν ἄλλο ἢ ἐμαντεύσασθαι ἃ δράσειν ἔμελλεν.
Ὑκοιω θρασύτης οἰμαι ταῦτ' ἦν. ἀλλὰ καί πως [2] παρακολυθεῖν αὐτῷ, ὥσπερ δὲ ᾗ ἀπο-
λογούμενος ὑπὲρ αὐτῦ Ομηρος, ὅτι ὀδεμιᾷ δυσμενείᾳ ταῦτ' ἔλεγεν εἰς τὺς ἄλλους ὀδ'
αὐθαδείᾳ δυσχερεῖ, ἀλλ' ὅσον αὐτῷ σωήνῃ, τοσῦτον ἐνεδείκνυτο, κόψαι μέν φησιν αὐτὸν
ὡς πρεῖπεν· ὡς δὲ εἶδε κάμνοντα ὄσαν τῷ πληγῷ, αὐτὸν ἤδη γενέσθαι τῷ Εὐρυάλῳ τ'
κηδεμόνων ἕνα. λέγῃ γάρ, ἀταὶρ μεγάθυμος Επειὸς Χειρὶ λαβὼν ὄρθωσεν· ὁ ἦρῳ καὶ κα-
τέβαλλε. ταῦτ' ἄρα καὶ Οδυσεὺς ὁ τοῖς Φαίαξιν ὀδὲ ὑποστέλλεται, ἀλλὰ τῦτο
μὲν πρὸς τὸ μειράκιον παροξυνθεὶς τὸν Εὐρύαλον ὁ τοῖς ἄθλοις τῶν Φαιάκων, ὀδὲν
παρεῖπεν ἐγκώμιον αὐτοῦ λέγων μεθ' ὅσης ὥρας ὁ σώματι, καὶ κάλλους ὁπόσου τι-

Agamemnoni, ordines diligenter obeunti, reſpondeat ſapiens noſter. Sed illud eſt omnium ſuaviſſimum; Cum Patrocli cauſa ludos Achilles faceret, & alii alia referrent praemia, ipſe, qui certamini par eſſe non poterat, ac nihil jam ad iſta, quod dicitur, prae ſenio valeret, priores narrat victorias, quaſi hac ratione quicquam poſſet proficere, & ad Graecos ita ait, non iiſdem verbis, ſed paulo tectius, Alius veſtrum curſu victor, alius lucta, alius alibi evaſit vel evadet; verum ego *Oenope progenitum pugilem Clytomedea vici*; *Alcaeum lucta, fuerat cui patria Pleuron*; *Iphiclum pedibus celerem praecurrere quivi*; *Ac Polydorum haſta ſuperavi & Phylea fortem*: Tantum ego his praeſto victoribus, qui nunc ſenectuti concedo. Jam Phocenſis pugil quanto faſtu ſuperbit; *Prodeat huc, calicem qui curvum forte requirat*; *At mulam nemo abducet. Namque ita praedico, nec non ita perficietur. Membraque diſrumpam, & confringam cominus oſſa. Atque ipſi curatores*, inquit, *adſint, Qui noſtris domitum excipiant de more lacertis.* Utrum ergo minatus eſt, nec perfecit? Imo diſerte, quod facturus erat, vaticinabatur. Quare non haec erat, opinor, confidentia. Quid quod illum quodam modo ſubſequens, & quaſi defenderet, Homerus, qui non ex odio potius aut importuna ferocia ſic inter alios loqueretur, quam id, cujus erat ſibi conſcius, praeſe ferret; percuſſiſſe quidem alterum ait, velut praedixerat; cum autem capitalem animadverſiſſet ictum, tum curatorem Euryalo ſemetipſum praebuiſſe. Ait enim, *Magnanimus ſed cum prendens erexit Epeus Ipſe manu*: — nempe qua etiam proſtraverat. Hanc ob cauſam Ulyſſes quoque nihil inter Phaeacas diſſimulat, quin adoleſcenti primum in certamine ſuccenſens, nihil omittat, ac laudi ſuae tribuat, quod maximae

1 Iliad. ψ'. *Cant.* 2 Παρακολυθῶν. Opor.

cor-

νὸς ἀνταξιον ἡ τῶν λόγων χάρις καὶ τὸ ταύτης κάλλος, ὑπορρέφυκε. ἢ ζῶντ' οὐκ εἰς
637 αὐτὸν σοι δοκῶ λέγειν; Ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι σέφει· οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν Τερπόμενοι λεύσ-
σουσιν· ὅδ' ἀσφαλέως ἀγορεύει Αἰδοῖ μειλιχίῃ, μέγα δ' ἐμπρέπει ἀγρομένοισιν. Ερχόμενον
δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὡς εἰσορόωσι. καὶ μὴν ὅπι γ' εἰς αὐτὸν αἰεὶ ζωῦτα ἔχῃ, δῆλον οὐκ ἔστ' ἐτέ-
ρευθ' ὁμαντήν. φησὶ γὰρ, ὡς καὶ σοὶ, εἶδος μὲν ἀμείνονες. τὸ μὲν γὰρ οὐκείνῳ δίδωσι δυοῖν ὄντ-
τοιν· τόδ' αὐτῷ, τὸ λοιπόν. καὶ ζῶντ' οὐχ ὑπὸ αὐθαδείας, ὦ σοφίας ὄφελος σὺ γε μέγα
κῦδος Αχαιῶν, οὐδὲ τηνάλλως ἐκεῖνος διεξῆει τῷ θυμῷ θαρσαλέος ἑαυτόν· ἀλλ' ὑποτρέσας
βυλόμενος τὸ μειράκιον, τεθραμμένον ἐν τρυφῇ, καὶ πολὺ τ' ἀληθείας διημαρτηκός. καὶ
ὡς ἔοικεν ὤνησε. μεταγιγώσκῃ τε γὰρ οὐκ εἰς μακρὰν, καὶ πατέρα αὐτὸν ἀντὶ τῶν πρότερον
ἐκείνων καλῇ, καὶ εἰς Δαναοὺς ἔρχεται. πάλιν δ' αὖ περὶ τῆς ἐν τοῖς ἄθλοις ἔξεως
αὖθις λέγων, ἄντικρυς ὥσπερ Νέστωρ ἐν Ιλιάδι καθ' ἑκάστου, ὁπόσον κρατεῖν λέγῃ, Πάντα
638 γὰρ οὐ κακὸς εἰμι μετ' ἀνδράσιν ὅσσοι ἄεθλοι. Εὖ μὲν τόξον οἶδα εὖξοον ἀμφαφάασθαι,
Πρῶτος κ' ἄνδρα βάλοιμι ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ Ανδρῶν δυσμενέων, εἰ καὶ μάλα πολλοὶ ἑταῖ-
ροι Αργεῖοι θαμὰ τοξαζοίατο φωτῶν· Δουρὶδ' ἀκοντίζω ὅσσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ.
ζῶντα μὲν ἐν τῇ Φαιάκων δῆρι πεῖν καὶ τόνομα εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν ὅ, τι ὄξιν αἰεὶ. ἐρω-
τηθεὶς δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ δείπνῳ, Εἰμὶ Οδυσεὺς (ἔφη) Λαερτιάδης ὃς πᾶσι δόλοισιν Αν-
θρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει· εὖ εἰδὼς ὅτι οὐχ ὁμοίως ὁ Φαίακες ἀκούσον-
ται αὐτῷ τῶν λόγων, ἕνα τε εἶναι τῶν πολλῶν νομίζοντες, καὶ πρόσθεν ἐν ταῖς γνω-
μαις, ὅτι νεῖν αὐτοῖς τῶν Ελλήνων ὁ ἄριστος Δαναΐδαι. οὐκ ἠξίωσε δῆτα ἑαυτὸν ἐπαινῶν
εἴπερ γε μηδ' ἑτέρους ὠφελῶν. οὕτω μὲν αὐτοί τε οἱ ποιηταὶ φερόμενοι ἐφ' αὑτοῖς, καὶ οἱ
ἄνδρες περὶ ὧν Δαναΐδαι, καὶ ὡς μάλιστα πρὸ αὐτῶν ἐπαινοῦσιν οἱ ποιηταί. εἰ δέ τις

corporis formae ac pulcritudini ſermonis venuſtas ac ſpecies facile exaequaretur. An vero haec de ſe tibi dicere non videtur? *Sed ſpeciem dictis ornat Deus; atque alii ipſum Jucunde aſpiciunt; tum dicit firmiter ille Blandiloquente pudore, micans in coetibus unus. At cum per cives lata ſpatiatur in urbe, Suſpiciunt unum, & ceu praeſens numen adorant.* Quod autem haec de ſe dicat, ex altero contrario fit manifeſtum. Ait enim, *Sic tibi forma quidem praeclara eſt.*—— Nam de duobus alterum illi tribuit, ſibi ſervat alterum. Neque vero per ferociam haec vel temere dicebat ille, at ut irae indulgeret, o ſapientiae columen, & Graecorum decus ingens; verum ut adoleſcentem in luxu educatum, & a veritate longe remotum corrigeret. Atque adeo nonnihil, ut apparet, profecit. Siquidem paulo poſt emendat ſe, & patrem illum loco priorum verborum appellat, cumque eo componit. Iterum autem de ſua in certaminibus peritia loquens, non aliter fere, quam in Iliade Neſtor, quantum in ſingulis excellat, praedicat, *Non eſt ulla mihi, quot ſunt, ignota palaeſtra. Novi equidem tela ex arcu torquere polito, Ac primus jaculis hoſtem poſſim arte ferire, Multa licet ſocium jaculantum copia cingat. Aſt hoſtam jacio, quam longe nemo ſagittam.* Atque haec ait in Phaeacum ſpectaculo, priuſquam etiam nomen indicaſſet ſuum. Cum autem hoc quoque inter coenandum quaeſiviſſent, *Sum Laertiades*, inquit, *ex fraude celebris Ulyſſes, Per cunctos, ac jam coelo mea gloria fertur.* Cum ſciret fore, ut non eodem modo Phaeaces ipſius acciperent ſermonem, ſi de vulgo quempiam eum eſſe credidiſſent, ac ſi Graecorum praeſtantiſſimum nunc audire ſe, prius intellexiſſent. Quare non veritus eſt ſeipſum laudare, ut nec alios juvare. Atque hoc quidem modo tum ipſi ſe jactant poetae, tum ii, de quibus illi loquuntur, quoſque celebrant maxime. Jam ſi quis

1 Odyſſ. Θ'. init. *Cant.* 2 Odyſſ. ι'. init. *Cant.*

ex

ἔρριτό σε, πότερον τὼς τὰ ψευδῆ περὶ αὐτῶν λέγοντας κακίζεις, ἢ καὶ τὼς ὀπωσοῦν, εἰ μὲν
ἐκείνως ἐρεῖς, ἔλεγχε, ὡς ἡμεῖς ταῦτα ἐψευδόμεθα· εἰ δ' ὅλως ἐὰν χρύζῃ τις, σκόπει τὶ τῷ
δευτέρῳ χρήσῃ. ἃ γὰρ ἂν αἰσχρὰ φαίης ἐπ' ἀνθρώπων εἶναι, ταῦτ' οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν, μὴ 639
οὐ πολὺ τοῦτο θεοῖς πρέπειν ἀπέχειν. ἃ δὲ μηδὲ θεῶν μηδενὶ φαίης ἂν πρέπειν, κομιδῇ
τῷγε ἀείσῳ τῶ θεῶν οὐκ εἰκὸς πρέπειν. πῶς γὰρ [1] Ὁμήρῳ πεποίηκε τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα λέ-
γων ὁ Ζεὺς περὶ αὐτοῦ, καὶ τὼς ἄλλως θεὼς ἐκπλήττων καὶ φοβῶν ὥσπερ παιδάρια, τοῦτο μὲ
ἐν θεῶν ἀγορᾷ ὅτ' εἰς τὸ κοινὸν ἀπειλᾷ, Γνώσετ' ἔπειθ' ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων, ὁ
ἀπειθῶν δὴ τοῖς ἐμοῖς ἀγγέλμασι· καὶ τἀπὶ τούτοις, Εἶδ' ἄγε δὴ πειρήσασθε θεοί, ἵνα εἴ-
δετε πάντες, Σειρὴν χρυσείην ἐξ ὐρανόθεν κρεμάσαντες, Πάντες δ' ἐξάπτεσθε θεοὶ πᾶσαι
τε θέαιναι. Αλλ' οὐκ ἂν μ' ἐρύσετ' ἐξ ὐρανόθεν πεδίον δὲ Ζῆν' ὕπατον μήστορ', ὐδ' εἰ μάλα
πολλὰ κάμοιτε. Αλλ' ὅτέ κεν ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσαι, Αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ'
αὐτῇ τε θαλάσσῃ· Τόσσον ἐγὼ περί τ' εἰμὶ θεῶν, περί τ' εἰμ' ἀνθρώπων· καὶ ταῦτα ἐν εἰ-
δόσι δήπου λέγων τοῖς θεοῖς. ὐ γὰρ δὴ τότε γ' ἐμάνθανον πρῶτον, ὅτι Ζεὺς κρείττων ἐστὶν αὐ-
τῶν. Αλλὰ τοίνυν ὅσα τοιαῦτα ἀποφθέγγεται ἢ πρὸς τ' Ηραν ὀργιζόμενος ἢ τι 640
φασιν, τίς ἂν ἐκλέξαι ῥᾳδίως; καὶ ὅπως μή μοι σοφὸς ἐνταυθοῖ γένῃ, μηδὲ γελάσας εἴπῃς,
τί δ' ὐκ ἂν πρέποι τῷ μείζων τοῦ Διί. ὐ γὰρ τοῦτ' ὀρθὸν τὸ ἀμφισβητούμενον, Αλλ' εἰ τῷ σὺ
ὀτῳοῦν καὶ ὁσουοῦν προέχοντι, μὴ προσήκῃ λέγειν περὶ αὐτοῦ μηδὲ φρονεῖν, Αλλ' ἀποχρῆν ἐὰν οἱ
συνειδότες ὦσιν, ἥκιστα πάντων ὑπὲρ αὐτῷ προσήκειν λέγειν τῷ Διί. καὶ γὰρ ὅτι πλεῖστον κρατῇ
καὶ πάντες συνίσασι, καὶ ὅτι αὖ συνίασιν, αὐτὸς ὀρθῶς). ἐλθὲ δὴ ποτέρως ἐμὲ συκοφαντεῖς·
πότερον τοῦτο λέγων, ὡς ἐμοὶ τούτων ὐκὶ προσῆκε τοὺς λόγους ὃς ἄντις εἴποι συνειδὼς ἑαυτῷ τὶ
πλέον τοῦ ἀνεγκλήτου, ἢ καθάπαξ ὐκ ἐῶν ὐδὲν ὅτιοῦν παῤῥησιάζεσθαι. καὶ μὴν ὐδ' ἐκεῖνό γ'

ex te quaerar, utrum eos, qui falso de se praedicant, an etiam qui quovis modo, reprehendas; sive illud dices, meritos nos fuisse doce, sive hoc, quid altero facias, vide. Etenim quae hominibus esse turpia dixeris, ea multum abest ut deos decere possis dicere. Quae vero deorum nulli honesta dixeris, nequaquam illa deum decebunt praestantissimum. Cur ergo Jovem facit Homerus tot ac talia de se dicentem, aliosque deos veluti pueros terrentem, ut in deorum concione primum, cum in universum minatur; *Quam sim divorum fortissimus, inde scietis*, nempe qui praeceptis non paruerit: & quae sequuntur, *Quare agite, ut mea dicta omnes vera esse putetis, Efficite, e coelo dependeat aurea restis, Quam cuncti manibus prensetis diique deaeque. At non de coelo in terram traxisse queatis Me solum totis connisi viribus omnes. Ast ego, si qua mihi nascatur mente cupido, Cum terraque ipsoque mari vos traxero sursum, Tantum homines propria supero virtute, deosque:* cum tamen ea dii non ignorarent, apud quos haec dicebat. Neque enim tum primum, quantum praestaret ipsis Jupiter, cognoscebant. Jam quaecunque alia generis ejusdem vel ad Junonem iratus, vel ad omnem profert occasionem, non sit facile recensere. Nec est, quod hic arguteris, ac ridens quaeras, quid ex omnibus Jovem dedeceat. Non enim hoc jam disputamus, verum si eum, qui quavis in re quantum libet excellat, non decuerit de se loqui vel sentire, sed aliis eam rem esse perspectam sufficerit, tum Jovem omnium minime sui jactationem decere. Nam & latissime illum imperare norunt omnes, & hoc illis esse perspectum, rursum ipse novit. Optionem ergo sume, utro me modo calumniari velis; cum negas eos me decuisse sermones, quos aliquis, plus jure sibi tribuens, quam sciat auditor, usurpet, an cum nullam prorsus loquendi libertatem concedis. Quomodo vero mihi pudorem

1 Iliad. Θ'. init. *Cant.*

hoc

ἂν εἴποις, ὡς ἐμοὶ μὲ αἰσχύνην φέρει τὸ τοιοῦτον. Ομήρῳ δ' εἰς τ Δία ἀναφέρειν τι αἰσχύνην οὐκ ἔχει. Ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὅ, τε Ζεὺς ἐξηγεῖται, τοῖς θεοῖς ταὐληθῆ σωτηρίας τ ὅλων εἵνεκα, καὶ
641 Ομηρος ὡς πρεσήκοντα τὰ τοιαῦτα ὕτω πεποίηκεν· ὅτ' Απόλλων καὶ αὐτὸς πολλαπλήσια ἐν τοῖς χρησμοῖς ὑπισχνεῖται, οὐκέθ' ὕτος ἀφὶ ποιητῦ λέγων, ἀλλ' ὡς θέμις αὐτῷ, [1] Οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμου τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης, Καὶ κωφοῦ σύνίημι, καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω. τίνι γὰρ καὶ μᾶλλον πρεπόντως εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῦ, ἢ τῷ ταὐληθῆ περὶ πάντων εἰπόντι καὶ λέγοντι; ὕτω τοίνυν καὶ τ ἀνθρώπων ὅσοι θεοφιλεῖς καὶ τῶν ὁμοφύλων πρέχουσιν, οὐκ αἰσχύνονται ταὐληθῆ λέγοντες, ἀλλ' ἡγῦνται τὰς ἀληθείας ὑπὸ ἀπορίας πολλὰ ψευδομένους, καὶ κατ' τ τῆς χρείας αἰτίαν, ποιῆσαι τὄνομα τοῦτο ὃ σὺ φεύγεις, τ ἀλαζόνα, ᾧ πᾶσαν τ ὑπεναντίαν ἔρχεται δήπυθεν ὁ ταὐληθῆ λέγων. ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς νόμοις μὴ λέγειν κακῶς, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ τὰ ψευδῆ. ὥσπερ τοίνυν ἐν τοῖς εἰς ἕτερον λόγοις οὐ τὸ κακῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ τὰ ψευδῆ δεινόν, ὕτως οὐδ' ἂν περὶ ἑαυτῦ τις εὐφημῇ, δικαίως ἂν ἔχοι μέμψιν, ἕως ἅπεστι τὸ τὰ ψευδῆ λέγειν. ὁ γὰρ ἀψευδὴς, οὔθ' ἕτερον κακῶς ἀδίκως ἐρεῖ, οὔθ' αὑτὸν ἐπαινέσαι
642 δεῖσαν φεύξεται. οἶμαι δέ σε καὶ Σαπφῦς ἀκηκοέναι πρός τινας τ εὐδαιμόνων δοκουσῶν εἶναι γυναικῶν μεγαλαυχουμένης, καὶ λεγούσης ὡς αὐτὴν αἱ μῦσαι πρὸ ὀντι ὀλβίαν τε καὶ ζηλωτὴν ἐποίησε, καὶ ὡς οὐδ' ἀποθανύσης ἕξει λήθην. ἀκούεις δὲ καὶ Λάκωνος [2] λέγοντος εἰς αὐτόν τε καὶ τ χορόν, ἡ Μῶσα κεκλήγει, ἡ λίγεια σειρήν. καίτοι τί τοιοῦτον ἐγὼ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ τ ἐμαυτῦ λόγων προσδεχόμην; πότερον τοῖς σειρήνων μέλεσι παρέβαλον αὐτούς, ἢ πρὸς βιβλία βιβλίου ἀντεξετάσαι κελεύειν αὐθαδέστερόν ἐστιν, ἢ τῇ τ Μυσῶν φωνῇ τ αὐτῦ φῆσαι πρέπειν; προσίθη δὲ κἀκεῖνο· ὅτι αὐτῆς τ Μύσης δεηθεὶς καλαρχὰς ὁ ποιητὴς, ἵν' ἐνεργὸς ὑπ' αὐτῆς γένοιτο, εἶτα ὥσπερ ἀφέσει καὶ φησὶν, ὅτι τοῦτο ἐκεῖνο χορεύς αὐτὸς ἀντὶ τ Μύσης γε-

hoc incutiat, quod Homerum Jovi tribuere non puduit? Quin & Jupiter, ut videtur, verum homines docet, communis ſalutis cauſa, atque haec Homerus quaſi congrua finxit; & Apollo non alium ſe in oraculis praebet, ubi jam non per poetam, ſed more ſuo loquitur, *Menſura eſt maris, & numerus mihi notus arenae; Surdum intelligere, & fas eſt audire tacentem.* Etenim quem oportebat potius verum de ſe dicere, quam qui de rebus omnibus verum dixiſſet ac diceret? Sic igitur homines quoque, quicunque diis chari ſunt, & ceteris praeſtant, non tam erubeſcunt veritatem profiteri, quam errones putant, qui per inopiam multa mentiuntur, hoc arrogantis nomen, quod inviſum tibi eſt, per neceſſitatem reperiſſe, a quo certe longiſſime diſtat is, qui verum dicit. Quid quod leges etiam prohibent maledicere, non tamen prorſus, verum falſo. Quare ſicut de altero male loqui vitioſum non eſt, niſi falſo fiat; ita ſi quis de ſe bene, modo vere, nunquam jure reprehendatur. Si quidem qui verax eſt, is nec alteri injuſte maledicet, nec ſeipſum, cum opus erit, laudare verebitur. Arbitror autem te Sapphonem quoque audiviſſe, cum apud quaſdam, quae felices viderentur, multum ſibi tribuit, ac beatam ſe re vera & admirandam dicit a Muſis eſſe redditam, nec vel poſt mortem oblivioni traditum iri. Laconem quoque audis de ſe atque choro dicentem *Muſa ſonat, arguta Siren.* Quid autem ego ſimile de me, meiſve ſum locutus ſermonibus? Num eos cum Sirenum cantu contuli? Aut major eſt confidentia, ſcriptum cum ſcriptis contendi jubere, quam vocem ſuam cum Muſarum conferre? Huc accedit, quod, cum ipſam primum invocaſſet Muſam poeta, ut ab ea vires conſequeretur, poſtea quaſi extra ſe rapitur, & ait chorum ſibi Muſae locum occu-

1 Herodot. in Clion. *Cant.* 2 Alcmanem. *Cant.*

γένηται. καὶ εἰ μὲν ἄνευ τῆς Μούσης τοῦτο ἐξελάλησε, δικαίως τὴν αἰτίαν, ἐγὼ γὰρ τῶν ἐν τοῖς λόγοις ἀγαθῶν ἀφίσταμην τῇ θεῷ· εἰ δ' ἡ Μοῦσα κληθεῖσα καὶ παραγενομένη ταῦτ' ἤγαγεν ὅπῃ νῦν αὖ, δοκοῦσα καὶ ταῖς Μούσαις ὡς ἔοικεν ὀρθῶς, τὰ τοιαῦτα παῤῥησιάζεσθαι τοὺς ὑπ' αὐταῖς ζῶντας. ἑτέρωθι τοίνυν καλλωπιζόμενος πρὸ ὅσοις εὐδοκιμεῖ, τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἔθνη καταλέγει, ὡς ἔπι νεῶν τοὺς ἀθλίους γραμματιστὰς ζητεῖν δι' γῆς ζῶντ' εἰ, λυσιτελεῖν δ' αὐτοῖς καὶ μακρὰν ὡς ἔοικεν ἀπελθεῖν ὁδὸν μᾶλλον, ἢ περὶ τῶν Σκιαπόδων ἀνήνυτα πραγματεύεσθαι. Ἀλλαχοῦ δὲ οὕτω σφόδρα ἔνθεος γίγνεται, ὥστε φαίης ἂν ὅτι οὐδ' ὑποσὶ κατὰ τὸ ῥῆμα ἔνθεός ἐστιν, ἀλλ' αὐτὸ δὲ τοῦτο ὥσπερ θεὸς τις ἀπὸ μηχανῆς λέγει, 'εἰπατέ μοι τάδε, φῦλα βροτήσια. τοῖς θεῶν σύδ' αὐτὸς ἡμῶν τίς εἶναι φήσεις; φέρε δὴ γνώσεσθον καὶ ταῦτα, εἰ ἄρα οἷός τε εἶ, μαθόντες λάβροι παγλωσσίαι κόρακες ὡς ἄχραντα γαρύετον Διὸς τοῖς ὄρνιθα θεῖον. οὐκ ἐνταῦθα ὁ ποιητής, ὅστις ποτ' ἐστὶν οὗτος, καλῶς κόρακας μὲν τοὺς ἄλλους ποιητάς, ἀετὸν δὲ αὐτὸν τοῖς ἐκείνους; οὐκοῦν τοσούτῳ κρείττω τοῦ ἄλλων ποιητῶν ἑαυτὸν, ὅσῳ κορράκων ἀετός; πάλιν τοίνυν τοῖς τινα τῶν ἀχράντων ἐπειδὴ νυστάζοντα ἑώρα, καὶ οὐκ εἰδότα ὅτῳ σιγήσειν, ὅτῳ πεποίηκε, Ὀπιθεν δὲ κεῖμαι θαρσεῖν ἀλωπέκων ξανθὸς λέων. οὐ γὰρ δήπου καὶ Πίνδαρον φήσεις ὑπ' ἐμοῦ ταῦτα ἀναπειθέντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν ποίησιν τὴν ἑαυτοῦ. ἄκουε δὴ καὶ ἑτέρων· Κεκρότηται χρυσέα κρηπὶς ἱεραῖσιν ἀοιδαῖς οἷα τευχίζομεν ἤδη ποικίλον κόσμον αὐδάεντα λόγων. Ἡράκλεις ταυτὶ οὐδὲ παντάπασιν ἀναίσθητα τοῖς ῥήμασιν. ἀλλ' ὅμως καὶ ὅπῃ τούτοις σεμνύνεται, ὡς οὐδὲν ἀπιστοίης οὐ νέκταρος· καὶ φησίν, ὅτι οὗτος μέντοι ὁ τῶν λόγων κόσμος, καὶ πολύκλειτον ποτ' ἔθεσαν ὅμως Θήβαν ἔτι μᾶλλον ἐπασκήσῃ θεῶν καὶ κατ' ἀνθρώπων ἀγυιάς· ὥσπερ οὐκ ἀρκοῦν εἰ τοῖς ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἔτι μειζόνως τιμήσονται, δι' ἐκεῖνον τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν εἰς τοὐπίσω. ἑτέρωθι δὲ,

passe. Jam si hoc absque Musa effutivit, non sum ego criminis particeps, siquidem dicendi facultatem Deae cessi; sin accedens Musa haec illi in mentem injecit, videntur Musae quoque velle, ut ipsarum cultores talem usurpent libertatem. Alibi vero dum narrat, apud quot gentes in gloria sit, tot ac tales recenset populos, ut eos adhuc, ubi sint terrarum, miseri quaerant grammatici, ac longa sit illis ante suscipienda peregrinatio, quam de Sciapodibus certum aliquid referre possint. Jam alio loco tam divinum se praebet, ut non tam pro nominis ratione divinus, quam ipse deus aliquis ex machina loqui videatur, *Dicite mi haec mortalia saecula.* Tu vero, per Jovem, quem te facis? Sed jam haec quoque, si potes, cognosce; *Discipuli vero vehementes instar corvorum garruli frustra adversus divinam Jovis avem clamant.* Nonne hic Poeta, quisquis est, alios poetas corvos vocat, se, cum illis comparatum, aquilam; atque adeo tanto se reliquis praestantiorem poetis facit, quanto corvos excellit aquila? Jam ad auditorem quendam, quem videbat dormitare, neque, cum quo rem haberet, animadvertere, sic ait, *Post audaces vulpes fulvus jaceo leo.* Neque enim Pindarum quoque dices haec meo jussu carminibus suis inseruisse. Verum audi & alia; *Factum est aureum sacris canticis fundamentum, prout extruimus jampridem varium verborum loquacem ornatum.* Haec mehercle ne verbis quidem tenus culpa prorsus vacant. Veruntamen de his quoque gloriatur, ut nectare non deterioribus; & addit, *Tamen hic* (nempe verborum ornatus) *quamvis admodum celebres Thebas magis etiam per deorum & hominum exornabit vicos*; quasi non sufficerent homines duntaxat, nisi dii quoque per ipsum magis insuper urbem Thebanam essent in posterum celebraturi. At alibi

1 Pind. Olymp. 2. *Cant.*

splen-

ἔπ λαμπρότερον, πρὸς Ολυμπίῳ Διός σε χρυσέα κλυτόμαντι πυθοῖ λίασομαι Χάριτές τε ἠ σὺν Αφροδίτᾳ, ἐν ζαθέῳ με δέξαι χώρῳ ἀοίδιμον πιερίων προφάταν. ὁρᾷς ὡς εὐχόμενος μεταξύ, ἃ κατέχει ἑαυτόν· ἀλλὰ καὶ ταῦθα ἐσεμνολογήσαιτο. καίτοι τίς ἂν ἦν τυχὼν τῶν ἐκ τῆς εὐχῆς; ὃς εὐθὺς ἀρχόμενος τῆς εὐχῆς τοσοῦτον ἐφ' αὑτῷ φρονῆσαι εἰπὼν εἰς αὐτόν; μυρίους τοίνυν ἑτέρους ἔχων εἰπεῖν οὐδὲ πολλοῦ τινος ἀξίους ἀνθρώπους ἐπαρθέντας ἐφ' αὑτοῖς φρονῆσαι, ἐξεπίτηδες παραλείπω δεδοικὼς μὴ πρόσθησθε τῷ λόγῳ εἰς τὐνδυτίον, ὡς ἄρα καὶ φαύλων εἶη τὸ τὰ τοιαῦτα κοσμεῖν ἑαυτούς. ἀλλὰ τήνγε Σιμωνίδου σωφροσύνην οἶδα, εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἕτεροι ἴσασιν, ὡς ἔστι τῶν ἀγαθῶν ἐκεῖνο τὸ γνωριμώταιον σχεδόν, καὶ περὶ ποίησιν, καὶ περὶ αὐτὸν τὸν βίον. οὗτος τοίνυν ἀνὴρ φανεῖταί σοι καὶ αὐτὸς μεμαχιδόμενος, καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο ἐπὶ γήραος ὁδῷ, γενόμενος τῆς ἀλαζονείας. ἐτόλμησε γοῦν εἰπεῖν, μνήμην δ' ὅπια φημὶ Σιμωνίδῃ ἰσοφαρίζειν. ταυτὶ γὰρ οὐχ ἕτερός δήπου περὶ οὗ Σιμωνίδου λέγειν, ἀλλ' αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν πεποίηκεν. ἵνα δὲ μὴ δόξῃ νέος ὢν ἔτι καὶ ὀργιζόμενος λέξειν ταῦτα προσπίθησιν ὀγδοηκονταέτῃ παιδὶ λεωφορείου, ὥσπερ ἐνδεικνύμενος καὶ λέγων ὅτι ταῦτα ἐγὼ περὶ ἐμαυτοῦ φρονῶ καὶ λέγω, ὀγδηκοντούτης ὤν· ὥστε οὐ μεμαχιεύομαι, ἀλλὰ τἀληθὲς εἴρηκα. τὸ δὲ πάντων μέγιστον, καὶ γὰρ Σιμωνίδης καὶ Πίνδαρος ἀμφότεροι φωνῇ σφίσιν αὐτοῖς, ὑπνίκοις πε-
646 ποιηκότες οὐκ οὖν εὐθὺς ὥσπερ ἄλλοις ποτέ. οὐ γὰρ πώ σε ἤνεγκεν ἡ γῆ, ἀλλ' ἔτι τοῖς ἐλευθέροις ἦν ἄδεια τῶν τοιούτων. ὑπτιμήσαις δ' ἂν οὖν καὶ τοῖς ἀθληταῖς αὐτοῖς, τοῖς τοὺς ὑπνίκους πρὸ τῶν ποιητῶν λαμβάνουσι. καὶ γὰρ οὖν τοί πρόπον τινὰ ἑαυτοὺς ἐγκωμιάζουσι, παρακαλοῦντές τε τοὺς ποιητάς, καὶ διδόντες ἀργύριον, καὶ τελευτῶντες παραγόντες τὸ ὑπνίκον, ᾄδοντες ἑαυτοὺς ὑπ' αὐλῷ καὶ χορῷ. καταμῴσαις δ' ἂν ἀλαζονείαν καὶ τὰ τρόπαια ἱστάντων ὡς ἔοικεν. ἔξεστι γοῦν καὶ πρὸς τούτοις λέγειν· ἄνθρωποι, τί ζητεῖτε; ἐξαρκεῖ νενικηκέναι. τί δέ σοι βούλεται τὸ προσγράμμα; Αθηναῖοι ἀπὸ Θηβαίων ἢ Περσῶν, ἢ Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τῶν δείνων.

splendidius etiam canit, *Per Olympium te Jovem aurea vaticina Pytho cum Gratiis & Venere obsecro, ut in sacrosanctam recipiatis me sedem, illustrem Musarum vatem.* Vides, ut inter precandum se non continuerit a jactantia. Quid autem sibi tribuisset, cum esset voti factus compos, qui precum initio tam magnifice de se sentiat ac loquatur? Omitto jam alios infinitos, non magni precii homines, qui de se studiose sunt gloriati, ne forte contra, quam velim, efficiam, ut ornatus iste ad infimum etiam quemque pertinere videatur. Attamen Simonidis nostri modestiam, vel alii saltem sciunt, hanc virtutem in ejus carminibus ac vita praecipue fere elucere. Hic igitur etiam ipse juveniliter tibi videbitur insolescere, & in fine senectae, quod aiunt, arrogantiam delibare. Etenim ausus est dicere, *Nemo magis memor est Simonide, conscius aio.* Non enim haec alius illi tribuit, verum de se ipse cecinit. Ac ne videatur haec per juventutem & lasciviam dicere, addit, *Cui sex & fuerant lustra peracta decem:* quasi sic aperte diceret, Haec ego de me sentio ac loquor, octoginta natus annos; quare non juveniliter insolesco, sed verum dico. Quid quod uterque, Simonides ac Pindarus, hymnos triumphales in seipsos palam, ut in alios quoslibet, conscripserunt. Nondum enim te terra protulerat, verum etiam liberis hominibus haec licebant. Hoc sane modo athletas quoque ipsos objurgaveris, qui triumphales hymnos a poetis accipiunt. Nam hi quoque seipsos laudant quodam modo, dum poetas data pecunia adhortantur, & ad extremum hymno confecto laudes suas ad tibicinem in choro canunt. Eos quoque, qui tropaea erigunt, arrogantiae sic accusaveris. Etenim his quoque ita liceat dicere; Heus vos, quid vultis? Satis est vicisse. Quorsum vero titulus: Athenienses de Thebanis vel Persis: Lacedaemonii de quibusdam:

ἢ ὅ, τι δήποτ' ἄν· ἢ τὐπίγραμμα ἐξαλειπτέον. ἆρά σοι καὶ τὰ τοιάδε δόξει ἀλαζονεία πῆς
εἶ); Ἑλλήνων θεμαχῶντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι, Ἐκτειναν Μήδων σὺνέα μυριάδας· καὶ
ἀμφί τε Βυζάντιον ὅσοι θάνατον, ἐχθυόεσσαν Ῥυόμβοι χώραν ἄνδρες ἀρηΐθοοι· ᾗ πάντα σαφῆ
καλλίω τ' σῶν οἶμαι λόγων ὑπογράμματα· καὶ ἔτι μᾶλλον, Ἐξ οὗ τ' Εὐρώπην Ἀσίας δίχα 647
Πόντος ἔκρινε, Καὶ πόλιας θνητῶν θοῦρος Ἄρης ἐφέπει, Οὐδενί πω κάλλιον ὑπερθονίων γένετ'
ἀνδρῶν Ἔργον ὅ τ' ἠπείρῳ καὶ κατὰ πόντον ὁμοῦ. Οἵδε γὰρ ὅ τ' ἰαίη Μήδων πολλοὺς ὀλέσαν-
τες, Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς ἕλον ἐν πελάγει, Ἀνδρῶν πλησθεῖσαι, μέγα δ' ἔστενεν Ἀσὶς ὑπ' αὐτῶν
Πληγεῖσ' ἀμφοτέραις χερσὶ κρατὶ πολέμου· Καὶ τοῦδε τούτων, Εὐβοεῶν θ' καὶ Χαλ-
κιδέων δαμάσαντες Παῖδες Ἀθηναίων, [1] οἶμαι λέγει τὸ ὑπόγραμμα, καὶ πολλὰ ἕτερα. νὴ
Δί' ἀλλὰ ταῦτα Ἀττικὰ καὶ θερμότερα. ἀλλ' ὡς μὲν ἡμεῖς οὐκ εἰς ἕτερον τελοῦμεν
ἔθνος τῇ θεωρέσει τ' λόγων, ἅπασι τοῦτο δῆλον. σὺ δ' οὖν ἐξέταζε τὰ Δώρια εἰ βέλτ
καὶ τὰ Λακωνικά. [2] Μυριάσι ποτὲ τῇδε τετρακοσίαις ἐμάχοντο Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες
τέτταρες. ἆρ' οὖν οὐκ ἀλαζονεία ταῦτα, ἡ πολλὴ, καὶ τοῦτο αὐθάδεια λαμπρά; πε-
ντακισχίλιοι φασὶν ὄντες, τετρακοσίαις μυριάσι πολεμίων ἀντήραμεν. ἕτεροι δ' αὖ λέγου-
σιν, Ἀκμῆς ἐσχηκέναι ὑπὸ ξυρῷ Ἑλλάδα πᾶσαν Ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς κείμεθα ῥυσάμενοι Δι- 648
λοσύας· Πέρσας δὲ τοῖ φρεσὶ πήματα πάντα Ἤψαμεν, ἀργαλέης μνήματα ναυμα-
χίας. Οἵδε δ' ἡμῖν ἔχει Σαλαμίς· πατρὶς δὲ Κόρινθος Αὐτ' εὐεργεσίης μνῆμ' ἐπέθηκε
τόδε. ὥστε ὦρά σοι σκώπτειν αὐτοὺς ὡς ἀδολέσχους τινὰς νεκρούς, ᾗ οὐκ εἰδόσι ἡσυχίαν ἄγειν.
καὶ τά σε ἀνὴρ τις Σιμωνίδειος ἀμείψεται, ὦνθρωπε· κεῖσαι ζῶν ἔτι μᾶλλον τ' ὑπὸ γῆς ἐκεί-
νων. φέρε δὴ ᾗ ταῦτα ἐξέτασον· ἀμοῦσα γὰρ οὐκ ἀπόρως γε νῦ τὸ παρὸν μόνον, ἀλλ' ἐπέρχε
πάντα θεραζομένη. ταῦτ' οὖν δοκεῖ σοι σαφῶς ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἐπαινῶν λέγειν, ὡς χρήμων

aut aliud ſimile; aut eradenda ſit inſcriptio. Quid autem? an haec tibi quoque ſuperba videbuntur; *Attica Grajugenis gens propugnans Marathone, Perſarum fudit myriadem novies*: &, *Quique mori juxta Byzantia ſuſtinuerunt Moenia, ſervantes aequora; iſciſera*; & reliqua longe tuis praeſtantiora ſermonibus: & amplius, *Poſtquam Aſiam Pontus Minois matre removit, Atque urbes hominum Mars truculentus habet, Nullus adhuc tantum pariter terraque marique Edere mortalis vir facinus potuit. Namque hi per terram Medorum examine fuſo, Centum Phoenicum roſtra tulere mari Plena viris*; *gemuit genitrix concuſſa Promethei Turmifera belli vi, geminaque manu*: & ante horum tempora, *Chalcidis indigenis & Boeotis ſuperatis Attica gens*, — ni fallor, habet inſcriptio: & alia ſimilia. At haec Attica ſunt & ferventiora. Nos vero non aliam gentem in ſtudio dicendi ſequi, nemini eſt obſcurum. Verum tu Dorica quoque, ſi videtur, ac Laconica inſpice. *Iſtic myriades quondam excepere trecentas Ex Peloponneſo corpora mille quater.* Eſtne haec magna arrogantia, atque inſuper ſplendida confidentia? Nos, inquiunt, quater mille viri, cum decies trecentis hoſtium millibus manum conſervimus. Jam alii ſic aiunt, *Nos totam in medio verſantem turbine leti Eripimus noſtris Hellada corporibus Servitio*; *clades Perſarum mentibus omnes Intulimus, durae pignora naumachiae. Oſſa tenet Salamis noſtra*; *aſt opulenta Corinthus Patria pro meritis haec monumenta dedit.* Quare tibi mortuos hos cavillari tempus eſt, ut qui ſint garruli, nec poſſint quieſcere. Ac tum aliquis tibi ſic ex Simonide reſpondebit, Tu vero, ſuperſtes adhuc, magis es quam illi ſub terra ſiti, mortuus. Age vero, haec quoque conſidera; *Neque enim praeſentia tantum guſtat Muſa tenuiter, verum omnia metendo pervadit.* Non hic aperte videtur ſe Poeta laudare, propter ſuam

1 Vid. Herod. Terpſich. *Cant.* 2 Herod. Polymn. *Cant.*

in

ϗ πόριμον εἰς τὰ μέλη; τί δ' ἐπειδὰν λέγῃ. μή με καταπαύετ' ἐπεὶ ὥρξαθ' τερπνοτάτων
μελέων ὁ καλλιβόας πολύχορδος αὐλός; νὴ Δί' ἀλλ' οἱ ποιηταὶ μόνοι ὕπνου ἐφεύρηκε. σκόπει
δὴ ϗ τὰς ῥήτορας, ὃς μόνος σὺ φὴς θαυμάζειν, ἅτε ϗ σφόδρα καθ' αὑτὰς ὄντ' φύσιν. πρό-
649 τερον δὲ τὰς μεταξὺ τ' ποιητῶν τε ϗ ῥητόρων ἐξετάσαι βούλομαι. Ἡροδότου Ἁλικαρνασέος
ἱστορίης ἀπόδειξις ἥδε, ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, μήτε
ἔργα μεγάλα ϗ θαυμαστὰ, τὰ μὲ Ἕλλησι τὰ δὲ ὡς βαρβάροις ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται.
εἶεν, ὦ βέλτιστε Ἡρόδοτε, ἐν σοὶ δὴ ϗ τοῖς σοῖς λόγοις ἀξιοῖς εἶ τὸ σωθῆναι μνήμῃ τάς τε
Ἑλλήνων ϗ βαρβάρων πράξεις, ἢ διαφθαρῆναι πάσας; ἔγωγε φησὶν ὁ Ἡρόδοτος, εἰ μὴ παν-
τάπασιν ὕπνῳ μεθύω ἦ. καίμοι δοκεῖ τ[2] ἕτερον τοῦτο ἢ τυχὸν κινίζειν. ὃν ἔχων γοῦν ὅστις γένηται,
τ' πόλεμον αἴρηται, ϗ βουλόμενος εἰπεῖν οἶμαι, ὅτι αὐτὸς ἀξιολογώτατος εἴη τ' συγγραφέων, τῷ
πολέμῳ τ' ψῆφον δίδωσι. ϗ τὸ μὲ κεφάλαιον ὅπερ λέγω τ' σπουδῆς τοῦτ' ἐστι. παρέρχεται δ'
αὐτὸ ϗ μάλα ἀσείως, ϗ τὸς πρεσβυτέρους πολέμους ὡς ἂν σὺ δόξαις καθαιρεῖ. ἔστι δὲ ταῦ-
τα οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἢ ἐνδείκνυται τῷ Ἡροδότῳ, ϗ τοῖς Ἑλλανίκοις, ϗ τοῖς Ἑκαταίοις, ϗ πᾶσι
τούτοις, ὅτι ἐγὼ ὑμῶν προέχω τῇ προχρίσει πρῶτον, τὰ γοῦν κεφάλαια ἐξειλοχώς, ταῦτα ϗ
650 περὶ τούτων γράφω, τὰ δὲ πλείω παιδιά. ὅτι δ' ἔν ἐστι φρόνημα τῷ Θουκυδίδῃ, εὔδηλος ἂν ϗ
διὰ πάσης τ' συγγραφῆς. πρῶτον μέντοι ὁπόταν οἱ δημηγορηταὶ αὐτῷ κτ' πόλεις μετέχουσι
τοιούτου· ἔπειτα κατ' ἄνδρα, τίς οὐκ οἶδεν οἷος μὲ ὁ Περικλῆς αὐτῷ, εἰ ἄρα ϗ Περικλέους
ὄνομα ἤκουσας· ὃς οὐκ ἐν ὁμιλίᾳ ϗ κατ' ἀγορὰν τοῖσι πολλοῖς διαφθέγγεται, ὃ σὺ πρῶτον
ἡμῶν ἀφεῖσθ, ἀλλ' ἐν τοιούτοις χρεῶν συμβεβηκὼς αὐτός τε, καὶ τοῦ δήμου τοῦ παντὸς ὄν-
τος, ἐν οἷς σύγ' ἂν αὐτῷ συνεβούλευσας ϗ ἱκετηρίαν θεῖναι, φθειρομένης μὲν τῆς χώρας
ὑπὸ τοῦ πολέμου, φθειρομένων δὲ τῇ νόσῳ τ' ἐν τῇ πόλει, πάντων δ' ἐγκειμένων αὐτῷ ϗ

in carminibus foecunditatem? Quid autem cum ait, *Ne me compescite, posteaquam dulciſona multifida ſuaviſſimos eſt cantus auſpicata tibia.* At poetae ſoli ſic de ſe ſenſerunt, inquies. Oratores igitur conſidera, quos te ſolum dicis mirari, quaſi magna tibi cum illis intercederet cognatio. Sed eos primum, qui medio ſunt inter poetas & oratores loco, volo proferre. *Haec eſt Herodoti Halicarnaſſei hiſtoriae conſcriptio ne vel res ab hominibus geſtae, temporis progreſſu in oblivionem veniant, vel magna miraque tam Graecorum quam Barbarorum facta, laude ſua priventur.* In te igitur, optime Herodote, tuiſque ſcriptis eſſe ſitum putas, ut Graecarum ac Barbararum rerum memoria vel conſervetur, vel funditus intereat? In me vero, inquit Herodotus, niſi plane ſit ſomnolentus. Atque hoc eſt, quod alterum mihi videtur tacite urere. Etenim cum ſit inops conſilii, bellum extollit; & cum ſe praeſtantiſſimum cupiat, ni fallor, hiſtoricum facere, bello dat ſuffragium. Atque haec quidem eſt illius ſtudii ſumma. Verum hoc admodum urbana circuitione declarat, & quae viderentur antiquiora bella, elevat. At hoc nihil eſt aliud, quam ſi Herodoto, Hellanicis, Hecataeis, atque aliis omnibus oſtenderet, ſe in judicio primum reliquos excellere, & ſelectis praeſtantiſſimis, ea conſcribere, cum alia ſint ludicra. Quinimo Thucydidis gloriatio per totam ſparſa eſt hiſtoriam. Primum enim ſingulorum oppidorum concionatores hanc apud illum uſurpant; deinde viritim Periclem primum quis non videt, quomodo ſe gerat, ſi forte Periclis nomen audiſti; qui non in colloquio atque extra neceſſitatem quicquam temere loquitur, quod tu nos facere vetuiſti, verum cum in ea tempora tum ipſe tum populus univerſus incidiſſet, in quibus eum tu etiam aram juſſiſſes occupare (quoniam ut ager bello, ita civitas morbo affligebatur, omneſque in ipſum, velut uni-

1 Init. hiſtoriae Herodoti. *Cant.* 2 Thucydidem. *Cant.*

cum

παροξυνομένων ὡς περὶ μόνου ἄπτου τῶν κακῶν, παρελθὼν αὐτὸς ἔλεγε τοιαυτί. [1] Καὶ
τοσοῦτον δοκῶν ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀδικεῖτε ὅτι ὀργίζεσθε. ἐμὲ γὰρ ὑμῶν φησι πάντα
ἄριστον, ὥσπερ Ζεύς τις Ὁμηρικός. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἧττον ἄν τις θαυμάσειε· τὸ δ', ὦ
Ζεῦ καὶ θεοί, ῥήτορα μὲν καὶ στρατηγὸν ὄντα, λέγοντα δ' ἐν ἐκκλησίᾳ, ὕποπτον δὲ τοῖς
πολλοῖς καὶ κατὰ τοῦτο ἴσως τῷ δεινότητα, μηδ' αὐτὸ τοῦτο ὡς ἐπαχθὲς φυ- 651
λάξασθαι μηδ' ὑποκρύψαι, ἀλλὰ δέον παραιτεῖσθαι καὶ λέγειν ἄνδρ' ἄντις καὶ ἄλλον,
καὶ μήτοι νομίσητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐγὼ λόγων δεινότητα, ἣ τοιαύτης τῆς ἀρχῆς τὴν ὑμᾶς
ἔπεισα, ἢ περὶ τῶν παρόντων ἀξιῶ θαρρεῖν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ταῦτ' οὕτω κομψεύεσθαι καὶ περι-
τέλλειν, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο φάσκειν προσέχειν, ὅτι καὶ λέγειν εἴη χρήσιμος αὐτῶν,
καὶ ταῦτα ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου (ἡδὺ γὰρ καὶ τοῦτό μοι δοκῶ μεμνῆσθαι) πότερον ἂν σοί, ὦ Θου-
κυδίδου, ἢ καὶ Περικλέους ἦν. [2] ἕτερος δ' αὖ φησὶ τῷ αὐτῷ συγγενέσθαι, καὶ προσήκειν μοι, ὦ
Ἀθηναῖοι, ἄρχειν· ἀνάγκη δὲ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι· ἐπειδή μου, φησί, προσίθηκε δῆμος, ὃ σοί τις πάλαι
πλήσιος, ἀλλὰ Νικίας καθήψατο σοῦ γε. ὃν δ' ἂν τοῦνομα ἀναγκαζόμενος εἰπεῖν ἀναλέσθαί
μοι δοκῇ. ὅν δ' οὖ [3] Συρακόσαις δημιουργῶν Ἑρμοκράτης, οὐκ ἄντικρύς σοι κομπαστὴς εἶ
δοκεῖ; λέγει γοῦν ἑαυτόν τε καὶ τοὺς Συρακουσίους σεμνυνόμενος, δεῖξαι Ἀθηναίοις ὅτι οὐκ Ἴωνες ζῶ-
σι, οὐδὲ Ἑλλήσποντιοι, κελεύων ἅπαντας αὐτοῖς ἔξω τοῦ Σικελίας. καὶ ζωστὶ μὲν καὶ μετριώτερα·
ἀλλ' ὅρα τὰς ὑπερβολάς. [4] ἴσθι δ' ὅτι τοὺς πολεμίους μή μοι φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ 652
καταφρονήματι. σὺ δ' ἀφῄρησαι καὶ τὸ φρονήματι. καὶ ὁ μὲν ἀξιοῖ καταφρονεῖν τῶν δεινῶν, σὺ δὲ
μηδὲ [5] φρονεῖν ὅλως, ἀπὸ σαυτοῦ μοι δοκεῖν ἀρξάμενος. [6] φέρε δὴ καὶ ἑτέρου κόσμον ὥσπερ ἵππου
καθάψασθε. οἶμαι γάρ σε τὸν Δημοσθένους εἰ μή τι ἄλλο, ἀλλὰ τόνγε ὑπὲρ τοῦ ἀναῤῥήσεως λόγον

cum malorum autorem, erant exacerbati) haec in concione dixit: *Nec praeter opinionem haec mihi acciderunt, Athenienſes, nec recte facitis, cum mihi iraſcimini. Sum enim*, inquit, *in omnibus veſtrum praeſtantiſſimus*, inſtar Jovis alicujus Homerici. Atque alia quidem minus quis miretur; quod autem cum orator ac dux eſſet, & pro concione diceret, atque propter hanc etiam facultatem forte pleriſque ſuſpectus eſſet, ne hoc quidem ipſum quaſi noxium caverit ac celarit, verum cum excuſare ſe deberet, atque iſta tegere, & ſic fere dicere; neque eſt quod putetis, Athenienſes, me vi dicendi vel initio vobis hoc perſuaſiſſe, vel nunc jubere vos confidere; tamen hoc quoque ſe dixerit inter cetera praeſtare, quod etiam orator eſſet optimus, idque ſermonis initio (nam & hoc meminiſſe videor) id vero tuumne, Thucydides, an etiam Periclis fuiſſe dicemus? Jam alius apud eundem hiſtoricum ſic ait, *Et decet me, Athenienſes imperare; nam hinc mihi neceſſario exordiendum eſt, quia me*, inquit, *non, aliquis tui ſimilis, verum, Nicias perſtrinxit*; qui tuum ne nomen quidem videtur fuiſſe dignaturus per neceſſitatem eloqui. At qui Syracuſis concionatur Hermocrates, nonne prorſus tibi glorioſus videtur? Jactat enim ſe atque Syracuſanos, qui Athenienſibus declarent, non Iones ſe nec Helleſpontios eſſe; dum jubet eos extra Siciliam illis occurrere. Atque haec quidem ſunt etiam modeſtiora; ſed audi majora. *Et cum hoſtibus non cum fidentia modo, ſed etiam contemptu congrediamur.* Tu autem fidentiam quoque ſuſtuliſti. Cumque ille jubeat pericula contemnere, tu ne ſentire quidem permittis, a te ipſo, ni fallit, exorſus. Age vero, alterius quoque tanquam equi ornatum cognoſce. Arbitror enim te, ſi aliud nihil Demoſthenis, ſaltem celeberrimam illam pro

1 Lib. 2. *Cant.* 2 Alcibiades. l. 6. *Cant.* 3 Quas pro Camarina poſuit, memoriae lapſu, qui etiam in ſeq. cernitur. *Cant.* 4 Haec ſunt in Periclis oratione, lib. 2. *Cant.* 5 *Sentire*; quod hic etiam in malam partem capitur; nam φρονεῖν & fidere ſignificat & capere. *Cant.* 6 Alludit ad Hom. verſum, ἀλλάγε δὴ μετάθου, καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον. Odyſſ. Φ'. *Cant.*

Prae-

τ πολυύμνητον δὴ τῦτον ἀνεγνωκέναι. σὺ ταῦθα τοίνυν ὑπὲρ τῦ Δημοσθένη, ὃν σὺ τὄνομα θαυμάζεις μόνον ὡς ἔοικεν, Ἐπεπείσμην δὲ ὑπὲρ ἐμαυτῦ, τυχὸν μὲν ἀναθήτων, ὅμως δὲ ἐπεπείσμην (ὁρᾷς ὅπως ἐρεθίζεισε, δὶς εἰπὼν ἐπεπείσμην;) μήτε γράφοντα ἂν ἐμὲ γράψαι βέλτιον μηδένα. ἐγὼ δὲ ὑπὲρ ὧν ἔγραψα μόνον, καὶ ὧν ὅτι μὲ παρόντος ἐδείκνυον φεὶ τῦτων τι παρεφθεγξάμην, καὶ ταῦτα τοῖς φήναι θεοῖς θαρρῶν. ὁ δὲ, προσέθηκε, μήτε προθύμοτερον ποιῆσαι, μήτε προσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον μηδὲ δικαιότερον. ἅμα ταῦτα σὺ ἅπασιν ἐμαυτὸν ἔταττον. ἀναγνωσθείσης τοίνυν τῆς ἐπιστολῆς, εἰς ταῦτά φησι κατέστησε Φί-
653 λιππον, τίς, οὐχ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, ἀλλ' ἡ ἐμὴ πολιτεία, Αἰσχίνη· ταύτην τὴν φωνὴν ἀφῆκεν ἐκεῖνος, πολλῶν καὶ θαυμασίων τῶν περὶ τῦτον ἐπαιρόμενος τῇ πόλει λόγων ὑπωσί πως. οὐ γὰρ ἀκριβῶς μέμνημαι τὰ ῥήματα. πολὺ δὲ ἔτι τῦτον λαμπρότερον, καίπως ἤδη γε Περικλέους τύπου περὶ τὸν λόγον τελευτήν, Εἰ δ' οἷος ἐγὼ πρὸς ὑμῶν καὶ τὴν ἐμαυτῦ τάξιν εἰς ἐν ἐκάστην τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δὲ εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα Ἀρκαδία, ταὐτὰ φρονοῦντα ἔσχεν ἐμοὶ, οὐδεὶς οὔτε τῶν ἔξω πυλῶν Ἑλλήνων, οὔτε τῶν εἴσω τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν, ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι καὶ αὐτόνομοι, μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν πατρίδας, τῦτον τοσῦτον καὶ τοιῦτον ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ. καὶ ἴσως τινὲς τότε τῷ Δημοσθένει ταῦτα λέγοντι ἤχθοντο ἄνθρωποι μικροὶ καὶ δυστυχεῖς, καὶ ἀπεκάλυν αὐτὸν ἀλαζόνα. ὃν' ὅπιων ἔδευξε χρόνος, ὅτι οὐδὲν καθ' ὑπερβολὴν ἐλέγετο, ἀλλὰ καὶ συμπάσῃ τῇ
654 Ἑλλάδι ἰσχυρὰ φορὰ τοιοῦτος εἷς τις ἦν γενόμενος. οἶκτον δ' ἀμφισβητήσαις αὐτῷ σοφοτέρων, οὐδὲ σοὶ δοκῶ ἐμοὶ νομίζεις ἀποχρῶν εἶναι τὸν λόγον. καίτοι πρὸς θεῶν ἀπόκριναι τῦτο αὐτό, εἰ κατὰ τῦτ' αὐτὸν ἐγένου κρίνων ἐκεῖνον, πότερόν ποτε καὶ τῷ Δημοσθένει αὐτὰ ταῦτα ἐνεκάλεις, ἢ ἐκεῖνον γ' ἂν ἠφίεις αἰτίας; εἰ μὲν γὰρ κἀκείνῳ ταῦτ' ὠνείδιζες,

Praeconio legiſſe orationem. Hic igitur ait Demoſthenes, cujus tu nomen duntaxat mirari videris, *Atque ita mihi perſuaſi, non ſapienter fortaſſe, veruntamen mihi perſuaſi* (vides, quomodo te urat, cum bis ait, mihi perſuaſi?) *nec decreta quenquam meliora, quam me, conſcripturum.* At ego de iis duntaxat, quae ſcripſeram, & coram recitaram, nonnihil ſum locutus, idque diis, qui ſomnium miſerant, confiſus. Hic vero addit, *nec alacrius aut juſtius vel res aliquas geſturum, vel legationes obiturum. Quapropter omnibus me rebus immiſcui.* Jam lecta epiſtola, *Huc*, inquit, *Philippum deduxit, Aeſchine, non Athenienſis populus, ſed adminiſtratio mea; hanc vocem emiſit, qui multis atque confidentibus verbis ante cum Urbe egerat.* Sic enim ait fere, quoniam verborum non nimis memini. At ſplendidius etiam & quodammodo Periclео ſtylo loquitur in fine orationis, *Quod ſi qualis ego hic ſum in mea provincia, talem ſingulae Graecorum urbes unum haberent, aut ſaltem ſi unum Theſſalia duntaxat, & unum haberet Arcadia, qui mecum ſentiret; nemo Graecorum nec extra nec intra fauces cum praeſentibus conflictaretur malis, ſed omnes liberi ſuique juris facti ſecure & feliciter ſuas incolerent urbes, tot ac talia bona vobis atque ceteris Athenienſibus propter me ferentes accepta.* Nec defuerunt fortaſſe quidam puſilli & infelices homines, qui tum Demoſthenem ita loquentem graviter ferrent, ac ſuperbum vocarent. Verum poſteriora tempora nihil eum praeter modum dixiſſe demonſtrarunt, verum toti quoque Graeciae talis unius viri proventum ſufficiſſe. Quare nunquam de primatu cum ipſo contenderis, neque apud eos quidem, cum quibus mihi ſufficere putas haberi ſermonem. Sed hoc mihi per deos reſponde; ſi fuiſſes illius aequalis, num Demoſtheni quoque haec ipſa objeciſſes, an illum ſaltem culpa liberaſſes? Etenim ſi illum quoque perſtrinxiſſes,

longe

πόρρωθεν συκοφάντης εἶ· εἰ δ' ἐκεῖνον γ' ἂν ἀφῆκας τοῖς αὐλοῖς, ἐμὲ συκοφάντει. δοκεῖ δέ μοι κ) τὸ ἐπίγραμμα οὐκ ἔξω τ Δημοσθένους γνώμης ἔγειν τ[1] ἐπιγραφῇ, ὃ νῦν ἀναγινώσκομεν ἐν Κεραμεικῷ. ἐμοὶ μὲν οὖν ἐξήρκει, ἐπειδή γε κ) ῥητόρων ἐμνήσθην, τούτοις δ' ἄνπου κ) ἡμᾶς ἐνταῦθα χορῦ· ὁ μὲν ἀλλ' ὑπέρ γε τ ἀληθείας ἅπαξ πάντων ἐθέλω τ λόγον ἐξακριβῶσαι, ὅπως κ) γνῶς οἷος ὤν, ἐμὲ νουθετεῖς, τ παρῳμίας σοι λεγούσης ἀπολεῖν. σκόπει δὴ κ) ἑτέραν ἀπολογίαν ἀνδρὸς σοφοῦ, ὃς τοσοῦτον ἀπέχει δ' κομπάζειν, ὥστε κ) τοὺς σοφιστὰς ἤλεγχε φορτίων ὡς μάτην θρασυνομένους. λέγε τοίνυν τοῖς Ἀθηναίοις ἀπειλῶν, ὡς ἐὰν αὐτὸν ἀποκτείνωσιν, ἕτερον οὐχ εὑρήσουσι. κ) ταῦτα εἰς ἀξιόχρεων ἀναφέρει τ θεοὶ τ ἐν Δελφοῖς. κ) ἐγὼ οἶμαι φησὶν, οὐδέν πω ὑμῖν μεῖζον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει, ἢ εἰ τ ἐμοὶ τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν. τοιαῦτ' ἄπτα ἐστὶν ἡ ἀπολογία Σωκράτους. κ) γάρ τοι κ) ἐάλω ἅπαξ ταῦτα φάμης ἄν. κ) μετέγνωσάν γε οἱ καταγνόντες φᾶσιν ἂν οἶγε ἀπ' ἐκείνων. νὴ Δί· ἀλλ' οὐκ εἶπε τούτους τοὺς λόγους Σωκράτης αὐτός. ἔστω τοῦτο. ἀλλ' εἰ ταμάλιστα αὐτὸς μὲ μὴ εἶπεν, ἕτερος δ' ὁμότιμος εἴρηκεν ὡς ἐκείνῳ πεπονθόσι, εἰς ταὐτὸν ἀφικνεῖται. φημὶ δ' ἐγὼ κ) ἅπαξ βίῳ Σωκράτην μεγαλαυχεῖσθαι κ) εἰ τοὺς πολλοὺς λέληθε. ἢ τί νομίζεις εἶ) τ πολλὴν εἰρωνείαν αὐτῷ; ἐγὼ μὲν ἡγοῦμαι ὅτι τοῖς πολλοῖς ἐκεῖνος ὥσπερ παισὶ διελέγετο, ὡς ἀληθῶς σκωπτόμενος τε κ) ὡς εὐηθικοῖς ὅτῳ πεπροφερόμενος. οὐκοῦν ὅτε σπουδῇ μὲ οὐκ ἐθαύμαζεν, ὅτ' ἔφασκεν, οὐδ' αὖ διενοεῖτο περὶ ἑαυτοῦ ὡς τῷ ὄντι οὐδενὸς ἀξίου, φαίνεῖ δ' ὅμως τοῖς ῥήμασι τούτοις χρώμενος, ἄλλό π ἢ περιλείπεῖ, ὡς οὐδενὸς ἀξίων ὄντων πρὸς ἑαυτόν, φαίη γ' ἄν τις 656
ὑμῶν συμβαίνειν; κ) δὴ τ μὲ Σωκράτην εἰ βάλει παρίημι· τ δὲ Ἰφικράτην σκόπει ἄνδρα οὐ μεθόριον ῥήτορος κ) στρατηγοῦ, ἀλλ' ἀμφοτέρων ἐφικνούμενον. ἆρ' οὖν δυνηθείς ποτ' αὐτοῦ τὴν ἀπολογίαν τινὶ ἑτέρᾳ τῆς δωρεᾶς; καίτοι πόθεν μὲ εἰ βάλει Λυσίου τ λόγον εἶ), πόθεν δ'

longe hinc es calumniator; ſin illum quidem liberaſſes, eodem pacto me calumniaris. Neque videtur a Demoſthenis abludere ſententia, quod nunc in Ceramico legitur elogium. Atque haec mihi quidem ſufficerent, poſtquam oratorum memini, quandoquidem in hoc numero nos etiam, opinor, collocaveris; verumtamen veritatis ſtudio totum excutere volo ſermonem, ut intelligas, qualis cum ſis me doceas, cum te proverbium jubeat capras agere. Aliam igitur apologiam viri ſapientis audi, qui tantum a jactantia aberat, ut etiam ſophiſtas temerariae confidentiae obambulans argueret. Itaque minatur Athenienſibus fore, ut, ſi ipſum occiderint, alium non reperiant. A que haec ad locupletem refert teſtem, deum Delphicum. *Atque ego credo*, inquit, *nunquam majus Urbi bonum eveniſſe, quam fuit mea Deo obtemperatio.* Haec fere habentur in Apologia Socratis. Quinimo propterea condemnatus eſt, inquies. At etiam poenituit judices, dixerint alii. Verum hos ſermones ipſe Socrates non habuit. Sit ita. Nam ut ipſe eos minime habuerit, ſi alius ejuſdem conditionis tanquam illum decentes habuit, eodem res redit. Quid quod aio Socratem per totam vitam arroganter ſe geſſiſſe, quanquam id multos fugit. Alioqui quid perpetuam ejus ironiam ſibi velle dices? Equidem crediderim eum cum vulgo tanquam cum pueris egiſſe, atque illos re vera quaſi ſtolidos luſiſſe. Quocirca cum ſerio quidem ſe non admirabatur nec laudabat, quaſi nullius re vera fuiſſet precii, ſermones tamen hos habebat, num quid aliud relinquitur, dixerit aliquis, quam ut cum illis tanquam ſecum nequaquam conferendis ſit verſatus? Sed Socratem quidem, ſi videtur, omittam; verum Iphicratem ſpecta, non virum inter oratorem ac ducem medium, ſed qui utrumque ſit aſſecutus. An igitur apologiam ejus pro dono unquam percurriſti? An pone vel Lyſiae, ſi vis, eſſe, vel

1 In ſtatuam Demoſthenis, ni fallor, εἰκὼς ἴσην ῥήμῃ &c. *Cant.*

Iphi-

Ιφικράτης, εἰ τοῦτο αἱρῇ. ἔτι τοίνυν οὐδὲν ὕπω δ' παντὸς ἀγῶνος ὑπόφυές, ὡς τὸ φρόνημα, ὁ δὴ ποιᾷ χρείττω Λυσίᾳ τ' πολλῶν εἰ τὸν λόγον. λέγᾳ γὰρ ἄλλα τε δὴ τοῖς Ἀθηναίοις, ἃ τ' σῆς ψυχῆς, ᾗ εἰ, φησὶν, ἐπὶ ὑμῖν ἦσαν τοιοῦτοι στρατηγοὶ οἷος ἐγὼ, ἀοίκητος ἂν ἦν ἡ Λακεδαίμων. καὶ μνησθεὶς Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, ὃς Ἀθηναῖοι στρατιᾶς ἁπάντων τ' εὐεργετῶν ἦγον, ἢ στασιάζειν ἂν αὐτοὺς φησὶν, ἢ ἐπ' ἐκείνων στασιάσθηναι, εἰ κατ' ἐκείνους ἐγένετο. καὶ ὑμεῖς μὲ φησὶν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸ ὑμῶν ταῦτά μοι γράμματα, καὶ τ' στήλην εἶναί τι σεμνόν· ἐμοὶ δὲ στήλη ἱερονομίκης ἔστηκεν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μαρτυροῦσα τ' ἀρετήν. εἰς τοσοῦτον ἀφικνεῖται τῆς παῤῥησίας, ὥσ' ἀμφοτέροις ἑαυτὸν ἀντεξετάζῃ τοῖς στρατηγοῖς, καὶ τοῖς τ' πολιτῶν καὶ τοῖς τῶν πολεμίων. καί τοι πρὸς θεῶν εἴ σε σύμβουλον τότε ὁ Ἰφικράτης παρεκαθίσατο μέλλων ἀπολογήσασθαι, πότερον αὐτῷ συνεβούλευσας; τοῦτον ἀπολογεῖσθαι τὸν τρόπον, ἢ πεσόντα εἰς γόνυ, ἱκετεύειν τοὺς δικαστάς; ἆρ' οὖν σοὶ μὲν τῆς δωρεᾶς ἀπολογουμένῳ, παῤῥησίᾳ τινὶ χρωμένῳ φαίνεται, κινδυνεύων δ' ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ὑπὸ Αἰσχρωντι, μεταθέτο; ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν φύσιν διεσώσατο. ἐρόμενος γάρ τ' Αἰσχρῶνα, ὥς φασι, σύ δ' αὐτὸς εἰ κύριος ἦθα τῶν νεῶν, πότερον παρέδωκας ἂν, ἢ οὔ; ἐπειδὴ ἀπέφησεν ὁ Αἰσχρῶν, εἶτα, σὺ μὲν οὐκ ἂν παρέδωκας ὢν Αἰσχρῶν· Ἰφικράτης δὲ παρέδωκεν; ἐπὶ τοίνυν ἑνὸς ῥήματος τῶν ἐκείνου μνησθεὶς, ἐπ' ἄλλο πτέρωμα. λέγεται γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ παρατάττων, καὶ μελλόσης ἔσεσθαι τῆς μάχης φάναι πρὸς τοὺς παρόντας, ὅτι αὐτῷ τὰ μὲν ἄλλα ὑπεικῶς ἐπάρχοι πάντα, ἓν δὲ ἀπεῖη
658 τὸ μέγιστον. ἐρομένου δέ τινος, τί τοῦτο λέγᾳ, ὅτι ἔφη τὸ μ' Ἰφικράτης ὄνομα οὐκ ἴσασιν οἱ πολέμιοι, ὃ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἑλλάδι κινδυνους μέγιστον εἰ φάρμακον αὐτῷ. ἀκούω δὲ καὶ τὸν Ἐπαμινώνδα πρὸς Θηβαίους ἀπολογίαν ἔτι ἐπὶ τῷ μ' Ἰφικράτης γενέσθαι· καὶ τί ταῦτα θαυμάζοι τις ἄν; ἀλλ' ἐμὲ πρόλιν ἑταῖρος ἔτυχε κάθηται μάλα

Iphicratis, ſi mavis, orationem. Nihil tamen eſt in tota cauſa tam illuſtre, quam gloriatio, quae quidem eam orationem caeteris Lyſiae meliorem reddit. Ait enim cum alia ad Athenienſes, quae tuum non ſapiunt ingenium, tum, *Si* inquit, *tales haberetis ſeptem imperatores, qualis ego ſum, non jam incoleretur Lacedaemon.* At Harmodii & Ariſtogitonis facta mentione, quos Athenienſes optime omnium de ſe meritos credebant, vel ſe cum illis, vel illos inquit ſecum fuiſſe ſocietatem inituros, ſi fuiſſet illis aequalis. *Ac vos quidem*, ait, *Athenienſes, has a me inſcriptiones veſtras, atque hanc columnam putatis magnifieri; mihi vero coelum attingens; in Peloponneſo columna virtutis meae teſtis eſt erecta.* Atque in tantam evadit libertatem loquendi, ut cum utriſque ducibus ſe conferat, tum civium tum hoſtium. Quod ſi te Iphicrates in ea defenſione conſuluiſſet, utrum quaeſo ſuaſiſſes? Ut hoc modo ſe excuſaret, an ut genibus flexis ſupplicaret judicibus? An vero cum in doni defenſione libere verba fecerit, aliter in judicio capitis contra Ariſtophontem ſe geſſit? Imo naturam ſuam & hic ſecutus eſt. Etenim cum ex Ariſtophonte ſic, ut aiunt, quaeſiviſſet, Tu vero, ſi navium fuiſſes dominus, prodidiſſes eas annon? Poſtquam negarat Ariſtophon, Ergo tu, ait, qui es Ariſtophon, eas non prodidiſſes; Iphicrates prodidit? Jam ſi unum illius dictum inſuper adjecero, alio me convertam. Cum enim in Aegypto aciem ad pugnam inſtrueret, caetera quidem fere recte ſe habere dixit, unum autem deeſſe maximum. Et cum aliquis, quid hoc eſſet, quaereret, quod, inquit, Iphicratis nomen hoſtes ignorant, quo in bellis cum Graecia ſuſceptis maximo uteretur praeſidio. Epaminondae quoque ad Thebanos apologiam longe hanc Iphicratis audio ſuperaſſe. Quis autem haec admiretur, cum nuper me ſodalium quidam, cum forte non procul a

πλησίον, [1] ζωγράφου τὸ ἐπίγραμμα ἐξεδίδασκε τοιουτονί, κ' ἄπιστα κλύουσι λέγω τάδε· φημὶ γὰρ ἤδη [2] τῆς Τέχνης εὑρῆσθαι τέρματα τῆσδε σαφῆ Χειρὸς ὑφ' ἡμετέρης, ἀνυπέρβλητος [3] δὲ πέπηγεν Οὖρος· [4] ἀμώμητον δ' οὐδὲν ἐγένετο βροτοῖς. εἶτ' ὦ πρὸς Διός· τὸν μὲν δεῖνα τῶν γραφέα ἠξίους τοσαύτας ὑπερβολὰς περὶ ἑαυτῶν λέγειν ἢ παῤῥησιάζεσθαι, ᾧ καὶ σιγῇ τὸ ἀπὸφ περαίνειν ὀκ ἦν τέχνης ἦν· ἄνθρωπον δὲ σὺ λογίοις ἐξεταζόμενον, (οὐδὲν γὰρ ἄλλο λέγω τανῦν περὶ τῶν ἐμαυτοῦ λόγων) καὶ ὁσονοῦν προφθέγξασθαι, θαυμαστόν τί σοι καὶ δεινὸν κατεφάνη; ἄκουε δὴ καὶ ἑτέρου ζωγράφου, ὡς μὲ σὺ φαίης ἂν ἀλαζονευομένου, ὡς δὲ οἱ ταῦτα δεινοὶ λέγουσι, ἧττον ἢ προσῆκε φρονήσαντος. λέγει δέ πῃ; Ἡράκλεια πατρίς· 659
Ζεῦξις δ' ὄνομα· εἰ δέτις ἀνδρῶν Ἡμετέρης τέχνης πείρατα φησὶν ἔχειν, Δείξας νικάτω δοκῶ δέ, φησιν, ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ δεύτερ' ἔχειν. καὶ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα, ὅτ' ἐκεῖνος ἀπώκνησεν ὡς θρασύ, ὅτέ τις αὐτῷ τῶν ἑταίρων ἀπαλεῖψαι σπουδάσαντος, ἐπειδή γε ἐποίησεν. οἷ δ' αὖ καὶ τόδε ἔρρεξε καὶ ἔτλη ὁ ὑβριστὴς ἐκεῖνος ἐγγράψαι; ποιήσας γὰρ αὐτίκα τῆς Ἑλένης εἰκόνα, προσαπέγραψε τὰ τοῦ Ὁμήρου ἔπη, [5] Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν, ὥστερ τὸ αὐτὸ ποιῶν, εἰκόνα τε Ἑλένης ποιήσας, [6] καὶ τὴν Διὰ Ἑλένην αὐτὴν γεννήσας. καὶ δή σοι τοὺς μὲ ζωγράφους ἐῶ χαίρειν· ἀλλ' ἔγωγε κωμῳδιοποιοῦ τινος ἤκουσα σεμνολογουμένου θαυμαστά οἷα. καί τοι εἴ τις ἔροιτο τοὺς τῆς κωμῳδίας ποιητάς, ἐφ' ὅτῳ μέγα φρονοῦσι, φαῖεν ἂν οἶμαι, ὅτι γέλωτα κινοῦσιν, ὥστερ καὶ αὐτῷ [7] τις ὡμολόγησε, καὶ ἡδονὴς ἐρωτῶντος. ἀλλ' ὅμως καί τοι χαρεὶς ἀξιοῦσιν εἶ) τότε τῶν ἀσείων σκώμματα, καὶ τὰ τῶν πολλῶν· καί τις αὐτῶν ἐν ἀρχῇ δ' δρά- 660
ματος μεγαλαυχούμενος, ὡς σοφήτης σοφαγορεύει τοιάδε· ἀφυπνίζεσθαι χρὴ πάντα θεατήν, ἀπὸ μὲ βλεφάρων αὐθημερινῶν ποιητῶν λῆρον ἀφέντα, ὥστερ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ

me ſederet, tale pictoris cujuſdam docuerit epigramma, *Atque haec non curvis dicam credenda repente; Hujus enim noſtris meta reperta patet Artifici manibus; jamque inſuperabilis haeret Terminus; at quo non proruit invidia?* Ergo pictorem quidem tam magnifice de ſe praedicare permittis, qui ſilentio poterat artem ſuam exercere; eum, qui inter oratores numeratur (nihil enim aliud nunc de mea dicam eloquentia) vel tantillum audacius loqui, grave & indignum judicas? Quin etiam alium audi pictorem, quem tu quidem ſuperbire dixeris, alii peritiores, non plus quam aequum eſt, ſibi tribuere. Quid autem ait? *Heraclea mihi patria eſt; Zeuxis vocor; at ſi Noſtrae cui partus terminus artis erit, Oſtendens vincat: nec videor,* inquit, *eſſe ſecundus ego.* Atque hoc epigramma nec ille tanquam ſuperbum recuſavit, nec eum ſociorum quiſquam, poſtquam fuit conſcriptum, juſſit inducere. At quale hoc etiam egit auſuſque eſt ille contumelioſus inſcribere? Cum enim Helenam pinxiſſet, Homeri verſus aſcripſit, *Non erat indignum, Troas forteſque Pelaſgos Pro tali, longo frangi diſcrimine, forma.* quaſi eodem modo Helenam expreſſiſſet, quo creaverat eam Jupiter. Sed ut omittam pictores; equidem comicum quendam mirum in modum ſe jactantem quondam audivi. Si quis tamen ex iis quaerat, qua de cauſa tantopere ſibi placeant; quoniam riſum excitant, dixerint, credo, quemadmodum hoc ipſorum quidam ultro profeſſus eſt. Veruntamen hi quoque a vulgaribus urbana ſeparant ſcommata; Quidam igitur initio fabulae quaſi vates haec gloriatur; — *ſpectatores vigilare opus omnes, Horum a palpebris verſificatorum nugis amotis*; quaſi eo die

1 Parrhaſii. *Cant.* 2 Delendum illud τῆς. *Palmer.* 3 Δὴ πάγον. *Palmer.* 4 *Palmer.* ἀλλ' ἀμώμητον μηδέν. 5 Alludit ad Hom. verſum, ἀλλ' οἷον τόδ' ἔριξε καὶ ἔτλη — Odyſſ. Δ'. *Cant.* 6 Iliad. γ'. *Cant.* 7 Cratinus. *Cant.*

ſapientes

μέλλων ἅπαντας σοφούς τε καὶ συνετοὺς ποιήσειν. διδάξας δὲ τοὺς χείρονας, προσγεγράφει πάλιν αὖ μάλα ὑπερφάνως ὅτι τελευτῆς, ταῦτα δυοῖν ἐτοῖν ἡμῖν μόλις ἐξεπονήθη· τοῖς δ' ἄλλοις ὁ ἅπαντι βίῳ προπεπόνηται φησὶ ποιητὰς, μιμεῖσθαι δηλονότι, ὡς οὐδένα ἐφιξόμενον. [1]ἕτερος δ' αὐτῷ Ηρακλέους ὀργιὰ τιν' ἔχων, φησὶ μεγίστοις ὑπιχειρεῖν· καὶ πάλιν προελθὼν, ἀκόλουθον τούτῳ ῥῆμα ὑπιπτήσει, τοιόν δ' εὑρέντες ἀλεξίκακον τῆς χώρας τῆσδε καθαρτήν. ὀκνῶ δεινὸν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, Ἀριστοφάνη μὲν τὰ ἑαυτοῦ σκώμματα τοῖς Ηρακλέους ἔργοις ὑπιχειρεῖν ἀπεικάζειν, τοὺς δὲ τῶν συνουσιαίων, ὃ κἂν αὐτὸς ὁμολογῶ δοίη λόγων ποιητὰς, τοὺς ἑαυτῶν λόγους τοῖς ἑτέρων ἀξιοῦν προβαλεῖν, ὑβριστόν τι δοκεῖν εἶναί σοι κριτῇ. καίτοι μὲν κωμῳδίαν τινὰ τῶν συνουσιαίων ἑτέρωθι, αὐτὸν δὲ πολλὰ ὑπὲ πολλοῖς, ὄμνυσι τὸν Διόνυσον, μήπω πώποτε ἀμείνονα ἐπὶ τούτων κωμῳδικὰ μηδὲν ἀκοῦσαι. σὺ δὲ τὸν τῇ θεῷ καὶ σοὶ τῷ θεῷ λόγον ποιηθέντα, οὐδ' ἀνωμότους συνεχώρησας ἐπαινέσαι, καὶ ταῦτα ἀπὸ σώματος μόνον. καὶ σιωπῶ τοὺς ἑτέρους. ἀλλ' ἵν' ἐπ' αὐτοφώρῳ λάβῃς σεαυτὸν ὑβριστὴν ὄντα καὶ συκοφάντην καὶ θέρμον, ἐξέτασον τίς ἦν [2]ὁ τὸν αὐτῶν λόγον οὕτως ἐπαινέσας, ὥστε ἀντικρὺς ὁμοίως αὐτῷ ἐκείνῳ περὶ αὐλῶν διαλέγεσθαι, ὥσπερ ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς περὶ τοῦ δράματος. τοῦτο μὲν ἀρχόμενος τοῦ προοιμίου, ἐπιχειρήματος ἀξίως ἐρεῖν καὶ τοῦ πράγματος καὶ τοῦ χρόνου τοῦ διατριφῶντος αὐτοῦ περὶ τὸν λόγον, καὶ πρός γ' ἔτι προσπαθεῖς, ὅτι μὴ παντὸς ἂν τυγχάνει βεβιωκώς· τοῦτο δ' ὁ τοῖς τελευταίοις, ὥσπερ εἰς ἀγῶνα μὴ ἅμιλλαν ἅπαντας προκαλούμενος, ὡς οὐδένα ἂν ὑπ' ἐγγὺς ἐλθόντα. καίτοι τί φήσεις; πότερα ἐκείνῳ μεῖζον ὑπὸ τοῖς αὐτοῦ προσῆκον φρονεῖν, ἢ ἐκείνῳ μὲ ἐξεῖναι μὴ μεῖζον τοῦ δέοντος· ἐμοὶ δὲ μὴ δ' ὅσον ἄξιον; καίτοι ἐκείνῳ μὲ εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐγκεκλῆφθαι ἃ φρονῇ περὶ αὐτῶν, ἐμοὶ μηδ' ὅσον λόγῳ ἔξω προσδιεξελθεῖν. μὴ κωμῳδοῖς μὲ μὴ τραγῳδοῖς, μὴ τοῖς ἀναγκαίοις τοῦ-

sapientes omnes ac doctos redditurus esset. Jam datis Chironibus, rursum haec admodum superbe fini assuit, *vix annis duobus elaboravimus*; at aliis poetis in vitam totam se proponere ait, nempe ad imitandum; quasi id nullus esset assecuturus. Alius vero *Herculis* ait *ira sumta, maxima quaeque invasisse olim*: ac postea congruum his dictum subjungit, *Talem nacti regionis Alexicacum hujus purgatorem.* Quapropter indignum sit, o coelum ac terra, Aristophanem quidem sua scommata cum Herculis factis audere comparare; cum serii oratores, quod nec ipse quidem negarit, orationes suas cum alienis volunt contendere, id judicio tuo contumeliosum censeri. Atque ille quidem alicubi quandam de comoediis suis extollens, — *libans aliud post aliud, jurat per Dionysum, Nondum meliora audisse his carmina comica quenquam.* Tu eum, qui in honorem Deae, atque ejus auxilio sermonem conscripserat, ne injuratum quidem laudare se permisisti, idque duntaxat memoriter. Atque ut alios omittam, & manifestissime contumeliam tuam, & calumniam, atque curiositatem deprehendas, vide quis fuerit, qui sic orationem suam laudavit, ut in ipsa de sese non aliter, quam Comicus de fabula, loquatur. Nam & in exordio promittit se pro rei dignitate ac temporis in oratione consumti, atque etiam vitae totius esse dicturum; & in fine cunctos velut ad certamen provocat, quasi nemo vel aliquo modo paria facturus esset. Quid autem? An illi plus, quam deceat, sibi tribuere licebit; mihi ne tantum quidem, quantum decet? Quodque ille orationi inservit, hoc mihi ne extra orationem quidem dabitur adjicere. Jam cum tragicis, comicis, atque illis necessariis athletis

1 In Vespis. *Cant.* 2 Isocrates in Panegyr. *Cant.*

τοῖς ἀγωνιζομένοις ἴδοι τις ἂν ἢ τοὺς ἀγωνοθέτας, ἢ τοὺς θεατὰς συγχωροῦντας, μικρόν τι περὶ αὐτὴν παρεκβαίνειν, καὶ πολλάκις ἀφελόντες τὸ προσωπεῖον μεταξὺ τῆς μούσης ἦν ὑποκρίνονται, δημηγοροῦσι σεμνῶς· σὺ δ' ἡμῖν οὐδὲ τοσοῦτο μεταδώκας ἀναπνεῦσαι, καὶ ζῶντα ὧν ὁρᾷς, ἀλλ' ἀγαπᾷν σοι προσῆκον, εἰ μὴ σὺ οἰκέτου τάξει πρόσθα τοῖς γινομένοις. τί μὴ φήσεις πρὸς θεῶν, εἴπερ ἔρεσθέ τε; ἐπαχθῆ νὴ Δί' αὐτὰ εἶναι καὶ φορτικά; ὀκνῶν εἰ μὲ τοῖς πολλοῖς, τί ὀκνεῖ δυσχεραίνουσιν; εἰ δὲ σοί, τί καταφεύγεις ὀπίσω τοὺς πολλούς; οἱ μὲν πολλοί οὔτοι, χαρᾶς τι εἶναι τίς ἀναφαίνεται, βάσκανος μὲν οὗτος, εἰ δὲ μή, ψυχρός γε. μὴν εἰ μὲ καὶ αὐτὸς ἐπαίνεις τὸν λόγον, τί νῦν ἦν σοι τὰ λεχθέντα. ὃ μὲν δήπου σαυτῷ μὲν ἠξίους μετεῖναι τὸ ὀπίσω τοῖς ἐμοῖς ἡδονῆς, ἐμοὶ δ' αὐτὸν ὁρῶν χαιρόμενον, συμφορὰν ἐποιοῦ. εἰ δὲ πρήσσε τὸ μὲν λόγου χάλλος, εἰκότως ὑφ' ἡμῶν ζῶντα ἐλέγετο. ἐπ' αὐτοῖς τοίνυν οἷς προεφθεγξάμην ποτέρως διετέθης; εἰ μὲν γὰρ μὴ αὐτὸς ἐδυσχέραινας, τί δῆτα τοῦτο ἐλέγοντο ἵνα ἀληθεσθῆς. ὃ 663
μὲν δήπου σὺ μὲν ζημίαν ποιῇ ἐμοὶ τοῖς ἐμαυτοῦ χαίρουσιν, ἐγὼ δ' ὃ ποιήσομαι κέρδος, ἂν σὺ λυπῇ μὴ δὶ' ὧν ζῶντα. ἀλλὰ μὴν εἶγε ἀπεδέξω τὰ λεχθέντα, πῶς αὐτίκα νῦν ἔφευ ὧν τότ' ἤθα σύμψηφος, ἢ ποτέρως κατηγορεῖς ὅταν ὧδε ἔχῃς; φαύλη μὲν οὐκ ἤθελον σεαυτοῦ. ὃ τοίνυν μόνον κατ' ἄνδρας ὅλως μὲν πρὸς τὴν ἀξίαν εὑρεθήσεται τὰ τοιαῦτα κρινόμενα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς καιροὺς, καὶ πρὸς τὴν τῆς προφάσεως ἀεὶ προσθήκην. οἷς εἴ τις ὕβρει καὶ ὑπερηφανίᾳ τοὺς τοιούτους λόγους προαιρεῖται, ἢ τοὺς πολλοὺς ὑπεριδὼν ἀτιμάζων, καὶ τὸ μηδενὸς ἀξίους ἡγούμενος, ἢ καὶ ὅπερ ἀρτίως εἶπον, ἕνεκ' οἰκείου τινός, οἵους ἐγὼ πολλοὺς εἶδον ἤδη τοὺς ὀφρῦς ἀνεσπακότας, καὶ βαδίζοντας, ὥσπερ δεσπότας τῶν συντυγχανόντων, καὶ καταπεπλασμένους ὅτι τὸ βίου ὥστε πλήθειν εὐθέως τοὺς ἁπάντων μέν, τοῖς μὲ τοιούτοις δίκαιον οἶμαι νεμεσᾶν, καὶ νομίζειν τὸ Γοργείας κεφαλῆς ὑπολόγους τινὰς εἶναι, καὶ ὃ τὰ καλλίστα ὑπολελαυκέναι τῶν λόγων ὡς πεφίσανται. ὅστις δὲ τὸν μὲν ἄλλον βίον οὕτω με- 664

nonnunquam videas etiam ludorum praesides ac spectatores concedere, ut nonnihil de seipsis per digressionem dicant, sic ut nonnunquam depositа Musae, quam agunt, persona, graviter concionentur; tu ne tantillum quidem nos passus es respirare, qui tamen nullius es precii, ac probe tecum agi putare debeas, si vel famuli loco rebus interfis. Quid autem dices, obsecro, si quis quaerat? An gravia profecto videri haec & molesta? Atqui si auditoribus, cur hi non aegre ferunt? Sin tibi; cur ad auditores te recipis? Nam hic fere unus est quidam, isque invidus, aut saltem imperitus. Quid quod si ipse quoque sermonem laudabas meum, placebant, quae dicebantur. Neque enim, cum ipse ob nostra gaudere dignabaris, mea tibi displicebat exultatio. Sin te fugiebat sermonis venustas, optimo jure haec a nobis dicebantur. Jam ea, quae seperatim dixi, utro excepisti modo? Etenim si ipse quoque aegre haec tulisti, eam profecto ob causam proferebantur. Cur enim, cum tu propter meum gaudium doleas, ego propter tuum dolorem non gaudeam? Verum si probasti dicta; cur ea nunc reprehendis, de quibus tunc mecum sentiebas? Aut utrum te credis hoc modo accusare? Videris enim non secus teipsum. Quinimo non secundum homines, ac dignitatem solum, sed etiam tempora, & quodvis occasionis additamentum haec judicantur. Itaque si quis per injuriam ac superbiam tales ordiatur sermones, vel quia populum de industria fugillat ac nihili facit, vel etiam, quod modo dicebam, privata de causa, quales ego saepe vidi sublatis incedere superciliis, tanquam omnium dominos, eoque habitu, ut mox obvium quemlibet percellerent; iis merito crediderim aliquem succensere posse, atque illos pro Gorgonei capitis posteris habere; nec eloquentiam, quam prae se ferunt, putare nimis accurate percepisse. Verum qui & in reliqua vita tam moderatum

τελον ϗ κοινὸν ἤρηϗ, ὥς᾽ ἀπ᾽ αὐϒ μάλιϛα γιγνώσκεαϑ, ϗὰ τῦτ᾽ ἐϛὶ σύμβολον αὐϒ, εἰ μὴ ϗὰ νῦ ἔλαθόν τι μεῖζον εἰπὼν, ϗ δεῖ παραιτήσαϑαι, ἡνίκα δὲ ὁ θεὸς κινήσῃ, τότε ϗ περὶ αὐϒ φθέγξεται, ϗ ταῦτα ἀπλᾶ ποτέ ὄϛι, ϗ φθεγξάμενος πρὸ᾽ αὐτὸν τ᾽ ἀγῶνα ϗὰ τ᾽ ϗμὲν, ἡνίκ᾽ οὐδενὸς ἄλλϒ μεμνῆϑαι πλὴν τῶν λόγων εἰκός ὄϛιν, εἶτ᾽ ἀπιλλάγη, τί τύτῳ ταῦτ᾽ ὀνειδίζοι τίς ἄν; σὺ δ᾽ ὦ πρὸς Διὸς, τοσαύτην εἰπέ μοι σχολὴν ἦγες, ὥς᾽ ἀφεὶς ἐκεῖνα τὰ φάσματα, μικρὰ ϗὰ ϒ μηδενὸς ἄξια ὥσπερ οἱ ὄρνιθες παρεξέλεγες, ἵνα ἀπὸ ἧς ὥσπερ ἔρημον ἔχων ὁ ϗακῶς ἐρεῖς; φᾶϑι δή μοι ϗὰ τῦτο φιλανθρωπίᾳ πεποιηκέναι, ἵνα μὴ παντάπασιν ἀθυμήσῃς, ἀλλ᾽ ἔχῃς ἐφ᾽ ὅτῳ βουλήσῃ ζῆν. ἦν γὰρ ὡς ἔοικέ σοι τί πυθόχρηϛον, ὅταν πάνϒας ἐπαινέσῃς ἀπολωλέναι. ὥς᾽ ἄποινα ὄφλεις μοι· ϗὰ εἰ τῦτό γε αἰτιᾷ, δικαίως αἰτιᾷ. ἢ ϗὰ τὸν Πυθίαν αὐτὸν ϗ τὺς χρησμολόγυς ὅταν ἀϒαπάζωσιν ἀκριβῶς ἐξετάζεις ὑπιτηρῶν ϗ σχῆμα ϗ βλέμμα, ϗ εἴπ᾽ σοι δόξυσι λέγειν θρασύτερον, εἶτ᾽ ἀϒῖϛι ὕϛερον ἐγκαλεῖς; ἄθλιε ϗ πόῤῥω θεῶν, ϒ πάντα ζῶντα ἦν τῷ ϗμερῦ; ἀναμνήσω δέ σε ϗ Ξενοφῶντϑ. ὃς πρεὶ ϒ Κύρυ ϒ μεγάλυ ἀϒαλεγόμενος, τ᾽ μὲν ἄλλον χρόνον, εὐϛαλῆ φησι ϗ κόσμιον αὐτὸν ἐϛ ϗ ἥκιϛα ἀλαζόνα· ἡνίκα δ᾽ εἰς τὺς ἀγῶνας ἴοι ϗὰ ὑποθερμαίνοιϛο, ὀδὲν μικρὸν λέγειν, ὐδ᾽ ὑποϛέλλεαϑαι, ἀλλὰ ϗ αὐτὸν ϗὰ τὺς ϗαπώζας ἐξαίρειν. εἰκότως. ἐὰν γὰρ ὦ τῶν ἐξέλῃς τὸ κέντρον ἐκ τῆς ψυχῆς, ἀνῄρηϗας τὸ τῆς ἀνδρείας ἐφόδιον. ϗἀμὲ ὅτως ἐξέταζε, ϗ ἔπι μεῖζον πρῳσίθ· εἰ μὴ μέλλων ἀγωνιεῖαϑ, ἀλλ᾽ ἐμβεβηκὼς, ἀγωνιζόμενος, εἰ πρὸ᾽ αὐτὸν τ᾽ χρείαν, εἰ ϒ κρείττονος ὢν, εἰ ζέοντος ϒ λόγυ, εἰ πρῶτον μὲ αὐτὸς ἐλαυνόμενος, εἶτα τὺς πολλὺς τῷ αὐτῷ κέντρῳ κινῶν, ζῶντα πρεφθεγξάμενο ὑπιτροφῆς εἵνεκα ϗὰ κοινῆς ὠφελείας τ᾽ ἀκουόντων, ὃ ϗὰ τ᾽ πρῳοιμίων ἐπαινῦμεν, ϗ πρῳσδεῖν αὐτῶν φαμέν· ϗὰν εὑρίσκῃς ἃ λέγω πρῳσόντα, τόλμησον εἰπεῖν, [2] ἤ χ᾽ ὅδ᾽ ἄνευ

deratum & communem ſe praebeat, ut haec ſit ad eum cognoſcendum inſignis nota (niſi forte nunc etiam majus quiddam imprudens dixi, atque eſt petenda venia) & cum a Deo movetur, tum de ſe, quod res eſt, loquitur, atque id in ipſo certamine atque eo tempore prolocutus, quo nullius oportet rei, quam orationum, facere mentionem, diſcedit; cur hunc aegre feras? Tibi vero per Jovem tantumne erat ocii, ut prodigiis illis omiſſis, parvas quaſdem & nullius precii res gallinarum more ſeligeres; habiturus quaſi pro lucro, quod reprehenderes? Hoc ſane quoque humanitati meae tribue, ne omnino deſponderes animum, verum haberes, cur velles vivere. Videtur enim oraculum Pythium tibi mortem praedixiſſe, quandocunque cunctos laudaſſes. Quare praemium vitae mihi debes; atque hoc ſi reprehendis, recte facis. An etiam Pythiae vatumque, cum aliquid ultro praedicunt, geſtum atque aſpectum diligenter obſervas, ac ſi quid confidentius videantur loqui, hoc in illis accuſas? O miſer & impie; an non haec omnia tempus fert? Quin etiam Xenophontem tibi proferam, qui de magno Cyro loquens, reliquo quidem tempore compoſitum, & modeſtum, ac minime arrogantem ait eum eſſe ſolere; cum autem in certamen deſcenderet, & calefieret, nihil parvum nec remiſſum dicere, ſed cum ſe, tum milites extollere. Nec injuria. Etenim cum ſtimulum ex animo ſuſtuleris, fortitudinis tollis viaticum. Atque ſic in me inquire, pluribus etiam additis; ſi non futuro certamine, verum jam ingreſſus ac decertans, ſi in ipſa neceſſitate, ſi potiorem ſecutus, ſi oratione fervente, ſi cum ipſe primum commotus, tum aliis eodem percitis ſtimulo, haec ſum inſuper locutus, admonitionis atque utilitatis auditorum cauſa, id quod etiam in exordiis laudamus, ac requiri dicimus; ac ſi ea, quae dico, conjuncta repereris, aude dicere. *Non his iſta*

1 Septimo Κύρυ παιδείας ſub init. *Cant.* 2 Iliad. ε'. *Cant.*

furit

θεῦ παίδε μάνες), ἀλλὰ πρόνοια τ᾽ Αθηνᾶς, ἢ τὰ χαίτισα τ᾽ σωφροσύνης ἀνεῖται. ἤκου- 666
σας δέπου γ᾽ Ομήρυ περὶ ἀγωνιστῶν λέγοντος, [1] Μαίνετο δ᾽ ὡς ὅτ᾽ Αρης ἐγχέσπαλος, ἢ ὀλοὸν
πῦρ Οὔρεσι μάνη) βαθέης ὑ τάρφεσι ὕλης· ἀφλοισμὸς δὲ περὶ στόμα ἐγένετο· καὶ οἶσθα
δὴ ταῦτὶ τύτοις, ἵνά σοι καὶ χαείσωμεν. νὴ Δί᾽ ἀλλὰ βάρβαρος ὅτος γ᾽ κατέχειν αὐτὸν γ᾽
δυνάμενος. τὸν δ᾽ ἕτερον τί φῶμεν, τ᾽ κάλλιστον τ᾽ Αχαιῶν; ὐκ ἀναμνησθήσῃ πῶς αὖ γ᾽
τῦτον ὁπλίζει μὴ τ᾽ ἀπόῤῥησιν τ᾽ μήνιδος; [2] ἐν δὲ μέσοισι κορύσσετο δῖος Αχιλλεύς, Τῦ καὶ
ὀδόντων μὲν κτυπὴ πέλε· τῷ δέ οἱ ὄσσε Λαμπέσθην ὡσείτε πυρὸς σέλας, ὑ δέ οἱ ἦτορ
Δῦνε᾽ ἄχος ἄτλητον· ὅδ᾽ ἄρα Τρωσὶ μενεαίνων, Δύσετο δῶρα θεοῖο. ὁρᾷς ὅτι πάντα ὁμοῦ
τῷ ἀνδρὶ περιτίθησιν, ὀδόντων κρότον, πῦρ ὑ ὀφθαλμοῖς, ὀργὴν εἰς τὺς πολεμίους, λύ-
πην ὑπὲ τῇ συμφορᾷ, καλλωπισμὸν εἰς τὺς συστρατιώτας; Ενυοῦς μὲν δὴ καὶ Ενυαλίυ χο-
ρευταὶ τοῦτον ἵστανται τὸν τρόπον, οὔτε τιμῇ γνώμῃ ἀτρεμεῖν δυνάμενοι, πολὺ δὲ ἥττον
ἔτι τῷ χεῖρε ἀτρεμίζοντες, κινεῖται δὲ ἄτοπόν τινα κίνησιν καὶ τὰ χείλη γ᾽ πᾶν μέρος τῦ 667
σώματος, καὶ τις αὐτὺς θαυμαστὴ κατέχει χαρὰ, λύπης, ὀργῆς, ὑπιθυμίας, λογισμῦ· οἱ
καὶ εἰς λόγυς ἔρχονται, μεταξὺ τ᾽ ἔργων ταυτὶ λέγυσι· [3] ἆσον ἴθι, γ᾽ [4] Δυσήνων δέτε παῦσες
ἐμῷ μένει ἀντίοσι· Τὺς δὲ Ερμῦ τε καὶ Μυσῶν χορευτὰς, περὶ ὧς τὰ τ᾽ πεφασμένων λόγων
κάλλη τε γ᾽ τολμήματα, Ζεὺς ὁ θεῶν βασιλεὺς ἔταξεν εἶναι). πότερα εἰς γλῶ κάτω βλέ-
πονται, ὥσπερ τὺς ἐρεμβὺς ὕτως [5] ἀξιώσεις ὑπιδείκνυσθαι τὰ σφέτερ᾽ αὐτῶν ἔργα, μηδὲν τ᾽
καινηλίων ἀφαφεύντας, μέσυς ἐγρηγορότων γ᾽ καθευδόντων, ἢ μηδὲν ἀμβλυτέρυς ὄντας
φαίνεσθαι τ᾽ ὑπ᾽ Κορυβάντων ἤ τινος ἄλλυ δαίμονος θερμῦ κατεχομένων, ἀλλ᾽ ἅμα τῷ μέλει
κινεῖσθαι τὰ γιγνόμενα; ἀλλὰ ὅ μὲν Διομήδους ὐκ αἰτιᾷ τὸν κόρυν, ὐδὲ τ᾽ ἀσπίδα, πῦρ
ἀφιεῖσαν ὥς φησιν [6] Ομηρος, ἀλλὰ γ᾽ θαυμάζεις, καὶ μεγάλων αὐτὸ ποιῇ σύμβολον· ὧι

furit ſine numine, ſed Minerva praeſente, cui primae debentur modeſtiae partes. Homerum quoque audiſti de pugnantibus dicere, *Atque ut fulmineus Mars, aut ut noxius ignis Per denſam ſaevit ſylvam montemque, furebat*; *Turgida fervebant ſpumis undantibus ora*; noſti caetera, ut aliquid tibi gratificer. At hic barbarus fuit, inquies, quique ſeipſum comprimere non poſſet. Quid ergo de altero dicemus Graecorum praeſtantiſſimo? An oblitus es, quibus modis etiam hunc poſt iram depoſitam armet? — *In mediis armatur divus Achilles, Cui dentes graviter ſtridere, oculi velut ignis, Ardere, ingentem cor concepiſſe dolorem*; *Ille minans Troiae, Divi munirier armis*. Vides, ut omnia ſimul viro tribuat; dentium ſtridorem, ignem in oculis, iram in hoſtes, dolorem ob caſum, oſtentationem apud commilites. Et Enyonis quidem ac Martis ſaltatores ita conſiſtunt, ut nec animo ſint quieto, ac multo minus quieſcant manus, verum inſitato quodam motu tum labra, tum reliqua corporis membra moveantur, atque ipſos mirabilis quaedam occupet permiſtio doloris, irae, cupiditatis, rationis; qui etiam, ſi inter pugnandum ad verba veniant, ſic fere loquuntur; *Huc accede*, &, *Infelix, quicunque meo ſeſe offeret enſi*: Mercurii vero Muſarumque ſaltatores, penes quos deorum rex Jupiter volucrium ſermonum decora voluit ac facinora cerni. Eremborum ne inſtar voles in terram cernuos, ſua recitare, nihil a cantheriis equis diſtantes, medios inter vigilantes ac dormientes; an iis, qui ſunt ab aliquo Corybante, vel alio calido deo poſſeſſi, non ſtupidiores videri, verum ad numerum decenter moveri? Ac Diomedis quidem galeam & ſcutum ignivoma, ſecundum Homerum, non tam reprehendis, quam miraris, ac rerum magnarum indicium facis; quo-

1 Iliad. ο'. ſub finem. *Cant.* 2 Iliad. τ'. in fine. *Cant.* 3 Iliad. ζ'. & ν'. *Cant.* 4 Iliad. ζ'. & φ'. *Cant.*
5 Ita Opor. pro ἀξιώσῃ. *Junt.* 6 Iliad. ε'. init. *Cant.*

rum

δ' ἐξ αὐτῆς τῆς κεφαλῆς ἀνίησι τὸ πῦρ ἡ θεὸς, τούτοις οὐδὲ συγγνώμης μεταδίδως;
668 καὶ ποίας μάχης τοσαύτῳ θέρμῳ φήσεις ἡγεῖσθαι, ὅσῳ τῶν ἐμψύχων λόγων καὶ ἀληθινῶν; πάντα μὲν γὰρ ἴσως κατὰ Δαρεῖον τὸ πῦρ ἐκόσμησε, καὶ ὑ δυνατῷ μᾶλλον τὸ ῥῆμα ἢ ἀνδρὸς σοφοῦ, λόγων δ' αὖτη πηγὴ μία, τὸ ὡς ἀληθῶς ἱερὸν καὶ θεῖον πῦρ τὸ ἐκ Διός ἐστιν, ἐφ' ᾧ καθεύδειν οὐκ ἔνι δήπου τὸν τετελεσμένον τε καὶ εἰς τὸ μέσον φερόμενον. σὺ δὲ τηνικαῦτα ἀξιοῖς σκοπεῖν εἰς σὲ καὶ τοὺς σοὺς ὀφθαλμοὺς, δεδοικότα ὥσπερ παῖδα, μήπ ῥύξειεν, ὅ σοί πινα ἀηδίαν οἴσῃ· καὶ πίθηκ ὑ τῷ χειμαῤῥῷ ὅεια, ἀλλὰ τῷ Νείλῳ, καὶ ταῦτα ὁμοῦ τῷ μεγέθει τὴν συμμετρίαν ἔχοντι. οὐκ οἶσθ' ὅτι, [1] ὥσπερ τὰ παρ' Ἡφαίστου ὅπλα, αὐτοὶ καθ' αὑτὰ κινούμενα ἀνὴρ ὀκεῖνος ἐποίησεν; οἶμαι δέπου καὶ [2] τὰς τοῦ Ἀπόλλωνος ὀιστοὺς αὐτὰς ἐφ' αὑτῶν ἐπηχῆσαι συνοργισθέντας αὐτῷ. οὕτω καὶν τοῖς ἀγῶσι τοῖς περὶ τὰς λόγους τὰς περὶ τῶν θεῶν, πολλὰ τοιαῦτα αὐτῶν τοῦ λόγων ἰδία κινουμένων ὥσπερ ἔκφορα γίγνεται, καί τινα ἠχὴν παρέχεται τότε ὁ λόγος ἀναγκαίαν καὶ ἀκόλουθον τῇ ῥύμῃ καθάπερ βέλος τί σοὶ ῥοίζῳ φερόμενον. δέδοικα μὲν
669 οὖν μὴ σοὶ κωφὸν λέγω καί τινα τρόπον [3] ἐξορχοῦμαι, δεικνὺς ἀμυήτῳ τὰ ἱερά· ὅμως δὲ ὥσπερ ὀν μύθῳ τις ἀπορρήτῳ λόγῳ, τοῖς μὲν ἀκούειν δυνατοῖς εἰρήσεται, σοὶ δὲ οὐδὲν μᾶλλον. λέγω γὰρ οὖν, ὡς ἐπειδὰν προελθῇ τὸ τοῦ θεοῦ φῶς, καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο ἀστράψηται, δι' ἅρματος, οἷα δὴ ταῖς μούσαις ἅρματα οἱ ποιηταὶ δεδώκασι, καὶ κατάσχῃ τὴν ψυχὴν τοῦ λέγοντος, ὥσπέρ τι πόμα παρελθὸν ἐξ Ἀπόλλωνος πηγῶν, εὐθὺς μὲν τόνου καὶ θέρμης ἐνέπλησε μετ' εὐθυμίας, ἦρε δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ τὰς τρίχας διέσησε, βλέπει δ' οὐδ' εἰς ἓν ἄλλο ὁ τοιοῦτος, εἴτε χορευτὴν εἴτε βάκχον βούλει λέγειν, οὔτε παρὸν οὔτε ἀπὸν, ἀλλ' ἢ πρὸς αὐτοὺς τοὺς λόγους, καὶ τοὺς ταμίας

rum autem ex ipſo capite ignem Dea ſubmittit, iis ne veniam quidem concedis? Ecquam vero pugnam dices tantum praecedere calorem, quantus vivos ac veros auſpicatur ſermones? Quanquam enim omnia, ſecundum Darium, exornavit ignis, neque hoc potentis magis quam ſapientis eſt viri dictum, dicendi certe fons unus, vere ſacer ac divinus Jovis eſt ignis, quo quicunque ſunt correpti, dormitare nequeunt. Tu vero te tuoſque oculos reſpici tunc jubes, & quaſi puerum timere, ne quid mutiat, quod aliquo modo tibi ſit ingratum; nec torrenti, verum Nilo, qui ſimul cum magnitudine habeat ſymmetriam, terminos ponis. An ignoras, quemadmodum ille Vulcani inſtrumenta per ſe moveri fecit, & Apollinis ſagittas alicubi, ni fallor, ſponte ſonuiſſe, illius cauſa iratas; ſic etiam in orationibus in deos habitis multa talia ſermonis ipſius motu quaſi ejici, ac neceſſarium quendam & cum impetu congruentem ſonum inſtar ſagittae cum ſtridore delatae tunc edi? Quanquam autem metuo, ne cum ſurdo loquar, ac foras ſaltem, quodam modo, proditis profano ſacris; tamen velut arcanum quiddam in fabula his, qui audire poterunt, id referam, tibi non item. Hoc igitur dico; poſtquam divinus ignis acceſſit, & per currum, quod dicitur, (quales a poetis tribuuntur Muſis currus) coruſcavit, & oratoris animum inſtar potionis alicujus ex Apollinis fortibus delatae poſſedit, mox & calore illum atque contentione cum animi ſerenitate implet, & oculos ſurſum attollit, atque crines ſeparat, neque ad aliud quicquam vel praeſens vel remotum ille, ſive ſaltatorem eum ſive Bacchum voces, reſpicit, quam ad ſermones ipſos, atque eorum praeſides, velut qui ad

1 Iliad. σ'. *Cant.* 2 Iliad. α'. *Cant.* 3 Foras ſaltem &c. Hoc enim ſignificat ad verbum ἐξορχεῖσθαι, quod per metaphoram ſonat ſacra prodere, quoniam in ſacris olim ſaltabatur. *Cant.*

eos,

αὐτῶν, ὥσπερ οἱ πρὸς τὰς ἄλλο τι ὀρέγοντας ἑαυτοῖς, βλέποντες, καὶ ταῦθ' ὅταν ἐξ ὑψηλῶν προτείνωσι, καί τι ἔπος [1] φησὶ προέηκεν ὅσον ἄῤῥητον ἢ φορητὸν ἦν· (φέρει γὰρ ὁ καιρὸς πολλὰ, πῶς ἂν οἰνοήσειεν ἰδιώτης τὸ τοιοῦτον ἀγῶνα;) καὶ ὃν ἔστιν ἀνέντα τὴν γνώμην, ὑπ' ὑποθέντα ἑαυτὸν τοῖς ἀκροαταῖς, ὁ προσήκει κέντρον τῷ λόγῳ διασώσαντα, ἀλλ' ἡ θέρμη, καθάπερ τι φάρμακον μόνη δὴ πρὸ πέμπει καὶ κατευθύνει καθάπερ ναῦν τὸν λόγον, καὶ τοῖς ἐναντίοις χώραν οὐ δίδωσιν. ἡνίκα δὲ αὕτη προλίπῃ, ὑποῤῥεῖ τὰ τοῦ λόγου, καὶ τὰ τῆς ναρκώσης νικᾷ, καὶ ἀνάγκη δεῖ καὶ τὸν φέροντα τοιοῦτον ῥήτορα ὑπὸ τῆς ἀμβλύτητος ἀποψυχόμενον, καθάπερ τινὰ αἰετὸν τῶν πτερῶν ὑφιέντα. ἔχω δέ σοι καὶ λόγον τινὰ ἱερὸν διελθεῖν, ἀκήκοας νύκτωρ οὐ πάλαι πρός τινος κρειττόνων, οἷόν ἐστι τὸ χρῆμα τῆς θείας μανίας. εἶχε δὲ πως ὧδε ὁ λόγος. ἀνάγκη τὸν νῦν ἔφη κινηθῆναι τὴν διάνοιαν ἀπὸ τῶν συνήθους καὶ κοινοῦ· κίνησις δὲ καὶ ὑπέρφευγέσθαι, θεῷ συγγενέσθαι καὶ ὑπερέχειν. καὶ ὅδε τέρου γε ἔφη ὁ διδάσκων θαυμαστόν. ὑπερίδων τε γὰρ τὸν πολλῶν ὁμιλεῖ θεῷ, θεῷ τε ὁμιλήσας ὑπερέχει. ταῦτα μέν σοι τὰ ἱερὰς ὡς οἱ ποιηταὶ καλοῦσι νυκτὸς ἀπομνημονεύματα ἅπερ κεφάλαιον μὲν ἥκοντα, γλαφυρώτερα δὲ ὡς ἀληθῶς ἐλέφαντος παντός. ὥστ' εἰ καὶ μηδένα, μηδ' ἀφ' ἑνὸς εἴδους εἴχομεν εἰπεῖν ἐπ' αὐτῷ τι φρονήσαντα, μηδ' ἦν ἀναγκαῖον τὸν λόγων τὸ τοιοῦτο πάθημα, ἡμᾶς δ' εἰς [671] ταύτην ὁ θεὸς νεὼ ἤγαγεν, οὐκ ἂν τὰ πρεσβεῖα δήπου συμφορὰν ἐποιούμεθα. σὺ δ' αἰτιᾷ τὸ σύμβολον αὐτῷ τοῦ ῥήματος. ἡ πρὸς θεῶν ἀκροατὴς μὲν οὐχ ὅστις σφόδρα σώφρων, ἀλλ' ὅστις ὑπέστατο κινεῖσθαι βέλτιστος, καὶ ὅστις ἀπαντᾷ τοῖς λεγομένοις· ῥήτωρ δὲ οὐχ ὁ θερμότατος καὶ πρῶτος αὐτὸς αὑτῷ σωτὴρ ἄριστος, ἀλλ' ὅστις ἡτιᾶτο τὴν ἀκροωμένων, ἢ πρὸς ἐκείνων δεῖται μαθεῖν ὁποῖ' ἄττα ἐστὶν ἃ λέγει. σκόπει δὴ καὶ τοῦτο. φημὶ γὰρ αὐτῶν ἕνεκα τοῦ λόγων συμβαίνειν ἀνάγκην πολλάκις παραφέγγεσθαι, πόνον δὲ καθαρῶς ἁπλοῦν καὶ

eos, a quibus aliquid e ſuperiore loco porrigitur, reſpiciunt; *An dictum emiſit*, inquit, *tacitum quod* — non erat ferendum (multa enim tempus fert, nec hoc certamen idiota quiſquam non intelligat) neque poteſt animo remiſſio, vel auditoribus ſe accommodans, idoneum dicendi ſtimulum conſervare, quin calor inſtar pharmaci ſolus ſermonem tanquam navem deducat ac dirigat, nec adverſariis ullum det locum. At poſtquam hic defecit, ſubſidunt ſermones, ac ſuperat torpor, cogiturque talis orator per ſuporem exanimatus, velut aquila demiſſis alis, deorſum ferri. Quid quod etiam ſermonem quendam ſacrum narrare tibi poſſum, quo me non ita pridem deus quidam nocte docuit, qualis ſit furor divinus. Ac ſermo talis erat. Oportet, inquiebat, mentem a rebus conſuetis & communibus primum dimoveri; dimotam autem & contemtu concepto, cum Deo verſari, atque excellere. Ac neutrum, inquiebat, ſit mirum. Nam & qui vulgus contemnit, cum Deo verſatur, & qui cum Deo verſatur, excellit. Atque haec ſunt ſacrae noctis, ut poetae vocant, monumenta, quae quamvis per cornu venerint, omni tamen ſint ebore clariora. Quapropter etiamſi neminem, qui ſe de ulla re jactaſſet, haberemus, nec eſſet hoc orationum eventum neceſſarium, nos tamen huc jam Deus impelleret; honorem iſtum non parvi duceremus. Tu autem dictionis ipſius notam redarguis. An vero auditor quidem erit optimus, non qui ſit valde modeſtus, verum qui moveri poſſit, ac dictis occurrere; orator calidiſſimus ac ſe primum ipſum intelligens non erit praeſtantiſſimus, verum qui auditoribus cedat, aut ab illis, qualia, quae dicat, ſint, diſcat? Quinimo nonnunquam per ipſam orationem aio fieri, ut neceſſe habeatis, qui quidem vere ſimplex &

1 Homerus Odyſſ. ξ'. ad cujus verſum hic alludit. *Cant.*

hu-

φιλάνθρωπον· εἰ δὲ μή, τὰς πολλοὺς ἀφεύγειν ἔστιν, ἃ τῶν κρειττόνων μὴ λαθεῖν. οἶδ
πῶ λέγω, ἔστι καλλη περὶ λόγους, ὡσαύτως δὲ περὶ ποίησιν, καί τινες ἰδέαι καὶ πόρρω
καὶ ἐγγὺς ἀλλήλων, ἃς ἅμα πάσας λαβεῖν οὐ ῥᾴδιον, μέρος δὲ ἕκαστον ἀποτεμνό-
μῳ, κατὰ τοῦτο εὐδοκίμησε· Ὅμηρος δὲ εἰ βούλει ποιητῶν ἐξαίρειν λόγου. ὅταν
6-2 οὖν τις ἀγώνισμα ποιήσηται ἀφ' ἁπάντων τῶν καλῶν τούτων διεξελθεῖν, καὶ πάσας μίξεις
μίξαι περὶ τοὺς λόγους, καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἤδη πρέποντα τοῖς χαρεῖσι ἀποδοῦναι,
ἔπειτα τὰς συζυγίας, ἧ μὲ ἀκριβείας δεῖ ἐνταῦθα ὥρᾳ προσθείς, ἧ δ' ἐργασίας ἐνταῦθα
τάχος· τῷ δὲ πειθῷ σαφήνειαν, χάριν δὲ ἧ σεμνότης· ἧ δὲ εὕρεσις, ἐνταῦθα ἀφ-
χεμείζειν· ἧ δὲ τολμήματα, ἐνταῦθα ἀσφάλειαν· ἐφ' ἅπασι δὲ ῥᾳστώνην καὶ δρόμον, καί
μοι πρέπει περὶ τούτων ἄμεινον σοῦ καὶ τῶν σοὶ προσομοίων ὑπίσασθαι, σκοδδινιᾷ δὴ πᾶς
ἐνταῦθα ἀκροατής, καὶ οὐκ ἔχει τίς γένηται, ἀλλ' ὥσπερ ἐν προτάξει κυκλούμενοι
θορυβοῦνται, καὶ ὡς ἕκαστος ἔχει φύσεως ἢ δυνάμεως ὕπως ἐπαινεῖ, ὁ μὲν τῆς λέξεως
τὴν ἀκρίβειαν, ὁ δὲ τὴν νῆν τὴν λεπότητα, ὁ δὲ ὡς ὡραίαν. ὁ δὲ ῥήτωρ ὑπὲρ αὐτῶν
ῥήγνυται. τί φῄς; οὐχ ὁρᾷς τὸ ἀγώνισμα οὐδὲ ἀπὸ πολλοῦ, ἀλλ' εἰς ἑκάτερον φησὶ τῶν
αὐλῶν ἐμοῦ χρεὶς αὐλοῦντος, καὶ πάσαις ἅμα ταῖς ἁρμονίαις χρωμένου, καθῆσαι προὸς
ἑνός τινος τῶν δακτύλων κίνησιν βλέπων, ὥσπερ εἰ καὶ ἐν λύρᾳ ἢ κιθάρᾳ πάντων ὁμοῦ
6-3 δεικνυμένων, μιᾶς χορδῆς ἦχον δοκοίης ἀκούειν. διδάσκει σε ὁ ῥήτωρ, ἄλλου μὲν οὐδενὸς
εἵνεκα, ἵνα τι καὶ θεῖον σώζων ἐν αὐτῷ, καὶ προνοούμενος καὶ σοῦ καὶ ἑτέρων, μάλ-
λιστα δὲ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν λόγων, ὅπως αὐτῶν τὰ σπέρματα εἰς γνῶσιν ἐλθόντα σω-
θείη κατὰ τὸ δυνατόν. ταῦτ' ἔστι, ὦ τἀμὰ μὲν εἰδώς, τὰ σαυτοῦ δὲ ἀγνοῶν, ἃ κἀμὲ
προῆλθε κινῆσαι. σὺ δὲ τὸν νόμον μεταβάλλεις, καὶ τὴν τάξιν ἀναλάττεις, ἣν ἡ φύσις
κατέδειξεν οὐκ ἐν ἀνθρώποις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις (ταῦτη δ' ἔστιν ἀκούειν

humanus ſit, aliquid ſeorſum dicere, niſi velit ea pleroſque fugere, quae non latere praeſtiterat. Multa ſunt, exempli gratia, dicendi ornamenta, nec non poeſeos; ac formae quaedam inter ſe partim remotae, partim propinquae, quas ut nemo facile poſſit omnes aſſequi, ita ſinguli partem ſumunt aliquam, in qua excellant: quanquam Homerum de hoc, ſi videtur, exemerim numero. Cum igitur aliquis per omnem hunc ornatum decurrere conatur, & omnibus modis orationem permiſcere, moribus primum ad tempora accommodatis, deinde conjugationibus, ut, cum accurata diſputatione opus eſt, venuſtatem addat; cum efficacitate, celeritatem; cum abundantia, perſpicuitatem; cum gravitate, gratiam; cum inventione, confirmationem; cum libertate, firmitatem; & ſuper omnia facilitatem atque curſum (atque haec melius mihi, quam tibi tuique ſimilibus, ſcire liceat) tum profecto vertigine corripitur omnis auditor, nec quo ſe vertat, novit, verum velut in acie circundati perturbantur, & quod quiſque intelligit, hoc laudat, alius dictionem accuratam, alius argutum ſenſum, alius elegantiam. Orator interim hac de cauſa rumpitur. Quid ais? inquit; non intelligis vel minimam certaminis partem; verum cum ego utranque ſeparatim inflem tibiam, & omni ſimul harmoniae forma utar, tu digiti unius motum obſervas, tanquam ſi in lyra vel cithara ſimul omnibus ſonantibus unam duntaxat chordam videreris audire. Docet orator te non tam aliam ob cauſam, quam quod divino quodam modo tibi atque aliis conſulit, ac praecipue ipſi dicendi facultati, ut ejus cognita ſemina, quantum poteſt, conſerventur. Atque haec ſunt, o qui mea cognoſcis, ignoras tua, quae nos quoque nuper moverant. Tu autem legem mutas & invertis ordinem, quem non hominibus modo, ſed reliquis etiam animantibus tribuit natura (nempe ut praeſtantiori quiſ-

τῦ βελτίονος) καὶ νομίζεις τ' αἰετὸν οἷόν τ' εἶ) τὸ ἴσον κινεῖσθ τῷ κολοιῷ, ὃ ἡ τοσοῦτ@ ἔτι πόῤῥωθεν δῆλη τοῖς ὁρᾶν καὶ ἀκύειν δυναμένοις τῇ ἀλκῇ, φίζοντ@ τ' ἀέρα, ὥσπερ ὅταν ναῦται τῇ κώπῃ τ' θάλατταν. δῆλος δὲ ἡ λέων ὀπιβρυχώμενος οἷα δράσῃ. σὺ δ' ἀπαυτεῖς ἵππῳ μὲ δρόμον, ὀχῆμα δὲ τ κεφαλῆς ὄνῳ, τοιγάρτα ἠχὶ συμβαίνοντα. ἐκείνων δ' ἡκ ἥκουσας, ἀμφὶ δὲ χαῖται ὤμοις αἰόλαι), ὅδ' ἀγλαΐῃφι πεποιθὼς, Ῥίμφα ἐγὼνα φέρει μᾶ τ' ἦθεα καὶ νόμον ἵππων. ὄνῳ δὲ ἀρκῶν ἔτι γαύρωμα, ἀπαλλαγῆναι τῦ φορτίῳ, ὃ τ ἐφ' ἡμέρᾳ 674
χρείας εἵνεκα τῷ δεσπότῃ τοιφέρει, πλείῳς τ βηματῶν τὰς πληγὰς ἐκλέγων. ἀλλὰ γὰρ ὡχόμην ὥσπερ χεῖρῶν ὑπὸ ῦ λόγῳ φερόμενος. ἐπαίνειμι δὴ ἐπ' ἐκεῖνο, ὅτι ἀξιοῖς μεταβάλλειν τ τῆς φύσεως νόμον, ὃς κελεύει τ τῶν χρειττόνων ὑπερβολὴν ἀνέχεσθ, καὶ ζῆν τοῖς τὸ ἡγέμονον. αἰσχρὸν τῷ στρατηγῷ βλέπειν εἰς τὰς στρατιώτας. καλὸν δέγε τοῖς στρατεύμασιν εἰς τὰς στρατηγάς, ὥσπερ οἶμαι τοῖς χορευταῖς εἰς τ ἡγεμόνα, τοῖς ναύταις εἰς τ κυβερνήτην, τοῖς δήμοις εἰς τ ἄρχοντα, τοῖς ἀκροαταῖς εἰς τ ῥήτορα. εἰ μὲ ἦν ῥήτωρ τὶς ἡμῶν ἐξ ἀκροατῦ μετεσκεύασαι, ὥρᾳ σοι προσλαμβάνειν τὸν θρόνον. εἰ δὲ μικρὸς μικρᾷ ἀπολαμβάνων τοῖ ζῶντα ἀμαιρεῖσθαι, ἐγὼ μὲ οὐδὲν εὔφημον ἐπενεγκεῖν ἔχω σοι, βύλομαι δ' ὁ τοιόνδε ἔφην ἀφ' πλειόνων ἐξεταίσαι τὸ τ αἰτίας, ἐπειδή γε ἡ σὺ συμφαίης ἂν τὰ πολλὰ ζώτῃ χρίνεσθαι. εἰ μὲν γὰ ἐγὼ τύτῳ χάριν, ὅπως ἡ μειράκια ὑπαγοίμην, ἢ πατέρας πινὰς κακοδαίμονας ἐξαπατήσας, ἐπάραιμι τελεῖν ἐμαυτῷ μισθοὺς, ὅτα ζῶντα σεμνῶς ἀνῆγον, καὶ 675
μὴ μόνον εἰ τοιοῦτο ἀλλὰ καὶ ὁπότ' οὖν σ τῷ παντὶ χρόνῳ τοιύτῳ τινὸς ἠπιθεὶς, ὁπῶν ἢ μικρὸν ἢ μεῖζον εἰρηκα ἢ πεποίηκα, ὅτι βούλει χρῶ λαβών, οὐ προσιτῦμαι. εἰ δ' ὡς ἡ τῦ λόγου φύσις εἰρηάζετο καὶ προήγετο, ὅτα διεκείμην, καὶ τ ἐμαυτῦ λόγων ἠκροώμην ὡς ἀλλοτρίων, μᾶλλον δὲ ζώτῃ γε καὶ παντάπασιν ἠλαττόμην, καὶ ἐπειχόμην, ὡς ὐχ οἷός τε ὢν βακχεύειν, καὶ μετὰ ἀδείας τῆς ἡδονῆς ἀπολαύειν, ὥσπερ ἂν εἰ ἑτέρου

que pareat) atque aquilam exiſtimas aequaliter cum graculo moveri poſſe, cum illa procul etiam iis, qui videre atque audire poſſunt, appareat, aerem fortiter ſecans, quemadmodum remis nautae findunt mare. Leo quoque rugitu ſuo, quid moliatur, declarat. Verum tu equi curſum, aſini caput poſcis, quibus inter ſe non convenit; neque haec audiſti, *Ex humeriſque jubae ſurgunt, ſplendoreque laetum Raptim nota pedes ad equorum paſcua tollunt.* At aſino ſatis eſt gloriae, ſi ſarcina liberetur, quam ad uſum heri quotidianum circumfert, plures accipiens ictus, quam ponit veſtigia. Sed ego orationis quaſi fluminis impetu tranſverſus rapior. Huc igitur redeo, quod naturae vis mutare legem, quae jubet potiorem ferre praeſtantiam, & ex principum arbitrio vivere. Turpe ſit imperatori, ſi ad milites reſpiciat. Contra decet exercitum imperatori morem gerere, ſicut coryphaeo ſaltatores, gubernatori nautas, principi populum, oratori auditores. Quare ſi ex auditore nobis orator prodiiſti, ſolium tibi occupare tempus eſt Sin puſillus circa puſilla verſaris, nihil equidem poſſum de te praeclare ſentire, verum cauſam, de qua modo dixi, pluribus explicare volo, quandoquidem ex hac de pleriſque judicari ne tu quidem negabis. Etenim ſi ego hanc ob cauſam, ut vel adoleſcentes allicerem, vel parentes aliquot miſeros per fraudem ad ſolvendam mihi mercedem incitarem, tam graviter haec extollebam, aut ſi ullo unquam tempore tali impulſus ratione quicquam vel magnum vel parvum dixi vel feci; quin pro libidine tua mecum agas, cauſam non dico. Sin ab orationis natura afficiebar, ac meum ſermonem tanquam alienum audiebam, atque adeo cedebam prorſus ac detinebar, quaſi qui neſcirem bacchari, & voluptatem ſecure capere, quemadmodum alio

libelli

τὸ βιβλίον ἦν, ὃσ' ἂν πηδῶν ἡγμώμην, τί τὴν ἐγκράτειάν μου θαυμάζειν ἀφεὶς, αἰτιᾷ τὰ μηδὲν ἐμοὶ προσήκοντα; ἐγὼ τοίνυν ὑπόβολὴν ἔτι ποιήσομαι· ἔστω ταῦτα πάντα ἄρρητα· ἐκεῖνο πρὸς θεῶν ἔχεις εἰπεῖν, ὡς ἄρα χρείας μὲν ὠδεμιᾶς ἕνεκα ὠδὲν ἔδρων, πνάλλως δὲ σοφιστὴν νόμῳ καὶ χαυνότητι ταῦτα ἐκομψεύμην καὶ σχήματος εἵνεκα; ὃ πάντες ἐμοὶ συνίσασιν ὅσον τούτων χρεὶς εἰμί; ὃ πᾶν ἕτερον τὸ ἡμέτερον; ὃκ ἐπ' ἔλα-
6-6 τον μὲν ἀληθείας ἤκοντας τὸς λόγους ἐκ τῶν δυνατῶν ὁρᾶτε, ἐπ' ἔλατον δ' ἀληθείας πᾶσαν τὴν πρὸς αὐτῶν βουλὴν ἅπαντες ὁρᾶτε; ποίαν ἢ χειρῶν ἐγὼ κίνησιν, ἢ χειλῶν παραγωγὴν ἐξεπίτηδες περαιτέρω τοῦ μετρίου νενόμικα; ποῖον ἑαυτοῦ σχῆμα λυπηρόν; ὥσπερ ἤδη τινὲς αὐτὸς ἀπέκρυψαν τοῖς ἱματίοις, ἴσως μὲν τιμήσαντες τῆς ἀξίας αὐτοῖς· ἐγὼ δ' ὃ. καίτοι πλείονος σκέψις ἢ κατὰ τὸς πολλὸς δεόμενον. ὅμως τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔφυγον. ἀλλὰ ἄλλοτι τοιοῦτο πώποτε ἐπλασάμην; ἀλλὰ ὀρχοῦμαι δίπτυχα ὥσπερ ἕτεροί τινες; ἀλλὰ προσήκέ μοι τι κακῶν ἀλλοτρίων; ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκει μοι σχολῆς; ἀλλ' ἔμοιγε ἱκανὸν ἂν εἰ περὶ αὐτὸς τὸς λόγους καὶ τὰ ἀναγκαῖα πραγματευόμενος, οἷός τε ὢν ἀφανίζεσθαι, μηδὲν ἐπακτὸν κακὸν ἐμαυτῷ προστιθέμενον; ὑκοῦν ἐξαχθεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου ταῦτ' ἔλεγον. ὡς' εἰ ὅτι μάλιστα μὴ δεῖν μὲν πρᾶγμα πρᾶξαι, ὡς οὐ φὴς, ὃκ δὲ τῆς τοῦ λόγου ῥύμης καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπέρχεται, τί τῆς ἀδυνάτου συμβουλῆς πλέον; ὥσπερ ἂν εἴ τινα ὑπὸ πνεύματος ἁρπαζόντα ἐν τῇ θαλάττῃ, σὺ κε-
677 λεύεις ἀτρεμεῖν καὶ μένειν, ἀπὸ τῆς ἀκτῆς λέγων, ὁρᾷς, ἐγὼ κάθημαι σιωπῇ. καί μοι δοκεῖς κατὰ τὴν παροιμίαν, τὸ ὑπὸ τῆς ἐχίδνης δηχθέντα αἰτιᾶσθαι, μηδεπώποτ' αὐτὸς δηχθείς. ταῦτα δ' ἂν σου Φιλοκτήτης ὁ τοῦ Ποίαντος οὐκ ἠνείχετο ἀκούων. ἀλλὰ καὶ ἴσως φήσεις με τούτων ἕνα τῶν σοφιστῶν εἶναι, οἳς οἱ προσαγωγεῖς νουθετοῦσι καλῶς ποιοῦντες. ἔγωγ' οὖν ἤδή ποτε εἶδον σοφιστὴν μεταξὺ λέγοντα ὑπὸ προσαγωγέως ἐξαγόμενον ὅτου, ὅτε

libelli autore, ne ſaltare quidem veritus eſſem; cur mihi, quae non conveniunt, imponis crimina, continentiam non miraris? Sed ut majus etiam dicam aliquid; nihil horum dictum puta; ſed num hoc audebis dicere, me tum nullo cum fructu quicquam egiſſe; tum haec vanitate ſophiſtica temere argutatum eſſe? Non omnes hinc me quam longiſſime norunt diſtare? Non res noſtrae longe aliter ſe habent? Non & ſermones meos, & omne eorum argumentum ad exactiſſimam veritatem, quantum fieri poteſt, referri omnes videtis? Quam ego vel manuum motionem, vel labrorum diſtorſionem juſto majorem uſurpavi? Quod veſtis genus moleſtius? Quemadmodum ſe olim nonnulli tunicis obtexerunt; quod ut illi fortaſſe dignitatis tuendae gratia fecerint, ita hunc ego praetextum fugi, quamvis pluribus, quam plerique, tegumentis indigerem. An vero quicquam ſimile unquam confinxi? An bifariam ſalto, ut quidam faciunt? An aliena quicquam ad me mala pertinent? An mihi tantum ſupereſt ocii? An non ſatis duco, ſi ipſius artis dicendi rerumque neceſſariarum cognitionem conſequi poſſum, etiamſi nullum mihi alienum conciliem malum? Quapropter commotus haec orationis cauſa dicebam. Quamobrem etiamſi minime eſſet, ut tu ais, nugandum, verborum tamen impetum etiam haec res ſequeretur; quorſum inutile conſilium? Velut ſi aliquem, qui vento per altum raperetur, juberes quieſcere & conſiſtere, ſic dicens ex littore; Vides, ut ego quiete ſedeam? Ac videris mihi a vipera morſum reprehendere, qui nunquam fueris ipſe morſus, ut habet proverbium. Ac hoc te dicentem nunquam ferret Poeantis filius Philoctetes. Sed unum de ſophiſtis iis, credo, me putaſti eſſe, quos conciliatores admonent, & recte quidem. Memini certe quondam ſophiſtam videre, qui inter dicendum a conciliatore ſic commoveretur, cum

προσαγωγεὺς ἀμείνων ᾖς εἰ), γνῶναι χὴ ἅτλα ἐκείνῳ ῥητέον χὴ εἰς ὅσον, χὴ αὐτὸς δὴ ἐκεῖνος συνεχώρει, ἀλλὰ μὴ πάντα ἐν ἑαυτῷ φύρειν, ἵνα μὴ γέλωτα ὀφλήσῃ. ἡμεῖς τοι χὴ εἰς τὸ σῶμα πληγέντες, ὐκ ἐπ' ἀγεννεῖς ἱκετείας ἰατρῶν ἀφικόμθα, ἀλλὰ χρή τοι σιὺ θεοῖς εἰπεῖν τὺς ἀείσους τ ἰατρῶν φίλους κεκτημθύοι, καταφύγομεν εἰς Ασκληπιῦ, νομίσαντες εἴτε δέοι σώζεσθαι, δι' ἐκεῖνον κάλλιον εἶναι), εἴτε μὴ ἐγχωροῖ, κρεῖττον εἶναι) τεθνάναι. ἔχοιεν δ' ἂν χὴ οἱ συμφοι- 678
τηταὶ φράζειν περὶ τ φύσεως τ ἐμῆς. ἐγὼ γάρ τοι χὴ παῖς ὢν, εἴτι ἤρετο διδάσκαλος ὢν ἠπιςάμην, εἰ ἕτερος ἔφθη ὑπολαβών, ὐκ ἂν ἔτι ἐφθεγξάμην, ἵνα δὴ μὴ τὰ ἑτέρῳ δοκοίην λέγειν. πλησία δὲ χὴ τὰ νεῶ τ Ασκληπιῦ. εἰρήσθ) δ καὶ πρὸς ὑμᾶς τάγε ἀληθῆ, χείρω δὲ χὴ βελτίω νομίζειν ἔξεστιν ὡς ἂν ἑκάστῳ δοκῇ. ὅπου δ' ἂν χὴ πρὸς τὺς ἐκ συμφοιτητὰς καὶ εἶχον καὶ ἔχω, ὥστε ὅστις μὲν μὴ ὑπανίσταται, οὐκ ἄχθομαι αὐτῷ. ὑπαμιςαμθύῳ δὲ ἀχμυοίμιν ἂν μὴ παρεὶς τιὺ χώραν. σὺ δ' εἰ μὲν ὡς ἄρξων εἰςῆλθα ἀφικνῇ, πεῖσον τούτοις ὡς σοὶ πρόσκειται πρὸς ἡμᾶς· εἰ δὲ παείης ἑτέρῳ τιὺ ἡγεμονίαν, ἀναμίμνῃσκε τ Ομήρου, [1] Τέτλα σιωπῇ ἧσο, ἐμῷ δ' ὑπιπείθεο μύθῳ· καὶ [2] ὣς ἔφατ' ἔζετο δ' Τρῶες μεγαλήτορες ὡς ἀγορεύω· καὶ, [3] Πάτροκλος δέ οἱ οἷος ἐναντίος ἧστο σιωπῇ, φρατέρι δὲ μὴ πρὶν τὸν ἕρκος ἀμῦναι. αἰσχρὸν γὰρ ἀμφοτέροις χὴ σοὶ καὶ τῷ φρατέρι. μικρὰ δὲ προθείς, ἀπαλλάξομαι. καὶ ταῦτα ἐξεπίτηδες ἀπέτεινα, ὐχ ὡς ὐ καὶ ἐν τύτων ὀπιῦν ἱκανὸν, ἀλλ' ἵν' εἰδῇς ἀφ' πόσων ἀμαθὴς εἶ τῶν ἐλέγχων, καὶ ὅσων ἀνήκοος χὴ ἀθέατος λόγων εἰσῆλθες ὥσπερ τις βέβηλος παντάπασιν. εἶτα μύστης ὢν τ ἱεροφάντην ἐξετάζεις; καὶ ὁ μὲν ἀρτιτελὴς μύστης, ἀπιόντος τῦ πάλαι μύστου, ὁ δὲ νεῶ πρῶτος εἰς μύστας τελῶν χρίνεις τὸν μυσταγωγόν; ἀρχαῖον δέ μοι δοκεῖς πεπὶ Μώμου καὶ Αφροδίτης λόγον ἀνακινεῖσθαι. 679

& hic melius ſcire ſe, quid illi quantumque dicendum eſſet, putaret, & ille hoc ipſi concederet, nollet tamen omnia ſimul permiſcere, ne ridiculum ſe praeberet. At nos etiam in corporis adverſitatibus ad ignobiles medicorum ſupplicationes non confugimus, verum quamvis praeſtantiſſimos medicos, quod pace deorum ſit dictum, haberemus amicos, ad Aeſculapium nos contulimus, quod arbitrabamur, ſive ſervandi eſſemus, hoc per illum fieri praeclarius, ſive hoc non poſſet, moriendi tempus eſſe. Quin etiam collegae mei ingenium meum poſſint declarare. Nam puer etiam, cum aliquid, quod mihi notum erat, quaeſiviſſet praeceptor, ſi quis alius prior reſpondiſſet, nihil jam loquebar, ne viderer ab alio ſuggeſtum dicere. Nec his diſſimilia ſunt, quae nunc in Aeſculapii fiunt. Etenim apud vos quoque veritatem fatebor, quam quiſque pro judicio ſuo bene vel male poteſt interpretari. Sic enim etiam cum illius loci collegis & verſatus ſum & verſor, ut ſi quis mihi non aſ- ſurgat, ei non ſuccenſeam; ſi quis aſſurgat, ei non poſſim quin locum dem. Jam tu ſive huc ad imperandum veniſti, his perſuade, tibi hoc potius, quam nobis convenire; ſive alteri principatum concedis, Homerica iſta tecum perpende; *Me ſodes audire velis, tacituſque ſedere*: &, *Sic o magnanimi Troiani, ut diximus, eſto*: &, *Patroclus contra ſolus tacituſque ſedebat*; neque apud imperatorem impera. Nam hoc utrique turpe ſit, tam tibi, quam imperatori. Jam ſi parum adjecero, finem faciam. Atque haec de induſtria produxi, non tam quaſi vel unum aliquid horum non ſufficeret, quam ut videres, quot argumentis tua convinceretur inſcitia, quotque rebus nec viſis nec auditis huc te quaſi profanum aliquem intuliſſes. Et cum ſis myſtes, interpretem ſacrorum examinas? Cumque recentior myſtes antiquiore ſit inferior; qui nunc primum inter myſtas eſſe coepiſti, de myſtagogo judicas? Quinimo veterem de Momo atque Venere fabulam videris mihi renovare.

1 Iliad. α'. *Cant.* 2 Iliad. γ'. in fine. *Cant.* 3 Iliad. ι'. *Cant.*

Aiunt

φασὶ γὰρ ὡς ἡ μὲ καθῆτο κεκοσμημένη, ὁ δὲ Μῶμος διερρήγνυτο, ὐκ ἔχων, ὅ, τι αἰτιάσεῖ· πελθιῶν δὲ αὐτῆς μὲν ἀπείχετο, τὴν δὲ βλαύτην ἔσκωψεν· ὥστε ἄμφω συμβῆναι, μήτε δὴ τ' Αφροδίτην ἀκοῦσαι κακῶς, μήτε τ' Μῶμον εἰπεῖν εὖ. ἢ σὺ τ' σκηνὴν θαυμάζων, τὰ παρασκήνια ἠπάτω, ἢ τὺς λόγους ἀφεὶς, ἐτήρεις τὰ παραφθέγματα. ὅπου πόῤῥω γ' νόμου βαίνεις. ἵνα τοίνυν εἰδῇς ὅτι καὶ Σόλων ὁ τ' νομοθετῶν εὐδοξότατος παραφθέγγεται, ἄκουε
68C καὶ τύτου. καίτοι τοσοῦτόν γε ἐμὲ τόλμη ἢ αὐθαδεία προῆλήλυθε, (ταῦτα γὰρ αὐτῷ τὰ ὀνόματα ὐκ τῆς σῆς αἰτίας ἁρμόττει) ὥσ' ἐγὼ μὲν ἔξω τῦ βιβλίου παρελύρησα, καὶ ζημία ἐξαχθεὶς ὑπὲρ τ' λόγου· ὁ δὲ δὴ Σόλων καὶ βιβλίον ἐξεπίτηδες πεποίηκεν, ὥσπερ ἡμεῖς εἰς τὴν Αθηνᾶν, ὅπως ὀκεῖνος εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ἑαυτῦ πολιτείαν, ἐν ᾧ ἄλλα τε δὴ λέγει καὶ ταῦτα, [1] ἅμα γὰρ ἄελπτα, σὺν θεοῖσιν ἤνυσα, ἅμα δ' ὑ μάτην ἔρδον. ὁρᾷς, ὡς αὐθαδῶς καὶ ὑ σῆς συμβουλῆς; καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἐν τοῖς [2] τεμένεσιν. ἐν δὲ τοῖς ἰάμβοις, συμμαρτυρόμη ταῦτ' ἂν ἐν δίκῃ χθών, μήτηρ μεγίστη δαιμόνων Ολυμπίων, ἄριστα γῆ μέλαινα, ἧς ἐγώ ποτε ὅρους ἀνεῖλον πολλαχῆ πεπηγότας, πρόσθε δὲ δουλεύουσα, νυῦ ἐλευθέρα. πολλὺς δ' Αθήνας πατρίδ' εἰς θεόκτιτον ἀνήγαγον πραθέντας ἄλλον ὀκδίκως, ἄλλον δικαίως, τὺς δ' ἀναγκαίης ὑποχρισμὸν λέγοντας γλῶσαν ἡκέτ' Αττικὴν ἱέντας, ὡς ἂν πολλαχῆ πλανωμένους.
681 τὺς δ' ἐνθάδ' αὖ [3] δουλείης ἀεικέα ἔχοντας ἤδη δεσπόζας προμεμυμένους, ἐλευθέρους ἔθηκα. ταῦτα μὲν κράτει, ὁμῦ βίαν τε καὶ δίκην συναρμόσας ἔῤῥεξα, καὶ διῆλθον ὡς ὑπεσχόμην. θεσμοὺς δ' ὁμοίως τῷ κακῷ τε κἀγαθῷ εὐθεῖαν εἰς ἕκαστον ἁρμόσας δίκην, ἔγραψα, κέντρον δ' ἄλλος ὡς ἐγὼ λαβὼν κακοφραδής τε καὶ φιλοκτήμων, ἀνὴρ ὐκ ἂν κατέσχε δῆμον. τίθει δὴ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν λέγειν τ' Σόλωνα, ἄλλος δ' ἂν τῦτο τὸ κέντρον εἰς τὺς λόγους εἰσενεγκάμενος, ὐκ ἂν τοσῦτο συφεδ-

Aiunt enim, cum illa ſederet exornata, rumpi coactum fuiſſe Momum, cum nihil, quod reprehenderet, videret; tandem autem ipſa relicta, ſandalium culpaſſe: atque ita utrumque contigiſſe, ut nec Venus audiret male, nec Momus recte diceret. Tu quoque videris ſcenam admiratus, appendices ejus incuſare, & omiſſis ſermonibus, obſervare paraphthegmata, ſeu additamenta. Uſque eo legem tranſgrederis. Jam ut intelligas, Solonem quoque, legiſlatorem clariſſimum, proferre paraphthegmata, hunc etiam audi. Atqui adeo me audacia & inſolentia (nam haec illi nomina per tuam criminationem conveniunt) ille ſuperavit, ut, cum nos extra orationem, & orationis cauſa commoti, nonnihil nugati ſimus, ille quemadmodum nos in Minervam, ſic ipſe in ſe ſuamque Reipublicae adminiſtrationem libellum ſtudioſe conſcripſerit, in quo cum alia, tum haec habentur; *Nam ſimul & inſperata cum diis egimus, Nec egimus fruſtra.* — Vides, quam quam ferociter, nec de tuo conſilio. Atque haec quidem ſunt in Trimetris. In Jambis autem iſta, *Haec jure mecum temporis teſtabitur Mater deorum Olympicorum maxima Nigra probe Terra, cujus olim terminos Paſſim ſepultos ipſe primus ſuſtuli; Quaeque ante ſerviebat, eſt nunc libera. Multoſque Athenas in celebrem patriam Juſte vel injuſte reduxi venditos. Qui dictiones efferebant miſeria Neceſſitatis, Attico nec amplius Sermone fari quiverant, vagi diu. Alios ibidem ſervitutem turpiter Tremente jam tum ſervientes corpore In ſuave libertatis aſſerui bonum. Atque haec ego, vim juſque commiſcens ſimul, Quondam peregi, nec fefellimus fidem. Legeſque pravis & bonis aequaliter, Directa jura ſingulis accommodans, Tuli; ſed alius tam potente praeditus Stimulo malignus atque avarus quiſpiam Populum haud coercuiſſet.* — Quid ſi pro nobis etiam ſic dicat Solon; ſi quis alius hunc dicendi ſtimulum attuliſſet, nequaquam ſe tam mo-

1 Ἀ μὲν. *Junt.* 2 Τετραμέτροις. *Junt.* 3 Δυλείην. *Cant.*

deſte-

σύνης εἰσηνέγκατο. ἐξελέγξεις δέ με ἡνίκ' ἂν αὐτὸς κτησάμενος τὴν αὐτὴν δύναμιν τῷ λόγῳ (οἷμαι δὲ οὐδὲ ῥᾴδιόν σοι ἔσται) τὰ μετριώτερα ὑπὲρ σαυτοῦ φρονῶν ὀφθῇς. ἂν δ' αὐτὸς πρὸς σαυτὸν, καὶ τὴν ἐφημέρου τροφῆς ἀπορῶν, καὶ βλέπων εἰς δύο ἢ τρεῖς ὀβολούς, ἔγκλημα ποιῇ τῷ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, μηδὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δαπάνῃ κεκωλύσθαι, φάσκων ὑπερηφανίαν τινὰ εἶναι) ταῦτα καὶ λόγων κόμπον, ὁμοίως ἀργυρείου καὶ φρενῶν ἀπόρων ἔσῃ. εἶτα τί φησι ὁ Σόλων; εἰ γὰρ 682
ἤθελον ἃ τοῖς ἐναντίοισιν ἤνδανε τότε, αἶψα δ' ἃ τοῖσιν ἑτέροις δρᾶσαι, πολλῶν ἂν ἀνδρῶν ἥδ' ἐχεράδη πόλις. τὴν μὲν ἀρχὴν πάντοθεν κυκεύμενος, ὡς ἐν κυσὶν πολλαῖσιν ἐφάνην λύκος. ὁρᾷς ὅτι καὶ Σόλων καλλωπίζεται, καὶ σὺ μεῖζον ἐφ' αὑτῷ φρονεῖς; ἠγεῖτο γὰρ οἷμαι τὰ εἰς αὐτὸν αὐτῷ ταῦτα ἐγκώμια πεποιημένα, λυσιτελεῖν τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι παραδείγματα. ἆρα ταῦτα ὁ εἴσω τὴν χεῖρα ἔχων, τὸ φλέγμα ἐπαίρει, καὶ τὰ αὑτοῦ κοσμεῖ δικαίως. τὴν μὲν γὰρ χεῖρα οἶμαι εἴσω ἔχειν ἠξίου, τὴν κεφαλὴν δ' οὐ κάτω. φέρε δή σε καὶ δι' ἑτέρου τοῦ ὀνόματος θαυμωδήσομαι, ἐπειδὴ δειλότερος εἶ τοῦ δέοντος, ἵνα μὴ λέγω θρασύτερος. ἔστι δ' ὑπόρρησις τοῦ Σόλωνος ἃ [1] θεὸς εἶπεν. σκόπει γάρ· τὸν δὲ ὑπερφέροντα τόπον, οὗτός τις ὕμνησε τῶν τῇδε ποιητής, οὗτε ὑμνήσει κατ' ἀξίαν· ἔχει δὲ ὧδε. εἶδες ὡς ἐξεφήνησεν ἅπαντας τοὺς βασκάνους, γράψας ἐλευθέρως περὶ τοῦ ἑαυτοῦ φύσεως, καὶ ὡς εἰκὸς ἦν τὸν βεβαιοῦντα 683
τὰ τὸν οὐ χρεὼ λόγον, ὡς ἄρα ἡ τῶν κρειττόνων ὑπόπτοια ὑπερφρονεῖν ποιεῖ τοὺς πολλούς. ἢ τοῖς οὐκ ἐν τοῦ δοκεῖν πλησίον ἔχειν δοκεῖ σοι ταῦτα; ἆρα περαίνομεν τοίνυν τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ ἔρωτος, ποίαν εὐφημίαν ὕστερον περὶ αὐτοῦ παρελέλοιπεν, ἢ τί τῶν καλλίστων οὐκ εἴρηκε; σκόπει μοι, ὡς ὀρθῶς ἐζήτησε ταληθές, τῷ τὰ μὲν σπουδαγελοῖα· τὰ δὲ, τέμνειν σοφὸς λόγον εἰδέναι· ἔπειθ' ὡς οὐ τάξει τὸν λόγον διέθετο· μέγιστον δὲ πάντων ὅτι τῇ μεγαλοφρενείᾳ φρονεῖ, ὥστε καὶ ἄντικρυς τοῦ ἀνυπαλύτου καθαπτόμενος εἴρηκε, (εἰ

deſte geſſiſſet. Ac me tum redargues, cum parem nactus dicendi facultatem (quod quidem non facile tibi, ni fallor continget) moderatius de teipſo ſentire videberis. Sin cum ipſe mendices, ac victu careas quotidiano, duoſque vel tres obolos deſideres, regem accuſas, qui nec auro nec argento parci jubeat, atque id ſuperbiam ac verborum jactantiam facis, ſimul & pecunia carebis, & mente. Quid autem porro Solon ait? *Nam ſi, placebat quicquid adverſariis, Et quicquid aliis, facere voluiſſem ſimul, Jam capta multis urbs fuiſſet a viris. Quapropter olim jactitatus undique Canes ut inter plurimas vixi lupus.* Vides etiam Solonem gloriari, ac magis te ſibi placere? Exiſtimabat enim, arbitror, has a ſe conſcriptas in ſe laudes aliis ad exemplum utiles fore. Quare qui manum intorſus habet, vocem extollit, & ſuas res juſte exornat. Ut enim manum introrſus conjicere, ita caput non deorſum ferre, credo, volebat. Age vero, per alium quoque celeberrimum virum te conſoler, quandoquidem timidior es, quam oportet, ne dicam confidentior. Quae autem hic ait, longe Solonis verba ſuperant. Nam vide, *At locum, qui ſupra coelos eſt, nemo adhuc poetarum vel tractavit, vel unquam pro dignitate tractabit: ſic autem ſe habet.* Vides ut cunctos invidos exibiler, libere ſuum profeſſus ingenium, atque ut eum dicebat, qui confirmaret hunc, qui in manibus eſt, ſermonem, quo aſſerimus, afflatum divinum vulgi contemtum adferre. An haec de trivio ſumpta credis? Jam abſoluto, quem de Amore inſtituerat, ſermone, quod laudis genus poſtea ſibi non tribuit, aut quid non dixit pulcerrimum? Ac primum quidem ſe recte veritatem quaeſiviſſe ait, quod alia connectere, alia ſciat arte ſecare; deinde ordinem in ſermone adhibuiſſe; maxime autem de magnificentia ſe jactat, adeo ut etiam diſerte adverſarium perſtringat his verbis (niſi

1 Plato in Phaedro. *Cant.*

forte

μὴ ἄρα ὕτω σφόδρα πᾶς εἶ ὥστε νομίζειν Φαίδρου τὰ ῥήματα εἶ), καὶ ὃ τ Πλάτωνα ὡς τ Φαῖδρον λέγειν) τὸν λόγον δέ σου πάλαι θαυμάσας ἔχω, ὅσῳ καλλίω ἕ τοῦτέρω ἀπεργάσω, ὥστε ὀκνῶ μή μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς φανῇ, ἐὰν ἄρα θελήσῃ τοῖς αὐτὸν ἄλλον ἀντιδιδοῦναι. ἐκεῖνα δ' αὖ τί φήσεις; φεῦ ὅσῳ τεχνικωτέρας λέγεις νύμφας τὰς Ἀχελῴου καὶ
684 Πᾶνα τ Ἑρμοῦ, Λυσίου τοῦ Κεφάλου τοῖς λόγοις εἶ). ταῦτα δὲ μετὰ πάντων ἐγκωμίων εἰς αὐτὸν εἰρῆσθαί σοι δοκεῖ τῷ ἀνδρί, εἴπερ γε μὴ τὰ Μίδου ὦτα ἔχεις, ἕ τὸ ἐπίγραμμα ἐκεῖνο ἐπέσκοπε προσεικάζων τῷ ἕ ἑταίρου λόγῳ. καὶ τί πάσας γέ που τὰς ἀρετὰς ἀναγκαίως ταῦτα διεξέρχεσθαι) περὶ αὐτοῦ. φρονίμου μὲν γὰρ ἦν οἰομαι καὶ σώφρονος, γνῶναι τ ἀξίαν· δικαίου δέ, τὰ πρέποντα καὶ αὐτῷ καὶ ἑτέροις ἀποδοῦναι· ἀνδρείου δέ, μηδὲ φοβηθῆναι ταληθὲς εἰπεῖν. ὁ δ' αὖ νεμεσῶν, ἅπασι τοῖς σαυτοῦ τούτων εἰκότως ἐνέχεσθαι), ἕως ἂν μὴ δείξῃ, ὡς ἀλλότριοι ἕ λέγοντος οἱ λόγοι, καὶ μείζω δόξαν τ ἀληθείας ἐφέλκονται). ἄλλα τοίνυν μυρί' ἔχων εἰπεῖν παραλείπω. ἀλλ' ἐπειδὴ Σόλωνος ἐμνήσθην καὶ ὧν ἐκεῖνος αὐτὸς λέγει περὶ τ αὐτοῦ πολιτείας, φέρε τί αὖ καὶ ἕτος ἐν αὐτοῖς τοῖς νόμοις ἕς ἐπῴδει λέγει; ταῦτα δὲ νομοθέτῃ προσῆκεν μᾶλλον εἰδέναι ἢ ποιηταῖς ξύμπασιν. ἔχεις ἀντιφῆσαι δοκεῖ σοι συμπάντων τ ποιητῶν σοφώτατον καὶ σοφώταται ἀναπρύτανιν ἑαυτόν; μετ' ἰσχυρᾶς γέ που τ ἀνάγκης ἔστω τοῦτο συμβαῖνον.
685 ὅταν γὰρ αὐτὸς μὲν ὁ φάσκων εἰδέναι νομοθέτης ᾖ, αὐτὸς δὲ ὁ φάσκων δεῖν τοὺς ποιητὰς πραγματεύεσθαι τῷ νομοθέτῃ καὶ ταῦτα σύμπαντας, πῶς οὐκ εἰς τοῦθ' ὁ προεῖπον τελευτᾶσον; ἆρ' οὖν ἐνθυμεῖσθε ἅμα πάντων τούτων πόσον τὸ μεταξὺ σοῦ τε κἀκείνου πρὸς ταῦτα; ἢ πάντων οὖν κατηγορεῖ τ ἀείστων ἐν τοῖς Ἕλλησιν, ἢ καὶ ἡμῶν ἠπιώτερος εἶ) τοῦ λοιποῦ, ὡ τὰ μὲν ὑπὲρ ἐμοῦ δεδιὼς, τὰ δ' ὑπὲρ σαυτοῦ μὴ σκοπῶν, καὶ αὐτὸς μὲν πρὸς εὔνοιαν ἀξιῶν παῤῥησιάζεσθαι πρὸς ἐμέ, ἐμὲ δ' οὐκ ἐῶν πρὸς τούτους παῤῥησιάζεσθαι καθ' εὔνοιαν· καὶ σαυτῷ μὲν οὐκ δειλίας παρ-

forte tam rudis es, ut Phaedri putes, non Platonis esse verba) *At sermonem tuum jampridem admiror, quem tanto priore pulcriorem protuleris. Quare metuo ne Lysias inferior abeat, si forte alium velit cum hoc contendere.* Jam de his quid dices? Dii boni, quanto dicis artificiosiores in dicendo Nymphas Acheloi filias & Mercurii filium Panem, quam Cephali filium Lysiam apparere. An non haec summa cum laude tibi videtur de se homo dicere, nisi Midae aures habes, cujus illud epigramma cum sodalis oratione comparatum ridebat. Quid quod ex omnium virtutum praecepto haec necessario de se commemorat? Etenim prudentis erat atque temperantis, ni fallor, dignitatem cognoscere; justi, sibi atque aliis suum tribuere; fortis, veritatis dictionem non subterfugere. At qui ob haec indignatur, is horum contraria jure sibi vindicat, nisi ostenderit, alienos a dicente sermones esse, ac majorem, quam veritas ferat, gloriam sectari. Cum autem alia possim addere infinita, non dicam. Sed quoniam Solonis, & quae de sua gubernatione loquitur, memini, quid hic in ipsis legibus a se latis dicat, videamus. *Atque haec legislatorem, quam poetas omnes, melius scire convenit.* An non in his poetarum omnium principem & sapientissimum diserte se pronunciat? Hoc vero necessario hinc efficitur. Nam cum ipse, qui hoc se scire dicat, legislator sit, quique poetas, & omnes quidem, legislatori cedere jubeat; fieri non potest, quin in hoc postremum, quod dixi, res desinat. Tandemne igitur ex his omnibus cognoscis, quantum sit hac in re inter te atque illum discrimen? Quare vel omnes Graecorum praestantissimos accusa, vel etiam nobiscum deinceps age mitius, o qui mihi times, teipsum negligis, & cum per benevolentiam mecum audeas ipse libere loqui, mihi non permittis apud hos benevola libertate uti; cumque tuam ex ignavia li-

1 Lysiae. *Cant.*

bertatem

ρησίαν προεξόμνυος, ἐμοὶ δ' οὐκ ἀξιῶν τὴν ὀρθὴν καὶ δικαίαν ἐκ φρονήματος [1]εἶ). ἔπι τοί-
νυν ἑνὸς ἢ δοκῶ τῶν στρατηγῶν μνησθῆναι βέλομαι. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς φαυλοτέραν ὠφέλειαν ἐσε-
νεγκεῖν τῇ Θηβαίων πόλει τὴν Ἐπαμινώνδου τότ' ἐκείνου φύσιν, ἢ σὲ τοῖς αὑτῶ πλεοχῆσθαι
φήσεις. τούτου μὲν γὰρ χωρὶς τῆς ἀπολογίας ἧς ἀρτίως ἐμνήσθην, καὶ ἕτερόν ἐστιν ἐπίγραμ-
μα κατηγορῆσαι τὸ ἦθος· εἰ [2]Πελοποννήσῳ, ὃ πρὸς θεῶν εἴπις ἀπαλείψειεν, ἆρ' οὐκ ἂν 686
ἀχθεσθείης; ἐγὼ μὲν καὶ σφόδρα ἂν οἶμαι δὲ καὶ ἄλλοις πᾶσι κατ' ἐμὲ ἀλλ' ἴσως κατὰ
σὲ ἴσως. τί δὴ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐπίγραμμα ὃ πάντες ᾄδουσιν; Ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτη μὲν
ἐκέρασε δόξαν· Μεσσήνη δ' ἱερὰ τέκνα κρέσσω δέχεται. ἐπανόρθωσον οὖν εἰ βούλῃ καὶ
τοῦτο τοῖς σαυτοῦ λόγοις, ὅπι ζωπὶ σωίσασιν ἅπαντες, σὲ δ' ἴσως χρὴ ζῆζειν. ᾄδουσι δέ τι
Χαβρίου τὸ ῥῆμα, δοκεῖν ἐμοὶ μετὰ τὴν ἐν Νάξῳ ναυμαχίαν εἰπόντος· εἰδ' ἄρα καὶ πρὸ
τῆς ναυμαχίας, ἴσως χεῖρον. ἠνίττετο δ' ἀνὴρ εἰς αὐτόν, ἔφη γὰρ φοβερώτερον [1]εἶ) ἐλάφων στρά-
τευμα, λέοντος ἡγουμένου, ἢ λεόντων, ἐλάφου. οὕτω δή σοι πάντων ἐπιδέδεικται καὶ
ποιητῶν καὶ ῥητόρων καὶ στρατηγῶν καὶ ὧν τι ὄφελος ἐν Ἕλλησιν ἀναγκαῖον τὸ κτῆμα καὶ ὥσπερ
ἔμφυτον ἡ μεγαλοφροσύνη τοῖς κρείττοσι· καὶ ὁ τοῦ [3]Δημοσθένους λόγος, εὖ ἔχων, ὅπῃ ἄπια
γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. καίτοι θαυμαστὸν
ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις κατ' ἀξίαν τῶν ὑπαρχόντων ἐγγίγνεσθαι τὸ φρόνημα, ἐν δὲ τοῖς περὶ αὐτὴν τὴν 687
γνώμην καὶ τοὺς λόγους μὴ πολὺ μᾶλλον οὕτω ἔχειν. ἐγὼ γὰρ ἄλλό γε οὐδὲν ἢ καθάπερ πηγὴν καὶ
ὁρμητήριον τοῖς λόγοις τὸ φρόνημά ἐστιν, ὅτῳ χρὴ τούτων ἁπλῶς λογίζεσθαι. δοκεῖ δέμοι καὶ
ὅλως παντὸς μᾶλλον Ἑλληνικοῦ σύμβολον καὶ ὥσπερ εἰκὼν [1]εἶ) τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς γνώμης. τέχνας μὲν
γὰρ καὶ λογισμοὺς τοὺς τοιούτους καὶ χεῖρα καὶ ὅσα τοιαῦτα, κἂν παρὰ τοῖς βαρβάροις πιστεύοι τις εὑρί-
σκεσθαι μὴ χείρω· ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ῥώμη καὶ τὸ φρονεῖν μετ' ἐλευθερίας ἀνεπαχθῶς ἀρχαῖον ἆρ'

bertatem haurias, me non pateris recta via per fidentiam incedere. Jam unum etiam atque alterum imperatorem volo recenſere. Arbitror enim illud Epaminondae ingenium non minorem urbi Thebanae uſum attuliſſe, quam tu tuis profuiſſe te dices. Hujus etenim praeter apologiam, cujus modo feci mentionem, extat etiam aliud in Peloponneſo epigramma, ingenii indicium; quod ſi quis abraderet, nonne indignareris? Ego certe admodum, atque etiam alii, ni fallor, mei ingenii, non tui fortaſſe. Quod igitur hoc eſt epigramma, quod ab omnibus canitur? *Noſtris conſiliis laus eſt abraſa Laconum, Pubeque Meſſene floret adaucta ſua.* Hoc igitur quoque, ſi videtur; emenda his rationibus, quoniam haec omnes norint: cum tibi ne mutire quidem liceat. Quin etiam Chabriae dictum quoddam memorant, poſt Naxiam pugnam navalem, ut arbitror, pronunciatum; aut ſi ante pugnam, non eſt ideo pejus. Tecte autem de ſe loquebatur, cum diceret magis timendum eſſe cervorum exercitum duce leone, quam leonum duce cervo. Atque ita per omnes & poetas, & oratores, & imperatores, & quicunque alicujus in Graecia precii fuerunt, oſtendimus gloriationem neceſſariam rem, & praeſtantioribus quaſi natura inſitam eſſe; ac recte a Demoſthene dictum eſſe, pro ſtudio ſuo quemque neceſſario de ſe ſentire. Mirum vero ſit, cum in aliis rebus pro dignitate factorum cernatur fidentia, in ipſo ingenio atque ſermonibus hoc non etiam magis apparere. Nam ſi quis rem attente conſideret, non alium quaſi fontem & oſtium ſermonum, quam fidentiam, reperiet. Quid quod hanc judicii formam totius Graeciae notam ac velut imaginem prorſus habeo? Etenim artes & conſilia, quae ad manuum opus pertinent, apud Barbaros quoque facile quis eadem credat exſtare praeſtantia; verum animi robur, & fidentia cum leni libertate con-

1 *Iisq. Cant.* 2 Imo in Boeotia, ſecundum Pauſaniam. *Cant.* 3 Olynth. 3. *Cant.*

juncta,

ἦν, καὶ ἴδοιμι τὸ Ἑλλήνων ἀγαθόν. θαυμάζω δ' ὅπως εὖ πεφυκὼς πρὸς τὸ παιδαγωγεῖν, οὐχ
ὁρᾷς τούτους τοὺς ἀργυρίῳ τὸ ἔπαινον ὠνουμένους οὐ μόνον ἐν ταῖς ὑποδείξεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς
θεάτροις. καί τοι ὦ τοι, τί σοὶ δοκοῦσιν ἕτερον ποιεῖν, ἢ αὐδὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινεῖν; καὶ ταῦτα
ἃ μὴ χρή γε, καὶ οὐ ἥκιστα ἔστι τρόπον, καὶ προσέστιν τὸ τὰ ὄντα ἐλάττω ποιεῖν, ὑποθήκη τις τῆς
688 ἀνοίας. ἐγὼ δὲ τούτων εἰ μή τῳ ἄλλῳ, ἀλλὰ τούτῳ γε ὡς ἔοικεν εἰμὶ κομψότερος· προῖκα γὰρ
ἐμαυτὸν ἐπαινεῖν ἀξιῶ, καὶ ταῦτ' ἃ σύνοιδα· ὡς δ' οὐ πολλάκις αὐτὸ δρῶ, σιωπήσασιν ὦτοί μοι.
ἆρ' οὐκ ἀναισθησίας μᾶλλον ἢ καὶ σοφίας τινὸς ἐκφέρω δεῖγμα. ὅτι δ' οὐ ψεύδομαι, τοῦτο καὶ σοὶ
συνδοκεῖ. εἰ δέ τί σε λοιπὸν ἐρήσομαι. πρὸς θεῶν εἶσοι πρὶ παίδων εὐχομένῳ, τῶν θεῶν εἵνεκα τίς,
ὡς ἔσον᾽ ἐμοί, ἔσον᾽ δὲ τούτῳ πολλαπλήσιοι, καὶ τὸ φρόνημα καὶ τοὺς λόγους, ἐμοὶ δὲ λέγων, οὐκ
ἂν δέξαιο; οἶμαι μὲ καὶ ὑποδράμοις. εἶθ' ὧν αὐτὸς εἰ τύχοις, εὐχῆς ἂν ἀφῖχθαι δόξαις, ταῦθ'
ἡμῖν ὀνειδίζεις; καὶ ὧν χάριν ἂν τοῖς θεοῖς ἔχοις, ταῦθ' ἡμῖν ἐμέμψω; καὶ οὐδὲ τὴν Περσικὴν τε
καὶ Λακωνικὴν τάξιν τῆς δίκης ἐπῄνεσας, οὐδὲ ἔδωκας τοῖς ὀλίγα τοῖς πολλοῖς, καὶ τὰ ἐλάττω
τοῖς μείζοσιν; εἰ μὲ οὖν σοι μετρίως ἀπελογησάμην, εἰ δὲ μή, σκόπει ὅ, τι χρήσῃ σαυτῷ.
παιδαγωγήσεις δὲ ἡμᾶς οὔτ' αὐτὸς οὔτε ἕτερος οὐδὲ εἷς· ἱκανὸς γὰρ ὁ [1] πρεσβύτης.

689

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΞΟΡΧΟΥΜΕΝΩΝ.

ΧΑριέντες γε εἰσὶν οἱ τῶν σφετέρων ἀγαθῶν περὶ τοὺς λόγους ἵν' εὐφήμως ἄρξωμαι τοὺς
ἀκροατὰς αἰτιώμενοι, καὶ λέγοντες ὡς ἄρα τούτου χάριν ἐκβαίνουσι θ' ῥυθμοῦ καὶ τῆς
ὀρθότητος, ἵν' ὡς πλείοσις ἀρέσαι δυνηθῶσι. καίτοι εἰ μὲ συγγνώμην αἰτοῦντες ταύτῃ τῇ σκήψει

juncta, Graecorum antiqua virtus est & propria. Miror autem te, cum sis ad instruendum natus, non hos videre, qui pecunia laudem non in concionibus modo, sed in theatris etiam redimunt. Quid enim hi videntur aliud facere, quam seipsos laudare, idque contra veritatem ac decorum? Quo accedit etiam haec stultitiae appendix quod veritas minuitur. At his ego si non alia re, saltem hac sum festivior, quod meipsum gratis laudo, & ob ea, quorum mihi sum conscius; neque id me saepe facere norunt hi. Quare non tam stupiditatis, quam sapientiae cujusdam do specimen. Jam nihil me mentiri, tu quoque concedis. Hoc denique ex te quaeram. Si quis tibi deorum liberos optanti, eos te habiturum diceret, qui tamen huic (me dicens) in gloriatione & eloquentia similes essent; num acciperes? Imo accurreres etiam, si te recte novi. Ergo quae si ipse consecutus esses, voti compos tibi factus videreris, ea mihi objicis? Ac de quibus gratias diis ageres, haec in me reprehendis? Neque vel Persicam & Laconicam juris rationem secutus es, ut parva multis, ac minora majoribus condonares? Ac si quidem satis tibi respondimus; sin minus, vide, quid agas. Caeterum nec tu nos, nec quisquam ducet alius, quandoquidem Praeses nobis sufficit.

ORATIO CONTRA [2] PRODITORES MYSTERIORUM.

EGregii vero sunt, qui suam in dicendo praestantiam, ne quid initio secus dicam, in auditores rejiciunt, atque ideo se concinnitatem omnem & integritatem dicunt negligere, ut quam plurimis placere possint. Atqui si quidem hac excusatione ad veniam petendam abutun-

1 Aesculapius. *Cant.* 2 Proditores mysteriorum vocat ineptos histriones, qui Musarum Sacra profanabant. *Cant.*

καταχρῶνται, πῶς ἐπαινεῖσθαί γ' ἀξιοῦσι; χωρὶς γὰρ ἔπαινός τε καὶ συγγνώμη, καὶ ὅτε μηδ' αὐτοὶ [1] σφᾶς ἐπαινῶσι, ῥολὴ γ' ἂν ᾖ καὶ τοῖς ἄλλοις εἰκότως ἐπαινοῖντο. εἰ δ' αὖ μηδέν ἐστι τῷ τρόπου δυσχερὲς ἀλλ' ὀρθῶς ἔχει, τί δεῖ τὰς πολλὰς αἰτιᾶσθαι, καὶ καταφεύγειν ὅτι ταύτῃ τιὼ παραίτησιν, ἀλλ' ἵν' τὸν τρόπον ὡς [2] ὀρθῶς ἔχῃ δεικνύωσι; ἀλλ' οἶμαι κομψοί τινές εἰσιν, καὶ διπλᾶ κεφύρουσιν, ἵνα ἐὰν μὲ ἕλωσι, ταύτῃ κεκερασμένοι ὦσιν· ἂν δὲ φωραθῶσι τις, ἔχωσιν ἀναχώρησιν καὶ λέγωσιν, ὡς οὐδ' αὐτοὶ τὸ βέλτιον ἠγνόουν, 690 ἀλλ' ἑτέρων ἕνεχ' ἡμάρτανον. ἔστι δὲ τοῦτο ἡ πρώτη καὶ μεγίστη ψῆφος, ἣν αὐτοὶ καθ' αὑτῶν δι' ὑπερβολὴν σοφίας φέρουσι. ἐγὼ γὰρ εὐξαίμιλλον ἂν μάλιστα μὲν καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὐδοκιμεῖν· τιὼ δ' οὖν ἀρχιὼ [3] ἀφ' ἑστίας εἶναί μοι, καὶ πεῖθειν ἐμαυτὸν πρῶτον, καὶ μὴ τὸ τῆς κυνὸς τῆς ἐν τῷ μύθῳ παθεῖν, μηδ' ἐν ὅσῳ τιὼ ἔξωθεν συλλέγω δόξαν, ἣν αὐτῷ μοι δεῖ ἐμαυτοῦ πρόσηκεν ἔχειν ἀψευδεστάτην, μηδὲ φθάσαι τιὼ τῶ [4] φαύλῳ τῇ πίστιν κατ' ἐμαυτῶ [5] λαβεῖν, πρὶν τῶ σπουδαίῳ πᾶσι τοῖς ἄλλοις βεβαιώσασθαι. [6] τοσοῦτο δ' ἀπολογίας δοκοῦσιν ἀπέχειν, ὅταν ταῦτα λέγωσιν, ὥστε δύο ἀνθ' ἑνὸς ποιεῖν τὰ ἐγκλήματα ἑαυτοῖς· ἓν μὲν εἰ τοιαῦτα ἀσελγαίνουσι περὶ τοὺς λόγους· ἕτερον δὲ εἰ τούτου χάριν, ὡς ταύτῃ βελτίους κριθήσεσθαι μέλλοντες· καὶ μιὼ ὅταί γε [7] ἡμᾶς εὐθέως [8] πιστεύσοντας οἷς πλάττονται καὶ ταὐληθὲς οὐχὶ σωθήσονται, πρόχειρον ζητῶσιν, ἄλλιω αὖ [9] τείτιω ἁμαρτίαν ἐμφορίζουσιν εἰ μὴ νομίζουσι φωρᾶσθαι. τὸ δ' 691 οἶμαι τοιοῦτόν ἐστιν. οὐδεὶς ἑκὼν μεθίησι τὸ βέλτιστον· ἀλλ' [10] ὁ Πλάτων καὶ ὁ Πίνδαρος, πολλαχῇ μὲν καὶ [11] ἄλλη σοφοί, καὶ δὴ καὶ κατὰ τόνδε τὸν λόγον [12] ὄχ ἥκιστα· ὁ μὲν ὕτωσί λέγων, ὅτις ἑκὼν κακὸν εὕρετο, καὶ πάλιν ὁρμηθεὶς ἐκ τοῦ περὶ τῆς Eri-

tur, cur laudari poſtulant; cum diverſa ſint inter ſe laus & venia, & qui nec ipſi ſeſe laudant, vix ab aliis jure laudari queant? Sin eſt in hac re nihil vitii, ſed ea recte ſe habet; cur ex vulgi accuſatione ſibi defenſionem parant, nec ipſius rei demonſtrant integritatem? Verum, ut arbitror, feſtive ſe gerunt, ac bifariam pulſant, ut ſi quidem res ipſis ſuccedat, hac ratione ſint ſuperiores; ſin ab aliquo deprehendantur, habeant receptum, ac ſe nec ipſos id, quod erat melius, ignoraſſe, ſed aliorum cauſa peccaſſe dicant. Eſt autem iſta prima & maxima, quam ipſi prae ſapientiae magnitudine contra ſe ferunt, ſententia. Nam optarim equidem apud alios etiam omnes in bona eſſe exiſtimatione; ita tamen, ut initium a Veſta ſumerem, ac mihi primum ipſe perſuaderem, nec id, quod de cane in fabulis eſt, mihi contingeret, nec interim, dum externam colligo exiſtimationem, eam, quam ipſe de me habere debueram, corrumperem neque prius malitiae opinionem contra meipſum conciperem, quam probitatis apud alios feciſſem fidem. Tantum autem videntur a defenſione, cum iſta dicunt, abeſſe, ut duo ſibi pro uno concilient crimina; alterum, quod ita laſciviunt in dicendo; alterum, quod ea de cauſa, quaſi hac ratione praeſtantiores videri poſſent. Quinimo cum nos, tanquam ipſorum figmentis mox fidem habituri, nec veritatem percepturi ſimus, ſeducere conantur, tertium dant inſuper inſcitiae ſpecimen, ſi putant ſe latere. Verum ita ſe, opinor, res habet. Nemo ſponte id, quod eſt optimum, dimittit; ſed Plato & Pindarus cum alibi, tum hac in re potiſſimum ſapientes extiterunt; quorum hic quidem ſic ait, *Nemo volens mala reperit*; atque iterum ſumpta de Eri-

1 Bar. 7. & Norm. σφᾶς αὐτὸς. 2 Bar. 7. ὀρθὸς δεικνύωσι. 3 Norm. una voce ἀφιστίας. 4 Bar. 7. φαύλως. 5 Edit. Norm. & Bar. 7. λαβὼν περὶ τιὼ τῶ —— 6 Bar. 7. τοσοῦτον δ' ἔμοιγε ἀπολογίας ἀπέχειν δοκοῦσιν —— Norm. τοσούτῳ δ' ἔμοιγε ἀπολογίας δοκοῦσιν ἀπέχειν. 7 Bar. 7. ὡς ἡμᾶς. 8 Norm. ὡς πιστευσοντας. 9 Norm. & Bar. 7. τείτιω ταυτίω — 10 Deſunt illa ὁ Πλάτων καὶ ὁ in Bar. 7. Norm. ἀλλὰ Πλάτων καὶ Πίνδαρος. 11 Bar. 7. ἄλλοι. 12 Norm. una voce ἐχκιστα.

phyle

φύλης λόγων, ὦ πόποι φησὶ οἵ᾽ ἀπατᾷται φρενὸς [1] ἐφημερείων οὐκ εἰδυῖα· ὅδ᾽ ἄνω καὶ κάτω δήπου διφθείζεται καὶ δείκνυσι τὰ ἁμαρτήματα ὡς ἀκούσια, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἑκὼν φαῦλος. μὴ δ᾽ ἡμεῖς ὑπὸ τούτων πεισθώμεθα, ὡς ἄρ᾽ ἔχοντές τι βέλτιον παρ᾽ ἑαυτοῖς, εἶθ᾽ ἑκόντες τοῦτ᾽ ἀφέντες τὸ χεῖρον ἠλλάξαντο. ἤκουσα χρυσὸν γ᾽ ἂν ἔχοντες ἠλάττονος [2] μολυβδον ἀντ᾽ αὐτοῦ, οὐδ᾽ εἰ πάντες ἄνθρωποι κροτήσειν ἔμελλον· οὐδὲ μελίνῳ ἀντὶ πυρῶν, οὐδ᾽ ἀντ᾽ οἴνου τεύχα καὶ ταύτῃ σαπρᾷ, οἶμαι δὲ οὐδὲ ψιάθου ἀντὶ ξυστίδος, οὐδ᾽ [3] ἂν βύρσης ὄζειν, μύρων ἔξόν. ἀλλὰ ταῦτ᾽ ἔστιν ἀνθρώπων ὑποκοριζομένων τὴν αὑτῶν φαυλότητα καὶ δυστυχίαν, οἳ τὸ μὴ δίκαιον οἴονται [4] καὶ ἀληθὲς [5] οὐκ ἐθέλουσιν λέγειν, ὅτι τὴν ὀρθὴν 692 οὐκ ἴσασι, οὔτε διώκονται πορεύεσθαι, φασὶ δὲ τοῖς ἀκροαταῖς χαριζόμενοι, ταῦτα ποιεῖν· ὥσπερ ἂν εἰ τῶν ὑποκριτῶν οἱ ὑπολιπόντες καὶ μὴ δυνάμενοι τὸ δρᾶμα περαίνειν τῇ φύσιν, τοῖς θεαταῖς φάσκοιεν χαριζόμενοι ταῦτα ποιεῖν. καὶ συείπεσθαί γε καὶ κλώζεσθαι ὑπὸ αὐτῶν τῶν θεατῶν [6] ἀντὶ ταύτης τὴν χάριτος φαίη τίς ἄν. ἴσχυν δὲ [7] ὑμεῖς ὑπὲρ τῶν ἀκροατῶν. ἀλλὰ μήπω ταῦτα. ἀλλὰ τί κωλύει καὶ τοὺς πλουσίους τοὺς τὰ ῥάκια ἀμπεχομένους, οἴκοι μὲν αὐτοῖς ἕτερα εἶναι φάσκειν πάνυ γενναῖα ἱμάτια, πρὸς δὲ τοὺς ἔξω σχηματίζεσθαι; ἴσχυν οὖν [8] αὐτὸς ποιητὴς ὢν μικρῷ πρόσθεν ἐμνήσθη, ἔφη τὰ καλὰ πρέπειν ἔξω τοὺς ἀγαθούς. ὥστ᾽ εἰ μὲν [9] ὡς περὶ καλλιόνων τῶν λόγων διαλέγονται, τί δεῖ τοῖς πολλοῖς ἐγκαλεῖν εἰ τούτων ἐρῶσιν; εἰ δ᾽ ὁμολογοῦσιν ἡμαρτῆσθαι, τοὐναντίον ἢ προσῆκε πράττουσι. πολὺ γὰ μᾶλλον εἰκὸς [10] ἦν αὐτοὺς, ὅπως τί βέλτιον ἐροῦσι σκέψασθαι, τῶν ἀκουσομένων [11] καὶ συνησομένων ἕνεκα, ἢ τὰ ὑπάρχοντα ἀγαθὰ ἀφανίζοντας, τὰ χείρω δεικνύναι, καὶ ταῦτ᾽ ἐξεπί- 693 τηδες προαιρουμένους. ἴσχυν εἰς τε τὰς πομπὰς [12] τὰ χείρια ἔχοντες βαδίζομεν, [13] ἀλλ᾽ εἰ καὶ

phyle occaſione, *Pro ſuperi*, inquit, *quam fallitur inſcia mens hominum*; ille vero in omni ſermone non a voluntate proficiſci peccata, nec ſponte quenquam malum eſſe demonſtrat. Quocirca nec iſtis nos credamus, ipſos id, quod habebant apud ſe praeſtantius, dimiſſum cum pejore ſponte commutaſſe. Nam nec aurum, ſi haberent, plumbo mutare cum aliquo vellent, etiam ſi omnes eſſent homines applauſuri; nec piſo triticum, nec vinum faece, eaque putrida, nec ſegete, opinor, trabeam; neque corium vellent olere, cum unguenda poſſent. Sed haec eorum ſunt, qui malitiae ſuae & errori blandiuntur, quique cum id, quod verum eſt, fateri nolint, ſe rectam viam nec ſcire nec tenere poſſe, auditoribus iſta ſe gratificari dicunt; quemadmodum ſi hiſtriones cum exiguntur, nec fabulam plene poſſunt abſolvere, id in ſpectatorum gratiam facere ſe dicant. Atqui pro hoc beneficio ab ipſis exibilari & explodi ſpectatoribus eos quis dixerit. Quin & vos, inquiet aliquis, auditorum cauſa. Sed nondum iſta. Verum quid prohibet, quo minus mendici quoque pannis obſiti, domi quidem alias habere ſe ſplendidas veſtes, apud exteros vero diſſimulare dicant? Itaque idem, cujus paulo ante mentionem feci, poeta probos inquit ea, quae pulcra ſunt, foras obvertere. Quocirca ſi quidem de ſermonibus ſuis ut melioribus diſputant, cur eorum ſtudii culpam in vulgus conferunt? Sin peccaſſe ſe confitentur, contra, quam oportebat, faciunt. Id enim potius auditorum cauſa ſpectare debebant, ut aliquid melius dicerent, quam ut iis, quae ſuppetebant, bonis obſcuratis, pejora, eaque ſtudio conquiſita, proferrent. Nec vero in pompam habitu peſſimo prodimus, verum, ſi

1 Norm. ἐφαμιείων. 2 Norm. μόλιβδον. 3 Norm. οὔ. 4 Ita Norm. & Bar. 7. in P. Steph. deeſt. 5 Norm. ἃ θέλουσι. 6 Omnia facitis, ſubaudi; de oratoribus loquitur. *Cant.* 7 Bar. 7. ἡμεῖς. 8 Pindar. Pyth. ζ'. *Cant.* 9 Abeſt a Norm. 10 Norm. αὐτὰς ἦν. 11 Deſunt illa καὶ συνησομένων in Bar. 7. 12 Bar. 7. τὰ χαριστήρια. 13 Norm. & Bar. 7. ἀλλὰ καὶν εἰ.

μήτω εἴη οἴκοθεν, αὐτώμεθα, ἵν' ὡς κάλλιστα ἔχοντες φαινοίμεθα [1] ἱμάτια, τὰ σκεύη, τὰς ἵππους, πᾶν [2] ὅ, τι περ ἂν ἡ πομπὴ δέηται. ὥσθ' ὅταν φῶσι ἐπείσακτα ταῦθ' ἑαυτοῖς εἶ) καὶ πεποιημένα, καὶ τὰ ἀρχαίας ἰδέας ἐχόντες ἀκούειν, ἐρωτᾶν χρὴ, πότερον χείρων ἢ βελτίων. εἰ μὲν γὰρ βελτίονος, πῶς δ' τετύφωνται, [3] εἰ τιὼ οἰκείαν καὶ πλείονος ἀξίαν ἀφέντες, τιὼ φαυλοτέραν ἅμα καὶ μηδὲν ὠφελοῦσαν διώκουσιν. ἀλλὰ μὴν ἔγε χείρονος φήσουσιν, οὐκ ἐγχωρεῖ λέγειν ὡς ἄρα ἑκόντες [4] ὠφίεντο τὸ βέλτιον, ὅγε μήτ' ἐκτήσαντο μήτε εἶδον πώποτε. ἡ γὰρ ὠφελίᾳ ὧν πλημμελοῦσι ἀπολογία τοῦτό [5] γ' ἔστιν, ἀλλ' ὁμολογία, τοῦ καὶ, χείρω τῶν εἰπεῖν εἰ ταῦτ' ἐκωλύθης. ἥδέως δ' ἂν πυθοίμην πρὸς αὐτοὺς, εἰ καὶ πρωθέντας αὐτοὺς ἤτοι νὴ Δία τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ τὰς χεῖρας ἢ καὶ ἄλλο ὁπῶν τοῦ σώματος, ἡδέως ἂν ἰδόντων τῶν ἀκροατῶν, ἑτοίμως ταῦτα ὑπηρετήσουσιν· ἢ τῶν μὲ τοῦ σώματος οὐδὲν ἂν ὠφοίντο εἰς τὴν ἑτέρων ἡδονὴν, τῆς δὲ [6] τῆς ψυχῆς, τὸ βέλτιστον ἀφαιρεθέ- 694
ντες, ὠδεμίαν ζημίαν τίθενται. ἐγὼ μὲν οὖν ὅτ' ἂν ταῦτα ἀκούω [7] λεγόντων, οὐκ ἀπέγνωκα τὸ μὴ καὶ τοὺς χωλοὺς τολμήσειν λέγειν, ὡς ἄρα οὐκ ἄκοντες σὺν ταῦθ' ἥκουσι τύχης, ἀλλ' ἑκόντες [8] τὼ σκέλη ὠρόηχωντο· ἵν' ὡς ἥδιστοι τοῖς ὁρῶσι φαίνοιντο. ἀλλ' ὅστις μὲ [9] ὕστερος, οὐκ οἶδα ἔγωγε, ἴωμεν δ' εἰ βύλῃ καὶ πάλαι, ἀλλὰ τίς ὕστερος δυσχερὴς, ὅστις ἑκὼν αἱρεῖται δυσχεραίνειν; ἢ τίς εἰς τὴν [10] ἑτέρων χάριν αὐτῷ λυμαίνεται); ὅπου γὰρ καὶ τὸ εὖ ποιεῖν διὰ τοῦτο ὁρῶμεν ὠφελιζόμενον, ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ [11] ἀντ' εὖ πείσεσθαι προσδοκᾶν ἐστιν, ἵνα τόγε ὑπὲρ δ' χαρίσασθαι [12] τὸ κακῶς διαθεῖναι τὰ ἑαυτοῦ παντάπασι πᾶς τις ὀκνήσειεν ἄν. ἢ πολλῆς γ' ἂν εἴη τ' ἀλογίας, τὴν μὲ φίλων τοὺς οὐκ ἐθέλοντας ἀντευποιεῖν φαύλους ἡγεῖσθαι, αὐτὸν δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιήσασθαι, ὥστε πρότερον αὐτῷ τὰ [13] χείρισα χρήσασθαι, πρὶν εὖ [14] τί ποιῆσαι τοὺς χρω-

non habemus domi, ab aliis petimus, ut cum pulcerrimis appareamus veſtibus, utenſilibus, equis, & quicquid aliud pompa deſiderat. Quare cum dicunt illi, haec ſibi externa eſſe & conquiſita, veteremque modum ſponte ſe negligere, interrogare eos oportet, utrum pejor is, an melior fuerit. Si melior, omnino vani videntur, qui proprio ac praeſtantiore relicto, pejorem ſimul & alienum ſectentur. Sin pejorem fuiſſe dicent, non utique ſponte ſe id, quod melius erat, reliquiſſe poterunt dicere, quod nunquam nec habuerint, nec cognoverint. Ita enim non errorem excuſant, ſed etiam pejora ſe dicturos fuiſſe, ſi haec non potuiſſent, aperte fatentur. Libenter autem ex ipſis quaeſierim, utrum, ſi ipſos oculis, vel manibus vel alia quavis corporis parte privatos non invite viſuri eſſent auditores, id promte ſint praeſtituri; an, cum nullum corporis membrum ad aliorum libidinem ſint objecturi, optimae animi partis corruptelam in damno non ponant. Equidem cum eos ita loquentes audio, vix dubito, quin & claudi propemodum dicturi ſint, ſe non invitos eam accepiſſe cladem, ſed ultro crura ſibi depoſuiſſe, ut quam jucundiſſimum praeberent ſui ſpectaculum. Quanquam autem non puto quenquam eſſe, qui alios tam perdite amet; tamen ut omnes ejus eſſe demus ingenii, quis tam infelix erit, ut ſponte ſibi conſciſcat infortunium, aut in aliorum gratiam ſeipſum mutilet? Nam cum videamus ea de cauſa beneficiorum collocationem uſurpari, quod inde ſecutura ſperetur beneficiorum relatio; nemo ſane, ut aliis gratificetur, ſeipſum velit male afficere. Alioqui magnum foret ſtultitiae argumentum, ſi quis cum amici ingrati ſoleant vituperari, ipſe tantum praeſtaret, ut ſeipſum prius peſſime tractaret, quam ab aliis beneficium aliquod accepiſſet;

1 Norm. ἱματία. 2 Bar. 7. & Norm. ὅπου πῶς ἂν. 3 Εἰς Bar. 7. 4 Bar. 7. ὠφείναι. 5 Abeſt a Norm. 6 Bar. 7. & Norm. σὺν τῇ ψυχῇ. 7 Norm. τούτων λεγόντων. 8 Norm. τὸ σκέλη. 9 Illa οὕτω —— τὶ deſunt in Bar. 7. 10 Bar. 7. & Norm. ἑτέρᾳ. 11 Norm. una voce ἀντεὐποιεῖσθαι. 12 Bar. 7. & Norm. τῷ κακῶς. 13 Bar. 7. χαιρίσια. 14 Τί deeſt in Bar. 7.

695 μῶμος· ἢ πρὶν εἰ) δῆλον ἦν τινα τ̃ προθυμίας κομεῖται χάριν, [1] αὐτῶν τ̃ ὄντων τὰ βέλτιστα ἀφαιρεῖσθ. ἢ γὰρ δὴ τόγε γ̃ [2] Ζωπύρου ἢ γ̃ Κεφαλλῆνος παράδειγμα ἂν [3] ἔλοιμεν, [4] ὧν ὁ μὲ τ̃ ῥῖνα τ̃ ἑαυτ̃ ἢ τὰ ὦτα λωβησάμενος εἰσῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα· ὁ δὲ, [5] πληγαῖς ἑαυτὸν αἰκισάμενος, [6] κατέδυ Τρώων πόλιν εὐρυάγυιαν· ὁ μὲ Βαβυλῶνα λαβεῖν, ὁ δὲ Τροίαν ἐπιθυμῶν. πρῶτον μὲ γὰρ ἴσα δήπου τὰ ἆθλα, κρατῆσαι πολεμίων, ἢ τὰ ὦτα γαργαλίσαι πινῶν. ἔπειτ' αὐτὸ τἐνδυτίον οὐ τ̃ παραδειγμάτων ἅπαντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μὲ ὕτω σφόδρα καρτερεῖν ἠπίσαντο, ὥστε μηδὲ γ̃ σώματος φείδεσθαι γ̃ ἑαυτ̃, ἀλλὰ τὰς ἐσχάτας ἀλγηδόνας ἢ πόνους ὑπωμόσειν, ὑπὲρ γ̃ μηδὲν τ̃ ἐξ ἀρχῆς ἐγνωσμένων ἐγκαταλιπεῖν, ἅτοι δ' ἐξὸν ἄνευ [7] τραυμάτων καὶ ταλαιπωρείας τιν̀ ὑποθέσιν ἀφαιρεῖσθαι τιν̀ ἑαυτ̃, αἰρῆνται μαλακίζεσθαι, πῶς [8] ἂν δικαίως ὁπῶν ἂν πάθοιεν; ἐγὼ μὲ γὰρ ἃ ἐκεῖνοι σφᾶς αὐτοὺς ἔδρασαν, ταῦτ' εἰκότως [9] ἂν τούτους ὑπὸ τ̃ ἄλλων παθεῖν οἰόμαι, πορνείας ἕνεκα ἢ 696 ὕβρεως τ̃ εἰς τοὺς λόγους. ἢ κομιδῆ γ' ἂν ἐκείνους μιμήσαιντο ὑπὲρ γ̃ τιν̀ τάξιν μὴ λιπεῖν, οἳ νυν̃ ὅτι τ̃ λιπεῖν πάντα ποιοῦσι, ἵνα μὴ λέγω πάσχουσιν. ἔτι τοίνυν Ὀδυσσεὺς μὲ ἢ Ζώπυρος, οὐκ ὄσης ἴσως ἄλλης [10] ἁλώσεως ἀμοιβὰς τ̃ πολεμίων, [11] ὅτων ταῦθ' ὑπέσχησαν· ὅτοι δὲ τί ἢ φήσουσι; πότερ' οὐκ εἰ) τοῖς βελτίστοις ἢ τοῖς ὀρθοτάτοις λόγοις ἄγειν ἢ πείθειν ἀνθρώπους; ἀλλ' αἰσχρὸς ὁ λόγος, ἢ μόνον ψευδής. ἀλλ' ἐξὸν ἐκείνως ἄγειν ὕτω μᾶλλον αἱρεῖσθαι; πολιτὴν ἄρα τ̃ αἰσχύνην [12] προσίθενται. πάλιν δὲ ἀναλάβωμεν. οὐκ ἔσθ' ἕτερον τρόπον ἀνθρώπους ἄγειν, ἢ τοῦτον, δῶμεν γ̃ λόγου χάριν εἰ δοκῖ. ἀκουῶ εἰ [13] μὲν χωρὶς μὲν τὸ βέλτιον, χωρὶς δὲ τὸ ἄγειν, τί δεῖ τὸ [14] βέλτιον προῖεσθαι, εἴπερ κἂν μὴ

set; & priusquam constaret, quodnam esset consecuturus alacritatis suae praemium, optimum quodque sui sibi adimeret. Nec est, quod Zopyri nobis & Cephallenii proferant exemplum, quorum ille naribus & auribus sibi abscissis Babylonem intrarit; hic verberibus a se ipse conscissus *latam Trojae penetrarit in urbem*, cum alter Babylonem, Trojam alter capere vellet. Primum enim non aequalia sunt praemia, hostium potiri, & aures aliquorum titillare. Deinde ipsum in exemplis apparet contrarium. Si enim illi quidem tantae fuerunt patientiae, ut ne corpori quidem suo parcerent, sed maximos dolores & labores pertulerint, ne quid eorum, quae initio decreverant, omitterent; hi vero, cum sine vulneribus ac miseria possint institutum suum exequi, ultro mollescunt; quovis utique digni sunt supplicio. Ego certe eam vim, quam illi sibimetipsis intulerunt, istos ab aliis pati debere dixerim propter eam, quam inter dicendum exercent, nequitiam & libidinem. Alioqui vix illos, ne locum deserant, imitari possint, qui nunc ad eum relinquendum omnia faciant, ac propemodum patiantur. Huc accedit, quod Ulysses quidem & Zopyrus, cum non suppeteret alia fortassis hostium potiundi ratio, ita demum ista sunt aggressi; hi vero quid dicent? Utrum non posse se optimis & rectissimis sermonibus homines movere, & quo volunt, pertrahere? At ista turpis est oratio, non tantum falsa. An sese, cum isto modo movere possint, hoc malle? At ita maximum sibi dedecus conciliant. Sed iterum repetamus. Ponamus igitur verbi gratia, si videtur, non posse homines alio modo, quam isto, moveri. Itaque si quidem sejunctum est id, quod est optimum, a motione, cur id, quod est optimum, relinquamus, cum, etiamsi non

1 Norm. αὐτόν. 2 Herod. in Thalia. *Cant.* 3 Lege ἕλοιεν. *Cant.* & Norm. 4 P. Steph. ὡς. 5 Abest a Norm. 6 Odyss. λ'. v. 244, 249. 7 Ita Norm. Caeteri προαγμάτων. 8 Norm. οὐκ ὁπῶν ἂν πάθοιεν δικαίως· ἐγὼ δὲ ἃ ἐκεῖνοι &c. 9 Abest a Norm. 10 Norm. αὐτοῖς ἁλώσεως. 11 Abest a Norm. qui tamen in notis admonet locum ita esse legendum. 12 P. Steph. προσίθεντας. 13 Abest a Norm. 14 Bar. 7. βέλτιστον.

mo-

ἄγωμεν, τόγε βέλτιον, [1] τοῦτο σκέπτομεν; εἰ δ' ἔστιν ὁμοῦ τότε ἄγειν καὶ τὸ βέλτιον, εἰ μὴ ἐκεῖνο βέλτιον, ἐκείνως ἄγειν ἐξίν· εἰ δ' οὕτω μόνως ἄγειν συμβαίνει, τοῦτο [2] βέλτιον. τί οὖν διαιροῦσι καὶ χωρὶς μὲν τὸ [3] βέλτιον σκέπτονται; χωρὶς δὲ ἃ τοῦ ἄλλων ἕνεκ' ἡμάρτανον; ἐμοὶ [4] μὲν γὰρ ἄντικρυς [5] ὑπωσὶ μαίνειν δοκοῦσι περὶ τοὺς λόγους ὅταν εἰς [6] αὐτὰ 697
καταφεύγωσι. καὶ μὴν ὅπηγε οὔτ' ἀληθῆ λέγουσιν, οὔτ' ἀληθέσι παρόμοια, ἀλλὰ τῷ μέλλοντι [7] καὶ πείσειν ἀνθρώπους, καὶ [8] ὅλως ὑποχειρίους ἕξειν, τιμὴ βελτίστην καὶ [9] ἐρρωμενεστάτην καὶ πάντας ἀδιάφθορον καὶ ἄμεμπτον ἐκ τοῦ δυνατοῦ ἰτέον καὶ παρατρεπτέον, καὶ συχνοῦ λόγου δεῖξαι, καὶ βραχέϊ πάνυ· βραχέος μὲν [10] λέγω, ἀφ' ὃ σφόδρα ὕπνος σαφὴς ἔσ). [11] μακροτέρου δέ, ὅπου μυρίοις ἄντικρυς [12] ἔχοι καὶ τεκμηρίοις καὶ παραδείγμασι δεικνύοι. [13] πρῶτον μὲν εἰ βούλει τὰς τοῦ [14] πολέμων ἀγωνίας [15] σκοπῶμεν. [16] πότερον ἂν, [17] μᾶλλον αὐλοί τε σώζοιντο, καὶ τὰς ἀντιτεταγμένους πρέποιντο καὶ χειροῖντο, πότερον βεβαίοις καὶ ὑγιέσι καὶ στερεοῖς τοῖς ὅπλοις χρώμενοι, ἢ τὸ μὲν ξίφος κατατιτρώσκοντες φέροντες, [18] φλοιοῦ δὲ τὸν θώρακα πεποιημένον, τοῦτ' αὖ δόρυ σύκινον, καὶ κράνος δὲ καὶ ἀσπίδα ὡς ἀπὸ τούτων εἰκάσαι; ἐγὼ [19] γὰρ οἶμαι τοῖς περὶ ταῦτα ἀκείβειαν, καὶ τὸ ἐξαρχῆς τε ἐκ βελτίστων καὶ ὡς βέλτιστα κατεσκευάσθαι καὶ [20] περὶ τὴν μάχην ἀντέχειν εἰς σωτηρίαν ἅμα καὶ δόξαν καὶ νίκην, καὶ πάνθ' ὅσα ταύτης 698
[21] ἄντικρυς τῆς μορίδος [22] θείη, ἀφαφέρειν τοῖς ἔχουσι τὰ χρωμένοις. ῥαγέντων δὲ ἢ κλασθέντων, ἤ τινα ἄλλον σωτηρίαν τρόπον, ἢ καὶ οἴκοθεν εὐθὺς χαύνων καὶ σαπρῶν ὄντων, κληρονομεῖν τὰ σώματα τῆς τύχης, καὶ μηδὲ τοῖς πάνυ γενναίοις [23] ὑπάρχειν εὑρεῖν ὅ, τι [24] χρήσονται· ταῦτά γε καὶ Ὅμηρος μαρτυρεῖ. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τοῦ ἡρώων

moveamus, optime tamen agamus, ſi vero conjunctum eſt id, quod eſt optimum, cum motione; jam ſive illud eſt optimum, illo modo movere licet; ſive hoc duntaxat modo poſſumus movere, hoc eſt optimum. Cur ergo diſtinguunt iſta, & id quod optimum eſt, ab iis, quae aliorum cauſa deliquerunt, ſeparant? Mihi quidem aperte videntur, cum ad iſta confugiunt, inſanire. Quinimo nec vera illos nec veriſimilia dicere, ſed, ei, qui alios & moturus & prorſus in poteſtate ſua ſit habiturus, optima & validiſſima atque omnino incorrupta & maxime irreprehenſa via inſiſtendum eſſe, & multis & paucis verbis oſtendi poſſit; paucis, quod res admodum ſit manifeſta; pluribus, quod infinitis & argumentis & exemplis uti quis poſſet. Ac primum quidem eos, qui in bello decertant, ſi videtur, inſpiciamus. Utrum igitur hi facilius & ipſi ſervari, & hoſtes fugare atque capere poſſint, ſi firmis ac ſolidis utantur armis, an ſi gladium habeant ſtanneum, thoracem ex cortice, haſtam ficulneam, galeamque & ſcutum, quae his reſpondeant? Exiſtimo enim eam, quae in his adhibetur, diligentiam, ut initio ex optimis & quam optime apparentur, etiam in proelio ad ſalutem pariter & gloriam ac victoriam conducere; atque adeo quaecunque ad hoc genus pertinent, magni eorum, qui iis utuntur, intereſſe. Quod autem iiſdem fractis vel ruptis, aut alio quovis modo contuſis, vel etiam infirmis ac putridis domo allatis, ipſa ſuccedant in fortunam corpora, atque etiam fortiſſimi quique reddantur conſilii inopes; id Homerus quoque teſtatur. Apud illum etiam he-

1 Bar. 7. τοῦτο. 2 Bar. 7. τὸ βέλτιον. 3 Bar. 7. βέλτιστον. 4 Non agnoſcit. Norm. 5 Norm. ὅτω. 6 Bar. 7. & Norm. ταῦτα. 7 Abeſt a Norm. 8 Bar. 7 ὅλως. 9 Τὴν ἐρρωμενεστάτην. 10 Forte λόγου. Norm. 11 Bar. 7. μακρότερον. 12 Καὶ τεκμηρίοις ἔχοι. Norm. 13 Norm. τὸ πρῶτον. 14 Bar. 7. πολεμίων. 15 P. Steph. σκοπῶμεν. 16 Bar. 7. & Norm. ποτέρως. 17 Norm. αὐτὰ μᾶλλον. 18 Bar. 7. φλοιῷ —— πεποιημένῳ. 19 Bar. 7. & Norm. μὲν γὰρ. 20 Bar. 7. & Norm. παρὰ. 21 Deeſt in Norm. Bar. 7. ἄντικρυς τῆς. 22 Forte εἴη. Norm. 23 Norm. εὑρεῖν ὑπάρχειν. 24 Bar. 7. χρήσωνται.

roes,

οἷς ἂν τὰ τῆς αἰχμῆς ἀνακοπῇ, οὐκ ἐθέλουσιν ἴσασθ, πολὺ δὲ ἔπι μᾶλλον ἐπειδὰν ὅλως καταίξωσι τὰ δόρατα· ἀλλ' ἀπέρχονται καταλιπόντες τὴν μάχην, οἰσόμενοι τροπαῖα. πάλιν αὐτὴν [1] εἰ βούλῃ τὴν μάχην [2] πότερον ἄμεινον ποιοῦνται, τὴν τάξιν φυλάττοντες καὶ συνεχόμενοι, καὶ ἀλλήλοις τὰ ὡς δυνατὸν μάλιστα αἰδούμενοι, καὶ τοῖς παραγγέλμασιν ἐμμένοντες· ἢ τούτων μὲν ἁπάντων ὑπερειδόντες, τῶδ' αὐτῷ ὡδὶ χρῆμα δεχοῦτο γλυκέως εἰς ἡπηθέντες, τὰς δὲ ἀσπίδας ὁμοῦ [3] τῇ σάλπιγγι ῥίψαντες, νόμον δὲ καὶ τάξιν καὶ κόσμον ὥσπερ ὕθλον τινὰ καὶ φλυαρίαν κείναντες. Ὅμηρος [4] μὲν γὰρ [5] οὐδὲ λέγειν ἐᾷ τῶν ἀμάχων οὐδὲν τὸν ὀρθῶς προσέχοντα μάχῃ. ὃ καὶ θαυμάζω, εἰ πολεμοῦσι μὲν αἰσχύνη λέγειν ἃ μὴ καλόν, λέγουσι δ' [6] ἄγ' αἰσχύνη λέγειν τὸ χεῖρον. φέρε δὴ καὶ τοὺς ὑπὲρ τῶν προκειμένων ἀγώνων σκεψώμεθα, οἷς τὸν Δωριέα τὸν Ῥόδιον, καὶ Γλαῦκον τὸν Καρύστιον, καὶ Μίλωνα δὴ καὶ Πολυδάμανθα, καὶ πάντας ὧν εἰκόνες χαλκαῖ, πότερον θρυπτομένους καὶ παρεσινουμένους, καὶ [7] ταυτὶ ταῖς ὀρχηστρίσι τρεφομένους ἐστεφάνουν, ἢ τῷ Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ τὸν ἀγῶνα [8] κοσμοῦντας, ἢ καρτερίαν θαυμαστήν τινα καὶ ῥώμην ὁμοῦ [9] ψυχῆς καὶ σώματος [10] ἐπιδεικνυμένους, [11] τὰς μεγίστας καὶ βεβαιοτάτας ἡδονὰς αὐτοῖς τοῖς ἔχουσι [12] καὶ τοῖς [13] συνιδοῦσι. πρὸς Διός, ἵπποι δὲ ἄριστοι καὶ θαυμασιώταται, καὶ [14] μάλιστα καθ' ἡδονὴν τοῖς θεωμένοις, ἆρ' οὐχ οἵπερ ὡς ἐρρωμενέστατα καὶ ἀδρακέστατα καὶ μηδὲν ἔξω τοῦ δρόμου βάντες [15] ἀπήνυσαν, παντάπασι [16] τὴν οἰκείαν ἀρετὴν σώζοντες; καὶ φύσει ταὐτὸν ἄριστόν τε καὶ ἥδιστον εἰς τὴν [17] ἑαυτοῦ χρείαν. [18] ἐπεί τοι καὶ τὰ τῶν σωμάτων κάλλη τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· ἐάν τε Γανυμήδην εἴπῃς ἐάν τε Πέλοπα, ἐάν τε ὁντινοῦν, ἅμα τῇ λήξει τῆς τύχης καὶ τὰς ὁρώσας ἐφέλκεται· καὶ πάνυ γ' εἰκότως. δεῖ

roes, quibus retusa fuerit cuspis, ac magis etiam, quibus hasta confracta; nolint in proelio perseverare, sed eo relicto discedunt, validiores allaturi. Nunc ipsum quoque consideremus proelium, utrum id melius obeant, si locum servent & simul consistant, ac se mutuo quam maxime revereantur, & mandatis obtemperent; an si his omnibus neglectis, & praesente capti voluptate, clypeos mox ad tubae sonitum abjiciant, legemque & ordinem ac disciplinam pro nugis habeant. Nam Homerus quidem vix turpe quicquam dicere permittit eos, qui proelium rite gerunt. Unde & mirari subit, cum proeliantibus dedecori sit turpiter loqui, si in dicentibus idem non obtineat. Age vero, eos quoque, qui in coronariis excelluerunt certaminibus, inspiciamus, ut Dorieum Rhodium, Glaucum Caryſtium, Milonem, Polydamantem, caeteros, quorum aeneae extant imagines. Utrum igitur hi in deliciis & lascivia cum saltatriculis versantes coronati sunt, an cum ludos Jovis Olympii exornassent, ac mirabilem quandam animi simul & corporis fortitudinem maxima cum sua & spectatorum voluptate exhibuissent. Quid? Equi nonne ii sunt optimi ac praestantissimi, & maximae spectantibus voluptati, qui validissime ac potentissime intra orbitam progrediuntur, ubique propriam servantes virtutem? Quin & natura sic est comparatum, ut idem sit & optimum & ad usum sui jucundissimum. Nam & corporum formae eodem sese habent modo: Itaque sive Ganymedem dixeris, sive Pelopem, sive quemvis alium; is praeter fortunae sortem etiam spectatores allicit: ac merito quidem. Ut

1 Illa εἰ βάλει non agnoscit Norm. 2 Bar. 7. πότερον. 3 Bar. 7. τῇ ποδὸς τῇ σάλπιγγι. 4 Desunt illa μὲν γὰρ in Norm. 5 Οὐδὲν Bar. 7. 6 P. Steph. non agnoscit. 7 Bar. 7. ταῦτα — τοῖς — οἱ τρ. Legit etiam οἱ Normannus. 8 Bar. 7. & Norm. κοσμοῦντες. 9 Bar. 7. & Norm. ψυχῆς τε. 10 Norm. περιχαιρόμενος. 11 Bar. 7. ἃ τοῖς. 12 Bar. 7. καὶ αὐτοῖς. 13 Bar. 7. & Norm. συνειδόσι ποθεινοῖ. 14 Norm. μάλιστα δή. 15 Norm. ἐπήνυσαν. 16 Bar. 7. τὴν ἰδίαν — φύσιν — 17 Bar. 7. ἑαυτῶν & sec. manu ἑαυτῦ. 18 Bar. 7. ἔπειτα καὶ.

est

γὰρ οἶμαι [1] καλλὴ μὲ χάειν τῆ), χάειτος δὲ ἔρωτα ὀξηρτῆθαι. ὅτῳ γὰρ ἄντις χαίρει, τῦτ' ἀνάγκη ποθεῖν. διὸ τῶν μὲ αἰσχρῶν ὕφασι ἔρωτα τῆ), τ̃ δὲ καλῶν [2] καὶ θεοῖς τῆ) ποιηταὶ λέγουσι. ὅπω τοίνυν ἡ τὸ τῶν λόγων κάλλος μὴ τῆς ἁπάσης φύσεως ἡ τῦτ' ἔχῃ κηλεῖν τὺς ἀκούοντας. ὥσ' ὐχ ὑπὲρ ὅ πείθειν τὰ χείρω δεῖ λέγειν· ἀλλὰ πειρατέον [3] τὰ κάλλιστα λέγειν, ἵν' ὡς πλείστους ἄγωμεν. ὥσπερ γὰ τ̃ ἐπῳδῶν αἱ κρᾶτίσαι μάλιστα ἄγειν πεφύκασι, ὕτως οἱ κρᾶτίστοι τ̃ λόγων μάλιστα πείθειν πεφύκασι. τὸ δὲ ταῖς διαφθοραῖς ταύταις νομίζειν ἐνεῖναί τι χρηστὸν ἢ κεχαρισμένον, πολλαπλήσιόν ἐστιν, ὥσπερ [4] εἰ ἡ τοῖς σώμασιν, τὺς μὲ φθορὴ κάμνοντας ἡ τὺς ὑδερικῶντας, ἡ τὺς ἀλφοῖς ἢ λέπρᾳ ποικίλυς, τύτυς μὲ ὡς ἥδιστα κατεσκυᾶσθαι φάσκοιμεν, ἡ πολλὺς ὀπτυμητὰς ἔχειν, οἷς ὑδ' ἀπαντῆσαι πρῶτον ὑδ' ἂν εἷς δέξαιτο· τὺς δ' ὁμῶ [5] καὶ τῷ τῆς ὑγιείας [6] ἀγαθῷ τετιμημένυς, ἡ πολὺς ἕξαλα 701
κάλλους ἐλλιπακότας, ἔλαττον ἔχειν τύτων πεπόμθαμεν. ἄνω μέντ' ἂν [7] ποταμῶν ὕτω γε πηγαὶ ῥέοιεν. μὴ τοίνυν ὅπ ἐν τοῖς σώμασιν, ἀλλ' ἐν τοῖς πλάσμασι ἡ τοῖς ἀγάλμασι ποῖ' ἄττα μάλιστα χειρωθῆται τὺς ἐντυγχάνοντας; ἆρ' ὑ τὰ κάλλιστα ἡ μεγαλοπρεπέστατα, καὶ πολὺς [8] ἕξαλον ἥκοντα τῆς [9] εἰς ταῦτ' ἀκριβείας; ὁ Ζεὺς ὁ Ὀλύμπιος, ἡ Ἀθηναίην Ἀθηνᾶ, λέγω τῦτο μὲ τ̃ Ἐλευθερίνην, τῦτο δ' εἰ βάλῃ τ̃ χαλκῆν, ἡ νὴ Δία γε εἰ βάλῃ τ̃ Λημνίαν. ἅπαντα ταῦτα ὑπερβολὴν μὲ ἀρετῆς τῷ δημιργῷ· τοῖς δὲ θεαταῖς ἡδονῆς ἔχῃ. ταὐτὸ δὲ τῦτο ἡ πρὸ τ̃ Ἀπελλῆ φαίης ἂν [10] τῆ) γραμμάτων· καὶν εἴπινα ἄλλον [11] θέλῃς θαυμάζειν, ἡ γραμμὴ σωθεῖσα τὸ πᾶν ἔσωσε. [12] ἐν ναοῖς δ' αὖ τὺς ποίυς ἡ πίνας μάλιστα [13] ὁρῶντες χαίρομεν ἡ ἐκπλησσόμθα ἡ ἀπαλλαττόμθα ὡς [14] ἡδύταλα πάντων; ἆρ' ὐχ οἵπινες

enim pulcritudini ineſt gratia, ita e gratia ſequitur amor. Quod enim alicui gratum eſt, id eum eſt neceſſe deſiderare. Quo fit, ut quemadmodum res turpes amari negant, ita pulcras a diis quoque appeti poetae tradant. Eodem igitur modo & orationum pulcritudo praeter reliquam naturam id quoque habet, ut auditores demulceat. Quocirca nihil eſt opus, ut perſuadeamus, pejora dicere, ſed optima dicere conandum eſt, ut moveamus quam plurimos. Etenim ſicut incantationes optimae ſolent eſſe efficaciſſimae, ſic orationes optimae plurimum ad perſuadendum valent. Quod autem iſtis corruptelis aliquid boni vel gratiae tribuimus, perinde facimus, ac ſi de corporibus ea, quae tabe vel aqua intercute laborarent, & vitiligine vel lepra variata eſſent, pulcerrima judicaremus, & a multis appeti, quibus interim nemo vel occurrere velit; quae vero ſimul cum ſanitate, ſuprema pollerent pulcritudine, minoris faceremus. Surſum quidem hac ratione laberentur fontes. Verum non in corporibus tantum, ſed in ſtatuis ac ſignis quaenam nos capiunt maxime? Nonne quae pulcerrima ſunt ac magnificentiſſima, & exactiſſime ſunt effecta? Ut Jupiter Olympius, Minerva quae eſt Athenis, ſive eburneam, ſive aeream, ſive etiam Lemniam velis. Iſta enim omnia ut ſummam artificis artem indicant, ita maximam ſpectatoribus voluptatem adferunt. Idem de Apellis quoque pictura poſſis dicere; ac ſi quem velis alium extollere, linea obſervata totum abſolvit opus. Jam templa quaenam maxima cum voluptate & admiratione ſuſpicimus, ac jucundiſſime affecti egredimur? Nonne quae

1 Bar. 7. καλλὴ. 2 Bar. 7. καὶν θεοῖς. 3 Bar. 7. ὡς. 4 Bar. 7. ἂν εἰ καν. Norm. ἂν εἰ καὶ. 5 Καὶ illud non agnoſcit Bar. 7. 6 Vulg. ἀγαθῷ ἡ πρὸς ἕκαστα καλλιστα πεπιμημένυς· locum ex MS. reſtituit Canterus, in Syntagm. &c. pag. 58. 7 Sic Bar. 7. & Norm. Deeſt in edit. Flor. & P. Steph. 8 Bar. 7. τάχατον. Norm. πρὸς τάχατον. 9 Norm. πρὸς. 10 Bar. 7. & Norm. οἶμαι. 11 Bar. 7. θέλεις. Norm. ἐθέλῃς. 12 Bar. 7. εἶτ' ναῶς δ' αὖτύς. Norm. εἶτ' ναὸς δ' αὖ τύς. 13 Bar. 7. ὁρῶντες π. 14 Bar. 7. ἀνδίστατα.

maxima

μάλιστοι καὶ [1] σεμνότητα ϗ ἅμα τῆς ἁρμονίας ὀπιπλεῖστον [2] ἔχοντες; ναῦς δὲ τίς αἱρετὴ καὶ
702 πλείστην ἔχουσα τοῖς ὀπιβάταις εὐθυμίαν τε ϗ ἡδονήν; πότερον ἡ διεφθαρμένη καὶ [3] διερ-
ρωγῦα καὶ ὑπὸ τ ἀντλίας δυομένη κάτω, ἢ πολὺ τὐιδυπίον, ἥτις ὡς ἀκριβέστατα καὶ
γεγανώτατα ἔχῃ, καὶ πέρρωθεν ἥσκηται ὀπιθεῖν τοῖς κύμασι; εἶτα ὀπὶ μὲν τῶν ἄλλων
ὅπως ἕκαστον τὸν αὐτῦ λόγον σῶζον, ὡς πλείστοις ἄγῃ καὶ πείθει, ὀπὶ δ' αὐτῶν τῶν [4] λό-
γων, πῶς ὦ θεὸς θεῶν [5] φήσομεν; καὶ μὴν εἰ μὴ ἄλλό τι χάριν [6] ὁ λόγος εὑρέθη μὴ ἵν'
πείθειν, ἴσως ἄντις ἀμφισβήτησις ἦν. ὅτε δ' ὅτιν εὔδηλον, ὡς ἐφ' ἓν τῦτο [7] ἅπασι ἡ τ λο-
γικῆς δυνάμεως ἕξις ὥρμηται, δυοῖν ἀνάγκη δήπου θάτερον, ἢ μὴ ὀρθῶς ἔχειν μηδ' ἱκα-
νῶς τὸν λόγον, ἢ ὁμοῦ βέλτιόν τε εἶ) καὶ κράτειν τ ἀκουόντων. ὥσ' οὐδὲν δεῖ διαφθεί-
ρειν αὐτὸν ὑπὲρ τῦ κρατεῖν. ἀλλ' ὥσπερ τὰ μηχανήματα αἴρειν πέφυκε, κἂν μηδεὶς
εἰσῇ τῶν ὀχλικῶν ὃς [8] ὅτι καὶ ὅπως σωτεθῇ, [9] ὕτω λόγος εὖ σωτεθεὶς τὸ αὐτῦ δρᾷ,
κἂν τοῖς ἀπειροτάτοις ἐντύχῃ. θαυμάζω δὲ, [10] εἰ οἶνον, [11] καὶ σῖτον, ϗ ἔλαιον, καὶ μέλι,
703 καὶ κρέα, καὶ τραγήματα, καὶ γάλα, ϗ [12] χείματα, καὶ ὕδωρ, ϗ ξύλα, καὶ λίθους, οὐδ'
ἂν εἰς ἡδίω φήσειε τὰ διεφθαρμένα τῶν ἀδιαφθόρων, [13] λόγους δὲ τοὺς ὡς καθαρώτατα ϗ
εἰλικρινέστατα ἔχοντας, ἀπολεσθέντος εἶ) τῶν διεφθαρμένων. ὅδ' ἂν εἰς ταῦτα φήσειε. καὶ
ταῦθ' ὅπ ὁ τῦ Θεοδόξου λέγεται χάριν, ἀλλ' ἀμήχανον ἄλλως ἔχειν αὐτά, κατηγο-
ρεῖ. τίς ἄρα ϗ ἐπῶν ποιητής; Ομηρος. τίς δ' ὡς [14] πλεῖστον ἀνθρώποις ἀρέσκῃ, καὶ τῷ
μάλιστα χάριν ἔχουσι; ἢ τῦτό γε καὶ αὐτὸς ὑπὲρ αὑτῦ προεῖδετο. [15] Δηλεγόμενος γὰ τῆς
Δηλιάσι, καὶ καταλύων τὸ προοίμιον, εἴπερ ἔρωιθ' ὑμᾶς φησὶν ὦ κοῦραι, τίς δ' [16] ὑμῶν
ἀνὴρ ἥδιστος ἀοιδῶν ἐνθάδε [17] πωλεῖται, ϗ τέῳ τέρπεσθε μάλιστα, ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι

maxima ſunt & auguſtiſſima, & proportionis habent plurimum? Navis porro quaenam eſt expetenda, & maximam vectoribus voluptatem parit? Utrum quae corrupta eſt & confracta, praeque ſentina ſubſidit; an potius quae accuratiſſima eſt & firmiſſima, ac jam pridem fluctus conſuevit ſulcare? Quod ſi in reliquis unumquodque, cum ratione ſua conſtat, plurimos movet ac delectat; quid de ipſis, obſecro, cenſendum eſt orationibus? Atqui ſi quidem ad aliud quid, quam ad perſuadendum, inventa eſſet oratio, haberet fortaſſe res dubitationem aliquam. Cum autem ad hoc unum oratoriam ſpectare facultatem ſit notiſſimum, alterutrum neceſſario ſequitur, ut vel minus recta & ſufficiens ſit oratio, vel ſimul & optima ſit & auditoribus perſuadeat. Quo fit, ut eam perſuaſionis gratia non ſit opus corrumpere. Verum ut machinae ſolent efficaces eſſe, etiamſi nullus ex inimicis earum compoſitionem intelligat; ita oratio recte conſtituta munere ſuo fungitur, quamvis in imperitiſſimos incidat. Nec poſſum non mirari, cum vinum, frumentum, oleum, mel, carnem, bellaria, lac, unguenta, aquam, ligna, lapides, nemo corrupta dixerit integris eſſe ſuaviora; ſi quis orationes puriſſimas & ſinceriſſimas corruptis inſuaviores judicet. Minime vero. Atque haec quidem non admirationis excitandae gratia dici, ſed aliter ſe habere non poſſe, res ipſa clamat. Quis enim optimus poeta, quique hominibus maxime placeat ac jucundus ſit? An hoc etiam ipſe de ſe praevidit? Etenim Deliades alloquens in fine prooemii, ſi quis, ita vos interroget, *Quis vobis multum carus, narrate, puellae, Jucunduſque poeta locis verſatur in iſtis? Tum vos huic veſtrum reſponſum*

1 Bar. 7. & Norm. σεμνότητι. 2 Bar. 7. & Norm ἥκιστις. 3 Bar. 7. & Norm. ἐῤῥωγῦα. 4 Alluditur Graece ad homonymiam vocabuli λόγος. *Cant.* 5 Bar. 7. & Norm. φήσομεν. 6 ὁ illud abeſt a Bar. 7. 7 Bar. 7. & Norm ἅπασι. 8 Bar. 7. ὅταν. 9 Bar. 7. αὐτὸ. 10 Norm. εἰ σῖτον, ϗ οἶνον. 11 Bar. 7. μὲν καὶ. 12 Χρήματα Junt. Bar. 7. Norm. 13 Bar. 7. λόγους. 14 Πλείστοις ἀνθρώποις. 15 Homer. in hymno Apollinis. *Cant.* 16 Norm. ἀνὴρ ὑμῖν. 17 Bar. 7. πολεῖται.

[1] ὑποκρίναθε ἀφ' ὑμῶν, τυφλὸς ἀνὴρ, οἰκῇ δὲ Χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσσῃ. πάλιν εἰς τραγῳδίαν τίνες ἐνδοξότατοι, καὶ πᾶσιν ὡς ἔπος εἰπεῖν τοῖς κριταῖς νικῶντες; οἶμαι μὲ οἱ βέλτιστοι, Σοφοκλῆς, Αἰσχύλος, Εὐριπίδης. [2] μὴ γάρ τις τούτων μάλιστα, ἀλλ' ὅπου γε ὑπὲρ πάντας ὅτοι τοὺς ἄλλους. ῥητόρων δὲ τίς ἐστιν εἰς ἡμᾶς τὸν [3] γνωριμώτατος καὶ θαυμαστότατος καὶ μέγιστον ὄνομα ἔχων 704
ἐν τοῖς πολλοῖς; ὁ πλεῖστον ὑπερέχων τῷ καλῷ τῷ σεμνῷ τοὺς [4] λόγους. πάντες ὧν μέγιστα ὀνόματα ὑπὸ [5] τοῖς ἑαυτῶν, ἀντὶ μαρτύρων εἰσί μοι. νὴ Δί', εἴποι τις ἄν, ἀλλ' ἠκολούθησε οἱ πολλοὶ τῇ δόξῃ τῶν ὀλίγων καὶ [6] ἀκριβῶς [7] ἐξαρχῆς τὰς ψήφους ἐνεγκόντων; ἃ διαφέρομαι. ἀλλ' ἦν τοῦτό [8] γ' εὔδηλον ὅτι καὶν τοῖς ὀλίγοις καὶν τοῖς πολλοῖς εὐδοκιμεῖν ἀνάγκη τὰ βέλτιω, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ σοφώτερα. ἔτι δ' εἰ τοσοῦτόν ἐστι τὸ κράτος τῶν ἀκριβεστάτων, ὥστε καὶ ἑτέρους εὐδοκιμεῖν, ἅτοί εἰσιν οἱ παρασκευάζοντες ἀφ' ὧν ἂν κρίνωσιν, πῶς ἂν πανταχῇ τὸ ἀκριβὲς ἰσχυρόν; ἢ τί δεῖ τοὺς ἀκριβεστάτους θεραπεύειν, ἀφέντα [9] τὸ [10] πολλοῖς ἀρέσκειν ζητεῖν, οἳ τῶν ἀκριβεστάτων εἰσὶν, ἢ χ ἑαυτῶν; ἐκείνως μὲ γὰρ ὑπ' ἀμφοτέρων κριθησόμθα καὶ θαυμασθησόμθα, ἅτω δὲ ὑπ' ἀμφοτέρων σχεδὸν εἰσῴ μηδὲν ἰσχυρὸν ὄντι τῶν πολλῶν. ἀλλ' ἐγὼ τί φημι; καὶ τοῖς ἀρίστοις ἕπεσθαι τοὺς πολλούς, καὶ καθ' αὑτοὺς εὐθὺς μοίρᾳ τινὶ θείᾳ τὰ κράτιστα θαυμάζειν. καὶ γὰρ ἂν εἴη παράγελοιον, εἰ δ' ἑτέρων μὲ ἀκριβῶν ἴσασι τοὺς ἀκριβεῖς, [11] αὐτοὺς δ' 705
ἀγνοοῦσι· καὶ τοὺς μὲ κρίνοντας [12] τὰ αὐτῶν ἀντικείμενα αὐτοὶ βελτίους ἑαυτῶν εἶ), τοὺς δ' ἐξ ἀρχῆς τὰ κράτιστα δεικνύντας, καὶ θαυμάσον), οἳ μὴ τὸ ὀπισήμενος καὶ τὸ δύναμιν ἔχον πείθειν [13] ὡς. πανταχοῦ, κέκτηνται). [14] ἁδεὶς ὅστις ἂν φήσοι ταῦθ' ὕπως ἔχειν. καί τοι καὶν εἰ μὴ συναμφοτέρους ἄγειν ἐξῆν, τόγε τῶν βελτίστων μέρος αἱρετώτερον οἶμαι τοῖς εἰς [15] βελτίους ἀξιοῦσι τελεῖν· ὅτι δ' ἐστὶν

ita reddite cunctae; Caecus homo eſt, Chius cui ſedes aſpera praebet. Jam vero tragici quinam ſunt celeberrimi, quique omnes, ut ita dicam, ferant calculos? Optimi, opinor, Sophocles, Aeſchylus, Euripides. Nec enim quis horum maxime, diſputo, ſed hos aliis omnibus praeſtare. Oratorum vero, qui hactenus extiterunt, quis eſt celeberrimus, & maxime admirandus, ac maximi apud vulgus nominis? Qui in dicendo plurimum excellit. Qua de re omnes ii, quotquot praeclarum apud ſuos nomen ſibi pepercerunt, mihi teſtes ſunt. Verum, inquiet aliquis, plurimi paucorum judicium, quique perfecte primum judicarant, ſunt ſecuti. Nihil refert. At hoc certe liquido apparet, & paucis & plurimis neceſſario placere meliora, eoque magis, quo perfectiora fuerint. Deinde ſi tanta eſt hominum perfectiſſimorum vis, ut aliis quoque judicio ſuo favorem concilient; cur non ubique valet id, quod eſt perfectum? Aut cur omiſſo perfectiſſimorum ſtudio, plurimis conamur placere, qui non ſui ſint, ſed horum? Nam iſto quidem modo ab utriſque judicabimur & praedicabimur, hoc vero a neutris propemodum, quandoquidem nulla vulgi eſt autoritas. Ego vero quid aio? Et optimorum judicium ſequi plurimos, & per ſeſe mox fato quodam, quae praeſtantiſſima ſunt, admirari. Admodum enim ridiculum foret, ſi quos ex aliorum perfectorum judicio perfectos cognoviſſent, ipſos ignorarent; & cum eos qui de illis judicaſſent, ſibi praeſtare ipſi cenſuiſſent, illos etiam, qui primum optime dixerant, quique praeter ſcientiam perſuadere quibuſvis etiam poterant, non admirarentur. Nemo id negabit. Quid quod etiam ſi non poſſent utrique ſimul moveri, melior tamen pars erat iis praeferenda, qui ſe caeteris meliores haberi volunt. Cum vero liceat

1 Ita ex Homero Canterus. Bar. 7. ὑποκείναθε ἀφ' ἡμῶν. Vulg. ὑποκείναζ. τυφλὸς — 2 Norm. μὴ γὰρ μή τις. & in marg. forte μὴ πῆς. 3 Norm. γνωριμώτατ⊙. 4 Bar. 7. λόγους πάντας· ὧν. 5 Lege τῶν. *Cant.* 6 Bar. 7. ἀκριβῶν. 7 Norm. τὰς ψήφους συνεγκόντων ἐξαρχῆς. 8 Abeſt a Norm. 9 Malim πῆς. Norm. 10 Bar. 7. πολλοὺς. 11 Norm. αὐτοί. 12 Abeſt illud τὰ a Bar. 7. Norm. αὐτοὺς. 13 Οὓς ἂν Junt. Bar. 7. & Norm. ὅπου. 14 Norm. ἀδεὶς ἴσῳ. 15 Bar. 7. βελτίους.

vel

[1] ἢ ἐξ ἀρχῆς ἡ τάτας καὶ ἐκείνους χειροῦσθαι ἢ δι' ἐκείνων ἡ τάτας αἱρεῖν, παντα χῆ νικᾷ τὰ βέλτιστα. μάρτυρας δὲ καὶ τάτων ἔχομεν [2] ποιητάς, οἳ τοὺς ἀείστους ἡ ἀσφαλεστάτους τῶ ῥητόρων μάλιστα ζηλῶσθαί φασι καὶ μαχαιρίζεσθαι πρὸς τοῖς πλήθεσι. καὶ τί δεῖ τὰς παλαιὰς καταλέγειν ἢ ποιητὰς ἢ ῥήτορας; ἀλλ' ἡμῖν τουτονὶ, θεὸς δ' εὐμενὴς πρόπεμπι τὸν λόγον, τίνες πω μείζους θορύβους ἐν συλλόγοις ἐκίνησε; ἢ τίς μᾶλλον σιὼ θεοῖς εἰπεῖν, (τοῦτο γὰρ ἔμοιγε ἡγεῖσθω πάσης παῤῥησίας) ἀμφοτέρων ἥψατο τῶν ἐθνῶν, λέγω καὶ τῶν δεξιῶν, καὶ τοῦτ' ἃς πολλὰς ὀνομάζομεν, οἵγε ἡ μηδενὸς αὐτὰς [3] ἐπαναγκάζοντος νόμου, διόμοτοι τιμὴ ψῆφον φέρουσιν. ἐῶ ταῦτα, [4] ἀλλ' ἃ νυνὶ φθέγξεσθε ὑπὲρ τούτοις ὁρᾶτε δήπουθεν. ἔστιν [5] οὖν ὅ, τι [6] πώποτε πρὸς χάριν ἡμεῖς εἴπομεν τῶν ἀκροατῶν; οὐδὲ γρῦ. καίτοι πολλὰ καὶ παντοῖα. μόνοι γὰρ τῶν πώποτε ἀψαμένων λόγων εὐχόμεθα, ὥσπερ μετεωρόσκοπον εἰπεῖν, ὁπόσα ὑπὲρ καὶ νομίζεται πρὸς λόγοις ἀγαθὰ εἰς μίαν δυνάμιν [7] κατακλείσαντες δεικνύναι μὴ ὑποβολῆς. ὕτως ἐγώ. καὶ ὑπὲρ ὁτουοῦν [8] ἂν φαίην χαρίζεσθαι, καὶ οὐδὲν ὅτι ἡ χαρίζεσθαι, ἀνθ' ὧν εἰκότως τὰ προσήκοντα χαρίζομαι. εἶτ' ἐγὼ τετυφωμένος ὑπὲρ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν αὐτὸς ἐμαυτῷ λόγων, ὡς οὐκ ἀμοιβὴ τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν προσήνεται, συγχωρῶ τοῖς φλυάροις τούτοις καταψεύδεσθαι τῶν πολλῶν, ὅτι τούτων ἕνεκα ἀμαθαίνουσιν; οὐχ ἕως γ' ἂν, ἐμαυτὸν ὑπάρχω γιγνώσκων. εἰ δέ τινες [9] αὖ φάσκοντες βέλτιον 707 ἢ κατὰ τούτους προῃρῆσθαι μὴ τυγχάνουσι τῶν πολλῶν, ἀλλ' [10] ἀποδέουσιν ἴσως πού τινα ἰδεῖν τιμὴ φλόγα, [11] οὐδὲν τοῦτό γ' ὑπὲρ κατὰ τῶν σεμνοτέρων λόγων ἢ ὅλως χρειτόνων. ἀπειρία γὰρ τῶν μείζων αὐτὸ πάσχουσι, ὥστε γνώμην ἰχθυῖ ὥστε κόσμον [12] περιχόμενοι πρὸς τοὺς λόγους. εἰ δ' ἦσαν τέλειοι τὴν Μουσικὴν, [13] καὶ ὁ τῆς Ορφέως λέγεται πρόσεινας κἂν τούτοις

vel ſimul & his & illis, vel per hos etiam illis perſuadere; utroque modo ea, quae ſunt optima, ſuperant. Habemus autem & hic teſtes poetas, qui praeſtantiſſimos & firmiſſimos oratores maximae eſſe vulgo admirationi tradunt. Quid autem antiquos vel poetas vel oratores recenſemus? Nobis vero (propitius autem deducat ſermonem Deus) quis adhuc majores in concionibus excitavit plauſus? Aut quis, quod pace deorum dixerim (id enim a me in omni liberiore oratione praefatum volo) utrique generi magis placuit, tam elegantium, quam eorum, quos vulgi nomine complectimur, quique etiam nulla cogente lege, jurati ſententiam ferunt? Et alia nunc quidem inſuper addere ſuperſedeo, cum ſit res vobis perſpecta. Num quid igitur unquam in auditorum gratiam diximus? Ne gry quidem. Atqui multa diximus & varia. Soli enim ex iis, qui unquam ad dicendum ſe contulerunt, profitemur nos, quod parciſſime dictum ſit, quotquot ſunt & putantur orationis virtutes, in unam facultatem concluſas egregie uſurpaſſe. Ita ego nec quicquam omnino gratificari me dixero, & nihil non gratificari, quatenus ea, quae ſunt honeſta, jure gratificor. An igitur ego, cum & in rebus ipſis & in meis ipſius orationibus obſervaverim, nunquam gratis optima quaeque dici, nugones iſtos de vulgo mentiri, quod ejus cauſa inſaniant, permittam? Non equidem, donec meipſum cognovero. Sin aliqui, cum quid ipſorum captu majus excogitaſſe ſe dixerint, vulgo non probantur, ſed antequam ignis cuiquam appareat, extinguuntur, id praeſtantioribus ac gravioribus orationibus nihil detrahit. Penuria enim rerum maximarum hoc illis accidit, cum nec ſenſuum ſatis nec ornatus in dicendo adhibuerint. Quod ſi Muſicam perfecte noſſent, & quod Orpheo quondam, idem & ipſis ineſſet;

1 Ἡ illud deeſt in Bar. 7. & Norm. 2 Homerum Odyſſ. θ'. & Heſiod. Theogon. *Cant.* 3 P. Steph. ἐπαναγκάζοντα. 4 Ita Norm. & Bar. 7. Vulg. ἀλλὰ νυνὶ φθέγξασθε. 5 Οὖν abeſt a Bar. 7. 6 Norm. πρὸς χάριν ἡμεῖς πώποτε. 7 Norm. κατακλείσαντες. 8 Bar. 7. & Norm. φαίην ἂν. 9 Bar. 7. φάσκοντες αὖ. 10 P. Steph. ἀποδέουσιν. 11 Norm. οὐδὲ τοῦτ' ἴσως. 12 Bar. 7. περιχόμενοι. 13 Abeſt a Bar. 7. & Norm.

προσῆν, πάντας ἂν ἦγον. νυνὶ δ' ἐκείνῳ μὲ καὶ τὰ ξύλα καὶ τὺς λίθους ἄγειν προσήκει ὁ μῦθος δι' [1] ὑπερβολήν. οἷδ' ἀντὶ ξύλων αὐλοὶ καὶ λίθων εἰσὶ τῷ μὴ κινεῖν. ἀλλ' ἡμεῖς γ' τοῦτο προυθέμεθα σκοπεῖν, πόσοι παρασμάτων εἰσὶ τρόποι περὶ τοὺς λόγους, οὐδ' [2] εἴπερ καὶ ἕτεροι δυσχοῦσιν· ἀλλ' ὅτι τῆς ἀρετῆς οὐδεμία πω κακία τρόπαιον ἔστησεν. ὃ δ' ἀφ' ἑνὸς παράδειγμα τοῦτο λέγοντες γ' κἂν ἀρκουσίμεθα. ἐπεὶ [3] καὶ τούτων αὖ πέρι τοὺς περὶ τοὺς [4] ὄχλους [5] κυλινδουμένων, καλῶς ἐγώ ποτε ἐφώρασα τὰ νῦν μὲν πάσχοντα ἢ ἐπαινεῖν [6] ποιεῖν. ἤδη μὲ γὰρ ἐγκλίνας τὴν χαρίτων εἵνεκα· ἀκριβοτελεύτιον δ' ἐπεφθέγγετο [7] ἐφ' ἑκάστῳ τῶν κομματίων, ὥσπερ [8] ὢν μέλος ἑαυτόν. οἱ δ' ἀκροαταὶ καὶ [9] θεώμενοι οὕτω σφό- 708
δρα ἐξεπλήττοντο γ' κατεῖχον ὑπὸ τῆς μέλους, ὥστ' ὅτε δὴ [10] ἐγγίνοιντο τοῖς τῷ ῥήματι [11] ἀγελάσαντες αὐλοὶ ὑπέβαλον, οὐκ ἀνταποδιδόντες ὥσπερ ἠχὼ τὴν φωνήν, [12] ἀλλὰ προλαμβάνοντες. καὶ δῆτα ἡδὺς ἦν ὁ κορυφαῖος ἰὼν κατόπιν τοῦ χοροῦ. προσῆπτον δέ τι καὶ ἄλλο τοῦ κόρδακος εἵνεκα, ὡς ἐλεεινὸν τὸ χρῆμα τῆς συναυλίας εἰ τοῦτο σοφιστοῦ καὶ τῶν ἑταίρων ἐφ' οἷς ἐπλόντο. τοιαῦτα οἱ τὸ [13] βέλτιον τιμῶντες ἆθλα φέρονται παρὰ τῶν λογίων θεῶν· καὶ τοιαῦτα οἱ λυμαινόμενοι τοῖς λόγοις. ἔπειτα ποιοῦσι παραπλήσιον, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀνδρὸς γυμνοῦ καὶ εὐσώματου μὴ τιμὰ ἀσθένειαν τοῦ σώματος, μηδὲ τιμᾷ τύχαις αἰτιῷτο, προνοίᾳ δὲ φάσκοι γενέσθαι τοιοῦτο. ἀλλ' οὔτ' ἀληθῆ λέγεις, ὦ τᾶν, οὐδ' ὅλως σωφρονεῖς, εἰ φὴς ἑκὼν ταῦτα τιμῆσαι. καὶ νυνὶ ἐγὼ κινδυνεύων φιλανθρωπότερος περὶ τούτους εἰ τοῖς λόγοις τούτοις, ἢ παρ' αὐτοὺς περὶ σφᾶς αὐτούς. ἐγὼ [14] μὲν οὖν ἀκούσας αὐτὸς ἀποφαίνω γ' δυσχέρειά τινι τοῦτο πάσχοντας, οἷόν' ἐξεπίτηδες φασὶ ποικίλλειν. οἱ δὲ νό- 709
μοι τοὺς [15] ἑκουσίως πλημμελοῦντας διπλασίαν τιμὰ ζημίαν ἀποτίνειν κελεύουσι τῶν ἀκού-

ineſſet, neminem non moverent. Nunc illum quidem & ligna & lapides traxiſſe produnt fabulae; hi vero lignorum inſtar ipſi & lapidum, neminem movent. Verum id nobis propoſitum non fuit, quot eſſent orationis vitia, conſiderare, aut ſi quibus & aliis res male ſuccedat; ſed ut oſtenderemus, nullum adhuc vitium de virtute tropaeum erexiſſe. Id quod non pigebit exemplo uno confirmare. Nam & iſtorum quendam, qui plebem ſectantur, probe aliquando contra, quam ſtudebat, facere comperi. Siquidem inflexa voce, venuſtior ut videretur, canebat: finem autem ad ſingula commata, tanquam in cantico, eundem accinebat. Tum vero auditores & ſpectatores ita ad ejus cantum obſtupefieri, ut, cum ad finis vocabulum perveniſſent, id ipſi cum riſu ſuggererent, vocem non, ut Echo, reddentes, ſed praeoccupantes. Bellus profecto dux erat poſt chorum ſequens. Quin & aliud quiddam Cordacis cauſa ſubjungebant, ita ut miſerabilis eſſet inter ſophiſtam & ſodales, quos ille demirabatur, vocum concordia. Atque illa quidem ii, qui optima ſectantur, ab orationis praeſidibus diis conſequuntur praemia; haec autem illi, qui orationes corrumpunt. Tum perinde faciunt, ac ſi quis effeminatus vel eunuchus non corporis imbecillitatem nec fortunam quereretur, ſed de induſtria talem ſe factum diceret. At tu nec vera dicis, bone vir, nec ſapis, ſi ultro iſta ſectari te dicis. Quid quod ego nunc humanior erga ipſos propemodum, quam ipſi erga ſe, fio? Nam cum ego ipſos invitos ac infelicitate quadam compulſos id facere contendam, illi ſe ſponte aiunt verſute agere. At leges iis, qui ſponte peccaverint, duplam eorum, qui inviti nocuerint, mul-

1 Bar. 7. ὑπερβολῆς. 2 Norm. ἐὶ δή τινες. 3 Bar. 7. & Norm. τοι καὶ. 4 Bar. 7. ὅλους. 5 Bar. 7. & Norm. καλινδουμένων. 6 Ποιεῖν illud non agnoſcunt Bar. 7. & Norm. 7 Abeſt a Bar. 7. 8 Bar. 7. ἀμέλει. 9 Bar. 7. & Norm. ἐρώμενοι. 10 Bar. 7. ἐγγίνοιντο. Norm. ἐγγύοιτο. 11 Bar. 7. ἐκελάσαντες. 12 Bar. 7. ἀλλὰ γ'. 13 Norm. βέλκιον. 14 Bar. 7. & Norm. μὲν γαρ. 15 P. Steph. ἑκουσίως.

tam

των βλαψάντων. ἀρχὴν δὲ [1] οὐδὲ συμβαλεῖν μοι δοκῶ δύνασθαι τί ποτ' ἔστ' ὃ λέγουσι. καὶ γὰρ ὡς οὐκ ἄκοντες ὑφίενται δοκοῦσί μοι λέγειν· καὶ πάλιν ὡς οὐχ ἑκόντες, ἀλλ' ἄκοντες ὑφίενται. ὅταν μὲν [2] γὰρ εἰς τοὺς ἀκροατὰς ἀναφέρωσι, καὶ ὡσεὶ τούτοις εἶναι φῶσι τὴν αἰτίαν, ὥσπερ ἄκοντες ἁμαρτάνειν λέγειν μοι δοκοῦσιν· ὅταν δ' εἰδέναι μὲν ὡς οὐδὲν χρηστὸν ἔστ' ὧν λέγουσιν· αἱρεῖσθαι δὲ λέγειν ὥσπερ τῷ ψυχαγωγεῖν, ἑκόντες ἁμαρτάνειν ὁμολογεῖν μοι δοκοῦσιν· ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς τραγῳδίαις εἰδέναι μὲ φάσκοντες ἃ δράσουσιν [3] αὐτῶν κακά, αὐτῶν δὲ κρατεῖν οὐ δύνασθαι. τοιαῦτ' ἐστὶ τὰ τούτων αἰνίγματα. καί τοι φησὶ μέν δήπου Κρατῖνος τῶν αἰσχρῶν εἶναι, [4] φίλοισι χαριζόμενον, [5] πονηρὸν αὐτὸν εἶ)· οὗτοι δ' εἰ μὲν φίλοις αὐτοῖς χρῶνται ὡσαπλησίως αὐλοῖς ἔχουσιν· ὥστε [6] τοῖς αὐλοῖς χαίρουσιν, αὐτοῖς ἄρ' ἦν ἧττον ἢ τούτοις χαίρειν ὀνται· εἰ δ' αὖ μὴ νομίζουσι φίλους, ἀντὶ τοῦ χαίρειν ὀνται; εἴτε γὰρ ὡς ἐρασταῖς, εἴθ' ὡς ἐρασταί, τόγε τῆς αἰσχύνης [7] ἄφικτον. αἰνίττονται δὲ καὶνὰ ταῦτα. φασὶ μὲν γὰρ [8] πολλοὺς ἐρᾶν αὐτῶν, φαίνονται δ' αὐτοὶ τούτων ἐρῶντες, εἶτα ἵνα τούτοις ἀρέσωσιν [9] ἀκολασταίνουσι. καὶ μὰν εἰ μὲν οὐδὲν φροντίζουσιν αὐτῶν, τί [10] μαθόντες φήσουσι χαίρειν; εἰ δὲ φροντίζουσι, πότερον βελτίους ἂν ἦσαν παιδεύοντες καὶ τὴν οὖσαν ὁδὸν τῶν λόγων [11] δεικνύντες, ἢ τῆς τούτων μοχθηρίας αὐτοὶ κληρονομοῦντες; ὥσπερ ἂν εἴτις ἰατρὸς φάσκων εἶναι, καὶ δέον αὐτὸν [12] τὰ βέλτιστα τοῖς κάμνουσι συμβουλεύειν, τοῖς ἐκείνων [13] ὑπηρετοίη αὐτὸς [14] βουλεύμασι, καὶ τ' τέχνην ὀρίζοιτο τῷ χαρίζεσθαι. ὑκοῦν ἀπολεῖς μὲ ἐκείνους, ἀπολῇ δ' αὐτὸς ἐν εὖ φρονοῦσι δικασταῖς. ἐπεὶ καὶ ἡ φύσις [15] ὅπως ἔταξε τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι τῶν στρατιωτῶν, ὁ τοῖς στρατιώταις ἀκολουθεῖν, τὸν χορυφαῖον [16] ὡσαύτως τοῦ χοροῦ, τῶν ναυ-

tam imponunt. Omnino autem videor mihi, quid dicant, ne conjicere quidem poſſe. Etenim & ſponte & invitos errare ſe videntur dicere. Cum enim ad auditores confugiunt, & in eos culpam conferunt, invitos quodammodo ſe peccaſſe dicunt: cum vero ſcire quidem ſe aiunt, nihil a ſe bene dici, ita tamen malle, ut delectent, dicere; voluntarium videntur peccatum confiteri; quemadmodum qui in tragoediis mala ſua, quae facient, cognoſcere ſe dicunt, veruntamen ſibi temperare non poſſe. Haec ſunt illorum aenigmata. Et Cratinus quidem turpe cenſet illum, qui amicis gratificatur, ipſum eſſe malum: hi vero ſi quidem illos pro amicis & aequalibus habent, ſic ut iiſdem rebus delectentur, ſibi utique non minus, quam illis, gratificantur; ſin eos in amicorum numero non habent, cur eorum aucupantur gratiam? Nam ſive id ut amati, ſive ut amantes faciant, turpitudinem certe non effugiunt. Verum & hic obſcure agunt. Cum enim ſeſe a vulgo amari dicant, ipſi videntur ejus teneri amore, dum in ipſius gratiam proterve agunt. Atqui ſi eos non curant, cur iis gratificari ſe dicunt; ſin etiam, non praeſtaret eos inſtruere; & veram dicendi rationem docere, quam illorum ſtoliditatem ſequi? Velut ſi quis medicum ſe profeſſus, cum optima quaeque deberet aegrotis praeſcribere, eorum ipſe libidini obtemperaret, & gratificatione artem metiretur. Quapropter & illos perdes, & ipſe apud prudentes judices peribis. Quin etiam a natura praeſcriptum eſt, ut militibus dux imperet, non eos ſequatur; choro ſimiliter coryphaeus, nau-

1 Bar. 7. ὐ. 2 Abeſt a Norm. 3 Abeſt a Bar. 7. Forte αὐτὰς. Norm. 4 Ita ex Bar 7. & Norm. locum reſtituimus. Illa φίλοισι χαριζόμενον, πονηρὸν αὐτὸν εἶναι, deerant in Editis. 5 Norm. αἰσχρὸν. 6 Nor. ἢ τοῖς. 7 Norm. ἄφυκτον. 8 Bar. 7. τὰς πόλλας. 9 Norm. ἀκολαθαίνουσι. 10 Forte παθόντες. Norm. 11 Ita Bar. 7. & Norm. Vulg. δεικνύοντες & mox τούτω. 12 Bar. 7. τοῖς κάμνουσι τὰ βέλτιστα. Norm. τοῖς κάμνουσι βελτίονι τὰ βέλτιστα. 13 Bar. 7. & Norm. αὐτὸς ὑπηρετοίη. 14 Norm. βουλήμασι. 15 Norm. οὕτως. 16 Bar. 7. ὡσαύτως.

tis

τῶν τὸν κυβερνήτην, τῷ ζεύγους τὸν ἡνίοχον, τὸν ἰατρὸν τῶν δεομένων. εἶτ' ἄξιον αὐτόν τε βελτίους εἶ), καὶ τοὺς σωόντας, ὅπως βελτίους ἔσονται παρασκευάζειν, αὐτοί τε χείρους γίνεσθε· [1] καὶ κείνοις ἔτι φαυλοτέρους ἢ εἰσὶν ἀποφαίνειν παρασκευάζεσθε. καὶ μὴν τὸ μὴ 711
ὡς πέφυκέ [2] πως καὶ παρήρτηται λέγοντα ἀνύτειν, ἄγειν ὡς ἀληθῶς. ὅστι τὸ δ' ἄξιόν θαι τῆς ἰδέας ὥσπερ τῷ τι δοκεῖν, ἄγεσθαι μᾶλλον ἢ ἄγειν ὅστιν. ὥστ' εἰ μὲν οὐκ ἔχεις βελτίω τούτων, ἀμφότερα δυστυχεῖς. καὶ οἷς [3] λέγεις καὶ οἷς οὐ δυνάσαι λέγειν, εἰ δ' ἄξιον ἐκείνως ἄγειν οὕτω δέχη, πῶς ἂ [4] παρανομεῖς; ἢ τί σου τὸ καλὸν τῶν λόγων ὅστιν, ὅστις γε περὶ αὐτῶν τῶν λόγων οὕτω βεβούλευσαι; καὶ γὰρ αὖ [5] κείνοις, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον οἶμαι τῷτε ῥήτορι καὶ φιλοσόφῳ καὶ πᾶσι δὴ τοῖς ὅπῃ τῆς ἐλευθερίου [6] παιδίας προσήκει τέρπειν τὰς ὄχλους, καὶ τοῖς [7] ἀνδραποδώδεσι τούτοις ὀρχησταῖς, μίμοις, [8] θαυμαλοποιοῖς. ἀλλὰ τούτοις μὲν πολλὴ συγγνώμη καὶ ποιεῖν ὁπουοῦν καὶ λέγειν· ἡμῖν δ' εἰ τὰ τούτων κακὰ μιμοίμεθα, πῶς εὐπρεπῶς ἕξει; ὅπου γὰρ οὐδ' ἐλευθέρᾳ γυναικὶ ἁρμόττει ἑταίρᾳ [9] δοκεῖ ταὐτὰ πρέπειν, οὐδ' ἔτι μᾶλλον [10] ταὐτά γε ἀνδράσι καὶ γυναιξί· κομιδῇ τοίνυν γε ἀνδράσι [11] ζῶντα πρέπειν ἄνωθεν ταῖς ἑταίραις ἃ φήσομεν. ὑμεῖς τοίνυν ὅταν εἰς ψαλ- 712
τῳδίας [12] ταύτῃσθε, καὶ τὰ τῶν Μουσῶν ὄργια χραίνητε ἐν τῷ δημοσίῳ, πότερον φιλοπμίας δικαίως ἂν ἀμφισβητοίητε, ἢ ζῶντες [13] ἂν καθορύττοισθε Περσισί; [14] σκεψώμεθα δὴ [15] καὶ τόδε, ὅτι οὐδὲ οἱ δῆμοι τὰ θεάματα ζῶντα, ὧν μάλιστά [16] τις αὐτοὺς ἥττῃσθαι φήσειε, παντὶ τῷ θυμῷ φιλοῦσιν, οὐδὲ ἀσπάζονται. τίς γὰρ ὅστιν ὅστις οὐκ ἀξιοῖ βελτίων ὀρχηστοῦ παντὸς [17] αὐτὸς εἶναι; ἢ τίς ἂν τῷ μίμῳ συγχωρήσειεν ἔξω φθέγγεσθαι; ἀλλ' οἱ μὲν τῷ παρὰχρῆμα γοητεύονται, ἀπελθόντες δ' εὐθὺς καταγελῶσι· μᾶλλον δὲ καὶ

tis gubernator, bigis auriga, medicus aegrotis. Itaque cum & ipsi possitis honestius vos gerere, & eos quibuscum versamini, meliores reddere; jam & ipsi pejores evaditis, & illos, quam sunt, improbiores vultis reddere. Enimvero si quis secundum naturae suae instinctum & rationis consilium dicat, is vere movet ac ducit. Qui vero forma vera cedit, ut alicujus esse precii videatur, is ducitur potius, quam ducit. Quocirca sive melius dicere non potes, utroque modo es infelix, tum propter ea quae dicis, tum propter ea quae dicere non potes; sive cum hoc modo movere possis, isto mavis, quomodo legibus obtemperas? Aut quae est orationum tuarum virtus, qui de ipsis orationibus ita sentias? Nam nec his, ut arbitror, oratores ac philosophi, & omnes liberalis disciplinae studiosi eodem modo populum delectare debent, atque viles isti saltatores, mimi, & circulatores. Illis enim quidvis & facere licet & dicere; nos autem istorum imitari insolentiam, valde sit indecorum. Etenim cum nec ingenuam mulierem eadem, quae meretricem, deceant, ac multo minus eadem viros, quae foeminas; vix, credo, eadem viris, quae meretricibus, dicemus convenire. Quamobrem cum vos fidicinarum occupatis locum, & Musarum sacra publice profanatis; utrum de victoria contendere, an potius vivi more Persico defodi debetis? Quin & hoc consideremus, quod ne populus quidem ista spectacula, quibus eum maxime quis capi diceret, toto animo amat & amplectitur. Quis enim non cuilibet saltatori se praeferat? Aut quis mimum extra scenam loquentem ferat? Sed ad tempus quidem titillantur, abeuntes vero mox eos derident; aut potius

1 Καὶ τὰς σωόντας. Norm. 2 Norm. πῃς. 3 Bar. 7. λέγῃς. 4 Bar. 7. & Norm. παρανοεῖς. 5 Κἀκείνοις. *Junt.* κἀκεῖνο Bar. 7. & Norm. 6 Norm. παιδείας. 7 Ita Norm. & Bar. 7. P. Steph. ἀνδραποδώδεσι. 8 Norm. καὶ θαυματοποιοῖς. 9 Bar. 7. & Norm. ταυτὰ δοκεῖ. 10 Ταῦτα Bar. 7. 11 Norm. ταὐτὰ. 12 Ita *Cant.* Norm. & Bar. 7. Vulg. τετῆσθε. 13 Norm. αὖ. 14 Norm. σκεπτώμεθα. 15 Bar. 7. καὶ τοῦτο. 16 Bar. 7. ἂν τις αὐτὰς φήσειεν ἡττῆσθαι. 17 Vulg. αὐτό.

etiam

πρ' αὐτῶν τ' θεαν ὕτω χαίρουσιν, ὡς ἄν τινες παίζοντες. ἀλλ' ὑδέν γ' οἰμαι γελοῖον τιμῶντες τ' ἀπουδαίων, οὕτω [1] πολλῷ δεῖ τά γε δὴ καταγέλαστα ἔμπροσθεν ἄνπολε τ' ἀπουδαίων γενέσθ. ἀλλὰ μὴν ὅπου γ' αὐτὸ τὸ εὐδοξεῖν περὶ πολλοῦ ποιούμθα ὑπὲρ τ [2] ὕστερον μνήμης, [3] ὧν ἐφ' ἡμέρᾳ γ' ἀφανὲς χρῆμα τέθνηκεν ἡ δόξα, πῶ τις ἂν τούτους πθείη; νὴ Δί', ἀλλὰ γ' Ηρακλῆς ἐν Λυδοῖς ὠρχήσαλο. οἱ δέ γ' αὐτοὶ κἀκεῖνο μυθολογοῦσι περὶ Ηρακλέους,
713 ὅπ τ γυναῖκα τ' αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱεῖς ἀπέκλεινεν, οὐχ ὡς θέμις εἰπεῖν ἀφανθείς· ἃ τίς ἂν πείθοιθ' εὖ φρονῶν. σὺ δ' ἴσθι εἰ τὰ μάλιστα πιστεύεις, ἀπόκριναί μοι πρὸς αὐτοῦ Ηρακλέους, εἰ γ' αὐτὸς τούτου χάριν ἡδέως ἂν τὰ σαυτοῦ ἀφαφθείραις. ἀλλ' οὐκ ἐρεῖς. ἐγὼ δ' εἰ μὲ ὠρχήσαλο ἐν Λυδοῖς Ηρακλῆς, οὐκ ἔχω λέγειν· εἰ δ' ἄρα, ἀλλὰ μιᾷ γε ἡμέρᾳ, γ τ παιδιᾶς ἕνεκα, γ ἅμα σκώπλων ἴσως τοὺς Λυδούς, καὶ τέταρθον εἴποιμ' ἄν, ὅπ ὁδέν γε χείρων σὺ οἷς ὠρχεῖτο ἐγίνεθ, ἀλλ' ἦν ὅστις ἦν. οἶδα δὲ γ Λακωνικάς τινας ὀρχήσεις, γ τραγικάς γ' ἑτέρας, ἐμμελείας οἰμαι καλουμένας (οὐ γὰρ ὄρχησις αἰσχρὸν, ἀλλὰ τὸ αἰσχρὸν φευκτὸν πανλαχοῦ) ἀλλ' [4] ὑμᾶς οὐκ ἐν Λυδοῖς, [5] οὐδὲ εἰσάπαξ, οὐδὲ [6] σκώπλοντας, οὐδ' ὑγιαίνοντας τ' ἄνδρθεν, ἀλλ' ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις ἁπάσας τὰς ἡμέρας [7] ἐξορχουμένους, ἃ μὴ ὅπ γ' Ηρακλέους ἀλλ' οὐδὲ τ Ομφάλης ἐπαινεῖν ἦν. τίσι δὲ γ προσήκων ὁ χαρακτήρ; πότερον τοῖς περὶ τοὺς
714 πολιτικοὺς γ ἀγωνιστικοὺς τ λόγους; ταὐτομτία μέν τ' ἂν πάθοιεν τῷ Καινεῖ τῷ Θετταλῷ γυναῖκες ἐξ ἀνδρῶν γενόμθοι. ἀλλὰ τοῖς περὶ τ διαλεκτικήν; χαρίεις γ' ἂν [8] γ' εἴης, ὦ μάθλης, ὅπ σωφροσύνην γ ἀνδρίαν γ καρτερίαν ἐν τούτῳ τῷ μέλει φθαλῶν, γ καρτερῶν αὐτὸς μένειν ἐν τῇ τάξει τ λόγων· ὥσπερ εἰ Σαρδαναπάλου τῇ κερκίδι τ κρόκην ὠθῶν, ἦδε τοὺς εἰς [9] μάχην πρακτικούς. ἀλλ' ἤγημόσι δὴ πρέπων ὁ τρόπος; ἀλλὰ τοῖς βασιλεῦσιν; ἀλλ'

etiam inter ſpectandum gaudent, quaſi id joco faciant. At nulla, ni fallor, res ludicra gravior ſeria cenſeri debet, nedum ea, quae ſunt ridicula, ſeriis unquam praeponi. Jam cum ipſam quoque gloriam propter poſteritatis memoriam plurimi faciamus, quo loco quis eos, quorum in dies ac mox interit gloria, habendos putet? At Hercules etiam apud Lydos ſaltavit. Iidem autem & hoc de Hercule fabulantur, eum uxorem ſuam & liberos occidiſſe, cum eo modo, quem dicere nefas eſt, affectus eſſet; quae quis ſanus credat? Quin ſi tu id credis maxime, reſponde mihi per ipſum Herculem, an & ipſe hujus cauſa tuos non gravatim ſis interfecturus. Sed negabis. Ego vero an apud Lydos ſaltarit Hercules, dicere non poſſum; ſed ſi ſaltavit, id una die, atque animi cauſa, & ſimul etiam deridens Lydos fecit; atque, ut addam quartum, nihilo deterior ex ſaltatione redditus eſt, verum, qualis erat, permanſit. Atqui Laconicas quoque ſaltationes quaſdam extare novi, atque alias tragicas, quae Emmeliae, ni fallor, dicuntur (nec enim turpis eſt ſaltatio, ſed fugienda eſt omni in re turpitudo) vos autem non apud Lydos, nec ſemel, nec deridentes, nec intus ſanos, ſed apud omnes quotidie myſteria prodere; quae non in Hercule modo, ſed ne in Omphale quidem probari poſſent. Quibus autem convenit haec dicendi forma? Utrum iis, qui politicas & forenſes orationes tractant? At contra, quam Caeneus Theſſalus, e viris mulieres fierent. An iis, qui diſſerendi artem colunt? Egregie ſane, ardelio, ad temperantiam, fortitudinem, & conſtantiam in iſto cantico nos adhortareris, qui in ratione dicendi tibi ipſe non conſtas; veluti ſi Sardanapalus interim, dum tramam radio duceret, ad bellum cantricis incitaret. An etiam imperatores, aut reges, aut

1 Norm. πολλῷ γε. 2 Norm. εἰς ὕστερον. 3 Bar. 7. ὧν γε. 4 Bar. 7. ὑμεῖς. 5 Ita Norm. *Cant.* & Bar. 7. Vulg. ἀλλα. 6 Bar. 7. σκώπτοντες & mox ὑγιαίνοντες. 7 Prodere; quod Graece dicitur ἐξορχεῖσθ a ſaltando, quia ſaltabant olim in ſacris. *Cant.* Legit Bar. 7. ἐξορχεῖσθε. 8 Abeſt a Norm. 9 Bar. 7. & Norm. τὴν μάχην.

prin-

ὅλως ἄρχουσιν; ἢ δ' ἡλικία γε τῶν ἀπασῶν ὀδεμιᾶ. πότερον [1] γὰρ τοῖς νεωτέροις; ἀλλ' ἑταιρεῖν δόξουσιν ἐὰν ταῦτα ἀσπάζωνται. ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν; ἀλλ' ἢ δόξουσι βεβαιῶν τὴν ἐπωνυμίαν. ἀλλὰ τοῖς πρεσβυτέροις; ἀλλ' ἀφεία πολλὴ τοῦ αἰσχύνης. λείπεται δὴ γυναιξί, καὶ ταύταις ταῖς ἀσελγεστάταις, πρὸς ἃς τούτους ἄξιον κρίνειν. καίτοι ζηλῶσί μὲ αὐτάς, λείπονται δὲ συχνῷ τινι. θαυμάζω δὲ εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα διαφθείρουσιν, ἔφη [2] Δημοσθένης, θάνατος ἡ ζημία κεῖται, τοῖς δὲ τοὺς λόγους κιβδήλους καὶ πονηρίας ἀπεργαζομένοις, παῤῥησιάζεσθαι δώσομεν, ἢ τοῦτο πρῶτον λέγειν ἐξεῖναι· καὶ μὲν [3] ῥήμασι πᾶσιν 715
τις, ἁμαθὴς εὐθέως· ἂν δ' ὅλῃ τῇ προαιρέσει διαφθείρῃ τὰ τεταγμένα, οὐκ ἄρα [4] πόρρω πασῶν πανηγύρεων [5] εἶσι. καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ λόγων ἡ βουλὴ μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ἁπάσης εὐσχημοσύνης καὶ εὐταξίας, καὶ δ' πότερον δεῖ τοῖς νόμοις ἐμμένειν, ἢ ποιεῖν ὅ τι τις βούλεται τῆς ἐφ' ἡμέρᾳ χάριν ἡδονῆς. ὧν μὲ γὰρ ἐγὼ [6] λέγω νικώντων, νικᾷ νόμος καὶ κόσμος· ὑφ' ὧν οὐ μόνον αἱ πόλεις, ἀλλὰ καὶ γῆ πᾶσα καὶ θεῶν αὐτὸς συνέστηκε καὶ σώζεται. ἄδ' ὅτι παραποιοῦσιν, [7] ἅπασι καὶ θείοις καὶ ἀνθρωπείοις πράγμασιν [8] αἰσχρῶς ἔχει.

Πρὸς τοὺς αἰτιωμένους ὅτι μὴ μελετῶν.

[9] ΟΥΚ ἀμφοτέρων ἄρα τῶν καιρῶν διήμαρτον, εἴπερ χάριν μὲν ἥκοντα ἐκ τῆς 716
ἀποδημίας δέξασθαι καὶ προσειπεῖν, [11] ἄλλως καὶ ἀφ' ὧν σπουδάζομεν [12] ἐπήκοντα, εἶτα δ' ἄντι καὶ προπέμψαι ἅμα τῷ μέλει. σὺ δὲ τοῦτον ἥκειν τὸν καιρὸν ἀπέδωκας· ἐδεξάμεθα γὰρ [13] ἐπεὶ καὶ ὁ καιρὸς οὕτω συνῆγε. θεοὶ δέ, φησὶ

principes denique decet hic modus? Quin nec aetati cuiquam convenit. Utrum enim juvenibus ſeipſos videbuntur proſtituere, ſi talia ſectentur? An viris? Non videbuntur nomini reſpondere. An vero ſenibus? Nimium erit intempeſtiva turpitudo. Relinquuntur igitur mulieres, eaeque impudiciſſimae, cum quibus iſti ſunt conferendi. Quanquam autem eas imitantur, longe tamen vincuntur. Miror autem, cum iis, qui monetam corrumpunt, ut inquit Demoſthenes, mortis conſtituta ſit poena; cur his, qui adulterinas proferunt orationes, libertatem tribuamus, atque adeo dicendi facultatem: & cum alicui verba cadunt, ineptum ſtatim cenſeri; qui autem toto argumento dicendi ordinem corrumpat, non omnibus cedere conventibus. Quinimo non orationes aguntur tantum, ſed omnis dignitas & concinnitas, atque utrum legibus obtemperandum ſit, an cuique, quod libeat, per temporariam libidinem agere liceat. Si enim ea, quae ego volo, vicerint, vincet lex & diſciplina; quibus non urbes tantum, ſed & orbis univerſus, atque ipſum coelum conſtat & conſervatur. Quae autem iſti perperam agunt, omnibus & divinis & humanis rebus dedecori ſunt.

ORATIO contra Criminantes, quod non declamaret.

NON igitur utroque excidi tempore, cum & gratum ſit, peregre redeuntem, praeſertim unde optamus, excipere ac ſalutare, nec omnino nihil ſit, cantico ſimul deducere. Quoniam vero tu nobis hoc tempus obtuliſti, id accepimus, prout res tulit. Ac monſtrante ini-

1 Norm. δὲ. 2 Contra Lept. ſub finem. *Cant.* 3 Bar. 7. ῥήμασι. 4 Ita ex Norm. vocem reſtituimus, in caeteris deeſt. 5 Lege εἰσήσεται. *Cant.* 6 Norm λόγων. 7 Sic Bar. 7. & Norm. Vulg. ἅπασι. 8 Ita Opor. pro ἐχθρῶς. *Junt.* 9 Haec ad amicum quendam verba orationi praeponuntur. *Cant.* 10 Bar. 7. ἄλλως τε. 11 Bar. 7. ἐπαινήσοντα. 12 Bar. 7. ἐπειδὴ.

tium

Πίνδαρος, δείξομέν σοι ἀρχήν, εὐθεῖα δὴ κέλευθος [1] εὑρεῖν τὸ προκείμενον. καὶ δῶτα σοὶ μὲν πλεῖν ἡμῖν ἐξ ἀγορᾶς τε, καὶ ὅπῃ χρησοῖς, καὶ δεύτερων ἀμεινόνων [2] ἀγγέλλεσθαι, ἡμῖν δ' αὖ τὰ ἡμέτερα ἐξ ἀγορᾶς τε, ἀγωνίζεσθαι, καὶ ῥοθίῳ κώπῃ πρενεγκεῖν ἅπαντας Ἕλληνας ὅσον πλεῖστον ἔξεστιν, Ἀσκληπιός τε προφάτης ἡμέτερος, καὶ Ζεὺς ὁ πάντα νέμειν κύριος πρέχοι ἀμφὶ τέλεσι. τὰ μὲν δὴ ταῦτα. μέτειμι δὲ ὅπῃ ἕτερον προοίμιον πρὸς Στησίχορον. σκιαμαχεῖν μέ [3] οἶμαι δεῖ, πρὸς οὓς γὰρ εἰρήσεται τὰ λεγόμενα οὐκ ἥκουσι. ὥστε συμβαίνει ἅμα μὲν ἡδὺν ὥσπερ ἂν εἰς μάτην γίγνεσθαι τοὺς λόγους, ἅμα δ' εἴ τις σαφέστατον, ὡς ὀρθῶς καὶ προσηκόντως εἰρήσονται. αὐτόθεν γάρ που φανερόν, ὅτι οὐ τὸ ἡμέτερον αἴτιον οὔτε νῦν οὔτε ἄλλοτε πώποτε σιωπᾶν θεοῖς εἰπεῖν, ἀλλ' ἡ τούτων πρὸς πάντα σιωπῆς ῥᾳθυμία. σκεψώμεθα δὲ ὥσπερ ἀντωμοσίαν τινὰ ἢ γραφήν. ἀδικεῖν φασί με τοὺς μελέτας τῶν λόγων οὐ συνεχεῖς ποιούμενον. εἰ γὰρ ἂν πάντα ἐπ' ἐμοὶ τε κἀγὼ ἐμοί, καὶ [4] τοῦτον ὁμαλῶς [5] ἐγὼ πάντων λέγεσθαι, τὸ, εἰ ἐβούλετο. κἂν βουληθῇ ποτέ. τοῦτ' ἔστιν τὸ ἔγκλημα. εἰ μὲν οὖν κεχαρισμένον τινὰ ἀκοῦσαι λόγον ζητεῖτε, ὥσπερ ἴσως ἂν παννυχίζων τυγχάνω, λήρεῖτε· εἰ δ' ἀνέξεσθε ταληθῆ λέγοντος, οὐ πάνυ μέμψεως ἄξιος ἡγοῦμαι φανήσεσθαι. πάντως δὲ οὔτε παννύχεις τοσοῦτον χρόνον εἰ), οὔτε παρουσία τοσαύτη ξένων, οὐ οἷς ἐξελεγχόμενοι δυσχερῶς [6] οἴσεσθε (λέγω γὰρ οὖν ὡς πρὸς παρόντας τοὺς ἄνδρας) ἀλλ' [7] οὐ ἐλάττουσιν ἢ ὅπῃ Λιναίῳ τὰ τῆς παῤῥησίας ἔσαι. διελέχθην μὲν οὖν ὑμῖν καὶ πρότερον περὶ [8] τούτου, ἵνα ὁ [9] λοιμὸς ἤκμαζε, τοῦ θεοῦ [10] κελεύσαντος πρελθεῖν· εἰρήσεται δὲ καὶ ταῦτα τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενα, ἵν' εἰδῆτε ὅτι ἐγὼ μὲν οὐδ' οὐ αὐτοῖς τοῖς σφαλερωτάτοις χαιρεῖς ἀξιῶ ῥᾳθυμεῖν, ἕτεροι δ' εἰσὶν οἷς λόγων

tium Deo, inquit Pindarus, facile eſt reliqua proſequi. Ut itaque tu quidem vento atque avibus fauſtis, ſecundiſque melioribus navigare nobis annuncieris, nos autem noſtra certamina foeliciter obeamus, & ſonoris remis cunctos, quantum maxime licebit, Graecos tranſeamus, Aeſculapius noſter & omnipotens Jupiter nobis concedant. Atque haec quidem hactenus. Nunc ad aliud prooemium cum Steſichoro tranſeo. Non ignoro equidem fore, ut umbratilis mihi ſit ſubeunda pugna, quandoquidem ii, contra quos erat dicendum, non adſunt. Quo fit, ut partim fruſtra propemodum facienda ſint verba, partim ea cum aequitate fore conjuncta manifeſtum fiat. Indidem enim patet, nec nunc, nec alias unquam in culpa nos fuiſſe potius, quam iſtorum antiquam omnibus in rebus ignaviam. Veruntamen tanquam aliquod calumniae juſjurandum, ſeu accuſationem inſpiciamus. Non recte facere me aiunt, quod non frequenter declamem: omnia enim in me poſita eſſe, atque hoc ab omnibus uno ore dici, Si voluiſſet, &, Si quando voluerit. Atque haec quidem eſt accuſatio. Si igitur elegantem aliquam ſperatis vos orationem audituros eſſe, quemadmodum cum in conventibus publicis dico, erratis: ſin vera dicentem feretis, non admodum reprehendendus, ut ſpero, videbor. Omnino autem neque conventus nunc quidem, neque peregrinorum tanta eſt turba, ut vos aegre feratis coargui (dico autem haec tanquam coram adverſariis) ſed inter pauciores, quam in Lenaeo, libertas exercebitur. Et quoniam olim quoque hac de re vobiſcum egi, tempore peſtis, cum juſſiſſet prodire me Deus; haec etiam in eandem dicentur ſententiam, ut intelligatis, me quidem ne periculoſis quidem temporibus voluiſſe torpeſcere, verum aliis quibuſdam parum

1 Bar. 7. ἰλεῖν. 2 Bar. 7. ἀγαλλεσθαι. 3 Bar. 7. οὐκ πῶς οἶδ'. 4 Bar. 7. τοῦτο. 5 Ita *Cant.* & Bar. 7. Vulg. ἐπεὶρ. 6 Bar. 7. οἴσετε. 7 Bar. 7. ἐναλλάττουσιν. 8 Bar. 7. τούτων. 9 Sic. *Cant.* & Bar. 7. Vulg. λιμὸς. 10 Bar. 7. παρελθεῖν κελεύσαντος.

[1] ὀλίγων μέλλ. πρότερον μὲν οὐδ' [2] ἐγὼ οὐκ ἤδειν πρὸς τί ποτ' εἴη τὸ λεγόμενον, [3] τὸ προστ[illegible]καλεῖν τοὺς φῶρας, [4] νῦν δέ μοι δοκῶ γιγνώσκειν. ὅταν γὰρ οἷς ἅπασιν ὅπου τοὺς μελέτας καὶ τοὺς ἀκροάσεις προσῆκον, τοῦτο παρέντες, ὡς οὐδεὶς ἔοικ' ὁ λέγων αἰτιῶνται, πῶς οὐ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἑτέρων λογίζονται, ὥσπερ ἂν εἴ τινες ἡλίου καθαροῦ φλέγοντος μύσαντες [5] λέγουσι τὸ φαινόμενον οὐκ εἶναι. ἀλλ' οἶμαι ταῦτα μέν ἐστιν αὐτοὺς ἐξαπατώντων, δοκούντων δὲ ἑτέρους. ὡς δ' εἰκὸς τὰ [8] ἐπὶ τοῖς τέχναις καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι, ἄχρι μὲν οὗ μελαχειρίζεσθαι, πρὸς τὰς μισθώσεις οὖσι, τὸ πέρας δ' οὐκέτι πρὸς τούτοις· ἀλλ' εἶναι δεῖν χρῆσιν ἁπάσης τέχνης, τοῦτ' μὲν αὐτοῦ τοῦ ἔργου μεταχειριζομένου, τοῦτο δὲ τῶν χρωμένων. ὅταν μὲν [6] οὖν τις ἐκλείπῃ τὰς οἰκείας πράξεις, ὑπεύθυνος κεῖται τοῦτο· ὁ γὰρ δὴ χρῆσθαι βουληθεὶς κεκώλυται. ὅταν δ' ὁ μὲν, ὡς [7] οὐκ οἷόν τε μάλιστα ἐργάζηται τὰ ἑαυτοῦ, οἷός τ' ἐκποδὼν ὢν, οὐκ ὁ πράττων οἶμαι τὰ δέοντα ὑπεύθυνος, ἀλλ' οἱ μὴ χρώμενοι. τί χρὴ τὸν ἰατρὸν τὸν ἀγαθὸν ποιεῖν; [9] παρεσκευάσθαι τὰ φάρμακα, τὴν χεῖρα, τὴν ὄψιν· 719
μὴν· χρῆσθαι δὲ τούτοις κελεύειν, οὐκέτι τῆς τέχνης ἐστίν· ἀλλὰ δεῖ τὸν κάμνοντα βαδίζειν, ἢ πέμπειν ὡς ἐκεῖνον. ἂν δέγε ὁ ἰατρὸς δεῖσθαι οὗ σωθῆναι δεομένου, ἢ νὴ Δί' ὁ κυβερνήτης τοῦ πλεῦσαι δεομένων, ἢ τοῦ ἀμφισβητούντων ὁ δικαστὴς, ἢ τοῦ στρατιωτῶν ὁ στρατηγὸς, ἢ ὁ ῥήτωρ τοῦ ἀκροατῶν, ἄνω ποταμοῦ [10] ἂν εἴη τὰ πράγματα. μὴ γὰρ ὅτι ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ τοσοῦτον ἄξιον προήκουσιν, ἀλλ' ὅτι τῶν βαναύσων τεχνῶν ὑδαμοῦ τοῦτο ἐνομίσθη, τοὺς δημιουργοὺς [11] περὶ τοὺς χρήζοντας ἱέναι [12] δεησομένους αὐτοῖς χρῆσθαι· ἀλλ' οἱ μὲν χρήζοντες οἰκοδομῆσαι δεῖ τοῦ τέκτονος, οὐκ οἱ τέκτονες τούτων· γεωργὸς δὲ ὅτι τοὺς οὐ χαλκέως βαδιεῖται θύρας, ὅταν ἡ σμινύης ἢ τινος ἄλλου τοιούτων δεηθῇ, καὶ πάλιν γε ὡς ἐκεῖνον ὁ χαλκεύς, ὅταν σίτου. καιρὸς δὲ ἤδη πρόσεστε εἰδέναι προσιόντα τῷ καὶ λέγοντα, ὦ βέλτιστε προσέχε μοι τὴν χεῖρα σεαυτοῦ, ἢ τοῦ ὀνύχων

esse curae eloquentia. Quod autem prius, quo spectaret, non intelligebam, cum dicebatur, fures insuper accusare, id nunc mihi videor cognoscere. Enim cum ii, quos oportebat interesse declamationibus, hoc omisso, neminem dicere criminantur, suam utique culpam in alios transferunt, velut siquis Sole splendente connivens, neget extare lucem. Sed haec quidem eorum sunt credo, qui dum alios conantur decipere, sese fallunt ipsi. Verum ut artium omnium ac studiorum tractatio horum est, qui illis operam navant, ita finis non item; cum debeant artes omnes duplicem habere usum, sic ut alter ejus sit, qui eas tractet, alter illius, qui ipsis utatur. Si quis igitur opus negligat suum, subit culpam; quoniam is, qui uti vellet, non potest. Sin ille quidem officio suo diligenter satisfacit, alii vero desunt; non ille culpandus est, sed ii qui non utuntur. Quid igitur oportet medicum bonum facere? Habere parata pharmaca, manum, scientiam; his autem uti quenquam jubere, non jam artis est; verum aegrotus eum vel accedere debet, vel accersere. Quod si medicus aegrotos oraret, vel nauta vectores, vel judex litigantes, vel imperator milites, vel orator auditores; adverso flumine res procederent. Nec enim in gravibus tantum, ac tantae dignitatis rebus, sed nec in mechanicis artibus usquam usurpatur, ut opifices eos, qui ipsis indigent, orent, ut sese uti velint: sed & qui vult aedificare, architectum rogat, non ab eo rogatur; & agricola fabrum accedit, si ligone, vel simili re aliqua eget, ac rursus ipsum faber, cum frumento indiget. An vero tonsorem vidisti unquam ad aliquem accedere, ab eoque petere, ut se ille vel tondendum, vel radendum, vel unguibus pri-

1 Bar. 7. ὀλίγων. 2 Bar. 7. ἔγωγε. 3 Τὸ illud posterius abest a Bar. 7. 4 Νυνὶ Bar. 7. 5 Bar. 7. λέγουσι. 6 Bar. 7. ἐστὶ, καὶ δεῖ Δημοσθένους περὶ τούτων, εἰ βούλεσθε ἀκούσατε· ἐγὼ νομίζω τὰς τέχνας — 7 Illa ὅτι τις non agnoscit Bar. 7. & pro ἐκλείπῃ legit ἐκλείπῃ. 8 Abest a Bar. 7. 9 Bar. 7. παρασκευάσασθαι. 10 Bar. 7. ἅπαντ' ἂν. 11 Bar. 7. παρὰ. 12 P. Steph. δεισομένους.

vandum

ἀφελεῖν, ἢ ξέσαι, ζῶται γὰρ ἔαθ' [1] ἡ 'μὴ τέχνη; Ἀλλ' οἶμαι κἂν ἀλυρίδα τὶς φορῇ [2] κἂν
ὁπωσοῦν ᾖ σεμνὸς, αὐτὸς εἶσι πρὸς ἐκεῖνον, ἢ καλεῖται ὡς αὐτὸν ὅταν τι δέωσ ἐκείνου δεη-
720 θῇ. καὶ τί δεῖ μακρόν τινα ἐκτείνειν καταλογον τεχνῶν; σχεδὸν γὰρ πάντα, ὡς ἔπος εἰ-
πεῖν, ὕπως ἔχοντα εὑρήσομεν. εἶθ' οἱ μὲν, ὧν' αὐτοὶ μεῖζον φρονεῖν οὐδενὸς ἀξιώσαμεν ἂν, οἶ-
μαι δ' ὧν' ἴσον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ τέχνῃ ταύτῃ ἔχουσιν ὑπηρετεῖν τοῖς πολλοῖς·
ὕτοι μὲ τὰς δεησομένους ἀναμένωσιν, καὶ ὑ ταπεινωθησονται περαιτέρω ὕ σχήμαι[Θ]· οἱ
δὲ τῇ καλλίστην καὶ τ ἐλευθεριωτάτην ἐπαγγελλόμενοι δύναμιν, δι' ἧς ἅπαντα πράγμα-
τα ἐξετάζεται ὑ δοκιμάζεται, ὑ μικρὰ ὑ μείζω, καὶ καλλίω ὑ ἀτιμα, ὕτοι δ' οὐκ εἰ
μηδὲν ἄλλο τούτου γε μιμήσονται, καὶ τῇ μὲν τ λόγων ὀπιμέλειαν τε καὶ μελέτην [3] αὐ-
τοῖς προσήκειν νομίσωσι, τὸ δ' ἢ τούτοις ἢ ἑαυτοῖς χρῆσθαι, τοῦτο δὴ ἑτέρων ἔργον ἡγήσον-
ται; καὶ ὡς ἔοικεν ὁ μὲν σκυτοτόμος ὑ ὑφάντης, ἐὰν ἀφέντες ἐφ' ᾧ καθῆνται προϊέρχωνται
συλλέγοντες τοὺς προσφοιτήσοντας, ὑ μόνον ὑ προέξουσι τοὺ ὀπιβάλλοντα ἑαυτοῖς, ἀλλὰ
ὑ ἀμφιθρῦσι τοὺς τέχνας; ὁ δὲ ῥήτωρ ἐὰν τοὺς λόγους ἀφεὶς τοὺς ἀκουσομένους συλλέγῃ,
721 [4] κἄλλιθ' ὕτω προὶ τ ἑαυτοῦ βουλεύσεται; οὔκ. ἀλλ' ὕτω ὑ μᾶλιθ' ὡς ἐγὼ φαίην ἂν
τὰ ὑπάρχοντα ἀμφιθρᾷ. καὶ μὴν εἰ παντὸς τὸ τὴν τάξιν λιπεῖν αἰσχρὸν, ὑ πρὸς τοὺς
νόμους ῥήτωρ γε μᾶλις' ἂν, ὕτω λίποι τῇ τάξιν, εἰ τοὺς τυχόντας θεραπεύων, φαυλότε-
ρον τὸ καθ' αὑτὸν σχῆμα τῆς τέχνης ποιεῖ. σκέψαι γὰρ εἴ σοι τῶν καλῶς ἐχόντων ἢ λόγου
καταλιπόντων εἰς δοκᾷ, τοὺς μὲ λῆμμα προσδυμουμένους πρὸς τὰς τ κοράς θύρας καθέ-
ζεσθαι, θεραπεύοντας ἢ αὐτὰς ἢ γονέας ἤ τινα ἄλλον τ προσηκόντων. τοὺς δὲ τ λόγων ὀπι-
θυμητὰς εἰς φάσκοντας, ἀμελήσαντας θεραπεύειν τὸν ῥήτορα αὐτὸν, καὶ πειρᾶσθαι πεί-
θειν ἀμφοτέρους προσέσθαι σφᾶς εἰς τὴν κοινωνίαν, ἔπειτα καταυπᾶσθαι ὑ λέγειν, ὡς ἄρ'

vandum permitteret, quoniam id ſuae artis eſſet? Quinimo quamvis purpura quis veſtiatur, aut etiam ſit quantivis precii, ipſe ad eum cum opus eſt, accedit vel arceſſit. Et cur omnes recenſeamus artes, cum omnia fere, ut ita dicam, ſic ſe habeant? Ergo ſi ii, qui nemini ſe praeferre velint, aut nec aequare fortaſſis, ſed & eam exercent artem, quae ipſos aliis inſervire cogat; ii, inquam, eos, qui ipſis indigent, expectabunt, nec ultra habitum ſeſe demittent: nos eos, qui pulcerrimam & liberaliſſimam profitentur ſcientiam, qua res omnes tum parvae tum magnae, tum honeſtae tum aliae excutiuntur & examinantur; eos, inquam, ſi nihil aliud, iſtos quidem imitari oportebit, ac dicendi curam & exercitum ſibi propria putantes, ut vel ipſis vel aliis homines utantur, id aliorum eſſe exiſtimare? An vero ſutor quidem atque textor, ſi opificio relicto, ad alios conquirendos obambulent, non tantum officio non fungentur, ſed etiam artes corrumpent ſuas? Orator autem, ſi neglectis orationibus auditores colligat, recte ſibi conſulet? Minime vero. Quin hac ratione maximum rebus ſuis detrimentum adferet. Jam ſi hoc ubique, cum quis ordinem relinquit, turpe & contra leges cenſetur; orator certe ita potiſſimum ordinem relinquet, ſi quibus libet aſſentando, artis dignitatem, quod in ſe erit, diminuat. Niſi forte recte illud ſe habere, & cum ratione fieri videbitur, ut ii quidem, qui uxores ambiunt, ad fores puellarum ſedeant, eaſque vel ipſarum parentes, aut cognatum aliquem ſibi devincire ſtudeant; qui autem eloquentiae dicuntur eſſe ſtudioſi, omiſſo dicentis ſtudio, ac, ut in coetum recipiantur, aliqua ſuaſione, oratorem deinde accuſent, qui decla-

1 Bar. 7. ἡμῖν ἡ. 2 Καὶ pro κἂν Bar. 7. 3 Bar. 7. ἑαυτοῖς. 4 Κάλλιθ' ὕτω] deſunt haec in textu Bar. 7. ſed in margine legimus χρ. κάλλις' ὕτω προὶ τ ἑαυτοῦ βουλεύσεται.

ὃ βούλεται. καὶ τίς ὢν πρὸς [1]θεῶν Κάλχας ἢ Μόψος ταῦτα ἐμαντεύσατο; ὃ γὰρ αὐτὸς [2]ἐπειρᾶθην, καὶ μικρὰ ὑμῖν ἐκεῖνό γ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἄρα οἱ μὲν τὰς ἄλλας ὑπεξήμασι ἢ τέχνας μετιόντες, ἴσασι καλῶς ἃ δεῖ βεβουλεῦσθαι περὶ αὐτῶν· οἱ δ' ὅτι τῶν λόγων ὄντες, μόνοι πάντων ἢ μάλιστά γε ἀγνοήσουσιν. ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ κάλλιστον καὶ μέγιστον 722
καὶ ἀληθινώτατόν ἐστιν ὑπὲρ τῶν λόγων εἰπεῖν, ὅτι τὰς μὲν ἄλλό τι πρᾶττοντας, οὐδὲν κωλύει τὰ μὲν [3]τῆς τέχνης ὑπίστασθαι· τὸ δ' ὅπως χρὴ βεβουλεῦσθαι περὶ αὐτῶν ἀγνοεῖν. οἱ δὲ λόγοι χωρὶς τῆς ἄλλης δυνάμεως, καὶ τὸ πῶς προσιστέον αὐτοῖς ἔστι παρέχουσι γιγνώσκειν εἰκότως. οἷς γὰρ περὶ τῶν ἄλλων κρίνειν προσήκει, κομιδῇ περί γ' αὐτῶν ἀγνοεῖν οὐκ εἰκὸς ἔστι. φέρε δὴ τούτων ὄντως [4]προκειμένων, τὴμὸν θεάσασθε. κἂν μὲ εὐείσκητε ἢ ῥᾳθυμοῦντα, ἢ τι τῶν ἄλλων προθυμότερον ἐν τοῖς λόγοις ἀφετεροῦσθαι ποιούμενον ἢ νοῦν ἢ προθυμίαν λέγω, μᾶλλον δ' [4]ὅλως εἰ λελοιπότα [5]προβολὴν τῆς περὶ ταῦτα προθυμίας τε καὶ σπουδῆς, αἰτιᾶσθε καὶ μέμφεσθε ὅ, τι βούλεσθε. εἰ [5]δὲ σκώμμαλος οὐδὲν ἴσως λελοιπότα, ὡς ἄρα αὐτόχρημα λόγου τις [6]εἴλιν, πέρα δ' οὐδέν μοι προείργασται πώποτε πλεῖον ὅσα πρὸς θεούς· ταῦτα δ' εἴργασται μὲν καὶ πέπραχται σὺν αὐτοῖς εἰπεῖν εἰς δυνάμιν τὴν ἡμετέραν ὡς ὑπεμελέσθαι. προείργασται δ' οὐδαμῶς· εἰ ταῦθ' ὕτως ἔχοντα φαίνοιτο, συγκαλύψασθε ἐπ' ἀμφοτέροις, οἱ μήτε χρῆσθαι τολμῶντες, καὶ 723
προσέτι τὰς γυναῖκας μιμούμενοι. ἃς φασιν ἐπειδὰν αὗται μηδὲν ὧν δεῖ τῇ γνώμῃ ποιῶσι, τοῖς ἀνδράσι προϊστέπειν τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἁμαρτήματα καὶ κακά. σκοπεῖτε δὴ καθάπερ τινὰς εὐθύνας ἐξ ἀρχῆς ἐξετάζοντες ὡς δυνατὸν ἀκριβέστατον. ἐμοὶ γὰρ ἔδωκεν ὁ θεὸς, νέῳ μὲν ἔτ' ὄντι χρῆσθαι διδασκάλοις. καὶ φήμας πρῶτας, πρὶν ἐκείνων ἢ μικρὰ πρωτεύσειν γενέσθαί μοι. ἀρξάμενος δ' ἐξ ἐκείνου δεῦρ' ἀεὶ

mare nolit. At quis, per deos, Calchas vel Mopſus iſta praedixerat? Siquidem ipſe nullum feceras periculum. Quid quod nec illud dici poteſt, eos, qui alias tractant artes vel ſcientias, probe, quid de iis ſtatuendum ſit, noſſe; eloquentiae doctores id vel ſolum, vel ignorare maxime. Imo hoc ipſum eſt, quod pulcerrime poteſt ac veriſſime de eloquentia praedicari; cum alii opifices, ut artem norint, ita ejus ignorare poſſint judicium; eloquentiam hoc etiam praeter caetera cognoſcendum praebere: ſiquidem jure, qui de aliis judicare ſolent, ſeipſos ignorare non poſſunt. Quae cum ita ſint, agite, noſtrum jam conſiderate negocium; ac ſi vel ignavia torpere, vel aliud quicquam eloquentiae ſtudio habere antiquius, vel habuiſſe unquam, aut ſi aliquod omnino, quod ad ſummam diligentiam pertineret, omiſiſſe deprehendar, incuſate & expoſtulate, quantum vultis. Sin autem nihil omiſi dicteriorum, quaſi re vera nullius eſſem pretii, ulterius vero curioſe nihil egi, niſi quantum ad deos pertinebat; id autem, quod ipſorum pace dictum ſit, pro facultate mea feci diligentiſſime, nec tamen ultra, quam oportebat: ſi haec ita ſe habere deprehendantur, utrinque vos obnubite, qui nec uti paratis audeatis, & mulieres inſuper imitemini, quas aiunt ſolere, poſtquam nihil ipſis e ſententia ſucceſſerit, maritis errata & peccata ſua tribuere. Quinimo tanquam rationes quaſdam ab initio breviſſime conſiderate. Etenim ego, deorum gratia, puer quidem praeceptoribus ſum uſus, & ab iis prima ſuffragia, fore, ut inter omnes excellerem, conſecutus. Inde vero ſemper in ſtudiis artium

1 Bar. 7. θεῶν σοὶ. 2 Bar. 7. ἐπειρᾴθης. 3 Bar. 7. τὰς. 4 Ber. 7. ὅλως ἐλλελοιπότα. 5 Bar. 7. δὲ καὶ. 6 Bar. 7. εἴη.

&

[1]ἀφικόμενε, φιλάζων μαθήμασι καὶ λόγοις ὅσα μὴ χρεία σώματ@ διεκώλυσε, ἢ χείρων περιόδοι συμφορὰς ἀνεγκοῦσαι μείζους τῆς προαιρέσεως. ἀλλ' ὅμως καὶ [2]τούτων διεγιγνόμεθα ὥσπερ τις Ὀδυσεὺς, ἐχόμενοι τ@ σχεδίας, ἅτε οὐδ' ἔρημοι πλέοντες ἡμεῖς γε. ἀλλ' ὑπὸ τῷ μείζονι καὶ φιλανθρωποτάτῳ τῶν κυβερνητῶν. ὃς ἡμῖν ἀεὶ τὰς λόγους ἀνεῖχε τὸ μὴ καταδῦναι. μόνοι δὲ ὧν ἴσμεν Ἑλλήνων, οὐ πλούτου χάριν, οὐ δόξης,
724 οὐ τιμῆς, οὐ γάμων, οὐ δυναστείας, οὐ προσθήκης οἰκέτας, τοῖς λόγοις ἐπεχειρήσαμεν. ἀλλ' αὐτῶν ἕνεκα καθαρῶς καὶ ἁγνῶς, ἐπιμεληθέντες τὰ πρέποντα ὑπὸ τῶν λόγων. ἄλλοις μὲν οὖν ὁμιλία παιδικῶν ἡδύ· τοῖς δὲ, ὡς πλεῖστα λύσαντας, τοῖς δ' εἰς πλῆθος πιεῖν. τὰς δ' ἵππους καὶ κύνες ἐξέπληξαν. καὶ νὴ Δί', οἱ μὲν παιδιᾷ προσέχοντες [3]ἀφιᾶσι τῶν λόγων. οἷδ' ἕτερ' ἄττα ἀπουδάζοντες. ἐμοὶ δὲ λόγοι πάσας προσηγορείας καὶ πάσας δυνάμεις ἔχουσι. καὶ γὰρ παῖδας, καὶ γονέας, καὶ πρᾶξεις τε καὶ ἀναπαύσεις, καὶ πάντα ἐθέμην [4]τούτοις. καὶ τιμῶ Ἀφροδίτην ὅτι τούτοις καλῶ. ταῦτα δέμοι παίζεται, καὶ ταῦτα ἀπουδάζεται· τούτοις χαίρω, τούτους ἀσπάζομαι· ὅτι τὰς τούτων φοιτῶ θύρας. καὶ πολλὰ ἂν ἔχων ἔτι πρὸς τούτοις εἰπεῖν, [5]παραλείπει δ' μὴ φορτικὸς εἶ δοκεῖν. ἀλλὰ μοῦ ὑπέρ γε τῆς δόξης οὕτω διενοήθην, ἀπαντῶσαν μὲν αὐτῇ δέχεσθαι καὶ στέργειν, ἢ γὰρ ἂν παντάπασι βλάξ εἶμι τις· προσματεύεσθαι δὲ μηδὲν εἰς αὐτὴν ἔξω τῶν λόγων αὐτῶν καὶ τῆς περὶ τὸν βίον ὀρθότητ@ συμφώνου τούτοις· ἀλλ' εἰ μέν τις εἰς ταῦτα ὁρῶν βούλοιτο θαυμάζειν, εἰ δὲ μὴ, χαίρειν ἐᾷν. παρόδους τοίνυν εἰς τὸ δημόσιον
725 πλείστας ὧν ἐγὼ συνοίδα ἐποιησάμην, καὶ ταῦτα μὴ πόρρωθεν εἰ βούλεσθε, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν παρόντων τούτων χρήσιμον σκέψασθε. τίνα γὰρ πανήγυριν ἡμεῖς, ἢ τίνα σύλλογον παρείμεν, τὸ μὴ οὐ κοσμῆσαι τὴν [6]πόλιν ἐν τῷ μέσῳ; καὶ ταῦτα οὐκ ἐν δείᾳ δόξης. συὶ γὰρ θεοῖς

& eloquentiae vitam hactenus tranſegi, niſi quantum vel corporis valetudo, vel temporum ambitus, majores inſtituto adferentes aerumnas, prohibuerunt. Quanquam ex his quoque ſumus eluctati, cum inſtar Ulyſſis alicujus rati haereremus, ut qui non ſoli, ſed cum maximo & humaniſſimo navigaremus gubernatore, qui ſemper ſtudia noſtra, ne perirent, protexit. Jam eloquentiae ſtudium ſoli, quod ſciam, Graecorum non opum, nec gloriae, nec honoris, nec matrimonii, nec potentiae, nec ullius acceſſionis cauſa perſecuti ſumus; verum cum eam propter ſe amaremus, juſtos ex orationibus honores accepimus: cumque alii amoribus delectentur, alii lavacris, alii compotationibus, alii equis & canibus, quidam etiam ludendi vel aliarum rerum ſtudio a litteris deficiant; mihi vero litterae omnes appellationes ac facultates continent. Nam & liberos & parentes, & negocia & ocia, atque omnia in his poſui; ad has Venerem invoco; has ioco & ſerio perſequor; his gaudeo; has amplector; harum frequento fores: & quae plura poſſim his adjicere, ne ineptus videar, omitto. De gloria vero ſic ſtatui, ut occurrentem quidem admittam, ne ſtupidus omnino videar; nihil autem ad eam conſequendam moliar aliud, exceptis orationibus, atque his reſpondente vita honeſta: ac ſi quis iſta velit admirari, permittam; ſin minus, valere jubeam. Jam plurimum omnium, quod ſciam, in concionem prodii; id quod non ex longe praeteritis, verum ex his ipſis poteſtis temporibus animadvertere. Quas enim nundinas, aut quem conventum praetermiſimus, quin Urbem publice laudaremus, quanquam gloria non indigebamus? Ea enim, quod deorum

1 Bar. 7. ἀφικόμενα. 2 Bar. 7. σὺν τούτοις. 3 Bar. 7. ἀφισᾶσι. 4 Bar. 7. τούτους. 5 Bar. 7. παραλείπω. 6 Smyrnam, ubi haec eſt habita. *Cant.*

pace

εἰ πεῖν τοσαύτη γεγένηται, ὥστε μὴ ἀγωνίζεσθαι δεῖν ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν αὐτὰ, ἀλλ' ἀσφαλῶς ἔχειν σιωπᾷν, ὑπὲρ τοῦ τὰ ὄντα βεβαιώσασθαι. καὶ μὰ τοῖς ἰδίᾳ σιωπᾶν [1] παρεδάσασιν, οὐκ ἀγωνιζόμενον μόνον παρέχον ἐμαυτὸν, ἀλλὰ καὶ ἐπιδεικνύντα ὑπεικῶς, ἐξ ὧν ἥμιλλον τι βελτίους ἔσεσθαι. εἶεν. τὰ μὲν ὑμέτερα τοιαῦτα καὶ τούτοις ἐπιτήδεια. σκέψασθε δὲ καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτοῖς ἐν τῷ [2] μέρει, ὦ δυσέρωτες ὑμεῖς. [3] οἱ φιλεῖτε μὲν οὕτω σφόδρα, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἄκρον εἶναι πεπιστεύκατε, καὶ ταῦτα κἂν τοῖς γυμνασίοις καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν βοᾶτε, πεπόνθατε δὲ (οὐδὲν [4] γὰρ ἐρῶ πικρότερον, θαῤῥεῖτε) [5] ταὐτὸ τοῖς παισὶ τῶν ὀπιφθόνων ἀνδρῶν. καὶ γὰρ ἐκείνοις ἀρχὴ τοὺς πατέρας αὐτῶν εἶναι τοιούτους, [6] αὐτοὶ δ' ὡς τὰ πολλὰ τρυφῶσι· καὶ [7] ὑμῖν ἀρχὴ παρεῖναι ἐμὲ καὶ λέγειν, τὸ δ' ἅπαντα καὶ μετέχειν, τῶν ξένων ἅπαν ἠξιώσατε εἶδος. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ βαδίζειν ὅπου ταῖς ἀκροάσεις, ἐπὶ τοὺς κολυμβήθρας οἱ πλείους ἀφικνεῖσθε, εἶτα θαυμάζετε, εἴπινες ὑμᾶς τῶν λεγόντων λανθάνουσι· τὸ δ' ἀληθὲς οὐ βούλεσθε οἴμαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς λέγειν, ὅτι οὐκ ἔνεστι λίθων ἐρῶντας, οὐδὲ λουτρῶν ἐξηρτημένους, οὐ δ' ἃ μὴ δεῖ πεπωκότας, τοὺς περὶ τοὺς λόγους ἀφικνεῖσθαι γιγνώσκειν. ἀλλὰ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνατίθετ' ἐμοί, καὶ βλασφημεῖτε μετ' εὐφημίας, εἰ γὰρ ἐβούλετο, καὶ τοιαυτὶ λέγοντες, ὡς νῦν γε [8] νυστάζονται δηλονότι. καίτοι λόγῳ μὲν λόγον ὡς φησιν [9] Ὁμήρῳ ἀμείβεται, καὶ ὁποῖ' ἄττ' ἂν εἴπῃς, τοιαῦτ' ἂν ἀκούσεσθαι χρὴ προσδοκᾶν, ῥήτορα δ' εἶναι φάσκοντα λαβόντα αἰτίαν οὐ προσέχουσαν μὴ χρήσασθαι τοῖς οἰκείοις ὀργάνοις, ἐλαττοῖ τὴν συμφορᾶς. ἐγὼ τοίνυν θεῶν εὐμενῶν ὄντων, τὸν μὲν κατ' αὐτὸν τὸν λόγον ἀγῶνα οὐ σφόδρα φήσαιμ' ἂν δεδιέναι· δέδοικα δὲ τοὺς δεινοὺς ἀνταγωνιστάς. εἶπω τίνας; τοὺς λίπα ἀλειμμένους τουτουσί, καὶ τὸν φοίνικα προκομι-

pace dixerim, tanta contigerat, ut jam non de conſequenda contendendum eſſet potius, quam, ut collatam tutius conſervarem, tacendum. Quin & apud eos, qui privatim agere mecum cupiebant, non decertavi modo, ſed & ea, quae ipſis putarem profutura, benigne expoſui. Et haec quidem atque his ſimilia ſunt noſtra. Nunc etiam veſtra viciſſim perſpicite, o illepidi amatores; qui cum ita me ametis, ac Graecorum eſſe principem tum credatis, tum per gymnaſia, & fora conclametis, idem tamen (nihil dicam acerbius, confidite) quod illuſtrium virorum filii, patiamini. Ut enim illis, ex talibus ortos eſſe, ſufficit, licet ipſi plerunque in deliciis vivant; ita & vobis, ſi ego adſim atque declamem, ſufficit, orationibus autem intereſſe, peregrinorum ducitis. Itaque pro auditoriis plerique piſcinas ſtequentatis, ac miramini deinde, ſi quis vos dicentium effugerit; quod autem verum eſt, non vultis, opinor, vobis ipſi ſuggerere, non poſſe videlicet eos, qui lapidum ſtudio tenentur, & a lavacris pendent, eaque, quae non oportet, mirantur, dicendi exercitia cognoſcere. Veſtram vero mihi culpam imponitis, & cum laude criminamini, Si voluiſſet, ac talia dicentes, quaſi tum dormitaſſem. Atqui cum ſermo, ut Homerus inquit, ſermoni reſpondeat, & qualia dixeris, talia viciſſim ſint audienda; orator certe, ſi, cum injuſte ſit accuſatus, propriis non utatur armis, indignum ſit. Quamobrem equidem ipſa dicendi certamina non admodum, diis faventibus, pertimeſco; ſed graves timeo adverſarios. Vultis dicam quos? Iſtos, qui oleo perunctι, cum palma ob-

1 Ita Bar. 7. Vulg. παρεδάσισσα. 2 Poſt μέρει addit Bar. 7. σφὼ ζῶντα. 3 Οὐ Junt. pro οἱ, & Bar. 7. 4 Ἐν νῷ Bar. 7. 5 Ταυτὸν Bar. 7. 6 Bar. 7. αὐτοῖς. 7 Bar. 7. ἡμῖν. 8 Iliad. υ'. Cant. 9 Bar. 7. νυστάζοντα.

ambulant,

727 ζοντας, οὐκ ἀκούσεις μὰ Δία ῥητόρων συγκαλοῦντας, ὥσπερ ἐγὼ καὶ [1] περὶ Κῶ ταυτὶ τὼ [2] Μεροπίδα, καὶ ἐν Κνίδῳ ποτὲ εἶδον ἐπ' ἐμαυτοῦ γενόμενον, ἀλλ' ἴστε ὅτι δεξαμενὰς ἐπαγγέλλουσι, καὶ δεῦρ' ἄγ' ἰὼν ναῦν κατάσησον, καὶ τοῖς καταίρουσι τοιαῦτ' ἐπαγγέλλουσι, καὶ τοιαῦτα προξενοῦσιν. ὅταν οὖν [3] ἑτέρωθεν μὲν ὁ ῥήτωρ ἀγωνιώμενος ᾖσι, ἑτέρωθεν δὲ ὁ ῥέμβος ὑμῖν ἀμφιθαλὴς [4] ἥκει τοιαῦτα ὑποσχνούμενος, εἰκότως οἶμαι συμβαίνει τῷ νίκῃ ἐκείνου τὸ μέρος γίγνεσθαι, καὶ μήτε πρεσβύτερον μηδένα μήτε νεώτερον ῥᾳδίως ἐθέλειν σώφρονεῖν. ταῦτ' ἔστιν ἃ τοὺς λέγοντας ὑποσκελίζει· ταῦθ' ὥσπερ νέφος ἡ σκοτόμαινα ὑπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς περὶ παιδείαν καλοῖς. πρὸς δὲ τούτοις οἱ κατάπυστοι σοφισταὶ πείθουσιν ὑμᾶς, ὡς ἄρα καὶ τῷ Ὁμήρῳ τοῦτο μέγιστον ὑπάρξειεν, υἱὸν Μήλητος γενέσθαι. πᾶς τις οὖν ἴεται σπουδῇ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ φιλοσοφήσων ἐκεῖ· καὶ οὐδὲ ἐξ αὐτῶν τούτων ἐνθυμηθῆναι δύνασθε, εἰ τὰ μάλιστα ἀληθῆ λέγουσιν, ὅτι οὐδ' αὐτῷ τῷ Ὁμήρῳ [5] ἦρκει, περὶ τὰς ὄχθας ἐσκιωπᾶσθαι τοῦ πατρός,
728 οὐδὲ τοῖς ἰχθύσι συμπαραινεῖν ἀδελφοῖς οὖσιν ἑαυτοῦ ὡς ὁ τούτων λόγος· ἀλλ' οὕτως αὐχμηρόν τινα ἐβίω βίον, ὥστε πολλαχῇ δῆλός ἐστι πόρων, εἰ τῶν ἀναγκαίων εὐπορίαν, λουτρὰ δὲ αὐτοσχέδια καὶ [6] δὴ ἐπ' ὀνήσει καμνόντων σωμάτων ὡς φησι Πλάτων ἀπεδέχετο, περαιτέρω δὲ οὐκ εἴα τρυφᾶν. τὸ δὲ πλείστου [7] ἄπασαν ἀπάντων ὀλιγωρίαν ἐμπεποιηκὸς, ἡ ἀδιήγητός ἐστιν αὕτη φθορά. πᾶς γάρ τις δεδιὼς μὴ φλαύρειε προδιαφθαρείς, αὐτὸν ἐλπίζων ἀπόλλυσι, πάντα μὲν τὰ ἄριστα ἡγούμενος κέρδους τάξει τιθέμενος, πᾶν δ' ὅσον χρηστὸν [8] ζημίαν ἄλλως ὑπολαμβάνων ὡς εἰ μὴ ἀμφότερα λωβηθεὶς ἀπίοι παρὰ τοὺς πλείονας καὶ τῷ γνώμῃ καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἐσομβύης ἀπῇ χώρας ἐκεῖ. τόδ' οἶμαι πᾶν τοὐναντίον ἦν. [9] ἐπειδὴ τοιαῦτ' ἀφέσηκεν, ἀπολαῦσαι τοῦ βίου τὰ καλ-

ambulant, nec ad oratores audiendos quenquam convocant, quemadmodum ego in ista Co Meropide, ac Cnidi quondam fieri memini, sed piscinas celebrant, &, Huc age navem appelle, ac similia solventibus denunciant, taliaque commendant. Itaque cum hinc orator abit declamaturus, illinc nebulo aliquis patrimus ac matrimus vobis talia pollicens adest; omnino fit, ut ab illa stet parte victoria, nec vel senior quisquam vel junior facile frugi velit esse. Haec sunt quae dicentes offendunt: haec instar nubis aut caliginis alicujus honesta studia cuncta obscurant. Sophistae praeterea scelerati vobis persuadent, id in Homero quoque maximum fuisse, quod Meletis fuerit filius. Quapropter ad ejus patrem studiose omnes se conferunt, ut ibi philosophentur; nec id ex eadem re potestis intelligere, ut maxime vera dicant, nec Homero tamen ipsi sufficisse, si ad patris ripas commoraretur, aut cum piscibus, fratribus suis, una nataret, ut hi volunt; cum ita vixerit austere, ut saepe vix iis, quae essent ad vitam necessaria, abundaret, lavacra vero extemporalia ad aegrotorum salutem, ut ait Plato, concederet, nec ullas ultra delicias admitteret. At quae maximum in omnibus rerum omnium contemtum efficit, haec est immensa corruptela. Etenim unusquisque metuens, ne ab alio corrumpatur, se prius ipse corrumpit, cum turpissima quaeque in lucro, tum optima ponens in damno, quasi nusquam ei, nisi & animo & corpore corruptus ad inferos descenderet, futurus esset locus. Atqui contra oportebat, ni fallor, honestissimum quenque vitae fructum perci-

1 Bar. 7. περὶ —— τουτωνὶ, & in margine λείπει. 2 In Bar. 7. duplicis lectionis adsunt vestigia, Μεροπίδα & Κικροπίδα. 3 Bar. 7. ἑτέρωθι. 4 Bar. 7. ἥκῃ τὰ τοιαῦτα. 5 Bar. 7. ἦκε παρὰ τὰς. 6 Διαπονητὴ Junt. Bar. 7. 7 Bar. 7. ἅπασιν. 8 Bar. 7. ζημίαν ἢ πόνος. 9 Bar. 7. ἐπεὶ δὲ τὰ τοιαῦτ' ἐφάσκομεν ἀπολαύσας ——

pere,

λιζα [1] ἕως ἔξεστιν, ἵν' εἰ μὲν τῆς σωζομένης μοίρας εἴημεν, ἐν τοῖς καλλίστοις σωζώμεθα ἐν μαθήμασι καὶ λόγοις, καὶ μὴ τιὼ ὕειον ἁρμονίαν ἡρμοσμένοι, νύκτα ἐκ νυκτὸς ἢ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας [2] κυλινδοίμεθα· εἰ δὲ μή, κέρδος γ' ἢ πᾶν ὅ, τι τὶς προβάλοιτο. ἢ προὶς θεῶν λούσασθαι μὲν κέρδος ὅτι ζῶντα, ὃ καὶ τελευτήσαντα μενεῖ δήπουθεν, λόγων δὲ ὧν ἔμ- 729
μελέτην μετὰ τιὼ τελευτιὼ ἀνάγκη, τούτων ζῶντα ἀπολαῦσαι, [3] καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἑτέρῳ παρόντα, ἀνδρὶ καὶ τῇ μὲν ἑταίρᾳ συγγενέσθαι κεφάλαιον εὐδαιμονίας; ἀνδρὶ δὲ τῷ πρώτῳ τῶν Ἑλλήνων συγγενέσθαι καὶ ὁσιονοῦν, εἰς κατάρας τελεῖ; καὶ τῇ μὲν μητρὶ χαριστέον ἐξ ἧς αἱ πλεῖσται τῶν νόσων· ὅσα δ' εἰς λόγους ὕθλον ἄλλως καὶ σκιὰν ὑποπτέον, ὦ χρηστοί, καὶ τιὼ οἰκουμένῃ ὑμεῖς παιδεύοντες πρὸ ὑμᾶς [4] αὐτούς. προκελεύσασθε ἐμὲ ποιεῖν ἃ βούλεσθε λέγειν, εἰ δὲ μὴ ἑκάτεροι τὸ ἑαυτῶν προθήσομεν. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ὅτως ἀνήσω λέγων, ἕως ἂν θεὸς εὐμενὴς ᾖ· ὑμεῖς δὲ ἀγνοήσετε ἀεί· ζῶντ' οὖν εἰ μὲν βούλεσθε ἀπολογίαν· εἰ δὲ βούλεσθε ὑπόμνησιν ἀπ' εὐνοίας· εἰ δὲ καὶ ὡς ἀμφότερα, εἰρήσεται, ἀλλ' οὖν ἀληθῆ γε καὶ συμφέροντα ἀκούειν ἅπασιν εἴρηται. ἢ οὖν παυστέον φησὶ [5] Δημοσθένης τούτων τῶν ἐθῶν, ἢ τοῦ γ' Ἱππολύτου καὶ τοῦ Βελλεροφόντου μὴ ῥᾳδίως ὅτωσὶ καταψεύδεσθε.

pere, dum licet; ut ſi quidem inter incolumes eſſemus, in pulcerrimis rebus, artibus & eloquentia, ſervaremur, nec ſuilla temperati harmonia, noctes dieſque volutaremur; ſin minus, id omne quidem, quod quis praecepiſſet, in lucro foret. An vero lavare quidem in vita, quod etiam mortuo continget, commodum erit; orationibus autem, quibus erit poſt mortem carendum, partim habendis, partim audiendis per vitam frui, inſuave habebitur? Et meretrici adeſſe, ſumma erit felicitas; cum principe Graecorum vel tantillum habere commercii, execrandum cenſebitur? Cumque ventri, ex quo plurimi naſcuntur morbi, gratificandum ſit; litterae pro nugis & umbra ſunt habendae, o probi, & orbem prius terrarum, quam voſmetipſos, docentes? Quapropter vel ad ea me, quae vultis, dicenda hortamini, vel ſuas utrique res agamus. Nam ego ne hac quidem ratione dicere deſiſtam, donec faverit Deus; vos autem id perpetuo ignorabitis. Haec igitur ſive per defenſionem ſive per increpationem benevolam, ſive utroque modo dicta eſſe volueritis; vera certe, omnibuſque auditu utilia protuli. Quocirca, quod ait Demoſthenes, vel hos mores deſinere, vel de Hippolyto ac Bellerophonte non tam facile mentiri debetis.

1 Bar. 7. σκοπῶμεν ἕως. 2 Bar. 7. κυλινδώμεθα 3 Bar. 7. καὶ προὶς αὐτὸν 4 Bar. 7. αὐτούς. ἀλλ' ὥσπερ ἐμὲ ἀξιοῦτε βούλεσθαι λέγειν, ὄντως ὑμῖν αὐτοῖς· —— παρακελεύσασθε &c. & in marg. λείπει. 5 Philipp. 4. in fine. *Cant.*

ARI-

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

ΡΗΤΟΡΟΣ ΠΡΕΣΒΕΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΑΧΙΛΛΕΑ.

[ΤΟΥ ΑΠΟΘΕΣΘΑΙ ΤΗΝ ΜΗΝΙΔΑ.]

2 1 ΑΡΙΣΤΕ Αχιλλεῦ. τὸ μὲν ϑυμοῦσθαί σε καὶ χαλεπαίνειν ἐφ' οἷς ὑβρίσθης, οὐδὲν ἀπεικός. Οὐκοῦν ἄχρι τούτου γε. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἡ τῆς αὐτῆς γνώμης ἔτι καὶ νῦν Αγαμέμνων εἴχετο, ἢ ϖρὶ ὧν ἥμαρτεν ἔξαρνος ἦν, οὐκ ἂν, παρρησιάσαιμι· ἀλλ' εἰδὼς ὅπως ποτέ σοι δοκεῖ ποιεῖν· ἐπεὶ δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου καὶ δεήσεις ποιεῖται· καὶ δῶρα, 2 τὰ μὲν δίδωσι, τὰ δ' ἐπαγγέλλεται, τί ἄν τις ἐξελέγχοι τόν γε ὁμολογοῦντα; ἀλλ' ὥσπερ ἐκεῖνος σοι συγχωρεῖ δίκαια λέγειν, οὕτω καὶ σὺ πείθου ϖροσυμβούλῳ· εἰ δὲ μή, πῶς οὐκ ἄτοπον, ϖρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ Γνώμῃ ἔχειν ἥνπερ ϖρότερον, ϖρὸς τὸν οὐκέτι τὴν αὐτὴν ἔχοντα. ἔπειτα σκόπει μὴ τῷ δίκαιον ὂν ἐκείνῳ μέμφῃ, ϖρὸς ἡμᾶς λάβῃς. Εἰ μὲ γὰρ ἅπασι χα-
4 λεπῶς ἔχεις, εἰπὲ ϖρὸς Διός, ἀνθ' ὅτου. Εἰ δ' ἀπολύεις τούς γε ἄλλους αἰτίας, κοινὸς ἁπάντων ὁ κίνδυνος. ὡς τε πῶς δίκαιος εἶ ϖεριορᾶν. Οπως νὴ Δία ἐκεῖνος ἔτι μᾶλλον μισοῖτο ὑϖὸ πάντων ἀφ' ὑμῶν; ἀλλὰ μάλιστα μὲ δέδοικα μὴ ὑ λειφθῶσιν οἱ μισήσοντες· οὕτω 3 πολλοὶ πέπτωκαν. Ἔπειτα νῶν γε ὦ ϖρὸς θεῶν πῶς ἄλλως 4 οἴει γνώμης ἔχειν αὐτούς. Δέδοικα μέντοι μὴ σῦ πλεονάζοντος, τυνδαρίου ἢ σὺ βούλῃ γένῃ). Καὶ κεῖνον ἀφέντες, εἶτα σοι 5 μέμφωνται). Μὴ γὰρ οἴῳ τ' ἦ μὲ ϖρότερον ἄρξασθαι τῆς ὀργῆς ὑπάρχον εἶ). Τὸν δὲ μὴ δ' ὕστε-

ARISTIDIS

Rhetoris, nomine legatorum Græcorum ad ACHILLEM Oratio.

[Qua illum ad deponendas, quas cum Agamemnone gerebat, inimicitias, cohortantur.]

Interp. Laur. Normanno.

Graviter te atque iracunde acceptas ferre injurias, Achilles Optime, id minime ad hoc usque tempus mirum fuit. Adeo ut ne nos quidem, si aut in eadem adhuc sententia perstaret Agamemnon, aut errata nondum agnosceret sua, aliquid caussae dicturi fuissemus, quin tuo tu animo morem gereres. Quando autem & delicti sui veniam supplex petit, & munera tum nunc largitur tibi, tum alia daturum se esse profitetur; quid reum confitentem ultra redarguas? cujus precibus perinde locum abs te dari fas fuerit, ut aequam ipse tibi persequendi juris tui potestatem facit. Alioqui quam iniquum foret eodem te in illum animo esse, qui alius jam factus est? Tum vero cavendum, ne ejusdem nobis noxiae reus habearis, quam inimico objectas. Quippe si infensus es omnibus, profer sodes caussam; sin caeteros a culpa eximis, quomodo commune periculum, in quo omnes sumus, sic susque deque ferre potes? Nempe hoc te agere dices, quo tanto acrius omnium odium homini confles? quanquam ipse vehementer verear, ut ulli tot cladibus supersint, quibus is exosus esse queat. Num vero aliter jam animatum quempiam esse autumas; Sed metuo profecto, ne, si modum irascendi nullum feceris, contra spem tuam eveniat; ut Agamemnone omisso, in hominum ipse reprehensionem incidas. Noli enim existimare, solum in culpa fore, qui irasci prior coepit; illum vero qui depo-

1 Ιλ. ι'. 519. 2 Ιλ. ι'. 135, 515. 3 Πυκνοὶ Laud. 4 Γνώμης οἵης Laud. 5 Ita Laud. & Norm. Vulg. μέμφονται.

ϵσν ἐθέλονται παύσασθαι, μετρίως δόξειν βεβουλεῦσθαι. Χωρὶς δὲ τούτων, ὦ σὸν, ὦ φίλε Ἀχιλλεῦ, μᾶλλον ὅπως τις δικαίως [1]μισηθήσεται ζητεῖν, ἢ ὅπως τὸ κοινὸν σωθήσεται. Εἰ γὰρ δεῖ χαλεπαίνειν ἀκριτέλοις, τοῖς βαρβάροις [2]ἔγωγε φαίην ἂν, δεῖν, καὶ τοῖς φύσει πολεμίοις. πολὺ γὰρ μείζω πρὸς τούτους ἡμῖν τὰ ἐγκλήματα· καὶ ὑπερ μειζόνων. ὥστε πῶς δίκαιον τὸν μὲν ὀλίγα τοῦ καιροῦ λυπήσαντα μισεῖν· τοὺς δ' ἐξ ὅτου γεγόνασι πολεμίους, μὴ [4]ὅσον ἀδικοῦντας, πρεσβεύειν. [5]ἀλλὰ τοσοῦτον κρατοῦντας τῶν ἑταίρων· καὶ μὴ ὧν ὤφθης πρῶτον αἰτίοις. Ἐπεὶ νυνὶ εἴ σοι δέδοκται παντάπασι διαφθεῖραι τὸ στρατόπεδον, τί οὐκ 6
ἄντικρυς γίγνῃ μετὰ τῶν βαρβάρων; Καὶ τοὺς μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως ἐᾷς πρόσω πλαίνειν· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τοῦ Σιγείου πρόσω βαλὼν, ἐν μέσῳ σαυτοῦ τε καὶ ἐκείνων ποιεῖς. Οἵα νὴ Δία οὐκ ἀνεκτὰ ταῦτα οὐδ' ὅσια; τῷ αὐτῶν τοίνυν τούτων ἔχεται λογισμῶν καὶ ἡ νυνὶ βοήθεια. Ἀπόλλυμι μὲν γὰρ οὐδὲν ἧττον καὶ τ' ἡσυχάσαντος σου. Πέφυκεν δὲ τῷ σχήματι ῥᾳθυμία, τῷ δοκεῖν θεωρεῖν τὰ γιγνόμενα. Ὥστε διπλοῦν ἀνθ' ἁπλοῦ τὸ νεῖκος γίγνεται. Καὶ γὰρ μισεῖν τοὺς ὁμοφύλους δοκεῖς· καὶ φοβεῖσθαι τὸν μάχιμον. Μὴ σύ γε. Ἀλλ' ἐξαρχὴς [6]ἑλοῦ δυοῖν θάτερον. Εἰ μὲν [7]γὰρ τὰ τῆς ὀργῆς νικᾷ, χρῆσαι παντὶ τῷ θυμῷ. Εἰ δ' ὀπίσασαι λογίζεσθαι, μὴ φίζου τῇ Γνώμῃ· μὴ δὲ ἀπέχου μέν ὡς φίλων, πρόσθεν δὲ ὡς πολεμίους· ἀλλ' ἴσθι τοσούτῳ χείρων νυνὶ ποιῶν, ἢ [8]εἰ μετὰ τῶν βαρβάρων ἡμῖν ἐπήεις, ὅσῳ φανερᾶς ἔχθρας πρόδοσία χαλεπώτερον. σὺ δὲ εἰ μὲν πρέσβεις ἦλθον παρὰ Πριάμου νυνὶ περὶ συμμαχίας, οὐκ ἂν, αὐτοὺς δέξαιο τῇ σκηνῇ. ἃ δ' ἂν, εὔξαιντο ἐκεῖνοι, ταῦτα σὺ πράττεις· καὶ τῷ 8
θυμῷ τὰ πράγματα ἀπολλὺς καθῆσαι· ἔπειτα δ' εἰ μὴ σιδήρῳ τοῦτο ποιεῖς ἢ πυρί,

nere iram nolet, moderatis uti conſiliis viſum iri. Praeterea nec aeque te dignum fuerit, mi Achilles, juſta in quempiam concitare odia; atque de ſalute Reipublicae quam optime mereri. Quippe ſi immortales ſuſcipiundae ſunt ſimultates; rectius illae mea ſententia, cum barbaris, atque naturalibus gerentur hoſtibus. Quibuſcum haud paullo majores nobis controverſiae gravioreſque intercedunt. Quo igitur jure homini, qui te nonnihil aliquando offenderat, uſque adeo ſuccenſes? quum miſſos facias, natos hoſtes noſtros; minime nunc quidem certe inſontes; victis tantopere fuſiſque veteribus amicis tuis; in quibus te antehac primo conſpicati fuerant. Sin copias noſtras omnino delere conſtituiſti, quin aperte & palam cum hoſtibus facis? quin, quando in nos illi ex urbe invadunt, parte altera a Sigeo littore, ipſe in medio deprehenſos adoriris? Hoc vero, inquies, nefarium ac immane? Quaſi vero aliorſum iſta auxilii nobis ferundi tendat ratio. Aut minus multi noſtrum interea concidant, dum Tu a bello ceſſas. Jam & ignavia quaedam ineſſe videtur in otioſo iſto rerum noſtrarum adſpectu. Unde loco ſimplicis, geminum tibi naſcetur dedecus. Quippe & cives tuos odiſſe exiſtimaberis, & Martem reformidare communem. Id quod neutiquam tibi ferundum cenſeam; ſed omnino alterutrum conſtituendum. Ut vel totam irarum vim adhibeas, ſi iracundiae aeſtus praevalet; vel ipſe tibi conſtes, ſi rationem audire potes. Neque a nobis veluti amicis manus ipſe abſtineas, ſi ut inimicos prorſus projiciendos ſtatuis. Nam iſtud quidem, quod nunc amplecteris, conſilium, tanto exitioſius eſt, quam ſi aperte una cum Barbaris bellum nobis faceres; quanto manifeſtis inimicitiis capitalior habetur proditio. Tu vero ſi hoc tempore legati a Priamo de ſocietate armorum cocunda adeſſent, eos tentorio, opinor, excluſurus eras. Quorum tamen vota imples, dum hoc modo, cum rerum noſtrarum damno maximo, per iracundiam deſides. Quod an ideo levius tibi damnum eſſe videtur, quoniam non ferro igni-

1 Laud. in marg. γρ μισήσεται. 2 Laud. ἂν ἔγωγε φαίην. 3 Deeſt in Laud. 4 Laud. in marg. μόνον. 5 Laud. ἀλλὰ καὶ. 6 Laud. δυοῖν ἑλοῦ. 7 Non agnoſcit Laud. 8 Sic Laud. & Nor. in caeteris deeſt.

que

[1] φᾶον τῦθ' ἡγῇ τί. Καὶ λόγον μὲν ὃν ἂν ἐξίσου δοίης ἐκείνοις τε καὶ ἡμῖν· ἐξίσου δὲ ἀμφοτέρεσις ἐκποδὼν ἔσηκας· μᾶλλον δὲ βοηθεῖς ἢ ἀδετέρεσις· τῇ [2] γνώμῃ δὲ πρὸς ἐκείνους ῥέπεις· τοσούτῳ πλέον ἡμῶν ἔχουσι. καὶ πῶς αὐτίκα μὲν τῇ ὀργῇ, ὥστε πολιτικῶς ἔσχες, ὡς τ' οὐδ' αὐτὸν τὸν [3] Ἀγαμέμνονα διεχειρίσω· [4] οὐδ' ὡστοῦν δεῖν τεθνάναι· μέγα τοῦτο τεκμήριον· ὤκουν ἀπέσφαξάς γε αὐτόν, ἐξόν σοι. νυνὶ δ' οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδένα οἴει δεῖν λιπεῖν· [5] καίτοι πολλῷ βέλτιον μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐκεῖνον ἦν τὴν δικαίαν σῶσαι, ἢ δι' ἐκεῖνον ἅπαντας [6] ἀφνιωθέντας ἄρδην ἀπολέσθαι· καὶ δίκαιόν γ' ἂν οὕτω παρ' αὐτοῦ τοῦ γιγνομένου λαβεῖν. Εἰπὲ γάρ μοι τί μᾶλλον' ἂν εὔξαιο· οὐκ ἀδοξεῖν ἐκεῖνον καὶ κακῶς ἀκούειν καὶ μῖσος ἔχειν τὸ τῷ στρατοπέδῳ; τοῦτο τοίνυν ἐξ ἀμφοῖν αὐτῷ ἀφελέσας· ἔκ τε τῶν μέλλει τοῦδε ἀπολωλότων, καὶ τῶν ἀπὸ [7] τοῦδε σωθησομένων· ὁ [10] μὲν γὰρ [8] ἐκείνοις τούτων αἴτιος δόξει γεγενῆσθαι, σὲ τῆς συμμαχίας [9] ἀποστήσας δι' ὧν ὕβρισε· σὺ δὲ τούτους νυνὶ σεσωκέναι μόνος ἀνθρώπων τῇ βοηθείᾳ· ὥστε τὸ μὲν ἐκείνου μέρος, οὐδεὶς τῶν Ἀχαιῶν σώζεται· τὸ δὲ σὸν, οὐδεὶς διέφθαρται. σκόπει δῆτα, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς αὐτῆς, ὡς οὐκ ἐξ ἄλλου σοὶ πρᾴγματος κατέστη πρὸς αὐτόν· ἀλλ' ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν, ὅπως σωθεῖεν. τήνδε γὰρ [10] ἐκκλησίαν διὰ τοῦτο ἐποίησας, ὁρῶν τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων ὑπὸ τῆς νόσου. πρός τε Κάλχαντα πρῴην εἰπεῖν θαῤῥοῦντας [11] ὅ, τι σοὶ δοκοίη. καὶ παρελθόντος ἐκείνου καὶ φάσκοντος δεδιέναι, μήτινα τῶν αὐτοῦ κρειττόνων παροξύνας κακόν τι [12] λάβῃ· ἀπώμνυες, ἢ μὰ μὴ φθάσειν τοῦτον. ἐκ δὲ τούτων, ὁ μὲν, ἀπέφαινε τὸν αἴτιον· ἐκεῖνος δὲ ἀμφοτέρεσις ὠργίζετο·

que abs te datum eſt? Equidem tuarum copiam collocutionum nobis potius quam illis facis; tametſi aeque te ab utriſque abjungas: rurſus quanquam neutris opem feras, propenſiore in illos voluntate es: adeoque plus illis, quam nobis indulges. Verum enimvero qui irae exardeſcenti ea prudentia moderatus es, ut a caede Agamemnonis tibi temperares, neque interimendum cenſeres: quod clariſſime tum patuit, quando occidere noluiſti, quem poteras. Quanam nunc ratione caeterorum nemini parcendum ſtatuis? Quanquam haud paullo rectius fuerat, illum immerentem cum reliquis ſervari, quam ſini ejus cauſſa omnes funditus interire; Atque hoc modo convenientem ab ipſo poenam repeti. Ecquid enim quaeſo optabilius tibi accidere poſſit, quam ut in ſummam invidiam, odiumque exercitus adductus inimicus, omnibus verborum contumeliis proſcindatur. Quod affatim ſane homini utrinque eventurum eſſe, conſentaneum eſt; tum de iis qui mortem jam oppetierunt, tum iis etiam, qui in poſterum ſalvi incolumeſque erunt. Quippe ut illis cauſſam mortis attuliſſe cenſebitur, qui ſuis in te injuriis a militiae noſtrae contubernio abduxit; ſic horunce conſervatorum decus, ſi opem tuleris, unus tu mortalium auferes. Itaque quantum in Agamemnone ſitum eſt, nemo noſtrum exitium evaſerit; quod ad te attinet, nondum quiſquam peremptus eſſe videatur. Age vero refer nunc animum ad ſimultatis hujus cauſſam, haud aliunde ſane tibi enatam, quam quod curae tibi erat civium ſalus. Tu enim conſpecta eorum multitudine, quos peſtilens hauſerat lues, concionem illico advocaſti, vatemque Calchantem, ad ea quae comperta habebat, ore intrepido proferenda, adhortatus es. Muſſanti, virique praepotentis periculoſam offenſionem cauſanti, fidem ſacramento dediſti, te haudquaquam homini defuturum. Edit itaque ſontem Calchas. Qui utrique veſtrum infenſiſſimus ea re factus eſt. Neque tamen eo ſecius rem ipſe urgebas,

1 Ita Laud. Impreſſ. ἧσσον. 2 Laud. δὶ γνώμης. 3 Ιλ. α'. 190, 220. 4 Ita in marg. Laud. in contextu autem ὡς ὐ δεῖν — 5 Laud. καίτοι καὶ. 6 Laud. ἄρδιν ἀφανισθέντας. 7 Laud. τούτου. 8 Laud. ἐκείνοις αἴτιος τούτου — 9 Laud. ἀποστήσας οὐ δι' ὧν — 10 Ιλ. α'. 54. 11 Laud. εἴ τι. 12 Laud. λάβοι.

σὺ δὲ ὐκ ἀπέγνης πρὶν ἐπραξάχθη τὸ δέον. Οὐκοῦν ἄτοπον ὑπὲρ ὧν ἵνα σωθῶσι, [1] πότε ἦρω τ' ἔχθρας, τούτους νῦν ἀφὶ τ ἔχθρας ἀφανθείραι· καὶ τὰς μὲ παρὰ τ τύχης συμφορὰς ἀξιῶν ἐπανορθοῦσθαι. αὐτὸν δ' ἐξεπίτηδες ποιάσειν [2] ἀφ' ὧν ἀπολούμθα. Καὶ πρὶ ὧν τότε 12
ἤυχου τοῖς θεοῖς, πρὶ τούτων νῦν [3] ὐ βούλεσθαι ἀφαλέχθιῦαι σεαυτῷ. Καὶ ὑπὲρ μὲ τῦ ἱερέως ὅ βαρβάρυ [4] τ Θεὸν ἀξιῶν αἰδεῖσθαι· ὑπὲρ δὲ τ ὁμοφύλων τοσούτων τὸ πλῆθος, μήτε θεὺς τὰς κοινάς· μήτε ὁσίαν· μήτε σπονδὰς ἐθέλειν ἀφαιρεῖσθαι. Καὶ τότε μὲ προέσθαι τῷ σεαυτῦ γυναίμην, ἵνα σωθῇ τὰ τῶν Αχαιῶν· νῦν δὲ ἀντὶ ταύτης αὖ παντραπᾶ τὰς Αχαιὰς [5] ἐκτείψαι. Καὶ μίαν εἰ δυοῖν αἵρεσις ἦν· καί μοι πρὸς Διὸς ἔστω παῤῥησία, δίκαιον γάρ· ἄλλως τε καὶ πᾶν' ἀνδρὶ τιμῶντι τἀληθές· πότερον δεῖ τῷ παῖδα σῶσαι τ ταύτῃ, ἢ τὸ στρατόπεδον ὑπὲ τ Αχαιῶν πρόγμαλα. Οὐκ ἂν ὕτε τ Δία τ σαυτῦ πρόγονον τοῦτο ᾔτησας, ὕτ' ἄλλον [6] θεῶν ὑδένα, ταύτην ἀντὶ πάντων λειφθῆναι· τί δῆτ εἰ ταύτην τὲ ἔξεσι κομίσασθαι, καὶ σῶσαι τὰς Αχαιὰς, αἱρήσῃ ταύτης τὲ ἀφεσάναι· καὶ τούτους ἀπολωλεκὼς τ). καὶ πῶς οὐκ ἄτοπον συμφορᾶν μὲ ὀπίσασθαι συμφορᾶς ἀνταλλάξασθαι· ἄμφω δὲ ἐξὸν ἔχειν ἄνευ ζημίας, εἶτα ἀμφοῖν δέξασθαι στέρεσθαι. Οὐ γὰρ [7] μόνων [8] τῶ 14
Ατρειδῶν ἦν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας φιλεῖν. τίς δ' ἂν εἴπῃ ταῦτα. ἀλλά τοι ὐ κατ' αὐτὸ τοῦτο [9] ἡ τῦ πολέμου φύσις, ἀξία θαυμάσαι. εἰ γὰρ ἐκάστῳ τοῦτο πρόσεστι τοκαταρχὰς εὐθύς, ὅτι νῦν Μενέλαος συλλέγ γραπὰν τ γυναικὸς τ ἑαυτῦ χάριν. πῶς ἂν [10] ἐμέγε εἰκὸς καταλιπόντα τ [11] ἑαυτῦ γυναῖκα, ὐ φὸς τῇ γυναικὶ παῖδας ὐ γονεῖς ἐν γήρᾳ· ὐ χρήματα, ὐ οἰκέτας, πλεῖν ἔξω τ Ελλάδος. Καὶ πρὸς τούτοις ἔτι κινδυνεύειν ὅτι γραλείας πρὶ [12] τ

quoad confectum eſſet quod aequum piumque erat. Quid igitur abſurdius eo fieri poſſit, ſi nunc per inimicitias iſtas Graecos perditum eas, quas ſalutis eorum cauſſa antehac ſuſcepiſti? ſi qui fortuitae calamitatis averruncandae auctor tum fuiſti, nunc ea dedita opera agites, unde exitium nobis compares. Si pro queis tum vota Diis immortalibus nuncupabas, pro iis vix tecum agendi copiam hodie facias. Si qui barbari ſacerdotis in gratiam divini numinis reverentiam hominibus antea inculcabas; jam ubi de innumerabili civium multitudine agitur, & pietatem erga Deos patrios & fas omne, foederumque religionem exuas. Si denique ob unam amiculam, quam ſalutis communis cauſſa, illo tempore dedebas, univerſum nunc exercitum penitus delere animum inducas. Jam ſi optio alterutrum eligendi tibi daretur, (quaeſo autem ut libera mihi loquendi fiat poteſtas, res per ſe aequiſſima, praeſertim ad virum veritatis ſtudioſiſſimum.) Utrum puellam iſtam ſalvam malles, an exercitum remque Graecorum publicam? credo equidem, neque ab Jove generis tui auctore, neque Diis caeteris, hoc te unquam optaviſſe; ut ſola illa omnibus ſuperſtes viveret. Aſt quando & puellam recipere, & ſimul cives ſervare potes, an voles & illam amittere, & iſtos internecioni dedere? Hoc quippe perquam abſurdum fuerit, incommodum alterum cum altero probe te quidem ſcire commutare, ſed commodo utroque, quum haberi abſque intertrimento utrumque licet, libenter carere. Neque enim ſolis Atridis uxores adamare ſuas convenit. Quis iſtuc dixerit? Sed profecto vel hac de cauſſa mirificum belli hujus ingenium eſt. Etenim ſi initio illius, iſta animo cujuſque inſedifſet cogitatio, comparet utique quas poſſit manus, reciperandae uxorculae Menelaus, mihi quid neceſſe eſt, conjuge, ac liberis, ac parentibus aevo grandibus, reque familiari & ſervitiis relictis, longinquam ſuſcipere navigationem, atque in acie praeterea ancipiti vitam diſcrimini

1 Laud. inter lin. τότε μὲν. 2 Laud. ἐξ ὧν. 3 Laud. μὲ. 4 Il. α'. 64, 386. 5 Laud. ὡς ἐχθρὸς σατείψαι. 6 Laud. θεὸν. 7 Laud. μόνον. 8 Il. ι'. 340. 9 Laud. ἡ τῦ πολίμου φύσις κατ' αὐτὸ τοῦτο—— 10 Laud. ἐμὲ abſque γε. 11 Laud. ἑμαυτῦ. 12 Deeſt in Laud.

ob-

ψυχῆς. ὃ πᾶσιν ἁπάντων κτημάτων τιμιώτατον ἦ συμβέβηκε. ἢ θεῖον ὁ τῶν Ἑλλήνων
1 ἄριστος ὀείζῃ. εἰ τούτοις ἕκαστος ἐχρήσατο τοῖς λογισμοῖς. 2 ἦκ ἂν, συνελέγη δήπου τὸ στράτευμα τῶν ἀρχήν. νῦν δὲ οἶμαι δύο ταῦτα ἦν τὰ κινοῦντα. τό τε τοῖς ὅρκοις πάλαι προκαλευλῆφθαι, θεῶν τινος οἴμαι θεηνοίᾳ. ἢ τὸ κοινῇ πάντας, ὑβρίσθαι δοκεῖν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ
16 μὴ δεῖν ὑπιτρέπειν. προσθεὶη δ' ἄντις τάχα ἢ τρίτον τὸ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι χρῆναι. μὴν
3 δὲ τοῦτο σκοπῶμεν νῦν, τίνος χάριν τῆ στρατείαν ἠρέμβα ἐξαρχῆς. ἀλλ' ὅπι ἢ τῶν αὐτῶν ἐστι. τότε μὲ τὰ ἄλλα πάντα δεύτερα 4 ποιεῖσθαι, νῦν δὲ πεὶν 5 ἂν ὧν ἕνεκ' ἤκομεν θεῶξαι διαφῆναι. ἢ γὰ τῇ θεφάσει τῆ στρατείας ἀκόλυθον, ἀλλ' ἐνδυτίον αὐτῇ τῇ στρατείᾳ φαίνεται. ἔπειτα δὲ 6 ἢδὲ 7 ὅμοιόν ἐστιν. ὅπως δὲ, ἀκύσῃ στράως, ἢ γὰ ἵνα ἐλέγξω λέγω. ἀλλ' ὅπως θεδεμωθήσομαι. εἰ γὰ μὴ ἐκομίζη τῆ ἄνθρωπον, εἰκότως ἂν, εἰς ταῦτα ἀνεχώρεις. νῦν δὲ ἢ μόνον αὐτὴν, ἀλλὰ ἢ 8 ἑπτὰ θρὸς αὐτῇ, δίδωσιν. 9 ἄλλα γὰ ἐῶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος. καί τοι εἴγε 10 Τρῶες ἐβούλοντο τῆ Ἑλένην, ἢ ὅσα μεῖ' αὐτῆς ἄγοντες ᾠχοντο 11 ἀποδῶναι, ἦκ ἂν ἡμῖν ἦν 12 πόλεμος θρὸς αὐτούς. εἰ δὲ δὴ ἢ πᾶ' ἑαυτῶν οἴκοθεν θροσετίθεσ, ἢ φωνὴν ἤδεις θροήκαλο ἂν, ὡς ἢ χρὴ δέχεσθαι. τί τοῦτο μέγα σημεῖον; αὐτοὶ ταῦτα 13 θρῄκαλούμεθ' αὐτοὺς καῖ' ἀρχαὶς εὐθύς. ἀλλ' ὅτε ἐκείνων ἤδεις ταῦτα ἐβούλετο ποιεῖν. σοί τε ἦν ἀφῃρέθης, ἐπά-
18 νεισι μοῖ πολλῶν. Εἰ δ' αὖ ἢ δίκην δεῖ 14 θροσϋποσχεῖν τῆ ὕβρεως, δέδωκε ἢ μάλα πολλὴν ἐκεῖνός γε. χωρὶς γὰ ὧν ἀπολώλεκε, τοσούτων τὸ πλῆθος στρατιωτῶν, τήνγε ἀπὸ ῧ φόβου ἢ ῧ ταπεινὸς εἶ), πηλίκην 15 πινὰ οἴει σοι δίδωσι δίκην. Οὐδὲ γὰ ἄλλο γε ἤδειν νεῶν, ἢ τὸ σχῆ-

objectare: rem rerum omnium praestantissimam ac primam; vel Achille, viro longe Graecorum fortissimo, judice. Istiusmodi inquam, si tum mentes hominum imbuerat sententia; nunquam profecto conflatus fuisset exercitus. Quem duae tamen causae potissimum commovebant; religio sacramenti, quo sese, haud sine manifesto Deorum numine, dudum constrinxerant: tum quod communem omnes a barbaris injuriam accepisse rati, eam minime omittendam censerent. Quibus & tertiam haud immerito causam adjunxeris, debita imperantibus obsequia. Verum enimvero parum opportune in praesens de causis belli moti anquiritur. Est enim potius cogitandum, nullo nobis modo convenire, infecto, cujus gratia huc convenimus, negotio, discessionem moliri; quibus antehac cura belli hujus prius nihil antiquiusque fuerat. Id enim quam maxime cum ea pugnat ratione, quam armis correptis praetendebamus; tantum abest ut consentaneum queat videri. Sed nec minus indecorum est. Quemadmodum vero; id ut citra indignationem audias obsecro. Non enim redarguendi tui caussa, sed commonefaciendi verius, istuc a me adfertur. Quippe nisi amicam reciperes, istam haud injuria fortasse, viam insisteres. At nunc & illam reddit Agamemnon. & septem puellas adjungit: ne tot alia commemorem munera. Quod si Helenam Trojani, resque cum illa aversas, restituere voluissent, nequaquam bellum illis facturi eramus. Fac jam istos rebus restitutis aliqua de suis adjecisse; an ea nostrum quisquam ullo verbulo repudianda censuisset? minime sane. Cujus rei evidens hoc argumentum est, quod easdem illis, sed nolentibus, conditiones, nosmet ipsi initio tulimus. At erepta tibi puella multis cumulata donis redit. Si vero & poenas ab Agamemnone inlatae injuriae repetundas censes: pertulit ille quidem certe poenarum satis; cum clade tot legionum, tum pavore hoc suo, animique infractione. Nihil enim illi pristini habitus morisque nunc su-

1 Il. α'. 244. 2 Οὐδ' Laud Il. ι'. 401. 3 Laud. δὴ. 4 Laud. ποιήσασθαι. 5 Non agnos. Laud. 6 Laud. ἠδὲ 7 Προσῆκον, ἢ ἁρμόζον. 8 Il. ι'. 128, 270. τ'. 248. 9 Laud. τ' ἀλλὰ γὰ ἐῶ εἰ. 10 Laud. οἱ πᾶσι. 11 Laud. ἀποδιδόναι. 12 Laud. λόγῳ. 13 Ita Land. & Norm. Impress. προκαλέμεθ'. Il. γ'. 206, λ'. 125, 139. 14 Sic Laud. & Norm. Impress. προυποσχεῖν. 15 Non agnos. Laud.

peresť,

μα, πᾶν ἀποτέθει), ἱκέτης ἐκ βασιλέως, καὶ δοῦλος ἐξ ἐλευθέρου γεγονώς· καὶ εἰ δεῖ τἀληθέστερον εἰπεῖν, ἐλέῳ μόνῳ θαῤῥῶν, ἐὰν τὰ κράτιστα φέρηται παρὰ τὴν τύχης. Καὶ μὴν εἰ δεῖ γ' τούτων μνημονεύειν, ἐκεῖνο ἀθυμήσητι· τῶν ἀτόπων ὄντι συλλογισμὸς μὲ τότε τῆς γραπτᾶς, ὅτω προθύμως ἔχειν σε πρὸς τὸ μεταλαχεῖν τῶν πραγμάτων, ὥστε ἐπειδὴ τάχιστα εἶδες τὰ ὅπλα ὁρμῆσαι πρὸς αὐτά· καὶ μὴ καταλαχεῖν σεαυτόν· καὶ ταῦτα ὄντα παῖδα· καὶ ἐν ταῖς χοραῖς κρυπτόμενον· νυνὶ δ' ἐπειδὴ τηλικόσδε εἶ· καὶ παῖδα ἔχεις ὡραῖον ὡς [2]τις εἰ) στρατεύεσθαι· γ' δόξαν τινὰ πρότην ἐν ἅπασιν εἴληφας· βούλεσθ μὴ χρῆσθαι τοῖς ὅπλοις τοῖς σαυτῶ· ἀλλὰ ζητεῖν προφάσεις δι' ἃς πρήσῃ [3]πάντας. γ' τότε μὲ τινὰ παῖδα ἀπολιπεῖν ῥᾳδίως. [4]ἧς τί σοι φίλτερον [5]οὐδὲν εἰκὸς εἶ). καὶ ἦν ὁμότιμον [6]γυναῖκα ἐκτήσω σαυτῷ· νῦν δ' [7]ἑτέρας παιδὸς ἕνεκα, τἀναντία γνῶναι σαυτῷ πρεῖ τὸ ὅλων. σκόπει [8]μὴ δὲ τῆς Δηϊδαμείας ἢ ζῶσα ἄξια ἐπαινέσαι. μήπω γε ἀνδρὸς ὅτου γ' μνησθῆναι καλόν. γ' λέγεις δὴ ταῖς [9]μοίραις ταῖς διπλάς. ἀκηκοέναι γὰρ παρὰ τῆς μητρὸς ἄριστα [10]εἰδήμας πρεῖ αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ἀμφιγνοῶ μὲ εἴτε σπουδάζων ταῦτα λέξεις, εἴτ' ἐρεχελῶν ἡμᾶς, γ' [11]φιλονεικίᾳ τινὶ θυμῷ· ὑ γὰρ σοί γε οἱ λόγοι· πολλοῖς [12]λόγοις σοῖς τοῦτο τεκμήρομαι. ὑ μὴν ἀλλ' εἰ τἀ μάλιστα ἐσπούδακας. ἔστι σοι καὶ τούτων ὕτως ἐχόντων, ὅμως τοὐδέοντα βουλεύσασθαι· μάλιστα μὲν γὰρ ἔγωγε φαίην ἂν, τιμῶ μητέρα σῶ ποιεῖσθαι τούτοις συγκαταπίθεσθαι τοῖς λόγοις. ἐπεὶ καὶ ὁ πατὴρ καὶ ὁ διδάσκαλος, ὕτως ἐπαίδευόν σε πειρώμενοι· ἔπειτ' ἐγῷδα δὴ καὶ τὸ παίδευτόν ὄντι, εἰ πᾶ' αὐτοὺς μὲ τοὺς λόγους καὶ τ' ἀκοὴν, ὕτως ἐῤῥωμένως ἔσχες, ὥστε τ' εὐδοξίαν καὶ τὸ καλὸν περὶ τ [13]ἀσφαλείας, γ' τῶ γήρως αἱρεῖσθ· ἐπειδὴ δὲ ὁμολόγησας

pereſt, pro rege ac libero, bona fide ſupplici ac ſervo. Qui, ut quod res eſt clarius eloquar, ſpes omneis in tua miſericordia nunc ſitas habet; quam ſi conſequitur praeclare ſecum actum credat. Porro neque illud aut mea commemoratione, aut conſideratione tua, alienum duxerim, aliter te omnino ac deceat nunc facere. Qui, quo tempore cogebatur exercitus, ſive avide militiae noſtrae conſortium expetebas, ut ad arma primum conſpecta illico proſilires, nec abſtinere manus poſſes; quanquam puer adhuc eſſes, inque thalamo virgineo abditus latitares. At nunc vir, puberiſque filii, jamque tyrocinio caſtrenſi maturi, parens, belliciſque idem adoreis ante omneis clariſſimus; pugnas armorumque exercitia, quaeſitis effugiis, quo nobis graviter incommodes, detrectas. Praeterea ut tunc puellam juſtis tibi nuptiis copulatam, longeque merito cariſſimam, nullo negotio linquebas; ſic nunc viciſſim puellae alius cauſſa, alia omnia de ſummis rebus tuis ſentis. Cujuſmodi inconſtantiam nec in Deidamia tua probaverim, nedum in viro quopiam gravi ac honeſto. Sed & duplex fatum tuum, prout a matre, cui id compertiſſimum ſit, accepiſti, narras nobis; haud ſcio, ſerione hoc agens, an nos, pervicacia quadam exulcerati animi, ludificans. Nam longe alia, aliis ex ſermonibus tuis hauſiſſe meminimus. Veruntamen etſi ex animi tui ſententia ſic loquaris, atque haec hunc ſeſe in modum habeant, licebit tamen recte tibi conſulas. Nam ego quidem hiſce id potiſſimum matrem tuam egiſſe crediderim, iis ut aſſenſum praeberes. Quando conſimili pertentandi ratione a patre tuo pariter, ac magiſtro, inſtitutus es. Porro & illud perindignum te ſane fuerit; qui ad ipſam fatorum tuorum evolutionem adeo firmo ac inconcuſſo pectore fuiſti, ut ſecuritati atque longaevae ſenectae, decus nominis ac honeſtum libenter antepoſueris; ſi nunc, poſtquam in

1 Ita Laud. & Norm. in notis; deeſt in editis. 2 Laud. σωνεῖναι καὶ. 3 Laud. πάντα. 4 Laud. ἤθη σοι, inter lin. autem ἧς τί σοι — 5 Οὐδὲν illud non agn. Laud. 6 Laud. σύντῶν γυναῖκα. 7 Laud. ἑταίρας. 8 Laud. μὴ δὲ. 9 Il. ι'. 411. 10 Laud. εἰδέας. 11 Ita Norm. & Laud. Impreſſ. φιλοικίᾳ. 12 Laud. ἔργοις τοῦτο σοῖς — 13 Laud. ἀλδξίας.

ſen-

αὐτῇ θεὶ τῆς ἀμείνονϛ μοίρας, πάλιν ἐξαρχῆς ἕτερϛ γενήσῃ. καὶ τότε μὲν καὶ τῆς
ψυχῆς [1] αὐτῆς, πλείονος ἄξιον ἡγῆ τὸ στρατόπεδον· νῦν δὲ οὐδὲ τ κόρης ἀντάξιον· μᾶλ-
22 λον δὲ ἑνὸς τῶν θεὶ τιὼ κόρῃω συμβάντων. ὕτω μέν τ' ἂν, ἀμφοτέρων δόξαις τιὼ παῖ-
δα τιμωτέραν ἡγεῖαϛ, ϗ σαυτῆ καὶ τ Ἀχαιῶν. πῶς γὰρ ἄ καὶ σαυτῆ, εἰ ἕ μὲν σώζεαϛ
χρεῖττον τὸ εὐδοξεῖν· ἕ δὲ εὐδοξεῖν ἡ κόρη. δόξαις δ' ἂν, ὕτω καὶ τ μητέρα ἐψεῦαϛ· ϗ
σαυτὸν ἐξελέγχειν, οὐκ [2] ὀπισάμωνον λογίζεαϛ. τὸ μὲν γὰ ἀπαρχῆς εὐθὺς ἐλέαϛ πλεῖν
οἴκαδε, καὶ ζῆν ἡσυχῇ, γνώμης κείσης ἦν· τὸ [3] δὲ ὀπὶ τῆς στρατείας κινδυνώδες ἑλόμωνον
μεταβαλέαθαι, θεὶ τ αὐτῶν ἄ ταὐτά γινώσκειν ὀξίν· ὁ σοὶ τῶν πάντων ἥκιστα προσήκϕ·
ὅσῳπερ ἀνθρώπων μάλιστα ἀρετιὼ ἀσκεῖς, καὶ τὸ μὴ ψεύδεαθαι. ἄ γὰρ ἄπου τὰς μὲν
ἄλλα [4] λέγονϛας, ἄλλα δὲ γινώσκοντας αὐτάσῃ, τὰς δὲ ὥσπερ τῶν αὐτῶν ἄλλοτε ἄλλως
βαλλομώνους, καὶ μὴ τὰς αὐτὰς ὄντας, ἐπαινέσῃ. σκέψαι δὲ ὅτι καὶν τοῖς στρατοπέδοις
μέχει μὲ μὴ [5] σωπάγωσιν οἱ στρατηγοὶ, πᾶς τις αὐτοκράτωρ ὀξίν, [6] ὡς εἰπεῖν, αὐχϗ· ἐπει-
δὰν δὲ εἰς τάξιν καταςῇ, ταύτην δεῖ σώζειν, ἣ φαῦλον νομίζεαϛ· σὺ δ' ἄ βαλεύεαθαι
δόξεις [7] νῦν, θεὶ ὧν αἵρεσίς ὀξί σοι· ἀλλ' ἀναχωρεῖν ἀπὸ τούτων ἃ θεῦχρινας αὐτός· ϗ
24 μονονὰ λιπεῖν τ τάξιν· ὃ ϗ ὅταμ μοι δοκεῖς σύγε ἰδών, εἰκότως ἂν ἀσχμωθείην. δίκαια ϗ
καλὰ ταῦτα ἐγίνωσκες, ὡς ἄχ αἱρετὸς βίος ἀνθρώπῳ μαχρὸς, εἰ μὴ θεσσέσαι τὸ θράττειν
τὰ δέοντα. ἐπεὶ δὲ τ παῖδα οἱ κήρυκες ἄγοντες ᾤχοντο· ϗ δὴ ἀφ' τοῦτο ἑτέρως ἔχϕ τὰ τ
φύσεως. ἄ παύσῃ δύο τ χειρίστων ὀνειδῶν φεύγων ἀμφισβητῶν, δειλίας ϗ ἀπιςίας· [8] ὁ τῶν
ἐχθρῶν ἄδεις πώποτε ὠνείδισε; καί τοι τίς ἂν [9] ἦλθα θεὸς θεῶν εἰ σοι ταῦτα Ἀγαμέμνων

sententiam matris de praestantiore sorte semel discesseras, denuo alius fias. Rursus quae olim vita ipsa potiora tibi videbantur, castra nostra; nihil nunc ad puellam tuam sunt; immo, vix uni huic, quae puellae accidit, rei aequiparanda. Itaque pluris illa tibi esse videtur; quam aut tute tibi, aut nomen omne Graecanicum. Nam quod tibimet illam anteferas patet: quoniam vitam gloriae postponis, puellae gloriam. Qua ratione & matrem fefellisse videberis, & tuam ipse coargues imprudentiam. Quippe si extemplo domum redire, in otioque consenescere elegisses; id animi judicio feciſſe crederere; postquam bellicos optasti casus, ni in sententia permanseris, de rebus eisdem ut alias aliter scitcas, palam fiet. Quod minime profecto tibi convenit, qui virtutis studio, & praesertim veracitatis, cunctis praestas mortalibus. Quo enim jure alios reprehendas, qui aliud clausum in pectore, aliud in lingua promtum habent; si illos collaudes, qui alias aliud de rebus iisdem judicant, nec sibi constant. Caeterum & illud tecum reputes velim, quod in castris ipsis antequam imperio ducum compellantur milites, quisque quodammodo imperator sibi sit; in acie collocato, ordines servare necesse est, aut turpi macula notari. Tu vero nunc non tam consultare videris de iis, quae tuae optionis sint, quam ab iis, quae olim praetuleras, recedere; ordinesque propemodum deserere. Id quod tibi vel per quietem visum, ruborem puto, incusserit. Quamvis autem recte atque ordine censueris, haud optabile homini longius aevi spatium esse, secluſa facultate recta ac honesta agendi; puella tamen ista a praeconibus abducta, ingenium tuum omnino immutavit. Verum enimvero quousque tandem ferre poteris, ambiguam de te manere suspicionem foediſſimorum duorum criminum, timiditatis ac perfidiae? quae nemo tuorum tibi inimicorum unquam exprobravit; & quae si nunc Agamemnon objiciat, quem quaeso modum saevitiae

1 Laud. τ σαυτῆ. 2 Laud. ὑπισαμώνως. 3 Laud. δὲ τ. 4 Ιλ. ι'. 313. 5 Laud. σιωπάγουσιν. 6 Laud. ὡς εἰπεῖν, αὐτοκράτωρ — 7 Non agn. Laud. 8 l. ἀ. 9 Laud. εἶθα.

factu-

ἀνεπίθϕ· ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι, τὸ μὲν τέλος πάντων πραγμάτων τῷ θεῷ χρῆναι καταλιπεῖν. ὥσπερ καὶ ἡμᾶς ἅπαντας ὁρᾷς περὶ ἡμῶν αὐτῶν βεβουλευμένους. οὐ γὰρ ποικίλης τοῦτο δεῖται γε μούσης· ἀλλὰ [1] πᾶσιν εὔδηλον, ὅτι εἰρήνη πολέμου κρείσσων [2] συμφορώτερον. καὶ ὅτι οὐκ ἔστι μαχομένους καὶ κινδυνεύοντας ἀναμωτὶ τὸν ἀγῶνα διελθεῖν· ἀλλ' οὐ τούτου χάριν τὰς πίστεις προδιδόμεναι· ἀλλ' ὧν μὲν ὁ δαίμων κύριος, ἀπροφασίστως καταλείπομεν· ὅσα δὲ εἰς λογισμοὺς ἥκει, οὐ τὸ βουλεύσασθαι, μηδαμοῦ τῶν χειρόνων ἑαυτῷ τιμᾶν, ἀνδρός. [3] νὴ Δί' ἀλλ' οὐκ ἀξιά σου τὰ δῶρα· οὐδ' ἐκπλήξει σε ἐπιχουμένου· οὐδ' 26
[4] ἄν, τὸ [5] ψάμμον οὐ τὸ κόνιν πρέλθῃ τῷ πλήθει; ἀεικιά γε ὦ γεννᾶιε, οὐ γνωρίζω τούτους ἤδη τοὺς λόγους. ἐγὼ δὲ οὐ τῶν χρημάτων ἕνεκα συμβουλεύω σοι βοηθεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς. πόθεν; μὴ δὲ ποθ' οὕτω σμικρῶς ἴδοιμι τὰ σά. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς δικαίας, οὐ δ' ἀπρεπὲς οὕτω ποιεῖν· ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα, φιλίας τινὶ συμβόλῳ δέξασθαι. εἴτε γὰρ χαίρειν ἐᾷς, οὐχὶ δοίσομεν· οὐ περὶ τοῦ [6] κινδύνου ταύτης [7] σχολῆς βουλεύσασθαι. μὴ δὲ γὰρ ἄν, τοῦτο σε ἁρπάσῃ. πῶς γὰρ ἂν εἴην, εἰ ταῦτα συμβουλεύοιμι. ἡγεῖσθαι δὲ ἐκεῖνον μὲν οὐκ ἀνελεύθερον εἶναι τῇ δόσει οὐ τοῖς ἐπαγγέλμασι· σαυτῷ δὲ ἕτερα εἶναι τὰ ποιοῦντα τοῦ ἔξοδον. [8] ποῖα ταῦτα; ἃ μικρῷ πρόσθεν αὐτὸς ἀπειθμεῖς· [9] πολλῷ χρημάτων καλλίω πράγματα. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον οὐ ὑποφρυές, εἰ [10] μὲν πρότερον μὲν τῶν Ἀχαιῶν τούτων ἡγούμενος, δώδεκα μὲν πόλεις τὴν θαλαττίαν, ἕνδεκα δ' ἐπὶ ἤπειρον, οὐδὲν τοῦ ἰδίων ὑπολογιζόμενος, οὐ πόνον· οὐ κίνδυνον· οὐκ ἀσχολίαν· οὐχ ἥν φιλοτίμην εἶναι φῂς σαυτῷ ψυχήν εἰ προήσῃ, οὐ τοσούτων εὐπορίων οὐ τοσαύτης εὐδαιμονίας ἀπόδειξας κυρίως· νῦν δ' οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς ἐπαρκέσαι τολμήσεις. πόθεν ὦ 28

facturus sis? At nos rerum omnium eventum Deo committendum censemus; quemadmodum & nos omneis animatos cernis. Nam profecto haud operosa indiget doctrina, quod nulli ignarum est, bello longe praestabilius donum pacem esse; tum fieri non posse, ut citra cruorem vitam transeant, qui in acie medioque praeliorum discrimine assidue volutantur. Sed non ideo fidem datam violamus. Verum quae Dei sunt, Deo relinquimus. Iis autem in rebus, quae rationem ac consilium admittunt, fortium virorum est, non postremas sibi partes tribuere. Sed dona inquis infra dignitatem tuam sunt? neque ullis te pollicitationibus de statu dimoverit Agamemnon, quamvis arenae pulverisque numerum multitudine munerum excesserit? Optime profecto, vir generosissime; atque haec demum verba tua esse agnosco. Ego vero ut pecuniae caussa suppetias nobis feras, minime tibi auctor sum: quare enim? Neque Di sirint ut in ejusmodi angustias unquam res tuas redactas videam: sed illud abs te officium aequitas ipsa ac honestas exigit. Munera oblata, ut pignus instauratae iterum amicitiae, equidem admittenda suaserim: nec tamen magnopere contendam, si renues. Tum & de regiae affinitatis negotio, quod minime ejusmodi est ut te transversum abripiat, per otium deliberes licet: pueri enim sit, de eo consilium tibi dare velle. Haec vero haud illiberaliter cum donare tibi, tum polliceri Agamemnonem, velim existimes; etsi alia & majora tibi ad hanc expeditionem comparata sint praesidia. Cedo quaenam? quae ipse modo enumerabas, auro contra non cara. Quam absurdum igitur & insolens sit, si tu, qui antea Graecorum dux oppida maritima XII. tum adhaec XI, in solo Asiatico sita, nulla habita ratione rerum tuarum; nulla laborum, discriminum, atque molestiarum; nulla denique animae ipsius, quam nunc tenerrimo amore tuendique sollicitudine complecteris, expugnasti; maximasque nobis opes atque prosperitates peperisti; Jam de salute dimicantibus opitulari nolis. Dic vero nobis,

1 Laud. πᾶσι γε δῆλον. 2 Sic Laud. & Norm. Vulg. συμφερώτερον. 3 Laud. ἢ βέλτ νὴ — 4 Laud. ἂν οὐτιὼ ψάμμον — 5 Ιλ. ί. 385. 6 Ιλ. ί. 142, 284, 388. 7 Norm. & Laud. χρ. ἐπὶ σχολῆς. 8 Ιλ. ί. 325. 9 Laud. πολλῶν. 10 Prius illud μὲν non agnoscit Laud.

amabo

ϖρὸς Θεῶν ὀκτήσω τ' κόρην, ἵνα τἄλλα ἀφῶμεν· ἀφ' ὧν [1] εὐεργετεῖς ἡμᾶς. ὅτω γᾶν χ' τ' [2] Λυρνησὸν εἶλες ἐν τῷ πλήθει τῶν ἄλλων χωρίων. ὀκῶν δ' τὸ στράτευμα τ' παιδὸς εἰκὸς εἶ) ϖροθήκιον· ἀλλὰ τ' πᾶσαν τῶ στρατοπέδου χ' τῶν ἄλλων ϖραγμάτων. ἁπάντων δὲ [3] ἀτοπώτερον, εἰ ὁ μὲν Χρύσης τὴν θυγατέρα [4] ἀπολαμβάνων, χ' ϖρήχθη ϖᾶσι μᾶλλον ὡς πολεμίοις, ἀλλ' ἐπέπαυτο τ' ὀργῆς, ἄνθρωπος βάρβαρος χ' φύσει πολέμιος· καὶ συγκινδυνεύσας [5] χ' ϖρὸ τ' σωτηρίας αὐτῆς. σὺ δ' αὐτήν τε ἀπολαμβάνων τ' ἄνθρωπον, χ' ϖρὸς ἐκείνῃ [6] τοσαύτας λαμβάνων· χ' ϖρὸς ταῖς γυναιξὶ χρήματα, πόλεις, χώραν, συγγένειαν· ἃ θαυμάζειν δέον οὐκ ἐῶ, [7] σὺ δὲ [8] μέμψασθαι οὐκ ἔχεις, εἰσαεὶ μενεῖς ὅπῃ ϖαρξυσμῷ; καίτοι [9] συνεύξασθ' τῷ θεῷ ϖᾶσαι τ' νόσον ἡμῖν. σὺ δὲ χ' βουλήσῃ ϖᾶσαν τὰ τ' ϖολέμου δύσκολα; ἀλλ' ὁ μὲν ἐξ ἀμφοῖν ἐνεδείξατο τ' δύναμιν τοῖς Ἀχαιοῖς· ἔκτε ὢν καθαρσαίμιος ϖολλοὺς διέφθειρε, χ' ὢν εὐξάμενος [10] ἄπαντας ἔσωσε. σὺ δ' ἀξιώσεις ἀϖὸ θατέρου μόνου μιμήσασθαι τ' ἱερέα, χ' ζῶντα ἀϖὸ τ' ἀϖολλυμένων; ἀλλὰ ϖολλῷ βέλτιον ἦν τῷ σώζειν ϖάντας, ἐνδείκνυσθαι τιν' ῥώμην· ἢ θάτερον ϖρόξαντα τὸ λοιϖὸν φυγεῖν. καὶ ϖρόθυμα μὲν τὸ στρατόϖεδον ὅτι τῷ κομίσασθαι [11] τὰ σαυτῦ, [12] δεινὸν ἂν, ἡγήσω· σῶσαι δὲ χ' δέξῃ τὸ στρατόϖεδον μὴ τῶ τιν' σεαυτῦ [13] κομίσασθαι. ἀλλ' ὁ μὲν Ἕκτωρ ϖυρὶ καὶ σιδήρῳ ϖάντα ἐϖέρχεται· καὶ σμικρόν ἐστιν ἀϖὸ σῶσαι Τρόιαν. σὺ δ' ὀν τῇ σκηνῇ μενεῖς [14] ᾄδων ϖρὸς λύραν· ϖότερον τὰ ἑτέρων ᾀδῶν μενεῖς· ἀλλ' ἄμεινον ἑτέρους τὰ σαυτοῦ ϖᾴδαχεῖν ᾄδειν, ἐϖί χρησῷ τινι ἀλλὰ τιν' μῆνιν νὴ Δία ἣν [15] μηνίεις ταύτην ὑμνήσεις, ἅϖερ θεόν; δέδοικα μὴ τῶν Ἀχαιῶν ᾀδεὺς ὀϖισθοφίους, οὕτως ἀεὶ τῦ ϖαντὸς χεύ-

amabo te, undenam puellam tuam, (caetera missa facimus) nactus sis? nonne ex tuis in nos beneficiis, capta cum reliquis civitatibus etiam Lyrnesso? Aequum igitur est puellam abs te loco appendiculae exercitus caussaeque publicae haberi, non puellae exercitum. Sed nihil tamen aeque absonum ac indecorum dictu, quam Chrysen barbarum hominem, naturaeque suae instinctu nobis adversarium, quum gravissimum ipse discrimen adierat, recepta filia, mox iram posuisse, nec ultra nos tanquam hosteis devovisse; te vero tametsi amicam, tot puellis stipatam, recipias; tametsi praeter mulierculas, opes, urbes, regiones, affinitates, offerantur; munera haud immerito suspicienda, quod nunc quidem non postulo, etsi nec ea vituperare queas, iras immortaleis retinere. Ille Apollinem, ut pestiferam a nobis luem avertat, rite comprecatus est; Tu nec belli aerumnas allevare sustines. Ille utramque in partem quid posset, satis apud nos testatum reliquit; diris enim exsecrationibus suis, ut innumeros de medio sustulit, ita piis precibus caeteros in vita conservavit. Quem tu non nisi una ex parte, sed noxia, aemularis. Satius autem fuerat copiis servatis specimen virium tuarum dare; quam prius imitantem defugere posterius. Jam ut praeclarum quoddam compendium recuperandi tua, sociorum tibi visa est destitutio; sic eosdem, receptis amoribus tuis, annon tueberis? Veruntamen dum Hector, cui urbem patriam ex obsidionis periculo exemisse, parum est; ferro atque igni ubique infestus ingruit, interea tu in tentorio recubans, cantu fidium tempus fallis. Possumne vero ego ex te scire quid decantes? alienane facinora? sed praestiterit aliis praeclara ac glorioſa facta tua canenda tradere. An hanc iracundiam tuam, instar Deae, hymno celebras? An naenias nobis funebreis potius canis, isto usque adeo intempesti-

1 Ισ. εὐηργέτεις. 2 Ιλ. β'. 690. τ'. 60. 3 Norm. & Laud. χρ. ἀτοπώτατ. 4 Ιλ. α'. 446. 5 Ιλ. α'. 26. 6 Ita Laud. & Norm. Vulg. τοσαῦτα. 7 Illa σὺ δὲ non agnoscit Laud. 8 Ιλ. ί. 164. 9 Ιλ. α'. 451. 10 Sic MS. Laud. in editis deest. 11 Τὴν Laud. 12 Ιλ. α'. 213, 408, 508. 13 Laud. κομίζεσθαι. 14 Ιλ. ί. 186. 15 Μηνύεις Laud.

νου μελῳδῶν· εἶτα φὴς εἶ) φιλόψυχος, καὶ καταψεύδῃ σαυτοῦ. καὶ τίς θεὸς θεῶν ὕπω 32
πᾶς ἐστιν ὡς τε πειθοῦναι, ὡς Ἀχιλλεὺς ἀγαπᾷ ζῶν· καὶ ἀφὸ ταῦτα ἔξω βελῶν ἐστιν,
ὅπι ἐχ οἷόν τε ἀποθανόντα ἀναστῆναι· εἰ δ' Ἐπειῷ γ' Φωκέως ἠκούομεν, ποίους ἄν τινας ἄλ-
λους, ἢ τούτους ἠκούομεν τοὺς λόγους· καί τοι τί λέγω. ὀκεῖνο [1] πυκτεύων ἥδιστ' ἂν τε-
θναίη, πεῖν ὀκῆναι πνί. ταῦτα μὲ οἶμαι [2] ὡς [3] Θερσίτῃ [4] τεράποιο· καὶ ὅστις ὀκείνῳ ὅμοι-
πλήσιος· σὺ δὲ ὦ τᾶν, μὴ σκῶπτε· μὴ δ' ἀντιποιοῦ κακίας· ἧς οὐδέν σοι θεμιτόν· ὅτε
γὰρ ἡμᾶς πείσεις, ὅθ' ὡς ἐγῶμαι σαυτόν. ἀλλὰ καθελκύσας [5] τὰς ναῦς ἀποπλέων οἰ-
χήσῃ· εἶτ' ἐκ αἰσχύνῃ τὰς [6] Νηρηΐδας τὰς θεὰς μητρὸς συγγενεῖς, ὅτως ἀνομοίως πλέων
τὴν θάλατταν νεῶν χ' θεοτεῦ· τότε μὲν [7] δόξαν ἀφόρμας δυνάμιν συλλέγων τῷ στρατο-
πέδῳ· νυνὶ δ' ἅπασι λελυμασμένῳ· θεὰς ποτέρων δέ σοι ταῦτα ἄξια τὴν συγγε-
νῶν, πότερον τῶν θαλαττίων, ἢ τῶν κατ' ἤπειρον, οἵ ποτε ἐλθόντες δεῦρο, οὐ θέσπεσον
[8] ἀπῆραν θεὶν σωνεξεῖλον τῷ πολεμάρχῳ. τί δὲ καὶ [9] θήσεις θεὰς θεῶν ὄνομα, τῇ θυ- 34
σίᾳ, ἣν αὖλιον θύσειν φῄς· πότερον χαλεπαίνειν, ἢ τί καλεῖς αὐτήν. εἶτ' ὀκ αἰσχύνῃ
τοὺς θεοὺς αὐτὸς μάρτυρας τοσαύτης κακίας ποιούμενος, θύων καὶ σπένδων καὶ παιᾶνί-
ζων ὅτι τοῖς τῶν Ἑλλήνων συμφοραῖς; φάσκων ἀπέχειν ἅπαντα πρ' αὐτῶν, ὁρᾶν εἰς τὸ
πεδίον, μεστὸν νεκρῶν τῶν ὑπὸ σοὶ ταπομένων, ἡμέραν ὀκ οἶδα [10] πόσην ἄνω· τί δ'
ἔσω τοῦ πλοῦ τὸ ὀχῆμα· ἢ τίς λόγος τῶν ἰδόντων, ἢ τῶν [11] ἀκουσάντων· Ἀχιλλεὺς ἐπα-
ναπλεῖ; ποῖα λάφυρα κομίζων, ἢ ποίας ἀπαρχὰς ἄγων· ἢ τί τῶν οἴκοι τεφυόντων· ἢ
[12] τί τῶν ἰδίων· ἢ [12] τί τῶν δημοσίων· καλὸν δὲ τῇ Σκύρῳ νῦν θεοχεῖν· καὶ τί φήσεις πρὸς
τὰ παῖδα τὸν σαυτοῦ· τί τῇ γυναικὶ δόξεις εἶ) βελτίων εἰπών· καὶ τί λέγω Σκύρου ἢ γυ-

vo ac perenni modulatu? Caeterum dum vitae tuendae cupiditatem tibi affingis, an tu censes ullum sic puériliter deliraturum, ut te lucis haud rediturae amore, procul teli jactu abesse credat? cujusmodi verba, si cum Epeo Phocensi ageremus, nobis forsitan audienda erant. Quanquam & ille in pugilatu certans, mortem, opinor, citius oppeteret, quam ut ulli loco cederet. Thersitae itaque, ac ejusdemmodi aliis, haec relinquamus. Quaeso autem ne nos illudas, aut ignaviam simules; cui nihil tecum commercii est. Istuc enim nec nobis unquam, nec tibi sane persuaseris. Jam & domum itionem, deductis navibus, minitaris? nec Nereidas, matris propinquas, propter istam, priori dissimillimam, navigationem vereris: tum enim simul ac id tecum constituisti, ac copias nostras tuis auctum ires, magno animi ardore profectus es; nunc labefactas & evertis omnia: utri id cognationi tuae satis consentaneum ratus, marinaene an terrenae? at hi hanc olim urbem adorti, nonnisi capta illa cum imperatore suo reverterunt. Cedo vero quod nomen crastino sacrificio erit, Gratulatione an aliud quodpiam? adeo nihil te pudet Deos immortaleis tantae impietatis tuae testeis citare? dum in malis nostris laetus sacrificas, & libas, & paeana cantas; aperteque prae te fers, omnia te a nobis recuperasse, quando campum constratum eorum cadaveribus adspicis, qui superioribus diebus te ordines ductante praelia inibant. Quid autem caussae navigationi praetexes? quamve visa ea auditaque sententiam laturos homines putas? renavigat inquient domum Achilles, quam praedam secum, quae opima spolia vehens? quas domi suae coronas, quas privatis publicisque in locis dedicaturus? Ast imprimis honorificum tibi erat Scyrum naveis appellere. Quid vero dicere habes, quod filio, quod uxori caussam tuam satis approbet? Sed quid ego Scyrum, quid uxo-

1 Ιλ. Ψ'. 665. 2 Εἰς Laud. 3 Ιλ. β'. 248. 4 Τρίποιτο Laud. 5 Ιλ. ι'. 357. 6 Ιλ. σ'. 38. 7 Sic Norm. & Laud. Impress. δόξης ἀφορμοὺς. 8 Ιλ. ι'. 640. 9 Laud. θήσῃ. 10 Laud. supr. lin. κ. πόσην. 11 Ισ. ἀκηκουότων. 12 Non agn. Laud.

rem

νῆχα· ἀλλὰ τί φήσουσιν οἱ Τρῶες· [1] ἀλλ' ὑ φθύγειν σε φοβύμυον, ὁρῶνται [2] ὑδεμίαν σωτηρίαν ἐὰν μένῃς· ἄξιόν γε. ὑ γὸ τὸ Πριάμυ ϗ Νέστορος γῆρας συντεθὲν, τοιαύτης αἰσχύνης. ἀλλὰ ζῶται μὶ ὑ ποιήσεις, [3] μενεῖς δὲ [4] ἄχρις ἐπὶ ταὶς σαὶς σκηνάς τε ϗ ναῦς ὁ Ἕκτωρ ἀφί-
36 κηται, κλείνων πάντας ἐξῆς, τηνικαῦτα δὲ [5] δείξεις ὅστις εἶ; εἰ μέν σοι τοσῦτον περίεστι πῶς ὑκ αἰσχρὸν ὀκεῖνον τ̃ κρείττονα ἐᾶσαι γενέσθαι· ϗ μὴ περὶ τ̃ ἁπάντων σωτηρίας τῇ βελυσίᾳ χρήσασθαι· ἀλλ' ὅταν μηδεὶς [6] λίπῃ· εἰ δ' ἐργῶδες [7] ἤδη γίνεται, βοηθητέον ἡνίκ' ἔξεστιν· ἐγὼ δ' ἀπιτῶ μὲν ὑδ' ὀκείνῳ, τῷ μὴ [8] ὀκ ϗ πρὸς ἅπαντας τὺς βαρβάρυς ἱκανὸν εἶναι, ϗ ἔτι κρείττω. ἡγῦμαι μέντοι τῷ παντὶ τὸ ὅ κυρῆσαι διαφέρειν· ὑ μόνον κῖ τῦτο ὅτι ἄμεινον ὄντων σοι τ̃ θεατῶν ϗ μαρτύρων ὀπιδείξασθαι τ̃ ὑβρολιῶ ταύτῃ· ἀλλ' ἔτι ϗ κατ' ὀκεῖνο· ὅτι τηνικαῦτα μὶ σαυτῷ [9] δόξαις βοηθεῖν, κὴ κατ' ἀνάγκας ἀμύνεσθαι· νῦν δ' ὑπὲρ τ̃ κεκλικότων ἀξιέναι ϗ βοηθεῖν τύτοις· ὥστε ὑ μικρὸν κερδανεῖς παρὰ τ̃ χάριν. ὅλως δὲ ὀκ ἔστι τῦ πολέμυ ταμίαν γενέσθαι, καθ' ὅσον βύλῃ μέρος. ἀλλὰ πολλὰ γένοιτ' ἂν, ὧν βύλῃ, μῦ' ὧν ὑκ ἂν δέξαιο. πεσεῖταί τις ϗ τ̃ πάνυ σοι κεχαρισμένων· κὰ τὺς μὶ ἄλλυς ἐῶ· ἀλλ'
38 ἡμᾶς τυτυσὶ ὓς [10] προσεῖπες [11] φιλτάτυς· ϗ ὓς ἀνέσης ἰδών· ϗ οἷς τ̃ κρατῆρα [12] ἔπεισας, ϗ [13] προεῖπες [14] ζωρότερον εἶναι, τί κωλύῃ ϗ ἡμᾶς αὖθις κεῖσθαι· τηνικάδε ὁμῦ τοῖς ἄλλοις ἀναμεμιγμένυς· ϗ μῦ' ὧν νῦν ἀσθενεῖς, ἀπὸ τύτων ῥυῆναι τ̃ γλυκῦ αἵματι, ϗ [15] κρατῆρας ἐν Ἕκτορος ἵστασθαι ὀπινικίους, κὰ παιᾶνας ᾄδεσθαι, σῦ ζῶντος ὦ Ζεῦ· τί δ' ἂν ἅμα ταῖς σκηναῖς ἐχομένας ϗ ταῖς νανσὶν ἐμπιπραμένας, ϗ τ̃ [16] περιπόθητον ζώτην ἀποσφάξωσιν· ἢ

rem memorem? quid hoſteis ipſos dicturos cenſes? ecquid aliud, quam te, damnata ſi manſiſſes ſpe ſalutis, fugam intendiſſe? haud injuria profecto: quamvis ne Priami quidem ſenecta, Neſtoreae addita, hoc dedecus ferre queat. Immo vero iſtuc haudquaquam facturus es, verum compreſſis manibus ſeſſurus, quoad uſque tentoriis navibuſque tuis Hector immineat, confoſſis deinceps caeteris omnibus; heic tu oſtendes ſane qui vir ſis. Atqui certe ſi tantum tibi roboris reapſe ſupereſt, turpe erit eum in locum ſinere rem adduci; nec iſta facultate, ut nos ab ultimo diſcrimine prohibeas, antea uti velle, quam omnibus vita evitata ſit. Quando autem vel hoc tempore, haud in proclivi res futura ſit, dum licet, ſubveniendum eſt. Tum etſi haud addubitem, quin ſatis unus ad repellendos barbaros ac devincendos valeas; putarim tamen in temporis differentia ingens ſitum eſſe momentum. Non ea duntaxat re, quod praeſtet excellentis iſtius virtutis ſpectatores habere ac teſteis; ſed ea etiam, quae tunc tibi ipſi auxiliari, hoſtemque neceſſitate coactus propulſare videberis; iis autem nunc ſuccurrere, qui opem tuam implorarunt. Quomodo praeter gratiam, commodi haud parum invenies. Caeterum fruſtra es, ſi ad tuum unius arbitrium, bellum proceſſurum ſperas. Quippe ut multa quae velis, ſic multa etiam quae nolis, eventura ſunt. Cadat enim neceſſe eſt quodpiam cariſſimorum tibi capitum. Omittam alios. Quid vetat quin & nos, quos amiciſſimos ipſe appellas: quibus conſpectis mox aſſurgebas, quibus ſcyphum meracius miſtum propinas, cras una cum caeteris humi procumbamus? adeo ut cruore eorum, quibuſcum nunc diſcumbis ac libas, imbuatur terra; atque ſimul ob partam victoriam hoſtes, in aula Hectoris, majoribus poculis poſcant, Diiſque paeanas canant, Achille adhuc, proh Juppiter, vivente. Jam quid facies ſi tentoriis occupatis, incenſiſque navibus, illam etiam, quam deperis, quae-

1 Laud. ἆρ' ὐ. 2 Laud. κὴ ὐδὲ μίαν. 3 Il. ι'. 646. π'. 62. 4 Laud. ἄχρις ἂν. 5 Laud. αὐτοῖς δείξεις. 6 Laud. λείπται. Il. ι'. 597. 7 Laud. νῦν. 8 Laud. ὐ κὴ μόνον σὶ πρὸς —— 9 Laud. δόξης. 10 Laud. προπῖπας. 11 Il. ι'. 198, 518, 638. 12 Laud. πρόεσπας. 13 Laud. προεῖπας. 14 Il. ι'. 203. 15 Il. ζ'. 528. 16 Laud. περιπόθητον.

κ) λαβόντες αἰχμάλωτον αὖθις ἄγωσι [1] πρὸ αὐλοῦ. ἢ νῦν κεφάλαιόν ἐστι πάντων τῶν πραγμάτων. ἥδέως δ' ἄν σε πυθοίμην, εἰ τότε αὐτὴν πρὸ Ἀλαιῶν Ἀγαμέμνων ἀπέκτεινεν, ἢ κὰ πρὸ σοὶ μένοι, τί [2] χρὴ ποιεῖν αὐτὸν νῦν. ἢ πόσα τὰ ὑποφόνια καθαρτήρια, εὐμενῆ τυχεῖν· εἰ δὲ νῦν ζωὴ [3] ἀποκαθιστάτο, κ) ὥσπερ [4] ὁμνύτο ἃ μάλιστ' ἂν [5] σὺ βουληθείης, εἶτα ἡ παύσῃ, ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥξεις ὀργῆς· ὥστε εἰ μὴ πρὸ πάντων λήψῃ τὴν δίκην κτλ. ἔθνη κ) κατὰ πόλεις, κ) κατὰ σῶμα ἕκαστον, ἀβίωτον ἡγήσῃ τὸν βίον [6] σαυτῷ· ὅρα μὴ αὐτὴν τὴν παῖδα μισήσῃς, ὅταν δι' αὐτὴν ἀμαθαρῆ παντελῶς τὸ στρατόπεδον. βούλομαι δὲ [7] σοὶ κ) τοῦ διδασκάλου [8] Χείρωνος λόγον εἰπεῖν· ὃν ποτε ἐν τῷ Πηλίῳ διελέχθη πρός τινα τῶν ἀπ' Αἰτωλίας. θυμοῦ γὰρ ἔφη [9] μετρίως μοι [10] μηδὲν ἂν κάλλιον ἀνθρώπῳ γενέσθαι. οὐ δὲ ὑπερβάλλοντος, οὐδὲν ἄμεινον· ὃς τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἀντιλυπήσας ἀπήλλακται· τὸ δὲ ἔχειν ἀεὶ συνεχῶς ἀπόλλυσι. σὺ δὲ μήτε ἐργάσῃ περαιτέρω, μηδὲν μήτε αὐτὸς πάθῃς. ὀργῇ δὲ ὅτι πᾶσι πράγμασιν ὥσπερ ὅρους ἡ φύσις ἐστήσατο· καὶ οὐδέν ἐστιν ἀθανάτων τῶν ἀνθρώποις· ἡ πόλεμος· ἢ [11] εἰρήνης χάρις· ἢ ὀργή· οὐκ ἄλλο τῶν πάντων οὐδέν· ἢ τῆς μὲν φιλίας τὸ ἐπαρκοῦσα σοι πρὸς τὸν Βασιλέα [12] λύσις εὑρέθη· τῆς δὲ ὀργῆς ἡ φθονεῖται πάλιν; καὶ μὴν πολὺ βέλτιον, τὰς φιλίας ἀθανάτους ἀξιοῦν εἶ), ἢ ἐκείνων ἐρχομένων ἐπὶ τὴν τύχην, τὸ ἔχθρας μὴ βούλεσθαι ποιεῖσθαι λύσεις· [13] δύο γὰρ ταῦτα θεὰ προπέμπεσθον ἅπαντα τὰ τῶν ἀνθρώπων Νέμεσις κ) Δίκη· [14] καὶ οὐκ ἐῶσαι [15] μεῖζω τῆς φύσεως φρονεῖν· ἀλλὰ ῥᾳδίως μικροὺς ὄντας μεγάλων ποιοῦσαι, ἐάν τις αὐτῶν μηδένα ποιῆται λόγον. καὶ [16] τοῦτο σοι τὸ παρά- 42
δειγμα ἐγγύθεν· ὃς σοῦ τότ' ἐφρόνησε μεῖζον, τίνος οὐκ ἔλαττον [17] φρονεῖ νῦν. ἡγεῖσθαι δὲ

que una tibi caput rerum est, barbari interimant, aut denuo captivam abducant? Age vero, dic nobis quaeso, si illam, sive adhuc in contubernio tuo agentem, sive mox ereptam, occidisset Agamemnon; quanam hodie ratione, quantave multa caedem expiare, teque placare posset; siquidem nunc, quum incolumem restituit, idque quod tibi gratissimum est, jurejurando adfirmat (intemeratam redire;) nondum tua tamen desaeviit rabies. Quae nisi nostrum omnium ac singulorum sanguine, nisi gentium urbiumque excidiis, expleatur; vitam tibi haud vitalem ducis. Caeterum ubi puellae caussa exercitus omnis deletus est, forsitan ipsa tibi invisior erit. Quocirca & magistri tui Chironis sententiam usurpabo, quam ille Aetolo homini in monte Pelio, proposuisse fertur; ira moderata nihil mortalibus pulcrius, nihil immoderata foedius esse; illam vindicata in inimico injuria absedere: hanc cujus in visceribus penitus insedit, illi maxime exitiabilem esse. Tu igitur per iracundiam nec facias quicquam ultra, quaeso, nec patiaris. Sed illud tecum reputes, suos esse rebus omnibus a natura constitutos fineis, nihilque ex humanis aeternum manere: non bellum, non pacis bona, non iras, non caeterorum quidpiam. An vero dissolvi quidem tua regisque potuit amicitia; ira non poterit? quanto rectius velle sempiternas esse amicitias; quam ut illae fortunae obnoxiae sint, si inimicitiarum solvendarum ullas reperire vias nolis. Duae autem, quae humana omnia obeunt, Deae, Nemesis & Justitia, nemini plusquam natura ferat, mortalium sibi arrogare permittunt: facile enim neglectae ex magnis parvos efficiunt: cujus in proximo documentum habes: quippe qui elatiore quam tu animo antea erat, nunc infra omneis abjecto est. Porro sic tibi persuadeas

1 Laud. πρὸς ἑαυτόν· ἢ νῦν αὖτη — 2 Laud. χρὴ αὐτὸν ποιεῖν — 3 Laud. τι καθιστάντο. 4 Ib. ί. 132, 274. τ'. 175, 258. 5 Laud. συμβουληθείης. 6 Laud. σαυτῷ· ὅρα μὴ ποτ' αὐτὴν. 7 Laud. σοι. Ib. λ'. 831. 8 Impress. χείρονος. 9 κρ. μετρίως μοι. Laud. μετρίως. 10 Laud. ἡδέν. 11 Laud. intra lin. εἰρήνη· ἡ χάρις. 12 Non agnos. Laud. 13 Laud. δύο — θεῶ. 14 f. αἱ non agnos. Laud. 15 Laud. μείζω. 15 Laud. in marg. & Norm. ἴσ. τάτυ. 16 Laud. φρονεῖν.

velim,

χρὴ, λόγῳ μὲν ἀκούειν ταῦτα πρὸς ἡμῶν· τῇ δὲ ἀληθείᾳ καὶ τοῖς γιγνομένοις Ἕκτορα πρεσβεύειν τε καὶ διαλέγεσθαί σοι· ὃς τἄλλα μὲν ὅσα ὑβρίζῃ τε καὶ πομπικίζῃ, τί πρὸς ἂν λέγοι· σὲ δὲ ἀπειλῇ καθεύδοντα λήψεσθαι· πάντας δὲ ὧδε τὸν Δάρδανον τὸν ἑαυτοῦ πρόγονον, ὧδέ (τοι) χείρω τε Αἰακοῦ τε σοῦ· σέ τε σκήπτεσθαι τὸν μῆνιν· τὸ δ' ἀληθές, αὐτὸν ὀρρωδεῖν. ἃ πῶς ἀνεκτὰ ἀκούειν ἐμοί· πῖς ὑπὲρ [1] τοσούτων λήψεται δίκην. οὐκ ἀναστήσῃ πρὸς θεῶν; ὦ δυσέραστε, ὅτι μὴ πάλαι· ὡς οὐχ ὅσον τε χείρω [2] πρεῖται, ζημίαν θήσῃ· οὐκ εἰ δεῖ γε τῆς χόρης ἕνεκα ὀργισθῆναι, εἰς τοὺς Τρῶας ἀφήσεις τὸν θυμόν, τοὺς ἁπάντων τούτων αἰτίους; εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μηδὲν προκίνησε [3] τὴν ἀρχήν, τί τὰ ἁπάντων ἄν, ἢ μεῖζον ἢ ἔλαττον ἐνεγκοῖ σωφρόνη δυσερές; ἐνθυμοῦ δὲ ὅτι Πηλεὺς μέσος Αἰακοῦ τε σοῦ· Αἰακοῦ ἐκείνου, εἰς ὃν ποτε ἦλθε τὰ [4] τῶν Ἑλλήνων πρόγματα. σοὶ δὲ ὑπάρχῃ τε τοῦτο ὡς κάλλιστα· μιμούμενον γὰρ τὴν τοῦ προγόνου γνώμην, ὑφαίρεις τῷ σχήματι. ὁ μὲν γὰρ εὐξάμενος ὤνησε· σὺ [4] δὲ ἔργῳ βοηθήσας ἐκπλήσεις τὰς ἁπάντων εὐχάς. [5] Καὶ ἐκεῖνο ἔτι πρὸς τούτοις λογίζου· ἔξιμεν [6] αὐτίκα δὴ μάλα ἐκ τῆς σκιωῆς, ποίοις ποσὶν, ὦ πρὸς τοῦ Διὸς, εἰ μὴ σοὶ ταῦτα συνδόξειε· ποίας λόγους ἐροῦμεν ἀπελθόντες· ἢ ποίας ἀποκρίσεις ἀποκρινούμεθα· [7] κατανεύουσι [8] δήπου πάντες, εἰ ἄσμενοι προκληθέντες ἄλλοθεν ἄλλοθεν πεύσονται· τί χρὴ πρὸς αὐτοὺς λέγειν· ἀπόκειναι· ἀσεῖσον μετ' ἡμῶν τὸν Διὶ τῷ σωτῆρι· μὴ τιμὴ τελευταίαν τοῦ νεὼ (τοι)· ἀλλ' αἰσχυνθεὶς τιμὴ τε χρείαν τιμὴ κοινῇ· καὶ τοὺς πρέσβεις ἡμᾶς· καὶ τῆς πρεσβείας τιμὴ ὥρᾳν· νύκτα ταύτην· ἢ [9] καὶ ἄστρα ταυτί, καὶ θεούς, καὶ ἥρωας τοὺς κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων· ἐκδὺς τὴν ὀργὴν ὥσπερ νόσον, φάνηθι τοῖς βαρβάροις ἅμα τῷ ἡλίῳ.

velim, noſtris quidem haec verbis tibi referri; vere autem rebuſque ipſis Hectorem legatione ad te fungi, tecumque colloqui: cujus caeteras, quas jacit, verborum contumelias ac opprobria, quid recenſeam? quando & te dormientem comprehenſurum ſeſe, gloriari audet; & nihilo Dardanum, ſtirpis ſuae auctorem, avo tuo Aeaco inferiorem eſſe: teque ipſum ſui formidini, ſimulatam iracundiam nequicquam obtendere. Quae nec nos ſuſtinemus audire: quis autem ulciſcetur? Quin igitur tandem exſurgis, obſecro? quin indignaris, non dudum id factum eſſe, inque damno reponis, quod tibi temporis elapſum eſt? Quin ſi puellae gratia iraſcendum ſit, in Trojanos, horunce omnium auctores, iram effundis? qui ſi nihil turbaſſent, nulla his in locis, neque parva, neque magna, accepta fuiſſet calamitas. Jam & Aeacum cogites velim, quem inter & te unus intereſt Peleus; illum inquam Aeacum, ad quem aliquando res Hellenum tuorum recidebant: id quod tibi in primis glorioſum erit; quippe ut ſententiam illius ſequeris, ita modo ac ratione opitulandi anteibis. Ille enim votis precibuſque ſuis potiſſimum civibus profuit; tu opere ipſo nos adjutans vota omnium explebis. Tandem ad reliqua, hoc etiam perpendas quaeſo. Exibimus nos jam mox e tentorio tuo, quibus, Dii boni, veſtigiis, niſi noſtrae tu acceſſeris ſententiae? Jam in caſtra regreſſi, quae verba faciemus, quod reſponſum iis dabimus (intentis enim omnes animis nos expectant) quando nos undique avidi ac percunctantes circumfundent? Age, effare. Quid illis renunciabimus? Liba etiam nobiſcum Jovi Conſervatori, non poſtremum hoc fore. Reverere neceſſitatem publicam, noſque legatos, & legationis tempus, hoc noctis conticinnium; ad haec ſidera iſta, Deoſque ac Heroas patrios: atque ira, veluti morbo, excuſſa, te cum prima luce barbaris oſtende.

1 Laud. οὗ τούτων. 2 Vulg. πρεῖται. 3 Laud. ἐξαρχῆς. 4 Laud. intra lin. οἷ' ἡμῖν ἔργῳ — 5 Laud. ἐκεῖνα. 6 Laud. δὴ αὐτίκα. 7 Il. ι'. 624. 8 Laud. δὲ δήπου. 9 Deeſt in editis.

AELII

AELII ARISTIDIS
ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ
ΤΕΧΝΩΝ ΡΗΤΟΡΙΚΩΝ Α΄.
ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΤΑΔΕ σοι περὶ τ̃ εἰδῶν καὶ ἀρετῶν ἐξ ὧν συνίσταται ὁ πολιτικὸς λόγος, καὶ δι' ὧν δοκιμάζεται, καὶ πολλῦ ἄξιος [3] προσάγεται· ὥσπερ ἐκ μερῶν καθ' ἕκαστον συμπήγνυσθαι, παντα χόθεν ὁλόκληρος, καὶ τελείως ἔχων, αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ· οἵπινες τοιάδε καὶ τοσάδε εἰσί· σεμνότης· βαρύτης· προβολή· ἀξιοπιστία· σφοδρότης· ἔμφασις· δεινότης· ἐπιμέλεια· γλυκύτης· σαφήνεια καὶ καθαρότης· βραχύτης καὶ συντομία· κόλασις. [σύνθεσις. διάφρασις.]

Περὶ ΣΕΜΝΟΤΗΤΟΣ. Α΄.

Α΄. α΄. Ἡ μὲν οὖν Σεμνότης καθολικῶς συνίσταται περιχῆ· κατὰ γνώμην· κατὰ σχῆμα· καὶ κατὰ [2] ἐπαγγελίαν· γνώμην δὲ λέγω τὸν νοῦν καὶ τὰ ἐπινοήματα, ἐν οἷς εὐλόγεται τὰ πράγματα· σχήματα δὲ τ̃ τύπον τ̃ λόγου, ἐν ᾧ ἐκφερόμενα τὰ νοήματα, ἤτοι τοιάνδε ἢ τοιάνδε τ̃ λόγον φαίνεσθαι ποιῇ. καὶ ζῶντα τὰ πλείστην δύναμιν ἔχοντα ἐν τῷ λόγῳ· καὶ ὅσην τὰ ἔμψυχα καὶ κινήματα πρὸς τὰ ἀψύτως ἔχοντα· ἀπαγγελίαν δὲ λέγω αὐτοῦ τοῦ λέξιν, δι' ἧς ἀπαγγέλλεται τὰ ἐπινοήματα.

Β΄. Κατὰ δ' οὖν Γνώμην σεμνὸς ἔσται σοι λόγος, ἐκ τ̃ προπεπυσμένων ἐννοημάτων· προπεπυσμένα δέ ἐστιν ἐν λόγῳ, ὅταν τις ἐνδόξοις πράγμασι χρῆται, καὶ περὶ ἐνδόξων [3] τι λέγηται· καὶ ὅσα παλαιά ἐστι καὶ πάλαι· ἔνδοξα δέ ἐστι, περὶ τὰ τ̃ θεῶν· οἷον,

AELII ARISTIDIS
ARTIUM ORATORIARUM Liber Prior,
DE DICTIONE CIVILI.

QUAE de Formis ac Virtutibus, *Dictionem Civilem* constituentibus, illique approbationem ac ingens precium conciliantibus, commentati sumus; heic habes amice lector. Queis veluti partibus singillatim composita, undique integra, in seque absoluta, exsistit: tales illae vero, totque numero, sunt. *Gravitas magnifica. Acrimonia. Amplificatio. Fides Vehementia. Emphasis. Acumen. Accurata dictio. Suavitas. Perspicuitas & Munditia. Breviloquentia ac Contractio. Castigatio. Compositio. Paraphrasis.*

Cap. I. De Gravitate Magnifica.

A. I. Gravitas Splendida & magnifica triplici ratione generatim coagmentatur; *Sententia, Schemate, Elocutione.* Per *Sententiam*, mentem sensusque ipsos intelligimus, in quibus res reperiuntur ac insunt. Per *Schemata*, formam Dictionis, qua conceptus mentis efformati, ut hujus, aut alius modi oratio esse videatur, efficiunt. Quae multo maximam in oratione vim habent: eamque sane tantam, quanta animatorum mobiliumque prae iis est, quae contrario modo adfecta sunt. *Elocutio*, dictio ipsa est, qua sensa animi proferuntur.

II. *Sententia* itaque decora Oratio erit, per cogitata nobiliora: qualia uno verbo sunt: quum res illustres quispiam usurpat, de eisque, atque etiam raris ac vetustis, disserit. Sunt autem illustria primo loco *Divina.* Quando ad

1 F. προάγεται. 2 L. ἀπαγγελίαν. 3 F. ἀξιόλογα.

Di-

ὅταν εἰς τὰ θεῖα ἐπανάγῃς τὰς ἐννοίας, θεῶν εὔνοιαν· τύχης χρηστότητα· οἷον, ὅτι πολλῶν ἄν τις ἰδεῖν δοκῇ μοι τιμὼ τὴν θεῶν εὔνοιαν· καὶ ὅσα τοιαῦτα.

γ'. Καὶ τ' ἀνθρωπίνων δὲ, ὅταν εἰς τὰ προτετιμημένα ἄγῃς· τὸ τιμᾶν γονέας, προγόνους, τοὺς προφήτους καταστήσαντας τὰ νόμιμα· καὶ ἑτέρους τὰ αὐτὰ πράττειν. ἢ ὅλως τὰ ἐν τῷ βίῳ προτετιμημένα, καὶ ταῦτα σεμνότητος μετέχῃ· οἷον, ἐλευθερία· σωφροσύνη· δικαιοσύνη· ὅταν λέγῃς· ὅρον καὶ κανόνα τῆς εὐδαιμονίας τιθῇ ἐλευθερίαν, καὶ τὰ ἐξ
168 αὐτῆς πεποιημένα· καὶ ὅλως μυρία ἄν τις ἔχοι τοιαῦτα λέγειν, ἃ καὶ δῆλά ἐστι πᾶσι τοῖς ἐντὸς ἅπαξ τῆς θειείας ταύτης.

δ'. Καὶ τὰ τοιαῦτα σεμνότητος μετέχῃ· ὅταν περὶ βίον καὶ θανάτου διεξέρχῃ· οἷον, πέφυκε μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος· ἢ ὅταν λέγῃς, καὶ φύσει ἁμαρτῇς, ἢ διαλείζῃς· οἷον, ἓν γάρ γένος ἐστὶ φιλίων καὶ πολεμίων ἕν.

ε'. Εἰς ὁ μέγιστος κίνδυνος ἐν τῷ πολιτικῷ λόγῳ· [1] ἢ ἐπακολουθήσαντα καὶ ὁπαυξηθέντα τῇ φύσει τ' ἐννοημάτων, καὶ καθάπαξ ἀποζάντων [2] τοῦ ὑποκειμένου, διαφθεῖραι [3] δὲ τὸ δέκτικον τοῦ λόγου, καὶ ὑποκενον ἐργάσασθαι, καὶ γενέσθαι παρόμοιον τοῖς μετεωρολόγοις τ' σοφιστῶν· ἢ τὸ μέτρον τὸ ἐν τούτοις ὑποσκεψάμενον, εἰς ὅσον ἐξαίρεται ὁ ἀγωνιστικὸς λόγος, [4] ἐν οἷς ποτὲ ἀναμιγνύμενος, καὶ ἀμοιρεῖ ἐν τοῖς ὅρεσι καὶ ἀγωνιστικὴν μένειν τιμὼ σεμνότητα, [4] καὶ μὴ ἁμαρτεῖν· ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς ἁμαρτανομένοις.

ς'. Νῦν δὲ ἐπανέλθωμεν ἐξ ὧν συνίσταται ἡ σεμνότης ἡ ἀκινδυνοτέρα· ταῦτα δέ ἐστιν,
170 οἷον ἔνδοξοι πράξεις, καὶ τὰ διανοήματα, καὶ τ' ἔργων τὰ ἀποτελούμενα καὶ διαδοξάζεται· οἷον,

Divina cogitationes tuas refers, ad benevolentiam Deorum immortalium, ad benignitatem fortunae. Ut [Demoſth. Olynth. 2. initio] *Permultis ſane in rebus divinam erga nos benevolentiam, ut arbitror, cernere poſſis*: aliaque quae hujuſmodi ſunt.

III. Deinde *ex Humanis*, quando res ad ſumma quaeque adducitur: veluti ſi parentum, majorumque, & eorum, qui leges ac rempublicam primi condiderant, memoriam, eximio honore colas; caeteriſque hoc ipſum ut faciant, auctor ſis. Praeterea quidquid in vita humana maxime eminet, id grave ac magnificum eſt. Ut Libertas, ut Prudentia, ut Juſtitia: veluti ſi dicas. [Demoſth. de Corona XCI.] *metam normamque felicitatis eſſe libertatem* quaecque illius effecta ſunt: cujuſmodi certe infinita recenſeri queant: nemini non manifeſta, qui diſciplinae hujus ſacrarium ſemel ingreſſus eſt.

IV. Habent & illa Gravitatem, quae de vita ac morte diſſeruntur. Ut [or. cit. XXVIII. conf. τοῖς ἀνθρώποις ἅπασι θάνατος τέλος ἐστὶν 886, B.] *Omnibus hominibus vitae terminus mors eſt*. Tum quando ſic dicis, ut naturae ordine diſtinguas ac definias: ut, [in Ariſtocrat. 733. F.] *Quippe non una aliqua amicorum hoſtiumque natio eſt*.

V. Sed hoc in negotio ingens profecto periculum, civilem circumſtat oratorem; ne ſequutus ductum indolemque cogitationum, ubi ſemel illae a propoſito dilapſae ſunt, orationis integritatem citius corrumpat; vanaque ac inania captans, illis nubes & ſupera alta crepantibus ſophiſtis, ſimilis fiat; quam ut Juſtam menſuram, quoaduſque oratoria adſurgat dictio, tum quibus admiſtis adhuc tamen intra dignitatis ſuae fineis manere queat; cum recte pervideat, tum eandem ipſe viam teneat. Quae de periculoſis arduiſque hujuſmodi argumentis dicta ſunto.

VI. Nunc vero denuo ea perſequamur, unde Granditas haud perinde periculoſa comparetur: ut ſunt facinora ac inventa glorioſa, & rariſſima quaevis, ſummeque admirabilia opera: ut

1 L. μὴ. jectum eſt. 2 F. τοῦ ὑποκειμένου. 3 Δὴ. 4 Pro οὐ lege καὶ quod in ſequentem verſum perperam re-

quod

τὸ τ῾ Ξέρξιν ὑπενοῆσαι τὸν Ελλήσποντον ζεῦξαι, καὶ διορύξαι τὸν Αθων, καὶ πλεῦσαι. καὶ Αθηναίους ὑποπτεύειν ἐκλείπειν τὴν πόλιν, καὶ εἰς τὰς ναῦς ἐμβαίνειν. καὶ Λακεδαιμονίους βασιλέα πύλας ἀποκλεῖσαι. μεγάλα γὰρ ταῦτα, καὶ σεμνότητος ἔργα, καὶ [1] τὰ Θερμοπύλαι. καὶ ταῦτα εἰκότως καὶ τ῾ λόγον εἰς σεμνότητα ἐξαίρει.

ζ. 1. Παραδείγματος δὲ ἕνεκα, ἔστω νόημα αὐτὸ καθ᾽ αὑτό, ἐκ τ῾ ἐννοίας, σεμνότητος μετεχηκός. ὑμᾶς τοὺς ἐν Μαραθῶνι πρωτοκινδυνεύσαντας τ῾ πρόγονον, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους. σκέψασθε γὰρ τὸ μὲν ζητούμενον ἦν, εἰ δέον ἢ οὐ δέον, ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν ἐν Χαιρωνείᾳ· εἰ ἡμάρτηται τὸ προελέσθαι τ῾ πόλεμον τοῦτον, ἢ οὔ· τοῦτο ἐστὶ τὸ ζητούμενον· καὶ τὸ κατασκευαστικὸν γέγονεν· οὐκ ἡμάρτηται· ὅτι γὰρ οἱ πρόγονοι ἥμαρτον, οἱ ἐν Μαραθῶνι πρωτοκινδυνεύσαντες· τὸ δὲ καὶ ὁμόσαι ὡς κατὰ θεῶν τ῾ προγόνων, τοῦτο ἔχει τ῾ ὑπερβολὴν τ῾ σεμνότητος· ὑμᾶς τοὺς ἐν Μαραθῶνι πρωτοκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων. 2. Δῆλον δέ, ὅτι ἐν τοῖς ἐνδόξοις, καὶ καθ᾽ ὑπερβολὴν τ῾ ἀγώνων, ὁ καιρὸς τ῾ τοιούτων ἐπιτηδευμάτων· οὐκ ὅταν βλάβης ἢ ἄλλου τινὸς τ῾ φαυλοτάτων κρινομένου τινα, ἢ κρινόμενα· φαίη δ᾽ ἄν 172 τις καὶ τὸ τοῦ ὅρκου σχῆμα εἶναι [2] πᾶν· αὐτὸ γὰρ τό· οὐ μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας· οὐκ ἔστιν ὅρκος, ἀλλὰ παράδειγμα· οἷον, οὐκ ἡμαρτήκατε τ῾ ὑπὲρ τ῾ ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας ἀραμένοι κίνδυνον, ὥσπερ [3] οἱ ἐν Μαραθῶνι πρωτοκινδυνεύσαντες· καὶ γάρ ἐστιν ὅμοιον τῷ τὸν ὑπὲρ τ῾ ἁπάντων σωτηρίας κίνδυνον ἄραντας, τοὺς ἐν Μαραθῶνι πρωτοκινδυνεῦσαι. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα [4] εἰς παράδειγμα, ἀντὶ τοῦ εὐθέως εἰπεῖν ἐχρημάτισε· πρός τε τὸ λαμπρὸν ἅμα καὶ ἀξιόπιστον εἰς ὅρκου φαντασίαν μεταβαλών.

quod Helleſpontum Xerxes ponte junxit; quod montem Athon perfoſſum navigavit. Quod Athenienſes, urbe deſerta, naveis conſcendere non dubitarunt. Quod Spartani Thermopylas Xerxi occluſere. Quae magna ſane & illuſtria opera ac conſilia, merito ſingularem Orationi majeſtatem adferunt.

VIII. 1. Exemplo erit pronunciatum quoddam quod per ſe, ipſamet ex ſententia, Gravitatem adeptum eſt. [δεῖ σαφῆναι ξ'.] *Minime vero prob fidem Majorum noſtrorum, tum qui in Marathone pro Graecia diſcrimem adierunt, tum qui ad Plataeas in acie ſteterunt.* Heic enim de eo quaerebatur, rectene an ſecus Athenienſes ad Chaeroneam proelio decertarint? peccatumne in eo fuerit, an non fuerit, quod bellum illud ſuſceperint? Orator vero nihil in eo peccatum eſſe inde adſtruit, quoniam nec majores eorum, qui in Marathone periclis ſeſe objectabant, peccaverunt. Quod autem perinde eorum fidem, atque Deorum immortalium, obteſtatur, id exceſſu quodam Granditatis factum eſt. *Minime: majores noſtros teſtor, qui in campo Marathonio pro Graecia dimicarunt.* 2. Jam gnarum illud omnibus eſt, in illuſtribus duntaxat argumentis, ſummoque oratorii certaminis aeſtu hujuſcemodi ſententiis locum eſſe, non ubi de damno dato reque alia levicula, aut alium poſtulamus, aut poſtulamur ipſi. Nec injuria dixeris, hanc jurisjurandi figuram merum exemplum continere: haec enim verba: *non, per eos qui in campo Marathonio pro patria periclitabantur*, non jusjurandum ſed exemplum ſunt: quippe hoc vult: minime nunc peccaſtis, cives, ſuſcepto pro ſalute atque libertate omnium diſcrimine; quemadmodum nec illi peccarunt, qui in Marathone pro Graecia propugnarunt: nempe ſimillimum, hoc eſt, *diſcrimen pro ſalute omnium adire*, iſti: *in Marathone pro Graecia periclitari.* Itaque totum hoc negotium in exemplum convertit, tum directae orationis loco figuratam adhibuit: utque plus illi ſplendoris fideique accederet, in quandam ſacramenti ſpeciem commutavit.

1 Τὰ περίλυπα. 2 F. παράδειγμα. παρ, αὐτῷ habet Tiberius ſchemat. p. 197. 3 Adde ἐφ᾽ ex Tiberio. 4 Παράδειγμα ἐποίησεν ἀντὶ δὲ τοῦ Tiber.

VIII. Parit

ή. Καὶ τὸ ἀρχαιολογεῖν δὲ, σεμνότητος· οἷον, λογιζόμενοι δὲ ὅτι μητέρα Ορέστης ἀπεκτονὼς, [1] εὐμενῶν θεῶν δικαστῶν τυχὼν ἀποφυγγάνει· κατὰ γνώμην μὲν οὖν οὕτω γίνοιτ' ἂν σεμνότης.

Β'. α'. Κατὰ σχῆμα δὲ, ὅτως. ὅταν [2] ἀποφυτικῶς τις χρῆται τοῖς σχήμασιν, ὡς ἐν τῷ καλὰ Αεισχρότητος ὁ Δημοσθένης· ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ἄν τε μικρὰν, ἄν τε μεγάλην πόλιν οἰκῶσι, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται.

174 β'. ι. Η ὅταν ἀποφάσεσί τις χρῆται· ἔστι δὲ ἡ φύσις ὅ σχήματος τὸ ἀποφάσεως τοιάδε τις· ὅταν ὅ συμπλέκειν κατὰ τὸ ἑξῆς καὶ [3] συνδυτὰν ἀλλήλοις ἀποφαίντες, εἰς ἀρχὴν ἰδίαν ἐπανάγωμεν· ὥστε τὸ συνημμένον τῶν ὀνομάτων χωρισθὲν ἀποφῆναι· ὡς ὀ τοῖς Φιλιππικοῖς, ὀ τῷ καλὰ Φιλίππου· τὸ μὴ κατασκαλαζόμενον, δεινὰ ποιεῖ Φίλιππος· ταῦτα γὰ ποιεῖ καὶ ταῦτα· οἷον, Θετταλίαν καταδεδούλωται· αἱ δ' ὀ Εὐβοίᾳ πόλεις ἤδη τυραννοῦνται· ἐφ' Ελλήσποντον οἴχεται· πρότερον ἦκεν ἐπ' Αμβρακίαν· Ηλιν ἔχει τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ· καὶ αὐξητικόν· καὶ τοιαῦτα ποιοῦντος, ὑδεὶς κωλύει τῶν Ελλήνων· ὀ οἷς λέγει καὶ ταῦτα εἰδότες οἱ Ελληνες ὑ πέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων (πρὸς ἀλλήλους) καὶ ἀγανακτοῦμεν· ὀ πόλεμος· ὥς τ' ἐκείνου [4] ποιοῦντός τι· αὐτοὶ ποιοῦμεν. καὶ τὸ αὐξητικὸν ὀκ ἀφαιρεῖς· καὶ ταῦτα τῶν πραγμάτων· ὑχ ὅπως τοῖς βαρβάροις τι τούτων συγχωροῦντων, ἀλλ' ὑδὲ τῶν Ελλήνων τοῖς ἐνδοξοτάτοις· ὑ Λακεδαιμονίοις, ὑκ Αθηναίοις, ὑ τὰ πλεῖστα Θη-
176 βαίοις. 2. Εἶτα ἡ αἰτιολογία ὅτι πᾶσι· τί οὖν τὸ αἴτιον τούτων; ἐζήτηται πρότερον ἤδη τῷ τῆς ἀποφάσεως σχήματι· σαφηνείας γάρ σοι ἕνεκα, πρότερον πάντα ἐπεξῆλθον· εἰ μὲ συμπλέξας κατασκευαστικὸν νόημα ἐβούλετο ἐξενεγκεῖν, ὅτως ἂν ἐποίησεν· ὅτι ἐκεῖνοι μὲ

VIII. Parit & Vetuſtatis uſurpatio Granditatem: ut, [κατὰ Αεισχρότητος 737, B] *illud reputantes, parricidam matris ſuae Oreſtem, Diis Judicibus faventibus, abſolutum fuiſſe.* Atque hiſce equidem modis per *Sententias* decoram Gravitatem accipit oratio.

B. I. Per *Figuram* vero; quando ſchematis per modum enunciationis utimur: ut Demoſthenes contra Ariſtogitonem [p. 830 D] *Vita mortalium omnis, ſive parvam, ſive magnam incolant civitatem, natura ac legibus gubernatur.*

II. 1. Dein quum figura Disjunctionis adhibetur: eſt autem illa hujuſmodi: quando quae ſerie connexa ſunt, non jungimus ac compingimus, ſed proprium quoddam cuique principium damus: adeo ut jungendae mutuo ſententiae, divulſae ſeparentur. Quemadmodum in Philippica ea, quae in Philippum inſcribitur [III. p. 89. D, E] ubi adſtruendum ſibi ſumſerat Orator, inique Philippum agere, quippe qui hoc illudque facit. *Theſſaliam* inquit, *ſubjugavit. Jam & oppida Euboeae tyrannice regnantur: ipſe in Helleſpontum procurrit: jampridem Ambraciam occupavit. Elidem tantam in Peloponneſo urbem tenet.* Augentur iſthaec inde, quod dum iſta Philippus conficit, Graecorum nemo prohibeat: ſic enim loquitur. *Quae tametſi notiſſima nobis ſint, neque tamen aut legatos his de rebus invicem mittimus, aut indignamur.* Nempe ut eo haec talia patrante, & nos aliquid contra conemur: quod rurſus ex diſſimili intenditur: [p. 89, A] ſiquidem majores illorum tantum ab eo abfuerint, ut hujuſmodi quidpiam barbaris indulgerent, ut nec nobiliſſimis Graecorum Spartanis atque Athenienſibus, nec poſtremo Thebanis, illud conceſſerint. 2. Jam poſt omnia cauſſa exponitur [p, 90, E] *Ecquaenam igitur rei hujuſce cauſſa eſt?* heic obſerva figuram Separationis: ut enim dilucidiora tibi haec eſſent, ordine omnia recenſui: quippe ſi junctim ſententiae ſuae firmamenta proferre voluiſſet, hanc rationem ſecutus fuiſſet. Majores noſtri, quot-

1 Ομολογῶν Ed. 2 Αποφατικῶς. 3 Συναρτᾶν. 4 Scr. ταῦτα ποιοῦντος, ὑ αὐτὸ τί ποιοῦμεν.

τοὺς τῶν τὴν ἀρχειν βουλομένων, ἢ ἀφαιρεῖσθαι τὴν Ἑλλάδα, χρήματα λαμβάνοντας, ἅπαντες ἐμίσουν. οὕτω δὲ οὐχ οὕτως. ἀλλὰ ἀφαιρῶν τὴν συμπλοκὴν τῶν νοημάτων, καὶ ἀποστήσας ἀπὸ τοῦ συνῆφθαι αὐτὸν αὐτῷ, εἰς ἀρχὴν [2] ἀναγαγὼν λέγει. ἦν τι τότε, ἦν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς τῶν πολλῶν ἀγνοίαις· τί οὖν ἦν τοῦτο· τοὺς τῶν τὴν ἀρχειν βουλομένων, ἢ ἀφαιρεῖσθαι τὴν Ἑλλάδα χρήματα λαμβάνοντας, ἅπαντες ἐμίσουν. 3. Εἶτα ἕτερον ἐγίνετό τι κατὰ τὸ σχῆμα, καί τοι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σημαῖνον ὄν, ἐάν τε συμπλέξας εἴπῳ· τί οὖν τὸ αἴτιον τούτων· ὅτι ἐκεῖνοι μὴ ὀρθῶς διενοοῦντο· ἐάν τε καὶ ἀποστάσῃ χρησάμενος, [3] ἐπαναγάγω· ἦν τι τότ' ἦν ἐν ταῖς τῶν πολλῶν ἀγνοίαις. 4. Καὶ ἑτέρωθι δὲ ἐν ἐπαγγελίᾳ χρησάμενος· λέξω δὲ μετὰ παῤῥησίας· καὶ 178
γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην· εἶτα ἀποστήσας ἐπάγει· πάντες ὅσοι πώποτε ἐκπεπλεύκασι πρὸς ἡμῶν στρατηγοί. 5. Καὶ ἐκεῖνα δὲ ἀποστάσεως τὰ σχήματα. καλὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν ἡ τῶν δημοσίων γραμμάτων φυλακή· καὶ ἐκεῖνο ἀντικείμενον τούτῳ· μαρὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μαρὸν τὸ θηρίον καὶ ἄμικτον. 6. Οὐκ ὀπὶ δὲ καὶ ἄλλα μυρία θεωρήματα ἔστιν καθ' ἕκαστον τούτων τῶν θεωρημάτων, ἀφ' οὗτος κατ' εἶδος οὐκ ὑπεμνήσθην καὶ γὰρ καὶ ἐπαναδίπλωσις ἐν ἐνίοις αὐτῶν γέγονε· καὶ καθόλου ἐξενήνεκται οὐκ ὀπὶ μέρους· ἀλλ' ἡμῖν πρόκειται καθ' ἓν ἕκαστον τῶν γενικῶν σχημάτων ἐνδεικνύναι· καὶ [4] ὅδε ὅτως [5] ἠξίωσε· καὶ ὅλως δὲ ὀπὶ μιᾶς ἐννοίας πολλάκις πλείω συμπίπτει θεωρήματα· καὶ μάλιστα ὁπόσα αὐτῶν τῆς αὐτῆς ὀφὶ συγγενείας, καὶ ἐξ ὧν τελείως πᾶσι τοῖς αὐτοῦ μέρεσι κατεσκεύασται ὁ λόγος προσλαμβάνει, ἐννοίᾳ, σχήματι, ῥυθμῷ, λέξει. ἡμῖν δὲ νῦν ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ μόνου τοῦ σχήματος· καὶ ταῦτα τοῦ κατ' εἶ-

quot ab illis, qui dominatum quaerebant, aut Graeciae perniciem ſtruebant, pecunias acceperant, communi odio proſequebantur. At aliter rem agit Demoſthenes: etenim diſſecta ſententiae connexione, orationeque eum in modum disjuncta, ne ipſa apta ſibi & connexa eſſet, novum quodammodo exordium ſumit: *erat utique tum quiddam, erat Athenienſes, in animis hominum; quid illud quaeſo? univerſale in illos odium qui pecunias ab iis acceperant, quos aut regnum adfectare, aut Graeciae everſionem machinari conſtabat.* 3. Jam vero longe aliud quiddam fit, quod ad figuram loquendi, tametſi una eademque manente Sententia, ſi per connexionem dixero, quae igitur horunce cauſſa eſt? nempe quod aliter omnino animati majores noſtri erant: quam ſi ſejunctione uſus, dicam: *erat tum quiddam, erat, in animis hominum.* 4. Alibi idem [de Cherſoneſo p. 78, e] hanc figuram cum pollicitatione adhibuit: *dicam libere: nec enim aliter poſſum:* tum abjungit additque. *Quotquot unquam veſtrae claſſis praefecti hinc enavigarunt.* 5. Praeterea haec etiam Separationis Schemata ſunt [Aeſchines in Cteſiphontem XXVIII.] *Pulcra res eſt Athenienſes, pulcra res inquam; Tabularum publicarum accurata cuſtodia:* tum huic contrarium. [Demoſth. Ariſtogit. 837, c] *Nefaria ô Athenienſes, nefaria & inſociabilis bellua eſt.* 6. Neque vero, quaſi non innumera in ſingulis hiſce theorematis, digna animadverſione ineſſent, ideo eorum ſpeciatim non meminimus: quippe in aliis repetitio occurrit, alia univerſe, non membratim efferuntur. Sed quod propoſitum nobis ſit, ſchemata generalia, per ſe ſingula, pertractare: quod & tu fieri voluiſti. Accidit autem ſaepenumero ut compluria unam in ſententiam conveniant theoremata, ea maxime quae quadam inter ſe neceſſitudine junguntur; & ex quibus perfecta membris omnibus coagmentari poſſit oratio; ſcilicet ſententia, figuris, numero, dictione. Nos vero in praeſentia de ſola loquimur figura, eaque in ſenten-

1 F. add. τὸν λόγον. 2 Adde. ἰδίαν ut ſup. β'. 1. 3 F. ἐπαγάγω. 4 F. σὺ δέ. 5 F. ἠξίωσας.

tiis

180 νοιαν μόνῳ. Καὶ ἄλλαι δὲ εἰσιν ἀποφάσεις· οἷον, οὐδὲν δεινὸν, ὦ δ' ἐλεεινὸν Μειδίας πείσεται, ἐὰν ἴσα κτήσηται τοῖς πολλοῖς [1] ὑμῖν· καὶ πάλιν· πλούσιοι πολλοὶ συνεσηκότες, τὸ δοκεῖν τινες ἂν εἰ) δι' εὐπορίαν προσειληφότες. καὶ πάλιν· μισῶ Μειδίαν ἴσως ἐμέ.

γ'. 1. Καὶ αἱ ἀφαιρέσεις σεμνότητα ἔχουσιν· οἷον, ὅταν εἴπῃ· τί ὃν ὁπτιχειρεῖ πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφικτύοσι, καὶ πρὸς τῇ Πυλαίαν ταραχήν· τὸ μὲν γὰρ χωρὶς τῆς ἀφαιρέσεως τοιοῦτον· οἷον, ἡγεῖτο γὰρ ὁ Φίλιππος, εἰ μὲν τὰ ἰδίας ἕνεκα ἔχθρας ἢ τὰς Θετταλὰς, ἢ τὰς Θηβαίας συμπείθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, ἁδέκα προσέξειν αὐτῷ τὴν νῦν· ἐὰν δὲ ταῖς ἐκείνων κοιναῖς αἰτίαις λαβὼν, ἡγεμὼν αἱρεθῇ, ῥᾴον ἤλπιζε τοὺ μὴ προσκρούσασθαι· τοὺ δὲ [2] οἷς ποτε [3] τί οὖν πόλεμον ποιῇ τοῖς Ἀμφικτύοσι· καὶ πρὸς τὴν Πυλαίαν ταραχήν· τοῦτ' ἂν ἦν τὸ χωρὶς τῆς ἀφαιρέσεως, συγκεχυμένον καὶ ταπεινόν· τὸ δὲ ἐξάραι εἰς τὴν σεμνότητα, ἡ ἀφαίρεσις ἀφὰ μέσου· τί οὖν ὁπτιχειρεῖ· εἶτα τὸ πρᾶγμα τὸ μετὰ τὴν ἀφαί-
182 ρεσιν· πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφικτύοσι. 2. Καὶ ἐπῴδη· τὸ χείρισον ἐν τοῖς προελομένοις· τοῦτο πρὸς τοὺ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχειν. καὶ ἐπιζεῦξαι, τὸ μὲν χωρὶς τῆς ἀφαιρέσεως, ἦν ἂν εὐθὺς ἐπαγαγεῖν· οὐδὲν γὰρ τῶν δεόντων ποιοῦντων ὑμῶν· πῶς οὖν ἡ ἀφαίρεσις ἐν τῷ ἀφὰ μέσου; ἐν ᾧ ἀφελόμενος λέγει τί οὖν τοῦτό ἐστιν· ὅτι οὐδὲν τῶν δεόντων ποιοῦντων ὑμῶν. 3. Ἀλλ' αὐταὶ μὲν κατὰ πρᾶγμα αἱ διαιρέσεις· τί οὖν ὁπτιχειρεῖ· [4] ἢ πάλιν. τί οὖν τοῦτό ἐστιν. ἐκείναις δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς τινος ὑποκείσεως· ὅταν λέγῃ· καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· ὕβρισμαι μὲν ἐγὼ, καὶ πρωπεπλάκισμαι τὸ σῶμα τοὺμὸν τότε. 4. Ἀεὶ παρακολουθεῖ τῇ ἀφαιρέσει, καὶ τὸ [5] εὐκείνητον λόγον ποιεῖν, ἐναχῶς δὲ καὶ σαφῆ· εὐθέναι δὲ χρὴ, ὅπι

tiis posita. 7. Porro aliae etiam Sejunctiones sunt: ut [in Midiam 636, c] *Gravius nihil acerbiusque Midias perpetietur, si plebeculae vestrae facultatulis, opes illius aequatae fuerint*: & mox: *Plures equidem heic constant copiosi & locupletes homines, queis nominis nonnihil auctoritatisque divitiae pepererunt.* Tum rursus [637, E] *Mihi, ut opinor, praecipue infestus Midias est.*

III. 1. Plenae etiam splendidae Gravitatis illae Disjunctiones sunt, quas Διεζευγμένας dicunt. (πρὸς τὸ φάναι· μή.) *Quid itaque bellum Amphictyonibus facere molitur, quidve prope Pylaeam tumultuatur?* id quod sepositа disjunctione, hujusmodi fuerat. Haud ab re existimabat Philippus, *si suarum inimicitiarum caussa, vel Thessalis, vel Thebanis, ut una secum bello vos adorirentur, persuadere vellet; neminem sibi morem gesturum: sin obtentui sumtis communibus illorum caussis, belli totius Imperator designaretur; facilius sese, tum vaframentis, tum persuasionibus, in suam illos tracturum sententiam sperabat. Itaque mox bellum Amphictyonibus facit, tumultumque prope Pylaeam coeptat.* Sed confusum nimiumque humile absque disjunctione futurum; illa interposita in decoram altitudinem extulit: *quid itaque molitur?* mox facta pauculorum interjectione verborum, res ipsa continuatur; *bellum facere Amphictyonibus.* 2. Rursus alio in loco [Philipp. III. 86, e. conf. I. 47, B] *quod superioribus temporibus pessimum erat, id ad futura optimum erit*: ubi citra interjectionem aliquam illico adjungi poterat; *nempe dum vos nihil omnino quod ex usu reipublicae sit, efficitis*: verum ubi tum fuisset haecce in medio inserta disjunctio? *quidnam igitur hoc est? nempe dum vos nihil omnino quod ex usu reipublicae sit, efficitis* 3. Atque istae quidem ex rebus ipsis petitae sunt Sejunctiones. *Quid igitur molitur?* & *Quid hoc ipsum est?* hae vero ex actione dicentis: [κατὰ Μειδίου. ab initio] *sic sese profecto res habet: ego tunc injuria affectus sum, inlataque corpori meo contumelia.* 4. Hanc figuram semper illud consequitur, ut oratio agilis ac incitata, saepe etiam luculenta fiat. Tum & illud tenendum, haec orationis

1 Ὑμῶν Editi. 2 Πείσειν Ed. 3 F. Τότε. aut τυγχάνῃ. 4 F. καὶ. 5 Scr. εὐκίνητον.

τὰ θεωρήματα τ̃ λόγου, πολὺ κάλλος ἐφέλκεται· ἡμεῖς δὲ νῦν ἑνὸς ἐσμὲν τ̃ γενικωτάτ.

δ'. 1. Σεμνότητ@ δὲ σχῆμα ἡ ὅταν πλαγιασμοῖς τις χρῆται, ὅπ μὲν γ̃ ὀρθοῦται τὰ νοήματα, κόπτεται καθ' ἓν ἕκαστον ὁ λόγος· καὶ τ̃ καθαρωτέρου μᾶλλον τρόπου τὸ σχῆμα, ἢ τ̃ σεμνοτέρου· ἀφ' τ̃το οὖν τῷ πρὸς Λεπτίνην, ἕως μὲν [1] ὀρθῶς ὁ Δημοσθέ- 184
νης τὰ νοήματα, καθαρὸς ἦ) δοκ̃ ὁ λόγος· οἷον, λέγοντα οἱ τριάκοντα χρήματα δανείσασθαι πρ̃ Λακεδαιμονίων ὅπ τ̃ς ἐν Πειραι̃· ἄλλο νόημα τ̃ αὐτ̃ τρόπου. ἐπειδὴ δὲ τὰ πράγματα ἐκεῖνα κατέχει, πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ χρήματα ἀπῄτουν· καὶ τὸ ἐφεξ̃ς τῷ αὐτῷ τρόπῳ, εἰ ὀρθῶς προήγαγεν, ὕτως ἂν εἶπε· λόγοι οὖν ἐγίνοντο, καὶ οἱ μέν, τ̃ς μ̃ ἄρτος ἠξίουν ἀποδοῦναι τὰ χρήματα· οἱ δὲ, τ̃ς ἐκ Πειραιῶς· ἀλλὰ διεφθείρετο ὁ τόνος τ̃ σχήματος, ἡ σεμνότης· ἀφ' τ̃το πλαγιάσας λέγ· λόγων δὲ γιγνομένων, καὶ τ̃ μὲν τ̃ς μ̃ ἄρτ@ ἀποδοῦναι κελευόντων· τ̃ν δὲ τ̃ς ἐν Πειραι̃· τ̃το πρ̃τον τ̃ς ὁμονοίας σημεῖον ἐγ̃ήρξε. 2. Καὶ ἐν ἀρχ̃ῇ δὲ τ̃ καλ̃ Φιλίππου· πολλ̃ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λόγων γιγνομένων πρὶ ὧν Φίλιππος ἀδικ̃· καὶ ἄλλο τι πεπλαγιασμένον ὅπ τούτῳ· καὶ πάντων εὖ οἶδ' ὅτι φησάντων [2] γάρ. καὶ πάλιν· ὄντων δὲ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τ̃ παρόντων πραγμάτων πᾶσιν ὡς ἐγ̃ὼ κρίνω φοβερ̃ν, ὑπ'ὲν [3] ἐσμὲν ἐν μείζονι κινδύνῳ τ̃ πάντων εἰσὶν ὑμ̃ν.

ε'. 1. Τ̃το δὲ πρ̃τον τ̃ σχημάτων εἰδέναι χρὴ, ὅτι κοινωνίαν τινὰ ἔχει ἐν τῷ λόγῳ, τό, 186
τε ἀξίωμα, καὶ ἡ σεμνότης· ὅταν γ̃ ἀξίωμα ὁ λόγος προσλαμβάν, ἐκ̃ καὶ σεμνότης. ἔστω δὲ ὁ λόγος, εἰς τὰ τ γνώμης. 2. Ἐπὶ τὸ εἰκόσι χρ̃ῆ, σεμνότης καὶ ἀξίωμα ἔχοντα τ̃ λόγον [4] ἐργάζετ. ὥσπερ ἐν θαλάττ̃ πνεῦμα ἀκατάσχετον ὡς ἂν τύχ̃ κινούμενον· καὶ πάλιν,

civilis praecepta multam venuſtatis vim ſecum adferre: in queis unum, quod nos nunc explicamus, facile ſummum eſt.

IV. 1. Porro & hoc decorae Gravitatis ſchema quoddam eſt, quum obliquis caſibus utimur: ubi enim per rectos ſententiae feruntur, minutis oratio intervallis inciditur: quae elocutio purior, non ſublimior graviorque eſt. Itaque adverſus Leptinem, dum recto caſu ſententias ſtruit Demoſthenes, liquida ac candida oratio eſt [p. 542, E] *Pecuniam triginta Tyranni a Spartanis mutuam accepiſſe dicuntur, contra eos qui Piraeeum occuparant*: mox & alia ſententia ejuſdemmodi: *poſtquam compoſita res erat, miſſis legatis pecuniam repoſcebant Lacedaemonii*: Jam ſi caetera itidem recto protuliſſet caſu, hunc in modum dixiſſet: itaque varii jactantur utrinque ſermones, alteri eos, qui in urbe manſerant, pecuniam repraeſentare debere contendebant; alteri viciſſim eos qui Piraeeum inſederant. Sed perierat figurae hujus tonus ac gravitas. Itaque obliquat ſtructuram. *Sermonibus ultro citroque habitis, illiſque urbanos cives aes alienum perſolvere jubentibus, his contra aequum cenſentibus, ut pecuniae creditae ſolutio communis, primum inſtauratae iterum concordiae documentum exſiſteret.* 2. Eodem modo initio Philippicae [tertiae] *Multis Athenienſes criminationibus de injuriis Philippi ſubinde jactis*, mox & aliud obliqueque prolatum: *omnibuſque haud dubie idem fatentibus.* Rurſus alibi [Phil. IV. 102, A] *ſatis haec quidem formidoloſa ut arbitror, omnibus ſunt, nulli tamen, aeque ac vobis Athenienſes periculoſa.*

V. 1. Caeterum illud ante omnia obſervandum, magnam intercedere Gravitati cum Dignitate neceſſitudinem: quippe ubi Dignitatem adepta eſt Oratio, illic & Gravitatem accipit: quod de ſententiis ipſis dictum eſto. 2. Porro & Similitudinum uſurpatio Gravitatem dignitatemque orationi confert. [παρ. 314, A] *Quemadmodum in mari turbines inſtabiles, pro re nata huc illuc ruunt*: rurſus [de Co-

1 Adde πρὸς γ'. aut ſcr. ὀρθοῖ. 2 L. γ' ἄν. 3 Οὐδὲν μὲν. 4 L. ἐργάζεται.

rona,

ὥσπερ σκηπτὸς ἢ χειμάῤῥους ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν εἰσέπεσεν. καὶ ἑτέρωθι πάλιν· ἐπεὶ ὅπως ὥσπερ πρόφασις ἢ μεταβολὴ πυρετοῦ, ἢ ἄλλου τινὸς κακοῦ, καὶ τῷ πάνυ πόῤῥω δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι, προσέρχῃ, ὑδεὶς ἀγνοῇ.

ε'. Καὶ τὸ γνωμολογεῖν δὲ, τῆς σεμνότητός ἐστιν· οἷον, τὸ γὰρ εὖ πράττειν πολλοὶ τῶν ἀξίαν, ἀφορμὴν δ' κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται.

ς'. Καὶ τὸ τὰ [2] τοῦ ἥττονα ἐκτετιμημένα προβάλλοντα καὶ ἀναιροῦντα ἀντεισάγειν τὰ μᾶλλον προτετιμημένα, τῆς σεμνότητός ἐστιν· ὃ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν ὅτε πλίνθοις ἐγώ· ἀλλ' ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν θέλῃς μαθεῖν· νεῶν τὰ μᾶλλον προτετιμημένα· εὑρήσεις ὅπλα, καὶ πόλεις, καὶ τόπους, καὶ λιμένας.

188 η'. 1. Σεμνότητα δὲ ἔχει καὶ ὅταν μὴ εὐθὺς ὑπισχνῇ τῷ εἰσαγομένῳ, ἀλλὰ προσλαμβάνῃ τὰς δυνάμεις [3] αὐτῶν, καὶ [4] προμαρτᾷς τὸν λόγον. [5] ἂν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τοῦ εὖ φρονοῦντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον· καὶ οὐκ εὐθὺς ἐπῆγαγε καὶ εἶπεν ἀπιστίαν· ἀλλὰ [6] προσαναβὼν τοῦτο τὰς δυνάμεις καὶ ἐναρτήσας· [7] ἡ πᾶσι μέν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους· καὶ ἄλλη ἐπανάληψις. τί οὖν ἐστι τοῦτο· εἶτα τὸ εἰσαγόμενον, ἀπιστία. 2. Ὅμοιον δὲ τούτῳ κἀκεῖνο, ὃ καὶ δι' Περσῶν ἐκράτησε πλούτου, καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτε ναυμαχίας, ὅτε πεζῆς μάχης [8] ἤρατο, νῦν δὲ ἀπολωλὸς, ἅπαντα λελύμανται, καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε πάντα τὰ πράγματα· καὶ τοσούτων προεχόντων, ὅπως εἴρηται τὸ πρῶτον· ἀλλὰ ἐπαναλήψῃ χρησάμενος, νῦν εἰσάξει, τί ὂν ἦν τοῦτο· εἶτα τὸ εἰσαγόμενον καθ' ἑαυτό· ὡς ἔχει ἀπιστία· ὅπως ἐνθάδε, τοὺς πολλοὺς τῆς ἄρχειν βουλομένους, ἢ διαφθείρειν τὴν Ἑλλάδα χρήματα λαμβάνοντας, ἅπαντες ἐμίσουν.

rona, L] *more fulminis aut torrentis hoc omne bellum in urbem noſtram irruiſſet.* Rurſus alibi [Phil. III. 89, F] *Quando nemo neſcit, quod ut circuitus & acceſſio febris, aut alius cujuſdam mali, ſic Philippus etiam illum, qui nunc longe ſibi videtur abeſſe, ſubito invadat.*

VI. Faciunt etiam Sententiae ad Gravitatem Orationis [Olynth. I. p. 4, D] *Secundiores praeter meritum res cauſſam malorum conſiliorum imprudentibus praebent.*

VII. Eſt & illud grave ac magnificum, quum prolatis rejectiſque vilioribus, eorum in locum digniora reponuntur. [de Corona XCIII.] *Ego urbem noſtram non ſaxo, non coctili laterculo, communii; ſed ſi meas noſſe velis munitiones,* (jam ea quae longe pluris ſunt) *arma, opida, regiones, portus, invenies.*

VIII. 1. Tum vero illud etiam, quum non protenus ad id properas, quod adlaturus es, ſed virtutes illius jam antea orationi inſerere occupas. [Dem. Phil. II. 66, F] *unum vero quoddam commune praeſidium prudentiorum hominum ingenia habent:* heic non protenus *Diffidentiam* adfert exprimitque, ſed virtutes ejus praecipit ac inſertat: *quod cum caeteris omnibus praecommodum ac ſalutare eſt, tum praecipue populo adverſum Tyrannos:* mox nova repetitio. *Quidnam igitur tandem hoc eſt?* nunc id quod adferendum fuit, *Diffidentia.* 2. Geminum iſti exemplo ac germanum hoc eſt. [Phil. III. 90, E] *Quod Perſicas ſuperabat gazas, Graeciaeque libertatem tuebatur; quod neque navalibus, neque pedeſtribus in proeliis ſuccubuit; quod nunc amiſſum caetera omnia peſſumdedit, ſurſumque deorſumque vertit:* nec dum, tot licet expoſitis rebus dictum eſt, quidnam id ipſum ſit: quod tandem aliquando per repetitionem inducet: *quid igitur hoc erat?* dein id quod adducendum erat ſeorſum ponitur, ut priore loco *Diffidentia*; ita hoc praeſenti: *infenſi iis omnes erant, qui pecuniam a dominandi cupidis, aut Graeciam evertere ſtudentibus, acceperant.*

1 Edit. καπιόλη. 2 Tollendum. 3 Αὐτῦ. 4 Πότ' προμαρτᾷς τῷ λόγῳ. 5 Ex Edit. 6 Προλαβὼν. 7 Edit. ὃ. 8 L. ἤρατο cum editis.

IX. Mul-

θ'. Καὶ οἱ ἀφορισμοὶ δὲ, οἱ ἐν τῷ καθόλου, σεμνότητα ἔχουσιν· οἷον, πόλεως δ' ἔγωγε 190
πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν.

ι'. Καὶ τὸ ὑπερχεῖσθαι δὲ ἀεὶ τὰ ἔνδοξα ἢ πρόσωπα, ἢ πράγματα, ἀπάγουσα ἀφ' ἑαυτῆς· σεμνὸν πάνυ. οἷον, οὐ τούτων ὄντων ἐμῶν, οὐδὲ εὕρημα ἐμόν· ἀλλὰ παλαιᾶς, [1] ὧν ἕνεκα πρέπει, νόμος, οὕτω κελεύει νομοθετεῖν. οὐ πάλιν· οὐ λόγους ἐμαυτῷ λέγω, ἀλλὰ γράμματα τῶν ἡμετέρων προγόνων.

ια'. Σχῆμα δὲ οὐ τοῦτο τῆς σεμνότητος· οὐ τὸ ἀσυνδέτους πραγματείας τὰ νοήματα, ἐφεξῆς [2] ἐπιτιθέντα ἀλλήλοις· οἷον, Μειδίας Ἀναγυράσιος προβεβλημένος [πλουτάρχου προξενεῖ] τὰ ἀπόρρητα οἶδεν· ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ· οὐ πάλιν· ἐφ' Ἑλλήσποντον οἴχεται· πρότερον ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν· Ἦλιν ἔχει τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ. Μεγάροις ἐπιβούλευσε πρώην· ὕθ' ἡ Ἑλλὰς, ὅτε ἡ Βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τοῦ ἀνθρώπου.

Γ'. α'. Κατὰ δὲ ἀπαγγελίαν γίνεται σεμνότης ὅτως· ὅταν τις ὀνοματικοῖς χρῆται τοῖς λέξεσιν, ἀντὶ ῥηματικῶν. οἷον, πλεονέκτημα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπῆρξε Φιλίππῳ. 192
καὶ τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη.

β'. Καὶ ὅταν τροπικοῖς ἀντὶ ἰδίων τοῖς λέξεσι χρήσῃ· οἷον, τὴν δωροδοκίαν νόσημα εἰπεῖν· νόσημα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δεινὸν ἐμπέπλωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. οὐ ἑτέρωθι πάλιν· εἶτα τοῦτο τὸ μηχάνημα ὅτι τὴν πόλιν ἰσάνεμα. καὶ ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· σὺ δὲ πλησθεὶς τοιούτου γεγονὼς ἐφάνου, σεαυτῷ τυτονὶ δίκαιος εἶ συλλέξασθαι.

γ'. Καὶ τὸ κατὰ πλῆθος λέγειν· καὶ τὰ ὀνόματα ἐφεξῆς προβαπτίζειν· τῆς σεμνό-

IX. Multum etiam Gravitatis univerſalibus quibuſdam Aphoriſmis ineſt. [de Cherſoneſo 84, A. & Philip. IV, 104, E] *Opes reipublicae mea ſententia in ſociis, in fide ac benevolentia, ſitae ſunt.*

X. Minime vero ea in ratione, quando artificio haud illepido, perſonas reſque illuſtres induimus, noſtraque nobis adimimus: [περὶ Λεπτίνου 554. C] *Nihil quidquam certe quod novum, a meque excogitatum eſt, adfero: ſed hunc in modum leges ferri, vetuſta, quam Leptines tranſgreſſus eſt, lex præcipit.* Rurſus [Phil. III. 91, C] *non mea verba, ſed Majorum noſtrorum ſcita profero.*

XI. Nec illud ſua Gravitate deſtituitur, quum conjunctionibus omiſſis, animi noſtri conceptus ſua ſerie invicem coordinamus. [κατὰ Μειδίου 634, F] *Magiſtratuum in campo petitor Midias Anagyraſius volitat. Plutarchi Eretriae tyranni procurator eſt: idem arcanorum illius arbiter: quem hominem Athenae non capiunt.* Rurſus: [Phil. III. 89, E] *Nunc in Helleſpontum Philippus excurrit: dudum occupavit Ambraciam. Elidem tantam in Peloponneſo urbem tenet: nuper inſidiabatur Magarenſibus: non Graecia, non Barbaria, illius infinitam habendi aviditatem capit.*

C. I. *Ratione Elocutionis Gravitas* paratur, quando pro verbo Nomen adhibetur: ut [περὶ στεφάνου XIX] *Magna Philippo praerogativa, Athenienſes, erat*: ut & [Thucydides Hiſt. III. pag. 110. Steph.] *Audacia inconſulta, fortitudo maxime ſocialis habebatur.*

II. Quando tranſlata loco propriorum uſurpantur: veluti ſi captatorias ſordes morbum appelles. [περὶ παραπρεσβείας 334, B] *Graeciam Athenienſes morbus peſtilens corripuit:* tum & alio loco. [κατὰ Φιλίππου γ'. 88, C] *Philippus, qui hanc machinam urbi noſtrae minantem admovit:* rurſus in ea quae contra Midiam eſt. [p. 619, D] *Tu qui iſtam immiſericordis animi ſtipem plena manu aliis expleſti, nunc jure merito profecto eandem recipies.*

III. Tum & huc facit rerum per acervum accumulatio, vocumque ſibi ſuccedentium appo-

1 Παλαιὸς, ὄν. 2 F. Ἐπιτιθέντα.

ſitio.

τητός ὄϛιν· οἷον, εὐδαίμων, καὶ μέγας, καὶ φοβερὸς ἅπασιν Ελλησι καὶ Βαρβάροις.

δ'. Καὶ τὸ τὰ πρόσωπα ἀφαιροῦντα [1]ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων προάγειν τὸν λόγον, σεμνὸν σφόδρα· εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαί, καὶ τὸ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην, ἀφείλετο τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ' οἱ λέγοντες τὰ περὶ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν· ὁ δὲ ἀφελὼν τὰ πρόσωπα τῶν εἰπόντων, αὐτὰ λέγει ἐφ' ἑαυτῶν· εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαί. καὶ Ἀλλαχοῦ
194 πάλιν· ἐγὼ δὲ οἶμαι, τὴν μὲ εἰρήνην ἄγειν, οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν· καὶ τὸ ἀντικείμενον [2]εἶπεν, ἀλλὰ Φίλιππον· ὁ δὲ ἀφελὼν τὸ πρόσωπον, ἐπὶ τοῦ πράγματος ἀόριστον εἶπεν· ἀλλὰ τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· καὶ πάλιν ἑτέρωθι· βουλόμενος δεῖξαι, ὅτι Φίλιππός ἐστιν ὁ τὸν πόλεμον ποιῶν, ἀντὶ τοῦ ὄντος εἰπεῖν· εἰ δὲ Φίλιππος τὰ ὅπλα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὐτόν· ὁ δὲ, ἕτερος εἶπε.

ε'. Σεμνότητος δὲ καὶ τὸ τοῖς ἐν γένει μᾶλλον ἂν ὀνόμασι χρῆσθαι· ἐν γένει δὲ λέγω, χρυσὸς, ἄργυρος. τὸ μὲν γὰρ ἐκ τούτων ὄϛιν τὸ ὁπὶ εἴδους καὶ μέρους λεγόμενον· χρήματα· εὐπορία· πρόσοδος. ὁ δὲ Θουκυδίδης ἀντὶ τούτων, εἰς τὸ ἐν γένει ἀναγαγὼν σεμνότητα εἰργάσατο. λέγει δὲ ὁ Ερμοκράτης περὶ τῶν Καρχηδονίων, χρυσὸν γὰρ καὶ ἄργυρον πλεῖστον ἔχουσιν· ἀντὶ τοῦ πλουσιώτατοι γάρ εἰσιν· ἢ ἑτέρως μεταβαλὼν πλοῦσιοι γάρ εἰσιν· καὶ ὁ Δημοσθένης ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν Αριθμιος ἐκολάσθη, ἐπειδὴ διέφθειρε τινὰς χρήμασιν ἐν Πελοποννήσῳ· ὁ δὲ ἐν γένει εἰπὼν, ὅτι χρυσίον ἐκόμισε τῶν βασιλέως, σεμνότητα εἰργάσατο.

196 ϛ'. Χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι καὶ ἐξ ἑνὸς ὀνόματος γίνεται σεμνότης· ὡς ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην, ὅπου λέγει, ὅτι χρὴ κυρίας [3]τηρεῖν τὰς φήμας· πῶς ἐξῆρεν εἰς σεμνότητα ἐν τῷ τελευταίῳ ὀνόματι· ἵν' ἐκείνας τοῦ τῆς πόλεως ἤθους μνημεῖον ὦσιν.

sitio. [περὶ δὲ ἐν Χερρονήσῳ 84, A. & Phil. IV, 104, E] *Philippus beatus & magnus, & formidabilis Graecis omnibus Barbarisque.*

IV. Grave vero imprimis ac decorum erit, demtis hominibus, per res ipsas filum orationis ducere [περὶ παραπρεσβείας 300, C] *nisi si Thespiae, & Plataeae, & poenae, quas extemplo daturi erant Thebani, veritatem vobis eripuissent.* (Jam urbes ipsae veritatem Athenienſibus non eripuere; sed qui ista de Thespiis ac Plataeis in vulgus sparserant.) Demosthenes vero omissis hominibus, de urbibus ipsis ait: *nisi si Thespiae, & Plataeae.* Tum alibi rursus. [de Chersoneso p. 82, C. & Phil. IV. p. 103, A] *Nihil vero adtinet ut arbitror pacem vobis suadere*: adjungendum erat contrarium, sed Philippo: verum orator persona certa exemta, incertam de re usurpavit. *Sed illi, qui bellica agitat:* quemadmodum & alio loco, [Phil. III. 87, B] ostensurus Philippum esse, qui ad bellum spectaret; quum poterat; *si* Philippus, *quum arma in manibus habeat, copiasque circum se numerosas*: dicere maluit; *alius.*

V. Denique id etiam Gravitate ornatum est, si genus complexa vocabula potissimum adhibeas: cujusmodi sunt, aurum ac argentum: nam quod ex iis conficitur, id speciatim singillatimque usurpatur. Pecunia, opes, reditus: quorum loco Thucydides ipso genere posito, decorae gravitati consulebat: nam apud eum [lib. VI. p. 209.] de Carthaginienſibus Hermocrates adfirmat: *auro argentoque circumfluere*: hoc est, opulentissimos esse, aut opulentos, alio loquendi genere. Sic etiam Demosthenes, quum dicere vellet, capite id Arithmium luisse, quod in Peloponneso nonnullos pecunia corrupisset; generatim, idque splendidae gravitatis caussa, dixit, [Philipp. III. 91 & περὶ παραπρεσβείας 336] *aurum* a rege Persarum hominem attulisse.

VI. Observandum vero, Gravitatem istam uno nonnunquam verbo absolvi: ut ubi contra Leptinem [550, D] Demosthenes ait: *auctoritatem suam sartam tectam oportere constare publicis pilis.* ultimo quippe verbo ingens sententiae decus addidit: *ut morum reipublicae sempiternum illae monumentum exstent.*

1 F. ἀπ' ut mox. 2 Add. ἂν. 3 Ἐᾷν Editi.

Caput

Περὶ ΒΑΡΥΤΗΤΟΣ. Β'.

Α. α'. Βαρύτης δὲ γίνε) καθολικῶς μὲν γνώμῃσι, [1] κατὰ σχῆμα· κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν δ' πάνυ π. κατὰ μὲν οὖν γνώμῃσι γίνεται βαρύτης ὅταν ἡ κατηγορεῖν τις προάγηται αὐτὸς ἑαυτοῦ, ἢ τῶν οἰκείων τινὸς ἢ φίλων· βαρὺ γὰρ τὸ τοιοῦτον ἂν εἴη, ὀξὺν ἐπαγνεῖν. ἢ ὅλως τούτων τινὸς ὑπὲρ ὧν λέγῃ, ἢ πρὸς οὓς λέγῃ. ὡς ὁ Δημοσθένης. ἠργασμαι μὲν ἐγὼ, πεπράγασι δὲ ἡ πόλις ἡ πειθεῖσα ἐμοί· ἔστω δὲ πάντα τὰ ἁμαρτήματα καὶ ἀδικήματα ἐμά·

Β'. Ὅτε δὲ καθ' ὑπερβολὴν δυνάσαι ἀποδεῖξαι μὴ ἀδικοῦντα σεαυτόν· ὀλίγ[2] δὲ θρασύτητι χρῆσθαι τοιαύτῃ, [3] ἀφαιρεῖν σεαυτὸν συγγνώμης, ἢ φιλανθρωπίας τῆς παρὰ τῶν δικαστῶν· ὡς ὅταν λέγῃς· μὴ δὲ φωνὴν ἀνέχεσθε· μηδ' εἰ πάντα τὰ κοινὰ ὑπὲρ [4] ὑμῶν πεπολίτευμαι· ἀλλ' ἀναβαίντες καταψηφίσασθε ἤδη· βαρύτης καὶ ἀνοησία γίνεται. καὶ 198
ὅτι φίλου δὲ ὡσαύτως βαρὺ γίνεται, ἐὰν ἀφαιρῇς αὐτὸν, ἢ συγγνώμης, ἢ φιλανθρωπίας δικαστῶν. βαρύτης γίνεται καὶ ὅταν τι ἄτοπον σεαυτῷ ἐπαρῇσῃ· οἷον, πεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶντ' εἰρηκέναι βούλομαι.

γ'. Καὶ ὅταν ἄτοπόν τι προσθείνῃ τοῖς ἀκούουσιν, ὃ μὴ ἂν ἐθέλοντες δέξαιντο· ὡς ἐν τῷ κατ' Αειτογείτονος, ἐπεξελθὼν τὰ συμβαίνοντα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀφῃρεῖτο τὴν [5] ἀπειρίαν τῶν τοιούτων ῥητόρων, σὺν βαρύτητι προσέτεινε τὸ ἄτοπον· εἰ μὴ ἂν ὑμεῖς ζῶντα βούλεσθε ἢ μὴ τὰ ὑμετέρας γνώμης ἅπτοι ζῶντα ποιοῦσιν, οὕτω βαδίζειν ἢ ἐᾶν δεῖ.

Δ'. Καὶ ὅταν εἰς ἄτοπον ἀπάγῃς τὸν λόγον, βαρύτητα εἰργασαι. ὡς ἐν τῷ πρὸς Καλλικλέα. ἢ γὰρ δὴ ἐκπιεῖν με αὐτὸ Καλλικλῆς ἀναγκάσῃ. ἢ ὅταν ὁμολογούμενα ἄτοπα τῷ ἀντιδίκῳ

Cap. II. De Acrimonia.

A. I. Acrimonia universe & in sententiis, & in figuris est. In elocutione rarior. Atque in *Sententia* quidem, quando ad sui ipsius quisquam, vel sodalis amicique criminationem, inter dicendum provehitur: id quod tum gravius fit, quum laudationi licet indulgere: vel si illos carpat, queis advocatus venit; vel ad quos verba facit: ut Demosthenes [περὶ στεφάνου κ.τ.λ.] *itaque supervacuam & inanem operam sumsi ego suadendo, sumsit & respublica quae consiliis meis obtemperavit: sit vero id omne meum, quidquid erratum injusteque perpetratum est.*

II. Ceterum ubi ex abundanti demonstrare potes, te, quod iniquum injustumque sit, designasse nihil; si eo usque audaciae habenas laxes, ut ipse tibi omnem Judicum veniam gratiamque praecidas; veluti si dicas; [orat. cit. v.] *ne vocem quidem meam patimini, etiamsi reipublicae negotia omnia plusquam optime administrassem, quin e vestigio consurgite, meque sententiis vestris damnate.* Id sane multa acrimonia perfusum fuerit. Pariter etiam si amico, cui ades, indulgentiam misericordiamque judicum praecludas. Tum vero etiam, si diris gravioribus temet ipsum devoveas: ut [de Chersoneso 82, A. & Philipp. IV. 99, C] *emori me malim quam isthaec suadere.*

III. Si absurdum quidpiam auditoribus objectes, quod illi haudquaquam pronis auribus admissuri sint: ut in Aristogitonem, (haud procul initio) recensens orator, quae populi in concionibus, per improbitatem illiusmodi concionatorum perperam fiant, peracerbe proponit hoc absurdum. *Quae si vobis volentibus approbantibusque isti audent coeptantque; recta sane sic porro etiam pergere finendi sunt.*

IV. Tinges & tum acritudine sermonem tuum, si illum ad res admodum absurdas deducas: ut adversus Calliclem, [1118, B] *Neque enim aquam me omnem Callicles ebibere opinor, coget.* Aut si aliquid manifeste absurdum adversario

1 F. add. καὶ. 2 δὲ. 3 Add. ὥστε. 4 L. ὑπὲρ ἐμῶν. cum editis. 5 F. παρρησίαν.

con-

συγχωρῇς· ὡς ἐν τῷ κτ' Αἰσχυλείτου· εἰ πονηρός ἐστιν Αἰσχυλείτων ἁπλῶς, καὶ πικρὸς, καὶ συκοφάντης· δίδωμι· συγχωρῶ Φιλοκράτης σοι τῷ τοιούτῳ τ' ὅμοιον σώζειν.

ε'. Καὶ ὅταν πάντα τις [1] διελὼν, ἔν τι καταλείπῃ τῷ ἀντιδίκῳ, ὡς ὑπὲρ αὐτ[2] τοῦ μηδὲν ἧττον ἢ κατ' αὐτόν, βαρύτης γίνεται· οἷον, πλὴν ὅτι νὴ Δία, ὅτι ἀδελφός τις αὐτῷ· ὁ τὸν καλὸν δίκην αὐτῷ λαχών. Καὶ πάλιν ἀνελὼν δ' ἃ οὐ δεῖ, ἐπάγει· πλὴν εἰ μή τοῦτό τις εἴποι, μανέντες· ἄλλο γὰρ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν.

ς'. Καὶ ὅταν εἰς κρίσιν ἀνάγῃς τεθνηκότων ἐνδόξων, βαρὺ δοκεῖ τὸ τοιοῦτον εἶναι, οἷον, καίτοι πηλίκον ἂν στενάξαιεν οἱ σοφώτατοι. Καὶ πάλιν· καί τοι τίνα ποτὲ οἴεσθε τοὺς σοφωτάτους ὑμῶν [3] ὀργὴν ἢ ψῆφον θέσθαι κτ' τῶν αἰτίων τούτων τοῦ ὀλέθρου.

ζ'. Βαρύτητος δὲ καὶ τὸ [4] αὖ μηδεὶς ἂν εἴποι ὑπολιπεῖν ὡς ῥηθησόμενα· ἐροῦμεν νὴ Δία τοῖς Ἕλλησι· Τιμοκράτους νόμος ἐστὶ πρὸ ἡμῶν· ἀναμείνατε οὖν τ' ἐννάτην Πρυτανείαν· εἶτα τότ' ἐροῦμεν. [τοῦτο γὰρ λοιπόν.]

η'. Καὶ τὸ συγχωρεῖν δὲ τὰ παρελθόντα ἄτοπα. ὡς τὸ μέχρις οὗ τοῦδε [5] διωρίσθω ὑμῖν βαρύτης.

θ'. Βαρύτητος δὲ καὶ τὸ ἀπευχεσθαι τὰ ἄτοπα. καί τοι μὴ γένοιτο ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ τοιαῦτα ἐν τούτῳ. τεθνάναι δὲ μυριάκις κρεῖττον, ἢ κολακείᾳ τι ποιῆσαι Φιλίππῳ.

Β'. α'. Κατὰ δὲ σχῆμα οὕτω βαρύτης γίγνεται, ὅταν τις τῷ τ' διανοίας σχήματι χρῆται· οἷον, ὅμοιός γε [ὢν γὰρ] Σόλων νομοθέτης καὶ Τιμοκράτης. [6] ἢ πάλιν. καλήν γε οἱ πολλοὶ ἀπειλήφασιν Ὠρειτῶν χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππου φίλοις ἐπέτρεψαν ἑαυτούς· τ' ἢ Εὐφραῖον [7] ἐμίσουν·

concedas: ut in Ariſtogitonem, [835, C.] *Itaque ſi omnino improbus Ariſtogiton eſt, ſi acerbiſſimus Sycophanta; do id tibi, ac concedo Philocrates, ut ſimillimum tui hominem defendas.*

V. Aut ſi caeteris omnibus ademtis, unum quiddam adverſario relinquas; veluti non minus ipſi adjumento futurum, quam obfuturum: ut [l. cit. 840, A] *Sed eſt tamen Ariſtogitoni, eſt frater quiſpiam, qui illi praeclaram illam litem antehac intendit.* Rurſus alibi, re confutata, cauſſiſque quare fieri haud debeat, expoſitis, addit: [in Timocratem 782, D] *niſi ſi quis inſanos eſſe velit: nihil enim aliud dici poteſt.*

VI. Tum illud etiam Acrimonia refertum eſt, ſi rem referas ad judicium eorum, qui fama illuſtri parta dudum e vivis exceſſerunt: ut [Dem. Ariſtocrat. 759, D] *eheu quantum ad haec ingemiſcerent majores noſtri:* rurſus [περὶ παραπρεσβείας 303, F] *Quam ſententiam, quod judicium majores noſtros laturos putatis, adverſum iſtos cladis hujus architectos?*

VII. Acrimoniam etiam habet, ſi quae nemo facile dixerit, ut quae ſola dicenda ſuperſint, ponas. [κτ' Τιμοκράτους 788. A] *Sic enim Graecis reſpondebimus, Timocratis nos lege nitimur, vos igitur novum Senatus conventum exſpectate, tum enim egredimur: quippe unum id reliquum eſt.*

VIII. Si noxias veteres condones: ut [Thucyd. I. 23] *Huc uſque itaque progreſſae cunctationi veſtrae, hic tandem terminus eſto.*

IX. Denique etiam ſi dira depreceris. [Phil. III. 94, B] *Dii vero immortales hoc averruncent. ne eo unquam res noſtrae recidant: ſatius enim ſit vel millies mori, quam aſſentando Philippi res adjutare.*

B. I. *Figura* hunc in modum Acrimonia paratur, ſi ſchemate ad ſententiam pertinente utare: ut [or. cit. 789, D] *Similes itaque legumlatores Solon & Timocrates ſunt?* Rurſus: [Phil. III. 94, C] *Praeclara ſane Oritarum populo gratia relata eſt, quod ſeſe amicis Philippi permiſerunt. Euphraeum autem male oderunt: prae-*

1 F. ἀπολὼν. 2 F. τοῦτ. 3 Γνώμῃ ed. 4 L. ἀ. 5 Ὠφελείσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής. editi. 6 Καὶ. 7 Εὐφραῖον Ed.

καλήν γ' ὁ δῆμος ὁ Ερετριέων, ὅτι τὰς ὑμετέρας πρέσβεις ἀπήλασε, Κλειτάρχῳ δὲ ἐνεδώκαν ἑαυτούς· καὶ δὴ δουλεύσοί γε μαστιγούμενοι.

β'. Βαρύτητος δὲ καὶ τὸ τοῖς φετλιαστικοῖς χρῆσθαι σχήμασιν· οἷον, Χαιρώνδημον, οἶμαι· καὶ τὸ τῶ Αἰσχίνη· παντελῶς ἀκαρτερεῖτε, ὡς σιδήρειοι. Καὶ αἱ ἀποσιωπήσεις δὲ τὸ αὐτό σοι δυνήσονται. οἷον, τί ἄν σε τις εἰπὼν ὀρθῶς πρόσειτο.

γ'. Βαρύτης δὲ γίνεται, ὅταν πρόσαχθῇς εἰπεῖν τι λυπηρὸν ἢ ἃ ἀκούοντας, ὦ οἰόμενα βαρέως ἂν αὐτοὺς ἐνεγκεῖν τις· εἶτα ἀνορθώσῃς ὡς μὴ ἔχων αὐτῷ μετριώτερον εἰπεῖν. ὡς ἔχει καὶ τὸ ἐν ταῖς ὑποθολαῖς. εἰ δὲ τὸ [1] φειδανὲς ἀξίωμα τῆς βουλῆς ἢ τὸ ἄριστον πάντων προσκλέπτετε· ἢ Αἰσχυλείτου χρίσεως ἀναμνησθέντες ἐγκαλύψασθε· ὃ γὰρ ἔχω φράσαι [2] πρόσταγμα τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ἐμὲ αὐτὸν εἰπεῖν.

δ'. Βαρύτητα δὲ ἔχει τὸ τοιοῦτον ἔχει· ὅταν δοὺς ὡς [3] ὑπάρχοντί σοι, εἶτα ἀνελὼν αὐτό, 204
ὑποδιάσῃς· ὥσπερ ἔχει καὶ τὸ ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὑμῶν οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγιαινόντων· δοὺς τοῦτο ὡς ὑπάρχον αὐτοῖς, εὐθὺς ἀνεῖλεν ὁπλαδόμους· εἰ [4] δεῖ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν φήσαμεν.

ε'. Καὶ αἱ ἀποριήσεις δὲ ἐν τοῖς σχετλιασμοῖς βαρύτητα ἔχουσιν· ὥσπερ ἐν ταῖς ὑποθολαῖς· ὦ τί ἂν εἰπὼν μήτε ἁμαρτεῖν δοκοίην, μήτε ψευσαίμην· λίαν ὀλίγωροι.

Περὶ ΠΕΡΙΒΟΛΗΣ. Γ'.

Α'. α'. 1. Περιβολὴ δὲ γίνεται καθολικῶς, ἢ γνώμην, ἢ σχῆμα, ἢ ἀπαγγελίαν· ἢ μὲν γνώμην, ὅταν· ὅταν ἀόριστά τις προσλαμβάνῃ τοῖς ὡρισμένοις. οἷον, πολλαχόθεν μὲν οὖν

clara itidem Eretrienſibus, quod pulſis legatis veſtris ſeſe Clitarcho dediderunt: itaque triſtem nunc ſervitutem, flagris ſcuticiſque vapulantes, ſerviunt.

II. Si figuras quiritationi ſervientes orationi inſeras: ut [contra Ariſtocratem 759, D] *Charidemum, heu mihi?* & Aeſchinis illud [contra Cteſiphont. LIII.] *Quae vos o ferrei, quo tandem modo ferre potuiſtis?* Idem valet & ſubita reticentia. [Dem. Corona VIII.] *quo te digno ſatis nomine quiſquam compellet?*

III. Parit id etiam Acrimoniam, ſi eo proveharis indignationis, ut gravius quidpiam audituque moleſtius in auditores jacias; mox id tamen ſic emendes, ut adfirmes te lenius nihil molliuſque proferre poſſe: ut in Epiſtolis. [Demoſthenes III. 201, B] *Sin intueamini illuſtre ſenatus nomen, aut Areopagum ipſum, tum ſane revocato vobis in memoriam judicio Ariſtogitonis, prae pudore vultum obnubite: non poſſum enim mitiore vos formula adfari, qui tam atrociter in me deliquiſtis.*

IV. Illud etiam aculeos orationi addit, quando quod cuiquam ut certum ac proprium conceſſeras, mox id ipſum eripis, in dubiumque vocas: ut in Philippicis [de Cherſoneſo 80, C] *Interea vero Philippus dum domi vos deſidetis; dum otiamini rectèque valetis*: hoc ubi illis tanquam praeſens conceſſerat, mox reprehenſum eripuit, *ſi modo illi, qui ſic vivunt aguntque, recte valere dicendi ſint.*

V. Poſtremo & vehemens addubitatio indignatione conjuncta, aculeatam dictionem efficit: ut in epiſtolis: [Demoſth. III. 200, D] *O vos, quid dicam ut nec aberrem, nec quidquam praeter meritum veſtrum proferam? nimium negligentes ac ſecordes.*

Cap. III. De Amplificatione.

A. I. 1. *Amplificatio* Generatim in ſententiis, in figuris, inque elocutione conſiſtit. In *Sententia*, quum indefinita definitis adjunguntur; [περὶ στεφάνου οσ'.] *quamquam undelibet in-*

1 Τἀφανὲς Ed. 2 Ed. προστάγμα. 3 Scr. ὑπάρχοντι ποιῶν. 4 Sic Editi ſed δὴ haud dubie legendum ſi retinemus φήσαιμεν, pro quo φῆσαι in editis eſt.

ſignita

ἄν τις ἴδοι τ̃ ἀγνωμοσύνην αὐτ̃, καὶ τ̃ βασκανίαν· τ̃το τό ἐστι τὸ ἔξωθεν προσλαμβανόμενον ἀόριστον· νυνὶ τὸ ὡρισμένον· ὑχ ἥκιστα δὲ ἀφ' ὧν περὶ τ̃ τύχης διελέχθη. 2. Καὶ πάλιν·
206 πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγε ἐλαττ̃μαι κατὰ τ̃τονὶ τὸν ἀγ̃να Αἰσχίνου· τ̃το ἀόριστον· νυνὶ τὸ ὡρισμένον, ἐν ἀθρίσματι προσληφθέν· δύο δὲ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ μεγάλα· εἶτα ζητ̃τα κατ' εἶδος ἐμέρισεν· ἓν μέν, ὅτι ὑ περὶ τ̃ ἴσων νυνὶ ἐμοὶ ὁ ἀγ̃ών· ἕτερον δὲν ὃ φύσει πᾶσιν ὑπάρχει· τ̃ν μὲν λοιδοριῶν καὶ κατηγοριῶν ἀκούειν ἡδέως· τοῖς ἐπαινεῖσθαι δ' αὐτὸς ἄχθεσθαι. ἄπαντα γὰρ ταῦτα προβολῆς ἐστι· ἡ προσληψις τ̃ ἀορίστου· πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγε ἐλαττ̃μαι· τὸ ἐν ἀθρίσματι συλλαβεῖν· δύο δὲ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ μεγάλα· τὸ κατ' εἶδος μερίσαι· ἓν μέν, τὸ μὴ περὶ τ̃ ἴσων εἶ τ̃ ἀγ̃να· ἕτερον δὲ, τὸ πάντας οὕτως ἔχειν· τ̃ν μὲ λοιδορούντων ἡδέως ἀκροᾶσθαι, τοῖς ἐπαινεῖσθαι δὲ ἑαυτὸς, ἀχθεσθ. 3. Καὶ τρίτον παράδειγμα· ὅτι πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δοκῶ μοι τ̃ παρὰ τ̃ θεῶν εὐνοιαν φανερὰν γενομένην τῇ πόλει· εἶτα ἡ ὅτι τὸ ὡρισμένων ἀπαγωγή· ὑχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παρ̃σι πράγμασι. Καὶ πάλιν· πολλὰ μὲ οὖν τ̃ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντων ἄξια ἐπαίνου· μέγιστον δὲ πάντων ἡ τ̃ τειχ̃ν ἀνάστασις.

β'. 1. Περιβολὴ δὲ ἡ τ̃το ὅταν ἐν μέρει πρωτ̃ται τὰ πράγματα· εἶτα κατ' εἶδος
208 ἐπεξίῃς· ὡς ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην· ὁ μὲ βούλ[1] εἰσαγωγὴ, τ̃το ὅτιν· ἡ τοίνυν μὴ Λεύκων ἀδικηθῇ μόνον δεῖ σκοπεῖν· ἀλλὰ καὶ Ἐπικέρδης· ὁ δὲ πρὶν εἰπεῖν τὸ καθ' εἶδος· τὸ ἀλλὰ καὶ Ἐπικέρδης· τὸ ἐν μέρει πρ̃λαβεν· ἀλλὰ καὶ εἴτις ἄλλος εὖ μὲ ἐποίησεν ὑμᾶς εὖ πράττειν· εἰς δέον δὲ νυνὶ γέγονεν αὐτῷ τὸ λαβεῖν πρ̃ ὑμῶν τ̃ ἀτέλειαν· εἶτα νυνὶ ἦλθεν ὅτι τὸ καθ'

ſignita hominis iniquitas ac invidentia pateat: hoc illud indefinitum eſt, quod extrinſecus adſumitur; ſequitur definitum: *tum vero ex iis maxime quae de fortuna diſputabat*. 2. Rurſus [or. cit. ab initio] *Cum multis ſane rebus hoc in judicio deterior mea, quam adverſarii cauſſa eſt.* Illud indefinitum. jam definitum per accumulationem adſumtum: *tum duabus vel maximis*: quas mox in ſpecies ſuas partitur: *altera quod haudquaquam paribus de rebus cum iſto dimicem*: *altera quod natura omnibus hominibus inſitum ſit, ut convicia atque delationes magna cum voluptate ad aures audientium accidant*: *eorum vero graviter offendantur oratione, qui ſemetipſos collaudant*. Haec enim omnia Amplificationi ſerviunt. Aſſumtio infiniti. *Ego multis ſane rebus inferior ſum*: tum cumulationis complexio: *duabus vero vel maximis*: rerumque earum ſpecialis diſtributio: *altera quod haudquaquam paribus de rebus dimicemus*: *altera quod hoc modo omnes adfecti ſint, ut libenter criminatoribus aures patefaciant, occludant autem iis qui ſemetipſos collaudant*. 3. Tertium hoc exemplum eſto. [Olynth. II. initio] *Cum multis in rebus, Cives, manifeſta divinae erga rempublicam noſtram bonitatis videre mihi videor veſtigia.* Jam ad definitum quiddam res deducitur: *tum vero maxime praeſenti in negotio.* Rurſus alibi. [περὶ Λεπτίνου 551, E] *Cum multa alia commemorabilia Cononis facinora exſtant, tum longe omnium maximum, moenium noſtrorum inſtauratio.*

II. 1. Eſt & illud circunductae Amplificationis, quando res initio univerſe propoſita, mox ſpeciatim explicatur: cujus exemplum accuſatio Leptinis exhibet: [547, b] propoſitum oratoris eſt, *etiam atque etiam videndum eſſe, non modo ut ab injuria prohibeatur Leuco*, verum etiam Epicerdes: priuſquam vero cauſſam Epicerdis ſingulatim aggrediatur, generatim praeoccupat, *verum etiam ſi quis alius eſt, cui dum facultas aderat, bene de vobis promerito, nunc perquam opportune ſubveniat conceſſa pridem immunitas*: nunc ad id quod ſingulare eſt veniens

1 L. εἰσαγωγῆν.

εἶδος ἀμφισήσας· τίς οὖν ὅτός ἐστιν; Επικέρδης ὁ Κυρηναῖος. 2. Καὶ πάλιν τὰς εὐεργεσίας τῶν Επικέρδους εἰσάγων, τὸ ὅλον γένει προλαβών, ὕστερος εἰσήγαγεν κατ' εἶδος· τὸ δὲ γένει, ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον καιρὸν, ἐν ᾧ καὶ τὸ εὖ πεπονθότων ἔργον ἦν εὑρεῖν ἐθέλοντά τινα ὧν εὐεργέτηδο μεμνῆσθαι· νῦν λέγει ἃ ἐποίησε κατ' εἶδος· ὅτος γὰρ ἀνὴρ τοῖς [1] ἠυτυχηκόσιν ἐν Σικελίᾳ τῶν πολιτῶν, ἔδωκεν μνᾶς ἑκατόν. 3. Καὶ πάλιν ἐν γένει· οἰκοδομήματα μέντοι γε κόσμον τε πόλεως, ἱερῶν, καὶ λιμένων, καὶ τῶν ἀκολούθων τούτοις, τοσοῦτον γε τοιοῦτον καταλιπὸν ἡμῖν· ὥστε μηδενὶ τῶν ὑπερηνορμένων ὑπερβολὴ λελεῖφθαι. εἶτα καθ' εἶδος· Προπύλαια ταυτα, ὁ Παρθενὼν, Νεώσοικοι. 4. Καὶ πάλιν ὅλον τῷ πρὸς Λεπίνην 210
τὸν προτεχόντα τῷ νόμῳ βυλόμενος ἐξελέσθαι καὶ ἀμφισβητεῖν, πρῶτον ἐν γένει αὐτῶν ἐμνήσθη· ἤρηνται δὲ τῷ νόμῳ συνήδικοι, καὶ μάλιστα οἱ δεινοὶ λέγειν ἄνδρες· εἶτα κατ' εἶδος· Λεωδάμας Αχαρνεύς, καὶ Κηφισόδοτος ὁ Κεραμέως· εἶτα πάλιν ὅλον γένει συλλαβών· ἃ δὲ πρὸς τούτους ὑπολαμβάνοιτ' ἂν δικαίως, ἀκούσατε· εἶτα πάλιν κατ' εἶδος. πρῶτον μὲν πρὸς Λεωδάμαντα· ὅταν μὲν οὖν μὴ μικρὰ κατ' εἶδος λέγῃς ἀλλὰ προσλαμβάνῃς τὰ ὅλον γένει, περιβολὴν ποιεῖς.

γ'. 1. Επιπεριβολῆς, ὅταν τις ἀφ' μέσου δι' ἐνθυμήματος, ἢ τῶν ἐνθυμάτων, πρὶν [2] ἀπαρτῆσαι τὸν νοῦν, ἕτερα ἐμβάλῃ νοήματα· ὅπερ ἐὰν μὴ ἔν τινι μέτρῳ γένηται, δεινὴν ἀσάφειαν ἐργάζεται. 2. Παράδειγμα δὲ τῆς περιβολῆς ταύτης, ἐν τῷ κατ' Αριστοκράτους· εἰκότως δ' ἂν ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι καὶ προσέχοιτέ μοι τὸν νοῦν καὶ μετ' εὐνοίας ἀκούσαιτε ἃ λέγω· εἶτα [3] ἐκπεπτωκὼς 212
τῶν ὅπου δεῖ προσέχοντας ἀκοῦσαι, ἄλλο ὑπὲρ ἄλλου ἐπεμβεβλημένου· καὶ ταῦτα πεπλανημένα· ἐπειδὴ γὰρ οὐχὶ τῶν ἐνοχλούντων ὑμᾶς, οὐδὲ τῶν πολιτευομένων πρὸς ὑμῶν ὢν [4] πραγμα

sejunctionem adhibet: *quis ille igitur est? Epicerdes Cyrenaeus.* 2. Mox iterum beneficia hominis recensens, praeposito universali, dein ad singula progreditur: universale illud est, *quod eo reipublicae tempore, quo vix quemquam eorum, qui magnis a republica beneficiis cumulati fuerant, memorem satis accepti beneficii, reperire erat; ultro nobis adfuerit Epicerdes:* nunc singula percenset. *Quippe qui civeis nostros magna clade in Sicilia perculsos minis centum adjuvit.* 3. Rursus generatim. [περὶ τῆς συντάξεως 127, C. adde κατὰ Αριστοκράτους 758, F] *Opera & Ornamenta publica urbis, Templorum, portuum, quaeque alia id genus sunt, tot & talia nobis majores nostri reliquerunt: ut posterorum nemini ullam ea vincendi facultatem reliquam fecerint.* At mox singulatim: *ecce enim Propylaea ista, istud fanum Minervae, haec navalia.* 4. Tum etiam adversus Leptinem [563, A] volens latae ab eo legis propugnatores excutere ac traducere, primum generatim eorum meminit, *delecti sunt qui legis patrocinium suscipiant, illi potissimum, qui facundia longe caeteris antecedunt*: tum nominatim, *Leodamas Acharnensis, & Cephisodotus Ceramensis.* Iterum universe. *De quibus quid merito sentiendum vobis sit, paucis accipite*: iterumque singulatim. *Atque de Leodamante primum.* Itaque Amplificatio est, quando specialia non nude percurris, sed praemissis Generalibus.

III. 1. Est & circumducta Amplificatio, si media in sententia, sive una, sive pluribus, antequam illa absoluta sit, res aliae interserantur: quod nisi cum modo fiat, tristissimam obscuritatem invehit. 2. Exemplum praebet accusatio Aristocratis [ab initio] *Jure autem meritoque animum advertetis Athenienses, mihique dicenti benevolam aurium operam dabitis*: tum causas attentae auditionis exponit, alias super alias, easque obliquas, interponens: *quando tametsi non ex iis ego sum, qui vexant vos, aut qui rempublicam procurant, rem tamen tantam apud vos actam esse, ostensurum me profiteor, si, quan-*

1 Immo ἠτυχηκόσιν. 3 Απαρτήσαι. 3 F. Παρεκπεπτωκὼς. 4 ὢν, citra π Ed.

tum

τηλικοῦτον φημὶ δεῖξειν πεπραγμένον, ἐὰν ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν συναγωνίσησθέ μοι· καὶ προθύμως ἀκούσητε· καὶ οὐχ ἓν τὸ ἐνδεησόμενον αὐτοῖς ὑφ' ὑμῶν ἀκοῦσαι ἀγαθὸν, ἀλλὰ δύο· τὸ δὲ ὑφ' ὑμῶν παρέντας· τοῦτό τε σώσετε· τὸ δὲ ὑφ' ὑμῶν μέλλοντας· καὶ ποιήσετε μὴ κατοκνεῖν· ἄν τις ἡμῶν οἴηται δυνάσθαί τι ποιῆσαι τὴν πόλιν ἀγαθόν. 3. Τοῦτο μὲν οὖν πεπλήρωται, καὶ οὐδὲν λείπει αὐτῷ· ὁ δὲ, ἵνα πλείων ἡ περιβολὴ γένηται, καὶ τὸ ἀνάμεσον παραθεὶς ἐπανέλαβεν· τί δὲ ἦν τὸ ἀνάμεσον τοῦ, καὶ μᾶλλόν τινα προθυμηθῆναι ἂν ποιῆσαί τι τὴν πόλιν ἀγαθόν. νυνὶ δὲ πολλοῖς τοῦτο φοβουμένοις, λέγειν μὲν ἴσως οἱ δεινοῖς· βέλτιστοι δὲ ὅμως ἀνθρώποις τῶν δεινῶν, οὐδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται τῶν κοινῶν οὐδέν. 4. Καὶ τοῦτ' ἂν ἀπόρρητον. ἀλλ' [1]οὐκ ἐνταῦθα ὁδὸς ἦρκεσεν· ἀλλὰ καταπαύειν τοῖς προειρημένοις ἐξ ἰδιότητος προσέθηκεν· ἐγὼ γοῦν ἀπέκνησα ἂν εὖ ἴσθι καὶ αὐτὸς τὴν γραφὴν ταύτην [2]ἀπενεγκεῖν.
214 ὥστε τοῦτον τὸν τρόπον συμπεπλέχθαι, τὸ προσέχειν [3]λέγοντα· καὶ τόδε ἄτοπον οὐκ [4]ἔσαι, οὐκνεῖν τινας τὴν πόλιν εὖ ποιεῖν· ὡς νυνὶγε οὐκνοῦσι. Δεῖ τὸν φόβον, καὶ τὴν ἀπειρίαν οὐ λέγειν· ἐγὼ γοῦν μικροῦ ὤκνησα κἀγὼ αὐτός. 5. Πῶς οὖν κατηγορεῖς· καὶ τοῦτο ἐξ ἰδιότητος ἡ κατασκευή· ὅτι δεινὸν ἡγοῦμαι· πρῶτον μὲν ὅτε ἔπλευσα τεταραχὼν εἰς Ελλήσποντον, εἰπεῖν, καὶ κατηγορῆσαί τινων· ὡς ἀδικεῖν ὑμᾶς ἠγούμην· νυνὶ δὲ ἡσυχίαν ἄγειν καὶ σιωπῆσαι, πρᾶγμα ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει καταστάζοντας, ὁρῶν τινας ἀνθρώπους. μήτι σοι δοκεῖ ὀλίγα ἐπεμβεβλῆσθαι νοήματα· ἵνα εἰς τοῦτο καταλήξῃ πᾶσα ἡ ἔννοια.

Δ'. 1. Ινα δὲ ἔτι σαφέστερόν σοι γένηται ὁποῖόν τί ἐστι τὸ Δημοσθένους ἐμβαλεῖν νοήματα. ἐκεῖνο σαφέστατον παράδειγμα ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας· τὸ γὰρ πρὸς

tum in vobis est, auditione benevola me adjuveritis: atqui non unum iis commodum, sed geminum benevola ista auditio adlatura est: alterum in praesens tempus: *nam & hanc rem conservabitis incolumem*: alterum in posterum: *& pigros alios efficietis, si qua in re nostrum quisquam reipublicae operam suam profuturam esse arbitrabitur.* 3. Plena utique nunc sententia erat, nihilque admodum deerat: veruntamen ut copiosior magnifica illa Amplificatio evaderet, contrario adjecto orator repetit: quidnam vero contrarium erat huic sententiae, ut tanto alacrior quispiam fieret ad bene de republica merendum? hoc nimirum. *Itaque nunc permulti, haud illi quidem eloquentes, sed eloquentibus longo intervallo probiores viri, audientiae impetrandae metu deterriti, nullam de republica cogitationem suscipiunt.* 4. Jam satis & hoc ipsum absolutum erat: at nondum Demostheni satis: itaque firmanda suo sibi exemplo praedicta videbantur: *quippe & ego ipse propemodum ab hac actione instituenda desiteram.* Itaque hac ratione mutuo nexu junguntur, tum attente sese audiendum esse; tum non absurdum videri oportere; declinaturos nonnullos a religione officii reipublicae debiti, jamque reapse declinare, partim metu deterritos, partim inscientia artis ad populum agendi. *Itaque & ego paene desiteram.* 5. Quamobrem igitur actionem prosequeris? & hujus rei caussam ex sua persona orator adfert: *Turpe enim mihi fore arbitror, qui quum antehac classi praefectus, Hellespontum versus navigabam; & concionari, & quosdam qui in rempublicam peccasse videbantur, reos peragere potui; si hoc tempore quiescam ac sileam, quando nonnullos ea cœptare videam, quae minime ex usu reipublicae futura sint.* Cedo nunquid paucula quaedam interjecta tibi videntur, ut hoc tandem fine comprehensio tota clauderetur?

IV. 1. Atque ut tanto manifestius pateat, cujusmodi negotium sit, isthaec sententiarum plurium in medio insertio; luculentissimum hoc ex oratione Demosthenis de perperam obita legatione [p. 302, B] exemplum cape. *Quippe*

1 F. καὶ. 2 Επενεγκεῖν Ed. 3 F. λέγοντα. 4 Εἶναι aut ἴσται.

cum

ἄνδρα θνητόν· ἓν νόημα ἐκ πρεσβυτέρου· καὶ ἅμα καιρούς τινας ἰσχύοντα, χράσονται εἰρήνην ἀθάνατον, σωθέντα τῇ καθ' ἡμᾶς πόλεως αἰσχύνην· τὸ πρᾶγμα τὸ γενόμενον, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῷ ἐγγὺς ἦν ὅπως ἀπήρτισαν· ἀλλ' ἐπεμβάλλῃ. 2. Πάλιν· πῶς γὰρ ἂν αἰσχρόν· δημοσίᾳ 216
μὲν πάντας ὑμᾶς τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης, ὠφελημένους· καὶ μή τι τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι κοινωνεῖν ἐθέλειν, δυσκόλως τε ἔχειν καὶ ἐπιφθόνως πρὸς τὸν Φίλιππον, ὡς ἀσεβῶν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων, καὶ ὅτε δικαίων, ὅθ' ὑμῖν συμφερόντων· εἰς δὲ τὸ δικαστήριον εἰσελθόντας· νυνὶ προσέχε τοῖς [1] ἐπιβεβλημένοις· τὰς ἐπὶ τούτων εὐθύνας δικάσοντας· ἄλλο νόημα· ὅρκον ὑπὲρ τῆς πόλεως ὀμωμοκότας· ὃν εἰλήφατε ἐπαυτοφώρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα· νυνὶ τὸ συμπληρῶν· τοῦτον ἀφεῖναι.

ε'. 1. Περιβολὴν δὲ ποιῇ, καὶ ὅταν τις μὴ ἀκόλουθα ἐξετάζῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ταναντία προσλαμβάνῃ· ὡς ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας· τὸ μὲν ἁπλοῦν ἦν καὶ τὸ ἀκόλουθον ἅπαντες· ἐπεὶ γὰρ ἐχειροτονήσατε τοῦτον πρεσβευτήν, ὡς φυλάξοντα τοὺς ἄλλους· ἐχρῆν τὸ ἐνδυτὸν προσλαβόν, ὅπως ἐπᾴῃ τὸ ἀκόλουθον· ἐχειροτονήσατε τοῦτον [2] πρότερον, εἶτα τὸ τί ποιήσοντα· οὐχ ὡς τῶν ἀποδωσομένων τὰ ὑμέτερα, οὐδ' ὡς τῶν πεπιστευκότων τῷ Φιλίππῳ· εἶτα νυνὶ τὸ ἀκόλουθον· ἀλλ' ὡς φυλάξοντα τοὺς ἄλλους. 2. Καὶ πάλιν, ἐν 218
τῷ τῆς παραπρεσβείας· ἐπειδὴ δὲ ἦκεν ἡ ἐκκλησία, προελθὼν Αἰσχίνης προτρέπει ἡμῶν ἁπάντων· καὶ οὐκ εὐθὺς τὸ ἀκόλουθον ἐπήνεγκεν· τάδε ἀπήγγειλεν· ἀλλὰ πότερον χρὴ τὸ ἐνδυτὸν ἢ [3] ἀκολούθως· ἃ δεῖν ἀπαγγέλλειν, οὐκ ἀπήγγειλε· τίνα δὲ ἦν ταῦτα· πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλειν τι περὶ τῶν πρεσβευομένων· ἢ περὶ τῶν ἐν τῇ βουλῇ ῥηθέντων· εἰ ἄρα

cum homine mortali: unum hoc eſt ex perſona Philippi peritum: *per opportuna ſibi tempora praevalido, legatos veſtros immortalem ſanientes pacem de reipublicae dedecore pactionem feciſſe*: haec rei ipſius narratio eſt: ſed illi nondum conſummata videtur: itaque pluria deinceps interjicit. 2. Denuo [or. cit. 313, c] *At quomodo tandem non fœdiſſimum ſit, uno vos omneis ore, pro concione, ea quae poſt pacem conciliatam acciderunt, damnare neque Amphictyonibus amicis uti, neque n n iraſci Philippo; eumque ſuſpectare, tanquam quae acta ac concluſa ſunt, ea cum impia ac crudelia, tum injuſta, vobiſque etiam exitioſa ſint. Si in curiam ingreſſi*: adverte nunc animum ad interpoſita; *ut redditas a legatis ſuae legationis rationes dijudicetis*. Jam alia ſententia. *Idque fide jurejurando obſtricta, Aeſchinem, quem palam facinorum horum auctorem deprehendiſtis*: tandem vero ad clauſulam ventum: *Aeſchinem inquam abſolvatis?*

V. 1. Fit etiam Amplificatio exaggerata, quando non modo quae conſentanea negotio ſunt, accurate perſequimur: verum & oppoſita, & pugnantia arceſſimus: ut, de falſa legatione [295, E] quum ſic ſimpliciſſime convenientiſſimeque narrare poterat orator. Poſtquam Aeſchinem legatum elegiſtis, qui caeterorum acta obſervaret: maluit praepoſito contrario, ad id quod conſequens erat venire. *Aeſchinem vos legatum creaſſtis*: qua fini, quidve acturum? *minime ſane ut iis accederet, qui rempublicam pretio venderent, & Philippo fidi eſſent*: nunc id quod conſequens eſt: *Sed ut caeteros obſervaret.* 2. Rurſus eadem in oratione [296, F] *Ubi concio populi convenerat, primus noſtrum omnium ad verba facienda progreditur Aeſchines*: non autem e veſtigio conſequens adjungit; atque haec renunciat: verum prius id quod conſequenti contrarium erat: nempe quae renunciando non renunciabat: quaenam illa? primum: *longiſſimo ſane intervallo ab eo aberat, ut quidquam eorum quae in legatione acta, aut in ſenatu a me paullo antea dicta erant, ſi quid forte*

1 F. ἐπιβεβλ. ut antea. 2 F. πρεσβευτήν. 3 F. ἀκολούθου.

de

ἠμφισβήτῃ μὴ ταὐληθῆ λέγειν ἐμὲ μνήσθηναι, παμπληθὲς ἀπέχει. εἶτα νυῖ κατὰ τὸ ἀκόλουθον, ἃ ἐποίει, ϗ ἐδημηγόρει. καὶ τοιάυτας εἶπε λόγους. 3. Ινα δὲ εἰδῇς, ὅτι συγγένειαν ἔχῃ τὰ τῆς θεωρολῆς θεωρήματα· εἴπομεν σὺν [1] τοῖς ἐπάνω. ὅτι θεωρολή ἐϛι, τὰ σὺν γένῃ θεωρλαβόντα, κατ' εἶδος ἐπάγειν. Ἀλλὰ καὶ νυῖ λέγομεν. ὅτι περιβολή ἐϛι, τὸ μὴ μόνον τὰ ἀκόλουθα ἐξετάζειν. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσύμφωνα τ' ἀκολύθων. σὺν ταῦθα ἀμφότερα πεποίηκεν. ὁ μὲν οὐκ ἐποίει, ὁ [2] ἐποίει. περιθεὶς τὸ ἀναιτίον περὶ τῦ ἀκολύθου. τὰ δὲ σὺν γένει θεωρλαβών. [3] κατ' εἶδος. τὰ μὲν σὺν γένει εἰπὼν σὺν τῷ. εἶπε δὲ τοιούτυς λόγους, καὶ τηλικαῦτα καὶ τοσαῦτα ἔχοντας ἀγαθά. ὥς τε ἅπαντας ὑμᾶς λαβὼν ᾤχετο. ταῦτα μὲν σὺν γένῃ. νυῖ τὸ κατ' εἶδος. ἔφη γὰρ ἥκειν πεπεισμὼς Φίλιππον. εἶτα πάλιν σὺν γένῃ. πάιθ' ὅσα συμφέρει τῇ πόλῃ. εἶτα κατ' εἶδος. ϗ περὶ τ' ἐν Ἀμφικτύοσι. ϗ περὶ τ' ἄλλων ἁπάντων. 4. Καὶ σὺν τῷ ϗ [1] Μειδίου δὲ, ὡς δέον εἴτις ὑβρισθεὶς ὑπὸ τύτυ· τὸ μὲν ἀκόλυθον· δίκης ἀξιοῖ τυχεῖν· τὸ δὲ ἀναιτίον τ' ἀκολύθου. καὶ μὴ σιωπᾷ.

ε'. 1. Περιβολῆς δὲ, καὶ τὸ μὴ ψιλὰ τὰ νοήματα εἰσάγειν, τυτέϛι τὰ θεάγματα· ἀλλὰ περιλαμβάνειν αὐτὰ τοῖς ῥήμαϛι τ' [4] τοιύτων, ἢ τοῖς ποιότηϛι τ' ῥήμϛ. οὕτω περιβολαίῳ εἰργάσατο· δοκοῦσι δέ μοι Λακεδαιμόνιοι μάλα δεινῶν ἔργον ἀνθρώπων ποιεῖν· εἶτα τὸ γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν. νυῖ γὰρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν Ηλείοις μὲν τῆς Τριφυλίας τινὰ κομίσασθαι. 2. Καὶ σὺν τοῖς Φιλιππικοῖς· δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τ' πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βυλεύσασθαι· εἶτα ἐπάγῃ ὧν ἕνεκα ταῦτα περιελήφθη· εἰ τ' τόπον ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι τ' χώρας ἢ πολεμεῖτε ἐνθυμηθείητε.

222 ζ'. Περιβολαίῳ δὲ ποιεῖς, καὶ ὅταν περὶν τὸ εἰσαγόμενον εἰπεῖν, τὸ κατασκευασ-

de fide ac veracitate mea dubitabat, adtingeret. Jam quod conſentaneum erat, quid rerum egerit Aeſchines, & cujuſmodi ad populum concionem habuerit, exponit: *ejuſmodi verba fecit.* 3. Caeterum ut probe ſcias magnam inter ſe neceſſitudinem theoremata Amplificationis habere: diximus in ſuperioribus, Amplificationem eſſe, quum genere praemiſſo ſubjunguntur ſpecies: nunc rurſus dicimus, fieri illam etiam hoc modo, ut non ſolum ſibi convenientia recenſeantur, ſed etiam convenientibus pugnantia: hoc autem loco modum utrunque orator tenuit: illud Aeſchines non fecit: hoc fecit: nam contrarium conſentaneo antepoſuit: mox rurſus generalia ſpecialibus. Generale eſt. *Orationem Aeſchines ejuſmodi habuit, totque tantiſque bonis refertam, ut vobis univerſis ſuam ſententiam approbarit*: mox ſpeciale. *Jactabit enim perſuaſiſſe ſe Philippo*: denuo generale: *quidquid ex uſu reipublicae noſtrae uſquam eſſe poſſit*: tum ſpeciale: *cum Amphictyonico in negotio, tum caeteris omnibus.* 4. Pariter alibi in Midiam. [620, B] *Quaſi aequum ſit, ſi ab iſto quiſpiam injuria laeſus*, conſentaneum eſt: *jus ſuum conſequi cupiat*: conſentaneo repugnans: *neque rem ſilentio tranſmittat.*

VI. 1. Praeterea circunductae Amplificationis eſt, non nudos adferre conceptus, ſive res, verum adjecta etiam auctorum ſententia, aut ſententiae qualitate. Hujuſmodi Circunductione uſus eſt Demoſthenes [ὑπὲρ τ' Μεγαλοπολιτῶν. καὶ τὰ μέσα.] *Mihi ſane Lacedaemonii pro valde callidis hominibus facere videntur.* Jam eorum factum: *qui contendunt Eleis quaſdam Tripkyliae partes reſtitui oportere.* 2. Sic in Philippicis. [151, D] *tanto rectiora conſilia de univerſo belli apparatu, mihi videmini ſuſcepturi*: cauſſam addit quare id praeceperit: *ſi regionis iſtius, cui infeſta ſigna infertis, naturam ſitumque accuratius vobiſcum reputetis.*

VII. Sed & tum per circunductionem rem amplificas, quando argumenta fidem factura,

1 β', 1. 2 Adde δὲ. 3 Plenum erat κὰ κατ' εἶδος ἐπάγῃ. 4 L. ποιότητων.

ante

κὸν αὐξῆ προλάβῃς. οἷον, ὁ τῷ πρὸς Λεπτίνῃ· εἰ μὲν ἁπλῶς καὶ χωρὶς πειθολῆς ἔλεγεν, ὅπως ἂν εἶπε· καὶ τοὺς μὲν τοὺς ἐξ ἄστεως κελευόντων ἀποδοῦναι, τοῖς δὲ κοινῇ συνδιαλῦσαι· νῦν δὲ ὅρα πῶς προέλαβε τὰ κατασκευαστικὰ καθ' ἑκάτερον· καὶ τοῖς μὲν οὐκ εὐθὺς εἶπε τοὺς ἐξ ἄστεως· ἀλλὰ διὰ μέσου· τοὺς δημοσιωνὰς ἀποδοῦναι κελεύοντων, τοὺς ἐξ ἄστεως· τῶν δέ· καὶ οὐκ εὐθὺς ἀντέθεικε· κοινῇ διαλῦσαι· ἀλλὰ πάλιν προέλαβεν τὸ κατασκευαστικόν· τοῖς δὲ τοῦτο προῆτον ὑπάρξαι [τῆς ὁμονοίας] σημεῖον ἀξιούντων· τὸ κοινῇ διαλύσασθαι τὰ χρήματα.

η'. Πειθολῆς δὲ τοῦτο· ὅταν μὴ φιλόν τὸ εἰσαγόμενον λέγῃς. οἷον ὁ τῷ πρὸς Λεπτίνην· τὸ μὲν εἰσαγόμενον· τοῦτο μὲν ὁ τοῖς καλοῖς νόμοις ὑπάρχον, τὰς δωρεὰς ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, καλὰς εἶ)· ὁ δὲ προέλαβε τὴν ποιότητα ἣν εἰσαγομένην· τοῦτο μὲν ὁ τοῖς ἧττον νόμοις καλοῖς ὑπάρχον· εἶτα ἡ ποιότης προσληφθεῖσα· καλὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ σαφές· καὶ 224
νῦν τὸ εἰσαγόμενον· τὰς δωρεὰς ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε καλὰς εἶ)· καὶ πάλιν ἐπ' αὐτῷ ἡ ἐπίκρισις· δίκαιον ὦ γῆ καὶ θεοί· καὶ ἄλλως ὅπου ἂν μὴ φιλὰ τὰ πράγματα εἰσάγῃς· ἀλλὰ προλαμβάνῃς τι αὐτῶν, ἢ ἐπάγῃς τι αὐτοῖς, πειθολῇ ἐργάσῃ.

θ'. Πειθολῇ δὲ ποιεῖς, καὶ ὅταν εἰσάγων τι παρ' [1] αὐτοῦ· οἷον, Κόνων ὑμᾶς τοσαῦτα εὐεργέτησεν, μὴ εὐθὺς εἴπῃς τί [2] ἐποίησας· ἀλλὰ προλαβὼν οὐκ τίνων τίνα ἐποίησε· πῶς ἐχόντων ἐποίησεν. ὡς ὁ τῷ πρὸς Λεπτίνην· τὸ μὲν εὐεργέτημα· [3] κατειωμάχησεν· ὁ δὲ πρὶν τοῦτο εἰπεῖν, προλαβὼν προσηγάγετο· καὶ πῶς ἐχόντων, τί ἐποίησεν· μετὰ τὴν τοῦ δήμου κάθοδον, τὴν οὐκ Πειραιῶς· ἀσθενοῦς ὑμῶν τῆς πόλεως οὔσης, καὶ

ante rei probandae mentionem, proponis: ut contra Leptinem [542, E] Simpliciter, & abſque iſthoc ſchemate, hunc opinor in modum dicturus erat. Qui in Piraeeo fuerant, ut urbani aes alienum diſſolverent, contendebant: urbani contra, communi collatione id fieri poſtulabant. At vide, ſodes, quo artificio probationes utriuſque partis, praeceperit: *quum illi quidem*: non illico addit, *ut urbani*: verum interſerit; *ut qui id aes alienum fecerant, iidem etiam diſſolverent; nimirum qui urbem tenuerant; contendebant. Hi e contrario*: neque protenus repoſuit, *communi collatione id diſſolvi*. Sed denuo rationem illud ſuadentem praemiſit. *Hi e contrario, aequum eſſe cenſebant, ut aeris alieni ſolutio communis, primum inſtauratae iterum concordiae documentum exſiſteret.*

VIII. Quando quam tractas rem, non nudam adfers, (ſed ſuis conveſtitam adfectionibus) ut contra Leptinem [555, B] argumentum eſt, quod in receptis reipublicae legibus praeſcriptum habetur, praemia a populo donata, rata eſſe oportere. At Demoſthenes qualitatem argumenti praemiſit: *quod in legibus, quarum rata eſt auctoritas, praeſcriptum habetur*: tum qualitas rei adjicitur: *quam pulcrum, cives, quamque manifeſtum*: jam id ipſum quod inferre vult: *ut praemia a populo donata, rata ſint omnia*: denique & approbationem ſuam adjungit. *Juſtum hoc omnino, Deos coelites, Veſtamque Tellurem teſtor: juſtum eſt.* Jam & ea ratione circunductam hanc granditatem effeceris, ſi non nudas adferas res; ſed illis quidpiam ſive praeponas, ſive poſtea apponas.

IX. Tum vero praeterea, ſi duam quidpiam de quopiam adfers; verbi cauſſa. Conon tot tantiſque beneficiis vos adfecit: non tum illico enarres quod fecerit; ſed prius exponas, quibus ex rebus, quomodove adfectis, quas ac qualeis effecerit: ut contra Leptinem [p. 551, A] beneficium Cononis praecipuum eſt. *Lacedaemonios navali proelio devicit*. quod antequam exponit, rem auditoribus commendat, habitumque illius ac ſtatum ob oculos ponit. *Poſt populi e Piraeeo reditum*, inquit, *quum urbs noſtra valde infirma ac enervata erat, quum nulla*

1 F. ἀφ' οὗ τοῦ· aut παρ' αὐτοῦ. 2 L. ἐποίησεν. 3 Add. Λακεδαιμονίους.

uſpiam

ναῶν ὑδεμίαν κεκτημένης· στρατηγῶν βασιλέ· παρ' ὑμῶν δ' ἡπιναῦν ἀφορμὴν λαβών· νῦν τὸ γενόμενον ὑπ' αὐτῷ λαβών· νῦν τὸ γενόμενον ὑπ' αὐτῷ· κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους.

Β'. α'. ι'. Κατὰ δὲ σχῆμα περιβολὴ γίνεται ὅτω· τὸ καθ' ὑπόθεσιν σχῆμα μάλιστα περιβολῇ ἐργάζεται· καὶ ὅταν τις ὑποστάσεσι χρῆται. ὅ, τι δέ εἰσιν ἐν τῷ λόγῳ αἱ
226 ὑποστάσεις, καὶ ὅσον δυνάμεται· ὀλίγα παραδείγματα γνῶσῃ· ὥσπερ ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ· ὑβρισθεὶς ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ παθὼν ὑπὸ Κόνωνος τοιαῦτα· καὶ τὸ μὲν ἁπλῶς ἦν ὅτως εἰπεῖν· πολλὰ καὶ δεινὰ ἢ καὶ διάφορα πεπόνθαμεν, ὧν οὐδὲν γέγονε δεινότερον· [1] ἃ δὲ διὰ τῆς ὑποστάσεως περιβολὴν εἰργάσατο· τοιαῦτα ὡς τε πολὺν χρόνον πάνυ, μήτε τοὺς οἰκείους, μήτε τοὺς ἰατροὺς μηδένα, προσδοκᾶν περιφυγεῖν μοι. 2. Διαφέρει δέ τι καὶ τὸ ἴδιον τῆς Ὑποστάσεως· [2] τοῦτο γὰρ πάνυ προσέχε· ὅτι εἰ μὲ ἁπλῶς εἶπεν, ὑβρισθεὶς ὦ ἄνδρες δικασταί· καὶ παθὼν ὑπὸ Κόνωνος πολλὰ καὶ δεινά· ἀπήρτισ᾽ ἂν τὸ νόημα· καὶ ἡδέως προσέσχεν· καὶ ἴσως μεταβῆναι· τὸ δὲ τῇ Ὑποστάσει ἀναρτῆσαι, ἐν τῷ εἰπεῖν· καὶ παθὼν τοιαῦτα· ἀκόλουθον ἔχει τὸ ἐπαγαγεῖν ποδαπά· ὥστε πολὺν χρόνον πάνυ, μήτε τοὺς οἰκείους μήτε τοὺς ἰατροὺς μηδένα προσδοκᾶν περιφεύξεσθαί με. ἡ Ὑπόστασις οὖν τοῦτο δυνάται· πολλὰ ἐξ ἑνὸς ποιῆσαι [3] τὸ ὄνομα, καὶ περιβολὴν ἐργάσασθαι. 3. Καὶ πάλιν ἐν τῷ κτ. Κόνωνος προοίμιον λέγει· καὶ τὸ μὲ πρῶτον χαλεπῶς
228 ἤλεγον· τελευτῶντες δὲ καὶ πληγὰς ἐπέτειναν ἐμοί. Καὶ τὸ μὲν ἁπλῶς ἦν εἰπεῖν· καὶ χαυνότητα πολλήν, καὶ ὄγκον περὶ τὴν σκηνὴν ἐποίησε· ἀλλ' ἀπήρτισ᾽ ἂν τὸ νόημα· καὶ ὅμοιον ἦν ἐρριμμένῳ· νῦν δὲ ἡ ὑπόστασις τὴν περιβολὴν εἰργάσατο· καὶ τοσαύτην χαυνότητα καὶ ὄγκον περὶ τὴν σκηνὴν ἐποίησε· ἀκολουθεῖ γὰρ τῇ κτ. τὴν ὑπόστασιν ἀναρτήσαι, πάντως ἄλλο ἐπαχθῆναι

ussiam navis superat; tum Conon, regis Persarum copiis praefectus, nullave in re a vobis adjutus: nunc ad rem ab illo gestam accedit: *navali proelio Lacedaemonios devicit.*

B. I. 1. Porro secundum *Figuram*, oritur circunducta Amplificatio: maxime quidem *hypothesi*: tum & *hypostasi*; quam vocant: quid autem in dictione *hypostases* sint, quantumque efficaciae habeant, exempla docebunt: ut initio ipso actionis injuriarum adversus Cononem. *Ego judices cum contumelia, tum verberibus, a Conone isto adfectus sum*: ubi sic simpliciter dicere poterat: Multa passus & acerba, vel varia passus; queis nihil unquam gravius acerbiusque fieri potuit: caeterum orator ope Hypostasis amplam Circunductionem fecit: *iisque ejusmodi: ut longo admodum tempore, nec domestici mei, nec medici ipsi, me convaliturum sperare auderent.* 2. Differt tamen nonnihil (ab *Hypothesi*) id quod *Hypostasi* proprium est. Probe enim animadvertendum, si simpliciter dixisset, Ego contumelia a Conone adfectus, judices, acerba multa perpessus sum: tum absolutae jam per se sententiae, nulla re alia opus fuisset; essetque ad alia transeundum: at dum Hypostasi hanc sententiam suspendit orator: *& ejusmodi perpessus*; consequens certe illi fuit, ut adjiceret cujusmodi illa essent; *ut longo admodum tempore neque domestici mei, neque medici ipsi, me convaliturum sperarent.* Hoc igitur Hypostasis munus est: multa ex uno vocabula, & circunductam Amplificationem conficere. 3. Rursus paullo post in eadem actione. *Primum contumeliosis usi verbis*: *denique etiam verbera mihi intentabant.* Jam simplex fuerat, clamorem immanem ac tumultum circa tentoria nostra excitarunt. Sed hoc modo finita fuisset periodus: eaque temere projectae similis: at Hypostasis circunductam effecit Amplificationem: *clamorem tantum, tantumque tumultum prope tentoria excitabant.* Sic enim necesse est, ut ad explendam sententiam, Hypostasi suspensam, aliud quiddam

1 L. ἃ. 2 F. τούτῳ. 3 F. τὰ ὀνόματα.

νόημα· τοσαύτην κραυγὴν ἐποίησαν, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ταξιάρχους ἐλθεῖν. 4. Καὶ ἄλλη ὑπόστασις ἐν τῷ λόγῳ· τὸ μὲν ἁπλοῦν ἦν εἰπεῖν· [1] καθῆκε διέθηκαν ἐναλλόμενοι καὶ πάοντες· ἡ δὲ περιβολὴ, ἐκ τῆς ὑποστάσεως· οὕτω διέθηκαν σκαλλόμενοι καὶ πάοντες· ὥστε τὸ μὲν χεῖλος ἔρρηξαν.

β'. Περιβολῆς δὲ σχῆμα, καὶ τὸ κατ' ἀπαρίθμησιν. παράδειγμα δὲ τούτου, ἐν τῷ κατὰ πρεσβείας, ὅπου λέγει· [2] τίνα οὖν χρὴ παρὰ πρεσβευτοῦ λόγον λαβεῖν· καὶ τὸ μὲ ἁπλοῦν ἦν ὅτως εἰπεῖν· ὧν ἀπήγγειλεν· ὧν ἔπεισε· τὸ δὲ κατὰ περιβολῆς ἐν τῇ ἀπαριθμήσει· πρῶτον μὲ τοίνυν ὧν ἀπήγγειλε· δεύτερον δὲ, ὧν ἔπεισε· τρίτον δὲ, ὧν προσετάξετε αὐτῷ. Καὶ πάλιν ἐτέρωθι· τοῦ χάριν δὴ ταῦτα διεξῆλθον; πρῶτον μὲν, ἵνα γνῶτε καὶ μάθητε· δεύτερον, δὲ οὐδὲν ἐλάττων τούτου.

γ'. 1. Καὶ παραλείψεις περιβολαὶ ποιοῦσιν. ὡς ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· ὅσα μὲν οὖν ἢ τοὺς χορευτὰς, ἐναπήμυνεν ἡμῖν, ἀφεῖναι τῆς [3] στρατιᾶς, ἠνώχλησεν, ἢ περιαλλόμενος ἑαυτὸν εἰς Διονύσια χειροτονεῖν ὀπιμελητήν· καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα τοιαῦτα, ἐάσω· καὶ πάλιν· ὅτι μὲν γραφὴν λειποταξίου κατεσκεύασε κατ' ἐμοῦ, καὶ τὸν τοῦτο ποιήσαντα ἐμισθώσατο· τὸν μισθὸν καὶ λίαν εὐχερῆ· τὸν κωμῳδοτὸν Εὐκτήμονα, ἐάσω. 2. Χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι αἱ μὲν ἀόριστοί εἰσιν παραλείψεις· αἱ δὲ κατ' εἶδος. ἀόριστοι μὲν αἱ τοιαῦται· [3] πάντα μὲν ὅτ' ἂν ἔγωγε δυναίμην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὔτ' ἂν ὑμεῖς ἐβούλεσθε ἀκούειν, ὅσα ἔλαβε παρ' ἀμφοτέρων δῶρα. μάλιστα δὲ τὸ [4] γένος ποιεῖ· περιβολὴ οὖν ποιοῦσιν αἱ τοιαῦται ἐν τῷ ἀορίστῳ· αἱ δὲ κατ' εἶδος παραλείψεις. οἷον Ὀλυνθον μὲν δὴ, καὶ Ἀπολλωνίαν, καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐθνῶν Θρᾴκης, ἐῶ.

adjiciatur: *tantum clamorem edebant, ut & dux ipse, & Centuriones accurrerent.* 4. Mox & alia, eadem in oratione, occurrit Hypostasis: simpliciter dixisset: pessime me tractabant insultantes pulsantesque. Circunductio vero per Hypostasin hujusmodi placuit. *Sic illi me insultantes pulsantesque tractabant, ut labrum mihi diruperint.*

II. Est & Enumeratio figura circunductae Amplificationis. Cujus exemplum *male obita legatio* suppeditat: (ab initio) ubi quaeritur. *Quarum itaque rerum a legato reposcenda ratio est?* poterat simpliciter respondere, cum renunciationis ab eo factae, tum dati consilii: at Amplificationem recensendo quaerebat: *primo loco eorum, quae renunciavit; secundo eorum, quae persuasit; tertio mandatorum, quae a vobis accepit.* Rursus alibi [ex or. cit. 297, E] *Quamobrem igitur haec persecutus sum? primum ut sciretis ac disceretis: secundo, quod equidem nihilo inferius priore est.*

III. 1. Huc faciunt & Praeteritiones: ut in Midiam [605, D] *Quantopere is saltatores Liberi patris vexarit, dum haud licitum nobis esse, vacatione militiae uti, pertendit; dumque id efficere nititur, ut aedilis Bacchanalium ipse creetur; quaeque alia ejusdemmodi sunt, ea omnia in praesens missa faciam.* Rursus [or. cit. 619, E] *Neque nunc dixerim, quomodo desertorum ordinum actionem mihi Midias comparavit, conducto actore, impuro illo, ac pulviculi instar leviculo, Euctemone.* 2 Observandum autem, Praeteritionum alias indefinite, alias speciatim proponi: indefinitarum hujusmodi ratio est. *Sed nec ego recensere valeo: nec vos audire sustinetis, quantum iste munerum ab utroque abstulerit.* Tum vel maxime cum genera rerum usurpantur. Et istiusmodi quidem sunt, quae Amplificationem per indefinitum efficiunt Praeteritiones. Rursus speciales hujusmodi. [Philipp. III. 89, C] *Sed Olynthum sane, & Apolloniam, duasque ac triginta Thraciae civitates, omitto.*

1. F. καιρῶς μι. 2. Τίνων editi rectius. 3. Conf. κατὰ Μειδίου 624, C. 4. Sup. σημειοτ. [γ'. 1.]

3. Porro

232 καὶ αἱ μὲν κατ' ἀρχὰς γίνονται παραλείψεις. ὥσπερ αὖτη· Ολυνθον μὲν δὴ καὶ Απολλωνίαν. αἱ δὲ ἐπὶ τέλει· οἷς λέγω· τὰς δὲ ἐπ' Ιλλυριοὺς, καὶ Παίονας αὖ καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι, παραλείπω στρατείας. 4. Τῶν δὲ ὀπὶ τέλει καὶ αὕτη ἡ παράλειψις, περιβολὴ ἔχουσα· πολλὰ δὲ ἔχων καὶ ἄλλα ὑπιδεῖξαι, ἃ τούτοις ὁμοίως πεπραγμένα, καὶ ἃ εἰσιν ἐψευσμένοι, ἡδέως μὲν ἂν ὑμῖν λέγοιμι· ἐπειδὴ δὲ ἔξω τοῦ πράγματος ὑπολαμβάνει εἶναι, ἐάσω. 5. Αὐξήσεις δὲ περιβολὴ, ἐὰν μὴ ψιλὰς τὰς παραλείψεις λέγῃς· ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτιολογίας αὐτῶν προσθῇς. ὡς ὁ πρὸς Λεπτίνην· ὃν μὲν οὖν τρόπον ὑμᾶς ἔχων, πρὸς Πελοποννησίους ἅπαντας, παρετάξατο ὁ Θήβας· καὶ ὡς Γοργώπαν ἀπέκτεινεν ὁ Αἰγίνης· καὶ ὅσα [1] ὁλίῳ πρόσθεν ἐποίησε· καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Αἰγύπτῳ· καὶ ὅτι πᾶσαν ἐπελθὼν ὀλίγου [δέω λέγειν] χώραν· ὑβάμου τὸ τῆς πόλεως ὄνομα· ὃν αὐτὸν κατήγαγε. καὶ ἡ αἰτιολογία, δι' ἣν παραλείπῃ· ὅτι ἀδύνατον κατὰ τὴν ἀξίαν εἰπεῖν· πολλή τε ἀγνοίᾳ, λέγοντος ἐμοῦ, ταῦτα ἐλάττω φανῆναι, τῆς πρὸ ἐκάστου πρέπουσης αὐτῷ δόξης ὑπαρχούσης.

234 δ'. 1. Μάλιστα δὲ περιβολὴν ποιοῦσιν οἱ μερισμοὶ ἐργάζονται, ὅταν τὰ νοήματα μὴ καθ' ἓν εἰσάγῃς, ἀλλὰ μερίζων ἀνταπόδῳς. ὥσπερ ὁ Φιλιππικοῖς· εἰσὶ μὲν ὡς ἀεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ ποιεῖν ἐγνωκὼς ἔσαι· ὑμεῖς δὲ ὡς ἥδιστα ἀνταναπλήσαντες τὰ πραγμάτων. τοῦτο μὲν οὖν εἰς πρόσωπά ὅτι μερίσας τὸ νόημα· ἕτερον δὲ μεριεῖς εἰς πρόσωπον καὶ τόπον. ἤκουσιν ὑμῶν μὲν μὴ δυναμένων ἐνθένδε ἀναπλεῦσαι· ὑπὸ δὲ μηδεμιᾶς ὕσης ἑτοίμου βοηθείας. 2. Πάνυ δὲ Ισοκράτης χαίρει τούτῳ τῷ τρόπῳ τῶν μερισμῶν, περιβολὴν ἐργαζόμενος· παραδείγματος δὲ ἕνεκα, ἐν ᾗ δύο ὑπὸ ἓν δεῖ τὸ εἰρήνης Ισοκράτης· εἰς τοῦτο δὲ

3. Porro aliae in principio periodi ponuntur. ut haec ipſa. *Sed Olynthum & Apolloniam:* aliae in fine [Olynth. l. 3, B] *Illius enim expeditiones adverſus Illyrios & Paeonas, & quo non? praetermitto.* 4. Ex hiſce poſterioribus, etiam haec ipſa eſt, ſua circunductione exornata. [ad Eudaemonem 892, B] *Quanquam plurima habeam referre alia, quae iſti perpetrarint, vobiſque mentiti ſint, eaque haud illibenter expoſiturus ſim; veruntamen quando minus ad praeſens negotium pertinere vobis fortaſſe videntur, relinquam.* 5. Plenior autem fiet Circunductio, quando non nudae Praeteritiones, ſed earum etiam cauſſae, exhibentur: ut in Leptinem: [552, B] *Idcirco quomodo vobiſcum Chabrias, cum omnibus Peloponneſiorum copiis, ad Thebas conflixerit; quomodo Gorgopam Thebanorum ducem in Aegina conciderit; quot in Cypro, quot poſtea in Aegypto, tropaea ſtatuerit; utque orbe terrarum propemodum peragrato, nulla uſquam macula, neque nomen Atticum, neque ſuum, polluerit:* tum quamobrem haec omittat: ſubjicit: *iis rebus pro dignitate enarrandis, nulla par eſſe poteſt oratio: turpiſſimum vero fuerit, culpa ingenii, illam gloriae magnitudinem minuere, quae in animis veſtris de Chabria penitus inſita eſt.*

IV. 1. Eminet vero in amplificanda per circunductionem oratione, uſus *Diſtributionum*: ſi notiones animi non ſingulatim apponas; ſed eaſdem diſpertitus ſibi mutuo opponas: ut in Philippicis. [Olynth. 1. 3, C] *Si Philippus hoc animo ſit, partis opibus ſemper majus quiddam addendum eſſe: vos e contrario omnia ſuſque deque habeatis.* Atque hujuſmodi eſt ſententiae in perſonas diſtributio. Alia in perſonas & loca fit, [de iis in Chersoneſo 77, E] *Quando neque vos hinc enavigare poteritis, neque illic ulla in promtu erunt auxilia.* 2. Inprimis vero hac diſtribuendi ratione delectatus Iſocrates, circunductam Amplificationem ſtudet efficere: unum alterumque adferemus exemplum ex Oratione illius de Pace. [p. 416.] *Eo enim majores noſtri*

1 Leg. ex editis ὁ Κύπρῳ.

κατέστημεν· καὶ ὁ μερισμός· τῶν μὲν οἰκείων ἀμελείας· τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας· εἶτα λέγων τὰ ἐκ τούτων αὐτοῖς ἀποβάντα ἄτοπα, μερίζει· τοὺς μὲ πάθους τοὺς δημοσίους τῶν πολιτῶν ἐνέπλησαν· τὰς δὲ φρουρείας καὶ τὰ ληξιαρχικὰ γράμματεῖα, ξένων. 3. Εἶτα πάλιν ἐξαριθμούμενος τὰ τῆς [2] Λακεδαιμονίοις ἀπὸ τ ἀρχῆς, τῆς κατ' θαλάτταν συμβάντα, λέγ· ἀνέπλησεν [3] αὐτοὺς ἡ θαλαττα τὸς μὲν ἰδιώτας, ἀδικίας, ἀνο- 236
μίας, [4] ἀῤῥυθμίας, φιλοχρηματίας· τὸ δὲ κοινὸν τῆς πολέως· οὐχ ἁπλῶς ἀντέσχεν τῷ [5] δι' ἧς καὶ τῷδε· ἀλλὰ πάλιν ἐπεμέλιζε· τὸ δὲ κοινὸν τῆς πόλεως, τῶν μὲ [6] ἐπφθορείων ἐπιθυμίας· τῶν δὲ ἀλλοτρίων. 4. Αλλὰ καὶ οἱ ἐπιμερισμοὶ παρεβολὴν ἐργάζεσθαι δυνάμενται· οἷον, ὃ μόνον τόδ' ἐποίησας, ἀλλὰ καὶ τόδε· μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθ παρῃρημένους· ἀλλὰ καὶ τ ἐκ τ τύχης παραπεσόντων συμμάχων τε καὶ χωρῶν. 5. Καὶ ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην· ὃ τοίνυν μὴ Λεύκων ἀδικηθῇ μόνον δεῖ σκοπεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος· ἔστι δὲ τὸ κατ' τὸν Επικέρδην εἰσαγόμενον. καὶ πάλιν· οὐ τοίνυν μόνον ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι τὰς ἰδίας γνώσας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, καὶ παρασχόντας χρησίμους ἑαυτοὺς, ἄξιόν ἐστιν εὐλαβηθῆναι ἀδικῆσαι· ἀλλὰ καὶ πολλοὺς, οἱ πόλεις ὅλας, τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμάχους ἡμῖν ὄντι τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου, παρέσχον· καὶ πάλιν· οὐ τοίνυν μόνον ὁ Κόνων ὑφ' ὑμῶν τότ' ἐτιμήθη, πρέσβεις ἀ 238
διεξῆλθον ἐγώ· ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν.

ε'. Περιβολὴν δὲ ἔχει καὶ τὸ ἐκ παραθέσεως εἰσάγειν τὰ νοήματα. ὅταν μὴ ἁπλῶς εἴπῃ, τόδε ἐγένετο καὶ τόδε· ἀλλ' ἀντὶ μὲν τοῦ τόδε [7] μὲν γενέσθαι, τόδε ἐγένετο. ἀντὶ δὲ τοῦ τόδε, τόδε. ὡς ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας· ἀντὶ μὲν γὰρ τοῦ

progreſſi ſunt: nunc diſtributio: *cum negligentiae rerum ſuarum, tum cupiditatis alienarum*: poſtea quae illis mala ex hoc fonte profluxerint recenſens, partite progreditur. *Itaque monumenta publica corporibus civium referſere; tribus vero, albumque urbis peregrinis hominibus.* 3. Rurſus idem aliquanto poſt [p. 422] dum Lacedaemoniorum mala, ex imperio maritimo orta, enarrat. *Id illis impleſſe* ait, *cives injuſtitia, iniquitate, inſulſitate morum* (ſive ignavia,) *opumq; cupiditate: ipſam vero rempublicam*: non ſimpliciter oppoſuit, hoc implevit vitio, & hoc. Sed rurſus ſigillatim diſtribuit. *Ipſam vero rempublicam cum inſolenti deſpicatione ſociorum, tum appetitione alienorum.* 4. Porro & particulares Diſtributiones Amplificationi ſerviunt: ut ſi dicas: non illud modo, ſed & hoc ipſum deſignaſti: [Olynth. II. initio] *non ſolum oppida & loca, quae olim tenuimus abjeciſſe videbimur; ſed haec etiam quae nobis fortuna comparavit, auxilia ſociorum, & temporum opportuna.* 5. Et contra Leptinem: [547, A] *neque id ſolum ut ne injuriam Leuco accipiat, providendum eſt: verum etiam ſi alius quiſpiam*: quo loco cauſſa Epicerdis agitur. Rurſus: [ibidem 548, D] *Non id modo ſedulo cavendum vobis Athenienſes, ut ne injuria adficiantur, qui privatim bene de vobis mereri voluerunt, ſeque rebus veſtris utiles praebuerunt; Sed & alii complures, qui urbes patrias totas tempore belli Laconici ſocias nobis efecerunt.* Rurſus: [ibid. 551, D] *Non a vobis ſolum, ob res praeclare geſtas, quas modo narravimus, eximiis honoribus eo tempore Conon ornatus eſt; ſed ab aliis etiam permultis.*

V. 1. Porro & in eo Circunductio eſt, quum per comparationem ejuſmodi, res proponuntur; ut non ſimpliciter dicas hoc illudve factum eſſe; ſed loco illius illud, hujus loco hoc accidiſſe: ut Demoſthenes in de perperam obita legatione. [344, E] *Itaque pro eo quod*

1 L. κατέστησαν. 2 L. τοῖς Λακεδαιμονίοις. 3 Scr. αὐτοῖς aut αὐτῶν. 4 Ραθυμίας Ed. 5 F. τῷδε ἐπλησε καὶ. 6 Corruptiſſima: συμμαχῶν ὑστεροῦσιας· ἐπιθυμίας δὲ τ ἀλλοτρίων. Editi. 7 F. δεῖν.

Theſpias,

Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς ἰδεῖν οἰκιζομένας· Ορχομενὸν καὶ Κορώνειαν ἠκούσατε ἐξηνδραποδισμένας. 2. Καὶ Ισοκράτης δὲ χαίρει τῷ ἐκ παραθέσεως σχήματι περιβολὴν ἐργαζόμενος· ἀντὶ μὲν γὰρ τῶν φρουρεῖν τὰς ἄλλων ἀκροπόλεις, τῆς αὐτῶν ἐπεῖδον τὰς πολεμίους κυρίους γενομένους· ἀντὶ δὲ τῶν παῖδας ὁμήρους λαμβάνειν, τὰς ἑαυτῶν φησιν ὑπιδεῖν ἀναξίως τρεφομένους· ἀντὶ δὲ τῶν γεωργεῖν τὰς χώρας τὰς ἀλλοτρίας, πολλῶν ἐτῶν οὐδὲ ἰδεῖν αὐτοῖς ἐξεγένετο τὴν ἑαυτῶν.

5'. 1. Περιβολὴν δὲ καὶ αἱ συμπληρώσεις ἐργάζονται· [1] ἐν τῷ κτ' Κόνωνος· ὅτι μὲν τοίνυν ὑπ μετρίας πινὰς καὶ φαύλας λαβὼν πληγάς· καὶ τὸ ἀντικείμενον [2] τὸ ὑπ φαύλας λαβὼν πλη-
240 γάς· ἀλλὰ [3] ἐπανελθὼν ἅμα τ' ὕβριν, καὶ τ' ἀσέλγειαν τὴν τούτων· ἐπάγει τὰ παθὼν πεποίηκεν· πολλῷ τε τῆς σωφροσύνης ἐλάττω [4] δι' ἣν εἴληχα· νυνὶ τὸ συλληπτικὸν εἰς ὕβριν ὁμολογούμενον. πολλαχόθεν νομίζω δῆλον ὑμῖν γεγενῆσθαι. 2. Ως δὲ ἤδη σοὶ παρακολουθοῦντί σοι, τὰ καθ' ἕκαστον θεωρήματα τ περιβολῆς προέδειξα, [5] ἐφ' ὧν γέγονεν ἡ συμπλήρωσις. ἐπεὶ τόγε αὐτὴν θεῖναι τ συμπλήρωσιν, τοιοῦτον ἦν· ὅτι μὲν τοίνυν ὑπ μετρίας καὶ φαύλας πινὰς λαβὼν πληγάς· ἀλλ' εἰς πᾶν ἐλθὼν ἅμα τ' ὕβριν καὶ τ' ἀσέλγειαν τ' τούτων· πολλῷ τ σωφροσύνης ἐλάττω δίκην εἴληχα· νομίζω [6] δ' ἣν ὑμῖν γεγενῆσθαι. 3. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι συμπληρώσεις θαυμασὴν περιβολὴν ἐργαζόμεναι· ἅμα τε τὸ προειρημένον συμπληροῦσαι καὶ ἀπαρτίζουσαι· καὶ μετάβασιν ὑπὶ τὸ ἑξῆς εἰσαγόμενον πρέχουσαι. ὡς ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ στεφάνου· ἃ μὲν τοίνυν ἐγὼ πρεχόμην εἰς τὸ [7] δικαίως τοιαῦτα γράφειν [τοῦτον]
242 περὶ ἐμοῦ, σοῖς πολλοῖς ἄλλοις ταῦτα, καὶ παραπλήσια τούτοις ὅσ'· μέχρις ἐνταῦθα ἡ συμπλήρωσις· εἶτα ἡ ἐπαγγελία τ ἑφεξῆς· ἃ δὲ πάντες ὑμεῖς ἴστε, ταῦτ' ἤδη λέξω.

Theſpias, Plataeaſque recreatas vos viſuros ſperabatis; Orchomenum & Coroneam funditus deletas eſſe audiſtis. 2. Solet & Iſocrates ex comparatione circunductam Amplificationem libenter architectari. [Or. de Pace. 420.] *Quemadmodum noſtri antea arces aliorum ſuis praeſidiis tenuerant; ita ſuam arcem barbari hoſtis in manu eſſe viderunt: ut aliorum liberos obſides ceperant, ita ſuos viderunt indigne & illiberaliter educari: ut agros alienos coluerant; ita multos annos patrium ſolum nec oculis uſurpare iis licuit.*

VI. 1. Faciunt & συμπληρώσεις, quas *Expletiones* Latine fortaſſe dicere poſſis, Circunductionem. Ut contra Cononem. [1110, E] *Ego igitur non mediocribus levibuſque adfectus plagis:* nunc oppoſitum illius, *levibuſque adfectus plagis; ſed omne malorum genus per injuriam improbitatemque iſtorum expertus:* iſthaec perpeſſus quid contra coeptaverit, exponit: *quod actionem multo quam par erat leniorem mitioremque adverſum Cononem inſtituerim.* Sequitur concluſio exaggerationem intendens ex eo quod confeſſum erat: *id multifariam nunc vobis conſtare arbitror.* 2. Nunc igitur tibi, ut harum rerum intelligentia mediocriter inſtructo, ſingula circunductae iſtius Amplificationis theoremata demonſtravi, quibus expletio illa conſtet: quae, ſi ſua ſerie proponatur, hujuſmodi eſt. *Ego igitur non mediocribus levibuſque adfectus plagis, ſed malorum omne genus per injuriam improbitatemque iſtorum, expertus; quod actionem, multo quam par erat, leniorem mitioremque inſtituerim; id multifariam nunc vobis conſtare arbitror.* 3. Sunt & aliae *Expletiones*, mirificam efficientes Amplificationem; ſimul enim abſolvunt finiuntque antecedentia, & tranſitum ad ea quae conſequuntur, aperiunt: ut pro Corona [tmem. LXXIV.] *Quae ego praeſtiteram, ita ut jure merito hoc de me ſcitum facere potuerit Cteſiphon, ut tot alia praeteream, haec ſane, hiſque ſimilia, ſunt:* huc uſque Expletio, quam diximus: ſequitur rei deinceps dicendae indicatio: *caeterum quae vobis omnibus nota ſunt, ea nunc commemorabimus.*

1 Add. ὡς. 2 Τῷ. 3 Εἰς πᾶν ἐλθὼν. Ed. 4 Δίκην· ut mox. 5 F. ἀφ'. 6 L. δῆλον. 7 Ed. δικαίως.

VII. 1. Im-

ζ. 1. Καὶ τὸ [1] πλησιάζειν τὰ νοήματα, μάλιστα περιβολῆς ἐστιν· ὥστε καὶ ὁ τοὺς ἀφηγήσεσιν, εἰ [1] πλησιαθείη τὰ νοήματα, θαυμαστὴν περιβολὴν ἐργάζεται. ὡς ὁ Δημοσθένης ὁ πρὸς τὸν κατ' Αἰσχίνου· καὶ ἔχων Ἰσχανδρον τὸν Νεοπτολέμου δευτεραγωνιστήν· οὐκ ὀρθῶσεν εἰπών, προσήει τῇ βουλῇ· ἀλλὰ πάλιν ἐπλαγίασε· καὶ προσιὼν μὲν τῇ βουλῇ, προσιὼν δὲ τῷ δήμῳ πρὸς τοῦτον· καὶ ἄλλο πεπλαγιασμένον· καὶ πείσας ὑμᾶς παντελῶς πρέσβεις [2] ὑπὲρ τούτων πέμψαι· καὶ ἄλλο τῷ αὐτῷ τρόπου· καὶ ἀπαγγέλλων· καὶ ἕτερον ὑπὲρ [3] τούτων· καὶ διεξιὼν ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἀδικοῦσιν, οὐ τὰς ἰδίας μόνον πατρίδας, οἱ δωροδοκοῦντες καὶ χρήματα λαμβάνοντες παρὰ Φιλίππου. 2. Πῶς δὲ Αἰσχίνης; Ἀμύντᾳ μὲν νεωστὶ τετελευτηκότι· καὶ ἄλλος πλαγιασμός· καὶ Ἀλεξάνδρου τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν ἀδελφῶν· Περδίκκου δὲ καὶ Φιλίππου παίδων ὄντων· καὶ ἄλλος πλαγιασμός· Παυσανίου δὲ ὑπὲρ τὴν ἀρχὴν ταύτην καταιόντος· φυγάδος μὲν ὄντος, τῷ χαιρῷ δὲ ἰσχύοντος· καὶ πάλιν ἄλλος· ἐπ' ἄλλῳ πλαγιασμῷ· πολλῶν δὲ αὐτῷ συμπραττόντων· ἔχοντος δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν· εἰληφότος δὲ Ἀνθεμοῦντα καὶ Θέρμαν· Μακεδόνων δὲ οὐχ ὁμονοούντων, ἀλλὰ τῶν πλείστων τὰ Παυσανίου φρονούντων· ὑπὲρ τοῦ καιρὸν τοῦτον· ὥρθωσε δὲ καὶ ἀνέπαυσεν ἡμᾶς· ἐχειροτόνησε Ἀθηναῖοι στρατηγὸν Ἰφικράτην. 244

Γ'. α'. Κατὰ δὲ τὴν ἀπαγγελίαν γίνεται περιβολὴ οὕτως. ὅταν τις τοῖς ἰσοδυναμοῦσι χρῆται. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῶν ἰσοδυναμούντων τὰ μὲν κατὰ τὸ ἀκόλουθον παρατίθεται· τὰ δὲ κατὰ τὸ ἐναντίον τῷ ἀκολούθου. τὰ μὲν κατὰ τὸ ἀκόλουθον· ὅπου λέγει. ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πίστευε. καὶ πάλιν· τὴν μὲν ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὕβριν. καὶ πάλιν· τὸν πλοῦτον καὶ τὴν περιουσίαν. ἢ τοὺς ἑταίρους καὶ φίλους. τὰ δὲ κατὰ

VII. 1. Imprimis vero ad Circunductam Amplificationem obliqua Sententiarum elocutio facit: ideoque admirabile quiddam ista Amplificatio praefert, quum in Narrationibus sententiae obliquantur: ut adversus Aeschinem Demosthenes: (non procul initio) *Habens secum Ischandrum, qui quasi secundarius Neoptolemi actor est*: mox non rectum, sive finiti temporis verbum, adhibuit; *adiit ad Senatum*: sed rursus obliquum, hoc est participium usurpavit: *& ad Senatum populumque his de rebus adiens*, iterumque obliquum, *vobisque suadens, legatos de iis quoquo versus mittendos esse*: mox aliud generis ejusdem: *& renuncians*, denuoque aliud: *lateque commemorans quantis injuriis Graeciam omnem, non suas duntaxat patrias, adficerent, isti munerum captatores, qui pecuniis a Philippo accepissent.* 2. Quomodo vero Aeschines? [περὶ παραπρεσβείας 399, D] *Amynta fatis suis recens perfuncto*: mox alia obliquitas; *Alexandro fratrum maximo natu, Perdicca vero ac Philippo adhuc pueris*: & alia: *Pausania in regnum illud vi redeunte, exsule illo quidem, sed temporis opportunitate praevalido*, rursus aliae super alias obliquitates: *multis partes illius juvantibus, ipso cum copiis Graecanicis volitante, jamque Anthemuntem & Thermam potito. Macedonibus vero haud satis consentientibus, plerisque tamen in Pausaniam pronis: ea igitur tempestate*: nunc demum verbo finito utens, opportunam nobis requiem concedit. *Iphicratem Athenienses imperatorem creant.*

C. 1. Ratione *Elocutionis* hunc in modum fit *Circunductio*: nempe si vocabula idem valentia adhibeantur. Sciendum vero, quae significatu conveniunt, quaedam consecutione mutua jungi, quaedam contra quam consentaneum fuerat. Secundum id quod consen aneum est; quando dicit: [Contra Androtionem 703, A] *validus es tibique confidis*: rursus, [κατὰ Μειδίου· initio] *Petulantiam atque contumeliam*: rursus, *divitias & facultates*: aut *familiares & amicos*. Contra

1 Πλαγιάζειν & πλαγιασθείη legendum esse sequentia evincunt. conf. & supra περὶ στεφάνου Β'. δ'. 1.
2 F. περὶ. 3 F. τούτῳ.

vero

τὸ ἐναντίον τῶ ἀκολύθω ἰσοδυναμῶντα· πάλιν ταῦτα ἀμελήμθνα ἰδὼν ϗ ὀδεμιᾶς βοηθείας τυγχάνοντα· ἰσοδυναμῶν δ' ἐ κἀκεῖνο. πάντας ὑμᾶς ϗ ὅλον τ̓ δῆμον.

β'. Εἰδέναι δ' ἐ χρὴ, ὅτι καὶ τῶτο ὀδενὸς ἔλαττον τὸ θεώρημά ἐστιν· ὅτι ἡ σεμνότης ϗ ἡ πειθολὴ κοινωνῶσι πάντα· καθ' ὅσα γὰρ καὶ στυίζεται, κοινωνῶσιν ἀλλήλαις. καὶ δεῖ οὕτω διανοεῖσθαι περὶ αὐτῆς.

Περὶ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ. Δ'.

246

Α'. α'. Ἀξιοπιστία δ' ἐ γίνε) διχῶς· ϗ γνώμην, καὶ ϗ ὀχῆμα. Κατὰ μ̓ γνώμην οὕτως· ὅταν τις προαιρύίσηται ἑαυτῶ δίκημα, ὡς ἀληθῆ ὄντα καὶ ῥᾴδια δειχθῆναι. ὡς ἐν τῶ ϗ Ἀριστοκράτης. πάνυ μικρὸν ὑπείληφά μοι τ̓ λόγον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ῥᾴδιον δείξειν, περὶ ὃ τῶδε τῶτον εἰρῆσθαι τ̓ νόμον τὸ ψήφισμα.

β'. Ἀξιόπιστον δ' ἐ καὶ τὸ τὰ ζητούμενα τ̓ ἀποδεδειγμένων καὶ ὁμολογουμένων προσποιεῖσθαι εἶναι περιφανέστερα. ὡς ὁ τῶ κατὰ Ἀριστοκράτης· ἀποδείξας τὸ τῶδε νόμον, ὑπολειπομένου ὑπερβαθῆναι τῆ ἀσυμφόρου, ἠξιοπίστως προσβαλὼν προσεποιήσατο· ἔτι καὶ τῆ τῶδε νόμου φανερώτερον τὸ ἀσύμφορον, τὸ ζητούμενον τῆ ἀποδεδειγμένου ὂν οἷς λέγ̓· ὅτω γὰρ σφόδρα ἐναντίον τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα· μᾶλλον ἀσύμφορόν ἐστιν ἢ παράνομον.

γ'. Ἀξιοπιστίας δ' ἐ, καὶ τὸ τοῖς ὅρκοις, καὶ ταῖς ἀραῖς χρῆσθαι. οἷον, καλῶ δ' ἐναντίον ὑμῶν τοὺς θεοὺς πάντας, καὶ πάσας ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν Ἀττικήν· καὶ τὸν Ἀ-
248 πόλλω Πύθιον, ὃς πατρῷός ἐστι τῆ πόλει· καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἶπον, καὶ εἶπον τότ' εὐθὺς ἐν τῶ δήμω· εὐτυχίαν μοι δοῦναι καὶ

vero quam conſentaneum videbatur, ut [Philipp. IV. 97, B] *Haec neglecta omnique ope deſtituta ut vidit.* Sed & iſta idem valent: [παραπρεσβ. 313, d] *vos omneis, & totum populum.*

II. Denique & illud obſervandum, quod theorema vix alii ulli cedit: inter decoram Gravitatem & Circunductam Amplificationem, amicam in omnibus communionem eſſe: quippe quot componuntur modis, tot inter ſe conſpirant: quemadmodum de iis omnino ſtatuendum eſt.

Cap. IV. De Fide.

A. I. Fides dupliciter paratur, cum *ſententiis*, tum *Figuris*: *Sententiis*, quando cauſſam ſuam, ut veriſſimam, demonſtratuque facillimam, commendare quiſpiam occupat: ut adverſus Ariſtocratem [739, D] *Brevi omnino facilique oratione, Athenienſes, demonſtrare me ſpero poſſe, etiam huic legi ſcitum Ariſtocratis adverſari.*

II Fidei faciendae conducit, ſi quae adhuc controverſa manent, ea demonſtratis confeſſiſque liquidiora eſſe, prae te feras: ut, eadem in oratione [741, E] evicto contra leges ſcitum Ariſtocratis eſſe, monſtrandum ſupererat, etiam reipublicae rationibus obeſſe. Itaque rem ſane quam probabiliter aggreſſus Orator, caput hoc poſterius, nempe illud ſcitum minime e republica eſſe, quod adhuc in quaeſtione erat; ſuperiore capite, quo pugnare illud cum legibus, jam ſatis oſtenſum erat, haud paullo manifeſtius eſſe innuit, dum dicit. *Tametſi vero uſque adeo cum legibus noſtris decretum hocce pugnet, perniciоſius tamen quam injuſtius eſt.*

III. Fidem jusjurandum etiam, ſuique ipſius devotio firmat: [περὶ στεφάνου μ'.] *Deos ego deaſque omneis, quotquot terrae Atticae praeſident, Pythiumque Apollinem, patrium urbis noſtrae cuſtodem, coram vobis omnibus advoco; eoſque omneis veneror, ut ſi quidem vera vobis dixero, & dixi etiam tum ſtatim pro contione, ſalutem*

1 L. ἀξιοπίστως.

mihi

σωτηρίαν· εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν, ἢ φιλονεικίας ἰδίας ἕνεκα, αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ· πάντων ἀγαθῶν ἀνόητόν με ποιῆσαι. καὶ πάλιν· πρῶτον μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι πρὸς ὑμᾶς εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα. καὶ ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος. καὶ εἰ μὲν εὐορκῶ, πολλά μοι γένοιτο ἀγαθὰ, καὶ μηδέποτε αὖθις τοιοῦτον μηδὲν πάθοιμι· εἰ δὲ ὀμνύω, ἐξώλης ἀπολοίμην, αὐτός τε καὶ εἴ τι μοι ὄστιν ἢ μέλλει ἔσεσθαι.

δ'. Ἀξιοπιστίας δὲ, καὶ ὅταν τις τὰς κρίσεις τῶν ζώντα ἀκουόντων, ἐφ' οἷς ἂν λέγῃ, προσλαμβάνῃ, ὡς καὶ πρὸς ἐκείνοις ὁμολογουμένων τῶν πραγμάτων· ὅταν λέγῃ ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος· κεκελεῦσθαι δὲ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πάλαι ὑπὸ τῆς ἐκάστου φύσεως οἴκοθεν. καὶ πάλιν οἱ μὲν δικάζοντες ὑμεῖς ἥκετε μᾶλλον ἡμῶν τῶν κατηγόρων εἰδότες· καὶ ὀφείλονται τῷ δημοσίῳ τοῦτον· καὶ ἐγλελαμμένον ἐν ἀκροπόλει, καὶ οὐκ ἐξὸν αὐτῷ λέγειν· ὥστε ἔχα- 250
σον ὑμῶν κατηγόρου τάξιν ἔχειν· καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι, καὶ μὴ μαθεῖν δεῖσθαι. καὶ εἰ μή ἴστε με τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἄλλοθί που βεβίωκα.

ε'. Ἀξιοπιστίας δὲ, καὶ τὸ ἰσχυρίζεσθαι τοῖς πράγμασιν. ὅταν λέγῃς· εὖ τοίνυν ἴστε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐξηπάτεσθε· καὶ δι' ἃ γε εἰκότως τοῦτο πεπόνθατε· ἀκούσατέ μου. καὶ ἐν τῷ τῆς πρεσβείας εὐθὺς ἀπισχυρίσαιλο. τὸ μὲν ἐλέγχειν πολλὰ καὶ δεινὰ πεποιηκότα τοῦτον· καὶ τῆς ἐσχάτης τιμωρίας ὄντα ἄξιον· θαρρῶ καὶ πάνυ πιστεύω. καὶ ἐν τῷ περὶ Στεφάνου· ὑπισχνοῦμαι δὲ ὑμῖν τοῦτον Στέφανον ψευδομαρτυρηκότα ψευδῆ· καὶ δι' ἀργυρολογίαν τοῦτο πεποιηκότα· καὶ κατήγορον αὐτὸν αὑτῷ γιγνόμενον· τοσαύτη πρόδηλα τοῦ πράγματός ἐστιν.

mihi reſque proſperas propitii concedant: ſin odio, aut privata aliqua ſimultate adductus, dicam falſi criminis Aeſchini impegero, bonarum me rerum fructu illico privent. Rurſus [or. citatae initio] *Primum ego deos deaſque omnes rite comprecor Athenienſes, ut quantum ego, cum erga rempublicam tum vos univerſos benevolentiam, perpetuo habeo, tantam vos viciſſim erga me hac in cauſſa habeatis.* Sic & in Cononem. [prope finem] *Quod ſi pie ſancteque juro, bona mihi plurima eveniant, nec in poſterum quidquam hujuſmodi perpetiar; Sin pejero, tum vero funditus & ipſe peream, & quidquid mihi eſt eritque.*

IV. Facit etiam ad conciliandam fidem, ſi de iis, quae profers, judicium auditorum adpelles; quaſi ſi apud illos res plane conſtet: ut contra Ariſtogitonem: [initio] *Exiſtimo ego hanc cauſſam dudum domeſtica ſententia, pro cujuſque veſtrum indole ac ingenio, eſſe peractam*: & mox: *Adeſtis enim vos judices, magis quam nos actores ſcientes, multam aerario debere Ariſtogitonem: relatumque eo nomine in Arcis tabularia eſſe, ideoque nullam in publico dicendi poteſtatem illi fieri poſſe: veſtrum igitur unuſquiſque partes accuſatoris quodammodo tuetur, cauſſaeque momenta ſic percallet, ut ea nunc aliunde cognoſcere, neutiquam neceſſe habeat.* Tum alibi [περὶ στεφάνου β'.] *Si ſic notus vobis ſum, qui certe nuſquam alibi quam apud vos vixi.*

V. Meretur etiam Fidem valida rebus ipſis adſertio: [κατὰ Αἰσχράνους 748, D] *Probe hoc ſcitote Athenienſes, fraude mala circumventos vos eſſe: quod quomodo vobis haud improbabili ratione contigerit, a me audietis.* Tum ipſo initio orationis de falſa legatione: *Multa ab iſto Aeſchine graviſſima facinora perpetrata, eumque ideo ultimo ſupplicio dignum eſſe, clariſſime a me probatum iri ſpero, planeque perſuaſum habeo.* Itidem adverſus Stephanum [initio] *Oſtendam vobis Stephanum iſtum, falſum teſtimonium, idque turpis lucri gratia, dixiſſe; ſuique ipſius indicem accuſatoremque eſſe: uſque adeo liquida res eſt.*

1 L. κατὰ.

VI. Sed

ε'. Αξιόπιστον δὲ ἡ τοῦτο, ὅταν, ὧν πλεῖστον δοκεῖν ἀφεστηκέναι βούλῃ, [1] ἡ σφόδρα [2] διαβάλλῃ ταῦτα ὡς δεινὰ ἡ χαλεπά· οἷον, αὐτασάμενος γάρ με, ἃ ἡ λέγειν ἄν τις ὀκνήσειεν εὖ φρονῶν, τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τ' ἐμαυτοῦ. Καὶ ἐν τῷ κατ' Μειδίου· τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ δεινῆς καὶ χαλεπῆς συμβάσης αἰτίας. καὶ πάλιν· ὅστε θεοὺς, οὔτε ὁσίαν, ἐποιήσατο ἐμποδὼν τοιούτῳ λόγῳ· οὐδ' ὤκνησεν· οὐδὲ πρὸς ὃς ἔλεγεν αὐτὸς ἠσχύνθη.

ζ'. Αξιόπιστον δὲ καὶ τὸ πιστὰ προλαμβάνοντα, καὶ ζημίας ὀφείζειν καθ' ἑαυτοῦ, ἐφ' οἷς ἂν διεξίῃ· οἷον, ἐγὼ πλέων ἐθελοντὴς πάσχειν ὁ, τῶν ἕτοιμος. καὶ πάλιν ἑτέρωθι ἐν Φιλιππικοῖς· μήτε νῦν, μήτε αὖθις, ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε.

η'. Αξιοπιστίας καὶ τὸ πλείω καθ' ἑαυτοῦ νέμειν τ' ἀληθῶν. οἷον, εἰσὶ τ' ξένων ἀτελεῖς· δέκα θήσω· καὶ μὰ τοὺς θεοὺς ὅσῳ εἶπον ἀρτίως, οὐκ οἶμαι [3] πάντας εἶ). Ἀλλὰ μὰ τοὺς γε πολιτῶν, οὐκ εἰσὶν πέντε, ἢ ἓξ· ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἐκκαίδεκα· ποιήσομεν αὐτοὺς εἴκοσιν· εἰ δὲ βούλεσθε τριάκοντα.

θ'. Αξιοπιστίας καὶ τὸ ἐνδείκνυσθαι, ὡς χαλεπὰ μὲν ὄντα περὶ ὧν ἐγχειρεῖ· ἀφ' δὲ τὸ λυσιτελεῖν τῇ πόλει ῥηθῆναι, αὐτὰ λέγειν· κἂν αὐτός τι κινδυνεύσειεν· ὡς ὑπὲ κοινῷ συμφέροντι, ἂν δέῃ τι καὶ παθεῖν, προημύνεται. Παράδειγμα δὲ τούτου ἐν τοῖς
254 συμβουλευτικοῖς· ἐγὼ δὲ ὁρῶ μὲν ὡς χαλεπὸν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ὑμῖν· ἐξεπατημένων γὰρ ὑμῶν· καὶ τῶν μὲν ταυτὶ, τῶν δὲ ταυτὶ προημμένων, ἐὰν [4] τανυντία τις ἐγχειρῇ λέγειν [5] καθ' ὑμεῖς, μὴ προεμένητε μαθεῖν· χαλεπὰ μὲν οὖν ἐστὶν, ἀφαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· οὐ μέν· ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτὸς, ἂν ἄρα τοῦ-

VI. Sed & inde veracitatis tibi opinionem parare potes, ſi ea, a quibus quam remotiſſimus vis videri, graviſſimis verbis exagites, ut dira ac nefaria: [κατ' Ανδροτίωνος· ἐν ἀρχῇ] *Id mihi crimen objecit, quod ſobrii modeſtique homines, vel nominare grave ſibi ducant, parricidam parentis mei me eſſe.* Tum contra Midiam: [620, A] *quippe miſero ac calamitoſo Ariſtarcho, quum dirum graviſſimumque crimen imputaretur:* & mox: *neque deorum immortalium reverentiam, neque jus & fas a nefaria calumnia abſterrere ſe ſivit; nec ejus ſceleris hominem piguit: immo ne eos quidem reveritus eſt, quibuſcum hac de re agebat.*

VII. Tum inde etiam, ſi tibi conſilii dati multam damnumque, tua ſententia ipſe praeſtituas: [Philipp. I. 51, C] *Ego ipſe ultro una navigabo, quidvis ſuppliciorum paratus perpeti.* Rurſus alibi in Philippicis [III. 88. E] *neque hodie, neque in poſterum, mihi ut ſano homini, auſcultetis.*

VIII. Atque etiam ſi compluria ipſe adverſum te vera eſſe concedas: [πρὸς Λεπτίνην 544, A] *Sint utique de peregrinis decem admodum immunes, quamvis ut modo dictum, quinque eſſe, vix credam. Civium certe non amplius quinque aut ſex ſunt. Sunt itaque utrique juncti ſexdecim: fac eſſe vicenos: fac tricenos.*

IX. Huc etiam facit, ſi oſtendas perquam arduа eſſe, de quibus dicere aggrederis: expoſiturum te tamen, ſiquidem interſit reipublicae ea in lucem proferri; teque promtum, ſi reipublicae cauſſa neceſſe ſit, tum periclitari, tum quidvis perpeti: cujus exemplum in Suaſoriis Demoſthenis eſt. [Pro Megalopolitis, ab init.] *Non me praeterit quanta cum difficultate conjunctum ſit, optima dare velle conſilia: ſiquidem male decepti vos eſtis, aliique haec, alii alia omnia de republica ſentitis: quo fit, ut ſi mediam quis inſiſtat viam, nec vos tamen rectiora docentem audire ſuſtineatis; is a neutris ullam initurus ſit gratiam, ſed utroſque citius valde offenſurus. Verum enimvero praetulerim ego, ſi id fortean mihi con-*

1 Scr. βούλεταί τις. 2 Διαβάλλῃ. 3 Πάντ' Ed. 4 Τὰ μεταξὺ Ed. 5 Καίτοι.

tingat

το πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν. ἢ παρ' ἃ νομίζω, βέλτιστα πεθέσθαι ποιῶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι.

ι'. Αξιόπιστον δὲ, καὶ [1] ὅταν ἄλλῳ εἴποι σὺμπαθήμενός σοι τοῦτο αὐτὸ πεπονθόντα εἰπεῖν. οἷον, ἐν τῷ περὶ συμμοριῶν· ὁ μὲν δημηγορεῖται, ὅτι δεῖ σὺμπαθῆναι τοῖς βασιλῆ πολεμεῖν συμβουλεύουσιν· ἐπειδὴ ἐκεῖθεν αὖθις ἀντέπιπλεν· μὴ πολεμῶμεν ἂν τῷ κοινῷ ἐχθρῷ καὶ βαρβάρῳ; ἆρα τοῦτο ἀξιοπίστως πεπονθὼς, ὃ εἶπεν ἄν τις ἐκεῖθεν ἐπὶ βασιλέως, τοῦτ' αὐτὸς λέγῃ· ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν Ελλήνων [εἶναι] βασιλέα· εἶτα δὲ νεῶν αὐτὸς εἰσηγεῖται· ἃ μὲν ἆρα τοῦτο παραινέσαιμ' ἂν [2] τοῖς ἄλλοις πόλεμον περὶς αὐτὸν ἄρασθαι.

ια'. 1. Αξιοπιστίας δὲ, καὶ ὅσα μὴ ἔχῃ ἄλλοθεν συσκῆσαι, ἐξ ἀκοῆς ζητοῦντα [3] πιστοῦται. ἤκουον δ' ἔγωγε πινῶν ὡς σφόδρα τὸν λιμένα, καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ χαριτωλ. 256
καὶ πάλιν· ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ [4] ἡμέρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς ὑδαμῶς οἷόν τε ψεύδεσθαι. 2. Αξιοπιστότερον δὲ τὸ εἰς αὐτὸν τὸν ἀκούοντα, ἀναφέρειν ἔχειν· οἷον, ὑμῶν ἀκηκοὼς ἔγωγε ὑμᾶς διδάσκειν ἔχω. καὶ πάλιν, ἃ πρὸ ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων αὐτὸς ἀκήκοα.

ιβ'. Αξιοπιστίας δὲ, τὸ ὀπίσω ψεύδεσθαι· οἷον ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς στεφάνης· ἐν οἷς λέγῃ τὸν Αἰσχίνην ὀψὲ Αθηναῖον γεγενημένον· ὀψὲ γάρ ποτε, ὀψὲ λέγω· εἶτα ἀξιοπίστως ὀπίσω ψεύσασθαι· χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην· εἶτα Αθηναῖος, καὶ ῥήτωρ. καὶ πάλιν ἐν τῷ κατὰ Αἰσχίνου. τὸ μὲν ἀληθὲς· καὶ τὸν μὲν ἀνήρηκεν τῶν ὀπὶ τὰς εὐθυίας ἐλθόντων· τὸ δὲ ἑξῆς κατέψευσται· οἷον, τοῖς δὲ ἀπειλῇ.[5]

tingat, delirus fatuuſque videri, quam ſinere fucum vobis a quibuſdam iis in rebus fieri, quae mihi ad reipublicae ſummam pertinere videntur.

X. Habet & illud veracitatis opinionem, ſi quod adverſarius fortaſſe dicturus ſit, ipſe praecipias: ut in oratione de Claſſibus reipublicae; (ab initio) ubi id agit orator, non eſſe hoc tempore iis accedendum, qui arma in Perſas induenda ſuadent. Quando autem id protenus ſibi oppoſitum iri videbat: ain vero? annon hoſti communi ac barbaro bellum inferemus? ea de cauſſa veraciter id occupat, quod ex parte altera in regem Perſarum quiſpiam forte dicturus erat. *Ego ſane communem Graecorum omnium inimicum, regem Perſarum eſſe arbitror:* ſequitur quod ipſe ſuadere volebat: *minime vero auctor vobis eſſe velim, ut ſeorſum a caeteris vos cum illo belletis.*

XI. 1. Parit hoc etiam fidem, ſi quod aliunde haud facile confirmes, ore famae adſtruas. [Olynth. l. 4, c] *Hoc ſane a nonnullis accepi, non amplius portoriorum, forenſiumque vectigalium uſum fructum, Philippo a Theſſalis conceſſum iri.* Rurſus [Olynth. II. 23, E] *ut ego de quodam audivi, in ipſa Macedonum regione nato, homine mehercule minime mendaci.* 2. Adhuc tamen veriſimilius eſt, ſi auditoribus ipſis ſermonem acceptum referre poſſis: *quae a vobis accepi, eadem vos docere poſſum.* Rurſus [Leptin. 548, E] *quae ab ſenioribus veſtrum ipſe audieram.*

XII. Tum ſi nonnihil quod confictum ſit, veris adſpergas: ut pro Corona [Tmem. XLI] quo loco Aeſchinem Demoſthenes ſero admodum civitate Attica donatum fuiſſe dicit, *ſero inquam, ſero:* itaque haud citra veri fidem hoc mendaciunculum adtexuit. *Immo vero heri, aut certe pronuper: ſimul civis Athenienſis, ac orator factus es.* Rurſus contra Aeſchinem (initio) verum erat: *unum quidem eorum, qui rationes obitae legationis ab Aeſchine poſtulabant, de medio ſuſtulit:* falſum autem, quod ſubjicitur: *caeteris vero acerbe minitatur huc illuc circumiens.*

1 Ὅ', π ἂν. 2 Immo μόνοις τ ἄλλων ὑμῖν. 3 L. πιστοῦσ. 4 Χώρᾳ. 5 Απειλεῖ σφείων. Ed. XIII. Nec

ιγ'. Περὶ τ̃ Αξιοπιστίας δὲ, χ̀ τὸ ὡς ἀναμνησθέντά τι εἰπεῖν· οἷον, μικρῷ γε, ὃ μάλιστα [1] μέλλῃ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, πρῆλθον. τ̃ δὲ αὐτ̃ τρόπου, καὶ τὸ ὡς ζητ̃ντάς τι εἰπεῖν·
258 λάβε δή, καὶ τὸ περὶ Χαβρίαν ψήφισμα ψηφισθέν· [2] ὀρθίσαι. σκοπήσῃ γὰρ αὐτὸ ἐνταῦθα εἶναί που. τὸ γὰρ μὴ ὡς παρεσκευασμένον, ἀλλ' ὡς ὅτι χαλεπ̃ ζητ̃ντα εἰσάγειν, ὅμοιόν ἐστιν αὐθαδίᾳ, καὶ ἀξιόπιστον ποιῇ λόγον.

ιδ'. Παρὰ πάντα δὲ ἀξιοπιστίας, τό, τε ὑπομιμνήσκειν τοῖς εἰσαγομένοις· καὶ τὸ ὑποβολαῖς χρῆσθαι. ὑπομιμνήσκειν μέν, ὅταν λέγῃς. ὃ τοίνυν μάλιστα πάντων οἴομαι δεῖν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι φυλάξασθαι, τ̃τ' εἰπεῖν ἐπιβάλλομαι· τ̃τό ἐστιν ἀρχόντων τ̃ν προειρημένων [3] τῷ μέλλοντι εἰσάγεσθαι. ἡ δὲ ὑποβολὴ ἐν τῷ ἑξ̃ς· [4] οἷον, εἰ γάρ τις ἅπαντα ὅσα Λεπτίνης ἐρεῖ περὶ τ̃ νόμου, διδάσκων ὑμᾶς, ὡς κακῶς [5] χρῆται· συγχωρήσας τ̃τοις ἀληθ̃ λέγειν αὐτόν· ἓν γε αἰσχρὸν, οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, ἀναιρεθείη· ὃ συμβήσεται μετὰ τ̃ νόμου, κυρίου γενομένου τῇ πόλει.

ιε'. Αξιόπιστον καὶ τὸ ἐν [6] τᾶις τ̃ ἀντιθέσεων, ὧν δοκοῦσι κατ' ἡμῶν λέγειν οἱ ἀντίδικοι, συγχωρεῖν χ̀ συγκαταθεσθαι. ὡς ἐν τῷ κτ̀ Μειδίου, ἡ μὲν ἐκεῖθεν ἀντίθεσις· τάχα νυνὶ χ̀
260 τοιαῦτα ἐρεῖ, ὡς ἐσκεμμένα πάντα λέγω νυνὶ ἐγώ· εἶτα ἡ παρ' αὐτ̃ συγχώρησις μετ' ὑποβολῆς· ἐγὼ δέ γ' ἐσκέφθαι μὲν ὁμολογῶ, χ̀ μεμελετηκέναι, ὡς οἷόν μάλιστα ἐμοί.

Β'. α'. 1. Κατὰ δὲ σχῆμα γίνεται ἀξιοπιστία ὅταν· ὅταν τις τοῖς ὁμολογουμένοις ἀντὶ τ̃ ζητουμένων, σχήμασι χρῆται. ὡς ἐκεῖ· ἆρ' ὁρᾶτε, καὶ λογίζεσθε τὸν ὑποῦσαν ὥραν τ̃ ἔτους· εἰς ἣν ἔρημόν τινες οἴονται δεῖν τὸν Ελλήσποντον ὑμῶν ποιῆσαι. 2. Καὶ

XIII. Nec fide caret, ſi quod commemoras, illius derepente recordatus fuiſſe videaris: [περὶ στ. 329, b] *poene vero omiſeram id, quod imprimis a me dictum oportuit.* Eodem pertinet, ſi quid ea proferas ratione, ut illud quaerere videaris: [contra Leptinem 553, D] *Cedo mihi & populiſcitum Chabriae in gratiam factum: at vide quaeſo te ac circunſpice: neceſſe enim eſt illud heic alicubi adeſſe.* Praefert enim extemporalitatis ſpeciem, veroque ſimillima eſt iſta dicendi ratio, quaſi non ante meditatum quidpiam adferas, ſed ex tempore tibi de eo exquirere ſubeat.

XIV. Caeterum nihil aeque ad fidem faciendam conducit, atque ſi iis quae profers, animadverſionem quampiam adjungas; aut hyperbolice rem proponas. Animadverſio hujuſmodi quiddam eſt, veluti ſi dicas: [or. cit. 561, A] *Quod autem omnium maxime vobis Athenienſes cavendum cenſeo, illud adhuc dicere volo.* Fit hoc vero, quum dicendis veluti initium quoddam antedicta praebent. At Hyperbole in ſequentibus ineſt. *Ut enim omnia quae pro lege ſua adlaturus eſt Leptines, quo eam recte atque ordine promulgatum eſſe, vobis perſuadeat, vera illum dicere, patronis ejus fortean concedas: unum certe quiddam oppido foedum, quidquid tandem homo profecerit, neutiquam tolletur; quod ubi legem iſtam reſpublica acceperit, haud dubie eventurum eſt.*

XV. Etiam illud veriſimile eſt, ſi quaſdam ex iis oppoſitionibus, queis, nos oppugnaturus eſt adverſarius, ultro adſentientes largiamur: ut contra Midiam [633, E] oppoſitio ab illius parte: *Hoc etiam fortaſſean dicturus eſt, meditata me omnia protuliſſe.* Sequitur Oratoris conceſſio, cum quadam hyperbole: *confiteor utique ego meditatum me eſſe, ſummumque in commentando ſtudium poſuiſſe.*

B. I. 1. *Schemate* Fides paratur, quando eorum loco, de quibus diſceptatur, conceſſis, per figuram, utimur: ut hoc loco [de Cherſoneſo 78, A] *videtiſne igitur atque reputatis imminens anni tempus: quo nonnulli Helleſpontum claſſe veſtra vacuum effecturos ſe ſperant?* 2. Rurſus ut

1 Mε δεῖ. Ed. 2 Ορᾶ δὴ, καὶ σκόπῃ· δεῖ γὰρ ex editis reſtituendum. 3 F. τ̃ μέλλοντος. 4 Superfluum. 5 Καλῶς κεῖται Ed. 6 Scr. σχήμασι.

ἀξιοπιστίας ἕνεκα ὡς ὁμολογούμενον τῷ σχήματι εἰσάγῃ. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τοὺς ὑμᾶς ἀδικοῦντας ἐν ἐχάστῳ τίμημα ὑπάρχῃ. Καὶ πάλιν· ἴστε μοι οἶμαι ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου, ὅτι ἀπονδαῖος Χαβρίας ἦν ἀνήρ.

β'. Ἀξιόπιστον δὲ κἀκεῖνο σχῆμα, καὶ ὅταν τις ἐπαγγελίᾳ σὺν τῷ λόγῳ χρῆται. πάνυ γὰρ ἀξιόπιστον τὸ περὶ τοῦ ζητουμένου καταπαγγέλλεσθαι, ὡς σὺν τῷ πρὸς Λεπτίνην· τὸ μὲν ζητούμενον, εἰ δήσουσι τὸν παρεισφερόμενον νόμον· ὁ δὲ καταπαγγελλόμενος λέγων· ἐγγυώμεθα ἡμεῖς, ἐγώ, Φορμίων, ἄλλον εἴ τινα βούλονται, δήσειν τὸν νόμον. καὶ πάλιν· ἐγγυώμεθα· οἱ θεσμοθέται ταῦτα γεγράφονται· ὑπὸ τούτοις τὸ πρᾶγμα γενέσθω.

γ'. Ἀξιοπιστίας δὲ, καὶ ὅταν τις συνδρομῇ χρῆται. ὡς σὺν τοῖς Φιλιππικοῖς. οἷον, 262
εἰ δέ τῳ δοκῇ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς καὶ πραγματείας εἶναι· νυνὶ ἡ συνδρομή· καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ· τὸ γὰρ καθ' ἑαυτὸν δοκοῦν τινὶ πρᾶττειν, συγχωρεῖ, ἵνα τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ εἰσάγῃ.

δ'. Πάνυ ἀξιόπιστον δὲ καὶ τοῦτο, ὅταν τις παραλείψεσι χρῆται. ἔστι μὲν οὖν καὶ πρεπωδὲς τὸ σχῆμα· ὅμως δὲ πολλοῖς ἐφαρμόττον κατὰ χρείας διαφόρους· πολλάκις ἰδιότητά τινα ἔχῃ ἐν τῇ ἀξιοπιστίᾳ. ὅταν γὰρ παραλιπεῖν τι δοκῶν μὴ παραλείπῃς· ἐνταῦθά ἐστιν ἡ ἀξιοπιστία. ὥσπερ ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην· τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὅσα χρήσιμον ἑαυτὸν παρέσχεν οὗτος ὁ ἀνήρ. εἶτα [1] ἐν παραλείψῃ ἐχρήσατο· καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ πρόγονοι, παραλείψω. Καὶ πάλιν· αἰσχρὸς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ κακῶς ἔχων ὁ νόμος, ὁμοίως φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ· εἶτα μηδὲν ἔτι ἔχων εἰπεῖν, ἀξιοπίστως τῇ παραλείψει ἐχρήσατο· καὶ τὸ λοιπὸν ἐᾶν.

conceſſa, fidei majoris cauſſa per figuram adſtruit [πρὸς Λεπτίνην 564, B] *noſtis utique unam duntaxat illos manere poenam, qui vos injuria laedunt.* Denuo [or. cit. 552, B] *Scitis haud dubie, vel me tacente, Chabriam praeſtanti virum virtute fuiſſe.*

II. Eſt etiam Schemate credibile, ſi inter dicendum pollicitationes adhibeatur: haec enim de rebus dubiis atque controverſis pollicitatio, bonae fidei opinionem mirifice confirmat: ut in Leptinea [556, A] Status quaeſtionis eſt, utrum legem, quam legi a Leptine latae obrogabant, perlaturi ſint: id Orator firmiſſime adſeverat, *Spondemus ego & Phormio, & ſi quem alium ſponſorem Leptines exigit, nos legem eſſe perlaturos*: & mox: *Spondemus, inquam, in noſque recipimus: hoc ſexviri legum ſcribundarum perſcribunto; iſtaque juris noſtri conditione res fiat.*

III. Si quidpiam aſſenſione noſtra comprobemus: ut in Philippicis [IV. 99, A. & de Cherſoneſo 81, E] *Si cui vero magnam res impenſam plurimumque laboris exigere videatur*: nunc adſenſio: *illi profecto quod res eſt videtur.* Id enim quod prima fronte rationibus illius adverſari videbatur, ut eaſdem adſtrueret, ultro conceſſit.

IV. Inprimis vero fidem orationi *Praeteritiones* conciliant: quae figura quamvis ad Circunductam Amplificationem potiſſimum ſpectet, ad plura tamen genera, uſu multiplici, accommodari poteſt: atque in fide tuenda, peculiarem ſane vim ſaepe numero habet: quippe ſi quidquam omiſſurum te ſimules, nec omittas tamen; id ſummopere veracitatis opinionem adjuvat: ut contra Leptinem: [546, B] *Caetera autem, per quae Leuco utilem ſe nobis praeſtitit*: tum praeteritione utitur: *& ipſe, & majores illius, praeteribo.* Et rurſus: [or. cit. 564, D] *Turpis omnino lex iſta, Athenienſes, ac male comparata eſt, cum invidia, tum vitioſa quadam aemulatione*: quibus quod adderet non habebat: itaque probabili ratione Praeteritionem adhibuit: *caetera mitto.*

1. Tollendum.

V. Fan-

ε'. Καὶ τὸ καθ' ἑαυτῦ δὲ λέγειν [1]πίνα οἷν τρόπον κατὰ τῶν ἀντιδίκων, ἀξιοπιστίαν ἐμποιῆ τῷ λόγῳ.

Περὶ ΣΦΟΔΡΟΤΗΤΟΣ. Ε'.

264 Α. α'. 1. Σφοδρότης δὲ γίνεται τριχῶς· κατὰ γνώμην· κατὰ σχῆμα· κατὰ λέξιν. καὶ κατὰ μὲν γνώμην ὅταν. ὅταν τις ἐνδόξοις προσώποις ὀπτιμᾷ· οἷον· ἐξέστητε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῆς τάξεως, ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον. καὶ ἄλλο πάλιν ὅμοιον τούτῳ· ἡσυχάζετε δὲ μόνοι τῶν Ἑλλήνων. καὶ πάλιν· τῶνδε ὑμεῖς αἴτιοι· τότε πρῶτον ἐάσαντες αὐτὸς μὲν τὰ Μηδικὰ [2]κρατῆσαι τὴν πόλιν. 2. Σφοδρότητα δὲ ποιεῖς, ὅταν πράγματα ἢ πρόσωπα ἔνδοξα μὴ ὀκνῇς ψέγειν. οἷον, τὸ μὴ ἐπαινεῖν τοὺς προγόνους πρᾶγμα ἐνδοξότατον· ὁ δὲ Δημοσθένης πῶς εὐθὺς ἐν ἀρχῇ διέβαλεν; οἱ μὴ ἐπαινοῦντες τοὺς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι κεχαρισμένον· ὃ μὴν συμφέρουτά γε ἐκείνοις, ὃς ἐγκωμιάζουσι, ποιεῖν. 3. Καὶ ὅλως δὲ τὸ ὀπτιμᾶν, σφοδρότητα ἔχει· ὡς ἐν ἐκείνοις· ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες.

Β'. Καὶ τὸ ψέγειν δὲ πρόσωπα ἔνδοξα, ὡς ἀτόπως ἔχοντα, σφοδρότητα ποιεῖ. οἷον· ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ πεπιρημένοι χρήματα καὶ συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε.

266 γ'. Καὶ ὅταν δὲ ἀτόπως τις εἰκάζῃ, σφοδρὸν ποιεῖ τὸν λόγον. οἷον, ὥσπερ σκορπίος καὶ κέντρον, ἅλλων δεῦρο κἀκεῖσε, σκοπῶν τινι κακόν τι προστριψάμενος εἰς συμφορὰν καταστήσῃ· καὶ πάλιν· ὅτε μαγείρῳ μαχαίρας ὀδὲν ἐς ὄφελος, ἧπερ μὴ τέμνῃ· ὅτε τῷ βουλομένῳ δι' αὐτοῦ πᾶσι κακὰ καὶ πράγματα γίνεσθαι, ὁ ταῦτα ἀποδωσόμενος

V. Tandem & hoc probabilem orationem facit, ſi eo contra ſemetipſum modo quiſpiam loquatur, quo contra adverſarios ſolemus.

Cap. V. De Vehementia.

A. I. 1. Vehementia triplici ratione paratur. Sententia, Figura, Dictione. *Sententia.* Si quis viros illuſtres reprehendat: ut [Philipp. IV. 101, E] *illam deſerniſtis ſtationem Athenienſes, qua vos majores veſtri collocatos reliquerant.* Tum & aliud huic ſimile. [Thucyd. I. p. 22] *Soli vos inter Graecos otioſi ſedetis.* Rurſus: [ibidem loci] *Harum rerum vos auctores eſtis, qui Athenienſes poſt bellum Medicum urbem ſuam communire ſiviſtis.* 2. Si cum res, tum perſonas illuſtres aſperiore cenſura notare haud dubites: verbi cauſſa, laudatione Majorum nihil eſſe glorioſius poteſt; at quam acriter illud reprehendit Demoſthenes ipſo initio? [orationis de claſſibus reip.] *Qui majorum veſtrorum elogia concinnant, grata illi quidem auribus oratione uti mihi videntur: at nihil tamen agere, quod iis quos collaudant, emolumento ſit.* 3. Immo in univerſum, quidquid reprehenſionem ſapit, id cum vehementia eſt conjunctum: ut in hiſce: [pro Megalopolitis. Initio] *Utrique meo judicio errant, tum qui Arcadum, tum qui Lacedaemoniorum defenſionem ſuſcipiunt.*

II. Habet & illud vehementiam, ſi perſonas Illuſtres ob habitum ſtatumque iis indignum notes: ut [Olynth. III. 39, B] *Vos qui populi nomen tenetis, nervis omnibus inciſis, opibuſque & ſociis exſpoliati, ſervitis, appendiculaeque loco ac numero eſtis.*

III. Jam & per Similitudines indecoras ac abſurdas, vehementior evadit oratio: ut [in Ariſtogitonem 836, C] *Subrecto aculeo, more ſcorpii, huc illuc ſaltitat: circunſpectans quem malo quopiam multet, ſubitaque calamitate opprimat.* Rurſus [ibidem loci 835, D] *neque coco ullus uſus cultri habetis eſt; neque illi, qui mala ac aerumnas omnibus ſua opera fieri avet, iſta venditurus*

1 Τινὰ, ἢ τρόπον. 2 Κρατῆσαι.

Syco-

συκοφάντης οὐδὲν ὄφελος. καὶ ἄλλαχοῦ πάλιν· ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν, ἢ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον, ἐοίκαμεν ἀνθρώποις.

δ'. Σφοδρότης δέ ἐστι καὶ ὅταν τις ὑπαγανακτῇ· οἷον, τοῦτο μὲν γὰρ ὕβρις ἔχον ὄφελος ὑπὲρ βολὴν ἀκαθαρσίας. καὶ πάλιν ἄλλαχοῦ· τοῦτο γὰρ ἤδη τοῦ χαλεπωτάτου ἐστί. καὶ πάλιν· τῆς ἐσχάτης ὕβρεως οὐδὲν ἐλλείπῃ.

ε'. Καὶ ὅλως δὲ ὅπου σχεδόν τι ἐφ' ὁμολογουμένοις ἀδικήμασιν αἱ κατηγορίαι γίνονται, διὰ τὸ περιττὰ εἶναι τὰ ἀδικήματα, σφοδρότητος ὁ λόγος τυγχάνει. ὡς ἐν τῷ κατὰ Μειδίου. καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος. τὸ δὲ μέγιστον εἰδέναι χρὴ, ὅτι ὅταν ᾖ μὴ ἰσχυρὰ ζητήματα ἑξ ἑκατέρων τῶν μερῶν· ἀλλ' ὑπάρχῃ δοκοῦσις μὴ περιττὰ αὐτὰ εἶναι· ὁ δὲ ὡς ὑπὲρ ὁμολο- 268
γουμένην σχεδὸν τοῖς ζητήμασι συνάγῃ τὸν λόγον· οἷός ἐστιν ὁ κατὰ Μειδίου.

Β'. α'. Κατὰ σχῆμα δὲ ὅτου γίνεται σφοδρότης· ὅταν τις ὑποφορικοῖς χρῆται τοῖς σχήμασιν. οἷον, αἰσχρῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ κακῶς ἔχων ὁ λόγος· καὶ ὁμοίως φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ. καὶ πάλιν· εἴργετε αὐτὸν τοῦ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης λόγου. καὶ ἐν τῷ κατὰ Μειδίου. καὶ ταῦτα πάσχων ἐγὼ, καὶ τοῦτον ὃν διεξέρχομαι τρόπον νυνὶ πρὸς ὑμᾶς, ἐλαυνόμενος. καὶ ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας· τίνων δὲ γέγονεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δεινότερα.

β'. Σφοδρότητα δὲ ἔχει καὶ τὸ τῆς ἀποστροφῆς σχῆμα. ὃς ὦ μαρτύρεται πάντων, κεκλεισμένης σοι τῆς παῤῥησίας οὐ κιγκλίσιν, οὐδὲ θύραις· ἃ καὶ προσοίξειεν ἄν τις· ἀλλὰ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις ὀφλήμασι, καὶ τούτων πρὸς τῶν [4] θεῶν κειμένων, εἰς τὰ αὐτὸς τούτων βιάζῃ, καὶ προσέρχῃ πρὸς ταῦτα, ἀφ' ὧν ἀπελαύουσί σε οἱ νόμοι· ἀπεχοινισμένῳ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει δικαίοις· καὶ πάλιν ἐν τῷ κατὰ 270

Sycophanta quidquam profuerit. Rurſus alibi: [Phil. IV. ab initio] *Nos iis qui mandragoram, aut aliud ejuſmodi medicamentum hauſerunt, ſimillimi ſumus.*

IV. Tum etiam vehementia inhorreſcit oratio, quum aſperius ſtomachamur: [πρὸς Μειδίαν 622, C] *nihil ad ſummam iſtam impuritatem adjici poteſt.* Rurſus alibi: [Phil. III. 90, D] *Hoc ſane longe omnium indigniſſimum eſt.* Rurſus: ibid. 90, B] *nihil ad extremam contumeliam reliquum eſt.*

V. Fit & tum communiter vehementior dictio, quum in accuſandis propemodum confeſſis criminibus verſatur: quoniam ea nimis manifeſta ſunt: ut adverſus Midiam, & Ariſtogitonem. Caeterum illud vel maxime tenendum eſt, quod, ſi validis pars utraque, nitatur rationibus; ſic tamen ut partes alterutrius haud ſatis manifeſtae ſint; poſſit tum alter, quaſi ex confeſſis quaeſtionibus cauſſam peragere: ut in Midiana fit.

B. I. Secundum *figuram* naſcitur Vehementia, quum Schemata quae ὑποφορικὰ ab impetu concitatae orationis vocamus, uſurpantur: ut [in Leptinem 564, D] *Turpis omnino Lex Athenienſes, & male comparata, cum invidia, tum vitioſa quadam aemulatione.* Rurſus [περὶ παραπρεσβείας, 308, F] *repellite illum, repellite a diſputatione de Pace.* Tum in Midiam [621, C] *Haec ego perpeſſus, & hunc in modum, ut nunc vobis narravi, miſere exagitatus.* Tum in de falſa legatione: [303, D] *hiſce nihil uſquam gravius factum fuit, Athenienſes.*

II. Sermo ad adverſarium converſus, acer & vehemens eſt. [in Ariſtogitonem 832, D] *Siccine tu, bipedum omnium nequiſſime, etſi effroene iſtud os tuum, non cancellis, non foribus, quae clam aperiri queant, coërceatur; Sed tot tantiſque multis publicis, quae in aede Minervae affixae ſunt; vi tamen in haec irrumpis, in eaque te ingeris, a quibus leges te arcent? qui excluſiſſimus ab omnibus reipublicae juribus es?* Rurſus

1 F. μὴν locus lubricus. 2 Ὁμολογουμένοις. 3 Νόμῳ. 4 Ed. τῇ θεῷ.

contra

Μειδίου· τί λέγεις ὦ μαργὲ κεφαλή, [1] συγὰς αὖ παιδία σώζειν, ἢ ἐλεεῖν σε τούτους, τοὺς ὑπὸ σοῦ δημοσίᾳ πεπαιπαλακισμένους;

Γ'. α'. Κατὰ δὲ ἀπαγγελίαν, τουτέστι χρῆ λέξιν, σφοδρότης γίνεται, ὅταν ὑπερβολαῖς ποιῇς ἐν τῷ λόγῳ. οἷον, πλούσιος· θρασύς· μεγαλοφρονῶν· μέγα φθεγγόμενος· βίαιος· ἀναιδής· ὑπερβολὴν δὲ καλεῖνο ἔχει, ὅταν εἴπῃς· ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ· οὐθ' ἡ Ελλὰς, οὐθ' ἡ Βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τἀνθρώπου. καὶ ὅπου λέγει· πεπαιπαλῆσθαι τοὺς ὑβρίζοντας, ὥσπερ ἐν τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἀμύνασθαι, κέρδιστον ἦσαν.

β'. [2] Πάντα ἐξαίρει τοῦτο ἐν τῷ λόγῳ σφοδρότητα ἐργάζονται. ὡς ἐν τῷ κατὰ Κόνωνος. εἰλκόμην καὶ ἐξεδυόμην· καὶ ὑγιὴς ἐξελθὼν, φοβούμενον ἦλθον οἴκαδε. Καὶ ὅπου λέγει περὶ τῆς μητρός· οὐ γὰρ εἶπεν ἐξεληλύθει· ἀλλὰ ἐμφατικώτερον τῇ ὀνομασίᾳ· ἐξεπεπηδήκει ἡ μήτηρ· ἐν γὰρ τῷ ὀνόματι ἡ ἔμφασις.

272 γ'. Ωσπερ δὲ πολλάκις εἴπομεν τὰς τροπὰς πολλαχοῦ μέγα δύνασθαι· τοῦτο καὶ ἐν τῇ σφοδρότητι· ὅταν λέγῃ κατὰ τῆς πονηρίας τὸ Αισχυγείτονος σφοδρότητος ἕνεκα· κάπηλον καὶ μεταβολεῖς καὶ μονονοὺ ζυγὰ καὶ σταθμὰ ἔχων ἅπαντα ἐπώλει.

Περὶ ΕΜΦΑΣΕΩΣ. ε'.

Α'. α'. Τρόπον μέν τινα αἱ τρεῖς ἀρεταὶ τοῦ λόγου, ἥτε σφοδρότης, καὶ ἡ ἔμφασις, καὶ ἡ τραχύτης, εἰ καὶ τῇ τροπικῇ διεσήκασι· τῇ γοῦν δυνάμει καὶ σφόδρα ὀπαδοῦσιν ἀλλήλαις ὀπὶ πλείστοις· καὶ ἥτε σφοδρότης ἐμφατικὸς λόγος ἐστὶν· καὶ ἡ τραχύτης σφοδρότητα δυνατή· ὅμως δ' οὖν κατὰ μὲν γνώμην ἔμφασιν ποιήσεις, ὅταν συνεχῆ τὰ πράγματα λέγῃς καὶ ἐπάλληλα· ὡς ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην· οἰκτισθεὶ

contra Midiam [634, B] *ain' vero ô Scelus, tun' rogare auſis ut hos tui liberumque tuorum commiſereſcat, quos tu publice ludibrio habuiſti?*

C. I. Ratione *Enunciationis, ſive dictionis*, vehementia oritur, quum Hyperbolis uteris: ut [or. cit. 635, A] *dives, audax, magnanimus, magniloquus, violentus, impudens.* Hyperbolicum etiam eſt, ſi dicas: [ibid. 634, F] *urbs noſtra hominem non capit:* aut [Philipp. III. 89, E] *Neque Graecia, neque barbaria, inſatiabilem hominis avaritiam capit.* Aut alibi [in Midiam 620, D] *itaque conſultiſſimum erit, injurios homines adoratione proſequi, quod apud Barbaros fieri ajunt, non autem ulciſci.*

II. Etiam Exaggerationes Vehementiam efficiunt: ut adverſus Cononem: [p. 1111, E] *raptabar humi, veſtibuſque ſpoliabar: quique domo mea ſanus egreſſus eram, ab aliis geſtatus redibam:* & mox de matre ſua, non *exiit*, dixit; ſed multo ſignificantiore vocabulo, *exſiliit*: in quo plurimum ineſt vehementiae.

III. Porro, ut ſaepe diximus, tropicas locutiones multum efficaciae habere: ſic id etiam in vehementia habent: ut quum nequiſſimum Ariſtogitonem exaggerandae vehementiae cauſſa Demoſthenes [835. C] appellat *cauponem & mangonem, qui omnia fere trutina & ponderibus adhibitis vendere ſolitus ſit.*

Cap. VI. De Emphasi.

A. I. Tres Orationis virtutes *Vehementia, Emphaſis* & *Aſperitas*, quamquam vocabulis diſtent, poteſtate tamen in pleriſque omnibus inter ſe conveniunt. Quippe & Vehementia emphatica oratio eſt: & Aſperitas Vehementiam includit: veruntamen in ſententia Emphaſis erit, quando continenti ac denſa ſerie res conſtipantur: ut in Leptinem: [552, C] *Cha-*

1 Leg. ex Editis, σὺ πὶ σαυτῷ παιδία ἀξιώσεις ἰλιτεῖν, ἢ σὲ τύσδε. 2 F. καὶ αἱ ἐξαίρεσις τῶν.

brias

μὲν τοίνυν Λακεδαιμονίους ναυμαχῶν· καὶ πεντήκοντα μιᾶς δεήσας ἕλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις· εἶλε δὲ τῶν νήσων τὰς πολλάς· καὶ τρισχίλια αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγεν· καὶ δέκα καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνεν ἀπὸ τῶν πολεμίων. καὶ πάλιν· ἑπταχαίδεκα μὲν πόλεις εἶλεν· ἑβδομήκοντα δὲ τριήρεις ἔλαβε· (δέκα) δὲ καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνε· τοσαῦτα ἔστησεν τρόπαια· ἕκαστον δὲ τούτων δεῖγμά μέν ἐστιν καθ' ἑαυτό· τὸ δὲ συνεχῶς ἕτερον ἑτέρῳ ἐπεπυκνέχθαι, τὴν ἔμφασιν πεποίηκεν. 274

Β'. Ἔμφασιν δὲ ποιεῖ καὶ τὸ ὑποσημαίνεσθαι ταῖς ποιότησιν. ὅπου λέγει· δεινὸν θέαμα. καὶ πάλιν· νόσημα δεινὸν καὶ χαλεπόν, καὶ [1] φυλακῆς πολλῆς, καὶ τὸ παρ' ὑμῶν [1] ἐπανορθώσεως δεόμενον. καὶ ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· ἀλλ' ὅ γε δεινὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ χρήσιμον, καὶ κοινὸν ἔμοιγε ἀσέβημα, πεπρᾶχθαι δοκεῖ.

Β. α'. Κατὰ δὲ σχῆμα· ἔμφασις γίνεται, ὅταν τις δεικτικοῖς χρῆται. οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παλαιὸς ἐστὶν ὁ νόμος, καὶ καλῶς ἔχων. καὶ πάλιν ἐν συμβουλευτικοῖς· ὁρᾶτε γοῦν τὴν τοῦ πόλιν, ἐν ταύτῃ τηλικαύτῃ τὸ μεγέθος οὔσῃ· ὁρᾶς τὸν [2] Αἰσχύλον, τὸν Χαριδήμου ποτὲ εἶχεν ἀγρόν· εἶτά γε νῦν πολλοί· πολλοῖς δ' ὀφείλων ἐκεῖνος αὐτὸν ἐκτήσατο.

Β'. Ἔμφασιν δέ σοι καὶ ἐρωτήσεις ποιήσουσιν· ὡς ἐν τῷ πρὸς Βοιωτὸν περὶ τοῦ ὀνόματος· εἰ δέ τις ἔροιτό σε, ὦ Βοιωτέ, πόθεν νῦν Ἀκαμαντίδος φυλῆς γέγονας, καὶ τὸν δῆμον Θορικίος, καὶ υἱὸς Μαντίου, σοῦ δὲν ἂν ἄλλο εἰπεῖν, πλὴν ὅτι καὶ ἐμὲ ζῶν ἐποιήσατο Μαντίας; καὶ ὃ τῷ ὑπὲρ τοῦ πατρός· εἰ δὲ ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς· μᾶλλον δὲ ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ τοῦτο ποιήσω· εἶτα ἡ ἐρώτησις· πότερον ὑμῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δοκεῖ μισθωτὸς Αἰσχίνης, ἢ ξένος καὶ εἰ) Ἀλεξάνδρου.

γ'. Καὶ ὅταν τις ἀναιρέσεσι συνεχέσι χρῆται, ἔμφασις γίνεται ἐν τῷ λόγῳ.

brias praelio navali Lacedaemonios devicit, triremes undequinquaginta captivas abduxit, insulas complures occupavit, tria captivorum millia huc advexit, centena dena talenta hostilis pecuniae in aerarium intulit: mox, *urbes septendecim cepit, triremes LXX. talenta CX. tropaea autem innumera posuit*. Quorum quidlibet res per se una est: at hoc modo ordine continuo, sibi invicem adjuncta, Emphasin effecerunt.

II. Emphasin & illud parit, si qualitates rerum nota aliqua insignias: ut [παραπρεσβ. 303, E] *Triste spectaculum*. Et rursus [orat. cit. 334, B] *Morbus gravis & difficilis, multamque cautionem ac emendationem a vobis exigens*. Tum contra Midiam: [620, A] *Quod & acerbum Athenienses & atrox, ac commune piaculum, non solum flagitium, mihi admisisse Midias videtur*.

B I. *Figura* Emphasis fit, quum demonstrativa usurpantur vocabula [πρὸς Λεπτίνην 564, A] *Haec lex & vetusta Athenienses, & salutaris est*. Rursus in Suasoriis [περὶ συμμορ. 136, C] *videtisne hanc urbem? in ista quae tanta est*. [Pro Phormione 966, A] *viden' Aristolochum? Charidemi ille quondam agrum habuit: quem multi nunc vicissim habent: quippe multiplici aere alieno obrutus eum emerat*.

II. Faciunt & Interrogationes Emphasin: ut contra Boeotum de nomine: [1005, E] *Si quis abs te quaerat Boeote, quanam tu ratione in tribum Acamantidem, pagumque Thoricium inscriptus, Mantiaeque filius factus sis? ecquid aliud respondere queas, quam quod & me vivus adoptet Mantias?* Tum pro Corona: [Sectione XVI.] *Sin dubitas: hos interroga sodes; quin id ego potius pro te faciam: cedo utrum vobis Athenienses, mercenarius Aeschines Alexandri, an hospes, esse videtur?*

III. Sed & juges quaedam Remotiones orationi emphasin addunt.

1 Ab Editis abitur. 2 Ἀρχίλοχον Editi. sed a *Nostro* Demosthenes Mss. Eliae Obrechti, V. CL. facit.

C. Se-

Γ'. Κατὰ δὲ τ' ἀπαγγελίαν γίνεται τ' αὐτὸν τρόπον ἔμφασις, ὅνπερ καὶ ἡ τραχύτης καὶ ἡ σφοδρότης.

Περὶ ΔΕΙΝΟΤΗΤΟΣ. Ζ'.

α'. ι'. Δεινότης δὲ γίνεται κατ' γνώμην μοναχῶς· εἰ δέ τις καθ' ἄλλο τι οἴεται, πλεῖστον ἁμαρτάνει. Δεινότης δέ ἐστιν, ὅταν τις πόρρωθεν χρήσιμόν τι ἑαυτῷ προδιοικῆται. ὡς ἐν τῷ κατ' Αἰσχράτους ὁ Δημοσθένης, βουλόμενος δεῖξαι, ὅπι σφαλερὸν καὶ κατὰ τῆς πόλεως ἐστι, τὸ ἕνα τῶν Θρᾳκῶν βασιλέων κύριον γενέσθαι, πόρρωθεν λαβὼν κατασκευάζει. ὅπι τὸ ἀθηνῆ εἶ) τ' Κερσοβλέπτην, ᾧ στρατηγεῖ ὁ Χαρίδημος, τοῦτο φροντίζει Χερ-
278 ρόνησου· ὥστε τὸ ἐνδυτίον καταλυθῆναι μὲν τὰς πλείστους βασιλεῖς, εἰς ἕνα δὲ τ' Κερσοβλέπτην περιελθεῖν, ἀφ' ὧν Χαρίδημου· κίνδυνός ἐστι Χερρονήσῳ. πόρρωθεν οὖν προδιῳκήσατο· τὸ ψηφίσασθαι ἀγώνιμον εἶ) τὸν ἀποκτείναντα Χαρίδημον· φανερὸν ποιεῖ Κερσοβλέπτῃ. οὗτος δὲ αὐξηθεὶς καταλύσει τὰς ἄλλας βασιλεῖς, δι' ὧν σώζεται Χερρόνησος. 2. Ὡς δ' ἂν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν εἰρημένων καταδηλόν σοι γένηται· ἔστι δ' ἀνάγκη πρῶτον ἁπάντων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι τί ποτέ ἐστι, τὸ Χερρόνησον ὑμᾶς ἀσφαλῶς ἔχειν πεποιηκός· ἀφ' γὰρ τοῦτο μαθεῖν τοῦτο, καὶ παράδειγμα σαφῶς ὄψεσθε· ἔστι τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο· τελευτήσαντ' Κότυ, Βηρισάδην καὶ Ἀμάδοκον καὶ Κερσοβλέπτην, τρεῖς ἀνθ' ἑνὸς γενέσθαι Θρᾴκης βασιλέας· συμβέβηκε γὰρ αὐτοῖς μὲ εἶ) ἀντιπάλους τούτους· ὑμᾶς δὲ ὑπερχέλως καὶ θεραπεύειν. τοῦτο τοίνυν βουλόμενοί τινες πᾶσαι, καὶ καταλῦσαι μὲν τὰς ἑτέρους βασιλέας, προδοῦναι δὲ τῷ Κερσοβλέπτῃ ἀρχὴν ἅπασαν, ἀφανεῖπουσι σφίσι τοῦτο γενέσθαι τὸ προβούλευμα.

280 β'. ι. Δεινότης δέ ἐστι καὶ τὸ πρὶν θεῖναι ἀνελεῖν τι πόρρωθεν ἀντιπίπτον ἄφνω· πῶς ἂν ἐκ τ'

C. Secundum *Equivocationem* eadem ratione Emphasis fit, qua Asperitas ac Vehementia.

Cap. VII. De Accusatione, seu Sollertia dicendi.

I. 1. Δεινότης sive Sollertia dicendi, unice in *Sententia* fit: valde enim fallitur quisquis ulla alia ratione fieri illam posse putat: fit autem quum e longinquo quidquam, quod in rem tuam vertas, sollerter disponis: ut contra Aristocratem Demosthenes, ostensurus intutum, reique publicae inconsultum esse, unum aliquem de regulis Thraciae, summa rerum potiri. Hoc e relinquo praestruit, custodiam Chersonesi in eo sitam esse, ut imbecillus sit Chersobleptes, cui exercitum ductat Charidemus: ex adverso eversis regum plerisque, regnoque omni ad unum Chersobleptem, opera Charidemi, translato; praesens Chersoneso discrimen imminere: itaque e longinquo praestruxit, scito Aristocratis, quo illum, quicunque Charidemum occisurus esset, ex omni agro sociali in vincla rapi jus esse, statuerat; uni Chersoblepti lumen decusque adstrui: illum vero viribus opibusque auctum, caeteros regulos, per quos sarta tecta reipublicae Chersonesus manet, sublaturum esse. 2. Quod ut ex oratione ipsa manifestum fiat. [726, E] *Itaque ante omnia explicandum nobis, quid illud sit, quod certam Chersonesi possessionem vobis effecerit: eo enim cognito, etiam haec injuria palam cernetur. Est autem illud Athenienses, hunc in modum comparatum. Cotye exstincto, illius in locum tres Thraciam reguli occuparunt, Berisades, Amadocus & Chersobleptes. Unde illis mutuae inter se simultates, in vos blanditiae, ac prona studia. Haec certamina de medio sublaturi, caeterisque eversis uni Chersoblepti rerum omnium habenas tradituri nonnulli, hoc plebiscitum haud incallide sibi compararunt.*

II. Habet hoc etiam singularem in dicendo vim, si quid tibi adversum, antequam memores, jam e longinquo prudenter subruas; veluti ubi dixerit Aeschines; quid tu igitur De-

σωωειπεῖν Φιλοκράτει ἡδημήν ⊖ με δῶρ. εἰληφότα, ὅτι τὼ ἡμετέραν πρεσβείαν κεχειροτονημήν ⊖, σὼ ἡμῖν ξυμένας πρεσβεύειν, καὶ οὐκ ἐξωμόσω· πρὸς τοῦτο ἀνεπιθεὶς ἄνευ προτάσεως τὼ ἀντίθεσιν ζαύτῳ, τότε τὼ λύσιν ἐπήνεγκεν· ὡμολογήκειν γὰρ τοῖς αἰχμαλώτοις λύτρα κομεῖν· καὶ ἀφ' τοῦτο δεύτερον ἐπρέσβευσα, ἵνα αὐτοὺς λύσωμι καὶ σώσω εἰς δυνάμιν· δεινὸν οὖν ψεύσασθ καὶ προέσθαι ἀτυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας. 2. Πρόφασις ἂν ἔδοξεν εἶ), καὶ πλάττεσθαι πρὸς τὸ συμβὰν μεταπεθυμήν ⊖. νυῦ δὲ πεὶν θεῖναι τὼ πρότασιν, προλαβὼν ἔθηκε τὸ κατὰ τοὺς αἰχμαλώτους, τῇ ἀντεξετάσει τῶν χρόνων. ὁ μὲν [1] διέτριβε μὲν ὢν Μακεδονίᾳ· τί ἑκάτερ ⊖ προύλετο πράττειν; ἐγὼ μὲν τοίνυν τὺς αἰχμαλώτους ἀνασώζειν καὶ ἀναζητεῖν, κ' πρ' ἐμοῦ χρήματα ἀναλίσκειν· οὗτ ⊖ δὲ αὐτίκα ἀκούσεσθε τί ποιῶν διετέλεσεν. 3. Τοῦτον τὸν τρόπον προδιοικησάμην ⊖ τὰ περὶ τὺς αἰχμαλώτυς· νυῦ προάγ καὶ αὐτὴν τὼ πρότασιν, ὅτι προδιοικημένῃ τῇ λύσει· ὅταν δ' ὗτος αὐτίκα δὴ λέγῃ πρὸς ὑμᾶς, τί δήποτε ὡς φὴς Δημόσθενες, ἀπὸ τῦ σωωειπεῖν ἐμὲ [2] Φαλακρότητα, γνοὺς οὐδὲν ὑγιὲς πράττοντας, ἡμᾶς, τὴν μὴ ταῦτα πρεσβείαν, τὼ ὅτι τὺς ὅρκους, σωεπρέσβευσας πάλιν, καὶ οὐκ ἐξωμόσω· ταῦτα μέμνησθε· ὅτι τύτοις ὡμολογήκειν, ὡς [3] αὐτοὺς ἐλυσάμην, ἥξειν, καὶ κομεῖν λύτρα, κ' σώσειν εἰς δυνάμιν· δεινὸν οὖν ἦν ψεύσασθ, κ' προέσθ δυσυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας.

Περὶ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ. Η'.

α'. Ἐπιμέλεια δὲ γίνε) καθολικῶς τριχῇ· κτ' γνώμην· κτ' σχῆμα· κτ' ἀπαγγελίαν. Καλὰ μὲ γνώμην, ὅταν τις μὴ χωρίζῃ τὰ νοήματα ἀπ' ἀλλήλων, μὴ ᾖ διῃρᾶ, ἀλλὰ συνάπῃ

mosthenes, quando ex eo, quod Philocrati in judicio aderam, satis tibi constabat, pecunia me fuisse corruptum; designatus una nobiscum legatus, legationem illam obire sustinuisti, nec protenus ejuravisti? itaque adversus hanc quaestionem, Demosthenes, contrarium, dissimulata tantisper propositione, opponit, addita dein solutione. Eram enim captivis nostris pollicitus, adlaturum me iis redimendis pecuniam: quos ut liberarem, pro meaque virili servarem, denuo legationem suscepi: crudele enim facinus fuerat, me mendacio alligare, ac cives aerumnosos deserere. 2. At credi poterat istuc obtentui sumsisse: atque ex eventu, commutato consilio, confinxisse. Itaque antequam propositionis hujus mentionem faceret, illud de redemtione captivorum praemisit, instituto temporum examine, [περὶ παραπρεσβείας 318, E] *Interea igitur dum in Macedonia commorabamur, quid nostrum uterque agere instituit? ego captivos nostros indagare ac redimere, iisque meo aere ac impensa. Contra quid Aeschines iste agitaverit, mox audietis.* 3. Postquam hoc de Captivis hunc in modum praemuniit, tum propositionem ipsam opportune, videlicet praeparata jam solutione, adfert: [319, D] *quando itaque mox Aeschines dicturus est, quid tu igitur Demosthenes, cum ex ea quam Philocrati praestiti advocatione, compertum haberes, nihil nos sani rectique agitare; posteriori legationi, ad jusjurandum a Philippo exigendum missae, intereras, nec ejurabas potius? memineritis quaeso; promisisse me iis, quos redemi, rediturum me, pecuniaque pro facultatulis meis adlata, eos redemturum: crudele itaque fuerat fidem datam fallere, miserosque cives destituere.*

Cap. VIII. De Accurata Dictione.

I. Accurata dictio universe triplici ratione fit, Sententia, Figura, Elocutione. *Sententia*; si non separentur distrahanturque ab se invicem sententiae; sed contra pulcre con-

texantur.

1 L. ᾧ διετρίβομεν. 2 L. Φιλοκράτει. 3 F. αὐτός.

αὐτὰ ἀλλήλοις. καὶ ὅταν τις μικτὰς ὑπονοίας ᾖ παντοδαπᾶς χρῆται· οἷον ἔξωθεν ἐπαγόμενος, ᾖ ἐκ τῶν ὑπολειπομένων ὑπιλαμβάνων· ᾖ ὅταν τις μὴ ψιλὰ τὰ πράγματα ἐκτίθηται· ἀλλὰ μετὰ τῶν παρακολουθούντων αὐτοῖς, ᾖ τὰ τῶν πραγμάτων φύσεως· οἷον ἢ τρόπον λέγων· ἢ χρόνον· ἢ αἰτίαν· ἢ τόπον· ᾖ ὅταν τις τροπαῖς χρῆται ὑπομέλεια γένηται.

284 β'. Κατὰ δὲ σχῆμα ὑπομέλεια γίνεται ὅταν τῷ μεσισμῷ χρῆσθαι.

γ'. Κατὰ δὲ τὴν ἀπαγγελίαν γίνεται ὑπομέλεια, ὅταν πυκνὴ ᾖ ἐπάλληλος ἡ ἀπαγγελία ᾖ· ᾖ ὅταν ῥηματικὴ ἀντὶ ὀνοματικῆς.

Περὶ ΓΛΥΚΥΤΗΤΟΣ. Θ'.

α'. Γλυκύτης δὲ γίνεται καθολικῶς περιχῆ· κατὰ γνώμην· κατὰ σχῆμα· κατὰ ἀπαγγελίαν. Κατὰ μὲν γνώμην ὅταν τις ταῖς ἔξωθεν ὑπονοίαις χρῆται· οἷον ἐξ ἱστοριῶν, ᾖ παροιμιῶν, ᾖ μύθων.

β'. Κατὰ δὲ σχῆμα γίνεται γλυκύτης ὅταν τις ταῖς ἀπαγγελίαις καμπυρεπέσι χρῆται.

γ'. Κατὰ ἀπαγγελίαν· ὅταν τις τροπαῖς χρῆται· τροπαῖς δὲ μὴ [1] βραχείαις, ἀλλ' ὑφειμέναις· ᾖ ὅταν τις κεκινημένῃ χρῆται τῇ λέξει.

Περὶ ΣΑΦΗΝΕΙΑΣ, καὶ ΚΑΘΑΡΟΤΗΤΟΣ. Ι'.

α'. Σαφήνεια δὲ ᾖ καθαρότης γίνεται κατὰ γνώμην· κατὰ σχῆμα· καὶ κατὰ ἀπαγγελίαν· κατὰ μὲν γνώμην ὅτως, ὅταν τις μὴ ἀναστρέφῃ τὰ πράγματα, ἀλλὰ καθ' ἣν ἐπράχθη τάξιν,
286 κατὰ ζώσην διεξίῃ. Καὶ ὅταν μὴ ἔξωθέν τινα ἐπεμβάλλῃ νοήματα αὐτοῖς· ἀλλ' αὐτὰ τὰ πραχθέντα διεξίῃ· ᾖ ὅταν τὰ γνώσιμα ὡς γνώσιμα, κατὰ ἀμφισβητούμενα διεξίῃ.

β'. Κατὰ δὲ σχῆμα, σαφήνεια ᾖ καθαρότης γίνεται ὅτως· ὅταν τις ἐπιστροφαῖς χρῆται. ᾖ ὅταν τις μεταβαίνων ἀφ' ἑτέρου ἐφ' ἕτερον πρᾶγμα, τῷ μὴ συμπληρώσῃ, τῷ δὲ ἐπαγγελίᾳ χρῆται.

texantur. Si miſtas omnigenaſque ſententias uſurpes; eas etiam forinſecus adducas, atque ex iis quae dicenda ſuperſunt, ſubinde deſumas. Si res non nudas adferas, ſed cum ſuis conſectariis, ipſaque earum natura; ut ſi modum, aut tempus, aut cauſſam, aut locum, adjicias: denique ſi tropis utare.

II. *Figura* accuratam parit dictionem; ſi commodae diſtributiones adhibeantur.

III. *Eloquutio*; Si illa conſtipata ſit: continentique ſerie fiat; tum ſi verbalis potius, quam nominalis.

Cap. IX. De Suavitate.

I. Suavitas itidem trifariam paratur, Sententia, Figura, Elocutione. *Sententia*; ſi quaedam extranea adſciſcas ornamenta, ex hiſtoria, ex adagiis ac fabulis.

II. *Figura*; ſi ſcita novitate dictio exornetur.

III. *Elocutione*; ſi ſtylus tropis illuminetur: tropis vero non aſperis, ſed lenibus ac remiſſis: tum ſi decenti motu animatus incedat.

Cap. X. De Perspicuitate & Munditia.

I. Perſpicuitas ac Munditia Sententia, Figura, Dictione, conſtat. *Sententia*, ſi res non inverſo ordine, ſed eo quo geſtae ſunt, narrentur. Si per ſe memorentur, non admiſtis rebus alienis. Quando certa, ut certa; ambigua, ut ambigua traduntur.

II. *Figura* Perſpicuitas munditieſque fit, tum concinnis in clauſula periodi repetitionibus, quas ἐπιστροφὰς nos vocamus: tum inter tranſeundum ab re una ad aliam, illius commoda terminatione, hujuſque indicatione.

1 L. πραχείαις.

γ'. Κατὰ δὲ ἀπαγγελίαν, οὕτως· ὅταν τις κοινοτέροις τοῖς ὀνόμασι χρῆται, καὶ τοῖς σημαντικοῖς τοῖς σφόδρα, καὶ τοῖς [1] εὐεργαστέροις δηλοῦσι τὰ πράγματα· καὶ ὅταν ἀφηγηματικοῖς σχήμασι χρῆται. καὶ ὅταν τις ἰσοδυναμοῦσιν ἥκιστα χρῆται, τὰ τροπικὰ λέγῃ καὶ μεταφορικά· ἰσοδυναμοῦντα τοῖς κυρίοις δηλονότι. καὶ ὅταν τις φαυλοτέροις ἀντὶ τῶν τραχέων.

Περὶ ΒΡΑΧΥΤΗΤΟΣ καὶ ΣΥΝΤΟΜΙΑΣ. ΙΑ'.

α'. Βραχύτης δὲ καὶ συντομία γίνεται κατὰ γνώμην· [2] καὶ λέξιν. κατὰ μὲν γνώμην οὕτως· ὅταν τοῖς ἀναγκαίοις εὐθὺς συμπλέκῃ τὰ πράγματα· καὶ ὅταν τις μὴ πᾶσιν ὡς προσῆκον μεθόδοις χρῆται. ἀλλὰ τοῖς μέν, [3] προσηκόντως· τοῖς δὲ μὴ ὅτε.

β'. Κατὰ λέξιν δὲ γίνεται βραχύτης καὶ συντομία, ὅταν τις μὴ ταῖς [4] διαφερούσαις τῶν λέξεων, ἀλλὰ ταῖς εὐθείαις χρῆται· ὅταν μὴ ἐπαγωνίζηται τῇ λέξει τὰ ἰσοδυναμοῦντα προσπιθείς· ἀλλὰ δηλώσας τὸ πρᾶγμα τῇ σημαινούσῃ λέξει εὐθὺς ἀπαλλαγῇ, καὶ σὺν ὀλίγῳ· καὶ ὅταν τις μὴ φιλοτιμῆται, πρὸς τὸν λέξιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ πράγματα ἀποβλέπῃ. 288

Περὶ ΚΟΛΑΣΕΩΣ ΛΟΓΟΥ. ΙΒ'.

Α. α'. Κολάζεται δὲ ὁ λόγος καθολικῶς τριχῇ· κατὰ γνώμην· κατὰ σχῆμα· καὶ λέξιν· κατὰ μὲν γνώμην, οὕτως· ὅταν τις μὴ ἐνδιδῷ ταῖς ἔξωθεν ὑπονοίαις· καὶ ὅταν δὲ συναναγκασθεὶς χρῆσθαί τινι ὑπονοίᾳ· μὴ ἁπλῶς εἰσάγῃ αὐτὸν, ἀλλ' ὑποσημήνῃ ὅτι συναναγκάσθη, καὶ θεραπεύῃ· καὶ ὅταν τις μὴ ἀπεσχισμένα νοήματα τῶν ἐσχισμένων πρὸς ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς ἔνι μάλιστα συνέγγις.

III. *Dictione*: ſi ea vocabulis communibus, valde ſignificantibus, remque ipſam quam luculentiſſime deſignantibus, conſtet: ſi figuris narrationi accommodatis: ſi vocabula vites idem ſignificantia, uſurpes tropica & metaphorica, idem propriis ſignificantia. Si mitiora loco aſperiorum ponas.

Cap. XI. De Breviloquentia, & Compendiaria ratione dicendi.

I. Breviloquentia ac compendiaria dicendi ratio, tum ſententia, tum dictione fit. *Sententia*; quando illico ad neceſſaria rerum itur: quandoque non omnia, veluti praecipue ad rem adtinerent, eodem modo, pertractantur: ſed nonnulla quidem primatio, alia aliter.

II. *Dictione*, quando vitatis, quae circunlocutioni velificantur vocabulis, propria uſurpas: quando non declamatorio quodam luſu vocabula idem valentia accumulas: ſed ubi rem ſuo ſignaſti nomine, idque breviter, mox ad alia properas. Tum ſi non adfectes exquiſitum nimis ſtyli nitorem, ſed ad ſeriam rerum tractationem potius reſpicias.

Cap. XII. De Castigata Dictione.

A. I. Caſtigatur Oratio univerſe trifariam: Sententia, Figura, Dictione. *Sententia*; quando ſententiis rebuſque foris adſcitis non indulgetur. Tum quando neceſſe fuerit quidpiam hujuſcemodi uſurpari, ſi id non ſimpliciter fiat, verum cum praemonitu quodam; uti dicas non tua te ſponte adductum hoc facere, eaque re remedium adhibeas: idem fit quum pertinentes ad eandem materiam ſententiae, non divulſae ac ſeparatae, ſed quam fieri poteſt, locis junctiſſimae componuntur.

1 F. συναρμοστέρως. 2 Add. καὶ. 3 Add. ὡς. 4 F. διαφρασικοῖς.

II. *Figura*

β'. Καζὰ δὲ χῆμα γίνεται ἡ κόλασις ὅπως· ὅταν τις ἀφαιρῇ τὰς ὑποζάσεις τ̃ λόγων· ὅταν ἀδιαιτήτοισι χρῆται· ὅταν ὑποδιαῤῥήδῃσι χρῆται.

290 γ'. Καζὰ δὲ ἀπαγγελίαν, ὅπως· ὅταν τις τῇ οἰκείᾳ λέξει τ̃ πραγμάτων, ἀντὶ τῆς τροπῆς χρῆται· καὶ ὅζαν ὑπερβολαῖς ἥττον χρῆται· καὶ ὅταν δέ ποτε σπουδαιαγκαθῇ χρήσαθαί τινι τροπικῇ ὑπερβολῇ, ἀδιαιτεῖται· καθ' ὃν δὲ τρόπον γίνε) τοῦτο ῥᾴδιον δεῖξαι.

Β'. α'. Καὶ ἄλλαι δέ εἰσι πρὸς λόγους· ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς ποίησιν ἰδέαι· καὶ πόῤῥω, καὶ ἐγγὺς ἀλλήλων· ὡς ἅμα μὲ πάσας λαβεῖν ῥᾴδιον· μέρος δὲ ἕκαστος ἀποτεμνόμενος, κτὶ τοῦτο ἠυδοκίμησεν· Ομηρον δὲ ποιητῶν ἐξαίρω λόγου. 2. Οταν θέ τις ἀγώνισμα ποιήσῃ, ἀφ' πάντων τ̃ καλῶν τούτων διεξελθεῖν, καὶ πάσας μίξεις μίξαι πρὸς τὸς λόγους· πρῶτον μὲ χρὴ τὰ ἤθη πρέποντα τοῖς χαρεσῖς ἀποδοῦναι· ἔπειτα τὰς συζυγίας· θ μὲ ἀκρίβεια, ἐνταῦθα ὥραν πρεπάτω· θ δὲ βραχύτης, ἐνταῦθα τάχος· τῷ δὲ πρέποντι, σαφήνειαν· χάριν δὲ, θ σεμνότης· θ δὲ εὕρεσις, ἐνταῦθα ἡ [1] ἀφαχείρωσις· θ δὲ τολμήματα, ἐνταῦθα ἀσφάλεια. 3. Σκοτοδινιᾷ δὲ ἐνταῦθα πᾶς ἀκροατὴς, καὶ οὐκ ἔχει τί γένηται·
292 ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῇ πραξάξει κυκλούμενοι θορυβοῦνται· καὶ ὡς ἕκασ ἔχει φύσεως, ὅπως ἐπαινῇ· ὁ μὲ τῆς λέξεως τ̃ ἀκρίβειαν· ὁ δὲ θ τοῦ τοῦ λεπότητα· ὁ δὲ ὡς ὠφελίαν· ὁ δὲ ἄλλος, ἄλλο τι.

β'. 1. Επεὶ δὲ χ τὰ τῆς ἀρετῆς μόρια ἐν τῷ εἴδει τ̃ ῥητορικῆς εὑρίσκεται. εἰη ἂν χ ὁ ῥήτωρ τοιοῦτος· φρονίμου μὲ γὰρ οἶμαι, χ σώφρονος, γνῶναι τ̃ ἀξίαν ἑκάστου τ̃ πραγμάτων· δικαίθ δὲ, τὰ πρέποντα χ ἑαυτῷ χ ἑτέροις ἀποδοῦναι· ἀνδρείθ δὲ, μὴ φοβηθῆναι ταλη̃ες

II. *Figura* caſtigata evadit oratio, quando ſingula illius membra commodum ſejunguntur: quando excuſationibus, eorumque quae diximus correctione, decenter utimur.

III. *Dictione*: quando illa propria rebus, non figurata ac tropica eſt: quando rarius Hyperbolis luxuriamus: tum ſi quando ad tropicam quampiam hyperbolen adigamur; utendum excuſatione: quod qua ratione effici poſſit; facilis praeceptio eſt.

B. I. 1. Sunt aliae tum in oratione ſoluta, tum metro vincta, dicendi ideae: eaeque partim finitimae ſibi invicem, partim diſtantes longius: quas ſimul omnes complecti, uni homini difficile eſt: ſolet enim quiſque aliquam ſibi partem veluti abſcindere, in eaque laudem invenire. Veruntamen e Poetarum numero, unum excipimus Homerum. 2. Iccirco quiſquis per omneis haſce Oratorias virtutes ire, omneſque ut ſic loquamur, civilis Dictionis miſtiones miſcere ſe poſtulat; ille ante omnia Mores temporibus rebuſque accommodatos dabit; tum copulatas orationis virtutes junget: ita ut curae ac limae, addatur venuſtas: Brevitati, mox concitata jungatur velocitas: ſi quid ſingulari cultu ſplendet, ſit illud etiam liquidum ac dilucidum: ſit gravitati ſuus lepos ac gratia: quod felicitate inventionis placet, placeat idem & tractatione: ubi audacia exſultat, illic & ſtabile adſit robur. 3. Quae cum conveniunt, tum ſane vertigine quadam corripiuntur auditores; neque ſatis norunt, quorſum ſeſe convertant: itaque, ut in acie fieri videmus, ſepti undique ac circumfuſi multifariam tumultuantur, atque ut ingenium cujuſque eſt, varie profecto collaudant: hic dictionem elaboratam: ille mentis acumen: iſte venuſtatem: alius aliud quiddam, mirati.

II. 1. Porro quoniam virtutis etiam moralis partes in oratoriae artis ambitu reperiuntur; talis etiam orator eſto: prudentis enim ut arbitror, ac bene morati eſt, noſſe rei cujuſque dignitatem: juſti, decorum tum ſibi, tum aliis tribuere: fortis, intrepido animo veritatem pro-

1 F. μεταχείρισις, aut ἀφαχείρισις: ut mox (ε'. 2.) ἀφαχείσαι.

ferre.

εἰπεῖν· ὁ δὲ αὐτὸς νεμεσῶν, ἅπασι τοῖς ἀθυμοῦσι τῶν εἰκότων ἐνέρχεταί πισν, ὡς ἂν μὴ δόξῃ, ὡς ἀλλότριοι τῷ λέγοντι οἱ λόγοι, καὶ [1] μείζω τιὼ δόξαν τῆς ἀληθείας [2] ἀφελκόμενοι. 2. Τῷ ῥήτορι τοίνυν ὀξὶ καὶ ταῦτα· τὸ ἰδεῖν τὰ βέλτιστα, καὶ ἐξευπεῖν· καὶ ἀφαιρεῖσαι ἕκαστα· τὰς ἁρμονίας φυλάξαι, καὶ τιὼ ἀεὶ πρέπουσαν τῷ καιρῷ τάξιν καὶ προαίρεσιν· σωφρονίσαι· προτρέψαι· κατασχεῖν· ὅτου δέοι τοῦτ' εἰσενέγκαι. κἀλλους τε, καὶ τοῦ νοῦ, καὶ ῥώμης, καὶ σωφροσύνης ὅλως μετέχοντας, τοὺς λόγους, ἀποδεῖξαι· τῇ πυκνότητι τῶν ἐνθυμημάτων· τῇ συμμετρίᾳ τῶν ῥημάτων· ταῖς ἁρμονίαις· τῇ 294
δεινοίᾳ· τοῖς σχήμασι· ταῖς χάρισι· τῶν κεφαλαίων· τοῦ βουλήματος· τῶν ὑποθέσεων.

γ'. 1. Αἱ μὲν γάρ εἰσιν ἐγκωμιαστικαί· αἱ δὲ συμβουλευτικαί· αἱ δὲ δικανικαί. τῶν δὲ δικανικῶν, αἱ μέν εἰσι κατ' οὐσίαν· αἱ δὲ κατ' ἰδιότητα· αἱ δὲ κατὰ ποιότητα· καὶ πάλιν αὖ τῶν δικανικῶς λόγων· οἱ μὲν οἷμαι βραχύτατοί εἰσιν, οἱ δὲ μήκιστοι· οἱ δὲ [3] τῶν ἀμφὶ μέσου τούτων. 2. Οἱ δὲ συμβουλευτικοὶ τοῦ δικανικοῦ τῇ μὲν φύσει βραχύτεροί εἰσι· καί τοι εἰσὶ μὲν καὶ οἱ συμβουλευτικοί, ὥσπερ [4] εἰ μακρότεροι τῶν δικανικῶν· οἱ δὲ δικανικοὶ τῶν [5] ὁμοειδῶν· οἱ δ' ἐγγὺς πλήθει· ἀλλ' ὅτε οὗτοι τῶν ἄλλων χωρὶς πίπτουσι· ὅτε ἐκεῖνοι τῶν οὐδὲν ἀφαιροῦσι· τῇ μὲν γὰρ τῶν πραγμάτων τυχῇ καὶ ἐπ' ἔλαττον, καὶ ὅπῃ πλεῖον προέρχονται· αὐτό τε ἑαυτῷ ἑκάτερον· καὶ τῷ ἑτέρου τῇ ὅλῃ φύσει τὸ ἕτερον (τῷ ἑτέρου) πλέον π. 3. Τοῦτο δὲ σημεῖον, ὅτι [7] μὴ ὁ συμβουλευτικὸς πολὺ βραχύτερος τῷ

ferre. Rurſus idem dum juſta indignatione aeſtuat, per omnia hiſce virtutibus oppoſita, haud injuria, incedit: ut ne aliena cuiquam a dicente oratio videatur; majoremque fortaſſe facundiae gloriam, quam bonae fidei probitatiſque opinionem auferat. 2. Veri enim oratoris etiam haec ſane virtus eſt, ut optima, cauſſaeque accommodatiſſima quaeque, cum acute perſpiciat, tum facunde exſequatur: tum ſcite decenterque ſingula pertractet. Idem legitimam rebus omnibus diſpoſitionem ac harmoniam; aptumque loco ac tempori ordinem, apta conſilia, reddet: idem ſapientiae virtutumque igniculos ac ſemina, animis audientium inferet: idem ſufflamina fraenoſque concitatis injiciet. Tum quidquid utile illis ac ſalubre eſſe queat, opportune promteque ſuggeret: itaque & venuſtate multa perpolitam, & gravitate ſapientiae, nerviſque ac pondere rationum validam, & ſtudio honeſtatis undique imbutam, adornabit orationem: nimirum denſis Enthymematum fulminibus; concinna verborum dimenſione ac fabrica; argutoque ſententiarum ambitu, per Figuras Gratiaſque dicendi omneis, accurata circumſpectione, ducto: idque pro ratione tum partium Quaeſtionumque caeterarum, tum praecipui potiſſimique argumenti; atque ipſarum denique Hypotheſeon, ſive Cauſſarum.

III. 1. Quippe Cauſſarum aliae *Laudativae*, aliae *Deliberativae*, aliaeque *Judiciales* ſunt: *Judicialium* aliae ad *eſſentiam* negotii pertinent (ſtatus conjecturalis ſunt) aliae *proprietatem* illius declarant; (ſtatus Finitivi ſunt) aliae *Qualitatem* exponunt. Porro ex Forenſibus nonnullae breviſſimi, aliaeque rurſus longiſſimi actus ſunt; quaedam medium ſervant. 2. Quae *Deliberativi* generis ſunt, eae ſuapte indole, forenſium Actionum amplitudini haud reſpondent: ſubinde tamen videas, quas vel longiuſculis juridicialibus opponas. Caeterum ex Forenſibus aliae * aliis ejuſdem generis (ſed diverſi ſtatus) breviores, aliae rerum multitudine pares propemodum ſunt. Veruntamen neque hae ab iſtis multum abſunt; neque inter illas & iſtas ulla cernitur differentia. Quippe ut argumenti rerumque fortuna ac genius eſt; ita anguſtiore laxioreque ambitu, cum ſemetipſas hae cauſſae excedunt; tum haud paullo plus illas, quae toto genere diſtant. 3 Unde ſatis apparet, quemadmodum orationem Suaſoriam, Forenſis longiſſima ma-

1 F. μείω. 2 F. ἰφιλκόμβροι. 3 Supervacuum. 4 L. οἱ. 5 F. ἐγκωμιαστικῶν. 6 Tollenda. 7 F. ὡς μᾶλλον. * F. Demonſtrativis.

gnitudine

μηκίσω ϗ ἀγωνιστικῶ. ὥτως ὐ μόνον ταῖς ἰδέαις, ἀλλὰ ϗ τῇ συμμετρίᾳ κεχωρίσθω βέλτ)
298 τὰ ἀγωνίσματα ἀλλήλων. ὡς ὁπὶ πλῆθος εἰπεῖν. ὁ τοίνυν συμβουλεύων, ἐρεῖ πάντα ἃ δεῖ· ἐρεῖ δὲ ἐλάττοσιν, ἢ δίκην ἀγωνιζόμενος· ὁ δὲ ἀγωνιζόμενος ἐρεῖ πάντα καθάπερ ὁ συμβουλεύων.

δ'. 1. Τριῶν τοίνυν ὄντων εἰδῶν ὧ λόγου· καὶ τ̃ περὶ [1] αὐτὰ [1] τὰ τύχης τ̃ πραγμάτων· φημὶ ἐμπίπτειν εἰς τὸ αὐτὸ ἄλλα εἴδη· ἃ [2] δὴ ἀναλαμβάνοντα κεφαλαίου· ὥσπερ καὶ ὁ ὧ Δημοσθένους λόγος ([3] ἔχῃ ὥτως) ὁ τιὼ φυλακὴν δοὺς Χαριδήμῳ, τ̃ν τριῶν που μερίδ̃ γενῶν· τὸ μὲν γὰρ τ̃ν παρανόμων μέρος ἄντικρυς ἐφ' ἑαυτῷ δικανικόν ὄστιν, ἐλέγχοντος τὸν Λυκοφάντην, ὅτι παρὰ τοὺς νόμους εἴρηκε· τὸ δὲ αὖ περὶ τὸ συμφέροντος· συμβουλευτικόν τινα ἔχῃ τύπον· ὡς ὐ χρὴ Κερσοβλέπτην ἐᾶν μείζω γενέσθ̃· τρίτον δὲ ὅτι τούτοις ὄστι τ̃ ἐγκωμιαστικῶ τρόπῳ πεφυκὸς, Χαριδήμου ψόγος. 2. Ταῦτα πάντα, εἰς ἓν [4] προΐσα) τὸ δικανικόν, ϗ γένοιτό τις αὐτῶν κρᾶσις ϗ μίξις τοιαύτη· ϗ ὅτε τὸ [5] ὕστερόν ἐστι οἷον τὸ ἕτερον· ἀλλ' ὅσον τὸ πρᾶγμα ἐθέλῃ, τοσοῦτον διαφέρει· καὶ ὐδὲν ἀπέρρωγεν ἀλλήλων τὰ εἴδη, ὡς μὴ ὁμολογούμενον αὐτὸν ἑαυτῷ τὸν ἅπαντα [6] εἰ) λόγον.

298 ε'. 1. Εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι τ̃ μὲν συμβουλευτικῶν ζητημάτων αἱ ὑποθέσεις αἵδε· τὸ δίκαιον· τὸ συμφέρον· τὸ ῥᾴδιον· τὸ ἀναγκαῖον· τὸ ἀκίνδυνον· τὸ καλόν· τὸ εὐσεβές· τὸ ὅσιον· τὸ ἡδύ· ϗ τὰ ἐναντία τούτοις. 2. Συνίσα) δὲ τὸ μὲ δίκαιον, νόμῳ· φύσῃ· ἔθῃ· τὸ δὲ νόμῳ δίκαιον [6] γεωνῆσαι ἐν προσάξει ϗ ἐν ἀπαγορεύσῃ. 3. Τὸ δὲ συμφέρον συνίσα) ἐκ τόπων τεσσάρων· οὗτοι δέ εἰσιν οἵδε· τήρησις ὧν ἔχομεν ἀγαθῶν· κτῆσις ὧν ὐκ ἔχομεν ἀγαθῶν· ἀποφυγὴ τ̃ν μειζόνων κακῶν· κώλυσις τ̃ ἐπιφερομένων κακῶν. 4. Τὸ δὲ δυνατὸν συνίσα) ἐκ προσώπων καὶ τ̃ τούτοις προσφερομένων. τὸ δὲ ῥᾴδιον συνίσα) ἐκ

gnitudine haud parum anteit; ita non ſolum ideis, verum etiam juſta partium comparatione proportioneque, ut plurimum diſtinguendam utriuſque tractationem eſſe: ideoque qui ſuadet, dicet ille quidem, quae neceſſaria ſunt, omnia; dicet autem paucioribus, quam qui cauſſam in foro tractat: qui tamen, non ſecus atque is qui ſuadet, omnia dicendo complectetur.

IV. 1. Quando itaque tria Orationum genera ſunt, tria itidem rerum, eo ſpectantium; affirmare haud dubitamus, unum idemque in genus, etiam caetera incidere: quae juſto temperamento concinne miſcenda conformandaque ſunt. Quemadmodum & Demoſthenis oratio, contra illum, qui cuſtodiam Charidemo lata lege dederat; ita comparata eſt, ut trium horunce generum particeps ſit: quippe qua de injuſto diſceptatur, manifeſto judicialis eſt; arguente Ariſtocratem Oratore, quod legem illegitimam tuliſſet: eadem formam deliberativam praefert, qua de utilitate reipublicae diſputatur: ſcilicet minime ferendum eſſe, ut major fiat Cherſobleptes: tertia pars laudativo adfinis generi eſt, Charidemi vituperatio. 2. Quae omnia in unum, nempe judiciale, hujuſcemodi quadam miſtione ac temperamento conveniunt, ut non alterum alteri idem ſit; ſed quantum res ipſa permittit, diſtet: rurſus neque non tam longe divulſa ab invicem haec genera ſunt, quo minus oratio illa omnis ſibi apte conſentiat.

V. 1. Porro ſciendum cauſſas Suaſoriarum Controverſiarum, has eſſe: juſtum: utile: facile: neceſſarium: tutum: decorum: pium ſanctumque: ac dulce: quaeque his contraria ſunt. 2. *Juſtum* legibus, natura, ac conſuetudine, cenſetur: Juſtum legitimum juſſum aut vetitum eſt. 3. *Utile* quatuor ex locis conficitur: nempe, ut quae habemus bona, tueamur: quae non habemus, comparemus: ut mala circunſtantia effugiamus: ut arceamus inlata. 4. *Poſſibile* perſonis, rebuſque iis adjunctis, con-

1 F. πᾶσι. 2 L. δῖ. 3 Superflua. 4 F. προΐσεται. 5 ἴτερον. 6 F. γεωρῖσαι.

ſtat.

τούτων· τῶν [1]ἐλαττομένων πόνων· ἢ δαπάνης· ἢ κινδύνων· ἤ τινων ἄλλων τῶν τοιούτων πρὸς (τὸν) ὁμοῖον δεῖσθαι. 5. Τὸ δὲ ἀναγκαῖον συνίσταται ὅτι τῷ μὴ κατ' ἔμφασιν ἄλλως πρᾶξαί τινα ἃ βούλεται· ἢ ὡς ἂν ἡ ἀνάγκη προσαναγκάζῃ· ἐκ δὲ μὴ [2]προσαναγκάζεσθαι φόβους καὶ ταραχὰς καὶ λύπας· καὶ τὸ ἐν ταῖς ἀνάγκαις βίαιον ἐκφυγεῖν ἄλλως πῶς ἢ ὅπως· ἢ ὡς ἡ ἀνάγκη προσαναγκάζῃ, ὅτι δὲ ἀναγκαῖον αὐτὸ τῇ εἰ) πάν- 300
πως δείξεσθαι· οἷον, τὸ ἀποθανεῖν. 6. Τὸ δὲ ἀκίνδυνον συνίσταται ὅτι τούτων· τῷ μηδὲν δέος εἶ) παθεῖν, μήτε ὑπὸ θεῶν, μήτε ὑπὸ ἐχθρῶν, μήτε ὑπὸ κρειττόνων τινῶν, μήτε ὑπὸ τοῦ νόμου. 7. Τὸ δὲ καλὸν συνίσταται ὡς ὅρῳ περιλαβεῖν, ὅτι τῶν ἐπαίνων τῶν ἀγαθῶν. Ταῦτα δέ ἐστι, τὸ εὐσεβές· αἱ τιμαί· οἱ ἔπαινοι· αἱ μνῆμαι· αἱ φιλίαι· αἱ πίστεις· τὸ πρεσβύτερον αἱ δόξαι· καὶ τὰ ὑπάρχοντα τοῖς ἔργοις· ἃ δεῖ καλαισχύνειν· καὶ τὸ τηρεῖν τὰ πρέποντα ἐν τῷ βίῳ· οἷον, εὐταξίαν· ἁπλότητα· ἀλήθειαν· φιλίαν· ὑπάρχοι δ' ἂν [3]εἰ πρὸς τούτοις συνιστάναι τὸ καλόν, καὶ ὅτι τοῦ τε ἄλλων ἐπαινεῖν καὶ προσβάλλειν. καὶ ὅλως ὅσα ἐστὶν ἀρετῶν, καὶ ἀρετῆς ἔργα· πάντα γὰρ ταῦτα τοῦ καλοῦ. ἀντίκειται δὲ τούτοις τὰ ἐναντία. 8. Τὸ δὲ εὐσεβὲς συνίσταται ὅτι τε φυσικῆς προσηκούσης τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς δικαίων καὶ νομίμων· τό τε ὅσιον συνίσταται ὅτι τῆς τηρήσεως τῶν δικαίων, τῶν πρὸς τὸ πατρίδα, καὶ τὸ ταύτης πρόνοιαν, καὶ τοὺς γονεῖς, καὶ εὐεργέτας, καὶ παιδευτάς, καὶ τοὺς κατὰ γῆς. 9. Τὸ δὲ ἡδὺ συνίσταται ὅτι τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἡδονῶν· τῶν δὲ ἡδο- 302
νῶν αἱ μὲν γίνονται ἀπὸ γεύσεως· αἱ δὲ ἀπὸ ὄψεως, αἱ δὲ ἀπὸ ἀκοῆς· αἱ δὲ καλαὶ διάνοιαι· ἃς μείζονας καὶ κατωτέρας τῇ) συμβέβηκε.

ε'. 1. Τῆς δὲ ἐγκωμιαστικῆς, ἐπειδὴ γε [4]ἔξω ζητημάτων ἐστίν· αἱ ὑποθέσεις εἰσίν· ἢ ἀπὸ προσώπων· ἢ ἀπὸ πραγμάτων· ἀφ' ὧν γε οἱ ἔπαινοι, γε τὰ ἐγκώμια, γε οἱ ὕμνοι· γε τὰ ἀντι-

stat. *Facile*, cum minoribus laboribus, impendiis, periculis, aliisque hujusmodi, adversus hostem opus est. 5. *Necessarium*, si haud verisimile sit, rem alia ratione confici posse; aut si necessitas ipsa huc cogat: illud si fieri nequeat, ut terrores, tumultus, ac aerumnas, durumque necessitatis telum, modo alio, quam isto, evadamus: hoc prout ipsa cogit necessitas: quando prorsus necessarium est, hoc fine rem terminari: verbi caussa, morte. 6. *Tutum* ex his constat; si nulla formido sit nos id perpessuros esse, neque a diis, neque ab hostibus, aut iis qui plus possunt, aut lege aliqua. 7. *Decorum*, ut brevi descriptione rem complectar, bonis pulcrisque laudibus constat: cujusmodi sunt, pietas: honores: elogia: honesta memoria: amicitia: fides: decora tum majorum, tum quae nosmet reapse possidemus: minime illa quidem turpitudine aliqua polluenda. Tum ut, quae in vita humana inprimis decora habentur, tueamur; disciplinam, simplicitatem, veracitatem, amicitiam: praeterea Decorum etiam laudatione ac comparatione aliorum commendari potest: in summa, quidquid consentaneum virtuti est, actioque illius omnis, in censum Decori veniunt: quibus sua sunt opposita contraria. 8. *Pium* constat ex naturali observantia eorum, quae erga Divos justa, legibusque praescripta sunt. *Sanctum* ex observantia eorum, quae erga patriam, erga Numen tutelare patriae, erga parentes, ac bene de nobis meritos, & magistros, & illos denique qui in tumulis suis compositi sunt, justa habentur. 9. *Dulce* ex fructu voluptatum nascitur: quarum aliae gustatu, aliae visu audituque percipiuntur: aliae intellectuales sunt, eaeque omnium maximae profundissimaeque.

VI. 1. Encomiastici Generis, id quod neque suis destituitur quaestionibus, hypotheses, a personis, aut rebus petuntur: unde & laudationes, & elogia, & Hymni: illisque oppo-

1 F. ἐλαττωμάτων aut potius ἐλαττώσεων. 2 Malim ἐνδέχεσθαι. 3 Tollendum. 4 Addo οὐκ.

sitae

κείμενα τούτοις, οἱ ψόγοι. τῶν τοίνυν ἐπαινετικῶν, τὸ μέν τι ἔπαινος καλεῖται· τὸ δὲ ὕμνος· τὸ δὲ ἐγκώμιον· ὕμνος μὲν εἰς θεούς, μηδὲν ἔχων ἀντίπαλον· ἔπαινος δὲ τὸ ὀπὶ μικροῖς γινόμενον, οἷον, τὸ εὖ καὶ καλῶς· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαινετικά ἐστι· καὶ πάλιν· ὁ μὲν ἀγαθός· ὁ δὲ ἀνδρεῖος· ὁ δὲ δίκαιος· τὸ ἐγκώμιον ὀπὶ μεῖζον ἐξαίρει· διόπερ καὶ διέξοδον [1] γίνονται. 2. Λαμβάνονται δὲ οἱ ἔπαινοι, κατὰ τρόπους τέτταρας, αὐξήσει· παραλείψει· παραβολῇ· εὐφημίᾳ. αὐξήσει μὲν οὖν, οἷον, εἴ τις θέλοι τὰ τῆ μύρμηκος ἔργα ἐπαινῶν λέγειν· ὅτι οἰκονομικώτατός ἐστι περὶ τὴν τῶν καρπῶν συγκομιδὴν, καὶ περὶ τὴν τάξιν ἀπόθεσιν· 304 ἃ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸς περιίδεσθαι τὰς ὥρας τῶν θεῶν, καὶ φροντίσαι περὶ τὰς χειμερὰς παρασκευάζεσθαι· καὶ ὅσα ἄν τις εὕροι μύρμηκα αὐξῶν. 3. Παραλείψει δὲ, ὅταν τὰ πρόσοντα δυσχερῆ τοῖς ἐγκωμιαζομένοις· καὶ ἄστε ἄντις εἴποι ψέγων, παραλείποντες· μόνα ἐξαγγέλλομεν τὰ [2] ἐπαινούμενα ἄξια· οἷον, εἰ τὸν Αλέξανδρον ἐπαινοῦντες, τὰς μέν τοι λοιπὰς πράξεις αὐτῷ [3] ἐξηγούμεθα· ὡς διέβη τὸν Γράνικον· ὡς μέχρι Κιλικίας προῆλθεν· ὡς τὰ μέχρι τῆ Ωκεανοῦ πάντα ἔθνη κατεστρέψατο· παραλείπομεν δὲ περὶ τὸν Κλείτου ἀναίρεσιν· καὶ περὶ τὴν περὶ τὰς [4] τόπους αὐτῷ ἀσυνδοσίαν· καὶ ὅτι Μηδικὴν ἐσθῆτα μετημφιέσατο· καὶ προσκυνεῖσθαι ὁμοίως τῷ Περσῶν βασιλεῖ ἠξίου· καὶ ὅσα τοιαῦτα ἦν· αἰσχρά. 4. Τῇ δὲ παραβολῇ· ὅταν μείζω μὲν τὰ τῆ ἐπαινουμένου ἀποφῆναι θέλοντες, ἐκ τῶν πρὸς ἄλλα ἀποδεικνύομεν. ὡς ὁ Δημοσθένης τὰ μὲν Κόνωνος ἔργα, τὰ περὶ τὸν τειχισμὸν, μεγάλα ἐποιήσαι βουλόμενος, τῶν Θεμιστοκλέους αὐτὰ βελτίω φησίν. 305 5. Εὐφημίᾳ δὲ, ὅταν τὰ δυσχερῆ μὴ παραλείποντες, ὀπὶ τὸ εὐφημότερον ταῦτα ἐξηγησόμεθα· οἷον, [5] οἱ τὸν Αλέξανδρον ἐπαινοῦντες, περὶ τῆς Ελένης ἁρπαγὴν λέγομεν, οὐκ ἀδίκημα,

sitae vituperationes. Ex iis autem quae ad laudationes spectant, aliud laus appellatur, aliud hymnus, aliud encomium: Hymnus Diis tribuitur, illique nihil contrarium est. Laus modicis de rebus datur: ut recte, probe: quae laudantium voces sunt: uti rursus: ille bonus, iste fortis, hic justus. Elogium rem altius adtollit: ideoque longiore etiam tela pertexitur. 2. *Laudationes* quatuor potissimum modis fiunt, exaggeratione, omissione, comparatione, euphemia. *Exaggeratione*, ut si quis formicae opera commendans, adfirmet oeconomica prudentia mirifice valere, circa frugum suarum tum comportationem, tum adservationem: optime etiam tempora anniversaria Deorum immortalium nosse: summeque futuri providam, de necessariis sibi opportune prospicere: quaeque alia extollendis formicae rebus idonea inveniri queant. 3. *Omissione*, quum vitiis quibusdam illius quem laudamus, reprehensuro cuipiam dicendis, omissis; ea duntaxat proferimus, quae laudem promerentur. Veluti si Alexandrum laudantes, caetera quidem de illo commemoremus, ut Granicum amnem transmiserit, ut in Ciliciam perrexerit, ut gentes omnes usque ad Oceanum ultimum perdomuerit; praetereamus vero Cliti caedem, nimiamque vinolentiam; atque id etiam, quod habitum Medicum, patrio repudiato, sumserit; quod adorari more regum Persicorum expetierit: quaeque alia id genus vitia hominis fuerunt. 4. *Comparatione*, quum res ejus, quem praedicatione nostra celebramus, ex comparatione eorum, quae aliis praeclare gesta sunt, in majus evehimus. Quomodo Demosthenes [πρὸς Λεπτίνην 551, E] ostensurus Cononis opera, instaurandis Athenarum moenibus, valde magnifica fuisse; ea Themistoclis operibus consimilibus anteponit. 5. *Euphemia*, quando res indecoras odiosasque non prorsus praetervehimur, sed gratiore nomine cohonestamus: ut si Alexandrum Trojanum laudaturi, dicamus; raptum Helenae, nec injuriam,

1 F. γίνεται. 2 F. ἐπαίνου. 3 Ἐξηγούμεθα. 4 L. τόπους. 5 L. ἃ.

οὐδὲ μοιχείαν, οὐδὲ ἁμάρτημά τι περὶ τὸν Μενέλαον, τὸν ξένον, νενόμικεν· ἀλλ' ὡς τῦ Διὸς ἐπεθύμησε κηδεσὴς γενέσθαι· καὶ πάλιν ὅτι τῆς Ἑλένης, ὡς οὐχ ἥμαρτε καταλιποῦσα τὸν ἄνδρα, καὶ τὴν θυγατέρα, καὶ τὸν οἶκον· ἀλλ' ὡς ἔνδοξον γενέσθαι ἐσπούδαζε.

ζ. Τῦ δὲ μὴ φορτικῶς [ἑαυτὸν] ἐπαινεῖν, δυνάσθαι δ' ὁπόσα χῶς ἂν χρεία γένηται, ἐν τοῖς πολιτικοῖς ζητήμασι, τρόποι εἰσὶν οἵδε. πρῶτον μὲν ὅταν τις μὴ ὡς ἐπιβουλεύσας αὐτὸς καὶ παρεσκευασμένος, ἀλλ' ὡς συνδιαγκασθεὶς [1] καὶ ὅτι τῦτο δοκῇ συνενεχθῆναι· δεύτερον δὲ ὅταν τις τὰ μὲν [2] ἀποδιωθῆναι, τὰ δὲ διεξιέναι· τρίτον τρόπον, ὅταν πολὺν εἰπεῖν τι, συγγνώμην ἐφ' οἷς ἂν μέλλοι λέγειν αἰτεῖται πρὸ τῶν δικαστῶν· τέταρτον ὅταν ἐν τοῖς κοινοῖς τὸ ἔπαινον ἔχῃ· πέμπτον, ὅταν καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀκούσι προσήκειν φάσκῃ ἀποδέχεσθαι αὐτά· ἕκτον, ὅταν καὶ τὰς ἀνιδίκους, οἷός τε ᾖ τις [3] ἐπι- 308
δεικνύναι τὸ αὐτὸ ποιοῦντας· καὶ δεινὸν εἶναι φάσκειν, ἐκείνους μὲν ποιεῖν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ὠφελείας· αὐτὸν δὲ μή.

η. Ὁ δὲ ψόγος ἐν τρισὶ τρόποις λαμβάνεται· καὶ γὰρ κατ' [4] αὔξησίν ἐστι φέγειν· καὶ κατ' ἀποδιάλειψιν· καὶ κατ' ἀβολήν· κατ' εὐφημίαν δὲ οὐκέτι· ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐναντίον τῇ εὐφημίᾳ, [5] δυσφημία· κατὰ δυσφημίαν ψόγος γίνεται· ὅταν τὰ καλῶς πεπραγμένα, ὅτι τὸ δυσφημότερον ἐξαγγέλλῃ. οἷον, [6] οἱ λέγοι τις ὡς ὁ Μενέλεως, οὐχ ὑπὲρ μεγάλων πραγμάτων οὐχ ὑπὲρ ὧν ὁ Βάρβαρος ὕβρισεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀγαναικτῶν ἐπὶ τὴν Τροίαν ἐστράτευσε· μιᾶς δὲ γυναικὸς εἵνεκα οὐκ ἀγαθῆς· ὡς καὶ ὁ Τραγικός φησιν· Ω πλὴν γυναικὸς εἵνεκα στρατηλατεῖν· Τὰ ἄλλα οὐδέν.

nec adulterium, nec peccatum aliquod in Menelaum hoſpitem, fuiſſe: ſed Jovis adfinitatem hominem ambiiſſe: rurſus nihil etiam flagitii ab Helena admiſſum eſſe, quod maritum, parvulamque filiolam, lareſque domeſticos reliquerit; gloriam enim ac claritudinem expetiſſe.

VII. Ut vero etiam ſemetipſum quiſpiam citra odium invidiamque laudet, laudare autem poſſit, quot modis e re fuerit; hae rationes civilibus in rebus ineundae tenendaeque erunt. Primum, ut non per inſidias quaſdam, meditataſque artes, illud quaeſiſſe; ſed quaſi praeter ſuam voluntatem eo pertractus, aut ſequutus fuiſſe, videatur. Deinde, ut alia laudum ſuarum argumenta ſummoveat, alia leviter percurrat. Tertia ratio eſt, ut antea quam quidquam hujuſmodi proferat, veniam dicendorum a judicibus impetret. Quarta, quum laus illi cum multis communis fuerit. Quinta, ſi dicat etiam auditoribus convenire, illas approbare laudes. Sexta, ſi oſtendere queat adverſarios ſuos hoc idem facere; graviterque ferat, ſibi negari quod illi magno commodo ſuo factitant.

VIII. *Vituperatio* tribus modis ſumitur: exaggeratione enim, & omiſſione, & comparatione, vituperare poſſumus: at vero euphemia non poſſumus: verum ea ratione potius, quae contraria euphemiae eſt, nempe δυσφημίᾳ ſive probroſa appellatione: per quam tum vituperatio fit, quum res bene ac praeclare geſtae, odioſe narrantur; ut ſi dicas Menelaum, non magnarum rerum cauſſa, non vindicandae injuriae, qua Graeciam Barbarus hoſpes adfecerat, indignatione exſtimulatum, Trojam oppugnatum veniſſe; ſed mulierculae unius, illiuſque minime profecto bonae, cauſſa: quod & Tragicus confirmat [Euripides Oreſte v. 718.] *Ferre arma doctus conjugis cauſſa, ſatis In caeteris nil.* ----

1 F. tollendum. 2 L. ἀποδιωθῆναι. 3 F. ἀποδεικνύναι. 4 F. add. τῦτο. 5 Τὴν δυσφημίαν. 6 L. ἃ.

CAP.

Περὶ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ. ΙΓ'.

Α'. α'. Σύνθεσίς ἐστιν, ἡ μὲν συνεχὴς, ἡ [1] δὲ ἀφὴ πλειόνων ἐξῆς [2] εἰρημένων· ὡς τὸ· νόσημα γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐμπέπτωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα χαλεπόν· ἡ δὲ λελυμένη, τότε μὲν [3] κεχυμένη· ὥσπερ τὸ· ἔστω· γενέσθω ταῦτα· σοὶ δὲν ἀντιλέγω· ἡ δὲ κατὰ διαίρεσιν· ἤ τις ἐστὶν σύνταξις κώλων ἢ κομμάτων εἰς ἀφέσεις ἀπηρτισμένη φράσις, ὥσπερ τό· καὶ ἀνοσιώτατα νομίζων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν βουλεύεσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει· πειράσομαι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν.

Β'. Τὸ δὲ κῶλόν ἐστι σύνθεσις ὀνομάτων δύο καὶ πλειόνων· ὡς τό· ὑπὲρ ἀπορῶ, διὰ τὴν [3] Νικίαν, βοηθῶ. κόμμα δ' ἐστὶ κώλου μέρος καθ' αὑτὸ μὲν τιθέμενον· ὡς τό· γνῶθι σαυτόν· καὶ μηδὲν ἄγαν. μετ' ἑτέρων δέ· ὡς τό· ἀντιβολῶ σοὶ παίδων· πρὸς γυναικῶν· σοὶ τῶν ὄντων ὑμῖν ἀγαθῶν.

Γ'. Περίοδος δὲ ὁτὲ μὲν ἑνὸς κώλου συνίσταται· ὡς τὸ γὰρ εὖ πράττειν καθ' αὑτὸ τιμὴ ἀξίαν, ἀφορμὴ δ' κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. αἱ δὲ ὁτὲ δύο κώλων· ὥσπερ τό· τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς τι μὴ δοῦναι, γνώμῃ χρησαμένων ἐστὶν ἔργον ἀνθρώπων· τὸ δὲ τὰς ἔχοντας ἀφελέσθαι, φθονούντων. ὁτὲ πλειόνων δέ· ἄνδρες δικασταὶ, μάλιστα μὲν ἕνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν λελύσθαι τὸν νόμον· εἶτα καὶ διὰ παιδὸς ἕνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις ὡς ἂν οἷός τε ὦ συνερεῖν. ὁτὲ δὲ πλειόνων· οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι κεχαρισμένον· ἃ μὴν συμφέροντά γε ἐκείνοις, ὃς ἐγκωμιάζουσι, ποιεῖν.

Cap. XIII. De Compositione (& Resolutione.)

A. I. Compoſitio alia continens eſt, quae longiore ſerie producitur: ut [περὶ παραπρεσβείας 334, B] *morbus graviſſimus Graeciam invaſit, Athenienſes.* Alia ſoluta, eaque aliquando diſſecta ac ſejuncta: ut [περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ p. 77, A] *eſto: fiant iſta: haud intercedo:* alia per Periodum: quae eſt conſtructio membrorum & inciſorum in plenam ſententiam conſummata: ut [Philipp. IV. initio] *Quum negotia graviſſima & ad reipublicae ſalutem pertinentia eſſe credam, de quibus hodie deliberatis Athenienſes, dabo operam ut ea, quae cum communi utilitate conjuncta mihi videantur, in medium adferam.*

II. Colon, ſive membrum eſt conjunctio duorum pluriumque vocabulorum: ut [Iſocrates περὶ εὐβούλου initio] *Cauſſa neutiquam deſtituor, quamobrem Niciam adjutem.* Comma coli pars eſt, ſive per ſe ponatur; ut *Noſce teipſum. Ne quid nimis*: ſive cum aliis: ut [Demoſth. in Aphobum B'. ad finem] *per liberos, per conjuges, per quidquid vobis bonorum eſt, vos obteſtor.*

III. Periodus uno nonnunquam membro conſtat: ut [Olynth I. p. 4, D] *Res nimium proſperae immerentibus imprudentibuſque, inconſultae temeritatis occaſionem praebent*: nonnunquam duobus: [ut in Leptinem 549. C] *Quippe mox initio bene meritis nihil dediſſe, prudentium hominum fuerat; at invidentium certe eſt, habentibus ſua ereptum ire*: quandoque tribus: ut [orat. cit. initio] *Ego quidem, Judices, maxime quod perſuaſum haberem e republica eſſe, iſtam abrogari legem; tum & propter Chabriae filium, pollicitus viris hiſce ſum, me pro viribus iis adfuturum.* Etiam pluribus: [περὶ συμμορίων init.] *Qui majores veſtros, Athenienſes, collaudant, jucunda illi mihi uti videntur oratione; nihil tamen agere, quod iis emolumento ſit, quos laudandos ſibi ſumſerunt.*

1 Delendum. 2 F. εἰρομένων. 3 F. κεχυμενομένη. 3 Νικίαν.

δ'. Σύνθεσις δὲ ἡ μὲ συνεχὴς ϗ λελυμϑύη, ἔργοις ϗ πάθεσι πρέποι ἂν· ἡ δὲ κτ̄ περίοδον, 312
τοῖς ὀπιδεικτικοῖς· καὶ προοιμίοις· καὶ Ενθυμήμασι.

ε'. Φράσις δὲ ἀσαφὴς γίνεται, ὅταν λίαν ἀπηρχαιωμϑύη χρῆταί τις ' καὶ ἀμφιβόλῳ. ὥσπερ τό· ὦ Ζεῦ γίνοιο καλαβαλεῖν τ̄ ² σύναιμον. ἢ κτ̄ ἄλλον τρόπον· οἷον χρόνον· ἢ αἰτίαν· ἢ τόπον.

ς'. Πλεονάζῃ δὲ φράσις, ³ εἰ διπλασιάζειαν ὄνομα ἔχουσα χωρὶς χρείας· ὥσπερ ἔλεξα· εἶπον· ἔφησα. καὶ εἰ ὀπὶ τ̄ προειρημϑύων (⁴ εἴπωμεν ταῦτα, εἴπωμεν δὲ μή.)

ζ. Ματαία ἐστὶ φράσις ἡ ἐν βαρβάροις ὀνόμασι· (καὶ) κεκμηκοτομημϑύοις, ϗ παλαι-χαραγμϑύοις· διὸ ϗ ἄχαρις φαίνε), τὰ ἑτέρων ὀνόματα ἄλλοις ἀκύρως προσνέμουσα, ϗ τὰ πράγματα φαύλως φράζουσα. ϗ μὴν εἰ μή τι χάριν ὁ λόγος εὑρέθη, ἢ ϐ πείθειν, ἴσως ἄν τις ἀμφισβήτησις ἦν· ὅτε δ' ὅτι εὔδηλον, ὅτι ἐφ' ἓν τοῦτο πᾶσα ἡ τ̄ λογικῆς δυνάμεως ἕξις ὥρμηκε· δυοῖν ἀνάγκη θάτερον· ἢ μὴ ὀρθῶς ἔχειν, μὴ δ' ἱκανὸν φαίνεσθαι τ̄ λόγον· ἢ ὁμοῦ βέλτιόν τε εἶ) καὶ κρατεῖν τῶν ἀκουόντων. * φιλανθρωπίας δὲ κοινῆς καὶ τ̄ πρὸς ἅπαντας εὐνοίας, σημά ὅτιν ὁ λόγος, ϗ πικρίας, οὐδὲ μισανθρωπίας.

Β'. 1. Οὐχ ἓν τὸ κωλύον ὅτιν ἀναλαβεῖν ἡμᾶς τ̄ πόλιν ἐκ τ̄ Σικελίας· ἀλλὰ πρῶ- 314
τον μὲν τὸ μὴ δ̄εῖν μεταβάλλεσθαι καὶ μεταβουλεύεσθαι ῥᾳδίως· δεινὸν γάρ· αὐξήσεις δὲ τοῦτο ⁵ ἐν τῇ ϐ προσώπῳ ποιότητι· ὑμῶν δέ, ϐ δ' ἐπίσης αἰσχρὸν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασι· διατί; ἐπειδὴ πλέον φρονεῖν τ̄ ἄλλων πιστεύετε· ἑτέρα δὲ πάλιν ἐκ ϐ προσήμαλος αὔξησις· ὅτι μὴ δὲ ἁπλῶς, μὴ δὲ ὀπὶ ὀλίγου χρόνῳ περὶ τ̄ πραγμάτων τούτων ἐβουλεύσασθε·

IV. Porro ſtructura tum continua, tum ſoluta, rebus adfectibuſque gravioribus adcommodata habetur. Periodica vero Demonſtrativo generi, & Prooemiis, & Enthymematis.

V. Dictio obſcurior fit, ſi obſoletam priſcamque nimis antiquitatem redoleat: ſive etiam ambigua ſit: ut *Utinam ferire Juppiter me aprum ſinas*: aut ratione alia: per circumſtantias nempe temporis, cauſſae, loci.

VI. *Supervacanea* efficitur dictio, quae vocabula plura gemini ſignificatus, idque ſine uſu ullo, habet: ut dico: aio: inquam. Et ſi quae ſuperius dicta habemus, ea denuo reponamus.

VII. *Vana* dictio eſt, quae barbaris, aut vitio novatis, malaque nota procuſis nominibus, referta eſt: ideoque moleſta ac importuna jure habetur, quod rerum aliarum vocabula aliis intempeſtive tribuit, iiſque res alias deſcribit: [Ariſtides ipſe κατὰ τ̄ ἐξοχωμϑύων λό'. unde mendoſa reſtituimus] *Quippe ſi ulli negotio alii, quam fidei faciendae, reperta primum fuiſſet oratio, dubitationi locus forſitan eſſet; nunc quum ſatis conſtet, eo omnem artis oratoriae facultatem tendere; neceſſe eſt alterutrum conſequi, nempe ut vel minus probabilis ac idonea oratio ſit, vel ſit ſimul optima, auditoreſque capiat.* *Eſt enim communis humanitatis, benevolique erga omneis adfectus documentum ſermo, non amarulentiae, nec inhumanitatis.

B. 1. *Sequitur exemplum Analyſeos, quo Ariſtides argumentum orationis Siculae ſuae prioris,* [ὡς τὸ πέμπειν βοήθειαν τοῖς ἐν Σικελίᾳ *retexit*] Non una ratio eſt, quae diſſuadeat claſſem noſtram e Sicilia revocari. Sed illa quidem omnium prima: quod minime oporteat nos ipſos mutari, ſententiamque noſtram levi momento variari: eſt enim id grave ac indignum. Illud autem a *qualitate perſonarum* exaggerabis: neque enim aeque turpe id vobis, Athenienſes, caeteriſque mortalibus univerſis fuerit: quamobrem? quia voſmet ipſos plus omnibus ſapere arbitramini: rurſus alia *ex re ipſa* petita exaggeratio: quod non ſemel, nec exiguo tempore, his de rebus concilium publicum habuiſtis:

1 Add. ν̄. 2 L. σῶ ἰμί. 3 L. ἡ διπλάσια τὰ ὀνόματα ἔχουσα. 4 F. l. ἃ εἴπομεν, ταὐτὰ εἴπωμεν καὶ μετὰ ταῦτα. 5 Suſpectum.

ubi

χαὶ ζῶθα ϖϱοδηθήσεις τὰ ὀϰ ἐ ἰσοείας. 2. Πϱὸς ζῶτα ἀντίθεσις ϖοφότη μέν· ἀλλὰ χαλεπὴ λαβεῖν ἡ Σιϰελία· ταῦτα ϰ᾽ ϖοήτεϱον ἴσμεν λεγόμθνα· ϰαὶ ὅσον τὸ μέγεθος ϰαὶ ὅσος αὐτῆς ὁ ϖεϱίπλους· ϰαὶ ὅμως ἐπέμψαμεν. ἀλλὰ μὴ ὁδὲ χαλεπὸν λαβεῖν· ϛασιάζουσι γὰϱ ϰαὶ ϖολεμῶσι ϖϱὸς ἀλλήλους οἱ ϰατοιϰοῦντες αὐτήν· τί οὖν χαλεπὸν ὅϛι λαβεῖν νῆσον διῃϱημένην ϰαὶ ταῖς ϖοδασϰοδαῖς, ϰ᾽ ταῖς γνώμαις; 3. Αλλ᾽ ἐπαίϰαμεν· ἀλλ᾽ οὐ χϱὴ ῥᾳδίως οὕτως [1] ἀφιϰέσθαι τῇ ψυχῇ· Καὶ τοῦτο ἐξ ὁμοίου, ϖοδὶ τοῖς Συϱαϰουσίοις γεγενημένοις ϰαταϛϰευάσεις· ὅτι ϰἀϰεῖνοι ὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ ϖολλάϰις ϖαίσαντες ἀνέλαβον ἑαυτούς· εἰσ᾽ ὀϰεῖνοι, ϰαὶ ὑμεῖς. 4. Τί οὖν ὀϰ τῷ μεταβάλλεσθαι αὐτοὺς ἄτοπον· ϖοῶτον μὲν ἀϱχμὴν· ὐ μόνον τῷ βεβουλεῦσθαι ϰαϰῶς· ἀλλὰ ϰαὶ τῷ ἀνθυϱοτέϱοις δόξαι Συϱαϰουσίοις· εἶτα ϰαταφευγεῖν ὑμᾶς Συϱαϰουσίους ϖοιήσετε. 5. Αλλὰ τὰς ϖαϱαϛάσεις λελύϰασι Λαϰεδαιμόνιοι· ἀλλ᾽ οὐδὲ τότε ταύταις θαῤῥοῦντες ἐφαινόμθα. ἀλλὰ τὸ ἐπιτείχισμα ϰαινότεϱον· τί οὖν ἐλθόντας αὐτοὺς ϰϱατήσειν Λαϰεδαιμονίων οἴεσθε· ϰαὶ μὴν [2] εἰ μένουσιν ἔνδον, τάχ᾽ ἂν ἡμῖν [3] ἦ· ϰαὶ ϖϱὸς ϲϰοπόν· ὐ γὰϱ συμφέϱει τοῖς ϖολιοιϰουμένοις ἐπεισάγειν ϖολὺν ἀνθϱώϖων ὄχλον. 6. Αλλὰ Γύλιππος ϲιϖάγει ϛϱάτευμα, ϰαὶ ϲιϖαθϱοίζει Σιϰελίαν· ὀϰοιῶ τί ϖϱοσῆϰεν ὑμῖν οὐδὲ ἴϲασιν ἀϖοδϱάναι· ἀλλ᾽ ἕτεϱον ὀϖτιτέμϖειν ϛόλον· ὃς [4] οὐϰ ἔϲιον τιμῶ [5] ἐπιθυμίαν τοῖς ἡμετέϱοις ϖολίταις ϖαϱέξει, ἢ Γύλιππος Συϱαϰουσίοις· τοῖς μὲν γὰϱ ἡμετέϱοις οὔτε [6] τῆς δυνάμεως μόνον ϖϱοσέϛαι, 318 ἀλλὰ ϰαὶ τὸ ϲιωειδέναι αὐτοῖς ϖολλάϰις ϰεϰϱατηϰόσιν· οἱ δὲ ἐπανοϱθώσαντες τὸ ϖϱόσθεν ϖϱὸ ϖλήθει νομίζοντες, ἔπειθ᾽ ἥϖτους ταῖς ϖαϱαϛϰευαῖς φθονέντες, εἰϰότως οἴμᾳ ϰαὶ ταῖς

ubi hiſtoria illius temporis ac negotii opportune advocabitur. 2. Verum adverſum iſta reponi poteſt, primo: *Siciliam difficillime poſſe occupari.* At hoc jamdudum fuiſſe objectum omnes meminimus: tum vero etiam adjectum fuiſſe, quam ingens inſula, quam amploque circuitu ſit: neque eo ſecius claſſem miſimus: neque nunc difficilem admodum illius occupationem fore arbitror: quando certum eſt inteſtinis ſeditionibus belliſque illic laborari: quomodo igitur uſque adeo difficile ſit, diſtractam in partes inſulam, tum apparatu inſtructuque bellico, tum ſententiis, occupare? 3. *Verum enimvero magna clade fracti ſumus?* At non illico animum deſpondebimus: idque exemplo Syracuſanorum ipſorum docebis: illi enim quamvis non uno, ſed pluribus adverſis praeliis, vehementer debilitati, animos tamen vireſque reſumſerunt: quod facere illi potuerunt, facite & vos. 4. *Quid autem ex retractatione Sententiae damni faciemus?* Primum ingens dedecus admittetis: quod non modo inconſultis uſi videbimini conſiliis; ſed & Syracuſiis ignaviores; quibus ut deſpicatui ſitis hoc modo efficietis. 5. *Sed foedus jam a Lacedaemoniis manifeſte ruptum eſt?* At cujus fiducia expeditio Sicula minime ſuſcepta erat. *At vero novum poſtea munimentum (ad Deceliam) Lacedaemonii exſtruxerunt?* an igitur noſtros e Sicilia regreſſos, mox illis ſuperiores fore creditis? ego vero ut nobis in hoſtem erupturis, nonnullam virium acceſſionem eos adlaturos arbitror; Sic ex adverſo, neutiquam e re obſeſſorum futurum, ut multam otioſorum hominum turbam in urbem admittamus. 6. *Sed cogit exercitum Gylippus, omnemque Siciliam concitat*: quorſum igitur fugeremus, re nondum liquido comperta? quin claſſem aliam mittimus, quae nihilo minus fiduciae noſtrorum animis additurā ſit, quam Syracuſanis antea viſus Gylippus. Noſtris enim militibus, miſſo ſupplemento, non modo plus virium acceſſurum eſt, ſed in memoriam etiam redibit, ſe antehac ſaepius hoſtem viciſſe: contra hoſtis, paullo antea clades ſe ſuas ſolo numero copiarum emendaviſſe gnarus, ubi apparatu belli ſuperatum ſe viderit, etiam animis,

1 L. ὑφίεσθαι. 2 Οὐ. 3 ἦν π τῦτο Ariſt. T. II. p. 13. 4 L. ὐχ ἥσσω. 5 L. τὴν θυμίαν. 6 Adde τὸ.

ut

γνώμης ἐπιδεέστεροι γενήσονται. 7. Λοιπὴ ζήτησις ἐκ τοῦ ἀποβησομένου· τί πλέον ἔσαν κἂν κρατήσωμεν· οὐ γὰρ κατασχεῖν αὐτὴν πόρρωθεν οὖσαν δυνησόμεθα· βουλοίμεν δ' ἂν ἡμῖν οἱ τούτῳ τὰ πράγματα εἶναι· ὡς τόγε κατασχεῖν αὐτὴν καὶ φυλάξαι, βέβαιόν ἐστι· βιάσῃ δ' ἂν εἴποις καὶ Δημοσθενικῶς· ὅπι μὴ δ' ἕτερόν τι πρᾶξαι δυνατόν ἐστιν· οὐ γὰρ ἀπανίστασθαι, ἀλλὰ φεύγειν δόξομεν· οὐδὲ μὴ δυνηθέντες ἑλεῖν, ἀλλὰ παθεῖν φοβηθέντες· εἶτ' οὐ [1] καθέξοντες τοῦ διώκειν ἡμᾶς Συρακούσιοι· εἰ δὲ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα μὴ, περὶ τῷ Πειραιῶς ὁ κίνδυνος ἡμῖν γένηται· καὶ ναῦς πολεμίας εἰς τὰς ἡμετέρας λιμένας εἰσδεξώμεθα. δέον αὐτὰς ἑτέρωσις ἐφορμεῖν. ταῦτ' ἐστὶ καὶ τὰ τούτοις.

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ. ΙΔ'.

Α'. Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος. Τὸ μὲν γὰρ ἔργον μουσῶν δι' ἀκριβείας διελθεῖν τὴν μῆνιν, [2] ἣ ἐμήνισεν Ἀχιλλεὺς ἐν Τροίᾳ· καὶ τὰ συμβάντα ἀπ' αὐτῆς· ὅτε οὐχὶ φαύλα, οὐδὲ ὀλίγα· ἀλλὰ τοῦτο δὴ τὸ βαρύτατον τῶν τοῦ πολέμου συνέβη τοῖς Ἀχαιοῖς· πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῶν καὶ ἀγαθοὶ, πρὸ ὥρας διεφθάρησαν· πολλοῖς δὲ οὐδὲ ταφῆς ἐπῆρξε τυχεῖν· ἀλλ' οἱ μὲν κύνες διεχρήσαντο αὐδοὺς χειμῶνες. Διὸς δὲ ἦν ἄρα τὸ βούλευμα· καὶ (οὐχ) ὑπὸ ταὐτομάτου συνέπεσε τοσαῦτα πράγματα· ἀρξάμενα ἀφ' οὗπερ διέστησαν Ἀχιλλεὺς ὁ Πηλέως, καὶ Ἀγαμέμνων ὁ Ἀτρέως, βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων· τίς δῆτα θεῶν αὐτοὺς συνέβαλε, καὶ πόθεν ἄρξασθαι φῶμεν τοῦ ἔργου· ἀπὸ Ἀπόλλωνος, ὃν ἐμβαλεῖν [3] τοῖς Ἀχαιοῖς νόσον πρὸς ὀργὴν τοῦ βασιλέως αὐτῶν· αἰτίαν δὲ αὖθις γενέσθαι τήνδε· ἄνδρα διελθεῖν

ut arbitror, inferior erit. 7. Supereſt quaeſtio ab eventu futuro. *Quod eo tandem lucrabimur, ſi vicerimus, quando remotam adeo inſulam retinere nequeamus?* utinam ſane ita comparatae res noſtrae eſſent, ut ſatis hoc certum eſt, retineri illam ſervarique poſſe: qua in re, more Demoſthenico, vehementiori paullo vento vela orationis pandas licet, nimirum nec aliud quidquam tuto ſatis a noſtris geri poſſe: non enim domumitionem e Sicilia moliri, ſed apertam nos fugam capeſſere, viſum iri: nec ſic redire, quaſi Siciliam capere nunc nequeamus; ſed revera ne ultima quaeque patiamur, reformidantes. Immo nec abſtenturos ſeſe Syracuſanos, quominus noſtris nos veſtigiis perſequantur: quod ſi fiet male profecto metuo, ne de Piraeeo periclitandum nobis ſit; claſſemque hoſtium in portus noſtros accipiamus: quum rectius tutiuſque nos alienos occuparemus. Atque haec quidem eo loco.

Cap. XIV. Paraphrasis.

I. [Homer. Iliad. A. verſu 1.] *Peleidae miki Muſa iram memorabis Achillis.* Quippe Muſarum id opus, iracundiam, qua ad Trojam Achilles exardeſcebat, illiuſque eventa, neque levia, neque pauca, accurate commemorare: ea enim res una graviſſime res Achivorum adflixit; quippe plurimi, iique haud inſtrenui, ante ſuum diem mortem oppetierint: multi etiam ſupremis ſepulturae honoribus caruere: nam cadavera totis jacentia campis, paſſim a canibus dilaniata ſunt. Quae omnia ſummi Jovis ex ſententia, non caſu quopiam, eveniſſe, certum: facto rerum harum initio, ex diſſenſione Achillis Pelei filii, & Agamemnonis Atrei filii, regis Graecorum. Quemnam vero illos Deorum commiſiſſe, atque unde ortam dicemus contentionem? ab Apolline haud dubie: qui Achivis, odio regis, peſtilentem immiſit luem: cauſſa ut perhibent, hujuſmodi. Venerat in caſtra

1 F. σὺν ἀφίξονται. 2 ἣν. 3 Addo φασι.

θρεσβύτην Χρύσην ὀνόμαπι, εἰς τὸ γρατόπεδον τῶν Αχαιῶν, Απόλλωνος ἱερέα· θυγατέρα αἰχμάλωτον λυσόμενον, ἔσαν ὧδε τῷ Αγαμέμνονι· σκῆπτρον δὲ δὴ χρυσῆν ἔχοντα, ἐν περὶ τῷ σκήπτρῳ γέμματα τῦ θεοῦ, κομίζειν δὲ καὶ ἄποινα οὐκ ὀλίγα· ἱ τὰ δὲ εἰς τοὺς Αχαιοὺς ἱκετεύειν, πάντας μὲ, μάλιστα δὲ τὼ Ατρείδαε· συνευχόμενον ἐκείνοις μὲν
322 ἑλεῖν τὴν Τροίαν, καὶ σωθῆναι οἴκαδε· αὐτῷ δὲ ἐπάρξαι λύσασθαι τὴν κόρην· πάντας δὲ αἰδεσθῆναι τὸν θεόν. ἐνθῦτα οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐδέξαντό τε τὼ λόγε, καὶ ἀνεθορύβησαν ἀφιέναι τὴν παῖδα τῷ ἱερεῖ· Αγαμέμνων δὲ, ὅτ' ἠφίει, καὶ προσπείλησ εἰ λήψοιτο αὐτὸν, ἢ νεῶ ἐνδιατρίβοντα ἢ αἶψις τῶν αὐτῶν ἕνεκα ἥκοντα· ὡς οὐκ ἐπαρκέσουσαν τὴν ἱκετηρίαν αὐτῷ· οὐδὲ ἐπὼν τῆς παιδὸς γεννησομένους ἐπὶ τοὺς λόγους· ἀλλ' ἐπὼν τῆς αὐτοῦ σωτηρίας· τὴν δὲ οὐκ ἀπολύσειν, ἔξειν τε ἐν Αργὶ γυναῖκα, τὰ αὐτῷ προφέρουσαν ἔργα βίου· ἀλλ' εἴτοι δεῖται σωτηρίας, ἀπέναι ἤδη. ταῦτα ἀκούσας ὁ ἱερεύς, ἔδεισέ τε, καὶ ὧδε χρῆμα ἀπῆλθε σιωπῇ· ὡς δὲ ἀπέσχε τῦ στρατοπέδου· πάσας ἤδη φωνὰς ἠφίει, τὸν Απόλλωνα καλῶν Σμίνθιον, Τενέδιον, Χρύσιον, Καλλίτοξον, πάντα ὀνομάζων· εἴ ποτέ σοι δέαστα, ἢ θυσίαν ἔθυσα, ἢ νεὼν ἤρεψα εἰς χάριν, τοῦτό μοι νῦν ἀντ' ἐκείνων γένοιτο· ἐξομόρξασθαι τὼς Αχαιοὺς τὰ δάκρυα ταῦτα τοῖς ἑαυτῶν σώμασι· σὺ δὲ αὐτοῖς ἔλθοις τοξότης. δέχε τὰς εὐχὰς ὁ θεός· καὶ αὐτίκα ποδὸς τὴν τιμωρίαν ἐτέλλετο.

324 β'. [2]Αρνες οἱ ἦσαν εὐτραφεῖς καὶ δασεῖς μαλλοῖς, [3]θαυμαστοῖς τὸ κάλλος, καὶ τὸ μέγεθος· τούτους ἐγὼ λαμβάνων συνέδουν αὐτὼς ἡσυχῇ κτ[1] τρεῖς, ἧς δὲ [4]ἐφ' ὧν ὁ Κύκλωψ ἐκάθευδεν·

ſtra Graecorum Chryſes quiſpiam, flamen Apollinis, homo magno jam natu; filiam captivam, quae cum Agamemnone erat, redemturus: manu ille ſceptrum aureum, ſertis Deo ſacris redimitum, praeferebat; nec parvum auri pondus adferebat, redemtionis precium: tum ſupplex fidem miſericordiamque Graecorum omnium, maxime autem Atridarum implorat. Deos immortaleis rite comprecatus, ut Troja everſa, ſalvos incolumeſque Achivos patrias reviſere terras ſinerent. Graecos, ut puellam ab ſe redimi permittant, unice rogat. Tum ut Apollinem revereantur, etiam atque etiam admonet. Excepta pronis caeterorum auribus ſenis eſt oratio: qui magno fremitu acclamabant, reddendam flamini filiam· minime vero dimittere illam Agamemnon; patri etiam acerbe minitari; ſi vel nunc diutius paullo in caſtris haerentem, vel alias iiſdem de rebus redeuntem, offenderet; neutiquam illi praeſidio fore ſacras ſupplicum infulas ac velamenta: neque tum de puella reddenda, ſed ſenis ipſius capite ac ſalute actum iri: certum enim ſibi eſſe, mulierculam non reddere; immo pellicem Argis habere, addictamque dum vixerit famulam: faceſſet itaque e veſtigio, ſi ſalutem ipſe ſuam ſatis amaret. Senex triſtiſſimo hoc reſponſo perculſus, nec quidquam mutire auſus, propere in pedes ſe conjicit: caſtris egreſſus, liberrimis vocibus planctibuſque loca ſola complet; ſuumque Apollinem invocat Sminthium, Tenedium, Chryſium, Arcitenentem, & quidquid uſpiam indigitamentorum eſt: ſi quando inquit, tibi domine, aut gratam hoſtiam immolavi, aut delubrum tuum rite contexi; nunc mihi hanc invicem gratiam repende, ut has lacrimas ſuis corporibus Danai abſtergant; tuque illos infeſtis ſagittis teliſque configas. Audiit preces Deus, & mox ad ſumendam de Achivis vindictam promtus advolat.

II. Aliud exemplum [ὀδυσ. I. v. 425 ad 436] Erant Cyclopi arietes praepingues, denſo vellere, atque ſingulari cum magnitudine, tum ſpecie, viſendi: horum ego ternos ſummo ſilentio inter ſe colligabam: aderat enim bona viticum copia, queis incubans Cyclops ſtertebat: arie-

1 L. εἷπε δὲ τὼς. 2 F. Αρνες ἦσαν Poeta. 3 L. θαυμαστοὶ. 4 Adde λύχνα.

tum

ἔμελλε δὲ ὁ μάσος ἀεὶ ἄνδρα οἴσειν τῶν ἑταίρων· εἰς δὲ ἑκατέρωθε αὐτῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀσφαλείας ἕνεκα· εἰς μὲ οὖν τὰς ἄλλας ὑπῆρχον ὅτοί μοι· αὐτὸς δὲ ἐπεχείρουν τρόπῳ τοιούτῳ· ἦν κριὸς τά τε ἄλλα ὑπερμεγέθης, καὶ ὑπέρδασυς· τούτῳ περιβαλὼν τὼ χεῖρε κατὰ νῶτον, [1] ὑπελεπόμην ἕως ὑπὸ τὴν γαστρὶ κἀγὼ γίγνωμαι· ἔπειτα μεταστραφεὶς εἰχόμην· ἐκείνῳ οὖν τὴν νύκτα ὅπως ταλαιπωρούντες ἠνεχόμεθα.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

330

ΤΕΧΝΩΝ ΡΗΤΟΡΙΚΩΝ Β΄.

Περὶ ΑΦΕΛΟΥΣ ΛΟΓΟΥ. Α΄.

α΄. ΕΠΕΙΔΗ΄ σοι ἰδέας ὑπεδείξαμεν τοῦ πολιτικοῦ λόγου, καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ· δεῖ σε ἀκοῦσαι καὶ περὶ τῶν ἰδέας τοῦ ἀφελοῦς λόγου· οὐδὲν γὰρ ὅπως ἐπεσκέφθαι χρὴ, ὡς τὰς ποιότητας τοῦ ἀφελοῦς λόγου, καὶ τοῦ ἁπλοῦ· καὶ τὰς διαφορὰς αὐτοῦ, πρός τε τὸν πολιτικὸν λόγον καὶ ἀγωνιστικόν· ὅσῳ γὰρ ῥᾴδιον μέν ἐστιν, διὰ τὸ εἶναι ἓν γένος παντὸς λόγου καὶ μίαν φύσιν· ὅμως γε μὴν εἰσί τινες παραλλαγαὶ καὶ ἰδέαι· αἱ διαφέρουσιν ἀλλήλων.

β΄. Πᾶς δὲ λόγος ἐστὶ δῆλον· ὅτι ἐν ἐπινοήμασι· καὶ ἐν ἀπαγγελίᾳ, ἥτις ἐστὶν ἐν λέξει· ἐν σχήματι· ἐν ῥυθμῷ. [2] εἰ οὖν ῥητέον τίνα ἐστὶ τὰ διακρίσεις ποιοῦντα ἀπὸ τοῦ πολιτικῶν τοῖς ἀφελέσι λόγοις. ὁ γὰρ τὰ αὐτά ἐστιν ἐννοήματα, τοῦ τε ἀφελῶν καὶ τοῦ πολιτικῶν· εἰ [3] γὰρ ἓν [4] νόημα

tum medius ſingulis ſodalium ferundis deſtinabatur: reliqui duo latus utrunque, ſecuritatis cauſſa, claudebant: atque hi quidem caeteris ſerviebant: at ipſe hoc modo rem aggreſſus ſum: Aries erat unus omnium maximus atque villoſiſſimus: hujus ego dorſum junctis manibus complexus, demittebam memetipſum; donec ſub ventrem illius delapſus, converſo mox corpore arctiſſime adhaereſcerem: hujuſmodi in aerumnis illa nobis exacta nox eſt.

AELII ARISTIDIS

ARTIUM RHETORICARUM Lib. II.

De Dictione Simplici.

Cap. I. *De differentia Dictionis Simplicis ac Civilis: univerſe.*

I. EXPOSITIS ſuperiore volumine iis, quae ad formas virtuteſque *Orationis Civilis* pertinent: Conſentaneum eſt, ut hoc libro de forma *Dictionis Simplicis* differentes nos audias: quippe nihil perinde accurata conſideratione dignum nobis videtur, atque tenuis ſimpliciſque Dictionis propria ac germana ratio: & a Civili ac forenſi diverſitas. Id quod haud ita proclive factu. Eo quod unum omnis orationis genus, una indoles ac natura eſt. Sed diſtinctae tamen quaedam cuique differentiae ac figurae ſunt.

II. Jam illud quidem minime controverſum eſt, orationem omnem in *Sententiis*; in *Elocutione*, quae in dictione ipſa ſpectatur; in *Figuris*; denique etiam in *Rythmo*, conſiſtere. Manet igitur illud explicandum: quidnam id ipſum ſit, quod Civilis Simpliciſque Dictionis diſcrimina potiſſimum efficiat: non enim iidem utrobique conceptus ſenſuſque ſunt: atque ut iidem aliquando fortaſſe ſint; non idem tamen

1 F. ὑπειλούμην. 2 Edd. 3 F. δὲ γὰρ. 4 Scr. σύνημα.

ſtylus

331 τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ λέξις ὐχ ἡ αὐτή· ἢ εἰ χ̀ λέξις ἡ αὐτὴ, ἀλλ' ὐχ ὁ ῥυθμὸς ὁ αὐτός· ἢ εἰ χ̀ ῥυθμὸς ὁ αὐτός· ἀλλ' ὐ τὸ σχῆμα τὸ αὐτό.

γ'. Εἰδέναι ὧν δεῖ πρῶτον, ὡς ἐν κεφαλαίῳ μάλιστα προθησόμεθα, ὅτι αἱ διαφοραὶ τῶν πολιτικῶν λόγων πρὸς τ̀ ἀφελῆ, εἰσὶν ἀπὸ τ̀ ἐννοημάτων πρῶτον λαμβανόμεναι. ἔστι χ̀ τὰ μὲ πολιτικὰ νοήματα τραχύτερα· ἐνδοξότερα· χ̀ ἀπὸ ἐνδοξοτέρων λαμβανόμενα· καὶ ἀριμύτερα· τήντε ἀριμύτητα ἐργαζόμενα, ὐκ ὢ ἀσημοτέρά τε [1] καὶ ἔνδοξα. τὰ δὲ ἀφελῆ νοήματα ἁπλᾶ· ἐπίκοινα· ἄδοξα· χ̀ ταῦτα ἀπὸ ἀδόξων τ̀ ἐπιχειρημάτων λαμβανόμενα· περὶ μὲ οὖν τ̀ νοημάτων, ὡς ἂν ἀπὸ πολλῶν ὀλίγα εἴποι τις, ταῦτά ἐστιν.

δ'. Ἡ δὲ ἑξῆς διαφορὰ περὶ τ̀ μεταχείρισίν ὅστιν· ὥσπερ χ̀ ὀ τῷ πολιτικῷ λόγῳ, ἔστι τις μεταχείρισις· ὅπω καὶ ἐν τῷ ἀφελεῖ λόγῳ· ἡ δὲ διαφορὰ τ̀ μεταχειρίσεων αὕτη ὅστί· ὀ μὲ τῷ πολιτικῷ λόγῳ διαφορὰ ἔσ̀ι· ὅπω χ̀ πολιτικῶς προάγοιτο ὁ λόγος, εἰ παρακολουθοῖεν οἱ ἀκούοντες τοῖς ζητήμασιν· ὀ δὲ τῷ ἀφελεῖ ὐ τοῦτό ὅστιν· ἀλλὰ κε-
334 χρυμμέναι ὀλίοτε εἰσὶν αἱ ζητήσεις· καὶ ὐδὲ οἶδέ τις τί βούλεται λέγειν ὁ λέγων, διὰ τὸ μισθαρνικῆς ἐπιβολῆς ἐοικέναι τὸν λόγον.

ε'. Τὰ δὲ σχήματα, ὀ μὲν τῷ πολιτικῷ λόγῳ τραχέα ὅστι [2] σφόδρα· ἐλεγκτικά· βίαια· ὀ δὲ τῷ ἀφελεῖ, ἀνειμένα· ἁπλᾶ· μηδένα ἔλεγχον, μηδὲ ἐξέτασίν τινα ἐμφαίνοντα· ἀλλὰ κοινότερα χ̀ ἀναπεπλασμένα· ὅπω χ̀ ἐκεῖνα ποιεῖ σπούδονον τ̀ λόγον χ̀ πολιτικόν· ταῦτα δὲ ἀφελῆ· ὡς ἂν ἰδιωτικὰ χ̀ ὁμιλητικὰ ὄντα.

ς'. 1. Οὐ μὴν ὐδὲ ἡ λέξις ἡ αὐτὴ αὐτοῖς· ἀλλ' ἔνι τις καὶ ὀ τῇ λέξει διαφορά. ὀ μὲν χ̀ τῷ πολιτικῷ λόγῳ, ποτὲ μὲν ἀπίρτισαι τὸ νόημα· ποτὲ δὲ δεῖ ἄλλῳ νοήματι

stylus erit: rursus quanquam & stylus idem fuerit, at non idem rhythmus erit: denique etiamsi rhythmus idem sit; at non eadem certe figura erit.

III. Itaque ut rem summatim complectamur, ante omnia tenendum est, civilis simpliciſque Orationis discrimina, ipsis ex *Sententiis* primo loco sumenda esse. Quae in civili asperiores, illustriores, illustrioribusque ab rebus petitae, atque acriores etiam sunt. Acrimoniam vero inde accipiunt, quod & rariores, & illustriores sunt. Contra summissae dictionis sententiae simplices sunt, communes, ignobiles sunt; atque ab ignobilioribus argumentis desumtae. Hunc itaque in modum comparatae sunt styli utriusque sententiae; ut de multis pauca adferamus.

IV. Proxima in *Tractatione* sita est differentia. Etenim ut sua quaedam civili Dictioni propria tractatio est; sic & sua simplici. Sed hoc inter utramque discrimen est; quod in civili dicenda facile percipiuntur: quomodo tum dictio profertur, quum controversiae scopum ipsi per se adsequuntur auditores: atqui aliter multo in Simplici fit: ubi ita tecte nonnunquam occulteque inducitur; ut nemo fere conjicere queat, quid sibi dicendum proposuerit auctor: quoniam non certo cuidam proposito adfinis oratio ipsa videtur.

V. Porro Figurae civiles, toto sane genere asperiores, atque ad redarguendum accommodatiores, magisque violentae sunt: Simplices contra, lenes ac remissae: nihil neque confutationis, neque examinis, prae se ferentes: sed communes ac supinae. Ideoque istae orationem contentam ac civilem efficiunt; uti hae rursus simplicem. Sunt enim vulgares, colloquiisque quotidianis haud absimiles.

VI. 1. Nec *Dictio* stylo utrique eadem: sed & illa sua habet discrimina. In civili nonnunquam pleno suoque ambitu sententia absolvitur: nonnunquam alii illam sententiae insertare

1 Addo τίνας. 2 F. σφοδρὰ.

ἐπιβάλλειν· δεῖ γὰρ μετὰ πάσης ἀσφαλείας καὶ τόνου περάγεσθαι τὸν λόγον. ἐν δὲ τῷ ἀφελεῖ οὐκέτι· ἀλλὰ δοκεῖ ἡ λέξις ὡς ἂν τύχῃ περάγεσθαι· ἀλλ' εὐτολίαν ἐμφαίνουσα καὶ μηδεμίαν ἀντιτίθοῦσιν τῆς λέξεως. 2. Ἐπὶ δὲ μὲν τοῦ πολιτικοῦ λόγου, ὅ, τι ἂν βούληταί τις σημαίνειν ὑπὸ τὴν λέξεως, τοῦτο αὐτὸ καὶ ἐμφαίνεσθαι μόνον δεῖ· ἐν δὲ τῷ ἀφελεῖ, ἡ μία λέξις καὶ ἓν καὶ δύο καὶ τρία σημαίνει ἐνίοτε· κάλλη δὲ ἐν λέξει, ἡ περίθεσις τῶν λέξεων ποιεῖ· οἷον ὁ ἱπποφορβὸς ἵππων· συοφορβὸς συῶν.

ζ'. Καὶ περὶ τοὺς ῥυθμοὺς ὁμοίως λέγομεν διαφοράν τινα εἶναι τοῦ πολιτικοῦ λόγου πρὸς τὸν ἀφελῆ· καὶ ὅλως δὲ ἡ διαφορὰ τοῦ ἀφελείας πρὸς τὸν πολιτικὸν λόγον· ὅτι τὸ μὲν ἀφελείας θέλει τὸ ἁπλῶς περιχωρεῖν τὸν λόγον· καὶ ἕλκεσθαι ἀεὶ τῇ ἀκοῇ κατὰ τὸ ὅμοιον, καὶ 336
μηδαμοῦ [1] ὀκνοπατεῖν τοῦ λόγου· μηδὲ ἐνίστασθαί που πρὸς τὴν ἀκοήν· ὅπου δὲ περίεστι τῷ λόγου ἐπιστροφὴ γίγνεται, καὶ ὥσπερ τι πρὸς τὴν ἀκοὴν ἀντέστη, ὀκνοῦντος τοῦ λόγου καὶ τῇ ἀκοῇ ἐπιστροφὴν γίγνεται· ἐνταῦθα ἀγωνιστικὸν τὸ σχῆμα, καὶ λόγου ἤδη τῷ ῥυθμῷ πολιτικώτερου γίγνεται· ἐπιτρέφει γὰρ ἀεὶ τὸν ἀκροατὴν τοιαῦτα, καὶ οὐκ ἐᾷ ἁπλῶς ἐπακολουθεῖν· ὅπερ ἐργάζεται ἡ [2] ἀσφάλεια.

η'. Ὡς ἐν τῷ Συμποσίῳ Ξενοφῶν· ἤδη γάρ σοι καὶ τὰ παραδείγματα αὐτῶν ἐκθήσομαι, ἵνα σαφέστερά σοι καὶ τὰ τῆς ἀφελείας θεωρήματα γένηται. αἱ γε μὴν γυναῖκες, ἄλλως τε ἢν καὶ νύμφαι τύχωσιν οὖσαι, ὥσπερ ἡ Νικηράτου τοῦδε καὶ Κριτοβούλου, μύρου μὲν οὐ προσδέονται· καὶ ἡ ὑποστροφή· αὗται γὰρ τούτου ὄζουσι· τοῦτο μὲν οὖν ὅπερ δεῖ περισσεύεται· οἷον, αὗται παρὰ ἀνδρὸς μύρου οὐ προσδέονται· παρ' ἑαυτῶν γὰρ ἔχουσι, νύμφαι γε οὖσαι· τηρῆσαί γε ἄξιόν ἐστι τὸ τῆς ὑποστροφῆς· τῆς μὲν γὰρ ἀφελείας ἦν προελθεῖν μέχρι τοῦ· μύρου μὲν οὐ προσδέον· τὸ δὲ τῆς ἀπολογίας 338

ac adjungere oportet: quippe ſolida vi, firmoque ac contento robore, illic agendum. Quod in ſimplici aliter eſt: ubi quemadmodum ſub manum ſeſe dederit, ita proferri videtur oratio: ſupinamque quandam, ſive potius nullam, elaborationem praefert. 2. Rurſus in civili, quod aliquo vocabulo quiſpiam deſignare vult, id unum etiam porro conſtanter ſignificandum eſt: quum in Simplici, vocula eadem, nunc unum, nunc duo aut tria nonnunquam ſignificata admittat. Habet illic & conjugatarum vocum appoſitio ſuam quandam venuſtatem: [initio παιδείας] *Equiſones equorum: ſubulci ſuum.*

VII. Denique & *Rhythmi* ſimilem utrobique differentiam ſtatuimus. Unde ſatis apparet permultum utramque inter Dictionem intereſſe: namque gracilis haecce ſimpliciter procedit, aequabilique auditorem tenore ducit: in quo nullae uſquam interciſiones, nullae lacunae, aureis offendunt: rurſus ſiquando in longiore verborum anfractu aliqua incidit ὑποστροφὴ (per quam ad interruptum ſermonem reditur) ſi quoddam veluti ſufflamen auribus, ex iſta, quae per Hypoſtrophen fit, interſectione, objectum eſt; tum certe forenſe quiddam apparet, civilique Dictio rhythmo fertur. Quae res auditorem pedem referre cogit, nec inoffenſo curſu ſequi ſinit: ut alioqui in ſimplici ſtylo fieri amat.

VIII. Cujus ſtyli luculentum admodum exemplum in Convivio Xenophontis habetur. Jam enim ut planiora Dictionis Simplicis praecepta fiant, exemplis rem agemus. [p. 875, B] *Mulieres praeſertim ſponſae, uti jam hae Nicorati & Critobuli, unguentis haud indigent.* Tum Hypoſtrophe. *Ipſae enim unguenta redolent:* quod hunc in modum exaudiendum eſt: Ipſis haud opus eſſe unguenta a viris accipere, quae a ſemetipſis habent: utique tantiſper dum ſponſae ſunt: quo loco iſtam Regreſſionis figuram operae precium eſt obſervare: nam mere ſimplicis orationis fuerat hucuſque progredi: *unguento non indigent*: cauſſae vero expoſitio per

1 F. ἀγωγοῦς & mox ἀγωγῆς· conf. Hermog. Id. I. VI. 288. 2 Ἀφίλεια.

figu-

παρατεθὲν τῇ τῶν ὑποστροφῶν· τοῦτο γὰρ τὸν λόγον σφόδρα ἐποίησε τὸν λόγον· αὗται γὰρ τούτου ὄζουσι· καὶ κινδυνεύει ἡ πολιτικὸς γεγονέναι τῷ ῥυθμῷ ὁ λόγος.

Περὶ ΕΝΝΟΗΜΑΤΩΝ. Β'.

α'. Τὰ δὲ περὶ τὴν ἑρμηνείαν πάλιν αὖ ἐννοήματα τῶν ἀφελῶν ἐστιν· οἷον χρήσασθαι ἂν ἴσως τύχῃ, καὶ ἀδοξοτέροις ἐννοήμασι· βουληθεὶς γοῦν καταστῆσαι ὁ Ξενοφῶν, ὅτι πολλοῦ ἄξιός ἐστιν ὁ Κῦρος· σκέψαι πῶς διώκησεν τοῦτο. ἡ γὰρ πρόθεσις πολιτική, καὶ αἱ ἀποδείξεις πολιτικώταται, ὅτι Κῦρος πολλοῦ ἄξιος ἐγένετο. τῶν δὲ ἐννοημάτων, τὰ μὲν ἦν πολιτικά· τὰ δὲ ἀφελῆ· πολιτικὰ μὲν τὰ τοιαῦτα· Κῦρος πολλοῦ ἄξιος ἐγένετο· τὸ γὰρ χαλεπώτατον, ῥᾷστα κατειργάσατο· τί δέ ἐστι χαλεπώτατον; ἀνθρώπων ἄρξαι· ἄχρι τούτου ἡ κατασκευὴ πολιτική· [1] ἦμος· μεταχειρίζου πολιτικῶς· ἴσως ἂν εἴπες· Κῦρος πολλῷ ἄξιος ἐγένετο· ὃ γὰρ χαλεπώτατον ἦν, τοῦτο κατειργάσατο, ἀνθρώπων ἄρξαι. Διατί; ὅτι οὐ ῥᾳδίως ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι ἄρχεσθαι· ἀλλὰ πολλαὶ μὲν δυναστεῖαι· πολλαὶ δὲ τυραννίδες κατελύθησαν ὑπὸ τῶν μὴ βουλομένων ἄρχεσθαι· ἄχρις οὗπερ τὰ ἐννοήματα πολιτικά.

β'. Ὅταν δὲ ἔλθῃς εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς [2] διαφορᾶς καὶ εἴπῃς· ῥᾴδιον γάρ ἐστι βοῶν, καὶ οἰῶν, καὶ πάσης ἀγέλης ἄρξαι μᾶλλον ἢ ἀνθρώπου· τότε λέγω, ὅτι εἰς ἐννοήματα ἀφελέστερα ἀπάγεις τὸν λόγον· ἧττον γὰρ καὶ τέρπου εἰσίν· ἃ τῷ λόγῳ τὸ ἀφελὲς ἐτήρησεν. Ὁ μὲν οὖν πολιτικὸς θεάτοσιν τεθεὶς, τὰ κατασκευαστικὰ παρατίθησιν, ἐπιλεγόμενος ἀεὶ τῶν ἐννοημάτων τὰ πολιτικώτερα· οἷον, τὸ κατὰ τὰς ὑπο-

figuram hancce adjecta, dictioni vim & acumen addidit: *ipsae enim unguentum olent*: id quod & rhythmo ad civilem orationem propemodum accedit.

Cap. II. *Singillatim de differentia τῶν ἐννοημάτων.*

I. Denuo itaque observandum est Sententias, ad elocutionem pertinentes, simplicis styli scriptoribus, peculiares quasdam esse: veluti quod non refugiant pro re nata, quosdam haud magnopere decoros sensus. Quemadmodum Xenophon, [initio παιδείας] demonstraturus Cyrum precii quantivis hominem fuisse; quanam illud ratione agat, animadvertas volo. Propositio civilis sane est; sed inprimis rationes illius, queis demonstrandum est, admirabilem virum fuisse Cyrum: rursus sententiae, partim civiles, partim simplices adhibitae sunt: Civiles, Cyrus vir admiratione dignissimus fuit; quippe qui, quod per se longe difficillimum est, facillime effecerit: quidnam vero difficillimum? imperium in homines exercere: hactenus utique argumentatio ipsa civilis est: at civili eadem modo etiam tractata, sic fere efferenda erat. Admirabilis profecto vir Cyrus erat; quippe quod factu multo difficillimum est, recte hominibus imperitare, id ipse facile adsecutus est: quamobrem istuc? nimirum quia haud libenter homo homini paret: ideoque multae dominationes ac tyrannides ab iis eversae sunt qui regnari noluerunt: hucusque civiles usurpatae sunt sententiae.

II. Caeterum quando ad argumenti hujus adsertionem progressus, dixeris: est enim haud paullo facillius boves, oves, gregesque alios regere, quam homines: tum sane ad simpliciores sententias rem deducis: nam ista ad mores suaviores pertinent: unde dictionis urbana simplicitas profluxit. At civilis orator propositione exposita, rationes illius adfert, magnaque cura id agit, ut eas potissimum quae quam maxime civiles sunt, adducat: cujusmodi illa inprimis est, quae de eventu ducitur. Minime vero aut

1 F. εἰ γοῦν μεταχειρίζου. 2 F. διαιρέσεως.

βάσεις λέγειν, [1] ᾗ πολιτικώτερον· νομέας μέντοι ἄρχοντας· ἢ πάλιν· [2] οὐδεπώποτε ἠθήμεθα συῤῥάσας τὰς ἀγέλας· ᾗκ ἂν πολιτικὸς εἴποι· ὅτος δὲ κατὰ τὸ πρέπον ἑαυτῷ τοῖς ἐπιχειρήμασι τὸ ἁρμόττον προσέλετο.

γ'. Οπου δὲ κοιναὶ τὰ ἐνθυμήματα, οὔτε ἡ λέξις, οὔτε τὸ σχῆμα, τὸ αὐτό· ὅταν γὰρ 342.
εἴπῃ· [3] ἔννοια ποθεν ἡμῖν ἐγένετο· καὶ ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες οἱ μὲν αὐτῶν ᾗ τάχ' πάμπαν κατελύθησαν· ᾗκὶ δίκας [4] ἔδοσαν· ᾗ πάλιν· οἱ δὲ κἂν ὁποσονοῦν [5] ἄρχοντες διαγένωνται· ᾗ γὰρ εἶπεν· οἱ κατὰ κράτος ἑλόντες τὰς πόλεις, καὶ τὰς ἀρχὰς ἰσχυροτάτας ἑαυτοῖς καθαρησάμενοι.

δ'. Εδειξα οὖν σοι ὅτι τῶν ἐννοημάτων τὰ μέν ἐστιν ἀπὸ κρίσεως λαμβανόμενα· τὰ δὲ παντοῖά ἐστιν ἐννοήματα· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἐστιν ἐξ ἐνδόξων λαμβανόμενα· τὰ δὲ ἐκ μικρῶν ᾗ ἀφανῶν· τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό σοι· ὅτι παντοίοις ἐννοήμασι χρῶνται οἱ ἀφελεῖς, ᾗ ᾗκ ἐξαρκεῖ αὐτοῖς μόνον χρῆσθαι τοῖς ἐκ τῶν ὑποκειμένων λαμβανομένοις· ἀλλὰ ᾗ τοιούτοις ἐνίοτε ἐννοήμασιν, ὧν ἄλλος μὲν ἄντις καθαφεθήσεται, ᾗδ' ἂν προσέλθοι· διὰ τὸ μήτε αὐτὰ ἐκ τῶν ὑποκειμένων λαμβάνεσθαι ᾗ ἄδοξα τυγχάνειν· οἱ δὲ ἀφελεῖς ᾗκ ἀπέχονται τούτων.

ε'. Τὸ μὲν δὴ κατὰ τὴν μεταχείρισιν τῶν ἐννοημάτων τοιοῦτόν ἐστιν· καὶ ἔτι τὸ μὴ ὡς εἰς 343
ποίησιν λέγεσθαι, τὰ λεγόμενα κατασκευαστικὰ τοῦ προκειμένου· ἀλλὰ [3] δήλου ὄντος ποῖς ἃ λέγεται, ὥστε προχωρεῖν τὸν λόγον· οἷον, μὴ προθεὶς ὅτι βούλεται ἀποδεῖξαι πολλοῦ ἄξιον Κῦρον· ἐπάγῃ, ἔννοιά ποθ' ἡμῖν ἐγένετο· καὶ προλαβὼν πάντα τὰ προκαταρκτικά, ἐξ ὧν χαλεπόν ἐστιν ἀνθρώπων ἄρχειν· χαλεπώτερον τῶνδε καὶ τῶνδε, ὥστε ἐπήγαγεν· ἀλλὰ μὴν Κῦρος πλείστων ἀνθρώπων ἦρξε· Κῦρος ἄρα πολλοῦ ἄξιος ἐγένετο· καὶ

paſtorem principem appellare, aut rurſus: *At nullum unquam deprehendimus gregem, qui conſpiraverit*: dicere, ſibi vir politicus permiſerit: Xenophon vero ex decoro inſtituti ſui, ipſa argumentandi ratione, diverſitatem ſtyli adhibuit.

III. Quando communes ſunt ſententiae, nec ſtylus, nec figurae ſimiles ſunt: veluti quum dicit: [init. παιδείας] *Subiit aliquando ea animum noſtrum cogitatio*: & mox: *Quot regnare aggreſſi, alii cito admodum imperium amiſerint*: non enim dicit, *meritas luerint poenas*: tum mox: *alii quantulocunque etiam temporis ſpatio principatum tenuerint*: non vero; qui ſolida vi occupatis urbibus validiſſima imperia ſibi compararint.

IV. Oſtenſum itaque nunc eſt, alias ad ſententias magnum adhiberi delectum; alias varias ac omnigenas arripi: alias rebus ex illuſtribus deſumi: rurſus alias ex minutis atque obſcuris. Semel itaque hoc imbibe, omne genus ſententiarum gracilis ſtyli amatores uſurpare: nec iis ſolis, quae ex ingenio argumenti naſcuntur, contentos, interdum etiam quaſdam ejuſmodi arceſſere, quas alius quiſpiam adſpernatus, neutiquam admitteret; quippe nec ex argumento ſuppeditatas, nec ſatis decoras. At ſimplices eas non repudiant.

V. Hujuſmodi igitur Sententiarum tractatio eſt. Tum vero praeterea, quod argumenta Propoſitum adſtruentia, non tanquam certae cujuſdam propoſitionis cauſſa proferuntur: tenente nihilo ſecius curſum ſuum oratione, etſi parum conſtet quorſum illa adferantur: ecce enim non praedixerat Xenophon, velle ſeſe hoc demonſtratum dare, quod precii maximi homo Cyrus fuerit, ubi ſic infit. *Subiit aliquando ea animum noſtrum cogitatio*: dein expolitis omnibus, quae fidem faciant admodum difficiliter hominibus imperari; difficilius vero his illiſque; tum concludit, at Cyrus plurimis hominibus volentibus imperabat; vir ergo ſummi precii fuit: haec ita-

1 F. τῶτο. 2 Conf. ιε'. 3 Leg. cum editis ἔννοιά ποθ'. 4 Aut ἴδοσαν aut ἔπασαν. 5 Χρόνον editi addunt. 6 L. ἀλλ' ἀδήλου.

que

αὕτη ὀρθὴν ἀφελοῦς λόγου μεταχείρισις· ὅταν μὴ φαμενὸν ᾖ ὡς θεόπασις τὸ λεγόμενον.

ε'. Δεῖ δ' πολλάκις κ' τὰ νοήματα μὴ παίδια ἰσχυρά εἶ), ὥσπερ κ' τὰ τ πολιτικῶν λόγων· ἀλλ' ἔνια κ' ὑφειμένως πιθάνα, κ' τὰ ἥττω δοκοῦντα εἶ)· ἔνια δὲ οἷόν τε ὡς κ' γέλωτος ἄξια ἂν φανείη. [1] ὡς κ' εὐθὺς ἐν τῷ συμποσίῳ, ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου φησίν· ἀλλ' ἔμοιγε δοκοῦσ τ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν ἃ μόνον τὰ μὴ ἀσουδῶς θεατόμενα ἀξιομνημόνευτα εἶ)· ἀλλὰ κ' τὰ ἐν παιδιᾷς· ἤδοες ἐχόμενόν ὅτι [2] ὡς τὸ νόημα, ὅτι δεῖ κἀ τὰ μὴ παιδιᾶς θεατόμενα τῶν κα-
346 λῶν τε κἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀποδέχεσθαι. κἀ τοῦτό ὅτι τὸ θεώρημα τοῦ ἀφελοῦς λόγου· ὅτι μὴ ὁμοίως παντὸς τρόπου [3] διώκειν τὰ ἔνδοξα κ' μεγάλα· ἀλλὰ κ' τὰ δοκοῦντα φαῦλα εἶ) κἀ εὐκαταφρόνητα.

ζ'. Κατὰ μὲν οὖν τ ἐπαγγελίαν ἀμφότερα τὰ ἐννοήματα οὐκ ἔστι ταχέως εἰρημένα· οὔτε τό· ἔννοιά πού' ἡμῖν ἐγένετο· οὔτε τό· ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ· ἐπειδὴ γὰρ ἐδόκει τὸ ἐν τῷ συμποσίῳ εἰρημένον ἄδοξον εἶ), [4] τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς διηγεῖσθαι· κ' οὐδεὶς ἂν πολιτικὸς τοῦτο ἐποίησεν· ἀδόξου ὄντος αὐτοῦ, μὴ παραιτήσεως προήγαγεν· ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ δὲ ἀπὸ ὀνόματος ἤρξατο αὐτοῦ ὁ λόγος ἀποφαντικοῦ· οἷον δοκεῖ δ' ἔμοιγε· σκληρότερος ἂν ἐγένετο ὁ λόγος· κ' μᾶλλον Κριτίᾳ ἔοικεν ἂν εἶ), ἤ τινος τ τοιούτων.

η'. Κατὰ δὲ σχῆμα [5] τῆ ἀνειμένῳ· οὐ γὰρ σκληρυνόμενον ἂν ἐποίησεν, ὡς ἄντις τῶν πολιτικῶν εἶπεν· [6] οὐχὶ τὰ αὐτὰ παίζεταί μοι γινώσκειν τοῖς πολλοῖς περὶ ἀνδρῶν τῶν σπουδαίων· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ οὐκ ἄλλα τινὰ οἴονται [7] γὰρ αὐτῶν ἀξιομνημόνευτα εἶναι, [8] ἐν τῇ ἀσουδῇ τὰ θεατόμενα· ἐμοὶ δὲ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον δο-
348 κεῖ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς μνήμης τυγχάνειν ἄξια· [9] ἧς ἃ ἂν ἀσουδάζοντες θεάσοιεν. οὐχ

que tractandi ratio ſimplicis orationis eſt; quando quae differuntur, non manifeſtam habent Propoſitionem.

VI. Saepenumero non ita vehementes ac validae, ut in civili, eſſe debent ſententiae: ſed quaedam ſummiſſae, ac veluti inferioris ordinis, adhibendae: quaedam etiam ubi id fieri poſſit, quae urbanitate riſum cieant: ut mox in initio *convivii*. *At mihi ſane videntur praeſtantium Virorum dicta factaque non modo ſeria ſed etiam jocoſa, commemoratione digna.* Morata utique ſententia eſt, laude ſua etiam quae per ludum jocumque viri excellenti virtute agitant, haud defraudanda eſſe: eſt itaque hoc unum de theorematis ſtyli ſimplicis, non per omnia, glorioſa ac magnifica eſſe conſectanda; ſed ea etiam quae leviora, ac contemptioni quodammodo opportuna, eſſe videantur.

VII. Porro neutra iſta ſententia ſcopum ſuum propere aperit; neque iſta, *Subiit aliquando nos cogitatio*: neque haec. *At mihi ſane videntur*: quoniam inglorium eſſe videbatur, dicta in convivio, luſuſque, jocoſque, memorare, quod nemo civilium oratorum facere ſuſtinuiſſet: Itaque quod inglorium hoc erat, cum quadam excuſatione orſus eſt. *At mihi videntur.* Jam ſi enunciativo quodam vocabulo orſus fuiſſet, *videntur ſane mihi*; duriuſcula oratio fuiſſet, digniorque Critia quodam, quam aliquo ſimplicis ſtyli ſcriptore.

VIII. Eadem ſententia ſchemate lenis ac placida eſt: nec enim illius erat, more civilium oratorum, majore contentione, hunc in modum rem proferre. Mihi nulla ex parte eadem, quae vulgo hominum, de praeſtantibus viris ſententia eſt: quippe vulgus non alia quaedam eorum facta atque dicta commemorabilia ducit, quam ſeria: at alia mihi mens eſt: non minus enim memoria digna eſſe arbitror, quae per jocum ludumque faciunt, quam quae ſerio. Ve-

1 Repetita Γ'. ε'. 2. 2 Εσί πως. 3 Adde δεῖ ut Γ'. β'. 4 Deeſt παῖ. 5 F. ἰσὶν ἀνειμένον. 6 Conf. Olynth. III. initio. 7 Vel male repetitur, vel leg. παῖ aut θεῖ. 8 Add. ἡ. 9 ἡ.

rum

ὕτως οὖν προήγαγεν [1] ἀνειμένῳ τῷ σχήματι, καὶ ἐξηλλαγμένως· ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ· ἔστα κατὰ τὸ ἰδίωμα τοῦ λόγου ἤθους ἐχόμενα· καὶ τὰ ὀνόματα, τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν· καὶ πάλιν φησίν· ὡς δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν· ἀνειμένον δὲ καὶ ἀναπεπλωκὸς εἶναι δοκεῖ τὸ σχῆμα· πολιτικὸς δ' ἂν, οὐχ ὕπως ἐποίησεν, ἀλλὰ σωφρονέστερον· [2] ὅπου δὲ ἱπποδρομία ἔληξεν· ἢ τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ.

Θ'. 1. Ποικίλως δὲ τοῖς σχήμασι χρῶνται οἱ ἀρχαῖοί τε καὶ [3] ἀσφαλεῖς, καὶ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες· ἃ γὰρ ἐν πολιτικῷ λόγῳ δριμὺν τὸν λόγον ποιεῖ, ἐνταῦθα ἀφελῆ ἐργάζεται· καὶ τὸν ῥυθμὸν δὲ τῆς ἀπαγγελίας τοιοῦτον εἶναι δεῖ· οἷον προϊέναι καὶ ἐμβαίνειν μᾶλλον, ἢ ἑαυτῷ ἐπικείμενον ἐπείγεσθαι· οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς πολιτικοῖς τάς τε ποιότητας, ὡς ἀκριβέσιν, ὅταν λέγωσιν· ἢ δεινόταλα ἁπάντων· ἢ ἐφ' ᾧ πάντες [4] ἀγανακτήσετε· ἢ ἧττον γὰρ τοῦτό γε· πρὶν γὰρ τὸ πρᾶγμα εἰπεῖν, τὴν ποιότητα οἱ πολιτικοὶ προδεικνύουσι· ποτὲ μὲν πρὸ τῶν πραγμάτων, ποτὲ δὲ μετὰ τὰ πράγματα, ἐπάγοντες. 2. Εὐρυθμίας δὲ χάριν τοῦτο· καί τοι τότε 350
ἐν τῇ κρατίστῃ πόλει, ὑπὸ τῶν ἀρίστων κριθέντα, τοῦ κάλλιστου γέρως ἀξιωθῆναι· ποίων ἔτι τεκμηρίων προσδεῖται τις γε πρὶν ἄρξαι αὐτὸν ἀρετῆς. τοῦτο δ' εὐρυθμία ἐν τῷ λόγῳ εἰργάσατο, καί μοι δοκεῖ· τὸ δὲ τὴν εὐρυθμίαν ἀπεργασμένον ὀφεῖναι, τὸ ἐμπεριβάλλοντα τὰ νοήματα καὶ ἀπαρτήσαντα [5] σῆναι τὸ νόημα· [6] ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ταῦτα ῥηθέν· μηκέτι ἠκούσθη, ἀλλ' ἑτέρου ἀρχὴν λόγου δοκεῖν εἶναι· τί γάρ φασιν· [7] ὅσα δὲ ἐπεὶ ἐπ' ἀνδράσιν ἐγένετο. καὶ πολλαχοῦ δὲ ὁ Ξενοφῶν χρῆται τούτῳ τῷ σχήματι· ἔστι γὰρ σκληρότερον καὶ δικανικώτερον ἀποδεδειγμένοις πράγμασιν· ἢ [8] ὡς βιαζόμενοι, ἢ ὥς τι σφόδρα δοκοῦντες λέγειν, τὰ τοιαῦτα

rum non iſto modo, ſed leniore ac diverſo, rem Xenophon agit: *At mihi videntur*: Jam & voces ipſae, pro indole hujus ſtyli, moratum quiddam praeferunt: *Virorum honeſtorum bonorumque*: rurſus paulo poſt, *ut vero equeſtres ludi deſierant*: figura, ut videtur, remiſſa ac ſupina: quomodo civilis orator non dixiſſet; ſed niſu majore: ubi *itaque Circenſes deſierant*: aut conſimilem in modum.

IX. 1. Varie vero figuris utuntur tum antiqui illi ſimplicis dictionis auctores, tum civilis: nam quae in civili, acrem orationem efficiunt, heic ſimplicem faciunt: tum & rhythmum elocutionis ſimplicis, hujuſmodi eſſe oportet, qui molli lenique ingreſſu potius incedat, quam ut ſibi inſtans nimium feſtinet. Jam nec ſimplices more civilium, qualitates ipſas apponunt: ut cum illi dicunt *omnium miſerrime*: vel *cujus rei cauſſa merito omnes ira excandeſcatis*: vel *atrox enim dirumque hoc fuerit*: illi enim, antequam rem ipſam nominant, qualitatem illius ſignificare ſolent: ante quidem nonnunquam: aliquando etiam poſt. 2. Et hoc exemplum concinnitatis rhythmicae eſt: (Xenophon Ageſilao, ab initio) *Eo vero tempore in urbe praeſtantiſſima, a viris longe optimis, pulcerrimo honore (regno) dignum judicatum fuiſſe Ageſilaum; quo amplius argumento opus ſit, ad approbandam virtutem, qua antequam regnaret praeditus fuerit?* tantum mihi hoc in loco rhythmi effeciſſe videtur concinnitas: illa vero hoc modo comparata eſt, quod ſententiolas quaſdam inſerens, velutique ſuſpendens, totam ſententiam per ſe conſiſtentem fecerit: ita ut quod mox ab eo dicitur, id non huic periodo conjunctum, ſed alius ac novae initium ſit: quid autem dicit? *Caeterum quae poſteaquam principatum virorum obtinuerat, egerit.* Parum vero Xenophonti haec figura frequentatur: eſt enim durior paullo, foroque accommodatior, ob res demonſtratas: itaque urgentes adverſarium, aut ut magna vehementia uti videamur, hujuſmodi quaedam

1 Add. ἀλλ'. 2 F. ἐπεὶ δ' ut παιδείας. A'. p. 60. A. 3 Ἀφιλεῖς. 4 Ἀγανακτήσητε. 5 L. σῆσαι. 6 F. ὥστε. 7 Ab editis diſceſſum. 8 F. add. χαίρ.

ad-

[1] ἐπανάγειν εἰώθαμεν. 3. Πλεῖστον τοίνυν κατὰ τὴν ἄλλην αὐτῆς εὐρυθμίαν θαυμαστὸν καὶ τοῦτο γίγνεται τὸ συνεχεῖς τὰς ἀφαιρέσεις ἐν πνεύματι λόγου γεγονέναι· καίτοι τότε ἐν τῇ κρατίστῃ πόλει· ὑπὸ τῶν ἀρίστων κειθέντα· ἧς καλλίστου γέρως ἀξιωθῆναι· καὶ τὸ πολλὰ νοήματα, καθ' ἓν ἕκαστον, πρὸς μίαν λέξιν εἰπεῖν, δυνάμεως καὶ ῥυθμοῦ.

352 ι'. Καὶ τοῖς ὀνόμασι δὲ χαίρουσιν οἱ ἀφελεῖς ἀπὸ ἑτέρου ἐπὶ ἕτερον αὐτὰ μεταφέροντες· ὡς καὶ ὁ τῷ Ἀγησιλάῳ ὁ Ξενοφῶν, πολλοὺς φησιν ἐραστὰς τῆς ἑαυτοῦ φιλίας ἐποιήσατο· ὁ γὰρ ἐραστὴς ἄλλου τινὸς δοκεῖ ὄνομα εἶναι). καὶ πάλιν αὐτοῦθα ἐλάττονι ὀνόματι τοῦ πράγματος ἐχρήσατο. τὸ γὰρ τῶν ἀκολούθων ἐπὶ δούλων μᾶλλον εἰώθασι λέγεσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἑπομένους καὶ τοὺς τελευταίους τῆς στρατοπέδου, οὐκ ὤκνησεν ἀκολούθους ὀνομάσαι. καὶ αὖ τοῖς ἀπομνημονεύμασι· θαυμάζω οὖν φησι, πῶς ποτε Σωκράτει ἐπείσθησαν Ἀθηναῖοι περὶ τῶν θεῶν μὴ σωφρονεῖν· μετενέγκειν αὐτοῦθα ὡς ἴδιον τῆς εἴδους τοῦ λόγου.

ια'. [3] Δεῖ μέντοι καὶ κεῖνο ὁρᾶν, ὅπως ὑφειμένα ἀφ' τὸ ἀφελὲς πιθεὶς ὀνόμαζα, οὐδὲν ἧττον αὖ τῷ οἰκείῳ τρόπῳ ἐμφαίνῃ καὶ τὸ μέγεθος τοῦ πράγματος· [4] εἰ καὶ αὖ ἀρχῇ
354 φησι τοῦ λόγου· πολλάκις ἐθαύμασα τίσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἔπεισαν, οἱ γραψάμενοι Σωκράτει, ὡς ἄξιος εἴη θανάτου τῇ πόλει· ἡ μὲν γὰρ γραφὴ κατ' αὐτῶν τοιάδε τις ἦν· ἀδικεῖ Σωκράτης, ὃς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ, καὶ τοὺς νέους διαφθείρων. τὸ γὰρ ἐθαύμασα καὶ πολλάκις, οὐ μικρῶν ἔμφασίς ἐστιν· ἐδήλωσε δὲ καὶ τὰ ἐπενεχθέντα· πολιτικὸς μὲν οὖν ἀμφοτέρας ἂν εἰρήκει τὰς δυνάμεις, οὐχ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις· ὁ δὲ τοῦ ἁπλῶς δυνάμενον εἰπών.

adponere ſolemus. 3. Tum vero etiam pro caetera Xenophontis concinnitate, admirabile eſt, quod continuae quaedam diſtinctiones in ſententia, uno ſpiritu, uſurpatae fuerint: *eo vero tempore, praeſtantiſſima in urbe, a viris longe optimis, judicio delectum, honore pulcerrimo exornatum fuiſſe*: ubi & illud ſingularis facultatis rhythmique eſt, quod res multas ſingulatim, uno fere ſuoque quamlibet vocabulo, complexus ſit.

X. Solent praeterea ſimplicis ſtyli artifices vocabula ab alio ad aliud transferre: ut in Ageſilao Xenophon [p. 654, B] *multos amicitiae ſuae amatores comparabat*, nam *amator* rei cujuſpiam alius eſſe videtur: rurſus eodem libro [656, A] viliore vocabulo quam pro re uſus eſt: ἀκολούθους enim, quod de ſervis communiter uſurpatur; Xenophon eos qui agmen extremum cogunt, appellare auſus eſt. Eodem modo in memorabilibus Socratis. [lib. 1. haud procul initio p. 711, C.] *Itaque admiror*, inquit, *quomodo perſuaſi Athenienſes fuerint, de Diis parum pie Socratem ſenſiſſe*: ubi τὰ σωφρονεῖν ad res divinas, quemadmodum huic dicendi characteri conveniebat, tranſtulit.

XI. Tum illud etiam probe animadvertendum, quomodo ſtudio ſimplicitatis, lenibus uſus vocabulis, nihilo ſecius in ſuo dicendi genere, rerum magnitudinem exprimat: ut initio operis memorati. *Saepenumero miratus ſum quibuſnam rationibus, accuſatores Socratis, Athenienſibus perſuaſerint, dignum illum fuiſſe, quem reſpublica morte damnaret: hujuſmodi enim in illum intendebatur actio: injuſte agit Socrates, qui quos reſpublica deos habet, non habet, ſed alios quoſdam: quique juventutem corrumpit:* illud enim, *miratus ſum:* & *Saepenumero*, neutiquam, res mutatas deſignant: quod & ex ſequentibus planum evadit: Civilis utique orator utrumque ſignificandi modum hoc loco adhibuiſſet: *non ſemel, ſed perſaepe*: Xenophon autem ſimplici contentus eſt.

1 F. ἐπάγειν. 2 Inf. ιγ'. § 2. 3 Inf. γ'. ς'. 3. 4 ὡς.

XII. Ita-

ὕτως οὖν προήγαγεν [1] ἀνειμένῳ τῷ σχήματι, καὶ ἐξηλλαγμένως· ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ· ἔπειτα κατὰ τὸ ἰδίωμα τοῦ λόγου ἤθους ἐχόμενα· καὶ τὰ ὀνόματα, τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν· καὶ πάλιν φησίν· ὡς δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν· ἀνειμένον δὲ καὶ ἀναπεπλωκὸς ἂν δοκεῖ τὸ σχῆμα· πολιτικὸς δ' ἂν, οὐχ ὕτως ἐποίησεν, ἀλλὰ σωφρονέστερον· [2] ὅπου δὴ ἱπποδρομία ἔληξεν· ἢ τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ.

Θ'. 1. Ποικίλως δὲ τοῖς σχήμασι χρῶνται οἱ ἀρχαῖοί τε καὶ [3] ἀσφαλεῖς, καὶ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες· ἃ γὰρ ἐν πολιτικῷ λόγῳ ῥυθμὸν τὸν λόγον ποιεῖ, ἐνταῦθα ἀφελῆ ἐργάζεται· καὶ τὸ ῥυθμὸν δὲ τῆς ἀπαγγελίας τοιοῦτον εἶναι δεῖ· οἷον προϊέναι καὶ ἐμβαίνειν μᾶλλον, ἢ ἑαυτῷ ἐπικείμενον ἐπείγεσθαι· οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς πολιτικοῖς ταῖς τε ποιότησι, καὶ ἐνδείξεσιν, ὅταν λέγωσιν· ἢ δεινόταλα ἅπαντων· ἢ ἐφ' ᾧ πάντες [4] ἀγανακτήσετε· ἢ ἧττον γὰρ τοῦτό γε· πρὶν γὰρ τὸ πρᾶγμα εἰπεῖν, τὴν ποιότητα οἱ πολιτικοὶ προδείκνυσι· ποτὲ μὲν πρὸ τῶν πραγμάτων, ποτὲ δὲ μετὰ τὰ πράγματα, ἐπάγοντες. 2. Εὐρυθμίας δὲ καὶ τοῦτο· καί τοι τότε ἐν τῇ χαπίσῃ πόλει, ὑπὸ τῶν ἀρίστων κριθέντα, τοῦ καλλίστου μέρους ἀξιωθῆναι· ποίων ἔτι τεκμηρίων προσδεῖται τις γε πρὶν ἄρξαι αὐτὸν ἀρετῆς. τοῦτο δ' εὐρυθμία ἐν τῷ λόγῳ εἰργάσθη, καί μοι δοκεῖ· τὸ δὲ τὴν εὐρυθμίαν ἀπεργασμένον εἶναι, τὸ ἐμπεριβάλλοντα τὰ νοήματα καὶ ἀπαρτήσαντα [5] τῶν τὸ νόημα· [6] ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ταῦτα ῥηθέν· μηκέτι ἠκούσθη, ἀλλ' ἑτέρου ἀρχὴν λόγου δοκεῖν εἶναι· τί γὰρ φασιν· [7] ὅσα δὲ ἐπεὶ ἐπ' ἀνδράσιν ἐγένετο. καὶ πολλαχοῦ δὲ ὁ Ξενοφῶν χρῆται τούτῳ τῷ σχήματι· ἔστι γὰρ σκληρότερον καὶ δικανικώτερον ἀποδεδειγμένοις πράγμασιν· ἢ [8] ὡς βιαζόμενοι, ἢ ὥς τι σφόδρα δοκοῦντες λέγειν, τὰ τοιαῦτα

rum non iſto modo, ſed leniore ac diverſo, rem Xenophon agit: *At mihi videntur*: Jam & voces ipſae, pro indole hujus ſtyli, moratum quiddam praeferunt: *Virorum honeſtorum bonorumque*: rurſus paulo poſt, *ut vero equeſtres ludi deſierant*: figura, ut videtur, remiſſa ac ſupina: quomodo civilis orator non dixiſſet; ſed niſu majore: ubi *itaque Circenſes deſierant*: aut conſimilem in modum.

IX. 1. Varie vero figuris utuntur tum antiqui illi ſimplicis dictionis auctores, tum civilis: nam quae in civili, acrem orationem efficiunt, heic ſimplicem faciunt: tum & rhythmum elocutionis ſimplicis, hujuſmodi eſſe oportet, qui molli lenique ingreſſu potius incedat, quam ut ſibi inſtans nimium feſtinet. Jam nec ſimplices more civilium, qualitates ipſas apponunt: ut cum illi dicunt *omnium miſerrime*: vel *cujus rei cauſſa merito omnes ira excandeſcatis*: vel *atrox enim dirumque hoc fuerit*: illi enim, antequam rem ipſam nominant, qualitatem illius ſignificare ſolent: ante quidem nonnunquam: aliquando etiam poſt. 2. Et hoc exemplum concinnitatis rhythmicae eſt: (Xenophon Ageſilao, ab initio) *Eo vero tempore in urbe praeſtantiſſima, a viris longe optimis, pulcerrimo honore (regno) dignum judicatum fuiſſe Ageſilaum; quo amplius argumento opus ſit, ad approbandam virtutem, qua antequam regnaret praeditus fuerit?* tantum mihi hoc in loco rhythmi effeciſſe videtur concinnitas: illa vero hoc modo comparata eſt, quod ſententiolas quaſdam inſerens, velutique ſuſpendens, totam ſententiam per ſe conſiſtentem fecerit: ita ut quod mox ab eo dicitur, id non huic periodo conjunctum, ſed alius ac novae initium ſit: quid autem dicit? *Caeterum quae poſteaquam principatum virorum obtinuerat, egerit.* Parum vero Xenophonti haec figura frequentatur: eſt enim durior paullo, foroque accommodatior, ob res demonſtratas: itaque urgentes adverſarium, aut ut magna vehementia uti videamur, hujuſmodi quaedam

1 Add. ἀλλ'. 2 F. ἐπεὶ δή ut παιδείας. A'. p. 60. A. 3 Ἀφιλεῖς. 4 Ἀγανακτήσητε. 5 L. τῶν. 6 F. ὥστε. 7 Ab editis diſceſſum. 8 F. add. χαίρ.

ad-

[1] ἐπανάγειν εἰώθαμεν. 3. Πλὴν τόγε κατὰ τὴν ἄλλην αὐτῆ εὐρυθμίαν θαυμαστὸν καὶ τῆτο γέγονε τὸ συνεχεῖς τὰς ἀφαιρέσεις ἐνὶ πνεύματι λόγου γεγονέναι· καί τοι τότε· ἐν τῇ κεκτήσῃ πόλει· ὑπὸ τ' ἀείστων κειθέντα· ἔ καλλίστου γέρως ἀξιωθῆναι· καὶ τὸ πολλὰ νοήματα, καθ' ἓν ἕκαστον, πρὸς μίαν λέξιν εἰπεῖν, δυνάμεως καὶ ῥυθμῆ.

352 ί. Καὶ τοῖς ὀνόμασι δὲ χαίρουσιν οἱ ἀφελεῖς ἀπὸ ἑτέρου ἐπὶ ἕτερα αὐτὰ μεταφέροντες· ὡς καὶ ὁ τῷ Ἀγησιλάῳ ὁ Ξενοφῶν, πολλοὺς φησιν ἐραστὰς τῆς ἑαυτοῦ φιλίας ἐποιήσατο· ὁ γὰρ ἐραστὴς ἄλλου τινὸς δοκεῖ ὄνομα εἶναι). καὶ πάλιν ἐνταῦθα ἐλάττονι ὀνόματι τῆ πράγματος ἐχρήσατο. τὸ γὰρ τῶν ἀκολούθων ἐπὶ δούλων μᾶλλον εἰώθαμεν λέγεσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἑπομένους καὶ τοὺς τελευταίους τῆ στρατοπέδου, οὐκ ὤκνησεν ἀκολούθους ὀνομάσαι. καὶ ὁ τοῖς ἀπομνημονεύμασι· θαυμάζω οὖν φησι, πῶς ποτε Σωκράτει ἐπείσθησαν Ἀθηναῖοι περὶ τῶν θεῶν μὴ σωφρονεῖν· μετενήνεγκεν ἐνταῦθα ὡς ἴδιον τῆ εἴδους τῆ λόγου.

ια'. [3] Δεῖ μέντοι καὶ κεῖνο ὁρᾶν, ὅπως ὑφειμένα ἀφ' τὸ ἀφελὲς πιθεὶς ὀνόματα, οὐδὲν ἧττον ὁ τῷ οἰκείῳ τρόπῳ ἐμφαίνῃ καὶ τὸ μέγεθος τῆ πράγματος· [4] εἰ καὶ ὁ ἀρχῇ
354 φησι τῆ λόγου· πολλάκις ἐθαύμασα τίσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἔπεισαν, οἱ γραψάμενοι Σωκράτην, ὡς ἄξιος εἴη θανάτῳ τῇ πόλει· ἡ μὲν γὰρ γραφὴ κατ' αὐτῆ τοιάδε τις ἦν· ἀδικεῖ Σωκράτης, ὃς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, ὃ νομίζων, ἕτερα δὲ, καὶ τοὺς νέους διαφθείρων. τὸ γὰρ ἐθαύμασα καὶ πολλάκις, ὃ μικρῶν ἔμφασίς ἐστιν· ἐδήλωσε δὲ καὶ τὰ ἐπενεχθέντα· πολιτικὸς μὲν οὖν ἀμφοτέρας ἂν εἰρήκει τὰς δυνάμεις, ὐχ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις· ὁ δὲ τὴν ἁπλῆν δυνάμιν εἰπών.

adponere ſolemus. 3. Tum vero etiam pro caetera Xenophontis concinnitate, admirabile eſt, quod continuae quaedam diſtinctiones in ſententia, uno ſpiritu, uſurpatae fuerint: *eo vero tempore, praeſtantiſſima in urbe, a viris longe optimis, judicio delectum, honore pulcerrimo exornatum fuiſſe*: ubi & illud ſingularis facultatis rhythmique eſt, quod res multas ſingulatim, uno fere ſuoque quamlibet vocabulo, complexus ſit.

X. Solent praeterea ſimplicis ſtyli artifices vocabula ab alio ad aliud transferre: ut in Ageſilao Xenophon [p. 654, B] *multos amicitiae ſuae amatores comparabat*, nam *amator* rei cujuſpiam alius eſſe videtur: rurſus eodem libro [656, A] viliore vocabulo quam pro re uſus eſt: ἀκόλουθος enim, quod de ſervis communiter uſurpatur; Xenophon eos qui agmen extremum cogunt, appellare auſus eſt. Eodem modo in memorabilibus Socratis. [lib. 1. haud procul initio p. 711, C.] *Itaque admiror*, inquit, *quomodo perſuaſi Athenienſes fuerint, de Diis parum pie Socratem ſenſiſſe*: ubi τὰ σωφρονεῖν ad res divinas, quemadmodum huic dicendi characteri conveniebat, tranſtulit.

XI. Tum illud etiam probe animadvertendum, quomodo ſtudio ſimplicitatis, lenibus uſus vocabulis, nihilo ſecius in ſuo dicendi genere, rerum magnitudinem exprimat: ut initio operis memorati. *Saepenumero miratus ſum quibuſnam rationibus, accuſatores Socratis, Athenienſibus perſuaſerint, dignum illum fuiſſe, quem reſpublica morte damnaret: hujuſmodi enim in illum intendebatur actio: injuſte agit Socrates, qui quos reſpublica deos habet, non habet, ſed alios quoſdam: quique juventutem corrumpit:* illud enim, *miratus ſum:* & *Saepenumero*, neutiquam, res mutatas deſignant: quod & ex ſequentibus planum evadit: Civilis utique orator utrumque ſignificandi modum hoc loco adhibuiſſet: *non ſemel, ſed perſaepe*: Xenophon autem ſimplici contentus eſt.

1 F. ἐπάγειν. 2 Inf. ιγ'. § 2. 3 Inf. γ'. ς'. 3. 4 ὡς.

XII. Ita-

ιϛ'. Ηρκέθη ἀκῶν τὰ μὲ ἐπινοήματά ἐστιν ὅτε ζωτά· ἡ δὲ μεταχείρησις τ διαφορὰν ποιᾷ ϝ λόγ. ὁρᾷς δὲ κ ἐνζῶθα τ ἀφέλειαν τ ὀνομάτων. ὄντος γὰ ϝ ὑποκειμ. ὀργῆς ἀξίω καὶ ' 'ὑπομνήσεως· ἡ γὰ ποιότης αὖ ϝ τοιαύτη· τῷ Σωκράτη τοσ. ἄξιον ἄνδρα καὶ ἀκεκ. ὅμως ὅτας ἀφελὴς ἀνήρ· πολλάκις φησὶν ἐθαύμασα. κ οὐκ εἶπεν ἐφ' ᾧ τις ἂν ὀργισθείη· ἐφ' ᾧ ἄξιον ὑπεμνήσθη. ἐν γὰ τῷ ἀφελ. λόγῳ, ὅτε βία ἐστὶν, ὅτε θυμός, οὔτε σφοδρότης, οὐδὲ ἡ ἀγάθεσις ἡ τῶν πραγμάτων τοιαύτη τίς ἐστιν. ὅθ' ὡς ὑπεμνήσθη τ· φύσιν ϝ ἐπαγομ. καὶ τούτῳ μάλιστα χαρακτηρίζει τὸ εἶδος ϝ ἀφελοῦς λόγου.

ιγ'. Καλὸν δὲ κ περὶ ὧν τις οἶδεν, ὡς ζητοῦντά τι λέγειν· τίσι ποτὲ λόγοις· ὁ μὲν εἶπεν, ὁ κατηγορίαις· οὐδὲ συκοφαντίαις· ὁ πολιτικῷ ἥρμοζεν· ἀλλὰ τίσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἔπεισαν. καὶ τὸ ἐν γένει εἰπεῖν μὴ κατ' εἶδος, Ἄνυτος καὶ Μέλιτος· ἀλλ' οἱ γραψάμενοι 356
Σωκράτην, κ ἐπαλλαγαὶ πρέπουσι τῷ ἀφελ. λόγῳ· ἀδικᾷ μέν· ἀδικᾷ δέ.

ιδ'. Εἶτα καὶ τὴν ἕξιν· αἱ μὲν ἀποδείξεις πολιτικώταται· μάχην γὰ [2] δοκᾷ δείκνυσι πρὸς τὰ [3] πρόσωτα· τὸ [4] θαυμάσιον δὲ μοι κἀκεῖνο φαίνεται, τὸ πειθοῖναί τινας, ὡς Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν· ὁ δὲ πρῶτον μέν· οὐ πρόταισιν θεὶς, ὅτως ἐπάγᾳ τὰ κατασκευαστικά· ἀλλ' ἁπλῶς ἐπεξέρχεται τοῖς πράγμασι· πρῶτον· [4] δεῖ δὲ τ μεταχείρησιν τ κατασκευαστικῶν ὅρων· πολιτικὸς μὲ γὰρ τὰ ἐν [5] γένει ἂν ἀκριβῶν ἔλεγεν· ὅπως δὲ ἐγκρατής· ὅπως δ' ἔ πᾶσι πόνοις ἀντεῖχεν. ὁ δὲ τὰ κατ' εἶδος· γαστρὸς φησιν ἐγκρατής· κ ἀφροδισίων· καὶ πρὸς χειμῶνα κ θέρος πῶς εἶχεν· εἶτα ἐμμίξας τὰ μεγάλα τοῖς μικροῖς· πῶς ἂν οὖν ἢ ἀσεβεῖς, ἢ παρανόμους, ἢ λίχνους ἐποίει.

XII. Itaque tametsi eadem aliquando sensa sint, discrimen facit tractatio: quemadmodum hoc loco miram quandam verborum simplicitatem videre est: erit enim materies justae indignationis reprehensionisque plenissima; ea re, quod vir maximus optimusque Socrates, condemnatus esset. Sic tamen moratae simplicitatis vir. *Saepenumero*, inquit, *miratus sum*: non: de quo jure indignandum; aut quod reprehensione summa dignissimum, sit: nam in simplici dictione, nec vis, nec indignatio, nec vehementia, nec consimilis rerum habitus, locum inveniunt: nec ulla manifesta notatio naturae rerum memorandarum, quae propriissima characteris simplicis nota est.

XIII. Decorum etiam est, iis de rebus, quae tibi notissimae sunt, more quaerentis loqui. (loc. cit.) *Quibusnam rationibus*? non autem, quibus accusationibus, aut calumniis? quod stylo politico conveniret: verum, *quibusnam rationibus Atheniensibus persuaserint*. Tum verum generatim proferre, non singillatim, Anytus ac Melitus; sed *accusatores Socratis*. Sed & reciprocae repetitiones in submisso charactere decent: (p. 708. A) ἀδικεῖ μέν· ἀδικεῖ δέ·

XIV. Jam, quod non longe sequitur, [711, D] demonstrationes civili orationi accommodatissimas habet: Videtur enim haud obscure ea oppugnare, quae ante adlata erant; hoc quod subjicitur: *illud etiam miramur, qui persuaderi quibusdam potuerit, corruptorem juventutis fuisse Socratem? qui primum quidem*: non praemissa propositione, ejus dein praesidia scriptor adfert; sed res simpliciter enarrat. *Primum*: dein rationes ajentes, singulatim pertractat: quo loco civilis orator, repudiatis specialibus, generatim rem proposuisset: quam modestus ac continens fuisset, quamve laborum omnium tolerans: at noster speciatim: *gulae venerisque*: inquit, *continentissimus erat*: tum quomodo *hiemis aestatisque incommoda* patientissime pertulerit, dein parvis magna admiscens, quanam ratione inquit, vir *hujusmodi*, vel *impios*, vel *legum contemtores*, *vel gulosos efficeret?*

1 L. ὑπομνήσεως ut inf. Γ. β. 2 Add. ὡς. 3 F. προϊόντα. 4 Edit. θαυμαστὸν. 5 F. πῆ vel ἐν εἴδει. 6 Aut pro γένει legendum εἴδει, aut pro ἐν ὅλων ἐπὶ ὀλίγων, aut ἐμ ὅλων.

XV. Utun-

ιε'. Πολλάκις δὲ οἱ ἀφελεῖς καὶ ἐπιγμένοις ἔξωθεν ἁρμοὶ τὰ ὑποκείμενα χρῶνται ὀπινοήμασιν· οἷον, οὐδεπώποτε ἠθήμεθα τοὺς ἀγέλας συλάσαι ὀπὶ τὸν νομέα· καὶ ὅσα
358 τοιαῦτα· οὐ πρέπει ἀνδρὶ πολιτικῷ· καὶ γὰρ εἰ καὶ οἱ πολιτικοὶ χρῶνταί τισιν ἔξωθεν ὀπινοήμασιν· οἷον, εἴτις ὐκ παραδειγμάτων λέγοι, ἢ ἐξ ἱστοριῶν, ἢ ἐξ ἄλλου τινὸς τοιούτου τεύπου· ἀλλ' οὖν γε τοῖς προσηκτημένοις πρὸς τὸ πρᾶγμα χρηστέον· ὅθεν εἰώθασι θεραπεύειν τὰ τοιαῦτα· ἢ ἀπολογίαις· ἢ ἐπαγγελίαις· οἷον ἐν ὐκ πολλῶν· ἵνα τοίνυν γνῶτε ὡς οὐδὲ ὅτι τῇ τῆς πόλεως ἤθους κύριον ποιήσαι τοιοῦτον νόμον· εἶθ' ἑξῆς· λέγονται χρήματα· ὐ δὲ τῷ ἀφελεῖ ἐπιγμένα νοήματα ὐκ πάντων ὅτι ῥᾳδὸν τοῦ ὐ τῷ βίῳ. τὰ δὲ προσθήματα ἔξωθεν μέγεθος ἐργάζεται ὐ τῷ λόγῳ· ὅταν ἔνδοξοι ᾖ ὄνομα, ἢ τόπος.

ις'. Γνῳτέον ὅτι ἐν παντὶ ὡς οἵ τε ῥυθμοὶ, τά τε σχήματα, τά τε ὀνόματα πρέποντα τῷ ἀφελεῖ λόγῳ εἴη· τά τε ὁμοίορυθμα τῶν [1] νοημάτων· οἷον λεγόμενα, πραττόμενα, βυλεύόμενα· καὶ τὰ σχήματα, πάντα μὲ εἰδέναι τὰ τούτοις πρέποντα, [2] πάντα δὲ τὸ ἀφελὲς τὸ ὐ αὐλοῖς τηρεῖν.

ιζ. Λέγομεν δὲ ὅτι πολλαχοῦ κοινὰ θεωρήματά ὅτι καὶ τοῦ ἀφελῶν, καὶ τοῦ πολιτικῶν·
360 αὐτίκα τὸ ὀπισημήνασθαι περὶ πραγμάτων, [3] ὡς ἂν μέλλῃς λέγειν· ὐ τὸ ἐπεσκέφθαι αὐτῶν τὴν φύσιν, καὶ τὸ ἀντιπίπτον πρὸς τὸ ὑπὸ σοῦ λεγόμενον, ὅτι περὶ μικρῶν ὐ φαύλων διαλέγῃ· ἀφελοῦς ὐ τὸ τοιοῦτον, Φίλιππος ὁ γελωτοποιὸς πρῆλθε, ὐ ἔκλαιεν, ὐ ὅτι οἱ ἐν τῷ συμποσίῳ καθακείμενοι ἐγέλων· ὐ ὁ Συρακόσιος θαύματα πρείχετο. Ταῦτα γὰρ πάντα κοινά ἐστι ὐ τοῦ πολιτικῶν, ὐ τοῦ ἀφελῶν· ἡ ὦ μεταχείρησις τῶν εἰσαγομένων ἰδία τοῦ ἀνδρός. ἐπεὶ

XV. Utuntur etiam ſimplices haud raro, forinſecus extra argumentum arceſſitis rationibus; [initio παιδείας] *Nullo unquam tempore conſpirâſſe in paſtorem ſuum, gregem ullum ſenſimus*: aliaque id genus: quae virum civilis eloquentiae ſtudioſum non decent: quanquam enim & illi mutuatas aliunde rationes adhibeat, ex exemplis, ex hiſtoriis, aliiſque ejuſmodi; non alia tamen illis uſurpanda ſint, quam rei finitima & connexa: itaque ſiqua hujuſmodi ſunt, fere emolliunt, ſive expoſitione cauſſae, ſive promiſſione; *ut unum duntaxat de multis adferam*: & [Demoſth. πρὸς Λεπτίνην 542, D] *itaque ut videatis, quam alienum moribus noſtrae reipublicae ſit legem hujuſmodi ſancire*: tum mox exemplum: *Dicuntur pecuniam mutuam ſumſiſſe*: Verum enimvero in ſimplici dicendi genere ſententiae ex rebus paene omnibus, quae in vita occurrunt, ſumuntur: quaeque hoc modo extrinſecus adducta ſunt, ea granditatem dictioni conciliant: maxime quando nomen locuſque clara celebrataque ſunt.

XVI. Probe igitur cunctis in rebus videndum eſt, ut rhythmi, & figurae, & vocabula ſtyli ſimplicitati reſpondeant, atque ea etiam vocabula quae ſimili rhythmo terminantur: λεγόμενα, πραττόμενα, βυλεύόμενα: noſſe etiam convenit figuras huic dictioni ſervientes omneis, tum ubique ſervare debitam iis ſimplicitatem.

XVII. Saepe vero inculcamus, quod multifariam communia argumenta ſint civili ſimplicique orationi: Indicium facere rerum dicendarum: accurate earum naturam perſcrutari. Itemque illud quod ſententiae tuae oppoſitum eſt: tum quod de rebus minutis levibuſque dicas. Jam & hoc ſimplicis ſtyli eſt: (Xenophon convivio; haud procul initio) ut Philippus joculator acceſſerit fleveritque, convivis arridentibus: ut Syracuſanus hoſpes ludicra quaedam miracula exhibuerit: nam iſthaec omnia civilibus ſimplicibuſque communia ſunt: at tractatio rerum narratarum propria Xenophonti. Quem-

1 F. ὀνομάτων. 2 F. πάντῃ. 3 F. ὧν.

καὶ ἡ σύνταῦθα ἐπαγγελία κοινή ἐστιν. οἷς δὲ παρεγενόμην ταῦτα γιγνώσκω, δηλῶσαι βούλομαι· ἀλλὰ τὸ μετὰ τοῦτο ἐπαγγελίαν, οὐκέτι κοινόν, ἀλλὰ καινοπρεπές· ἐπαγγειλάμενος γὰρ οὐκ εἶπε τὸ ἐπακόλουθον τῆς ἐπαγγελίας· ἀλλ' ἕν τι τῶν περὶ αὐτόν· οἷς μὲν γὰρ παρεγένετο, ταῦτα ἦν τὰ ἐν Καλλίου λεγόμενα· ὁ δὲ ὑ ταῦτα λέγων εὐθὺς, ἀλλὰ τοῦ ἀρχοῦ [1] ἐξῆς ἤρξατο ταῦτα γίνεσθαι· δοκῶ δὲ τὸ τοιοῦτο ἀφήγησις εἶναι μᾶλλον.

Περὶ ΗΘΩΝ. Γ'.

α'. Δεῖ δὲ ποικίλον εἶναι καὶ τὸν ἀφελῆ λόγον, μάλιστα ἐν τῷ τοιούτῳ εἴδει· καὶ ὅπου μὲν σεμνότητα ἐργάσασθαι· ὅπου δὲ καὶ εὐβουλίαν· ὅπου δὲ καὶ ἦθος ἐνδείξασθαι ἢ χάριν· ὅπου δὲ καὶ γέλωτα· εἰ οἷόν τε· ὥσπερ ἔχει καὶ ταῦτα. Φίλιππός τε ὁ γελωτοποιὸς κρούσας τὴν θύραν. τὸ μὲν γὰρ ἦθος χάριεν πάνυ· ὅπερ ἐστὶν ἀφελοῦς λόγου· τὸ γὰρ ἁπλοῦν τὰς ὑποβολὰς, καὶ αὐλοῖς χρῆσθαι τοῖς ὀνόμασι, καὶ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασι τῇ φύσει· καὶ μὴ δεδιέναι τὴν σμικρότητα αὐτῶν καὶ ταπεινότητα· ἁπλῆς ψυχῆς καὶ γενναίας· ὅθεν καὶ λόγων τέχναι εὑρήθησαν· ἐξ ὧν ἐδυνήθη μέγεθος περιβαλεῖν, καὶ τὰ μὴ ἔχοντα ἐν αὐξοῖς φύσει μεγέθη· καὶ ποτὲ μὲν τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐν αὐξοῖς ἐμφαινόμενα· τὰ δὲ καὶ ψεῦδός τι ἐμφαίνειν. ὥσπερ ἔχει καὶ τοῦτο· ἀεί σου ὑποσκώπτεις ἡμᾶς· ὅτι μὲν Πρωταγόρᾳ πολὺ ἀργύριον δέδωκας ὑπὲ σοφίᾳ· τοῦτο γὰρ βραχεῖαν μὲν ἐμφαίνει χάριτα· ἅμα δὲ καὶ κακοήθειαν ἔχει τινά.

β'. Καὶ τὰ μέν τινα τοιαῦτά ἐστιν ἀνώνυμα· ὥστε μηδὲν αὐτοῖς προσυπακούεσθαι· τὰ δέ τινα τοιαῦτα ὥστε ἦθος ἔχειν· καὶ τὸ ἦθος οὐκ ἐν, οὐδὲ ἁπλοῦν, ἀλλὰ σφόδρα

admodum & haec indicatio promiſſioque communis eſt: [convivii initio] *Itaque ea volo commemorare, quibus quoniam praeſens ipſe interfui, ſic ſentio:* caeterum id quod hanc promiſſionem excipit, non amplius commune, ſed novitate ſua decorum eſt: nam iſta pollicitus, non ea exſecutus eſt, quae ex promiſſo ſequi videbantur; ſed unum duntaxat, quod ipſi contigerat: ea enim queis interfuerat, in Calliae aedibus dicta erant: nec ad ea tamen illico accedit, ſed occaſionem ipſam ac initium, unde caetera evenerant, refert: quod narrationi (quam propoſitae diſputationi) ſimilius eſt.

Cap. III. De Morata Dictione.

I. Porro varietate multa condienda eſt ſimplex oratio, praeſertim in hoc genere. Itaque alibi decorae Gravitati vela laxanda, alibi circunductae Amplificationi. Rurſus alibi morata ac venuſta oratio inducenda. Tum & nonnunquam, ſi fieri poſſit, adciſcenda jocorum riſuſque amoenitas: ut hoc Xenophontis factum loco: *Philippus ſcurra ridiculus oſtium pulſans*: quod ſane quam ſuave lepidumque eſt, more dictionis ſimplicis: hoc enim ſimplicis ac generoſi animi eſt, nihil adſcititii cultus adjicere, ſed nudis rerum nominibus uti, earumque ſequi naturam, nec parvitatem humilitatemque adſpernari. Qualibus initiis artes oratoriae primum repertae ſunt: ut quae ſuapte indole, magnitudine carebant, eam artis ope acciperent. Itaque aliquando ejuſmodi ſunt, prout apparent: nonnunquam falſum praeferunt: ut & hoc ipſum: [convivii initio] *Semper tu nos cavillaris, quippe qui magnum argenti pondus, ſapientiae diſcendae cauſſâ Protagorae dederis:* quod ut gratiae nonnihil praefert, ita ſimul felle nonnullo temperatum eſt.

II. Rurſus aliae ſententiae ſic comparatae ſunt, ut nihil ſubaudiendum relinquant: aliae moratum quiddam continent: idque non ſimplex ac uniuſmodi, ſed varium: quippe morum

[1] Ἐξῆς ἤρξατο.

horunce

φορὸν· τὸ μὲν χάριεν ἦθος τὸ δέ πι ἀγαθὸν ἦθος· τὸ δὲ γλυκύτηϑα ἐμφαῖνον· τὸ δὲ χρηςότηϑα· τὸ δέ πι τοιῦτόν ἐςιν ἦθος, ὥςε αὐτόθεν πολλὴν σεμνότητα ἐμφαίνειν. ὥσπερ
364 ἔχει καὶ τῦτο· Αὐτόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατέρα ἐκαθέζετο· σεμνῶς μὲν οὖν πάνυ, καὶ τῇ ἐννοίᾳ [1] ποιῆσαι τὸ μειράκιον παρὰ τὸν πατέρα καθῆσαι. σεμνὰ γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐννοήματά ἐςι· μάλιςα δὲ τὸ ἦθος διεφύλαξεν αὐτῷ· τὸ μὴ ἐπεξεργασίᾳ χρήσαϑαι τῇ παρ' αὐτοῦ· οἷον εἰ ἔλεγεν· Αὐτόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατέρα ἐκαθέζετο, ὥσπερ ἐχρῆν υἱόν, ὄντα μὴ πατρός· τὸ δὲ τοιῦτον πολιτικόν· ἀφῆκεν οὖν ἐμφαίνεσθαι τὸ ἦθος, καὶ τὴν σεμνότηϑα.

γ'. [2] Μέν γὰρ πινα ὡς ἔφην, ἐπισκαθήμενον καὶ [3] ὑπνοῦμενον ἔχει τὸ ἦθος· ὁποῖόν ἐςι τὸ παρεμπεμπόμενον· ἀεί σου ὑπισκώπτεις ἡμᾶς· τὰ δέ πινα ἁπλᾶ ἐςι, καὶ ἀδεμίαν κακοήθειαν ἐμφαίνει· ὡς ἔχει καὶ τῦτο· οἱ μέν πινες χεισάμενοι· οἱ δὲ καὶ λυσάμενοι· τῦτο γὰρ ὐδὲν πλέον ἐμφαίνει ἢ τὸ γενόμενον. ὅπου δ' ἂν αἱ ὑπόνοιαι πονηραὶ ὦσιν, καὶ λυπῶσι τὸν λόγον· δεῖ τὸ παρὰ σῦ παρεισαγόμενον, ἐπανορθῦσθαι τὸ ἄτοπον· ὐκ ἁπλῶς, ἀλλὰ ταῖς παρὰ σῦ παραθήκαις· οἷον, εὐθὺς μὲν οὖν ἐννοήσας πις τὰ γινόμενα, ἡγήσατ' ἂν φύσει βα-
366 σιλικόν πι τὸ κάλλος εἶναι). καὶ ἡ παρ' αὐτῦ παραθήκη· ἄλλως τε ἦν καὶ μετ' αἰδῦς, καὶ σωφροσύνης, καθάπερ Αὐτόλυκος, κέκτηταί πις αὐτό· περὶ κάλλυς γὰρ ὄντος τῦ λόγυ, ὐκ ἄν πις ἀπόχοιτο τὸ μὴ ὑπὸ παρὰ κακοήθειαν τὰ τοιαῦτα παρασκέπτεσθαι.

δ'. 1. Πρῶτον μὲν τὸ ἦθος εἶναι) δεῖ δὲ ἀφελῦς λόγυ χρηςότηϑα [4] ἐμφαῖνον· ἡ γὰρ χρηςότης γνώμης ἐςὶν ἀρετή, καὶ ἀπὸ τῆς διανοίας καὶ γνώμης παραίρεσις, καὶ πρόπων ἐπιείκεια. ὃ δεῖ δὲ ὐδὲν [5] σημαίνεσθαι τὸ ἦθος αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀκόυσι καταλείπεσθαι, ἵνα ἀνεπι-

horunce quoddam genus gratia, quoddam bonitate refertum eſt: rurſus aliud ſuave ac jucundum; probum aliud: aliud ejuſmodi, ut multum concinnae gravitatis per ſe repraeſentet: quale illud eſt: [loco ſaepe citato] *Autolycus apud patrem adſidebat*: quo loco ſane quam decenter, ipſaque ſententia, adoleſcentulum patri ſuo adſidere fecit: cujuſmodi ſententiae inprimis graves ac decorae ſunt: maxime vero in eo τὸ ἦθος obſervatum eſt, quod nihil cultus ulterioris ab ſe ſcriptor adjecit: quod fieret, ſi dixiſſet, patri Autolycus adſedit, ut filium, praeſente patre decebat: id enim civile fuerat: relinquit igitur per ſe τὸ ἦθος iſtud, illiuſque decoram Gravitatem, ſpectanda.

III. Itaque ut dicere coepimus, ſententiae nonnullae, inſidioſum quoddam ac ſubintellectum ἦθος habent: cujuſmodi praedictum illud eſt; *ſemper tu nos cavillaris*: aliae apertae ſunt, nihilque amarulentiae reſipiunt: ut [ibidem loci] *quidam unguentis, quidam balineis uſi, aderant*. Id enim praeter illud quod factum narratur, nihil amplius innuit. Quando vero ſuſpicio improba oriri, orationique officere poteſt; tum id quod profers, abſurditatem illam emendare debet: non id quidem ſimpliciter; ſed per additamenta quaedam tua: [loco citato] *Mox igitur ſi quiſquam ad ea quae fiebant advertiſſet animum, ille profecto regium quiddam ſua naturæ formae decus eſſe, adfirmaturus erat*: nunc additamentum ſuum auctor adjungit: *Praeſertim ſi id quiſpiam cum verecundia ac modeſtia conjunctum, ut Autolycus, habeat*: quoniam enim de pulcritudine ſermo eſt, haud facile quis improbiori in his accipiendis ſuſpicioni temperet.

IV. 1. Debet itaque ante omnia ſimplicis dictionis ἦθος probitatem ſpirare: eſt enim probitas virtus intellectus: eſtque conſilium quoddam rationis mentiſque, morumque honeſtas: non oportet vero τὸ ἦθος per ſe annotare, ſed in animis audientium relinquere; ut immune

1 F. ποιήσας. 2 Addo τὰ. 3 F. ὑπνοῦμβρον. 4 Male editur ἰμφαίνων. 5 F. ἐπισημαίνος.

βέλευτον εἶ δοκῇ. ἀφ' τοῦτο ὧδ' ἐπισημήνεσθαι χρὴ, οὐδὲ τὰ δεινὰ, ὡς δεινά. ὅτι τὰ φοβερά, ὡς φοβερά· ἀλλ' ἐξαρκέσαι μοι μόνον εἰπεῖν. Τισσαφέρνης ἀφαιρεῖται τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· ἐξήρκεσε γὰρ αὐτῷ ἐκ τοῦ γένους ὑποδείξαντα ὁποῖόν ἐστι ἀφαιρεῖσθαι ἀδελφὸν πρὸς ἀδελφόν· τὴν μέντοι ποιότητα, καὶ τὴν ἀφόδρασιν [1] εἶπις αὐτῷ καταλείπειν σκοπεῖν· εἰ δὲ ἀ [2] γωνιστικῶς προσοῖσεις αὐτὸ, τοῦτο ἂν εἴποις· οἷον, πρᾶγμα δεινότατον πάντων καὶ ὠμότατον ἐνεβάλετο εἰς τὴν ψυχὴν Τισσαφέρνης· ἐὰν δὲ ἐξάρας θέλῃς, καὶ θεῖναι καὶ αὐτὰ τὰ νοήματα, δι' ἃ οὐκ ἔδει γενέσθαι τὴν ἀφαίρεσιν· ἐποίησεν· οὔτε τοὺς θεοὺς αἰ- 368
δεσθείς, οὔτε τὴν δίκην· οὔτε τὸ πρᾶγμα ὡς δεινότατον. 2. Α γὰρ ἄν τις ἤθους ἔχεσθαι νομίσῃ πρὸς τοῖς τοὺς πολιτικοὺς λόγους μεταχειριζομένοις, ταῦτα καὶ ὅτι τούτοις ἦθος ἐμφαίνειν δύναιτ' ἄν. ἔλαττον μέντοι. ἄλλον μὲν γὰρ παρ' ἐκείνοις τρόπον ἐστὶ, καὶ ἄλλο τι δηλοῖ· ἄλλον δὲ παρὰ τούτοις· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὑπαινιττομένου τι, ἢ ἕτερόν τι ὑποδεικνύντα, ἢ καὶ αὐτὸ τὸ ἐναντίον ᾧ λέγεις, ἔστιν ἐνδείξασθαι· ἐνταῦθα δὲ ὧ. ὡς ἂν ἀφελείας δεῖγμα, καὶ [3] ἁπλότητος ἀφυοίας. 3. Παραδείγματος δὲ ἕνεκα κείσθω πρὸ ἀμφοῖν· ὁ μὲν Δημοσθένης ἦθος ἐμφῆναι βουλόμενός τι φησί· πάνυ τοίνυν πρέπον ἂν εἴη τοιοῦτον περὶ πλείστου [4] ποιεῖσθαι ὑμᾶς, καὶ ἄνδρα εὐεργέτην δικαίως ὀνομάζειν. Ξενοφῶντος δὲ ἦθος· καὶ ἡ χεὶρ αὐτῷ ἐπακολούθησεν· ὡς τε σαφῶς τὴν τάξιν ἐξετάζοντες, ἐφ' ἑκατέρᾳ αὐτῶν εὕροιμεν ἂν τὸ ἦθος.

ε'. 1. Τὰ δὲ ἤθη ὁ Ξενοφῶν ἐργάζεται, πρῶτον μὲν πρὸς τὰ ἰδιώματα ἀφορῶν τῶν προσώπων· πρὸς ὧν ἂν ποιῶμεν τοὺς λόγους τυγχάνῃ· ἔπειτα τοὺς καιροὺς ὁρῶν· καὶ 370
πρὸς τούτοις τὰς πρόσεις καὶ τὰ συμβεβηκότα, καὶ τὰ παρόντα αὐτοῖς· καὶ τὰ παρακολουθοῦντα· ἐξ ὧν συλλογιζόμενος, ἤθη εἰσοίσεις ἐργάζεσθαι σὺ τοῖς λόγοις· καὶ

videatur ab insidiis scriptoris: itaque non nota quapiam, dira, ut dira; nec terribilia, ut terribilia, signanda sunt; satis est simpliciter dixisse, [initio Anabaseos] *Tissaphernes Cyrum ad fratrem traducit*: sufficiebat hoc Xenophonti ex necessitudine generis ostendere: quale sit fratrem fratri criminari: qualitatem vero animique illius adfectionem lectori aestimandam linquit: at si hoc facinus forensi stylo tractes, hunc in modum dixeris: rem maxime nefariam ac crudelem ad animum admisit Tissaphernes: quod si extollere voles, rationesque ipsas apponere, quare calumnia isthaec fieri non debuerit, addes: nihil neque deos immortaleis, neque justitiam, neque immanitatem tanti sceleris, reveritus. 2. Quae enim moratam orationem oratoribus civilibus efficere creduntur, ea etiam hoc loco mores repraesentare poterunt, sed non aequaliter tamen: alio enim apud illos modo adhibentur, aliudque valent: alio rursus apud simplices: illic enim quasi per aenigma, aliquid obscuriuscule designans, aut aliud quiddam subindicans, aut contrarium illius quod ipse statuis, ostendere potes: quod non heic fit; videlicet ut specimen orationis summissae, animique simplicis, exhibeas. 3. Exempli loco utriusque styli, haec vide: Demosthenes ἦθος monstrare volens ait: *Itaque jure optimo talem virum maximi facturi estis, & benefactorem suo merito nuncupaturi.* At Xenophontis ἦθος: [παιδείας VII. 185. A] *manus defuncti praehendentem secuta est*: In utroque sane exemplo, si seriem rerum excutimus, τὸ ἦθος depraehendemus.

V. 1. Xenophon autem mores hosce, habito ad ingenia proprietatesque hominum, de quibus illi sermo est, respectu, effingit: tum & temporum rationem habet; & praeterea circunstantiarum accidentiumque; adjunctorum etiam, & consequentium: ex quibus ratione probe subducta confieri in oratione videas, cum

1 F. ἴπις, aut Τισσαφέρνης. 2 L. ἀγωνιστικῶς. 3 F. ἁπλότητος. 4 Male ποιεῖσθαι.

mores,

νὴ Δία γε ϗ πάθη. 2. Ινα δὲ ἀπ' αὐτῶν τ̃ βιβλίων ἄρξηταί τις· ἐν τῷ συμποσίῳ πᾶσα μ̀ ἀρετή ἐϛι· ὁ δὲ λόγος, ϗ ἡ ἁπλότης τ̃ διανοίας ἐϛὶ τῶν λεγομένων. ὃ ὅπω τις ἂν ἦθος εἴποι· καὶ ϗχεδὸν ὁ λόγος ἅπας ὅπω πεφύκηκε· πόθεν οὖν τοῦτο ὑπῆρξεν αὐτῷ ἰδεῖν· τὸν ϗκαιρὸν, καὶ τὸ πρᾶγμα ὁποῖον, ϗ τὰ ἀκολουθοῦντα φύσει· οἷον, ὁποῖον μέντοι τὸ συμπόσιόν ἐϛι, καὶ πίνα ἐν συμποσίῳ λέγεσθαί τε καὶ γίνεσθαι συμβαίνει. πρὸς ἃ [1] προρῶν, ἀπεργάσατο τ̃ λόγον. οἷον, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου. Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν ὃ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα ἀξιομνημόνευτα εἶ). Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παιδιαῖς. ἤθους ἐχόμενόν ἐϛι τὸ νόημα· ὅτι δεῖ καὶ τὰ μετὰ παιδιᾶς πραττόμενα τῶν μεγάλων τε καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀποδέχεσθαι· καὶ ἔϛι τὸ θεώρημα τοῦ ἀφελοῦς,
372 [2] ὅτι μὴ ἐκ παντὸς τρόπου δεῖ δίωκειν τὰ ἔνδοξα καὶ τὰ μεγάλα· Ἀλλὰ καὶ τὰ δοκοῦντα φαῦλα εἶναι καὶ εὐκαταφρόνητα. 3. Πάλιν ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι, τὸ ἰδίωμα καταμαθὼν τῆς Σωκράτους προαιρέσεως· πρὸς τοῦτο ἀποβλέπων προσαγήοχε τὸν λόγον· [3] ὅτι γὰρ τοῦ ἐπιτηδεύματος ὀργῆς ἀξίου καὶ ἐπιπλήσεως· τὸ Σωκράτει τοσούτου ἄξιον ἄνδρα καλοκἀγαθίαν· ὅμως ὅτως ὡς ἀφελὴς ἀνὴρ, ἤθους καινοῦ τὰ συνεδείξατο· πολλάκις φησὶν ἐθαύμασα· οὐχὶ δὲ εἶπεν· ἐφ' ᾧ τις ἂν ὀργισθείη· ἢ ἐφ' ᾧ ἄξιον ἐπιπλῆξαι. δεῖ μέντοι καὶ ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅπως ὑφειμένα ἅμα τὸ [4] ἀσφαλῶς πιθεὶς ὀνόμαϛα· ὅθεν ἦθος ἐν τῷ οἰκείῳ [5] τόπῳ ἀνέφηνε τὸ μέγεθος τοῦ πράγματος· τὸ γὰρ ἐθαύμασα· καὶ τὸ πολλάκις· ὑ μικρῶν ἐϛὶν ἔμφασις. 4. Πάλιν μ̀ [6] τ̃ παιδᾶ, ὅρα πῶς μετεχειρίσατο, εἰπών· ἔννοιά ποθ' ἡμῖν ἐγένετο· τὸ μὲν οὖν νόημά ἐϛιν ὃν τρόπον Κῦρος παῖς ὢν ἐτράφη, καὶ τίνος παιδείας μετέσχεν, καὶ πίνα ἔργα ἐπράξε, καὶ ὡς εὐδαιμονέϛατος ἀνθρώπων

mores, tum adfectus omneis. 2. Sed ut ab ipſis libris illius exordiamur: In Convivio ſane, nulla non dictionis virtus apparet: Styli vero, animique, in iis quae differuntur, ſimplicitas mirifica, quod hac ratione vere ἦθος dixeris: quo modo oratio paene tota pertractatur: Unde igitur iſthaec omnia videre poterat, tempus, remque ipſam, cujuſmodi illa futura erat, caeteraque illi per naturam adjuncta? nempe conſiderabat, cujuſmodi per ſe negotium convivium ſit, tum quae in eo communiter dicantur ac fiant, indeque narrationem ſuam concinnabat: ut initio: *At mihi ſane videntur praeſtantium virorum, non modo ſeria facta: ſed etiam ludicra ac jocoſa, commemorabilia eſſe*: Sententia morata eſt: comprobanda eſſe, quae vel ludibundi agunt excellentes probique viri: eſtque hoc in ſtyli ſimplicis theorematis, non unice conſectanda eſſe glorioſa ac illuſtria, ſed ea etiam quae leviora habentur, fereque deſpicata ſunt. 3. Rurſus in Memorabilibus Socratis: quum peculiare hominis inſtitutum ingeniumque perſpexiſſet, eo reſpiciens dictionem conformat: Etſi enim argumentum iracundia atque reprehenſione digniſſimum erat, Socratem incomparabilem virum, infando Judicio damnatum eſſe; Xenophon tamen, ſtyli ſimplicis amator, leniter moratum dicendi genus, hoc etiam loco adhibuit: *Saepenumero*, inquiens, *miratus ſum*: non addit vero, cujus rei cauſſa jure indigneris: aut quod merito reprehendas. Eſt & illud animadverſione digniſſimum, quomodo ſummiſſa quaedam vocabula, ſimplicitatis ſtudio, uſurpans, nihilo minus ſuo eloquendi modo magnitudinem rei aequaverit: nam *miratus ſum*, & *ſaepenumero*, neutiquam minutarum rerum ſunt. 3. Rurſus in Inſtitutione Cyri, operae eſt videre, ut rem tractare aggreſſus ſit: *cogitatio*, inquit, *aliquando animum noſtrum ſubiit*: Sententia eo ſpectat: qua ratione in pueritia Cyrus educatus inſtitutuſque fuerit, tum quas res geſſerit; itemque quod feliciſſimus mortalium omnium

1 F. ἀφορῶν. 2 Additur λόγου p. 346. 3 Ὅτως, ut p. 354. 4 Ἀφελὲς p. 352. 5 Τρόπῳ ib. 6 L. ἐν τῇ παιδείᾳ.

eva-

ἐγένετο· τοῦτο δὲ ἄλλο τι βούλεται τῷ ἀνδρί· καὶ γὰρ Κῦρον ἐγκωμιάσαι προήρηται· οὐδὲ 374
μέλλει αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπαιδεύθη ὁ Κῦρος, ἢ ἐτράφη· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ἤθει πράγματος λό-
γον, ὑποκρίσεως κέχρηται· οἱονεί τινα δεῖ εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ τίνι τροφῇ, καὶ τίνι
παιδείᾳ χρῆσθαι· καὶ οἱονεὶ μὲν δεῖ εἶναι, ἔτι ἐν παιδίοις ὄντα· οἱονεὶ δὲ, ἐπειδὰν μειρά-
κιον τις γένηται· τίνα δὲ ἔργα καὶ ἐπιτηδεύματα προσήκοντα τῷ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ
ἀνδρί· ὁ δὲ Κῦρος ἄλλως ὄνομά ἐστιν αὐτῷ. 5. Τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν τοῖς Ἀπομνημο-
νεύμασι μετακεχείρισται τοὺς τοιούτους τῶν λόγων· οὐκ γὰρ αὐτῷ γε περὶ πλειόνων εἴρηται·
ὃν τρόπον δεῖ τῇ πατρίδι τῇ ἑαυτοῦ προσφέρεσθαι, καὶ τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς οἰκείοις, ἐν
πᾶσιν· ἃ μέντοι εἴρηταί γε ὑποθετικῶς· οἷον ὅτι· χρὴ τοῦτον τὸν τρόπον τοῖς ἀδελφοῖς·
οὐδὲ χρὴ πρότερον ἐπίδειξιν εἶναι πολιτείας, πρὶν ἂν ἀνήρ τις γένηται σοφός τε καὶ ἐπι-
στήμων πραγμάτων. Ἀλλ' ὑποθεὶς ἕτερα πρόσωπα διδάσκει σε, ὃν τρόπον χρὴ τὰ
τοιαῦτα ποιεῖν· οἷον καὶ Χαιρεφῶντα λέγει ἐρωτώμενον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· εἰπέ 376
μοι ἔφη, σὺ μόνος ἃ γιγνώσκεις, ὅτι ὅτῳ χρὴ τοῖς ἀδελφοῖς προσφέρεσθαι· ἀλλὰ πρόσω-
πον ἕτερον ὑπέβαλλεν. ὅταν οὖν θέλῃς ἐν ἤθει λόγον προσαγαγεῖν· οὐχ ὑποθετικῶς
εἰσάγεις· τάδε χρὴ ποιεῖν, ἢ τάδε· ἀλλὰ πρόσωπον ἕτερον ὑποθείς, ᾧ ἂν [1] βούληταί
τινα ποιεῖν, λέγεις· ὅτε ἐκεῖνος ἦν τοιοῦτος, καὶ τάδε ἐποίει.

ς'. Ἔστι δὲ ἃ μόνον τὸ εἶδος, τῷ ἤθους [2] δοκεῖ προσέχεσθαι ἐν τῷ λόγῳ, τῷ κατὰ τὴν
ἁπλότητα τῆς διανοίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἐναντίον τούτου, οἷον σκληρότερον καὶ ἀπη-
νῆ προσιέναι λόγον· ὅταν τοιοῦτόν τι ὑποτιθῇ· καὶ πάλιν αὖ εἰ ἐρῶντί τινι οἰκείους
λόγους προσιθείη· καὶ πᾶσιν ὁμοίως πρὸς τὰ πάθη ἀφορῶντα, ὃν τρόπον καὶ ἐν τῇ παι-

evaſerit: Quae tamen aliud quiddam Xenophonti valent: Cyrus enim immenſis laudibus extollere inſtituit: nec quidquam laborat, quanam is ratione inſtitutus ſit, aut educatus: Caeterum quoniam narrationem totam moratam effingere ſtudebat, ejuſmodi adumbratione oſtendere voluit, qualem eſſe oporteat excellenti virum virtute: qua educatione inſtitutioneque, quibus moribus adhuc puer uti debeat; quibus dein adoleſcens: tum quaenam opera ac ſtudia viro conſummatae virtutis conveniant: Cyrus autem illi inane quoddam nomen eſt. 5. Eodem modo in *Memorabilibus*, res ſermoneſque ejuſmodi exſequitur: nam illic de negotiis cujuſquemodi diſſerit: quomodo rebus in omnibus erga patriam, erga amicos ac familiares, officia viri boni tuenda ſint: non autem ſingillatim per praecepta moralia: verbi cauſſa, hunc in modum cum fratribus eſſe vivendum: nec ante capeſſendam cuique rempublicam, quam ſapientiam rerumque civilium peritiam adeptus ſit. Verum aliis ſub perſonis, quas colloquentes facit, quonam iſta pacto recte atque ordine efficias, docet: ut quum Chaerephon ſic propemodum apud illum cum fratre ſuo diſputat: *dic mihi* inquit, *amabo te, an tu ſolus es qui neſcias hunc in modum cum fratribus agendum eſſe*: Sed perſonam aliam (Socratem) ſubſtituit: Itaque quando moratam orationem effingere vis, perſonam docentis non aſſumes; hoc facies, & hoc: ſed alieno ſub nomine ac exemplo quae fieri a quopiam voles, proferes: ille talis omnino erat: haec ſane & haec agebat.

VI. Porro non ſolum ſpecies ἤθους cujuſque in oratione, ſecundum ſententiae ſimplicitatem intexi poteſt, verum etiam ſecundum id quod ſimplicitati iſti contrarium eſt; nempe ut durior aſperiorque oratio evadat: ubi ejuſmodi quidquam tractare inſtituis. Rurſus aliter quando amanti ſuos mores ſermoneſque attribuis: quemadmodum & in caeteris, quum ad affectus cuique proprios reſpicis: Quomodo in inſtitu-

1 Βούλῃ. 2 Δοκεῖν.

tione

δείᾳ ἐκ τ̃ θεις́αντων πάθη εἰργάσατο· ὁπόσα περί τε Αβραδάτᾳ καὶ τ̃ ἐκείνᾳ γυναικὸς εἴρηται· ἡ δὲ πᾶσα ἀρετὴ τὸ διαφυλάξαι καὶ τηρῆσαι τὰ ἰδιώματα ἑκάστου· ὥσπερ ἦν, ὅτω πεποίηκεν τ̃ Κυαξάρην διὰ παντὸς ὀργίλον· καὶ ἵνα ἄλλον ἔχοντά τι ἐν τῇ ψυχῇ ἴδίωμα· ταῦτα γὰρ μεγάλα ἐργάζεται ἐν τῷ λόγῳ· φυλάξας δ' ἂν, ἐὰν ἐπακολουθήσῃς
378 τῇ θεωτέρᾳ διανοίᾳ, καὶ τῇ θεωρέσῃ ὅ λόγου, τί σοι βύλεται σκοπῶν· καὶ θεὸς τὸ ἰδίωμα ἀφορῶν περὶ ὅ λέγεις ἄν.

ζ. Τὰ δὲ ἤθη ἐν ταῖς ἀφελείαις τίνον λαμβάνειν καὶ σεμνότητα· ὅταν τις ἐμφανίζων τῳ̃ ἑαυτῆ γνώμην, ὅπῃ μόνης τ̃ ἐννοίας, τὸ ἦθος καταλείπῃ. οἷον εἰ ἔλεγές σου ἐνσημαινόμενος· ἔδοξε δὲ οἱ θεοὶ καὶ ἐπίμηξ τύτῳ Χείρωνα· ὥσπερ χρή· [1] δικαίου τε τὰ ὅ καλῆ πεποιημένα ἀγαθέντες αὐτ̃· ὅτι δικαίος τε ἦν, καὶ τ̃ ἄλλην ἀρετὴν ἐπετήδευεν· ἐν γὰρ τύτοις ἐμφαίνεις τῳ̃ σεαυτῆ γνώμῃ πῶς ἔχεις περὶ τὰς τοιύτας ἄνδρας· καὶ Ξενοφῶντι ἐξήρκεσε μόνον ὅπῃ τῆς ἐννοίας ἀποσιωπῆσαι· Χείρωνα διὰ δικαιότητα· καὶ τὰ ἑξῆς.

η'. Εστι δὲ τῆς ἰδιότητ̃ τ̃ ἀνδρὸς καὶ πάντων τῶν ἀφελῶν, πρέχεσθαι, ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ χρηστὸν τὸ ἦθος, μὴ μέντοι ἐνσημαίνεσθαι τ̃το αὐτὸ καθ' αὑτό· σκόπει δὲ ἐντεῦθεν τὸ ἦθ̃ τῆς ἀφελείας· εἰ ὅ δοκῆ σοι χρηστ̃ ἀνδρὸς εἶ), τὸ μέλλοντα τελευτᾶν βύλεσθαι τὼς παῖδας ἀμφοτέρους αὐτῇ πρεῖναι· ὅτω δὲ π χρηστὸς ἦν ὁ Δαρεῖ̃ καὶ φι-
380 λόστοργος, ὥστ' ἐβούλετο τοὺς παῖδας ἀμφοτέρους αὐτῇ παρεῖναι· ἐπειδὴ δὲ ἠσθένει Δαρεῖ̃, καὶ [2] ἐτώπευε τ̃ βίου τελευτήν· ἐβούλετό οἱ τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι· τ̃το χρηστ̃ ἦθος ἐστί· πατρικὴν γὰρ σοι ἀφέθησιν ἐνεδείξατο· καὶ ἔστι τ̃ γνώμης ἡ ἀρετή·

tione Cyri [Lib. VI & VII] ex circunſtantiis mirificos adfectus ciet, quidquid de Abradata, ejuſque uxore commemoratur. Eſt enim vel praecipua virtus recte obſervare ac tueri proprietates cujuſque: Itaque qualis erat, talem ubique repraeſentat Cyaxarem, nimirum iracundum: eodemque modo ubicunque alius cujuſlibet peculiarem animi indolem depingit: quae ſane permagnum in oratione omni momentum faciunt: Obſervare vero haec tum recte poteris, ſi quam ſemel tibi praeſcripſiſti formam rationemque dictionis, illa preſſis veſtigiis inſiſtas; probeque tecum expendas, quid illa ſibi velit: ſimulque eorum, de quibus agis, ingenia proprietateſque contentis oculis intuearis.

VII. Mores etiam in ſimplici dictione uſurpati robur accipiunt ac decoram Gravitatem, cum tua opinione ſummatim oſtenſa, ipſa in ſententia ἦθος inſitum reliqueris: veluti ſi tu dicas addita animadverſione: *Donarunt dii Chironem cohoneſtaruntque hoc munere, (arte venandi:) uti par erat, tum juſtitiam illius admirati, tum praeclara facta:* Sive quod & juſtus erat, & virtutes caeteras magno ſtudio colebat. Hoc ſane modo animi tui ſenſum judiciumque de viris ejuſmodi aperies: at Xenophonti ſufficerat, nuda levique ſententiae ſuae indicatione facta, conticeſcere: [prooemio κωμῳδικῇ] *Chironem propter juſtitiam:* adde caetera.

VIII. Praeterea hoc etiam Xenophonti, ac reliquis ſtyli ſimplicis ſcriptoribus, proprium eſt; ut mores quidem perſonarum quam probiſſimos repraeſentent, neque id tamen appoſita nota quapiam per ſe indicent. Ecce tibi ſimplicitatis hujus ingenium, hoc in exemplo. Annon probi viri officio fungi cenſeas, qui moribundus cupiat utrumque filium ſibi adeſſe? ſic vero bonus, liberorumque amans pater Darius erat, ut filium utrumque tum praeſto ſibi eſſe voluerit: [initio Ἀναβάσεως Κύρου] *Quum aegro jam corpore Darius finem vitae haud longe abeſſe ſuſpicaretur, filium utrumque ſibi adeſſe cupiebat:* in quo ſane morum eximia quaedam probitas ineſt: quippe paterni ingenii clariſſimam imaginem exhibet: eſt etiam praeclara animi virtus

1. Scr. τῳ̃ δικαιότητά τι καὶ τὰ καλῶς πεποιημένα. 2. Ἀριστῷ perperam editur.

viri-

καὶ τὸ ἦθος ἀφελῆς ἀνδρός· οἷον ἂν χρηστὸν γένοιο. ἦθος δὲ χρηστὸν ἐποίησε καὶ ἐν τῷ συμποσίῳ ὀπὶ τῆς τὰ θαυμαστὰ ὀπιδεικνυμένης, εἰπών· ὥς τε οἱ μὲν θεώμενοι [1] ἐθορυβοῦντο· χρηστὸν οὕτω καίνταῦθα τὸ ἦθος ἐφαίνη, τὸ τὰς θεωμένους φοβεῖαθ ὀπὶ τῷ ὡθαιδόξῳ τοῦ θεάματος.

θ'. 1. Ηθος πάλιν ἄλλο ἀφανὲς ἢ κεκρυμμένον, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀφελέσι λόγοις ὡροσήκει· ἀναβαίνει οὕτω ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρνην ὡς φίλον· τί γὰρ δεῖ ἐξαγορεύειν ἢ λέγειν, λαβὼν Τισσαφέρνην τὸν μάλιστ' ὀπιβουλεύοντ' αὐτῷ, ὡς φίλον· τὸ δὲ ἀποκρυψάμενον ἐφ' ἑαυτοῦ ἐᾶσαι· τοῦτο ἔχει τὸ ἦθος. 2. Καὶ μάλιστά γε τούτῳ ὡρόσεστε· ὅτι οὐκ ὀπισημήνονται οἱ ἀφελεῖς ἄνδρες τὰς δυνάμεις· ἀλλ' αὐτὰς ἐφ' ἑαυτῶν ἀξιοῦσι δείκνυαθ. ἐκτὸς εἰ μὴ κομψὸς εὔθετός που φανείη· ὡς καὶ ἐν τῷ κυνηγετικῷ· ἐγὼ μὲν οὖν ὡθοῦμαι τοῖς νέοις μὴ καταφρονεῖν κυνηγεσίων· κομψὸν ἔχει ἐνταῦθα καὶ ἦθος θαυμαστὸν μὴ τὰς ἐκβάσεις, 382
τηλικαύτας οὔσας, ἢ ἐπιθετικῶς ἐκ τοῦ οἰκείου ὡροσώπου χρῆναθ. ἐγὼ μὲν οὖν παραινῶ. 3. Οταν δὲ τὸ ἐναντίον ὃ σημαντικὸν εἴπῃς, καὶ ἀνίης τῆς ὀπιζήσεως, ἦθος ἐργάζῃ· ὃ γὰρ λέγεις, ἔχεσθαι κυνηγεσίων· καὶ σπουδάζειν περὶ κυνηγέσια· ἀλλὰ τὸ ἐνδυτόν, μὴ καταφρονεῖν κυνηγεσίων, μηδὲ τῆς ἄλλης παιδείας. τοῦτο δὲ οὐκ ἐᾷ εὐτελῆ γενέαθ τὸν λόγον· ὅταν ἔνδοξον μὴ πάνυ δοκοῦντι ἐνδόξῳ ὡθοιῆς· μὴ καταφρονεῖν κυνηγεσίων· μήτε τῆς ἄλλης παιδείας· μεῖζον ὂν μικροτέρῳ συμπλέξαι, ἢ καὶ εἶδος λεχθέντι ἀναμίξαι τι ἐν γένει, ἀνδρὸς ὄντ' ὀπισήμονος· ἐκ τούτων γὰρ γίνονθ τὰ εἰς τὸν πόλεμον ἀγαθοί, καὶ εἰς τὰ ἄλλα· τόδε οὖν χρὴ ποιεῖν ἀφ' τόδε· ἡ μὲν οὖν αἰτιολογία κοινὴ, καὶ πολιτικῶν καὶ ἀφελῶν·

virique ſimplicis & revera probi ἦθος: idem probos in Convivio effinxit mores, de ſaltatricula mirificos geſtus ſuos exhibente, dicens [876, D] *adeo ut ſpectatores foeminae metuerent.* Eſt enim hoc haud obſcurum probitatis ſpecimen cohorreſcere ſpectatores ad horrificum ſpectaculi habitum.

IX. 1. Eſt aliud morum genus nonnihilo obſcurius abſtruſiuſque; ut in ſimplici dictione par eſt eſſe: initio [Ανάβασις 243, B] *Adſcendit itaque Cyrus, & Tiſſaphernem, ut amicum, comitem ſibi ſumſit:* quid enim neceſſe enarrare omnia ac dicere? *comitem ſibi Tiſſaphernem ſumſit, qui Cyro in primis inſidiabatur, ut amicum*: itaque in eo quod ſuam ſcriptor ſententiam abſtrudit, ſinitque rem per ſe intelligi; haec moratae orationis virtus conſiſtit. 2. Unde illud praecipue animadvertendum, non addere animadverſionem aliquam ſtyli ſimplicis ſcriptores, ad ſenſuum ſuorum facultates vireſque commonſtrandas: ſed illas per ſe ipſas apparere volunt: niſi ſi locus opportunus alicubi ocurrat: ut in de venatione [974, D] *itaque juvenibus auctor ſum, ne venationes adſpernentur*: heic tempus idoneum, ethoſque mirificum poſt tot tamque illuſtria eventa ac exempla habebat, adponendae ex ſua perſona commonefactionis: *Ego itaque auctor ſum.* 3. Quando vero contrarium illi, quod mentem tuam ſignificare aptum erat, genus loquendi adhibes, ſolutum id tamen ſollicita inculcatione animadverſioneque; moratam efficis orationem: non enim dicis, ut venationi dent operam; nec ut ſtudioſe venationibus incumbant: ſed per contrarium, *ne adſpernentur venationem, aliaſque diſciplinas.* Id porro dictionem a vilitate prohibet, quum rem eximiam ignobiliori adjungis: *ne adſpernentur venationem, aliaſque diſciplinas*: ſic vero majus cum minore apte committere, & ſpeciale generale quidpiam admiſcere, viri intelligentis eſt: *Fiunt enim ex iis ad res bellicas, aliaſque etiam, egregie inſtructi*: alterum igitur alterius cauſa faciendum eſt. Eſt itaque cauſarum explicatio communis civilibus ſimplicibuſque ſcriptoribus:

1 Εφοβοῦντο ut mox & Noſter.

figurae

τὰ δὲ σχήματα διάφορα· τὸ μὴ συμπλέξαντα εἰπεῖν· ὃ μόνον εἰς τὸ πόλεμον· ἀλλὰ εἴς τε τὰ ἄλλα.

ι'. Ἦθος δὲ πάλιν μετὰ γλυκύτητος ἐποίησεν, εἰπὼν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι· καὶ
384 μὴ νομίζεται τὸ μέγιστον κέρδος ἔχειν, φίλον [1] ἀγαθὸν κτησάμενος; ἦθος γλυκὺ ἐποίησεν ἐκ τοῦ ἐλάττονος ὀνομάσας τὸ πρᾶγμα· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι αἱ τῶν φίλων οὐσίαι ἐκείνῳ πᾶσαι γίνονται· καὶ αἱ βοήθειαι, αἱ ἐν τῷ βίῳ· ὁ δὲ ἑνὶ τούτῳ ὀνόματι, ὃ γλυκύτητα ἐμφαίνει, καὶ ἦθος· φίλον φησὶν ἀγαθὸν κτησάμενος.

ια'. Καὶ τὸ ταῖς ἐπιπλήξεις, ἐπὶ τοῦ ἐναντίου ἀναίρεσιν ποιεῖσθαι, ἦθος ποιεῖ. οἷον ἀχολούθου ὄντος εἰπεῖν τῷ ἐπεμελεῖτο, οὐκ ἠμέλει· καὶ τούς τε ἀμελοῦντας ἐμέμφετο· ὁ δὲ φησιν· οὐκ ἐπῄνει· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἠμέλει· τούς τε ἀμελοῦντας οὐκ ἐπῄνει.

ιβ'. Ἦθος δὲ ἀγαθὸν καὶ Σωκρατικόν, καὶ τὸ [2] μὴ ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων, ὅπῃ τὰ ἀναγκαῖα ἄγειν· οἷον, αὐτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπείων διελέγετο· σκοπῶν τί εὐσεβές· τί ἀσεβές· εἶτα ἀπὸ τῶν ἀδετέρων ὅπῃ τὰ ὀνομαστικά· τί σωφροσύνη, τί μανία· τί ἀνδρία, τί δειλία· τί πόλις, τί πολιτικός. ὁ δὲ τῷ ἀμφὶ καὶ κάλλος ἐποίησε, τὸ ἀποκόψαι καθ' ἕκαστον πρᾶγμα.

ιγ'. Ἦθη δὲ καὶ εἰρωνεία ἐργάζονται· οἷον ὁπόσα Σωκράτην προσδιαλεγόμενον πεποίηκε, καὶ ἀναδιδάσκοντα τοὺς νέους, ὥσπερ αὐτὸν οὐκ εἰδότα, ἀλλ' ἀναζητοῦντα μᾶλλον.

386 ιδ'. Ἔνια δὲ ὀνόματα καὶ χωρὶς τῶν πραγμάτων ἦθος ἐργάζονται ἐν τοῖς λόγοις· οἷον εἰς καλόν γε ὑμῖν συντετύχηκα· ἐνταῦθα οὐκ ἄλλο εἰργάσατο, [3] ἢ ἦθος, ἢ ἡ λέξις· εἰς καλόν γε ὑμῖν συντετύχηκα.

ιε'. Καὶ τὰ συγκεπτικὰ δὲ σχήματα, πάνυ μέν ἐστι τῆς ἀφελείας· καὶ τῷ συγκε-

figurae diſcrepant: ideoque non per complexionem dixit; *non ſolum ad res bellicas*. Verum; *tum ad alias*.

X. Idem moratam cum Suavitate Orationem in Memorabilibus effecit, dum dixit. *Nunquid non vero lucrum maximum feciſſe exiſtimandus ſit, qui amicum fidum bonumque nactus eſt?* ubi ἦθος ſuave effinxit, rem maximam impari nomine exprimens: pro eo enim, quod diceret, amicorum facultates omnes, caeteraque vitae hujus adminicula, amici fieri; uno ille nomine, quod & ſuavitatem praefert, & ἦθος; dixit: *qui bonum amicum nactus eſt*.

XI. Ἦθος etiam eſt, cum repraehendimus eo modo ut contrarium tollatur. Veluti, conſentaneum erat poſt, *curam geſſit*, dicere, *non negligentes repraehendit*; at Xenophon [Ἀπομνημονεύμ. A'. 712, A] ait, *non laudavit; Socrates*, inquit, *nec ipſe curam corporis neglexit, nec laudabat negligentes*.

XII Eſt & illud ἦθος probum ac Socraticum, a non neceſſariis ad neceſſaria rem deducere: ut [Ἀπομνημονεύμ. A'. 710, E] *Ipſe de rebus humanis diſſerebat, quaerebatque quid pium, quid impium*: tum ab adjectivis neutris ad nomina ſubſtantiva venit: *quid prudentia, quid inſania; quid fortitudo, quid meticuloſitas; quid civitas, quid civilium rerum peritus*: ubi & elegantiam ex eo paravit, quod ad ſingula interpungit.

XIII. Facit & Ironia moratam orationem: ut quum Socratem diſſerentem, docentemque adoleſcentes inducit; quaſi rem ipſe intelligeret, ſed potius indagaret ac exquireret.

XIV. Etiam aliqua quaedam vocabula, vel ſeorſum a rebus, ethos in oratione efficiunt: ut [Convivii initio] *Opportune in vos incidi*: ubi nihil aliud ἦθος effecit, quam haec ſententioſa, *opportune in vos incidi*.

XV. Porro etiam comparationis figurae ſtylum ſimplicem frequentant: magis tamen Hiſtoricum:

1 F. add. καλὸν. 2 F. ἀπὸ τῶν μὴ. 3 L. τὸ.

φικῶ λόγω μᾶλλόν ὄϛιν· ἦθος δὲ ϗ αὐτὰ πρέχει· οἷον, μᾶλλον τοῖσδε, [1] ὡς εἰ ϛρατηγοῖς ϗὶ ἱππάρχαις, ϗ ἀϖουδάρχαις· εἰ δὲ σὺ τὸ ἐναντίον συλλαβὼν ἔλεγες· ὡσεί· ὅσοι μὲ τὺς τοιύτως [2] εἰ) λέγοι), ὓς ἂν ὁρῶσιν, ἀρχαῖς τε ϗὶ τιμαῖς, ϗὶ τοιαύταις δυνάμεσι πλέον τι τῶ ἄλλων ἐϖαίρονϛας, ὑμοι δοκῦσιν ὀρθῶς ϖοιεῖν. Κειτίῳ μᾶλλον ὁ τοιῦτος τεύχη· ἔδοξεν εἰ), ἢ τιν ϖ τ ἀρχαίων σοφῶν.

ιϛ'. 1. Λέγω οὖν ὅτι ϗ λέξει ἀνεμφάτῳ χρῆται ὁ ἀφελὴς ἀνὴρ, ϗὶ ϗήμαϖι, ϗ ῥυθμῷ· ὥϖερ ἔχῃ ϗὶ ϛῶθα· ἐϖειδὴ δὲ ἠαθένῃ Δαρεῖος, ϗ ὑϖώϖευε τῦ βίυ τελευτὴν, ἐβύλετο οἱ τὼ ϖαῖδε ἄμφω ϖρεῖναι· ὑ γὰρ ὄϛιν ὁ ῥυθμὸς ὥϖερ ἂν ϖολιτικοῦ ἀνδρὸς γένοιτο, συνειλκυσμένος ϗ συνειλημϕὼς τὰ νοήματα. 2. Τὰ δὲ ὀρθῦντα νοήματα ϑριμύτητα ἔχῃ ἀντὶ τῦ πλαγιάζειν· τὸ μὲ γὰ πλαγιάσαι ἦν· ἀϑενῶν δὲ Δαρεῖος. κινδυνεύῃ δὲ ἐγγυτάτω εὐτε- 388
λείας ϖεφσεῖναι ἡ ἀφέλεια· ἀϕὰ τὸ πλείϛοις ὀνόμασιν ἀνεμφάτως χρῆϑαι· ὡς ϗὶ ϛῶθα· τὸ ἠαθένῃ ϕιλὸν ἦν ὄνομα· ἀϕὰ τῦτο αὐτῷ ϖρετάϑη ϗ ἰσοδυναμῦν, ἵνα ἐκφύγῃ τὼ εὐτέλειαν· ἐϖειδὴ δὲ ἠαθένῃ Δαρεῖ ϖ, ϗὶ ἐϖώϖευε τελευτὼ τῦ βίου.

Περὶ ΣΕΜΝΟΤΗΤΟΣ. Δ'.

α'. Ἦθος δὲ ἔχει ϗὶ Σεμνότηϛα, ἢ εἰς ϑεοὺς εὐσέβειαν ἐμφαίνειν, ἢ εἰς φίλυς εὐεργεσίας· ϗὶ μάλιϛα δεῖ ϗὶ τοῖς τοιύτοις ϖεφσέχειν· τὰ γὰ πλεῖϛα ϗὶ μέγιϛα τῶ ϑεωρημάτων, χτ' ζωύτας τὰς ἐννοίας λαμβάνεται· αἱ δὲ ἔννοιαι λαμβάνονται ὐκ ἔϛ ἐν αὐτῷ· τὸ δὲ ϗ τὰς ἐννοίας ὡς ϖερὶ εὐσεβείας ϗὶ εὐϖειθίας λέγεαλ, ϖάνυ ϛ ϖεφαιρέσεως ϛ τῶ ἀφελῶν· ὑ γὰ ϖάνυ, ὥϖερ ἔφϖ, τοῖς ὑϖοϑετικοῖς χαίρυσι χρώμενοι, εἰ μὴ ἀνάγκη ϖῦ

ſtoricum: ſed & ipſae ἦθος pariunt: ut [ibidem loci] *Potius vobis triclinium meum exornatum videam, quam Imperatoribus, equitumque magiſtris & candidatis magiſtratuum*: quod ſi contraria ratione dixiſſes: ſane, quotquot ejuſmodi homines, ſibi in convivio adeſſe volunt, quos viderint magiſtratibus, & honoribus, & potentia caeteris antecellere, illi mihi neutiquam recte facere videntur. Hoc Critiae cuidam convenientius fuiſſet, quam cuipiam veterum ſapientum.

XVI. 1. Iccirco haud verebor adfirmare, minus emphatico & ſtylo, & ſchemate, & rhythmo, ſimplicem uti ſcriptorem: ut hoc loco: [initio Ἀναβάσεως] *Poſtquam aegrotare coeperat Darius, finem vitae jam adeſſe ſuſpicatus, utrumque filium ſibi adeſſe deſiderabat*: qui rhythmus non ejuſmodi eſt, atque eſſet viri Politici, contractus, & compingens ſententias. 2. Jam quae in caſu modoque recto uſurpantur vocabula, acriora obliquis ſunt: in obliquo dixiſſet, *aegrotans Darius*. Videtur autem proxime ad vilitatem popularis ſermonis accedere ſimplicitas ſtyli; quod vocabulis plurimis citra emphaſin utatur: ut hoc loco *aegrotabat*, nudum eſt vocabulum: itaque illi appoſitum eſt alterum idem valens, quo vilitas evitaretur: *poſtquam aegrotabat Darius, & ſuſpicabatur vitae adeſſe finem.*

Cap. IV. De Gravitate Morata.

1. Praeterea Ethos & Gravitas in eo eminet, quando pietatem in Deos, aut beneficia erga amicos declaramus: ideoque his moribus in ſtylo ducendo potiſſimum ſtudendum: plurima enim & maxima theoremata ſecundum has ſententias formantur: Sententiae autem ipſae ex iis ſumuntur, quae in argumento ſunt: maxime vero cum ratione ſimplicis ſtyli convenit, ut ſententiae pietatem erga Deos, obtemperandique promptitudinem praeferant: neque enim, ut antea dictum, praeceptis moralibus libenter utuntur Simplices; niſi ſiqua alicubi id neceſſi-

1 ἢ. 2 Corrupta.

tas

γένοιτο· οἷον· εὐσεβεῖν δεῖ [1]θεοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· ἀλλ' ὥσπερ ἐννοίας τινὰς ὑπογράφουσιν ὡς χρὴ ποιεῖν· ἢ διδασκαλικῶς λέγοντες· ὅτι ἢ χρὴ τόδε ποιεῖν· ἀλλ' ὅτι δεῖ ὅλως· τοῖς τάδε ποιοῦσι, τάδε [2]εἰώθαμεν ἀποφαίνειν.

390 β'. Σεμνότης δὲ γίνεται ἐν τῷ ἀφελεῖ λόγῳ, καὶ ἄλλως μὲν πολλαχῶς· σεμνότερον δὲ, ὅταν ἀπὸ προσώπου ὅτι τὰ πράγματα μεταφέρῃς· ἢ γὰρ ὅμοιόν ἐστι ὅτι τοῦ προσώπου εἰπεῖν, φύσει βασιλεῖς εἰσιν οἱ καλοί· μειρακιῶδες γὰρ τοῦτο· ἢ περ ὅτι δεῖ πράγματος ἐξενεγκεῖν· φύσει βασιλικὸν τὸ κάλλος εἶναι. τῆς δὲ σεμνότητος ἕνεκα, τῆς κατὰ τὴν ἔννοιαν, ἡ προσθήκη μετὰ ταῦτα· ἄλλως τε ἦν καὶ μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης καθάπερ Αὐτόλυκος, κέκτηταί τις αὐτό.

γ'. Σεμνότητα καὶ αἱ τοιαῦται συμπλοκαὶ ποιοῦσιν· οἷον· καὶ παῖδα πάνυ γε ὡραῖον, καὶ πάνυ καλῶς κιθαρίζοντά τε καὶ ὀρχούμενον· τὸ γὰρ συμπλέκειν εἰς τὸ αὐτὸ τὰ διάφορα τύπτει, ἀφαιρεῖ τὴν διαφορὰν τὸ γένους.

δ'. Καὶ ὅπου ἂν τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, ἢ τὰ γινόμενα, ὡς ἤδη γεγονότα εἰσάγῃς, σεμνὸν ποιεῖς τὸν λόγον· οἷον, ἐπεὶ δὲ αὐλοῖς ἡ μοῦσα αὐλητὴς ἤνλησεν· ὁ δὲ πᾶς ἐκιθάρισε.

ε'. Καὶ ὅπου δ' ἂν σεμνὰ τὰ ὀνόματα ἐπεμβάλῃς, μετὰ τῆς σεμνότητος καὶ κάλλους δύναμιν ἐργάσῃ· Ζεὺς μὲν καὶ Χείρων, ἀδελφοί· πατρὸς μὲν τοῦ αὐτοῦ· μητρὸς δὲ, ὁ μὲν Ρέας· 392 ὁ δὲ Ναΐδος νύμφης· τὸ μὲν οὖν κοινοποιῆσαι· πατρὸς μὲν τοῦ αὐτοῦ· τότε διαφορὰν εἰπεῖν· μητρὸς δὲ, ὁ μὲν, τῆσδε· ὁ δὲ, τῆσδε. μετὰ τῆς ἀφελείας καὶ σεμνότητα ἔχει.

ς'. Καὶ τὸ ἐν γένει δέ τι εἰπεῖν, τοῦ κατ' εἶδος σεμνότερον. οἷον ἐν γένει· μήτι πάθῃ· ἢ γάρ ἐστιν ὅμοιον κατ' εἶδος εἰπεῖν· μὴ πρόσπαρῃ· μὴ ἀποσφαγῇ. καὶ ἐν γένει συλλαβόντα τὰ πάντα ἑνὶ ὀνόματι εἰπεῖν· μήτι πάθῃ.

tas ſuadeat: ut *pie agendum eſt, Diiſque ducibus obſequendum.* Sed per ſententias ipſas veluti delineant, quomodo agendum ſit, non docentis in modum, quod hoc non agendum ſit: ſed generatim; iis qui talia perpetrant, talia rurſus evenire ſolent.

II. Gravitas ſtylo ſimplici tum multis aliis modis conciliari poteſt, tum iſtoc praecipue, cum a perſona ad rem loquutio transfertur: nec enim ſimile eſt, de perſona dicere; formoſi natura reges ſunt. Hoc enim puerile loquendi genus eſt: atque de re: [convivio 873, C] *Regium quiddam natura pulcritudinem eſſe.* Jam moratae illius Gravitatis quae in ſententia eſt cauſſa, mox adjicitur. *Praeſertim ſi quis eam cum pudore ac modeſtia, uti Autolycus, habeat.*

IV. Parit & hujuſmodi complexio gravitatem: [ibidem 875, A] *& puerum admodum formoſum, ſciteque prorſus cum cithara canentem, tum ſaltantem*: nam ſimul connectere quae inter ſe diſparata ſunt, id differentiam generis tollit.

IV. Quando quae futura ſunt, aut jam fiunt, ut tranſacta refers, Gravitatem narrationi foeneras: [Loco citato] *poſtea quam tibicina tibia, puer cithara cecinisſent.*

V. Tum ubi ſplendidis quibuſdam vocabulis orationem diſtinguis, & gravitatem, & elegantiam illi addis: [χωρογραφικῶς ab initio] *Juppiter & Chiro fratres erant, patre eodem geniti, ſed Juppiter matre Rhea: Chiro Naide Nympha.* Itaque dum & commune quiddam illis tribuitur: *patre eodem geniti*: & id mox adponitur, quo differunt. *Sed ille matre Rhea; hic Naide Nympha*: id & ſimplex, & cum gravitate conjunctum eſt.

VI. Jam quae univerſe proferuntur, ſpecialibus graviora ſunt: ut generatim [συμποσίῳ 876, D] *ne quid pateretur ſaltatricula*: non enim idem valet ſpeciatim dicere: ne enſibus transfigeretur; ne interiret; & generatim uno omnia verbo complecti: *ne quid pateretur.*

1 F. καὶ τοῖς. 2 Εἰώθειν ἀποφαίνειν.

Περὶ ΠΕΡΙΒΟΛΗΣ. Ε'.

α'. Γίνεται δὲ καὶ ἐν ἀφελεῖ λόγῳ περιβολή· ὅταν τις πλαγιάσας νόημα, ἐπεμβάλῃ ἕτερον δεύτερον· μήπω τῆς διανοίας ἀπηρτισμένης, μηδὲ τοῦ συμπεράσματος [1] ἀπηνυσμένου, ὡς μίαν δοκεῖν ἔννοιαν. οἷον, βουλευομένων δὲ περὶ τούτων Λακεδαιμονίων, Ἀγησίλαος ὑπέσχετο τὸ ἀπαρτίζον· διαβήσεσθαι· οὐκ ἐπὶ πλαγιάσας· μακρὸν γὰρ ἐγίνετο· οἷον διαβὰς ποιήσειν τοῦτο καὶ τόδε· ἀλλὰ διαβήσεσθαι.

β'. Πᾶσα δὲ περιβολὴ δυνάμιν ἐργάζεται ἐν τῷ λόγῳ. δεῖ δὲ ἡμᾶς ἐπεσκέφθαι καθὸ διαλλάττει τοῦ πολιτικοῦ λόγου, ἢ ἐν τῷ ἀφελεῖ λόγῳ γινομένη δυνάμις· ὑκοιῶ σκόπει· τὸ γὰρ εὖ περαίνειν οὐδὲ τιὼ ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φερνεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. ὅ φημι τοίνυν ἐγὼ λυσιτελεῖν ἐν τῷ ἀφελεῖ τὸ ἀποφυτικὸν σχήματος· ἀξίωμα μὲ γὰρ καὶ δυνάμιν περιτίθησιν· οὐκέτι δὲ ἁπλοῦν, οὐδὲ κατ' ἄνθρωπόν ἐστιν, ἵνα οὕ- 394
πως εἴπῃ τις τὸ περᾶγμα· ἀλλ' ἐπῃρμένον τε καὶ τετυφωμένον· οὐδὲ τὸ [2] ὑπακτικὸν μόριον· τὸ γὰρ τοιαῦτα μόρια ἀναγκάζει τὸν λόγον ἐμπεριλαμβάνοντα τὰ νοήματα, σφιγγύλον γίνεσθαι, καὶ σκληρὸν, καὶ κατεσφιγμένον· ὅθεν οὐ χρὴ τὰ μόρια περιτιθέναι· ἐπειδὰν δυνάμεώς τι σημεῖον ἐξενεγκεῖν βουλώμεθα· ἀλλ' ἀποφηματικῶν ἄρξασθαι ἁπλῶς.

γ'. Περιβολῆς δὲ ἡ τὸ τοιοῦτον, καὶ ἔνδοξον ποιοῦν τὸν λόγον ἢ ἔχειν ἀξίωμα. [3] ἢ ὅταν τὰ περάγματα μὴ καθ' ἑαυτὰ εἰσάγῃ τις, καὶ ὅπερ τὰ ὑποκειμένων ὀνομάζῃ· οἷον· Καλλίας ἀξιοθέατος ἐφαίνετο, διὰ τὸ κατέχεσθαι ἔρωτι τοῦ Αὐτολύκου· ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν περιλαμβάνηταί τινα τοῖς ἀορίστοις ὡρισμένα· ἅπαντες μὲν οὖν οἱ ἐκ θεῶν τοῦ κατεχόμενοι

Cap. V. De Amplificatione Circunducta.

I. Porro fit etiam in humili Stylo circunducta Amplificatio, cum quis poſt caſum obliquum, denuo alium ejuſdemmodi adjicit, nondum abſoluta ſententia: nec adjecta concluſione: ita ut per omnia una eſſe videatur verborum compraehenſio: ut [Ageſilao, ab initio] *His de rebus conſultantibus Lacedaemoniis, pollicebatur Ageſilaus*: nunc id quod ſententiam abſolvit, *tranſiturum ſe eſſe*: (διαβήσεσθαι) non amplius obliqua (ſive principali) flexione uſus: fuiſſet enim ea juſto longior (διαβὰς ποιήσειν) *tranſeuntem ſe hoc illudque facturum eſſe*. Sed (διαβήσεσθαι) *tranſiturum ſe eſſe*.

II. Adfert autem oratione circunductio omnis vim ſingularem. Videndum vero eſt, quanam in re diſſideat circunductio ſimplex a civili: vide ſodes: [Demoſth. Olynth. p. 4, D] *nimia fortunae indulgentia fatuis ac immerentibus vecordiae occaſionem praebet*: ego vero ut vix conceſſerim, ſententioſam figurae hujus rationem ſimplici dictioni ſatis prodeſſe; ſic dignitatem illi ac vim comparare, haud abnuam: iſta autem ſententia, non ſimplex, immo, ut ſic loquar, nec humano poene more concepta eſt, ſed alta nimis ac inſolens: nec illa particula aliquid ſubinvehens, *nimia enim fortunae indulgentia*, Simplici ſtylo ſatis convenit: nam ejuſmodi particulae, dictionem tales ſententias complexam, rotundam, ac duram, ac conſtrictam, fieri cogunt: ideoque iis abſtinendum, quum aliquod veſtigium Judicii noſtri imprimere volumus: ſed ſimpliciter ab iis ordiendum, quae dubitationis nonnihil praeferunt.

III. Pertinet & hoc ad circunductam Amplificationem, ſplendidamque ac probabilem orationem efficit; quando rem non per ſe narrat quiſpiam, nec de ſubjectis ſuis nominatim enunciat; veluti ſi dicat: Callias iis viſendus erat, ut qui amore Autolyci flagraret: ſed & forinſecus quaedam definita indefinitis adjicit: ut [Convivio 873, E] *Omnes qui a numine quopiam adflati*

1 F. ἀπηγμένου. 2 F. ἀπακτικὸν locus caliginoſus. 3 Rejiculum.

ſunt,

ἀξιοθέατοι δοκῶσιν εἶ). καὶ εἰ μέν τις ἐβούλετο ταχέως μεταβιῶναι, ὅτι τὸ ὑποκείμενον, καὶ μὴ σφόδρα τὸν λόγον ἐξᾶραι· εἶπες ἄν· μάλιστα δὲ οἱ ὑπὸ ἔρωτος κατεχόμενοι· νῦν δὲ πολλῷ πλέον ἐξήρθη διὰ τὸ παρεμπεπλῆχθαι διὰ μέσου τὰς διαφορὰς, πρὶν προσάγεσθαι τοῦτο τὸ ὑποκείμενον· ἀλλ' οἱ μὲν ἐξ ἄλλων, πρὸς τὸ μεγαλοπρεπέστερον ὁρᾶσθαι, καὶ
396 φοβερώτερον φθέγγεσθαι· καὶ σφοδρότεροι εἶ) φαίνονται.

δ'. Πολλῷ δὲ συγγενεστέρως τὸ ὀρθὸν ἐν τοῖς σχήμασι, καὶ μὴ πλαγιάζειν· τὸ δὲ πλαγιάζειν, τῶν πολιτικῶν ἐστι· σεμνότητα γὰρ καὶ εὐσχημοσύνην ἔχει· εἰ μὴ οἷον ἐπλαγίαζες, ὥπως ἂν ἔλεγες· ληξάσης δὲ τῆς ἱπποδρομίας· τὸ δὲ ὀρθὸν τοιοῦτόν ἐστιν· ὡς δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν· ἀνειμένου δὲ τοῦτο γε καὶ ἀναπεπτωκὸς εἶ) δοκεῖ· ὁ δὲ πολιτικὸς, οὐχ ὥπως ἂν ἐποίησεν, ἀλλὰ συντονώτερον· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱπποδρομία ἔληξεν. ὥσπερ δὲ ὁ πολιτικὸς [1] συνειλεγμένος ἐστὶ καὶ συνειληφὼς τὰ νοήματα· ὥπως ὁ ἀφελὴς ὕπτιος καὶ [2] ἀποτεταμένος.

ε'. Περιβολὴ δὲ καὶ τοῦτο· ὡς ἐν τῷ συμποσίῳ. καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν, ἐν πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις δῆλον· καὶ ἐν οἷς δὲ ἡ παῖς· ἐμπεριβόλου εἶπεν· τί δέ ἐστι τὸ ποιῆσαν τὴν περιβολήν· τὸ ἀορίστου ἡ προβλημα· ἐν πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις δῆλον· καὶ ἐν οἷς δὲ ἡ παῖς· Σωκρατικὸς δὲ ὁ τρόπος καὶ ἀρχαῖος· τὸ ὀκ παντὸς χρήσιμόν τι εἰσάγειν. ὅπου τε καὶ ἐξ ἀρχῆς ἕως εὑρέθησαν [3] περὶ ἀρετῆς λόγοι· καὶ τὸ μέγιστον δόγμα· ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

398

Περὶ ΓΛΥΚΥΤΗΤΟΣ. ς'.

α'. Ἡ δὲ τῆς λέξεως Γλυκύτης [4] εἰπομεν ὅτι ποιέζεται ὀκ κωμῳδίας, καὶ Πλάτωνος, καὶ Ξενοφῶντος· χρῶνται δὲ οἱ ἀφελεῖς καὶ ποιητικαῖς λέξεσιν, ὅταν ὄγκον

sunt, ſpectatu digni eſſe videntur. Jam ſi ad ſubjectum ipſum properes, noliſque orationem plus aequo extollere; dixeris utique: inprimis qui a Cupidine ſunt adflati: at nunc multo altius ſublata eſt oratio, differentiis in medio praemiſſis, antequam ad rem ipſam veniretur: *Sed qui ab aliis numinibus inſtincti ſunt, cum adſpectu ſaeviores conſpiciuntur, tum voce terribiliores, ac caetera vehementiores fere apparent.*

IV. Praeterea multo convenientius eſt characteri Hiſtorico, figuris recti, quam obliqui caſus, uti: nam obliquis ſtili politici ſcriptores delectantur: quod genus loquendi cum Gravitate ac Amplificatione conjunctum eſt: itaque obliqua verborum inflexione uſus, ſic opinor dixiſſes, *Ceſſantibus jam Circenſibus*: at recta hujuſmodi eſt, (initio Convivii) *ubi jam Equeſtres ludi ceſſabant*: quod remiſſum & ſupinum eſſe videtur: at non ita Politicus; verum majore tono· *poſtquam Equeſtres ludi deſierant*. Itaque ut civilis rhythmus conſtrictior eſt, arctoque nexu ſententias jungit; ſic ſimplex ſupinus & apertus eſt.

V. Eſt & hoc circunductae Amplificationis, quod in Convivio legitur: [876, B] *Adhaec Socrates: cum multis aliis ex rebus patet, tum ex iis, quas nuper puella exhibuit.* Id per circunductionem dictum eſt: quidnam vero illud eſt, quod circunductionem efficiebat? nempe indefiniti praeſumtio: *cum multis aliis ex rebus patet, tum ex iis, quas puella paullo ante exhibebat*: Socratica autem ac veteſta haec agendi ratio erat; ut omnibus ex rebus quiddam vitae communi profuturum erueretur; quoad uſque conſtituta morum diſciplina, dogma illud maximum adſtructum fuit, eandem virorum foeminarumque eſſe virtutem.

Cap. VI. De Suavitate.

I. Suavitatem Orationis de comoediae, Platoniſque atque Xenophontis myrotheciis hauriri, jam dictum fuit; tum & poeticis locutio-

1 Addo ῥυθμὸς, ut p. 386. 2 F. ἀποπεπαμένος. 3 Addo οἱ. 4 Ubi?

nibus,

βούλων) προσθεῖναι τῷ λόγῳ· [1] τῶν διανημάτων· καὶ ὀκ κωμῳδίας· ὄζιν ἀπὸ μελισμῶν ἄρχεσθαι, καὶ ὡς ἀπὸ προσθήκης· κἄιτοι· καὶ μὴν· ἀλλὰ τοίνυν· ἀλλὰ μὴν· ἀφέλειαν γὰρ τῷ λόγῳ παρέχεται τὰ τοιαῦτα.

β'. Οπου δ' ἂν θέλῃς γλυκύτητα ἐργάσασθαι, τοιαύταις χρῆσαι μεταφοραῖς, ὀνόματα ἐφ' ἄλλων πραγμάτων κείμενα, μεταφέρων ἐφ' ἕτερα· καὶ ὅταν μὴ μένῃς ὅπου τοῖς ἀκριβῶς σημαντικοῖς· οἷον τὸ σημαντικὸν δὲ ἐπικειμένου, ἔδοξε, καὶ τὸ μετηνεγμένον ὀκ ἐπροπῆς, καὶ ἐτίμησε Χείρωνα ἀφ' δικαιότητα. ἀντὶ δὲ ἔδοξε.

γ'. Καὶ τὰ μεγάλα μικρῶς λέγων, τὰ δὲ μικρὰ μεγάλως, γλυκύτητα ἐργάσῃ· τὸ οὖν μικρὰ μεγάλως ὀνομάζειν, λέγομεν ὅτι γλυκύτητα παρέχει τῷ λόγῳ· καὶ ἔτι θαυμασιωτάτη ἡ τροπὴ ἡ τοιαύτη, πόλεμον εἰπεῖν κυνὸς καὶ θηρίου· πρῶτον μὲν χρὴ εἶναι τὰς [2] κοινὰς ἐκάστου γένους, μὴ τὰς ὀπτυχούσας, ἵνα ἕτοιμα ὦσι πολεμεῖν τῷ θηρίῳ.

δ'. Γλυκύτητα δὲ καὶ ὁ Ξενοφῶν θαυμασὴν ἐποίησεν, εἰπών· ὁπότε γε μὴν πο- 400
ρεύοιτο, συντεταγμένον μὲν ὅτως ἦγε τὸ στράτευμα, ὡς ἂν ὀπτικουρεῖν μάλιστα ἑαυτοῖς δύναιντο. εἶτα παράδειγμα ἐπήνεγκεν, ὡς ἂν ἀφελὴς ἀνὴρ γλυκύτητα μὴ σεμνότητι ἐμφαίνων· ἡσύχως δὲ, ὥσπερ ἂν παρθένῳ ἡ σωφρονεστάτῃ προσβαίνοι. τὸ δὲ ἄνεσιν ἔχει ποτὲ μεῖζον τοῦ παραδείγματος, καὶ τὸ μὴ πάντῃ ἐοικός· τί γὰρ ἔοικε στρατοπέδῳ πρέπον; ὅμως δὲ τὸ μὴ εἰπεῖν παρθένος ἡ σώφρων, εὐτέλειαν εἶχε· τὸ δὲ ἀναστρέψαι, καὶ τὸ παρακολουθοῦν προθέσει [3] τοῦ προσώπου· σεμνότητα μὴ γλυκύτητος εἰργάσατο· ὥσπερ ἂν ἡ σωφρονεστάτη παρθένος.

nibus ſimplicis ſtyli ſcriptores delectari videas: praeſertim ubi granditatem orationi quaerunt; tum ex praeceptis adtollendae dictioni idoneis, tum ex comicorum lecythis arculiſque. Poſſumus autem a partitione quadam, ac veluti ab acceſſione aliqua, ſuperioribus adjungenda exordiri. Tametſi. Sane vero. Atqui. Sed profecto. Quae ſimplicitatem orationi conciliant.

II. Porro, ubi ſuavis eſſe voles, ejuſmodi tranſlationibus uteris, per quas vocabula rebus aliis propria, ad alias transferas: tum nec in iis immoraberis, quae accurate nimis rem ſignificandam exaggerant: cujuſmodi hujus rei ſignicatio eſt [χωρηγεῖν initio] *donarunt*, & quod per tropum tranſlatum eſt; *eoque ob juſtitiam Chironem honorarunt*: quod idem eſt ac *donarunt*.

III. Tum ubi magna exiliter, exilia magnifice, enarras, ſuavitatem efficis: Itaque quum magnifica appellatione res minutae exornantur, magnam id orationi adferre ſuavitatem, haud dubitamus adſerere. Quomodo tranſlationem inprimis mirificam tum facis, quum *proelium canis & ferae* nominas: [l. cit. 991, D] *Primum oportet canes cujuſque generis, minime vulgares eſſe, ut ad proeliandum cum fera promtae ſint.*

IV. Singulari etiam ſuavitate in Ageſilao ſuo Xenophon uſus dixit [p. 667, E] *Quoties iter faceret, ita conſtructum ducebat exercitum, ut mutuas ſibi ſuppetias facillime ferre poſſent*: tum ejuſmodi exemplum apponit, more ſimplicis viri, quod temperatam gravitate ſuavitatem exhibet: *adeo ſane tranquille ac quiete, ut inſtar pudiciſſimae virginis incederet.* Eſt vero, quum minui queat ſimilitudinis lenitas, ſi exemplum non undique ſimile ſit; quid enim inter ſe ſimile virgo & exercitus habent? atqui ſi dixiſſet, *virginis pudicae inſtar*; vilius id fuerat: dum vero ordinem invertit, ita ut quod ſequi debuerat (adjunctum epitheton) perſonam anteeat, id gravitatem Suavitate miſcuit, *Inſtar pudiciſſimae virginis.*

1 Addo ἐκ π. 2 L. κωὰς.

V. Prae-

ε'. Καὶ περὶ μὲν γλυκύτητος καὶ ἐν τοῖς προάγουσιν εἴπομεν, ὅσα τε ἀποτελεῖ τῷ πολιτικῷ λόγῳ· καὶ πάλιν ὅσα ἐν τῷ ἀφελεῖ. σχεδὸν [1] αὐτὴ ἀρετὴ ἡ Γλυκύτης ἥ ἀφελὴς ὅτι μᾶλλον.

Περὶ ΚΑΛΛΕΟΣ. Ζ'.

α'. Κάλλη δὲ προσλαμβάνει ὁ λόγος ὁ ἀφελὴς, καὶ ἐκ τόπων, ἂν ἥτα τύχῃ, καὶ ἐξ ἄλλων τῶν παρακολουθούντων. οἷον· ὅταν πόλιν λέγῃ μεγάλην καὶ εὐδαίμονα· ὅταν ποταμὸν ἢ ὅθεν ῥεῖ· [2] ὅσον τὸ εὖρος, ἀεὶ τὰ τοιαῦτα κάλλος προσίθησι τῷ λόγῳ· τὸ
402 μὲν οὖν κατ' εἶδος πάντα διεξιέναι, ὅσα [3] τινὰ πρόσεστιν, ἢ ποταμῷ, ἢ πόλει, ἢ [4] πεδίῳ· ἀφαιρεῖ τὴν ἀφέλειαν· τὸ δὲ ἐν τῷ γένει, [5] ἐὰν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα· τοῦτο ἀφαιρεῖ τὸ κάλλος καὶ τὴν ἁπλότητα.

β'. Καλὸν δὲ καὶ ἀριθμὸν τὸν λόγον ἐργάζονται καὶ παράθεσις τῶν ὁμοίων. ὡς ἐν τῇ ἀναβάσει ὅτι ἥ Κύρου· ἆθλά φησι προὔθηκε ταῖς ἱππικαῖς τάξεσιν· ἥπις κράτιστα ἱππεύοι.

γ'. Καὶ αἱ περιεργασίαι δὲ, καὶ αἱ σχηματοποιΐαι, παρὰ τοῖς ἀφελέσιν ἀφαιρεῖς εἰσιν. διὰ ταῦτα πολλοῦ ἄξιοί εἰσιν οἱ ἀρχαῖοι· ὅρα γὰρ πῶς σχηματοποιεῖται, καὶ ταῖς ἱππικαῖς τάξεσιν, ἥπις κράτιστα ἱππεύοι· ἃ γὰρ ἦν ὅμοιον εἰπεῖν, τοῖς ἱππεῦσι· ταχὺ γὰρ ἀγωνιστικὸν ἐποίει τὸν λόγον· ἀλλὰ ταῖς ἱππικαῖς τάξεσιν, ἥπις κράτιστα ἱππεύοι. ἐσχηματοποίηται ἂν ἀπὸ τοῦ πλήθους εἰς ἕν, καὶ ὥρθωται· καὶ παράκειται τῷ ὁμοίῳ· ταῖς ἱππικαῖς, ἥπις ἱππεύοι· καὶ ταῖς ὁπλιτικαῖς, ἥπις ἂν ἄριστα σωμάτων ἔχοι.

Περὶ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ. Η'.

α'. Μέγιστον δὲ ἐν ἀφελεῖ λόγῳ τὸ ὡς ἂν μάλιστα ἀληθινὸν δοκεῖν αὐτὸν φαίνεσθαι·

V. Praeterea etiam in ſuperioribus de Suavitate dictum fuit, quidnam illa cum civili, tum ſimplici in oratione praeſtet: convenit tamen praecipue ſimplici.

Cap. VII. De Elegantia.

I. Elegantiam ſimplex oratio ex deſcriptione tum Locorum, re ita ferente, tum aliorum quae adjuncta habentur, accipit: cum urbs dicitur [Ἀναβάσεως Α'. 246. & ſaepe alibi eodem in opere: ſic & Demoſth. περὶ συμμορίας fine] *magna & beata*: cum de amne, & unde exoriatur, & qua feratur latitudine, narratur. Quae orationi multam addunt elegantiam. Rurſus ſi ſpeciatim ſingula, quae fluvio, aut urbi, aut campo, adſunt, enarrentur, officit id ſtyli ſimplicitati: ſin generatim, *urbem magnam & beatam* dicas: id & elegantiam tuetur, & ſimplicitatem.

II. Pariter & Conjugatarum vocum conjunctio, venuſtam atque acrem dictionem efficit: ut in *Expeditione, de Cyro*: [immo *de Agesilao, vita illius* p. 655, A] *Praemia turmis equeſtribus, quaecunque optime equitaret, propoſuit.*

III. Jam quidquid adfectatum figuratumque eſt, id apud ſimplicis ſtyli auctores velis quibuſdam inumbratur ac obducitur: qua in re ſolidam veteres laudem merentur. Ecce enim quo artificio in exemplo adlato figura uſurpata ſit: *Turmis equeſtribus, quaecunque optime equitaret*: nec enim idem eſt, ſi *equitibus* dicas: id quod Forenſe quiddam ſpirat: *ſed turmis equeſtribus, quaecunque optime equitaret*: quod per hujuſmodi figuram e numero multitudinis in ſingularem tranſlatum, rectaque finiti temporis inflexione uſurpatum eſt. Cui & aliud conſimile apponitur: nempe *equeſtribus turmis, quaecunque equitaret*; *& pedeſtribus, quaecunque habitu corporis antecelleret.*

Cap. VIII. De Fide.

I. Porro vel principem in ſimplici Dictione locum illud obtinet, ut quam veriſſima, quae

1 F. δὲ αὕτη. 2 Adde ἥ. 3 τινὶ. 4 L. πεδίῳ. 5 πάλιν.

pro-

καὶ τὸ τοιαῦτα εἰ) τὰ λεγόμενα· ὡς ἂν καὶ παντὶ ῥᾴδια ἐνθυμηθῆναι [1]νομίσαι ἄν· τοῦτο 404
δὲ μάλιστα γίνεται, ὅταν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος, τῷ εἰσαγομένῳ, ἔννοιαν λαμβάνῃ· οἷον ὡς ἐν τῷ Ἀγησιλάῳ· καὶ τὸ ταὐτὸ [2]βουλεύεσθαι διαπαντὸς φησι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πολεμεῖν· οὐ γὰρ τοῦ πραχθέντος ἕνεκα τοῦ Ἀγησιλάου, ἔμελλε δὲ τὸ Ἀγησίλαον αὐτὸν εἰς τὴν Ἀσίαν [3]τὴν ἔννοιαν ταύτην λαβεῖν, δι' ἧς φεύγιμον αὐτὸν ἐπεδείκνυεν ὄντα, ἀληθῆ μάλιστα ἔδοξε περὶ αὐτοῦ εἰρηκέναι.

β'. Ἀληθῆ δὲ ποιεῖ τὸν λόγον· καὶ τὸ εἰσάγοντά τι, ὃ κατὰ σοῦ εἰ) δοκεῖ, ὁμολογῆσαι αὐτό, ἢ ἐᾶσαι μὴ ἀνελόντα. οἷον, εἰ δέ τις ὑμῶν ὁρῶν τοὺς πολεμίους, φοβερούς εἰ) [4]ὑπειληφέναι, μοι μὴ ὀρθῶς διανοεῖσθαι δοκεῖ· ἕνεκα γὰρ [5]ταύτα, ἄλλα διεξήει ὁ Κῦρος πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἀληθῆ δοκεῖν αὐτὸν εἰρηκέναι· τοῦτο οὐχ ὅπως ἀνεῖλεν, ἀλλὰ καὶ συγκατέθετο αὐτῷ, ὃ ἦν χρ[6] τοῦ.

γ'. Καὶ τὸ ἐν διηγήσεσιν εἰσαγαγεῖν τὰ λεγόμενα, κἂν πλασταὶ ᾖ καὶ μικραί, ἀληθῆ δοκεῖ εἰ)· ὡς γὰρ γενόμενα αὐτὰ λέγει.

δ'. Καὶ τὸ βραχέως δέ τι εἰπεῖν καὶ [7]τὰ πολλὰ παραθεῖναι, δυνάμεώς ἐστιν ἀληθινῆς. οἷον, [7]καλέσας δὲ ὁ Κῦρος· εἶτα τίνα· Ἀράσπην· εἶτα ὅθεν· Μῆδον· εἶτα καὶ τὸ ἕνεκα τῆς γνώσεως· ὃς ἦν ὁπαδὸς αὐτῷ φίλος· εἶτα ἄλλο· ᾧ τιν κολὴν ἔδωκε.

ε'. Ταῦτα μὲν οὖν ἀρκεῖν δοκεῖ πρὸς τό, καὶ δυνάμει παράγειν τὸν λόγον· μά- 406
λιστα δὲ ὅταν τὸ ἀληθὲς κατὰ σοῦ λεγόμενον, μὴ ὡς ἀληθὲς [8]ἀποδείξῃ· ἀφελοῦς ἀνδρός ἐστιν· ὡς καὶ Σωκράτης φησίν· ἀεὶ σὺ διασκώπτεις ἡμᾶς· ἡδὺ μὲν οὖν πεποίηκε

proferuntur, esse videantur omnia; utque ejusmodi illa sint, quae nemini non facillime ad animum accidere potuisse credantur. Id quod tum potissimum consequemur, quando de intimo argumenti propositi sinu, sensus omnes eruuntur. Ut in Agesilao [mox ab initio] *Quod potius regis Persarum, quam Graecorum facultates belligerando absumere vellet.* Hoc enim ex rebus gestis Agesilai, cujus in Asiam transitum memoraturus erat, petito argumento, tum prudentia singulari hominem fuisse demonstrat: tum ut caetera etiam sincera fide tradidisse existimetur, effecit.

II. Parit & hoc Orationi *Fidem*, si rei tibi obfuturae mentione injecta, illi ultro accedas, eamque citra confutationem abire sinas: ut: *Si vestrum quisquam copiis hostium conspectis, formidolosos esse arbitrabitur; ille profecto mihi non aliud quam quod res est, existimare videbitur.* Ejus enim rei caussa, ubi alia haud pauca, quae ex vero narravisse visus erat nuncius, militibus suis Cyrus exposuisset; tantum sane ab eo aberrat, ut hoc ipsum, quamvis adversum sibi, refellendo everteret; ut ultro suum illi calculum adjecerit.

III. Porro quum inter narrandum quae vulgo circumferri jactarique solent, usurpas; ea quamlibet minuta ac conficta, nonnullam tamen veri speciem habitura sunt. Sic enim haec talia commemorare solet Xenophon, quasi reapse facta sint.

IV. Est & hoc facultatis veracis, re ipsa compendio proposita, plurima narrando complecti: ut [παιδείας ε'. initio] *Arcessens Cyrus*, tum quem; *Araspem:* tum unde domo, *Medum*; tum id quod ad notationem hominis praecipue facit; *qui Cyro inde a puero familiarissimus fuerat:* dein aliud ejusdemmodi, *cui stolam Medicam idem olim dederat.*

V. Jam suffectura quidem isthaec arbitror parandae veracitatis facultati; sed inprimis tamen simplicis viri est, ut quod vere de ipso prolatum est, ipse ut verum non agnoscat. Quomodo Socrates: [initio convivii] *semper tu nos cavillaris*

1 Νομίσαιτ'. 2 βούλεσθαι. 3 Puto addendum λέγειν, aut διηγεῖσθαι. 4 F. ὑπείληφεν, ἐμοὶ. 5 τοῦτο. 6 κατ' αὐτοῦ. 7 Τὸ. 8 F. ἀποδείξῃ.

Callia.

τὸ ὑφειμένον τ γνώμης, καὶ μὴ καταλαζονεύεσθαι τῷ ἐπαίνῳ τῷ ἐκείνου· ἀλλ' ὡς [1] σώματι αὐτῷ προσέχειν· ὁ γὰρ ἐκεῖνος σπουδάζων εἶπεν· οὗτος ὡς σκωπτόμενος ἐξεδέξατο.

Περὶ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ. Θ'.

Οἰκονομία δὲ λέγω ἐφ' ἅπαντι ἡ ἁρμόζουσα τάξις, καὶ ἡ προσδοκία τ λεγομένων· καὶ τὸ ἑξῆς τῶν ἀλλήλων τὰ νοήματα, καὶ τὰ ὑπεχερήματα ἐχόμενα τοῦ ὑποκειμένου· ἔτι δὲ καὶ τὰ ἄλλα θεωρήματα, ὅσα τ ἀφελοῦς οἰκονομίας ὄντι· λέγω δή· ἐὰν μὲ ἐν κεφαλαίῳ ᾖ, ἄνευ προλήψεως ἐκπόντα, δεῖ τ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδόξων, ὅπως καταθεῖναι τ πρόληψιν, προλαβόντα τι χρὴ [1] τοῦ ἀντιδίκου ἐνδόξων· [2] ἔπειθ' ὅπως, ἐάν τι καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ὑπενέγκωσι, σκοπῇ· ἐὰν ᾖ πλείω
408 τὰ τοῦδε τοῦ ἀντιδίκου, σκοπεῖν δεῖ τὸ πρᾶγμα· ἡ γὰρ αὐτὴ ὁδός· τὸ μὲ γὰρ κεφάλαιον, ὅπ δεῖ τὰ μὲ τῶν ἐχθρῶν, ἀσθενῆ ὄντα ἀποφαίνειν· τὰ δὲ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν πολὺ ὑπερέχοντα· δῆλον γὰρ ὅτι πᾶσι τὸ, πῶς ἂν γένοιτο σφῶν ἄλλως ἔχοι. [3]

Περὶ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ. Ι'.

α'. Περὶ δὲ ἑρμηνείας, τοσοῦτον ἂν εἴποιμι, μήτε ὀνόματι, μήτε ῥήματι χρῆσθαι [4] ἄλλως, πλὴν τοῖς ἐκ τ βιβλίων· καὶ τοῦτο ὅπως ἁπλῶς ἂν εἴποις· μὴ πάντα ἐν πᾶσι τοῖς εἴδεσι πιθέναι· ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν ἕκαστον ἀξιωματικὸν τῆς ἀφελείας, πάθους, ἤθους, θυμοῦ· καὶ τὰ μέρη δὲ τῶν Δημοσθενικῶν, πολὺ συμβάλλεται εἰς ἑρμηνείας ἰδέαν· παντελῶς δ' ἐν τῇ φράσει ἀφέλειαν μόνος ὁ Ξενοφῶν ἐργάζεται· θυμὸς γὰρ, ἢ πάθος, ἢ ὀργὴ, ἢ ὀξύτης, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα κεκίνηται, ἀξιώματος, ἢ τραχύτητός ὅτι· pa-

Callia. Quo loco moratam effecit orationem ſummiſſus Socratis animus; qui elogio Calliae neutiquam elatus, illud tanquam a cavillante ludenteque profectum accipiebat: quod enim ſerio, atque ex animi ſui ſententia Callias protulerat, id ut jactum in ſe dicterium Socrates excepit.

Cap. IX. De Oeconomia & Ordine.

Oeconomia orationis decora quaedam ac concinna, auditorumque expectationi conſentanea, eorum omnium, quae in medium proferuntur, collocatio eſt; eademque mutua ſententiarum concatenatio, rationumque cum argumento ſuo propinqua neceſſitudo. Quorſum & caetera ſimplicis Oeconomiae theoremata ſpectare debent. Proinde ſi de capite ipſo rei propoſitae dicatur, neceſſarium utique fuerit iis, queis noſtra innititur cauſſa, nondum adductis, ſollerti occupatione, quidpiam contra argumenta adverſarii conari praecipere: dein ſi quid ille, quod nobis proſit, adtulerit, ſedulo id ipſum perſpicere ac amplecti. Quod ſi vero plura ab adverſario fuerint, tum rem ipſam ſumma accuratione tueri atque conſiderare. Eſt enim una eademque omnino methodus: Atque hoc ipſum caput rei eſt, ut adverſarii cauſſam inanem ac invalidam oſtendamus: eaque magno intervallo noſtram meliorem eſſe comprobemus: quod nemini non manifeſtum profecto eſt. **

Cap. X. De Forma Dictionis: *deque uſu Exemplorum.*

I. De *Forma ſtyli* ipſius hoc praecipue monendum habemus: nullo utendum eſſe neque nomine, neque verbo, niſi de libris ſumto: tum & hoc ſic ſimpliciter dicere poſſis: non omnia omni in genere uſurpari oportere: ſed & ſeorſum quodlibet adhibendum eſſe, prout decorum dignumque fuerit, ratione Simplicitatis, Adfectus, Morum, Iracundiae etiam ac Stomachi. Praeterea & partes quaedam Demoſthenici characteris, ad hanc Elocutionis formam permultum conferunt: ſed exactam per omnia illius ſimplicitatem, ſolus Xenophon adſecutus tutatuſque eſt. Quippe animi indignatio, adfectus, ira, acrimonia, caeteraeque id genus commotiones, ad dignitatem aſperitatemque faciunt.

1 L. σκώψαντα. 2 Salebroſa. 3 Intricatiſſima. 4 Abuſus.

θῶν δὲ [1] μεταβολῆς καὶ τροπροπῆς· ὁποίας ὁ Δημοσθένης ὀξὺ γνώμης· τὸ δὲ τοῖς [2] παραδείγμασι χρῆσθαι Σωκρατικόν ὀστιν· ὃ μὴν ἔνγε τῷ πολιτικῷ ἁρμόζει πάνυ τι τοῦτο.

β'. Ενίοτε δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ πρὶν αὐτὸ ὁ βούλεται εἰπεῖν, δι' αὐτοῦ τοῦ παραδείγματος εἰσάγει· καὶ αἱ κατασκευαὶ [3] αὐτῶν ἄνευ παραδειγμάτων εἰσί, ὡς ὅπου τὸ πλεῖστον, ὡς δῆλον μέν ὀστι, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι· μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν· ὀκεῖ γὰρ τῷ Σωκράτει ὃν τρόπον ἀεὶ ἑκάστων διαλεγόμενον, καὶ ἀποδεικνύοντα ἕκαστα πεποίηκεν, ὀξὺν ἀνασκοπουμένῳ καλαμαθεῖν, ὡς τοῦτον τὸν τρόπον ποιεῖ. 410

γ'. Δεῖ δὲ τὰ παραδείγματα καὶ τὰ παραπλήσια δι' ὧν ἂν ἀποδεικνύῃς, ποῖς τὸ προκείμενόν σοι ὅμοια εἶναι· καὶ κοινωνεῖν τούτοις, ποῖ ὧν ἂν λέγῃς· ἢ κατὰ γένος· ἢ κατὰ ἰσχύν· ἢ κατὰ χρόνον· ἢ καλὰ (τὰ) ἀποβαίνοντα ἐξ αὐτῶν· ἢ κατὰ ἰδιώματα αὐτῶν· ἢ κατ' ἄλλην τινὰ ὁμοιότητα. καὶ ἔστι τοῦτο καλὸν ἐν τῷ τοιούτῳ εἴδει τῶν λόγων· καὶ τὸ τῆς ἁπλότητα μάλιστα ἀπεργαζόμενον. ὅθεν καὶ εὐπορία [4] πλεκτὴ γίνεται· καὶ ὁ λόγος οὐκ ἐπιγκυκλημάτων ἀσφαλὴς φαίνεται, διά τε τὸ σεμνότερον γίνεσθαι τὸ λεγόμενον, καὶ δι' ἑτέρου [5] ἐναργέστερον, ὅπερ λαλιᾶς ἔργον μᾶλλον εἶναι φαίνεται.

Περὶ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ. ΙΒ'.

α'. Τῶν δὲ ἐπιχειρημάτων, ὁ μὲν Δημοσθένης αἰεί, καὶ οἱ τοὺς δικανικοὺς λόγους συνεσκευασμένοι, ὀκλογάς τε καὶ διακρίσεις ποιοῦνται· καὶ ἐπισημαίνονται καθ' ἕκαστον τὰς δυνάμεις αὐτῶν πλέοντες· εἰκότως τοῦτο ποιοῦντες· διά τε τὸ ἀγωνιστικὸν τῶν λόγων αὐτῶν εἶναι· ὥστε καὶ τοὺς ἀκούοντας, εὐθέως μανθάνειν τὸ ἐφ' αὐτῶν, καὶ ἕκαστα ἀκριβῶς ἀνασκοπεῖν δύνασθαι.

Horuncce autem adfectuum variatio incitatioque vehementior, Demoſthenici ingenii eſt: uti rurſus Socratici crebra exemplorum uſurpatio: quae civili tamen Dictioni non nimis conſentanea eſſe videatur.

II. Haud raro autem Xenophon, etiam antequam ad propoſitum ſuum accedit, illud exemplo quopiam commode inſinuare ſolet: immo & probationes ſuas pleraſque omneis, vix abſque exemplis profert. Quod cum ex caeteris ſatis manifeſtum eſt, tum praeſertim ex *Memorabilibus Socratis*: quem quanam ratione, de rebus cujuſquemodi diſſerentem, demonſtrantemque ſingula, fecerit, qui accuratius expendit; illud hoc ſane modo fieri, facile animadverſurus eſt.

III. Porro Exempla iſthaec, caeteraque ſententiae tuae firmamenta, ſimilia rei tractatae ſint oportet, communionemque cum iis habeant, de quibus uſurpantur; vel genere, vel poteſtate, vel tempore; vel iis quae ex hiſce eveniunt: vel etiam proprietate aliqua rerum, vel alia qua ſimilitudine. Id quod in hoc genere orationis, ſane quam venuſtum eſt; praecipuamque ſimplicitatis partem abſolvit: unde & ubertas ſumma naſcitur, & ipſa oratio ex iis, quae veluti complendo illius orbi includuntur, ſolidior firmiorque evadit: fiunt enim quae adferuntur, tum auguſtiora, tum per ea quae accedunt, luculentiora: quod ſermoni familiari appoſitum eſt.

Cap. XI. De Argumentis.

I. Argumentorum dilectum ac diſtinctiones ubique habent Demoſthenes, caeterique judicialium ſcriptores orationum: iidem ſuorum argumentorum robora ac momenta, manifeſta notatione, ſingulatim proponunt: haud abſurda profecto ratione: ſed inprimis quando tota illorum actio forenſis eſt, ut auditores illico vim rationum perſpicere, omniaque accurata lance penſitare poſſint.

1 F. μεταβολὴ & τροπροπὴ. 2 παραδείγμασι. 3 αὐτῶν οὖσι. 4 Iσ. πλείστη. 5 F. ἐναργίστερον.

II. Verum

412 β'. Οὐ μὴν ἔν γε τῷ ἀφελεῖ λόγῳ ἁρμόζειν τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ· εἰ γε δεῖ ὡς ἂν μάλιστα ἀνεπιβούλευτον τὸν λόγον φαίνεσθαι, καὶ ἁπλοῦν, καὶ καθαρόν. καὶ Ξενοφῶν ἔκαστα τῶν νοημάτων ψιλὰ κατ' ἰδίαν τίθησιν· ὡς ὁ τῷ Ἀγησιλάῳ, αὐτὰ καθ' αὑτά· ὅθεν ἄν τις καὶ ἐρρίφθαι νοήσειε τὰ νοήματα· καὶ μὴν ἔρριπται γε. ἀλλ' ἔστι μὲν ἔκαστα ὁ [1]ὑποφαλείᾳ προηγμένα· ἀφῃρημένα δὲ τῆς κατὰ λεπτὸν ἐξετάσεως, καὶ προσθήκης; καὶ μεταθέσεως, καὶ ἐναλλαγῶν, καὶ πάντων τῶν τοιούτων. καὶ ἁπλῶς τὰ τοιαῦτα [2]φαίνεται. ὅθεν καὶ διαιρέσεις πολλαὶ καὶ συνεχεῖς· καὶ ἀρχαὶ τῶν νοημάτων οὐκ ἠνωμένα ἔστι, ἀλλ' ἀπηρτισμένα· ἔστι [3]δ' ἂν ἄλλα καὶ ἄλλα μάλιστα φαίνεται τὰ λεγόμενα· καὶ οὐκ ὡς ὕφος ὄντι τὸ σύγγραμμα· ἀλλ' ὥσπερ κατὰ κόμμα, λαλιᾶν [4]ἔδει προηγμένων.

γ'. Τοῦτο μὲν οὖν πεποίηκε καὶ τὸ [5]διηνήμασιν εἶναι) δοκεῖν τὰ λεγόμενα [6]ἀνδρὸς ἀγαθοῦ [7]πράξεως· καὶ μιᾷ πάντῃ, καὶ σὺν παντὶ ἁρμόζει, ἔμοιγε δοκεῖν, τῶν ἀφελῶν λόγων. καὶ δὴ τοῦτο καλαμεμαθηκέναι, εἰ καί τι ἄλλο ἰδίωμα Ξενοφῶντος· καὶ γὰρ ἔστι τοῦτο μάλιστα ὡς γε οἶμαι, τὸ ἀφελῆ τὸν λόγον ἀπεργαζόμενον.

Περὶ ΑΡΧΗΣ. ΙΒ'.

414 α'. Φέρε δὴ καὶ περὶ ἀρχῆς λόγου καλαμάθωμεν, ὃν τρόπον εἴωθε Ξενοφῶν ποιεῖν τὰς ἀρχάς· δεῖ δὲ ὅπη πάντων ὁμοίως τῶν λόγων, προσῳκειῶσθαί τι χρήσιμον περὶ τὰ πράγματα· καὶ ἢ τὰ ἀντιπίπτοντα λύειν· ἢ συνιζάνειν [8]αὐτὰ ἑαυτοῖς. ταύτῃ μὲν οὖν ὁμοίως ἔχει τοῖς πολιτικοῖς· τὰ δὲ ἰδιώματα λείπεται) τοῖς ἀφελέσι, κατὰ τὴν μεταχείρισιν, καὶ τὴν ἀπαγγελίαν.

β'. Οἱ μὲν οὖν πολιτικοὶ τὰς ἀρχὰς λαμβάνουσι, καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ εἰς

II. Verum enimvero minus commode in ſimplici ſtylo hoc ipſum fieri exiſtimaverim; qui quam maxime a tendiculis immunis, & ſimplex, ac mundus eſſe debet. Quamobrem ſententias quaſlibet nudas, ac ſeorſum poſitas, collocare ſolet Xenophon. In Ageſilao praeſertim: quas ea re temere ſic jaci quiſquam opinetur: ſed profecto haud abſque circumſpectu jactae, verum ſolido ordine quaeque propoſitae ſunt: liberatae tamen minuto anxioque examine: liberatae additionibus, & tranſpoſitionibus, & variationibus, aliiſque hujuſmodi. Itaque per ſe illae ſimpliciterque feruntur: crebris interpoſitis ſejunctionibus, principiiſque ſententiarum non connexis; ſed ſecretis atque abſolutis: unde alia aliaque eſſe videntur, quaecunque proferuntur; opuſque ipſum telae continenti diſſimile, per frequentia inciſa, more familiarium ſermocinationum ducitur.

III. Quod ipſum ſimplici cuipiam narrationi, ea quae de viri boni actionibus rebuſque diſſe-

CAP. XII. DE EXORDIO.

I. Porro de Exordio ipſo videndum nobis, quanam potiſſimum ratione exordiri ſolitus ſit Xenophon. Jam illud equidem conſtat, in omni omnino ſcriptione praemuniendum quiddam eſſe, quod ad planiorem rerum ſequentium explicationem faciat: nempe ut vel oppoſita deſtruamus, vel noſtra commendatum eamus: quatenus ſimplici dictioni cum civili ſane convenit. Sed illi tamen ſua quaedam propria, tum in tractatione, tum eloquutione ſunt.

II. Quippe Politici ex rebus ipſis exordia petunt; tum ejuſmodi, quae ad res ipſas peculiari-

1 Ασφαλείᾳ. 2 F. φέρεται. 3 Pro ἂν lego δὴ. 4 Εδει προηγμένων. 5 Adde ἐν. 6 F. adde σοφοῦ. 7 πράξεων. 8 Scr. αὖ τὰ ἑαυτοῖς.

αὐτὰ τεινύσας· ὁ δὲ Ξενοφῶν εἰς αὐτὰ τεινύσας, ὃκ ἐν ἅπασιν· εἴωθε δὲ μὴ ἀπ' αὐτῶν λαμβάνειν· ὥσπερ ἐν τῇ παιδείᾳ· ἔννοια πόθ' ἡμῖν ἐγένετο· ὃ γὰ ἀπὸ τ Κύρυ πράξεων ἀλλ' ὅπως χειρηματικῶς ἔξωθεν προήγαγε τ λόγον· διὸ κ προοίμιον κτ λεπτὸν, ἔξωθεν τ αὔξησιν ἐποίησε.

γ'. Κέχρηται δὲ κ ἀπ' αὐτῶν τ πραγμάτων· οἷ τοῖς ἀπομνημονεύμασιν· ὥστε ἄντικρυς δόξαι δικανικὸν εἶ τ λόγον, κτ τ ἀρχὴν τ προθήσης ὑποβολῆς τ πραγμάτων, μὴ ἀπηρτισμένυ γ νοήματος· πολλάκις φησὶν ἐθαύμασα, πῖσι ποτὲ λόγοις Ἀθηναίυς ἔπεισε.

δ'. Ἐστι δὲ τοῦτο τὸ θεώρημα οἷ ἁπάσαις ταῖς ἀρχαῖς τ λόγων αὐξῆ, τὸ μὴ εἰπόντα ὥσπερ δεύτερον νόημα [1] εἰσαγαγόντα χωρίσαι τοπρῶτον· ἀλλ' ὑπερβάλλειν τὰ ἐξηρτημένα τοῦ νοήματος εὐθέως, καὶ ἐπεξιέναι ὅτι μακρόν· ἰδίωμα [2] τὸ μὴ μεταβάλλοντα τ πίστιν τοῦ νοήματος, ὕπως εἰσαγαγεῖν οἷ [3] γένει πρέπον· ὅσῳ ἄντις πολιτικὸς ἐποίησεν ἐξαίρων τ λόγον τῷ ἀξιώματι· οἷον, ἔννοια πόθ' ἡμῖν ἐγένητο· ὁποῖον εἶ συμβέβηκε τὸ κτ τῶν [4] καλῶν φύσιν· εἶτα ὕπως τὸ καθ' εἶδος· ὅσαι δημοκρατίαι, καὶ ὅσαι τυραννίδες· καὶ ἕτερον δὲ, τὸ μὴ οἷ ἀποφαντικῷ σχήματι· οἷον, ὅδε ὅτι δυσπειθέστερον ἀνθρώπου φύσεως· ἀλλ' ὡς ἀνθρωπίνως μάλιστα σοὶ ἐρωτήσῃ ἐξήτασεν· ἔννοια πόθ' ἡμῖν ἐγένετο· καὶ τὸ μὴ ἀναβεβλημένη δὲ, ἀλλὰ συνεστραμμένη τῇ λέξει χρῆται· ἔννοια πόθ' ἡμῖν ἐγένετο· τῆς ἀφελείας.

ε'. Τὸ δὲ ὅτι τέλει σοι κ τ ὀνόματος, κ παντὸς λόγυ, ἰσάθω ἐν μακρῷ· κρίνεται δὲ τὰ κῶλα αὐτὰ καθ' ἑαυτά· ὁ δὲ λόγος ἔστω ἀφελὴς, ὡς κτ κῶλα μὴ ἀπαρτιζόμενος· κτ δὲ λόγυ ἰδέαν, ἢ ποιότητα, πυκνότητά τινα κ συμπλοκὴν χαριεστέραν κ ἀφελῆ ἐμφαίνων· ζῶντα δ' ἐξ ἑνὸς ὀνόματος πεποίηται· οἷον, ἔννοια ποτὲ ἡμῖν ἐγένετο· ἀντὶ τ ἐνεθυμήθημέν ποτε· ἀφέλειαν 418

ter ſpectent: at Xenophon, nec ad rem tendentia ſemper uſurpat; nec ex rebus ipſis deſumere ſolet: ut in Inſtitutione Cyri: *Cogitatio nos aliquando ſubiit*: ubi non a rebus geſtis Cyri, ſed extrinſecus per modum argumentationis orſus, ea re & alia quaedam ejuſdemmodi, in progreſſu exordii, ſingillatim adhibuit.

III. Idem tamen *Memorabilia Socratis* ex argumento ipſo exorditur: adeo ut manifeſte ſatis, ipſo tractationis ingreſſu, prima verborum compraehenſione nondum finita, juridicialis cujuſdam actionis naturam oratio reſipiat: *Saepenumero* inquit, *miratus ſum, quibuſnam rationibus Athenienſibus perſuaſerint*.

IV. Illud autem in omnibus Xenophontis exordiis obſervandum, quod ſententiam ſecundam, non velut novam aliquam, atque a prima ſeparatam, adducat; ſed ea, quae primae connexa ſunt, mox ſua ſerie percurſa, longius proſequatur: tum & hoc proprium habet, quod non commutata qualitate ſententiae, primo loco id quod generale eſt, conſtituat: quemadmodum politici adtollendae Orationis ſublimitati factitare ſolent: ut: *Aliquando nos illa ſubiit cogitatio, quae rerumpublicarum natura ſit*: tum ſpeciatim: *quot reſpublicae quotque regna*: tum quod non ſententioſe rem proponat: nimirum: *nihil natura humana inoboedientius eſt*: ſed humaniſſimo interrogandi modo. *Quando illa nos ſubiit cogitatio?* Denique etiam quod non ſupina ac tracta, ſed vibrante ac contorta, dictione utatur. *Quando illa nos ſubiit cogitatio?* id quod praecipue ſimplex eſt.

V. Jam verbi periodique totius clauſula, fac in longa quieſcat: membra vero ipſa per ſe cenſentur: at oratio hoc modo ſimplex fiet; ſi per membra ſua abſoluta, ſecundum ideam dictionis qualitatemque, cum denſitatem, tum complexionem, novitate ipſa placentem ac ſimplicem, praeferat: quae omnia non verbo confecta ſunt: *Cogitatio nos aliquando ſubiit*: pro cogitabamus aliquando: facit enim ſimplicita-

1 Add. καὶ male ſana. 2 F. add. δὲ καὶ τοῦτο. 3 Sup. 206. β'. 4 F. ἔχων aut κεκτημένων.

tem

γὰρ ἡ ὀξεῖα βραχύτης ποιᾷ. ὥστε ὃ ῥωρήματος ἀλλαγέντος, ἐξ ἀφελείας γενέσθαι τραχύτητα συμβαίνει· ἢ ἀξίωμα· [1] τὸ πόθεν γίνεσθαι) ἀξίωμα τραχύ τι εἶναι).

ε'. Ολως δὲ ὡς ἐγένετο τὰ πράγματα, ὕπως δεῖ καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκλαμβάνειν· οἷον, Δαρείῳ καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο· ἀτεχνῶς γὰρ εἰ καὶ μεγάλη ἡ ὑποθεσις, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ ἀπὸ φιλῶν τινῶν πραγμάτων ἔοικε.

ΙΓ'. α'. Πλεῖστον δὲ διαφέρει πρὸς τὸ εἶδος [2] τῶν λόγων ἑκατέρα ἡ διαφορὰ τῶν πραγμάτων· οἷον, οἱ πολιτικοὶ ἔπεσι τῶν ἐνδόξων, καὶ γνωρίμων πραγμάτων, ἢ προσώπων, ἐν διαπορῆσιν· [3] ἐν δὲ συγγραφικὸς διαπορῶν, καὶ ἐπιδιατίζων καὶ τοῖς ἀδόξοις, ἀφέλειαν ἐργάζεται).

β'. Τὸ δὲ μέγιστον ἁπάντων ἐν τῷ ἀφελεῖ λόγῳ, τὸ [4] φιλεῖ καὶ καθαρῶς τὰ πράγματα προϊέναι· καὶ μὴ ἐπισημαίνεσθαι, ὅταν μὴ μόνον τὸ πρᾶγμα λέγηται, ἀλλὰ καὶ τὴν ποιότητα προσιθῇς· ἐὰν [5] μεγάλη, ὡς μεγάλην· ἐὰν δὲ [5] δεινὴ, ὡς δεινήν· ὧν ἀμοιρεῖν δεῖ τὴν
420 ἀφέλειαν· αὐτίκα γοῦν ὁ μὲ ἀφελὴς λέγει· παρελθὼν ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ Δημοσθένης· ἀναβὰς [6] εἶπεν· πολλῶν ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ [7] θαυμάτων ἀξίους λόγους.

γ'. 1. Πολλαχοῦ δὲ ὁ Ξενοφῶν πολλῆς βίας, καὶ Δημοσθενικῆς, κατὰ τὰς ἐννοίας χρῆται· μόνῃ δὲ τῇ μεταχειρίσει ἀμαλλάσσει· ὡς καὶ ἐν τῇ ἀναβάσει, λογισμούς τινας λέγων περὶ τῶν Τισσαφέρνους· ὅτι οὐκ ἐπιβουλεύει τοῖς Ελλησιν· ἐπειδὴ ἄπιστόν ἐστι τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ βουληθῆναι ἐπιβουλεῦσαι, καὶ οὐκ ἔχει ἐκ τῆς κείσεως αὐτὸ [8] συσῆναι· μεταβὰς ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτὸ πιστοῦται· εἰ δὲ δυνάμενοι κακῶς

tem acuta illa brevitas; adeo ut theoremate hoc commutato, ex ſimplicitate Aſperitas, ſive etiam Dignitas oriatur: unde haec ipſa Dignitas mitis ſane ac placida evadit.

VI. Ad ſummam, prout res ſeſe habent, ſic habeat ſe etiam exordium oportet: ut [initio Αναβάσεως] *Dario & Paryſatidi filii duo erant*: quo loco etſi propoſitum opus ingens erat, initium exilibus de rebus petitum fuit.

Cap. XIII. *Quo Diſcrimina utriuſque Dictionis ex omni genere Proprietatum adſtruuntur.*

I. Sed maximum omnino in rerum ipſarum differentia ſitum eſt momentum, ad verum utriuſque orationis genus conſtituendum: veluti, quod civiles de illuſtribus notiſque rebus atque perſonis, non addubitant: at qui in ſimplici ac Hiſtorico dicendi genere verſantur, dum etiam de iis quae ejuſmodi ſunt, haeſitare ac ambigere videntur: hoc ipſo ſimplicitati ſuae operam dant.

II. Quo in ſtylo ſummum facile hoc locum tenet, quod nudo mundoque in habitu res procedunt, nulla adjecta animadverſione, neque quum res ipſa uſurpatur; neque quum propria quaedam qualitas illi adjungitur: ſi magna, quod magnae rei ſit; ſi horrenda, quod rei horrendae: cujuſmodi notationum exſors eſſe debet Styli hujus ſimplicitas: verbi cauſſa: hunc in modum vir ſimplex dixerit: *mox in concionem adſcendit, dixitque.* At Demoſthenes: [παραπρεσβείας 296, B] *Conſurgebat tum Aeſchines, proque concione multis vindicandam mortibus orationem, pro Dii immortales, habebat.*

III. 1. Sic multifariam profecto Xenophon, multum vel Demoſthenicam propemodum aemulantis vehementiae, in ſententiis uſurpat: at ſola tamen tractatione in diverſa tendit: ut in expeditione Cyri [lib. II. p. 287] dum argumentis quibuſdam illam a Tiſſapherne depellere conatur ſuſpicionem, quod inſidias Graecis comparet: quando enim in ſuſpicionem iſtam haud immerito homo venerat, neque de judicio illum ſuo animoque ſatis tueri ac purgare potuit; ad facultatem nocendi tranſgreſſus, inde fidem illi adſtruit. *Si quum in manu noſtra eſt vo-*

1 F. ἐπόθην. 2 F. ἑκατέρα τῶν λόγων. 3 L. ὁ δὲ. 4 F. φιλῶς. 5 F. μεγάλως & δεινῶς. 6 Εδημηγόρει. 7 Ed. θαυμάτων. 8 συσῆσαι.

bis

ὑμᾶς ὁρᾶν, ὃ ποιοῦμεν· [1] δηλονότι ὃ βουλόμθα· τί ἦν ὅτι τὸ πεποικὸς ἀφελῆ ὕτω τὰ νοήματα· ὁ τρόπος τῆς μεταχειρίσεως· ἁπλοθεὶς γὰρ ἐξ ὑπάρξεως καὶ θηρίσεως, καὶ κόψας τὰ νοήματα, λέγ· [2] τὸ ἕτερον· ὅτι ὑμεῖς μὲν ἐν τῇ οἰκείᾳ· ἡμεῖς δὲ ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ· καὶ [3] πότερον ὑμεῖς μὲν [4] εὖ ποιεῖτε· ἡμεῖς δὲ ἀποροῦμεν. οὐδὲν οὖν ἄλλο τὸ ἀνεικὸς ὅτι τὰ νοήματα, ἢ ὁ τρόπος τῆς ἀπαγγελίας. 2. Ὡς καὶ ἐν τῷ Ἀγησιλάῳ πεποίηκεν· ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ οἰκείᾳ τραχὺς ἦν ὁ λόγος, τῇ ἀπαγγελίᾳ εἰς ἀφέ- 422
λειαν μετεχειρίσθη· [5] ἢ διότι καλὸς κἀγαθὸς ἐπῳδαλλόντως ἐγένετο· ἀφ' τοῦτο μὴ δὲ μετρίων ἐπαίνων τύχῃ· ἀλλὰ τοῦτό πως λέγω, ὅτι ἐὰν ἡ ἔννοια ᾖ τοιαύτη, [6] τραχεῖαν τῷ μεταχείρισιν ποιῇ· ὃ γὰρ εἶπε σχετλιάσας, ὥσπερ ὁ Δημοσθένης· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ αἱ παρὰ Φιλίππου πεμπόμεναι ἐπιστολαί. ἔνιαι δὲ χρήσεις ἴδιαι τῶν ἀφελῶν εἰσι, καὶ οὐκ ἂν μετήνεγκες ὑδαμῶς εἰς πολιτικὸν λόγον, ὡς καὶ ὀλιγῶθα, τό, ἐπῳβαλλόντως ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐγένετο.

δ'. Ὅλως δὲ σφυκνοῦ, ὁποσακοῦ ἐν ἐλαχίστῳ πολλὰ σφάγματα τὰ λελυμμένα εἴρηκε, καὶ ἀπήρτικε τὸ νόημα· εὐρύθμως εἴρηκεν· οἷον, ἐπειδὴ δὲ ἀνέστη, σιωπῇ μὲν αὐτῇ πᾶσαι αἱ ἀμφ' αὐτήν· ὃ μὲν οὐδὲ πολλὰ δεῖ περιλαμβάνειν σφάγματα ἐν τῷ ἀφελεῖ λόγῳ· ὡς ὁ Δημοσθένης ἐποίησεν· εἰ γὰρ ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες· ἀλλ' ἐν ὀλίγοις, ὡς ἂν εὐπαρακολούθητος ἡ μᾶλλόν σοι ὁ λόγος.

ε'. 1. Τὸ δὲ τοῖς [7] νοήμασιν ἀνεμφάτους χρῆσθαι, εὐτέλειαν ἐργάζεται. διὸ καὶ τὸν ἀ- 424
φελῆ λόγον κίνδυνος εἰς εὐτέλειαν παρελθεῖν, ἐγγυτάτω γινόμενον· ἀφ' τὸ, καὶ τοιού-

bis mala plurima inferre, neque inferimus tamen; patet utique, nos minime id ipsum velle: ecquidnam vero est, quod ita simplices conceptus effecit? ipsa haud dubie tractandi ratio: commemoratis enim iis, quae utrisque aderant, aut non aderant; sententiisque intercisis, rem suam hoc fere modo agit: *utrum ideo quod vos in patrio solo consistitis, nos vero in alieno? tum praeterea, utrum vos rerum omnium copia circumfluitis, nos inopia conflictamur?* itaque nihil omnino aliud est, quod sensus istos adeo lenes & remissos fecit, quam modus elocutionis. 2. Idem & in Agesilao fecit: [initio] nam cum asperior paullo per sententiae indolem sermo erat, suavitate elocutionis simplicitati suae redditus est: *Si ea re quod excellenti vir virtute bonitateque fuerat, non mediocrem saltem laudationem consequatur.* Veruntamen quae hujusmodi sunt sententiae, eas paucis percurrere Xenophontem, adfirmare propemodum possum: non enim stomachosius in causam invehitur, more Demosthenis: [de Haloneso, initio] *Indigna profecto atque intoleranda res erit, si missae a Philippo epistolae.* Sed quaedam tamen sic Simplicibus propria sunt, nullo ut pacto ea civili orationi accommodes: quemadmodum & hoc ipsum: *vir excellentem in modum bonus fuerat.*

IV. Porro quotquot omnino in locis, verbis pauciſſimis res multas, nullo inter se vinclo colligatas, Xenophon compraehendit, sententiamque absolvit; ubi perquam concinna numerosaque oratione utitur: ut [παιδείας ε'. ab initio] *Surgente hera famulae simul omnes consurrexerunt.* Verum enimvero non nimis multae res periodo simplicis dictionis coacervandae sunt: quemadmodum Demosthenes fecit: [Olynth. 1. p. 2. B] *Quippe si quo tempore redibamus lato Euboeensibus auxilio*: Sed paucis agendum; ut tanto planior intellectuque facilior Oratio evadat.

V. 1. Caeterum ut abjectam vilemque dictionem ea faciunt vocabula, quae vulgari modo, absque altiore significationum vi ac emphasi adhibentur; ita nonnullum periculum est, ne in vilitatem humilitatemque verborum simplex prolabatur oratio: a qua, quoniam consimili-

1 Δῆλον, ὅτι. 2 F. πότερον. 3 L. πότερον. 4 L. εὐποιεῖτε. 5 L. ἢ. 6 An βραχεῖαν. 7 ὀνόμασιν ut p. 388.

bus

τοῖς ὀνόμασι χρῆσθαι. ἔστι τοίνυν ἀκφεύγειν καὶ φθείσασθαι τὸν εὐτέλειαν τῇ τῶν ἰσοδυναμούντων φθορᾷ. οἷον, ἐπεὶ δὲ ἠσθένει Δαρεῖος, καὶ ὑπώπτευε τὸν τελευτὴν τοῦ βίου. 2. Τὸ δὲ καὶ τοῖς ὀνόμασι, τοῖς ὅτι ἑτέρων φθαγμάτων κειμένοις, κατὰ μεταφορὰν χρῆσθαι, τῶν ἀφελῶν ἐστιν. οἷον, πολλοὺς ἐρασὰς τῆς ἑαυτοῦ φιλίας ἐποιήσατο. καὶ πάλιν· τοὺς τῶν Ελλήνων ἀκολούθους. τοὺς γὰρ τελευταίους τῶν Ελλήνων, οὐκ ὤκνησεν ἀκολούθους ὀνομάσαι· καὶ τὸ ἀφ' τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. ἔπεισθον, ἐπείσθημεν· καὶ ἀφαιρέσεις ἐπέμψαμεν· τὸ γὰρ λελυμένα ἀπ' ἀλλήλων φθάγειν, ἀφελῆ τὸν λόγον ποιεῖ· καὶ ἦθός τι ἐμφαίνει, ὡς αὐτὰ γεγενημένα μετὰ πάθους λέγοντος. 3. Καὶ ὅσα δὲ ὀνόματα τόπων καὶ χωρίων, φθοφορά ἐστιν ἐν ἀφελεῖ λόγῳ· ταῦτα χρὴ ἐπιλέγεσθαι·
426 ἐπὶ δὲ τοῖ ἵππῳ ἔχοντα δύναμιν καὶ ἵππιον φθτιμώμενα. οἷον γυμνάσια· ἱππόδρομοι· ὅταν δὲ δὴ καὶ φθαπιθῆς ἐπιλεγόμενος· γυμνάσια ἀνδρῶν γυμναζομένων· ἱππόδρομοι ἱππέων ἱππαζομένων· ταῦτα πάντα τῆς ἀφελείας. 4. Δεῖ δὲ καὶ τὰ ὀνόμαλα ἐν τῷ ἀφελεῖ λόγῳ, μὴ καθ' ἑνὸς μόνον φθάγματος φθάγεσθαι· ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρία σημαίνειν. οἷον, ἐπειδὴ τό, τε ἀπέναι εἴδη πλείω ἔχει τινά· πάντα [1] πάντα ἐπισκεπέον· φθιέχει γὰρ ἐν αὐτῷ, καὶ τὸ πλησίον, καὶ [2] ἐν τῷ πόρρω· καὶ ἐν γῇ, καὶ ἐν θαλάσσῃ· καὶ φθάγματα ἔχειν, καὶ [3] πιεριέχειν, καὶ ὅλως μυρία ἐστὶν, ἃ σημαίνει. 5. Καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ τῶν ὀνομάτων, ἐν οἷς πυρὶ κριθῶν, καὶ ἀλεύρων, καὶ ἐλαίου, ἐστὶν εἰπεῖν· ἀφέλειαν δοκεῖ μᾶλλον ἐν τῷ λόγῳ ποιεῖν· πυρὶ ἵππιον γὰρ ἐνδόξων ὁ λόγος γίνεται. πολιτικὸς δὲ ἀνὴρ ὀκνήσειεν ἂν φθοστιθεῖν τοιούτοις ὀνόμασιν· ὅπου δ' ἂν

bus fere vocabulis utitur, parum ſane abeſt. Sed declinare iſtud tamen ac effugere vitium poteris, ſi quae vim eandem poteſtatemque habent, decenter jungas: ut [initio Ἀνιβάσιος] *Poſtquam aegrotabat Darius, vitaeque adeſſe finem ſuſpicabatur.* 2. Transferunt etiam vocabula ſimplicis ſtyli auctores, ab iis rebus quas communiter deſignant, ad alias: ut [Ageſilao p. 654, B] *multos amicitiae ſuae amatores effecit.* Rurſus: [l. c. p. 656, a] *Graecorum adſeclas*: quomodo qui extremum cogunt agmen, appellare haud dubitabat: iidem iterata uſurpant verba: [Demoſthenes περὶ παραπρεσβείας p. 308, b] *ſuaſerunt quidam, nos perſuaſi ſumus*: tum membris ſententiae minuto diſſectis inciſo; *legatos miſimus*: cujuſmodi eorum, quae mutuo nexu ſoluta ſunt, junctura, tum ſtyli ſimplicitatem tuetur; tum ejuſmodi quoddam ethos praefert, quaſi pari res celeritate peracta ſit, atque narratur. 3. Adſciſcenda autem talia locorum regionumque nomina, quae ad indolem hujus dictionis quam maxime adpoſita ſint: tum quae minore efficacia dignitateque polleant: qualia ſunt Gymnaſia, Circa equeſtres: Quod ſi adhine quoddam vocabulum mox adjungas: ut [Ageſilao 655, B] *Gymnaſia virorum, qui ludis gymnicis exercebantur: Circi equitum equitantium:* ea omnia ad ſimplicitatem facient. 4. Rurſus non una duntaxat de re hoc in ſtylo uſurpanda erunt vocabula; ſed de duabus & jam tribuſque: veluti τὸ ἀπιέναι, *quod abeundi, diſcedendique notione uſurpatur*, quoniam plura omnino ſignificatuum genera continet, ea omnia ſedulo perveſtigabimus: quippe tum id quod prope poſitum eſt, tum quod remotum longius, complectitur: tum de terreſtri maritimoque itinere, juxta accipitur: ſed & habere, & exhibere negotium valet: immo ad infinita quaedam duci accommodarique poteſt. 5. Sed inprimis ex ejuſmodi vocabulis, quae de hordeo, ac farina, ac oleo agunt, ſimplicitatem accipere videtur oratio: ea enim ratione ad res minus illuſtres ſplendidaſque ſermo deducitur. Aegre vero ad iſtiuſmodi voces civilis acceſſerit orator: tum ſi quando ac-

1 F. ταῦτα. 2 F. ἔστι τὸ. 3 F. περίχειται.

ceſſerit;

πρεσβύν· εὖ εἰδέναι χρὴ, ὅτι ἡ [1]ἐνεργείας ἕνεκα, ἢ ὥστε ἦθος ἐν τῷ λόγῳ γενέσθαι, [2]ἐπεὶ κατενεχθήσεται. ὁ ῥυθμὸς δὲ διάφορος ὢν, ἀνασώζει τὰ πράγματα· καὶ οὐκ ἔστ' ἐξ τὰ ἐννοήματα· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπαγγελίαν ἡ ἀνομοιότης τοῦ λόγου τοῦ πολιτικοῦ· τὸ μὲν γὰρ ἀποτετελεσμένον, καὶ ὁλοκλήρως τὸ πολιτικόν, καὶ τῇ ἐννοίᾳ, καὶ τῇ ἀπαγ- 288
γελίᾳ τοιοῦτον εἶναι πρέπει. 6. Ενίοτε δὲ ἡ μὲν ἔννοια ἀφελὴς ἐστὶν· ἡ δὲ ἀπαγγελία πολιτική· ὡς καὶ ἐν τῷ πρὸς Καλλικλέα ὁ Δημοσθένης· κριθῶν μὲν βραχθείσας, καὶ [3]ξηραινομένας ἰδεῖν αὐτὴν, μὴ δὲ πρῖσις μεδίμνους· ἀλεύρων δὲ ὡς ἡμιμέδιμνον· ἐλαίου δὲ ἀποκλιθῆναι κεράμιον φάσκειν· ἃ μέν τοι ταῦτα παθεῖν γε οὐδέν. καὶ τοῦτο δὲ μετὰ σεμνότητος· ὅπου γε αὐτὸ τὸ κύριον λεχθὲν, κινδυνεύσῃ εὐτέλειαν ποιῆσαι· ὥσπερ εἰ ἔλεγες· οὐ μὲν δὴ κεχυθῆναί γε [4]ἐνταῦθα· ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ κυρίου, καὶ τοῦ κατ' εἶδος, ἐν γένει μεταβαλὼν εἶπεν· οὐ μέντοι παθεῖν γε οὐδέν. 7. Καὶ ἀφ' τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ὀπιπλέξαι· δοκῇ μὲν τοῦ ἀφελοῦς εἶναι λόγου· σκλυῇ δὲ τὸν τόνον τοῦ πολιτικοῦ λόγου· ὡς καὶ ἐν τῷ τῆς παραπρεσβείας ὁ Δημοσθένης. πῶς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι τῷ τῶν Φωκέων πολέμῳ, καὶ τῷ κυρίους εἶναι Πυλῶν Φωκέας· ταύτῃ μέντοι τῇ ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν ὀπιφερικῶς, ὡς ἐν συμπληρώσει, 430
ἐπιύεγκε.

ε'. Καὶ τὸ τῇ γνώμῃ πρέπειν τῆς [5]ἀσφαλείας ἐστίν· οἷον, εὖ εἰδὼς, καὶ ἡγούμενος, καὶ νομίζων. καλὸν δὲ καὶ τὸ ὑποβάλλειν τὰ νοήματα, καὶ ὡς ἀπὸ τῆς ἑτέρων γνώμης εἰσάγειν. καὶ μάλιστα αὐτῷ χρῆται ἐν τῇ παιδείᾳ ὁ Ξενοφῶν· ἐκάστοτε λέγων· εἰ μέν τις ὑμῶν τόδε οἴεται.

cesserit; sciendum, illud aut majoris evidentiae caussa ab eo fieri; aut isto descensu, moratae dictionis gratiam quaeri: sed rhythmi dissimilitudinem, res opesque illius sartas tectas tueri: itaque tum non ex sententiis amplius, sed ex ipso enunciandi modo, styli differentiam unice censendam esse: caeteroqui enim quod consummatum, numerisque omnibus civile ac magnificum est; id tum sententia, tum elocutione, ejusmodi sit oportet. 6. Accidit igitur nonnunquam, ut simplex quaepiam in suo genere sententia, civili comtaque oratione vestiatur: ut contra Calliclem Demosthenes [p. 1119, B] *Hordei tres circiter medimnos madefactos fuisse; quod inter siccandum mea etiam mater vidit: tum praeterea farris semimedimnum, oleique cadum abreptum, mater adversarii adfirmabat; nullo tamen rerum istarum detrimento*: id quod magnifice ac decore prolatum fuit: nam quod huic negotio proprium erat, adhibitum, viliratem vix effugerat: nempe si dicas: *nihil effusum fuisse*: orator vero loco illius verbi, quod proprie ac speciatim rem denotasset, generale quoddam ac commune posuit; *nihil damni feciſſe*. 7. Porro ubi vocabula eadem mox repetuntur; id ut huic stylo adpositum esse videtur: ita in civili usurpatum, contentum illius robur laxat ac resolvit: ut de falsa legatione Demosthenes: [p. 306, C] *Quis enim nescit & Phocensi bello, & eo, quod Phocensium in manu Pylae essent: hanc autem a natura locorum rerumque ipsarum partam nobis securitatem*: quod posterius acriore quadam vi, velut in clausula sententiae, Orator adjecit.

VI. Jam hoc etiam simplicitati convenit, ut in antecessum, sententiam illius, de quo agimus, aperiamus: ut, *probe gnarus*: *existimans*: *putans*. Sed & subjicere sententias, ac veluti ab aliis mutuatas proferre, pulcrum est: quo in Institutione Cyri praecipue usus Xenophon, subinde ingeminat: *quod si vestrum quispiam sic censet*.

1 L. συνεργείας. 2 An ἐπικατενεχθήσεται. 3 Ed. ξηραινομένους. 4 ταῦτα. 5 ἀφιλείας.

VII. Eo-

ζ. Καὶ τὸ μὴ ἐκπεπλῆχθαι ἐφ' οἷς ἄν τις ἐκπλαγείη· ϗ τὸ μὴ θαυμάζειν τὰ θαύμαλος ἄξια· ἀλλ' ἁπλῶς λέγειν τὰ γεγονότα, μὴ ἐνσημήνοντα πρὸ αὐτῷ· ϗ τοῦτο τῆ ἀφελείας.

η'. Τὸ δὲ καὶ ἀπὸ ὀρθῆς πτώσεως ἄρχεσθαι, ἀφελῆ ποιῆ τὸν λόγον· καὶ τὸ κατὰ κόμματα λύειν τὰ νοήματα· πολλάκις δὲ οἱ [1] ἀσφαλεῖς καὶ ἐπιτηδείοις ἔξωθεν προσκείμενα χρῶνται τοῖς ὑποπτήμασιν· οἷον, οὐδεπώποτε ἠθήμεθα τὰς ἀγέλας συγάσας ὑπὲρ τῆ νομέα. χρῶνται δὲ καὶ οἱ πολιτικοὶ τοῖς ἔξωθεν ὑποπτήμασιν· οἷον ἱστορίαις, ἢ προσθεωρήμασιν, ἀλλὰ θεραπεύουσιν αὐτὰ ἐπαγγελίαις, ἢ ἀπολογίαις.

430 θ'. Πρέπουσι δὲ τῷ ἀφελῆ λόγῳ ϗ ἐπαναλαγαί. οἷον, νομίζει, ὃ νομίζων· καὶ τὸ ἀπὸ τῶν [2] αὐτῶν ἄρχεσθαι· τῆς ἀφελείας ὄφι· τῆς ἀφελείας δὲ, καὶ τὸ μὴ πανταχέσι χρῆσθαι, ἀλλὰ τοῖς ὑφειμένοις. τραχύτητος μὲν γὰρ ὄφις εἰπεῖν· τοῦτο μὲν ἰδία· τοῦτο δὲ δημοσία· ὁ δὲ ἀφελὴς οἴκοι φησὶ, καὶ ὑπὲρ τῶν (κοινῶν τῆς πόλεως) βωμῶν. καὶ τὸ ταῖς τοιαύταις προθέσεσι χρῆσθαι· οἷον, διετεθρύλλητο γάρ· ἀφελές ὄφις.

ι'. Τὰ εὐκτικὰ τῆ ἀφελείας μᾶλλον εἰ) δοκῆ· ὡς ἄξιος εἴη· καὶ εἰ εὐσεβοῖεν· καὶ ὡς φαίη Σωκράτης· ϗ τὰ τοιαῦτα· καὶ ἐν τῇ ἀναβάσῃ, ὡς πολεμεῖν ἱκανοὶ εἶεν· καὶ τὸ ἐξῆς ἐν τῷ ὁμοίῳ σχήματι, καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ· τὰ δὲ εὐκτικὰ, καθαρὸν ποιῆ τὸν λόγον.

ια'. Καὶ τὸ μὴ ὑπερτανύειν τὸν τόνον τῆς ἀπαγγελίας, ἀλλ' ὑποβραδύνειν, καὶ σχολῇ προχωρεῖν, τῆς ἀφελείας· οἷον, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ταύτῃ γ' ἄν τις ἔχοι καταμέμψασθαι αὐτούς. καὶ τὰς ἀκμάσεις, οἱ μὲν πολιτικοὶ εἰώθασι μᾶλλον κατὰ τὰς τῶν ἀτόπων ἀκμάσεις ἐξετάζειν· καὶ τοῦτο [3] βραχύτητα αὐτοῖς ἐργάζεται· οἱ δὲ ἀφελεῖς

VII. Eodem & hoc pertinet, quando non obſtupeſcens ob ea, quae caeteros facile obſtupefaciunt, nec quae admiranda jure habentur, magnopere admiratus; rem prout acta eſt, fideliter ſimpliciterque, ſine ulla exornatione animadverſioneque ſua, ſcriptor exponit.

VIII. Facit id etiam ſimplicem dictionem, quum exordium ab recto caſu ducitur; quumque per inciſa ſingula contextus ſententiarum laxatur. Saepe etiam arceſſitae longius extra argumentum ſententiae, in hoc orationis genere adhibentur: veluti [prooemio τῆς πολιτείας] *Nullum unquam gregem adverſus paſtorem ſuum conſpiraſſe ſenſimus.* Tametſi vero ſimiles etiam ſententias Politici uſurpant, hiſtorias puta ac exempla; ita tamen ut pollicitatione (brevitatis) aut explicatione cauſſae, eaſdem leniant.

IX. Sunt & ἐπαναλαγαὶ, ſive *variatae repetitiones*, in hoc dicendi genere decorae: ut [initio Ἀπομνημονευμάτων] *Quos reſpublica Deos eſſe credit, non credens.* Tum & Exordia rectis nominum caſibus enunciata, huc quadrant. Praeterea ſimplicitati dictionis lenium vocabulorum uſus, non aſperorum, congruit: eſt autem ſubaſperum, ſi dicas; *partim privatim, partim publice*: at vir ſimplex dicet [loco citato] *tum domi ſuae, tum ad altaria Deorum publica*: eodem uſus hujuſmodi propoſitionum facit: [ibidem] *Pervulgatum enim erat.*

X. Jam in verbis modus optandi praecipue hanc dictionem decere videtur: ut ἄξιος εἴη [loco eodem, ut & poſtremum] εἰ εὐσεβοῖεν· ὡς φαίη Σωκράτης: aliaque conſimilia. Pariter in Expeditione Cyri [ab initio] *ut ad bellum gerendum idonei eſſent*: quodque mox ſequitur modi ejuſdem: *utque ſtudio erga ſe accenderentur*: hic enim modus puram efficit orationem.

XI. Porro non nimis accelerare curſum impetumque Elocutionis; ſed tardiore potius inceſſu, uti, ſimplicis ſtyli eſt: ut [Ageſilao ab initio] *Veruntamen neque hac in parte illos reprachendere quiſpiam poſſit.* Quod ad eventus rerum adtinet, triſtes ac incommodos magis exquirunt Politici: unde & oratio ipſa aſperatur:

1 L. ἀφιλεῖς ut 356. 11. v. Not. 2 F. ὀρθῶν ut paullo ante η. 3 Lege τραχύτητα.

κατὰ τὰς τ̃ ἀγαθῶν ἀποβάσεις μᾶλλον. οἷον [1] τοῦτο γὰ οὖν ἄλλοις μὲν ὀδεμιᾶς ἀρχῆς.

ιϐ'. Καὶ τὸ μὴ ὑπερδιατείνεσθ μή τε τοῖς σχήμασι, μή τε τοῖς νοήμασι, τ̃ ἀφελείας 434
ἐστί. γ̃ αἱ μεταβάσεις αἱ τοιαῦται. ἀλλὰ μήν· ὥς γε μήν· γ̃ τὸ μὴ οἰκεία ὀπτικρίσει χρῆσθ. ὅταν ἄξιόν τι ἐπαίνου [2] ἀλλὰ τῇ κοινῇ, [3] ἀσφαλὲς πάνυ· οἷον, εὐθὺς μ̃ οἱ πολλοὶ ἠγάσθησαν· ἐνταῦθα δὲ γ̃ ἑτέρα τίς ἐστιν [4] ἀρχή, τὸ μὴ καθ' ὑπερβολὴν εἰπεῖν, πάντες ἠγάσθησ· ἀλλ' ὑφειμένως· οἱ πολλοὶ ἠγάσθησαν. ἴδιον δὲ τ̃ ἀφελῶν, καὶ τὸ τὰ καταλείποντας, τὸ ἧττον κατασκευαστικὰ λέγειν. οἷον, τὰς ἐλπίδας ἔχειν δεῖ τ̃ σωτηρίας, ὁ τῷ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδέναι, μήτε ἀδίκημα τοῖς ἀνθρώποις.

ιγ'. Καὶ τὰ ὀνόματα τῷ ἁπλᾶ, γ̃ ὀπτιπεπλεγμένα ἀλλήλοις πλέναι, μηδεμιᾶς ἐργασίας τυγχάνοντα· τ̃ ἀφελείας ἐστίν· οἷον, γ̃ Ἰωσι, γ̃ Αἰολεῦσι, γ̃ Ἑλλησποντίοις. γ̃ τὸ μὴ ἀπέχεσθ τ̃ ἐλάττω δυνάμιν ἐχόντων, γ̃ ἧττον προτιμωμένων· ἀλλὰ γ̃ τὸ ἀγορᾶν εἰπεῖν, γ̃ [5] τὸ ἐν ἀγορᾷ· γ̃ καθ' ἕδος· σιδηρεῖς, σκυτεῖς· γ̃ τὰ τοιαῦτα, τ̃ ἀφελείας. 2. Πολλάκις 436
δὲ ὅταν μείζων ἡ διαφορά, γ̃ ὅτας [6] ὀπτιπλέκειν· ἤδη μέντοι τινές εἰσιν, οἳ γ̃ ἀφίσανθ· καί ποτε μ̃ αὐτὸ μόνον φιλόν ἐστιν· ποτὲ δὲ τ̃ αἰτίαν προέθηκας· ὀρεγόμενοι τ̃ ἐλευθερίας· τὸ δὲ ἀντὶ τῶν δεικτικῶν τὰ ἐξεταστικά, [7] καὶ περιλαμβάνειν· τ̃ ἀφελείας· οἷον δεικτικὸν [8] ἐνέργειαν ἔχον· ἐκεῖνο γὰ ἄρχων μ̃ παμπόλλων ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλεων, ἄρχων δὲ καὶ νήσων. ἐπιγίνεται δέ ποτε καὶ [9] ἀργείᾳ καὶ ἀφελείᾳ· οἷον, ὁ Φιλάμβαν, ὑχ ὅτι Γλαύκου τ̃ Καρυστίου.

at ſimplices ſecundos proſperoſque potiſſimum conſectantur: quale illud eſt: (quod paullo poſt ſubjicitur) *itaque nullum aliud imperium.*

XII. Tum neque in rebus neque in ſententiis contentioſius pugnare, ſimplicis ſtyli virtus eſt. Huc & hujuſmodi tranſeundi particulae ſpectant, [utraque prima pagina vitae Ageſilai exſtat] ἀλλὰ μήν· ὥς γε μήν· rurſus ubi aliquid laude dignum inciderit, illic non tam ſuam opinionem adprobationemque adferre, quam ſumtam de medio ac communem; illud ſane quam ſimplex eſt: ut [l. c. p. 652, c] *confeſtim id plerique admirabantur*: quo loco etiam aliud ſimplicitatis hujus veſtigium apparet: quod non per ſuperlationem dixerit: *omnes admirabantur*, ſed leniter & remiſſe, *plerique*. Eſt hoc etiam ſimplicibus proprium, quod relictis validioribus, minus valida uſurpant argumenta: ut, *Spem ſalutis in eo repoſitam habere convenit, quod nullius ſibi quiſquam conſcius ſit, erga Deos impietatis, erga homines injuſtitiae.*

XIII. 1. Nomina itidem juxta ſe poſita, ac mutuo ſibi innexa, abſque ulla anxietate ac pompa; ſimplicitatem praeferunt: ut [Ageſilao 653, c] *Ionibus, Aeolibus, Helleſpontiis.* Sed & hoc ſimplex eſt, quum non abſtinetur iis, quae & minus ſignificantia, & minus decora dictu ſunt: ut *forum*: *& quidquid in foro eſt, ac viſitur*: idque ſingulatim: [l. cit. 655, B.] *fabri ferrarii: ſutores*: caeteraque generis ejuſdem. 2. Saepe vero, quando majoris momenti differentia eſt, hoc modo notationem quampiam adponas licet: [Ageſil. 657, b] *Jam enim haud pauci ad illum defecerunt*: quod aliquando ſic nude ponitur; aliquando cauſſa adjungitur: [loco citato] *deſiderio libertatis adducti*: ſimplex & illud eſt, quum demonſtrativarum vocum loco, examinatoriae quaedam uſurpantur: qualis haec demonſtrativa, eademque ſane quam luculenta locutio eſt: [l. cit.] *qui multarum in continente urbium, multarum item inſularum, imperium tenebat.* * Accidit hoc nonnunquam perſpicuitati ſimplicitatique: ut [Demoſthen. de Corona 1, c] *minime vero eam ob rem, quod Glauco Caryſtio inferior viribus Philammo erat.*

4 Leg. ex Editis, τυγχανεῖν ἄλλη μ̃ ἀδημία ἀχθ. 2 Add. ἡ. 3 ἀφιλὲς. 4 F. ἀφίλεια. 5 τὰ. 6 F. ἐπιλέγειν. 7 Supervacuum. 8 L. ἐνάργειαν. 9 F. ἐναργείᾳ.

XIV. Jam

ιδ'. Αφελὲς δὲ ᾖ τὸ μὴ ὡς ἐν τραγῳδίᾳ κατασκευάζειν· [1] ὅπ καλὸν ἄλλως, ἐν συγκρίσῃ κάλλιον ἄλλᾳ καλῷ. τὸ δὲ καὶ εἰπόντα τι χρὴ ἀπόφασιν, τιμὴ ὑποβολὴν εἰπεῖν, ἀντὶ τ ἀρνήσεως· οἷον, ὑδ' εἰ μέλλοιμί γε. καὶ τὸ ἀντὶ τ ἀκολήθου, τὸ ἐναντίον χρὴ αἱρεσιν λέγειν· ἀφελέσθαι καὶ ἐπιμελέσθαι· οἷον, [2] ἐνταῦθα ἐπεμελεῖτο· ἐν τὸ ἀκόλουθον ἦν, οὐκ [3] εἰ μέλῃ. Καὶ τὰ ἀσυνδέτα τῇ ἀφελεῖ ἁρμόττει· λύει γὰρ τὸν ῥυθμόν.

ιε'. Τοῦτο δὲ ἐνδεχέται μὲν τῷ πολιτικῷ· πρέπον δὲ τῷ ἀφελεῖ· οἷον, Ἀθηναίους· Θηβαίους· Ἀργείους· Κορινθίους. ἀφελὲς δὲ καὶ τὸ μὴ ἀθρόως λέγειν· ἀθρόως μὲν γὰρ ἔστιν εἰπεῖν, οἱ Πέρσαι· μερικῶς δέ, τὰ δὲ τῶν Περσῶν.

ιϛ'. 1. [4] Καὶ τὸ πολλάκις μεταβάλλοντα τὰς πτώσεις, τῷ αὐτῷ χρήσασθαι ὀνόματι ἀναφέροντα, τῆς ἀφελείας ἐστί. 2. Τοῦτο μὲν τῷ αὐτῷ τρόπου, τὸ μὴ ἀποκρυψάμενον, μήτε τὸ πρᾶγμα, μήτε τὸ ὄνομα, ἁφανῶς εἰπεῖν. οἷον, [5] ἔλεγε δὲ Κύρῳ· 3. Συγγραφικὸν δὲ, [6] ἥδει τελείου λόγου, τὸ ὅπι τοῖς κατ' εἶδος ὀνόμασι, καὶ [7] τὸ ἀόριστον ἐπενεγκεῖν· οἷον, Γοργίᾳ, Πρωδίκῳ, καὶ ἄλλοις πολλοῖς. 4. Οταν δὲ τὸ νόημα ἐξ ἑνὸς τοῦ συμπληροῦντος ὀνόματος ἀπαρτίζηται, καὶ ὅπι τελευτῆς τῇ ἐφ' ἑνὶ ὀνόματι· ὥσπερ ἐνταῦθα· [8] ὡς ἐν .... ἐφημέρωσεν ἀχθόμενος· εἰ ἔψοιντο· συνηκολούθησαν· συγγραφικὸν [9] δὲ ἔστι καὶ λόγου ἦθος ἔχοντος. 5. Τὰ· [10] ... καὶ τὰ καθ' ἓν λεγόμενα· οἷον ἅπαντα μὲν χαλκοῦ· ἅπαντα δὲ φοίνικος· τῆς ἀφελείας ἐστί. τὸ δὲ χρὴ πλῆθος· τῆς προβολῆς· καὶ τοῦ ἀξιώματος.

XIV. Jam hoc etiam ſimplex eſt, quando nervos aculeoſque argumentorum, ſic recondis, ut id ipſum, quod adſtruere conaris, vix appareat: *quod pulcrum alioqui eſt, illud per comparationem, pulcro quodam alio pulcrius videri. Praeterea ſi dicturus quidpiam per negationem, loco negationis, exceſſu quodam idem valente, utaris: ut [Ageſilao 666, c] *ne quidem ſi illico futurus ſim.* Aut ſi loco illius, quod conſentaneum eſſe videtur, contrarium per remotionem adferas; id & ſimplicius, & accuratius eſt: ut [ex Memorabil. I. 712, a] loco hujus verbi, *curabat*; non conſentaneum, (ſed contrarium per remotionem) erat; *non negligebat.*

XV. Congruit & deſtituta particulis copulantibus ſtructura ſimplici ſtylo: quippe rhythmum ſolvit: quod civili adverſum, ſimplici decorum habetur: ut [Ageſilao 658, E] *Athenienſes, Thebanos, Argivos, Corinthios.* Tum vero etiam ſi non univerſe rem enuncies: cujuſmodi hoc eſt: *Perſae*: ſed particulatim: *res Perſarum.*

XVI. 1. Huc facit & crebra repetitio nominis ejuſdem, ſed mutatis varie caſibus verſiſque, facta. 2. Ejuſdemmodi eſt, ſi neque rem geſtam, neque nomen gerentis, ſilentio involvas; umbras tamen quaſdam nebulaſque narrationi offundas: ut [Ἀναβάσεως Α'. 247] *dicebatur Cyro.* 3. Hiſtoricum vero hoc etiam, ſententia jam abſoluta, nominibuſque figillatim recenſitis, indefinitum quidpiam adjicere. Ut [Convivii initio] *Gorgiae, Prodico, aliiſque compluribus.* 4. Porro quando uno ſententia vocabulo, quod perfectum completumque verborum ambitum claudit, abſoluta; in eo conquieſcit prorſus ac ſiſtit; ut hoc eodem loco: [873, B] *Quum vero manifeſte id aegre Callia ferret, ſi ſequi nollent: conſequebantur.* Id etiam in Hiſtoricam moratamque dictionem egregie convenit. 5. Praeterea ut Simplici in ſtylo, rem unamquamque per ſe recenſes, ut: [Ageſilao 659, B] *Adeo ut omnia meri aeris, meraeque purpurae ſpeciem praeberent*: ita ubi univerſe ac generatim omnia complecteris illud ad circunductam Amplificationem Dignitatemque accommodatum eſt.

1 Sup. p. 344 & 356. ιδ'. 2 f. ἀντὶ τοῦ. 3 ἀμέλῃ. 4 inf. κβ. 5 f. ἐλέγετο. 6 f. ἦθος. 7 τι. 8 Reſtitue ex Editis. ὡς δὲ φανερὸς ἦν πάνυ ἀχθόμενος, ἃ μὴ ἔψοιντο. 9 f. tolle. 10 addo μέν τι.

ιζ. Αἱ συμπλοκαί εἰσι μὲν μᾶλλον τ̃ ἀγωνιστικῶν· γένοιντο δ' ἄν ποτε καὶ ἐν ἀφελεῖ λόγῳ· ὅταν ἡ μὲν ἀρχὴ συνεσταλμένη ᾖ, ἅμα τῷ συμπλοκίῳ· τὰ δὲ ἑξῆς λελυμένα. οἷον, [1] κἄπε γὰρ πόρθει. διαμύτταλα δὲ ποιεῖ γε ἡ ἐπαναφορὰ τ̃ συμπλοκῆς· ἅμα μὲ ἔκλαε (καὶ ἐπόρθει) ἅμα δὲ γε κηρύγματι ἐδήλου· οὐκέτ' ἐκήρυττε, οὐδὲ ἐκέλευε κηρύττειν.

ιη'. Ἐξαρκεῖ δὲ ἐν ἀφελεῖ λόγῳ, οὐ μόνον αὐτὰ εἰπεῖν τὰ γενόμενα· ἀλλὰ καὶ ὡς ἔτυχε γενόμενα, εἰπεῖν. οἷον, Φίλιππος δὲ ὁ γελωτοποιὸς κρούσας τῇ θύρᾳ· τὸ δὲ κρούσας τῇ θύρᾳ παραφύλακται μέν, ὅτι οὐ κόψας μόνον ἀλλὰ καὶ κρούσας λέγεται· ἔνιοι δὲ οὐκ ὄντως οἴονται· ὅτι δὲ ἑλληνικόν ἐστιν, οὐδὲν δεῖ διαφέρεσθαι. σὺ δέ, εἰ ἐβούλου πολιτικῶς αὐξῆσαι τὸν λόγον, προτίθεις ἂν αὐτοῖς καὶ τὰς διανοίας· Φίλιππος ἦν γελωτοποιός· ὅστις ἐξαίφνης [2] ἐπίσατο· καὶ ἐπειδὴ οὐδένα αὐτῷ πλησίον κατέλαβε· τὸ μὲν πρῶτον, ἔγνω [3] εἰπηδῆσαι· ἐδόκει δὲ αὐτῷ σημαίνειν [4] πρὸς ἕτερον· καὶ [5] κέκοπται προσελθὼν τῇ θύρᾳ.

ιθ'. Τὸ δὲ καὶ ταῖς τ̃ ἄλλων δόξαις ἐπερειδόμενον, ἕνια τ̃ πραγμάτων λέγειν, ἀφελοῦς ἐστιν· οἷον, ὡς λέγεται. πολιτικοῦ δὲ ἀνδρός ἐστι τὸ αὐτὸν [6] ἐφ' ἑαυτῷ τὰ πλεῖστα εἰσάγειν· οἷον ὁ μὲ Θουκυδίδης ἀφελῶς εἰρηκέναι δοκεῖ· στασιάσαντες δὲ οἱ ἀλλήλοις ἔτη πολλά, ὡς λέγεται· ἐὰν δὲ εἴπῃς· ἐπειδὴ δὲ ἐστασίασαν· τραχὺ ποιεῖς τ̃ λόγον.

κ'. Ενια δὲ τοῖς μὲν ἀφελέσι, καλά· τοῖς δὲ πολιτικοῖς, ταπεινά· οἷον τό, [7] λαρῶν βίον ζῶν· τοῦτο γὰρ ἐπειδὴ [8] συρμῷ μὲν εἴρηται· ἔχει δὲ χάριν· ἄλλως γὰρ οἱ ἀφελείᾳ ὁ λόγος προάγεται· ἄλλως δὲ εὐτελείᾳ· ὅταν οὖν τί θέλῃς ἁμαρτεῖν, καθ'

XVII. At forenſibus cauſſis potiſſimum ſerviunt *Complexiones*: quae tamen in ſimplici etiam oratione nonnunquam locum inveniunt: nempe quum exordium ſententiae contentum contortumque complexione fertur; caetera incontenta ac remiſſa ſunt. Ut [lib. cit. 656, d] *ferro flammaque vaſtabat*. Quo loco vim & acrimoniam habet repetita mox Complexio: *Simul itaque agros ferro flammaque vaſtabat*: *ſimul voce praeconis ſignificabat*: non vero *promulgabat*: aut *promulgari mandabat*.

XVIII. Porro ſatis in hoc dicendi genere eſt, ſi res geſtas, modumque quo geſtae ſunt, (ſimpliciter, ac ſine ampullis phaleriſque,) enarres: ut [convivio 873, E] *Philippus homo joculator, oſtium pulſans*. Unde obſervatum eſt non modo κόψας θύραν: ſed & κρούσας dici: eamque locutionem rectam ſatis probamque eſſe, etſi nonnullis ſecus videatur, ne quidem ambigendum. At tu ſi civilem in modum orationem amplificare volueras, pigmenta quaedam ſententiae ac colores, tuo ex ingenio adjeciſſes. *Tum vero ſubito ſupervenit Philippus, riſus Concitandi artifex mirificus; quando vero ſolitudo ante oſtium erat, e veſtigio in aedeis irrumpere parabat; ſea rem ſecum reputanti conſultius viſum, prius praeſentiam ſuam ſignificare; adit itaque ad fores, eaſque percutit*

XIX. Eſt & ſimplicis ſtyli, quando nixus aliorum ſententiis quaedam ſcriptor profert: veluti ſi dicat: *quemadmodum fertur*: rurſus civilis ingenium judiciumque ſuum in pleriſque ſequitur: ſimpliciter itaque dixiſſe videtur Thucyd. [l. p. 9] *Seditione inteſtina annos multos laboraſſe feruntur*: Sin hoc modo dixeris: *Poſteaquam ſeditionе conflictati ſunt*: aſperior redditur oratio.

XX. Sunt etiam quae pulcra Simplicibus, nimis vilia ac abjecta civilibus habentur: ut [Demoſth. de Corona LXXIX] *Leporis vitam vivens*: Quod per acerbam irriſionem prolatum, non incommodum locum reperit: quippe aliter ſimplex ac gracilis dictio, aliter vilis & plebeia, profertur. Itaque quando vituperandum quidpiam culpandumque duces, appoſita ad voces

1 Scr. ἔκλαιε γὰρ ἐπόρθει ut inox. 2 ἐφίσατο. 3 l. ἀναπηδῆσαι. 4 an πρὸς ἕτερον. 5 f. κόπτει. 6 ἀφ'. 7 λαγῶν. 8 ſcr. ἐπὶ διαυγεμῷ.

ſin-

ἐν κόπλων εἰσαγε· οἷον ὡς ὁ Δημοσθένης· ἔξαρχος, καὶ πεφυκεμών, καὶ κιτροφόρος· πεφυκὼς δὲ ἐν ὑπομελείᾳ, καὶ ἀφελόγῳ, ἀφέλειαν ἐν λόγῳ μεμίχθαι τοῖς ἀρχαίοις τοῦ ἀξιώματος· καὶ ἡ εἰς ταὐτὸν κατάληξις, [1] ἀποτεταγμένη μέντοι· ἵνα μὴ ἀφθαρῇ ἡ λόγου· ἀφέλειαν ποιῇ.

κα'. 1. Πάνυ δὲ καλὸν ἐν τοῖς ἀφελέσι τοῦ λόγων, τὸ ἁπλάσεις ποιεῖν, καὶ ἐνάργειαν θαυμαστὴν ἔχῃ· οἷον σὺ εἰ ἤθελες πλάσας εἰπεῖν· αὐτὸς δὲ πεφυκὼς καὶ εἶπει, ὅτι κατὰ καιρὸν αὐτοῖς ἐντετυχηκὼς εἴη· ὁ δὲ Ξενοφῶν, εἰς καλόν γε ὑμῶν συντετύχηκα· καὶ γὰρ κόπλειν, καὶ ἀρχὰς ποιεῖσθαι· τῆς ἀφελείας ἐστίν. 2. Ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις, ὅταν μὲν ἐξαλλάξῃς, καὶ ἀπαρτίζων εἰς πολλὰς ἀρχὰς τὸν λόγον [2] ἐπάγειν· δοκεῖ τῆς καμψοτρεπείας, καὶ τῆς λεπτοτέρας ἰδέας εἶναι· οἷον, ἐνταῦθα ἦν πρὸ τινὸ ὁδὸν κρήνη, ἡ Μίδου καλουμένη, τοῦ Φρυγῶν βασιλέως· εἶτα ἄλλη ἀρχή· ἐπὶ ταύτῃ Μίδας τὸν σάτυρον ἐθήρασε· καὶ ἄλλη ἀρχή· ὁ δὲ τρόπος τῆς θηράσεως· οἵνῳ [3] κρήνησιν αὐτινό. αἱ μὲν οὖν τοιαῦται ἀρχαί· καὶ τὸ ὀρθοῦν συνεχῶς οὕτω τὸν λόγον· τῆς λεπτοτέρας ἰδέας. 3. Τοῦ δὲ ἀρχαιοτέρου τρόπου, ἀποτεινόμενα μιᾷ διεξόδῳ τοῦ λόγου, τὸ πᾶν διεξελθεῖν· ἐνταῦθα ἦν πρὸ τινὸ ὁδὸν κρήνη, ἡ Μίδου καλουμένη, τοῦ Φρυγῶν βασιλέως· ἐφ' ἣ λέγεται Μίδας τὸν σάτυρον θηρᾶσαι· καὶ ὁ τρόπος πῶς· οἵνῳ κεράσας [4] αὐτόν· ἀπὸ μιᾶς γὰρ ἀρχῆς [5] ἐπὶ τέλος συμπεπέρασται ὁ λόγος· καὶ ἔστι τοῦτο τοῦ Ξενοφῶντος τύπου. 4. Περὶ τοῦ ἀφανῶν πολλάκις εἶπον, ὅτι ἰδίως ἐξ ἀκοῆς λέγειν. ἁρμόζει δὲ τοῦτο καὶ τῷ ἀφελεῖ λόγῳ. οἷον, καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦ-

singulas diſtinctiuncula, id ages: quemadmodum Demoſthenes: (loco citato) *Auſpex, & princeps chori, & hederiger*. Porro debet etiam in accurato ac ſubtili dicendi genere, aeque ac in Dialogis, haec orationis Simplicitas, primis quaſi lineamentis Dignitatis miſta conformataque eſſe. Sed & illa ſuam Simpliciratem habent, quae ſimiliter deſinunt caduntque: modo ne producta longius figura, genio reliquae dictionis officiat.

XXI. 1. Sed inprimis venuſtum feſtivumque in hoc genere habetur, idemque mirifica perſpicuitate perfuſum; quum lepida quaedam commenta fabulaeque orationi intexuntur: veluti ſi tu hujuſmodi aliquod figmentum narrationi adſtruas: *Adit itaque ad illos homo aitque, commodo admodum tempore in ipſos incidiſſe*: at Xenophon (locus eſt initio convivii) *peropportune inquit, in vos incidi*: (directa oratione) quippe Simplicium eſt, interciſo continentis dictionis filo, novos ſententiarum exorſus ſubinde inducere. 2. Qua in re, ſi varietate multa, multiſque membrorum initiis, totam ſententiae compraehenſionem ad finem ſuum paullatim perducas; illud cum decorae cujuſdam novitatis gratiam habiturum eſt, tum ſubtilioris ideae ſpeciem praeferet: ut [Ανάβ. Α'. 247 a] *Hoc loco ſecus viam fons erat, Midae Phrygum regis nomine nuncupatus*: tum novi membri initium: *juxta quem Midas ſatyrum venando cepit*: rurſus alio ejuſdemmodi initio, venationis iſtius modus ſubjicitur: *quum fontem vino affuſo temperaſſet*: cujuſmodi nova membrorum exordia, ſententiaeque per rectos caſus identidem ducta elocutio, ſubtilis graciliſque formae ſunt. 3. Antiquioris vero modi eſt, productiore una verborum compraehenſione, rem omnem complecti. *Hoc loco ſecus viam fons erat, Midae Phrygum regis nomine nuncupatus, juxta quem Midas ſatyrum venando cepiſſe fertur*: tum quomodo: *vino fontem miſcens*: ſic uno ab initio, unum ad finem, tota provecta eſt narratio: quae forma Xenophontea eſt. 4. De Obſcuris ſaepe diximus, proprium iis eſſe, ut de auditione referantur: quod etiam ſimplici ſtylo egregie convenit: ut (ibidem loci) *Dicebatur ea*

1 F. ἐκ ἀποτεταμένη. 2 l. ἐπάγῃς 3 l. κίρνησιν in editis eſt κιρνῶσιν ut mox. 4 αὐτῷ. 5 f. add. εἰς.

Cyro

ναι χρήματα πολλά· ἐλέγετο δέ. περὶ δὲ τῶ μυθωδῶν· οὐχ ὅπι ἐγένετο· ἀλλ' ὅπι λέγε) γενέαθ. 5. Εἴπομεν δὲ ὅπι ἡ αἱ χαριτοτρέπειαι τ ἀφελείας [1] ἐκεῖν . . . ὃ χεῖρον ἂν καὶ- 446
ζοῦθα τοιαῦτ' ἐγμασι χρήσαθαι. ὡς ἐν τῆ ἀναβάσι Κύρου φησὶν ὁ Ξενοφῶν. τὰ λύκεια ἔθυσε. πάνυ δὲ τοῦτο χαριτοτρεπές, ἡ ἰδία τις συνταξις, τὰ λύκεια ἔθυσεν. τῶ γὰρ ὀνόματι τ ἑορτῆς ἅπαξ κέχρηται, ὡς αὐτῶ τῶ θυομένῳ· εἰπὼν τὸ γινόμενον χρῆται τοῦτο, ἐν ᾧ γίνεται· καὶ δι' ὃ γίνεται· θύειν μὲν γὰρ ἐν λυκαίοις συνήθες εἰπεῖν· θύειν δὲ λύκεια· τῆς χαριτοτρεπείας· οἷον εἰ σὺ λέγοις, ἔθυσε τὰ Παναθήναια· ἡ ἔθυσε τὰ Ολύμπια· συνήθες ἐστι λέγειν, καὶ θύσαι θυσίας· [καὶ τοῦτο συνήθες ὄντι λέγειν.] 6. Εἰργασμένου δὲ λόγου ὄντι, τὸ περιπλέναι τὰ ἐκ τ τόπων· ποδ· καὶ πλησίον· καὶ ὑπὸ [2] πῶν· ὡς ἐν τῆ ἀναβάσι ἔχει τῆ Κύρου· ἔστι δὲ ἡ μεγάλου βασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ, ὅπι ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ, ὑπὸ τῆ ἀκροπόλει· εἶτα ἡ αὐτὴ ἐπανάληψις· ὡς εἰ) ἡ ἄλλίω ἀρχήν· ῥεῖ δὲ ἡ ὅτι περὶ τῆς πόλεως, καὶ εἰσβάλλει εἰς τ Μαίανδρον ποταμόν. ἡ ἄλλο πάλιν ἐκ τοῦ τόπου ἔνδοξον· ἐνθαῦθα λέγε) Απόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν νικήσας, ἐρίσαντά οἱ περὶ σοφίας. 7. Ἐκεῖνο μὲν οὖν ὡς περιπομεν, εἰδέναι δεῖ ὅπι τ [3] ῥημῶν, 448
ὅπι εἰσάγε) οὐχ ὡς ἐγένετο, ἀλλ' ὅπι λέγε) γενέαθαι. εἶται καὶ ἐκεῖνο εἰδέναι δεῖ, ὅπι ἀρχαῖος τεῦπος, ἐπειδὰν ἡ σφόδρα ὅπι ἐνδόξων περαγμάτων ᾖ, οὐκ ἔχει τ αὐτὴν περιέργειαν ἐν ἑαυτῶ· ἀλλ' ἱκανῆ αὐτῶ τὰ περάγματα εἰπεῖν· ἡ ὅτι πρόπον ἐπράχθη· μηδὲν περιεργασμένοι αὐτοῖς· τὸ γὰρ περιεργάζεσθαι καὶ ἁπτέσθαι ἐν αὐτοῖς, ἐνδόξοις ὄσι, τοῦτο ἀπάγει τὸν λόγον ἀπὸ τοῦ τύπου τοῦ ἀρχαίου· ἐνθαῦθα λέγεται· μήτι εἶπεν, ἐνταῦθά

Cyro magnam pecuniae vim dediſſe: ac mox: *dicebatur etiam*: De Fabuloſis dicendum, non quod reapſe facta ſint; ſed quod facta dicantur. 5. Quemadmodum vero venuſtas novitates in cenſum ſimplicis orationis antea retulimus; ita non ab re fuerit, hoc loco rem eandem exemplis confirmatum ire. Eo de genere hoc eſt, quod in expeditione Cyri Xenophon poſuit: [lib. I. p. 246, D] *Lupercalia ſacrificabat*: quippe mirificae omnino cujuſdam novitatis, ſingulariſque conſtructionis exemplum eſt: *Sacrificabat Lupercalia*. Nomine enim feſti eodem uſus eſt modo, quo nomen ſacrificii uſurpandum erat. Itaque quod tum fiebat ſacrificium, de feſto in quo fiebat, cujuſque etiam gratia fiebat, extulit. Atqui in Lupercalibus ſacrificare, uſitata loquendi ratio eſt: ſed ſacrificare lupercalia, ejuſmodi novitatem redolet, quaſi ſi dicas, ſacrificabat Panathenaea, aut Olympia. Denique etiam ſacrificare ſacrificia uſitatum ac tritum eſt. 6. Jam luculentae etiam locorum deſcriptiones, in quo, juxta quem, ſub quo, quidque evenerit, elaboratae ac ſubtili orationi decent: ut in expeditione Cyri: [246, b.] *Eſt & magni regis regia Celaenis, probe communita, ad Marſyae fluminis ſcatebras, ſub arce ipſa erumpentes*: mox eadem occurrit repetitio, ita ut novi membri initium fiat: *qui amnis mediam itidem urbem interfluit, mox in Maeandrum illabitur*: tum & aliud quiddam memorabile a loco accedit: *heic Marſyam, de ſapientia ſecum certare auſum, victor excoriaſſe fertur Apollo*. 7. Hoc igitur, ut modo diximus, de Fabuloſis tenendum; adtingi ea ac memorari, non quaſi ſic omnino facta ſint, ſed quod ad illum modum facta perhibeantur. Ad haec illud etiam obſervandum, conſuetudinem veterum, etiam quando res maxime illuſtres obiter narrantur, haudquaquam parem (hodiernae) oſtentare curioſitatem; verum ſufficere illi, brevi narratione rerum modorumque defungi; nullo addito Orationi lenocinio ac fuco: at dum ambitioſius intemperantiuſque illuſtribus glorioſiſque rebus commemorandis inhaeretur; tum ſane ab inadfectata veterum ſimplicitate abducitur oratio. *Hoc loco dicitur*, inquit; num vero dixit? *Hoc loco ſitus*

1 F. ἐκεῖν. 2 πῆ. 3 l. μυθωδῶν.

eſt

ὅτι Μαρσύας αὐλητὴς, Φρὺξ τὸ γένος, ᾧ τοσοῦτον [1]ἐποίει φρονεῖν. ἀλαζονεία γὰρ γίνεται καὶ ἀδιέργεια. 8. Κἀκεῖνο [2]δὲ ὁρᾶν ἔφρενε γὰρ τὴν τάξιν· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἦν εἰπεῖν, ὅτι ἥττησεν· εἶτα ὅτι ἡττήθη· εἶτα τί ἔπαθε· τὰ δὲ τοιαῦτα, ὅταν ἀναστρέψῃς τὴν τάξιν, ἡ τὸ τελευταῖον πρῶτον θῇς· εἶτα ᾗ [3]τις ἐφεξῆς τὰ περὶ τούτου· τάχος [4]ποιήσεις τῷ λόγῳ καὶ κάλλος· ὅταν εἰπόντος ὃ ἔπαθεν· ὁ λόγος ζητήσῃ διατί ἔπαθεν·
450 [5]εἰσαῦτα περὶ αὐλητικῆς ἢ μουσικῆς· ἀλλὰ περὶ σοφίας. 9. Καὶ τὸ δίρμα ἄλλος μὲν ἂν εἶπεν, ὅτι χρέματα· ἀλλὰ πάλιν νεωτεροποιός· ὅτος δὲ καὶ τὸ δίρμα χρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ, ὅθεν αἱ πηγαί· εἶτα ὡς ἀναγκαῖον καὶ ᾗ πεπειρασμένον· διατὶ δὲ ὁ ποταμὸς καλεῖται Μαρσύας· ὅρα δὲ καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἐγκράτειαν τῶν ἀρχαίων· ᾗ γὰρ εἶπεν, τὸ πάθημα [6]διὰ τοῦνομα πεφυσῆσθαι τὸ ᾧ Μαρσύᾳ τῷ ποταμῷ, ἢ [7]τὴν συμφορὰν τοῦ αὐλητοῦ· οὐδὲν γὰρ τούτων Ξενοφῶν ποιεῖ· ἀλλ' ἀρχὴ αὐτῷ τοσοῦτον μόνον· διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται Μαρσύας. 10. Εἶτα ἄλλη ἀρχὴ ἐξ ἐνδόξου· ἐνταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Ελλάδος, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ, ἀπεχώρει· ὅρα καὶ ἐνταῦθα τὴν ἐγκράτειαν· οὔτε γὰρ Σαλαμὶς ἐνταῦθα· οὔτε φόλος· καὶ πλῆθος πεζῶν καὶ τριήρων· οὐδὲ ὅπως ἡττήθη· οὐδὲ ὅπως ἔφυγεν· οὐδὲ ἄλλο οὐδέν· τοσούτων ὄντων τῶν περὶ τὸν Ξέρξην· ἀλλὰ ψιλόν· ὅτε ἐκ τῆς Ελλάδος. μεμάθηκας οὖν ὅπως οἱ ἀρχαῖοι ἐπεξέρχονται, καὶ ὅσῃ ἐν τούτοις ἐγκράτεια.

452 κβ'. Ἐκεῖνο δὲ μάλιστα [8]τηρεῖ ἐν τοῖς νοήμασιν, ὅτι δεῖ τὰ συμπληροῦντα ταμιεύεσθαι, ἡ

eſt Marſya tibicen, homo Phryx, quem tanta invaſerat inſolentia: id enim ambitioſas ineptias logoſque longos ordiri eſt. 8. Dignum illud etiam animadverſione, ut ſeriem rerum permutarit auctor. Nempe primo loco Marſyae cum Apolline contentio proponenda erat; proximo, victum Marſyam ſuperatumque fuiſſe: denique quid perpeſſus fuerit. Quem ordinem ubi ſic inverteris, ut primo loco quod poſtremum eſt ponas, dein reliqua, quae ultimum hocce antecedunt, ſua ſerie diſtributa, colloces; iſthaec collocatio tum motum incitationemque, tum venuſtatem, dictioni dabit: nimirum ut quum praedixerit narratio, quaenam perpeſſus Marſya ſit; mox hanc ipſa quaeſtionem occulte ſubjiciat, quare iſtuc perpeſſus ſit? videlicet *contendens*, non de cantu tibiarum profecto, aut arte muſica; ſed *de ſapientia*. 9. Jam pellem Marſyae illic pendere alius dixiſſet: quod rurſus novellam quandam elegantiolam reſiperet: at *Noſter*: *pellem in antro, unde amnis ſcaturigo eſt, ſuſpendiſſe Apollinem*. Jam itaque paene neceſſario, non vero nugatoria quadam ambitione, quaerendum ſequitur; *quae vero cauſſa eſt, quare Marſyas amnis appellatur?* Sed & hac in re vide ſodes Antiquorum continentiam ſobrietatemque: nec enim dicit: *Iſtud Marſyae infortunium nomen fluvio dedit*: aut, *iſta tibicinis calamitas*: verumenimvero nihil iſtiuſmodi ſibi Xenophon permittit: ſed illi hoc unum ſatis eſt: *Ea cauſſa eſt, quare Marſyas amnis appellatur*. 10. Mox aliud adtexitur initium, nobili certe ex caſu. *Heic Xerxes, quum proelio victus e Graecia diſcederet*: quo etiam loco notanda omnino eſt frugalis abſtinentia Xenophontis: nulla enim uſquam apparet Salamis, nulla claſſis; nuſpiam innumerabilis legionum triremiumque multitudo: nec quomodo fuſus proelio fuerit, nec quomodo foeda fuga evaſerit; nec aliud omnino quidpiam ejuſmodi; quamvis infinita de Xerxis illa clade dici poterant. Sed nude: *Quando ex Graecia*. Sic itaque nunc ſatis conſtare tibi arbitror, quanam ratione veteres, quantaque moderatione ac temperantia, rem agant.

XXII. Sed inprimis ſane obſervandum, quae rem ſententiamque conficiunt ac abſolvunt, ea prudenter recondenda, locoque extremo po-

1 L. ἐπῄει. 2 f. δεῖ. 3 ὅτως. 4 ποιήσ. 5 ἐεἰσαυ, ὐ. 6 f. τοῦτο. 7 f. ἡ συμφορὰ. 8 τήρει.

nenda

τελευταῖα πθέναι· ὡς ἂν καὶ σεμνότητ@ ὁ λόγος μετέχοι. ὅταν δὲ καὶ κεῖνο, ὅτι ἐν τοῖς ἀφελέσι λόγοις, κἂν ᾖ τὰ μὲ μείζω καὶ σεπιμότερα τῶν σεαγμάτων, τὰ δὲ ἐλάτθω· αἰεὶ σεότερον τὰ ἐλάτθω πθέναι εἰώθασιν· ὡς καὶ ἐνταῦθα· μεγάλου ὄντ@ καὶ ἐνδόξου, τοσαῦτα χρήματα Κῦρον δοῦναι τῷ Κλεάρχῳ· ὁ δὲ οὐκ ὀπὶ τοῦτο εὐθέως ἦλθεν· ἀλλὰ σεότερον τὸ τῆς γνώμης εἶπεν· ἠγάσθη τε αὐτὸν, καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους Δαρεικούς· ἡ δὲ ἀρχή· Κλέαρχος ἦν Λακεδαιμόνι@ φυγάς· τούτῳ συγγενόμενος ὁ Κῦρος· ἔχῃ τινα θαυμασήν τὸ ὄνομα ἦθος δυύαμιν, τὸ μὴ εἰπεῖν τούτου [1] σεισθεὶς ὁ Κῦρος· ἢ τοῦτον καπιδὼν πολλοῦ ἄξιον ὄντα, καὶ σρατηγικώτατον· ἀλλ' ἁπλῶς· τούτῳ συγγενόμεν@· καὶ τὸ ἑξῆς δὲ τὸ ἐπόμενον αὐτῷ, ὡς ἂν μάλιζα τὸ ἦθος φανείη· οὕτως ἔχῃ· ἠγάσθη τε αὐτὸν, καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους Δαρεικούς.

κγ'. Πολλάκις εἴρηκα, ὅτι τὸ κτῑ σύγκρισιν τῆς ἀφελείας ὀφίν· οἷον, ἐφίλῃ μᾶλλον τ Κῦρον, ἢ τ βασιλεύοντα Αρταξέρξην. ὡς ἔχῃ καὶ τοῦτο· ὥσθ' ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους εἶ, ἢ βασιλῇ. καὶ τὸ τοῖς ἧτον ἐμφατικοῖς χρῆσθ ὀνόμασι. καὶ τὰ μικρότερα ὅτι τ μεγάλων ὀνομάζειν, τῶ εἴδους τ ἀφελείας ὀφίν· ἐν τῇ ἀναβάσῃ ὅτι ὧ Κύρου· τῶν τε σφ' ἑαυτῷ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο· ὅτι μεγάλου σεάγματος ὀνομασίαν μικρά· τὸ γὰρ ὀπιμελεῖσθ, οὐκ ἔστιν ἴδιον ἄλλου τινὸς, ἢ τῶν μετρίων· καὶ εἴποι ἄντις οἴκου ὀπιμελεῖται· ᾧ ἐπὶ σρατοπέδου δὲ, ἧτόν ἐστι τοιούτῳ χρήσασθ ὀνόματι· καὶ ἐν τῷ Αγησιλάῳ· ᾧ αὐτῷ κατέμεινε [2] πάλιν ἡδόμενος τῷ ἔργῳ· τὸ γὸ τοῖς ἧτον ἐμφατικοῖς χρῆσθ, ᾧ μὴ εἴπῃ, μεγαλοφρονῶν, ἢ ἐπιρρεμένος τῇ νίκῃ· ἀλλ' ἡδόμενος τῷ ἔργῳ· τ ἀφελείας. 454

nenda eſſe; quo decorae Gravitatis particeps oratio fiat. Praeterea etiam illud obſervabis, ſi quando res majores honoratioreſque, ac minores aliae, in ſimplici dictione ſimul commemorandae veniant; tum priorem ſemper locum tenere, quae minus magnae ac honorae ſunt. Veluti hoc loco: [Ανα-βάσεως Α'. ab initio] Magnum utique ac glorioſum eſt, Cyrum tantam auri vim Clearcho donaſſe: ſed eam ad rem non illico ſe ſcriptor confert; verum antea judicium Cyri aperit: *Admiratus* inquit *hominem, denis nummum Daricum millibus illum donat*: principium ſententiae eſt *Clearchus Lacedaemone exſulabat*: *eum ubi Cyrus convenerat*: quod verbum admirabile quoddam ſignificationis Ethos continet: nec enim ait; *poſtquam hominis ingenium multo uſu ac periclitatione exploraſſet*: nec *poſtquam perſpexiſſet hominem quantivis precii eſſe ſummumque imperatorem*: Sed ſimpliciter: *Hunc ubi convenerat*: caeterum ut moratum illud quam manifeſtiſſimum fieret, quae mox conſequuntur hunc in modum elata ſunt: *admiratus hominem, denailli nummum Daricum millia donat.*

XXIII. Diximus autem jam ſaepius figuram *Comparationis* ſimplicitati ſervire; ut, [initio Ανα-βάσεως] *Mater majore Cyrum amore, quam Artaxerxem regem complexa erat.* Ejuſmodi & hoc eſt: [quod mox ſequitur] *Sibi quam regi amiciores reddidit.* Porro inter reliqua Simplicitatis genera, & hoc eſt: ut vocabula minus emphatica; utque minora rebus majoribus ſignificandis adhibeantur: ut in expeditione de Cyro [loco citato] *Jam & ſubditos ſibi barbaros curabat.* De re magna minutis uſus vocabulis: nam *curare* proprie ad modica quaedam pertinet: veluti ſi dicas, *domum ſuam curat*: de exercitu uſurpatum, minus ſane, quam pro rei dignitate, eſt: eodem modo in Ageſilao [p. 658, d & Ελληνικῶν Δ'. 518, a] *eo in loco manebat, majorem in modum hoc opere delectatus*: nam quod minus emphatico loquendi genere utitur, nec dicit; *magnifice ſemetipſum circunſpiciens*: aut *inſolentius ſe efferens, ob partam victoriam*: verum *delectatus hoc opere.* Id genuinae ſimplicitati conſentaneum eſt.

1 Περσθεὶς. 2 l. μάλα. 3 ἐπεῖν.

XXIV. Quem-

κδ'. Καὶ ἡ τῦ χρόνου μεταλλαγὴ, τῆς ἀφελείας ὅδι· τὸ γὰρ προελκυθὸς εἰς τ ἐνεστῶτα ὁρίζονται· οἷον, Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τ ἀρχῆς· ἀντὶ τῦ μετεπέμψατο· ὁ χρόνος γὰρ μεταβληθεὶς, τ ἀφέλειαν ἐποίησατο. δεῖ γάρ ποθ' ἡμᾶς ὑποτεθεῖναι τὰ γεγονότα ὡς γινόμενα. οἷον, καλεῖ αὐτὸν εἰς τ οἰκίαν, καὶ διαλέγεται αὐτῷ· ὡς νῦν γινόμενον,
456 τὸ πάλαι γεγονός· καὶ ἔστι χαριτοτρέπεια ἐν τῷ τοιύτῳ.

κε'. Εἰ δὲ [1] χρὴ συγκριτικὰ ἀφαιρῆς τῦ μεγέθους, ἀπιμέλεια μᾶλλον γίνεται· οἷον τῷ Ἀγησιλάῳ· ὁ δὲ τ Περσῶν βασιλεὺς, νομίσας ἁπάντων τύτων Τισσαφέρνην αἴτιον εἶναι, τῦ κακῶς φρονεῖν τὰ αὐτῦ, Τιθραύστην καταπέμψας, ἀποκόπτει αὐτῦ τ κεφαλήν· ἐν τύτο μὲν τ ἀφελείας, τὸ ἀποκόπτει αὐτῦ τ κεφαλήν· τὸ δὲ νομίσας, διάθεσίν τινα ἔχει τ ὑποκειμένων πραγμάτων· ὃ γὰρ εἶπεν· ἐπειδὴ κακῶς μὲ ἔχον τ βαρβάρων πράγματα· τοσῦδος δὲ ὁ θόρυβος ἐν ταραχή· μάχας δὲ [2] τοσαύτας ἥττηνται, τὸ τελευταῖον καὶ ἀκλειωθέντες ἐπολιορκῶνται· ὧδ' ἐν τοιῦτο· αὐτὸ δὲ μόνον ἐξήνεγκε· [3] νομίσας· καὶ ἐκεί· ἅμα μὲ προξυθεὶς τοῖς συμβεβηκόσιν, ἅμα δὲ ἡγούμενος· ἀλλὰ νομίσας· καὶ ἡ σύγκρισις· μᾶλλον δὲ τῦτο τὰ μὲ τ βαρβάρων ἀθυμότερα ἐγένετο· καὶ ὃκ εἶπεν, οὐ ἀθυμία δεινὴ· ἀλλ' ἀθυμότερα. καὶ τὸ μεσικῶς δὲ εἰπεῖν τὰ τ βαρβάρων, καὶ ὃχ οἱ βάρβαροι. καὶ τῦτο τ ἀφελείας· οἷον· ὅστις ἄρχων μὲ παμπόλλων ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλεων· ἄρχων δὲ ἐν νήσοις.

458 κε'. 1. Επ τῶν ὀνομάτων, τὰ μὲ σφόδρα [4] σημαίνεται, τὰ δὲ ἧττον· οἷον τὰ μὲ σφόδρα· διεξῆλθεν· ἐξέλασεν· τὰ δὲ ἧττον· ἐπορεύθη· ὡς καὶ ὅτι τῦ Ἀγησιλάου· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὑπερβάλλων τὰ Ἀχαϊκὰ τῆς Φθίας ὄρη, τὸν λοιπὸν πᾶσαν διὰ φιλίας ἐπορεύθη εἰς

XXIV. Quemadmodum Temporum etiam commutatio; veluti quum praeteritum per praeſens deſcribitur: [initio Ανιδώτους] *Cyrum e provincia cui praefectus erat, arceſſit*; pro *arceſſebat*: ubi tempus mutatum ſimplicitatem adtulit. Aliquando enim quae dudum facta ſunt, quaſi quae jam fiant, ob oculos ponere decebit: verbi cauſſa: *cum illo in domum ſuam vocato colloquitur*: quaſi hoc tempore fieret, quod olim jam factum fuerat. In quo grata ac decora quaedam novitas ineſt.

XXV. Quod ſi comparationum magnitudini partem aliquam detraxeris, accuratae exquiſitaeque orationis ſpecimen dabis: ut in Ageſilao [657, a] *At rex Perſarum horum omnium auctorem Tiſſaphernem eſſe arbitratus, nimirum quod peſſimo in loco res ſuae eſſent, miſſo Tithrauſte, caput homini praecidit.* Jam ſimplex quidem eſt: *caput illi praecidit*: at vero *arbitratus*, habitum aliquem rerum ſubjectarum continet: non enim ait: *poſtquam male omnino ſe res barbarorum habebant*; *atque ingens jam tumultus rerumque perturbatio apud illos, toties caeſos fractoſque, coorta fuerat*; *ad ultimum vero, velut indagine clauſi a Graecis obſidebantur*: nihil autem hujuſmodi Xenophon: ſed ſimpliciter ac ſummatim rem extulit: rurſus non dixit: *cum inflammatus ira ob ea quae acciderant, tum exiſtimans*: ſed *arbitratus*: tum comparatio ipſa ſequitur: *Poſtea dejectiores animos res barbarorum prae ſe ferebant*: non vero, *in ſumma animi abjectione erant*: ſed, *dejectiores animos prae ſe ferebant*: conſimile hoc etiam, quod per diſtributionem, *res barbarorum*, ait: non *barbari*: ſed & hoc ſimplex eſt: [loco citato] *qui multarum in continente urbium, multarumque inſularum imperium tenebat.*

XXVI. 1. Ad haec verba alia validiorem acrioremque ſignificationem habent, alia minus validam ac remiſſam: acriorem, ut *exceſſit*, *erupit*: minus validam: *profectus eſt*: ut de Ageſilao: [in vita illius p. 658, e. & Ελληνικῶν Δ'. 518, a] *Poſtero die ſuperatis Achaicis Phthiae montibus, iter reliquum per amicam regionem fe-*

1 F. καὶ τὰ. 2 τοσαύτας. 3 tollendum. 4 f. σημαίνει.

cit,

τὰ τῶν Βοιωτῶν [1] ὅρεια. ἔχῃ δὲ καὶ ἡ καιροτρέπεια τιὼ ἀφέλειαν· τὸ γὰρ τῦ προσώπου πρᾶγμα, ὅτι τ τόπον μετέθηκεν· ἀντὶ γὰρ τῦ εἰπεῖν· ἀφ᾽ τῆς τῶν φίλων· λέγει ἀφ᾽ φιλίας· καὶ ἀντὶ τῦ· ἀφ᾽ τῆς τ συμμάχων· ἀφ᾽ τ συμμαχίδος. 2. Χρῶνται δὲ οἱ ἀφελεῖς, καὶ [2] τὸ ἐνταῦθα ποικίλως· καὶ γὰρ τόπου καὶ χρόνου σημαντικόν ὅστι· τὸ δὲ ἐνταῦθα· καταλαμβάνῃ τῦτό που· ἡ δὲ ἀφάσασις ἀφελής· τὸ γὰρ νόημα ἀπέφησεν ἀπὸ τῶν προκυμμένων. καὶ ποτὲ μὲν τελείῳ δεικτικῷ χρῆται· ἐνταῦθα [3] δή ποτε λείπῃ· [4] ἔνθα δή.

κζ. Περὶ δὲ τῆς τροπῆς, τῆς ἀπὸ τοῖς συγγραφικοῖς τ ἀνδρῶν, τοσοῦτον δεῖ εἰδέναι· ὅτι οὐκ ἀπὸ μεγάλων δεῖ οὐδὲ σεμνῶν τὰς τροπὰς λαμβάνεσθαι· ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ τ φαυλοτέρων, ἢ κοινοτέρων. ὡς καὶ ἐν τῷ συμποσίῳ ἔχῃ· τυτοισὶ τοῖς ἀνδράσιν ὀκ- 460
κεκαθαρμένοις τὰς ψυχάς· τὸ γὰρ τῶν ὀκκεκαθαρμένων ὄνομα, τροπὴν ἔχον ἀπὸ σκευῶν ἢ ἀγελείων, [5] μετενεχθὲν ἀπὸ τῶν κοινοτέρων ὅτι τὰ σεμνότερα, ὅτι τὺς ἄνδρας, καὶ τὴν ψυχὴν τιὼ τῶν ἀνδρῶν, ὑ [6] καθαρὰν τιὼ τροπὴν ἐποίησεν, ἀλλὰ ὑ πεφυλαγμένιν, καὶ συγγραφικιύ. καὶ αἱ τοιαῦται τροπαὶ συνήθεις εἰσὶ μᾶλλον τῇ ἀφελείᾳ· οἷον, ἡ δὲ οἰκουμένη μέν, ἀστεισμένη δὲ, ἀέννaον τιὼ τροφὴν παρέχεται. πάνυ δὲ τῦ ἐγκωμιαστικοῦ εἴδους τὸ τοιῦτον σχῆμα.

κη. Τὰ δὲ τ τάξεως ὕπως ἔχειν δεῖ, ὅπως ἂν ἑκάστῳ ἁρμόζειν δοκῇ· ἐν μὲν γὰ ταῖς ἱστορίαις, αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ [7] τάξιν τ λεγομένων ἀπεργάζεται· ἐν δὲ ταῖς ἠθοποιίαις, καὶ διδασκαλίαις, καὶ τοῖς ὑπομνημονεύμασιν, ὡς ἂν βέλτιστά τις.

κθ. [7] Ταῦτα δὴ ἀκριβῶς τηρήσας, ἢ ἐγγυμνασάμενος αὐτοῖς· ποιήσεις ἢ ἀξιώματος ὄντος

cit, ad Boeotorum uſque fineis: ubi & novitas ipſa ſimplicitatem habet: rem enim ad homines pertinentem, locis adſcripſit; dum pro hiſce; *per regionem amicorum*: dicere maluit, *per amicam*: ſic alibi: pro, *per agrum ſociorum*; poſitum eſt: *per ſocialem*. 2. Uſurpant & adverbium ἐνταῦθα Simplices multimodis: nam & locum & tempus ſignificat: ut * *Heic illud quodammodo deprehendit*. Quae ſane ſimplex quaedam disjunctio eſt; quippe quae ſequentia ab antecedentibus ſejungit. Porro ut alibi Xenophon pro abſoluto quodam demonſtrativo, ἐνταῦθα δή uſurpat: [l. c. 658, e. & ſaepe alias] ita alibi omiſſum videas: eadem ratio eſt adverbii ἔνθα δή.

XXVII. De *Tropis*, queis viri Hiſtorici utuntur, ſciendum; eos non a rebus magnificis ſplendidiſque ſumendos eſſe, ſed potius a vilioribus atque communioribus. Quemadmodum in convivio (initio) *viris hiſce, queis expurgati ſunt animi*: nam *expurgandi* vox, tranſlationem habet ab inſtrumento domeſtico vaſiſque utenſilibus; quae a vulgaribus ad digniora, ad viros, virorumque animos traducta, non modo mundam ac decentem, ſed circunſpectam etiam, ac hiſtorico ſtylo aptam, tranſlationem effecit. Hujuſmodi etiam Tropi in ſimplici ſtylo familiariſſime frequentantur: ut [Ageſilao 654, b] *ſed habitata & exculta terra, alimenta perpetua ſuppeditat*: quae figura Demonſtrativo generi inprimis accommodata eſt.

XXVIII. *Ordinem* tractationis talem eſſe convenit, qualis cuique convenientiſſimus judicatur: in Hiſtoria, res ipſae ſeriem narrationis tradunt: in Moralibus monitis, in Diſciplinis, in Memorabilibus, collocatio arbitraria eſt.

XXIX. Jam itaque ſi haec, quae in medium adlata ſunt, accurate obſerves, in eiſque temet exerceas; tum ſane ubi dignitatem adepta eſt

1 Ed. ὅλα. 2 τῷ. 3 ſcr. δὴ. ποτὲ δὴ. 4 f. addendum ὡς ἢ. 5 addo καὶ. 6 addo μόνον. 7 Epilogus.

oratio,

ὀπιμέλειαν, καὶ ἐξ ὀπιμελείας ἀξίωμα· καὶ ἡ ἀφέλεια τοιαύτη ἔσῃ ἐν πᾶσι τοῖς ἰδίοις
462 τῶν θεωρημάτων ἔχουσα. Ταῦτα μὲν οὖν ἱκανῶς ὑπεδέδεικταί σοι, περὶ ὧν προεθέμεθα· ὅσα τε θεωρήματα καθ' ἑκάστην λέξιν· περί τε [1] ἤθους καὶ ἀρχαὶς λόγου· καὶ μεταχείρισιν νοημάτων· καὶ γλυκύτητα λέξεως· καὶ ἀφέλειαν πάλιν αὖ λέξεως· καὶ διηγήσεις, καὶ [2] μυθώδεις ἀγωγάς· καὶ περὶ κάλλους ἐν λόγῳ. καὶ ταῦτα καθ' ἕκαστον εἴρηται.

oratio, etiam accurationem illi dabis; & rurſus ex accuratione dignitatem: unde nativa illa Simplicitas orietur, quae theorematum horunce vim ac indolem ubique referat. Ideoque ſatis nunc explicata tibi eſſe arbitramur, quae ab initio tractanda nobis propoſuimus: nimirum quae cujuſque Dictionis theoremata ſint, tam circa mores orationis, quam exordia; circa tractationem ſententiarum; atque elocutionis tum ſuavitatem, tum ſimplicitatem; circa expoſitionem rerum geſtarum, fabulareſque narratiunculas: denique etiam de elegantia ſtyli actum: quae omnia ſingillatim perſecuti ſumus.

1 Ηθος. 2 μυθώδεις.

NOTAE
ET
OBSERVATIONES
IN
ARISTIDIS Orationum
TOMUM PRIMUM,
Juxta Ordinem *CANTERI.*

IN HYMN. IN JOVEM.

[a] PAG. 1. σῶτερ] Editi omnes, quos vidi, codices legunt σωτῆρ. Ita apud Pindarum, Olymp. Od. 5. σωτῆρ ὑψιεφὲς ΖΔ. mallem tamen cum MS. Barocc. 7. σῶτερ.

Ibid. δῶρα] *Dona*, ſacrificium laudis & gratiarum actionis ex voto Jovi faciendum. Accurate minus vertit Canterus *donaria*. Nam *donaria*, ut Servius docet ad Virgil Georg. lib. 3. ℣. 533. *proprie ſunt loca, in quibus dona reponuntur deorum*, non ipſa quae offeruntur ſacrificia.

Ibid. πρόσω] Ita una voce ed. Flor. & MS. Barocc. 7. Et ſic fuiſſe legendum conjecerat etiam Lamb. Boſius Animadv. ad Script. Graec. cap. 16. Hanc voculam in duas πρὸ σω diſpertitam non exprimit Canterus, ab eruditiſſimo viro propterea notatus; nec hercule ſine injuria. Non enim ad fidem editionis P. Stephani, in qua ſola hoc mendum occurrit, ſua tranſtulit Canterus, ſed juxta exemplar Florentinum. Repoſui tamen pro Boſii ſententia, *& admitte.*

Ibid. καί τοι &c.] Supra laudatum Boſium in verſione hic ſecutus ſum, qui in loco ſuperius prolato verba πρὸς αὐτὸ γυόμενον de voto, quod Jovi fecerat Ariſtides, interpretatur. Canterus vertit, *Enimvero, poſtquam in rem praeſentem veni, omnino quid agam, neſcio*; reſpiciens, ut videtur, ad ipſam orationem, quaſi hanc intellexiſſet orator. Boſii interpretationem confirmant vox γύωμαι, & quod mox opponitur, ἀλλὰ νῦν μοι δοκῶ, &c.

Pag. 5. ἐποίησε ἢ πρῶτον αὐτὸς ἑαυτόν] Haec ex Chriſtianorum delirantium quorundam diſciplina deſumpſiſſe videtur Ariſtides, quippe quae ante ſemina Chriſtianae Religionis per terrarum orbem diſperſa apud Ethnicos ſcriptores (ut me-

[a] Paginarum numerus, qui ſingulis annotationibus praefigitur, editionem reſpicit P. Stephani, & in margine noſtro interiori exprimitur.

mini) haud leguntur, & quibus fimilia prorſus apud Lactantium extant hodie. Idem ſane dixiſſe Aeſchylum in Supplicibus ỿ. 600. ac in hoc loco Ariſtidem, auctor eſt Illuſtriſ. Spanhemius, in Obſerv. ad Callim. hymn. in Jov. ỿ. 10. ubi Jupiter appellatur αὐτόχειρ ἄναξ.

Τίν' ἂν θεῶν ἐνδικωτέροισι
Κεκλοίμαν δύλόγως ἐπ' ἔργοις;
Πατὴρ φυτουργὸς, αὐτόχειρ ἄναξ.

in quem locum enarrator vetus, αὐτὸς ὁ πατὴρ φυτουργὸς ἦν ἡδύς, ὁ τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ διαπλάσας τὸν Ἰώ. diſſimili quidem a Spanhemio ſententia. Propius tamen, ut opinor, ad veritatem accedemus, ſi Aeſchyli verba de regno coeleſti Jovis virtute parto intelligamus; quam opinionem illuſtrat Callimachus, hymn. in Jov. ỿ. 66.

Οὐ σε θεῶν ἑστῆνα πάλοι θέσαν, ἔργα δὲ χειρῶν,
Σή τε βίη, τό τε κάρτος.

Pag. 6. ἅτε δὲ ὢν χρόνῳ τε κρείττων, &c.] Platonicorum dogmata tradit Ariſtides, qui mundum licet a Deo creatum fatentur, ex aeternitate tamen ſemper extitiſſe docuerunt, nec *temporis*, inquiunt, ſed *ſubſtitutionis* habuit initium. Macrob. in ſomn. Scipionis, lib. 2. cap. 10. *Mundum quidem fuiſſe ſemper philoſophia auctor eſt, conditore quidem Deo, ſed non ex tempore.* Adde & D. Auguſtinum de civit. Dei, lib. II. cap. 4. *Qui autem a Deo quidem factum fatentur, non tamen eum volunt Temporis habere, ſed ſuae Creationis initium; ut modo quodam vix intelligibili ſemper ſit factus.*

Pag. 7. ὅσα δὲ, &c.] Melius forſan cum MS. Barocc. 7. ſic diſtinguendum, ὅσα δὲ αὐτῷ τὰ δεύτερα τοῦ βάρους εἶχεν, ἐπῆγε θάλατταν ἐπὶ τῇ γῇ, μέσῳ ἐν μέσῃ τιθείς. *Mare autem ſuperinduxit terrae, quae ſecundum gravitatis locum haberent, medium medio imponens.*

Pag. 11. τὰς ἀκροπόλεις, &c.] Sic in hymno in Jovem Callimachus,

—— ἵζεο δ' αὐτὸς
Ἀκρῃς ἐν πολιέσσιν ——

ubi vetus Scholiaſtes, ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι καθίζει. Atque hinc in nummis antiquis Jupiter Ἀκραῖος appellatur, ſive *Arcium Praeſes.*

Ibid. θεῶν μὲν γὰρ βία οὐκ ἄπλετος] Spanhemius ad Callim. hymn. in Jov. ỿ. 67. oratorem noſtrum inducit, quaſi diverſa hîc à caeteris fere omnibus ſentientem, qui βίλω tanquam perſonam cum Jove conjunctam introducunt. Σή τε βίη, τό τε κάρτος, ὃ καὶ πέλας ἔσσαο δίφρου, inquit Callimachus in loco prolato. Et Moſchion βίλω σιώπερον eſſe Jovi apud Stobaeum dicit, lib. 1. Eclog. Phyſ. cap. 11. Mirum tamen Eruditiſſimum Virum non vidiſſe, βίλω in ſupra laudatis locis *potentiam*, at hîc apud Ariſtidem *violentiam* ſive *injuriam* denotaſſe. Non autem attingit Deos injuria.

Pag. 12. πόρρω τοῦ καιροῦ] Obſervat Boſius καιρὸν hic eleganter uſurpari pro *eo quod par eſt.* Sic in Panath. pag. 207. Ariſtides noſter, ἵνα μὴ πολλὰ τοιαῦτα λέγων πόρρω τοῦ καιροῦ γένωμαι, *ne his enarrandis ultra quam decet a propoſito divertar.* Simili locutione uſus eſt Xenophon in cap. 8, 9, 10. περὶ ἱππικῆς.

Pag. 14. ἄφυκτον εἱμαρμένη, &c.] De multiplici gentilium fato conſulatur Voſſius, lib. 2. de Idololatr. cap. 44. ſeqq. Ad veterum autem Chriſtianorum ſententiam quam prope acceſſerit Ariſtidis noſtri judicium, diſcere eſt ex iis, quae ſcribit D. Auguſtinus, lib. 5. de civit. Dei, cap. 1. *Si propterea quiſquam res humanas fato tribuit, quod ipſam Dei voluntatem, vel poteſtatem, fati nomine appellet, ſententiam teneat, & linguam corrigat.*

Pag. 16. ἀρχηγέτιν καὶ τέλειον] Sic in Agamemn. ỿ. 982. Clytemneſtram Jovem invocantem inducit Aeſchylus, Ζεῦ, Ζεῦ Τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει. Et frequens apud Poetas occurrit Jovis epitheton vox τέλειος. His adde, quod Boſius obſervat, ſimili loquendi genere Chriſtum Dominum ab auctore Epiſtolae ad Hebraeos xii, 2. appellari ἀρχηγὸν καὶ τελειώτην τῆς πίστεως ἡμῶν.

IN HYMN. IN MINERVAM.

Pag. 17. λόγος ἔστω μικτὸς ἐυχῆς τε καὶ ὕμνου.] Hymnos in alios Deos in genere, in Jovem ſpeciatim, fuiſſe ſcriptos vulgo notum. Quid autem eſt λόγος ἐυχῆς τε καὶ ὕμνου μικτὸς, quem Minervae ſe dicturum promittit orator? Lucem huic rei affert Menander, cum aliis Rhetoricis Graecis ab Aldo editus, pag. 594. ubi multiplicem hymnorum varietatem apud Graecos recenſens, alios fuiſſe μυθικοὺς, alios ἐυκτικοὺς obſervat. Hymni μυθικοὶ numinis cujuſdam hiſtoriam complectebantur, ἐυκτικοὺς ſolae preces & vota conſtituerunt. Per ὕμνον itaque hymnus κατ' ἐξοχὴν mythicus, per ἐυχὴν votivus hic intelligitur. Eſt enim oratio utriuſque generis, & votiva & fabularis.

Pag. 18. ἀλλ' ἀεὶ πάρεσί τε, &c.] Quae de vero & unico Dei filio tradiderunt Sacrae Scripturae & Primaevi Eccleſiae Patres, haec in Minervam plane detorquet Ariſtides. Dogmata de divae ex ipſa patris ſui ſubſtantia productione, de perpetua ejus cum illo coexiſtentia, de ejuſdem opera & conſilio in rerum creatione adhibitis, haec omnia ad Chriſtianorum mentem. Sic in Proverb. cap. viii. ỿ. 22, &c. ut alia omittam, de ſeipſo loquitur divina Dei ſapientia, Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, ----- πρὸ τοῦ τὴν γῆν ἑτοίμασε

ἡτοίμαζε τ᾽ ἄρχοντ᾽, συμπαρῆμλω αὐτῷ, ϗ ὅτε ἀφώ-ελζε τ᾽ ἑαυτῆ θρόνον ἐπ᾽ ἀνέμων, --- ἤμλω παρ᾽ αὐ-τῷ ἀρμόζεσα, ἐγὼ ἤμλω ἧ προτέχαιρε, καθ᾽ ἡμέ-ραν ϗ ἀφραινόμλω ἐν προσώπῳ αὐτῆ ἐν παντὶ καιρῷ.

Ibid. μόνη μὲ τ᾽ αἰγίδα, &c.] Aegida deſcribit Virgilius, lib. 8. ℣. 354.

Aegidaque horrificam, turbatae Palladis arma,
Certatim ſquamis ſerpentum auroque polibant,
Connexoſque angues, ipſamque in pectore Divae
Gorgona, deſecto vertentem lumina collo.

Sic dicti olim Jovis & Minervae ſolius clypei. Phornut. de natura Deor. Sed poſtea eodem fuerunt inſignita nomine caetera omnia Deorum ſcuta. Servius in Virgilii locum modo prolatum, *Aegis proprie eſt manimentum pectoris aereum, habens in medio Gorgonis caput; quod munimentum, ſi in pectore numinis fuerit, Aegis vocatur.* Confer Euſtath. in Homer. Iliad ὁ. ℣. 308. ubi de Apolline poeta, --- ἔχε δ᾽ αἰγίδα θῆρας.

Ibid. πάντων κεκοινώνηκε] Simili ſane ratione Callimachus hymn. in Pallad. lavacr. ℣. 133. Jovem ſcribit conceſſiſſe Minervae πατρῴα πάντα φέρεσθαι. Atque haud aliter Ariſtides noſter infra pag. 30. ἔξεστι, inquit, τὰ τῆ Διὸς ἔργα κοινὰ τῆ Διὸς εἶναι φῆσαι ϗ τ᾽ Ἀθηνᾶς. *Jovis opera poſſunt Minervae ſimul & Jovi tribui.*

Pag. 19. πόλεών τε πασῶν τὰς κορυφὰς] Arces intelligit, quas tamen in hymno Jovi tribuerat. CANT. Nec ſolis Jovi & Minervae ſunt tribuendae, ſed aliis etiam Diis & Deabus urbium tutelaribus; Junoni certe, de qua videatur Vitruvius, de Architec. lib. 1. cap. 7.

Pag. 20. ἡ ᾗ, ἐκ τῆ καθαρωτάτη τ᾽ ἐν τῷ αἰθέρι] Locum hunc illuſtrabit Diod. Siculus, lib. 1. cap. 2. ubi de Aegyptiorum theologia ſcribens, dicit, Τὸν δ᾽ ἀέρα παρταλορεῦσαι φασὶν Ἀθηνᾶν, μεθερμηνευομένης τ᾽ λέξεως, ϗ Διὸς θυγατέρα νομίσαι ταύτην, ϗ παρθένον ὑποσήσασθαι, διά τε τὸ ἄφθαρτον εἶναι φύσει τ᾽ ἀέρα, ϗ τ᾽ ἀκρότατον ἐπέχειν τόπον τῆ σύμπαντος κόσμου. διόπερ ἐκ τ᾽ κορυφῆς τῆ Διὸς μυθολογηθῆναι σωίδη ταύτην γεγονέναι. Similiter D. Auguſtinus, lib. 4. de civit. Dei, cap. 10. *Aetheris partem ſuperiorem Minervam tenere dicunt, & hac occaſione fingere poetas, quod de Jovis capite nata ſit.*

Pag. 21. προθῶμεν ἔλαιον] Hinc olea ab Ovidio dicta eſt *Palladis arbor*, Metam. lib. 6. fab. 4.

Illic incumbens cum Palladis arbore palmae,
Edidit invita geminos Latona noverca.

Et apud Pauſaniam legimus, Minervae ſimulachrum Athenis olim ſpectari ſolitum primam oleae plantam proferentis. Attic. pag. 43. ed. Wechel.

Ibid. γυναιξὶ μὴ ταλαπλαν δεδῶσα] Ovid. Faſtor. lib. 3. ℣. 817. ſeqq.

Pallade placata, lanam mollire puellae
Diſcite, jam plenas exonerare colos.
Illa etiam ſtantes radio percurrere telas
Erudit, & rarum pectine denſat opus.

Atque hinc Theocritus in Idyll. 28. colum appellat δῶρον Ἀθηνάας.

Ibid. ἀνδρώτι ϗ ὅπλων, &c.] M. Cicero, lib. 3. de nat. Deor. *Minervam principem & inventricem belli ferunt.*

Ibid. οἰκεῖν ἐν ταὐτῷ, &c.] Vide Lucian. in Hermot. pag. 518. Vol. 1.

Pag. 22. ἐπώνυμοι τ᾽ θεῖ] Athenienſes, ab ea denominati. Sic Plutarchus in Romulo, Ἀναιρῶν ϗ πολλὰς πόλεις ἐπωνύμους βασιλέων ϗ ἡρώων παλαιῶν. *Suſtulitque multa oppida, quae* nomina gerebant *veterum regum & heroum.*

Ibid. λέγεϗ γὰρ Ἐριχθόνιον μὲ, &c.] Virgil. Georg. lib. 3.

Primus Erichthonius currus & quatuor auſus
Jungere equos, rapidiſque rotis inſiſtere victor.

Ibi Philargyrus, *Varro in libro, qui Admirabilium inſcribitur, Erichthonium ait primum equos quatuor junxiſſe ludis, qui Panathenaea appellantur.* Sed Diphilus poeta auctor Theſeidos Σῆμον vocat illum, qui primus quadrigas agitavit, his ſcazontibus,

Θρέψας ϗ πώλως, ὡς ὁ Μανῆνευς Σῆμος,
Ὃς πρῶτος ἅρμα τ᾽ ἤλασεν παρ᾽ Ἀλφειῷ.

Citat Scholiaſtes Pindari in Olympionicis. Hoc eſt, quod voluit Hyginus fabulator; *Elide, quae urbs Peloponneſi eſt, certamina quadrigarum primum inſtituta.* Atqui primum certamen quadrigarum Elide inſtitutum a Pelope, qui multis annis infra ſeculum Erichthonii fuit. SCALIG. Animadv. ad Euſeb. Chron. pag. 35.

Pag. 23. διχῆ πάλιν τ᾽ κατ᾽ ἤπειρον] Nam alia ſunt pedeſtria, alia equeſtria. CANT.

Pag. 24. ἀλλὰ Ἀθηνᾶ νίκης αἰεί] Nam inter Minervae cognomina eſt etiam Victoria. CANT.

Ibid. προθεμένη τλὼ παρ᾽ αὐτῆς σώζειν] Atque hinc in Eumenidibus Minervam introducit Aeſchylus dicentem, ℣. 737.

Ἐμὸν τόδ᾽ ἔρσον λοιθίαν κρῖναι δίκλω,
Ψῆφον δ᾽ Ὀρέστῃ τλὼ δ᾽ ἐγὼ προθήσομαι.

Et mox ℣. 755.

Ἀνὴρ ὄγ᾽ ἐκπέφυγεν αἷμα ϗ δίκλω.
Ἴσον γὰρ ἴσι τ᾽ ἀρίθμημα τ᾽ πάλων.

Meminit de eadem re Euripides, in Iphid. Taur. ℣. 1469.

Γνώμης δικαίας ἕνεκ᾽ ἐσώσασά σε,
Καὶ πρὶν γ᾽ Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
Κρίνασ᾽, Ὀρέστα, ϗ νόμισμ᾽ εἰς ταὐτό γε
Νικᾶν, ἰσήρης ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ.

Meminere & alii; quorum teſtimonia prolata videas apud Cl. Stanleii commentarium in Aeſchyli Eumenides. Dicitur autem Oreſtes, jam abſolutus, aram dedicaſſe Minervae Areae, quae extabat temporibus Pauſaniae, eodem auctore in Atticis, pag. 52.

Ibid. τῆ πανδήμῳ] Veneris junioris eſt epitheton. CANT. De hac Plato in Sympoſio. Πῶς οὖν ἂν δύω τὰ θεά· ἡ μὲν γέπᾳ πρεσβυτέρα, καὶ ἀμήτωρ, Οὐρανοῦ θυγάτηρ, ἣν δὴ καὶ Οὐρανίαν ἐπονομάζομεν· ἡ δὲ νεωτέρα, Διὸς καὶ Διώνης, ἣν δὴ Πάνδημον καλοῦμεν. Atque hinc Theocritus in Epigrammate εἰς ἄγαλμα τῆ Οὐρανίας Ἀφροδίτης,

Ἡ Κύπρις, ἃ Πάνδημος, ἱλάσκεο, τὸν θεὸν εἶπὼν
Οὐρανίαν, ἁγιὰς ἄνθεμα Χρυσογόνας.

Veneris πανδήμῳ cultum primus induxit Theſeus, cum in unam civitatem ex agris Athenienſem populum compuliſſet. Ἀφροδίτῃ δὲ τὴ Πανδήμου, ἐπεί τε Αθηναίους Θησεὺς εἰς μίαν ἤγαγεν ἀπὸ τῶν δήμων πόλιν, αὐτῇ τε ζεβεται, καὶ Πειθὼ κατίδρυσε. Pauſan. Attic. pag. 38.

Pag. 25. τῆ τέχνης] Male hanc retulit Canterus ad *artem venatoriam*, cui nullus eſt hîc locus; ſermo eſt enim de *arte obſtetricia*, quam Dianam a Minerva didiciſſe tradit Ariſtides. Haec obſervat Eruditiſſim. Spanhemius, ad Callim. hymn. in Dian. ℣. 23. & poſt Spanhemium Boſius, Animadv. in Script. Graec. pag. 70. ſuppreſſo tamen Spanhemii nomine.

Ibid. τῆ περόνοιαν Αθηνᾶν] Phornut. de nat. Deorum, cap. de Minerva. Ἡ δ' Αθηνᾶ ἐστιν ἡ τοῦ Διὸς σύνεσις, ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ ἐν αὐτῷ προνοίᾳ· καθὸ καὶ προνοίας Αθηνᾶς ἱδρύσαντο ναοί. *Minerva Jovis eſt intellectus, qui idem eſſe fertur, ac providentia, quae in ipſo ſita eſt. Hinc Minervae providentiae erecta ſunt templa.* Vide Pauſan. in Phocicis, pag. 623.

Ibid. αὐτοῖς τοῖς ἐπωνύμοις] Dianae & Apollini, quorum epitheta de venatione ſumpta apud Poetas multa extant. CANT. Qualia ſunt Ἀγροτέρᾳ, Θηροκτόνος, Θηροφόνος, Πολύθηρος, Ἐλαφηβόλος, &c. quibus Diana appellari conſueta. Confer Spanhem. ad Callim. hymn. in Dian. ℣. 12. & 17.

Ibid. ὑγιείας] Lege Ὑγείας· quod ex nummis antiquis patet, in quibus legitur Ὑγεία. De arce huic Deae dicata meminit Pauſanias in Attic. pag. 60. Καὶ Αθηνᾶς βωμός ἐστιν Ὑγείας.

Pag. 26. σωφροσύνῃ δ', &c.] Et propterea, teſte Salviano, lib. 6. de gubern. Dei, *colebatur Minerva in gymnaſiis, & Mercurius in palaeſtris.* Simulachra quoque Minervae & Mercurii hinc facta erant communia, Hermathenae dicta; quorum pars ſumma Minervam, ima Terminum ſive Hermam repraeſentarunt. Hujuſmodi ſtatuam poſuit Cicero in gymnaſio ſuo, de qua ipſe in epiſt. 4. lib. 1. ad Atticum, *Quod ad me*, inquit, *de Hermathena ſcribis, per mihi gratum eſt, & ornamentum Academiae proprium meae: quod & Hermes commune omnium, & in ſingula Mervareeſt inſigne ejus gymnaſii.* Signum hoc in veteri nummo Triumvirorum Caeſ. Ant. & Lep. depictum refert Triſtanus, Comm. Hiſt. Tom. 1. pag. 47. Adde, quod Damaſcenorum nummus, quem idem Vir Clariſſimus divulgavit, Tom. 1. pag. 231. in altera ſui parte conſpiciendum exhibet Minervae alatae caput, ex altera Mercurium ἐναγώνιον.

Ibid. αὐλωδίαν] De tibiis vide Scalig. Poet. lib. 1. Harum inventrix dicitur Euterpe, Muſarum altera. Unde Horatius, Carm. lib. 1. od. 1.

—— ſi neque tibias
Euterpe cohibet.

Ibid. λυρωδίαν καὶ κιθαρωδίαν] Lyram a Mercurio fuiſſe inventam juxta Graecorum ſententiam tradit Pauſanias in Eliac. prior. pag. 314. & proinde eum vocat Horatius *curvae lyrae parentem*. Carm. lib. 1. od. 10. Hanc cum cithara male confundunt Grammatici; diverſas vero fuiſſe inter ſe, tametſi diſcrimen quale fuerit vix nunc eſt ſtatuendum, conſtat ex hoc Ariſtidis loco, & aliorum quamplurimis. Citharam adinveniſſe Apollinem, atque hinc aram Mercurio & Apollini communem fuiſſe exſtructam, in eodem loco ſcribit Pauſanias; cui adde Ovidium in Metam. lib. 1. fab. 9. *per me concordant carmina nervis.*

Ibid. καὶ προθύειν ἐπίταξεν] Hinc Delphis Πάλλαδος προναίας nomine culta perhibetur Minerva apud Aſchylum, Eumen. ℣. 21. cui nempe ante templum Delphicum ſacellum & ſimulachrum fuerunt erecta, & prima ſacra ibidem facta. Atque hinc dicta eadem Dea *Fatidica* in veteri Inſcriptione, SACRVM MINERVAE FATIDICAE, quam e Cl. Maſſono adtulit Reineſius, in Syntagmate. Plura videantur apud Illuſtriſſim. Spanhem. ad Callim. hymn. in Pallad. lavacr. ℣. 121.

Ibid. Διόσκουροι δ' ὑπ' αὐτῇ πυρρίχιζουσιν] Dicitur hoc tripudium fuiſſe inventum a Dioſcuris poſt victos gigantes, canente interim Pallade legem enoplam. Natal. Comit. Mytholog lib. 8. cap. 9. Diverſa tamen legimus apud Athenaeum, qui Pyrricham ſcribit adinveniſſe Pyrrichum quendam Spartanum, ut eſſet ἄσκησις τῶν νεῶν ἐπὶ τὰ σκληρότερα. Deipnoſ. lib. 14. cap. 7. In quem locum Caſaubonus, *Pyrrichan dixere quidam a Pyrrico Lacone eſſe nominatum; qui opinationis ſuae hanc afferebant rationem,* Λακωνικὸν γὰρ εἶναι μέχρι καὶ νῦν ὄνομα τὸ Πύρριχον· *quoniam aiebant,* Laconicum nomen etiam nunc eſt Pyrricus, *intellige nomen viri proprium. Non eſt vanum argumentum. Nam etiam in propriis nominibus differentia poteſt obſervari inter Graeciae populos.* Πύρριχος *autem Dorica vox eſt, & cum eſt κύριον ὄνομα, & cum ἐπιθετικόν. Theocritus,* Ἁπλοῦς μὲν χ' ὁ ταῦρος ὁ πύρριχος. Animadv. in Athen. pag. 902. Confer Dionyſ. Halicarn. lib. 7. cap. 68.

Ibid.

Ibid. Ἴακχος δέ, &c.] Aristides infra, hymn. in Bacch. pag. 54. παρεδρον Ἐλευσινίαις αὐτὴν ἱσῶσιν. Hinc in Eleusiniorum festo, Bacchi statua tedam ferentis solenni pompa circumducebatur, stipante magna comitum caterva canentium & choreas agentium. Aristoph. in Ranis. Hic Iacchus dicitur a quibusdam Proserpinae filius, ab aliis ipsius Cereris. Eundem vero fuisse ac Bacchum docet Strabo, lib. 10. pag. 717. Ἴακχόν τε καὶ τὸν Διόνυσον καλοῦσι, καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν μυστηρίων, τοῦ Δήμητρος δαίμονα. De solenni autem hac Eleusiniorum pompa consulas Eruditissimi Castellani syntag. de Festis Graecorum, pag. 116. seqq.

Ibid. Ποσειδῶν δ', &c.] Servius in Virgil. Georg. lib. 1. ℣. 12. *Cum Neptunus & Minerva de Athenarum nomine contenderent, placuit Diis, ut ejus nomine civitas appellaretur, qui munus melius mortalibus obtulisset. Tunc Neptunus, percusso littore, equum animal bellis aptum produxit; Minerva, jacta hasta, olivam creavit: quae res est melior comprobata, & pacis insigne.* Infra tamen Aristides noster in Panath. pag. 183. Neptunum pro equo scribit produxisse fluvium.

Pag. 27. ἐχόμενον τοῦ δώρου, &c.] Fraenum a Minerva acceptum, de quo supra. CANT.

Pag. 28. ἕτερον τὸν ἐπὶ Ληθαίῳ, &c.] Theseum. Vide Apollon. Argon. lib. 1.

Pag. 29. ἀλλὰ ὁμώνυμον] Sic Euripides in Ion. ℣. 457. — ὦ πότνια Νίκα. Consulantur autem quae adducit Suidas ex Lycurgo & aliis, sub voce Νίκη Ἀθλωᾶ.

IN HYMN. IN NEPTUNUM.

Pag. 34. πηγὰς καὶ ποταμούς] Confer Vossium de Idol. lib. 2. cap. 77. 78. &c.

Ibid. Κρόνου τρεῖς παῖδας γενέσθαι, &c.] Rejicit tamen has Poetarum fabulas Aristides, hymn. in Jov. pag. 510. & praefecturas maris & terrae, ut & omnium, Diis fuisse tributas a Jove, omnium scilicet auctore, ibidem tradit. De eadem agens divisione Callimachus Poetas mendacii incusat, Δίωνοι δ' ὅ πάμπαν ἀληθέες ἦσαν ἀοιδοί. Callim. hymn. εἰς Δία, ℣. 60.

Ibid. καὶ τρίτον] Pluto, cujus nomen δυσφημίας causa subticet. CANT.

Pag. 37. Λητὼ φεύγειν ἱλαυνομένην] Quippe quam coelo prius expulsam per terras etiam insequeretur Junonis ira. Eadem utitur locutionis forma Hyperides in Deliaca apud Scholiastem Hermogenis pag. 389. Λέγεται γὰρ τὴν Λητὼ κύσασαν τὰς παῖδας ὑπὸ τῆς Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν. Sic Lactantius Div. Instit. lib. 1. cap. 17. *per orbem terrae* jactata *Latona*, & de Aenea suo Virgilius, lib. 1. ℣. 3. *multum ille & terris* jactatus *& alto.* Forsitan tamen legendum πλανωμένην, ut supra in Minerv. pag. 24. τῇ γὰρ Λητοῖ πλανωμένῃ.

Pag. 39. Λύκατά τε ὄντως, &c.] Strabonis verba Geogr. lib. 7. pag. 493. de Pontico hoc aggere interpretatur Casaubonus, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς Λευκήτης πέτρα προπίπτουσα. De eodem loquens Plinius, eum vocat *saxum miri candoris.* Hist. Nat. lib. 9. cap. 15.

Ibid. τὴν ἐναυθεὶ Λεύκαδα] Quae a saxo quodam albo in mare procurrente nomen accepit. CANT.

Pag. 41. δὲς πολλοί τινα, &c.] Vitio laborare hunc locum quis non videt? Pro πρὸς ἑῶ Canterus suspicatur legendum esse πρῶτα, & vertit, *deinde utrique*, mari scilicet, *latissimum ulteriorem campum extendit.* Sed nullus huic interpretationi est locus. Non enim hîc agit Aristides de extenso aquarum campo, sed de Isthmi ad orientem extensione, de peninsula Peloponneso. Hoc quidem verba periodum inchoantia luculenter ostendunt, καὶ ἀναπεισάσας πάλιν, &c. Quid autem extendit rursus, nisi quod prius extenderat, Neptunus, viz. Isthmum? Lege itaque ἐς τὸ θέαμα τῶν ἀπάντων pro ἐκάστῃ θεαμάτων ἀπάντων, vel, si magis arrideat, ἐς τὸ θέαμα θεαμάτων ἀπάντων, ut infra, pag. 50. θεάματα θεαμάτων ἥδιστα. Haec etenim eruditissimi amici emendatio omnem omnino difficultatem tollet.

Ibid. ἀφνειόν τε ὕμνῳ χωρίον, &c.] Strabo Geogr. lib. 8. pag. 580. Ὁ δὲ Κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπόριον ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ κεῖσθαι, καὶ δυοῖν λιμένοιν κύρος, ὧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς ἐστι, καὶ ῥᾳδίας ποιεῖ τὰς ἑκατέρωθεν ἀμοιβὰς τῶν φόρτων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεστῶσιν. Et Thucyd. lib. 1. cap. 13. Χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν (Corinthii) ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται. ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον. Respexerunt forsan una cum Aristide nostro ad Homeri illud. Il. β. ℣. 570. ἀφνειόν τε Κόρινθον· observante Casaubono ad laudatum Strabonis locum.

Pag. 42. ἔχειν δ' ἐν ἑαυτῇ, &c.] Alludit ad Homeri versus de cesto, Iliad. ξ ℣. 216. seq. CANT.

Ἔνθ' ἔνι μὲν φιλότης, ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαρισύς,
Πάρφασις, ἥ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων.

Ibid. ὀαρισύν] Proprie dicitur ὀαρισὺς de blandis amantium inter se confabulationibus & amorum illecebris. Unde apud Theocritum festivum illud Idyllium XXVII. quo continetur colloquium inter amantes de osculis & conjugio, inscribitur ὀαριστὺς Δάφνιδος καὶ κόρης.

Ibid. Ἀφροδίτης τὴν πόλιν] Hinc in Corinthiorum nummis signata Venus, de quibus plura Spanhemius, in Dissert. 5. de Num. Antiq. Praestant. & Usu, Vol. 1. pag. 276. Meminit Strabo de templo divae huic dicato in Acrocorinthi vertice, quod plures quam mille habuerit

rit ſacrorum famulas meretrices. Geogr. lib. 8. pag. 581.

Pag. 44. δεῦ Σισύφυ μεμνῆᾶζ] Depravata videtur prior iſta vox Σισύφυ, & pro ea melius forſan ſubſtituenda veniet Ἐφύρας. Haec Ephyra Myrmecis filia, vel, ut alii, Oceani, prima his locis conſediſſe fertur, & urbem condidiſſe ſui cognominem, quae poſtea Corinthus dicta eſt. Steph. Byzant. ſub voce Κόρινθος. ἡ αὐτὴ καλεῖτο Ἔφυρα, ἀπὸ Ἐφύρας τῆ Μύρμηκος, τῆ Ἐπιμηθέως γυναικός. Pauſan. in Corinth. pag. 85. Εὔμηλος ᾗ φησὶν ἐν τῇ Κορινθίᾳ συγγραφῇ Ἐφύραν Ὠκεανῦ θυγατέρα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Unde & apud Homerum promiſcue haec urbs dicitur Corinthus & Ephyra, Il. β. ῥ. 570. & Il. ζ. ῥ. 152.

Ἔστι πόλις Ἐφύρη μυχῷ Ἀργεος ἱπποβότοιο·
Ἔνθα ᾗ Σίσυφος ἔσκεν, ὁ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,
Σίσυφος Αἰολίδης.

Ubi enarrator vetus, Οὕτω τὸ πρότερον ἐκαλεῖτο ἡ Κόρινθος. His adde fabulatorem Hyginum, Fab. 275. *Ephyre nympha Oceani filia Ephyren, quam poſtea Corinthum appellarunt.*

Ibid. Κορίνθυ τῦ Διὸς] Pauſan. in Corinthiac. pag. 85. Ἡ ᾗ Κορινθία χώρα, μοῖρα ὅσα τῆ Ἀργείας ἀπὸ Κορίνθυ τὸ ὄνομα ἔσχηκε. Διὸς ᾗ εἶναι Κόρινθον ἀδύνατα οἶδα εἰπόντα πω σαφῶς, πλὴν Κορινθίων τε πολλῶν.

Ibid. Βελλεροφόντυ τῦ Ποσειδῶνος] De Bellerophonte ex Aſclepiade ἐν τραγῳδουμένοις Scholiaſtes in Homeri Il. ζ. ῥ. 155. Οὗτος πρότερον ἐκαλεῖτο Ἱππόνους. Ἀνελὼν ᾗ Βέλλερον τὸν Κορινθίων δυνάστην, Βελλεροφόντης ἐκλήθη. Ἦν ᾗ φύσει μὲν παῖς Ποσειδῶνος, ἐπικλήσει ᾗ Γλαύκυ.

Pag. 45. Δὶς δυοῖν δεῖν εἰς ἓν συνιόντι.] Interp. *qui* (conventus) *poſt ſingula biennia ſemel habetur.* In δυοῖν ſubintellige ἐτοῖν, ut pag. 41. οὐκ ἦν διὰ δυοῖν ἐτοῖν συμπληροῖ αὐτῇ τὸ Ἑλλάνικον, καθάπερ ἡ παροῦσα αὖτη. Sed quod ſequitur, δὶς εἰς ἓν συνιόντι, non recte percepit Canterus; ſignificat enim, *bis in unum convenit.* Bos.

Ibid. Ποσειδῶνος ἅρμα] Quo Pelops vectus eſt, cum Oenomaum vicit. CANT. De hoc curru Lucianus in Charidemo, pag. 793. Θεοὶ ᾗ -- κηδόμοί τε τῦ νέυ, ὅσις ἔμελλε (Πέλοψ δ' ἦν οὗτος) ἀγωνιεῖσθαι, ἅρμα τε χαρίζονται τούτῳ κάλλιον τέχνης πεποιημένον, ἵππυς τε ἀθανάτυς, δι' ὧν ἔμελλε τῆ κόρης κύριος εἶναι. Perperam autem hunc locum Canterus videtur eſſe interpretatus. Non enim de Pelopis curſu, ſed de ludis Iſthmicis ſermonem inſtituit Ariſtides; nec de curru loquitur, quo vectus eſt Oenomai victor, ſed de eo, quem conſcendere ſolebat Neptunus, cum ad hos ludos viſendos adiret. Apollon. Argonaut. lib. 3.

——Ἴδμεν εἶσι Ποσειδάων ἐς ἀγῶνα
Ἅρματιν ἐμβεβαώς——

Pag. 46. αὐδήεσσα] Homerus. Ἣ πρὶν μὲν ἐλῶ βροτὸς αὐδήεσσα. Odyſ. ε. CANT.

Pag. 47. Τυρῦς τῆ Σαλμωνέως] Tyronem, amicam Enipei Theſſaliae fluvii, neglectam prorſus, & juxta ripas moerentem propter illius quem deperibat faſtum, aſſimilatus Enipeo Neptunus circumvenit & vitiavit. Lucian. in Dial. Nept. & Enip. pag. 256. Poſt obitum vero eo honore a Neptuno fuit decorata, ut albae, quam vocat Lucianus, inſulae imperio potiretur. Hiſt. Ver. lib. 2. pag. 668.

Ibid. Ἀμυμώνης] Amymonem, Danai filiam, quae ex Argis a patre miſſa ad Lernam quotidie venit aquatum, compreſſit Neptunus, & percuſſo tridente ſaxo, fontem emanare fecit, quem in honorem virginis Amymonem appellavit. Apollod. cap. 2. lib. 1. Lucian. Dial. Trit. Amym. & Nept. pag. 247. Non fontem vero, ſed fluvium vocari Amymonem tradit Pauſanias in Corinth. pag. 155.

Pag. 48. φονέα τῦ παιδὸς] Ulyſſem, qui Polyphemum excaecaverat. CANT.

Pag. 49. κὴ ἐπῆ), &c.] Alludit ad Homeri verſum, Οὔνεκ' ἐπήτης ἐσι, κὴ αἴσχιονος, κὴ ἐχέφρων. Odyſ. ν. CANT.

Pag. 50. ἐπὶ δελφῖνος φερόμενον.] Fertur enim, cum filium in mare ſecum abjeciſſet mater, Melicertam a delphino fuiſſe exceptum, & in Iſthmo Corinthiorum expoſitum. Pauſan. in Corinth. pag. 86. Ἐς τῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγυσι. Confer eundem in Atticis, pag. 84.

IN HYMN. IN BACCHUM.

Pag. 52, διὰ πυρὸς] Hinc Bacchus dictus βρόμιος & πυριγενής. Diod. Sicul. lib. 4. cognomina Bacchi recenſens, hunc appellari ſcribit Βρόμιον, ἀπὸ τῦ κατὰ τὴν γένεσιν αὐτῦ γενομένυ βρόμυ· ὁμοίως ᾗ πυριγενῆ διὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν ὀνομάσαι. Diverſas tamen ab Ariſtide noſtro attulerunt alii cauſas, cur coeleſti igne flagraverit Semele. Conferantur Ovid. Metam. lib. 3. Lucian. pag, 201. & Euripid. in Bacchis. His adde, quod Pauſanias narrat in Lacon. pag. 209. a Braſiatis vulgo dici, Semelem quidem Jovi Bacchum peperiſſe, a Cadmo vero deprehenſam cum puero recens nato in arcam fuiſſe conjectam, arcam autem aeſtu jactatam in fines ſuos ejectam; ibi Semelen, quae jam mortem obierat, a ſe magnifice ſepultam, ſuperſtitem puerum educatum: eam autem fuiſſe cauſam, ut urbs ſua, quae ad illud uſque tempus Oreatae appellata fuerat, jam mutato vocabulo Braſiae diceretur, ἀπὸ τῦ ἐκβεβράσθαι, ab arcae in iſtam oram ejectione.

Ibid. ἐφόρει δέκα μῆνας] Scribit tamen Lucianus, Dial. Nept. & Merc. pag. 202. foetum fuiſſe

se septimestrem, cum femori insutus fuerit, & tertio demum post mense eum perfectum peperisse Jovem. Ἐμὲ γ̀, inquit Mercurius, κειλύφ ἀναζεμόνζα τ̀ γαστέρα τ̀ γυναικὸς ἀνακρμίσαι ἀτελὲς ἔτι τὸ ἔμβρυον ἐπζαμλιαῖοι. κ̀ ἐπειδὴ ἐποίησα, διελὼν τ̀ ἑαυτῦ μηρὸν, ἐντίθησιν, ὡς ἀπτελειθείη ἐνταῦθα, κ̀ νυῶ τρίτῳ ἤδη μλὼ ἐξέτεκεν αὐτό. Vide Cicer. lib. 1. de nat. Deorum.

Ibid. δίαζαν ἔχων ἐν Νύσοις] Hinc Sophocles inducit quendam, qui Nyssam decantaret, ut montem Baccho sacrum. Strab. Geogr. lib. 15. pag. 687. Παρὰ Σοφοκλεῖ δέ τις ἐσὶ τ̀ Νύσαν καθυμνῶν, ὡς τὸ Διονύσῳ καθιερωμλόν ὄρος.

Ὄθεν κατῆδον τ̀ βεβακχιωμλύλω
Βρυτοῖσι κλεινὸν Νύσαν, ἣν ὁ Βύκερως
Ἰακχὸς αὐτῷ μαίαν ἠδίσλω νέμῳ,
Ὄπυ τὶς ὄρνις ἀχὶ κλαγζάνῳ.

Et paulo infra, Ἐκ γ̀ τ̀ τοιύτων Νυσαίους δή τινες ἔθνω πρυτανόματαν, κ̀ πόλιν παρ' αὐτῆς Νύσαν Διονύσυ κτίσμα, κ̀ ὄρος τὸ ὑπὲρ τ̀ πόλεως Μηρόν. Atque hinc forsan orta est fabula de nato Baccho è Jovis femore, quod Merum, i. e. *femur*, mons Indicus, illi sacratum fuerit. Plin. Hist. Nat. lib. 6. cap. 21. *Necnon & Nysam urbem plerique Indiae ascribunt, montemque Merum, Libero Patri sacrum, unde origo fabulae, Jovis foemore editi.*

Ibid. ἄρρλω τε κ̀ θῆλυς, &c.] Sic Orpheus hymn. in Misen. ν. 4. Ἄρρενα κ̀ θῆλυν, διφυῆ, λύσειον Ἴακχον. Exhibet etiam Eruditissimus Bern. de Montfaucon, Antiq. Expl. Tom. 1. pag. 248, 249. bicipites duas Διονύσυ διμόρφυ imagines, hinc muliebri, illinc virili facie insignitas.

Ibid. πολεμικός τε κ̀ εἰρλωαῖος, &c.] Horat. Carm. lib. 2. od. 19. in Bacchum,

Quanquam choreis aptior & jocis
Ludoque dictus, non sat idoneus
Pugnae ferebaris; sed idem
Pacis eras mediusque belli.

Pag. 54. μάχεσθαί τε κ̀ πίνειν] Vide Lucian. in Baccho, Tom. 2.

Ibid. πάρεδρον Ἐλευσινίοις] Hinc in veteri lapide legitur DEO BACCHO CERERI ET CHORAE, de quo consulatur Spanhemius ad Callimachi hymn. in Cerer. ν. 71.

Pag. 55. ἀκριβέσερον Εὐρυκλέους, &c.] Huic loco lux affulget ex Aristophane & Hesychio. Ille in Vespis in parabasi sic ait de seipso, qui dramata sua sub aliorum personis in theatrum producebat, μιμησάμλος τ̀ Εὐρυκλέους μαντείαν κ̀ διάνοιαν ἐς ἀλλοζρίας γαστέρας ἐνδὺς κωμωδικὰ πολλὰ χέασζ. Ad quae sic Scholiastes, Οὗτος ὁ ἐγγασρίμυθος λέγε γ̀ Ἀθλίωσι τ' ἀληθὲς μανζύόμλος διὰ τῦ ἐνυπάρχονζος αὐτῷ δαίμονος—— Ἐγγασρί γ̀ κ̀ Εὐρυκλεῖ γ̀ σκαλῦνζ ἐντεῦθεν πανζες οἱ μαντύόμλοι ἀπ' Εὐρυκλέους πρῶτον τῦτο ποιήσανζος. Quae sic Latine exprimuntur, *Ille engastrimuthus dicitur Athenis vera praedixisse propter daemonem, qui in eo habitabat.—— Engastrimuthae autem etiam Euruclitae inde dicebantur omnes vaticinatores ab Euruclio illo qui primus id fecerat.* Ex his locis videmus Euryclem a daemone afflatum ex ventre sine oris ministerio vaticinatum esse, & inde omnes Engastrimuthos Eurycleas dictos, eo quod putabant eos ab eodem daemone, quo Eurycles, correptos vaticinari, & eo quod nomen daemonis ignorabatur. Aristides eum Euryclem vocat, & comparat Baccho, eo quod a Baccho correpti saltabant, & ita animi sensus sine oris ministerio repraesentabant. Nam ea fuit Graecorum saltatio, quae a Romanis probata & accepta, praesertim Aristidis tempore frequentabatur sub Pantomimorum nomine. Praefert igitur Bacchum Euryclis daemoni, eo quod melius & jucundius ebrii saltatores afflati Bacchi numine sine sermone vaticinabantur, quam ab Eurycle correpti engastrimuthi, qui ἐνδομυχόν τε κ̀ ἀφανὲς loquebantur ex ventre. Sic, ut puto, intelligendus Aristidis locus, qui ait Bacchum quidem audiri a Nymphis canentem, hominibus vero per se correptos ebrios saltatores vaticinari, non ex propria voce. PALMER.

IN HYMN. IN HERCULEM.

Pag. 57. ὠδὲν τ̀ εἰς ἀνέρ[εσίαν φερόνζων ἐλλείπων] Ob haec beneficia in humanum genus collata Herculem Σωτῆρα dictum commemorat Dio Chrysostomus, Orat. 1. pag. 17. Quo titulo frequenter gaudet in veterum nummis. Obvii sunt illi Thasiorum, quibus inscribitur Ηρακλέους Σωτῆρος. Meminit etiam aliarum gentium numismata Vaillantius Num. Graec. Imp. pag. 26. in quibus eadem occurrit appellatio; qualia fuerunt Smyrnaeorum sub Domitiano, ΗΡΑΚΛΗ CΩΤ. CΜΥΡ. *Herculi Soteri Smyrnaeorum*. Confer Spanhem. Dissert. sept. de praest. Num. Antiq. pag. 418.

Pag. 58. Περμηθέας τε ὑπ' αὐτῷ λυομλένυς, &c.] Atque hinc Caucasii proditur summis honoribus percoluisse Herculem. Vide Alex. ab Alexandro, Genial. Dier. lib. 2. cap. 14. De Prometheo autem vinculis soluto confer Serv. in Virgil. lib. 8. Pausan. Eliac. ά. pag. 158. & Diod. Sic. lib. 4. pag. 223.

Ibid. κ̀ τ̀ Ἄτλανζα ὡς ἀνέπαυσε διαδεξάμλυος] Origo fabulae haec traditur. Cum Eurisstheus jussisset Herculem sibi adferre aurea illa poma, quae a dracone pervigili custodiebantur apud Hesperidas Atlantis filias, Hercules a Prometheo admonitus Atlantem ad ea petenda pro se misit, & interea, dum rediret Atlas, coelum humeris sustinuit. Natal. Comit. Mythol. lib. 7. cap. 1.

Atlas

Atlas autem Herculem Aſtronomiam docuiſſe fertur, & *propter coeli ſcientiam traditam*, inquit Servius ad Virgil. lib. 1. *ab Atlante coelum ſuſtinuiſſe ſuſceptum* dicitur.

Pag. 59. καὶ τὸ Κέρβερον ὡς ἀνήγαγεν ἐξ ᾅδου] in antiquorum nummis haud raro videtur triceps ille Cerberus cum Hercule domitore, & praeſertim in nummis Heracleae Ponticae ſub Gordiano. Opportune quidem, ut tradit Spanhemius, Diſſ. 5. de uſu Numiſm. Antiq. Vol. 1. cap. 7. quod per Acherontem fluvium, eidem urbi vicinum eductus ille ab Hercule dicitur a Graecis Nicandri interpretibus; Ἀχερὼν ὁ ποταμὸς ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ, ἔνθα τὸ ἐξ ᾅδου κυνέα ἐξήγαγε Ἡρακλῆς. Schol. Alex. v. 13. Adde Xenoph. expedit. Cyr. lib. 4. cap. 2. & lib. Hiſt. Nat cap. 27. Hunc vero Cerberum dictum putat Servius a voce κρεωβόρος, i. e. carnem vorans; *Nam Cerberus*, inquit, *terra eſt, quae eſt conſumptrix corporum.* Annot. ad Virgil. Aen. lib. 6. Quod autem dicatur Hercules traxiſſe ab inferis Cerberum, hanc rationem affert, *quia cuncta* ſcilicet *vitia terrena contempſit ac domuit.*

Ibid. καὶ τοὺς στηλῶν τοῦτ' εἶναι τὸ βάλημα, &c.] Varia de his columnis eſt veterum ſententia. Quot vero aut quales fuere, non ſatis convenit. De hac diſcrepantia Heſychius; Ἔνιοι αὐτὰς νήσους εἶναί φασιν· οἱ δὲ προχώματα· οἱ δὲ ἠπείρων ἄκρας· οἱ δὲ πόλεις. καὶ οἱ μὲν δύο, οἱ δὲ τρεῖς, οἱ δὲ μίαν, οἱ δὲ τέσσαρας. De loco etiam, quo fuerint poſitae, orta eſt controverſia. Polybius, Eratoſthenes, & Graecorum quidam his aſſignant Euripi oſtia. Natal. Comit. Mythol. lib. 7. cap. 1. Meminit Tacitus de traditione inter Belgas recepta, qua ad Oceanum fuiſſe ſitas in Friſiorum regione juxta magnum eorundem lacum ferebatur: *Supereſſe adhuc Herculis columnas fama vulgavit; ſive adiit Hercules, ſeu quicquid ubique magnificum eſt, in claritatem ejus referre conſenſimus.* Tac. lib. de Germ. mor. Aſt alii, & longe plures, prope fretum Gaditanum conlocarunt. Ad extremas Gades adſunt duo montes, quorum alter in Hiſpania vocatus Calpe, alter in Lybia Abyle; atque hos divulſiſſe Herculem retulerunt veteres. Dionyſ. de Orbis Perieg. v. 82. Sed cum hi montes non referant columnarum formam, veriſimiliorem forſitan reperiemus eorum opinionem, qui ſtatuunt Herculem poſuiſſe columnas proprie ſic dictas, quae eſſent finis mundi & expeditionis ſuae nota. Hoc fuiſſe vetuſti moris pluribus oſtendit Strabo. Geogr. lib. 3. pag. 259. Sic in Iſthmo Corinthiaco antiquitus poſita memoratur columna, communi opera ab Ionibus è Peloponneſo pulſis, & ab iis qui Peloponneſum tenuerunt collocata, in cujus obverſa Megaridi parte inſcriptum fuit, Τὰ δ' οὐχὶ Πελοπόννησος, ἀλλ' Ἰωνία· & in altera, Τὰ δ' ἔστι Πελοπόννησος, οὐκ Ἰωνία. Sic in Indica ſua expeditione Alexander, ad ultima quae pervenit loci, aras pro termino poſuit, μιμήμενος τὸν Ἡρακλέα. Et licet poſitos limites aboleverit tempus, nomen tamen ab harum rerum denominatione ſumptum remanſit. Hercules ille autem, qui ad fretum Gaditanum columnas erexiſſe dicitur, non erat iſte Graecus, Amphitryonis filius, at Hercules Tyrius Demarunti natus. Hoc conſtat ex *Carteia* oppido, monti Calpe vicino, & quod olim *Heracleam* dictum Hercules condidit. Vid. Strab. Geogr. lib. 3. pag. 205. & Caſaub. annot. Herculem etenim ſuum vocabant Tyrii Μέλκαρθον. Philo Bibl. ex Sanchoniathone apud Euſeb. lib. 1. dc praep. Evang. τῷ δὲ Δημαρῶνι γίνεται Μέλκαρθος, ὁ καὶ Ἡρακλῆς. Vox autem iſta Μέλκαρθος, ut obſervat Bochart. Canaan. lib. 1. cap. 34. idem denotat ac מלך קרתא, *Melech Kartha*, Rex urbis, i. e. Tyri. Omnino igitur ex Melcartho vel מלך קרתא *Melech Kartha* quaſi Heracleam dixeris, deinde per aphaereſin apud Phoenices frequentiſſimam *Cartheia* vel *Carteia*.

Ibid. ἀλλ' ἕτερον Αἰγυπτίως, &c.] De Aegyptio Hercule vide Herodot. lib. 2. CANT. Herculem hunc Aegyptium, ſive Tyrium, priorem fuiſſe Herculi Amphitryonis filio, praeter Herodotum, tradit Pauſanias in Phocic. pag. 329. ex traditione Delphis recepta; Λέγεται δὲ ὑπὸ Δελφῶν Ἡρακλεῖ τῷ Ἀμφιτρυώνος ἐλθόντι ἐπὶ τὸ χρηστήριον, τὴν προμαντίν Ξενόκλειαν οὐκ ἐθελῆσαι οἱ χρᾶν διὰ τὸν Ἶφιτον τὸν φόνον· τὸν δὲ χράμενον τὸ τρίποδα οὐκ ἐν τῷ ναῷ φέρειν ἔξω. εἰπεῖν τε δὴ τὴν προμαντίν,

Ἄλλος ἄρ' Ἡρακλέης Τιρύνθιος, οὐχὶ Κανωβεύς.

Πρότερον γὰρ ἔτι ὁ Αἰγύπτιος Ἡρακλῆς ἀφίκετο εἰς Δελφούς. Meminit templi Sil. Italicus lib. 3. Punic. huic Deo dicati, a quo ſacerdotes

Foemineos prohibent greſſus, ac limine curant
Setigeros arcere ſues.

Hunc primum Phrygias adinveniſſe literas auctor eſt Cicero in lib. 3. de nat. Deor. cum enumerâſſet ſex Hercules, *Alter*, inquit, *traditur Nilo natus Aegyptius, quem aiunt Phrygias literas conſcripſiſſe.*

Pag. 60. πρὸς τὴν τῶν Ἀθηναίων φεύζων πόλιν] Scribit tamen Pauſanias in Attic. pag. 14. & 31. Marathonios primos fuiſſe Graecorum, qui ſacra Herculi, ut Deo, inſtituerant. In Italia vero, etiam dum in vivis eſſet, ab Evandro hoſpitio acceptus, colebatur. Audierat quippe Evander ex Themide ſive Carmenta matre ſua fatiloqua Herculem ex Jove & Alcmena natum Deorum numerum fuiſſe auctum; & proinde cum, interempto Caco, Evandro nomen, & patrem, ac patriam dixiſſet, ille ſtatim divinos Herculi primus obtulit honores, & aram, quam Romani vocant Maximam, dicavit. Dionyſ. Halic. Hiſt. lib. 1. cap. 40. Confer & Livii Hiſt Rom. lib. 1. ſub initio. Hoc vero Herculi futurum Delphicum

cum praedixiſſe Apollinem tradit Servius, in Virgil. Aeneid. lib. 8. ℣. 270.

Ibid. τὸ εἰς τοὺς θεοὺς εὐσεβείας, &c.] Athenarum urbem omnium maxime Deorum cultui fuiſſe deditam ſaepius innuit Pauſanias. Sic in Atticis pag. 15. de Athenienſibus loquens dicit, τούτοις δὲ καὶ τὰ εἰς φιλανθρωπίαν μόνον καθέστηκεν, ἀλλὰ καὶ εἰς θεοὺς εὐσεβεῖν ἄλλων πλέον. Et mox pag. 22. Ἀθηναίοις περισσότερόν τι ἢ τοῖς ἄλλοις εἰς τὰ θεῖα ἐστι πρόδηλος. Vide etiam eundem in Phocicis pag. 345. Eadem plane teſtatur & D. Paulus, Act. xvii. 22. in oratione iſta pereleganti ad Athenienſes habita; Ἄνδρες, inquit, Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

Ibid. ἅπαντα μεταστκεύασαν] Non omnia tamen delubra, Theſeo prius dicata, mutato nomine Herculi fuerunt conſecrata; quatuor ex horum numero fuiſſe excepta ſcribit ex Philocoro Plutarchus. Cauſas tranſlationis hujuſce vide apud eundem in Theſeo.

Pag. 62. Καλλίνικός τε] Atque hinc e Seleucidis quidam, qui ſe traduces Herculis profitebantur, illius nempe exemplo, ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΙ dicti in eorum nummis. Spanhem. Diſſert. 7. de praeſt. Num. Antiq. pag. 413.

Ibid. καὶ Ἀλεξίκακον] Sub hoc nomine in inſula Melita Herculem eſſe cultum ſcribit Heſychius. At Lactantius, Inſtit. lib. 7. cap. 3. tradit Apollonium a quibuſdam, ut hunc Deum, eſſe adoratum; *& ſimulachrum ejus, ſub Herculis Alexicaci nomine conſtitutum, ab Epheſiis etiam nunc*, inquit, *adoratur*.

Pag. 63. τῶν ἀγαλμάτων αὐτῷ τὰ πίνακα.] Qualia fuerint haec ſimulachra, diſcere eſt ex iis, quae ſcribit Lucianus in Sympoſ. Tom. 2. pag. 639. De Alcidamante quodam Cynico, in convivium irruente, verba faciens, dicit eum in ſolo ſternentem ſeſe, jacuiſſe feminudum, cubito humi fixo innitentem, ſimulque dextra ſcyphum tenentem, qualem, inquit, Herculem περὶ τὸν Φόλον pictores fingunt; οἷον ὁ περὶ τὸν Φόλον Ἡρακλῆς ὑπὸ τῶν γραφέων δείκνυται. De ſcyphis Herculanis conf. Dempſterum in Antiqq. Rom.

Pag. 64. Ἀθλῶν δὲ περιλαβόντα, &c.] Pauſan. in Eliac. 6. pag. 197. Ἐστήκει δὲ καὶ Ἀθλῶν ἄγαλμα, ἅτε ὄντα τοῦ Ἡρακλέους σύμμαχον.

Ibid. καὶ Ἥβης γαμοὺς] De Herculis delubro, quod Cynoſarges dicitur, Athenis ſtructo idem loquens Pauſanias, βωμοί δέ εἰσιν, inquit, Ἡρακλέους τε καὶ Ἥβης, ἣν Διὸς παῖδα ὄντα σωφρονεῖν Ἡρακλεῖ νομίζουσιν. Attic. pag. 17.

Ibid. τὸν ἥβην] Vigorem, quem quidem Graecis Hebe ſignificat. *Cant.*

Ibid. Ἑρμῆν γε καὶ Ἡρακλέους, &c.] Dictum hoc ſimulachrum commune *Herm-heracles*; cujus typum Mercurium & Herculem exhibentem, cippo tetragono & clava dignoſcendos, dedit Cl. Sponius, Miſcell. erud. Antiq. §. 1. art. 4. qui obſervat inſuper ex Pauſan. lib. 4. antiqui moris fuiſſe Mercurii ſtatuam in Gymnaſio ponere ſicut & Herculis, propterea quod ille cum iſto certaminibus praeeſſet.

IN HYMN. IN AESCULAPIUM.

Pag. 65. Δαλιὰ εἰς Ἀσκλήπιον] Notanda eſt hoc loco vocis λαλιὰ rara admodum ſignificatio, mihi certe nuſquam alibi aut lecta aut audita in eo ſignificatu. Nam cum ordinarie ſumatur pro φλυαρία, hoc loco videtur ſignificare λόγον ἐπαινετικὸν, vel tale quid. Sed mihi venit in mentem, id lemma non eſſe Ariſtidis, ſed exſcriptoris cujuſdam Chriſtiani, qui Ariſtidis ſuperſtitionem & idololatriam exoſus, tali nomine deprimere voluit AEſculapii falſi Dei laudes, & jure. *Palmer.*

Ibid. τῷ κοινῷ τῶν ἀνθρώπων ἐσίαν] Pergamum, ubi AEſculapius impenſe colebatur, & haec eſt habita. *Cant.* Hinc Aeſculapium Pergami conſtituiſſe medicinae officinam ſcribit Lucianus, Icaromenipp. pag 205. Vol. 2. καταστήσαι ἐν Περγάμῳ τὸ ἰατρεῖον ὁ Ἀσκληπιός.

Pag. 67. σωτῆρ τῶν ὅλων] Hoc nomen non raro inſcriptum legitur in veterum nummis, quorum plurimos recenſet Spanhemius, de Praeſt. & Uſu Numiſm. Diſſ. 7. pag. 417. & ſaepius repetitur ab Ariſtide, Serm. Sacr. 1. pag. 506. & Serm. Sacr. 2. pag. 528. Vocat etiam AEſculapium Julianus. τὴν Σωτῆρα τῶν ὅλων. Orat. 4. pag. 153. Atque hinc, ut obſervat illuſtriſſimus idem Spanhemius, Σωτήρια Ἀσκληπιεῖα dicta, ut in nummis etiam antiquis, ſacra in ejus honorem dicata. Vide ejuſdem Ep. 1. ad Morellum.

Pag. 69 οἱ δέ, ὧν τοῖς ἀναθήματιν ἐξηγούμενοι.] Solebant veteres, qui e morbo convaleſcentes AEſculapio ſalutem retulerint, in templo Dei tabulam ſuſpendere, in qua deſcripta fuerint morbi & curationis genus & ſuſpendentium nomina. Pauſan. in Corinth. pag. 69. de AEſculapii templo apud Epidaurios, Στῆλαι δέ εἰσὶ κρεῶν ὧν τὸς τῷ θεῷ δόλον, τὸ μὲν ἀρχαῖον καὶ πλέονες, ἐπ' ἐμοῦ δὲ ἐξ λοιπαί. ταύταις ἐγγεγραμμένα καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰσιν ὀνόματα ἀφ' ὧν ἕνεκα ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πρόσθεν δὲ καὶ νόσημα ὅτι ἕκαστον ἐνόσησε, καὶ ὅπως ἰάθη. Plurimae hujuſmodi inſcriptiones extant apud Gruter. pag. 71, &c. quarum unam haud abs re erit hic apponere. Αἷμα ἀναφέρωμι Ἰουλιανῷ, ἀφηλπισμένῳ ὑπὸ παντὸς ἀνθρώπου, ἐχρημάτισεν ὁ θεὸς ἐλθεῖν, καὶ σὺν τῷ τρυβόλῳ αἴρασι κόκκους τρεῖλα, καὶ φάγειν μὴ μέλι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἐσώθη, καὶ ἐλθὼν δημοσίᾳ εὐχαρίστησεν ἔμπροσθεν τοῦ δήμου. Conſignata eſt haec inſcriptio tabulae marmoreae, quae inventa eſt in aedibus AEſculapii Tyberinis. De hiſce autem curationibus, earumque autoribus, probe Tertullianus in Apo-

log. cap. 22. *Venefici plane & circa curas valetudinum ; laedunt enim primo, dehinc remedia praecipiunt, ad miraculum nova, ſive contraria, poſt quae deſinunt laedere, & curâſſe creduntur.* Conter etiam S. Cyprian. de Idolorum vanitate, pag. 14. ed. Oxon.

IN HYMN. IN ASCLEPIADAS.

Pag. 74. ὦ πολλὰ δὴ, &c.] Praecipue colebatur ab Ariſtide AEſculapius. Sic in init. orationis praeced. in AEſculapium, ὦ πολλὰ δὴ πολλάκις σὲ νυξί τε καὶ ἡμέραις ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ κληθεὶς ὑφ' ἡμῶν, Ἀσκληπιέ διατοτά. Atque iterum Serm. Sacr. lib. 2. pag. 513. καλῶμεν δ' αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὰ ταῦτα, ὥσπερ πρὸς ἅπαντα. πάντως δ' ἐστὶ πρὸς ἅπαντα κλητὸς, εἰ δή τις θεῶν. Vide etiam Serm. Sacr. lib. 4. ubi ſe totum AEſculapio quaſi conſecratum ſcribit.

Pag. 75. τὰς γὰρ Διὸς τε, &c.] In Deorum etenim numerum relatus Machaon AEſculapii filius. Hujus monumentum Gereniae videbatur, & templum, ut ait Pauſanias, ἅγιον. ubi & morbos hominum ab ipſo ſanari credebantur. Lacon. pag. 110. Communiter etiam Dei & filiorum ſimulachra in AEſculapii templo fuiſſe exſtructa, idem tradit in Attic. pag. 19. Quod & inferius refert Ariſtides. Primus autem Machaoni rem divinam feciſſe dicitur Glaucus Aegypti filius. Pauſan. in Meſſan. pag. 114.

Pag. 76. κατ' ἐπωνυμίαν, &c.] Nam χείρων, cum non eſt proprium, pejorem ſignificat. *Cant.*

Pag. 77. ἐπεὶ ἅλω Τεγέα, &c.] Scribit tamen Pauſanias in Lacon. pag. 110. Machaonem ab Eurypylo Telephi filio fuiſſe interfectum, & oſſa ejus a Neſtore ſervata. Cujus rei hoc profert indicium, quod in ſacris Aeſculapii Pergami celebratis, cum hymni exordium ſumant a Telepho, nihil tamen Eurypylo impertiatur laudis; quin & illum in templo nominare nefas habeatur. At Podalirium, cum Graecis a deleto Ilio redeuntem, tempeſtate delatum, in Syro, quae Cariae urbs eſt, conſediſſe tradit.

Pag. 78. ποιηταὶ μὲν παῖδας σωτῆρας τε, &c.] Aeſculapii exemplo dicti paſſim medici Σωτῆρες, ut praeter Lucianum alioſque, apud Ariſtaenetum de Panacio Medico, Σωτῆρα τ' ἄνδρα προσεῖπον, lib. 1. epiſt. 13. *Servatorem virum vocarunt.* Quos proinde titulos *Medici* & *Soteris* conjungentem videas Choſroem Perſarum regem, in Epiſtola ad Mauritium Imperatorem, apud Theophyl. Simoc. Hiſtor. pag. 185. edit. reg. ἀναδοθλῶσαί τε ὑμᾶς κτίσας, καὶ Σωτῆρας, καὶ ἰατροὺς τῆς Περσῶν πολιτείας, *renuntiari vos conditores, & ſervatores, & medicos Perſarum reipublicae.* Spanhem. Diſſ. 7. de praeſt. & uſu Numm. Antiq. pag. 417.

Pag. 79. εἰ δ' ἀπὸ τούτων Ἱπποκράτης, &c.] Stemma Hippocratis celeberrimi illius medici ſic ab Aſclepiadis deducit Stephanus in voce Κῶς ;

Νέβρος ὁ Ἀλασημόταλος τῶν Ἀσκληπιαδῶν ᾧ καὶ ἡ Πυθία ἐμαρτύρησεν.
δὲ
Γνωτίδικος,
δὲ
Ἱπποκράτης, Αἰνεσίδαλος, Ποδαλείριος,
δὲ
Ἡρακλείδης
δὲ
Ἱπποκράτης ὁ ἐπιφανέσταλος ὁ καὶ θαυμασίας συντάξεις καταλελοιπώς. PALMER. Vide Petrum Caſtellanum de Vitis Vet. & Illuſtr. Medicorum, in Hippocrate.

Pag. 82. καὶ Ὑγίεια] Hygeiam vero non filiam, ſed Aeſculapii fuiſſe uxorem, refert Orpheus hymn. in Aeſculap.

Φοίβου Ἀπόλλωνος κραιπνοῦ θάλος, ἀγλαόμορφον,
Ἐχθρὲ νόσων, Ὑγιείαν ἔχων σύλλεκτρον ἀμεμφῆ.

Atque hinc erat forſan, quod in Aeſculapii templo apud Argivos nobiliſſimo, ſedenti Aeſculapio aſſideret Hygeia. Pauſan. in Corinth. pag. 63. Alibi autem tradit Pauſanias Hygeiam eſſe filiarum Aeſculapii alteram, Eliac. α. pag. 168. & in Atticis pag. 33. memorat Amphiarai aram, cujus pars quarta Panaceae, Jaſoni, & Hygeiae, &c. erat ſacra. Confer Plin. Hiſt. Nat. lib. 35.

Pag. 83. ὦ Διοσκούροις ἰσόμοιρον] Dioſcuri navigantibus ſalutares ſtellae nautas in ſummo vitae diſcrimine poſitos, ſimul ac apparuerint, ſervare credebantur. Horat. Carm. lib. 1. od. 12.

quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit,
Defluit ſaxis agitatus humor;
Concidunt venti, fugiuntque nubes,
Et minax, quod ſic voluere, ponto
Unda recumbit.

Atque hinc iidem dicti ab Euripide ναυτίλοις σωτῆρες, Oreſt. ℣. 640. Sicut itaque Dioſcurorum ignes ſalutem mari praeſtarent hominibus, ita & terra Aſclepiadarum labores, quos, ut ait Ariſtides, ſemper ſubſecutus eſt ſplendor.

IN HYMN. IN SERAPIM.

Pag. 85. ἢ ὡς Ἰανὸς λῷ] Exagitantur hic a Rhetore philoſopho veteres Lyrici, & in iis Pindarus maxime; nam quae reprehendit Ariſtides, ea ſunt apud Poetam Thebanum omnia. Habet autem hoc Pindarus, ut diſſoluta circa παρεκβάσεις intemperantia ſupra omnes, quos vetus aetas tulit, laboret. Sed quid eſt Ἰανὸς λῷ μάντις Παλαιὸς? Poetarum enim Graecorum nemo Jani meminit. Qui autem dixerit Janum Latinorum, eum eſſe Graecorum Apollinem, qui θυραῖος & ἀγυιεύς vocabatur, is nihil dixerit. Neque porro attineat magis dixiſſe, Xenonem, (qui fortaſſe idem ſit cum Xenione, cujus meminit Hermolaus pluribus locis,) Jani olim meminiſſe. Is enim Xenon, Graecus quidem auctor fuit, fateor, ſed Hiſtoriae Romanae ſcriptor, (quanquam Cretica etiam ſcripſerat,) vel Macrobio teſte, qui locum illius neſcio quem ex 10. Ἰταλικῶν adduxit, ubi de Saturno egerat. Verum legendum eſt apud Ariſtidem non Ἰανὸς λῷ παλαιὸς, ſed Ἰάμου λῷ μάντις Ἀλεῖος. Quis autem ille Ἰαμὸς Ἀλεῖος, (Doricum eſt pro Ἠλεῖος, ut apud Plautum *Alii* in Captivis pro *Elidenſes*,) dicam, ut id a me confirmetur, quod dixi, *hac tragula* Pindarum *peti*, quo nihil verius quidquam. Itaque legatur modo ſextum εἶδον τ' Ὀλυμπιονίκας, unde hic locus emendari debet. Ab eo *Iamo* fuere *Iamidae*, quorum genus olim in Graecia πολύκλειτον fuiſſe ſcribit idem Pindarus in illo ἕκτῃ ſexto, de quo ſuperius. TAN. FAB. Epiſt. Crit. 19. l. 1. pag. 62. ſeq. Iamus fuit Apollinis filius, qui ab eo vaticinandi artem accepit, ut dixerat Pindarus, teſte Pauſania in Eliacis, a quo nobilis vatum propago orta eſt, qui Ἰαμίδαι *Iamidae* dicti ſunt, quorum paſſim mentio fit apud auctores. Pindarus Olymp. 6. dixit fuiſſe Apollinis & Evadnes filium. Evadne vero fuit Neptuni & Pitanes, & forte eum locum intellexit Pauſanias ſupra citatus, qui etiam in Laconicis Iamidarum ſepulchra notavit. De Iamidis etiam pater Graecanicae Antiquitatis Herodotus meminit lib. 5. Noſtra emendatione nihil certius eſt. PALMER.

Pag. 87. ὃ γὰρ μέτρον πρῶτον ἐφάνη] Ex ſententia autem Strabonis, Geogr. lib. 1. pag. 34. prima prodiit oratio poetica, & deinde, qui poeſeos eſt imitatio, ſermo pedeſtris. Atque hinc obſervat, quod quò antiquiſſimus quiſque eſt ſcriptor, eò proximius ad ſtylum poeticum dictionem ejus accedere. Sic Cadmus, Pherecydes, atque Hecataeus, λύσαντες τὸ μέτρον, τἄλλα δὲ φυλάξαντες τὰ ποιητικά, ſua conſcripſerunt. At, inquit Ariſtides, naturae convenientius eſt πεζῷ λόγῳ χρῆσθαι, ſicut & ire pedibus quam vehi. Et recte quidem, ſi de homine res agatur; ſed cum de Deo vox eſt, ſublimiori utendum eſt dictionis gradu. Et hoc ipſum, ut ait Strabo, quod oratio verſu carens τὸ πεζὸν dicatur, oſtendit orationem a faſtigio quodam & vehiculo ad humum eſſe deductam, ἀπὸ ὕψους τινὸς καταβάντα καὶ ὀχήματος εἰς τὸ ἔδαφος. Paralogiſmo autem hic utitur Ariſtides; nihil enim ad rem erat, utrum omni ſoluta oratione prior fuerit dictio poetica, ſed utrum poeticae praeceſſerit oratoria.

Pag. 88. τὴν μὲν ἁρμονίαν ἢ ὀνόματος, &c.] Scilicet τὸ μέτρον Graecis & carmen, & numeros, & menſuram ſignificat; quae homonymia Latine vix reddi poteſt. CANT.

Pag. 90. καὶ εἰσὶν αὐτοκράτορες, &c.] Eleganter αὐτοκράτορες & κύριοι ποιεῖν τι dicuntur, *qui poteſtatem habent faciendi aliquid*. Sic pag. 98. ex Poeta, Οὗτος κύριος ἢ μὴ παύσεσθαι, κἠν ὄρνυμαι ὃν κ' ἐθέλησιν. Et in Panath. pag. 233. οὐκ ἔστιν κύριοι σφίσιν αἱρεῖσθαι τοὺς ἡγεμόνας. BOSIUS.

Pag. 93. τὸ δὴ σῶμα, ὑγίειαν διδοὺς, σώζει] De Canobo urbe Aegyptiaca haec ſcribit Strabo Geogr. lib. 17. Tom. 2. pag. 1152. Κάνωβος δ' ἐστὶ πόλις ἔχουσα τὸ τοῦ Σαράπιδος ἱερὸν πολλῇ ἁγιστείᾳ τιμώμενον, καὶ θεραπείας ἀφέρον, ὥστε καὶ τοὺς ἑλλογιμωτάτους ἄνδρας πιστεύειν, καὶ ἐγκοιμᾶσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν ἢ ἑτέρων. συγγεγράφασι δέ τινες καὶ τὰς θεραπείας, &c. Hujus Serapidis Canopitani, propter morborum ſanationes celebris, in Graeciam cultus poſtea fuit introductus; & Pauſanias meminit templi huic Deo dicati in ſummo vertice Acrocorinthi, Corinth. pag. 48. Huc ſpectant quae tradit Tacitus, Hiſtor. lib. 4. cap. 81. de remediis, quae, dum Alexandriae moraretur, praeſtitit Veſpaſianus, *monitu Serapidis dei*.

Pag. 95. καὶ ἵνα τοῦτον ἀνακαλῶσι Δία] Multa Ruffinus tradit de Serapidis ſtatua, & cultu apud Alexandrinos in Hiſt. lib. 11. cap. 23. & dein addit, *De Serapidis origine diverſa fertur opinio, alii* Jovem *putant, cujus capiti modius ſuperimpoſitus, vel quia cum menſura & modo cuncta indicet moderari, vel vitam mortalibus frugum largitate praeberi*. Per *magnam urbem* autem intelligit Ariſtides Meroen, quae eſt Aethiopum metropolis.

Ibid. τοῦτον δὲ πάντες, &c.] Rei hujuſce teſtis eſt Adrianus Aug. in Epiſt. ad Servian Coſ. apud Vopiſc. pag. 245. in Saturnino; *Illic*, inquit, *qui Serapin colunt, Chriſtiani ſunt, & devoti ſunt Serapidi, qui ſe Chriſti Epiſcopos dicunt. Nemo illic Archiſynagogus Judaeorum, nemo Samarites, nemo Chriſtianorum Preſbyter, non Mathematicus, non Aruſpex, non Alyptes*; ſcilicet, qui Serapidem non coluit. *Ipſe ille Patriarcha, quum Aegyptum venerit, ab aliis Serapidem adorare, ab aliis cogitur Chriſtum*. Et mox addit, *Unus illis*

eſt; hunc Chriſtiani, hunc Judaei, hunc omnes venerantur & gentes. De Chriſtianis vero haec ſcribentem, ex eo in errorem fuiſſe inductum Adrianum cenſet Rigaltius, in Tertullian. lib. 2. ad nation. cap. 8. quod apud Chriſtianos Serapis figura eſſet Joſephi, & Joſephus figura Chriſti. At dicendum potius, cum, imminente perſecutione, a fide defecerant Chriſtianorum quidam, & Serapidis cultui ſe dediſſent, quod de paucuſis quibuſdam audiverat, id de omnibus ſine diſtinctione Adrianum tradidiſſe. Summo autem in honore Serapidem a gentibus fuiſſe habitum, praeter ea, quae ab Adriano dicta jam memoravimus, plurima reperiuntur apud veteres teſtimonia. Sic Athenis Serapidi exſtructum templum memorat Pauſanias, Attic. pag. 16. erectum Serapidi fanum in priſca Hermionenſium urbe idem ſcribit, in Corinth. pag. 77. Cultus a Lacedaemoniis perhibetur Serapis, in Lacon. pag. 95. Duo etiam Patris extabant Serapidis templa, eodem teſte, in Achaic. pag. 228. Hinc etiam apud Romanos Feſta Sarapia, quae in Calendario Ruſtico tribuuntur menſi Aprili, apud Gruter. Theſ. Inſcript. pag. 138.

Pag. 96. πάσας πρόξεις, &c.] Atque hinc pro tutelari Deo habebatur. Unde *ab Aegyptiis perpetua conſtitutione ſervatum eſt*, uti ſcribit Alex. ab Alexand. Gen. Dier. lib. 2. cap. 4. *ut nunquam Saturni templa aut Serapis intra oppida admittant; ſed velut pervigiles & excubitores Deos extra pomoerium & in ſuburbiis ſedes habere ſinant, tanquam illorum numine & favore, validis ſepti praeſidiis forent; proque aris focisque & deorum templis, ac ſolo in quo nati eſſent, excubarent; illorumque miniſterio & opera, ab hoſtili incurſu & clandeſtinis inſidiis ſe tutos adnotarent.* Vide Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 7.

Pag. 98. ὅτῳ πρεσπόδασον ἡλίᾳ φῶς, &c.] Huc referas quod de Serapide praedicat Macrobius, illum ſcilicet pro ſole ac natura univerſi eſſe habitum. Saturnal. lib. 1. cap. 20. Atque hinc factum, ut idem Deus, haud aliter ac Ceres, modium capiti ſuperimpoſitum geſtaret, ut videre eſt in Alexandrinorum nummis. Unde quoque ortum, ut Serapis idem cum Joſepho, cujus opera completa in Aegypto frumentaria horrea, fuerit jam olim aeſtimatus. Vide Spanhemium ad Callimachi hymn. in Cerer. ν. 2.

IN HYMN. IN ETEONEUM.

Pag. 133. ἀναλκαῖα ᾗ τῆς τε πόλεως ἕνεκα] Quintil. lib 3. cap. 7. *Nam & funebres orationes pendent frequenter ex publico aliquo officio.* Suſceptae autem hae commendationes aut a genere proximis, aut ab amicitiae conjunctiſſimis. Sic a Plutarcho dicitur F. Maximus, in foro ſtans, recitaſſe laudationem filii. Et de eodem M. Tullius cap. 4. de ſenect. *ſed nihil eſt admirabilius, quam quomodo ille mortem Marci filii tulit; eſt in manibus* laudatio, *quam cum legimus, quem Philoſophum non contemnimus?* ſed dum nimio defunctos laudandi ſtudio abriperentur oratores, a veritate non raro diſceſſum erat. De hac re conqueritur Cicero in Bruto, *Multa*, inquit, *ſcripta in iis ſunt, quae facta non ſunt, falſi triumphi, plures conſulatus, genera etiam falſa, & a plebe tranſitiones, cum homines humiliores in alienum ejuſdem nominis infunderentur genus.*

Pag. 141. ὥσε Ἁρμόδιον ᾄδειν] Juvenis erat fortiſſimus Athenienſis Harmodius, qui cum fratre Ariſtogitone Piſiſtrati filium Hipparchum, Athenas tyrannide opprimentem, facta conjuratione, occidit. Ob hoc facinus lege ſancitum eſt, ut pari colerentur honore cum Heroibus & Diis. Demoſt. de falſa legatione, cap. 79. Alludit autem Ariſtides ad ſolennes hymnos, quos in Panathenaeorum feſto canere ſolebant Athenienſes, in laudem Harmodii & fratris ob celebre hoc factum inſtitutos. Hi vero, quod ex Ariſtophanis ſcholiaſte ad Acharnenſes obſervat Palmerius, ſic incipiebant, Φίλταλε Ἁρμόδιε ὅτι πω τέθνηκας. Confer Alcaei fragmenta, Philoſtratum in Vita Apollonii, lib. 7. cap. 2. Heſych. & Suid. in Ἁρμοδίου μέλος.

IN HYMN. IN ALEXANDRUM.

Pag. 144. ἐν τῇ κοινῷ γλώσσῃ τῶν Φρυγῶν, &c.] Strab. Geogr. lib. 12. pag. 863. Τῆς δ' Ἐπικτήτου Φρυγίας Ἀζανοί τέ εἰσι, καὶ Νακόλεια, καὶ Κοτυάειον---πόλεις. Hujus etiam meminere Plinius & Ptolemaeus. Quibus adde Euſtathium, ad ν. 815. Dionyſ. de ſitu orbis, ſcribentem de Phrygiae diviſione, καὶ τελίτη ἡ λεγομένη Ἐπίκτητος, ἐν ᾗ τὸ Κοτυάειον, —— ubi legendum monet Berkelius τὸ Κοτυάειον, in Steph. pag. 308.

Pag. 146. τὸν ἀπειρέσιον τῶν Δαμαλειβῶν] Vere de Grammatico Profeſſore docendi munere fungenti dicuntur διαλεβαί. Baſil. Epiſt. ad Gregor. χολλὼ καὶ Δαμαλειβῶ ποιεῖν. Maximus Tyrius, Diſſert. 37. irridens ſophiſtarum philoſophiam ut inanem, εἰ μή τις τοῦτ' εἶναι φιλοσοφίαν λέγοι, ῥήματα καὶ ὀνόματα, ἢ τέχνας λόγων, ἢ ἐλέγχους, καὶ ἔριδας, καὶ σοφίσματα, καὶ τὰς ἐν τούτοις Δαμαλειβάς, &c. Atque hinc diſcipulos ſuos vocat Iſocrates τοὺς μετ' αὐτοῦ διαλείψαντας, Orat. ad Philipp. pag. 145. & Rhetoras τοὺς περὶ τὴν φιλοσοφίαν διαλείβοντας, ibid. pag 170.

Pag. 147. ὅτι καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ φθονεῖ] Invidia commune Sophiſtis vitium. Tatian. Orat. ad Graec. pag. 16. μισεῖ μὲ γὰρ ἕτερος τὸν ἕτερον. ἀντι-

δοξάσιν

δοξῶσιν ἢ αὐτοῖς. Unde factum, ut Sophisticae artis professores ἀντίτεχνοι vocarentur. Plato de Repub. lib. 6. ὃς ἢ ἅτοι σοφιστὰς καλοῦσι, καὶ ἀντιτέχνους ἡγοῦνται). Vide & Aristidem nostrum in Communi Apologia, pag. 409.

Pag. 149. ὑδένα πώποτε τῶν δυεργεσίας μισθὸν ᾔτησε] Merito ut propter rem claram & inusitatam Alexandrum laudat Aristides, quod gratis sua limina terentes doceret, nec artis gratia mercedem poscceret. Perquam avide etenim divitiis inhiarunt sophistae. De his Isocrat. in Helenae laudat. pag. 356. ἀλλὰ μὴν ὑδενὸς ἄλλου αὐτοῖς μέλει, πλὴν τοῦ χρηματίζεσθαι παρὰ τῶν νεωτέρων.

Pag. 151. κἂν τοῖς βιβλίοις, ἃ διωρθοῦτο, &c.] Solebant correctores nomen suum adscribere. Scribit Galen. Comment. 2. in 3. Hippocratis ἐπιδημιῶν, in Ptolemaei Bibliotheca repertum tertium librum ἐπιδημιῶν Hippocratis ἐπιγεγραμμένων, τὸν ἐκ πλοίων καὶ διορθώτου Μνήμονα Σιδίτου. *Wower.* de Polymath. cap. 16. quem vide.

Ibid. Ἀμφιπολῖται μὲν Βρασίδα, &c.] Thucyd. lib. 5. cap. 11. pag. 298. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες σὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τοῦ νῦν ἀγορᾶς ὄσης. καὶ τολοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται, ὡς ἥρωί τε ἐντίμως αὐτῷ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντίμως, καὶ τιμὰς δεδώκασιν, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας.

Pag. 156. τῶ ὄντι Ἀλέξανδρον ἐργασηρίου] Ubi ego haec legi, percussit illico animum istud ἐργασηρίου Ἀλεξάνδρου, seu ὄντι Ἀλέξανδρον. Quid enim tandem esse queat, praeter exscriptoris sphalma? Dein, quid illi ἐργασηρίῳ, (ô rem ridiculam!) cum Platone, cum Pindaro? Tandem, ubi rem ipsam coepi attentius considerare, mihi plane persuasum fuit, suas hic Pythagorae partes fuisse, ex quo multa hausisse Platonem nemo, nisi illiteratus, dubitavit unquam. Itaque pro τῶ ὄντι τὸν Ἀλέξανδρον ἐργασηρίου, legebam τῶ ὄντι τὸν Πυθαγόραν φροντιστηρίου. Quid sit autem φροντιστήριον, vel hic Aristophanis in nubibus locus ostenderit,

Ψυχῶν σοφῶν τοῦτ' ἐστὶ φροντιστήριον,

nihil aliud scilicet quam διδασκαλεῖον, Pollüce interprete. TANAQ. FABR. Epist. Critic. 19. l. 1. pag. 65.

IN HYMN. IN PANATHENAICAM.

Pag. 169. Λητώ τε γὰρ, &c.] Callimach. hymn. in Delum, ν. 205. Ἴζετο δ' Ἰωπηίου ἐπὶ ῥόου, & λύσατο ἢ ζώνην, ν. 208. Quanquam Latona non in Delo, ut hic dicitur, sed in Atticae Isthmo, qui inde etiam ζωστὴρ appellatus fuerit, *zonam solvisse* dicatur apud Stephanum; & quod ab Hyperide in Deliaca traditum, adlatis ejus ea de re verbis, tradunt veteres Hermogenis enarratores. Locum adscribere non pigebit, qui extat pag. 389. ubi haec ab Hyperide in dicta Deliaca: ὅτω λέγει γὰρ τὸν Λητὼ κύσαν τὰς παῖδας ἐν Διὸς, ἐλαύνεται ὑπὸ τῆς Ἥρας καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν· ἥδη δὲ αὐτῇ βαρυνομένῃ, καὶ ἀποροῦσαν, εἰς τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λῦσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ὃς νῦν ζωστὴρ καλεῖται. Quam rem ita enarrat Pausanias, lib. 1. pag. 59. ubi in eodem Atticae loco ad mare, *Zostere* dicto, Minervae, Apollinis, Dianae ac Latonae fana dicit extitisse, additque, τέχνην μὲν δὴ Λητὼ τὰς παῖδας ἐνταῦθα ἔ φασι, λύσασθαι δὲ τὴν ζωστῆρα, ὡς τεξομένῃ, καὶ τῷ χωρίῳ διὰ τοῦτο ἐπυθέσθαι τὸ ὄνομα. Unde etiam Menander Rhetor, auctor parum tritus, ait περὶ ἐπιδεικτ. pag. 597. dari hymnos μυθικοὺς ἢ ἱστορικούς, & quorum hoc inter alia addit exemplum, ὅτι ἐν Ζωστῆρι τὴν ζώνην ἐλύσατο Λητὼ, *quod in Zostere*, dicto Atticae loco, *zonam solverit Latona* Haec Spanhemius ad supra citatum Callimachi locum.

Pag. 171. ἑτέραν Ἑλλάδα, &c.] Ioniam, a regione unde venerant Iones, sic dictam. Nam antiquitus Atticam Iones habitabant, quae ideo olim vocata Ionia & Ias, teste Strabone, lib. 9. pag. 600. qui observat insuper Athenienses ab Homero nominari Ἰάονες, Iliad. ν. ν. 685. in quem locum vetus etiam Scholiastes, Ἴωνες. Λέγει γὰρ τοὺς Ἀθηναίους. Nec observatu indignum, quod Eustathius notat, Iliad. α, hinc fieri dialectum Atticam Ionicae maxime affinem.

Pag. 176. μύρμηκας ὑπερφυεῖς] Plura de iis formicis videantur apud Herodotum in Thalia, & Strabonem in Geogr. lib. 15. pag. 3032.

Pag. 181. πέμπτον δὴ, &c.] Servius in Virgil. Georg. lib. 1. ν. 19. *Triptolemus frumenta divisit. Quod munus ei Ceres dedit propter humanitatem patris Icari, qui eam, cum Proserpinam captam in conjugium a Plutone quaereret, in Attica suscepit hospitio.*

Pag. 182. αἱ ἀρχαὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπαρχαί] Isocrat. Paneg. p. 79. αἱ μὲν γὰρ πλεῖσται τῶν πόλεων ὑπομνήματα τῆς παλαιᾶς δυεργεσίας, ἀπαρχὰς τοῦ σίτου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἡμᾶς ἀποπέμπουσι. Quod & alibi pluribus tradit Aristides, in Eleusin. pag. 450. ἀπάγειν ἢ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν ἑκάστοτε Ἀθηναίους, ὡς μητροπόλει σοφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν καρπῶν. Sed de Metropoleôn juribus & privilegiis ratione coloniarum confer. Spanhem. Diss. 9. de usu & praest. Numism. pag. 580. seq.

Pag. 184. πρῶτον μὲν λόγους τε, &c.] Justin. Hist lib. 2. cap. 6. *Literae certe ac facundia & hic civilis ordo disciplinae veluti templum Athenas habent.* Et Cicero de Oratore, lib. 1. cap. 4. *Athenis summa dicendi vis & inventa est & perfecta* Atque hinc in Paneg Juliani Imperatoris Athenas vocat Libanius, *sapientiae metropolim.*

Pag. 185. λαχάντι Ποσειδῶν Ἄρει, &c.] Fabula est, Halirrhothium Neptuni filium a Marte, cujus

cujus filiae Alcippae vitium obtulerat, interfectum; deque ea caede judicium capitis primo factum. Pausan. Attic. pag. 19. Atque hinc locum sumpsisse nomen idem tradit paulo inferius, pag. 26. Ἔστι δὲ Ἄρεως πάγος καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη. Consulatur & Suidas sub voce Ἄρειος πάγος, & Servius in Virgil. Georg. lib. 1. ℣. 18.

Ibid. ὁ γάρ ἐστιν ὑπὲρ τὸ Ἄρειον πάγον, &c.] Vere quidem haec dixisse videtur Aristides, sive in senatu Areopagitico spectetur morum sanctitas, sive in judiciis ferendis aequitas. Vide Athenaeum lib. 14. & Aeschin. in Timarch. Tanto quippe omnium consensu lata fuerunt judicia, sicut cum Oratore nostro scribit Demosthenes, ut ad sua usque tempora nemo fuerit inventus, qui secum non praeclare esse actum fateretur. Demosth. in Aristocrat. Quidni autem haec fierent, cum ea loci hujus olim fuerit ratio, ut qui in hunc ordinem deligerentur, tametsi prius improbi & malis induti moribus, omni statim pravitate sua exuta, bene morati fiebant & virtute spectatissimi. Ἔτι γὰρ καὶ νῦν, inquit Isocrates, Areopag. p. 253. ἀπάντων τῶν ἄρεστον καὶ τὴν δοκιμασίαν ταύτην καθεμιᾶς ἡδονῆς ἂν τις ἐν τοῖς ἄλλοις πράγμασιν οὐκ ἀνέκτητος εἴη, ἐπειδὰν εἰς Ἄρειον πάγον ἀναβῶσιν, ὀνησάμενος τῇ φύσει χρῆσθαι, καὶ μᾶλλον τοῖς ἐκεῖ νομίμοις, ἢ ταῖς αὐτῶν κακίαις ἐμμένοντας. Et hujus rei fama per omnem Graeciam adeo invaluit, ut ad Areopagitici senatus judicium provocarent etiam exterae nationes. Sic de lite inter Messenios & Lacedaemonios orta agens Pausanias, Messenios scribit rem voluisse committere Areopagitarum sententiis. Pausan. in Messen. pag. 115.

Pag. 187. καθάπερ καὶ πρόσθεν, &c.] Res in hunc modum acta refertur. Dum Athenienses sacra facerent Eleusinia, Hercules, qui ista forte via peregrinatus est, petiit ut ad initia admitteretur. Cum autem advenam his ritubus adesse nefas fuerit, & Hercules tantis sibi devinxerat Athenienses beneficiis, ut quod rogaverit haud praestare non poterant; ut & Herculi petenti satisfaceret, & legum honori consuleret Eumolpus, Cereris sacerdos, nova instituit sacra, quae vocarentur μικρὰ μυστήρια. Non autem vel hisce mysteriis prius initiatus est Hercules, quam civitate donatus fuerat, ut discere est ex Plutarcho in Theseo. Confer clariss. Potteri Archaeol. Graec. lib. 2. cap. 20.

Pag. 188. θεὸς ὤν, &c.] Isocr. Orat. ad Philipp. pag. 152. τὴν δὲ πόλιν τὴν ἡμετέραν φασὶν, οἷς πρέπει τὰ παλαιὰ πισεύομεν, Ἡρακλεῖ μὲν αἰτίαν γενέσθαι τῆς ἀθανασίας, —— τοῖς δὲ πᾶσι τοῖς ἄλλοις, τῆς σωτηρίας.

Ibid. Εὐρυθέως δὲ ἐλάσαντος, &c.] Scribit Pausanias, in Attic. pag. 31. cum ex vivis excesserat Hercules, ejus liberos à Trachiniorum rege hospitio exceptos; hos autem sibi tradi Eurystheum postulasse. Trachinius, bellum se posse sustinere diffidens, eos Athenas misit ad Theseum, a quo pueros defendi posse sperabat. Et cum supplicum habitu venientes urbs exceperat, & Eurystheo illos dedere constanter recusaverat Theseus, bellum Athenienssibus intulerunt Peloponnesii, at, ut ibidem legimus, infelici exitu. Vide etiam Isocr. Paneg. pag 88, 89. & Diod. Sic. lib. 4. pag. 260.

Pag. 190. οἱ περὶ Θήβας ἀτυχήσαντες] Alludit ad expeditionem Thebanam Aristides, ab Adrasto Talai filio susceptam. Nam ille, cum clade acceptâ sub Cadmeia urbe caesos tollere non posset, ab Athenienssibus petiit, ut communis sortis miserti opem ferrent. Isocr. Paneg. p. 88. Suscepto autem defunctorum causa bello, contra Thebanos, ad sepulturam cadavera cognatis reddere coegerunt.

Pag. 191. ὧν ἔτι καὶ νῦν σημεῖα, &c.] Nam pars Athenarum urbis editior, Pelasgicum est dicta a Pelasgis, qui e propriis finibus ejecti, ad Athenienses confugerunt. Strab. Geogr. lib 9. pag. 616.

Ibid. σκολιαμβὴν τόπους, &c.] Dederunt iis Athenienses Naupactum, & circumjectum agrum, quae Locris Aetoliae finitimis ademerant. Pausan in Messen. pag. 135. Isocrat Orat Panath. pag. 435. Historiam sic refert Pausanias: Lacedaemonii Messenia potiti, in publicorum servitiorum censum redegerunt Messenios, qui forte in agro remanserant. Hi, nacta occasione, denuo defecerunt. Adversus eos acc tae a Lacedaemoniis Athenienssium copiae. Sed cum in suspicionem rerum novarum venissent Athenienses, eos a bello avocarunt Spartani. At illi, ubi fidem sibi non haberi senserunt, cum Argivis amicitia conciliata, Messeniis Naupactum assignarunt: quibus saluti fuit natura loci.

Pag. 192. ἡ δὲ πόλις, &c.] Athenienses enim civitate donarunt, quotquot Plataeensium advenerant, & rerum omnium pari jure secum frui permiserunt. Isocrat in Panath. pag. 435. οἱ δ' ἡμέτεροι -- Πλαταιέων τοὺς σωζομένους πολίτας ἐποιήσαντο, καὶ τὴν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ἀπάντων μετέδοσαν.

Pag. 194. παλαιὸν τὸ Ἀπόλλωνι] Atque hinc erat quod Athenienssium antiquissimi aureas cicadas, quae sacratae erant Apollini, capillis adnexas gestarent, quod aperte testatur Scholiastes Aristophanis; οἱ ἀρχαιόταλοι, inquit, τῶν Ἀθηναίων τεττίγας χρυσοῦς ἐν τῇ τῶν τειχῶν πλέγμασιν εἶχον, διόπερ οἱ τέττιγες μυστικοὶ ὄντες, ἀνάκεινται τῷ Ἀπόλλωνι, ὡς ἰδίῳ παλαιῷ τῆς πόλεως.

Pag. 195. ἕως καλεσκάσατο τὸν ἐπὶ τὴν Ἀσίας ἀντίπρωρον] Nam dux Ionum coloniae dicitur fuisse Androclus Codri Athenienssium regis filius, qui expulsis Caribus & Lelegibus, istius regionis incolis, in ora quae ab illa colonia vocabatur

tur Ionia conſediſſe, & Epheſum condidiſſe fertur. Strab. lib. 14. pag 938. Pauſan. Achaic. pag. 207.

Pag. 196. ὅτε μὲ γὸ τοῖς Ἡρακλείδαις παισὶν, &c.] Conſulatur Iſocrat. in Archidamo, pag. 206. qui ſcribit, Herculis liberos, cum poſt mortem Euryſthei apud Dorienſes conſederant, tertia demum aetate, Delphos, ut quibuſdam de rebus oraculum conſulerent, profectos eſſe, nihil autem reſpondiſſe Apollinem ad propoſitas quaeſtiones, ſed in patriam terram eos abire juſſiſſe. Conſiderato igitur oraculo, Argos, Lacedaemonem, & Meſſenam, jure ad ſe rediiſſe repererunt. Haec itaque cum mens eſſe oraculi videretur, comparato ab Athenienſibus exercitu, expeditionem ſuſceperunt, & Peloponneſum ſibi ſubjugarunt.

Pag. 198. καθάπερ τ Διόνυσον γεφύρωσιν.] Nempe, quod ſit idem & antiquiſſimus & noviſſimus Ariſtid. ſupra hymn. in Bacchum, pag. 57. Πρεσβύταλος ȝ ὢν αὖτις θεῶν, ϗ νεώτατός ἐσι.

Pag. 201. ἐς τᾶτ' ἤγαγεν, &c] Praelio etenim ſuperatum Euryſtheum, & ex Attica fugientem, inſecutus Iolaus, ad petras Scironidas occidit; quo autem loco occiſus, eodem quoque ſepultus eſt. Pauſan. Attic. pag. 43. Strab. Geogr. lib. 8. pag. 579. Vide etiam Pindar. Pyth. Od. 9. & Euripid Herach. ℣. 936. qui Pauſaniae & Straboni aſſentiuntur.

Pag 202. αὐτὸ τᾶτο πρῶτον, &c] Iſocr. Paneg. pag. 87. de Athenienſium majoribus, ἅπαντα γὸ τ χρόνον διετέλεσαν, κοινῶ τ πόλιν παρέχοντες, ϗ τοῖς ἀδικυμένοις ἀεὶ τ Ἑλλήνων ἐπαμυνάσαν.

Pag. 203. Ἀμαζόσι μὲ γὸ, &c.] Hujus belli dux Hippolyte, quae ob captam a Theſeo ſororem Antiopam, auxilio a rege Scythiae petito, in Atticam copias eduxit, & fere in ipſa Athenarum urbe caſtrametata eſt. Vide Pauſan. Attic. pag. 39. Plutarch in Theſeo, & Diodor. Sic. lib. 4. pag. 234. Sicut autem Ariſtides, ita & Iſocrates teſtatur, totum illum Amazonum exercitum ab Athenienſibus fuiſſe deletum, Paneg. pag. 93 λέγε δ' ὧν, inquit, ὡς τ μὲ ἐλθόσων ὐδεμία πάλιν ἀπῆλθεν. Aliter vero Juſtinus, qui tradit, Hiſt. lib. 2. cap. 4. *receptaculum habuiſſe* has foeminas *caſtra ſociorum, quorum auxilio intactae ab aliis gentibus in regnum* revertebantur. Videatur Pauſan. in loco ſuperius prolato, & Iſ. Tzetzes ad Lycophronem.

Ibid. ὥσπερ ἀπὸ σημείᾳ τᾶ Θερμώδοντ ὁρμώμεναι] Juxta Thermodontem regio erat olim Amazonum patria. Strab. lib 11. pag. 771. τ ȝ Θεμίσκυραν ϗ τὰ περὶ τ Θερμώδοντα πεδία, ϗ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη, ἅπαντες Ἀμαζόνων καλᾶσι. Ad hunc etiam amnem ſolitae erant cum Gelis & Legis, Scythiae populis, quotannis congredi & concumbere. De his loquens Plutarchus, in Pompeio, ſcribit, Τύτοις ἔτυς ἑκάσυ δύο μὼνας εἰς ταὐτὸ φοιτῶσαι περὶ τ Θερμώδοντα ποταμὸν ὁμι-

λᾶσιν, εἶτα καθ' αὐτὰς ἀπαλλαγᾶσαι βιοτεύυσιν. Vide Arrian. Peripl. Pont. Euxin. pag. 128.

Pag. 204. ϗ διελίνθη Ἀμαζόσιν ἤτε ἀρχὴ ϗ ὁ θρόμ.] Non penitus hac clade diſſolutum Amazonum imperium. Nam poſt haec tempora Trojanis veniſſe in auxilium contra Graecos dicitur Penthefilea. Virgil. Aeneid. lib. 1. ℣. 494.

Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis
Pentheſilea furens———

Confer & Juſtin. Hiſt. lib. 2. cap. 4. Adde, quod auctores omnes, qui rerum a Pompeio geſtarum hiſtoriam contexuerunt, ut obſervat Caſaubonus ad Strab. lib. 11. pag. 770. de ejus cum Amazonibus pugna mentionem faciunt.

Ibid. σὺ Ἐυμόλπῳ, &c.] Contendebat Eumolpus, Neptuni filius, cum Erechtheo de urbe, aſſerens Neptunum prius eam occupaſſe quam Minervam. Iſocr. Panath. pag. 470. Θρᾷκες μὲ γὸ μετ' Ἐυμόλπα τᾶ Ποσειδῶνος ἐπέβαλον εἰς τ χώραν ἡμῶν, ὡς ἠμφισβήτησεν Ἐρεχθεῖ τ πόλεως, φάσκων Ποσειδῶνα πρότερον Ἀθηνᾶς καταλαβεῖν αὐτήν. Propter victoriam autem ab Erechtheo partam, locum illi inter ἐπωνύμους dederunt Athenienſes. Pauſan. Attic. pag. 5. Ἐρεχθεύς τέ ἐσιν ἐν τοῖς ἐπωνύμοις, ὃς ἐνίκησεν Ἐλευσινίους μάχῃ, ϗ τ ἡγεμόνα ἀπέκτεινεν Ἰμμάραδον τ Ἐυμόλπα.

Pag. 205. Λέως ȝ, &c.] Ob hoc factum referebatur etiam Leon in numerum ἐπωνύμων, teſte Pauſania in Atticis, pag. 5. ἐκ ȝ Ἀθηναίων Λέων. δῆσαι ȝ ἐπὶ σωτηρίᾳ λέγε κοινῇ τὰς θυγατέρας, τᾷ θεᾷ χρήσαντος. Dicti autem ἐπώνυμοι Heroes, a quibus nomina ſumpſerunt Athenienſium tribus; in quorum etiam honorem poſitae ſunt ſtatuae juxta locum, ubi Prytanes rem divinam facere conſueverunt. Atque hinc tribus Ἐρεχθηὶς, & Λεοντίς.

Ibid Κόδρος ȝ, &c.] Juſtin. Hiſt. lib. 2. cap. 6. *Erant inter Athenienſes & Dorienſes ſimultatum veteres offenſae, quas vindicaturi bello Dorienſes de eventu proelii oracula conſuluerunt. Reſponſum, ſuperiores fore, ni regem Athenienſium occidiſſent. Cum ventum eſſet in bellum, militibus ante omnia cuſtodia regis praecipitur. Athenienſibus eo tempore rex Codrus erat; qui & reſponſo Dei & praeceptis hoſtium cognitis, permutato regis habitu, pannoſus, ſarmenta collo gerens, caſtra hoſtium ingreditur: ibi in turba obſiſtentium, a milite, quem falce aſtu convulneraverat, interficitur.* Conter Pauſan. Achaic. pag. 232. Valer. Max. lib. 5. cap. 6. & Serv. in Virgil. Eclog. 5. ℣. 11. Inter dona Athenienſium, ex decima Marathoniae pugnae Apollini Delphico dedicata, erat hujus Codri ſtatua, Phidiae opus. Pauſan. Phocic pag. 325.

Pag. 206. δῶρα τ ἀρχὴν εἰς τὰς παῖδας] Pauſan. Achaic. pag. 206. Ἔλεσι ȝ ὐ πολλοῖς ὕσερον, Μέδων ϗ Νειλεὺς πρεσβύτᾳ τ Κόδρου παίδων ἐπαύσαν τ ἀρχῆς, ϗ ὐκ ἔφασκεν ὁ Νειλεὺς ἀνίξεσθ βασιλευόμενος ὑπὸ τᾶ Μέδοντος, ὅτι ὁ Μέδων τ

τὴ ἕτερον ἢν τῶ ποδῶν χωλός. δόξαν ᾗ σφίσιν ἀνενεγκᾶν εἰς τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖς, δίδωσι Μίδοντι ἡ Πυθία βασιλείαν τῶ Ἀθηναίων. Euseb. Chronic. lib. poster. pag. 99. *Post Codrum -- primus Medon regnum in finem vitae obtinuit Athenis: & post eum caeteri Reges.* Aliter tamen Justinus Hist. lib. 2. cap. 7. *Post Codrum nemo Athenis regnavit; quod memoriae nominis ejus tributum est.* Videantur quae eruditissime adnotavit clarissim. Decanus Norvicensis ad Chronic. Marmor. Oxoniense, pag. 90. 193.

Ibid. κἂν τῇ ὑπερβολίᾳ, &c.] Cum enim, ut supra tradit Pausanias, regnum Medonti dedisset Delphicum oraculum, Neleus & caeteri Codri filii, ductis secum Ionibus, mare trajecerunt & Asiam novis urbibus instruxerunt. Praeter Pausaniam, consulatur Herod. lib. 9. & Tertull. de pallio, cap. 2.

Ibid. Ἐρεχθέα ᾗ, &c.] Tradit Pausanias, sacra fieri Erechtheo ex oracuło ad aram Neptuni, Attic. pag. 24. Ἐστελθῶσι δέ εἰσι βωμοὶ, Ποσειδῶνος, ἐφ' ᾧ καὶ Ἐρεχθεῖ θύουσιν ὁπόσα τῶ μανδύκλος, &c.

Ibid. τῶ ᾗ κορῶν ἱερὸν, &c.] Templi in honorem Leonis filiarum extructi nomen erat Λεωκόριον. Hujus meminit Thucydides, lib. 1. cap. 20. in quem locum vetus Scholiastes. Ἐλίμωζέ ποτε ἡ Ἀττικὴ, καὶ λύσις ἦν τῶ δεινῶν πικδὸς σφαγή. Λεὼς ἄν τις τὰς ἑαυτῶ κόρας ἐπεδέδωκε, καὶ ἀπήλλαξε τὸν λιμὸν τὴν πόλιν. καὶ τότων ἱερὸν ἐχθέτη ἐν τῇ Ἀττικῇ, καλύμμον Λεωκόριον.

Pag. 207. ἀπῆλθε τὸ Δωρικὸν] Scribit Herodotus in Terpsich. Corinthios primos omnium, secum reputantes bellum ab iis injuste Athenien-sibus illatum, abiisse. Hos imitatus est Demaratus alter Spartiatarum rex, a Cleomene dissentiens. Tunc caeteri socii cernentes non convenire inter reges, & Corinthios aciem deseruisse, & ipsi abscessserunt.

Pag. 208. ἐνίκησεν ἡ πόλις ἄμφω τὰ γένη, &c.] Videatur Herodotus in Terpsichore. Horum captivos quoscunque ceperunt, vinctos in carcerem conjecerunt Athenienses, & paulo post binis mulctatos minis solverunt. Vincula eorum in rei memoriam suspenderunt in arce, & decimam redemptionis consecrarunt Minervae.

Ibid. τῶν Ἰώνων δεδουλωμένων, &c.] Ionas proelio superans sibi subjugarat Darius. His autem servitutem impatienter ferentibus, Aristagoras Milesius, Athenas veniens, civibus persuasit ut Ionibus misere vexatis ferrent auxilia. Mittuntur ab Athenien-sibus viginti naves ad Aristagoram, atque una quinque triremes Eretriorum, Milesiis, qui in bello Chalcidensi Eretriis opem tulissent, jam parem referentium gratiam. His copiis expeditio facta contra Sardes; quas capiunt, & incendio diripiunt. Atque haec prima Dario causa movendi bellum adversus Athenas. Justin. lib. 2. cap. 5. *Deinde cognito, quod Athenienses Ioniis auxilium contra se tulissent, om-nem impetum belli in eos convertit.* Confer Herodot. Terpsich. sub finem, & Corn. Nep. in Miltiade.

Pag. 210. ἅπαντα ἡ πόλις ἐξήταζεν, &c.] Isocrat. Paneg. pag 98. de Athenien-sibus, ἐπεδείξαντο ᾗ τὰς αὐτῶν ἀρετὰς πρῶτον μὲν ἐν τοῖς ὑπὸ Δαρείου πεμφθεῖσιν. ἀποβάντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν, οὐ μὲν ἐφείσαντο τὰς συμμάχους, ἀλλὰ τὸν κοινὸν πόλεμον ἴδιον κίνδυνον ποιησάμενοι, πρὸς τὰς ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος καταφρονήσαντας ἁπλῶτων τὴν οἰκείαν δυνάμιν ἔχοντες, ὀλίγοι πρὸς πολλὰς μυριάδας, ὥστε ἐν ἀλλοτρίαις ψυχαῖς μέλλοντες κινδυνεύ-σειν.

Pag. 211. ἐπειδήπερ Ἕλλην ἦν] Erat enim Samius, Mys nomine. *Cant.*

Pag 213. Ἐρετρίας ἐπιβάντες, &c.] Adorientibus Eretriam Persis, acri pugna per tex dies certatum est, multisque utrinque cadentibus, septimo die Euphorbus Alcimachi, & Philagrus Cynei filius, urbem hostibus prodidere. Herodot in Erat. pag. 232.

Ibid. καὶ ἡγεμόνας ποιησάμη.] Horum numero decimus erat Miltiades. Herod. in Erat. Justin. lib. 2. cap. 9. *Miltiades & dux belli erat & auctor non expectandi auxilii.* His additus praeterea Polemarchus Callimachus Aphidnaeus.

Pag 215. ἀλλ' εἰς προθυμίαν καταστάντο, &c.] Justin. lib 2. cap. 9. *Magna igitur in pugnam euntibus alacritas animorum fuit, adeo ut cum mille passus inter duas acies essent, citato cursu ante jactum sagittarum ad hostem venerit* Miltiades; *nec audaciae ejus eventus defuit: pugnatum est enim tanta virtute, ut hinc viros, inde pecudes putares.* Vide Orosium, lib 11. cap. 10.

Pag 216. ἤδη δέ τις, &c.] Callimachus, dux Athenien-sis. *Cant.* Non dux, sed Polemarchus Athenien-sis erat Callimachus, qui magistratus per suffragia electus in danda faba undecimus est, teste Herodoto in Erat. In pictura Marathoniae pugnae, quae in porticu aderat Athenis ποικίλη dicta, inter pugnantium imagines maxime illustres erat conspiciendus hic Callimachus. Pausan. in Atticis, pag. 14.

Pag. 217. καὶ σωίδη ᾗ τῇ πόλει, &c] Vide supra ad pag. 210.

Ibid. ἐπὶ τοῖς προκεχθεῖσι] Propter rem scilicet bene gestam contra Persas in Plataeen-si pugna. Sic infra Aristides noster, pag. 257. Καὶ τοῦτο μὲν βωμὸς Ἐλευθερίου Διὸς, αὐτῷ τε τῷ θεῷ χαριστήριον, καὶ τοῖς καλλιθώταται μνημεῖον ἐπ' αὐτῷ τῷ τόπῳ τῶν ἔργων ἐστάθη. Ad hanc aram quinto quoque anno ludi celebrari solebant, *Eleutheria* dicti; in quibus maxima de cursu proponebantur praemia, & armati ante aram decurrebant. Consulantur Pausanias in Boeoticis, pag 283. & Plutarchus in Aristide.

Ibid. ὥσπερ μητρόπολις, &c.] Metropoles vocatae civitates, ratione coloniarum ab iis deductarum. Unde eaedem dictae *parentes* L.

Flor. lib. 1. cap. 3. & *auctores* earum *originis*, Juſtin. lib. 21. cap. 6. & lib 23. cap. 1. Atque ideo victoriam Marathoniam μητρόπολιν τ ὕστερον πάντων vocat Ariſtides, quod pro illius mente omnia a Graecis poſterius geſta huic ſuam retulerint originem.

Pag. 218. ὅσας μυριάδας τ βαρβάρων, &c.] Trecenta millia Perſarum ad Marathonem cecidiſſe ſcribit Pauſanias, Meſſen. pag. 135. Sex millia trecenta tantum Herodotus, in Erat. At Juſtinus, ducenta millia in proelio & naufragio, Hiſt. lib. 2. cap. 9. Athenienſium vero perierunt tantummodo centum & nonaginta duo: Herodot. ubi ſupra. Cum ſolum decem eorum millia aut eo circiter adverſus ſexcenta millia hoſtium in proelium egreſſi eſſent.

Pag. 219. Δαρεῖος μ οὐκ εἶχεν, &c.] Cum nuntiata fuiſſet Dario Marathonia clades, infenſior multo quam antea factus ſingulis edixit civitatibus, ut copias longe majores quam prius compararent. Sed dum *bellum inſtauraret, in ipſo decedit apparatu.* Herodot. in Polymn. & Juſtin. lib. 2. cap. 10. Diodor. Sicul. Biblioth. lib. 11.

Pag. 221. ἀλλ' ἀπῆγον, &c.] Diod. Sic. Hiſt. lib. 11. pag. 2. ὡς δ' ἦκεν (Xerxes nimirum) εἰς Σάρδεις, κήρυκας ἐξέπεμψεν εἰς τ Ἑλλάδα, προστάξας εἰς πάσας τὰς πόλεις εἶναι, κ τὰς Ἕλλησιν αἰτεῖν ὕδωρ κ γῆν. Eadem Herod. in Polymn. praeterquam quod nullos Athenas neque Spartam miſiſſe legatos Xerxem ſcribat, propterea quod quos ante Darius ad hoc ipſum miſiſſet, in barathrum & puteos dejecerant.

Ibid. ἱερὰ ἃ συμφλέξειν] Idem Diodorus, lib. 11. pag. 13. τὰς ἃ Ἀθήνας κατέσκαψαν, κ τὰς τ θείων ναὰς ἐνέπρησαν. Vide & Strab. Geogr. lib. 14. pag. 941. & Iſocr. Paneg. p. 194. Templa autem, quae in Graecia erant, cremata fuerunt a Perſis, juxta Herodotum in Terpſich. pag. 210. ſub hoc praetextu, quod, deletis incendio Sardibus, deflagraverat una templum Cybeles deae indigenae. Confer autem de hac re Ciceronem in lib. 2. de legibus.

Pag. 222. ἀπέκρυψε τοῖς ἔργοις τὰς ἀπειλάς.] Hoc eſt, *factis longe ſuperavit minas.* Ἀποκρύπτειν eleganter uſurpatur de iis, quae aliis *praeſtant*, & *dignitate ſuperiora ſunt*, per quae obſcurantur & quaſi abſconduntur alia. Sic. pag. 364. πάντα ὑπὸ τούτων ἀποκρύπτον, *omnia ab his ſuperantur*, & pag. 459. πρότερον μ καλλ κ μούσας ἁπάσας πόλεις ἀποκρύπτουσα, *prius pulchritudine & ſtudiis literarum omnes ſuperans urbes.* Bosius.

Ibid. ποῖον ἃ τότε φάσμα, &c.] Plura hujuſmodi oſtenta memorat Herodotus, in Polymn. Xerxi nimirum Abydum verſus cum exercitu proficiſcenti, Sol ſuam in coelo ſedem relinquens apparere deſiit, cum nullae nubes, verum aer ſereniſſimus eſſet; & pro die nox extitit. Tranſgreſſis omnibus Helleſpontum & iter ingredientibus, equa leporem enixa eſt. Sardibus quoque mula mulum edidit ancipitia genitalia habentem. De his vero autorem ipſum conſulas.

Pag. 223. ὑπὸ ξέρξῃ πάντα ἐπίλιπεν.] Fuſius de hac re Herodotus in Polymn. qui Scamandrum & Echedorum fluvios aqua ſua deſtitutos, nec potantibus ſuffeciſſe ſcribit. Adde Diod. Sic. lib. 11. pag. 5. φασὶ γ τὸν ἀνάγκης πολεμῶν ἀλλ τ ἐ πλήθους σωίσχεσθαι ἐπιλιπεῖν. Confer & Juſtin. lib. 2. cap. 10.

Ibid. ἐδίκιζε δ' αὐτὸν, &c.] Valer. Max. lib. 3. cap. 2. *Gravem illum & mari & terrae Xerxem, nec hominibus tantum terribilem, ſed Neptuno quoque compedes & coelo tenebras minitantem.* Juſtin. lib. 2. cap. 10. *Denique ante experimentum belli, fiducia virium, veluti naturae ipſius dominus, & montes in planum ducebat, & convexa vallium aequabat, & quaedam maria pontibus ſternebat, quaedam ad navigationis commodum per compendium ducebat.*

Ibid. κ ὁ Ἄθως, &c.] De perfoſſo monte Atho intellige, & mutato maris curſu. Diod. Sic. lib. 11. pag. 2. τ ἧ στρατιὰν διελόμενος ἐξαπέστειλε τὰς ἱκανὰς ζεῦξαι μὲν τ Ἑλλήσποντον, ἀμῶσαι ἃ τ Ἄθω κ τ ὠχύρωμα τ χερρονήσου, --- ταῖς δυνάμεσιν ἀσφαλῆ κ σωτήριον τ διέξοδον ποιούμενος, --- οἱ μ ὧν πεμφθέντες ἐπὶ τ καθαιρεσιν τ ἔργων, ταχέως ἤνυσαν, ἀμὰ τ πολυχειρίαν τ ἐργαζομένων. Eadem habent Herodot. in Polymn. & Ammian. Marcell. lib. 31. & alii multi. Ut falſam tamen rejicit hanc fabulam Petrus Bellorius in montis Atho deſcriptione, qui dignus eſt quem lector conſulat. Vide etiam Iſ. Voſſium ad Pompon. Melae lib. 2. cap. 2.

Ibid. δίνδρον ἦν αὐτῷ χρυσοῦν ἡ σκία.] Reſidebat nempe Xerxes ſub aureo tabernaculo. Herod. in Polymn.

Ibid. φιλονικήσας ἃ μαθεῖν, &c.] Plura de hac re vide apud eundem Herodotum, in Polymn. Plinium, lib. 4. & Diodor. Sicul. lib. 11. pag. 3. Locus, ubi Xerxes exercitum luſtrabat, erat Doriſcon. Sed de copiarum numero non inter ſe conſentiunt autores.

Pag. 224. κ τοσοῦτον ἀπέχε ἕ πληθῶσαι, &c.] Tanto quidem animo bellum cum barbaris gerendum ſuſceperunt, ut in publico ad Iſthmum conventu decernerent Graeci, eos qui ſponte Perſarum amplexi fuiſſent ſocietatem, Diis, bello feliciter confecto, decimandos eſſe. Diod. Sic. lib. 11. pag. 3. & Herodot. in Polymn. Deinde placuit legatos mitti ad alios a bello quieſcentes, ut pro communi libertate conjuncta uterentur opera.

Pag. 226. ἡ ἃ εἰς τ θάλατταν ἀπεχώρει] Neque hoc ſine auſpicio divum. Nam cum fama de Xerxis adventu Athenas eſſet perlata, miſerunt Delphos Athenienſes ut oraculum de rebus ſuis conſulerent. Reſpondit Pythia, ut *moenibus ligneis*

ligneis ſe munirent. Id reſponſum quo valeret cum intelligeret nemo, Themiſtocles perſuaſit, conſilium eſſe Apollinis, ut in naves ſe ſuaque conferrent: eum enim a Deo ſignificari murum ligneum. Tali probato conſilio, —— oppidum relinquunt. Corn. Nep. in Themiſtocle. Conferantur Herod. in Polymn. Polyaen. lib. 1. Strateg. Cic. lib. 3. de Officiis, & Juſtin. Hiſt. lib. 2. cap. 12.

Ibid. ὥστε ἐλθὼν οὐχ οἷός τε πόλιν] Huc pertinet illud Thucydidis, lib. 7. 14. ἄνδρες πόλις, καὶ οὐ τείχη. Adde & Themiſtoclis orationem ſuper hac re Athenienſibus habitam apud Juſtinum, *Patriam municipes eſſe, non moenia; civitatemque non in aedificiis, ſed in civibus poſitam.*

Pag. 227. αἰτία τοῦ ἐλευθερίας, &c.] Atque hinc merito Athenienſes vocat Herodotus *Graeciae ſervatores*, in Polymn. Et rem ita ſe habere fuſius probat Iſocrates in Panathenaica, pag. 420.

Pag. 228. εἰς Πύλας] Ita ab indigenis nominatae erant hae anguſtiae, quae a pleriſque Graecorum vocabantur Thermopylae. Herod. in Polymn. καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι. Et ſupra in eodem libro tradit ad has anguſtias olim fuiſſe murum, ſuper quem πύλαι *portae* erant, a Phoceenſibus metu Theſſalorum aedificatum. Alii tamen, ut Harpocration, ſcribunt ideo Thermopylas dici *Pylas*, quod anguſtus ſit ad eas aditus. In his anguſtiis autem multae fuerunt θερμαὶ, ſive aquae calidae fontes, unde nomen Θερμοπύλαι natum.

Ibid. ἀλλ' αἰσχρῶς, &c.] Non prius tamen ſtationem reliquerunt, ut ſcribit Diodor. Sic. lib. 11. pag. 8. quam, accepto nuntio, ſe a Trachinio quodam, cum agmine abducto Leonidae copias a tergo invadenti, mox utrinque circumveniendos fore. Nec tum quidem ſine regis imperio deceſſere. Lege praeter Diodorum Herod. in Polymn. & Juſtin. lib. 2. cap. 11.

Pag. 229. τῷ καλῶς ἀποθανεῖν] Adeo tamen καλῶς, ut, Pauſania judice, praeclarum hoc Leonidae facinus omnia cujuſvis temporis exempla vicerit. Pauſan. in Lacon. pag. 85. ἀλλὰ γὰρ τὸ Λεωνίδου κατόρθωμα ὑπερβάλλειν, ἐμοὶ δοκεῖν, τάτε ἀνὰ χρόνον συμβάντα, καὶ τὰ ἔτι πρότερον.

Pag. 223. ὥστε ἑτέρους, &c.] Lacedaemoniis. Nam Eurybiades rex Lacedaemoniorum ſummae imperii praeerat. Et quidem concedentibus Themiſtocle & Athenienſibus, qui probe noverant Graeciam eſſe perituram, ſi de principatu contenderent; & ſocii negaverunt ſe ſecuturos ductores Athenienſes, niſi Lacon eſſet imperator, ἢν μὴ ὁ Λάκων ἡγεμονεύῃ. Herodot. in Uran. Eurybiadis meminere Diod. Sic. lib. 11. pag. 11. Plutarch. & Corn. Nep. in Themiſtocle.

Pag. 234. δύο δὲ πᾶσαι μίαι, &c.] Ad hoc proelium Athenienſes ducentos naves, Lacedaemonii decem tantum contulerunt. Corn. Nepos in Themiſtocle, pag. 43. *At claſſis communis Graeciae trecentarum navium, in qua ducentae erant Athenienſium.* Iſocrat. Panath. pag. 419. Σπαρτιάται μὲν ἄρχοντες τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν ποιήσασαν ῥοπὴν ἅπασιν τοῖς πολέμοις, δέκα μόνον σωιδόντες τριήρεις.

Pag. 247. ὥθ' ὁ μὲν Λακεδαιμονίων, &c.] Similia ſcribit Diod. Sic. lib. 11. τούτων δὲ ναύαρχος μὲν ἦν Εὐρυβιάδης ὁ Σπαρτιάτης· διώκει δὲ τὰ πλεῖστον Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος. ὅτος γὰρ ἅπασι σωτηρίαν καὶ τροφὴν μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν, ὢν μόνον ἐν τοῖς καθ' τὸ ναυτικὸν Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Εὐρυβιάδῃ, καὶ πάντες τούτῳ προσέχοντες προθύμως ὑπήκουον.

Ibid. καὶ μὴν πρὸς τὰ λοιπὰ, &c.] Iſocr. in Panath. pag. 420. ἀφελόμενοι γὰρ Λακεδαιμονίοις τὴν ἡγεμονίαν οἱ συστρατευσάμενοι, τοῖς ἡμετέροις παρέδοσαν. Confer & Herodotum in Urania, & Ariſtidem noſtrum in Oratione de Quatuorviris, pag. 306.

Pag. 241. ψήφισμα ποιοῦνται, &c.] Cicero lib. 3. de officiis, *Athenienſes, cum Perſarum impetum nullo modo poſſent ſuſtinere, ſtatuerunt, ut, urbe relicta, conjugibus & liberis Troezene deportatis, naves conſcenderent libertatemque Graeciae claſſe defenderent.* Et alibi noſter, Orat. de Quatuorviris, pag. 316. γεάφῃ, Themiſtocles ſcilicet, τὸ ψήφισμα τοῦτο, τὴν μὲν πόλιν καταθέσθαι Ἀθηνᾶ, Ἀθηναίων μεδεούσῃ. παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας εἰς Τροιζῆνα ὑπεκθέσθαι. τοὺς δὲ πρεσβύτας εἰς Σαλαμῖνα· τοὺς δ' ἄλλους ἐμβάντας εἰς τὰς τριήρεις, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι. Unde Pomponius Mela, lib. 2. *Troezenii fide ſocietatis Atticae illuſtres.* Praeter Troezenem autem & Salaminem, Aeginam inſulam nominat Herodotus in Urania. Videantur Juſtin. lib. 2. cap. 12. Corn. Nep. in Themiſtocle, & Diod. Sic. lib. 11. pag. 12.

Pag. 242. Ἕλληνας ὅμως καὶ βαρβάρους] Inter Graecos, qui Barbaris ſeſe adjunxerunt, recenſet Diodorus Siculus, lib. 11. pag. 3. Aenianes ac Dolopes, Mileſios, Perraebos, & Magnetes, Achaeos, Pthiotas, Locros & Theſſalos, & maximam quoque Boeotorum partem. Praeter hos vero, qui neutros ſequebantur, numerat Ariſtides, de Quatuorviris, pag. 301, Argivos, Corcyraeos, Siculos, Italos fere omnes, Cretenſes, & alios: priores autem vocat uno nomine Theſſalos, & omnes uſque ad Atticam, praeter Theſpienſes & Plataeenſes; adeo ut ſumma totius belli fere redierat ad ſolos Athenienſes & Lacedaemonios.

Pag. 243. ἐπειδή τις, &c.] Cyrſilus. CANT. Cicero lib. 3. de Officiis, *Hoc tempore Cyrſilus quidam Athenienſibus ſuadebat, ut in urbe manerent, Xerxemque reciperent. Sed ejus conſilium, tanquam turpe, relinquentes lapidibus eum obruerunt.* Vide Demoſthen. in Orat. de Corona.

Ibid. νικῶντος ἤδη δ' ὁρμωμένου] Confer omnino Herodotum in Urania, Diod. Sic. lib. 11. pag. 14. Juſtin. lib. 2. cap. 12. Corn. Nep. in Themiſtocle, & Jul. Frontinum, lib. 2. cap. 2. Cum domum

domum ſuam quemque petiturum vidit Themiſtocles, ſtrategemate uſus eſt, quo factum, ut ab hoſtibus circundati Graeci, qui ſua ſponte proelium inire nollent, cum enavigare non poſſent, pugnarent inviti.

Pag. 244. λέγω τ πρὸς τὰς Ἰώνας πρᾶξιν] Vide Herod. in Urania. Diod. Sic. pag. 14. & Juſtin. lib. 2. cap. 12.

Pag. 245. ἡμίρᾳ μιᾷ τ μάχης ὑςέρησαν, &c.] Cum de Perſarum copiis a Dario contra Athenas ductis audiverant Lacedaemonii, auxilia iis ferenda decreverunt; ſed non prius ſubſidio venerunt, quam dimicatum fuerat, & hoſtes profligâſſet Miltiades. Iſocr. Paneg. pag. 99. & Corn. Nep. in Miltiade.

Pag. 246. παλινῳδίαν ᾔδε] Juſtin. lib. 2. cap. 13. *Ipſe* (Xerxes) *cum paucis Abydon contendit. Ubi cum ſolutum pontem hibernis tempeſtatibus offendiſſet, piſcatoria ſcapha trepidus trajecit. Erat res ſpectaculo digna, & aeſtimatione ſortis humanae rerum varietate mirandae, in exiguo latentem videre navigio, quem paulo ante vix aequor omne capiebat; carentem etiam omni ſervorum miniſterio, cujus exercitus propter multitudinem terris graves erant.* Paulo aliter tamen Herodotus in Urania, quem vide.

Pag. 248. τοῖς ἀπ' Ἐλευσῖνος φάσμασι.] Qualia fuerunt ſpectra haec Eleuſinia, fuſius enarrat Herodotus in Urania. Quippe cum Theocydis filius Dicaeus, Athenienſis, exul, & apud Medos illuſtris, forte fuiſſet una cum Demarato Lacedaemonio ad campum Thriaſium, viderunt pulverem triginta ferme millium virorum procedentem ab Eleuſine, & cum demirarentur quorumnam hominum eſſet ille pulvis, ſtatim audita eſt vox, quae videretur eſſe Iacchus myſticus. Ex illo autem pulvere ac voce facta eſt nubes, quae in ſublime elata Salaminem verſus ad Graecorum exercitus delata fuit. Unde didicerunt nauticas Xerxis cópias eſſe perituras.

Ibid. Μαρδόνιος ὑπελείπετο, &c.] Diod. Sic. lib. 11. pag. 1. Μαρδόνιος ἔπεισε τ Ξέρξην καταδυλώσασθαι τὰς Ἑλλήνας, ἀεὶ πολεμικῶς ἐχοντας πρὸς τὰς Πέρσας. Et mox pag. 2. ὁ δ Ξέρξης ἀφ' τε τ Ε παλαὸς ἐπιβολὴν, καὶ τ Ε Μαρδονίου συμβολὴν, καθότι πρεσείετο, διέγνω πολεμεῖν τοῖς Ἕλλησιν. Confer Herodotum in Polymn. ſub initio, & in Urania, ubi ſcribit Mardonium propter pugnam Salaminiam pro ſeipſo fuiſſe anxium, tanquam poenas daturum, qui regi perſuaſiſſet inferre bellum Graeciae.

Pag. 249. ἐσκέψαντο μεγαρῶσι, &c.] De hac re meminere Herodotus in Uran. Diod. Sic. lib. 11. pag. 22. & Juſtin. Hiſt. lib. 2. cap 14. *Athenienſes quoque*, inquit, *in ſpem pacis, amicitiamque regis ſolicitat, ſpondens incenſae eorum urbis etiam in majus reſtitutionem.*

Pag. 251. ἀλλὰ ἐλθόντων Λακεδαιμονίων, &c.] Herodot. in Uran. *Quem*, Alexandrum, *Athenas ire ad inducendos in barbari ſocietatem Athenienſes quum audiſſent Lacedaemonii, id ne fieret vehementer extimuerunt, reminiſcentes oraculorum fatale eſſe, ut ipſi cum caeteris Dorienſibus e Peloponneſo ejicerentur a Medis pariter & Athenienſibus.* Reſponſa Athenienſium ad Lacedaemoniorum legatos vide apud eundem Herodotum ad finem libri ſupra laudati.

Pag. 253. ἐν Πλαταιαῖς γίνονται] De pugna ad Plataeas, Herodotus in Calliop. Diod. Sic. lib. 11. pag. 24. Plutarchus in Ariſtide, & Pauſanias in Laconicis & Boeoticis. In hoc proelio dux Athenienſium erat Ariſtides, ſed imperii ſummam gerebat Pauſanias Lacedaemonius.

Pag. 257. καὶ πρόσοδοι τοῖς θεοῖς ἦσαν] Πρόσοδοι vocantur *ſupplicationes*, quae fiunt Diis, uti docuit Illuſtriſ. Ezech. Spanhemius ad Callimachi Hymnum in Jovem, pag. 3. qui adduxit locum Ariſtophanis in Nubibus, cui addo ſequentia. Apud Ariſtidem noſtrum pag. 322. αἱ δ' ἔτησι θυσίαι καὶ πρόσοδοι. Et pag. 418. in Cyzic. θυσίαι καὶ πόμπαι καὶ πρόσοδοι. Apud Xenoph. lib. 6. ἀνα-βάσ. pag. 371. αἱ πρὸς τὰς θεὰς πρόσοδοι. Bosius.

Ibid. καὶ τοῦτο μὲν βωμὸς Ἐλευθερίου Διὸς, &c.] Vide ſupra ad pag. 217. & Diodor. Sic. lib. 11. pag. 23. qui ſcribit ex voto Graecorum communi ante pugnam Plataicam facto feſtum & certamen Eleutherium eſſe inſtitutum. In Graecorum conſeſſu decernitur, inquit, ἔυξασθαι δ καὶ τοῖς θεοῖς, ἐὰν νικήσωσιν, ἄγειν κατ' ταὐτὸ τ ἡμέραν τὰς Ἑλλάδας ἐλευθερίαν κοινὴν, καὶ τ ἐλευθέριον ἀγῶνα συντελεῖν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς.

Ibid. τοῦτο δ τὸ κοινὸν, &c.] Propoſito edicto, ne quis de praeda quid tangeret, ſervos juſſit Pauſanias ſibi omnem comportare pecuniam. Quam cum collegiſſent, decimae ſpoliorum ſelectae Deorum templa ornaverunt, caetera pro ſuo quiſque merito accepit. Delphico autem Deo aureum tripodem hac inſcriptione inſignitum dedicarunt:

Ἕλλαδος εὐρυχόρου σωτῆρες τὸν δ' ἀνέθηκαν,
Δυλοσύνης ςυγερᾶς ῥυσάμενοι πόλιας.

Diod. Sic. lib. 11. pag. 26. Confer Herodotum in Calliope.

Pag. 252. ὁ τ βαρβάρων πλοῦτος, &c.] Juſtin. lib. 2. cap. 14. *Caſtra referta regalis opulentiae capta. Unde primum Graecos, diviſo inter ſe auro Perſico, divitiarum luxuria cepit.*

Ibid. αὐτή γε παρῆλθε τὰς ἀρχαίας ὄρους, &c.] De urbe ex integro condita, & majora quidem moenia quam prius complectente, videantur Diod. Sic. lib. 11. pag. 30, 31. Thucydid. lib. 1. pag. 50. ſeq. & Juſtin. lib. 2. cap. 15. Forſitan tamen cum Caſaubono intelligendus hic Ariſtides non de murorum ambitus incremento, ſed de prolatis imperii finibus. De his etenim alibi agens eadem utitur locutionis forma. Sic pag. 267. ὡς εἶναι τ κύκλον τοῦτον ἀντ' ἄλλου τινὸς ςεφά-

νν τοῖς Ἕλλησιν ὑπὲρ κεφαλῆς. Et ſupra, pag. 170. καὶ πανταχόθεν κύκλοι περιέχουσι τὴν χώραν Ἑλλάνικοί.

Pag. 261. τὰ δεύτερα, &c.] Priora quidem ideo fuerunt juſta, quod neceſſitate quadam acta, juxta illud C. Pontii apud Livium, lib. 9. *Juſtum eſt bellum, Samnites, quibus neceſſarium; & pia arma, quibus nulla niſi in armis relinquitur ſpes.* Poſteriora, quod Perſae nec laeſi nec laceſſiti a Graecis, illorum tamen eſſent hoſtes, & iis perpetuo inſidiarentur. Iſocr. Panath pag. 460. τὴν μὲν πόλεμον ὑπελάμβανον (Athenienſes ſcilicet) ἀναισχυντότερον μὲν καὶ δικαιότερον — τὴν μὲν τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους, τοὺς δὲ φύσει πολεμίους ὄντας, καὶ πάντα τὸν χρόνον ἐπιβουλεύοντας ἡμῖν.

Pag. 262. ἐνίκων μὲν τῇ ἐν Μυκάλῃ μάχῃ] Et, quod mirum eſt, eodem quoque die, quo pugnatum eſt ad Plataeas. Diod. Sic. lib. 11. pag. 27. θαυμαστὸν ἦν ἐγένετο ἀποτέλεσμα· καὶ γὰρ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐφάνησαν αἱ παρατάξεις γεγενημέναι, ἥτε πρὸς τῇ Μυκάλῃ συνελεσθεῖσα, καὶ ἡ καθ' τὰς Πλαταιὰς γενομένη. Juſtin. lib. 2. cap. 14. *Eodem forte die, quo Mardonii copiae deletae ſunt, etiam navali proelio in Aſia ſub monte Mycale adverſus Perſas dimicatum eſt.* Vide Herodot. in Calliop. In hac pugna juxta Ariſtidem principes ſoli fuerunt Athenienſes. Orat. pro Quatuorviris pag. 354.

Ibid. διεξελθόντος δέ, &c.] Confer Thucyd. lib. 1. cap. 98.

Ibid. τὸν δὲ Τερπολέμου, &c.] Namque hunc dicitur Ceres *alatis ſerpentibus ſuperpoſitum, per totum orbem miſiſſe ad uſum frumentorum hominibus indicandum*, ut ait Servius ad Virgil. Georg. lib. 1.

Pag. 263. δύο τρόπαια εἰς μίαν ἡμέραν, &c.] Cum Perſarum claſſem juxta Cyprum morantem profligaſſet Cimon, ut terreſtres quoque eorum copias circumveniret, hujuſmodi uſus eſt ſtrategemate. In navibus nuper expugnatis fortiſſimos quoſque ſuorum tiaris & reliquo ornatu Perſico inſtructos collocat. Perſae figura & apparatu navium decepti, pro ſuis has triremibus agnoſcunt, & Athenienſes ut amicos excipiunt. Cimon igitur, nocte jam oborta, milites exponit, & pro amico receptus in hoſtium caſtra incurſat. Magnoque ſtatim inter Perſas tumultu & pavore excitato, Cimonis milites obvios quoſque trucidant, caeteros inopinata irruptione conſternatos in fugam conjiciunt. Atque hoc pacto, quod infra obſervat Ariſtides, uno die duae partae ſunt victoriae; & Xerxes terreſtri navalique bello ſuperatus, fugiens tremenſque in patriam ſe recepit. Diod Sicul. lib. 11. pag. 46. Vide & Thucyd. lib. 1. cap. 100. Plutarchum & Corn. Nepotem in Cimone.

Pag. 264. ὁ δ' ἐστὶν Εὐρυμέδων] Eurymedon fluvius eſt in Pamphylia, ubi ſtativa tunc habebant terreſtres Perſarum copiae. Diod. Sic. lib. 11. μὴ ἦ ταῦτα ὁ μὲν Κίμων οὐκ ἀρκεθεὶς τηλικαύτῃ νίκῃ, ἔδοξε χεῖμα παντὶ τῷ στόλῳ παρασκατῆραι ἐπὶ τὸ πεζικὸν τῶν Πέρσων στρατόπεδον, ὅσης τὰ παρεμβολῆς ἦν τὰ Εὐρυμέδοντα πολαμόν.

Ibid. ζωπάσησαν δ' Αἰγύπτιοι.] Non prius tamen defecerunt Aegyptii, quam audiviſſent Xerxem, ab Artabano interfectum, obiiſſe; & regni ſtatum ſub Artaxerxe fluctuantem ſumma perturbatione eſſe affectum. Diod. Sic. lib. 11. pag. 54. & Cteſias in Excerpt. Perſic. Hiſt. Hujus defectionis auctor Inarus erat Lydius, quem ſibi regem crearunt Aegyptii.

Pag. 267. πρὸς μεσημβρίαν ἦ, &c.] Cyaneae inſulae ſunt ſive cautes ad oſtium Thracii Boſpori. Euſtath. in Dionyſ. Perieg. ν. 144. Περὶ τὸ Θρᾴκιον Βόσπορον αἱ κυάνεαι πέτραι εἰσὶ, καὶ κυανωπίαν ὕστω καλύμμαι. Chelidoniae autem ſunt inſulae in mari Mediterraneo haud procul a Rhodo, orientem verſus, intra Patareum promontorium. Confer eundem Dionyſium, ν. 506. Dictae hae Chelidoniae, quod in iis hybernarent hirundines.

Pag. 268. ἀφεστηκότων μὲν τῇ γνώμῃ Λακεδαιμονίων] Athenienſes, fugatis e Graecia Perſis, opibus aucti & majora moenia quam prius condere molientes, ſuſpecti eſſe coepere Lacedaemoniis; qui proinde legatos mittunt, ab ipſis poſtulantes ne muros reficerent, *munimenta hoſtibus & receptacula futuri belli.* Athenienſes vero ut viderunt ſpei urbis invideri, conſilio Themiſtoclis, confeſtim hos dimiſerunt, dicentes legatos de his rebus a ſe ad Lacedaemonios miſſum iri. Et dein, interjecta mora, ſpatium conſummando operi invenerunt. Voto fruſtrati Lacedaemonii, tametſi nullam apertam indignationem contra Athenienſes teſtarentur, rem tamen iniquo animo clam tulerunt. Thucyd. lib. 1. cap. 92. Diod. Sic. lib. 11. & Juſtin. lib. 2. cap. 15. Adde, quod cum Pauſanias Lacedaemonius, Graecorum dux, imperio exutus eſſet, quia Perſarum partibus faviſſet, regiminis ſumma in Athenienſes erat tranſlata, qui non eadem comitate, qua prius conſueverant, ſociis imperitabant. Atque haec cauſa fuit, cur ſociorum magna pars, aeque ac Lacedaemonii, faſtum illum non amplius tolerandum rati, defectionis conſilia inter ſeſe agitarent. Diod. Sic. lib. 11. pag. 54. Καθόλου γὰρ ἐπὶ πολὺ τῇ δυνάμει προέκοπτον, ἔτι τοῖς συμμάχοις, ὥσπερ πρότερον, ἐπιεικῶς ἐχρῶντο, ἀλλὰ βιαίως καὶ ὑπερηφάνως ἔσχον. διόπερ οἱ πολλοὶ τῶν συμμάχων τὴν βαρύτητα φέρειν ἀδυνατοῦντες, ἀλλήλοις διελέγοντο περὶ ἀποστάσεως. Praeter Diodorum vero, omnino conſulatur Thucydides, lib. 1. cap. 95. 99, &c.

Pag. 269. ἐνίκων μὲν γε ναυμαχίᾳ, &c.] Ex hiſtoria Thucydidis ſequentia deſcripſit Ariſtides, cujus verba, quae leguntur in lib. 1. cap. 105. hic libet apponere. καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ κεχρυφαλείᾳ Πελοποννησίων ναυσί. καὶ ἐνίκων

ςνίκων Ἀθλωᾶοι. πολέμῳ ϗ καλασάνλος πρὸς Ἀισι-
νήτας Ἀθλωαίοις, μ῀ ταῦτα ναυμαχία γίνε῀ ἐπ'
Ἀιγίνῃ μεγάλη Ἀθλωαίων κ῀ Ἀισινητῶν. κ῀ οἱ σύμ-
μαχοι ἑκατέρῳς παρῆσαν. κ῀ ςνίκων Ἀθλωᾶοι, κ῀
ναῦς ἑβδομήκονλα λαβόνλες αὐτῶν, ἐς τ῀ γλὼ ἀπέ-
βησαν. κ῀ ἐπολιόρκων, Νεωκράτης ϗ Στρόβῳ ςρα-
τηγοῦν῀ς. ἔπειλα Πελοποννήσιοι ἀμύνειν βυλόμ῀οι
Ἀιγινήταις, ἐς μ῀ τ῀ Αἶσιναν τελακοσίους ὁπλίτας
πρότερον Κορινθίων κ῀ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους διεβί-
βασαν, τὰ ϗ ἄκρα τ῀ Γερανείας κατέλαβον. κ῀ ἐς τ῀
Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μ῀ τ῀ ξυμμάχων, νο-
μίζον῀ες ἀδυνάτους ἔσεσ῀ Ἀθλωαίους βοηθεῖν τοῖς
Μεγαρεῦσιν, ὧν τε Ἀιγίνῃ ἀπούσης ςρατιᾶς πολλῆς,
κ῀ ὧν Ἀιγύπλῳ· ἦν ϗ κ῀ βοηθῶσιν, ἀπ' Ἀιγίνης ἀνα-
κήσασ῀ αὐτούς. οἱ ϗ Ἀθλωᾶοι τὸ μ῀ πρὸς Ἀιγίνῃ
ςράτευμα οὐκ ἐνίκησαν, τ῀ δ' ἐκ τ῀ πόλεως ὑπολοί-
πων ὅτε πρεσβύτα῀οι καὶ οἱ νεώτα῀οι ἀφικνοῦν῀ ἐς
τὰ Μέγαρα, Μυρωνίδου ςρα῀ηγοῦν῀ς. καὶ μάχης
γενομένης ἰσορρόπου πρὸς Κορινθίους, διεκρίθησαν ἀπ'
ἀλλήλων, κ῀ὰ ςνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτερο῀ οὐκ ἔλασσον
ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. κ῀ὰ οἱ μ῀ Ἀθλωᾶοι (ἐκράτησαν γὰρ
ὅμως μᾶλλον) ἀπελθόν῀ων τ῀ Κορινθίων, τροπαῖον
ἔςησαν. Eandem historiam lege apud Diodor. Sic. lib. 11. pag. 59. seq.

Pag. 270. ἡ μ῀ κ῀ τ῀ τ῀ Αἰγυπλίων χρείαν] Ducentarum navium classem in Aegyptum miserunt Athenienses, ut vires contra Persas cum Aegyptiis conjungerent. Diod. Sic. lib. 11. pag. 56. καταπλεύσάν῀ων τ῀ Ἀθλωαίων εἰς τ῀ Αἴγυπλον μ῀ ἑξηκοσίων νεῶν, κ῀ὰ μ῀ τ῀ Αἰγυπλίων ἀθροισθέν῀ων τ῀ ἑξακοσίων νεῶν, κ῀ὰ μ῀ τ῀ Αἰγυπλίων ἀθροισθέν῀ων πρὸς τὰς Πέρσας.

Ibid. κ῀ὰ μοι δοκεῖ θεῶν τιν῀ς βούλοια, &c.] Dignus etenim videbatur nodus, cui Deus interesset vindex. Quis enim putaret, ope humana fieri potuisse, ut imbelles quidam senes & impuberes pueri contra conjunctas Lacedaemoniorum, Corinthiorum, & Epidauriorum copias bellum gererent, & victoria potirentur?

Pag. 271. ἀνθισάν῀ας ϗ τρόπαιον] Thucydides, ubi supra, lib. 1. cap. 105. οἱ ϗ Κορίνθιοι, κακιζό-
μ῀οι ὑπὸ τ῀ ἐν τῇ πόλῃ πρεσβυτέρων, καὶ ἀθρόοι
κοσπάσ῀ες ἡμέρας ὕσ῀ερον δώδεκα μάλισα, ἐλθόν-
τες ἀνθίσασαν τρόπαιον καὶ αὐτοὶ ὡς νικήσαν῀ες.
καὶ οἱ Ἀθλωᾶοι ἀκβοήσαν῀ες ἐκ τῶν Μεγάρων, τούς
τε τὸ τρόπαιον ἰσᾶν῀ας ἀμφθείρουσι, καὶ τοῖς ἄλλοις
ξυμβαλόν῀ες ἐκράτησαν.

Ibid. ὡς μὴ δοκεῖν τύχῃ μᾶλλον, ἢ τῷ κρείτ῀ο-
νι, &c.] Canterus, *ut jam non fortuna favente, potius quam fortitudine res utrasque gessisse videretur.* At τὸ κρεῖττον nusquam, quod sciam, *fortitudinis* significatu occurrit, verum *numinis* saepe. Aelian. Var. Hist. 3. 1. Οὕτως ἄρα ἡ τιμὴ ἡ
περὶ τὸ κρεῖττον ἐνθεοῖ τ῀ τόπον. *Ita vero assidua Numinis veneratio locum efficit sanctum.* Sic οἱ κρείττονες sunt Dii, ut dixi ad Lucianum. Hoc loco haud dubie τὸ κρεῖττον etiam est *numen*; atque verba Aristidis hoc modo vertenda censeo, *ut non videatur fortuna potius quam numinis ratione creta res esse & nunc & antea.* Paulo enim antea dixerat Auctor; καί μοι δοκεῖ θεῶν τιν῀ς
βούλοια καὶ ἀπροσδόκη πρὸς τ῀ πόλιν συπκδυαδθῶαι
τῶτο τὸ δεύτερον, ὥσπερ ἐν δράμαλι. Bosius.

Ibid. περσαναλχάζον῀ες ἐν ἰσθμῷ] Corinthiorum pars, qui in priori bello superati discesserant, ab insequenti hoste pressi forte inciderunt in privati cujusdam hominis praedium, in quo magna erat fossa, quae adeo undique eos includebat, ut nullum haberent exitum. Hac re cognita, Athenienses, oppositis a fronte gravis armaturae militibus, exitu prohibebant, & levis armaturae militibus circumcirca collocatis, omnes lapidibus obruerunt. Thucyd. lib. 1. cap. 106. Ad hoc facinus alludere videtur Aristides, per Isthmum intelligens introitum in hoc praedium. Dictus hic locus Cimolia a Diodoro Siculo, Hist. lib. 11. pag. 60.

Ibid. αὖθις δ' ἐπὶ Φωκίας, &c.] Confer supra laudatos Diodorum & Thucydidem, lib. 1. cap. 107. seqq.

Pag. 272. τέλ῀ς ϗ συμβάλλουσιν ἐν Τανάγρᾳ τ῀ Βοιωτίας, &c.] Oratorem hic agit Aristides, verius quam historicum. Nam etsi magna utrinque facta esset strages, victoriam tamen ex parte Lacedaemoniorum stetisse tradit Thucydides, lib. 1. cap. 108. Γενομένης ϗ μάχης ἐν Τανάγρᾳ τ῀
Βοιωτίας, ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι,
καὶ φόν῀ς ἐγένε῀ο ἀμφοτέρων πολύς. Paulo aliter vero Diodorus, cui tamen & Aristidi non convenit. Scribit enim victoriam in ambiguo permansisse, cum anceps pugnae eventus esset. Diod. Sic. pag. 61. lib. 11.

Pag. 273. τ῀ δ' ὑπὲρ Μιλησίων ἔκπλων, &c.] Confer Thucyd. lib. 1. cap. 114. seq. & Diod. Sic. lib. 12. pag. 75. & 88. qui fusius horum omnium proeliorum historiam scriptis tradidere.

Pag. 274. τοῖς ϗ Ἕλλησιν, &c.] Thucyd. lib. 1. cap. 115. Ἀναχωρήσαν῀ες ϗ ἀπὸ Εὐβοίας, ὀ πολλῷ
ὕσ῀ερον σπονδὰς ἐποιήσαν῀ο πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ
τοὺς ξυμμάχους τελακονθύτεις, ἀπέδον῀ες Νισαίαν, κ῀ὶ
Ἀχαΐαν, κ῀ὶ Πηγάς, κ῀ὶ Τροιζῆνα. ταῦτα γὰρ εἶχον
Ἀθλωαῖοι Πελοποννησίων.

Pag. 276. καὶ δεῖσ῀ λόγῳ κελεύσ῀ περὶ τῶν ἀμ-
φόρων] Sic differte expressum in conditionibus tricennalis foederis, quod ex Euboea reversi cum Lacedaemoniis percusserant Athenienses. Pericles in Orat. ad Athenienses apud Thucyd. lib. 1. cap. 140. ἐγκλήμ῀ον γὰρ δίκας μ῀ τ῀ ἀμφόρων ἀλλή-
λοις διδόναι κ῀ὶ δίχα῀. Et cum postea legatos misissent Lacedaemonii bellum minitantes, ni Athenienses decretum de Megarensibus factum rescinderent, quo Megarensibus interdictum esset portubus in Athenienstum ditione sitis, & Attico foro; hi respondebant, se ex foederum pactis ad judicium subeundum, & in eo de controversiis pari juri, parique conditione, disceptandum paratos esse: δίκῃ κ῀ὶ τὰς ξυμβήκας ἑτοί-
μους εἶναι ἀμφισβή῀ῆσ῀ περὶ τ῀ ἐγκλημάτων, ἐπὶ ἴσῃ κ῀ὶ
ὁμοίᾳ. Thucyd. lib. 1. c. 145. Necessario autem

tem ad proelia deventum esse tradit Justinus, dum scribit Lacedaemonios, *rupto foedere, cum contemptu deorum hominumque fines Atticos* esse populatos, Hist. lib. 3. cap. 7. Confer Thucyd. lib. 2. & Diod. Sic. pag. 98. seq.

Pag. 277. ὑπὲρ τ῀ Λεοντίνων, &c.] Leontini, Siciliae populi, a Chalcidensibus illuc deducti, Athenienſium cognati, a Syracusanis bello vexabantur. Quo fatigati, auxilia per legatos ab Athenienſibus petunt. Inter hos erat Gorgias orator. Hujus eloquentia persuasi Athenienses, opem illis ferendam decernunt, & in Siciliam centum naves mittunt subsidio Leontinis. Diod. Sic. lib. 12. pag. 106. seq.

Ibid. ὑπὲρ τ῀ Αἰγεσταίων] Leontinis cognationem & pristinam belli societatem praeferentibus; Aegestaeis vero magnam pecuniae vim ad belli sumptus, & strenuam contra Syracusanos operam pollicentibus, auxilia mittenda decreverunt Athenienses. Classem autem incepto dignam, nempe triginta triremes a sociis acceptas, & centum e suo navali depromptas instruxerunt. Diod. Sic. lib. 12. pag. 129, 130. Vide etiam Thucyd. in lib. 6.

Pag. 278. ἐκ Δεκελείας] Decelea aberat ab Athenis circiter centum ac viginti stadiis; tantundem etiam, nec multo plus a Boeotia, teste Thucydide, lib. 7. cap. 19. Munita autem Decelea, & bellum in Atticam denuo illatum consilio Alcibiadis, qui in exilium missus ob sacra Cereris enuntiata, & diris devotus, Lacedaemona se contulerat & regem in bellum impulerat. Praeter Thucydidem in lib. citat. cap. 18. videantur Justin. Hist. lib. 5. cap. 1. Diod. Sic. lib. 13. pag. 137. & Isocr. orat. de Bigis, pag. 599.

Pag. 280. κ᾽ χρυσῷ, &c.] Justin. lib. 5. cap. 2. *Darius quoque rex Persarum, memor paterni avitique in hanc urbem odii, facta cum Lacedaemoniis per Tissaphernem, praefectum Lydiae, societate, omnem sumptum belli pollicetur.* Ista foedera inter Regem Persarum & Lacedaemonios inita vide apud Thucydidem, lib. 8. cap. 18. 37.

Ibid. ἦν μ῀ ὐδεὶς, &c.] *Quis igitur miretur, tam florentes Athenienſium opes ruisse, cum ad opprimendam unam urbem totius Orientis vires concurrerent? Non tamen inerti, neque incruento cecidere bello; sed proeliati ad ultimum, victores etiam interdum, consumpti magis fortunae varietate, quam vi victi sunt.* Justin. lib. 5. cap. 1.

Ibid. τ῀ πολιτείας κινηθείσης] Cum ob res in Sicilia male gestas Athenienſium imperium contemptui esse coeperat, populus hoc aegre ferens quadringentos sibi elegit viros, qui rempublicam administrarent. Paucorum enim dominatum praesenti rerum conditioni magis convenire judicabant, quam statum popularem. Qui cum crudeliter in plebem consulerent, Athenenses, abrogato horum imperio, civium autoritatem restituerunt. Thucyd. lib. 8. cap. 67. 73. Diod. Sic. lib. 13. pag. 162. 165. Justin. lib. 5. cap. 3.

Ibid. διέλαβον ἓ τρηραίοις τ῀ Ἑλλήσποντον.] Confer Thucyd. lib. 8. cap. 62.

Pag. 281. ἐπὶ Κυζίκῳ, &c.] De pugna navali ad Cyzicum gesta videantur Thucyd lib. 8. ad finem, Diod. Sic. lib 13. pag. 166. seq. Xenoph. Hist. Graec. lib. 1. & Plutarch. in Alcibiade. Quibus adde Justinum, lib. 5. cap. 4. *Jam Sesto Mindarus & Pharnabazus Lacedaemoniorum ducis instructis navibus expectabant. Proelio commisso, victoria penes Athenienses fuit. In eo bello major pars exercitus & omnes ferme hostium duces caesi; naves* LXXX *captae. Interjectis quoque diebus cum bellum Lacedaemonii à mari in terram transtulissent, iterato vincuntur. His malis fracti pacem petiere.*

Pag. 283. ἐπ᾽ Ἀρσινούσας, &c.] Arginusae insulae sunt in Aegaeo mari. Jacent autem inter Mitylenen & Cumam, exiguo plane intervallo à continente & promontorio Catanitide. Diod. Sic. lib. 13. pag. 217.

Ibid. τ῀ Καλλικρατίδα δόξης.] De Callicratide Xenoph. lib. 1. Hist. Graec. & Diod. Sic. lib. 13. pag. 198, 216.

Pag. 284. ὅτι ἄνδρα ῥύον῀], &c.] Cononem. CANT. De Conone Isocrat. Paneg. pag. 119. στρατηγοῦντ῀ ἓ αὐτῷ Κόνων῀, ὃς ἦν ἐπιμελέστατ῀ μὲ τ῀ στρατηγῶν, πιστότατ῀ ἓ τοῖς Ἕλλησιν, ἐμπειρότατ῀ ἓ τ῀ πρὸς τ῀ πόλεμον κινδυνών. Vide Cornelium Nepotem in Cononis vita.

Pag. 286. Λακεδαιμόνιοι μ῀ γὸ ἐν Λεύκτροις, &c.] Lacedaemonii cum Thebanis pugnabant pro imperio ad Leuctra in Boeotia, & virtute Epaminondae Thebanorum ducis proelio erant superati; nec post acceptam hanc cladem se in integrum restituere, aut priorem dignitatis gradum unquam recuperare potuerunt. Isocrat. in Paneth. pag 422. Λακεδαιμονίους κρατῆσάς ἔτι, κ῀ γὼ πρὸς Θηβαίους μόνους πολεμήσαντας, κ᾽ μίαν μάχην ἡττηθέντας ἁπάντων ἀπιστερηθέντας ὧν εἶχον· —— μετὰ ἓ τ῀ ἧτταν μηδ᾽ ἐν πολλαπλασίῳ χρόνῳ δυνηθέντας καταστῆσαι σφᾶς αὐτὸς εἰς τ῀ αὐτῶν ἕξιν, ἐξ ἧπερ ἐξέπεσον ἀλλ᾽ ὁμοίως ἔτι κ᾽ νῦν ἔχοντας. In hac pugna quatuor mille Lacedaemoniorum cecidere, una cum Cleombroto Rege. Diod. Sic. lib. 15. pag. 370. seq. Adde Xenoph. Hist. Graec. lib. 6. Pausan. in Atticis & Arcadicis, & Polyaen. lib. 2. Stratagem.

Ibid τῇ ναυμαχίᾳ, &c.] Cladem illam innuit Aristides Athenienſium ad Aegos potamos, in qua tota classis, praeter octo naves, cum quibus ad Evagoram Cypri Regem profugit Conon, à Lacedaemoniis capta fuit. Vide Xenoph. Hist. Graec. lib. 2. Plutarch. in Lysandro, Diod. Sic. lib. 13. pag. 224. Isocr. ad Philipp. pag. 162. & Justin. lib 5. cap. 6.

Ibid. δι᾽ ἑνὸς ἀνδρὸς.] Cononis. CANT. In celebri illa victoria ad Cnidum parta. Isocr. ad

ad Phil. pag. 162. συσάντων γὰρ αὐτῷ ναυτικῷ περὶ Κνίδον, νικήσας τῇ ναυμαχίᾳ, Λακεδαιμονίους μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς θαλάττης, τὰς δ' ἄλλας Ἑλληνας ἠλευθέρωσεν. Justin. Hist. lib. 6. cap. 3, 4. *Sed quanto majus proelium fuit, tanto & clarior victoria Cononis. Victi Lacedaemonii fugam capessunt; praesidia hostium deducuntur; populo restituta dignitate conditio servilis eripitur; multae quoque civitates recipiuntur. Hoc initium Athenienſibus resumendae potentiae & Lacedaemoniis habendae finis fuit.* Praeter hos confer Diodorum Siculum, lib. 14. pag. 302. Orosium, in lib. 2. & Xenoph. Hist. Graec. lib. 4.

Pag. 287. ἐν τῷ πρὸς τὰς τριάκοντα πολέμῳ, &c.] Urbe prope perdita propter cladem receptam ad Aegos potamos, inter pacis conditiones erat, ut respublica ex Lacedaemoniis triginta rectores acciperet. Rectores constituti fiunt tyranni, & urbis reliquias caedibus exhauriunt. At tandem Thrasybuli opera civitas liberata, & tyranni dominatu privati. Justin. Hist. lib. 5. cap. 8, 9. Diod. Sic. lib. 14. pag. 234, 260. & Xenoph. Hist. Graec. lib 2. Consulatur etiam Pausanias in Atticis.

Pag. 288. Φυλὴν καθέλαβεν.] Phyle castellum erat munitum, quod centum stadiis distabat ab Athenis. Diod. Sic. lib. 14. pag. 261. Hunc locum Thrasybulus, & qui cum eo erant, occupabant. Justin. lib. 5. cap. 9. *Erat inter exules Thrasybulus, vir strenuus & domi nobilis, qui audendum aliquid pro patria & pro salute communi, etiam cum periculo, ratus, adunatis exulibus, castellum Phylen Atticorum finium occupat.*

Pag. 294. τὰς τῆς Ἀσίαν οἰκήσεις, &c.] Pacis formula recensetur à Xenophonte, in Hist. Graec. lib. 5. Haec autem erat. Ἀγησιλάου βασιλεύοντος νομίζει δίκαιον, τὰς μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις ἑαυτῶν εἶναι, καὶ τῶν νήσων Κλαζομενὰς καὶ Κύπρον· τὰς δ' ἄλλας Ἑλληνίδας πόλεις, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτονόμους ἀφεῖναι, πλὴν Λήμνου, καὶ Ἰμβρου, καὶ Σκίρου. Ταῦτας δ' ὥσπερ τὸ ἀρχαῖον, εἶναι Ἀθηναίων. ὁπότεροι δ' ταύτῃ τῇ εἰρήνῃ μὴ δέχονται, τούτοις ἐγὼ πολεμήσω μετὰ τῶν ταῦτα βουλομένων, καὶ πεζῇ καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ ναυσὶ, καὶ χρημάσιν.

Pag. 295. ἀπέτραξαν τοῦ μνησικάκημα.] Crudelitatem Lacedaemoniorum in Athenienſes post cladem acceptam ad Aegos potamos vide apud Diod. Sic lib. 13. cap. 225. Justin. Hist. lib. 5. cap. 7. & Xenoph. Hist. Graec. lib. 2.

Ibid. καὶ ταῦτ' ἀπέδωκεν ἑκοῦσα, &c.] Vide supra ad pag. 274.

Pag. 296. μόνων ἀνθρώπων ἅμα τῷ βασιλεῖ στρατηγήσας, &c.] Artaxerxes etenim per Cononem auxilia Athenienſibus misit, & eum in Tissaphernis loco classi suae praefecit. Justin. lib. 6. cap. 1. & Diod. Sic. lib. 14. pag 267.

Ibid. ἐξ ὧν τὰς φύσει, &c.] Scilicet post victoriam ad Plataeas.

Pag. 297. τὴν διοικήσαντα, &c.] Aristidem. Vide Plutarchum in Aristide. De hoc meminit Scholiastes Thucydidis ad lib. 1. cap. 91. Ἀριστείδης ὁ λεγόμενος δίκαιος· & iterum ad cap. 96. φόρου ὠνομάσθη καὶ ἐτάχθη ὑπὸ Ἀριστείδου τοῦ δικαίου ὁ πρῶτος.

Pag. 299. ἐνίκησαν μὲν τοίνυν ἐν Λεχαίῳ, &c.] Vicerunt Athenienſes ad Lechaeum sub Iphicratis ductu, de quo & hoc bello, quod Corinthium est dictum, quia circa Corinthum gerebatur, consulantur Diod. Sic. lib. 14. pag. 304. Justin. lib. 6. cap. 5. & Xenoph. Hist. Graec. lib. 4

Ibid. ἁρμοστῶν.] Harmostae praetores erant, qui à Lacedaemoniis in subjugatas urbes mittebantur. De his vide Meursii Miscell. Lacon. lib. 2. cap. 4.

Ibid. ἡνιόχου δὲ τοῦ περὶ τὴν Καδμείαν, &c.] Rei hujusce historiam lege apud Diod. Sic. lib. 15. pag. 345. & Xenoph. Hist. Graec. lib. 5.

Pag. 300. καὶ βασιλεῖ, καὶ Σεύθῃ, &c.] Hi etenim Lacedaemoniis faventes societatem cum illis junxissent. Diod. Sic. lib. 15. pag. 344. οἱ μέγιστοι τότε δυνασῶν, λέγω δὲ τὴν Περσῶν βασιλέα, καὶ τὸν Σικελίας δυνάστην Διονύσιον, ἐθεράπευον τὴν Σπαρτιατῶν ἡγεμονίαν, καὶ συμμαχίαν ἐποιοῦντο Θρᾳξὶ πρὸς αὐτούς. Seuthes autem erat Rex Thraciae; & Thraces tunc fuisse Lacedaemoniorum socios idem tradit Diodorus, pag. 349.

Pag. 301. περίπυσαν τὴν τιμωρίαν ἐπέθηκαν.] Consule Xenoph. Hist. Graec. lib. 5. & Diod. Sic. lib. 15.

Pag. 302. τὸν ἐν Νάξῳ ναυμαχίας.] In hac pugna classi Athenienſium praeerat Chabrias, qui insigni victoria potitus est contra Lacedaemonios. Naves eorum viginti quatuor depressit, & duodecim cum ipsis viris cepit. Prima fuit haec navalis pugna à bello Peloponnesiaco, in qua Athenienses propriis viribus dimicantes victores abiere Diod. Sic. lib. 15. pag. 353. & Corn. Nep. in Chabria.

Ibid. ἢ τὴν περὶ Κέρκυραν, &c.] Vide Xenoph. Hist. Graec. lib. 6.

Ibid. ἐπειδὴ Θηβαῖοι, &c.] Isocrat. orat. ad Philippum, pag. 156. Λακεδαιμονίων τε στρατευσάντων ἐπὶ Θηβαίους, καὶ βουλομένων λυμήνασθαι τὴν Βοιωτίαν, καὶ διοικῆσαι τὰς πόλεις, βοηθήσαντες ἡμεῖς ἐμποδὼν ἐγενόμεθα τοῖς ἐκείνων ἐπιθυμίαις· καὶ πάλιν μεταπεσούσης τῆς τύχης, καὶ Θηβαίων, καὶ Πελοποννησίων ἁπάντων ἐπιχειρησάντων ἀνάσασθαι ποιῆσαι τὴν Σπάρτην, ἡμεῖς καὶ πρὸς ἐκείνους μόνους τῶν Ἑλλήνων ποιησάμενοι συμμαχίαν, αἴτιοι τῆς σωτηρίας αὐτοῖς κατέσταμεν.

Pag 304. τοὺς Μηλίων καὶ Σκιωναίων, &c.] Melus insula est in Aegaeo mari. Melii autem Lacedaemoniorum coloni Athenienſibus parere nolebant, ut caeteri insularum incolae. Thucyd. lib 5. cap. 84. Scione autem civitas est apud Pellenen, quae ab Athenienſibus defecerat. Thucyd. lib. 4. cap. 120. Scionaeos itaque cum

cum expugnaſſent Athenienſes, & Melii ſeſe dedidiſſent, puberes, quos ceperunt, interfecerunt omnes, pueros ac mulieres in ſervitutem redegerunt, & Scionaeorum quidem agrum Plataeenſibus colendum dederunt, Meliorum autem urbem ipſi incoluerunt, Thucyd. lib. 5. cap. 32, 116. Horum excidium crimini Athenienſibus fuiſſe datum cum Ariſtide tradit. Iſocrates, Paneg. pag. 105. & Panath. pag. 424. unde plurima noſter hauſiſſe videtur.

Pag. 308. ἃ γὰρ περὶ Μιτυλλωαίων, &c.] Mitylenaei, qui ab Athenienſibus defecerant, obſidione preſſi ſe dederunt Pacheti Athenienſium duci, his conditionibus, ut exercitum in urbem reciperent, & legationem pro ſeipſis Athenas mitterent. Cum autem, legati Athenas perveniſſent, Athenienſes irati triremem ad Pachetem mittunt, quae populi decretum nuntiat, imperantes, ut primo quoque tempore Mitylenaeos necet. Poſtero autem die eos crudelis decreti vehementer poenituit; & re ad populum iterum relata, contraria ſententia fuit ſuperior. Quare confeſtim alteram triremem magna feſtinatione miſerunt; uno enim ferme die & nocte prior hanc anteceſſerat. Adeo celeriter tamen haec peregit curſum, ut illa quidem tantiſper praeceſſerit, dum Paches decretum legeret, & ad imperata faciendum ſe pararet. Thucyd. lib. 3. cap. 28, 36, 49.

Pag 309. τῇ περὶ Μαντίνειαν, &c.] In qua cadente Epaminonda Thebanorum duce, vires quoque reipublicae Thebanae una ceciderunt. De hac pugna ad Mantineam conſulantur Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 7. Diod. Sic. lib. 15. pag. 393. ſeq. Corn. Nep. in Epaminonda, & Juſtin. lib. 6. cap. 7, 8.

Pag. 310. Διονυσίᾳ γὰρ, &c.] Vide Diod Sic. lib. 15. pag. 363. & Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 5.

Pag. 311. ἐπεὶ δ' ἔκλιναν, &c.] Victis etenim Athenienſibus à Philippo in proelio ad Chaeroneam, Graecis imperium erat ademptum, & ad Macedonas tranſiit. *Hic dies univerſae Graeciae & gloriam dominationis & vetuſtiſſimam libertatem finivit.* Juſtin. Hiſt. lib. 9 cap. 3. Confer Diod Sic. lib. 16. pag. 475. & Plutarchum in vita Alexandri.

Pag. 314. ἢ ξὺν τῷ ἐν Τανάγρᾳ μάχῃ, &c.] De proelio ad Tanagram vide Thucyd. lib. 1. cap. 107, 108 & Diod. Sic. lib. 11. pag. 61.

Pag. 317. ἀφ' ἧς ἀποίκου πόλεως.] Smyrnae, quae fuit Homeri patria. CANT.

Pag. 318. Φίλιππός τε γὰρ εὐτυχήσας, &c.] De Philippo ad Chaeroneam victore Juſtinus, lib. 9. cap. 4. *Thebanorum porro non ſolum captivos, verum etiam interfectorum ſepulturam vendidit. Principes civitatis alios ſecuri percuſſit; alios in exilium redegit, bonaque omnium occupavit.* Adverſus Athenienſes autem ſumma uſus moderatione, legatos ad civitatem miſit, & amicitiae foedus renovavit. Juſtin. ibid. *Athenienſibus, quos paſſus infeſtiſſimos fuerat, & captivos gratis remiſit, & bello conſumptorum corpora ſepulturae reddidit; reliquiaſque funerum ut ad ſepulchra majorum deferrent, ultro hortatus eſt. Super haec Alexandrum filium cum amico Antipatro, qui pacem cum his amicitiamque jungerent, Athenas miſit.* Adde Diodorum, lib. 16. pag. 477. qui ſcribit Philippum καθόλου δὲ πᾶσι τὴν αὐτὴν ὑπερηφανίαν, πρέσβεις δὲ πρὸς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, καὶ συνθήκας πρὸς αὐτοὺς φιλίαν τε καὶ συμμαχίαν.

Pag 320. τὰ πρεσβεῖα πάντες ἔχει τῶν Ἑλλήνων.] Unde & alibi Athenae ab Ariſtide dictae πρώτη καὶ πρεσβυτάτη τῶν Ἑλλήνων πόλις. Gratul. Smyrn. pag. 466. Ea autem hujus vocis ordinaria eſt Significatio, ut Metropolim ſeu primam gentis ac provinciae urbem & proinde jure Metropolitico exornatam denotaret. Atque hinc Procopius, de Aedific. lib. 5. cap 4. ἀφ' οὗ δὴ καὶ εἰς Μητροπόλεως ἀξίωμα ἦλθεν· οὕτω γὰρ τὴν πρώτην τῶν ἐθνῶν καλοῦσι Ῥωμαῖοι. Hic vero non ut Metropolis, non enim Athenienſibus fuerunt obnoxii caeteri Graecarum urbium populi, ſed ratione antiquitatis, celebritatis, & rerum geſtarum gloriae τὰ πρεσβεῖα Graeciae ſub Romanis tenere dicuntur Athenae. Sic de ordine Graecarum urbium & populorum, qui contra Perſas fortiter pugnaverant, Pauſanias in Lacon. Λακεδαιμόνιοι μὲν πρῶτοι, μετὰ δὲ αὐτοὺς, Ἀθηναῖοι. Et eadem ratione Mytilene dicitur ΠΡΩΤΗ ΛΕCBOY ΜΥΤΙΛΗΝΗ in veteri & praeclaro nummo. Vide Illuſtriſſ. Spanhem. Diſſ. 9. de uſu Numiſm. pag. 646.

Pag. 323. τὰς δ' ἀῤῥήτους τελετὰς.] Sacra Cereris Eleuſinia. *Myſteria Cereris initiorum ſacra, nullo magis quam ſilentio ſolennia.* Juſtin. lib. 5. cap. 1. Haec enuntiaviſſe inſimulatum Alcibiadem, populi juſſu, diris devoverunt Sacrorum miniſtri. Juſtin. ibid. & Plutarch. in Alcibiade. Adde Horatium, lib. 3. od. 2.

> ——— *Vetabo, qui Cereris ſacrum*
> *Vulgarit arcanae, ſub iiſdem*
> *Sit trabibus* ———

Illi autem, qui his Sacris initiabantur, pro veterum ſententia, dum vixerint, feliciores quam alii vitam tranſegerunt, nimirum ſub Cereris tutela degentes; Poſt mortem vero, placidas Elyſii domos habitarunt, & amoena fortunatorum nemorum vireta. Confer Potteri Archaeol. Graec. lib. 2. cap. 20.

Pag. 326. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τοιαῦτα.] Eſt formula apud Graecos, quae Latine exprimitur, *Sed haec hactenus.* Aeſchylus in Prometh. Vinct pag. 33 ed. Steph. τοιαῦτα μὲν δὴ ταῦτα. Ariſtoph. Plut in principio, Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. Idem in Nub. ταῦτ' ἄρα ταῦτα. Plato lib 3. de legibus,

legibus, in principio, ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. Philoſtrat. Vit. Apollonii, lib. 7. cap. 31. ἐπὶ τοσοῦτον μὲν δὴ ταῦτα. Bosius.

Pag. 329. ἡ τῶν θείων ἠθέσεις.] Bacchi & Herculis. Cant.

Ibid. Σαμοθρᾴκιες ἀγάλλον] τοῖς ἱεροῖς.] Sacra Cabiria à matre Deorum inſtituta. Horum Myſteriorum ritus nemini, niſi initiatis, audire aut videre fas erat. Si quis autem initiatorum arcanos hoſce Samothracum deos invocaverit, auxilium ei ſtatim tulerunt in periculis nec opinatum. Pietate etiam & juſtitia auctiores, & per omnia meliores habiti horum ſacrorum conſortes. Diod. Sic. lib. 3. pag 189. & lib. 5. pag. 323. Videatur quoque Apollonii Scholiaſtes, quem adduxit Natal. Com. Mythol. lib. 5 cap. 5. & de horum ſacrorum origine Herodot. in Euterpe.

Pag. 330. εἷς ἀπὸ τῆς πόλεως, &c.] Solon, Athenienſium legiſlator, de quo & ejus legibus conſulantur Plutarchus & Diog. Laertius in Solone, & Herodotus in Clio. Alter autem legiſlatorum, quem Ariſtides denotat, erat Lycurgus Lacedaemonius. Juſtin lib. 3. cap. 2. *Duo potentiſſimi Graeciae populi, inſtitutis Solonis & Lycurgi legibus pares.*

Pag. 331. τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, &c.] Vide ſupra ad pag. 185.

Ibid. τρία ταῦτ' ἐνομίσαντο, &c.] Horum quidem priora duo ex praecepto Solonis ſancita. Diogenes Laertius ſcribens Solonem Athletarum praemia correxiſſe, addit eos ſolum qui in proeliis occubuiſſent, praemiis eſſe illuſtrandos juxta ejuſdem decretum, quorum filii etiam de publico erant nutriendi & erudiendi: — ἀλλὰ μόνον ἐκείνων τῶν ἐν πολέμοις τελευτησάντων, ὧν καὶ τοὺς υἱοὺς δημοσίᾳ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι.

Pag. 336. ὅτι αὐτοῖς ὁ θεὸς ξυνέταξε, &c.] Apollo, cujus oraculum ad Delphos conſulenti Lycurgo dicitur Pythia expoſuiſſe inſtituta, quae à Spartiatis ſervarentur. Herod. in Clio. Vide Plutarchum in Lycurgo. Quanquam non deſunt, qui ſcribant, haec à Lycurgo fuiſſe ficta, quo major legibus ſuis accederet autoritas; inter quos Juſtinus lib. 3. cap. 3. *Haec quoniam primo, ſolutis antea moribus, dura videbat eſſe, auctorem eorum Apollinem Delphicum fingit, & inde ſe ea ex praecepto numinis detuliſſe, ut conſueſcendi taedium metus religionis vincat.* Similia leguntur apud Valerium Maximum, lib. 1. cap. 2.

Pag. 342. καὶ μητρόπολιν τῶν καρπῶν, &c.] Hanc appellationem ab Apollinis oraculo Athenis eſſe inditam alibi tradit Ariſtides, — αἱ τῷ θεῷ μαντεῖαι, δι' ὧν μητρόπολιν τῶν καρπῶν ὀνομάζει τὴν πόλιν, Supr. pag. 182. Ideo autem vocatur urbs *metropolis frugum*, quod & illas prima habuerit, & aliis poſtea diſtribuerit. Eadem prorſus ratione apud Athenaeum Byzantium dicitur Θωιδὼ ſeu *Pelamidis* Μητρόπολις, lib. 7. pag. 393. Hos etenim piſces *Sobolem eſſe Euxini maris* tradit Oppianus, Halieut. lib. 5. ỳ.

Φῦλα δ' Πηλαμύδων ἁπαλὸν μετὰ γῆρας ἔασι θαλάσσης
Εὐξείνου ——

Vide Spanhem. Diſſ. 4. de Numiſm. Antiq. pag 230.

In Romam.

Pag. 344. πλέοντι καὶ ὁδοιποροῦσιν.] Obſervanda diſtinctio inter τὸ πλεῖν & ὁδοιπορεῖν. Prius de *navigatione*, poſterius de *itinere terreſtri* dicitur. Sic etiam ὁδὸς & πλοῦς diſtinguuntur. Aelian. Var. Hiſt. 11. 14. de Xerxe; ἐωυτῷ δὲ εἰρύσαντο καινὰς ὁδοὺς καὶ πλοῦν ἀπέθη. De eodem Xerxe Lyſias Orat. Funeb. cap 9. ὑπεριδὼν καὶ τὰ φύσει πεφυκότα, καὶ τὰ θεῖα πράγματα, καὶ τὰς ἀνθρωπίνας μηχανάς, ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θαλάττης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι, ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διορύξας δὲ τὸν Ἄθω. *Deſpectis iis, quae natura ſunt, & divinis rebus & humanis cogitationibus, viam quidem per mare fecit*, navigationem *vero per terram fieri coegit, juncto Helleſponto & perforato Atho.* Bosius.

Pag 348. ὑπὲρ ἃ τις εἶπε, &c.] Verba, ad quae alludit Ariſtides, ſunt Thucydidis in lib 1. cap. 10. Λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τὰ κατασκευῆς τὰ ἐδάφη, πολλῷ ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως, προϊόντος πολλοῦ χρόνου, τοῖς ἔπειτα περὶ τὸ κλέος αὐτῆς εἶναι. —— Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων, διπλασίαν ἄν τις δυνάμιν εἰκάζειν ἀπὸ τοῦ φανερῶς ὄψεως τῆς πόλεως, ἢ ἔστιν.

Pag. 249. ὑ γὰρ Ζκόπελοι θαλάττιοι, &c.] Qui olim haberentur mundi fines. Haec eadem alibi ſic deſcripſit Ariſtides, Καὶ ὅτε Ἡρακλέους στῆλαι κωλύουσιν, ὅτε Λιβύης κολωνοῖς ταῦτα ὁρίζεται, ὑδ' ᾧ Βοσπόρῳ ὁπολίερῳ βάλει, ὑδὲ στενοῖς Συρίας καὶ Κιλικίας Panath. pag 314. Vide & infra in hac ipſa oratione, pag 359.

Pag. 352. μέγαν παρέχε τὸ ἐπώνυμον, &c.] Unde & Xerxes Μέγας vice cognominis in Graecis Scaligeri Excerptis ad Euſebium vocatur; & Artaxerxes ſe *Magnum Regem* inſcribit in capite litterarum apud Joſephum. Antiq. lib. 11. cap 6. Hinc apud Graecos Scriptores ſolo nonnunquam Μεγάλου nomine, omiſſa etiam Regis aut alterius nominis mentione, eoſdem deſignari conſtat; & apud Iſocratem de altero Artaxerxe, τὸν δὲ Μέγαν προσαγορευόμενον καταλύειν ἐπιχειρήσεις, Magnum *vero cognominatum ſubvertere tentabis.* Epiſt. ad Philipp. Quamquam Perſarum & Medorum Regis, qui ne minimam

partem Aſiae tenuerunt, inique ſe *Magnos Reges* nuncupaſſe viſum fuerit Alexandro, ut auctor eſt Arrianus, lib 7. cap 1. Eundem tamen titulum iis peculiarem, aliis autem inconceſſum, obſervat Dio Chryſoſtomus, Orat. 53. pag. 42. Ὅθεν δὴ καὶ Μέγας Βασιλεὺς κέκληται μόνος ἐκεῖνος. *Unde etiam & Magnus Rex ſolus ille vocatur.* Spanhem. Diſſ. 7. de uſu Numiſm. Antiq. pag. 446.

Pag. 353. ἡ σὺν Ἀγησιλάῳ δύναμις.] De hac Ageſilai expeditione plura videantur apud Xenoph. in orat. de Ageſilao Rege, cap. 8. ſeqq. & Diodorum Siculum, lib. 14. pag. 292, 298.

Ibid. ἡ τῶ σὺν Κλεάρχῳ μυριάς.] Moriente Dario, Perſarum rege, relicti duo filii Cyrus & Artaxerxes. Regnum Artaxerxi teſtamento legatum. Illud aegre ferens Cyrus bellum contra fratrem movebat. Lacedaemonii auxilia decernunt Cyro mittenda, decem millia Graecorum. His praeerat Clearchus. Expeditionis hiſtoriam libris ſeptem contexuit Xenophon. Praeter hunc autem conſulatur Diod. Sic. lib 14. pag. 253. ſeqq & Jul. Frontin. Strateg. lib. 4. cap. 2. qui numerat quatuordecim militum millia. Victor vero licet fuerit Artaxerxes & Cyrus proelio interfectus, vinci tamen non potuit haec Graecorum manus. Juſtin lib. 5. cap 11. *Poſt mortem Cyri neque armis à tanto exercitu vinci, neque dolo capi potuerunt: revertenteſque inter tot indomitas nationes & barbaras gentes per tanta itineris ſpatia virtute ſe uſque terminos patriae defenderunt.*

Pag. 354. Σκύθων τῶν Νομάδων.] Nomades dicti ἀπὸ τῆς νόμεων, *à paſcendo.* Armenta etenim & pecora ſemper paſcebant, per incultas ſolitudines errare ſoliti. Unde his nec fines, nec tecta, nec ſedes; ſed plauſtris vecti iis pro domibus ſunt uſi. Vide Juſtin. lib. 2. cap. 2. Et hinc apud Horatium, lib. 3. od. 24.

——— *Scythae,*
Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos.

Dicti iidem à Juſtino Martyre ἁμαξόβιοι & ἄοικοι. Dial. cum Tryph. pag. 345. ed. Par.

Pag. 356. ἔπω γὰρ ἦτε ἄρχη, &c.] Eadem fere Juſtinus, lib. 1. cap. 1. *Arbitria principum pro legibus erant. Fines imperii tueri magis quam proferre mos erat: intra ſuam cuique patriam regna finiebantur.* Confer Tacit. Annal. lib. 3. §. 26.

Pag. 358. οἵτις μὲν ἐχρήσαντο, &c.] Sulp. Sever. Hiſt. lib 2. pag. 82. *Regnum amici ejus, qui ſimul cum illo maxima illa bella geſſerant, partiti ſunt; inde aliquanto tempore ſine uſurpatione regali ſuſceptas partes procuraverunt, Arrideo quodam Philippo Alexandri fratre regnante, cui perimbecillo verbo datum regnum videbatur; res autem penes eos erat, qui ſibi exercitum & provincias diſtribuerant.* Conſulantur Diodor. Sicul. lib. 18. Juſtin. lib. 13. & Q. Curt. lib. 10.

Pag 366. Λακεδαιμονίων εἰς ἡγεμὼν, &c.] Thucyd. lib. 1. cap. 94, 95. Παυσανίας ὁ ὁ Κλεομβρότου ὢν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων —— Ἤδη δὲ καὶ βιαίως ὄντων αὐτῶν, οἵ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο, καὶ οὐχ ἧκιστα οἱ Ἴωνες, καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἐλεύθερωθέντες, προσῆλθόν τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἀξιοῦντες αὐτοὺς ἡγεμόνας σφῶν γενέσθαι καὶ τὸ συγγενές.

Ibid. ὅτε τὸν φόρων, &c.] Primum tributum, ab Athenienſibus exactum, quadringentorum erat & ſexag nta talentorum. Tunc etiam primo apud Athenienſes conſtitutus eſt Magiſtratus Quaeſtorum Graeciae, qui tributum reciperent. Thucyd lib 1. cap. 96. Tributum autem appellatae pecuniae ad ſumptus belli adverſus barbaros erogatae. Sed de faſtu Athenienſium, poſtquam imperium adepti eſſent, in eorum ſocios, confer quae ſupra annotavimus ad Panath. pag. 268.

Pag. 367. ὥστε τυραννίδας, &c.] Cum jam, finito bello Peloponneſiaco, imperium omnium conſenſu tenerent Lacedaemonii, & popularis ſtatus iis adverſus eſſet, oligarchias, quae Lacedaemoniorum reipublicae magis convenirent, eſſe inſtituendas duxerunt, & ſingulas civitates decurionum arbitrio adminiſtrandas. Ariſtot. de Repub. lib 5. cap. 7. Diod. Sic. lib. 14. pag. 241. Claſſis praetorem igitur Lyſandrum hac poteſtate crearunt, ut urbes paſſim accedens Harmoſtas, ſic vocarunt novos hoſce rerum publicarum moderatores, ubique conſtitueret.

Ibid. δικαρχίας] Iſocrat. orat. ad Philipp. pag. 173. τὰς δικαρχίας τὰς ἐπὶ τῶν Λακεδαιμονίων. Confer &, quem modo laudavi, Ariſtotelem.

Pag. 382. κατὰ τὸ τῶν Λακεδαιμονίων αὐθάδειαν] Qui urbem non muris, ſed armis, defendendam putarunt. Juſtin. lib. 14. cap. 5. Hinc Livius, lib. 34. *Fuerat quondam ſine muro Sparta.* Conſulantur itidem Pauſanias in Achaicis, & Thucydides, lib. 1. cap. 10.

Ibid. κατὰ τὸ Βαβυλῶνος λαμπρότητα.] Tanta erat urbis Babylonicae magnificentia, ut moenium latitudo ſex juxta curribus vehendis ſufficeret: Altitudo vero, ut omnium qui audirent fidem excederet, ut ex Cteſia ſcribit Diodorus lib. 2. pag. 96. Juxta Herodotum vero, murus erat quinquaginta cubitorum regiorum craſſitudine, celſitudine duorum. Herod. in Clio. Forma hujus erat quadrata, & quadringentorum & octoginta ſtadiorum in circuitu, eodem teſte. Alii tamen diverſa tradunt, quorum ſententias vide apud Diod. Sic. in loco ſuperius prolato.

Ibid κατὰ γυναικὸς ὡς ἀληθῶς ἔργον.] Alludit Ariſtides ad eorum opinionem, qui Babylonem à Semiramide fuiſſe conditam ſtatuerunt Hanc tamen ut falſam merito rejicit Eruditiſſ. Marſhamus, Can. Chron. Sec. 17. pag. 507. & urbem ab Aſſyrio Rege longe poſt illius tempora eſſe fundatam

fundatam pluribus oſtendit. Auctorem ipſum conſule.

Pag. 384. ἐκ ἀσφάλτῳ ὐδὲ πλίνθῳ ἐπῆ.] Quibus extructa Babylon. Juſtin. lib. 1. cap. 2. *Haec Babyloniam condidit, murumque urbi cocto latere circundedit, arenae vice bitumine interſtrato.* Videantur Herodotus in Clio. & Diod. Sic. lib. 2. pag 97. Strab. Geogr. lib. 16. & Arrian. de Vita Alexandri, lib. 7.

Pag. 387. ἐτέρας Φθάσανλας.] Thucydid. lib. 5. cap. 66 χεδὸν γάρτοι πᾶν, πλῶ ὀλίγω, τὸ στρατόπεδον τ Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες δ χόντων εἰσί. Simili locutione de Alexandri exercitu uſus eſt Juſtinus, lib. 13. cap. 1. *Quis igitur miretur, talibus miniſtris orbem terrarum victum, cum exercitus Macedonum tot, non ducibus, ſed regibus regerentur?*

Pag. 392. ὑ πάλαι ἡγεμόνας.] Athenienſes. Attica à Sullano exercitu depopulata, oppreſſa diu, & tandem à Veſpaſiano in provinciam redacta, ſuis regi legibus deſiit. Impenſe autem Graecarum litterarum ſtudio favens, libertatem Athenis reſtituit Adrianus, & plurimis donavit privilegiis. Pauſan. in Atticis. Extant porro apud Gruterum, pag. 177, 178. duae inſcriptiones, ex quibus conſtat urbem à fundamentis ab Imperatore fuiſſe extructam, & novas Athenas dictam. Harum alteram hic proferre non pigebit.

Αἱ δ' εἰσ' Ἀθλῶαι Θησέως ἡ πρὶν πόλις,
Αἱ δ' εἰσ' Ἀδριάνυ, κ' ὐχὶ Θησέως πόλις.

IN SMYRNAM.

Pag. 400. ἐσὶ γ δ νεωσὶ, &c.] Dicta haec olim Myrina. Euſeb. Can. Chron. pag. 135. Μυρίνα, ἡ δ Δρὰ τισὶ Σμύρνα λεγομένη, κατίδη ὑ Ἀτίᾳ. Vide Scaligeri Animadverſiones in locum.

Pag. 402. ἐδέξα ὑ τύτυς, &c.] Athenienſes. Smyrna etenim Athenienſium fuit Colonia. Sic Ariſtides noſter ſupra in Panath. pag. 315. Athenarum τ ἄποικον πόλιν Smyrnam indigitat; & ante Ariſtidem vetus epigramma in Piſiſtratum lib. 4. Antholog.

Ἡμέτερ δ κεῖν ὁ χρύσεως ἦν πολιήτης,
Εἵπερ Ἀθλωᾶοι Σμύρναν ἀπῳκίσαμεν.

Adde, quod Iſidorus ſcribit, lib. 15. cap. 1. Smyrnam à Theſeo fuiſſe conditam. Hoc autem in loco alludere videtur Ariſtides ad Smyrnae amplificationem ab Ionibus factam in celeberrima iſta illorum expeditione; de qua intelligendus Euſebius, Chronic. lib. poſt. pag 103. *Samos condita & Smyrna in urbis modum ampliata.*

Pag. 404. ὥσπερ τ στεφανὸν φασὶ τ Ἀριάδνης.] Servius ad hunc Virgilii verſum, *Gnoſiaque ardentis decedet ſtella Coronae*, Georg. lib. 1. ſcribit; *Fabula de Corona talis eſt. Cum Liber Pater Ariadnen Minois Cretae filiam regis uxorem duceret, Vulcanus ei coronam obtulit, quam ille ad uxoris inſigne inter ſydera collocavit. Alii hanc fabulam ita adſerunt, Theſeum, cum ad interimendum Minotaurum Cretam veniſſet, miſeratam ejus Ariadnen auxilium ei ad occidendum filo ducto Minotaurum praeſtitiſſe; Theſeum vero Ariadnen utpote ſalutis auctorem ſecum avexiſſe, qui cum ad Naxum inſulam delati eſſent, Ariadnen ibi vel conſulto, vel neceſſitate, vel monitu Mercurii a Theſeo derelictam, quam cum Liber pater adamaſſet, coronam ei dempti pudoris, ſicut ſupra dictum eſt, dicitur obtuliſſe, quam etiam inter ſydera poſtea conlocavit.*

Pag. 405. τ ἐλληχείας θεὸν τ πόλιν.] Magnae Matris. Vid Strab. Geogr. lib. 14. pag. 956.

Ibid. ὥσε ὑπερήσαις ἂν ὑ λόσαιο] Eleganter. Sic & apud Latinos, de die ſupra modum laeto, & lapillo meliori numerando, Pacuvius in Periboea,

O multimodis varie DUBIUM *& proſperûm copem diem.*

Et hujus exemplo epulae opipare lauteque paratae a Terentio dicuntur *coena dubia.* Phorm. Act. 2. Scen. 1. Vide eruditiſſimae Daceriae notas.

Pag. 407. ῥεῖ δ ὁ Μέλης, &c.] Pauſan. in Achaicis, Σμυρναίοις πόλαμὸς Μέλης ὕδωρ ἐσὶ κάλλισον, ἐ ζπήλαιον ἐπὶ ταῖς πηγαῖς, ἐν ᾧ Ὅμηρον ποιῆσαι τὰ ἔπη λέγε. Hinc Poetarum princeps ab Heſiodo vocatur, Υἱὲ Μελήτος Ὁμήρε· & Homericae chartae apud Tibullum dicuntur *Meleteae*, lib. 4. ad Meſſalam. Sed de his conſulatur Leo Allatius, cap. 12. de Patria Homeri.

IN PANEG. CYZICENAM.

Pag. 414. τῇ δ πόλει τ τύτῃ ἐ ἀρχηγέτης.] Apollo tamen, non Cyzici ſolum, ſed aliarum etiam urbium Οἰκιστὴς ſeu Ἀρχηγέτης dictus, ut *Cyrenarum*, de qua urbe Pindarus, Pyth. Od. 5. p. 274. *Naxi* praeterea in Sicilia, teſte Thucydide, lib. 6. p. 412. ac ſicut in antiquis praeterea nummis Siculis Meſſeniorum & Tauromenitarum, idem inſcriptus adhuc hodie legitur, nempe circa laureatum ejus caput ΑΡΧΑΓΕΤΑΣ· ita apud *Aeginaetas* eidem, tanquam Οἰκιστῇ non ſolum, ſed Δωματίτῃ etiam ſacrificatum docent veteres Grammatici ad Pindarum, Od. 7. ℣. 347. ac idem Apollo cum πολιεῦς, tum παλῳὸς, ſeu *patrius*, Athenis cultus, ut liquet ex Demoſthene

mosthene de Corona, Pausania Attic. lib. 1. Polluce, aliisque. Haec Spanhemius ad Callim. Hymn. in Apoll. ν. 57.

Ibid. δεχομένη μὲ ἐν νήσῳ, &c.] Noster paulo infra, pag. 416. ἀλλὰ μὴν αὐτῷ γε πόλιν, καὶ ὡς νῆσον περσείποις ἂν καὶ ὡς χερρόνησον· καὶ ἔτι ἐπίκεινα χερρονήσου πρὸς ἤπειρον. Erat enim Cyzicus *in peninsulae cervice sita*, ut scribit Pomp. Mela, lib. 1. cap. 19. Unde & hanc *insulam* vocat Strabo, lib. 12. pag. 861. Ἐστὶ δὲ νῆσος ἐν τῇ Προποντίδι ἡ Κύζικος. Et similiter Apollonius, lib. 1. ν. 936. cujus verba à Casaubono prolata videas ad laudatum Strabonis locum.

Pag. 415. καίτοι εἰ τὴν Κορινθίων πόλιν, &c.] Vide supra ad Hymn. in Nept. pag. 41.

Ibid. ὥσπερ τις ὀμφαλὸς] Locutionis haec formula saepius ab Aristide usurpata. Sic in orat. Smyrn. pag. 410. Smyrnae portus dicitur umbilicum urbis occupasse; ὁ μὲν λιμὴν ἐν ὀμφαλῷ τῆς πόλεως· Et in Panath. pag. 171. Graeciam comparans orbibus clypei in se invicem incurrentibus, quintus, cui similem facit Athenarum arcem, inquit, umbilicum implet, ὀμφαλὸν πληροῖ. Quam loquendi rationem, ut elegantem, laudat Menander Rhetor, pag. 602. in capite, πῶς χρὴ πόλεις ἐπαινεῖν.

Pag. 417. καίτοι Θουκυδίδης, &c.] Verba Thucydidis, ad quae alludit Aristides, extant in cap. 1. lib. 6. Σικελίας γὰρ τὸ πλοῦς μάν ἐστιν ἐλαχάδι ἀ πολλῷ τινι ἔλαστον ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν· καὶ τοσαύτη ἔσα, ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τὴν θαλάσσης διείργει), τὸ μὴ ἤπειρος ἔσα. Falsum tamen esse Thucydidem in hac distantia assignanda ostendit Cluverius, in Sicil. Antiq. lib. 1. cap. 5.

Pag. 423. Ἀλέξανδρος μὲν ἂν ἐξέπληξε, &c.] Diod. Sic. lib. 17. pag. 517. seq. Δαρεῖος ὁ — πρὸς τὸ Ἀλέξανδρον ἔγραψεν ἀνθρωπίνως φέρειν τὴν δύτυχίαν, ἐκ τὰς αἰχμαλώτους ἀπολύσαι, χρημάτων πλῆθος λαβόντα· προστίθει ὁ καὶ τὴν Ἀσίας τὴν ἐντὸς Ἅλυος χώραν, ἐκ πόλεις ζωγρεχώρησεν, ἐὰν βουληθῇ γυναῖκα φίλος. Confer. Plutarch. in Alexand. & Arrian. Hist. Exped. Alex.

Pag. 424. ὑπὲρ πᾶσαν μὴν καυχᾶσθαι θρέψοδον, &c.] Ob quae maxime celebratur Alexander ille Macedo. Vide eundem Diodorum, lib. 17. pag. 553. seqq.

Pag. 428. ποῖαι ταῦτα Σισωστρίδος στῆλαι, &c.] Scribit Herodotus in Euterpe, quascunque gentes superasset Sesostris, in earum regionibus columnas hunc erexisse, inscriptas litteris sui nominis & patriae, quae referrent ipsum vi illos subegisse. Locum apud Autorem consule.

Pag. 429. τῶν δύο τῶν Σωτήρων θεῶν.] Intelligenda sunt haec forsan de Aesculapio & filia ejus Hygeia. Nam in veteri inscriptione apud Gruterum, Thes. Inscr. 1083. 5. ambo Σωτῆρες nominantur. Hujus opera in omnibus esse usum Aesculapium supra tradit noster, hymn. in Aescul. pag. 68. & mox societatem rerum omnium, Templorum, Sacrificiorum, Paeanum, & rerum gerendarum quoque patri cum filiis intercedere perpetuam. Orat. in Asclepiad. pag. 82. Vide Pausan. in Corinth. pag. 63.

IN ORAT. ELEUSIN.

Pag. 450. τήν τε ἐπωνυμίαν ποιῆται τῷ τόπῳ.] Ita Etymologicon, Ἐλευσὶν δῆμος Ἀττικὸς, ἀφ' οὗ τοῦ Δημήτερος ἔλευσιν, ὅτι ἐκεῖ ἐλθοῦσα εὗρε τὸν κόρην. Diversam tamen tradunt hujus appellationis rationem Suidas & Harpocration, & Eleusin ab Eleusinio Mercurii filio nominatam scribunt. His similia habentur etiam apud Pausaniam, in Attic. pag. 71. Ἐλευσῖνα ἡρῶα, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι καὶ Δαείρας Ὠκεανοῦ θυγατρὸς λέγουσι.

Ibid. ποιῆσαι τὰ μυστήρια] Confer Isocr. in Paneg. his consona dicentem. At Diodorus Siculus, lib. 5. pag. 200. non Cererem, sed Athenienses haec mysteria instituisse scribit in grati animi testimonium, quod frumentum urbi Dea concessisset. Φιλανθρωπότατα δὲ τῶν Ἀθηναίων ὑποδεξαμένων τὴν θεὸν, πρώτοις τούτοις μετὰ τοὺς Σικελιώτας δωρήσασθαι τὸν τοῦ πυρῶν καρπόν· ἀφ' ὧν ὁ δῆμος οὗτος εὐεργέτηται τῶν ἄλλων ἐτίμησε τὴν θεὸν θυσίαις τ' ἐπιφανεστάταις, καὶ τοῖς ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίοις, ἃ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς δικαιότητος καὶ ἁγνείας ἐχούσης πᾶσιν ἀνθρώποις εὐδόκησε. Quanquam tamen alibi tradat idem Diodorus, Cereris sacra & mysteria Eleusinia ex Aegypto advecta fuisse Athenas ab Erechtheo cum magna frumenti copia in ingenti Athenienfium inopia & fame. Γενομένων γὰρ ὁμολογουμένως αὐχμῶν μεγάλων κατὰ πᾶσαν χεδὸν τὴν οἰκουμένην πλὴν Αἰγύπτου, διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ φθορᾶς γινομένης τῶν τε καρπῶν καὶ πλήθους ἀνθρώπων, ἐξ Αἰγύπτου τὴν Ἐρεχθέα κομίσαι διὰ τῆς Συγχόσιαν σίτου πλῆθος εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀνθ' ὧν τοὺς εὐπατρίδας βασιλέα καλεσῆσαι τῆς δυεργέτιδα. Τοῦτον δὲ θαλαδόντα τὴν ἡγεμονίαν, καταδείξαι τὰς τελετὰς τῆς Δήμητρος ἐν Ἐλευσῖνι, καὶ τὰ μυστήρια ποιῆσαι, μεταπεμψάντα τὸ περὶ τούτων νόμιμον ἐξ Αἰγύπτου. Diod. Sic. lib. 1. pag. 19. Quo ritu nimirum Isidis sacra apud Aegyptios fuerunt celebrata. Eandem enim fuisse Cererem & Isidem ab Aegyptiis habitam, ex ejusdem discere est Diodori Siculi bibliotheca, lib. 5. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ λέγουσι τήν τε Δήμητρα καὶ τὴν Ἶσιν τὴν αὐτὴν εἶναι, καὶ εἰς Αἴγυπτον ἐκείνην πρώτην τὸ σπέρμα. Conferantur etiam lib. 1. pag. 20. & S. Augustin. lib. 8. de Civitate Dei, cap. 27.

Ibid.

Ibid. Ἡρακλέα τὸ Διοσκούρους.] Vide Plutarch. in Theseo, pag. 26, 28.

Pag. 451. Εὐμολπίδαι τὸ τὸ Κήρυκες, &c.] Pausan. in Attic. pag. 70. Τοῦτον τὸν Εὔμολπον ἀφικέσθαι λέγουσιν οἱ Θρᾷκες, Ποσειδῶνος τοῦ παῖδα ὄντα τὸ Χιόνης· & paulo infra, pag. 71. Τελευτήσαντος τοῦ Εὐμόλπου, Κήρυξ νεώτερος λείπεται τῶν παίδων· ὃν αὐτοὶ Κήρυκες θυγατρὸς Κέκροπος Ἀγλαύρου τὸ Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι λέγουσιν. Eumolpidarum vero genealogiam hunc in modum deducit Androtion apud Sophoclis Scholiastem ad Oedip. Colon. Ἀνδροτίων μὲν οὖν γράφει, οὐ τὸν Εὔμολπον οὐρεῖν τὸν μύησιν, ἀλλὰ κατὰ τοῦτον Εὔμολπον πέμπτον γεγονότα· Εὐμόλπου δὲ θυγατρὸς Κήρυκα, τοῦ δὲ Εὔμολπον, τοῦ δὲ Ἀντίφημον, τοῦ δὲ Μυσαῖον τὸν ποιητὴν, τοῦ δὲ Εὔμολπον τὸν καταδείξαντα τὸν μύησιν, τὸ ἱεροφάντην γεγονότα. Ex Eumolpidarum familia oriundi, diversa obierunt munera Praeco, Hierophanta, & Daduchus. Unde & Plutarchus inducit Androclem concionatorem quendam servos nonnullos producentem, qui Alcibiadem proditorum mysteriorum incusarent, & dicerent Theodorum egisse Praeconem, Polytionem daduchum, Alcibiadem hierophantam. Consulas Briſſon. lib. 1. de formulis.

Ibid. Δωριῆς ἐπ' Ἀθλώας ἐστράτευον.] De hac Dorum expeditione in Atticam, si eadem est, in qua Codrus rex ultimus Athenienſium à lignatoribus exercitus Dorici caesus est, multi scripserunt, sed non videtur eadem esse, quando ait Dorienses non ultra Eleusinem processisse, & prae pudore reversos fuisse. Nam in ea expeditione, qua Aletes Hippotae Heraclides Athenienses perculit, & eorum agrum vastavit, urbem etiam quodammodo videntur obsedisse Dores, & Codrus ad Ilissum fluvium occisus dicitur, qui fluebat ad orientem Athenarum: Eleusis vero in Atticae limine ad occidentem. Sic enim Pausanias in Atticis, ὁ δὲ Εἰλισσός ἐστιν ἔξω, ἔνθα παυζῶσαν Ὀρειθυίαν ὑπ' ἀνέμου Βορέου φασὶν ἁρπασθῆναι —— δείκνυσι δὲ καὶ ἔνθα Πελοποννήσιοι Κόδρου τοῦ Μελάνθου βασιλεύοντα Ἀθηναίων κτείνωσι. Non igitur videtur eadem esse expeditio atque ea, de qua hic fit sermo. Sed in rebus tam antiquis incertae & variae sunt narrationes. De ea historia vide Lycurgum orat. contra Leocratem, Cononem apud Photium cap. 26. Pausaniam in Attic. & Achaicis, Polyaenum Stratag. lib. 1. Aristotelem Politic. 5. cap. 10. Justinum lib. 2. & Suidam in Διγενίδες. PALMER.

Pag. 452. Σφοδρίου τοίνυν, &c.] Lacon erat quidam Sphodrias, Thespiis praefectus, qui ingentem affectans gloriam Piraeum occupare in animo statuerit, & mare Athenienſibus praecidere. Incoeptis tamen excidebat suis. Cum enim tenebris speraverat aggredi Piraeum, & jam in campum veniſſet Thriasium, dies illuxit. Memorant vero lumen ex templis quibusdam ab Eleusine conspexisse milites, & horrore ac pavore obtorpuisse. Excidit & illi animus, ubi jam non poterat esse clam, raptaque modica praeda, foede & deformiter recepit se Thespias. Plutarch. in Ageſilao, Tom. 2. pag. 1113. seq. Hinc legendum censet *Palmerius* ἐν Θιατίοις pro ἐν Θηβῶν, ut consonet lectio cum historia. Confer etiam Xenoph. Hellenicorum, lib. 5.

Ibid. τὸν δὲ ἐπ' Ἀλφειῷ μάχῃ σιωπῶ.] Eam pugnam narrat Xenophon Hellenicorum 3^tio, & Diodorus lib. 14. ad annum tertium Olymp. 94. eam referens, nec concordant in tempore, nec in duce expeditionis, quem Xenophon Agidem vocat, Diodorus vero Pausaniam. Sed Pausanias in Laconicis pluries de ea loquitur, & nullibi de Pausania mentionem facit. Ideo male forte apud Diodorum Pausanias legitur. Ea pugna dicta est ἐν Ἄλλει, nec tamen male eam ἐπ' Ἀλφειῷ vocat Aristides. Altis enim lucus erat circa templum Jovis Olympii sacer; eum vocat ἱερὸν ἄλσος τοῦ Διὸς Pausanias Eliac. 1. Templum vero Jovis Olympii Pisae vel Pisis ad Alpheum situm fuisse nemo ignorat. Unicum Pausaniae locum adducam, ne quis me putet id assumere sine auctoritate. Is igitur Eliac. 1. Ἀφικομένῳ δὲ ἐς Ὀλυμπίαν σύνταυθα ἤδη τὸ ὕδωρ ἐστὶ τοῦ Ἀλφειοῦ, πλήθει τε πολὺ καὶ ἥδιστον. Nemo itaque hoc loco dubitet per τὸν ἐπ' Ἀλφειῷ μάχῃ intelligendum esse τὸν ἐν Ἄλλει. PALMER.

Pag. 453. ἀληθῶς ἄβατον.] Βεβήλοις, scilicet. Sic Euripid. in Phoeniſſ. ℣. 1740, seq. βρόμιος ἵνα τε Σηκὸς Ἄβατος. Ubi Enarrator vetus, Σηκὸς δὲ ὁ ναός· ἄβατος δὲ, δηλονότι τοῖς βεβήλοις, τοῖς τὰ Διονυσιακὰ μὴ γινώσκουσι μυστήρια. Quo spectat Orphicum illud, θύρας δ' ἐπιθέσθε βεβήλοις πᾶσιν ὁμοίως. Confer Spanhem. Observ. ad Callim. Hymn. in Apoll. ℣. 2. pag. 49.

Pag. 454. τὸ φθεὶ τὸν τελούτης, &c.] Vide Cl. Potteri Archaeol. Graec. lib. 2. cap. 20.

Ibid. Βοηδρομιῶν, &c.] Mense Boedromione peragebantur majora mysteria. Plutarch. in Vita Alexand. pag. 1252. ἡ μὲν δὴ Σελήνη τοῦ Βοηδρομιῶνος ἐξέλιπεν, φθεὶ τὸν τῶν μυστηρίων τῶν Ἀθήνησιν ἀρχόν. Idem in Phocione, pag. 1366. σύνεισι δὲ μεγάλοις μυστηρίοις· καὶ παρεῖχεν οἰνοχόησα Χαβρίας Ἀθηναίοις κατ' ἔτος σιωπὴν τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ Βοηδρομιῶνος. Et expressius adhuc in Demetrio, pag. 1649 ἀλλὰ τὰ μικρὰ (μυστήρια) τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἐτελοῦτο, τὰ δὲ μεγάλα τοῦ Βοηδρομιῶνος.

Ibid. ὅτε Ἴωνα Ἀθηναίοις ἐβοήθησεν.] Contra Eleusinios susceptο ab Athenienſibus bello, cum Ionem Xuthi filium in Aegialo regnantem Imperatorem delegissent, eo duce vicerunt. In cujus rei memoriam Boedromia erant instituta, & mensis inde cognominatus Boedromion. Ita Suidas & Harpocration. Ad hanc fabulam alludere videtur Aristides. Consulatur itidem Pausa-

Pauſanias in Corinth. pag. 110. & in Achaic. p. 396.

Pag. 455. ὦ κακῶς ἐξορχηταίμφοι, &c.] Qui fuerunt illi Eleuſinii templi incenſores, in quos ita debacchatur rhetor Idolomanes, non poſſum divinare, ea hiſtoria mihi penitus eſt ignota. Ad Chriſtianorum zelum eam Idololatriae arcis incenſionem referre vetat ſeculum Hadriani & Antoninorum, quo nondum ſatis provecti erant, ut tam pulchrum facinus in media Graecia auſi fuiſſent aggredi. Si quid habes ad id, lector candide, quo me doceas, candidus imperti. PALMER.

IN MONODIUM DE SMYRNA.

Pag. 455. Σμύρνης κεφαλής.] Saepius hujuſmodi terrae motibus ſubjecta Smyrna. Inter celebriores gemmas reperitur altera, quam hujus ſimiliſve cladis occaſione ſculptam fuiſſe cenſet Cl. Dnus. de Montfaucon, Antiq. Expl. Par. 1. lib. 3. cap. 23. Cupido vinculis compedibuſque ligatus, inclinatus cernitur moerentis more, baculo innititur, capitique ejus immineant Pilei duo, quales repraeſentantur Dioſcurorum Pilei, quibus inſident totidem Stellae, cum hac inſcriptione ZMYP. AΠOΛ. Vox Smyrna ſaepius in inſcriptionibus per Z quam per Σ occurrit exarata; unde Eruditiſſimo Viro ZMYP. nihil aliud eſſe videtur quam ZMYPNA atque ita erit inſcriptio, Σμύρνα ἀπόλωλε, vel ἀπόλλυ, SMYRNA PERIIT.

IN PALINODIAM DE SMYRNA INSTAURATA.

Pag. 461. σωτῆρος.] Aeſculapium denotat, juxta cujus mandata terminos ſuis ſtudiis ſtatuere ſolebat Ariſtides. Vide Serm. Sacr. lib. 4. ſub initio.

Pag. 462. τὸ Στησίχορον μιμήσασθαι παλινῳδίαν.] Cum maledicum quoddam carmen in Helenam compoſuiſſet Steſichorus, eum tamdiu oculis orbatum fuiſſe ſcribunt, donec per ſomnium monitus quae prius contumelioſe locutus fuerat recantaverit. Hujus Palinodiae verſus aliquot recitantur à Platone in Phaedro, Tom. 3. pag. 243. Οὐδ' ἐς' ἔτυμος ὁ λόγος οὗτος· οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν εὐσέλμοις, οὐδ' ἵκεο Πέργαμα Τρωϊάς.

Pag. 464. Ἀλεξάνδρου μὲν ὕπνος ἅδε.] Ad illuſtrandum hunc locum unicus ſufficiet Pauſaniae locus in Achaicis, Ἀλέξανδος ὃν ὁ Φιλίππου τὸ ἐφ' ἡμῶν πόλεως ἐκτίσε οἰκιστὴς κατ' ὄψιν ὀνείρατος· Ἀλέξανδρον γὰρ θηρεύοντα ἐν τῷ ὄρει τῷ Πάλῳ, ὡς ἐκτίσε ἀπὸ τῆς θήρας, ἀφικέσθαι πρὸς Νεμεσίων λέγουσιν ἱερὸν, καὶ πηγήν τε ἐπιτυχεῖν αὐτὸν, καὶ πλατάνῳ πρὸ τοῦ ἱεροῦ, πεφυκυίᾳ ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπὶ τῇ πλατάνῳ καθεύδοντι, κελεύειν φασὶν αὐτῷ τὰς Νεμέσεις ἐπιφανεῖσας πόλιν ἐνταῦθα οἰκίζειν, καὶ ἄγειν εἰς αὐτὴν Σμυρναίους, ἀναστήσοντα ἐκ τῆς πρότερον. Id eſt, *Alexander Philippi urbis, quae nunc extat, conditor fuit ex ſomnio; eum enim, cum venaretur in monte Pago, ut finem fecit, abiiſſe dicunt ad fanum Nemeſium, & incidiſſe in fontem Sacrum & in platanum natam circa fanum ad ipſam aquam, & illi dormienti ſub platano apparuiſſe deas Nemeſes, quae juſſerunt, ut urbem ibi conderet, & ibi adduceret Smyrnaeos, eos à prima urbe migrare faciens.* Plura deinde exequitur; videſis locum. Sed piaculum foret ſilere Strabonem non conſentire cum Pauſania & Ariſtide, & inſtaurationem Smyrnae non tribuere Alexandro, ſed ejus ſucceſſoribus Antigono & Lyſimacho. Sic enim ille Geographus, lib. 14. Λύδων ὃν καλαπατσάνλων τὴν Σμύρναν, ἐφ' ἐτῶν ἑκατὸν διελέλησεν οἰκουμένην κωμηδὸν, εἶτα ἀνήσειεν αὐτὴν Ἀντίγονος, καὶ μετὰ ταῦτα Λυσίμαχος. Sed ut cum noſtro Rhetore & Pauſania concilietur, dicamus Alexandrum ex inſomnio novae Smyrnae κτίσιν decreviſſe, & murorum forte circuitum delineaſſe, & opus id tum demum perfectum fuiſſe, cum poſt ejus mortem Antigonus, & poſt eum Lyſimachus rerum in Aſia potiti ſunt; aut forte in ſomnium Alexandri ſomniaverunt Smyrnaei, ut auguſtiora facerent ſuae urbis initia. PALMER.

Pag. 471. θεοὶ βατίλειοι.] Sic etiam à Juliano Imp. Orat. 8. pag. 436. Dii ſunt in genere appellati, ac nominatim ab eodem Juliano inſcripta in βασιλέα Ἥλιον, in Regem ſolem, Oratio ſeu hymnus, haud aliter ac βασιλεὺς Λόξιας Apollo vocatur apud Pindarum, Pyth. od. 3. Quomodo etiam ejus ſoror πανβασίλεια in Orphicis, eadem quippe, quae Juno Lucina dici meruit, Hymn. nempe εἰς Ἄρτεμιν. Quanquam unus forte occurrat Rex Jupiter, qui illo βασιλέως nomine, ut apud Athenienſes, ſicut è Xenophonte Ἀναβ. lib. 6. pag. 373. & aliunde liquet, ac alibi etiam, fanis ac ſimulacris fuerit ſacratus. Quemadmodum una Dearum Juno, quae in veteri Nummorum penu JUNO REGINA, eo ſcilicet nomine à Romanis templo ac effigie culta, inſcribitur; & quo alioquin Ἥρα πανβασίλεια itidem in Orphicis, & ſimiliter ab Apollonio Rhodio, 4. ν. 1348. πανβασίλεια Διὸς ἄκοιτις, *omnibus* vel *ubique Regina* Jovis conjunx dicitur. Ita Spanhem. ad Callim. Hymn. in Dian. ν. 268. pag. 315. Propius tamen Ariſtidis mentem aſſecutus videtur Canterus, dum per θεοὺς βασιλείους Imperatorum Deos intellexerit, ſcilicet Romanos. Hanc interpretationem confirmant, quibus opponuntur, Dii Ἑλλήνειοι.

IN

IN SERM. SACR. LIB. I.

Pag. 487. *νεανίσκον τινα τ̃ γυμνασικῶν.*] Apud Laconas etiam gymnaſtici erant ſenes, juxta Plutarchum in Lycurgo. Hinc choragi itidem conſtituti *ἐν παιδικοῖς χορῆς*, ſeu, ut loquebantur, *παισὶ* vel *ἀνδράσι χορηγεῖν*· Sicut de his Lyſias, Orat. 20. pag. 342. ed. Hanov. A quibus nempe *puerorum* ſeu *juvenum choris* ſaltationes *ἐν ῥυθμῷ*, ſeu *πρὸς ῥυθμὸν*, fieri conſueverant; ac ſicuti de choris Deliacarum Nympharum in honorem Apollinis ac Dianae videri poteſt Euripides, Hercul. Fur. ℣. 682. Spanhem. Obſerv. ad Callim. pag. 53.

Pag. 493. *θεοὶ χαριέστεροι*] Vide Spanhem. in Callim. pag. 254.

Pag. 504. *Σωκράτης ἐν Λυκείῳ*] Reſpicit Ariſtides Platonis verba ſub finem Sympoſii, pag. 223. *τ̃ δὲν Σωκράτη —— ἐλθόντα εἰς Λύκειον, ἀπονιψάμενον ὥσπερ ἄλλοτε τ̃ ὅλην ἡμέραν διαλεχθῆναι· κ̀ ὅτω διαλέξανται, εἰς ἑσπέραν οἴκοι ἀναπαύεσθ.*

IN SERM. SACR. LIB. 2.

Pag. 512. *ἡ δ̀ Ἀδράστεια*, &c.] De invocata Adraſtea videantur omnino, quae perdocte diſſeruit Eruditiſſ. Spanhemius, in Obſervat. ad Callim. pag. 112. ſeq.

Pag. 514. *χρηματίζειν ἤρξαθ.*] D. Cyprian. de Idolor. vanitate, pag. 14. *Hi ergo Spiritus ſub ſtatuis atque imaginibus conſecratis deliteſcunt. Hi afflatu ſuo vatum pectora inſpirant, extorum fibras animant, avium volatus gubernant, ſortes regunt, oracula efficiunt, falſa veris ſemper involvunt. Nam & falluntur & fallunt; vitam turbant, ſomnos inquietant. Irrepentes etiam in corporibus occulte mentes terrent, membra diſtorquent, valetudinem frangunt, morbos laceſſunt, ut ad cultum ſui cogant, ut nidore altarium & rogis pecorum ſaginati, remiſſis quae conſtrinxerant, curâſſe videantur. Haec eſt de illis medela, cum illorum ceſſat injuria.* Confer M. Minuc. Fel. Octav. cap. 27.

Pag. 519. *ὁ Καλλίτεκν̃ καλλίῤῥ̃ ἐν Περγάμῳ.*] Inde dictus, ut opinor, Apollo Callitecnus, quod Aeſculapio pulchra prole gauderet, quem ſummo cultu venerata eſt urbs Pergamus. Male autem de Deo neſcio quo, & ab Apolline diverſo, hunc locum intellexiſſe videtur mihi Canterus, dum verterit, *ut ſimul cum ipſo eſſent & Clarius Apollo, & qui Callitecnus nomine Pergami colitur.*

Pag. 532. *τῷ ποταμῷ τῷ διὰ τ̃ πόλεως ῥέοντι.*] Siluit de nomine fluvii, ſed Plinius id non patitur nos ignorare. Ejus igitur nomen fuit *Σειλλωὸς Silenus*, qui urbem Pergamum interfluebat, & in Cetium fluvium praefluentem influebat. Vide Plinium, lib. 5. cap. 30. PALMER.

Pag. 536. *μηδεμίαν τ̃ παρόντων ὥραν.*] Lege *ὥραν* cum ſpiritu leni; *ὥραν ποιήσασθ curam habere*, & ita legiſſe videtur interpres. PALMER.

Pag. 545. *ἢ ἐ θαλάττ.*] Frequentem utique *aquae marinae* uſum ad luſtrationes id genus aut piamenta extitiſſe, e plurimis veterum Auctorum ac Poetarum, imprimis Tragicorum, locis liquet. Tanagraeorum utique, ut alia hic mittam, matronas Bacchi ſacris initiatas ad mare *καθαρσίων ἕνεκα* deſcendiſſe, auctor eſt Pauſanias, lib. 9. pag. 572. & ſtatuam Dianae Tauricae, ut ab Oreſte pollutam, aqua marina luſtrandam, Euripides Iphig. Taur. ℣. 1034. Haec Illuſtriſſ. Spanhemius, quem conſule plura ſuper hac re ſcribentem in Obſervat. ad Callim. pag. 115.

IN SERM. SACR. LIB. 3.

Pag. 547. *Σφάκελοι.*] *Sphacelus* proprie dicitur de cerebri putredine. Sic Aeſchyli Scholiaſtes ad Prometh. Vinct. ℣. 1042. *Σφάκελ̃ δ̀ κυρίως ἡ σῆψις τ̃ ἰγκεφάλ* Canterus vertit *ſiderationibus*. Eſt autem *ſideratio* morbus arte immedicabilis, partis ſcilicet alicujus mortificatio; quo in ſenſu uſurpatur etiam vox *Σφακελός*. Capitis vero Sphacelos ſanari poſſe & ex ipſo oſtenditur in hoc loco Ariſtide, & diſertis verbis docet Hippocrates, Aphor. 50 lib. 7. *ὁκάστοισι Σφακελιῶδ̀ ὁ ἐγκέφαλος, ἐν τρισὶν ἡμέρῃσιν ἀπάλλαω)· ἢν δ̀ ταύτας διαφύγωσιν, ἰσιέες γίνον).* Ubi tamen obſervat Galenus non perfectum dici *Sphacelum*, modo ſanentur aegri.

Pag. 552. *ἅμα τῷ Τελεσφόρῳ.*] Euamerionem Aſclepiadam, Machaoni natum, ex oraculo quodam Teleſphorum nominarunt Pergamenſes, & divinis honoribus coluerunt. Idem dictus ab Epidauriis Aceſius Pauſan. in Corinth. pag. 105. ſeq. *Εὐαμερίωνι δ̀ ὡς θεῷ θύουσι. εἰ δ̀ ὀρθῶς εἰκάζω, τ̀ Εὐαμερίωνα τοῦτον Περγαμηνοὶ Τελεσφόρον ἐκ μαντεύματ, Ἐπιδαύριοι δ̀ Ἀκέσιον ὀνομάζουσιν.*

Pag. 562. *εἰς Κλάρου θεωρὸς ἔστελλον.*] Ad nobile hujus Clarii Apollinis fanum & *μαντεῖον* à vicinis remotiſque locis *θεωρὸς* mitti conſuetos, & praecipue à Smyrnaeis ex Pauſania, lib. 7. docet Illuſtriſſ. Spanhemius in Obſerv. ad

ad Callim. pag. 89. Et ad hunc Smyrnaeorum cultum refert Neronis nummum, qui extat in Gaza Gallorum Regia, cum Meletis Smyrnaeorum fluminis effigie & inſcriptione, ΚΛΑΡΟC. ΣΜΥΡΝ. ΕΠΙ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥC, *Clarus Smyrnaeorum ſub Hermogene.* Dein obſervat, dictum caeteroquin Clarii hujus Apollinis à ſitu prope Colophona, quod in hujus ditione, Colophoniorum Μαντεῖον ſeu *Oraculum*, ut apud Philoſtratum, Vit. Apoll. lib. 4. cap. 1. ἐκ τῆ Κολοφῶνι Μαντείε, *ex oraculo quod eſt in Colophone*; apud Plinium, Graeca voce ut alibi retenta, lib. 5. cap. 30. *Ab Epheſo Manteium illud Colophoniorum, & intus ipſa Colophon*; & inde Germanicus apud Tacitum, Annal. lib. 11. *Appellitque Colophona, ut Clarii Apollinis oraculo uteretur.* De ipſa autem Clarii hujus Dei & Oraculi nomenclatione aut origine adire licet erudita Scholia Apollon. Rhod. lib. 1. ỿ. 308. ubi nempe triplex traditur, pro varia Auctorum ea de re mentione, origo; una à Mento Tireſiae filia, & nato ibidem à lacrymis ejus fonte; altera à Claro Heroe; tertia, quod κατὰ κλῆρον, ſeu *ſorte*, Apollo ſit eum locum nactus. Quo poſtremo etiam ſenſu dictum olim Jovem Κλάριον, quaſi παντάπασι κληδοῦχα, ſeu ἀπὸ τῆ κλήρε, à *ſorte* nempe vel *diſtributione* ſupra jam monuerat Vir Doctiſſimus ad Callim. Hymn. in Jovem, ỿ. 80.

IN SERM. SACR. LIB. 4.

Pag. 569. πρὸς τὸ χωρίον κἀγὼ τὴν ἔπαυλιν ἀπελαύνοντι τὸ ἐμαυτῆ πλησίον ἦσαν.] *Ad agrum & villam mihi vicinam contenderem.* Sic vertit Canterus, male: Nam interpungendum eſt poſt ἐμαυτῆ, non poſt ἀπελαύνοντι, & vertendum erat, *ad villam meam, quae prope erat.* PALMER.

Pag. 570. τὴν Θερμαίαν Ἀρτεμιν.] Vocabuli originem verbis proxime inſequentibus explicat Ariſtides, ἢ τὰς πηγὰς τὰς θερμὰς ἔχει· ipſa autem appellatio vix alibi eſt reperienda. Quanquam tamen ſcribat etiam Maximus Tyrius, orat. 38. fontes eſſe Dianae ſacros; Ἱερὰ ἡ Ἀρτέμιδος πηγαὶ ναμάτων.

Pag. 572. ὧ ἡγεμὼν τῆ Ἀσίας — Σίβηρος.] Num is Severus, qui cum Marco Antonino Imperatore conſul fuit, cum Herenniano, & iterum cum Pompeiano? Id equidem credo; nam & tempus concordat, nec pugnat, quod eum non dicit conſularem ὑπατεύσαντα, nam poſſunt haec ante ejus Conſulatum accidiſſe. PALMER.

Pag. 574. ἀνὴρ τῶν ἐστρατηγηκότων Ῥωμαίοις Σηδᾶτος ὄνομα.] *Quidam qui Romanorum exercitum duxerat, ac Sedatus vocabatur.* Sic Canterus vertit; ſed ita non ſumitur participium ἐστρατηγηκὼς apud eos, qui de rebus Romanis Graece ſcripſerunt. Vertere debebat, *vir Praetorius*: praetores enim apud auctores Graecos per στρατηγοὶ redduntur. PALMER.

Pag. 578. ποιητῇ μελῶν.] Poetae nimirum Lyrico. Licet enim carmina cujuſcunque ſint generis, omnia proprie dicantur μέλη, ſaepiſſime tamen ſolam Lyricam denotant poeſin. Unde & ab epico poemate & à tragoedia μέλη diſtinguit Plato, lib. 2. de Repub. pag. 379. Tom. 2. ἐάν τέ τις αὐτὸν (θεὸν ſcilicet) ἐν ἔπεσι ποιῇ, ἐάν τε ἐν μέλεσιν, ἐάν τε ἐν τραγῳδίᾳ. Confer eundem in Ione, Tom. 1. pag 533.

Pag. 583. εἰς Δῆλον.] Vide Spanhem. in Obſerv. ad Callim. Hymn. in Delum, ỿ. 1.

Pag. 584. ὥσπερ Σιμωνίδῃ, &c.] M. Cicer. lib. 2. de Orat. pag. 115. *Dicunt enim, cum coenaret Cranone in Theſſalia Simonides apud Scopam, fortunatum hominem & nobilem, cecinisſetque id carmen, quod in eum ſcripſisſet (in quo multa ornandi cauſa poetarum more in Caſtorem ſcripta & Pollucem fuiſſent) nimis illum ſordide Simonidi dixisſe, ſe dimidium ejus ei, quod pactus eſſet pro illo carmine, daturum, reliquum a ſuis Tyndaridis, quos aeque laudaſſet, peteret ſi ei videretur. Paulo poſt eſſe ferunt nuntiatum Simonidi, ut prodiret, juvenes ſtare ad januam duos quoſdam, qui eum magnopere evocarent; ſurrexisſe illum ipſum, prodisſe, vidisſe neminem; hoc interim ſpatio conclave illud, ubi epularetur Scopas, concidisſe; ea ruina ipſum oppreſſum cum ſuis interisſe.* Haec tamen, ut fabulas, irridet Quintilianus, de Inſtit. Orat. lib. 11. cap. 2.

Pag. 586. Λύσιον τὸν θεὸν.] Pauſan. in Boeot. pag. 566. ed. Wechel. Ἐγγυτάτω δὲ θεάτρε Διονύσε ναός ἐστιν ἐπίκλησιν Λυσίε. Θηβαίων γὰρ αἰχμαλώτες ἄνδρας ἐχομένες ὑπὸ Θρᾳκῶν, ὡς ἀγόμενοι κατὰ τὴν Ἀλιαρτίαν ἐγίνοντο, ἔλυσεν ὁ θεὸς, καὶ ἐπικληθῆναί φασι τὸν Θρᾷκας παρέδωκεν ὑπανδρες. Meminit idem de Statua Lyſii Dei in foro Corinthi collocata, quam Pythiae monitu è Thebis illuc tranſtuliſſe diceretur Phanes. Pauſan. in Corinth pag. 88. & 98. De eodem Lyſio conſulatur etiam Lilius Gyraldus, Hiſt. Deor. Syntagm. qui ex Heſychio ſcribit & ſacerdotes Bacchi Lyſios fuiſſe nuncupatos.

Pag. 588. χορηγασίης.] Occurrit eadem vox apud Callimachum Hymn. in Pallad ỿ. 66. Adde Dionyſium Periegetem, ỿ. 842. Διονύσοιο χορηγασίας, *Bacchi choreas*, & quomodo alius Callimachi locus ab eruditis Comici enarratoribus traditur, Ran. p. 212. ubi ille de iiſdem Bacchi choreis dixerit,

> Λιμναίῳ δ' χορηγὸς ἦγον ἑορτὰς.
> *Baccho autem Limnaeo choreis frequentata celebrarunt feſta.*

Quibus

Quibus accedant Gregorius Nazianzenus, Orat. 44. pag. 692. ἐπὶ τὸ ἄνω θυσιαστήριον, μᾶ τ ἄνω χορησατίας, *in ſuperno altari, cum coeleſtibus choreis:* item Chryſoſtomus Serm. 21. pag. 128. Tom. 5. ed. Savil. εὐχαριστία ἓν ἀγαλλίαμα, μία εὐφρόσυνος χορησατία, *euchariſtia una exultatio, una laetitiam adferens chorea.* Obvium autem, unde aut quo ſenſu formata ſit vox utraque χορησατίαι & χορησάδης. Adde & χορησάτης *praeſultor* apud Julianum Imp. Epiſt. 41. ac unde etiam ῥάσιμον μέλος appellatum, ὃ ἄδουσιν ἱσάμφοι οἱ χορδυταὶ, *quod canunt ſtantes ſaltatores*, juxta Comici Enarratores ad Ranas, pag. 232. Spanhem. ad ſuperius prolatum Callimachi locum.

Pag. 604. οἱ Συνδικοι.] Syndici proprie dicuntur, qui ſecundas partes obtinent in dicenda cauſa. Heſychius, Συνδικοι, οἱ συνειπόντες ἐν ταῖς δευτερολογίαις. Hic verò advocati ſolum denotantur, qui ad defendendam Ariſtidis cauſam communem ab ipſo ad Severum miſſi fuerant, quo in ſenſu non raro uſurpari hanc vocem obſervat Budaeus, Comment. in linguam Graecam, pag. 89.

Pag. 607. Διονυσίοις.] De Dionyſiis videantur, quae perdocte diſſeruit Pet. Caſtellanus, in Syntagm. de feſtis Graecor. pag. 75. ſeqq. Erant autem alia antiquiſſima & majora dicta, alia minora. *Quoties* autem, ut obſervat ſupra laudatus Caſtellanus, pag. 79. *Attici Scriptores Dionyſia ſolum dicunt, ſine alterius particulae adjectione, de majoribus & antiquioribus accipiendi ſunt.* Haec autem ineunte vere peragebantur, Διονυσίων ἑορτὴ ἐν τῷ ἔαρι ἐπιτελεῖται. Scholiaſt. in Ariſtoph. Acharn. Confer & Ariſtidem noſtrum, ſupra, orat. in Smyrn. pag. 402.

Pag. 611. σιλογοὺς.] Qui vectigalia exigit, ὁ τ φόρον σιλέγων. Idem dicitur φορολόγος. Suidae Lexicon, φορολόγος, ὁ τ φόρων σιλογούς. Heſych. ὁ ἀπαιτῶν τὰς φόρους.

Ibid. διοικητὴν.] Procuratorem, τ σιταλθέντα διοικεῖν τὰ τ ἀπόντος πράγματα. Vide Budaeum in Gr. Linguae Commentario.

IN SACR. SERM. LIB. 5.

Pag. 618. Ἡ ξ ὁρμὴ λῶ ὡς εἰς Σμύρναν.] Miror Canterum hunc errorem non advertiſſe. Smyrna proficiſcebatur Ariſtides; non ergo illi propoſitum erat Smyrnam ire, & ex ſequentibus patet debere εἰς Μυρίναν ſcribi. PALMER.

Pag. 619. ἀνύσας εἰς Σμύρναν.] Et rurſus hoc loco legendum εἰς Μυρίναν. Repetitum eſt male τὸ σ ex praecedenti voce; ſed & accuſativus in αν debebat docere Canterum, ut Myrinam reponeret & verteret. Nam Smyrna Graece ſemper Σμύρνη, quae in quarto caſu Σμύρνλω facit; at Myrina ſemper Μυρίνα, etiam Ionibus, qui minus utuntur vocali α, ut Herodoto. PALMER.

Pag 624. τὸ ἐν βαλανείῳ ὕδωρ.] Ex ſequentibus ſuſpicor, imo credo firmiter, legendum eſſe hoc loco τὸ ἐν Λανείῳ ὕδωρ. Λανεῖον eſt locus ſitus ad meridiem Atyis montis, quod nos docet Ariſtides infra. Id non animadvertens exſcriptor mutavit τὸ Λανείῳ, quod non intelligebat, in βαλανείῳ. PALMER.

NOTAE
ET
OBSERVATIONES
IN
TOMUM juxta *CANTERI* ordinem SECUNDUM.

IN ORAT. SICULAM PRIOREM.

PAG. 3. Καὶ γὰρ ὅτε φύσει πρὸς ἄνδρας σώφρονος, &c.] Id eſt, *nam neque natura eſt viri prudentis.* Praepoſitio πρὸς cum caſu ſecundo *officium* notat, ſive *pertinere* & *convenire.* Ariſtoph. Plut. pag. 39.

Πρὸς ἄνδρας ὑδὲν ὑγιὲς ἐς' εἰργασμένου.
Eſt hominis, qui nihil admiſit ſani.

Ubi ſcholia vetera, Ἡ πρὸς σὲ λαῦθα ὅτε φθειρὴ ἐστί, ὡς οἴονταί τινες, ὅτε ἀντὶ τοῦ νῦν κεῖται· ἀλλὰ τὸ καθῆκον σημαίνει, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, Οὐ πρὸς ἰατρὸν σοφὸν θροεῖν ἐπῳδάς. Idem Comicus in Ranis, pag. 137.

Ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρὸς ἐστι
Νῦν ἔχοντος καὶ φρένας,
Hoc viri eſt ſapientis & cati.

Iſocrates Plataic. ſub finem, Ἀλλὰ τήν γε χώραν ὑπὲρ πρὸς ὑμῶν ἐστιν ἀναχίαν πεπορθημένην, *Sed regionem tolerare vaſtatam eſſe, veſtrum non eſt.* Arrian. de expedit. Alexandri, lib. 1. cap. 14. Καὶ τοῦτ' ὅτε πρὸς Μακεδόνων τὴν δόξης, ὅτε πρὸς τὴν ἐμὴν εἰς τοὺς κινδύνους ὀξύτητα προθυμίαν. Quae verba ſic vertuntur; *Neque id ego per Macedonum gloriam, perque meam in adeundis periculis promptitudinem & alacritatem commiſerim* Malim ego, *Atque hoc neque Macedonum gloriae, neque meae in adeundis periculis alacritati convenire exiſtimo*; vel, *Hoc neque Macedonum gloriae, neque meae in adeundis periculis alacritatis eſſe ſtatuo.* Qua phraſi utitur Caeſar, lib. 4. Bell. Gall. cap. 17. *neque ſuae neque Populi Romani dignitatis eſſe ſtatuebat.* Joſeph. lib. 6. Bell. Jud. cap. 31. πρὸς δὲ τὴν εὐκλείας τι τάχος, *Sed ad gloriam pertinere celeritatem*; ubi perperam Interpres habet, *Sed celeritatem ante gloriam duci.* Bosius.

IN ORATIONEM LEUCTRICAM PRIMAM.

Pag. 88. ἀναιρεθέντων δὲ τῶν ἑτέρων, πρὸς ἡμᾶς ἤδη τὸν λόγον τοῖς κρατήσασιν ἔσεσθαι.] Tradit Xenophon inter alios, qui de hac re Athenis diſceptarent, orationem etiam habuiſſe Patroclem quendam Phliaſium, quae, ut ſuppetias ferrent Lacedaemoniis, Athenienſibus ſuadebat. Similia autem non pauca in hac Ariſtidis oratione proferuntur, ac in altera illa Phliaſii Xenophontea, unde Oratorem noſtrum ſua mutuatum eſſe facile libeat conjicere. Eodem autem, quo noſter, argumento ſurgens uſus eſt Patrocles, Ὅτι μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ σπουδὴν ἡγοῖντο Λακεδαιμόνιοι, ἐπὶ πρώτους ἂν ὑμᾶς στρατεύσαιεν εἰ θεσμοῖς, πᾶσιν οἶμαι τοῦτο δῆλον εἶναι.

τ῀ γὸ ἄλλων μόνως ἂν ὑμᾶς οἷον] ἐμποδὼν γ῍ναι τ῀ ἄρξαι αὐτὸς τ῀ Ἑλλήνων. εἰ γ῍ ὅτας ἔχει, ἐγὼ μ῍ οὐδὲν μᾶλλον Λακεδαιμονίοις ἂν ὑμᾶς ἡγεῖμαι συμπράξαντας βοηθῆται, ἢ κ῍ ὑμῖν αὐτοῖς. Xenoph. Hiſt. Graec. lib 6. pag. 610.

Ibid. ὅτε πρῶτον ὁ κῆρυξ, &c.] Clade Lacedaemoniorum ad Leuctra accepta, Thebani nuntium coronatum Athenas mittunt, qui victoriae magnitudinem exponeret, & ad opem ferendam Athenienſes hortarentur. Quam graviter autem Senatus hunc caſum tulerint, & quam moleſte nuntium exceperint, nos docet Xenophon, Hiſt. Graec. lib. 6. pag. 598. Τῶν γ῍ Ἀθηναίων, inquit, ἡ βουλὴ ἐτύγχανεν ἐν ἀκροπόλει καθημένη. ἐπεὶ γ῍ ἤκουσαν τὸ γεγονὸς, ὅτι μ῍ Θήβαι νενίκηνται, πᾶσι δῆλον ἐγένετο. ὅτε γὸ ἐπὶ ξένια τ῀ κήρυκα ἐδείπνουν, ὡδί τε τ῀ βοηθείας οὐδὲν ἀπεκρίναντο.

Pag. 89. ὅτι τοῖς καθ' ἑκάστους, &c.] Patrocles Phliaſius apud Xenoph. pag. 611. ἐγὼ γ῍, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρόσθεν μ῍ ἀκούων ἐζήλουν τὴν δε τ῀ πόλιν, ὅτι πάντας ἐν τοὺς ἀδικουμένους, κ῍ φοβουμένους, οὐκέτι καταφεύγοντας ἐπικουρίας δεομένους ἥκειν τυγχάνειν. Humanitatem autem, qua prae aliis civitatibus eminuerunt Athenae, fuſius exponit Ariſtides noſter in Panathenaica, pag. 187. ſeqq.

Pag. 90. τὰ μ῍ Θηβαίοις δόξαντα, ἀναίρεσιν τ῀ πόλεως ἐν ἀνδραποδισμὸν, &c.] Unum hoc graviſſimum eſſe videri, quod a Lacedaemoniis proferebatur, tradit Xenophon, Hiſt. Graec. lib. 6. pag. 609. Μέγιστον γ῍ τ῀ λεχθέντων δόξαι Λακεδαιμονίων ἐδόκει εἶναι, ὅτι ἠνίκα καταπολέμησαν αὐτὺς, Θηβαίων βουλομένων ἀνασάτους ποιῆσαι τὰς Ἀθήνας, ἔφασιν ἐμποδὼν γ῍ναι.

Pag. 91. ἀδικεῖν τὺς Λακεδαιμονίους, &c.] Dum Lacedaemonii cum Thebanis amicitiam & ſocietatem colere viderentur, Phoebidas Lacedaemoniorum dux exercitum trajiciens, dum feſtum Cereris celebrarent, Thebanos nec opinantes adoritur, Cadmiam occupat, & ſummorum virorum alios necat, alios in exilium mittit. Hinc exorta cum Lacedaemoniis Thebanorum bella, dum Phoebidae injurias vindicare vellent. Vide Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 5. pag. 556. ſeq. & Plutarch. in Vita Pelopidae, pag. 510, 511.

Ibid. ἀλλ' αὐτῶν Θηβαίων, &c.] Scribit tamen Xenophon, arcem occupaſſe Phoebidam, favente & opem ei ferente Thebano Leontiade, tunc temporis praetorum militarium altero, Hiſt. Graec. lib. 5. quibus ſimilia prorſus tradit Plutarchus, praeterquam quod Leontiadae comites adjungit Archiam & Philippum, homines paucorum ditionis cupidos, locupletes, & ambitioſos. Plut. in Pelop. pag 510.

Ibid. ζημιῶν] Si Plutarcho fides ſit adhibenda, Lacedaemonii & Phoebidae abrogarunt imperium, & mulctam ei dixerunt centum millium drachmarum; Vit. Pelop pag. 511. Cadmiam tamen cum praeſidio tenuerunt, & autorem licet punirent, factum comprobarunt. Conferantur autem, quae apud eundem leguntur Plutarchum, in Vita Ageſilai, pag. 1113.

Pag. 95. εἰρήνην τ῀ ἐπὶ Ἀνταλκίδου] Vide Xenoph. Hiſt. Graec. lib 5. p. 550.

Ibid. γέγραπ῍ γὸ, &c.] Alludit ad formulam pacis à Rege perſcriptam, quae ſic incipiebat, Ἀγησίλαος βασιλεὺς νομίζει δίκαιον, τὰς μ῍ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις ἑαυτῆ εἶναι, κ῍ τ῀ νήσων Κλαζομενὰς κ῍ Κύπρον. Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 5. pag. 550.

Pag. 97. τ῀ εἰς Ἁλίαρτον, &c.] De expeditione in Haliartum, & ad Coroneam pugna, conſulantur Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 3. pag. 505. lib. 4. pag. 519. Plutarch. in Vita Lyſandri, pag. 822. & in Vita Ageſilai, pag. 1106.

Pag. 102. καίτοι ὅλως Θηβαίους.] Hebeti erant animo Thebani, ſine acumine, ſine ſolertia. Corn. Nep. de Epaminonda in ejuſdem Vita, cap 5. *Habuit obtrectatorem, Meneclidem quendam, indidem Thebis, adverſarium in adminiſtranda republica, ſatis exercitatum in dicendo, ut Thebanum ſcilicet. Namque illi genti plus ineſt virium, quam ingenii* Vide etiam Demoſthen. in Orat. περὶ εἰρήνης, pag. 41.

Pag. 103. πρῶτον ἐπὶ τ῀ Ἡρακλειδῶν.] Patrocles Phliaſius in Orat. apud Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 6. καλῶ γε μὲν κἀκεῖνο ὅντως, ὅτε χόλες τ῀ Εὐρυθέως ὕβριν διεσώσατε τὺς Ἡρακλείους παῖδας, πῶς οὐκ ἐκεῖνο τὸ δε κάλλιον, εἰ μὴ μόνον τὺς ἀρχηγέτας, ἀλλὰ κ῍ ὅλην τ῀ πόλιν ἐφειτώσατε;

Pag. 105. ἀντ' ἐκείνων.] Quod ſcilicet Piraeum una cum Lacedaemoniis non oppugnârunt. Cum Lyſander & Lacedaemoniorum copiae Thebanorum fines invaſiſſent, Athenas mittunt legatos Thebani, qui inter alia haec dicerent, Ὅτε γ῍ παρεκάλουν ἡμᾶς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ τ῀ Πειραιᾶ, τότε ἅπασα ἡ πόλις ἀπεψηφίσατο μὴ συστρατεύειν αὐτοῖς· διὰ ὑμᾶς ἦν ἡμῖν ἔκπυστα ἐργιζομένων ἡμῖν τ῀ Λακεδαιμονίων, δίκαιον εἶναι νομίζομεν βοηθεῖν ὑμᾶς τῇ πόλει ἡμῶν. His moti Athenienſes ferendam Thebanis opem omnes decernebant; non eadem prorſus menſura beneficia referentes, ſed majora quidem, ut legatis ſuper hac re ſignificabat etiam Thraſybulus, quam à Thebanis ipſi accepiſſent. Ὑμεῖς μ῍ γὸ, inquit, ὑ ξυνεστρατεύσατε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ γε μετ' ὑμῶν μαχούμεθα ἐκείνους, ἂν ἴωσιν ἐφ' ὑμᾶς. Conſer Xenoph. Hiſt. Graec. pag. 503, 505, &c.

Ibid. κ῍ Λύσανδρον ἀπεκδύσαμεν.] Haec ex perſona oratoris Athenienſis dicta non conſentiunt cum Plutarcho, ſed nec cum Xenophonte: ambo enim Thebanis ſolis illud περίεργημα tribuunt, nec Athenienſium in eo facto ullam faciunt mentionem. Oratoriè forte, non hiſtoricè ea ſcripſit Ariſtides. Vide quae ſupra

diximus ad Plutarchum in Lyſandro, pag. 449. PALMER.

Pag. 108. ὅτε τὰ τείχη, &c.] Piraeeus nec dum muris erat cinctus. Vide Thraſybuli reſponſa ad Thebanorum legatos apud Xenoph. lib. 4. p. 505.

Pag. 119. ἀπεβλέψαλε δὴ, &c.] De legatis Lacedaemoniorum Xenophon. Hiſt. Graec. lib. 6. pag. 609. Ἀνιμιμησκόν τε γὰρ τὰς Ἀθωναίους, —— ὡς Ἀθωναῖοί τε ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἠρέθησαν ἡγεμόνες τῆ ναυλικῆ καὶ τῶν κοινῶν χρημάτων φύλακες, τῶν Λακεδαιμονίων ταῦτα ξυμβαλλομένων· αὐτοί τε νῦν γὲ ὁμολογημένως ὑπ' ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες προκεκρίθησαν, ξυμβαλλόμενοι αὖ ταῦτα τῶν Ἀθωναίων.

Pag. 120. Παρθενῶνα.] Templum Athenis ſtructum, in quo ſigna & tabulae olim erant dedicata. Pauſan. in Arcad. pag. 522. & in Attic. pag. 1.

IN ORAT. LEUCTR. SECUNDAM.

Pag 136. ἐπὶ τῶν τειχῶν.] Id enim ab Athenienſibus poſtularunt Lacedaemoniorum legati, ne, dum urbem muris cingerent, reficerent *munimenta hoſtibus & receptacula futuri belli.* Juſtin. Hiſt. lib 2. cap. 15. Videatur etiam Thucyd. lib. 1. cap. 92.

Pag. 147. ἢ χάρις αὐτὰς, &c.] Fuſius hoc argumentum proſequitur Patrocles ille Phliaſius apud Xenophontem, Hiſt. Graec. lib. 6. qui & inter alia haec dicit, Ὑμῖν δὲ νῦν ὑπὸ θεῶν τινῶν καιρὸς παρεσκεύασται, ἐὰν δεομένοις βοηθήσητε Λακεδαιμονίοις, κἀκείνους τότε; εἰς τὸ ἅπαντα χρόνον φίλους ἀπρόφασίστους. Haec vero an reſpexerit Ariſtides, Lector viderit.

Pag. 148. ὅτε Μαρδονίῳ, &c.] Ariſtides noſter in Panathenaica, pag. 252. ſeq Ἔδεξαν δ' αὖ —— καὶ βασιλεῖς καὶ οἱ Ἕλληνες ἐξ ἁπάντων τοῖς Ἀθωναίοις τιθέμενοι· ὁ μὲν ἀφ' Μαρδονίου καλῶν ἐπὶ τούτοις, οἱ δὲ μὴ ποιεῖν ταῦτα ἀφ' Λακεδαιμονίων δεόμενοι. Vide quae in hanc rem ex Herodoto ibi adduximus.

Ibid ἀφ' Χερσονήσου ἐς Κλεάρχου.] Conſulatur Xenoph. de exped. Cyri, lib. 1. pag 252.

Pag. 152. παρασχόντες γὰρ οἰκεῖαν, &c.] Quippe cum Lacedaemonii triginta tyrannos Athenis conſtituerant, & ut his vires conciliarent, decreto publice ſanciverant, Athenienſium exules undique ducendi jus eſſe, & pro hoſtibus habendos, qui ducentibus obſtarent; adverſus hoc decretum aliud ſciverunt Thebani, Omne tectum & oppidum Boeotiae Athenienſibus, ſi quibus uſus foret, patere; Qui exuli, dum duceretur, opem non tuliſſet, talentum mulctae nomine penſurum; Si quis Athenas ferret per Boeotiam in tyrannos arma, neminem id neque videre neque audire Thebanorum Atque haec qui tam humana ſciverant, factis etiam ſunt decreta executi. Thraſybulus etenim cum ſua cohorte, occupata Phyle, conatus ſuos ceperunt ex Thebis, arma & pecunias comparaverunt, atque rem ſecreto aggreſſi ſunt auxilio Thebanorum. Plutarch. in Vita Lyſandri, pag. 820. ſeq.

Pag. 154. ἀλλ' ἐκεῖνοι τὸν πόλεμον ἀνειλήφασιν.] Poſtquam etenim ad Leuctra cladem accepiſſent Lacedaemonii, pax fuiſſet conſtituta inter hos & Thebanos conſilio Jaſonis Pheraei. Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 6. pag. 599. Nec ex quo tempore haec ſtabilita eſſet, vel bello urbem aliquam Lacedaemonii adgreſſi fuiſſent, vel pecunias abſtuliſſent, vel agros Thebanorum vaſtaſſent. Et proinde injuriarum initium a Thebanis eſſe exortum, qui Lacedaemoniorum fines depopulati eſſent, in oratione de hac re habita contendit Cliteles Corinthius. Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 6. pag. 610. Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθωναῖοι, ἴσως ἀνειλέγε), τίνες ἦσαν οἱ ἄρξαντες ἀδικεῖν. ἡμῶν γ', ἐπεὶ εἰρήνη ἐγένετο, ἔχει τις καταλογήσαι, ἢ ὡς ἐπὶ πόλιν τινὰ ἐστρατεύσαμεν, ἢ ὡς χρήματά τινων ἐλάβομεν, ἢ ὡς γῆν ἀλλοτρίαν ἐδηώσαμεν; ἀλλ' ὅμως οἱ Θηβαῖοι εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ἐλθόντες, καὶ δένδρα ἐκκεκόφασι, καὶ οἰκίας κατακαύκασι, καὶ χρήματα καὶ πρόβατα διηρπάκασι.

Pag. 159. μητρόπολιν τῶν καρπῶν.] De hac appellatione videatur ſupra Ariſtides in Panath. pag 182. & 342. & quae ad poſteriorem locum adnotavimus.

Pag. 160. τὸ Ἰόλεων.] Thebanus erat Iolaus, Iphiclis filius, qui frater fuit Herculis; quem conſortem fuiſſe Herculis laborum magna ex parte Graeci teſtantur. Pauſan. in Achaic. pag. 398. & in Arcad. pag. 479. & 529. Apud Thebanos ad Proetidem portam erat Iolai quod vocabatur gymnaſium, & item ſtadium, quale in Olympia & in Lauriis. Oſtendebatur etiam eodem in loco Iolai heroicum monumentum. Pauſan. in Boeot. pag. 575.

Pag. 161. τὸ ἐν Σικελίᾳ ξυμφορᾷς.] De victoria hac Sicula confer Plutarchum in Vita Niciae, pag. 985. ſeq. & Thucyd. lib. 7.

IN LEUCTRICAM TERTIAM.

Pag. 167. μὴ μετρίως ἡμᾶς χρῆσθαί τισιν αὐτῶν.] Excidium innuit Melitenſium & Scionaeorum, quorum alteri Athenienſibus parere recuſaverint, alteri ab ipſis defecerint. Hos jam captivos factos aut interemerunt aut in ſervitutem redegerunt, & eorum agros aliis colendos dederunt

Calumnian

Calumniam exinde ortam diluere conatur Aristides in Panath. pag. 304. seq. quem consule, &, si libeat, adnotationes nostras.

Pag. 169. *αὐτὸς μὲν ἡμᾶς ὁμωμοκέναι*, &c.] Cliteles Corinthius apud Xenoph. Hist. Graec. lib 6. *πῶς δ' ἂν, ἐὰν μὴ βοηθῆτε ὅτῳ φιλοφανῶς ἡμῖν ἀδικημένοις, ὁ αὐτὸς τὰς ὅρκους ποιήσεται; καὶ ταῦτα, ὧν αὐτοὶ ἐπεμελήθητε ὅρκων, ὅπως πᾶσιν ὑμῖν πάντες ἡμεῖς ὀμόσαμεν;*

Pag. 171. *τὰ μὲν Θηβαίων*, &c.] Thebanorum quidem rura, tametsi Medicas partes foventium, vastavit Mardonius; non illorum odio, sed necessitate adactus, quod vellet tum castra communire, tum effugium sibi comparare, si in acie res non cederet ex sententia. Herodot. in Calliop. pag, 327. *Ἐνταῦθα ἦ τὸ Θηβαίων, καίπερ Μηδιζόντων, ἔκειρε τὰς χώρας, ὅτι μὴ ἔχθρῳ αὐτέων, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μεγάλης ἐχόμενος· βαλόμενος ἕρυμά τε τῷ στρατοπέδῳ ποιήσασθαι, καὶ ἢν ξυμβαλόντι οἱ μὴ εὐδαίμων οἷός τε ἐθέλῃ, κρησφύγετον τοῦτον ἐποιέετο.*

Pag. 173 *νὴ τὸν Δία τὸν Ἐλευθέριον*, &c.] Vide Aristid. in Panath. p. 257.

IN ORAT. DE SOCIETATE.

Pag. 229. *καὶ Θετταλίαν ἅπασαν ἔχειν φερεαῖς καὶ τετραδαρχίαις.*] Hanc vocem *τετραδαρχίαις* noster Aristides ex Demosthene sumpsit in tertia Philippica, & hic Aristidis locus firmat eam lectionem apud Demosthenem, ubi, nisi hic locus me demoveret, putarem legendum esse *δεκαδαρχίαις*, eo quod in eodem negotio Demosthenes ea voce usus erat Philippica 2da. Sed quod Canterus eam vocem vertit *quatuorviratus*, id oppido non possum approbare. Nam quatuorviratus est magistratus nomen aut muneris, quatuor virorum scilicet alicui negotio praefectorum; at *τετραρχία* vel *τετραδαρχία* est divisio regionis cujusdam in quatuor praefecturas, quae Thessaliae maxime conveniebat, quoniam jam ab antiquo in quatuor partes seu provincias divisa fuerat, scilicet in Phthiotin, Estiaeotin, Thessaliotin, & Pelasgiotin. Ergo si ipsa voce tetrarchiis nolebat uti, debebat per periphrasin interpretari, *praefecturarum quatuor ordinatione*. Vide adnotationem nostram ad Demosthenis pag. 69. PALMER.

Pag. 245. *δάρδαρον ἄνθρωπον, καὶ φύσει κεχωρισμένον αἱρεῖσθε, κἂν λαβόντα τὰ Πύθια ἐξορχῆται.*] *Cogitate, si Philippum adsciveritis, barbarum vos hominem & quem à vobis natura dissociaverit, quamvis proditis Pythiis dirumpatur, assumpturos esse.* Haec ultima verba ita interpretatur Canterus. Sed non video, quare sic verterit *ἐξορχήσεται τὰ Πύθια*, *proditis Pythiis*, quasi Pythia fuerint aliqua secreta mysteria, quae non erat fas communicare. At erat publica celebritas, de qua tacere non debebant, qui astabant. Itaque de Pythiis non debuit eam vocem sic interpretari; nam & pugnat ea interpretatio cum oratoris scopo. Nam Philippus stolide & impie prodendo in publicum Pythiorum secreta mysteria, si quae fuissent, magis barbarus ex eo argueretur. Ideo sic vertendus est totus hic locus, *Philippum quidem eligentes, barbarum hominem & à vobis natura dissociatum eligetis, quamvis Pythia saltando rumpatur.* Nempe alludit ad admissionem Philippi in Amphictyonum consessu in Pythiis factam, & ad Philippi temulentiam, qui post victos & deletos Phocenses in Pythiorum festo coronatus Paeanem canebat, & propinationes ingerebat frequentes, forte etiam & prae gaudio saltabat, quod ultimum licet non inveniatur alibi, quam hoc loco, tamen non abhorret ab ejus moribus. Nam Plutarchus in Demosthene de eo narrat, eum post victos ad Chaeroneam Graecos talia multa fecisse; *θρυλίκα μὲν ὢν ὁ Φίλιππος, ἐπὶ τῇ νίκῃ λαβὼν τὸν χαρᾶν ἐξυβρίσας καὶ κωμάσας ἐπὶ τὰς νεκρὰς, μεθύων ἤδε τὸν ῥῆχλων Δημοσθένους ψηφίσματος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς τάδ' εἶπεν, ᾠδὴς πόδα διαίρων καὶ ὑποκρούων·* id est, *statim igitur Philippus propter victoriam gaudens & insolenter agens prope cadavera mortuorum, ebrius & tripudians canebat principium decreti Demosthenis*, Demosthenes Demosthenis Paeanius haec dixit, *per pedes metricos dividens & subplaudens.* Et in eundem hilaritatis intemperantis excessum prorupisse post devictos Phocenses satis innuit Demosthenes in oratione de falsa legatione, dum de Aeschine ait, *οὗτος εἰς τὰ ἐπινίκια τῶν πραγμάτων ὧν ὁ πολέμιος, ἃ Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος ἔθυον, εἰσιὼν ἐλθὼν καὶ σπονδῶν μετεῖχε καὶ εὐχῶν, ἃς ἐπὶ τοῖς τῶν Συμμάχων τείχεσι καὶ χώραις καὶ ὅπλοις ἀπωλώλεσι κύκλιος, καὶ Σωσιφανὴς καὶ Σωσιπαιώνιζε Φιλίππῳ, καὶ φιλοφρονίας πρέπινε.* Haec omnia Delphis tempore, quo Pythia celebrabantur, facta fuisse ait ibidem Demosthenes. Quoniam igitur Amphictyonum consessus & Pythiorum celebratio ad solos Graecos pertinebat, non ad barbaros, Philippus, qui in Amphictyonum consessu sedebat, imo eos convocaverat, & obtinuerat, ut Macedoniae reges haberent ea duo suffragia, quae antea Phocenses habebant, (ut ait Diodorus) se pro Graeco omnino gerebat & non barbaro, Pythiis Graecorum more ab eo celebratis: Nihilominus tamen Macedo barbarus fuit, ait hoc loco noster Aristides; Macedones enim sub Graecorum nomine olim non comprehendebantur. Id docet Herodotus ex verbis Alexandri Macedoniae regis, lib. 9. Scylax in Periplo, qui Magnesiam ultimam Graeciae provinciam facit, Dio lib. 50. & alii plures. Et haec nostra interpretatio firmatur ex eodem

dem Ariſtide infra ſequenti oratione pag. 257. ubi ait de Philippo, ἄγων τὰ Πύθια, καὶ πῖς Ἕλλησιν ἐξηγώμενος τὰ μηδὲν ἧττον προσήκοντα. PALMER.

IN ORAT. DE CONCORDIA, &c.

Pag. 302. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆ δεχομένης ἡμᾶς τὰ νῦν.] Nomen tacet urbis, de qua loquitur, ſed ex ſequentibus facile colligitur, eum de Pergamo loqui, & ibi hanc orationem habitam fuiſſe. PALMER.

Pag. 304. δευτέρα τις ἀπικία, &c.] Ferunt hiſtoriae dictam olim fuiſſe hanc regionem Teuthraniam, Teuthranti quippe regnatam; Telephum autem cum matre ex Arcadia veniſſe, & ad has oras appuliſſe; quam cum Teuthras excepiſſet, & uxorem duxiſſet, Telephum hujus filium habitum in regnum Myſorum ſucceſſiſſe. Vide Strab. Geogr. lib. 12. pag. 572. & 13. pag. 615. Dicta autem poſtea urbs Pergamus à Pergamo Pyrrhi filio ex Andromache, qui cum in Aſiam trajeciſſet, Arium in Teuthrania dominantem, ſingulari certamine de imperio dimicans, occidit, & ex ſuo nomine urbibus cognomentum dedit. Pauſan. in Attic. pag. 19. Aeſculapii vero religionem ex Epidauro traduxit Pergamum Archias Ariſtaechmi filius, a convulſione membrorum in Epidauro ſanatus. Pauſan. in Corinth. pag. 134.

Pag. 304. ᾧ πᾶς ἀνάγκης εἶκει δεσμός.] P. Stat. Sylv. lib. 3. pag. 368.

Dicitur Idalios Erycis de vertice lucos
Dum petit, & molles agitat Venus aurea cycnos,
Pergameas intraſſe domos, ubi maximus aegris
Auxiliator adeſt, & feſtinantia ſiſtens
Fata, ſalutifero mitis Deus incubat angui.

Pag. 308. κατ' μὲν τὴν χώρην Περσικὴν, &c.] Juxta Timaeum quendam Tauromenitam, ex depoſitis hiſce Perſarum, templum condiderunt Epheſii alterum, cum jam prius combuſſiſſet Heroſtratus. At ſi Straboni fidem adhibeamus, fabulae erant haec omnia, neque ulla fuerunt Perſarum depoſita. Geogr. lib. 14. pag. 640.

Ibid. ὁ νεὼς μείζων ἢ πρόσθεν ἔσχεν.] Locum hunc illuſtrant Strabonis verba, lib. 14. Τὸν δὲ νεὼν τῆ Ἀρτέμιδος πρῶτος μὲ Χερσίφρων ἐπεχείρησεν, ἄλλος ἐποίησε μείζω· ὡς δὴ τοῦτον Ἡρόστρατός τις ἐνέπρησεν, ἄλλοι ἀμείνω κατεσκεύασαν, ζωνεύσαντες τὸ τῶν γυναικῶν κόσμον, καὶ τὰς ἰδίας οὐσίας, ἀναθέμενοι δὲ καὶ τὰς προτέρας κίονας· τούτων δὲ μαρτυρεῖα ἐστὶ γεγενημένα τότε ψηφίσματα.

Pag. 315. θεῶν τινος.] Nerei, juxta Pindari Scholiaſten. Verba autem, ad quae noſter alludit, habentur in Pyth. Od. 9.

Κεῖνος αἰνεῖν καὶ τὸ ἰχθυόεν
Παντὶ θυμῷ σωῦ τε δίκᾳ
Καλὰ ῥέζοντ' ἔννεπε.

Pag. 318. Συράντων ἐπὶ τὰς Ἕλλωας, &c.] Vide Panath. pag. 223. ſeqq.

Pag. 328. καὶ διετέλουν, &c.] Confer Pauſan. in Eliac. prior. p. 349.

Pag. 334. Δημοσθένης δ'. &c.] Demoſth. Ep. 3. ad Senat. & Populum Athenienſium, pag. 786. ſeq. Ἔγνωκα γὰρ ἐξαρχῆς πάντα τὸν πολεμούμενον πρόσθεν, ἂν ὦσι δίκαιοι πολῖται, ὥσπερ οἱ παῖδες πρὸς τοὺς γονέας, ἅτε πρὸς ἅπαντας τοὺς πολίτας ἔχειν, οὐχὶ μὲν ὑπ' ὀλιγομονιάτων τυγχάνειν, φέρειν δὲ τοὺς ὅλους ἰσόμοιρος· ἡ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἧττα καλὴ καὶ πρότερα νίκη τοῦ τοῖς ἀφρονοῦσι γίνεσθαι.

IN RHODIACAM.

Pag. 341. ὅτε δ' θαλάττης ἐκράτησε..] Unde iidem θαλασσοκρατοῦντες dicti à Strabone, Geog. lib. 1. pag. 57. Idem de Rhodiis in lib. 14. pag. 652. θαυμαστὴ δὲ καὶ ἡ εὐνομία, ἣ ἡ ἐπιμέλεια πρός τε τὰ ἄλλα πολιτεῖαι, καὶ τὰ περὶ τὰ ναυτικὰ, ἀφ' ἧς ἐθαλασσοκράτησε πολλῶν χρόνον, καὶ τὰ λῃστήρια καθεῖλε.

Pag. 342. ἀγάλματα, &c.] Euſtath. in Dionyſ. Perieg. v. 504. Ἡ δὲ Ῥόδος ἄλλα τε ἔχει θαυμαστὰ, καὶ τὸν μὲν ἥλιον ὃ Κολοσσὸν, Χάρητος ἔργον, ἀνδρὸς Λινδίου, πήχεων ἑβδομήκοντα. —— πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα εἶχεν ἡ Ῥόδος ἀγάλματα, ὧν τὸ τεχνικὸν καὶ μικρῷ δεῖν ἔμψυχον αἰνιττόμενοι οἱ τεχνῖται ἀλύσεσιν ἐδέσμων αὐτὰ, μὴ καὶ λάθοιεν τάχα κινηθέντα μεταστῆναί που ἀλλαχοῦ. Confer. Strab. Geog. lib. 14. pag. 652. qui ſcribit inſuper Rhodum & portubus, viis, muris, alioque apparatu tantum aliis praeſtitiſſe urbibus, ut non modo meliorem nullam, ſed ne parem quidem ullam haberet.

Pag. 353. ὅτι τὴν νῆσον, &c.] Pindari Scholiaſtes in Olymp. 7. Καθ' ὃν χρόνον οἱ θεοὶ τὸν ὅλον κόσμον πρὸς ἑαυτοὺς διεμερίζοντο, ἀπόντος δὲ ἡλίου, καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀφανίοντος δρόμον, ὐδεὶς ἐξ τῶν θεῶν ἐπεμνήσθη, ὥστε καὶ αὐτῷ δοῦναι μερίδα φυλαχθῆναι. ὑδέπω δὲ ἡ Ῥόδος ἦν ἐκ θαλάσσης ἀναδοθεῖσα. διὸ καὶ ἀκληρωτος μείνας ὁ θεὸς ταύτῃ εἴλετο τὴν μερίδα· ἱερὰν αὐτῷ τὴν νῆσον ἐπιτρεψάμενος.

Pag. 354. καὶ Ὁμηρος μὲν, &c.] De Tlepolemo Homerus, Il. ε'. v. 174.

Αὐτὰρ ὃ γ' ἐς Ῥόδον ἶξεν ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων.
Τεῖχθα δ' ᾤκηθεν κατὰ φυλάδας, ἀδ' ἐφίλησεν

Ex

Ἐκ Διὸς, ὅτι θεοῖσι ϵ̓ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει·
Καὶ σφιν θεσπέσιον πλοῦτον καλέχθαι Κρονίαν.

Confer Pindari Scholiast. ad Olymp. 7.

Ibid. ὕσαι χρυσὸν, &c.] Alludit noster ad Pindari verba in Olymp. 7.

——— κείνοισι μὲν ξανθὰν ἀγαγὼν νεφέλαν.
πολλὼ ὗσε χρυσόν.

Ibid. ὡς τ' Ἰαλύσιον καὶ Καμίρου νῶ.] Steph. Byzant. de Urb. Ἰάλυσος, πόλις ἐν Ῥόδῳ· & mox, Κάμιρος, πόλις ἐν Ῥόδῳ ἀπὸ τοῦ παιδὸς Κερκάφου, τοῦ Ἡλιάδου καὶ Κυδίππης. Soli peperit septem filios Rhodus nympha, quorum unus Cercaphus Camirum & Ialysum & Lindum genuit, qui inter se dispartiti insulam tres urbes condiderunt, quibus sua ipsorum imposuerunt nomina. Pindar. Olymp. Od. 7.

——— ὧν εἷς μὲν Κάμιρος,
πρεσβύτατός τε Ἰάλυσος ἔτεκεν, Λίνδον τ'. ἀπαλέξαι δ' ἔχον,
ἀμφὶ γαῖαν τείχεα δαιδάλμοι, παλαιῶν
ἀστέων μοῖραν· κέκλωνται δέ ϲφιν ἕδραι.

Lindii primum pro se rempublicam gesserunt, ut & Camirenses & Ialysii, postea autem in unam urbem Rhodum coierunt, teste Strabone, lib. 14. pag. 655. Πρότερον μὲν οὖν καθ' αὑτοὺς ἐπολιτεύοντο οἱ Λίνδιοι, καθάπερ ϵ̓ Καμιρεῖς καὶ Ἰαλύσιοι· μετὰ ταῦτα δὲ πάντες εἰς τὴν Ῥόδον.

Pag. 355. τῶν Ἁλίων ἀγῶνα.] Ἅλια, festum solis à Rhodiis observatum Athenaeus, lib. 13. Ῥόδιοι τὰ Ἅλια τιμῶσιν, *Rhodii Halia celebrant.* Existimarunt aliqui nomen esse deductum ab ἅλς, & notari veteris θαλατταρχαίας monumentum, qua Rhodii olim floruerunt. Sed vero similior est à voce Dorica ἅλιος pro ἥλιος appellationis originatio. Quamvis enim Rhodii maris imperio longe lateque potiti fuerint, ut author est Strabo, lib. 14. Geogr. nullum tamen huic rei festum instituisse reperiuntur. Ut autem Soli dedicatum fuisse credam, ratio est, quod illum Rhodii tanquam apud se natum praecipua veneratione sint prosecuti. Huc insanam refero Colossi substructionem, quem fecit Chares Lindius Lysippi discipulus; quodque Strabo narrat, lib 14. Ἡλιάδας, id est, Ἡλίου sive solis filios aliquando Rhodum tenuisse; cujus etiam meminit Cicero lib. 3. de nat. Deorum. Eustathius ad Homer. Odyss. ζ. Ἅλιον, ὅπερ ἦν ἡλίου ἱερὸν καὶ Ῥοδίοις, *Halion, quod erat templum solis apud Rhodios.* Aristides etiam cum Rhodon vocasset urbem solis, &, ὅτι τὴν δὲ τὴν νῆσον οὖσαν ὑπὸ τῇ θαλάττῃ, καὶ κεκρυμμένην Ἡλίῳ δῶρον ἀνεῖσαν θεοί, *quod hanc ipsam insulam sub mari existentem, & occultatam Soli dono dederunt Dii*, addit, καὶ τὰ μὲν τῶν Ἁλίων ἀγῶνα ποιήσεσθε, *& Haliorum certamen facietis.* Ex quibus apparet, Halia festos solis dies fuisse, non autem θαλατταρχαίας monumentum. Castellan. in Syntagm. de Fest. Graecor. pag. 10, seq.

Pag. 358. Σεῖφον.] Seriphus est in Aegaeo mari insula, Sporadum una. Steph. Byzant. de Urb. Σίφνος, μία τῶν Σποράδων. In hac insula Dictes extruxisse cistam dicitur, cui inclusus est Perseus, & mater ejus Danaë. Vide Strab. Geogr. lib. 10. pag. 487.

Ibid. ἢ Σύμης τωλησὶ] Insulas prope Cariae littora jacentes recensens Strabo, his adjungit Symen, Geog. lib 14. pag. 656. μετὰ δ' ἐν τὰ Λώρυμα —— ἐστὶ καὶ Σύμη νῆσος. Unde Steph. Byzant. de Urb. Σύμη, νῆσος Καρικὴ, ὡς Στράβων τεσσαρεσκαιδεκάτῃ. καὶ πόλις ἐπώνυμος. Ὠνόμασται ἢ ἀπὸ Σύμης τ' Ἰαλύσου. Hinc forsan licet colligere, terrae motum ultra Rhodon fuisse grassatum. Scribit certe Pausanias, Lyciorum & Carum urbes, & Coon etiam una cum Rhodo fuisse eversas. Λυκίων ἢ καὶ Καρῶν τὰς πόλεις, Κῶν τε καὶ Ῥόδον ἀνίσρεψε μὲν βίαιος εἰς αὐτὰς καταστήσας ϲεισμός. Pausan in Arcad. pag 526.

Pag. 360. ὑμᾶς ἂν πρέσβεις ὀκέλυστα πέμπειν, &c.] Nec insolitus erat Rhodiis hic mos. In priori enim calamitate, cum terrae motu Rhodus fuerat conquassata, & magnus ille colossus corruerat, legatos per omnem miserunt Graeciam, qui, dum cladem acceptam mirifice exaggerârunt, dona tam ingentia acceperunt, ut brevi temporis spatio & privatae & publicae eorum res in majorem quam antea excreverint molem. Laudat Polybius prudentiam eorum & solertiam hac in re adhibitas, quibus etiam ex gravissimo casu utilitatem sibimet conciliarunt. Histor. lib. 5. pag. 429.

Pag. 365. τὰς παλαιὰς ὥρας τρεῖς.] Unde Rhodum vocat Pindarus τρίπολιν νᾶσον, Olymp. 7. Homeri autem versus, ad quos alludit noster, habentur Iliad. ϐ'. ϒ. 163, seq.

Οἳ Ῥόδον ἀμφενέμοντο διατειχα κοσμηθέντες,
Λίνδον, Ἰηλυσόν τε, καὶ ἀργινόεσσαν Κάμιρον.

Qui quidem proferuntur etiam à Pindari Scholiaste ad laudatum decantatissimi Poetae locum. Confer autem quae supra notavimus ad pag. 354.

Pag. 368. μίγιστον ἢ πάντων ἀνθρώπων ἄρχοντος ἐλπίς.] Nec Aristidem spes sua fefellit. Infinitis enim fere sumptibus delapsam Rhodon restituit Antoninus. Pausanias, cum in loco paulo superius prolato Rhodon & Lyciae urbes terrae motu corruisse tradiderat, mox addit; βασιλεὺς ἢ Ἀντωνῖνος καὶ ταύτας ἀνεστήσατο δαπανήμασιν τε ὑπερβολῇ ϵ̓ ἐς τὸ ἀνοικτισμὸν περιττείᾳ. Pausan. Arcad. pag. 526.

Pag.

Pag. 369. φασὶ δέ τινες καὶ τεῖχος ἐν τοῖς κάτω καιροῖς.] Innuit noſter, ut opinor, Ilii expugnationem à Romanis, qui ſub Fimbria militabant, flagrante bello Mithridatico. Fuit iſte Fimbria quaeſtor miſſus conſuli Valerio Flacco, qui dux belli adverſus Mithridatem erat creatus. Conſulem autem per ſeditionem cum interfeciſſet in Bithynia, ipſe exercitûs dux factus ad Ilium acceſſit; oppidaniſque eum, utpote latronem, non recipientibus, re cum hariolo communicata, oppugnatione aggreſſus, urbem undecimo die cepit. Strab. Geogr. lib. 13. pag. 594. Jactanti huic, quod intra undecim dies in poteſtatem ſuam redegiſſet urbem, quam Agamemnon mille navium claſſe & totius Graeciae exercitu inſtructus non niſi aegre decimo cepiſſet anno, Ilienſium quidam reſpondiſſe dicitur, Non enim nobis erat Hector, qui pro urbe propugnaret. Non autem eandem eſſe ac priſcam Ilium, ſed ſaepius hanc urbem ſuas mutaſſe ſedes autor eſt idem Strabo, pag. 593.

Pag. 370. ἀλλ' Ἀμφιάραος, &c.] Pauſan. in Attic. pag. 64. Ἀπέχει δὲ δώδεκα τοῦ πόλεως (ab Oropo ſcilicet) σταδίους μάλιστα ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου. Λέγεται δὲ Ἀμφιαράῳ φεύγοντι ἐκ Θηβῶν διὰ μαντῶν τὴν γῆν, καὶ ὡς αὐτὸν ὁμοῦ καὶ τὸ ἅρμα ὑποδέξαι.

NOTAE

NOTAE ET OBSERVATIONES IN TOMUM juxta *CANTERI* ordinem TERTIUM.

IN ORAT. PLAT. PRIMAM.

PAG 31. Οὐτ' Αἰχίνης ὁ Λυσανίᾳ.] Eum Aeschinem supra dixit Platonis *Συμφοιλῶ* (ubi credo legendum *συμφοιλητῶ*.) Ideo nullus alius fuit, quam Aeschines ille Eleusinius, de quo Apollonius in exegesi; de altero Aeschine ita scribit, ἓν ᾧ ὁ ἕτερος ῥήτωρ Αἰχίνης Ἐλευσίνιος. Ideo forte hoc loco pro ὁ Λυσανίᾳ legendum Ἐλευσίνιος, vel apud Apollonium pro Ἐλευσίνιος legendum ὁ Λυσανίᾳ. Forte & utrobique bene scribitur; nam nihil vetat Aeschinem Eleusinium fuisse Lysaniae filium. Alter autem rhetor Aeschines, quem Demosthenes accusavit, fuit Atheniensis Atrometi filius. PALMER.

IN ORAT. PLAT. SECUNDAM.

Pag. 197. Οὕτω ᾗ εἶναι Σώφρων, &c.] De Periclis moribus Plutarchus in ejusdem vita, pag. 281. Προσώπου Σύστασις ἄθρυπτος εἰς γέλωτα, ὁ προάστης πορείας, ὁ καθεστὼς σχολῆς πρὸς ὁδὸν ἀκαταστάλυπτος πάθος ἐν τῷ λέγειν, ὁ πλάσμα φωνῆς ἀθόρυβον, καὶ ὅσα τοιαῦτα, πάντας θαυμαστῶς ἐξέπληττεν. *Vultus ad risum immotus, incessus comis, modestus vestitus, animus in dicendo imperterritus, modulatio sedata vocis, & reliqua ejus generis, omnes supra modum adduxerunt in stuporem.*

Ibid. ὁ Πλάτωνος ὑμνεῖ λόγος.] Verba Platonis, ad quae Lectorem refert Aristides, reperiuntur in Critia dialogo, pag. 112. Tom. 3. τὸ μέσον ὑπερηφανίας καὶ ἀνελευθερίας διώκοντες, κοσμίας φύσεως οἰκήσεις, Athenienſium scilicet antiquissimi.

Ibid. δημοτικὸς.] Populi quidem e partibus contra divites & Thucydidem stetisse Periclem inter omnes convenit; ingenio tamen fuisse minime populari docet Plutarchus, Vit. Peric. pag. 283. Οὕτω δὴ φέρων ὁ Περικλῆς τῷ δήμῳ προτίνειμψε ἑαυτὸν, ἀντὶ τοῦ πλουτίων καὶ πενήτων ἑλόμενος, ὃ δὴ τοῦ αὐτοῦ φύσιν ἔπισα δημοτικὴν οὖσαν.

Ibid. κομψότητος.] Jactantiae crimen Pericli olim objecisse Ionem Poetam autor est Plutarchus, Vit. Peric. pag. 281. quam tamen infamiae notam omnino rejiciendam censens, insigne Zenonis de hac re elogium protulit. Τὸν γοῦν Περικλέα τὴν Σεμνότητα δοξοκομπίαν τε καὶ τῦφον ἐπικαλοῦντα, ὁ Ζήνων παρεκάλει καὶ αὐτὸς τὶ τοιοῦτον δοξοκομπεῖν, ὡς τῆ πραγματοιήσεως αὐτῆς τὸ καλὸν ὑποποιούσης τινὰ λεληθότως ζῆλον καὶ Σωκράτειαν. Thucydides autem iste, de quo hic agit Aristides, erat optimatum quidam, diuque Periclis in Republica adversarius, eodem teste Plutarcho, pag. 284.

Pag. 198. ὁ δυλοῦων, &c.] Similia prorsus Plutarchus, in Peric. Vita, pag. 293. Οὐκέθ' ὁ αὐτὸς ἦν, οὐδ' ὁμοίως χειροήθης τῷ δήμῳ, &c. *Non fuit deinceps idem, neque perinde tractabilis populo,*

aut pronus ad concedendum & obſecundandum, ſicut ventis, libidini plebis; ſed ex laxa illa & connivente quadam indulgentia, quaſi florido & molli concentu, ariſtocraticum & regalem intendens reipublicae ſtatum, praeſtans ſeipſum ad optima quaeque rectum & inculpatum, ſuadendo atque docendo ſpontaneum fere duxit populum; interim urgendo perquam invitum cogendoque applicavit ad id quod ex uſu erat. Unde & idem dictus a M. Tullio *princeps conſilii publici*, lib. 1. de Orat. pag. 41. ed. Manut.

Pag 199. *εἰ τὸν Ἀρχέλαον*, &c.] Alludit ad Platonis verba, quae habentur in Gorgia, pag. 470. ſeq. Erat autem Archelaus iſte, Perdiccae filius, & Macedoniae rex; qui ex ſerva quadam muliere natus, fratrem ſuum, legitimum Perdiccae filium, in puteum dejecit & interemit, ut regnum ipſe occuparet. Conſulatur Plato, fuſius haec edifferens, in loco ſuperius prolato.

Pag. 206. *εἰς Σικελίαν ἀπόλλυς.*] Expeditionem innuit, cui praeerat Nicias, de qua videatur Thucyd. Hiſtor. lib. 6. & 7. Vir autem quantus eſſet Pericles, nulla magis oſtendere, quam quae poſt illius mortem commiſſa fuerunt ab Athenienſibus delicta, & praecipue bellum hoc Siculum. Quam infauſto omine ſuſceptum fuerit, eventus docuere. Quid autem de iſtiuſmodi excurſione ſentiret Pericles, diſcere eſt ex iis, quae ſcribit Plutarchus, Pericl. pag. 298. *Πέμψας δὲ καὶ Σικελίας ὁ δύσερως οὗτος ὑδὴ καὶ δύσπολεμος ἔσως εἶχεν, ὃν ὕστερον ἐξέκαυσαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ῥήτορες. ἦν δὲ καὶ Τυρρηνία καὶ Καρχηδὼν ὄνειρος, οὐκ ἀπ' ἐλπίδος, ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῆς παρασκευῆς κίνημονίας, καὶ τὴν δύναμιν τῶν πραγμάτων. ἀλλ' ὁ Περικλῆς καλῶν ἔσχε τὸν ἐνθουσιῶντα τούτῳ, καὶ παρέσχεπε τὸν πολυπραγμοσυνίῳ.* Id quidem ſibi ſatis habuit Pericles, ſi Lacedaemoniorum vim coercere potuiſſet. Videatur idem Plutarchus in Alcib. p. 363.

Pag. 207. *Ἀναξαγόρᾳ.*] Confer Platonem in Phaedro, Tom 3. pag. 270. De Alcibiade vero conſulantur quae idem ſcribit in Alcib. 1. pag. 104. Tom 2. Sic etiam Corn. Nep in Alcibiade, cap. 2. *Educatus eſt in domo Periclis, eruditus a Socrate.*

Pag. 212. *Μαντινικῷ μὲν ξένῳ.*] Diotimam, quam ſapientiae nomine admiratus eſt Socrates, & ad quam diſcendi cauſa proficiſci ſolitus eſt. Plat. in Conviv. pag. 206. *Μαντινικὴ* autem nomen eſt gentile, *ἀπὸ τῆς Μαντινείας*, unde ortum duxerit Diotima, derivatum. Sic de eadem Socrates in eodem Convivio, pag. 201. *τὸν δὲ λόγον τὸν περὶ Ἔρωτος, ὃν ποθ' ἥκουσα γυναικὸς Μαντινικῆς* (ubi legendum monet Serranus *Μαντινικῆς*) *Διοτίμας, ἣ ταῦτά τε ἔσοφὴ ἦν καὶ ἄλλα πολλά.*

Ibid. *Μαντίαν.*] Aſpaſiam, praeclaram Rhetorices magiſtram, de qua Plato in Menexeno, pag. 235, 249.

Pag. 214. *Περικλῆς δὲ δεινὸς λέγειν.*] Quem tamen oratorum omnium perfectiſſimum agnoſcit Plato, in Phaedro, pag. 269. *Κινδυνεύει, ὦ ἄριστε, εἰκότως ὁ Περικλῆς πάντων τελεώτατος εἶναι τῶν ῥητορικῶν ἀνδρῶν.* Adde M. Ciceronem, Orat. pag. 305. *Ne Pericles quidem dixit Attice, cui primae ſine controverſia deferebantur.*

Ibid. *βιβλίων.*] Alluſio eſt ad Orphicum illud, —— *δύσεως δ' ἐπιβήσεσθε βιβλίοις.*

Pag. 215. *οὐδ' ἀστράπτων*, &c.] Verſus ex Ariſtophanis Acarnenſibus deſumptus. De Pericle ſcribens M. Cicero, in Orat. pag. 305. *Qui ſi tenui genere uteretur, nunquam ab Ariſtophane Poeta, fulgurare, tonare, permiſcere Graeciam dictus eſſet.* Conſer & Plutarchum in Vita Peric. Tom. 1. pag. 284. Eadem verba legere eſt apud Diodorum Siculum, Biblioth. lib. 12. pag. 307. non tamen Ariſtophani, ſed Eupolidi poetae adſcripta, ſi modo vulgati Codices germanam adhibeant lectionem. *Καὶ πάλιν ὁ ἄλλος Εὔπολις ὁ ποιητὴς, — Περικλέης δὲ λύμπτιος Ἥραπτ', ἐόρηλα, ζωικύκα τὴν Ἑλλάδα. Πειθώ τις ἐπικάθιζεν ἐπὶ τοῖς χείλεσιν.* Sic Editi; mallem vero, *Καὶ πάλιν ὁ ἄλλος, Περικλέης δὲ λύμπτιος Ἥραπτ', ἐόρηλα, ζωικύκα τὴν Ἑλλάδα. καὶ Εὔπολις ὁ ποιητὴς, Πειθώ τις ἐπικάθιζεν ἐπὶ τοῖς χείλεσιν. Οὕτως ἐκήλει, ὡς μόνος τῶν ῥητόρων Τὸ κέντρον ἐνῆκε τοῖς ἀκροωμένοις.* Ariſtophanis etenim teſtimonium in verbis proxime praecedentibus adduxerat Diodorus; & ſic ſua cuique conſtabunt.

Ibid. *μόνος δὲ πειθώ.*] Praeter Diodorum Siculum in loco quem jam protulimus, de hoc dicto meminerunt M. Cicero, & Plinius. Quorum prior haec habet in lib. de Cl. Orat. pag. 205. *Πειθὼ quam vocant Graeci, cujus effector eſt orator, hanc Suadam appellavit Ennius, quam deam in Periclis labris ſcripſit Eupolis ſeſſitaviſſe.* Conſer Plin. Epiſt. lib. 1.

Pag. 217. *Ἀντιφῶντος.*] Antiphon iſte Rhamnuſius erat, eloquentiae magiſter, de quo videatur Plato in Menexeno, pag. 236. Tom. 2.

Ibid. *καθαφθίσῃ*, &c.] Alludit ad verba Platonis in Menex. pag. 235. *ἥκω* (nimirum Aſpaſia) *καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐποίησε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ ἀφθέγκτα τὴν Ἑλλάδα, Περικλέα τὸν Ξανθίππου.*

Pag. 223. *ὅτι πλεῖστα*, &c.] Confer Platonem in Apolog. Socrat. pag. 22. ſeq.

Pag. 224. *θεῶν λογίων.*] Dii *λόγιοι* dicti eloquentiae praeſides. Sic de Mercurio Lucianus in Pſeudomant. *Κακὸν κακῶς σε ὁ λόγιος Ἑρμῆς ἐπιτρέψειεν αὐτοῖς λόγοις.*

Pag 225. *μὰ τὸν τοῦτο φρονίζειν.*] Unde & oratoribus ſemper illudentem Plato inducit Socratem. Confer quae habentur in Menexeno, ſub initio.

Ibid. *ἐπὶ τῷ Σάμῳ*, &c.] Hiſtoriam refert Diodorus Siculus, Biblioth. lib. 12. pag. 301. ſeq.

jeq. Conſer etiam Plutarchum in Vit. Peric. pag. 301. & ſeqq. & Thucydidem, lib. 1. Hujus expeditionis in Samum comes aderat Pericli Sophocles poeta, teſte Strabone, Geogr. lib. 14. pag. 638. ed. Caſaub.

Pag. 226. εἰς Μέγαρα.] Plutarch. Tom. 1. pag. 310. Καὶ γὰρ αὐτὸς (Pericles) ἐμβαλὼν εἰς τὴν Μεγαρικὴν, ἔφθαρε πᾶσαν. Adde Diod. Sic lib. 12. pag. 309. Gravius autem Megarenſes perſequebatur Pericles, propter privatum quoddam odium, contra illos ſuſceptum, de quo Plutarchus ibid. pag. 306. ὑπὸ τῶν δή τις, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ καὶ ἰδία πρὸς τοὺς Μεγαρεῖς ἀπέχθεια.

Pag. 230. ἀλλὰ καὶεῖνο, &c.] Diod. Sicul. Hiſt. lib. 12. pag. 310. Μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ Ἀθηναῖοι, τῆς μὲν χώρας διοδευκοπημένης, τῆς δὲ πόλεως πολλὰς ἀφορμὰς, ἐν ἀθυμίᾳ καθειστήκεισαν, καὶ τὴν Περικλέα νομίζοντες αἴτιον αὐτοῖς γεγονέναι τοῦ πολέμου, δι' ὀργῆς εἶχον. διόπερ ἀποστάσεις αὐτὸν τῆς στρατηγίας, καὶ μικρὰς τινας αἰτίας εἰκημάτων λαβόντες, ἐζημίωσαν αὐτὸν ὀγδοήκοντα ταλάντοις. Conſulatur Plutarchus in Vita Periclis, pag. 312. ubi de mulctae ſummâ diverſa traduntur.

Pag. 236. ὅτι δὲ ἔξω τῆς Ἀττικῆς, &c.] Diod. Sic. Hiſt. lib. 12. pag. 308. Τῶν δὲ Ἀθηναίων παρεξωκοδομημένων μὲν τὴν τῆς χώρας καταδρομὴν, καὶ βεβλημένων ἀφορμὰς τοῖς πολεμίοις, Περικλῆς στρατηγὸς ὢν, καὶ τὴν ὅλην ἡγεμονίαν ἔχων, παρεκάλει τοὺς νέους ἠσυχίαν ἔχειν, ἐπαγγελόμενος ἄνευ κινδύνων ἐκβαλεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐκ τῆς Ἀττικῆς. πληρώσας δὲ ἑκατὸν τριήρεις, καὶ δυνάμιν ἀξιόλογον εἰς τὰς ναῦς ἐμβιβάσας, καὶ στρατηγὸν ἐπιστήσας Καρκῖνον καὶ ἑτέρους τινὰς, ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἔτοι δὲ πολλὴν τὴν παραθαλατ τίαν χώραν πορθήσοντες, καί τινα τῶν φρουρίων ἑλόντες, καταπλήξαντες τοὺς Λακεδαιμονίους. διὸ καὶ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς δυνάμιν ταχέως μεταπεμψάμενοι, πολλὴν ἀσφάλειαν τοῖς Πελοποννησίοις παρεῖχον. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῆς Ἀττικῆς ἐλευθερωθείσης, ὁ μὲν Περικλῆς ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς πολίταις, ὡς δυνάμενος στρατηγεῖν, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις διαπολεμεῖν.

Pag. 237. πρεσβεῖαι, &c.] Conſer Plutarch. in Vit. Peric. pag. 279.

Pag. 239. τὴν Σωκράτης, &c.] Videantur quae de eadem re adhibentur ſupra pag. 223. & quae de ſui ipſius moribus ediſſerentem Plato inducit Socratem in Apolog. pag. 22. & ſeqq.

Pag. 241. τάττειν μισθὸν, &c.] Alluſio eſt ad verba Platonis in lib. 3. de Repub. ad finem, τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅταν δέον;) ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξάμενος παρὰ τῶν ἄλλων πολίτων, δίκαιος μισθὸν τῆς φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε πλεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸ ἰδιωτικὸν, μήτε ἐνδεῖν.

Ibid. εἰ δὲ μὴ ἀργύριον, &c.] Dixerat etenim Plato ibidem conſtituendum eſſe, magiſtratibus nefas eſſe aurum vel argentum tractare & tangere, aut ſub tectum ſuum comportare, aut ad veſtitus ornamentum ſecum afferre, aut ex auro vel argento bibere; ita vero & ſibi & civitati ſalutares fore.

Pag. 246. ἀφ' ἑστίας, &c.] Conſulatur Plutarchus, vit. Peric. pag. 294. Quippe rem familiarem adeo diſpenſavit Pericles, ut ampla in domo & opibus affluentibus nihil effluereret, verum impenſae omnes certa eſſent ratione & modo conſtitutae.

Pag. 247. ταῦτα ἀποδόντας εἰρήνην ἔσωσίασε.] Supra noſter in Panathenaica, pag. 274. cum omnes ſuperaſſet urbs, inquit, pacem fecit; τοῖς δὲ Ἕλλησιν, ὧν ἐπὶ τοῦ πολέμου καλῶς κυρεῖν, ταῦτ' ἀπέδωκε, Μέγαρα, Τροιζῆνα, Πηγὰς, πᾶν τὸ Ἀχαϊκόν. Videantur etiam, quae ibi ex Thucydide adduximus.

Pag. 249. ἀλλ' ἀπὸ πάντων, &c.] De Olympii cognomine verba faciens Plutarchus, ſcribit nonnullos eſſe arbitratos eo nomine inſignitum fuiſſe Periclem propter praeclaram ſuam in dicendo indolem, alios hunc honorem a monumentis quibus exornavit urbem derivaſſe, alios à potentia quam domi militiaeque habuit; ipſe autem cum Ariſtide noſtro hanc laudem ex multis, quibus inclaruit, virtutibus eſſe conflatam docet: Καὶ σωφρονεῖν δοκὶν ἀπέοικεν ἀπὸ πολλῶν πραγόντων τῷ ἀνδρὶ αὐτῷ τὴν δόξαν. Meminit cognomenti hujuſce Diodorus Siculus, Hiſt. lib. 12. pag. 307. hoc tamen Periclem obtinuiſſe tradit propter ſummam, qua pollebat, eloquentiam; ταῦτα δὲ ῥᾳδίως σωτίλοις ἀφ' ἑτέρου δεινότητος τοῦ λόγου, δι' ἣν αἰτίαν ὠνομάσθη Ὀλύμπιος.

Ibid. οὐκ ἀτιμαστέον, &c.] Alludit ad Platonis verba in lib. 12. de Leg. pag. 950. Tom. 2. χρὴ δὲ ὅπως περὶ σμικρᾶ ποιεῖσθαι τὸ δοκεῖν ἀγαθὸς εἶναι τοῖς ἄλλοις, ἢ μὴ δοκεῖν. ὁ γὰρ ὅτου οὐσίας ἀρετῆς ἀπεσφαλμένοι τυγχάνουσιν οἱ πολλοὶ, τοσοῦτον καὶ τοῦ κρίνειν τοὺς ἄλλους οἱ πονηροὶ ἐκ ἄχρηστοι· θεῖον δέ τι καὶ δύστοχόν ἐστι καὶ τοῖσι κακοῖς, ὥστε παμπόλλοι καὶ τοῦ σφόδρα κακῶν δοῦ τοῖς λόγοις καὶ ταῖς δόξαις διαιρεῖν) τὰς ἀμείνους τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς χείρους.

Ibid. θεὸς ὕστα.] Unde & huic ara, tanquam numini, apud Athenienſes dicata. Pauſan. Attic. pag. 29. ed. Wechel. καὶ γὰρ Αἰδοῦς σφίσι βωμός ἐστι, καὶ Φήμης, καὶ Ὁρμῆς.

ORAT. IN CIMONEM.

Pag 252. τὰ παλαιὰ, &c.] Caeteri tamen omnes uno ore conſentiunt patrem ejus Miltiadem, quod litem aeſtimatam populo ſolvere non potuiſſet, in vinculis publicis deceſſiſſe; ipſum etiam Cimonem ob eandem cauſam in cuſtodia fuiſſe detentum, donec Callias, qui ſororem ſuam uxorem duxerat, pecuniam pro illo ſolviſſet. Videantur Plutarchus & Corn. Nepos in Cimo-

nis Vita. Adoleſcentia igitur inopi admodum uſus eſſe videtur, nec divitias a patre accepiſſe, quippe qui pauper adeo mortuus eſt, ut non haberet, quo ſeipſum a vinculis liberaret.

Ibid. ὑπὸ Λακεδαιμονίους.] Plutarch. in Cimone, pag. 886. Tom. 2. οἱ δὲ ταῦτα κολακείαν ὄχλου καὶ δημαγωγίαν εἶναι λέγοντες, ὑπὸ τῆς ἄκρας ἐξηλέγχοντο τῆς ἀνδρὸς στρατηγίσεως, ἀριστοκρατικῆς καὶ Λακωνικῆς οὔσης. Simile confer Steſimbroti Thaſii teſtimonium apud eundem, pag. 263.

Pag. 255. καὶ τυρannίδα ζωτελῆ εἰς νόμων θέσιν.] Plato lib. 4. de leg. pag. 711. Tom. 2. Ὅταν εἰς ταὐτὸν τῷ φρονεῖν τε καὶ ζωφρονεῖν ἡ μεγίστη δύναμις ἐν ἀνθρώπῳ ξυμπέσῃ, τότε πολιτείας τε ἀρίστης καὶ νόμων τῶν τοιούτων φύεται γένεσις.

Ibid. μὴ πρότερον, &c.] Plato lib. 5. de Repub. pag. 473. Tom 2. Ἐὰν μὴ, ἦν δ' ἐγὼ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταὐτὸν ξυμπέσῃ, δύναμίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, — οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὦ φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι.

Pag. 256. ἀφορίζεις μοὶ φύλακας, &c.] Conſulatur Plato de Repub. lib. 3. pag. 376. & ſeqq. lib. 4. pag. 535. Tom. 2.

Pag. 257. ἐπεισήγε, &c.] Plato in Menexeno, pag. 242. de Athenienſibus ſcribens, ἡγούμενοι πρὸς μὲν τὸ ὁμόφυλον μέχρι νίκης δεῖν πολεμεῖν, καὶ μὴ δι' ὀργὴν ἰδίαν πόλεως τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων διαφθείρειν, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους μέχρι ἀφθορᾶς.

Ibid. Ζυμβάσης μοὶ ἐν Πελοποννήσῳ.] Rem totam videas apud Plutarchum in Cimone, pag. 893. ſeq. Tom. 2. Conſulatur itidem Pauſanias in Meſſenicis, pag. 262.

Pag. 259. πλεῖπλει μοὶ Κύπρον, &c.] Diod. Sicul. Hiſt. lib. 12. pag. 292. ὁ δὲ Κίμων καταπλεύσας εἰς τὴν Κύπρον, καὶ θαλαττοκρατῶν, Κίτιον μὲν καὶ Μαλὸν ἐξεπολιόρκησε, καὶ τοῖς κρατηθεῖσι φιλανθρώπως προσηνέχθη. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Κιλικίᾳ καὶ Φοινίκῃ προσφερομένων τεχνέων τῇ νήσῳ, Κίμων ἐπαναχθεὶς καὶ πόλεμον ζυγκροτήσας, πολλὰς μὲν τῶν νεῶν καθεῖλε, τὰς δὲ λοιπὰς μέχρι τῆς Φοινίκης καταδίωξεν. Confer Plutarchum in Vita Cimonis, pag 896. ſeq. & Cornelium Nepotem in Cimone, pag.78.

Ibid. ἐπὶ δὲ Εὐρυμέδοντι, &c.] Ariſtides noſter in Panathenaica, pag. 263. ἤδη δὲ καὶ δύο τρόπαια εἰς μίαν ἡμέραν ἦλθε, καὶ ναυμαχία μεζόνα πεζομαχίᾳ προσέβη. τοσοῦτον δὲ τῷ βασιλεῖ προσεγένετο, ὥσε ἐνδοξοτέραν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν καὶ τοὺς τόπους τοὺς νίκας ἐποίησαν. ὁ δ' ὢν Εὐρυμέδων οὐκ ἤκουσα δὲ ἀφ' τούτου ἄδε.] Videantur quae ad hunc locum annotavimus.

Pag. 260. Ἐξ οὗ, &c.] Haec forſan ex Archelai aut Melanthii ſcriptis deſumpſit Ariſtides; hi etenim ambo carmina in Cimonis laudem compoſuerunt, teſte Plutarcho in Cimone, pag. 878.

Ibid. ἐκεῖνα μὲν, &c.] Priora nempe ad incurſum barbarorum geſta, quibus obſtupefacti poetae. De proeliis autem ad Thermopylas, & ad Artemiſium confer Ariſtidem noſtrum in Panath. pag. 228. ſeq. & mox infra pag. 309. Simili modo victorias Cimonis celebrioribus Graecorum proeliis contra barbaros geſtis anteferendas docet Plutarchus, Cimon. pag. 889. Κίμων δ', ὥσπερ ἀθλητὴς δεινὸς, ἡμέρᾳ μιᾷ δύο καθηγωνίσατο καλλίστους ἀγῶνας, καὶ τὸν μὲν ἐν Σαλαμῖνι πεζομαχίᾳ, τὸν δ' ἐν Πλαταιαῖς ναυμαχίᾳ παρελήλυθώς, τρόπαιον ἐπηγωνίσατο ταῖς νίκαις. Ubi errorem, ex tranſpoſitione verborum male ortum, hoc modo licet corrigere ; καὶ τὸν μὲν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ, τὸν δ' ἐν Πλαταιαῖς πεζομαχίᾳ παρελήλυθώς. Pugna etenim navali ad Salamina, terreſtri ad Plataeas, contra Perſas Graeci contenderunt.

Pag. 262. καί μοι πάνυ ἐκεῖνα, &c.] Alludit ad Platonis verba in Gorgia, pag. 503. Tom. 1. φέρε γάρ, ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιστον λέγων ἃ ἂν λέγῃ, ἄλλό τι ἢ σὺν οἷς ἐρεῖ, ἀλλ' ἀποβλέπων πρός τι; ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δημιουργοὶ, βλέποντες πρὸς τὸ ἑαυτῶν ἔργον ἕκαστον οὐκ οἷς ἐκλεγόμενοι ἃ προσφέρει πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὑτῶν, ἀλλ' ὅπως ἂν εἶδός τι αὐτῷ ἦ τοῦτο ὃ ἐργάζεται, οἷον, εἰ βούλει εἰδέναι τοὺς ζωγράφους, τοὺς οἰκοδόμους, τοὺς ναυπηγούς, τοὺς ἄλλους πάντας δημιουργούς, ὁπόταν βούλει αὐτῶν, ὡς εἰς τάξιν τινα ἕκαστον τίθησιν ὃ ἂν τιθῇ, καὶ προστανακάζει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ πρέπον τε εἶναι καὶ ἁρμόττειν, ἕως ἂν τὸ ἅπαν συστήσῃ τεταγμένον τε καὶ κεκοσμημένον πρᾶγμα.

Ibid. καὶ μοὶ ὅτι καὶ, &c.] Plato in Gorgia, pag. 507. ſeq. φασὶ δ' οἱ σοφοὶ, ὦ Καλλίκλεις, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν, καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν, καὶ φιλίαν, καὶ κοσμιότητα, καὶ σωφροσύνην, καὶ δικαιότητα, καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσιν. Videatur idem in Timaeo, Tom. 3. pag 40.

Pag 263. πρὶν τὰ δέκα, &c.] *Poſt annum quintum, quo expulſus erat*, inquit Corn. Nepos in Cimone, pag. 77. *in patriam revocatus eſt.* Imo ex Plutarcho licet conjicere, Cimonem haud quinquennnium a patria abfuiſſe. Scribit enim, ὅθεν δὴ τῷ πρὸς Κίμωνα θυμῷ πολὺν χρόνον ἐνέμειναν, τὰ μὲν, (ὡς εἰκὸς) ὧν ἔπαθον οὐ μεμνημένοι, τάδε τοῦ καιροῦ συναμβαινόντος. Plutarch. in Cimon. pag. 895. Plebiſcitum de Cimonis reditu ſcripſit Pericles, qui inter accuſatores ejus unus a populo fuerat delectus. Plutarch. ibid. & in Pericle, pag. 286. ſeq.

IN MILTIADEM.

Pag. 266. τὸ τῶ Πλαταιῶν, &c.] Soli Plataeenſes ad Marathonem venerunt Athenienſibus opitulatum. Corn. Nep. in Miltiade, cap. 5. *Hoc in tempore nulla civitas Athenienſibus auxilio fuit praeter Plataeenſium; ea mille miſit militum.* Eadem habet Juſtinus, Hiſtor. lib. 2. Conſulatur etiam Herodotus in Erat.

Pag. 269. τερπτίδα κύειν καὶ ἱππιὸν Δάτις.] Plato in Menexen. pag. 240. Αἰτιασάμενοι ἐπ' Δαρεῖον ἡμᾶς τε καὶ Ἐρετρείας, Σάρδεσιν ἐπιβουλεύσαι προφασιζόμενον, πέμψας μυριάδας πεντήκοντα ἵππου τε πλοίοις καὶ ναυσὶ, ναῦς ἐπ' τριακοσίας, Δάτιν τε ἄρχοντα, εἶπεν ἔχειν ἄδουλα Ἐρετρείας καὶ Ἀθηναίους, εἰ βούλοιτο τῷ ἑαυτοῦ κεφαλῇ ἔχειν. Confer eundem lib. 3. de legibus, pag. 698. & Plutarchum in Ariſtide, pag 588. Alii tamen ſcribunt Artaphernem una cum Datide exercitus a Dario praefectum eſſe conſtitutum. Corn. Nep. in Miltiade, cap. 4. *Darius autem quum ex Europa in Aſiam rediiſſet, hortantibus amicis, ut Graeciam in ſuam redigeret poteſtatem, claſſem quingentarum navium comparavit, eique Datim praefecit & Artaphernem.* Quibus ſimilia leguntur apud Herodotum in Erat. Ἄλλους δὲ στρατηγοὺς ἀπέδεξαν ἐπί τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δᾶτίν τε ἐόντα Μῆδον γένος καὶ Ἀρταφρένεα τὸν Ἀρταφρένεος παῖδα.

Pag. 173. Ὅμηρον δ' ἐπαινοῦσιν, &c.] Vide Velleii Paterculi Hiſtor. lib 1.

Pag. 273. μήτε Ὅμηρον δίκαιος, &c.] Alludit ad Platonis ſententiam in lib. 2. de Repub. traditam, ubi fabulas eas eſſe repudiandas docet, quas & Heſiodus & Homerus reliquique poetae nobis commemorarunt. Ipſum conſulas Autorem.

Pag. 274. τὰς τοῦ Γηρυόνου κεφαλὰς.] Geryon Chryſaoris erat filius, triceps, quem pugna interfecit Hercules, cum boves illius prius ademerat. Olim vero tricorpor etiam habitus Geryon. Pauſan. in Eliac. ά. pag. 325. de rebus geſtis Cypſeli arcae inſcalptis; Καὶ Ἡρακλέους ὁ πρὸς Γηρυόνην ἀγών· τρεῖς γὰρ ἄνδρες Γηρυόνης εἰσὶν ἀλλήλοις προσηρτημένοι.

Pag. 275. τοὺς ἵππους, &c.] De equis Theſſalicis loquuntur Graeci fere omnes, ut & de canibus Lacaenis. Erant autem hae canes ad pugnandum cum fera acerrimae. Unde & in apri ſylveſtris venatione adhibendas eſſe docet Xenophon, de Venat. pag. 991.

Pag. 278. ἡ πρόγε Ἀλευάδων.] Hi Xerxi in Graeciam irruenti Theſſaliam prodidere. Pauſan. in Achaic. pag. 415. Ξέρξῃ γὰρ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἰόντι Θετταλία τε δι' Ἀλευάδων προὐδόθη. Confer Herodot in Polyhymn. pag. 243. Aleuadae autem fuerunt nobiles Theſſali, vel, ut Herodotus, Theſſalorum Reges, de quibus videatur Caſaubonus ad Theocriti Idyll. 17.

Pag. 279. ἐπὶ Σκύθας ἰλθόντες, &c.] Expeditionis hujuſce hiſtoriam fuſius enarrant Herodotus in Melpom. Juſtin. Hiſt. lib. 2. & Diodor. Sicul. Bibl. lib. 11. Adde & Cornel. Nepot. in Miltiade, cap. 3. Cauſam hujus belli aliam tradit Herodotus, alteram Juſtinus. Scribit Herodotus ideo bellum Scythis Darium intuliſſe, quod priores injuriam obtuliſſent, quum Mediam ingreſſi eſſent, & eos qui occurrerant proelio viciſſent. Siquidem perſequentes olim gentem Cimmeriam, ingreſſi Aſiam, abrogarunt imperio Medos, qui ante eorum adventum Aſiam obtinuerant. Tradit vero Juſtinus ex Trogo Pompeio Darium propterea Scythis infenſum, quod Leuthius, ſeu ut alii, Tancyrus, horum Rex, filiam ſuam, quam uxorem vellet ducere, ei denegaſſet. Utcunque ſe res habeat, bellum inferre decrevit, Scythae autem pro domibus plauſtra habentes, ne capi quidem poſſent, nec inveniri, ſi nollent. Aufugientes itaque, & regionem circumcirca vaſtantes, effecerunt tandem, ut re infecta, & multo milite amiſſo, errabundus Darii exercitus in Aſiam rediret, fuga ſibi ſalutem nactus.

Ibid. δι' ἧς, &c.] Unde Perſarum Regi ab Aegypto & Libya Aegypto contermina ſeptingenta provenerunt talenta, ex tributo quod ab iis exigebat Darii edictum, praeter pecuniam ex piſcario proventu lacus Murios, & certum frumenti numerum; uti autor eſt Herodotus in Thalia, pag. 126.

Ibid οἱ μὲν ἐκ τειχονίας, &c.] Ionas intelligit, quos in ſervitutem redegerat Cyrus. Herodotus in Clio, pag. 43. οἱ δ' ἄλλοι Ἴωνες, πλὴν Μιλησίων, ἀλλὰ μάχῃ μὲν ἀπεκράτησαν Ἁρπάγου, καθάπερ οἱ ἐκλιπόντες, καὶ ἄνδρες ἐγένοντο ἀγαθοὶ, ὡς ἐπ' ἑωυτῶν ἕκαστος μαχόμενοι· ἐστερημένοι δὲ ἀλόντες, ἥμενοι κατ' χώρην ἕκαστος, καὶ τὰ ἐπιταχθέντα ποιεῦντες.

Ibid. τειῶν ἡμέρων, &c.] Scribit tamen Herodotus in Erat. pag. 232. Eretrienſes per ſex dies contra Perſarum copias acri pugna dimicâſſe, ſeptimo autem urbem hoſtibus fuiſſe proditam. Haec autem omnia à Platone deſumpſit noſter, cujus verba in Menexeno, pag. 239. ſeq. hic libet apponere. Virtutem Graecorum, qui victoria potiti eſſent Marathonia, commendaturus inquit, Δεῖ δὴ αὐτῶν ἰδεῖν, εἰ μέλλει τις καλῶς ἐπαινεῖν τὸν ἐκείνων τοῦ χρόνου γενόμενον λόγον, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐδούλευε τότε ἤδη βασιλεῖ· ὧν ὁ μὲν πρῶτος Κῦρος, ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὐτοῦ πολίτας τοῦ αὐτοῦ φρονήματος, ἅμα καὶ τοὺς διαστότας Μήδους ἐδουλώσατο, καὶ τὴν ἄλλην Ἀσίαν μέχρις Αἰγύπτου ἦρξεν. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ, Αἰγύπτου τε καὶ Λιβύης ὅσον οἷόν τε ἦν δεσπόσαινεν. τελ-

τος

τος ϑ, Δαρεῖος, πέζῃ μὲ μίχεα Σκυθῶν τ᾽ ἀρχὼ ωρήσατ᾽, ναυοὶ ϑ᾽ τ᾽ τε ϑαλάτῃς ἐκρήτησι κ᾽ τ᾽ ἠόνων· ὥστε μηδὲ ἀξιῶν ἀνῆπαλον αὐτῷ μηδένα εἶναι. Et mox, ὁ ϑ᾽ (Datis ſcilicet, praefectus copiarum Darii) πλεύσας εἰς Ἐρέτριαν ἐπ᾽ ἄνδρας, οἱ τ᾽ τότε Ἑλλήνων ἐν τοῖς δοκιμωτάτοις ἦσαν τὰ πρὸς πόλεμον, κ᾽ ὧν ὀλίγοι, τούτους ἐχειρώσατ᾽ μὲ ἐν τριτὴν ἡμέρας.

Ibid. Λακεδαιμόνιοι, &c.] Confer Herodotum in Erat. pag. 233.

Pag. 280. ὁ ϑ᾽ τρίτ᾽, &c.] Plato, ubi ſupra, in Menex. pag 240. τῇ δ᾽ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλήγαϑον ἐξ Ἐρετρίας εἰς Μαραθῶνα, ὡς ἕτοιμον ζῴσιν ὄν, ἐ Ἀθηναίους ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀνάγκῃ ζώσαντας Ἐρετριᾶσιν, ἄγειν.

Pag. 281. ἀπ᾽ αὐτῶν τ᾽ κηρύκων, &c.] Priuſquam exercitum in Graeciam trajeciſſet Darius, feciales in omnem civitatem miſit, qui aquam & terram peterent. Hos in barathrum conjecerunt Athenienſes, & aliis dederunt in mandatis, ut reſponſa Regi referrent; ipſum etiam literarum interpretem interfecerunt, quia voce quidem barbaris inſerviiſſet. Confer Ariſtidem noſtrum in Panath. pag. 121. ſeq.

Pag. 284. ἐν Κολωνῷ.] Ubi ſitum eſſe Oedipum docet Sophocles. Haec autem finxiſſe Poetam diſcere eſt ex iis, quae ſcribit Pauſanias, in Attic. pag. 52. Ἔστι ϑ᾽ ἐπὶς ϑ᾽ ἀρεοπάγου (Areopagi ſcilicet) μνῆμα Οἰδίποδ᾽. Πολυπραγμονῶν ϑ᾽ εὕρισκον τὰ ὀστὰ ἐκ θηβῶν κομισθέντα· τὰ γδ ἐς τὸν ϑάνατον Σοφοκλεῖ πεποιημένα τ᾽ Οἰδίποδ᾽, Ὅμηρ᾽ οὐκ ἄτα μοι δόξαι πιϛὰ, ὃς ἔφη Μηκιϛέα, τελευτήσαντ᾽ Οἰδίποδ᾽, ἐπιτάφιον ἐλθόντα ἐς Θήβας ἀγωνίσαϑ᾽.

Ibid. ὥϑ᾽ ὁ μὲ, &c.] Vide Plutarchum in vita Solonis, pag. 150. ſeq.

Pag. 285. ἀλλαχῇ ϑ᾽ κ᾽, &c.] Alludit ad Platonis verba in Cratylo, pag. 408. Tom. 1. ubi Socratem & Hermogenem ſic mutuo conloquentes inducit; ΣΩ. Καὶ πίγε τ᾽ Πᾶνα τῇ Ἑρμῇ εἶναι υἱὸν διφυῆ, ἔχει τὸ εἰκὸς, ᾧ ἑταῖρε. ΕΡΜ. πῶς δή; ΣΩ. Οἶσϑα ὅτι ὁ λόγος τὸ πᾶν ϛημαίνει, κ᾽ κυκλεῖ, κ᾽ πολεῖ ἀεί.

Pag. 286. ἱδρύσαϑ᾽ τῷ Πανὶ τ᾽ νεών.] Pauſan. in Attic. pag. 51. ſeq. ὑπὲρ ϑ᾽ τῦ Πανὸς φασὶν, ὡς πεμφθεὶς Φιλιππίδης ἐς Λακεδαίμονα ἄγγελ᾽ ἀπόβοηκότων Μήδων ἐς τ᾽ γλῶ· ἐπανήκων ϑ᾽ Λακεδαιμονίους ὑπὸ βαλέαϑ᾽ φαίη τ᾽ ἔξοδον, εἶναι γδ δὴ νόμον αὐτοῖς μὴ πρότερον μαχεμβίους ἐξιέναι πρὶν ἢ πλήρη τ᾽ κύκλον τ᾽ ϛιλβώνης γένεαϑ᾽. Τὸν ϑ᾽ Πᾶνα ὁ Φιλιππίδης ἔλεγε, ὑπὲρ τὸ ὄρος ἐυτυχόντα οἱ τὸ Παρθένιον, φᾶναί τε ὡς εὔνους Ἀθηναίοις εἴη, κ᾽ ὅτι ἐς Μαραθῶνα ἥξοι ϛυμμαχήσων. Οὗτ᾽ μὲν ὁ ϑεὸς ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀγγελίᾳ τετίμηϑ᾽. Panis templum ſub arce erat extructum, & annuae hoſtiae ab hoc uſque tempore ad illius aram immolatae, & ſupplicationes ardenti lampade factae. Herodot. in Erat. pag. 233. Quem vero Pauſanias, & cum eo Corn. Nep. in Miltiade & Plinius, vocat Philippidem, hunc Phidippidem, Φειδιππίδην, nominat Herodotus. Et recte quidem pro Salmaſii ſententia, qui in Notis ad laudatum Corn. Nep. locum *Phidippidem* reponendum eſſe docet.

Ibid. μόνῳ, ὡς εἰπεῖν, ἀνομάζῃ ϑ᾽.] Corn. Nep. in Miltiade, cap. 6. *Namque huic Miltiadi, qui Athenas totamque Graeciam liberavit, talis honos tributus eſt in porticu, quae Porcile vocatur, quum pugna depingeretur Marathonia; ut in decem Praetorum numero prima ejus imago poneretur, iſque hortaretur milites, proeliumque committeret.* Videatur Pauſan. in Attic. pag. 28.

Ibid. κ᾽ ταῦτα Ἀριστείδ᾽, &c.] Conſulatur Plutarchus in vita Ariſtidis, pag. 588. ſeq.

Pag. 288. μᾶ᾽ ἐφόρησι μεῖζον ἀδὲν, &c.] Quod quidem poſt pugnam ad Plataeas fecerat Pauſanias Corn. Nep. in vita Pauſan. cap. 1. *Victoria elatus plurima miſcere coepit, & majora concupiſcere.* Confer Ariſtot. Polit. lib. 5. cap. 7.

Pag. 289. ὅτι τριπὸν, &c.] Fragmentum eſt epigrammatis, quod Pauſanias tripodi Apollini dicato inſcripſit CANT. Epigramma hunc in modum recitat Thucydides, lib. 1.

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς, ἐπεὶ τρίποδ᾽ ἄλεσε Μήδων
Παυσανίας, Φοίβῳ μνῆμ᾽ ἀνεθῆκε τόδε.

Hos verſus exſculpendos curarunt Lacedaemonii, & eorum loco ἐπιγράψαι ὀνόμασι τὰς πόλεις, ὅσαι ϛυσταθεῦσαι τ᾽ βάρβαρον ἐστήσαν᾽ ἀνάθημα, uti eodem inquit in loco Thucydides.

Pag. 290. ὥσπερ Λύσανδρον, Corn. Nep. in Lyſandro, cap. 1. *Nam quum hanc cauſam Lacedaemonii dictitaſſent ſibi eſſe belli, ut Athenienſium impotentem dominationem refringerent, poſtquam apud Argos flumen Lyſander claſſis hoſtium eſt potitus, nihil aliud molitus eſt, quam ut omnes civitates in ſua teneret poteſtate, quum id ſe Lacedaemoniorum cauſa facere ſimularet.* De victoria ad Aegos Potamos conſulatur Xenoph. Hiſt. Grec. lib. 2. pag. 456. ſeq.

Ibid. ὥσπερ Ἀγησίλαον, &c.] Confer Plutarchum, Corn. Nepotem, & Xenophontem, Vitae Ageſilai ſcriptores.

Pag. 291. Βρίϑωνα τ᾽ Σπαρτιάτην.] De Brithone Spartano nihil me unquam legiſſe memini. MSS. unus & alter legunt Θίμβρωνα. Unde literam excidiſſe reor, & legendum eſſe Θίμβρωνα. Hujus frequens eſt mentio apud veteres, quem ſaepius contra Perſas copiarum ſuarum praefectum miſerunt Lacedaemonii. Xenoph. Hiſt. Graec. lib. 3. pag. 480. & lib. 4. pag. 539. Plutarch. in Artaxerxe, pag. 1867. Quam probè autem cum Ariſtidis noſtri *Brithone* conveniat *Thimbron*, exinde licet colligere, quod ſcribat Xenophon eum fuiſſe interfectum, dum Therſandri tubicinis contubernio uteretur. Et mox de Diphrida, qui Thimbroni ſucceſſit in praefectura, verba faciens, ideo huic illum ante-

anteponit, quod non pateretur se vinci a corporis voluptatibus: Ἦν δ' οὗτος ὁ ἀνὴρ οὐχαρίς τε καὶ ἡττῶν τῶν θήμβρωνος, μᾶλλόν τι Κυδιππαλθμος καὶ ἐλευθεριώτερος· οὐδὲ γὰρ ὑπερφίαν αὐτῷ αἱ ἐκ τῶν μαθῶν ἡδοναί. Xenoph. Hist. Graec. lib. 4. pag. 539.

Ibid. Κλέωνα.] Cleon hicce Periclis adversarius, dum civitatem in eum infensam conspexerit, dicteriis mordens, ignominiam & populi invidiam ei conciliavit. Plutarch in Peric. pag. 310. Et alibi scribit, eundem levitate & scurrilitate Athenienses mulcere solitum, dum ad gratiam populi demerendam senectutem componeret suam, & largitiones ei objiceret. In Nicia, p. 958. Confer etiam pag. 963.

Ibid. Ὑπέρβολον.] Plutarchus in Alcibiade, pag. 358. Ἦν δέ τις Ὑπέρβολος Περιθοίδης, &c. *Erat Athenis Hyperbolus quidam Perithoedes (cujus Thucydides quoque ut hominis tetri meminit, & qui materiam comicis pene omnibus perpetuam dicteriorum in theatris praebuit) homo autem perfrictae frontis, & gloriae incuria probri contemptor. Quae cum impudentia sit & vecordia, audaciam eam nominant nonnulli & fortitudinem. Hic nemini quidem erat probatus, verum ad suggillandos perstringendosque principes utebatur eo populus frequenter.* Hujus autem causa ab Athenienſibus abrogatus est ostracismus. Nicias & Alcibiades, quorum summa erat in civitate autoritas, in factiones abiere. Ubi jam populus Hyperboli impulsu unum aut alterum in decennale exilium erat missurus, inter se collocuti & amicos suos utrinque conjungentes Hyperbolum, nihil minus cogitantem, ostracismo è civitate ejecerunt. Risum populo haec res primo movit; post vero aegre ferentes dignitatem poenae per hominem adeo vilem fuisse imminutam, hoc genus exilii Athenienses antiquarunt. Consulatur Plutarchus in Alcibiade, pag. 358. seq. in Aristide, pag. 591. in Nicia, pag. 969.

Ibid. εἴδωλον δέ τι ἡθικὸν, &c.] De Cleone Plutarchus in Nicia, pag. 965. Τὸν ἐπὶ τῷ βήματος κόσμον ἀνελὼν, καὶ πρῶτος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναχαγὼν, καὶ ῥιπίσας τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν μηρὸν παλάξας, καὶ δρόμῳ μετὰ τοῦ λίσπην ἅμα χρησάμενος τὸν ὀλίγον ὕστερον ἅπαντα τὰ πράγματα Συρακόσιον οὐχίρεσαν καὶ ἐλευθερίαν τοῦ πρέποντος ἐνεποίησε τοῖς πολιτευομένοις.

Ibid. εἰ δὲ μὴ Σοφὸς ἦν μεθίωμι, &c.] Alludere videtur Aristides ad verba Platonis de Pericle, in Phaedro, pag 270. Tom. 3. πραγματικὸν γὰρ, οἶμαι, τοιοῦτόν ἐστι Ἀναξαγόρᾳ, μετεωρολογίας ἐμπλησθεὶς καὶ ἐπὶ φύσιν νοῦ τε καὶ ἀνοίας ἀφικόμενος (ὧν δὴ καὶ τῷ πολλὰ λόγον ἐποιεῖτο Ἀναξαγόρας) ἐκλιβὲν ἔλκυσιν ἐπὶ τὴν τέχνην τὸ πρόσφορον αὐτῇ.

Pag. 292. τὴν αἰτίαν, &c.] Videantur Herodotus in Erat. sub fine, & Corn. Nep. in Vita Miltiadis, cap. 7. & seq.

IN THEMISTOCLEM.

Pag. 293. ἐκ Δελφῶν, &c.] Ad Salaminem, re bene gesta, post dispartitam praedam Graeci ad Isthmum navigaverunt, daturi praecipuum praemium Graecorum meritissimo, qui in hoc bello praeclarissime rem gessisset. Eò ubi perventum est, duces Graeci in aram Neptuni suam quisque sententiam scriptam detulere, quemnam ex omnibus primum, & quem secundum judicarent. In ea autem suum quisque nomen inscripsit, se illum qui praestantissimus esset existimans, sed in secundis partibus Themistocli adjudicandis plerique congruerunt. Ita quum singuli in primo loco singulos calculos haberent, in secundo Themistocles multo superior extitit. Herodot. in Uran. pag. 219. Vide & Plutarchum in Themist. Tom. 1. pag. 219.

Ibid. Τοσούτῳ γὰρ, &c.] Vide annon hic Platonem feriat Aristides, qui in Menex. pag. 240. seq. prima praemia illis consecrat qui barbarorum vim ad Marathonem sustinuerunt, secunda iis qui ad Salaminem & Artemisium pugnam commiserunt.

Pag. 294. ὥσθ' ἱκανὸν κέρδος ἡγεῖτ' ἂν σωθῆναι.] Confer. Corn. Nep. in Themist. cap. 5. Diod. Sicul. lib. 11. Plutarchum in Themisto cle, pag. 218. Thucyd. lib. 1. & Herod. in Uran. pag. 315.

Ibid. Θαναλῶντα.] Consulatur Aristides noster in Panath. pag. 143.

Pag. 296. δικαίως ἂν ἔτει, &c.] Decimo nimirum anno, ex quo victoria ad Marathonem esset parta; sexto autem, ex quo regnum adeptus esset Xerxes. Quanquam & scribat Julianus Imp. Orat. 1 de laud. Constantii, τὸν Ξέρξου χρόνον ἐτῶν οὐκ ἐλάττονα δέκα πρὸς τὸν πόλεμον οὐσῶν Θεμιστοκλέους. Ubi tamen mendum latere suspicor, & pro Ξέρξου legendum esse Πέρσου.

Pag. 297. τείχη μὲν οἰκοδομῶν, &c.] Rem in hunc fere modum fuisse peractam tradit Herodotus, Polyhymn. 256. seq. Cum ad Doriscon, (Thraciae campum, quem praeterlabitur Hebrus flumen) perveniſſent Persarum copiae, classe ad littus appulsa, contraxerunt unum in locum decem millia hominum; quibus coarctatis quam maxime poterant, circulum extrinsecus descripserunt, & sepem ad umbilicum usque pertingentem circumdederunt. Quam cum fecissent, alios subinde atque alios mille homines introduxerunt, donec tandem numerassent omnes. Videatur etiam Diod. Sic. Biblioth. lib. 11.

11. & quae, his plane ſimilia, ſcribat Ariſtides in Panathenaica, pag 129.

Pag. 298. τὸ ϛ μαντεῖον, &c.] Oraculi reſponſa, quae reddidit Pythia conſultoribus Athenienſium, recitat Herodotus in Polyhymn. pag. 271. cum de his prius obſervaſſet ea fuiſſe χρηστήρια φοβερὰ καὶ ἐς δεῖμα βαλόντα *oracula horrenda & terrorem inducentia.*

Ibid. Γέλων.] Gelon hic Siciliae tyrannus, quem tradit Herodotus ideo non profectum eſſe in Peloponneſum Graecis opitulatum, quod indignum ſibi ratus eſt ſubeſſe Lacedaemoniis. Polyhymn. pag. 275.

Ibid. Ἀργεῖοι, &c.] Graecorum nuntiis reſponderunt Argivi, ſe velle contra barbaros copias ſuas educere, ſi modo dimidium imperii penes ſe eſſet. Diod. Sic. lib 11. ſub. init. & Herod. in Polyhymn. pag. 273. Licet proferantur etiam ab Herodoto Delphici Dei oracula, quae diſſuaderent ſocietatem cum Graecis inire.

Ibid. Κερκυραῖοι, &c.] Corcyraei polliciti ſunt confeſtim ſe auxilia miſſuros ac praeſidio futuros, ſed cum opem ferre oportuit, naves in ſtatione ſtatuere, obſervantes quo bellum caderet. Herod. in Polyhymn. pag. 278.

Ibid. Θετταλοὶ ϛ, &c.] Sic diſerte Herodotus, Polyhymn. pag. 279. Θεσσαλοὶ ϛ ὑπὸ ἀναγκαίης τὸ πρῶτον ἐμήδισαν· unde noſter ſua deſumpſiſſe videtur. De his meminit Diodorus, inter eos qui Perſarum partibus favebant. Hiſt. lib. 11. pag. 243. Xerxi autem Theſſaliam prodiderunt Aleuadae, Theſſalorum principes. Pauſan. Achaic. pag. 415.

Pag 304. τὴ ἐμπλοϋσαντα, &c.] Plutarch. in Themiſt. Tom. 1. pag. 208. ἐπαινεῖ ϛ αὐτὸ καὶ τὸ φρονεῖν τὸ δίκαιον ἔργον ὂν τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ γῆς καὶ ὕδατος αἴτησιν. ἐμπλοΐα γὰρ ὅλα Ζυλλαβὼν ἀφ᾽ ψηφίσματος ἀπέκλεισεν, ὅτι φωνὴν Ἑλληνίδα βαρβάροις πρόσταγματι ἐτόλμησε χρῆσαι. Quanquam tamen ſcribat Herodotus in Polyhymn. pag. 251. neque ad Athenas neque Lacedaemonem caduceatores dimiſiſſe Xerxem aquam & terram petitum, ſed ad alias tantum omnes civitates Graeciae: Οὔτε ἐς Ἀθήνας, ὅτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμπτε (κήρυκας) ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δ᾽ ἄλλῃ πάσῃ. Vide & pag. 269. Atque eadem plane, quae hic & a Plutarcho Themiſtocli adſignantur facta, de Miltiade refert Ariſtides in Panath. pag. 121. ſeq. De reſponſis autem, quae legatis Perſarum reddiderunt Graeci, confer Diod. Sicul. lib. 11. ſub initio.

Pag. 305. ἀφ᾽ Ὁσίων τινὲς.] Inter quos erat Ariſtides ille Juſtus cognominatus, Themiſtocli in republica adverſarius. Plutarch. in Themiſt. pag. 213. Καὶ τὴς πολίτας αἰσθόμενος πεθανὴς Ἀριστείδου, καὶ δεδιότας μὴ δι᾽ ὀργὴν τῷ βαρβάρῳ πεισθεὶς ἑαυτὴν ἀναλρέψῃ τὰ πρόσματα τ᾽ Ἑλλάδος, — γράφει ψήφισμα, τοῖς ἐπὶ χρόνῳ μεθισῶτιν ἐξῆναι, καθελθῦσι πράττειν καὶ λίσειν τὰ βέλτισα τῇ Ἑλλάδι μετὰ τ᾽ ἄλλων πολιτῶν.

Pag. 306. μία μὴ πόλις, &c.] Supra noſter in Panath. pag. 138. τὰς μὲν γὰρ πόλεις ὑπερῆχον Ἀθῆναι, τὴς ϛ ἄνδρας ἀνὴρ Ἀθηναίων εἷς.

Ibid. ἐπεψήφισεν ὁ θεὸς, &c.] Videantur omnino Corn. Nep. in Themiſtocle, & Juſtin. Hiſt. lib. 2. cap. 12. Oraculi verba, ad quae alludit Ariſtides, extant apud Herodotum in Polyhymn. pag. 271.

Τεῖχος Τριτογένεια ξύλινον διδοῖ οὐρόπα Ζεὺς
Μοῦνον ἀπέρθειν τελέθειν, τό σε τίκνα τ᾽ ὀνήσει.

Autorem ipſum conſulas.

Pag. 308. ἀφενδονήσων, &c.] Plutarch. in Themiſt. pag. 206. Καὶ πρῶτον μὲν τ᾽ Λαυρεωτικὸν πρόσοδον ἀπὸ τ᾽ ἀργυρείων μετάλλων ἔθος ἐχόντων Ἀθηναίων διανέμειαϛ, μόνος εἰπεῖν ἐτόλμησε παρελθὼν εἰς τ᾽ δῆμον, ὡς χρὴ τ᾽ διανομὴν ἐάσαντας, ἐκ τ᾽ χρημάτων τούτων καταασκευάσαϛ τειήρεις ἐπὶ τ᾽ πρὸς Αἰγινήτας πόλεμον. Eadem fere legere eſt apud Herodotum in Polyhym. pag. 272. & Corn. Nep. in Themiſt. cap. 2. Dictum vero hoc vectigal a Plutarcho Laureoticum, quod iſte proventus erat ex Laureo, Atticae regione, in quâ fuerunt olim Athenienſium argenti fodinae. Pauſan. in Attic. pag. 1.

Pag. 310. πείθει, &c.] Plutarch. in Themiſt. pag. 209. Ἔνθα δὴ τ᾽ μὲν Ἑλλήνων Εὐρυβιάδην καὶ Λακεδαιμονίους ἡγεῖαϛ κελεύοντων, τ᾽ δ᾽ Ἀθηναίων, ὅτι πλήθει τ᾽ νεῶν ζύμπαντας ὁμοῦ τι τὴς ἄλλης ὑπερέβαλλον, οὐκ ἀξιούντων ἑτέροις ἕπεαϛ, ζωσιδὼν τ᾽ κίνδυνον ὁ Θεμιστοκλῆς, αὐτός τε τ᾽ δρχλω Εὐρυβιάδῃ παρῆκε, καὶ καταπροΐὼν τὴς Ἀθηναίους, ὑποχωρήμους ἂν ἄνδρας ἀσθοι χρόνῳ πρὸς τ᾽ πόλεμον, εἰκόντας αὐτοῖς παρέξειν εἰς τὰ λοιπὰ πειθομένους τὴς Ἕλλησας. Confer Herodotum in Uran. pag. 293.

Pag. 313. τ᾽ Εὐρυβιάδην, &c.] Rem totam videas apud Herodotum in Uran. ſub initio.

Ibid. τὰ Τέμπη, &c.] Ingreſſum nimirum, qui ab inferiore Macedonia Theſſaliam fert, juxta amnem Peneum inter Olympum & Oſſam montem. Herodot. in Polyhymn. Huc pervenit exercitus Graecorum, ducibus Euaeneto Lacedaemonio, & Themiſtocle. Verum cum paucos illic dies commorati eſſent, venerunt nuntii ab Alexandro Amyntae filio Macedone, qui ſuaſerunt ut illinc decederent, ne ab irrumpentibus Perſarum copiis proculcarentur. Horum conſilio obtemperaverunt Graeci. Metu autem haec ſuaſiſſe videtur Alexander, vel ſaltem quod Graecorum rebus minus bene conſultum vellet. Conſulatur Herodotus in loco ſuperius prolato.

Pag. 320. τὸ τρίτον, &c.] Corn. Nep. in Themiſt. cap. 5. *Hic barbarus tametſi male rem geſſerat, tamen tantas habebat reliquias copiarum, ut*

ut etiam cum his obtinere posset hostes. Interim tamen ab eodem gradu depulsus est. Nam Themistocles, verens ne bellare perseverarit, certiorem eum fecit, id agi, ut pons, quem ille in Hellesponto fecerat, dissolveretur, ac reditu in Asiam excluderetur. Idque ei persuasit. Itaque qua sex mensibus iter fecerat, eadem minus diebus triginta in Asiam reversus est; seque à Themistocle non superatum, sed conservatum judicavit. Videantur Herod. in Uran. pag. 315. Diod. Sic. lib. 11. pag. 252. Frontin. Strateg. lib. 2. cap. 6.

Pag. 323. τὸ πῦρ φορεῖν.] Juxta Graecorum morem, ignis ille quem sacrum & aeternum vocarunt, exercitui praeferebatur. Xenoph. in lib. de Lacedaem. republ. pag 688. quo pacto rex cum copiis in expeditionem proficiscatur, depingens ait, Θύει μὲν δὴ πρῶτον οἴκοι ὢν Διὶ ἀγήτορι, καὶ τοῖς Ζεὺ αὐτῷ. Ἢν δ' ἐνταῦθα καλλιερήσῃ, λαβὼν ὁ πυρφόρος πῦρ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, προηγεῖται ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς χώρας. ὁ δὲ βατιλεὺς ἐκεῖ αὖ θύει Διὶ καὶ Ἀθηνᾷ. ὅταν δ' ἀμφοῖν τούτοιν τοῖν θεοῖν καλλιερηθῇ, τότε διαβαίνει τὰ ὅρια τῆς χώρας. καὶ τὸ πῦρ μὲν ἀπὸ τούτων τῶν ἱερῶν προηγεῖται ἕπεται δὲ ἀποσβεννύμενον.

Pag. 334. καίτοι σύγ' ἐκεῖνον, &c.] Confer Platonem in Conviv. p. 220.

Pag. 327. καὶ μετ' Εὐρυβάτου καὶ Φρυνώνδα.] Qui propter improbitatem in proverbium abiere. Plat. in Protag. pag. 327. ἢ Χρόδρα ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις γιγνόμενον, ὥσπερ οἱ ἐν ἐκείνῳ τῷ χόρῳ μισάνθρωποι, ἀγαπήσαις ἂν εἰ ἐντύχοις Εὐρυβάτῳ καὶ Φρυνώνδᾳ, καὶ ἀπολοφύραι ἂν ποθῶν τὸ τῇδε ἀνθρώπων πονηρίαν.

Ibid. Ἀρχιλάου.] Vide Platonem in Gorgia, pag. 470. seq. Tom. 1.

Pag. 342. καὶ μείζω, &c.] Consulantur Diod. Sic. lib. 11. Justin. Hist. lib. 2. & praecipue Thucyd. lib. 1. pag. 50.

Pag. 343. μόνον ἐξ ἁπάντων, &c.] Frontin. Strateg. lib. 1. cap. 1. *Themistocles exhortans suos ad suscitandos festinanter muros, quos jussu Lacedaemoniorum dejecerant, legatis Lacedaemone missis, qui interpellarent, respondit venturum se ad diluendam hanc existimationem; & pervenit Lacedaemonem. Ibi simulato morbo, aliquantum tempus contraxit. Et postquam intellexit suspectam esse tergiversationem suam, contendit falsum ad eos rumorem perlatum, & rogavit ut mitterent aliquos ex principibus, quibus crederent de munitione Athenarum. Suis deinde clam scripsit, ut eos qui venissent retinerent, donec resectis operibus confiterentur Lacedaemoniis munitas esse Athenas, nec aliter principes eorum redire posse, quam si ipse remissus foret; quod facile praestiterunt, ne unius interitu multorum mortem pensarent.* Confer Justin. Hist. lib. 2. Corn. Nep. in Themist. cap. 6. Diod. Sic. lib. 11. & Plutarch. in Vit. Themist. pag. 220. seq. scribit tamen Theopompus, Ephoros a Themistocle pecunia redemptos, ne adversarentur. Plutarch. in loco supra laudato, ὡς μὲ ἴσοῃ Θεόπομπος, χρήμασι πείσας μὴ ἐναντιωθῶσι τοῖς ἔργοις.

Pag. 344. Λακεδαιμονίοις δ', &c.] Alludit ad Platonis verba in Lachete, Tom. 2. pag. 191. Λακεδαιμονίοις γάρ φασιν οἱ Πλαταιᾶς, ἐπειδὴ πρὸς τοῖς μηδίζουσι ἐχώρουν, οὐκ ἐθέλειν μόνους πρὸς αὐτοὺς μάχεσθαι, ἀλλὰ φεύγειν· ἐπειδὴ δ' ἐλύθησαν αἱ τάξεις τῶν Περσῶν, ἀναχωροῦντας ὥσπερ ἱππέας μάχεσθαι, καὶ οὕτω νικῆσαι τοὺς ἐκεῖ μάχους.

Pag. 349. ὁ δὲ καὶ Φορμίων, &c.] Videatur Thucyd. lib. 2.

Pag. 350. παρὰ τῶν θεῶν.] Cererem innuit & Proserpinam, Deas Eleusinias. Sed de nube pulverea, quae ab Eleusine procedens in Graecorum naves erat delata, consulatur Herodotus in Uran. pag. 305.

Pag. 355. Μαρδόνιος μὲν, &c.] Confer Aristidem nostrum in Panath. pag. 143. seq. & quae ibi illustrandi gratia adduximus.

Pag. 356. ἐπειδή τις, &c.] Herodot. in Calliop. sub. init. ἐπεὶ δὲ ἐν Ἀθήνῃσι ἐγένετο Μαρδόνιος, &c. *Ad Athenas postquam venisset Mardonius, mittit ad Salaminem Murichidem quendam Hellespontium cum eisdem mandatis, quae Alexander Macedo pertulisset. —— Is ubi in senatum venit, Mardonii mandata exposuit. E senatoribus Lycidas sententiam dixit, satius videri sibi esse, ut ea, quae Murichides apud senatum diceret, ipsi admittentes ad populum referrent. —— Quod simulatque audiere Athenienses, tam ii qui ex concilio, quam qui extra concilium erant, indigne ferentes, Lycidam circumsteterunt, lapidibusque interemerunt, Hellespontium vero Murichidem dimiserunt illaesum. Excitato de Lycida apud Salaminem rumore, & cognito quod gestum erat, Atheniensium uxores, alia aliam exhortantes atque prehendentes, ultro domum Lycidae adiere, hominisque uxorem ac liberos lapidaverunt.*

Pag. 357. Ἀρτέμιον, &c.] Plutarch. in Themist. Tom. 1. pag. 208. Ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ Ἀρτεμίου τὸν Σικελιώτην. Θεμιστοκλέους γὰρ εἰπόντος, καὶ τοῦτον εἰς τὰς ἀτίμους καὶ παῖδας αὐτοῦ καὶ γένος ἀνέγραψαν, ὅτι τὰ ἐκ Μήδων χρυσὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισε. Vide infra Palmerii annot. ad pag. 504.

Pag. 360. Λακεδαιμόνιοι δὲ, &c.] Herodot. in Uran. pag. 318. καί μιν (Themistoclem) Λακεδαιμόνιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξαντο, μεγάλως δὲ ἐτίμησαν. ἀριστεῖα μὲν νυν ἔδοσαν Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης στέφανον· Σοφίης δὲ καὶ δεξιότητος Θεμιστοκλέϊ, καὶ τούτῳ στέφανον ἐλαίης. ἐδωρήσαντο δέ μιν Ὄχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλίστῳ δόσαντι. αἰνέσαντες δὲ πολλά, προέπεμψαν ἀπόλια τεσσκόσιοι Σπαρτιητέων λογάδες, ἤτοι οἵπερ ἱππέες καλέονται, μέχρι ὅρεων τῶν Τεγεητικῶν. μοῦνον δὴ τοῦτον πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Σπαρτιῆται προέπεμψαν.

Pag. 361. πάσι τι πόλεως, &c.] Inter omnium maxima ut merito adnumerandum, hoc factum recenset Plutarchus, in Themist. pag. 208. seq.

μέγιστον ἦ πάντων, τὸ καθελῦσαι τὰς Ἑλληνικὰς πολίμους, καὶ ἁλῶναι τὰς πόλεις ἀβλήβεις, πείσαντα τὰς ἔχθρας ἀφ' ἑτέρου πόλεμον ἀναβαλέσθαι.

Pag. 362. περὶ κέρατι τιλσύτᾳν.] Valer. Max. lib. 5. cap 6. *Themiſtocles, quem virtus ſua victorem, injuria Patriae imperatorem Perſarum fecerat, ut ſe ab ea oppugnanda abſtineret, inſtituto ſacrificio exceptum patera tauri ſanguinem hauſit; & ante ipſam aram quaſi quaedam pietatis clara victima concidit.* Atque eadem fere Scholiaſtes in Ariſtophanis Equites. Alii tamen diverſa tradunt, & quod promiſſa Perſarum Regi praeſtare non potuerit, ideo ſibi mortem conſciviſſe ſcribunt. Corn. Nep. in Themiſt. cap. 10. *De cujus morte multimodis apud pleroſque ſcriptum eſt. Sed nos eundem potiſſimum Thucydidem autorem probamus, qui illum ait Magneſiae morbo mortuum; neque negat fuiſſe famam, venenum ſua ſponte ſumpſiſſe, quum ſe, quae Regi de Graecia opprimenda pollicitus eſſet, praeſtare poſſe deſperaret.* Conferantur Diod. Sic. lib. 11. & Plutarchus in Themiſt. pag. 232.

Pag. 365. φυγάδι πόλι, &c.] Themiſtoclem, regnante Xerxe, in Aſiam tranſiiſſe, cum Aeſchine Ephorus, Dion, Clitarchus, Heraclides, aliique complures prodidere, uti diſcere eſt ex Plutarcho in Themiſt. pag. 227. At Thucydides & Charon Lampſacenus eum ad Artaxerxem veniſſe ſcribunt, & cum annalibus, ut ibidem tradit Plutarchus, magis congruunt. Thucydidem quidem reliquis etiam in hac re fide digniorem cenſebat ſcriptor haud indiligens Cornelius Nepos, & *quod aetate proximus erat, qui illorum temporum hiſtoriam reliquerunt, & ejuſdem civitatis fuit.* Corn. Nep. in Themiſt. cap. 9.

Pag. 367. τοῖς τόποις τ῀ Σοφιστῶν.] Sic MSS. omnes, quos vidi. Impreſſi τοῖς ἀτόποις. perperam, ut opinor. Per τόπους autem hoſce, ſive *locos* Sophiſtarum, exercitationes quaſdam intellige a Scholis Rhetorum uſurpatas, in quibus quaeſtiones in utramque partem affirmative & negative tractare ſolebant. Quintil Inſtit. Orat. lib. 2. cap. 1. *An ignoramus antiquis hoc fuiſſe ad augendam eloquentiam genus exercitationis, ut theſes dicerent, & communes* locos, *& caetera circa complexum rerum perſonarumque, quibus verae fictaeque controverſiae continentur?*

IN COMMUNEM APOLOGIAM.

Pag. 369. ἴσως δ' οὐδὲ δωκτόν.] Hinc illud Horatii,

——*Vitiis nemo ſine naſcitur; optimus ille eſt,*
Qui minimis urgetur.

Pag. 381. νῦν ἦ Ἀρχύτας ἦν, &c.] Hiſtoriam hanc habes apud Plutarchum in Dione. PALMER.

Pag. 396. ἀφὶ τοῦ θεῶ.] Apolline, qui oraculum dedit Athenienſibus, ex quo intellexerunt. Scyron non potuiſſe ab ipſis capi, donec Theſei oſſa è Scyro deportaſſent Athenas. Pauſan. in Lacon. pag. 163. Cimon Miltiadis filius, acumine uſus in conjiciendo, Theſei oſſa adinvenit, & inſula potitus eſt. Videatur Plutarchus in Theſeo, ad finem.

Pag. 413. τοσούτῳ δ' ὕστερον χρόνῳ, &c.] Ex hoc loco ut & ex multis aliis, Aelianus falſi damnatur, qui Var. Hiſt. lib. 2. cap. 13. vult Ariſtophanem ab Anyto & Melito Socratis accuſatoribus pecunia emptum fuiſſe, ut Socratem ad populum traduceret, & Nebulas comoediam fuiſſe veluti accuſationis praeparationem. Sed de hoc plura dicemus infra ad Ariſtophanis Nebulas, ubi Deo dante demonſtrabimus eam fabulam praeceſſiſſe Socratis condemnationem annis circiter viginti quinque. PALMER.

Pag. 422. Πολυδάμαντος.] Hic Polydamas, Niciae filius, Scotuſſa ortus, omnium ſuae aetatis hominum ſtatura corporis erat maximus. Fortitudinis exempla aliquot, ab eodem edita, videre eſt apud Pauſaniam, Eliac. β'. pag. 352. partim in ſtatuae baſi ſpectanda, quam praeſtantiſſimus ille artifex confecerat Lyſippus.

Pag. 474. τὸ ἦ ὁ ἐν Κορίνθῳ μάχης, &c.] Ea pugna, quae ὁ ἐν Κορίνθῳ hic dicitur, à Demoſthene contra Leptinem magna pugna dicitur; ἀλλ' ὅτ' ἡ μεγάλη μάχη πρὸς Λακεδαιμονίους ἐγένετο ἡ ὁ ἐν Κορίνθῳ. Debet autem utrobique τὸ ὁ ἐν Κορίνθῳ intelligi ὁ Κορινθίων χώρα. Facta eſt enim ea pugna, ut ait Diodorus, ἀφὶ τ῀ Νεμέαν ποταμὸν, qui quidem fluvius, teſte Strabone, Corinthiorum & Sicyoniorum ditiones dividebat. PALMER.

Ibid. ὁμῶ τι γὰρ ἐξκαίδεκα, &c.] Errat hic calculus, & τεσσαρεσκαίδεκα ſcribendum. Nam & ex verbis Ariſtidis, & numeris, quae ſupra computat, quatuordecim tantum Archontes ex additione ſummarum numerantur. Dixit enim ſupra, ἀπὸ ἦ Λάχητος εἰς Εὐβυλίδου ἕβδομος ἄρχων Εὐβυλίδης αὖτις, ἀπὸ ἦ Εὐβυλίδου πάλιν ἄρχων ὄγδοος Θεόδοτος. Sciendum eſt autem Graecos ſemper duos extremos terminos numerare, & ſic a Lachete ad Eubulidem ſeptem fuerunt Archontes, numerando & Lachetem & Eubulidem: rurſus ab Eubulide octavus Archon Theodotus, numerando ſcilicet & Eubulidem & Theodotum, unde colligitur ſumma Archontum quatuordecim, & ſic eos numerat Diodorus. 1. Laches. 2. Ariſtocrates. 3. Ithycles. 4. Phormion. 5. Lyſiades. 6. Diophantus. 7. Eubulides. 8. Demoſiſtratus. 9. Philo-

9. Philocles. 10. Micoteles. 11. Demoſtratus. 12. Antipater. 13. Pyrrhion. 14. Theodotus. PALMER.

Pag. 475. *ὁ γὰρ τῷ Συμποσίῳ*, &c.] Athenaeus in Deipnoſ. lib. 5. cap. 18. *Ὅλως δὲ λῆρός ἐστι τοῦ Πλάτωνι τὸ Συμπόσιον.* Et eadem prorſus obſervat Macrobius, lib. 1. Saturnal. Sed de Platonis anachroniſmis plura legantur apud Caſaubonum, Animadverſ. in laudatum Athenaei locum.

Ibid. *διῳκίσθησαν δέ γε Μανῆνες*, &c.] Id factum eſt ſecundum Euſebium & ejus computum, Dexitheo archonte, anno 4°. Olympiadis nonageſimae octavae. PALMER.

Pag. 476. *ἢ οὐτις αὖ*, &c.] Socrates apud Platonem in Phaedro, pag. 274. *Ἤκουσα τοίνυν, ἀμφὶ Ναύκρατιν τῆς Αἰγύπτου γενέσθαι τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινα θεῶν, —— αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαίμονι εἶναι Θεύθ.* Idem dicitur a Philone Byblio ex Sanchoniathone *Τααῦτος*, qui ab Alexandrinis nominatus *Θωθ*, & à Graecis *Ἑρμῆς* ſive Mercurius, Saturno patri ſucceſſit in Thebaide. Euſeb. Praep. Evang. lib. 1.

Ibid. *Ἑρμῆς.*] Malè Canterus hic legendum cenſuit *Ἑρμοῦ πόλις*, quaſi diceret Ariſtides Naucratim Aegypti fuiſſe Graece appellatam Mercurii urbem. Diverſa prorſus hoc in loco tradit noſter, & Platonem erroris arguit, quod Theudum ſive Mercurium ad Naucratim extitiſſe crediderit, cum in Hermopoli omnes eum natum confiterentur. De Naucrate autem & Hermopoli urbibus Aegypti conſulatur Strabo, Geogr. lib. 17. pag. 801. ed. Caſaub.

Pag. 481. *ταυτὶ γὰρ δήπου τίθεμεν*, &c.] M. Tullius, lib. 1. de Officiis, cap. 5. *Omne, quod honeſtum eſt, id quatuor partium oritur ex aliqua. Aut enim in perſpicientia veri, ſolertiaque verſatur; aut in hominum ſocietate tuenda, tribuendoque ſuum cuique, & rerum contractarum fide; aut in animi excelſi atque invicti magnitudine ac robore; aut in omnium, quae fiunt, quaeque dicuntur, ordine & modo, in quo ineſt modeſtia & temperantia.*

Pag. 487. *Τιμοκρέοντος.*] Timocreon Rhodius erat poeta, qui in carminibus probra & convicia in Themiſtoclem conjecit plurima, hunc mendacem & proditorem vocans, quod mercede adductus aliis exulantibus reditum in patriam confeciſſet, ſe vero hoſpitem & amicum minime reduxiſſet. Hujus verſus extant apud Plutarchum in Themiſt. Tom. 1. pag. 222. ſeq.

Pag. 489. *Θρασύμαχον.*] De Thraſymacho plura videantur apud Platonem, lib. 1. de Repub. pag. 336. ſeqq.

Pag. 492. *ἀπὸ Σκυθῶν.*] Simpliciſſima gens omnium Scythae, nihil voluptatis cauſa aut facientes aut dicentes. Strab. Geogr. lib. 7. pag. 301. *ἀπλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς νομίζομεν, καὶ ἥκιστα κακουργικοὺς, ὀλιγοδεεῖς τε πολὺ ἡμῶν, καὶ αὐταρκεστέρους.* Confer Juſtin. Hiſt. lib. 2.

Pag. 502. *ἔστι δὲ ὁ τ' αὐτὸν*, &c.] Proverbiale dictum, ubi homo homini immane quantum praeſtare diceretur. Erat autem Iphicles Herculis frater, qui cum hujus laborum conſors eſſe vellet, in prima pugna contra Augeam Eleorum regem a Molionidis vulneratus obiit. Huic tamen ut heroi parentare ſolenne fuit. Vide Pauſan. in Arcad. p. 479.

Pag. 504. *καὶ Θεμιστοκλῆς μὲν Ἀρίθμιον ἐπηλίτευσεν.*] Sic eum virum etiam nominavit ſupra pag. 357. hujus tomi. At Demoſthenes in oratione de Cherroneſo aliter id nomen profert. *Ἀρθμιον φησὶν ὁ Πυθάνακτος ὁ Ζηλείτης ἄτιμον ἔτω.* Et in oratione de falſa legatione, *Ἄρθμιον τὸν Πυθάνακτος τὸν Ζηλείτην.* Et Aeſchines in fine orationis contra Cteſiphontem, *οἱ μὲν παλαίοις ὑμῶν Ἄρθμιον τὸν Ζηλείτην κομίσαντα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν ἐκ Μήδων χρυσίον.* Et Plutarchus in Themiſtocle, *ἔτι καὶ νῦν τὸν μὲν Ἄρθμιον τὸν Ζηλείτην.* Et Dinarchus contra Philoclem, *ὅτε φασὶν Ἄρθμιον τὸν Πυθάνακτος τὸν Ζηλείτην κομίσαι τὸ χρυσίον.* Haec antiquorum turba in id nomen conſentientium jubet corrigere hunc locum, & legere *Ἄρθμιον.* PALMER.

Pag. 510. *ἀλλ' ὅτι καὶ*, &c.] Sui temporis Chriſtianos praecipue ferire hic & in ſequentibus videtur Ariſtides. Verba illa, quae mox adhibentur, *τοῖς ἐν Παλαιστίνῃ δυστυχέσι προπλήσιοι τὰς τρόπους, καὶ γὰρ ἐκείνοις τοῦτ' ἔστι ξύμβολον τῆς δυστυχίας, ὅτι τοὺς κρείττους οὐ νομίζουσι*, haud aliis convenire poſſe videntur. Chriſtianis olim, dum nocentiſſimi haberentur, nulla reſpondendi in judiciis facultas patuit; *indefenſi* & *inauditi*, ut cum Tertulliano loquar, Apol. cap. 2. damnabantur. Quid mirum igitur, ſi falſis illos oneratos convitiis & ab aliis & ab Ariſtide deprehendamus? Aſt etiam alia contra hanc ſectam odii cauſa hic intervenit, oratoris noſtri propria. Rhetores contempſerunt, & ipſam Rhetoricam abjiciendam prorſus docuerunt; religione patrum ſemel valere juſſa, eorundem quoque ſapientiae valedixerunt. Sic de ſeipſo Tatianus, Orat. ad Graec. cap. 2. *τούτου χάριν ἀπιέξάμεθα τῆς παρ' ὑμῖν Σοφίας, καὶν εἰ πάνυ ξυνός τις ἐν αὐτῇ·* & paulo infra, *Ῥᾴθυμον μὲν γὰρ ἐπ' ἀδικίᾳ καὶ ξυκοφαντίᾳ ξωιστήσασθαι, —— καὶ πολλάκις τὸ νῦν δίκαιον αὖθις ὑπ' ἀσαθὲν παρεισῆλθε.* E contra, Chriſtiani ſibi quidem proferenda duxerunt *non diſerta, ſed fortia; nec ad audientiae popularis illecebram culto ſermone fucata, ſed ad divinam indulgentiam praedicandam rudi veritate ſimplicia.* S. Cypr. lib. ad Donat. His & Rhetori noſtro quid intereſt? Qui nihil praeter eloquentiam ſibi amplectendam ſtatuerit; qui, ut ipſe teſtatur, Orat. in crimin. quod non declam. pag. 724 & liberos & parentes, & negotia & otia, atque omnia in eloquentiae ſtu-

diis posuerit. Hinc in illos ejusdem inimicitiae obortae maximae, & acrioris calami notae. Hic vero observare liceat, in ipsis probris, quae mox objicienda occurrunt, vestigia quaedam doctrinae Christianae deprehendi; atque ideo eorum vivendi rationem in malam partem accepisse Aristidem, quod eam non penitus examinâsset, nec probe perspexisset quid esset in Christianorum causa.

Pag. 512. *οἱ τὴν μὲν ἀπορρήτων κοινωνῶν ὄνομα τίθενται.*] Ad amussim hic depinguntur veterum Christianorum mores, qui in Evangelii primordiis domicilia & praedia sua venundabant, & seipsos terreno suo patrimonio privabant, ut haberent quas pauperibus dispensarent pecunias. Act. cap. ii. ℣. 44, 45. *ἦν εἶχον ἅπαντα κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε.* Confer & Act. iv. ℣. 34, 37. Dicitur haec bonorum participatio *κοινωνία*, ibid. cap. 2. ℣. 42. & eodem prorsus sensu adhortatur D. Paulus inter Romanos fideles, ut essent *ταῖς χρείαις* (vel ut praestantiores Codices, *ταῖς μνείαις*) *τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες.* Unde & qui hac ratione possessiones suas distribuit, largitionibus *communis* audit apud S. Cyprianum, lib. de Opere & Eleemosynis, pag. 208. *Qui possessor in terris reditus ac fructus suos cum fraternitate partitur, dum largitionibus gratuitis* communis *ac justus est, Dei patris imitator est.* Minus autem sibi constare videtur Orator noster, dum, qui adeo libenter & largiter fundos suos aliis distrahendos praebuerunt, in pag. praeced. *pecunia vinci* scripserit.

Ibid. *τὴν δὲ Θεοῦ φιλοσοφίαν.*] Quid sibi velit per voces illas *τὴν φθονεῖν*, fusius explicat Aristides in praecedenti pagina, *Ὀνειδίζουσι δὲ τοῖς ἄλλοις, ὡς τῶν πραγμάτων καταγινώσκοντες, ἀλλὰ φθονοῦντες, ὅτι αὐτοὶ ταῦτα πράττειν οὐ δυνῶνται.* Quo majorem existimationem placitis suis adipiscerentur, quae Philosophiae nomine itidem indigitabant, necesse habuerunt Christiani, ut Graecorum Philosophiam nihil protulisse egregium ostenderent. Sic amotis errorum tenebris, facilior patuit ad veritatem via. De hac re accurate simul & erudite disputarunt, S. Justin. Martyr. in Cohort. ad Graecos, Tatianus in Oratione ad Graecos, Hermias in Gentilium Philosophorum Irrisione, S. Theoph. Antiochenus in lib. 3. ad Autolycum, aliique. Quae autem Philosophiae Ethnicorum probra ab invidis conficta tradit Aristides, ea scriptores Christiani prae solo veritatis amore sibi detegenda putarunt.

Ibid. *ὥιηταν οὐδένα πώποτε.*] Hanc contumeliam diluit Tertullianus, Apol. cap. 37. dum scribens Christianos *hostes vocari generis humani*, pergit, *Quis autem vos ab illis occultis & usquequaque vastantibus mentes & valetudines vestras hostibus raperet? A daemoniorum incursibus dico, quae de vobis sine praemio, sine mercede, depellimus.*

Pag. 513. *πλείω τοῖς ἀνθρώποις ζωόντες ἢ τοῖς διαπόντας αὐτῶν.*] Inde exorta videtur haec calumnia, quod se benignos erga omnes praestiterunt indiscriminatim Christiani. Tertull. Apol. cap. 36. *Nullum bonum sub exceptione personarum administramus, quia nobis praestamus, qui non ab homine aut laudis aut praemii expensum captamus, sed a Deo exactore & remuneratore indifferentis benignitatis.* Unde & qui divites in Ecclesia majori prosequerentur honore quam pauperes, peccâsse dicuntur a S. Jacobo, Epist. cap. ii. ℣. 8. *εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε.* Hinc cum divitum servis Christianorum conversatio, quos non amplius ut servos respiciebant, *ἀλλ' ὡς δούλους, ὡς ἀδελφοὺς ἀγαπητούς.* Epist. ad Philem. ℣. 16.

Ibid. *τὸν ἀπεχθάνεσθαι παῤῥησιάζεσθαι.*] Alludere videtur Aristides ad locutiones contra Gentilium religionem à Christianis libere prolatas, & offensiones, quas harum causa Ethnicis concitarunt. Ubi de his sermo est, vox *παῤῥησία* haud raro usurpatur apud veteres. Sic in Epist. Eccles. Smyrn. de Polycarpi martyrio, apud Euseb. Hist. Eccles. lib. 4. cap. 15. cum Proconsul Polycarpo dixisset, *ὅμοσον τὴν Καίσαρος, τύχην*, respondit ille *μὴ παῤῥησίας, ἄρχε, χριστιανός εἰμι.* Sic in causa haud absimili *παῤῥησία* usi esse dicebantur SS. Petrus & Johannes, dum coram synedrio fidem in Christo audacter praedicarent, Act. iv. 13. Mox etiam cum domum rediissent, flexis Deum orabant genubus, ℣. 29. ut daret eis, *μετὰ παῤῥησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον.* Et dein sequitur, ℣. 31. quod repleti spiritu sancto, *ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.*

Ibid. *ἀγγελίαν δ' ἀξίως λαμβάνειν ἐπίσκοπον.*] Episcopi nimirum & Presbyteri, ad quos domum mittere jubetur plebs Christiana mel, lac, siceram, atque alia, quae ad altare offerre non licebat. Can. Apost. 3. & 4. Haec *κανίσκια* sive *Sportulas* appellari observat Balsamon. Unde apud D. Cyprianum, Ep. 1. qui ordinatione Clerica promovebantur, ne ab administratione divina avocarentur, *in honore* sportulantium *fratrum, tanquam decimas ex fructibus* accepisse dicuntur.

Pag. 514. *τοῖς ἐν Παλαιστίνῃ*, &c.] Simili prorsus ratione Christianos vocat, *qui in mores Judaeorum transierant*, Xiphilinus in Epitome Dionis. De persecutione in Christianos a Domitiano concitata loquens, *Καὶ τὴν αὐτὴν ἴτιν*, inquit, *ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὴν Φλάβιον Κλήμεντα ὑπατεύοντα, καίπερ ἀνέψιον ὄντα, καὶ γυναῖκα, καὶ αὐτῷ συνοῦσαν ἑαυτῇ, Φλαβίαν Δομιτίλλαν ἔχοντα, κατέσφαξεν ὁ Δομιτιανός. ἐπεγράφη δὲ ἀμφοῖν ἔγκλημα ἀθεότητος· ὑφ' ἧς καὶ ἄλλοι εἰς τὰ τῶν Ἰουδαίων ἤθη ἐξοκέλλοντες πολλοὶ κατεδικάσθησαν.* Propter crimen

crimen Atheiſmi, id eſt, quod deos Ethnicorum non eſſe putabant, Flavius Clemens & alii qui in Judaeorum mores tranſierant, vel qui a Palaeſtinorum moribus non erant alieni, a Domitiano, inquit Xiphilinus, damnati ſunt. Quis non videt de iiſdem hominibus loqui Xiphilinum & Ariſtidem? At Chriſtianus erat Flavius Clemens, Chriſtiani & caeteri ab Imperatore occiſi. Chriſtiani itaque erant, de quibus in hoc loco agit Ariſtides. Pergit itaque, καὶ γὰρ οὐκ ἔστ' ἴσι σύμβολον τῆς δυσεβείας, ὅτι τοὺς κρείττους ἢ νομίζουσι. Et quis unquam praeter Judaeum & Chriſtianum Gentilium deos non colendos cenſuerit? Propterea vero quod Graecorum deos non colebant, dicti ſunt vulgo Chriſtiani ἄθεοι, & Religio Chriſtiana αἵρεσις ἄθεος Χριστιανῶν. S. Juſt. Mart. Dial. cum Tryph. pag. 234. ed. Par. Unde & ſolita erat in depoſcendis Chriſtianorum ſuppliciis populi acclamatio, αἶρε τοὺς ἀθέους. Vide Epiſt. Eccleſ. Smyrn. de S. Polycarpi Martyrio, pag. 68. ed. Oxon.

Ibid. Συσκαλαπεφῦκαι μή τι τῶν δεόντων, ἀπάντων ἀχρηστότατοι.] Huc pertinent illa Tertulliani, Apolog. cap. 42. *Sed alio quoque injuriarum titulo poſtulamur, &* infructuoſi *in negotiis dicimur. Quo pacto homines vobiſcum degentes, ejuſdem victus, habitus, inſtructus, ejuſdem ad vitam neceſſitatis? —— Non ſine foro, non ſine macello, non ſine balneis, tabernis, officinis, ſtabulis, nundinis veſtris, caeteriſque commerciis cohabitamus hoc ſeculum. Navigamus & nos vobiſcum, & militamus, & ruſticamur, & mercatus proinde miſcemus. Artes, operas noſtras publicamus uſui veſtro. Quomodo* infructuoſi *videamur negotiis veſtris, cum quibus & de quibus vivimus, non ſcio.*

Pag. 515. ταράξαι καὶ συσκευάσαι τοὺς ἔνδον πρὸς ἀλλήλους, &c.] Juxta illud Servatoris noſtri, Mat. x. ℣. 34, ſeq. Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν. οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Et ſic a Judaeis apud Theſſalonicam commorantibus Apoſtoli dicebantur fuiſſe homines, οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, Act xvii. 6. De Chriſtianae mulieris malitioſa a proprio ſuo marito accuſatione, & malis domeſticis ex converſione illius derivatis, conſulatur S. Juſt. Martyr in Apol. 2. pro Chriſtianis, quam propter eam ipſam cauſam compoſuit. Tanti quippe erat odium Chriſtianorum, ut emendaretur licet Chriſtianus factus, ſuos tamen ex hoc nomine ſibi infeſtos reddidit. Audi de hiſce conquerentem Tertullianum, in Apolog. cap. 3. *Nonnulli etiam de utilitatibus ſuis cum odio iſto paciſcuntur, contenti injuria, dum ne domi habeant quod oderunt. Uxorem jam-pudicam maritus jam-non-zelotypus ejecit; filium ſubjectum pater retro-patiens abdicavit; ſervum jam-fidelem dominus olim-mitis ab oculis relegavit.*

Ibid. ὑπὸ πανηγύρεις σώσμησαν.] S. Juſtin. Orat. ad Graecos, pag. 143. ed. Oxon. καὶ τὰς πανηγύρεις ὑμῶν μιμήσηται. ἄμεμπτοι γὰρ σὺν πλησ[illegible]ναὶ, καὶ αὐλοὶ γλαφυροὶ, σὺν καλάμοις πρὸς ὀσφρήσεις κινήσεις, καὶ μύρων ἄφατοι χύσεις, καὶ στεφάνων ἄφθονοι. Tatian. Orat. ad Graecos, cap. 37. τίς οὐκ ἂν χλωάσειε τὰς δημοσιλεῖς πανηγύρεις ὑμῶν; αἷς περιφάσει ποιηρῷ λαμπόμενοι ἐπιλελήσμεθα εἰς ἀδοξίαν τοὺς ἀνθρώπους ἀφειρήσειν. Tertull. Apolog. cap. 35. *Propterea igitur publici hoſtes Chriſtiani, quia Imperatoribus neque vanos, neque mentientes, neque temerarios honores dicant; quia verae religionis homines etiam ſolemnia eorum conſcientia potius quam laſcivia celebrant. Grande videlicet officium focos & toros in publicum educere, vicatim epulari, civitatem tabernae habitu abolefacere, vino lutum cogere, catervatim curſitare ad injurias, ad impudentias, ad libidinis illecebras. Siccine exprimitur publicum gaudium per dedecus publicum? Haeccine ſolennes dies Principum decent, quae alios dies non decent? Qui obſervant diſciplinam de Caeſaris reſpectu, hi eam propter Caeſarem deſerent? Et malorum morum licentia pietas erit, occaſio luxuriae religio deputabitur? O nos merito damnandos! Cur enim vota & gaudia Caeſarum caſti, & ſobrii, & probi expungimus? Cur die laeto non laureis poſtes obumbramus, nec lucernis diem infringimus? Honeſta res eſt ſolemnitate publica exigente induere domui tuae habitum alicujus novi lupanaris.* Confer etiam S. Greg. Nazian. Orat. 2. in Julian. haud procul a fine.

Ibid. καταδυόντες δ' εἰς τὰς χηραμούς.] Sic ab Ethnico apud Minuc. Felicem dicti Chriſtiani, pag. 8. *latebroſa & lucifugax natio, in publicum muta, in angulis garrula.* Alludit autem noſter ad nocturnos conventus, quos prae metu imminentis periculi agebant Chriſtiani. De his meminit Plinius ſecundus in Epiſtola ad Trajanum Imperatorem, lib. x. dum *praeter obſtinationem non ſacrificandi, nihil aliud ſe de ſacramentis* Chriſtianorum *comperiiſſe* ſcribat, *quam coetus antelucanos ad canendum Chriſto ut Deo, & ad conſoederandam diſciplinam*, &c. Et Tertullianus lib. 2. ad Uxorem, cap. 4. *Quis enim ſinat conjugem ſuam viſitandorum fratrum gratia vicatim aliena & quidem pauperiora quaeque tuguria circuire? Quis* nocturnis convocationibus, *ſi ita oportuerit, a latere ſuo eximi libenter feret?*

Ibid. Ξύλῳ τινὶ λόγους ἀναπαύσεις.] Quod ligna & lapides pro Diis non haberent Chriſtiani, hymnos tamen in eorum coetibus Deo canerent, cujus imago apud eos nulla apparuit, idcirco ad umbram verba & orationes ſuas fudiſſe hic loci tradit Ariſtides, vir, ſi quis alius, ſimulacrorum

lacrorum maxime religioſus. Similia prorſus de Judaeorum cultu prolata videre eſt apud Corn. Tacitum, lib. 5. cap. 9. ubi de Pompeii agens victoria & capta Hieroſolyma, *Romanorum*, inquit, *primus Cn. Pompeius domuit, templumque jure victoriae ingreſſus eſt. Inde vulgatum, nulla intus Deûm effigie, vacuam ſedem, & inania ſacra.*

Pag. 516. εἶτα τὸ κάλλιστον τ᾽ ὀνομάτων αὐτοῖς τίθεσι φιλοσοφίαν.] Sic Religionem Chriſtianam τ᾽ ἡμετέραν φιλοσοφίαν, *philoſophiam noſtram* vocat Tatianus, Orat. ad Graec. cap. 48. Et de converſione ſua loquens ad Chriſti fidem, cap. 56. διόπερ, inquit, χαίρειν εἰπὼν καὶ τῇ Ῥωμαίων μεγαλαυχίᾳ, καὶ τῇ Ἀθηναίων ψυχρολογίᾳ, δόγμασιν ἀσωφρονήτοις, τ᾽ καθ᾽ ἡμᾶς βαρβάρου φιλοσοφίας ἀντιποιησάμενον. Sic quoque ad Orationis finem ſeipſum appellat *barbarae philoſophiae ſectatorem*; ταῦτα ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ὁ καὶ βαρβάρου φιλοσόφων Τατιανὸς ζωίταξα. Et ante Tatianum S. Juſtinus Martyr, cum Tryphoni & ſociis, qua ratione ad Chriſtum eſſet converſus, ſermone multo ediſſeruiſſet, huc tandem devenit ut diceret, ταύτῃ (religionem ſcilicet Chriſtianam) μόνῃ εὑρίσκειν φιλοσοφίαν ἀσφαλῆ τε καὶ σύμφορον· ἔτως δὴ καὶ ἐγὼ ταῦτα φιλόσοφος ἐγώ. S. Juſt. Dial. cum Tryph. pag. 225.

Pag. 520. ἀσθένειαν καὶ ἀνανδρίαν ὁ θεὸς, &c.] Male noſter ignaviae & imbecillitati attribuit, quod Chriſtiani nemini fuerint moleſti. Vel Ibis his facile potuit eſſe ſuperior, cum iis nec malum malo compenſare licuerit. Tertull. Apolog. cap. 37. *Si iidem laeſi vicem referre prohibemur, ne de facto pares ſimus, quem poſſumus laedere? Nam de iſto ipſi recognoſcite. Quoties enim in Chriſtianos deſaevitis partim animis propriis, partim legibus obſequentes? Quoties etiam, praeteritis vobis, ſuo jure nos inimicum vulgus invadit lapidibus & incendiis? Ipſis Bacchanalium furiis nec mortuis parcunt Chriſtianis, quin illos de requie ſepulturae, de aſylo quodam mortis, jam alios, jam nec totos avellant, diſſecent, diſtrahant. Quid tamen de tam conſpiratis unquam denotaſtis, de tam animatis ad mortem uſque pro injuria repenſatum?*

IN AEGYPTIACAM.

Pag. 554. πρῶτον μέν, &c.] Herodoti verba, ad quae alludit Ariſtides, extant ſub initio Euterpes, pag. 61. ἡ ἑτέρη μὲν λέγει τὰς Ἐτησίας ἀνέμους εἶναι αἰτίους πλημύνειν τ᾽ ποταμὸν, κωλύοντας ἐς θάλασσαν ἐκρέειν τ᾽ Νεῖλον. Hanc cauſam incrementi Niliaci, quam olim excogitarunt quidam, pulchrè depingit Lucanus, lib. 10. ν. 239. ſeqq. praeterquam quod minus recte Eteſias vocet Zephyros, & ab occidente flare faciat;

—— Zephyros quoque vana vetuſtas
His adſcripſit aquis, quorum ſtata tempora flatus,
Continuique dies, & in aëre longa poteſtas:
Vel quod ab occiduo depellunt nubila coelo
Trans Noton, & fluvio cogunt incumbere nimbos:
Vel quod aquas toties rumpentis littora Nili
Aſſidue feriunt, coguntque reſiſtere flatus:
Ille mora curſus, adverſique obice ponti
Aeſtuat in campos.

Confer etiam Lucret. lib. 6. & Jul. Solin. cap. 42.

Pag. 559. Νείλου μέν, &c.] Verſus ex Euripidis Helena deprompti ſub initio. Melius autem in impreſſis Codicibus apud Euripidem legimus,

Νείλου μὲν ὧδε καλλιπάρθενοι ῥοαὶ,
Ὃς ἀντὶ λευκῆς ψεκάδος Αἰγύπτου πέδον,
Λευκῆς τακείσης χιόνος, ὑγραίνει γύας.

Hujus opinionis etiam fit mentio apud Herodotum in Euterpe.

Pag. 560. Αἰσχύλος αὖτος, &c.] Alludit ad Aeſchyli verba in Supplicibus, ν. 568. ſeqq.

Λευκᾶνα χιονόβοσκον, ὃν᾽ ἐπέχει
Τύφῳ μόρῳ
Ὑδωρ τὸ Νείλου.

Anaxagoram autem hujus eſſe ſententiae autorem ſcribit Aetius in lib. περὶ φιλοσόφων ἱστορίας, adnotante Stanleio. Hanc verò cum Ariſtide noſtro ut falſam rejicit Lucanus, lib. 10. ν. 219. ſeq.

Vana fides veterum, Nilo, quo creſcat in arva,
Aethiopum prodeſſe nives; non Arctos in illis
Montibus aut Boreas: teſtis tibi ſole peruſti
Ipſe color populi, calidique vaporibus Auſtri.
Adde, quod omne caput fluvii, quodcunque ſoluta
Praecipitat glacies, ingreſſo vere tumeſcit
Primo tabe nivis.

Pag. 563. τὰς τέτταρας ἢ πίντε καὶ δέκα, &c.] Plin. Hiſt. Nat. lib. 5. cap. 9. *Auctus ejus per puteos menſurae notis deprehenduntur. Juſtum incrementum eſt cubitorum* XVI. *minores aquae non omnia rigant, ampliores detinent tardius recedendo: Hae ſerendi tempora abſumunt, ſolo madente; illae non dant, ſitiente. Utrumque reputat provincia. In* XII. *cubitis famem ſentit, in* XIII. *etiamnum eſurit;* XIV. *cubita hilaritatem afferunt,* XV. *ſecuritatem,* XVI. *delicias.* Recte autem noſter addit περὶ Μέμφιν. non enim eodem incremento ubique augetur Nilus. Apud Elephantinen aſſurgit ad altitudinem cubitorum XXVIII; apud Mendetem cubitos VI. vix ſuperat; apud Memphim medias partes obtinet. Vide Plutarch. de Iſide, & Ariſtidem noſtrum,

infra

infra pag. 611. De Nilometrio vero conſulatur Strabo, Geogr. lib. 17. pag. 817.

Ibid. *εἰ τοίνυν*, &c.] At haec oratoris noſtri argumenta minus valent ad diluendam hanc veterum ſententiam, modo certa quadam ratione nives liquefiant in Aethiopiae montibus, & pluviae decidant. Rem vero ita ſe habere ex hodierna conſtat experientia. Ad Abaſſenae Regem legationem obiit ex parte Regis Luſitani celebratiſſimus Dominus Franciſcus Alvarez, & in Itinerario ſuo, cap. 146. *In Abaſſena*, inquit, *hyems incipit medio Junii, deſinit medio Septembris; toto tempore ingentes ſunt pluviae, unde creſcit Nilus.* Adde & Iſ. Voſſium in lib. de Nili origine, cap. 15. De harum pluviarum cauſis accurate diſſerentis conſulatur Eruditiſſimi Domini J. Marſhami Can. Chron. ad Sec. V. pag. 82. ſeq.

Pag. 565. *εἰ μηδὲ πάπος αὐξηθεὶς χειμῶνος*, &c.] Lucan. de Bello Civili, lib. 10. ℣. 225. ſeqq.

——— *Nilus neque ſuſcitat undas*
Ante Canis radios, nec ripis alligat amnem
Ante parem noctli Libra ſub judice Phoebum.
Inde etiam lezes aliarum neſcit aquarum.
Nec tumet hybernus, cum longe ſole remoto
Officiis caret unda ſuis; dare juſſus iniquo
Temperiem cœlo, mediis aeſtatibus exit.
Sub torrente plaga, ne terras diſſipet ignis,
Nilus adeſt mundo, contraque incenſa Leonis
Ora tumet; Cancroque ſuam torrente Syenen,
Imploratus adeſt, nec campos liberat undis,
Donec in autumnum declinet Phoebus, & umbras
Extendat Meroe.

Pag. 571. *μηδέπω γὰρ νῦν εὐρεῖαν*, &c.] Marſham. in Can. Chron. ad Sec. 5. pag. 82. Ptolomaeus *inter gradus* XII. & XIII. *Auſtralis latitudinis* collocat *Lunae*, quem vocat, *montem*; *ἀφ' ὃ καταδέχονται τὰς χιόνας αἱ τοῦ Νείλου λίμναι, a quo Nili paludes nives ſuſcipiunt.* Geog. lib. 4. cap. 9. Niſi *terra incognita* illi fuiſſet, quae auſtralior, ultra hybernum Tropicum proculdubio removiſſet Nili fontes; utpote in locum, quem putabat aetas iſta pluviis accommodatiorem. Illum quidem ſecuti ſunt recentiores; ſed errorem hunc eruditè coarguit Iſ. Voſſius, Vir inter literatos celeberrimus. De Nili Orig. cap. 15. *Quicquid*, ait, *in Aegyptum adfluit aquarum, id omne Aethiopiae tribuendum, & quidem iſti Aethiopiae, quam Abaſſenam hodie adpellant:* Abaſſeni regni terminos inter VIII. *gradum* & XVI. *latitudinis Borealis* conſtituit.

Pag. 572. *τῆ Ἡροδότου γνώμῃ.*] Herodoti ſententia fuſius à ſeipſo explicata in Euterpe, pag. 61. ſic ſe habet. *Διεξιὼν δὲ Λιβύης τὰ ἄνω ὁ ἥλιος τάδε ποιέει, ἀπὸ μεσέων μὲν τῶν οὐρανῶν χειμέριος ἐὼν εἰκὸς ἐστὶ μᾶλλον τε ἰόντος καὶ ἐγγὺς τῆς κεφαλῆς καὶ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία, καὶ ἀλιεινὴν δὲ χώρην ἐούσης, καὶ ἀνέμων ψυχρῶν, διεξιὼν, ποιέει οἷόν περ καὶ τὸ θέρος ἐὼν ἐνθαῦτα ποιέει, ἐὼν τὸ μέσον δὴ ἐρανοῦ. ἕλκει γὰρ ἐπ' ἑωυτὸν τὸ ὕδωρ· ἑλκύσας δέ, ἀπωθέει ἐς τὰ ἄνω χωρία. ὑπολαμβάνουσι δέ οἱ ἄνεμοι, καὶ διασκιδνάντες, τήκουσι· καὶ εἰκότως οἱ ἀπὸ ταύτης τῆς χώρης πνέοντες, ὅ τε νότος καὶ ὁ λίψ, ἀνέμων πολλὸν τῶν ἄλλων ὑετώτατοί εἰσι. δοκέει δέ μοι οὐδὲ πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπίτηδες ἑκάστοτε ἀποπίμφασα ὁ Νεῖλος ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ἀπολείπων, ὅκως ἑωυτόν. περιὼν γὰρ τὸν χειμῶνα, ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον τὸν οὐρανὸν ὀπίσω, καὶ τὸ εἰκὸς ἦδη ὁμοίως ἀπὸ πάντων ἕλκει τῶν ποταμῶν. τέως δὲ οἱ ῥοὴ, ὀμβρέει τοῦ ὕδατος συμμισγομένου πολλῷ αὐτοῖσι (ἅτε ὑομβρίης τε τῆς χώρης καὶ κιχαρδαμένης) ῥέουσι μεγάλοι. τοῦ δὲ θέρεος τοῦ τε ὄμβρου ἐπιλειπόντος αὐτοὺς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἑλκόμενοι, ἀσθενέες εἰσί. ὁ δὲ Νεῖλος, ἐὼν ἄνομβρος, ἑλκόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, μοῦνος ποταμῶν τοῦτον τὸν χρόνον εἰκότως αὐτὸς ἐωυτοῦ ῥέει πολλὸν ὑποδεέστερος ἢ τοῦ θέρεος. τότε μὲν γὰρ μετὰ πάντων τὸ ὕδατων ἴσον ἕλκει, τὸ δὲ χειμῶνα μοῦνος πλέζει. ὥστε τὸν ἥλιον νενόμικα τούτου αἴτιον εἶναι.* Ita Herodotus. Minus autem à vero aberraſſet, ſi de aquis marinis, non fluvialibus, in vapores à ſole attractis verba feciſſet, & quo modo ex imbribus inde derivatis Nilus oriretur & creſceret expoſuiſſet.

Pag. 573. *ἀλλ' ἐκεῖ καὶ μᾶλλον καίει*, &c.] Et propter hanc ipſam cauſam efficit, ut oriantur pluviae & hyems ingruat. Dum enim Sol propinquus mari perpendiculariter immineat, vapores exinde majori copia in aerem attrahit; qui in nubes condenſati à montibus ſiſtuntur, dein ſoluti in imbres frigus & brumam ſecum afferunt.

Pag. 576. *καὶ ἐκεῖ τῶν πηγῶν*, &c.] Huc ſpectant illa Strabonis, Geogr. lib. 17. pag. 818. ſeq. *Πολλοὶ δ' Ἡρόδοτός τε καὶ ἄλλοι φλυαροῦσιν, ὥσπερ μῖλος, ἢ ῥυθμοὶ, ἢ ἡδυσμά τι, τῷ λόγῳ τερπνότητα παρατιθέντες. οἷον καὶ τὸ φάσκειν ἐκεῖ τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ Συήνῃ, καὶ τῇ Ἐλεφαντίνῃ (πλείους δ' εἰσὶ) τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου εἶναι, καὶ βάθος ἄβυσσον ἔχειν τὸ πόρρω καὶ τοῦτον τὸ τόπον. Νήσους δ' ὁ Νεῖλος καλεῖ παραμήκεις ἔχει πλατόλλας, τὰς μὲν καλυπτομένας ὅλας ὑπὸ ταῖς ἀναβάσεσι, τὰς δ' ὑπὸ μέρους· ὑποχειτούσας δὲ τοῖς κοχλίαις τὰ λίαν ἔξαλλα.*

Pag. 583. *ὑπὸ μέσῳ τῷ ἱερῷ φρέατι.*] De Syene & ſacro hoc puteo Euſtathius ad Dionyſii Perieg. ℣. 220. *πολλὰ δὲ ὑπὸ ταῖς ἰσοημέραις ἡ Συήνη, ἀπὸ Συήνης τινὸς ἄνω κληθεῖσα. ὑπὸ ἣν καὶ φρέαρ εἶναί φασι, τὰς θερινὰς τοῖς ὑπὲρ αὐτὴν ἀφορισμαῖνον τῷ ἡλίῳ τροπάς· ὅπερ καὶ ἄσκιοι καὶ μεσημβρίαν εἶναι οἱ ἀφορίζοντες γνώμονες, ἀφ' ὧν τὰ ὑπαυλίας τὰς τόπους τῷ τροπικῷ.*

Pag. 595. *ἡ Παλαιστίνης Συρίας ὑπὸ Σκυθῶν πόλει.*] Dicta haec urbs olim *Bethſan*, & celebratiſſima habebatur inter civitates Galilaeae. Joſeph. Antiq. Jud. lib. 5. *πλάτος δὲ ἐπὶ Βηθσάνων, ἣν νῦν Σκυθόπολις καλοῦσιν.* Et de interpretatione locorum Hebraicorum Hieronymus; *Bethſan. Ex hoc oppido tribus Manaſſe accolas priſtinos non potuit expellere, & nunc appellatur Scythopolis, urbs nobilis*

nobilis Palaeſtinae, quam interdum Scriptura nominat Domum San.

Pag. 597. εἰσὶ γὰρ δήπου τέτταρες, &c.] De Oceano Dionyſius in Perieg. v. 43, ſeqq.

Κόλπος δ' ἔνθα κ' ἔνθ' ἀπερρώγει, ἔνδοθι βάλλων
Εἰς ἅλα· τυτθὸς μὲν πλέονας, πίσυρας δ' μεγίστους.
Ἦτοι μὲν πρώτιστος, ὃς ἐσπερίλλῳ ἅλα τίκτει,
Συρήμβιος Λιβύηθεν ἔσω Παμφύλιδος ἀΐης.
Δεύτερος αὖτ' ὀλίζος μὲν, ἀτὰρ προφερέστατος ἄλλων,
Ὃς δ' ἀπικιδνάμβιος Κερνίης ἀλὸς ὀκριόεντος,
Καπρίῃ αἰπὺ ῥεέθρον ἐπιπρομέτωπον θαλάσσῃ,
Ἥν τε κὴν Ἰχναυσίδα ἕτεροι διεφημίξαντο.
Τῶν δ' ἄλλων, οἵτ' εἰσὶν ἀπαὶ πολίης ἅλαδε ῥώων,
Εἷς μὲν ἀνώτερός ἐστι, τὸ Πέρσικον οἶδμα προχοΐων,
Ἀνδρία Καπρίης τελεσσίμβιος Ἀμφιτελίτης.
Ἄλλος δ' Ἀραβικὸς κυμαίνει ἔγκυθι κόλπος,
Εὐξείνου πόντου πολιώτερον ὑλκὸν ἐλίσσων.

Pag. 607. ἐπεὶ κὴ Φάρον, &c.] Hic Homeri verſus exercuit omnes antiquos; extat in Odyſſ. δ'.

Νῆσος ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ Πόντῳ
Αἰγύπτου προπάροιθε (Φάρον δὲ ἑ κικλήσκουσι)
Τόσσον ἄνουθ' ὅσσον τε παρημοσίη γλαφυρὴ νηῦς
Ἤνυσεν ἢ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείῃσιν ὄπισθεν.

Eratoſthenes & alii ignorantiam Homeri hoc in loco reprehendunt, quaſi ignoraverit Homerus, ubi ſita fuerit Pharus inſula, ut qui eam in alto mari collocaverit. Alii eum excuſant, & Strab. lib. 1. plura adverſus Eratoſthenem dixit, ut ab Homero τὸ ἁπλοῦν opinionem removeret. Sed id praecipue apud Strabonem notandum eſt, Eratoſthenem non videri attribuiſſe Homero monſtrum opinionis, quod ei tribuit hoc loco Ariſtides, quod ex eo patet, quod Strabo nullam de tali accuſatione mentionem facit, ſed tantum ait, Homerum ab Eratoſthene & aliis eo nomine reprehendi, quod Pharum inſulam πελαγίαν dixerit, quae terrae copulatur, & in eo conſiſtit praecipue Strabonis apologia, quod mutatio facta fuerit ab Homeri ſeculo ad Eratoſthenem, & per terrae aggeſtionem a Nilo factam junctam fuiſſe continenti Pharum, quae Homeri tempore mari circumluebatur. Sic enim eorum reprehenſionem proponit; οὐκ εὖ δ' οὐδὲ τοῦτ' προφέρεσθαι αὐτῷ τῷ περὶ τὴν νῆσον τὴν Φαρίαν, ὅτι φησὶ πελαγίαν, ὡς καθ' ἅλοιαν λέγοντι, id eſt, *nec bene etiam hoc contra eum proponunt de inſula Pharia, quod ait eam in alto ſitam, tanquam id per ignorantiam dixerit.* At non uſus foret tali defenſione, ſi putaviſſet Homerum intellexiſſe Phariam inſulam diſtare à terrae continente unius diei navigatione proſpera: quis enim id tuliſſet, paucorum ſeculorum ſpatio tantam aggeſtionem factam fuiſſe? Non igitur id dixit aut putavit Homerus, nec Eratoſthenes & alii id monſtrum ſententiae Homero tribuebant. Sed Ariſtides poſt Plinium, & cum eo alii recentiores, male apud Homerum intellexerunt vocem Αἰγύπτου, & cum deberent de Nilo intelligere, de continente Pharo inſulae oppoſita intellexerunt; nam Homero Νεῖλος vox fuit incognita, ſed ſemper Aegyptum vocat eum fluvium. Sic Menelaus, Odyſſ. 4.

Ἂψ δ' εἰς Αἰγυπτοῖο διοπέτεος ποταμοῖο
Στῆσα νέας ——

Id eſt, *Rurſus ad Aegypti fluvii a Jove cadentis* (fauces ſup.) *naves firmari.* Unius igitur diei navigatione diſtabat à Nili oſtio praecipuo tunc temporis, quod Homerus intellexit, & Heracleoticum oſtium forte Menelai & belli Trojani temporibus nondum erat frequentatum, forte nec apertum; nam ea regio plures mutationes accepit, & plures διόλκοι facti ſunt in ea, & Nilus, qui tempore Romanorum per ſeptem ora tantum in mare ſuas aquas eructabat, nunc decem aut plures effluxiones habet, ut nos docent mappae recentiores. Tum oſtium Heracleoticum, per quod ramus Nili effluit, qui ἀγαθὸς δαίμων dicebatur, cum habeat nomen Graecum, ut & ipſe ramus, non videtur eſſe tam antiquum, quam ii, qui nomina Aegyptiaca habent, ut Pharmathiacus fluvius, qui per oſtium Sebennyticum effluit. Deſinant igitur ii, qui Plinium & Ariſtidem ſequuntur, Homero tale ἀπόπημα tribuere, quod antiqui critici & ejus obtrectatores non tribuerunt, nec tribuet quicunque accurate & cum judicio eum locum ejus rhapſodiae legerit. Quod ſi quis inſtet, & dicat de altero Nili oſtio non poſſe intelligi, quam de Heracleotico, quoniam Canobus Menelai navis fuit gubernator, à quo Canobus urbs denominata fuit, quae non longe ab Heracleotico oſtio ſita etiam ei ſuum nomen communicavit, (nam & Canobicum ab ea urbe dictum eſt,) pro me reſpondebit ipſe Ariſtides, qui pagina ſequenti aſſerit, ſe à ſacerdotibus Aegyptiis didiciſſe, Canobum urbem ſic appellatam fuiſſe multum ante Menelai tempora. Sed & ut concedamus de Heracleotico debere intelligi, ab illo ore ad Pharum inſulam Strabo, lib. XVII. centum quinquaginta ſtadia numerat, hoc eſt, milliaria 19. circiter, quod ſpatium tempore Menelai, quo navigatio remorum auxilio fiebat, non ita expedite ut nunc arte eâ multum provectâ fit, erat παρημόσιος πλοῦς ordinarius: Non enim per captiva mancipia fiebat violenta & coacta verberibus navigatio, ut nunc fit, ſed remigibus utebantur voluntariis militibus, imo & heroibus ipſis, ut in Argonautarum expeditione. Ideo ſaepe intermittebant remigandi laborem; nam & ipſe Menelaus apud Homerum poſtquam ἀγλαΐας ἑταίρους nominavit, de iis ait,

Ἐν

Ἐνδὲ κ᾽ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῖσι κάθισον
Ἑξῆς δ᾽ ἐζόμφοι πολίῳ ἅλα τύπτον ἐρεθμοῖς.

Addit autem Poeta, *cum ventus ſtridulus pone flaret*; nam eo reflante non potuiſſent tantum ſpatium permeare, imo nullum, ſi violentius ingruiſſet. Ideo neceſſe erat & hoc addere. At cavendum eſt nobis à Plinii interpretatione, qui lib. 2. cap. 85. videtur ſententiam Homeri abſurdiorem facere velle, dum παννυχίη interpretatur *noctis & diei* curſum, nam in ea voce ne umbra quidem eſt noctis, ſed ut παννύχιος *per totam noctem* ſignificat, nulla diei parte intellecta, ſic παννυχίεσθαι *per totam diem* ſine ulla noctis parte intelligi debet. Ad haec omnia ſi addas defenſionem, qua utitur Strabo, ſcilicet Homerum ex perſona Menelai ea dixiſſe ſuas peregrinationes in majus tradentis, ἀλαζὼν γὰρ δὴ πᾶς ὁ πλάνης αὐτῷ διηκόμφος, τούτων ἦν κ᾽ ὁ Μενέλαος, facile abſolvetur omnibus calculis bonus Homerus, ſi ex perſona Menelai παννυχίην πλῆν vocabit ſpatium à Pharo ad Nilum. Sed & in eo erravit noſter Ariſtides, quod Canobum à Pharo diſtare ait ſtadiis tantum centum viginti: Nam id quidem verum erat terreſtri itinere, de quo non agitur hic, & quod brevius erat. Audi Strabonem, Κάνωβος ἐστὶ πόλις ἀπὸ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίοις ἀπὸ Ἀλεξανδρείας πεζῇ ἰοῦσιν. Sed ab ipſo Canobico vel Heracleotico oſtio ſtadia ſemper centum quinquaginta per mare eunti numerat Strabo, ἐπλεύσθην δ᾽ ἐπὶ Φάρου τὴν νῆσον ἄλλοι σταδίοι πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν. Male id ſpatium contraxit noſter rhetor, ut Homerum inſectaretur. PALMER.

Pag. 615. τῷ χρὴ ταῦτα προσθεῖναι, πλὴν εἰ τῇ μεγάλῃ Σοφίᾳ καὶ προνοίᾳ τοῦ θεοῦ.] Eandem, quam ponit noſter, incrementi Niliaci cauſam adſignat Achoreus apud Lucanum, de Bello Civili, lib. 10. ℣. 237.

——— *Quis cauſas reddere poſſet?*
Sic juſſit Natura parens decurrere Nilum;
Sic opus eſt mundo. ———

Et paulo infra, ℣. 263. ſeqq.

Aſt ego, ſi tantam jus eſt mihi ſolvere litem,
Quaſdam, Caeſar, aquas poſt mundi ſera peractis
Secula, concuſſis terrarum erumpere venis,
Non id agente Deo; quaſdam compage ſub ipſa
Cum toto coepiſſe reor, quas ille creator
Atque opifex rerum certo ſub jure coercet.

Pag. 617. ὅτι κ᾽ τὸ νομίμων, &c.] Jul. Firmicus de errore Profan. Relig. *Aegypti incolae, aquarum beneficia percipientes, aquam colunt, aquis ſupplicant, aquas ſuperſtitioſa continuatione venerantur.* S. Athanaſius, & ipſe ex Aegypto ortus, in orat. contra Gentes; Ἄλλοι ποταμὸν κ᾽ κρήνας, κ᾽ πάντων μάλιστα Αἰγύπτιοι τὸ ὕδωρ προτετιμήκασι, κ᾽ θεὸν ἀναγορεύουσι. His adde Plutarchum in lib. de Iſide & Oſiride, Οὐδὲν ἧττον τιμῶσι Αἰγύπτιοι, ὡς ὁ Νεῖλος. Unde etiam illud Parmenonis Byzantii apud Athenaeum, Αἰγύπτιε Ζεῦ Νεῖλε. Plura quoque videantur apud eruditiſſimum Voſſium, lib. 2. de Orig. Idololatr. cap. 74, 75. hunc deum ſpectantia. Nili imago, quem circumſtipant liberi ſeptendecim, ab Aegypto Romam allata & in Templo Pacis à Veſpaſiano dicata, etiamnum conſpicienda extat in Bibliotheca Vaticana.

IN ORAT. DE PARAPHTHEGMATE.

Pag. 658. Κ᾽ ἄπισα κλυῦσι, &c.] Latent hic verſuum elegiacorum veſtigia, ſed mendoſa & male diſtincta, quae ſic reſtituo:

Κ᾽ ἄπισα κλυῦσι λέγω τάδε, φημὶ γὰρ ἤδη
Τέχνης ἀρχὰς τέρμαθ᾽ ὑπὸ Σαφῆ
Χειρὸς ὑφ᾽ ἡμιλίης, ἀνυπέρβολος δὴ πάγεν ἔργοις,
Ἀλλ᾽ ἀμώμητον μηδὲν ἐχόντ᾽ βροτοῖς. PALMER.

Pag. 686. ἡμιλιρᾶς βυλᾶς, &c.] Extat integrum hoc de Epaminonda epigramma in Anthologia in epitaphiis, quae ex vetere Mediceae bibliothecae codice deſcripta teſtatur Henricus Stephanus. Id vide pag. 503. in editione Henrici Stephani. PALMER.

IN ORAT. CONTRA INEPTOS SOPHIST.

Pag. 689. κ᾽ τὰ ἐξορχηστῶν] Sophiſtas ineptos ac imperitos, chorique oratorii dehoneſtamenta ac opprobria, notat Orator; eoſque cum inconcinnis ſaltatoribus componit, qui numeros modoſque Muſicos, orbiſque ſaltatorii εὐρυθμίαν, abſurdis κ᾽ ἀναρμόστοις motibus geſtibuſque dedecorant ac perturbant. Hujuſmodi vero rhetorculos, τῷ ῥυθμῷ κ᾽ τὸ ὀρθότονον ἐκβαίνοντας, heic deſignari; non τοὺς ἐξαγορεύοντας τὰ μυστήρια, ſive myſteriorum proditores; cum prima oratio-

ὑ χοῤῦ ὀρχῆσθαι, sive extra chorum saltare; id facile constare arbitramur, cum ex ipsa compositionis natura ac indole; tum luculenta Aristidis nostri descriptione, cujus paullo ante facta est mentio: quale quiddam & Pollux fortasse innuit, dum IV, XIII. περὶ ὀρχηστῦ κ᾽ ὀρχήσεως post ὀρχήσασθαι & ὑποορχήσασθαι, ἐξορχήσασθαι recenset: dein adfini & cognato sensu, e loco quopiam exsilire atque aufugere valet: unde ἐξορχησάμενον ἀντὶ τ᾽ φυγών, κ᾽ ἀποδρᾶς, usurpare Demosthenem ἐν τῷ κατ᾽ Ἀνδροτίωνος, Harpocration & Suidas observant: locus haud procul fine orationis est p. 709. c. Edit. Francof. ἐρωτῶν εἰ μάτην τὸ δεσμωτήριον ᾠκοδομήθη; καθαφαίην ἂν ἔγωγε, εἴγε ὁ παλὴρ ὁ σὸς ᾤχετ᾽ αὐτόθεν, αὐταῖς πέδαις ἐξορχησάμενος, Διονυσίων τῇ πομπῇ. vertit Wolphius, *Percontando, an frustra carcer esset aedificatus? equidem id haud negaverim: siquidem pater tuus inde, cum ipsis compedibus, in ipsa Bacchanalium pompa exsiliit.* Quo in loco tametsi recepta lectio ac interpunctio, satis concinnam & sententiam, & structuram habere videatur; non tamen nihil scrupuli injiciunt veterum ἐξηγήματα· quod haud dissimulandum duximus: videtur enim Harpocratio τὸ ἐξορχησάμενος cum τῇ πομπῇ junxisse; his verbis: περιπαίζων ἅμα εἰπὲ λέγει τ᾽ τῶν Διονυσίων πομπῶν. Et apertius adhuc clariusque Ulpianus, ἐξορχησάμενος· Διονυσίων] κακῶς τῇ πομπῇ κ᾽ τῇ παννυχίδι χρησάμενος· ἔθος γὰρ ὄντος ἀνίεσθαι τότε λέγει τ᾽ ἱερῶν, εἶθα ἐμβάλλεσθαι· λέγει τ᾽ δρασμὸν ἐνίοτε τοῖς Διονυσίοις. Quod si recipimus, pro τῇ πομπῇ legendum opinor, τῶν πομπῶν, amat enim quartum casum hoc verbum; atque hunc in modum legisse Suidam arguit fortasse τὸ ἀιτιατικῇ, quod hunc exponens locum usurpat. Porro haud infrequens verbi hujus acceptio est, qua extra veros justosque rei cujuspiam, sacrae imprimis ac augustae, fines ac limites, quocunque tandem modo digredi ac evagari, remque ipsam vitiare, corrumpere, ac polluere, notat; quod hoc in negotio aptissimum mihi esse videtur. Quomodo Joh. Chrysostomus Psalm. xliii. T. 1. p. 618. οὗτοι γὰρ (οἱ Μακκαβαῖοι) ἐπελθόντος Ἀντιόχου τοῦ λεγομένου Ἐπιφανοῦς, κ᾽ πάντα διαφθείραντος, πολλούς τε τῶν τότε βιασαμένου τ᾽ πολιτείαν ἐξορχήσασθαι τ᾽ πατρῴαν, διέμειναν μόνοι ὑπὸ τ᾽ πειρασμῶν ἀναβλαβέντες ἐκείνων. Rursus idem Psalm. cxxxvi. p. 386. οἱ ἐξορχησάμενοι, κ᾽ τ᾽ οἰκείας ἐπισχιζήσαντες λαμπρείας, ἐ πάντι τρόπῳ τὰ νόμιμα καταπατήσαντες. Eodem fere modo Isidorus Pelusiota Epist. 1. 82. τὸν ἀνδρογυνώδη τ᾽ ἀνθρώπινον ἐξορχεῖσθαι βίον dicit. Sicut & Herodotum Plutarchus περὶ τ᾽ Ἡροδότου κακοηθείας, p. 1592. Steph. ἐξορχεῖσθαι τ᾽ ἀλήθειαν ait; digitum intendens ad indecoram Hippoclidis saltationem, quâ, ut accommodatissimo urbanissimoque vocabulo Herodotus c. 129. appellat, τ᾽ γάμον ἀπωρχήσατο. Sed nihil tamen illustrius nostroque instituto convenientius esse potest, loco Synesii e Dione p. 40. εἰ μήτοι τοσοῦτον ὁ Δίων ἐξωρχήσατο τ᾽ ἀρχαίαν ῥητορικήν. ἐν οἷς ἐ δοκεῖ ζαφῶς ἀναχωρεῖν τ᾽ εἰκείων ἠθῶν, ὡς ἂν κ᾽ λαθεῖν ὅτι Δίων ἐστί, παρακινήσας εἰς τὸ νεώτερον· ἀλλ᾽ ἐυλαβῶς ἅπτεται τ᾽ παρανομίας, κ᾽ αἰσχυνομένῳ γε ἔοικεν, ὅταν τι παρακινδυνεύωμεν ἐ νεανικὸν προθυμίᾳ. ὥστε κἂν αἰτίαν φύγοι δειλίας, εἰ πρὸς τ᾽ ὕστερον ἐπιπολάσασαν τ᾽ ῥητόρων τέλμαν αὐτὸν ἐξετάζοιμεν· τοῖς πλείοσι γὰρ τ᾽ ἐωλῆ ἐ παραβεβηκὼς τοῖς ἅπασι, μετ᾽ ἐκείνων ταττέσθω τ᾽ ἀρχαίων τε ἐ σαφίμων ῥητόρων. παρ᾽ ὀλίγον ἐ δῆμῳ ἁλῶναι ἐ ἰδιώτῃ τῷ παντὸς ἄξιος. vertit Dionys. Petavius, *Neque tamen tantopere à vetere rhetorica desultavit, in iis etiam, in quibus manifeste videtur a propriâ consuetudine desciscere, ut id latere ponit, Dionem esse * qui perperam in recentiora deflexerit, sed caute ac circumspecte ad eam se transgressionem conferre, & pudore quodammodo suffundi videtur, ubi audacius quid atque insolentius usurpaverit, ita ut vel timiditatis insimulari possit, si cum ea quae postmodum invaluit, rhetorum audacia comparetur; maxima autem suorum scriptorum parte, ac iis ferme omnibus, proxime post antiquos illos & stabiles gravissimosque rhetoras collocandus est, vir sive coram populo, sive coram privato homine, prae caeteris omnibus ad dicendum dignissimus.* Fere tamen adducor ut credam, doctissimum Aristidis interpretem per proditores mysteriorum, hoc loco, ac mysteria prodere, 59. non aliud intellexisse, quam sacra Musarum corrumpere ac violare, τὰ τ᾽ Μουσῶν ὄργια χραίνειν, ut noster vi. loquitur. quomodo nobiscum ille quidem sentit, sed lubrico ac ancipiti loquendi genere, facile incauto tituli lectori persuaserit, citius alia omnia hac in oratione tractari, quam ut detrahatur splendida illa oratoria persona, scurris ac impudentibus circulatoribus, Reguli aut magistris aut sectatoribus; viris, non minus malis, quam dicendi imperitis. Quos nemo luculentius magisque graphice, aut depictos, aut depexos dederit, quam festivissimus, urbanissimusque Lucianus ῥητόρων διδασκάλῳ. NORM.

Ibid. ἵν᾽ ὡς πλείστοις ἀρέσαι δυνηθῶσι.] Notat hanc vulgi insaniam, placitura ac jucunda, profuturis & salubribus, etiam sacris in homiliis, praeponentis, aureum ecclesiae Graecae os, Johannes Chrysostomus, initio sermonis quinti περὶ ἱερωσύνης. ὃ γὰρ πρὸς ὠφέλειαν, ἀλλὰ πρὸς τέρψιν ἀκούειν εἰθίσθησαν οἱ πολλοὶ, καθάπερ τραγῳδῶν ἢ κιθαρῳδῶν καθήμενοι δικασταί· κ᾽ ἡ τ᾽ λόγου δύναμις — ὅταν σιγᾶσθαι γένηται πρέπον, ὡς ἐδὲ τοῖς Σοφισταῖς, ὅταν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζωνται ἀναγκάζωνται. χρυσᾶς ἂν δεῖ κἀντεῦθα ψυχῆς, κ᾽ πολὺ τ᾽ ἡμετέρων ὑπερβαινούσης Σωκρατικὰ· ἵνα τ᾽ ἄτακτον κ᾽ ἀνωφελῆ τῶν πλήθους ἡδονὴν κολάζῃ, κ᾽ πρὸς τὸ ὠφελιμώτερον μεθάγειν δυνηθῇ τ᾽ ἀκροάσεων. ὡς

εἰς αὐτὸ τ λαὸν ἔπειζ ϗ ἔχειν, ἀλλὰ μὴ αὐτὸν ταῖς ἐκείνων ἄγαιζ ἐπιθυμίαις. Adde caetera, lectu ſane digniſſima. Norm.

Pag. 690. τ δ' ἂν ἑνὸς ἀφετίας εἶναι μοι.] Plus enim ſuo unius judicio perfectus artifex tribuet, quam imperitae multitudinis vocibus, quae ut gratia aut odio agitatur, varie adtollit aut arguit; quod graviter & facunde rurſus ὀλιγοστόμων, l. c. p. 42. exſequitur, ὑδὶ γδ εἰ ζωγράφ ὢν ἄριστ ϗ πάντων κ τ τέχνην κεκτημένων, τ μ πολλῆς τ ἀκριβείας ἀναγεγραμμένην εἰκόνα ὑπὸ τ τ τέχνης ἀπείρων σκωπτομένην ἴδοις, ἴδοις καθαπτοῖν, ϗ τῇ κρίσει τ σὸν εἰδότων φαύλην ἡγεῖζ τ γραφήν. ὥσπερ ὑδὲ τ ὄντως φαύλην, θαυμαστήν τινα ϗ ἐπίφθονον, λὸ τ τ ἀτέχνων ἁπλήξεως. ὁ γδ ἄριστ δημιουργὸς, αὐτὸς ἴσ ϗ κρίνῃς τ αὐτῷ τεχνημάτων· ϗ καλὰ ϗ φαῦλα ταύτῃ τιθέσθω τὰ γινόμενα, ὅταν ὁ τεχνιτάμενο αὐλὰ νῦς ταύτας φέρῃ τὰς ψήφους, τ ϗ τ ἔξωθεν δόξαν, τ πεπλανημένην ϗ ἄτεχνον, μηδὲ εἰς νῦν βαλέσθω πολύ. adjungantur ſequentia. In eandem ſententiam idem λόγῳ γ· operis memorati, p. 23. ὑπὲρ τ ἡμετέρων ἡμῖν μᾶλλον, ἢ ἑτέρους πείθεσθαι, δίκαιον. Norm.

Ibid. τοσούτῳ δ' ἔμοιγε ἀπλογίας δοκοῦσιν ἀπέχειν.] Sic manu exaratus codex, quem fere ubique exprimimus; at vulgati, uſitatiore ſtructura, τοσοῦτ. Norm.

Pag. 691. Δείκνυτι τὰ ἀμαρτήματα ὡς ἀκούσια.] Tractat hanc ὑπόθεσιν Plato diverſis in locis: nos uno contenti erimus, e Protagora, T. 1. p. 345. Steph. ἐγὼ γδ κινδυνεύω τι οἶμαι τοῦτ, ὅτι οὐδεὶς τ Σοφῶν ἀνδρῶν ἡγεῖ οὐδένα ἀνθρώπων ἑκόντα ἐξαμαρτάνειν, οὐδὲ αἰσχρά τε ϗ κακὰ ἑκόντα ἐργάζεσθ. ἀλλ' εὖ ἴσασιν ὅτι πάντες οἱ τὰ κακὰ ποιοῦντες, ἄκοντες ποιοῦσι. Quibus ſimilia ac gemina paſſim rigida ac ſevera Porticus tradit. Norm.

Ibid. μελίνλω,] ζεσαν exponit ſcholium antiquum. Norm.

Ibid. ἀνθρώπων ὑποκοριζομένων,] ὑποκορίζομαι, τὸ μετὰ σεμνομυθίας Σωκρατικῶς, inquit haec adducens Thomas Magiſter. Norm.

Pag. 692. τὰ καλὰ τρέπειν ἔξω τὺς ἀσθενῆς.] Locus Pindari eſt πυθίων γ, ἀνίσοῤῥοπῇ δ' verſu ultimo: quocum Theophraſti Ethic. Charact. cap. 23. περὶ ἀνελευθερίας, verba, ϗ καθιζόμενο πρὸς ἑστιατορίῳ τ τοίχωνα, ὃν αὐτὸς φορεῖ, componit Iſ. Caſaubonus commentario. Caeterum quae ſupra commate ὲ ex Pindaro Noſter adtulerat, ὅτις ἐκὼν κακὸν ἔνεγκ. & ὦ πόποι οἷ' ἀπάλαμναι φυγτὶς (MS. φοητὶς mendoſe, ut puto) ἐφαμερίων ϗ οὐκ οἶδα, ea nuſquam reperiri quita ſunt. utinam ad manus eſſet, quod olim aerumnabili labore, vir optimus doctiſſimuſque Eraſmus Schmidius conſtruxerat, πινδαρολαμπὲς clariſſimam haud dubie facem omnibus Pindaricae muſae ſtudioſis, his aliiſque in rebus, praelaturum. Audio ejuſmodi vocabulorum Thucydidis ac Demoſthenis indices, Balthaſaris Schmidii cura ac induſtria confectos, Argentorati apud eruditiſſimi diligentiſſimique viri heredes adſervari. Rogandi itaque per communia Muſarum ſacra viri Docti ſunt, penes quos hi, horumve ſimiles in optimos ſcriptores τ λέξεων πίνακες καθεωρυγμένοι deliteſcunt, ut eorum publicatione, bene de rep. literaria, ſtudiiſque Graecanicis, bene de eruditorum hominum piis manibus, doctiſque ac egregie publico profuturis laboribus, quamprimum mereri velint. (ιε) εἰσκλθεν εἰς Βαβυλῶνα. MS. Βαβυλῶνο. mox ϗ τὰ ὄντα γαργαλίσαι τινῶν. recte. eumque ad modum emendandum, quod hoc ex loco memoriae ſuae fidens citat Thomas Magiſter γαργαλίζουσι. de re ipſa vid. Herodot. 3. 153. ſeq. Juſtinus 1. 10. Norm.

Pag. 696. ὅτω ταῦθ' ὑπέστησαν legendum. Norm.

Pag. 697. ἢ τὸ μ ξίφος κατλιτίῳ φέροντες.] Plenius haec exhibet, haud ſcio an rectius, Thomas in κατλίτρο. ϗ τὸ ξίφος ἀντὶ χαλκοῦ κατλιτέσθαι. fortaſſe nunc etiam, ut paullo antea, ex memoriae penu verba Noſtri depromens. Norm.

Pag. 698. ϗ γδ ἐκείνῳ.] Puto ſcripſiſſe Oratorem ϗ γδ παρ' ἐκείνῳ. librariis autem ſimilitudinem ſoni utriuſque voculae, ut ſaepe, omiſſionis dediſſe cauſſam. Caeterum, quod ad rem adtinet, convulſa fractaque haſta, Heroas Homericos e proelio recedere, ſibique loco cavere, uno alteroque adſtruemus exemplo. Merionis. Ἰλ. ν. 159.

Μηριόνης δ' αὖτε τιν ὑπεκπρὸ δουρὶ φαεινῷ,
Καί βάλεν, οὐδ' ἀφάμαρτε, κατ' ἀσπίδα παντοσ ἴσην
Τυχείην. ἡ δ' ὔτι διέλασεν, ἀλλὰ πολὺ πρὶν
Ἐν κανλῷ ἐάγη δολιχὸν δόρυ. Δρῖοπος δ
Ἀσπίδα ταυρείην ἀπὸ ἕο· δεῖσε ϗ θυμῷ
Ἔγχος Μηριόνα δαΐφρονος αὐτὰρ ὄγ' ἤρως
Ἄψ ἑτάρων εἰς ἔθνος ἐχάζετ· κώσατο δ' αἰνῶς
Ἀμφότερον, νίκης τε, ϗ ἴλαος ὃ ξυνέηκε.
Βῆ δ' ἰέναι πρόσθ τε κλισίας ϗ νῆας Ἀχαιῶν,
Ὀισόμενος δόρυ μακρὸν ὅ οἱ κλισίηφι λέλειπτο.

Adamantis Trojani. eadem ῥαψῳδίᾳ, ν. 562. Ajacis Telamonii ιλ. π. 115. Norm.

Ibid. Ὄυτος δ' οὐδὲ λίσσειν ἐᾷ τ αἰχμῶν οὐδέν.] Armis enim, non probris ac conviciis, imbellis impotentiſque ſexus telis, certantes Heroas inducit. Vel nulla igitur ultro citroque jacta vocula, haſtas illico gladioſque rotant, ut Ἰλ. γ. 344. Paris & Menelaus; vel modico quidem, ſed ſerio atque acri alloquio invicem habito, ut Pandarus & Diomedes, Ἰλ. ε. 277. ut Ajax Telamonius & Hector, Ἰλ. ξ. 226. ut Achilles & Aeneas, Ἰλ. υ 178. ut Achilles & Hector, eodem in libro ν. 428. iidemque denuo Ἰλ. χ. 249. Norm.

Pag. 701. πρὸς ἴσαλα πάντας ἱλληνοτάτας.] Sic ex MS. reſtituit Canterus ſyntagm. de ratione emendandi Graecos auctores, p. 58. Norm.

Pag. 702. καὶ χρήματα.] Merces vertimus, at nunc videmus Canterum ex ingenio legere χείματα unguenta, lib. cit. p. 19. quod editio Pauli Stephani exprimit. Sed ferri tamen & vulgatum poteſt, cui MS. ſuppetias venit. NORM.

Pag. 703. καλαλύων τὸ προοίμιον,] Quamquam non neſcirem pro hymno τὸ προοίμιον antiquioribus, ut Thucydidi, ut Platoni, uſurpari; malui tamen nunc prooemium hymni in Apollinem, reddere propter illud καλαλύων, quo Noſter uſus eſt; id quod de clauſula hymni haud recte acceperis: quippe primus eorum verſuum, quos Noſter adducit, aut verius primi ἀκρολιθύτιον, de verſu 169. Hymni petitum eſt; at is 546. verſus hexametros habet. Prooemium vero uſque ad verſum 179. ὦ ἄνα καὶ λυκίλιε ἐ μηνίλιε ἑκατοιτλιὰ produci videtur. unde novum veluti exordium ſequentia ducunt. Caeterum verſus Ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ἀπικείναθε ἀφ' ὑμῶν hodie aliter apud Homerum concipitur, nimirum Ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποχείναθε ἀφ' ἡμέων, vocem ultimam haud dubie ex Noſtro refingendam cenſerem; niſi ſi ſervare illa videretur veſtigia lectionis, quae apud Thucydidem libro 3. p. 117. Steph. haec citantem viſitur, ἀφήμως. quod Scholiaſtes exponit ζιγῇ, ἡσυχα, ἀθρόως. Idem & Heſychius vocabulum adfert, eodem ut opinor, erutum loco. Solet enim doctiſſimus ille Grammaticus, Homeri τὰ ἅπαξ εἰρημένα Gloſſemaſi ſuis ſaepenumero infercire. Quando vero hanc opellam Poëte dare coepimus, tentabimus mendum iſto haud paullo gravius, quod verſum obſidet 165. parvulo admodum intervallo anteeuntem, tollere ac propulſare; is hodie hunc in modum editur, ἀλλ' ἄγε δὴ Λητὼ μ' Ἀπόλλων τ' Ἀρτέμιδι ξυὼ Χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. —— tum ſic, ſi Muſis placet, latine vertitur, *ſed age o Latona quidem, Apolloque Diana cum, ſalvete vos omnes.* Varam vibia ſequitur, pravam ac mendoſam ſcripturam inſubida traductio. Etenim qua fronte, qua ratione, ad Apollinem retuleris ὑμεῖς πᾶσαι, quod ad virgines Deliacas referendum eſſe ſuadent omnia, ac perſuadent? ſaniora idem nobis Thucydides ſuppeditat, ἀλλ' ἄγεθ' ἱλήκοι μ' Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξυώ· χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. NORM.

Ibid. οἶμαι μὲν] Prudenter Ariſtides ac modeſte, aleae invidiaeque pleniſſimam declinat cenſuram, de Aeſchylo, Sophocle ac Euripide, Graecanicae Tragoediae triumviris, qui ut omnibus ejuſdem operis auctoribus lumine ac fulgore ſuo tenebras noctemque quodammodo obduxêre; ita ſoli hodie, poſtquam caeteri, quotquot unquam grandes illos cothurnos adtigerant, in rationem libitinae venerunt, magnam partem incolumes ſuperant. Res eſt ſane quam vexata, nec minus multis dicta ac tractata, quam —— *Hylas puer & Latonia Delos.* Immo poſtquam humanis calculis ſententiiſque, inter ſe diſſidentibus, parum, aut nihil profectum fuit, etiam Divûm oraculis jactata; neque tamen unquam bona fide compoſita aut dirempta: quippe, quod ubique uſu venire ſolet, ex ſuo quiſque ſenſu ac palato, rem omnem arbitratur. Jam olim vero juſtum huic cauſſae commentarium, περὶ τῶν τελῶν τραγῳδοποιῶν inſcriptum, Heraclidem Ponticum impendiſſe, Diogenes Laërtius nos docet. Quorſum etiam pertinuiſſe credimus, tres ejuſdem ſcriptoris libros, περὶ τῶν παρ' Εὐριπίδῃ καὶ Σοφοκλεῖ· quos nunc, cum tot aliis diffuſiſſimae eruditionis viri ſcriptis, rei praecipue Poëticae atque Philologicae eximium lumen praelaturis, nudis indicibus tituliſque notos habemus. Idem negotium in βαλεχίοις, ſed veteris comoediae more, tractat Ariſtophanes, tractat peculiari opuſculo Halicarnaſſenſis Dionyſius, quo de dictione veterum, illorumque κατορθώμασί τε καὶ ἁμαρτήμασιν ſeverus accuratuſque Cenſor, magno animo, judicio, uſu, nec minore libertate, ſententiam dicit, tum qui Dionyſii veſtigia legere creditur, gravis inprimis auctor, Fabius Quinctilianus, Inſtitutionum Oratoriarum 10, 1. Quibus unum addemus, noſtri quidem aevi hominem, ſed ingenio καὶ πολυμαθείᾳ antiquis parem, Danielem Heinſium, in de Conſtitutione Tragoediae cap. 17. Hoc tamen inter pleroſque fere convenit, grandiloquentia ac ſublimitate, proinde ac aevo, antiſtare Aeſchylum; ingenio, ſpiritu, moribus, artiſque ac decori obſervantia, primas Sophoclem mereri; ſapientiae facundiaeque artibus, atque ſententiarum cum acumine tum frequentiâ, longe caeterorum principem videri Euripidem; cujus ſingulos verſus, ſingula teſtimonia Cicero putabat. Itaque Aeſchylum τὸν τραγικῶν μεγαλοφωνότατον, Sophoclem τὸν γλυκὺν, Euripidem τὸν πάνσοφον, appellat Phrynichus apud Photium Biblioth. εργ. p. 173. Sed ut finem faciamus, aliis omiſſis, oraculum, quod Chaerephonti redditum fuiſſe ſcholiaſtes Comici ad Nephelas p. 67. tradit, adjungemus, Σοφὸς Σοφοκλῆς· Σοφώτερος δ' Εὐριπίδης. Ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης Σοφώτατος. NORM.

Pag. 704. τὰ κρότιστα θαυμάζειν.] Quia in numero ipſo eſt quoddam magnum collatumque conſilium; quibuſque ſingulis judicii parum, omnibus plurimum. Itaque Pomponius Secundus, ſcriptor tragoediarum, ſi quid familiarior amicus tollendum, ipſe retinendum arbitraretur, dicere ſolebat, *Ad populum provoco*; atque ita ex populi vel ſilentio, vel aſſenſu, aut ſuam, aut amici ſententiam ſequebatur: tantum ille populo dabat. Recte an ſecus, nihil ad me: ego enim non populum advocare, ſed certos electoſque ſoleo, quos intuear, quibus credam; quos denique & tanquam ſingulos obſervem, & tanquam non ſingulos timeam. Plin. Epiſt. 7, 17.

Rurſus

Rurſus idem Panegyrico; melius omnibus, quam ſingulis creditur, ſinguli enim decipere & decipi poſſunt, omnes non poſſunt. Contra Aſopodorus apud Athenaeum 14. p. 631. πάλαι μὲν τὸ ᾠδικὸ τοῖς ὄχλοις ἐνδοκιμεῖν, ζημίων ἦν κακοτεχνίας· ὅθεν καὶ Ἀσωπόδωρος ὁ Φλιάσιος κρουταλιζομένῳ ποτέ τινος τῶν αὐλητῶν, Δαλείδων αὐτὸς ἔτι ὢν τῷ ὑποσκιλίῳ, τί τοῦτ' εἶπεν δῆλον ὅτι μέγα κακὸν γίγνοιτ', ὡς οὐκ ἂν ἄλλως ὢν τοῖς πολλοῖς ἐνδοκιμήσαντος· οἶδα δέ τινας, τοῦθ' ἱστορήσαντας, ὡς Ἀντιγνοίδᾳ εἰπόντος· καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς ἦ τέλος ποιῶν; ἡ τέχνης τῶν ᾠδικοῖς διάτρεχε ἐυημερίαν. Pag. 705. τὰς δρίσεις τῶν ῥητόρων.] locum Homeri Ὀδυσσ. ι. 169. Noſter opinor, innuit; quem totum ὑπὲρ ᾠδικοφθείσματος, p. 637. adfert. Norm.

Pag. 706. Καταπλήσαντας, δεικνύναι.] Codicis noſtri ſcripturam, hoc aliiſque in locis, niſi ubi manifeſto in mendo cubat, haud indiligenter expreſſimus. In editis eſt καθαπλήσαντες, communiore in hujuſmodi loquendi genere, conſtructione; quae noſtro etiam in hac oratione frequenter uſurpatur. ut φασὶ χαιρεζόμφοι ποιεῖν bis. (ζ) ἐκπλῆξαι σκιβάλινον. (ια) ᾠδικὸς τοιοῦτος. & ἐκὼν τιμῶσαι. (μη) ἀλλοῖος εἶναι. (νγ) Quanquam vero nonnulla, lectioni MS. codicis gemina ac ſimillima, alibi reperiantur, ipſe tamen καθαπλήσαντες praetulerim. Verum, ut ad ſententiam loci veniamus; quemadmodum nuſquam virtutes Noſter ſuas laudeſque aut negligit, aut diſſimulat, ita in primis hoc loco, & in oratione πρὸς τοὺς αἰτιωμένους ὅτι μὴ μελῳδῶν, grandiores tibias inflare videtur; quam φιλαυτολογίαν ſummis viri pro meritis, eximiiſque ingenii ac doctrinae dotibus, & facile nos concedimus, & tuetur ipſe, ut recte inque loco uſurpatam, auctoritate potiſſimum ac exemplis ſummorum omnis aevi memoriaeque hominum, ὑπὲρ τοῦ ᾠδικοφθείσματος. Contra ea, quis ſine riſu aut faſtidio, inſanam μεγαλορρημοσύνην Lucianêi rhetorum magiſtri, ſimiliumque κομπασῶν, audiat? περὶ ὅλων δυοῖν, ῥήτορά σε ὑπὲρ τῶν πάντας ἀπαφανῶ, οἷος αὐτὸς εἶμι ἀναμφιλέκτως τὰ πρῶτα, καὶ μέσα, καὶ τελευταῖα τοῦ λέγειν ἐπιχειρεῖν ἔχων. Neque mirum eandem diſcipulo ſuo modeſtiam iſtum ἀλαζονοχαυνοφλύαρον commendaviſſe; ἤν τις συλλάβῃ, φησί, θαυμάσια ὑπὲρ ἐμαυτοῦ λέγω καὶ ὑπερεπαίνω, καὶ ἐπαχθὴς γίγνομαι αὐτῷ· τί δ' ὁ παπαιδὸς πρὸς ἐμέ· καὶ πρὸς ἕνα ἴσως μοι τῶν παλαιῶν ὁ ἀγών. Norm.

Pag. 707. ἥδε ἐσκλίνας.] Neque hoc ſcenicae modulationis decus dicam an dedecus, tenellus iſte ac calamiſtratus tinnuluſque ῥητόρων διδάσκαλος omiſit. ἢν δέ ποτε καὶ ἄταιρ καιρὸς εἶναι δοκῇ, πάνυ ἀδέω, καὶ μέλος ᾠδέω. κἂν ποτε δέησῃ πραΰσματος ᾠδικοῦ, τὸν ἄνδρα τὸν δικαστὴν ὀνομάσας ἐμμελῶς, πεπληρωκέναι ὅλον τὸν ἁρμονίαν. Sed ſevere ac graviter ſanioris facundiae ſapientiaeque doctor, Fabius, illam cantillandi licentiam confutat ac caſtigat Inſtitut. Orator. 11, 3. & Dialogo de Oratoribus, cap. 26. Norm.

Pag. 709. ἃ δρᾷσιν αὐτῶν κακά.] ut Medea Euripidis, jam jam filios ſuos, proh nefas, jugulatura, v. 1080. καὶ μανθάνω μὲν οἷα τολμήσω κακά, θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων, Ὅστις μεγίστων αἴτιος κακῶν βροτοῖς Verſum primum paullo aliter citat Arrianus Diſſert. Epictet. 1, 28. καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν μέλλω κακά· quomodo & Noſtrum legiſſe fere cenſeas. Norm.

Pag. 712. καθεύδοιεν Περσικὸν.] Herodotum vide, 7, 114. Adde Barnabam Briſſonium de regno Perſarum libro 2. p. 264. Joh. Bapt. Gramaii Aſiam, p. 390. Norm.

Pag. 713. ἐμμελείας.] ἐμμέλειαν laudat Plato νόμων Z. p. 579. Baſil. Athenaeus illi tribuit τὸ βαρὺ καὶ ζημιοῦν· mox & ζηνοδαίαν appellat. Δειπνοσοφιστ. (ιδ) pag. 312, 313. Baſ. Caeterum ut ſaltationi hoc loco haud iniquus Noſter eſſe videtur, ita alibi integra ad Lacedaemonios oratione, eam prorſus damnabat, atque ut qui illi reſcripſit Libanius ὑπὲρ τῶν ὀρχηστῶν, p. 477. adfirmat, ὅλως τὸ πρᾶγμα κακίζει, καὶ νόσον ὀνομάζει, καὶ φθορὰν τῶν ἠθῶν. Norm.

Pag. 714. καί τοι ζηλοῦσί μὲ αὐτάς.] venuſte ut ſolet hujuſmodi ſophiſtam Lucianus depingit, libro ſaepe citato, πάντοφόν τινα καὶ πάγκαλον ἄνδρα, Δωσισαλουμβόν τὸ βάδισμα, ἐπικεκλασμένον τὸν αὐχένα, γυναικεῖον τὸ βλέμμα, μελιχρόν τε φώνημα, μύρων ἀπτισόντα, τῷ δακτύλῳ ἄκρῳ τὴν κεφαλὴν κνώμενον. Et mox, καὶ ὑπομειδάσας τὸ γλαφυρὸν ἐκεῖνο καὶ ἁπαλόν, οἷον εἰώθει, αὐτοθαίδα τὴν κωμικὴν, ἢ μαλθάκιλλα, ἢ γλυκέραν τινὰ μιμησάμενον τὸν πρωτεῖα τῶν φθέσματος· ἄγροικον γὰρ τὸ ἀρρενωπὸν, καὶ ὃ πρὸς ἀρετὴν, καὶ ἐρασμίαν ῥητορικήν. Norm.

CONTRA CRIMINANT. QUOD NON DECLAMARET.

Pag. 727. Κῶ τοῦλλιν τὴν Μεροπίδα.] *Meropis* dicta olim *Cos* inſula, quomodo etiam eandem vocant Thucydides, Strabo, Antonius Liberalis; quorum loca jam ad Stephanum congeſſit Doctiſſimus Holſtenius, & quibus accedit Pauſanias, lib. 6. pag. 370. ὑπὸ τὴν Κῶ Μεροπίδα, *è Coo Meropide*; item Plinius lib. 5. cap. 31. Hinc Μεροπὶς apud Callimachum, Hymn. in Delum, v. 160. ob metrum, ſicuti Πελοπὶς *Peloponneſus* vocata ab Euſtathio traditur ad Iliad. β. pag. 318. Quum vero triplex tradatur, in Graecis ad Callimachum Scholiis, hujus nominis ratio; aut quod Rex illius Inſulae fuerit Merops; aut quod Meropes eam inhabitarent; aut quod Meropis filia fuerit *Cos* ſeu *Coos*, unde etiam Inſulae nomen; tria illa ad unum refert Hyginus, Aſtron. lib 2. cap. 16. *Nonnulli dixerunt etiam, Meropem quendam fuiſſe, qui Coon Inſulam*

Insulam tenuerit regno, & a filiae nomine Coon, & homines ipsos a se Meropas appellant. Plura videantur apud Illustriss. Spanhemium ad Callim. pag. 428, 429. Consulatur itidem Tristanus in Comment. Histor. Vol. 1. pag. 65.

IN ORAT. AD ACHILL.

Περισθδικὸς πρὸς Ἀχιλλέα.] Declamationis hujus argumentum partem maximam de libro nono Iliadis Homericae sumtum est. Fessi enim quotidianis cladibus Graeci, jamque obsessis quam obsidentibus similiores; demum ex sententiâ Nestoris, ad Achillem, Heroum omnium longe fortissimum, placandum, inque castra communia reducendum, oratores quam maxime impetrabileis mittunt; magistrum Achillis Phoenicem; Ajacem Telamonis filium, virum & generis necessitudine, & armorum gloriâ. (Ἰλ. β'. 768.) Achilli proximum; denique & Ulyxem, Jovi ipsi, si Homero credimus, (Ἰλ. β'. 169. γ. 223.) prudentiâ atque facundiâ, haud imparem. Cui ut primas loquendi partes dedit, ita oppido luculentam, crebrisque sapientiae civilis, atque eloquentiae luminibus distinctam orationem, servantissimus decori Poëta, tribuit. Phoenicis melle dulcior sermo est, pristinaeque educationis ac perpetuae familiaritatis memoriâ, mirifice gratiosus ac efficax. Pauca Ajax, sed pro militari ingenio ac captu, valida atque severa, differit. Sed crudo ac recenti dolore aestuans animus, necdum tractabilis, (quippe intra quinctum decimum diem, ex quo abducta erat Hippodamia, Liban. ἀνηλογ. Ἀχιλ. p. 240. Conf. Ἰλ. β'. 694.) quae adhibebantur fomenta, prorsus tum quidem adspernabatur. Igitur re infectâ in castra legati redeunt. Apud Aristidem vero, sic in plerisque Ulyxis Homerici exprimi mihi oratio videtur, ut simul ad ea, quae illi repositi Achilles, respondeatur.

[Τὸ λοιθίας τ' μήνιδα.]

Haec, quae uncis inclusimus, non minio ut praecedentia, sed atramento, manuque recentiore, cujus & alibi in marginibus codicis MS. vestigia apparent, scripta, a quopiam adjecta videntur, qui τ' τὸ λόσ' ὑπόθεσιν, hâc ἐπεξηγήσει, clarius indicare voluerat. Sed praeter Thomae Magistri auctoritatem, qui hanc tituli appendiculam nusquam agnoscit; praeterque naturam ac indolem inscriptionum, quae rotunde breviterque amat explicari; crediderim, si ὠὶ τὸ ῥήτορος esset, illum non minus hoc loco, quam in ipsâ Declamatione, p. 30. & 42. μῆνιν, more Homeri, aliorumque veterum, non autem μλώιδα, quamvis sic recte atque ordine formari queat, positurum fuisse. NORM.

Pag. 2. Θυμὸς σε.] Accentu τ' ἐγκλιτικὸς non in vocem praecedentem, ut communiter fit, rejecto; sed penitus intermisso. Id quod in hujusmodi locis, ubi vocem περσεπτωφόλω enclitica μονοσύλλαβος sequitur, librarius noster plerunque observat; cum hoc in libello, tum caeteris ejusdem τεύχεσι. Rursus ubi παρηγόρους anteit, tum unius syllabae enclitica, nunc retinet tonum, ἐκείνοις τε, p. 8. nunc amittit, ἄλλως τε, p. 12 Nos in hisce aliisque, illius τοιαλογίαν, nisi ubi manifesto vitio laborat, bonâ fide secuti sumus. Idem in distinctione sententiarum, omnique ratione interpungendi, servavimus, ut quum post ἀν, ὑποτιμῶ fere ponit; quum punctum pensile, saepe loco commatis, aliquando pro notâ πυστικῆ, adhibet. Caeterum quod ad subscriptionem τῷ ἰῶτα adtinet, plus nobis multo indulsimus, haud ausi refragari praeceptionibus Grammaticorum, ac receptae consuetudini. Noster enim cum alibi fere, tum vero perpetuo in δοῦλοις singularibus τ' ἰσοσυλλάβων, subscribendum ἰῶτα omittit. Interdum haud refugit; maxime in verbo: ut παρηγορῶ p. 2. πρέπῃ p. 6. αἰρέσῃ p. 12. saepius tamen neglegit. Praeterea dissimulatis scripturae compendiis, quae frequentare amant librarii, genuinam protenus vocabulorum ὀρθογραφίαν repraesentavimus, pro ἄνος ἄνθρωπος, pro μὴς μήνης, pro σεὶ σωτηρίας, & caeteris ejusdemmodi, quae pervulgata sunt, atque in editis etiam libris, Aldi, Calliergi, Juntae, iisque, quos hodie Graeci ipsimet Venetiis, aut alibi, excudunt, ubique obvia. Id quod semel brevibus indicandum habuimus, ne subinde ad hujuscemodi apinas tricasque literarias, insistendum nobis haerendumque esset. NORM.

Pag. 4. τοῖς βαρβάροις καὶ τοῖς φύσει πολεμίοις.] Servit scenae suae Noster, dum mutua Graecorum barbarorumque odia, naturae instinctu concepta atque propagata, cum hoc loco, tum p. 28. inculcat. Consimilia apud alios ejus gentis, quae humanitatis laudem, caeteris ademtam, ut propriam ac vernaculam, sibi unice arrogabat, nonnunquam vix sine stomacho, legas. Barbaros natura servos atque vectigaleis progigni; Graecos contra ingenuos, liberos, dominos. Justa idcirco iis in barbaros ac aeterna bella esse; perinde ac in feras animanteis, queis ingenio rationisque usu barbarorum nonnulli, (Arist. Ethic. Nicomach. 7, 5.) parum antistent. Isocrates παναθηναϊκῷ. p. m. 634. de Athenienfibus suis, τὸ πόλεμον ὑπελάμβανον ἀναγκαιότατον μὲν εἶναι δικαιοῦσθαι τὸ μετὰ πάντων ἀνθρώπων πρὸς τὸ ἀγελότητα τὸ τῶν θηρίων, ἡγούμενον· δεύτερον δέ, τὸ μετὰ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς βαρβάρους, τοὺς δὲ φύσει πολεμίους ὄντας, καὶ πάντα τὸ χρόνον ἐπιβουλεύοντας

λείονσας ἡμῖν. Ulpianus in Demoſthenis χ῀ μειδίᾳ, φυσικὸς πόλεμός ἐστι τοῖς βαρβάροις πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Cujuſmodi ſententias oratoribus & Poëtis citius concedas, quam philoſophiam, vitae morumque magiſtram, profeſſis. Neque tamen non idem ſibi indulſit, ipſo in aditu exordioque immortalis de republicâ operis, ὁ δαιμόνιος Ariſtoteles. Quae nos aliis excutienda linquimus. NORM.

Pag. 4. μὴ ὅσον ἀθῴους,] Minime nunc quidem certe inſontes, ſecundum eam ſignificationem reddideram, qua ἀθῷος in ſacris veteris novique foederis libris, Graecorumque χρεισιανιζόντων ſcriptis familiariter uſurpatur. Caeterum cum ea vox apud τοὺς ἔξω fere paſſive ſumatur pro impunito κ῀ ἀτιμωρήτῳ, malo nunc vertere, *quum eos qui nati hoſtes noſtri ſunt, non modo incolumes diſcedere ſinas, ſed longo jam etiam intervallo, tworum victores contubernalium.* Quod dum noſtra adhuc a proelo calentia relegerem, animadverſum, mox Auditoribus meis indicabam. NORM.

Pag. 6. πρόῃ ὡς πολεμίους.] Recte. Itaque emendandum, quod apud Thomam Magiſtrum in μὴ perperam bis editum eſt πρῴλω, in Romanâ pariter ac Lutetianâ editione. NORM.

Pag. 8. ἐξίστω ἢ ἀμφοτέροις ἐκποδὼν ἵστηκας.] Citat idem voce ἐκποδὼν. NORM.

Pag. 12. νῦν ἢ ἀντὶ ταύτης.] Cauſſam irae excandeſcentiaeque Achillis cum Homero aliiſque Noſter abductionem Briſeïdis facit. Verum Proteſilaus apud Philoſtratum in Heroicis, ἐπὶ τῷ ἀξιόχρεως ὁ ἐξ ᾅδου μολὼν τὴς, indignam mortem ſapientiſſimi optimique viri, Palamedis,

—— quem falſâ ſub proditione Pelaſgi,
Inſontem, infando indicio, qui bella vetabat,
Demiſere neci. Virg. Aen. 2.

λέγει ἢ, inquit Philoſtr. p. 668. d. τὸν δὲ Ἀχιλλέως μῆνιν οὐχ ὑπὲρ τὸ δέον χρύσα [legendum Βέλτιον aut Βελτίως haud dubie] δυσαρεστῆσαι ἐμπεσεῖν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλὰ κἀκεῖνον ὑπὲρ τὸν Παλαμήδους μόλιστα. Similia idem in vitâ Achillis p. 709. b. NORM.

Ibid. τὴν παῖδα.] Briſeïs, quam vero nomine Hippodamiam dictam volunt, ſaepiſſime Noſtro aetatis reſpectu παῖς & κόρη appellatur, quemadmodum & Deïdamia p. 18. Nec inſolens Poëtis Latinis ejuſmodi locutio; qui puellas ac virgines, etiam nuptas ac liberos enixas, nonnunquam nuncupant. Viduam autem Briſeïda, marito tribuſque fratribus occiſis, ceperat Achilles. ιλ. τ. 291. Quod obſervat & Euſtathius ad ιλ. B. 689. NORM.

Pag. 14. τὴ ἑαυτῆ γυναῖκα.] ἑαυτῆ in primâ perſonâ ſingulari; quod rarum. Minus infrequens in ſecundâ; immo, ſi Suidam audimus, Atticorum proprium. Id quod exemplis pluſculis in commentariis Graecae linguae. p. 32, 33. adverſus Theodorum Gazam (quicum & alii ſentiunt, Man. Moſchopulus Sylloge p. 69. & antiquiſſimus idemque diligentiſſimus omnium, Apollonius Alexandrinus, Syntax. 3, 1.) adſtruxit Gulielmus Budaeus. Sed qui primae non aliud adfert exemplum, quam Iſocrateum hocce e laudatione Buſiridis, p. 528. μηδὲν ἐπιδεικνὺς τῶν ἑαυτῆ, quod in recentioribus exemplaribus ἐμαυτῆ emendatum, aut corruptum fortaſſe eſſe fatetur, temeritate libros corrigentium. Profert id unum & Franc. Vigerus de Idiotiſmis Graecae dictionis p. 57. additque, fruſtra illic nonnullos reponere ἐμαυτῆ. Quo modo tamen in editis libris, quotquot oculis nos uſurpavimus, etiam vetuſtiſſimae venuſtiſſimaeque editionis Aldinae, conſtanter legitur. Certioris igitur fidei teſtimonia, quamlibet paucula, quae nobis obſervata ſunt, adferemus. Baſilius Magnus epiſtolâ τῇ βαλῇ Τυάνων ſcripta p. 316. Edit. Baſil. πῶς ἐμαυτὸν λογίσομαι ἐξαρχὴν ἑαυτῇ. Joh. Chryſoſtomus in Geneſ. cap. xxiv. 5. p. 388, 24. Tom. 1. Savil. ἀφ᾽ τοῦ πιωθάνομαι, τί δεῖ πεδαφυλάξαι — εἰ μὴ ἀπάχοιτο ἡ κόρη μεθ᾽ ἑαυτῆ πεδαφυλάξαι. Eunapius vita Juliani Sophiſtae, p. 122, 23. ὁ ἢ [Ἀψίνης] ἀπεκρίνατο πρὸς τοῖς ἑαυτῆ τείχεσι ἀγωνιῶν ἐληλύθειν. Plura, quae quidem ἀναμφισβήτητα ſint, nunc non ſuccurrunt; in queis ante Salmaſianam ἔκδοσιν, cenſeri haud immerito hoc Achillis Tatii e libro 8. p. 469. poterat, ἐξῆρχον τὸ πρῶγμα ἑαυτῆ πρὸς σωφρονιστὴν μεταποιῶν. Pro quo etſi cum excuſis antea libris MS. Anglicanus faceret, Cl. Salmaſius, novitate locutionis offenſus, adſtipulantibus MSStis aliis, ἐμαυτῆ ſubſtituit.

Caeterum ex Poëtis, unum Apollonium Rhodium nobis advocabimus, qui ſimplex οἷο ex ὅς, & ἑοῖ ex οἷ, in primâ & ſecundâ perſona, tum & factum inde κτητικὸν ἑὸς ſuus, ἀντὶ τῦ ἐμὸς ὁ σὸς, haud raro uſurpat. Exempla nonnulla Henr. Stephanus Theſ. T. 1. 1068, 1069. congeſſit. Jam vero ſi rationum momenta exactius penſites haud promtum explicare, quî τῷ ἑαυτῆ in prima ac ſecunda ſingulari, plus offendamur, quam ἑαυτῶν in iiſdem pluralibus. Nos nec temere praeſtantium Grammaticorum monita ac praecepta migrare audemus; ὐδ᾽ ὦ ἀδασανίστως κ῀ προπετῶς τὰ τοῖς ἀρίστοις τ῀ συγγραφέων ἀρίστων ἀθετῆμεν κ῀ ὑβρίζομεν. Commodum vero, dum ſub praelo noſtra ſudabant, Aelianum nobis nundinae Upſalenſes adferebant, CLL.V.V. Joh. Schefferi τῦ μακαρίτυ, & Joachimi Kuhnii Notis exquiſitiſſimis, accuratoque verborum indice illuſtratum; ubi in ἑαυτῦ duo hujuſcemodi uſûs exempla, alterum Aeliani 1, 32. alterum Philoſtrati lib. 3. vitae Apollonii Tyan. p. 127. vir his in literis verſatiſſimus annotavit.

Sic ἑαυτῦ pro ἐμαυτῦ non nunquam uſurpari, ſed vi atque audacia criticorum fere de ſede ſua dejici atque proturbari, annotatum eſt. Dabimus nunc duo ejus rei exempla nuper obſer-

obſervata; alterum e Democriti Abderitae epiſtola ad Hippocratem, in Hippocratéis evulgata, ubi & alia quam multa male repoſita ſunt recentioribus in libris, & haec ipſa, φήθλω γδ εἰ μὴ καλειλήφεις με γραφονλα, ἀνακείμβον ϗ ἢ χεδὸν ϖεφατῦνλα, ϗ ϖρητομιλέονλα ἑμαυτῷ· at vetuſtiſſima Epiſtolarum Philoſophicarum ἔκδοσις Aldina, γνῶθι γδ, ὡς εἰ μὴ καλαλελαβήκεις με γραφονλα· ἀλλ' ἀνακεκλιμβόν ἢ χέβλω ϖεφαλεβνλα, ϗ ϖρήτομιλεβνλα ἑαυτῷ· ex quo duorum verſuum ſpecimine, facile videre eſt, quid diſtent aera lupinis: alterum ex Heliodori Aethiop. lib. 2. p. 53. editionis principis Baſil. ἅπερ ὡς ἀνέγνων, ϖοθεν τέ ἐςι ϗ τίνων ἔγνων· εἰς ἀγρὸν τε κομίζω ϖόρρω τ ϖόλεως ἀπωκισμβόν, ϗ ϖοιμένιν ἑαυτῶ τρέφειν ϖροβάτων, μηδενί τε φράζειν ἐπαπειλήσας, τὰ ζωοκλεβέντα καλῶ ἔχον. Sed ecce tibi Manlianum Critici imperium; ſcribendum ἑμαυτῶ pro ἑαυτῶ. Hel. 2. hunc innuens locum edicit Canterus, de ratione emendandi Graecos auctores p. 37. itaque mox in renovata Heliodori editione Lugdunenſi cum notis Commelini, p. 119. ut & Pariſienſi, Joh. Bourdelotii, p. 116. ϗ ϖοιμένιν ἑμαυτῶ τρέφειν ϖροβάτων, nec mutationis illius uſpiam facta mentione, nec cauſſa expoſita, excuſum fuit. Claudet Teſtium noſtrorum agmen Thomas Magiſter v. ἐξέρημαι. ἀντὶ τῦ εἰς ἑαυτὸν ῥεμῶ, ἀττικῶς. quemadmodum Calliergus & Vaſcoſanus edidêre. NORM.

Ibid. τοῖς ὅρκοις πάλαι ϖροκατειλῆφθαι.] De jurejurando, quo proceres Graecorum, Helenae procos, pater illius Tyndareus, Theſei haud dubie exemplum veritus, ad auxilia, electo genero, ſi neceſſe foret, ferenda, obſtrinxerat; res eſt pervulgata, ex Pauſania 3. p. 202. Libanio ϖερισβούλιον Ὀδυσσέως ϖρὸς τὰς Τροίας, p. 218. c. Apollodoro Biblioth. p. 176. Scholiaſte Homeri Ἰλ. β. 329. Hygino Fab 78 Sed & denuo, ubi Helenam, juſtis nuptiis Menelao copulatam, ſubſeſſor alieni matrimonii, Paris abduxit; de vindicandâ injuriâ, belloque Trojanis inferendo, Graeciae totius primores viri, Argis in domo Diomedis, conjurabant. Narrat multis Dictys lib. 1. brevibus Pauſan. 2. p. 124. NORM.

P. 16. αὐτοὶ ταῦτα ϖρὸκαλέμεθ' αὐτούς.] Antequam infeſta Troadi ſigna inferrent Achivi, Menelaum, Palamedem, ac Ulyxem, feciales legatos, Helenam, reſque cum illâ ablatas repetitum, clarigatumque, ſollemni priſci juris bellici ſanctimoniâ ac ritu, nequicquam miſerant; intercedente melioribus conſiliis praevalida raptoris factione. Qua de re, praeter indicata ad oram libri teſtimonia Homerica, adeundus eſt Herodotus Muſâ ſecundâ tmem. 118. Dictys lib. 1 praeſertim vero Libanius eximiis duabus declamationibus, alterâ Menelai, alterâ Ulyxis nomine ſcriptis. Legationis ſummam ac eventum, inimitabili verborum parcimoniâ, rotundâque celeritate Ulyxes ipſe apud Ovidium Metamorphoſ. 13. enarrat.

Mittor & Iliacas audax orator ad arces,
Viſaque, & intrata eſt altae mihi curia Trojae.
Plenaque adhuc erat illa viris; interritus egi,
Quam mihi mandârat communis Graecia, cauſſam.
Et moveo Priamum, Priamoque Antenora junctum.
At Paris, & Fratres, & qui rapuêre ſub illo,
Vix tenuêre manus (haec ſcis, Menelaë) nefandas;
Primaque lux noſtri tecum fuit illa pericli.

NORM.

Pag. 18. τρφλιᾶς,] Lege τ τρφλιᾶς, Articulus me obiter ſpecimina typographica percurrentem & ſolum, facile fefellit. Cujuſmodi ἀβλεπήμαλα, nec Argus ipſe, qui totus oculeus fuit, caverit ſatis. Unum nunc, ſed haud paullo gravioris ϖαρραύσεως proferemus exemplum, quod haec commentantibus, ſe primum obtulit. In nitidiſſimâ, accuratiſſimâque Apollonii Rhodii editione ab Henr. Stephano, Typographorum ocello, procuratâ, verſus nonageſimus libri primi, totus omiſſus eſt, τοῖσ δ' ἐπ' αἰαχίδαι μιλιχίαβον· ὐ μὴ ἄμ' ἄμφω, de quo tamen nihil Notae admonent. NORM.

Pag. 20. ἄξια ἐπαινέσαι.] Videtur pro ἐπαινεῖαϛ poſitum ἐπαινέσαι· quomodo p. 14. ἡ τῶ ϖολέμω φύσις ἀξία θαυμάσαι· & Philoſtratus in Heroicis de Ulyxe p. 691. b. τὰ ἔρξα αὐτῶ εἶναι μὴ ϖολλὰ, ὐ μὴν θαυμάσαι ἄξια. Eandem ſententiam, verbis iiſdem, praeter τὸ ἄξια Noſter ϰῆ τ ἐξοχῶμ. p. 713. c. ſic expreſſit; ἃ μὲ ὅτι τῦ Ἡρακλέους, ἀλλ' ὐδὲ τ Ὀμφάλης ἐπαινεῖν ἔν. hoc eſt, interprete Gul. Cantero, quae non in Hercule modo, ſed ne in Omphale quidem probari poſſent. Ubi obiter juniores monendi ſunt, *non modo*, pro *non modo non*, exemplo veterum ſcriptum a Cantero eſſe. Sed & haec hujus loci ſententia eſſe poteſt; quam inconſtantiam nec Deidamia tua comprobaverit ſatis, nedum vir quiſpiam gravior honeſtiorque. NORM.

Pag. 24. τ ϖαῖδα οἱ κήρυκες ἄγοντες ὤχοντο] Talthybius & Eurybates, invitam inviti ab invitiſſimo abduxerant, Ἰλ. ἀ 327, 347. χ. 8. ὐ ϖαύεϖ δύο τ χειρῶν ὀνειδῶν φῦλων ἀμφισβητῶν. Paulo inſolentior eſt haec δύο μεροχῶν ἀτιμώδεβος σωλαξις. eoque nobis haud injuriâ ſuſpectior, quod ἐν τῷ ἀντιγράφω prior literis propemodum ἐξιτήλοις ſcripta ſit. Nos tenebricoſo ac perplexo loco, quam potuimus lucem, interpretando afferre conati ſumus. Atque τὸ φῦλων quidem, prout reum noxiae cujuſdam deſignat, τῷ ἀμφισβητῶν, iis maxime, quae ſequuntur, inducti, antehabuimus; nec magnopere tamen repugnaturi, ſi τῷ φῦλων, quod oculos paene fugere diximus, praefe-

praeferatur τὸ ἀμφισϐητῶν. quo ſenſu p. 32. dicitur, μηδ' ἀνλιποιῦ κακίας. Itaque tum vertendum: *Quin nunc tandem ceſſas, duo turpiſſima probra, timiditatem ac perfidiam, tibi vindicare.* Scholion vero, quod ad ἀμφισϐητῶν in margine appoſitum viſitur, ἀμφιϐάλλων, ἀμφιſνοῶν τὸ περὶ σεαυτῦ, quomodo ſententiae auctoris, locique totius ἀλληλυχίᾳ conveniat parum diſpicimus. Norm.

Pag. 26. εἰ μὲν πρότερον μὲν τῶν Ἀχαιῶν.] μὲν poſterius expungendum cenſeo: diſpar autem ratio eſt τῦ μὲν, quod mox ſubſequitur, δώδεκα μὲν πόλεις, cui illico reſpondet ſuum δὲ in ἕνδεκα δ' εἴλες. Illud vero δὲ, quod ad εἰ μὲν initio poſitum, referendum eſt, longius ad finem periodi ſummotum habetur, νῦν δ' αὖ εἰς αὐτὸν. Geminum & ſimillimum eſt exordium Philippicae primae Demoſthenis, εἰ μὲν περὶ καινῦ τινος πράγματος πρότιθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπιχωρῶν ἂν ἕως οἱ πλεῖσοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο· εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τῶν ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μή, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν. ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν ὅτοι — ubi prius μὲν poſteriori δὲ, poſterius priori reſpondere, quemadmodum hoc loco, bene vidit Devarius. Nec diſſimile eſt, quod apud Ariſtidem noſtrum τῷ τῶν ἐξορχουμένων T. 3. p. 696. c. occurrit, ὑκῶν εἰ μὲν χωρεῖς μὲν τὸ βέλτιον, χωρεῖς δὲ τὸ ἄγειν, τί δεῖ τὸ βέλτιον, περιέαξ, εἶπερ κἂν μὴ ἄγωμεν, τό γε βέλτιον τῦτο πράττομεν; εἰ δ' ἔστιν ὁμῶς. Ubi tamen in MS. Rolambiano unum duntaxat μὲν eſt, ὑκῶν εἰ χωρεῖς μὲν τὸ βέλτιον. E quo codice haut pauca illius orationis emendari; multae etiam non ſpernendae διτλογραφίαι annotari poſſunt. Cujus rei οἱονεὶ γεῦμα dabimus, p. 693. a. edit. Gr. Lat. Pauli Stephani, Graecae autem Florentinae, fol. 56. f. πᾶν ὅ, τιπερ ἂν ἡ πομπὴ δέηται, MS. recte ὅτιπερ ἂν, p. 694. c. ἦπερ τό γε ὑπὲρ τῦ χαρίσασθαι τὸ κακῶς ἀκοῦσαι τὰ ἑαυτῦ. Inepte. Quanto rectius MS. χαρίσασθαι τῳ. 697. b. σύθυμηθῶμαι, quod non minus contra artem Grammaticam eſt, ac p. 699. c. σωιδόσι, p. 711. c. ἀνδραπώδεσι.] MS. σύθυμηθῶμμ. σωειδόσι. ἀνδραποδώδεσι. p. 709. c. Κρατῖνον, τὸ αἰσχρῶν εἶναι· ὅτοι δ' εἰ μὲν. Interpres: *Et Cratinus quidem turpe cenſet, * hi vero.* Noſter lacunam exet, Κρατῖνον τὸ αἰσχρῶν εἶναι, φίλοισι χαριζόμενον αὐτὸν αἰσχρὸν εἶναι. Haec ſatis in guſtum. Quae ſi placuiſſe intellexero, brevi, orationem ipſam, Deo deſtinata coeptaque noſtra benigne proſpeante, ex MSto reconcinnatam, dabo. Norm.

Ibid. δώδεκα μὲν πόλεις.] Nomina oppidorum locorumque horum, magna ex parte recenſet Libanius Ἀνηιλογίᾳ Ἀχιλλέως, p. 232. Norm.

Pag. 28. Χρύσης τὴν θυγατέρα ἀπολαμϐάνων.] Chryſes quod Aſtynomen filiam liberaliter antea habitam cognoverat, reductam ſecum Agamemnoni tradidit. Si vera memorat Cretenſis Dictys lib. 2. p. 62. noviſſimae editionis, quam Muſarum decimae, Annae Tanaquilli Fabri filiae, orbis eruditus debet. Norm.

Pag. 32. Ἐπεύς.] Epéus Phocenſis decantatiſſimi equi Trojani architectus, pugil optimus, ſed frigida bello dextera, ut ex citato Poëtae loco licet intelligi, & Quincto Calabro IV, 325. Cauſſam ignaviae imbelliaeque illius, Panopéi patris perjurium, ſtatuit Lycophron Caſſandrâ, v. 930. ſeq. Crediderim & ipſum vitae inſtitutum, ne in ſummis bellatoribus cenſeretur, hominem retinuiſſe, lixae enim cocique regii miniſteria, ſordium illa quidem, nidoriſque ac fumi & fuliginis, pleniſſima, ſed non aeque in publicum decora ac ſplendida, pro ſua ἐν τοῖς ὀψαρτυτικοῖς ſapientiâ ac induſtriâ, aſſidue obiiſſe, traditur. Vid. Athen. 10. p. 456, 477. Varro LL. lib. 4. p. 72. & Scalig. Conject. p. 122, 123. Simmias Rhodius, ſive Theocritus in πελέκει ſive ſecuri, Minervae ab Epéo dedicatâ. P. Victor. Var. Lect. 13, 18. Norm.

Ibid. τὰς νηρηΐδας τὰς πρὸς μητρὸς συγγενεῖς.] Thom. Mag. Νηρηΐς. Norm.

Ibid. πότε μὲν δυνάμιν συλλέγων τῦ στρατῦ.] Citat nomine Ariſtidis, libro non indicato, Geor. Lacapenus Gram. MSS. f. 305. b. hujus voluminis, praetermiſſis vocibus, δόξης ἀφορμὰς, aut δόξαν ἀφώρμας, quas ex aliis codicibus in marginem noſtri relatas, ut concinniores verioreſque, interpretatione noſtrâ complexi ſumus. Norm.

Ibid. Οἱ πολὺ ἐλϐόντες δεῦρο.] Trojam 40 circiter annis, ante fatalem ac ultimam ἅλωσιν, Hercules ceperat, Laomedonti, Priami patri, quod Heſionen, invictoſque equos, non redderet, infenſus, ſive una cum Argonautis, ſive ſeorſum, conducta voluntaria fortiſſimorum virorum manu. In queis & Telamon, patruus Achillis, & pater Peleus, erant. Diodor. 4. p. 165, 166, 175, 176. Iſocrates Evagora, p. 454. Apollodorus Biblioth. 2. p. 110, 111. Libanius περισϐολικῷ Ὀδυσσέως, p. 226. Ovidius Metamorphoſ. 11, 6. Hygin. 89. Dares, p. 151. Sed reclamat, ſuo more, Dio Pruſaeus Τρωικῷ Norm.

Pag. 36. Μὴ ὑκ καὶ.] Minuta voculae unius lacunula inter ὑκ & καὶ intereſſe videtur, quam firmaverit ſuſpicionem ὑκ ante conſonam hoc loco poſitum. Iccirco poſt ὑ, ſi mei res arbitrii ſit, interpoſuerim σὲ te, quomodo plana erunt omnia. Caeterum non male Achilli palpatur Orator, dum minime addubitare ſeſe adfirmat, quin unus barbaris omnibus ἀξιόμαχος καὶ ἀνλίπαλος ſit, quod ab Homero ſuo mutuatus eſt. Ille enim vel ſolo Herois, caetera nudi ac inermis, adſpectu ac clamore, uſque adeo adtonitos conſternatoſque Trojanos facit, ut trepido tumultu, mutuoque fugitantium con-

liſu, haud pauci oppreſſi interierint. [Ἰλ. c. 217.] Sed incredibile ac portentoſum commentum, haud injuria, exagitat Dio τερατικῶς. NORM.

Ibid. πολέμου ταμίας.] Id Jovi vindicat poëta, Ἰλ. Δ. 84. NORM.

Pag. 38. καὶ ἡμᾶς.] Repetitur ἡμᾶς per ἐπαναλῆψιν πλεοναστικήν. Cujuſmodi verborum repetitio, in longiore comprehenſione, interdum ornatui καὶ ἐπιτάσει ſervit; nonnunquam imprudentibus obrepit. NORM.

Ibid. καὶ τὸ τριπόθητον τοῦτο ἀποφάξωσι.] Tho. Mag. legit ἐπιτόθητον, h. v. NORM.

Ibid. πόσα τὰ ὑποφόνια καθαίνει, ἐνμμῦς τυχών.] idem in λύτρα. NORM.

Pag. 40. βούλομαι σοῦ καὶ τοῦ.] Potius σοὶ, eſt enim collocatio verborum paullo inuſitatior. NORM.

Ibid. θυμῷ μεμαρμένα.] Iram moderatam reddimus, quam verbi hujus ſignificationem adſtruit Pollux V. IL. ἐπὶ τοῦ μετρίως ἔχειν, uſurpat Herodianus 2, 3, 22. εἰ εἰς τὸ σωφρονίστερον καὶ μεμετρημένον μεταβολή. Quod ora libri praefert, μεμετρεμένα, ſi in uſu ſit, κεκτήκειτο quiſpiam nos docuerit. NORM.

Ibid. τύτω θεὰ.] Θεὰ in MS. emendatum variatumque manu recenti, in hanc formam eſt, antea fortaſſe θεῶ ſcriptum fuerat. NORM.

Ibid. καὶ ὐκ ἐῶσαι.] Aut καὶ in αἱ mutandum, ut ad oram conjecimus; aut ſcribendum ἐῶσι, & mox ποιῆσι. NORM.

Pag. 42. τὰ τῶ Ἑλλήνων.] Aeacus Jovis ex Aeginâ filius, in inſula Saronici ſinus, Piraeeo vicina, Oenone, quae poſtea Aegina, & rarius Myrmidonia dicta eſt, hominibus tum temporis, ut ferunt, vacuâ natus; adultior factus, a patre impetrâſſe dicitur formicarum [τῶ μυρμήκων] in homines transformationem. Unde Myrmidonibus cum origine nomen, Pauſan. Corinthiac, p. 138. Ovid. Metam. 7, 25. Hygin. 52. Aeaci filii Telamon & Peleus ob doloſam fratris Phoci caedem, ſolum vertere coacti ſunt. Telamon in Salamina; Peleus in Phthiotidem Theſſaliae regionem, cum magnâ Myrmidonum manu, ſeceſſit. Ubi ducta Polymela (Philomelam nuncupat Scholiaſtes Apollonii 4. 816.) Actoris, Myrmidonis filii, Phthiotarum reguli, filiâ, ex quâ Achilles illi natus eſt, ſocero in principatu ſucceſſit. Hinc Myrmidonum appellatio, Phthioticae coloniae propria facta fuit, quum Aeginetae dicerentur, qui in patria antiqua remanſerant. Euſtath. ad Ἰλ. α. 180. p. 57, 58. & β. 683. ὅτε εἶχον Φθίην, ἡ δ' ἑλλάδα καὶ Ἀργώαικα, Μυρμιδόνες δὲ καλεῖντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί. p. 243, 243. Pauſan. l. c. Hellenes iidem Phthiotae, ab Hellene, ſive Deucalionis, ſive Phthii filio, qui iis in locis quondam regnaverat, appellati ſunt. Poſtea creſcentibus eorum opibus, paullatim in reliquam Graeciam communio nominis manabat, nondum vero Homeri id aetate contigerat, itaque Graecos ille communiter Danaos, Argivos, Achaeos, nominat; Hellenas ſolos, qui cum Achille advenerant. Qua de re, notiſſimus Thucydidis, exordio operis, locus eſt; accurate Salmaſio in de Helleniſtica, p. 274, ſeq. enarratus, habet tamen & πανέλληνας Poëta Ἰλ β. 530. Sed de eo loco olim Zenodotum alioſque dubitaſſe, annotat Euſtathius. Recte igitur Noſter, & cum more ejus temporis, quo miſſa ad Achillem haec legatio fuit, convenienter, Graecos, Achaeos ſaepius, quam Hellenas, uſurpat. NORM.

INDEX

INDEX SCRIPTORUM

Et aliorum quorundam

Ab ARISTIDE memoratorum,

Concinnatus a *JOANNE ALBERTO FABRICIO.*

AEacus, T. 1. p. 109. quis Aeacus aut Minos reprehendat? T. 3. p. 314. velut ſi Phrymondas ille (injuſtus) Aeacum ſe faceret, 516. (Mentio illius Phrymondae etiam, 325.)

Aegyptiorum ſacerdotes, T. 1. p. 53, 91. T. 3. p. 553, 615. Σοφοὶ, T. 1. p. 379. Eorum Σοφία, T. 3. p. 69. ὧν ἱεραὶ θῆκαι βίβλων ἱερῶν ἀπείρους ἀριθμοὺς ἔχουσι, T. 1. p. 98. πάντα φυλάττουσιν ἐν στήλαις ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτ' ἄλλων κτημάτων, T. 3. p. 609.

Αἰσχυλίων ἢ Φρυνιχῶν ᾠδοὶ, T. 1. p. 454.

Αἰγύπτιος ἀνθρωπίσκος, T. 1. p. 629.

Aeſchines, T. 3. p. 30, 37, 472, 474. Lyſaniae F. Platonis Συμφοιτητὴς, 31. Socraticus, 35, 363 —— 366, 367. Sophiſta dictus à Lyſia, 517.

Aeſchines Demoſthenis adverſarius, T. 3. p. 438, 653. *de civili dict.* p. 202, 216, ſeq. 256. in Cteſiphontem, reſpicitur de civili dict. p. 178. περὶ παραπρεσβείας, ibid. 242. ſeq.

Aeſchylus, T. 1. p. 30, 169. T. 3. p. 27, (Myrmydonibus) 220, 485, 528, 560, 562, 580, 703. infra, in Ariſtophanes.

Τίς ἰλλυσίνιος Αἰσχύλος πρὸς χορὸν ἔστακε, T. 1. p. 454. Verſus ex Septem Thebana, T. 1. p. 609. T. 3. p. 527.

Aeſopus, T. 1. p. 153, 372.

Agathio, T. 1. p. 497.

Agatho (apud Platonem Convivio) T. 3. p. 475. Comice a Platone traducitur, 488.

Albus ἄρχων ἐπ' Ἀσίας, T. 2. p. 562.

Alcaeus Mytilenaeus, T. 1. p. 152. T. 3. p. 192, 339. ad ejus verſus alluditur, T. 2. p. 333.

Alcimus, Ariſtidis διοικητὴς, T. 1. p. 611. Philumenes pater, 626, ſeq.

Alcinoi apologus, T. 1. p. 536. T. 3. p. 598. Vide & T. 3. p. 38. ſeq.

Alcman, infra, Laconicus Poëta.

Alexander Cotyaënſis, T. 1. p. 142. ſeqq. Ariſtidis praeceptor, T. 1. pag. 489.

Amphion & Zethus, conditores Thebarum, T. 1. p. 425.

Anacharſis Scytha, T. 3. p. 547.

Anaxagoras, T. 3. p. 101, 291, 540. Periclis praeceptor, 218.

Androtio, T. 3 p. 517.

Annicerus Afer, T. 3. p. 385.

Antiphonti praelata à Platone Aſpaſia, T. 3. p. 217.

Antiſthenis liber περὶ χρήσεως, T. 1. p. 560. de uſu vini.

Antoninus Pythodori, Sophiſta, T. 1. p. 493.

Apellas, T. 1. p. 120. ſeqq.

Apellis γράμματα ſive picturae, T. 3. p. 701.

Apollodorus (apud Platon.) T. 3. p. 483.

Archilochus Parius, T. 1. p. 152. T. 3. p. 172. Iamborum Poëta ab oraculo poſt necem honoratus, 487. περὶ τὰς βλασφημίας Ἀρχιλόχου, ejus

ejus adversarii Lycambes, Chidus (Χειδος, vates quidam & Pericles (diversus ab duce & Oratore Attico) ibid. Conviciatores Ἀρχιλόχῳ πίθηκοι, 511.
Θρῷ Ἀργεῖος, T. 1. p. 454.
Arion, T. 3. p. 140, 157.
Aristophanes, T. 3. p. 221. ubi ad ejus Ranas respicit, 660. ubi ad Vespas, seq. à Platone Comice traducitur, T. 3. p. 488. Aristophanis singultus apud Platonem in Convivio, T. 3. pag. 475, 551, seq. ἀλλαντοπώλης (in Equitibus) p. 496. ad versum in Acharnensibus alluditur T. 3. p. 29. alius ex eadem Comoedia, 396. ex Vespis T. 1. p. 55. ex Ranis T. 1. p. 157. T. 3. p. 520. versus de Pericle ex ejus Acharnensibus, T. 3. p. 215, 227, seq. de Aeschylo dictum, morte ejus tenebras obortas, σκότον εἶναι τεθνηκότος αὐτῷ, T. 3. p. 156.
Nebulae T. 1. p. 624. versus ex illis, non nominato auctore, p. 268.
Telmissenses, T. 1. p. 486.
Aristophon, infra in Iphicrate.
Aristotelis apud Philippum & Alexandrum gratia, T. 1. p. 154.
Contra Arithmium Zelitem Ψήφισμα Athenienssium, T. 1. p. 332. 357, 504.
Aspasia, T. 3. p. 217. Milesia, 212.
Inscriptio στήλης Athenis erectae in infamiam Arithmii, Pythonactis F. T. 3. p. 357.
Attici Eleusiniorum Mysteriorum ἐξηγηταὶ & μυσταγωγοὶ, T. 1. p. 315.
Cum Atticis comparati alii Graeci balbutiunt, T. 1. p. 314. Atticos se unice sequi testatur Aristides, T. 3. p. 647. ὡς μὲ ἐμεῖς οὐκ εἰς ἕτερον τελῶμεν ἔθνος τῇ παιδείσει τῶν λόγων, ἅπασι πρόδηλον.
Bacis, T. 2. p. 22. T. 3. p. 22.
Bassus, T. 1. p. 488, 581.
Battus vocis causa Delphos profectus, T. 3. p. 516.
Biblus θεραπαινὶς τῶν παλαιῶν, καί τινα τρόπον πρόθυμος περὶ λόγους, T. 1. p. 575.
Boscyptaechmus qui frustra putavit nomine mutato se feliciorem evasurum, T. 3. p. 516.
Callitechne Aristidis σωτῆρος T. 1. p. 497. & 628. ubi Callityche legitur.
Capito ad quem scribit Aristides, T. 3. p. 525. seq.
Cei Poëta dictum (Simonidis vel Bacchylidae) σιωπῆς ἀκίνδυνον γέρας, T. 3. p. 238. Athenodoro tribui à Stobaeo, Canterus observavit.
Celer γραμματικὸς βασιλικός, T. 1. p. 595.
Chabriae dictum, T. 3. p. 686.
Chaerephon, T. 3. p. 138.
Charidemus Rhetor Phoenicius, T. 1. p. 493.
Charondas Italiae & Siciliae legislator, T. 3. p. 546, 548.
Chiron T. 1. p. 76.
Cimon Orator, T. 3, p. 483.
Cinesias Comice à Platone traducitur, T. 3. p. 488, 494.
Cleon & Cleophon, illaudati Oratores, T. 3. p. 291.
Comoediae T. 1. p. 61. T. 3. p. 196. agendae dissuadentur T. 2. p. 274. seq. Comoedia accusatur à Platone, plurimos Comice traducente, T. 3. p. 488.
κῶμαι τῶν κωμῳδοποιῶν, T. 3. p. 192, 215, 255, 495. Comicus quidam, T. 3. p. 373, 520. (Aristoph.)
Κωμικὸν ῥῆμα T. 3. p. 222. ex Comoedia γλυκύτητα petunt simplicis styli scriptores *de dict. simplici*, p. 398.
Corus μάντις, T. 1. p. 501.
Cratinus, T. 3. p. 33, 709. ejus dictum de Pericle Ἡλωίδων μεγίστῳ τὴν σκηνὴν γλῶσσαν, 214. κωμῳδοποιὸς T. 3. p. 659, ejus χείρωνες, 660.
Creophylus, T. 3. p. 544. seq. 547.
Critias, *de dict. simplici*, p. 346, 386.
Cyri διδάσκαλος δικαιοσύνης, (ex Xenophonte) T. 1. p. 130.
Daedalus, T. 3. p. 51.
Damon (Musicus) T. 3. p. 540.
Demodocus, T. 3. p. 38. seq.
Demosthenes, T. 1. p 485, 573, 575, 576, 644. T. 3. p. 6, 33, 52, 100, 226, 511, 518, 538, 558, 620, 686, 714, 725. lib. *de civili dict.* singulis paginis, & *de simplici dict.* p. 368, 408, 410, 420. ὃν ἐγὼ φαίην ἂν Ἑρμῆ τίνος λογίου τύπον εἰς ἀνθρώπους καταλθεῖν, T. 3. p. 511. ἱκανὴ φορὰ τοιοῦτος εἷς τις ὢν γλυκάδρος, 654. βιαίως καὶ Δημοσθενικῶς, *de civili dict.* p. 318.
ad Athenienses scribens de Concordia, T. 2. p. 334. (Epistola 3.)
Epistolae, *de civili dict.* p. 428.
Oratio contra Aristocratem tria genera causarum attingit. *de civili dict.* p. 296.
contra Calliclem, *de simplici dict.* p. 428.
ὁ τοῦ κατὰ Κόνωνος, *de civili dict.* p. 226, 238, 248, 270.
de falsa legatione, *de simplici dict.* p. 428. respicitur p. 424. & T. 3. p. 524.
de Haloneso, respicitur *de dict. simplici*, p. 422.
in Leptinem, T. 3. p. 526. respicitur *de dict. simplici* p. 358.
ex Olynthiaca tertia T. 3. p 74, 441. seq. respicitur Olynth. 1. *de dict. simplici* p. 392, 422.
pro praeconio ὑπὲρ τῆς ἀνδροτίμου, T. 3. p. 652. seq.
ὑπὲρ τοῦ στεφάνου, T. 1. p. 611. respicitur T. 3. p. 226, 438, seq. *de dict. simplici* p. 437, 442.
κατὰ Στεφάνου, *de civili dict.* p. 250.
ὁ τοῖς συμβουλευτικοῖς, id. p. 252, 274.
ὁ περὶ συμμοριῶν, id. p. 254.

Diagoras T. 3. p. 101.
οἱ τὰς δικανικὰς λόγας συνετακταμβμοι, *de dict. ſimplici* p. 410.
Dio Platonis amicus, T. 3. p. 111. ſeq. 130, 133. ſeq. 152, 328, 331.
Alius Dio Ariſtidis amicus ἡ τῶν ῥημάτων ἡ λόγων ἔμπειρος, T. 3. p. 558.
Dionyſius Corinthi, T. 1. p. 155.
Dionyſodorus, Comice à Platone traducitur, T. 3. p. 488.
Diophanes Ariſtidis familiaris, T. 1. p. 499.
Diotyma T. 3. p. 212. Mantinenſis hoſpita, ib. ex Platonis Sympoſio.
Διθυραμβων ποιηταί, T. 1. p. 399. Διθυραμβοποιοί, T. 3. p. 492. Dithyrambum reprehendit, & imitari ſe tamen ait Plato, T. 3. p. 490.
Δύσεις Θετταλή, T. 1. p. 134.
Epagathus, Ariſtidis τροφός, T. 1. p. 593.
Epaminondae πρὸς Θηβαίους ἀπολογία, T. 3. p. 658, 685. Epigramma, 686.
Ephorus T. 3. p. 586, 589, 590, 591, 595, 596. Lariſſaeus, 592. Philoſophus & Sophiſta, 585.
Epicharmus Comicus, T. 3. p. 550.
Epigrammata in Athenienſes & Lacedaemonios, qui pro patria fortiter rem geſſerunt, T. 3. p. 646. ſeq.
Eteoneus, T. 1. p. 133. ſeq.
Evareſtus Cretenſis τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ ἀμφισβόητων, ἐλθὼν ἀπ' Αἰγύπτου, T. 1. p. 578.
Eudoxus, T. 1. p. 645.
De Pericle verſus Eupolidis, non nominato auctore, T. 3. p. 215.
Euripides T. 1. p. 345. (ex Sthenobaea, idem hemiſtichium etiam p. 57.) 384. (Phoeniſſ.) 433. 489. (iterum è Phoeniſſ.) T. 3. p. 27, 56, 167, 326, (ex ejus Creſphonte) 497, 560, 562, (ex Theſeo) 703. decori non ſatis obſervans, T. 3. p. 221.
Verſus non nominato auctore T. 3. p. 67, reſpicitur & T. 3 p. 512. & T. 1. p. 435. verſus ex initio Troadum, & T. 3. p. 559. ex Helena & *de civili dict.* p. 308. ex Oreſte.
Vide & infra, in Sophocles.
Ἀναιβίστερον Εὐφυκλέης T. 1. p 57.
Euthydemus Comice à Platone traducitur, T. 3. p. 488.
Euthymenes Maſſilienſis, T. 3. p. 596.
ὁ Ἐξηγητὴς, prodigiorum interpres, T. 1. p. 645.
Fronto, T. 1. p. 125.
Glabrion ὁ πάνυ, T. 1. p. 612.
Γοργίειοι λόγοι, T. 3. p. 65. vide infra, Plato Gorgia, Γοργεία κεφαλή 155. Γοργείας κεφαλῆς ἀπόγονοι, 663.
Gorgiam Comice traducit Plato, T. 3. p. 488.
Grammatici, T. 1. p. 583. ἄθλιοι Γραμματισταί, T. 3. p. 643.
Γραμματιστὴς Σαΐτης, T. 3. p. 576, 579.
σχολιὸν carmen in Harmodium, T. 1. p. 141.
Hecataeus, T. 3. p. 649. ὁ λογοποιός, T. 3. p. 608. Mileſius, 609.
Heliodorus ἔπαρχος Aegypti, T. 1. p. 602.
Hellanicus T. 3. p. 649.
Heracleo Medicus, T. 1. p. 520.
Herculis σφάξαι, T. 1. p. 61. τῆλαι, 59, 314. T. 2. p. 307. cum Theſeo amicitia T. 1. p. 181, 189. T. 2. p 238. ſeq.
Hermias T. 1. p. 628. τῶν τροφίμων τῶ Ἀριστείδου ὁ πλείστου ἄξιος, 530.
Hermocrates ὁ Συρακόσιος δημηγορῶν, T. 3. p. 651.
Hermocrates Rhodius, ποιητὴς μελῶν, T. 1. p. 578.
Herodotus, T. 3. p. 517, 521, 554, 572, 579, 585. Hiſtoriae ejus inſcriptio, 649. κάλλιστος λογοποιῶν, 575. de Aegypto multa falſa prodidit, ib. reprehenſus laudatur, 582. ſeq.
Héſiodus, T. 1. p. 66, 122, 147, 351, 363, 398, 420, 464. T. 2. p. 358, 381. T. 3. p. 6, 44, 55, ſeq. 164, ſeq. 166, 184, 223, 249, 284, 626, 627, 628. ἑξάμβῳ τὴ Θεογονίας, T. 3. p. 627. reſpicitur, T. 1. p. 5. T. 3. p. 536. Boeotius, T. 1. p. 152. traducitur à Platone, T. 3. p. 548, 549.
conviciatores, Ἡσιόδου κηφῶες, T. 3. p. 511. Heſiodi fuci.
Hippias Sophiſta, T. 3. p. 483. Comice traducitur à Platone, 448, 549.
Hippocrates, T. 1. p. 79, 637, 638. T. 3. p. 52.
Homerus, T. 1. p. 9, 12, 18, 28, 34, 39, 40, 46, 48, 85, 91, 95, 96, 97, 98, 114, 125, 127, 132, 136, 153, 169, 298, 347, 384, 386, 388, 394, 398, 410, 415, 420, 422, 427, 433, 435, 439, 441, 443, 445, 479, 480, 528, 628, 635, 644. T. 2. p. 305, 314, 326. ſeq. 354, 359, 378, ſeq. 396, ſeq. T. 3. p. 6, 7, 43, 57, 70, 77, 147, 149, 159, 162, ſeq. 164, 165, ſeq. 168, 172, 175, ſeq. 177, 180, 210, 250, 251, 282, 295, 314, 336, 351, 371, 387, 402, ſeq. 420 — 426, 471, 485, 486, 488, 493, 494, 506, 525, 544, 546, 547, 548, 549, 551, 606, 607, 608, 627, 628, ſeq. 630 — 640, 650, 659, 666, 667, 678, 698, 703, 726, 727, *de civili dict.* p. 290.
Smyrnaeus, T. 1. p. 152, 304, 408, 456, 474. T. 2. p. 306. T. 3. p. 609. Meletis filius, T. 1. p. 476. T. 3. p. 727. Coecus Chius, T. 3. p. 703.
Ex Athenienſium colonia, T. 1. p. 38. ſermo ejus Atticus, ibid.
ἑξάμβως τε καὶ ἀπεργασάμβῳ ὡς κάλλιστα ποίησιν, T. 3. p. 273. Tragicus dictus à Platone, T. 3. p. 550.
Ilias, T. 3. p. 42. Paraphraſis verſuum primorum Iliadis, *de civili dict.* p. 318. ſeq. Verſuum Odyſſeae ι'. 425, ſeq. id. p. 324.

Odyſ-

Odyſſea, T. 1. p. 529, 539. T. 3. p. 42.
ἐν Ἀχαιῶν νεσῷ, T. 1. p. 39.
reprehenditur quod de Aegypto falſa ſcripſerit, T. 3. p. 606. ſeq.
Verſus Homeri, ipſo non nominato, T. 1. p. 13, 33, 72, 115, 124, 132, 334, 335, 542. T. 2. p. 292. T. 3. p. 38—44, 221, 242, 255, 274, 303, 348, 427, 483, 511, 585, 621, 624, ſeq. 652, 665, 669, 670, 673, 695.
Verſus ex hymno in Apollinem, T. 1. p. 13.
Homeridae, T. 3. p. 374. Homerus à Platone ejectus è Rep. 544. ſeq. Comice traductus, 549.
Hymni, ἐπαινῶ & ἐγκωμίῳ diſcrimen, *de civili dict.* p. 302.
Hyperbolus, illaudatus Orator, T. 3. p. 291.
Iphicrates Orator, T. 3. p. 656. κινδυνῶν ἐπὶς τ ψυχῆς ἐπ' Αἰσχίνῃ, 657. Apologia ipſi tributa ἐπὶς τ δωρεᾶς Lyſiam fortaſſis potius habet auctorem, 656.
Iſchyron, T. 1. p. 531.
Iſocrates, T. 3. p. 517. & 661. ubi nomine ejus omiſſo ad Panegyricum illius reſpicitur; vide infra, Sophiſta, Oratio de Pace *de civili dict.* p. 234, ſeq. 238. Reſpicitur & p. 310. adducto loco ex Orat. πρὸς Εὐθύνων, & 306. ex laude Helenae.
Julianus, T. 1. p. 616. Vide infra, Salvius.
Λακωνικὸς ποιητής, T. 1. p. 53. (Alcman) T. 3. p. 55, 642.
Λακωνικὴ τάξις τ δίκης, T. 3. p. 688. Λακωνικαὶ ὀρχήσεις, 713.
Legiſlatorum antiquiſſimorum hymni in Bacchum, T. 1. p. 51. οἱ ποιηταὶ νομοθέται κ) παρῳμίαι κ) ῥήσεις, κ) πάντες κελεύουσιν ἀμυνεῖν τὸς ἐπάξαντας, *vim vi repellere*, T. 3. p. 259.
Βασίλειος νόμος, T. 1. p. 131.
Lex Attica de Oſtraciſmo, T. 3. p. 398. praemia à populo donata rata eſſe oportere, *de dict. civili*, p. 222. Laconica jubens cedere ſenioribus, 505. Perſarum de non condemnando niſi cujus malefacta benefactis praeponderant, 419.
Λοσποιῶν τις (Aeſchines Philoſ.) περὶ τ Ἀσίας ἔφη, ὅτιν ὁ ἥλιος περιέχῃ, ταύτης πάσης ἄρχειν ἀνδρα ἕνα, T. 1. p. 349.
Lucius, Ariſtidis amicus, eloquentiae ſtudioſus, T. 1. p. 641, 642.
Lycurgus legiſlator Lacedaem. T. 1. p. 63. T. 2. p. 386. T. 3. p. 19, 271, ſeq. 290, 545. a Deo leges accepit, T. 1. p. 336.
Lyſias, T. 3 p 24, 485, 517, 683, ſeq. Orator T. 1. p. 595. Vide & ſupra in Iphicrate.
Margites & Coroebus, T. 3. p. 516.
Machaon, T. 1. p. 74.
Maximus Senator & Orator è primis inter Romanos, T. 3. p. 525.
Meles κιθαρῳδός. T. 3. p. 305, 494.
Menandri βιβλίον, T. 1. p. 500. Διεφθαρμένην ἐποίησε Μένανδρος τ Φρυγίαν, T. 3. p. 312. Ad Menandri dictum ἀνδρὸς κακῶς πεφύτευντος ἐπαινοῦσι φίλοι alluditur, T. 1. p. 192. ſeq. & 470.
Metrodorus Poëta, T. 1. p. 495.
Milates (Μιλάτης) T. 1. p. 564.
Miltiadis eloquentia, T. 3. p 483.
Minos, T. 1. p. 83. T. 3. p. 314.
Mithaecus coquus, T. 3. p. 144, 180, 203, 248, 251, 327.
ὁ τ Σικελικὴν ὀψοποιΐαν συγγεγραφώς, T. 3. p. 317, 376.
Muſaeus οἰκήτωρ Ἐλευσίνιος, T. 1. p. 449.
Muſaei hymnus in Bacchum, T. 1. p. 51.
Muſonius, T. 1. p. 646.
Neritus Ariſtidis τροφεύς, T. 1. p. 552.
Oracula, T. 1. p. 62, 131, 182, 249, 414, 541, 561. T. 3. p. 19, 36, ſeq. 298, 306, ſeq. 313, 345, 346, ſeq. 350, 487, 490, 624, 641, Verſibus Iambicis, T. 1. p. 551, 602, 609. plura ſine metro edita, T. 1. p. 87. πυθόχρηστον, T. 3. p. 664.
Oracula Amphiarai, Trophonii, Amphilochi, T. 1. p. 82. Delphicum, Dodonaeum, &c. T. 1. p. 82. T. 3. p. 24. quis Calchas vel Mopſis iſta praedixerat? 721.
Bacidis, Amphilyti, T. 2. p. 22. Clarium, Ammonium, T. 3. p. 21.
λογίων ἐξηγήσεις, T. 1. p. 456. γνῶθι σεαυτόν, T. 3. p. 624.
Οἱ περὶ Ὀρέστῃ λόγοι, T. 1. p. 24.
Orontis Perſae dictum, eundem digitum jam unum denotare, jam decem millia, T. 3. p. 423.
Orpheus, T. 1. p. 448. T. 2. p. 400. T. 3. p 319, 707.
hymnus in Bacchum, T. 1. p. 51.
Οἱ τ Παιάνων ποιηταί, T. 1. p. 399.
Οἱ ἐν Παλαιστίνῃ δυσεβεῖς (Judaei) T. 3. p. 514.
Palamedes Graecorum ſapientiſſimus, T. 3. p. 428. ſeq. 430, ſeq.
ὁ Παμφίλου μαθητής, T. 1. p. 377. (de Pamphilo Virbio apud Platon. X. de Rep)
Pardalus, ὃν ἐγὼ φαίην ἂν ἄκρον τ ὑφ' ἡμῶν Ἑλλήνων γλυφὰς γνῶναι λόγους, T. 1. p. 580. Ariſtidis amicus, 608.
Parrhaſii pictoris Epigramma quo ſe ipſe laudat, T. 3. p. 658.
Pauſaniae Epigramma inſcriptum tripodi quem Apollini conſecravit, T. 3. p. 289.
Periclis eloquentia, T. 3. p. 214. ſeq. Orator, 483. περίκλειος τύπος, T. 3. p. 653.
Alius Pericles Archilochi adverſarius, T. 3. p. 487.

Περσικὴ τάξις ϛ δίκης, T. 3. p. 688. Lex Persica, supra in Lex. ζῶσις καθοσιώσεως Περσισί, 712.
Phemius, T. 3. p. 40.
Phidias, T. 2. p. 51, 52. ejus Minerva, T. 1. p. 528.
Philadelphus νεωκόρος, T. 1. p. 524, 526.
Philonis pharmacum, T. 1. p. 558.
οἱ πρῶτοι ταῦτα φιλοσοφήσαντες, T. 1. p. 33.
Philoxenus Dithyramborum Poëta, T. 3. p. 386. Cytherius, 388.
Philumene, Ariſtidis σωτῆρος, Alcimi filia, T. 1. p. 511, 626.
Pindarus, T. 1. p. 16, 19, 53, 134, 138, 156, 412, 447. T. 2. p. 315, 154. T. 3. p. 88, 89, 90, 177, ſeq. 209, 309, 422, 428, 538, 643, 644, 691, 692, 716.
Thebanus, T. 1. p. 152. μάλιστα ἀληθείας ἀντέχεσθαι δοκεῖ τῶν ποιητῶν περὶ τὰς ἱστορίας, T. 3. p. 610. ejus paeana Pan ſaltavit, T. 1. pag 71. T. 3. p. 285. Dithyrambi, T. 3. p. 491. Hymni, ib.
Verſus Pindari, ipſo non nominato, T. 3. p. 47, 48, 49, (adde 422,) De rebus Aegyptiacis falſa tradidiſſe arguitur, T. 3. p. 610. in ſe perinde ut in alios compoſuit hymnos ἐπινίκους, 645.
Plato, T. 1. p. 67, 129, 130, 152, 153, 156, 377, 576, 594, 595, 642, 643. T. 3. p. 6, 7. & deinceps per orationes Platonicas ſingulis paginis, 180, 185, 190, 278, 691, 728. ex Platone γλυκύτητα petunt ſimplicis ſtyli ſcriptores, *de dict. ſimplici*, p. 398.
Alcibiades I. T. 3. p. 539, ſeq. reſpicitur, T. 3. p. 471. ſeq.
Amatores reſpiciuntur, T. 3. p. 219.
Apologia Socratis, T. 3. p. 184, 655. reſpicitur, 434, 436.
Atlanticus reſpicitur, T. 3. p. 197.
Cratylus reſpicitur, T. 3. p 285, 444, 482, 519.
Convivium, T. 1. p. 504. T. 3. p. 475. reſpicitur & T. 3. p. 57, 120, 179, 212, 324, 551.
Crito reſpicitur, T. 3. p. 249.
Epiſtola, T. 3. p. 333. ad Dionyſium, T. 1. p. 594. longa Epiſtola (Septima) T. 3. p. 113. ex Epiſtola octava, T. 3. p. 133. ad Epiſtolae ſecundae verba alludit, T. 3 p. 477.
Euthydemus reſpicitur, T. 3. p. 190.
Gorgias, T. 3. p. 8, 11—15, 65, 103, 144—146, 149, 154, ſeq. 193, ſeq. 268, ſeq. 532. refellitur, ibid. in orationibus Platonicis.
Laches, T. 3. p. 213, 324. reſpicitur T. 3. p. 344, ſeq.
Leges, T. 3. p. 109, 255, 489. libri de legibus reſpiciuntur, T. 3. p. 123, 186, 249, 335, 337, 354, 427, 429, 431, 466, ſeq. 728.
Menexenus reſpicitur, T. 3. p. 142, ſeq. 217, 257, 287, 464, ſeq. 474.
Minos, T. 3. p. 156.
Parmenides σύγγραμμα θεῖον, T. 3. p. 544.
Phaedrus, T. 3. p. 24, 638. reſpicitur & T. 1. p. 153. T. 3. p. 49, 58, 190, ſeq. 218, 285, 343, 476, 490.
Politicus, T. 3. p. 184.
Protagoras, T. 3. p. 372. reſpicitur T. 3. p. 144, 483, 549.
Reſp. T. 3. p. 241, 255, 489. reſpicitur T. 1. p. 377. T. 2. p. 70. T. 3. p. 99, 188, 237, ſeq. 477, 518, 521, 544, ſeq.
Theages reſpicitur, T. 3 p. 477.
Theaetetus, T. 1. p. 130.
Timaeus reſpicitur, T. 3. p. 70, 186.
Plato Ariſtonis F. T. 3. p. 186. Sophiſta dictus à Lyſia, 517. in eum Epigramma ex 2. de Rep. 123, 533. δεινότατος γεωμετρίαν, 333, 377, 412, 460. verborum maximam curam habuit licet neget, 225. ejus apud Dionyſium gratia, T. 1. p. 155. T. 3, p. 377, ſeq. ter Siciliam adiit, T. 3. p. 111, 410, 529. ab Pythagorico quodam ſervatus, 381. à Pollide Spartano abductus, 382.
Ejus cum viveret exigua fama, Πλάτωνός τε ἐν πολλοῖς λόγος ἐπ' αὐτῷ Πλάτωνος, T. 1. p. 644.
ὁ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος καὶ ὁ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐπιστήμων, περιφανὴς καὶ τῶν θείων, T. 3. p. 419, 511.
ipſe Remp. non geſſit, 435. Διθυράμβων ποιητὴς ἄριστος, 491. Tragicus, 489. Comicus, qui Comice multos traducit, 488, 549.
Platonis Anachroniſmi, T. 3. p. 474, ſeq. 551.
Podalyrius, T. 1. p. 73, 80.
οἱ Ποιηταί, T. 1. p. 29, 33, 58, 74, 77, 84, 102, 111, 242, 359, 395, 401, 402, 406, 436, 476. T. 3. p. 37, 259, 344, 610, 669, 670, 705.
quidlibet audendi aequa illis poteſtas, T. 1. p. 90. Τύραννοί τινες τῶν ὀνομάτων, T. 1. p. 84.
Ποιητικὸς λόγος, T. 1. p. 49, 410, 418. Poëtae verſus, T. 1. p. 57, 344, 542. T. 3. p. 67, 214, 381. *de dict. civili*, p. 312.
Verſus in Miltiadis victoriam, T. 3. p. 289. elegiae in victoriam Cimonis, T. 3. p. 259, ſeq.
οἱ Πολιτικοὶ, Oratores, *de ſimplici dict.* p. 414, 416, 430, 432, 441.
Pollio Aſiarches, T. 1. p. 611, 612.
Pollis Spartanus qui Platonem è Sicilia abduxit, T. 3. p. 382, ſeq.
Polus (apud Platon.) T. 3. p 482, &c.
Porphyrio Medicus, T. 1. p. 622, 627.

Prodicus Sophista, T. 3. p. 483. Comice traducitur à Platone, 388, 548, seq. Ceus, 547, seq.
Prometheus Rhetoricae inventor, T. 3. p. 168.
Πεφῆται καὶ ἱερεῖς, T. 1. p. 29, 86, 429. T. 3. p. 553. Πεφητῶν χῆμα καὶ τάξιν ἔχοντες, T. 3. p. 22.
Protagoras Sophista, T. 3. p. 483, 548. *de dict. simplici*, p. 362. Comice à Platone traducitur, T. 3. p. 388, 549. Abderita, 547.
Pyrallianus, T. 1. p. 593. Περὶ τὰς Πλάτωνος λόγους ἐν γεγυμνασμένος, 594.
Pythagoras, T. 3. p. 522, 547. nihil scripsit, T. 3. p. 495. Sophista dictus ab Herodoto, 517.
Κοινὰ τὰ φίλων (Pythagorae dictum) T. 1. p. 422.
Pythagoricorum Italicorum aliquis (Archytas) T. 3. p. 381.
Τῶν Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος ἡδὺν ὄντες λόγων, T. 3. p. 519.
Pythoclides, T. 3. p. 540.
Python (Orator) T. 2. p. 237, 272. Byzantinus, 273.
Quadratus, T. 1. p. 123, 489. Rhetor, Asiarchus, T. 1. p. 597, 598. Sophista, 613.
Rhadamantus, T. 1. p. 81, 85, 109. T. 3. p. 243, seq.
Rosander Philosophus, T. 1. p. 576, 577, 578.
Rufinus, T. 1. p. 581, 587, 606, 616.
Rufus Phocensis, T. 1. p. 518.
Salvius (Julianus) Consul (A. C. 175.) T. 1. p. 515. supra, Julianus.
Sappho Mytilenaea, T. 1. p. 152, 457. T. 3. p. 642.
Sarambus ὁ κάπηλος, T. 3 p. 317. hic est ille tertius, p. 251.
Satyrus Medicus Pergamenus, T. 1. p. 549. Sophista (forte ἰατροσοφιστὴν intelligit, licet inter Eunapii Sophistas etiam Medici occurrunt) ὁ τῆς ἀγλιτῶν ibid. 550.
Σάτυρος τὸ ἐπὶ ζωλῇ καληφάσαι τὸ Ἡρακλεῖ, εἶτα γ' ἔκυψε πρητιόνῃ κάτω, T. 3. p. 515.
Sedatus Nicaenus, T. 1. p. 531. Theophilus antea dictus, ibid. 574, 588
Septem Sapientes, T. 3. p. 18. ab Androtione dicti ἑπτὰ σοφισταί, 517.
Sesostridis στῆλαι, T. 1. p. 428.
Severus Phryx, Asiae praefectus, T. 1. p. 572, 600, 603, 604, 609.
Sibylla, T. 3. p. 22, 24.
Simonides Ceus, T. 1. p. 152. servatus quod Dioscuros carmine celebrassset, T. 1 p 584.
Ejus ἐπιγράμματα, T. 3 p 266, 646, seq. ποιῆται ταῦτα Σιμωνίδης θρηνήσας, T. 1. p. 134. Vide & supra Ceus.
Filius Leoprepis octoginta annos natus, T. 3. p. 645. ipse de se: μνήμην δή τινα φημὶ Σιμωνίδου ἰσοφαρίζειν, ib. Simonides & Pindarus ut in alios ita in se quoque ἐπινίκους composuere, ibid. ἀνὴρ τις Σιμωνίδης, T. 3. p. 648.
Sisyphi σύνεσις, T. 1. p. 44.
Socrates, T. 1 p. 573. T. 3. p. 103, 120, 121, 223, 243, 246, 247, 282, 291, 319, 324, 656. Sophista ab Androtione dictus, 517. nihil scripsit, T. 3. p. 495. sapientissimus ab oraculo judicatus, T. 3. p. 36, seq. 345. ὁ τῆς ῥητορικῆς ἡδονῆς, 95. Platonis διδάσκαλος καὶ ἑταῖρος, 132. ejus discipuli Alcibiades & Critias, 139, 207, 407, seq.
Socratis συμπόσιον (apud Platon) T. 1. p. 504. ab Apolline jussus Musicam tractare, ut studium acerbitatis (φιλαπεχθημοσύνην) in dicendo deponeret, T. 3. p. 493. Σωκρατικὸς ὁ τρόπος καὶ δεξαῖος omnibus ex rebus quiddam vitae communi profuturum eruere, *de dict. simplici*, p. 396. exemplis uti, p. 408.
Solensis Sophista, T. 3. p. 70.
Solon, T. 3. p. 284, 461, seq. 684. Sophista dictus ab Herodoto, 517. ὁ τῶν νομοθετῶν εὐδοξότατος, 679. Ejus βιβλίον εἰς αὐτὸν καὶ τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν, 680. ejus Leges, T. 3. p. 272, 461, 495, *de civili dict.* p. 202. elegi, T. 2. p. 382, 461. Τείμετρα, ibid. & 680. Ἰάμβοι, ibid. seq. ad 682.
τὰ εἰς Μεγαρέας ἔχοντα φόσαι λέγει, T. 3. p. 461. Lex vetans maledicere mortuo, etsi quis ab ejus liberis maledicto petatur, T. 3. p. 502.
Τῶν ἐλλογίμων καὶ παλαιῶν σοφιστῶν τις οὐ δεχὴ συγγράμματος, T. 2. p. 298, (Isocrates Panegyrico.)
Sophistarum nomen sapientissimis viris olim tributum, T. 3. p. 517. Plato licet Sophistas passim infectetur, Deum ipsum vocat τέλειον σοφιστήν. (in Cratylo) T. 3. p. 519. σοφισταὶ ὡς οἱ προταγωγεῖς νεανιεῦσι, 677. μελετηρολόγοι τῶν σοφιστῶν, *dict. civil.* p. 168.
Sophocles, T. 1. p. 61. (Philoctete) 596, seq. T. 3. p. 173, 180, 220, 380, (ex Oedipo Coloneo) 513, (ex Ajace) 622, 703.
Sophocles Nauplius, T. 1. p. 454. Σάτυροι, T. 3. p. 512. versus ex ejus Ajace, non nominato auctore, T. 2. p. 334. T. 3. p. 390. Versus ex Ajace Locro, perperam Euripidi tributus à Platone (Theage) T. 3. p. 477.
Speusippus, T. 3. p. 138.
Stesichorus Himeraeus, T. 1. p. 152. T. 3. p. 92. ejus παλινῳδία, T. 1. p. 462. T. 3. p. 466, 529, μέτεστι δὲ ἐπὶ ἕτερον προοίμιον καὶ Στησίχορον, 716.
Συβαριτικοὶ μῦθοι, T. 3. p. 596.
Templorum picturae & inscriptiones absurdae reprehenduntur ab Aristide, T. 1. p. 51 Carthaginienses inventa sua & res gestas descriptas

ptas in templis ſuſpenderunt, T. 3. p. 601.
Terpander Leſbius, T. 2. p. 376. T. 3. p. 140, 305, 311.
Thales Mileſius, T 3. p. 547. Threſſae mulieris dictum ad Thaletem, animum ipſi extra columnas Herculis & Gades fuiſſe, 597.
Thamyris, T. 1. p. 448.
Thearion piſtor, T. 3. p. 144, 180, 203, 248, 251, 327, 495.
Themiſtoclis dictum, periiſſemus niſi periiſſemus, T. 1. p. 465. Orator, T. 3. p. 483.
Theodotus, T. 1. p. 485, 502, 587. Medicus, 525, 577, 585. Athenienſis, 641.
Theophilus, ſupra, Sedatus
Thraſymachi imitatorem Platonem arguit Ariſtides, T. 3. p. 489.
Thucydides, T. 1. p. 317, 575, 642. T. 3. p. 183, 217, 441, 651. *de ſimplici dict.* p. 442. *de dictione civili*, p 192, 194, 200, 261, reſpicitur, T. 1. p. 387. T. 3. p. 401, 422, 520.
Olori F. ὃς ἐ μόνον τῇ τῶ λογων δυνάμει κ) σιμότητι, ἀλλὰ κ) τῇ τῶ πραγμάτων ἀκριβείᾳ πλεῖσον περίεχειν τῶ Συγγραφέων δοκει, T. 3. p. 200, 202, ſeq.
Timocreon, T. 3 p. 487.
Tragoedia, T. 1. p. 61, 139, 461. T. 2. p. 334, 429, 486. Τραγῳδοποιοί, T. 3. p. 492. Τραγικώτερον εἰπεῖν, T. 1. p. 67. ὦ τῶ τραγικῶ δαίμονος, T. 1. p. 139.
Tragoediam inſectatur Plato, & ipſe leges ſuas tragoediam vocat, T. 3. p. 488. ſeq.
Δύο μορφὰς ἔχουσις ἀντὶ τελῶν τὸ Τραγικῆς βοάς, T. 3. p. 511.
ὁ θαυμασὸς ἐκεῖνος ὁ τὸ τελκάρχιον ποιήτας, T. 1. p. 368.
ὁ νομιζόμενος περὶ Τελπολέμω βίος, T. 1. p. 395.
Tyrtaeus, T. 2 p. 121. Laconicus Poëta, T. 3. p. 55.
Xenophon, T. 3. p. 122, 243, 244. περὶ τῶ Κύρω μεγάλω Διαλεγόμενος, 665.
In *libro de dict ſimplici* à pag. 336, ſeq. Xenophon (ἀφελὴς ἀνὴρ, p. 372, 378, 412. Παντάχῃ δ' ἐν τῇ Φράσει ἀφέλειαι μόνος ὁ Ξενοφῶν ἐργάζεται, 408.) laudatur ſingulis fere paginis. Ejus Εὐρυθμία, p. 350. ἐσκεμμένη, 450. τόπος, 444. Convivium, p. 371.
ἀπαγγελμονεύματα, p. 372, 374, 410. παιδεία, 372. ſeq. 430. Ageſilaus, 412.
Zeno, T. 1. p. 486.
Zeno Parmenidis παιδικά, T. 3. p. 544. Pythodori & Calliae praeceptor, 541.
Zethus, T. 3. p. 167.
Zeuxis, T. 3. p. 52. pictor. Epigramma quo ſe ipſe laudat, T. 3. p. 659.
Zoſimus Ariſtidis τροφεύς, T. 1. p. 491, 495, 506, 507, 508, 509. τέχνῃ ἀγαθὸς τῇ ἰατρικῇ, 510, 530, 547, 551, 553, 561, 600, 614.

RERUM & VERBORUM

In *ARISTIDE* memorabilium

INDEX accuratus.

Numerus prior paginam marginalem denotat, posterior Tomum juxta ordinem CANTERI.

ACHAIA reddita ab Athenienſibus 69. 2
Achilles à Jove quartus 75. 1
Achillis Clypeus, Vulcani fabrica 305. 2
Adraſti Gordiae filii caſus 209. 3
advocantes juvare non minus glorioſum, quàm adjuturos advocare 154. 2
malis adventitiis quid opus 389. 2
adulatio, Rhetoricae caput 11. 3
adulatore nihil humilius, nec ad ſervitutem propenſius 126. 3
ab eodem nihil alienius quàm veritas 184. 3
Aegle 82. 1
Aegyptiorum in divinando ſcientia 68. 3
aes & ferrum pro pecunia numerata 242. 3
aër jaculis plenus 297. 3
Aeſchines Lyſaniae filius 31. 3
Socratis ſocius 35. 3
Aeſchylus citatus 27. 3
Aeſclepiadarum ortus, nobilitas & potentia & plura de his 75. 1. & ſeq.
Aeſculapius Apollinis filius 75. 1
Aeſculapii potentia, templum, ortus & alia 67. 1. & ſeq.
Aeſculapii cum Minerva affinitas 25. 1
afflictos deſerere, quàm felices, non tam turpe 145. 2
Ageſilaus belli ſtudioſus ſi quiſquam alius, 234. 3. immenſo gloriae ſtudio captus, 290. 3. non conſervat urbem Spartanam in eo ſtatu quo acceperat ibid.
Ajax pro navibus pugnans 231. 3
Albius Aſiae praefectus 562. 1
Alcibiades Socratis ſodalis, 139, 203. 3. è ſodalitate nullum fructum refert 203. 3
Alcinous rex Phaeacum humaniſſimus & maximè pius 38. 3
Aleuadae 278. 3
amatores voluptati ſuae ad aliorum arbitrium non ſtudent 182. 3
amicitiae una vis, cœlum, mundum adminiſtrat 337. 2
amicus ſanus furenti non praeferendus 28. 3
Ammonii oraculorum enuntiatores 21. 3
Amorem & Neceſſitatem inter primos creavit Jupiter & cur 9. 1
amor non ex uſu amanti & amato divinitus immittitur 28. 3
Amphiarai obitus non inglorius, 370. 2. idem cum curru ſub terram demerſus ibid.
Amphiarai reſponſa & apparitiones in Boeotia 82. 1
Amphilochi in Aetolia reſponſa & apparitiones 82. 1
Amphilyti oracula 22. 2
Amphionis dictum 167. 3
Amymone à Neptuno adamata 47. 1
Anaxagoras rerum ſublimium peritus 291. 3
Anaxagorae cum Periele commercium 203, 218. 3
animi & corporis duae curationes 198. 3
Antaei caſus 85. 1
pax ſub Antalcida facta 95, 238. 2
Antalcidas Graecorum proditionem pro mercede pacis regi Perſarum offert 188. 2

bella

bella contra Antiochum 295. 2
Antiphon 217. 3
antiquos venerari oportet 7. 3
Apollo & Diana è mari producti, 37. 1. Jovis filius, 75. 1. Musarum dux, 4. 1. Ismenius 247. 2
Apollinis servitus 46. 1
aqua apud Aegyptios sicut vinum reconditur 612. 3
aqua lagenae implentur ibid.
ad trium vel plurium annorum spatium reconditur ibid.
Aquila divina Jovis avis 47. 3
Arcades Smyrnaeorum coloni indigenae 309. 2
Arces cur Minervae consecrentur 21, 22. 1
Archelaus hero ac patruo occiso imperium occupat, 93. 3. puero septem annorum in puteum conjecto ejus ad Cleopatram verba, ibid. alienae tyrannidis sibi vindicator 195. 3
Archelaus à Socrate evocatus 95. 3
Archinus 152. 2
Argo navis 44. 1
Argivorum felicitas in quiete, & quomodo amissa, 215. 2. bello Persico de medio secedunt 298. 3
Argus 6. 3
Arion musicus 140. 3
Aristides Lysimachi filius, 146. 3. plura in seq. 286. 3. cognomento justus, 249, 319. 3. tributorum impositor, ibid. quem unum Plato non audet reprehendere, ibid. Plataeis, comite Pausaniâ, eluxit, ibid. Marathone obscuratur à Miltiade ibid.
Aristides Smyrnae casum ut evitarit 292. 2
Aristidis de se commendatio, 238, 239. 3. de Aristide cognomine mentio.
bella contra Aristonicum 238. 3. 295. 2
Aristonis genus, divinum redditum per Platonem 123. 3
Aristophanis dictum de garrulis sui temporis adolescentibus 221. 3
Aristophanis comoedia de moribus Periclis 227. 3
artes non invenerunt naturas, sed naturae artes, 45. 3. ars non invenit artem, sed est naturae inventum, 53. 3. si artes essent artes producturae, nullum extaret principium, ibid. artes à diis homines acceperunt, non ab hominibus dii, 45. 3. ars ministrae locum, dominae natura obtinet, 50. 3. non artes viros extulerunt, 52. 3. sed viri artes, ibid. ars non semper praestat, 27. 3. aliquando arti non servire, praeclarius ac diis gratius, ibid.
ad civitates Asiaticas de concordia oratio 292. & seq. 2
Aspasia admirabilis dicendi magistra, 217. 3. ejus causa 218. 3
Athamantis furores 46. 1
Athenae Graeciae decus 309. 2
Athenae columen Graeciae, 83. 2. alter Graeciae oculus ibid.
Athenienstum urbs caeteris Graeciae antecellit 42. 2
antiquissima, pietatis & aliarum rerum praeclararum dux & magistra, 60. 1. urbs omnium felicissima 58. 2
Athenienstum ex urbe migratio bello Persico calamitosa 318. 3
Athenienses undique infestantur bellis & morbo 234, 235. 3
ab Athenienstibus occupatae civitates & redditae 247. 3
Athenienses Aegestaeis opibus illecti, 208. 3. ad Periclis consilia non sapiunt, 203. 3. ducentas & quinquaginta triremes amittunt in Aegypto 69. 2
Athenienstum magnanimitas ac generositas, 17, 18. 2. ab Aegestaeis decepti, eos imitari nolunt 19. 2
Athenienses imperium amittunt, 372. 2. suis ipsi manibus sua moenia subruunt, ibid. communis Graeciae juris patroni, 168. 2. Lacedaemoniis imperium concedunt, qua prudentia & consilio, 320. 2. pòst eundem principatum recipiunt 320, 321. 2
Attica cedunt 44. 2
Athenienstum & Thebanorum crudelitatis & humanitatis comparatio 168. 2
Athenienses regis ditionem trecentis triremibus infestantes, 20. 2. Aeginam obsident eodem tempore, ibid. Corinthios ante Megara profligant & vincunt ibid.
Athenienstum mansuetudinis opinio, laus avita, 177. 2. res praeclarè gestae 119. 2
Athenienses ad Oeniadas Acarnaniae trajiciunt, ut ipsos capiant 48. 2
Athenienstum circum Sphacteriam bellum 62. 2
Athenienstum bello barbarico res gestae & consilia 373. 2
Athenienses urbem Lacedaemoniis tradiderunt, 157, 158. 2. rerum divinarum observatores summi 61. 2
Athenienstum cum Lacedaemoniis foedus 32. 2
luxuries in otio, ibid. circa res prudentia, peritia, acumen, celer praesentia 74. 2
Athenienses in Aegypto non minorem Siciliae partem obtinentes 54. 2
Athenienstum privata laus, 157. 2. in Sicilia calamitas, 161. 2. vires, 108. 2. imperii violentia, 44. 2
Athenienses Spartam legatos de pace mittunt 72. & seq. 2. eorum in Graeciam bene merita 81, 82. & seq. 2
Athenienstum in Thessaliam exercitus Orestis causa, 48. 2. quid Athenienses in bello Peloponnesiaco perdiderit, 324. 2. eorundem variae clades, ibid. pristini fere status recuperatio, ibid. ad Athenienses legatio Alexandri Macedoniae regis, pro rege Persarum 355. 3

athletae qui nomen dederunt, non retrogrediuntur 4. 1
Atho mutatus, 18. 2. naves excipit 297. 3
audienda non ſunt quae turpia, 287. 2. ſimulatque quis audire quae mala ſunt, aſſuevit, mox animum remittit, & nequitiam, quamvis antè ignotam, tunc diſcit 287. 2
augurio praeſtantior divinatio 25. 3
avis Indica per Aegyptiacas Solis converſiones naſcens 180. 3
aurum, regis Perſarum bellum 213. 2

B.

BAbylonii intra portas ſe inebriant 333. 2
Bacchus femori Jovis inſutus, 52. 1. per decem menſes à Jove geſtatus ibid.
Bacchi potentia 53, & ſeq. 1
Bacchus idem qui Jupiter, 52. 1. plura vide in ſeq.
Bacchus cur utroque ſexu dicitur praeditus 52. 1
Bacchi tripodes apud Rhodios 399. 2
Bacchus ad bellum Perſicum pro Graecis egreſſus 350 3
Bacchae furore correptae mel & lac è puteis extrahunt 34. 3
Bacidis oracula 22. 2
Barbari Graecos dominos loco regis agnoſcunt 321. 2
Bellerophon. 37. 1
Bellerophon Chimaeram devicit, 344. 3. in aërem ſuper Pegaſum aſcendens ibid.
Bellerophon equi fraenum à Minerva accepit 22. 1
Bellerophon Neptuni filius 44. 1
Bellerophon Pegaſo alato inſidens, 27. 1. duce Minerva Chimaeram domuit ibid.
ubi Bellum legitimum ſimplex & levius periculum 325. 2
Bella quondam temperantiae atque fortitudinis opinionem conciliarunt ſuis autoribus, 326. 2 ad quid juverunt aliud, ibid. ad majora Bella, majore opus apparatu, 356. 2. mala quae è bellis naſcuntur 215. 2
Bella emolumenti cauſa quomodo ſuſcipiantur 47. 2
Belli gerendi ratio regis Perſarum, 213. 2. in bellis nemo ſui ſic compos quin fortunae ſit & occaſionis particeps 185. 2
bellum expetendum ſaepe, ſeditio nunquam, 384. 2. omne bellum facilè ſuſcipitur, difficulter deponitur 216. 2
bellica virtus paci inutilis, 178. 3. pro rerum bellicarum ratione plebiſcita facienda ſunt 30. 2
benedictum divina quaedam res 315 2
beneficiorum debemus eſſe memores 182. 2
Biblus 575. 1
Boeoti Medos ſequuntur 298. 3
Boeoti victi pugna 354. 3
non bonum voluptatis cauſa, ſed voluptas boni cauſa expetenda, 204. 3. poſſeſſio bonorum perpetua inter homines non eſt, 362. 2. cùm bona diripiuntur non decet ad focum ſedere & ignavum eſſe 90. 3
bonis viris fataliter accidit ut eorum liberi improbi evadant 265. 3
Boſporus à Dario junctus 95. 3
Britho Spartanus 291. 3
Buzyges colonus 215. 3

C.

CAdmea capta perfidiâ Lacedaemoniorum 164. 2
Cadmea per Phoebidam occupata 238. 2
Cadmea victoria 219, 235. 3
Caeneus Theſſalus vir è muliere 713. 3
Callaethyia mulierum & virorum omnium praeſtantiſſima 6. 3
Camiri deſtructio 354. 2
canes natare ſciunt, 158. 3. canes Laconicae non omnes bonae 275. 3
à muliebribus capillis contextae machinae 255. 2
carmen ſine arte facere, non difficile, ſed divinum judicatur 23. 3
Carthaginenſes in Siciliam cum exercitu tranſvecti 53. 2
qui ad caſtigandum accedunt, ſunt injucundi 58. 2
Cecrops Athenis 6. 3
celerem tardus prehendit 427. 3
Cephallenii exemplum 695. 3
Cephallenum dux minio naves inunxit 351. 3
Cerberus ab inferis elatus 59. 1
in gymnicis certaminibus non qui primi nomen dederunt, victoriam reportant, verùm qui id ad quod nomen dederint, factis optimè comprobarunt, 4. 3. qui optimè certavit, is eſt qui coronatur, 4. 3. non qui primus ingreſſus ibid.
cervae longiſſime per mare natant 158. 3
Chabrias 411. 3
Chaerepho 345. 3
circa Charybdim bis periclitatus Ulyſſes, 111. 3. Plato ter ibid.
Cimon vilis homuncio, 251 3 verborum orator idem & factor operum, ibid. ſimplex & rudis exiſtimatus, 252. 3, qualis quantúſque fuerit ibid. & ſeq.
Cimone vivente peribant barbari metu Graecorum 261. 3
Cimon oſtraciſmo pulſus, ante decem annos revocatus, 263, 382, 398. 3 Miltiadis filius 265. 3. Ithomen miſſus, 121. 2. ab exilio cur revocatus, & non Themiſtocles 400. 3
Cimon Miltiadis patris fortia facta omnibus modis imitatus 265. 3
Cimon pulſus oſtraciſmo 382, 398. 3
Cimon & Themiſtocles cur ejecti 399. 3
Cimonis laudes maximae, 258. & ſeq. 3. ad Eury-

Eurymedontem pugna, 259. 3. victoriae duae eodem die, ibid. ejus victoriae cur praeclariores quàm quae ad Artemisium aut Thermopylas 260. 3
civitatis & privati collatio 381. 2
civitatis gubernatorum & literatorum comparatio 244. 3
Clarum oraculorum consultores mittuntur 562. 1
Clarii oraculorum enuntiatores 21. 3
clades eximiae magnum afflictorum robur postulant 356, 357. 2
Cleonis & Periclis comparatio 433. 3
Cleomenis Lacedaemonii victoria 393. 2. idem se ipsum à pedibus exorsus minutatim dissecuit ibid.
Chiorum resp. & moenia diruta 265. 2
Cleon, 291. 3. Lacedaemonios vinctos Athenas ducit, 432. 3. quod ante paulo praedixerat, ibid. plura in seq.
Cleonis obitus 432. 3
Cleophon 291. 3
clypeum primi Athenienses in Europa, & ex peditibus Aegyptii, gestarunt 22. 1
Codro cedere 390. 3
coelo terraque collabentibus maximus futurus firepitus 358. 2
coelum Atlantis humeris impositum, & post, Herculis 58. 1
columna ab Athenienſibus erecta contra eum qui aurum è Media attulerat, 357. 3. exemplo iis qui Graecos corrumpere vellent 357. 3
comoediae mala, 386, 287. 2. & seq. de non agendis comoedis 271. & seq.
communia eorum esse omnia oportere, qui beatè volunt vivere, 330, 331. 2. an rectè ibid.
comici dictum, 253. 3. de concionibus lata lex à Pericle 224. 3
concordiae utilitatum exempla, 386, 387, 388. 2. & seq. concordiae bona, seditionis mala, 394. 2. concordia maximum in civitatibus bonum, 376. 2. super concordia Homeri elegans dictum 378, 379. 2
Conon qui fuga solus ad Aegos potamos evaserat, Athenienſibus marinum imperium recuperat 372. 2. pugna ad Coroneam cum Agesilao 142. 2
contentio ex minima re ortum sumit, & longissime progreditur, 326. 2. coelum an attingit 527. 2
contumaciam in virtute ponere 321. 2
corpora tam pulchra quàm turpia ex iisdem rebus composita, 239. 3. eorum qui corpus exercent & colunt, & eorum qui in literis excellunt, comparatio, 5. 3. corporis & animi duae sunt curationes 198. 3
Corinthiacum bellum 188. 2
Corinthus Jovis filius 44. 1
Corcyraei sapientius quam justius consilium sumunt bello Persico 298. 3
Cretensis mare, prov. 229. 3
Critias Socratis sodalis 139. 3
Critia nihil sceleratius, ibid. inter triginta Graecorum pessimos primus 140. 3
Callaesehri filius, pessima quaeque civitati suasit 407. 3
Criasus 6. 3
Crotopus 6. 3
cupiditate majorum & absentium rerum ne nostris privemur, cavendum est, 35. 2. qui cupiditatibus inserviunt, benigne excipiuntur 59. 2
cursores norunt incedere, non omnes qui incedunt, currere 444. 3
cursores procul incipiunt 340. 3
custodes aurum habere vetiti 357. 3
Cyanea petra 38. 1
Cyprus ab Athenienſibus occupari non potest 55. 2
Cyri cum Massagetis conflictus
Cyri ingenium diversum, belli & pacis tempore 665. 3

D.

DArius à Xerxe quanto victus apparatu 293. 3
Darii, juncto Bosporo, ad Scythas transitus 95. 3
quamvis Darii adduxeris exercitum proverbs 173. 3
Dati Persarum dux, 299. 3. de capite amputando ei rex minatur 270. 3
Datis propter Miltiadem regis non potest exequi mandata 288. 3
Deceleae occupatio 16. 2
Deceliacum bellum 188. 2
Decreta non sunt rescindenda 6. 2
priora decreta velle conservare contentiosorum est, 29. 2. quando ibid
qui deliberationem instituunt, debent tutissima quaeque eligere 38. 2
Delphicus tripos de barbaris dedicatus à Graecis 348. 3
Delphi in extremis angustiis bello Persico 298. 3
Delus quomodo stabilis facta 77, 78. 1
Demodocus citharoedus, 38. 3. praestantissimus ibid. & in seq.
Demosthenes Paeanienſis, 438. 3. indignus corona ab Aeschine accusatus ibid. plura in seq.
non homini, sed Deo credendum 38. 2
Deo initium monstrante, facile est caetera persequi 716. 3
in Deos injuria non cadit 11. 1
inter Deos mala, aerumnae, non sunt, 47. 1. deorum opera bona ibidem.
Deorum genera de Jovis omnium patris vi divina defluvium quoddam sortita 9. 1
Deus & fortuna cuncta moderantes 427. 3
Deus aliquis ex machina 313 3
Deucalio 6. 3

Diana & Apollo è mari producti 37. 1
Dianae & Minervae virginitas 25. 1
erga Dianam barbarorum reverentia 308. 2
Thermenſis Diana 570. 1
Dialectica duplex non ſimplex, 187. 3. rhetoricae pars ibid.
dicendi facultas in bellis non contemnitur 178. 3
in dicendo non ars, ſed ingenii vis ac divinus favor valent plurimum 43. 3
dictum elegans nautae gubernatoris 346. 2
dictum Heſiodi 358. 2
de digito Orontis Perſae dictum 423. 3
praeſtat à diis rideri, quàm reprehendi 4. 1
Diomedis Thracis equi 394 3
Dio paratus ad vindictam eorum quae paſſus erat 118. 3
Dionis cum Miltiade & Themiſtocle comparatio 332. 3
Dionyſius 381. 2
Diotima 212. 3
civitas diſcors duplici laborat dementia, 381. 2. quaecunque facit, eadem patitur ibid.
diſcordia Lacedaemoniorum & Athenienſium quot mala pepererit 322. 2. & ſeq.
divinatio augurio praeſtantior 25. 3
furor divinus humana ſapientia praeſtantior 25. 3
divitiae omnes & potentia virtuti cedunt 143. 3
divinatio nihil aliud propemodum quam imaginatio 66. 3
afflatus divinus vulgi contemptum affert 683. 3
divitis & eloquentis comparatio 171. 3
docti viri librorum dedicatione honorandi 644. 3
Dodonaeae ſacerdotes, 21. 3. quae ibid.
Dodonam conſultores mitti ſoliti 242. 2
domeſticos tueri, & longe remotos ſubjugare, aeque facile non eſt 53. 2
domus & urbis concordiae comparatio 379. 2
domus optimè conſtituta quae ſit dicenda 312. 2
Domini & ſervi comparatio 55. 3
Dominus unus, familiae ſervus 253. 3
Doricus exercitus à Platone laudatur 354. 3
dracones ab Hercule in cunis eliſi 57. 1
draconis dentium ortus initium 82. 3
inter duas ſedere, prov. 40. 2
ducibus ſeditione laborantibus concordiam non poteſt ſervare exercitus 314. 2
dux milite debet eſſe melior 313. 2

E.

EBrioſi nihili faciunt ſi eos nemo ſciat bibere 182. 3
eloquentia vinculum univerſi 179. 3
eloquentis & divitis comparatio 171. 3
Enceladus à Minerva interfectus 20. 1
Epaminondas 257. 2
Epaminondae gloria, & pugna Leuctrica 247. 2
Epaminondae ad Thebanos dictum, de mari ſubigendo 114. 2
equi Theſſalici non ſunt omnes boni 275. 3
equitum & peditum agmina invenit Minerva 22. 1
Erichthonius, Minervae alumnus 22. 1. primus equos currui junxit ibid.
Euboea à Philippo abrepta 229. 2
Eubulides 474. 3
Eumelus 423. 3
Euneus Graecis vinum miſit, pro quo non pecunia, ſed aes & candentia ferra numerata 242. 3
equus ligneus Trojanis dono datus ab Achivis 253. 3
Euripidis dictum, 477. 3. quod volunt eſſe Sophoclis ibid.
Euripides de gravitate & decoro aliquantum videtur detrahere 221. 3
Euripides citatus 27. 3
inſtar Euripi ſurſum ac deorſum ferri 380. 2
Europae amores 38. 1
Eurybates pecunia redemptus à Themiſtocle 313. 3
Eurybiades claſſis Laconicae imperator bello Perſico, 312. 3. quomodo eo uteretur Themiſtocles, ibid. & ſeq. ejuſdem cogitatio de fuga 313. 3
Eurytion à Peleo interfectus ferrum eſſe putante 209. 3
Euxini ponti oſtia 38. 1
exercitus cervorum duce leone plus timendus quam leonum duce cervo 686. 3
externa ope quomodo utantur, qui ſua nequeunt 383. 2

F.

FAbula recens creatorum hominum 167. 3
quae factu turpia, ea nec honeſtè dici poſſunt 280. 2
factum potuit cognoſcere ſtultus 387. 3
tantum valet occaſio, tantum facultas, 49. 2. quamcunque rem facultas non praecedit, reliqua pro nugis & umbra ſunt habenda 46. 2
Fama populi, aliquod numen 249. 3
Famae ara 280 2
familiae figuram & exemplum debent praefecti urbium exprimere 390. 2
felices non temere ſapiunt 57. 2
felicibus infidelem eſſe, quam turpe 145. 2
ferrum pro pecunia numeratum 242. 3
fluvii bibentibus deficientes 318. 2
in foro conſpiciuntur illuſtres homines 163. 3
fortes natura & ſapientes divino exiſtunt favore 48. 3. viros fortes examinant calamitates, ſicut index aurum probat 357. 2
ſatius fortiores cum alteris per occaſionem ſemper affligere, quam cum victoribus de rerum ſumma decertare 117. 2
fortitudinis tollit viaticum, qui ſtimulum ex animo tollit 665. 3

fortitudo duplex, 188. 3. aliud fortitudo, aliud audacia 188. 3
Fortuna cum deo cuncta moderans 427. 3
fortuna in curru, non robur vincit 422. 3
frenum primùm à Minerva inventum 26. 1
furor pro turpitudine vel probro non habetur, 25. 3. si simplex quaedam res esset furor, rectè in malis rebus poneretur, 24. 3. maxima quaeque per furorem, qui quidem divinitus donatur, nobis obtingunt ibid.
futura dii & homines non eodem modo sciunt 67. 3

G.

ULtra Gades 180 3
Gelon advocatus bello Persico deserit Graecos 298. 3
generositatis & socordiae indicia 118, 119. 2
tanquam Geryonis similia omnium capita 274. 3
Gigantes ab Hercule subacti 59. 1
Gigantum in Phlegra bellum 20. 1
de Glauco Anthedone fabula, in mari semper degere 340. 3
Gorgias Miltiadis, Themistoclis, Periclis, Cimonis accusationem instituit 193. 3
Gorgidas 257. 2
Graecia tota composita à Themistocle 305. 3
Graecia ab unius Themistoclis pendens consilio 298. 3
Graecia in duos ordines summos distributa 179. 2
ejusdem quinque principatus ibid.
Graecia, omnium quotquot Sol aspicit, dominum non habens 251. 2
Graecis termini libertatis defixi 465. 3
Graeci qui ad Trojam venerunt, quoniam fortiter mori voluerunt, non laudandi 437. 3
Graecorum proditio per Lacedaemonios 188. 2
Graecorum ingratus animus 465. 3
Graecorum postremam sortem occupat Philippi imperium & Antipatri dominatus 323. 2
Graecorum tres partes in bello Persico 301. 3
ne γρὺ quidem 706. 3
Gryneum, Apollinis templum 620. 1
Gyges domino occiso regnum obtinet, 94. 3. conscia caedis defuncti uxore ibid.

H.

HArmostarum & Lysandri malitia in Spartanos 168. 2
Harmonia thalamus 340 2
Halii ludi 354. 2
pugna ad Haliartum 142. 2
Helenae simulacra tenentes Trojani pro ipsa Helena 92. 3
Hellespontus à Xerxe junctus 95. 3
in Helicone Boeotio Musarum choreae 5. 1
Hellespontus pedites excipit 297. 3
Hellespontus mutatus 18. 2
Heraclidae in libertatem asserti 330. 3
Hercules Alexicacus 247. 2
in Herculem Athenienſium merita 120, 121. 2
praetorium Herculanum 611
Herculis gesta à Minerva adjuvantur 28 1
Hercules Cerberum sustulit, ibid. socium vinculis solutum ex inferis eduxit ibid.
Herculis sagitta 77. 1
Herculis & Thesei sodalitas 238. 2
Herculis ad Hyperboreos adventus 85. 1
Herculis columnae 59. 1
Herculis cognomina, 62. 1. statua ibid.
Herculis ortus, potestas & plura de eo, 56. & seq. 1.
Herculis posteri 63. 1
globi Herculani 61. 1
Hesiodus è pastore poeta 45. 3
Hesiodus erga Musas gratus 166. 3
Hesiodi dictum 223. 3
Hesiodi versus 249. 3
Hippocrates 79. 1
Hippias 278. 3
Hippocentauri, 77. 3. duplices natura 78. 3
Homerus poetarum celeberrimus, 703. 3. caecus ibid.
Homerus unguento delibutus 484. 3
Homerus citatus 39. 1
homines singulis temporibus diversi 393. 3
de hominibus recens creatis fabula 167. 3
generis humani misera devastatio 168. 3
Hygea 82. 1
Hyperbolus 291. 3

I.

IAsone 82. 1
Iasus 6. 3
Janus vates antiquus 85. 1
Ialysi destructio 354. 2
Idae montis Trojani historia 38. 1
in igne nere 377. 3
ignaviae opinio in rebus divinis nefaria 4. 1
ignaviae concedit actionem, Athenienſium lex 157. 2
Ilias malorum 226. 2
imbecilliores naturae lege jubentur potentiori parere 391. 2
imperator nunquam debet pugnare, 233. 3. bellum debet gerere consilio potius quam manu ibid.
imperium ullum magnum nunquam fuisset constitutum, si metuissent ejus autores, ut constitutum tenere possent 22. 2
index citatus 432. 3
Infamia ejus, quem diligit, nemo delectatur 277. 2
Inachi filiae amores 38. 1
Indi à Baccho subjugati 53. 1
injuriarum oblivionem edicto confirmant Athenienses 324. 2
injuriam pati praestat quàm facere 103. 3
interpres vocis Persae contra Graecos à Themistocle occisus, 304 3. tanto praestat inventio

tio disciplina, quanto homine deus 45. 3
invadentes aequum est repellere 277. 3
inventionem disciplina meliorem censet Hesiodus 45. 3
inventoris est imperare, auditoris discere 54. 3
invidia & violentia deponenda 390. 2
invidia supremum in humanis delictis obtinet locum, 277. 2. nullam meretur veniam ibid.
Inûs errores & dolores 46. 1
Iones à Lacedaemoniis proditi 180. 2
Jovis cognomina 15. 1
Jovis amores 38. 1
Jovis portae facilè omnem arcent molestiam, 327. 2. consequentia & fines in Jovis potestate 67. 3
per iram res nullae commode componuntur 390. 2
Jupiter omnium autor, 5. 1. in Cretae antris non educatus, ibid. pro lapide à Saturno non deglutitus ibid. & seq.
Jupiter naves Minervae dono dat, 351. 3. Jupiter Bacchum gestans, in Nysis ultra Aethiopiam decem menses degit, 52. 1. Jupiter ad lactivoros Nomadas in convivium profectus 39. 1
Iphicrates 411. 3
Isthmus Neptuno gratissimus 40. 1
judicio, non tempore, superiorem esse oportet 4. 3
Juno per Baccchum Jovi reconciliata 53. 1
Juno ab Hercule vulnerata 59. 1
eum qui justitiam tuebitur, oportet, si vel paululum victurus est, suam rem non publicam gerere 448. 3
justitia duplex 188. 3
Justitia & Verecundia abs Jove in terras demissae, 11. 1. aliud justitia, aliud simplicitas 188 3

L.

Lacedaemonii vincti Athenas ducuntur 432. 3
Lacedaemonii auxilium ad Ithomen ab Athenienfibus postulatum, ignominiose remittunt 148. 2
Lacedaemonii contumelioli & dissimulatores 197. 2
Lacedaemonii bello Persico nomen principatus, non imperium obtinent 311. 3
Lacedaemon i à Thebanis superati, 322. 2. utrunque tenentes imperium . . ibid.
Lacedaemonii cur longinquas expeditiones fugerent 54. 2
Lacedaemonii Athenienfium supplices, 107. 2. qui antea de Athenienfibus censuerant ibid.
Lacedaemonii quam timendi, 146. 2. eorum vilia oppidula, & progressus, 147. 2. iidem post maxima quaeque beneficia, eorum autores invadere soliti, 147. 2. eorum ingrati animi exempla ibid. & seq.
Lacedaemonii cum tollere Athenienses possent, tamen noluerunt 122. 2
Lacedaemonii ad regem Persarum confugiunt, 207. a calculo suo Athenas conservarunt, ibid.
Lacedaemonii in Athenienses benefici 206. 2
Lacedaemonii Persa ascito Graecos produnt 189. 2
Lacedaemonii quotannis Atticam invadentes 49. 2
Lacedaemonii angulum Peloponnesi occupant, 163. 2. ad suas res gerendas perpetuo solertes ibid.
Lacedaemoniis nihil speciosius, 127. 2. ingratus animus & perfidia eorum erga Athenienses 128, 131, 132. & seq. 2
Lacedaemoniorum clades ad Pylas accepta 56. 2
Lacedaemoniorum pugnandi ratio 233. 3
Lacedaemoniorum ad Thebanos responsum 234. 3
Lacedaemoniorum & Philippi calliditatis comparatio 265. 2
Lacedaemoniorum ad regem Persarum turpe confugium 110. 2
Lacedaemoniorum merita erga Athenienses 107. 2
Lacedaemoniorum in Graecos imperium 186. 2
Lacedaemoniorum dignitas 97. 2
Lacedaemoniorum urbs Graeciae ornamentum praebens 168. 2
Lacedaemoniorum legati ad Athenienses impetrandi auxilii causa 86. 2
Lacedaemon alter oculus Graeciae 120. 2
Laches 324. 3
à Lachete usque ad pacem sedecim imperatores 475. 3
Laconici nominis reverentia 159. 2
Laconica praesidia Athenienfibus imposita 372. 2
eorum viri septuaginta libertatis Athenienfium recuperatores praesidia expellunt, ibid.
Laconica civitas, dum seditione laboravit, plerunque in bellis victa, 386. 2. finitimis urbibus non praestat ibid.
Lapidem coquere 377. 3
Leucothea dea 46. 2
Laudes impudenter usurpatae minime laudandae 299. 2
levis est laudis gratia, 315. 2. ea ne hostes quidem privari vult Pindarus 315. 2
Legatum Persarum Athenienfis quidam recipi jubens, lapidibus obrutus, & ejus uxor a mulieribus
Legatos mittere ignorabant olim homines 168. 3
Ledae thalamus 340. 2
qui injuste contra leges multa fieri prohibeat, in republ. vix servari potest 434, 448. 3
Leges ipsas, cum nocent, abrogari posse leges ipsae tradunt 31. 2
leges sunt orationes scriptae 86. 3

leges

leges juſtitiam ſemel inventam in omne tempus communem ſtatuunt 30. 2
leges cur homini datae 11. 1
legis & plebiſciti differentia, 30. 2. praeter leges nullus dominus, 270. 3. leges à Lycurgo latae ſecundum Pythiae conſilium, 19. 3. in legibus, priores per contrarias abrogantur 5. 3
legum origo, 83. 3. legum duo capita, iniquorum poena, & honor juſtorum 84. 3
leonem radere 237. 3
Leſbiorum errata, 400. 2. Leſbiorum inſula tota muſica, 400. 2. Orphei capiti accepta refertur, ibid. citharoedis Graecos vincit, ibid. Leſbii ſibi dare conſilium neſciunt, ibid.
lenitati ignaviae nomen dare 321. 2
Leucates 39. 1
Leucotheae amores 47. 1
Leucotheae apud Neptunum poteſtas, 48. 1. & ſeq.
Leucothea ſapientiae ſtudioſa, 49. 1. Graecorum amica ibid.
lex omnium regina, 89. 3. de concionibus à Pericle lata 224. 3
libri ſermonum monumenta 644. 1
linum lino connecti, proverb. 238. 3
eorum qui literis excellunt & qui corpus exercent & colunt, comparatio 5. 3
literatorum & civitatis gubernatorum comparatio 244 3
Locri victi pugna 354. 3
qui ſpe lucri ſe iniquum praebet, duplex recipit, ſi res male evenit, probrum 117. 2
Lycurgus propter leges laudatus 272. 3
Lycurgi leges 386. 2
Lycaon in Arcadia 6. 3
Lycambe Archilochi 487. 3
Lyſander Graecis multorum malorum autor 290. 3
Lyſander Lacedaemoniorum dux navalis 365. 2
Lyſandri ad Aegopotamos res mire geſtae 290. 3
Lyſandri & harmoſtarum malitia in Spartanos 168. 2
Lyſandri mors 105. 2

M.

MAchaon 74. 1
majora minoribus ſapientes commutare non ſolent 29. 2
Mardonius ad Athenienſes legatos mittit 355. 3
ad Alexandrum Macedoniae regem ibid.
Mardonius ſecundo legatos mittit ad Athenienſes 356. 3
Megara Philippus aggreditur 226. 2
mala ex malis oriuntur 47. 1
maris commoda per Neptunum generi humano allata 35, 36. 1.
mare & terra inimica 36. 1
reconciliata ibid.
mare navibus obtectum 297. 1
mare ac terra inter ſe commutata 318. 2
μανικὴ quae & furoris ſcientia 25. 3
Mantinenſis hoſpita 212. 3
Marathonomachi 269. 3
Mardonius mortis cupidus 294. 3
Mardonius ad ſocietatem praemiis invitat Athenienſes 148. 2
Mardonii conſilium de Europa invadenda 46. 2
Mars communis, necat necare parantem 420. 2
Marathonius 293. 3
Marathonium facinus 143. 3
Martis vincula 46. 1
maxima quaeque in pauciſſimos cadunt 22. 3
Medea totam Theſſaliam veneno inficit 79. 1
medici aegrotos cum laetitia non ſanant 328. 2
medici corporum naturas ſpectant 73. 3
à medicis comparatio cum rerumpubl. gubernatoribus 373. 3
Megarenſibus cedunt Salamine Athenienſes 216. 2
Meleſippus Lacedaemoniorum legatus, 229. 3. quomodo à Pericle exceptus ibid.
Meletis citharoedi cantica 325. 3
mendacium, regis Perſarum bellum 213. 2
merces, nec in auro nec in argento, eſſe poteſt 241. 3
Mercurius ſermonis, fori, & mercaturae praeſes 26. 1
Mercurius communis, 421. 3. athleticus, ibid.
Mercurius eloquentiae praeſes, 178. 3. communi deorum appellatur nomine, 179. 3. Innocuus & Utilis cur dictus ibid.
Mercurius liberalis dictus a poetis 23. 3
Mercurius cum rhetorica ad homines miſſus 168, 169. 3
Mercurialium ſtatuarum caſus 54. 2
metus meliorem non reddit 270. 3
ubi major ſpe metus, non eſt recipiendus 52. 2
Mileſia hoſpita 212. 3
Miltiades propemodum in barathrum conjectus 470. 3
Miltiades, & ejus laus, 266. 1. & ſeq. 3. idem Marathonius dicitur 266. 3
Miltiades, praeter leges nullum agnoſcit dominum, 270. 3. ejus decretum illuſtre prae aliis rebus ibid.
Miltiades in carcere obiit 197. 2
Miltiades regis praefectos vicit, 293. 3. ubi Miltiades adeſſet, nihil vinci vel capi poterat, 292. 3. reus actus, non vulnera judicibus oſtendit, non lacrymas effundit, non tollit liberos 292. 3
Miltiades Graecorum ſex & quadraginta gentes primus & ſolus devicit 289. 3
Miltiades vir ſqualidus & quovis luctatore vel gymnaſta magis pulvere conſperſus 288. 3
Miltiades ſolos pugna Marathonia adhibet Athenienſes 289. 3

tio disciplina, quanto homine deus 45. 3
invadentes aequum est repellere 277. 3
inventionem disciplina meliorem censet Hesiodus 45. 3
inventoris est imperare, auditoris discere 54. 3
invidia & violentia deponenda 390. 2
invidia supremum in humanis delictis obtinet locum, 277. 2. nullam meretur veniam ibid.
Inûs errores & dolores 46. 1
Iones à Lacedaemoniis proditi 180. 2
Jovis cognomina 15. 1
Jovis amores 38. 1
Jovis portae facilè omnem arcent molestiam, 327. 2. consequentia & fines in Jovis potestate 67. 3
per iram res nullae commode componuntur 390. 2
Jupiter omnium autor, 5. 1. in Cretae antris non educatus, ibid. pro lapide à Saturno non deglutitus ibid. & seq.
Jupiter naves Minervae dono dat, 351. 3. Jupiter Bacchum gestans, in Nysis ultra Aethiopiam decem menses degit, 52. 1. Jupiter ad lactivoros Nomadas in convivium profectus 39. 1
Iphicrates 411. 3
Isthmus Neptuno gratissimus 40. 1
judicio, non tempore, superiorem esse oportet 4. 3
Juno per Baccchum Jovi reconciliata 53. 1
Juno ab Hercule vulnerata 59. 1
eum qui justitiam tuebitur, oportet, si vel paululum victurus est, suam rem non publicam gerere 448. 3
justitia duplex 188. 3
Justitia & Verecundia abs Jove in terras demissae, 11. 1. aliud justitia, aliud simplicitas 188 3

L.

LAcedaemonii vincti Athenas ducuntur 432. 3
Lacedaemonii auxilium ad Ithomen ab Athenienstbus postulatum, ignominiose remittunt 148. 2
Lacedaemonii contumelioti & dissimulatores 197. 2
Lacedaemonii bello Persico nomen principatus, non imperium obtinent 311. 3
Lacedaemonii à Thebanis superati, 322. 2. utrunque tenentes imperium ibid.
Lacedaemonii cur longinquas expeditiones fugerent 54. 2
Lacedaemonii Athenienstium supplices, 107. 2. qui antea de Athenienstbus censuerant ibid.
Lacedaemonii quam timendi, 146. 2. eorum vilia oppidula, & progressus, 147. 2. iidem post maxima quaeque beneficia, eorum autores invadere soliti, 147. 2. eorum ingrati animi exempla ibid. & seq.
Lacedaemonii cum tollere Athenienses possent, tamen noluerunt 122. 2
Lacedaemonii ad regem Persarum confugiunt, 207. a calculo suo Athenas conservarunt, ibid.
Lacedaemonii in Athenienses benefici 206. 2
Lacedaemonii Persa ascito Graecos produnt 189. 2
Lacedaemonii quotannis Atticam invadentes 49. 2
Lacedaemonii angulum Peloponnesi occupant, 163. 2. ad suas res gerendas perpetuo solertes ibid.
Lacedaemoniis nihil speciosius, 127. 2. ingratus animus & perfidia eorum erga Athenienses 128, 131, 132. & seq. 2
Lacedaemoniorum clades ad Pylas accepta 56. 2
Lacedaemoniorum pugnandi ratio 233. 3
Lacedaemoniorum ad Thebanos responsum 234. 3
Lacedaemoniorum & Philippi calliditatis comparatio 265. 2
Lacedaemoniorum ad regem Persarum turpe confugium 110. 2
Lacedaemoniorum merita erga Athenienses 107. 2
Lacedaemoniorum in Graecos imperium 186. 2
Lacedaemoniorum dignitas 97. 2
Lacedaemoniorum urbs Graeciae ornamentum praebens 168. 2
Lacedaemoniorum legati ad Athenienses impetrandi auxilii causa 86. 2
Lacedaemon alter oculus Graeciae 120. 2
Laches 324. 3
à Lachete usque ad pacem sedecim imperatores 475. 3
Laconici nominis reverentia 159. 2
Laconica praesidia Athenienstbus impositа 372. 2
eorum viri septuaginta libertatis Athenienstium recuperatores praesidia expellunt, ibid.
Laconica civitas, dum seditione laboravit, plerunque in bellis victa, 386. 2. finitimis urbibus non praestat ibid.
Lapidem coquere 377. 3
Leucothea dea 46. 2
Laudes impudenter usurpatae minime laudandae 299. 2
levis est laudis gratia, 315. 2. ea ne hostes quidem privari vult Pindarus 315. 2
Legatum Persarum Athenienstis quidam recipi jubens, lapidibus obrutus, & ejus uxor a mulieribus
Legatos mittere ignorabant olim homines 168. 3
Ledae thalamus 340. 2
qui injuste contra leges multa fieri prohibeat, in republ. vix servari potest 434, 448. 3
Leges ipsas, cum nocent, abrogari posse leges ipsae tradunt 31. 2
leges sunt orationes scriptae 86. 3

leges

leges juſtitiam ſemel inventam in omne tempus communem ſtatuunt 30. 2
leges cur homini datae 11. 1
legis & plebiſciti differentia, 30. 2. praeter leges nullus dominus, 270. 3. leges à Lycurgo latae ſecundum Pythiae conſilium, 19. 3. in legibus, priores per contrarias abrogantur 5. 3
legum origo, 83. 3. legum duo capita, iniquorum poena, & honor juſtorum 84. 3
leonem radere 237. 3
Leſbiorum errata, 400. 2. Leſbiorum inſula tota muſica, 400. 2. Orphei capiti accepta refertur, ibid. citharoedis Graecos vincit, ibid. Leſbii ſibi dare conſilium neſciunt, ibid.
lenitati ignaviae nomen dare 321. 2
Leucates 39. 1
Leucotheae amores 47. 1
Leucotheae apud Neptunum poteſtas, 48. 1. & ſeq.
Leucothea ſapientiae ſtudioſa, 49. 1. Graecorum amica ibid.
lex omnium regina, 89. 3. de concionibus à Pericle lata 224. 3
libri ſermonum monumenta 644. 1
linum lino connecti, proverb. 238. 3
eorum qui literis excellunt & qui corpus exercent & colunt, comparatio 5. 3
literatorum & civitatis gubernatorum comparatio 244 3
Locri victi pugna 354. 3
qui ſpe lucri ſe iniquum praebet, duplex recipit, ſi res male evenit, probrum 117. 2
Lycurgus propter leges laudatus 272. 3
Lycurgi leges 386. 2
Lycaon in Arcadia 6. 3
Lycambe Archilochi 487. 3
Lyſander Graecis multorum malorum autor 290. 3
Lyſander Lacedaemoniorum dux navalis 365. 2
Lyſandri ad Aegopotamos res mire geſtae 290. 3
Lyſandri & harmoſtarum malitia in Spartanos 168. 2
Lyſandri mors 105. 2

M.

MAchaon 74. 1
majora minoribus ſapientes commutare non ſolent 29. 2
Mardonius ad Athenienſes legatos mittit 355. 3
ad Alexandrum Macedoniae regem ibid.
Mardonius ſecundo legatos mittit ad Athenienſes 356. 3
Megara Philippus aggreditur 226. 2
mala ex malis oriuntur 47. 1
maris commoda per Neptunum generi humano allata 35, 36. 1.
mare & terra inimica 36. 1
reconciliata ibid.
mare navibus obtectum 297. 1
mare ac terra inter ſe commutata 318. 2
μανικὴ quae & furoris ſcientia 25. 3
Mantinenſis hoſpita 212. 3
Marathonomachi 269. 3
Mardonius mortis cupidus 294. 3
Mardonius ad ſocietatem praemiis invitat Athenienſes 148. 2
Mardonii conſilium de Europa invadenda 46. 2
Mars communis, necat necare parantem 420. 2
Marathonius 293. 3
Marathonium facinus 143. 3
Martis vincula 46. 1
maxima quaeque in pauciſſimos cadunt 22. 3
Medea totam Theſſaliam veneno inficit 79. 1
medici aegrotos cum laetitia non ſanant 328. 2
medici corporum naturas ſpectant 73. 3
à medicis comparatio cum rerumpubl. gubernatoribus 373. 3
Megarenſibus cedunt Salamine Athenienſes 216. 2
Meleſippus Lacedaemoniorum legatus, 229. 3. quomodo à Pericle exceptus ibid.
Meletis citharoedi cantica 325. 3
mendacium, regis Perſarum bellum 213. 2
merces, nec in auro nec in argento, eſſe poteſt 241. 3
Mercurius ſermonis, fori, & mercaturae praeſes 26. 1
Mercurius communis, 421. 3. athleticus, ibid.
Mercurius eloquentiae praeſes, 178. 3. communi deorum appellatur nomine, 179. 3. Innocuus & Utilis cur dictus ibid.
Mercurius liberalis dictus a poetis 23. 3
Mercurius cum rhetorica ad homines miſſus 168, 169. 3
Mercurialium ſtatuarum caſus 54. 2
metus meliorem non reddit 270. 3
ubi major ſpe metus, non eſt recipiendus 52. 2
Mileſia hoſpita 212. 3
Miltiades propemodum in barathrum conjectus 470. 3
Miltiades, & ejus laus, 266. 1. & ſeq. 3. idem Marathonius dicitur 266. 3
Miltiades, praeter leges nullum agnoſcit dominum, 270. 3. ejus decretum illuſtre prae aliis rebus ibid.
Miltiades in carcere obiit 197. 2
Miltiades regis praefectos vicit, 293. 3. ubi Miltiades adeſſet, nihil vinci vel capi poterat, 292. 3. reus actus, non vulnera judicibus oſtendit, non lacrymas effundit, non tollit liberos 292. 3
Miltiades Graecorum ſex & quadraginta gentes primus & ſolus devicit 289. 3
Miltiades vir ſqualidus & quovis luctatore vel gymnaſta magis pulvere conſperſus 288. 3
Miltiades ſolos pugna Marathonia adhibet Athenienſes 289. 3

Miltiades cum amicos ſuos excoleret, communem ſaepe utilitatem neglexit, 290. 3. ejuſdem cum aliis Graecorum ducibus comparatio ibid.
Miltiadis cum Dione comparatio 332. 3
Miltiadis cum Solone, & Lycurgo comparatio 272. 3
Miltiadis fortitudo in unum incidit negotium 294. 3
Miltiadem omnium deorum calculis abſolutum iri 292. 3
Miltiadem mors antevertit, vulnere ipſius tabefacto, 401. 3. fortaſſe poſt tot beneficia, gravia paſſurum ab Athenienſibus ingratis ibid.
Miltiadis fortitudinis teſtes 285. 2
Miltiades nihil communi ſalute prius habet 279, 278. 3
Minerva olei & veſtium inventrix, 21. 1. arma invenit & leges, ibid. lanificium mulieribus, armorum uſum viris dedit, ibid. plura de Minerva, ibid. & in ſeq.
Minerva Athenarum praeſes 316. 3
Minerva cur Athletica nuncupatur, 26 1. tibiarum, lyrae & citharae inventrix ibid.
Minerva fulminibus & tonitruis potior, 18. 1. ejuſdem apud Jovem autoritas ibid.
Minerva è nobiliſſimo loco producta, nempe è Jovis capite, 17. 1. ejuſdem ortus & nobilitas ibid. & ſeq.
Minerva Enceladum & alios gigantes perimit, 20. 1. ambidextra, 23. 1. ex capite Jovis prognata, 5. 1. Athenarum praeſes 141. 3
Minervae cognomina, 29. 1. poteſtas, ibid. autoritas inter deos, 28. 1. Herculi divinitatem procurat, ibid Apollinis & Dianae ortum ibid.
Minervae & Dianae virginitas 25. 1
Minervae foecunditatis praemia tribuuntur, 24. 1. Jovis opera tribuuntur 30. 1
Minos Jovis filius 75. 1
miſeriis non inſultandum 95. 2
Mithaecus Siculae coquendi rationis deſcriptor 317. 3
Mithaecus coquus 144. 3
Mitylenaeorum errata 400. 2
moenia Babylonia 315. 3
molem viribus majorem qui attollit, eam quamvis ad tempus aliquod fert, paulo poſt facile opprimitur 111. 2
Momus non habet quod in Venere reprehendat 679. 3
quales mores talis oratio 167. 3
mulieres, cum nihil ipſis è ſententia ſucceſſit, maritis errata ſua & peccata tribuunt 723. 3
mulieres cum viris militare juſſae 356. 3
mulierum praeſtantiſſima Callithyia 6. 3
circa multitudinem quomodo ſe gerere oporteat, 434. 3. vix poteſt ſervari qui multitudini ſe opponat ibid. & 448. 3
de muro ligneo oraculum Delphicum 307. 3
Muſae Jovis filiae 4. 1
Muſae omniſciae 5. 1
Muſarum docendi ratio 40. 3
Muſarum tertius furor & afflatus 26. 3
Mycalenſis pugna 554. 3
Myrcinius peltatus 432. 3
Myronides dux Athenienſium 20. 2

N.

NAndi peritum non eſſe 472. 3
nolo Naſamones eſſe, talis ludentis dictum 294. 2
pauci nati ſimiles evaſere parenti, 372. 3. priores patre plerique, pauci meliores ibid.
optimus natator non ultra tria vel quatuor jugera progreditur 157. 3
At Neptune, rectam demergam navem, elegans gubernatoris dictum, 346. 2. quid velit ibid.
nautae gubernatoris elegans dictum 346. 2
natura dominae locum obtinet, ars miniſtrae 50. 3
viri natura praeſtantes artes & opificia invenerunt 45. 3
naturae praeſtantiſſimae optimas invenerunt artes 45. 3
naves minio inunctae 351. 3
navis primum à Minerva fabricata 26. 1
pompae navales quibus celebrarentur 45. 1
navis navalis cur Minervae tribuenda 23. 1
ferreo numiſmate utentes Byzantini, coriaceo Carthaginenſes 241 3
Amorem & Neceſſitatem inter primos creavit Juppiter, & cur 9. 1. violenta res eſt, neceſſitas 50. 2
negotia prorſus fugere, ſocordiae praebet exemplum 119. 2
probi negotiatores ut ſe gerunt 47. 2
Nemeſis quae oderit facinora 53. 2
Neptuni imperium, ſecundas Univerſi ferens partes 336. 3
Neptunus Aegas & Helicen ad convivium profectus, 39. 1. ſuper fluctus vectus mari intacto ibid.
Neptuni amores 47. 1
Nicias omne virtutis genus ſectatur 443. 3
Nicerati filius, ad gratiam populi non loquens, 458. 3. ejus aliae laudes & plura de eo, ibid. & ſeq.
Nicias Athenienſium dux, 3. 2. de ejus expeditione in Siciliam, & rebus geſtis, ibid. & ſeq.
Niciae ignavia, 25. 26. 2. torpor 27. 2.
Nilus fluviorum pulcerrimus, 15. 1. à Jove delapſus, ibid. patris exemplo Aegyptum, pluviae loco, replet & inundat. ibid.
Ninus à Medis captus 95. 3

Niſaea reddita ab Athenienſibus 69. 2
difficile eſt, ſi quis cum nocere poſſit, juſte juvat 146, 149. 3

O.

IN obſidionibus maximè nocent diſperſa praeſidia 336. 2
Oceano deorum ortus tributus 33. 1
tantum valet occaſio, tantum facultas, 49. 2. poſtquam praeteriit occaſio, in quem uſum quid agas 175. 2
occaſionem arripere conveniens eſt 57. 2
Oedipus in Colono ſitus 284. 3
in Oenophytis pugna 354. 3
οἰονοϊστικὴ 66. 3
οἰονοϊστικὴ divinatio quae mentiens opinione fiat 25. 3
olei inventrix Minerva 21. 1
opera non poſſunt opifices aetate praecedere 5. 1. & 6. 1
optima jucundiſſimis praeferenda 204. 3
verus orator quantum praeſtet viro bono 106. 3
verborum orator bonus & factor operum 163. 3. quid orator, 180. & ſeq. 3. fortitudinem nihil adeo requirit ut oratio, 161. 3. humilitatem & ignobilitatem longe exterminat, ibid. talis oratio quales ſunt mores 167. 3
oratore vero nihil rarius 179. 3
oratoris virtus, veritatem fateri 184. 3
oratoris & gubernatoris navis comparatio, 155. 3
oratorem eſſe idem quod eſſe Periclem, 220. 3. qui orant, maxima quaeque & jucundiſſima à diis petere debent 38. 2
Orontis Perſae dictum de digito 423. 3
Oreſtes à Minerva calculo ſuo ſervatus 24. 1
Oreſtes matris occiſor, 292. 3. altera parte calculorum abſolutus ibid.
Oreſtes abſolutus à diis, 352. culpam in Apollinem rejiciens ibid.
oſtraciſmus unde natus 398. 3
in Olympo Muſarum cantica 4 1
Olynthii quomodo ſint à Philippo tractati 224, 225. 2

P.

IN pace tanto pejus eſt ſeditione vexari, quanto deterius ſibi quàm aliis malefacere, 384. 2. pax ſub Antalcida facta 95. 2
Palamedes Graecorum ſapientiſſimus, proditionis condemnatus, 428. 3. Ulyſſe ſapientior ibid. à deteriore vincitur, ibid. plura in ſeq.
Palamedis & Periclis communis fortuna 430. 3
Palaemon 49, 50. 1
palinodiam canere 183. 3
Pandarus Zelites ab arte jaculandi celebris 38. 3
Pan Pindari paeanem ſaltans 71. 1
Pan deorum perfectiſſimus 53. 1
Pan dicendi artifex, 285. 3. Mercurii filius, ibid. Sermo dictus aut Sermonis frater, ibid. Miltiade delectatus ibid.
Panacea 82. 1
Paridis ignavia, 421. 3. per Hectorem fratrem ipſi objecta ibid.
patriam ſuam augere, reprehenſione caret 332. 2
parvis ineſt ſua gratia, 487. 1. certamen in honorem Patrocli inſtitutum, 422. 3. qui quem indignum putat, non ſervat, is non peccat, ſed qui ſe alicui patronum praebens, eum laedit, 141. 2
Pauſaniae caſus 400. 3
Pauſanias primus barbaros non vicit 289. 3
Pauſanias ſolos non adhibet Lacedaemonios contra barbaros, ſicut Miltiades ſolos Athenienſes 289. 3
Pauſanias barbaros ad Plataeas vincit 323. 3
Pauſaniae objecta crimina 289. 3
peditum & equitum agmina invenit Minerva 22. 1
Pegaſi ala 44. 1
Pegaſus alatus ad Gorgones Minerva duce, devenit 27. 1
Pegae redditae ab Athenienſibus 69. 2
Peleus à fera aberrans inimiciſſimum Eurytionem perdit 209. 3
Peloponneſii ab Athenienſibus ſuperati 247. 3
Peloponneſus à Philippo compilata & caedibus repleta 229. 2
Pelopidas 257. 2
Pentheus à mulieribus dilaceratus 393. 2
Percute ſed audi, Themiſtoclis dictum 319. 3
Perſae Graeciam ac totam propemodum Europam invadentes 467. 3
Perſeus 37. 1
in Pericle fortunae vices 405. 3
Pericles furti condemnatus, 401, 402. 3. quo tempore & aetate, ibid. & ei poſt totius civitatis cura commiſſa, ibid non minus ab hoſtibus quam à civibus ſibi timet, 231. 3. cum centum navibus in Peloponneſum navigat, 236. 3. orator & actor optimus, 250. 3. à ſervitute alieniſſimus, ad imperandum aptiſſimus, diis ſimilis habitus, Homerico more 250. 3. condemnatus comparatur cum bono auriga ab equis excuſſo, 404. 3. tandem ab Athenienſibus pecunia multatus, 401. 3. rurſum à toto populo dux creatur, ibid. Pericles & Themiſtocles frontem oratorum occupant, 375. 3. Pericles Graecorum in eloquentia princeps, 217. 3. Anaxagorae uſus commercio, eum ſuperans, 203. 3. urbis Athenienſis dignitas, 198. 3. ad gratiam populi neſcit loqui, nec multitudinis cupiditatibus obtemperare, ibid. & 201. 3. falſo otii & ignaviae accuſatur, 226, 227, & ſeq. 3. vel mortuus Cleonem ſuperabat, 433. 3. populo contra Thucydidem ſtudens, 197. 3. opum contemptor ibid & 201. 3
de Pericle Thucydidis teſtimonium, 201. 3. laudes, bellica providentia, ibid. prudens ad Athenienſes conſilium ibid.

à Pericle cives avari redditi 238. 3
ſi Pericle duce Athenienſes coeptis fruſtrati ſunt, cur non & Nicia? 48. 2
Periclis matri ſomnium, fore ut leonem pareret, quum Periclem peperit, 237. 3. res praeclare geſtae 225, 226, & ſeq. 3. re quidem unius imperium, verbo populi, 206. 3. ſevera vita, modeſta, & plura 196, 197. & ſeq. 3
Periclis & Palamedis communis fortuna 430. 3
Cleon Periclem vicit 432. 3
Periclis conſilia ad Athenienſes, 42. 2. libertas & audacia in dicendo, 442. 3. populo magis non paruit quam imperavit, ibid. non tam quid gratum foret quam quid optimum conſideravit, ibid. & ſeq.
Periclem eſſe, idem, quod oratorem 220. 3
Pericles alter, non ille ſummus Pericles, 487. 3
ab Archilocho exagitatus ibid.
Perjuros poenas cum foenore luere, inquit Homerus 252. 2
Perſarum lex notabilis 419. 3
Peſtis apud Athenienſes, prae qua bellum cum Peloponneſiis pax ipſis videbatur 17. 2
Phaeaces Homerici 359. 2
Pharnabazus 213. 2
loca à Philippo in Graecia occupata, 240. 2. ejuſdem mens & ingenium 241, & ſeq.
Philippus obſes, 258. 2. plures dolis quam armis cepit, 221. 11. quorum eſt amicus, eorum etiam dominus eſt 244. 2
Philippi & Lacedaemoniorum calliditatis comparatio 265. 2
Philoctetae morbus 77. 1. à quo curatus ibid.
Philoxenus Cytherius 389. 3
Phoebidas Cadmeam occupat 124. 2
Phocenſe bellum 231. 2
Phocenſes propter occupatum templum Delphicum poenas luunt 257. 2
Phocenſes victi pugna 354. 3
Phocenſium merita erga Athenienſes 107. 2
bella Phocenſia 323. 2
Phoenix verborum orator bonus & factor operum 163. 3
Phoroneus 6. 3
Phryges in gentibus aliis celebres ibid.
Phyle occupata 153. 2
Pierium domicilium Muſarum 5. 1
Piſiſtratidae 278. 3
Piſiſtratidarum tempore Athenienſium calamitates 399. 3
Piſſuthnes 213. 2
Plataeae à Lacedaemoniis everſae 180. 2
Plataica barbarorum victoria 323. 3
Plataica pugna 354. 3
Plataicus Servator 193. 2
Plato Ariſtonis filius, 186. 3. oratorum pater & magiſter, 192. 3. venditus, 384, 385. 3. exagitatur, 383, 384. & ſeq. 3. Periclem nunquam vidit, 206. 3. ſuorum verborum & jurgiorum poenas luit, 410. 3. ejus comparatio de literatoribus & civitatis gubernatoribus 244. 3
ſi Platonis debent eſſe templa tria, cur non Demoſthenis & Homeri octoginta 644. 1
plebiſcita neceſſitatem ſequuntur 30, 31. 2
plebiſcita res bellicas non corrigunt 30. 2
Pluto ab Hercule vulneratus 59. 1
Poemanenum 570. 1
Podalyrius 73. 1
quiſquis ad poeticas accedit fores, ſine Muſarum furore, exiſtimans arte ſe probum poetam evaſurum, imperfectus cum poeſi ſua ſana, à furente abripitur 26. 3
Poeta Laconicus virginum laudator & conſiliarius 55. 3
Pollis Spartanus 382. 3
Polycrates 381. 3
Polydamas in ludis Olympicis à puſillo adverſario ſuperatus 422. 3
populum eum optimatibus commiſcuiſſe Solonis gloriatio 382. 2
aliud praecedere, aliud praeſtare 7. 3
aliud praeſtare, aliud praecedere ibid.
triſtis prandii comeſſatio apud Rhodios 351. 2
in prandium regis gentes abſumptae 298. 3
principum potentiam confirmat ſubditorum copia 22. 2
privati & civitatis collatio 381. 2
Prometheus erga hominum genus ſemper humanus 168. 3
Prometheus ad Jovem aſcendit ad legationem pro hominibus obeundam 168. 3
Prometheus hominem conformavit 69. 1
Prometheus ab Hercule vinculis ſolutus 58. 1
Proteſilaus inferis exoratis ad ſuperos rediit 374. 3
aliud prudentia, aliud aſtutia 188. 3
Prudentia fortitudini praeſtat 122. 3
Prudentiae duae 188. 3
pulcrorum corporum etiam alieni curam gerunt 396. 2
putei aquae laus, 443. 1. copia, 444. 1. vires mirabiles 448. 1
Pygmaei à gruibus infeſtati 168. 3
circa Pylaeam bellum 323. 2
Pythiae mulieres quae 20. 3
Pythii ludi 257. 2
Pytho, Philippi legatus, 233. 2. proditor 273. 2
Pythodorus Athenienſium dux in exilium miſſus 24. 2

Q.

QUadratus, 123. 1. ejus nomen celebre, ibid. poſteri, ibid. eorum praerogativa, ibid. Pergamum reſtituit 124. 1
Quadratus 597, 598. 1
quadringentum viri 287. 1
quatuorviratus 273. 2

quatuorviri accuſantur, 137. 3. defenduntur 371, 372, 416. 3
quatuorvirorum & aurigarum diſcrimen 392. 3
quatuorvirorum, & Socratis diſcrimen 408. 3
quatuorviri, Miltiades, Themiſtocles, Pericles, Cimon, 193. 3. Oratio pro quatuorviris 193. 3. & ſeq.

R.

RAtiones omnes alias poſſe excogitare, unam ſalutis non invenire 430. 3
rebus partis quo magis delectamur, hoc earum ſecuritati magis eſt providendum 58. 2
rempubl. gubernantibus turpe eſt puerorum inſtar temere aliquid appetere, & facile relinquere 6. 2
in rebuſpubl. multae partes ſunt noxiae, 336. 2. concentus quid valeat ibid.
quamcunque rem facultas non praecedit, reliqua pro nugis & umbra ſunt habenda 46. 2
eorum res felicius ſuccedunt, quorum praefecti ſunt virtutis ſtudioſiores 365. 3
ad res ſeſe accommodare, prudentium & civitatem amantium civium eſt 29, 30. 2
res ſuas, quam Laconicas, tueri Athenienſes juſtius eſt 160. 2
non tam res geruntur rerum copia, quam conſilio, fiducia & ſapientia 373. 2
res ſermonum naturam non ſequuntur 29. 2
res ludicra gravior ſeria, non cenſenda 712. 3
reges quoque divino munere dicendi facultatem adipiſcuntur 164, 165. 3
quae juſte reprehendis, ea ne imiteris 180. 2
reus etiam convictus prius non condemnatur apud Perſas, quàm inter ſe comparatis ejus recte & male factis mala praeponderare deprehendantur 419. 3
Rhadamanthus Jovis filius, 75. 1. pius & juſtus, 243, 244. 3. judex apud inferos 244. 3
Rhetorica ſimulacrum partis cujuſdam civilis, 12. 3. quid rhetorica & plura vide in ſeq.
turpiſne ſit rhetorica 116. 3
Rhetorica & ars legum ferendarum eandem naturam ſortita 85. 2
rhetorica ad juſtitiam utendum 185. 3
rhetorica cur inventa 96. 3
rhetorica tantum praeſtat bellicae alacritati, quantum fortitudini prudentia 122. 3
rhetorica à tyrannide quantum diſtet 125. 3
rhetorica civilis-partis ſimulacrum 91. 3
rhetorica res turpis 77. 3
quid rhetorica 180. & ſeq. 3
rhetoricae natura & propoſitum 83. 3. & ſeq. 2
per rhetoricam ſocietatis initium invenerunt homines 169. 3
rhetorica non eſt adulatio nec ejuſdem naturae 186. 3
ridicula ſeriis non anteponenda 712. 3
oratio Rhodiaca 340. & ſeq.
Rhodi urbis commendatio, 341. & ſeq. 2
Rhodii reliquos eruditione ſuperantes 373. 2
Rhodii à Doribus ex Peloponneſo oriundi, 396. 2. Heraclidae & Aſclepiadae eorum originis autores ibid.
Rhodii nobilitate duces Graecos vel barbaros ſe putant antecellere 392. 2
Rhodii tres urbes antiquas incolentes, 365. 2. ex omnibus urbibus collecti unam efficiunt, ibid.
Rhodii trifariam diſtributi 398. 2
ad Rhodios oratio de concordia, 374. & ſeq. 2
Rhodiorum miſeranda calamitas 349. & ſeq. 2
Rhodiorum res cum Alexandro geſtae 342. 2
tria Rhodiorum oppida 397. 2
Rhodiorum dignitas 360. 2
Rhodus terrae motu deleta, 340. 2. Rhodus Soli conſecrata, 353. 2. non conſecrata, ibid. Rhodus olim merum mare, 365. 2. ante Lyſandri tempora nondum exculta, ibid. Rhodus Graecarum urbium apparatu pulcerrima 596. 2
ruinoſa facile percelluntur 175. 2

S.

SAlaminium facinus 143. 3
Salaminiae pugnae decus 338. 3
Salamine cedunt Athenienſes Megarenſibus 216. 2
Salamis cur divina dicta 350. 3
Sanitatis hortus 75. 1
ſapiens eſt, qui multa novit natura 47. 3
ſapere aliis, ſibi non poſſe 430. 3
Sapientum conſilio princeps ſapit 477. 3
Sarambus inſtitor 317. 3
Sardanapalus tramam radio ducens 714. 3
Sardanapalus vivus arſit, conſcenſo ſponte rogo 95. 3
ſatraparum ingenium, cum nemine velle aequo jure vivere 250. 2
Saturnus ubi à liberis exectus 39. 1
Saturni ex Rhea liberi 34. 1
ſaxa ſeminare 377. 3
ſcabentem ſcabere 375. 3
ſcientia in Jovis unius limine 71. 3
Scytharum ſolitudo 225. 2
ſedere inter duas prov. 40. 2
ſeditio gravis res, tabi non diſſimilis, ipſorum utitur laborantium contra ipſos miniſterio & plura de hac, 312. 2. cuivis reipubl. generi nihil magis contrarium quam ſeditio 376. 2
ſeditionis mala & concordiae bona 394. 2
ſeditionis & belli comparatio, 325. 2. alterum par eſt aliquando oriri, alterum nunquam, ibid. ſeditio rerum omnium turpium & malarum colophon, 326. 2. plura ipſius incommoda ibid. & ſeq.
ſeditio diis inimica 397. 2
ſeditio cur fugienda 316. 2

ſeditio quantorum malorum cauſa, 391. 2. eâ levior tyrannis 384. 2
ſeditio Lacedaemonios & Athenienſes perdidit, 386, 387. 2. concordia reſtauravit ibid.
ſeditio in bello res bellicas corrumpit, in pace deſtruit pacis commoda, 324. 2. cur bello gravior ſeditio 325. 2
Seriphus inſula 358. 2
Seriphus 118. 2
Semeles cum Jove concubitus, 52. 1. Semele in coelum per ignem avecta ibid.
ſervorum natura, ſicut nomen ſic conſilia habet heredibus contraria, 14. 2. ſervi pro beneficiis oderunt, ibid. de quibus agendae erant gratiae, pro iis expoſcunt ſupplicium, ibid. ſervorum natura heros non amat ibid.
nemo non invite ſervit 44. 2
Sibyllae oracula 22. 3
Sicula menſa 377. 3
Sicula coquendi ratio 317. 3
Siculae expeditioni contradicit Nicias 459. 3
Siculae menſae 208. 3
ſilentio tuta merces 288. 3
ſilentium confirmat crimina 9. 3
Siſyphi prudentia 44. 1
oratio de Smyrna 289. & ſeq. 2
Smyrna Aſiae ornamentum, ejuſdem ruina, plura de ea ibid.
Smyrna Aſiae urbibus praelata, 296. 2 ut reliqua quidem Aſia ſeptem duntaxat calculos, urbs autem ſola quadringentos ferret, 296. 2. & ſeq. orat.
Smyrnae commendatio, pulchritudo, 301, 302, & ſeq 2.
in ſocietate proborum pudor fallentes, in improborum, etiam falſos manet 116, 117. 2
ſocordiae & generoſitatis indicia 119. 2
Socrates Anaxagora non deterior 291. 3
Socrates ſapientiſſimus à Pythia judicatus 36. 3
Socratis daemonium, omnia ei ſignificans ibid.
Socrates ſecundum Dei praecepta vivens, res humanas negligens 37. 3
Socrates ad Delium, Amphipolimac Potidaeam militans, 324. 3. ejuſdem fuga ibid.
Socrates ad Potidaeam ſtans in acie, 120. 3. ac rurſum apud Delium, ibid. in fuga recedit ibid.
Socrates ſuis ſectatoribus hoc unum imperabat ut ſe modeſte gererent 408. 3
multa Socrati impoſita cum juvenibus non colloqui 409. 3
Sol Rhodiorum generis autor 398. 2
Sol ſagittis obtectus 297. 3. 318. 2
Sol non poteſt omnes calefacere 275. 3
Solenſis ſophiſta 70. 3
Solon poſteros Athenienſes meliores reddere debuit 462. 3
Solon antiquus 284. 3
Solon propter leges laudatus 272. 3
Solon diſſoluta republ. ſumpto clypeo & haſta ante aedes conſidet, & cur 293. 2
Solonis gloriatio populum cum optimatibus commiſcuiſſe 382. 2
Sophocles Athenienſium dux in exilium miſſus 24. 2
Sophocles à Philocle victus cum Oedipum daret 422. 3
Sophoclis dictum, tempus ſolum virum juſtum oſtendere 173. 3
ſuaviſſimus Sophocles 220. 3
Sparta terrae mariſque domina 29. 3
Spartana urbs in concordiam reducta a Terpandro 305. 3
Spartani mutuo ſe invadentes & perimentes 82. 3
Spartani praeconis praedictio 32. 2
ſtatuae & imagines corporum monumenta 644. 1
Steſichori palinodia 466. 3
Stentoris vox 147. 3
Stentorea voce clamare 47. 3
cum ſtimulum ex animo ſuſtuleris, fortitudinis tollis viaticum 665. 3
ſtipendia primus introduxit Pericles, 238. 3. è ſtrepitu jaculari, ſecundum Alcaeum, 192. 3
in omni ſtudio multi viles, praeſtantes pauci 190. 3
Stymphalides aves 58. 1
Styx deorum juramentum 33. 1
ſues natare ſciunt 158. 3
ſuperiores ad inferiores non confugiunt 154. 2
Syme inſula 358. 2

T.

in talis contentioſi quid lucrentur 51. 2
tardus celerem prehendit 427. 3
Telemachus Neſtorem allocuturus trepidat quid ſit dicturus, 41. 3. Neſtoris de ipſo teſtimonium 42. 3
Telemachi peregrinatio ut de patre inquirat 41. 3
Telephus coloniae ex Arcadia deductor 304. 2
templa diis conſecranda ſunt 644 1
aliud temperantia, aliud ſtupiditas 188. 3
temperantia duplex ibid.
non tempore, ſed judicio ſuperiorem eſſe oportet 4. 3
univerſa terra communis eſt 389. 2
terra militibus obtecta 297. 3
terra & mare inimica reconciliata 36. 1
Terpander Leſbius 376. 2
Terpander Lacedaemonios inter ſe concordes reddidit 311. 3
Terpandri muſica 305. 3
Teucer ſagittarius 426. 3
thalamus Semeles 340. 2
Thebae bis everſae, 369. 2. iterum incoluntur ibid.
Thearion piſtor 144. 3
Thebani ad imperium nunquam pervenerunt 186. 2

Thebani Plataeas invadunt 164. 2
Thebani ad regem Perſarum confugiunt 207. 2
Thebani in Athenienſes benefici 206. 2
Thebani per diſcordiam ſtatim decidunt 323. 2
Thebani Orchomeniis tributum pendentes 57. 1
quomodo liberati ibid.
Thebanorum & Athenienſium humanitatis & crudelitatis comparatio 168. 2
Thebanorum inſolentia erga Lacedaemonios 234 3
Thebanorum bene-merita in Athenienſes 152. 2
Thebanorum ingratus animus erga Athenienſes 137. 2
Thebanorum in Athenienſes beneficia 104. 2
Thebanorum & Athenienſium diverſi mores cum re 168. 2
Thebani ſolum, unde aliquid lucrentur, ſpectant ibid.
Thebanorum cum Lacedaemoniis bellum pro Meſſeniorum civitate, 272. 2. eorum in Peloponneſum tranſitus pro Arcadibus amicis ibid.
Thebanorum ſumma miſeria, attendiſſe Barbaro 171. 2
Themis deorum antiquiſſima 394, 395. 2.
à Themiſtocle quaſi ſacra ancora pendent Graeci 319. 3
Themiſtoclem quotannis apud ſe naſci, vota ſacerdotum Athenienſium & aliorum, 362, 363. 3
Themiſtocles unus Graecis autor ſalutis, 365 3 exul multis honoribus, gratiis & donis afficitur à Xerxe, ibid. exul, meliore quàm antea conditione, ibid. oſtraciſmo pulſus, 398 3 is & Cimon cur ejecti, 399. 3. tum Miltiadi, tum Cimoni conferri & praeferri poteſt, 321. curſores imitatus, 340. 3. in concordiam Graecos redegit, 312. 3. quanto Miltiade ſuperior, 293. 3. inique accuſatur à Platone, 335. 3. Lacedaemonem venit, 360. 3. ubi quam magnifice & benigne exceptus, ibid. diſcedentem deducunt 1. quod nemini ante nec poſt contigit, ibid. pontem diſſolvendum ſuadet Xerxi, 364, 365. 3. is & Pericles frontem oratorum occupant, 375. 3. in exilium actus, 197. 2. vere remp. inter omnes Graecos adminiſtravit, 295. 3. ejus oraculum, 314. 3. vaticinandi peritus, 307. 3. ejus ad Artemiſium duorum navalium proeliorum duo trophaea, 309. 3. libertatis fundamentum Graecis jecit, 310. 3. in Graeciae ſalutem natus ibid.
Themiſtoclis primum ſpecimen 303. 3
Themiſtoclis fallacia in extruendis moenibus 400. 3
Themiſtoclis cum Dione comparatio 332. 3
Themiſtoclis adverſa ſeu potius ſecunda fortuna, 384. 3. in Moloſſiam ad hoſtem Admetum venit, quomodo tractatus ibid.
Themiſtoclis ad Eurybiadem dictum, 319. 3. ut cum Ariſtide ſe geſſerit 319, 320. 3
Themiſtoclis miniſterium & adulatio 323. 3
Themiſtoclis mirum ingenium, mira fortitudo 316. 3
Themiſtoclis magnanimitas, 299, inſtar boni genii Graecis ibid.
Themiſtocles regem ipſum in fugam dedit, 293. Miltiades regis praefectos, ibid. Miltiade praeſtantior, ibid. & ſeq. ejus res mirae geſtae, prudentia, conſilium & fortitudo, ibid. & ſeq.
Theoxenia 290. 2
ad Thermopylas occurſus quid profuerit, 260, 261. 3. clades ad Thermopylas 313. 3
Theſeo delubra conſecrata, ad Herculem tranſlata 60. 1
Theſeus Neptuni filius 75. 1
Theſeus exul, in Scyro peremptus 396. 3
Theſeus ab Hercule ex inferis eductus 59. 1
Theſſalia praefidiis & quatuorviratibus a Philippo occupata 229. 2
Theſſali Philippo poenas dederunt 273. 2
Theſſali Medos ſequuntur 298. 3
Theſſalorum equitum ad Lacedaemonios defectio 142. 2
Theſſalicae equae praeſtantiſſimae 422. 3
Thetidis filius, periculum a matre praeſignificatum negligit 437. 3
Thraciae urbes triginta ac duae à Philippo occupatae 225, 229. 2
Thraſybulus dux bonus 104. 2
Thraſybulus 152, 237. 2
Thucydides Olori filius, verborum vi & gravitate, & accurata rerum deſcriptione, inter omnes excellens hiſtoricos 200. 3
Thucydidis de re nautica dictum 183. 3
Titanum & deorum pugna 20. 1
Tiſſaphernes 213. 2
Tlepolemus Rhodiorum autor 354. 2
tragicorum celeberrimi 703. 3
tragoedia docenda non eſt, 484. 3. e bona republ. exterminanda ibid.
Triptolemo ſemen à Cerere collatum, à Minerva currus 22, 23. 1.
Triptolemus omnia frumento complevit 791
Troja bis capta, 369. 2. iterum incolitur, ibid.
Trophonii in Boeotia reſponſa & apparitiones 82. 1
tua requirere non mea, Teucri dictum 390. 3
non Tuum hoc, ſed meum, contentionis initium 331. 2
Tyro à Neptuno adamata 47. 1
Tyranno nihil ferocius, nec quod magis imperium amet 126. 3
qui ad tyrannidem aſpirant, oratores in urbibus fide carere optant 19. 3
tyrannis ſeditione levior 384. 2
Tyrrheni a Baccho ſubjugati 53. 1

Tyrtaeus Spartam miſſus 121. 2

V.

VAtes & ſacerdotes ſine furore nihil praedixerunt, 24. 3. furentes multum profuerunt, ibid. ſapientes vel parum vel nihil 24. 3
Venationes Apollinis & Dianae ludicrum, 25. 1. cur ad Minervam referuntur ibid.
in Venere non habet Momus quod reprehendat 679. 3
Venus ex mari orta 37. 1
Verecundia & Juſtitia abs Jove in terras demiſſae 11. 1
verborum temporaria delectatio non eſt cum poſtera ſecuritate totius negotii comparanda 29. 2
veritati nihil praeferendum 7. 3
veritatis ſtudioſo nihil ingratius adulatore 184. 3
veſtium inventrix Minerva 21. 1
in victoria quae de vilibus reportatur hoſtibus nulla gloria, 314. 2. quando glorioſa, ibid. omnis victoria non eſt honeſta, nec à diis provenit, 334. 2. fruſtra deſertas vindemiare, 129. 3
vir probus non debet cupiditatibus parere, 205. 3. quanto vir muliere praeſtantior 56. 3
vir è muliere 713, 714. 3
ubi viri qui ſe ſervare norint, ibi urbes & moenia 339. 3
virum juſtum tempus ſolum oſtendit, 173. 3. majorem viribus molem qui attollit, eam quamvis ad tempus aliquod fert, paulo poſt tamen facilè opprimitur 111. 2
vita hominum duplex, alia penitus mala, alia miſta, 362. 2. quorumcunque vitam bonis & malis permiſcuerit fortuna, felices evadunt, 362. 2. quibus duntaxat mala tribuerit, funditus pereunt ibid.
virtutis titulo vitiis blandiri nec honeſtum nec difficile 188. 3
virtutis quatuor partes 92. 3
alterius vitia nemo in ſe recipit 395. 3
vitiis virtutis titulo blandiri nec honeſtum nec difficile 188. 3
juſte vivere difficile eſt, cum nocere poſſis 146, 149. 3
violentia & invidia deponenda 390. 2
votum nullum relinquendum 4. 1
Vulcanus in mare praecipitatus 46. 1
Vulcanus aſino impoſitus, in coelos à Baccho reductus 53. 1
urbis & domus concordiae comparatio 379. 2
Urbitenens cur dicta Minerva 21. 1
urbem ſeditione laborantem facilius eſt ſubigere 8. 2
urbes quae ſunt ejuſdem ſententiae, maxime incoli debent 312. 2
urbes ex Minervae liberalitate proceſſerunt 21. 1
Ulyſſes ſiccis oculis uxorem aſpicit 318. 3
Ulyſſis Cephallenes 399. 2
Ulyſſis apud Alcinoum & Phaeaces colloquia 72. 1.

X.

XEnophontis dictum de paedotribis, 243. 3 in Babyloniam cum Cyro aſcenſus 122. 3
Xerxes ab ortu ad occaſum Solis imperans 365. 3. ab uno Themiſtocle ſervatum ſe credit, 365. 3. apparatu Darium vincit, 293. 3 fugitivus Xerxes, 320. 3. in prandium Xerxis, gentes urbeſque totae abſumptae, 318. 2 in Graeciam tranſitus juncto Helleſponto, 95. 3. apparatus 297, 298 & ſeq. 3

Z.

ZOpyri exemplum 695. 3
Zethi dictum 167. 3

GULIELMI CANTERI

DE

Ratione emendandi GRAECOS AUTORES

SYNTAGMA.

PRAEFATIO.

QUOD ſolent liberales facere menſores, ut praeter juſtam legitimamque menſuram aliquid, quod ἐπίμετρον proprie vocatur, adjiciant, eandem in hoc opere nune benignitatem ſequi animum induxi, & quanquam Tomus quartus ἐκ θεσσίας, ut Graeci dicunt, totus admenſus videri poſſit, hoc nihilominus velut ἐπίμετρον ἐπιμέτρῳ ſubjungere. Quoniam enim Graecorum ſcriptorum lectio quam ſit utilis ac propemodum neceſſaria, pauci ſunt qui ignorant: fit autem plerunque, ut iidem non levibus mendis partim veteribus, partim novis infecti, lectorem tanquam in itinere difficili lubricoque remorentur, & pedem cogant figere: huic rei aliquod remedium ſi attulero, non omnino nihil, quod ad ſtudioſorum laborem levandum faciat, praeſtitum à me putabo. Breviter ergo rationem ex ingenio, cum libri meliores deſunt, ſcriptores Graecos emendandi trademus, eaque loca, quae non prorſus Chironia ſint ulcera, feliciter apteque reſtituendi. Atque id eo fiet commodius, quod ex Ariſtidis noſtri emendationibus, in margine collocatis, licebit, velut è divite promptuario, quicquid ad hanc rem pertinebit, ſumere. Nec enim alio ſtatuimus nunc quidem autore uti, quandoquidem ſolus poterit ad omnia ſufficere, & cujuſcunque emendandi generis exempla permulta praebere: quae cum partim conjecturae ſagaci, partim etiam librorum veterum collationi debeantur, non incommode fiet, ut inter ſe fidem, quemadmodum in ſimilibus accidere videmus, apud lectores faciant. Hoc etiam inerit hac in re commodi, quod ſimul & emendationum in Ariſtide factarum ratio reddetur, atque earum quoque, quae ſunt in Novis Lectionibus, ſi forte & has aliquando citari contigerit; & eaedem viciſſim ad ſimilia in aliis autoribus caſtiganda loca viam patefacient. Nam quae in rebus omnibus, & ſacris & profanis, vim habet maximam ſimilitudo, poſteaquam per mentis imbecillitatem veras omnium rerum rationes explicare non poſſumus; eadem in hoc quoque negocio illud efficiet, ut ad unius emendationis alicujus exemplum aliae plures alibi non inepte quaſi ſuccreſcant. Sic igitur agemus, ut, quae literae in quas corrumpi ac degenerare ſoleant, atque ita voces alias, aliamque nonnunquam orationem ſufficere, ſingillatim primum oſtendamus. Deinde quae literae vel addi vel omitti temere ſoleant, docebimus: atque etiam ad ſyllabas & verba multa tum ſuperflua, tum deſiderata veniemus. Hinc ad conjunctionem vocabulorum disjungendorum, & rurſum disjunctionem conjungendorum, rem ad jucunditatem pariter & utilitatem praeſtantiſſimam, progrediemur: & alia quaedam denique, quae ad hoc negocium pertinent, breviter addemus. Atque in his, ut dixi, ſolius Ariſtidis, & ſi forte, Novarum Lectionum, atque etiam Tomi quarti emendationibus utemur, plura exempla vel ipſi per ſe ſtudioſi colligent, vel nos olim, ſi ſuppetent antiqui libri plures, addemus. Horum enim jure ſummo maxima debet eſſe, ut & antiquitatis totius, autoritas: quae quoniam nec nobis in his deerit, ea ne ſit obſcura, hoc ubique obſervabimus, ut, quaecunque codicum ope ſcripturae emendatae proponentur, nota parentheſeos definentis inſigniantur, & à reliquis, quae lectoris relinquuntur judicio, diſcernantur. Sed jam tempus.

CAP. I.

Quae Literae in quas corrumpantur.

A corrumpitur in ε.

HAEC mutatio saepissime contingit, nec difficulter animadverti potest. Scribendum igitur ἀφεσώς) pro ἰφεσώς quodam loco, λπιδέδειχλαι) pro ἐπιδέδειχ᾽) in orat. de Paraphtheg. & in eadem ἀγραφόν pro ἐγγραφόν. Siquidem paulo post dicit λπὶ σόματ᾽ μόνα. Nam literas quidem geminari, vel geminatas reddi singulas, non raro videmus. Hinc μέλειν pro μέλλειν, & contra, ac similia. Jam ἀφ᾽ pro ἐφ᾽ duobus locis ponendum, quorum alter est initio de non agen. comoed.

α in ι & contra.

Scribendum igitur ἅπασα pro ἅπασι, & contra ἅπασιν pro ἅπασαν, νεότηλι pro νεότηλα.

α in ο.

Scribendum igitur ἂν) pro ὃν sub finem Platonicae 2. & iterum in fine, ubi valet εἰ· λόπλογίας) pro ὁμολογίας in Panath. πολεμῆνλας pro πολεμοῦντ᾽. Etiam contra fieri infra docebimus.

α in υ & contra.

Scribendum igitur ἀνάπλασιν pro ἀνύπλασιν, Sicula 2. contra φυγόνλες pro φαγόνλες, ὐπ᾽ pro ἀπ᾽.

α in ω.

Scribendum igitur διάξασι pro διώξασι, in Rhodiaca, ἂς pro ὡς sub initium Platonicae 1. contrariam rationem infra trademus.

αι in ε, & contra.

Hoc primum heic animadvertendum, literas, quae eodem proferuntur modo, inter se commutari facillime. Sic αι & ε, ο & ω; η, ι, υ, ει, & οι: τ & θ saepissime inter se mutuo corrumpuntur, atque id nos aliquando exemplis docebimus, aliquando ut non necessarium omittemus. Scribendum igitur ἀνλαίρειν pro ἀνλερεῖν. Neque debet in his vel similibus quenquam accentus movere, de quo dicemus infra. Contra ἐσθῆσι pro αἰσθήσει scribendum in Platone docuimus lib. 5. Novarum lect.

αι in η.

Scribendum igitur πλαίσιον pro πλησίον in Monod. ὄιμαι pro εἰ μή; αὐταῖς pro αὐτῆς in Rhod. Neque hoc fieri quisquam mirabitur, qui αι eundem nunc, quem olim η, habere sonum meminerit.

αι in ει, & οι, & contra.

Scribendum igitur ἐπαινέσαι) pro ἐπαινέσῃ in Panath. contra βλάψῃ pro βλάψαι in Lesbonacte. Scribendum quoque ἀυταῖς pro ἀυτοῖς.

αυ in η, & contra.

Scribendum igitur φλαῦρον pro λῆρον in 1. de Concord. quanquam hoc certe affirmare nolim: Contra tamen scribendum ἢ pro ἆν, initio Siculae 1.

B corrumpitur in θ.

Scribendum igitur βυδὼν) pro βυθὼν sermone primo.

β in λ.

Scribendum igitur λαβεῖν) pro λαλεῖν in Panath. & iterum δίκην λαβεῖν pro λαλεῖν; & rursum λαβεῖν pro eodem in 1. de Pace, ubi λαβεῖν dicit absolute, ut vocant, quemadmodum alibi, λαβεῖν ὑπὲρ Θεμιστοκλέους.

β in π.

Scribendum igitur βρέχυσα pro παρέχυσα in Aegypt. id quod sensus aperte docet.

β in χ.

Scribendum igitur ἔλαβει) pro ἔλαχεν in Panath.

β in σ.

Scribendum βάσεις pro σάσεις in Monod. nam & eodem vocabulo de eadem urbe in 1. de Concord. utitur.

Γ corrumpitur in μ, & contra.

Scribendum igitur δυσγλόεσαν pro δυσμλόεσαν in Lesbonacte, contra μονὰς pro γονὰς in Hymno.

γ in π, & contra.

Scribendum igitur γραμμαλα pro πρόγμαλα, contra paulo ante πρόγμαλος pro ἐπιγράμματος: quamquam utrumque videtur inde potius ortum, quod illic πραγμάτων, heic ἐπίγραμμα saepius praecesserat, de qua mendorum origine dicam latius postea. In Eurip. quoque λόγῳ pro λοιπῷ scribendum ex Justino docuimus lib. 5.

γ in χ, & contra.

Scribendum igitur ἦγε pro ἦχε duobus in locis: semel pro ἦρχε Leuct. 1. contra in Hercule ἄρχων pro ἄγειν.

Δ corrumpitur in γ & in τ.

Scribendum igitur γορδίω pro γοργίω initio pro Quatuorviris: δυαπρόσοδοι) pro δυαπρόσοδον in Regem. De δ in τ dicemus.

Ε corrumpitur in α.

Haec mutatio, sicut & contraria, valde frequens est: Scribendum igitur ἐπῆλθον) pro ἀπῆλθον) & mox ἐπήεσαν) pro ἀπήεσαν: ἐπῷ pro ἀπῷ: ἐπακτᾶ pro ἀπακτᾶ. Scribendum quoque ἰφέσηκεν pro ἀφέσηκεν: ἰφ᾽ pro ἀφ᾽: de ἐξ & ἐκ dicemus infra.

ε, in η, & contra.

Scribendum igitur δὲ) pro δὴ duob. locis. contra δὴ) pro δὲ: ἠνία pro ἔνια: ἤξειν pro ἴξειν Leuctrica 1.

ε in ι, & contra.

Scribendum igitur μεσούντων pro μισούντων in Aegypt. ὅτε pro ὅτι duob. locis; contra μίση) pro μέση: ἴση) pro ἔση: & hinc ἐπίση pro ἐπέση in Aegypt.

ε in ο,

ε in ο, & contra.

Scribendum igitur παρέιγλες pro παρόγλες Platon. 3. ἔτι pro ὅτι tribus locis, quorum unus etiam librorum teſtimonio nititur, contra ὅτι pro ἔτι in fine Aegypt. ἰκόλεον) pro ἰκέλδυον: ὀργῆς pro ἔργοις in Leſb.

ε in υ, & contra, & ε in αι.

Scribendum igitur ἐπέχεσαι) pro ὑπέχεσαι in Panath. Scribendum quoque ἐφεσὼτας pro ὑφεσῶτας: ἐφ' pro ὑφ' duobus locis. Contra totidem ὑφ' pro ἐπ', quorum alter, Platon. 3. etiam librorum habet teſtimonium. De ε in αι diximus.

ει in η, & contra.

Scribendum igitur δεῖ pro δὴ ſaepius, & ſemel pro αἰεὶ in fine Aegypt. quemadmodum & λειψύδελον) pro λιθυάελον in Athenaei fragmento legendum: εἶξαν) pro ἦξαν: καλεδείσαμβρ pro καλεδήσαμβρ: λειρθέγλων pro ληρθέγλων: εἰ pro ἢ, pro ἦ. contra ἦ pro εἰ: ἤκογλες) pro ἔικογλες: μηδὶσασι pro μειδίσασι: ἧς) pro εἰς duobus locis.

ει in ι, & contra.

Scribendum igitur φήσει pro φησὶ bis: ἐπεὶ pro ἐπὶ Sicula 1. contra τῖναι pro τεῖναι, σκλίνειν vide librum 5. c. 25.

ει in ο.

Scribendum igitur ἔδειξα pro ἔδοξα Serm. 1. ἔιτις pro ὅτις de Concord. contrariam rationem nondum reperi.

ει in οι, & contra.

Scribendum igitur εἰ pro οἰ bis: εἶκη) pro οἶκη in Panath. ἔϗχελε pro οἴχελε. contra οἰ pro εἰ: οἰσόμεθα pro εἴσομεθα in 1. de Pace.

ει in υ & in ω.

Scribendum igitur νεῦν pro νοῦν duobus locis, altero 1. altero 2. Platon. quorum illum etiam libri ſic legendum docent. De ει in ω dicetur.

ου in α.

Scribendum igitur ἐυκαιρίας) pro ἀκαιρίας in Panath. & ibidem ἐυτεβὲς) pro ἀσεβὲς, ut & apud Lyſ. ἐυτορήσανγλες pro ἀπορήσανγλες: ἐπιπλοΰσωσιν pro ἐπιπλάσωσιν in fine Sicul. 2.

Z corrumpitur in ξ, & contra.

Haec mutatio, ſicut & contraria, non eſt infrequens, nec exemplum requirit ullum.

H corrumpitur in α, & in ε.

Scribendum igitur ἀπάσης) pro ἀπάσας in fine in Romam. De η in ε dictum eſt.

η in ι.

Scribendum igitur ἤδιον pro ἴδιον duobus locis: πάλλω) pro πάλιν: cui ſimilia plura protulimus initio Novar. lect.

η in ο, & contra, & η in υ, & ω, & αω, & ει.

Scribendum igitur ἀπλώτα) pro ἀπόνζα: ὅσλω pro ὅσον. contra τεφρὸν) pro τεφρῶ ſerm. 2. ὁμόρυς pro ὁμήρυς. De η in υ, & in ω dicemus infra: de η in αω, & in ει diximus.

η in οι, & contra.

Scribendum igitur ἡ pro οἱ bis: ἦ pro οἱ: ἧς pro οἷς: ἦκον) pro ὅικον. contra προγοικῆσι pro προγοήκυσι: ἀθρῆσας pro ἀθρήσας bis lib. 5. c. 29.

η in ω.

Scribendum igitur ἄσκητιν pro ἄσκυσιν initio Genethliacae.

Θ corrumpitur in δ.

Scribendum igitur κύθιω pro κύδιω initio in Romam; nam Cydnus inſula nuſquam eſt: literarum quoque ſimilitudo facile mutationi locum dat.

θ in λ.

Scribendum igitur ἄθλυς) pro ἄμμυς in Smyrnam, quod niſi me ſcriptus codex docuiſſet, nunquam profectò, ſicut alia multa, veniſſet in mentem ſuſpicari.

θ in υ, & in ο, & in τ.

Scribendum igitur ἔθτεα) pro ἰντέα de Paraphthegmate. de θ in ο, & in τ infra dicemus.

θε in ω.

Scribendum igitur πρόθειν) pro πρόσων Serm. 1. διαλειφθέντος pro διαλειφώντος de Paraph. Sed majoris eſt corruptelae, quod in fine Platon 2. legitur μίαν, cum ſit μιθ' ſcribendum ex Demoſth. quanquam hoc mutationis genus è brevi ſcriptura, qua multum utuntur Graeci, potius ortum credo: cujus exempla plura poſt adferemus.

I corrumpitur in η, & in α, & in ε.

Scribendum igitur ἴν') pro ἰῶ initio Panath. οἰκίσαι pro οἰκῆσαι bis: χείμαϗα pro χρήμαϗα. Sed alterum χρήμαϗα, quod in 1. de Concord. legitur, ἀλλὰ πάντων κοινὰ ὥσπερ χρήμαϗα, non tam facilè reſtitui poteſt; quanquam ut dicam, quod ſentio, puto heic ad Eurip. verſus, φίλων γὰρ οὐδὲν ἴδιον, &c. ἀλλὰ κοινὰ χρήμαϗα, alludi, ac poſt ὥσπερ deeſſe, Εὐριπίδης ἔφη, vel tale quid. Jam ut revertamur, ſimiliter οὐδενὶ ϝ ſcribendum pro οὐδὲν ἧττον· initio Sicul. 1. quod ita eſſe nemo, qui rem totam perſpexerit, negabit: Nam de componendis & ſeparandis vocibus poſtea latius agemus: de ι in α & in ε diximus.

ι in υ, & contra, & in ει.

Scribendum igitur κίϛλω pro κύϛιν Platon. 3. πιθοίμλω pro πυθοίμλω, contra ſcribendum φύλλυ pro φίλυ Serm. 3. φύλον pro φίλον: ἄφυκλον pro ἄφικλον ter: de ι in ει diximus.

ι in οι, & contra.

Scribendum igitur λιμῶ pro λοιμῶ initio Panath. ἰὸ') pro οἱ δ' apud Pind. ut oſtendimus lib. 5. contra λοιμὸς pro λιμὸς in Contra crimin. ſequitur enim, ἐν αὐτοῖς τοῖς σφαλερωϗάτοις καιρῖς· nec ignotum eſt, quid de oraculo, ἥξει δωρικὸς πόλεμος, &c. referat Thucydides.

K corrumpitur in λ, & contra.

Scribendum igitur καλῶς pro καλῶς duobus locis, quorum alter eſt Leuctr. 5. contra καλοὶ pro καλοὶ in Lyſ. ἀληθὴς) pro ἀκηθὴς: λογισμὺς pro κογισμὺς, 1. de Concord. Mutationis cauſam

ſam ex vicinitate literarum pendere arbitror: quod cur dicam, intelligunt rei typographicae periti.

κ in μ, & contra.

Scribendum igitur κάλλισα) pro μάλισα in Panath. κήτεσοι pro μήτεσοι lib. 1. c. 7. ναυκρατεῖν quoque pro ναυμαχεῖν initio Rhodiacae: quod etiam ἡγεμονίας vocabulo mox illato confirmatur: contra ἐμπίπλον) pro ἐκπίπλον: πολύμηλιν pro πολύκηλιν in Antiſthene.

κ in γ & in χ.

Scribendum igitur ἐκεργθαὶ pro ἐυεργθαὶ in Panegyr. qua voce etiam apud Nonium quidam utitur: ἐκ pro ἐν in Dinarcho: ἄκας pro ἄναξ lib. 5. c. 5. de κ in χ dicetur. Huc pertinet vocula καὶ, quae quoniam compendio fere ſcribitur, in varia ſaepe degenerat vocabula, nec ſub certum poteſt canonem cadere. Scribendum igitur καὶ pro ἢ ter: pro ᾗ in Romam: pro μὴ in Aegypt. pro ἐν, teſte antiquo codice pro ὡς Leuctr. 4. Jam τὸ pro καὶ bis ponendum, ac ſemel quidem antiqui libri fide. Sic εἰ pro τὸ ſub finem Platon. 2. καθ' quoque pro εἰ, quo loco ter uſurpatur, corrupte ſemel. De ſimilibus pluribus infra.

Λ corrumpitur in α.

Scribendum igitur λίνα pro αἰνὰ, lib. 1. c. 7. μέλπω pro μέάπω, lib 4. c. 5. ὄπληες pro ὁ πάνλες, lib. 5 c. 19. ac ſimiliter δ in α corrumpi, praeſertim apice aliquo inſigne, ſupra patuit.

λ in δ & in κ.

Scribendum igitur καλελυσάμλω pro καλεδυσάμλω Serm. 4. γελέονλας pro γεδέονλας, lib 5. c. 19. Atque heic literarum ſimilitudo, ut & alibi, mutationi eſt obnoxia: de λ in κ dixi.

λ in ν, & in ρ, & in χ.

Scribendum igitur ζωίπλεον) pro σωίπνεον Serm. 2. ἐμέλετ pro ἐχθύετ 2. de Concord. ubi cum quis ἐγέλετ reperiſſet, ut ſuſpicor, fecit ἐχθύετ· de λ in ρ & in χ dicemus.

Μ corrumpitur in λ, & in γ, & in κ.

Scribendum igitur νομίσανλας pro νολίσανλας in Rhodiac. quod ipſum quoque vicinitati imputo: de μ in γ & in κ diximus.

μ in π.

Scribendum igitur κάμνειν) pro κάπνειν ſub initium Platon. 2. δήμυ pro δήπυ in Andoc.

μ in σ, & contra.

Scribendum igitur τίθημι) pro τίθησι: φημὶ pro φησὶ 2. de Pace. contra φησὶ pro φημὶ Platon. 2. ἠπόρησα) pro ἠπόρημα.

μ in ν, & contra.

Scribendum igitur μάλα) pro τάλλα in Panath. μὴ pro τὶ, contra τλὼ pro μὴ; niſi quis haec ad curtam ſcribendi rationem, de qua modo, referre malit: ſic enim μὴ quoque pro μὼ ponendum lib. 7.

Ν corrumpitur in π.

Scribendum igitur νέοιεν pro πέσοιεν in fine in Romam, alludit enim ad Phocaeenſium hiſtoriam, de qua Herodotus & Horatius: itaque cum νέσοιεν quidam ſcriptum legiſſent, πέσοιεν fecerunt.

ν in ρ.

Scribendum igitur πεινώλω) pro πειρώλω: γναφεῖς pro γραφεῖς; contrariam rationem infra trademus.

ν in υ, & contra, & in χ.

Scribendum igitur σύμβολον) pro συμβόλω initio Panath. απέιδομθν pro απόδομθν initio Platon. 3. ὄντως pro ὕτως: contra τυραννν) pro τυράννον: χρόνν) pro χρόνον: ἐυθυμεῖαζ pro ἐνθυμεῖαζ Serm. 4. neque heic eſt obſcura literarum ſimilitudo: de ν in χ dicemus.

Ξ corrumpitur in σ & in ζ.

Scribendum igitur ξενίζειν pro σωσίσειν in 2. de Concord. cum ad Rhodios ait, μέχρι μὲν γὰρ διεσήκει τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰκὸς ἦν ξενίζειν, ᾧ τὰς μὲν ταῦτα, τὰς δ' ἐκεῖνα ὑμῶν αἱρεῖαζ. Sic enim prorſus legendum affirmo, ξ enim & σ eodem fere proferuntur à nonnullis modo: nam de reliquis quidem mutationibus alibi agitur, nec raro fit, ut in eadem voce plures mutandae veniant literae, id quod heic ſemel dictum, ubique locum habere volo: de ξ in ζ diximus.

Ο corrumpitur in α, & in ε, & in η.

Scribendum igitur πορείαν pro παρείαν in Panath. ὀρχὴ pro ἀρχὴ in Athen. ὀπάτως pro ἀπάτως in fine primi: de ο in ε, & in η diximus.

ο in θ, & contra.

Scribendum igitur ὅσοι) εὖ ἴσθι initio Platon. 2. contra ἴθι) pro ἴοι, ἀνθηδὼν pro ἀνοήδων, l. 4. c. 5.

ο in ι.

Scribendum igitur ἔρς pro ἔρις in Athen. in verſu Sapphonis, ac ponitur ἔρος pro ἔρως, dicit enim ἔρος ἀελίω, quod Athenaeus exponens ἡ τοῦ ζῆν ἐπιθυμία.

ο in ω.

Scribendum igitur τελεαγονίαν pro τελεαγωνίαν in Aſclep. ſicut alibi τελγονίαν dixit: οἱ μὲν ἐκ τελγονίας ἐδάλθον: ὅπερ pro ὥπερ de Paraph. Cur haec, & contraria mutatio, crebra ſit, initio docuimus.

Π corrumpitur in δ, & in γ.

Scribendum igitur εἰπεῖν) pro εἰδὼν in Panath. quemadmodum dicit poſt, ἐφάμιλλα τῷ εἰπεῖν τῷ θαυμάσαι: de π in γ dixi.

ϖ in κ.

Scribendum igitur δέπας pro δέκας in Athenaei fragmento: nec heic eſt in literis magna diſſimilitudo: nam π ad latus inverſa, fit κ.

π in τ.

Scribendum igitur ἐπεὶ) pro ἔτι: ἐπὶ quoque pro ἔτι in Genethl. ϖράξεις pro τάξεις: ſimiliter αἷμα ϖρὸς pro αἵματος, l. 1. c. 17. Huc pertinent ϖρὸ & ϖεὶ, quae inter ſe commutantur ſaepiſſime, quoniam raro ſuis literis pinguntur:

ϖρὸς

πρὸς quoque pro πρὸ ſcribendum duobus locis: quorum alter, Leuctr. 2. etiam ſimilis loci initio Leuctr. 5. collatione confirmari poteſt, alterum ſcriptus codex in fine Panegyr. ſic habet.

P corrumpitur in λ, & contra.

Scribendum igitur πελὶν pro πλὴν initio contra prodit: χαίρλω pro καλεῖν de Paraph. contra ἀφλὼ pro ἀρχὼ, quo etiam Metatheſis acceſſit, de qua poſtea.

ρ in ν, & contra.

Scribendum igitur ἐπηρείας pro ἐπιλειας: ἐρείδῃ pro ἐνείδῃ in Geneth. χαίρων pro χαίνων, contrarium tradidimus.

Σ corrumpitur in α.

Scribendum igitur ἀεἰσθλω pro ἀεἰάθλω initio libri primi, quid heic originem errato dederit, eſt perſpicuum.

σ in κ, & in μ.

Scribendum igitur ἐσληήσανθ) pro ἐκληήσανθ: ἐπλώισεν pro ἐπλωιγκεν: ἤρηνθε pro ἤρηκε Leuctr. 5. ἄκασθ pro ἄνακτθ lib. 5. de σ in μ diximus.

σ in ν, & in τ.

Scribendum igitur πάντως) pro πάντων· πρῶτθ) pro πρῶτον· contrarium quoque reperitur, quanquam fere in poſtremis literis: quae mutatio, quod dicemus, tanti momenti non eſt: de σ in τ agemus.

σ in ψ.

Scribendum igitur καθαλύσειν pro καθαλείψειν, Serm. 4. cum ait, μικρῷ πρόθεν ἔφλι τήσας καταλύσειν τ̃ λόγον· modo enim dixerat, κ̀ ταῦτ' ἐγνώκειν εἰπών, καθαλύσαι τ̃ ὧδὲ τότων λόγον. Jam σωὶ pro σὺ ſcribendum ſub initium Panath. contra εὖ τιθεμήν τὸ παρὸν pro σωλιθεμήν in fine Platon 1. ac ſimiliter in eadem dixit, οἷς εὖ τίθε τὸ παρὸν. Scribendum quoque συγχωρεῖνλας pro ἐπιχειρεῖνλας· συγχωρήσανλες pro ἐπικειρήσανλες in fine Platon. 2. de quo vocabulo poſt, cum de gloſſematis.

T corrumpitur in δ, & contra.

Scribendum igitur τρώσει pro δρώσῃ in fine lib. 5. contra δρώσῃ pro τρώσῃ ibidem.

τ in θ, & contra, & in μ.

Scribendum igitur μετλῶ pro μιθλῶ extrema Platon. 2. καλάρα pro καθάρα in Apollod. lib. 4. contra ἀνθῶν pro ἀυτῶν in Athen. quo etiam pertinere arbitror in Cic. epiſt. 21. l. 9. (ut hoc obiter addam) ἀπόφθιγμα pro ἀπόστύγμα, quod habent omnes codices, quodque ibidem innuit à Trabea citatum fuiſſe, ſuſpicor verſum hunc indicari, *ego voluptatem animi nimiam*, &c. qui lib. 2. legitur. Sed ad rem. Mutationis hujus originem ſupra paucis indicavi: quae quidem etiam in priore locum poteſt habere: de τ in μ dixi.

τ in σ, & contra.

Scribendum igitur τῷ) pro σῷ initio Serm. 1. ἐνιεῤῥετῶν pro ἐνιεργεσιῶν· contra ἠσίτησα) pro ἠσίτηλα: σώσειν pro τώσειν in Dinarch. Heic etiam forte vicinitas, velut in κ & λ, mendo cauſam dedit.

Υ corrumpitur in η, & contra, & in α, in ε, in ι, in ν.

Scribendum igitur θύσειν pro θήσειν Serm. 4. ὕθημθ pro ἤθημθ: ὖν pro ἦ de Societ. 1. ἐυκόντες pro ἐσηκότες lib. 5. contra πέφηνειν) pro πέφωνεν. Jam ὑμῖν & ἠμῖν, ὑμέτερα & ἠμέτερα millies inter ſe commutantur, de υ in α, & ε diximus: nec non de υ in ι, & in ν.

ω in ω.

Scribendum igitur σωθεὶς) pro σωθεὶς initio Palinod. Pertinent huc ὑπὲρ & ὑπὸ, ſaepe locum non ſuum, ſaepe ſuum non occupantia.

Φ corrumpitur in γ.

Scribendum igitur λόφω pro λόγω extremo Serm. 3.

φ in ν.

Scribendum igitur ἀφῆσαν) pro ἀνεῖσαν Platon. 2.

Χ corrumpitur in κ, & contra, & in γ.

Scribendum igitur χαίρειν pro καλεῖν: συſχωρήσανλες pro συγκωρήσανλες: χεὶ pro κίαρ lib. 6. c. 13. contra κύπεις pro χάρις eodem lib. & paulo poſt ἐκόνλες pro ἔχονλες. Nec verò mirum fit, ejuſdem organi literas inter ſe mutari: de χ in γ dixi.

χ in λ, & contra.

Scribendum igitur σκηπλύχων) pro σκηπλύλων extrema Platon. 2. χαβείας pro λαβείας in Din. contra καπήλοις pro καπήχοις in Alcidamante.

χ in ν.

Scribendum igitur εἶχε) pro εἶναι in Panath.

Ψ corrumpitur in ξ.

Scribendum igitur ἐπιῤῥίψαις pro ἐπιῤῥήξαις in Puteum Aeſc. ὑπολείψεις pro ὑποδείξεις, lib. 5. c. 27.

Ω corrumpitur in α.

Scribendum igitur τὼ) pro τὰ in Panegyr. πόῤῥω pro πρὸ: λωβώμθοι pro λαβόμθοι, cap. 9.

ω in η, & contra.

Scribendum igitur ταφίδων) pro ταφίδλω Serm. 2. φρονῶν pro φωνλὼ: contra ποιυμθύλω) pro ποιυμθύων: διῃρημθύης pro διῃρημθύως in Panath.

ω in ει, & contra.

Scribendum igitur πραγκολυθῶν) pro πραγκολυθεῖν: πραλείπων) pro πραλιπεῖν in Panath. ἐγχωρῆν pro ἐγχειρεῖν· contra ἐυδοχιμεῖν) pro ἐυδοχιμῶν) initio Platon. 2.

ω in υ, & contra.

Scribendum igitur λέγωσιν) pro λέγυσιν initio contra prodit: ὁμοίως) pro ὁμοίυς· contra δήπυ) pro δήπω in Romam. Atque haec hactenus.

CA 9.

CAP. II.

De literis omissis & supervacuis.

NUNC ad alteram emendandi rationem, quae multo difficilior est & ingeniosior, progredimur. Ea literas, ac syllabas, & verba denique tum singula tum plura, vel addit, cum opus est, vel tollit. Primum de literis agemus, quae saepe vel supersunt, vel desunt, ut in singulis docebimus. Itaque in α scribendum θεαμάτων) pro θεμάτων in Panath. παλαίσμαζα) pro πλάσμαζα: ἀνέχεσαι pro ἀνέχεσι in Aegypt. ἀτοπόνλε pro τοπόνλε, lib. 4. Contra κοσμεῖσι pro κοσμῆσαι in Panath. δωσατὴν pro ἀδωάζην in Gorg. πρεσβίερος pro πρεσβίερος in Lysia.

In β scribendum πρεσβιβάζειν) pro πρεσβιάζειν Platon. 2. Contra ἐνίοις) pro ἐνβοίοις in Eur.

In γ scribendum λέγονλι) pro λέονλι sub initium Panath. ἀπηλλαγμβόον pro ἀπηλλαμβόον in Hymno. Contra ἐμελικῆς pro γαμελικῆς lib. 4. c. 25.

In δ scribendum πιεμίδων pro πιεμίων de Paraph. Contra ἐώκει) pro ἐωδόκει in Panath.

In ε scribendum κελίνειεν pro κελίνειν Leuct. 3. Contra πρότω) pro πρὸς ἔω: φυγών pro φεύλων in Eurip.

In η scribendum ἐώης) pro ἕως Plato. 3. quanquam in Platone legitur ἐᾷν. Contra ἐπηρκώς) pro ἐπηρηκώς.

In θ scribendum φθάσει) pro φάσει initio Platon. 1. ἐξελθεῖν) pro ἐξελεῖν: διαφθορᾶς pro διαφορᾶς. Contra prodit. θεῖναι pro εἶναι. Contra φορᾶς pro φθορᾶς in Rhod. αἰχρῶς) pro ἐχθρῶς: ἐλὼν pro ἐλθὼν, lib. 6. cap. 27.

In ι scribendum ζωιένλες pro ζωένλες initio in Sarap. παεμόνλες pro παρόνλες: δηλίῳ) pro δήλῳ. Contra δρθμοὶ pro δριθμοὶ in Monod. φόβῳ pro φοίβῳ bis, l. 6. c. 9. καθολκὼ pro καθολικὼ, lib. 7.

In κ scribendum πολεμικὰς pro πολεμίους in Gorg. Contra ναυλιᾶν) pro ναυτικᾶν: initio de Paraph. ἄτης pro ἀκτῆς libro primo.

In λ scribendum ἔλξειν) pro ἔξειν extrema Platon. 1. ἀπλησίαν pro ἀπισίαν. Contra ἀληθειαν) pro ἀλήθειαν in Panath. ὑπερβεβηκότες pro ὑπερβεβληκότες: σωίπηξε pro σωίπληξε in Hymno.

In μ scribendum πόλεων pro πολέμων Leuctr. 1. ἔπτοισιν pro ἕπτοιμβι: ἐπηρείας pro ἐμπηρείας.

In ν scribendum ὐδὲν pro ὐδὲ quinque locis: διπλᾶν) pro διπλᾶ: κρειμνώδη) pro κρυμώδη; ναυτῶν pro αὐτῶν Serm. 2. λέγων pro ἐγώ Serm. 5. Contra ὐδὲ) pro ὐδὲν ter: κρυμὸς) pro κρυμνὸς: λέγει) pro λέγειν in Panath. & ἀνὴρ) pro ἀνήρ: τῶδε pro τῶνδε in fine 7. αὖται) pro ναῦται in Athenaeo.

In ξ scribendum δεομβῶν pro δεξομβῶν extrema Panath.

In ο scribendum ὀφθήσον᾽) pro φθήσον᾽) Platon. 1. quodque praecedit εἰ pro ἐο malim ᾗ legere. Contra νωῦ) pro νῦν Platon. 3. πλέως pro πόλεως in Aegypt.

In π scribendum ᾧδαλύειν) pro ᾧδαπλύειν initio Siculae 1. αἰολικὸν pro αἰπολικὸν, lib. 3. c. 5.

In ρ scribendum πρότερον pro πότερον in Asclep. Contra ποτέρως pro προλέρως: παρέχεται pro παρέρχε᾽) in Aegypt.

In σ scribendum πρστεῖπον) pro πρὸ εἶπον in Romam. μεσά) pro μελὰ: πρστάγει pro πρὸ ἅγεις: πρσφέρομεν pro προφέρομεν: ἀσθῶσαι pro ἀθλῶσαι. Contra πρσκαλεῖαζ) pro πρστκαλεῖαζ: νόϑ) pro νόστϑ: πρσηκόνλων pro πρστηκόνλων: ἐξέτηκεν pro ἐξέστηκεν in Aegypt. κῶμον pro κόσμον in Romam. Jam πρὸς & πρὸ inter se crebrò mutantur.

In τ scribendum μεμελέτκασιν) pro μετεμήκασιν initio Panath. πλέονλας pro πλέονας: ἀντερεῖ pro ἀναιρεῖ Platon. 1. Contra πρστοίκως) pro πρστοίκλως sub finem Panath.

In υ scribendum σύμβηλον pro σύμβολον initio 2. de Concord. & in Gorg. αὔξει pro ἄξει bis lib. 1. c. 13. Contra ἐφιεὶς pro ἐνφιεὶς in Herc. πίπα᾽) pro πίπαυ᾽) initio lib. 7.

In φ scribendum ὠταείων pro φωναείων extremo lib. 4.

In χ scribendum χώρας pro ὥρας in Palinod. Contra εἶεν pro εἶχεν in Panegyr. βάκις pro βακχὶς lib. 4. c. 14.

In ω scribendum ἀιωρυμβήν) pro ἀιμυμβήν. Contra θεεινακὶ pro θεωεινακὶ in Smyrnam.

CAP. III.

De Syllabis & verbis addendis ac tollendis: & de glossis.

HAEC de Literis, nunc ad Syllabas: eae quoque vel desunt vel supersunt in primis, mediis, aut extremis vocabulis. In initio primum scribendum διάνοιαν pro ἄνοιαν initio Platon. 1. vide lib. 7. c. 9. ἐξῆκε) pro ἧκε: ἐξετάσαι) pro ἐτάσαι: μελαλαμβάνονλες) pro λαμβάνονλες in Romam. πρσφέρεις pro φέρεις in fine Platon. 1. quod etiam in scripto libro annotatum ab aliquo fuerat: συμπρσιόντϑ) pro πρσιόντϑ: σιπύλῳ pro πύλῳ in Smyrnam. Contra scribendum

ſcribendum βυλεύων) pro συμβυλεύων: κάσοι pro καύκασοι in Rhodiac. σάσεως) pro συσάσεως in Panath. ϑῆτε pro μαθῆτε in Herod.

In medio ſcribendum ἀναγαγώνισοι pro ἀνταγώνισοι in Aſclep. εἰσπησαμβύας pro εἰγησαμβύας: ἐπίδακνυμβύα pro ἐπιδειμβύα Serm. 4. νομίσανγας pro νομίσας: ξωνοικήσειν pro ξωνοίσειν in Thucyd. ac ſimiliter in Alcibiad. Plato dixit, ἀμαθίᾳ γὰ σωνοικεῖς ὦ βέλτιστε: ὀνομασόταζα) pro ὀνομαστὰ in fine Panath. & ὀνομασοτάτων) pro ὀνομάτων, quod olim in ὀνομασῶν mutaram: ϖδικαγαθίαζ pro ϖδικαθέαζ: σκοπέλω) pro σκύλω in Rhod. ὑμιγέρω) pro ὑσέρω, ſicut ἡμετέρας pro ἡμέρας in Andoc. χωρηγήσειν pro χωρήσειν Serm. 1. Contra ἄλλοις pro ἀλλήλοις, & ἄλλων pro ἀλλήλων in 1. de Concord. βεβαιότητω) pro βεβαιότης: γραμμῶν) pro γραμμάτων: διάξονγας pro διαγάξονγας, & διάτγασιν pro διαγάτγασιν: ἔλθωμβ) pro ἐλεγχθῶμβ Leuctr. 2. ϑάνον) pro ϑάναγον: καθέισι) pro καγαθέισι: ὁμοίας pro ὁμοιοίας in 1. de Concord. ὀψὲ pro ὄψομαι libro primo.

In fine ſcribendum ἅπανζα pro ἅπαν: καθωσίωϖ) pro καθωσίω, quo in loco conjecturam noſtram ſcriptus codex, ut & in aliis permultis, confirmavit: τελούτωνγες pro τελούγων: τότε pro τὸ, quod etiam pro ταῦτα ponendum in Lyſia & Athen. μβώ, pro μβῳ, lib. 1. c. 7. Contra ἔχον pro ἔχονγι initio Leuctr. 1. & διαγγέλλόν pro διαγγέλλονγι extrema Platon. 1. quanquam locus eſt mutilus: μάρτυρα pro μαρτύριον: τᾶ pro τάτω: ὑπόμνημα pro ὑπομνήματα in Eleuſin. πότε pro πότερα in Gorg. Hoc addam denique, reperiſſe me verbum, cui & caput & pedes deſint, nam pro μὴ, niſi me vehementer fallit, ἀμῶαι ſcribendum in Leſb.

Jam ſicut ſyllabae, ſic etiam voces unius ſyllabae non rarò vel deſiderantur, vel vacant. Ac primum κὰ & σὺκ deſunt ſaepiſſimè: tum ἀφ', ϖδ', ϖρὸς, ἐπὶ, ϖρὶ, & alia, quae nihil eſt opus ſingillatim omnia recenſere. Contra κὰ ſaepe ſupereſt, ut εἰ initio Sicul. 1. & ἓ initio in Romam, ut aliqua de multis proferam, nihil enim hujuſmodi à nobis in Ariſtide eſt annotatum, ne quid nimis. Quemadmodum porro voces monoſyllabae, ſic etiam polyſyllabae nonnunquam eodem pacto vel deſunt vel ſuperſunt. Ac ſicut literas initio diximus vel geminari nonnunquam, vel geminatas reddi ſingulas: ſic in vocibus integris accidit, ut eae propter ſimilitudinem nunc fruſtra geminentur, nunc in unam duae contrahantur: quanquam hoc etiam per aliam inſcitiam fieri aliquando ſolet. De contractis exemplum unum atque alterum proferam tantum, cum reliqua per ſe cuivis poſſint occurrere. In orat. in Rom. deeſt μέτεστι poſt σωσιδιχομβύη: deeſt ϖολιτείας poſt ϖολίτας, in quibus eſt perſpicua ſimilitudo, nam diſſimilium nihil eſt opus exempla producere. Similiter, ut dixi, temere geminantur ſimiles voces. Sic ϖωϑάνε) ϖαρ' ἑτέρω ϖαρ' ἑτέρω τὶ κὰ ζητᾶ legitur quodam loco: & mox ante hunc, εἰ μηδὲ ῥήτωρ τεχνίτης διαρκὴς μηδείς: cum τεχνίτης è priore verſu ſit inepte repetitum. Quid quod in Platon. 3. decem verba ſunt è tertio proximo verſu alieno loco inculcata? Jam in Neptunum legitur. ἀφ' δυοῖν δὶς εἰς ἓν ζωιώσῃ, at vacat δὶς, quemadmodum & εἰς ante τρὶς Serm. 3. teſte codice antiquo, nam illud quidem etiam ex hiſtoria teſtimonium habet, quandoquidem ſolent Iſthmia tertio quoque anno celebrari. Non aliter quod ait de Rhetorica Platon. 1. Φαίνε) τοίνυν ἑξαρχῆς ὑϖὲρ ϖᾶ δικαίω συσᾶσα κὰ νομισθεῖσα, ὥϖερ ἀφ' ὧν, ὅϖερ εἶϖον, τοῦϖ ἴσχυσαν ὄνομα οἱ νόμοι: in his ὄνομα ſuperfluum habeo, quomodo enim recte dicatur aliquid ἰσχύειν τὸ ὄνομα non poſſum diſpicere. Denique ſic in Genethl. dicit Orator: ἥϖε γὰ ϖαρῶσά σοι τ' γλυέσιως ἀρχὴ, μέγιστον ἀγαθὸν ἐπάγουσα, τ' σὺαυτὸν ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλω, ἥϖε αὐτίκα διαδεξομβύη ϖάλιν ἀρχὴ, κὰ ταῦθ' ἑνὸς ὄντω ἔτους, κὰ ταῦτ' ἤ καθέσηκε, τὸ ϖαιρῷόν σοι ϖροσονηγικὸν ἐπὶ χρηστῇ τύχῃ τροφεῖον ἀϖοδιδοῦσα. Heic equidem, ut dicam, quod ſentio, tria haec, κὰ ταῦτ' ἤ prorſus ejicienda puto, quippe quae de prioribus, κὰ ταῦθ' ἑνὸς ὄντω ἔτους excreverint. Quare ſic rectius quam factum eſt, poſſint haec verti: " Nam & praeſens ortus tui initium, an- " num optimum ab initio reducit, & ſubſecutu- " rum mox initium, idque eodem anno, pater- " na & avita ſecundis avibus nutrimenti praemia " tibi perſolvit." Ponitur enim heic eleganter καθέσηκεν pro φαίνε), quemadmodum in Aſclep. dixit ϑαυμασῶς ὡς ἐπιῃδείου καθέσηκεν. Si quis tamen nihil geminatum volet credere, alteram ſequetur expoſitionem. Atque haec de ſimilibus. Diſſimilia porro quae ſunt, e gloſſematibus fere oriuntur, de quibus paulo poſt dicemus, nunc ad ea pergamus loca, in quibus plura verba, verſuſque integri nonnunquam vel addendi ſunt, vel auferendi, quae quamvis eſt omnium difficillima corrigendi ratio, ſaepe tamen non minus eſt, quam aliae ullae, certa. Caeterum heic quoque ſimilitudo locum habet. Fit enim ſaepenumero, cum duo verſus continui idem habent initium, ut alterum ſcriptores quaſi deſcriptum tranſiliant, & omittant. Hujus generis lacunae ſunt in Ariſtide ſeptem, ut leviores omittam, de quibus libri quidem quinque, noſtra conjectura duas implevit. Atque illae quidem ſunt in Romam, Platon. 3. ſub finem, Platon. 2. initio Serm. 1. & Serm. 4. nam verba cuncta poſtquam ſemel in marginibus poſita ſunt, nolim huc iterum adducere. Jam de noſtris conjecturis habetur altera Leuctr. 5 quam ſenſus ipſe ſatis confirmat: altera Serm. 2. quanquam haec fortuita potius eſt, quam

quam ingenioſa. Cum enim ſic legeretur in Ariſtide τίς κεν ἐκεῖνά γε οὐκ ἀρχεῖ, quod & ſenſus, & verborum ratione poeticum aliquid deeſſe non obſcurè ſignificaret: eodem fere tempore, cum haec vertebam, in Homeri verſum, qui hoc loco deſiderabatur, caſu incidi: eumque ἤμισυ δ' ἀνδρὸς φαῦλον ἐποιησάμην, cum & verſus hic eſſet huic loco conveniens, & verborum ſimilitudo, propter ἐκεῖνα repetitum reliqua fuiſſe omiſſa demonſtraret. Plura proferre exempla non eſt opus; ad ea, quae ſuperſunt, verba contendimus, quae quoniam gloſſis fere debentur, de his dicendum reſtat. Eae vel pro contextu ponuntur, vel huic inſeruntur. Atque heic merito deploranda venit ſuperioris temporis librariorum inſcitia, qui quaecunque ſupra lineas in bonis autoribus loco gloſſarum ſeu gloſſematum (ſic enim vocantur notae, quae gloſſas, ſive difficilia vocabula breviter explicant) annotata reperiebant, ea vel emendationes eſſe contextus, vel membra cenſentes, temere & inſcite nunc expulſa vera ſcriptura, nunc apud veram contextui infulſerunt. Neque hoc in poetis tantum contigit, quanquam ſaepiſſime, ut alibi oſtendimus, verumetiam in oratoribus, ut ex noſtro jam docebimus. Pro contextu gloſſa ponitur primum de Paraph. ubi τέτλαμες & ἡμῖν legitur in carminibus pro τέτορες & ἄμμιν. Jam initio in Sarap. pro διαχαράττωσι in ſcripto legebatur διαχειρίζωσι: pro περᾶται in Plat. 2 ποδύσει: pro συγχωρήσαντες (ſic enim legendum docuimus) in ejuſdem fine ἐπιτρέψαντες; pro πρὸς Serm. 1. ὡς. quae quo pertineant, nemo non videt. Sed illud praeclarum, Platon. 1. legitur, ἃ γὰρ οἱ βωλόμοι λέγουσι, ταῦτα πείθονται λέγειν. Scriptus codex pro λέγουσι habet κελεύουσι: & illud alterum pro expoſitione ſupraſcriptum. Ut autem ad plura verba veniamus; in 2. de Concord. pro his, ἀδεὲς τῷ κοινῷ νομίζει τὶς: antiquus habebat, μικρόν τι νομιστὸν εἶναι, quod eſt priorum erudita interpretatio. Sed quid his fiet, quae Leuctr. 5. in eodem antiquo leguntur: ἀλλ' ὅταν ὑπὲρ τῶν ἄλλων δίκαιον βλακινδυνεύσαι, κἂν εἰς τοσαυτὶν ἀγνωμοσύνην ἐμπεσεῖν αὐτοὺς συμβῇ, πῶς οὐκ ὑπὲρ ἑαυτῶν μᾶλλον ἐλέσθαι τὰ βέλτιστα χρὴ, καὶ τοιαῦτα ἀγαθὰ εἰργασμένους ἀνδρώπους τὴν πόλιν: pro his, ἀλλ' ὦ τᾶν, τῆνε ἄλλη δίκαιον βλακινδυνεῦσαι, κἂν εἰς τοσαύτὶν ἀγνωμοσύνην ἐμπεσεῖν δέη, δεινὸν γὰ Λακεδαιμονίους περιδεῖν ἢ Θηβαίους τοσαῦτα, καὶ τοιαῦτα ἀγαθὰ, &c. quae vera ſunt. In contextu porro gloſſam poſitam tribus locis docent libri, multis aliis nos deprehendimus. Primùm ſub initium Panathenaicae ſic legitur, καὶ μὴ μόνον τὴν μυρῶν καὶ κελεθῶν εἶη τὰ ἀπέρματα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τὴν δικαιοσύνης καὶ τὴν ἄλλης ἁπάσης διαίτης καὶ πολιτείας ἐκ θεῶν αὐτοῖς εἶη τὰ ἀπέρματα. In antiquo deſunt haec εἶη τὰ ἀπέρματα αὐτοῖς. Ac ſimiliter quod in fine in Romam legitur, τοσοῦτον ὑπεραίρει τὰς πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν πατέρα, ὅσον ὀδ' ἐπῶν ῥᾴδιον, ἐτέρους αὐτὸς ὑπεραίρει: tria poſtrema credo habere ſuperflua. Quare ſic rectius poſſint & haec verti: "Tanto intervallo "priores & patrem, tanquam pugil eximius ſu- "perat, quantum vix dici poſſit." Quod porro paulo ante legitur, ὀδ' ἔστιν ἐπῶν εὑρεῖν τὰς μειζόνων τελυκηκόλας: horum ἐπῶν deeſt in Aldino codice, tanquam τοῦ εὑρεῖν expoſitio. Jam quod in 1. de Societ. habetur, καὶ ἀφειστήκει κακῶν αὐτὰς ἰλιὰς ἀλογία: poſtremam harum vocem non habet ſcriptus codex, quale quid etiam videtur eo loco accidiſſe, quo σοφία λογίζεται pro σοφίζεται perperam legitur. Nos porro, quod Platon. 1. legitur καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἀφὸ τούτου εἰλήφασι παρ' αὐτῶν ἀντ' ἄλλου σύμβολον μαρτύριον τῆς ἐξουσίας: in his μαρτύριον pro gloſſa habemus. Tum in 1. de Pace haec, ἀλλά μὴν εἰ ἄγε μηδ' ἂν ὅτοι φήσαιεν, ἔχοι γ' μηδὲ ἐγγυήσασθαί τις, πῶς ὑμῖν καλῶς ἔχει ταῦτα πεισέσθαι, ἃ τούτοις ὑπολέλοιπε τῶν αἰχρῶν εἶναι δοκεῖ: ſuperfluum habent ἄγε: quemadmodum alibi εἰ cum πότερα, & ἦ cum ἢ perperam ὦ βλακάλα ponuntur. Neque ſecus in his de Panath. πότερον ταῦτα μόνα ἀκούσαντες τῶν πεπραγμένων τῇ ὑμῶν ἤθει πόλει, ἢ ταῖς ἑαυτῶν πατρίδι οὐκ ἂν συμβουλεύσειαν καὶ ταῦτα καὶ τἄλλα ὑπάρχειν, ὅσα τῇ πόλει: illud ὑμῶν ἤθει è ſcholiis huc relatum puto, ſiquidem non rarò ſolent illa, ὑμῶν ἤθει dictum aliquid monere: nam in contextu quidem locum habere nullo modo poſſunt. Similiter quod in Aſclep. dicit, πλούσαντες εἰς κῶ τὴν Μερόπίδα γλῶ οἰκυμβρίω ὑπὸ μερόπων: quatuor haec poſtrema tollenda cenſeo, tanquam explicationem vocabuli Μερόπίδα, atque adeo γλῶ pro τλῶ male poſitum. Alibi quidem ſic ait, καὶ ἐκ κῶ ταυτλωὶ τλῶ Μερόπίδα, &c. quare & haec è verſione tolli poſſent. Denique contra prodit. ſic inquit, καὶ ταῦθ' ὅτι ὁ τῦ βλοδόξου λέγει χάειν, ἀλλ' ἀμήχανον ἄλλως ἔχειν αὐτὰ, καλήγορεῖ τις ἄρις βλεπῶν ἐπῶν ποιητὴς Ὁμήρου: τίς δ' ὡς πλεῖσον ἀνθρώποις δρίσκει, &c. quae ſic, meo judicio, legenda ſunt, καὶ ταῦθ' &c. ἀλλ' ἀμήχανον ἄλλως ἔχειν, αὐτὰ καλήγορεῖ. τὶς ἄρις βλεπῶν ἐπῶν ποιητὴς, τὶς δ' ὡς πλεῖσον, &c. nam Ὁμήρου eſt gloſſae: & αὐτὰ καλήγορεῖ dicit, quemadmodum Euripides nonnunquam αὐτὸ σημανεῖ, nec eſt ei inſolitum, poetarum floſculis dicta ſua comere. Sed quid his rurſum fiet, quae extrema 2. de Concord. ex Hom. Iliad. α leguntur, ὅσκε θεοῖς ἐπιπείθηται, quae tam ſunt hoc loco aliena, vix ut in ſcholiis potuerint locum habere. Ac forte hoc animi cauſa fuit ab aliquo in margine poſitum, & ab imperitis in contextum poſtea receptum. Eodem certe modo quondam in Horatio antiquiſſimo verſum ineptiſſimum inter ceteros, quaſi genuinus eſſet, poſitum reperi: ac ſimile poſſem è Cic. proferre, niſi nollem nimis audax videri. Neque illud ſimile poteſt

poteſt huic dici, cum in Romam ex Hom. citat haec εἰ καὶ δέκα τόσοι εἶεν οἱ ἀνλίπαλοι: quae nuſquam in Poeta reperias. Nam vel aliter potuit haec ſuo tempore, vel ex alio opere legere, vel etiam, ut ſaepe, memoria labi.

CAP. IV.

De Conjunctione vocum, & disjunctione.

NUNC alium corrigendi modum trademus: is in conjunctione vocum vel literarum perperam disjunctarum, & viciſſim in perperam conjunctarum disjunctione cernitur. Inde autem originem hoc mendorum genus habet, quod olim Graeci libri ſine ulla vocum inter ſe diſtantia, quae nunc eſt in uſu, ſcribebantur, quo factum poſt eſt, ut, qui ſatis periti non erant, alia vocabula non recte conjungerent, alia male disjungerent. Cujus rei cum permulta ſuppetant exempla, breves tamen heic, ut & in reliquis, erimus. Scribendum igitur per conjunctionem ἄμα pro ἀ μὴ de Paraph. ἀνῆλον pro ἂν ἦγον: ἅπανλες pro ἃ πάνλες: ἀτήειμὴ pro ἀπήει μὴ Serm. 1. & ἀνήειμὴ pro ἀνήει μὴ 2. δηλίᾳ δ' ἠλίᾳ in Genethl. ἐξὸν pro ἐξ ὧν: ἰδίᾳ pro εἰ διὰ in 2. de Pace: κολυμβητὴς pro πάλιν ἤτις in Athen. καθεδύμεθα pro καὶ αἰδύμεθα: πλείονι pro πλέον εἰς: προθυμότεροι pro πρότεροι θυμότεροι Leuctr. 1. πρόσω pro πρὸς ἕω: σοφίζε) pro ζοφία λογίζε), de quo ſupra. ζοφῆς pro ὁ φὴς Platon. 3. σὺτ pro σὺ τὸ lib. 6. extremo: ταυτὶωὶ pro ταύτῳ ἢ in orat. Leg. ὡστιρεὶ pro ὡστιρ εἰς Sicul. 2. & pro ὡς ὡδὶ in Gorgia. Contra ſcribendum per disjunctionem ἀλλ' οἱ pro ἄλλοι: ἀλλὸ τι pro ἀλλ' ὅτι bis: αὖ τῆς pro αὐτῆς in Panath. bis: αὖ τὸ quoque pro αὐτὸ & αὖ τ pro αὐτῶν in Aegypt. ἃ κᾷν pro ἄκαν l. 5. ἀπώλεσε ναύτῳ pro ἀπώλεσιν αὐτῷ in Athen. γ' ἔτι pro γέτι: δ' ὄνλες pro δόνλες: εἰς τέταρτον ϝ pro εἷς τε ϝδ τόνδε in Aegypt. ἓν ϲκώλυσεν pro ϲυνεκώλυσεν: ἔν ἐσι pro ἔνεσι: ἐπειδή μϐ pro ἐπὶ δήμϐ: ἔϛ' αὖτιοι pro ἔσαι μοι in fine Palinod. quam tamen emendationem, ſicut & alias aliquot, margines non habent, quoniam haud ſatis certa videbatur: ἤδη δίκῃ δεδώκασι, pro ἠδικήκασι: ἰωνίαι οἱ pro ἰωνιανοὶ in Athen. & ibidem καμίσῳ γὸν μὴ αὖθϛα pro καμίσιων μὴ αὐθϛα. Sic enim Macrob. lib. 1. Janus cum Cameſe aeque indigena terram ita poſſidebat, ut regio Cameſene, oppidum Janiculum vocaretur. ὁ παντϛχὴ pro ἁπαντϛχῇ Platon. 1. ᾗ δ' pro ᾗδ' quod etiam in Eurip. Helena legitur: ᾗδ' ἀλιθέρσης pro ᾗ καλλιθέρσης: ᾗ διλωέχθη pro ᾗδὲ ἠνέχθη: ᾗ τῷ pro αὐτῷ: παντὸς ὂν pro πᾶν τόσον: τινὸς μωρίας pro τιμωρίας in Gorg. τὸ σωτειδὸς ᾗ pro τῦτ δοθείη extrema Leuct. 3. τύχῃ τινὶ θειᾷ pro τύχης ζωηθείᾳ: τὶ μαλέως pro τιμᾶν τέως lib. 4. cap. 5. ὡς ϝ pro ὥτε. Quod ſi etiam Latinum quid licet adjicere, proferam, quod his diebus in Cic. lib. 9. epiſt. ex tragoedia quadam citatum legebam, *Uſurpata duplex cubile*, nam *uſurpat* ah, legendum cenſeo, idque ſenſu & verſu aſtipulantibus.

CAP. V.

De Metatheſi literarum, & verborum.

ALIUD mendorum genus ſuppeditat metatheſis, ſive tranſpoſitio tum literarum tum verborum vel ſingulorum, vel plurium, de illis primum, poſt de his agemus. Scribendum igitur ἐπικαλαδαϛθὼν pro ἐπικαλαθαϛδών: ἐπιληδειοσάτη pro ἐπιληδειότηϛα: ἐθελόνλων pro ἐλθόντων bis: ἐπιάσιν pro ἔπασιν: ἴεναι pro εἶναι saepius: κινὴν pro νικῆν, & ϲκίνησε pro ϲνίκησε: ϰχυσόκερϣ pro κερυτόκερϣ· τακλικὰ pro κλῆικὰ, quod è κλαλικὰ corruptum videtur: λαδόνλες pro βαλόνλες, & λαδὼν pro βαλὼν: Contra μετέδαλον pro μεσέλαδον· λιμνώδες pro λιμώνδες· κινύϣαν pro κιϣνύαν in Alcid. πρϑύρων pro πορφύρων· πύλας pro λύπας in Eurip. loco quodam. Quin hoc etiam diverſis in verbis contingit, ſic ϲνθυμῶν ὧν ἔφη, pro ϲνθυμῶ ὧν ἔφλω legitur. Jam de verbis ipſis adferamus exempla. Scribendum igitur κὴ δοκόμοι pro δοκόμοι κὴ: κὴ οἱ pro οἱ κὴ, nec aliter in Aſclep. fortaſſe pro κοινοὶ κὴ legendum κὴ κοινοὶ, ut nihil deſit, ſcribendum porro τ μ pro μ τ· τ λϕ pro λϕ τ· τῷ πάνλι μίχει pro μίχει τῷ παντὶ· φωνῆ ἐμῷ pro ἐμῷ φωνῆ Plat. 2. quanquam Platonis verba, quae hoc loco citantur, nuſquam in Platone reperire potui, licet eum bis totum perlegerim; ſic nec è Xenoph. quod in eadem oratione legitur, in ipſo Xenophonte uſquam reperi; de Homerico quoque verſu ſupra dixi; ſed ad rem. Hae verborum metatheſes in Poetis occurrunt ſaepiſſime, & agnoſcuntur facilius: nec hoc tantum, ſed etiam verſus integri nunc inter ſe bini locum mutant, nunc alieno plane loco ſinguli cernuntur. Nunc ad majora veniamus. In Panath. legitur, ᾗ δὴ τὸ τὺς ἄλλοθεν ἥκονλας κὴ πολλῶ νεωλέρυς, πρὸς αὐτύχθονας κὴ περιϛυλέρυς, ᾗδὲ τὸ τ πόλεως ἐτέρϣις καλαδεικάσης, ᾗδὲ τὸ μηδενὸς ἄλλ πλὴ τ εἰς τ πόλεμον προνομῆρυς, τ πόλεως ᾗ πλέον τοῖς ἄλλοις ἢ ταῦτη νικώσης, ᾗ ταῦτα μόνον δείκνυσι τὸ σὸν ἴσον, &c. cum ita ſit legendum, ᾗ δὴ ᾗ δὲ τὸ τὺς ἄλλοθεν ἥκονλας κὴ π. ν. π. α. κ. πϛ. τ πόλεως ἐτέρϣις καλαδεικάσης. Similiter extremo Serm. 5. legitur, κὴ τυχεῖν (ἐδόκει) λε-

κιόντε παρόντα τ̃ ἑταίρων, κ̀ ἄλλως τ̃ περὶ λόγους, κ̀ προθείπειν δή με, ὥσπερ εἴωθε τ̃ λήκιον, τάς τε διαλεβὰς σωίχειν, κ̀ προσίεσθ τὰς νέους, κ̀ δὴ κ̀ παῖδά τινα λήκιον πρὸς αὐτὸν λέγειν περὶ ἐμοῦ, &c. cum haec ſit vera ſcriptura, κ̀ τυχεῖν λήκιόντε παρόντα τ̃ ἑταίρων κ̀ ἄλλως τ̃ περὶ λόγους, κ̀ δὴ κ̀ παῖδά τινα, κ̀ προθείπειν δή με, ὥσπερ εἴωθε τ̃ λήκιον, τάςτε διαλεβὰς σωίχειν, κ̀ προσίεσθ τὰς νέους, κ̀ λήκιον πρὸς αὐτὸν λέγειν. Jam Plat. 1. haec habentur, ὥστε κ̀ ὅταν εἰς πολίμους ἀλλήλοις ἔλθωσιν ἄνθρωποι, τὰς ταχὰ τ̃ αὐτοχείρων πρίσβεις ἀφικνυμένους δέχον) κ̀ ἀποπέμπουσιν, σὺνυμνήμονες τὸ τ̃ ῥηϊόρων φύλον, ὑπεξαιρούμενοι τ̃ τῦ λόγυ φύσιν, αἰδούμενοι ὅτι ἐξαρχῆς ἐπὶ σωτηρίᾳ κ̀ κοινῇ χρείᾳ τῦ χθόνος εἰσῆλθε, at contra ſcrib. eſt, αἰδούμενοι τὸ τ̃ ῥηϊόρων φύλον, & σὺνυμνήμονες ὅτι ἐξαρχῆς. Similiter Plat. 2. haec ſunt in fine ſoritis, ὅθ' ἕως ἂν ἡ πόλις ἐυνομῆται, ἀνάγκη μηδένα μηδὲν ἁμαρτάνειν: ἀλλ' ὅτε τῦτ οἶμαι δυσκατὸν, ὥσθ' ὡς, εἰ μὴ τῦτ χθόνος), ὐδεμίαν δοκεῖν δεῖ πόλιν ἐυνομεῖσθ, φαίης ποτ' ἄν, verum ὥστε & prius ὅτε locum inter ſe commutarunt. Denique contra prodit. ait, τὰς δ' ἐμοῦ κ̀ τ̃ ὑγιείας ἀγαθῶ κ̀ πρὸς ἕκαστα καλλὰς τετιμημένους, ἔλατον ἔχειν τῦτων πεισοίμεθα. In libro ſcripto pro τετιμημένους legitur ἐλληλακότας, ac rectè; veruntamen non eſt abjiciendum alterum, ſed ita totum legendum, τὰς δ' ἐμοῦ κ̀ τ̃ τ̃ ὑγιείας ἀγαθῶ τετιμημένους, κ̀ πρὸς ἕκαστα καλλὰς ἐλληλακότας. Atque ita de duabus malis lectionibus unam fecimus bonam, quae quidem omnia, quoniam breviter indicari non poſſunt, in marginibus fuerunt omiſſa, & heic explicantur latius.

CAP. VI.

De accentibus.

OBſervandi quoque ſunt accentus, qui non raro perperam collocantur, cujus quidem erroris eadem eſt, quae conjunctionis ac disjunctionis origo, ſiquidem veteres nudas etiam literas abſque apicibus ullis pingere ſolebant: Id quod cum è vetuſtis codicibus, tum è ſcholiaſtis colligi poteſt, à quibus aliquando, ſitne ἢ (verbi gratia) an ἦ legendum, dubitari videas. Quapropter hujus quoque correctionis aliquot exempla proferemus. Scribendum igitur αἰτιῶν pro αἰτίων in Panath. ἄλλα pro ἀλλὰ ter, & apud Poetas nonnunquam, cum pro ἄλλῃ ponitur: καρδίᾳ pro καρδία, l. 6. c. 3. κᾶτα pro καὶ, & contra in Eurip. Cyclope: ὄκαν pro ὁκᾶν ter: νων pro νῶν apud Poetas crebro: σωοίκια pro σωοικιᾷ: ταῦτα pro ταυτὰ, & contra ſaepius: χρῆ pro χρὴ multis locis. Nonnunquam etiam apoſtrophi nota omittitur, vel temere additur. Scribendum igitur μηδὲν' pro μηδὲν tribus locis, & ſemel in Dinar. θεῖσ' pro θεὶς l. 1. c. 9. contra μὴ pro 'μὴ, lib. 6. c. 7.

CAP. VII.

De homoeoteleutis & homoeoarctis.

ADmodum difficile reſtituendi genus eſt in iis vocibus, quarum vel initia vel poſtrema corrupta cernuntur, vel una vel pluribus in ſyllabis. Atque hoc nonnunquam propter ſimiles voces proximas contingit, quemadmodum ſupra docuimus errandi cauſam ſaepe ſimilitudinem praebuiſſe, nonnunquam aliam ob rem quamlibet. De initiis corruptis primum, deinde de extremis agemus. Scribendum igitur ἀλλήλυς pro αὐτὺς· πόλις pro πολλὺς: μελείως pro μεγίσως Leuctr. 3. παλεὺς pro παιδὸς l. 6. c. 17. quoniam in ſingulis ἑαυτὺς, πολλοῖς, μεγίσλω, παῖδες praeceſſerant. Scribendum quoque ἄγϕ pro λέγϕ· δύχὴ pro δοχὴ, νυκλομαχίᾳ pro ἡμερομαχίᾳ in fine Platon. 2. etenim ſimiliter ſupra dixerat, μὴ γδ ὥσπερ ἐν νυκλομαχίᾳ τ̃ φίλων ἀπλώμεθα, ſcribendum quoque πάνλα pro μελὰ, niſi quis hoc ad compendioſas ſcripturas referri malit, quemadmodum & μελὰ ſcribendum pro καλὰ in Dinar. & ipſum καλὰ pro καὶ extrema Platon. 1. Contra ſcribendum γιγνώσκομϑ pro γιγνώσκονλες; διαφθεῖραι pro διαφθεῖρ· ἀρχόμϑοι pro ἀρχώμεθα, & αἰχωμόμϑοι pro αἰχωμώμεθα Sicul. 1. ὥστε pro ὥσπερ· φρονλίζειν pro φρονλίδων, & εἶτα pro εἶπε, quoniam praeceſſerant ἀδήλων, & εἰπεῖν· μόλις pro μόλλω, quoniam ſequebatur poſt δυοῖν ἑτοῖν ἡμῖν· σωωισθάλοιλε pro σωωισθάλοιεν· τύτων pro τύτυς· αὐτῦ pro αὐτὶς· αὐτὺς pro αὐτοῖς· αὐτὰ pro αὐτλῶ, & ſimilia plura, vel potius infinita. Ut enim errandi, ita nec erratorum eſt modus ullus. Denique poſtremae vocum literae creberrimè corrumpuntur, ac praecipue cum compendioſe ſcribuntur: Qua de re ſequitur, ut dicamus.

CAP.

CAP. VIII.

De abbreviationibus.

SIngularem in Graeca ſcriptura elegantiam habent compendioſae breveſque ſcribendi rationes, quas Abbreviationes vocant, quaeque paucis & facilibus ductibus magnum literarum numerum complectuntur; ſed heic quoque cavendum diligenter eſt, ne alterum pro altero propter ſimilitudinem ſubſtitutum, incautos fallat. Sic enim ῥ, ῤ, ῥ, & ſimilia, non difficulter inter ſe commutantur, ac de ωδῇ & ωδὶ, deque ſimilibus ante diximus, non enim poſſunt haec obſervatione certa comprehendi ſingula. Quin etiam lineas ſupra vocabula ductas uſurpant nonnunquam, ut nos, Graeci, velut cum πηρ, σηρ, additis lineis pro πατὴρ σωτὴρ ſcribunt: niſi quod in talibus lineae aliquando per incuriam omittuntur, ſic in Panath. σώει & πρῶον legitur, cum σωει & πρωον cum lineis fuerit ſcribendum, nam in Aldino quidem codice παλρῶον & σωκράτει perfecte legebatur. Atque his equidem exemplis motus, duo quaedam in Ariſtide loca prorſus auſim ſimiliter heic emendare, ut enim id in ipſo facerem opere, nunquam certe mihi imperare potui. Serm. 1. poſtquam de Antonino dixit nonnihil, haec ſubjicit, ἐδόκει ᾖ μοι κ᾽ ἰαλεκτῶν τινῶν ἐμπείρως ἔχειν ὁ δῆμος, quae verba nos ad marginem curavimus adjicienda, quoniam verſa non ſunt, quid enim heic δῆμος faceret, nunquam intellexeram. Sed arbitror pro eo vocabulum Antonini deſiderari, quod ſcriba, cum jam ſaepius in paucis lineis occurriſſet, brevius & citius, ut fieri ſolet, ſcribere voluerit, & ἄνιν⟨ος⟩ fecerit. Id cum poſt alius non eſſet aſſecutus, ex eo δῆμος inſcite fecit. Nam ἀ quidem in δ corrumpi, quemadmodum ſupra contra fieri docuimus, non fit mirum; deinde linea, fortaſſe brevior, pro accentu fuit habita; praeterea quod continuo ſequitur, δεξιώμβρος δέ με εἰπεῖν, omnino debet Antonino tribui. Quare ſi quis haec etiam verſa volet reliquis adjungi, ſic legat: " Tum ille prope me aſſidere, & ab " altera parte Antoninus in ſolio, iſque etiam re- " rum medicarum peritiam habere quandam vi- " deri." Alter locus eſt Serm. quarto, ubi ſe ait canticum quoddam, ad chorum pertinens, omiſiſſe, διὰ τὸ παντελῶς αὐτοχεδίως τε κ᾽ ἐκ τῶ ῥάστα πεποιῆσθ᾽, κ᾽ ὅσον αὐτό φασιν, quod poſtremum ſemper mihi ſuſpectum fuit, cum proverbium, ὅσον αὐτὸ, nec alibi reperiri uſquam, nec heic intelligentia conſequi poſſem. Tandem in mentem venit, pro αὐτό φασιν legendum ἀφοσιώσασθ᾽, quod olim brevius hoc modo, ἀφοσασθ᾽, vel ſimili ſcriptum, poſt ab imperitis corruptum fuerit. Nam υ & φ aliquando inter ſe mutari deprehendi, propter ſimilitudinem pronunciandi, deinde ut in re obſcura, quidvis facile, dummodo aliquid, affictum fuit. Jam quae praecedunt, αὐτοχεδίως, & ἐκ τῶ ῥάστα, omnino cum ἀφοσιώσασθ᾽ conſentiunt. Quod enim ὅσον ἀφοσιώσασθ᾽ facimus, id levi brachio, quod aiunt, ac dicis cauſa fit. Sic ἀφοσιώσασθ᾽ πρὸς τὸ θεὸν, πρὸς τὸν νόμον, πρὸς τὰς ἐκκλησίας alibi dicit Ariſtides, cum quid ita factum innuit, ut ex officii neceſſitate potius, quàm ex voluntatis promtitudine proiectum videatur. Atque haec hactenus. Sunt & alia fortaſſe minutiora quaedam mendorum genera, quae lectorem aliquando remorari poſſint, verum nobis omnia ſimul non ſuccurrunt: & haec arbitramur iis, qui ingenio non plane ſterili, & ſermonis obſervatione non prorſus negligenti fuerint, propemodum poſſe in obſcuris autorum locis, qui non plane ſint intractabiles, ubique ſufficere. Praeterea, ſperamus nos, modo vita manſerit, nec ingratus videbitur noſter labor, & haec olim ampliora reddituros, & in ipſum Ariſtidem commentarios plenos & uberes, qualeſque tantus orator poſtulat, nec non alia quaedam, ad linguam Graecam pertinentia, conſcripturos.

FINIS.

Libri ſumptibus DAVIDIS LYON *Bibliopolæ impreſſi.*

DE Vita & Rebus geſtis Sereniſſimæ Principis MARIÆ Scotorum Reginæ, Franciæ Dotariæ, quæ ſcriptis tradidere Autores Sedecim, in duo Volumina diſtributa, & ad optimæ fidei Codices recenſita à SAMUELE JEBB. *Fol.*

Explanatio NOTARUM & LITTERARUM, quæ frequentius in Antiquis Lapidibus, Marmoribus & Auctoribus occurrunt, iis omnibus, qui hoc ſtudio delectantur, neceſſaria, *Auctore* SERTORIO URSATO *Sereniſſimi Veneti Senatus Equite.* 12°.

L'HENRIADE de Mr. VOLTAIRE, 4to. *avec belles Figures,* 4to.

Les Satyres & autres Oeuvres de REGNIER, avec des Remarques par *M—— Auteur des Notes ſur* BOILEAU, *en grand Papier,* 4to.

Hiſtoire du Theatre Italien depuis la Decadence de la Comedie Latine; avec un Catalogue des Tragedies & Comedies Italiennes imprimées depuis l'An 1500, juſqu' à l'An 1660. & une Diſſertation ſur la Tragedie Moderne par LOUIS RICCOBONI, *avec belles Figures,* 8vo. *en grand Papier.*

L'Arte Rappreſentativa, 8vo.

CMC
MVSEVM
BRITANNICVM